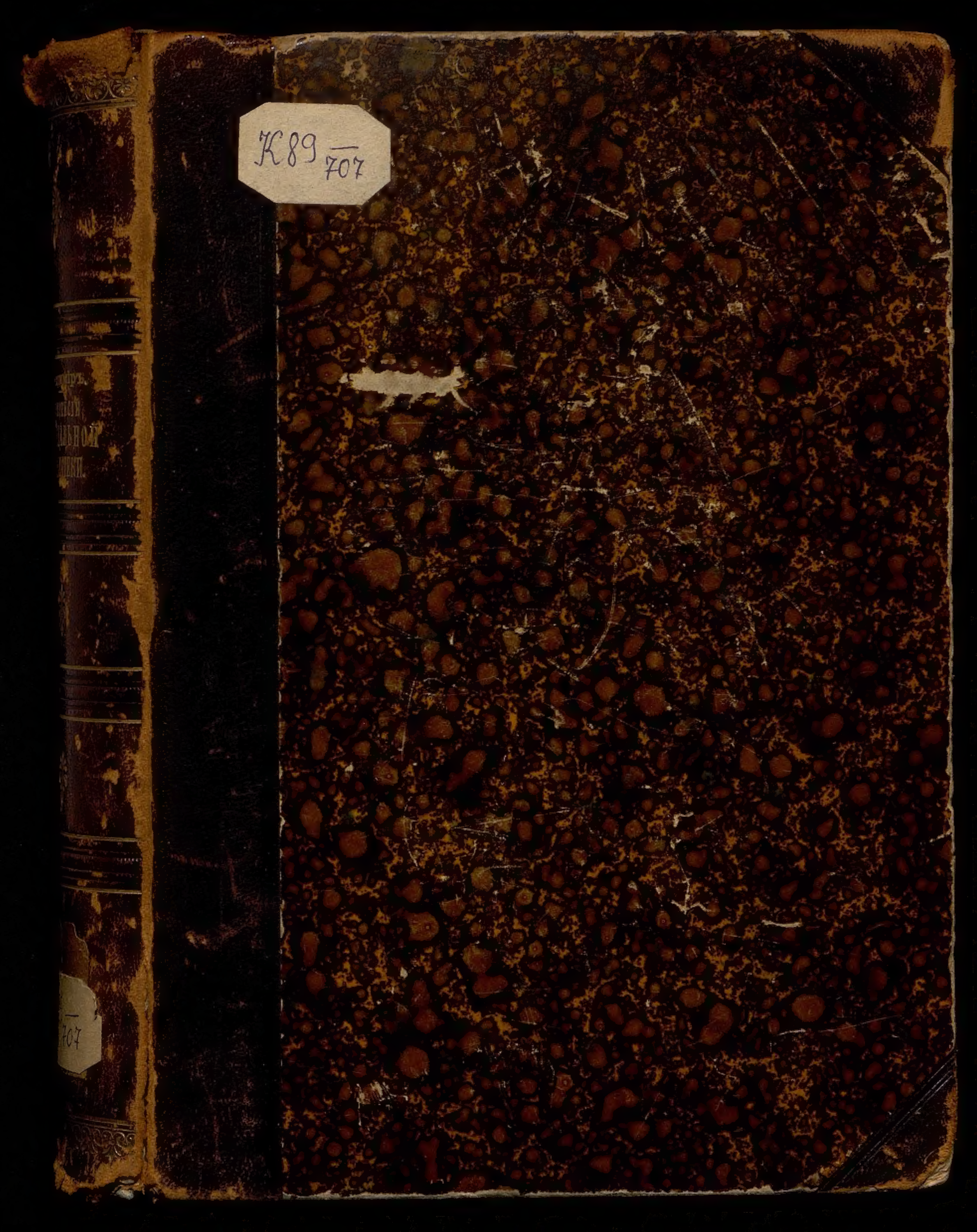
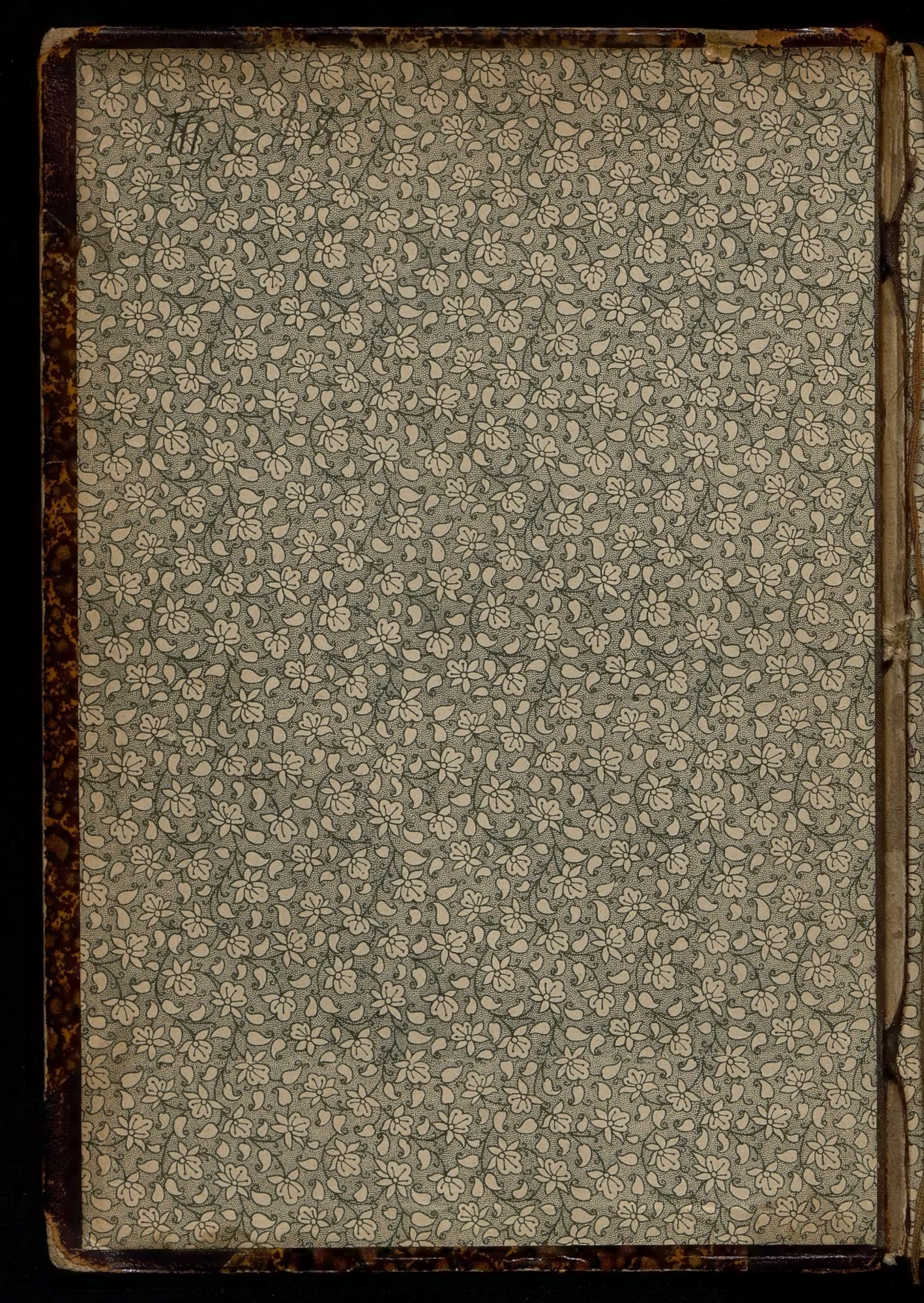
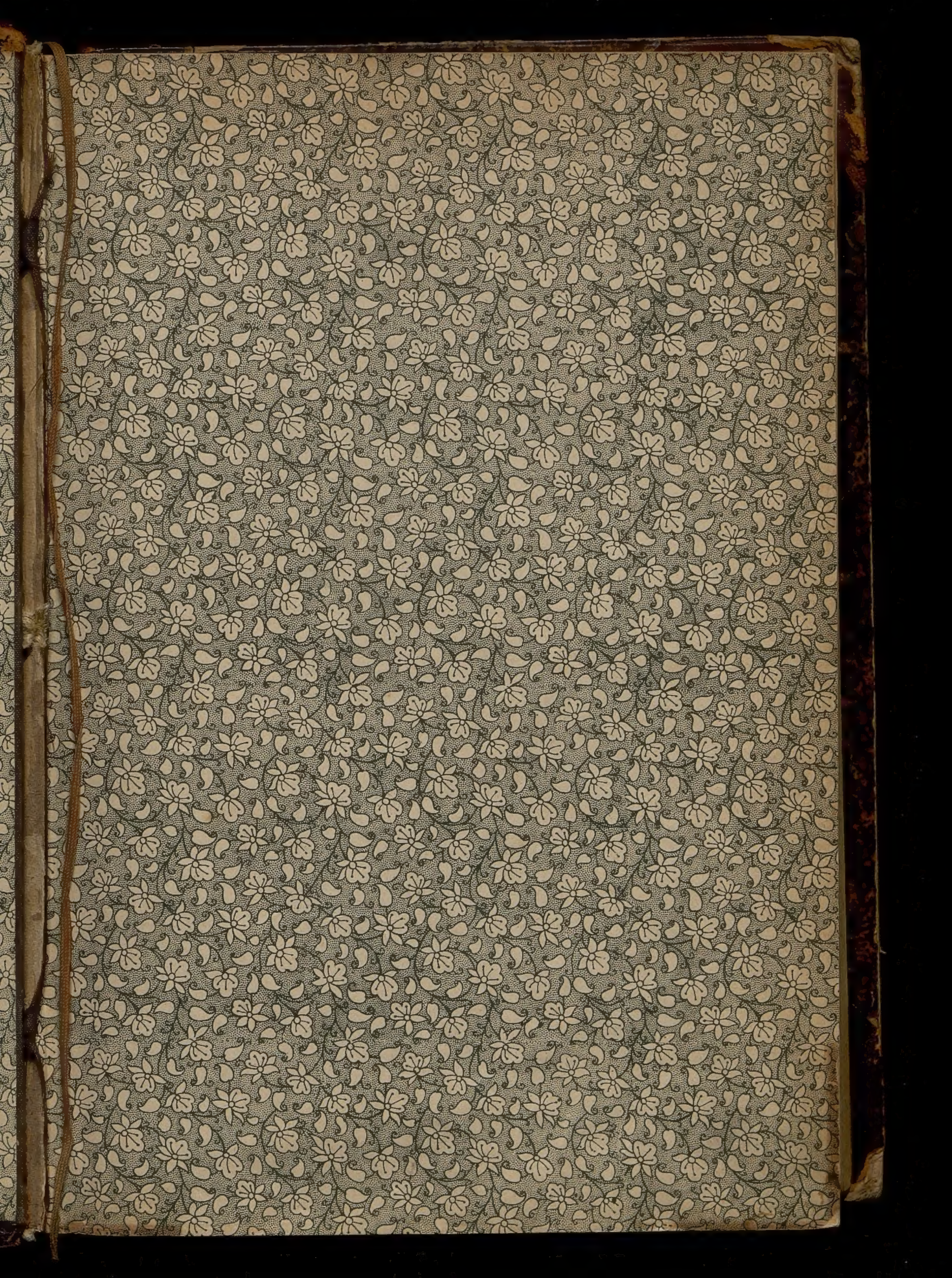

К89 707

СИСТЕМАТИЧЕСКОЕ ОПИСАНІЕ

РУКОПИСЕЙ

МОСКОВСКОЙ СИНОДАЛЬНОЙ

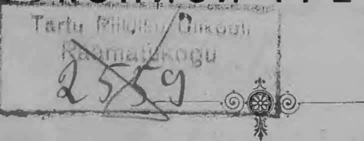
(ПАТРІАРШЕЙ)

БИБЛІОТЕКИ.

Составилъ
Архимандритъ Владиміръ. (Филантропов)

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

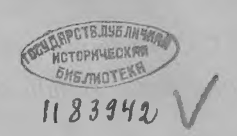
РУКОПИСИ ГРЕЧЕСКІЯ.

МОСКВА.
Синодальная Типографія.
1894.

По опредѣленію Святѣйшаго Правительствующаго Синода.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Чтобы сдѣлать доступными для научной разработки письменныя сокровища, хранящіяся въ Московской Синодальной, прежде Патріаршей, Библіотекѣ, Святѣйшимъ Правительствующимъ Синодомъ въ 1849 году опредѣлено было поручить профессорамъ — Московской Духовной Академіи А. В. Горскому и Симбирской Духовной Семинаріи К. И. Невоструеву составленіе полнаго и научнаго описанія славянскихъ рукописей, а для таковаго же описанія греческихъ рукописей предположено было составить особую коммиссію.

Профессоры Горскій и Невоструевъ прекрасно описали 432 славянскихъ рукописи въ пяти книгахъ, изданныхъ въ 1855, 1857, 1859, 1862 и 1869 годахъ; по смерти ихъ описаніе славянскихъ рукописей пріостановилось.

Что же касается греческихъ рукописей, то коммиссія для описанія ихъ не составлялась; отдѣльныя же лица въ разное время принимались за описаніе ихъ. Первый опытъ описанія нѣкоторыхъ греческихъ рукописей изданъ былъ еще въ 1723 году «Еллино-Греческой школы» профессоромъ Аѳанасіемъ Скіадою. Болѣе полное описаніе греческихъ рукописей издано было на латинскомъ языкѣ въ 1805 году, въ Лейпцигѣ, профессоромъ Московскаго Университета Фридрихомъ Маттеи. Изданія Скіады и Маттеи давно сдѣлались библіографическою рѣдкостію.

Въ 1858 году изданъ былъ на русскомъ языкѣ болѣе популярный Указатель (алфавитный) рукописей Московской Синодальной Библіотеки, составленный Синодальнымъ Ризничимъ Архим. Саввою, нынѣ Высокопреосвященнымъ Архіепископомъ Тверскимъ

и Кашинскимъ. Тѣмъ же авторомъ въ 1863 году изданы «Палеографическіе снимки» съ древнѣйшихъ и замѣчательнѣйшихъ греческихъ и славянскихъ рукописей Синодальной Библіотеки. Этихъ изданій также нѣтъ въ продажѣ.

Въ 1879 и 1880 годахъ Архим. Амфилохіемъ, послѣ Епископомъ Угличскимъ, въ четырехъ томахъ его Палеографическаго описанія греческихъ рукописей разныхъ библіотекъ, помѣщены снимки болѣе, чѣмъ изъ 50 греческихъ рукописей Синодальной Библіотеки IX—XVII вѣковъ, опредѣленныхъ лѣтъ, съ краткимъ описаніемъ ихъ. Кромѣ того въ разныхъ сочиненіяхъ сего автора встрѣчаются снимки съ миніатюръ, заставокъ и фигурныхъ буквъ, взятыхъ имъ изъ Синодальныхъ рукописей.

Не безъизвѣстны замѣтки о восьми греческихъ рукописяхъ каноническаго содержанія, той же библіотеки, изданныя проф. А. С. Павловымъ въ XIII т. Записокъ Новороссійскаго Университета 1874 года. Греческія рукописи Московской Синодальной Библіотеки, доставленныя съ Аѳона въ Москву, вслѣдствіе поѣздки туда въ 1655 году старца Арсенія Суханова, перечисляются и въ книгѣ С. А. Бѣлокурова «Арсеній Сухановъ», изд. 1891 года, Москва (стран. 354—406). Вотъ все, что извѣстно въ печати по отношенію къ описанію греческихъ рукописей Московской Синодальной Библіотеки.

По назначеніи меня Синодальнымъ Ризничимъ, Московской Святѣйшаго Синода Конторою было поручено мнѣ составить полное описаніе всего принадлежащаго къ составу Московской Синодальной Библіотеки, что я и исполнилъ по мѣрѣ силъ.

По опредѣленію Святѣйшаго Правительствующаго Синода 22 мая / 5 іюня 1891 года за № 1316, въ Московской Синодальной Типографіи было приступлено къ напечатанію моего труда, и въ настоящее время, съ Божіею помощію, окончена печатаніемъ первая книга «Описаніе греческихъ рукописей»).*

**) Въ число описанныхъ здѣсь греческихъ рукописей вошли также и тѣ, которыя имѣютъ два текста: греческій и славянскій (№№ 26 и 27), греч. и англійскій (№ 267) и т. п., а также одна латинская (№ 314), и три грамоты на грузинскомъ языкѣ (№№ 560—562).— Подробнѣе см. въ алфавитномъ указателѣ: «Рукописи на разныхъ языкахъ».*

Въ моемъ описаніи греческія рукописи подобраны не по формату ихъ (въ листъ, четвертку и осьмушку), какъ у проф. Маттеи, въ изд. 1805 года, и въ Синодальномъ оффиціальномъ каталогѣ 1823 года, и не по алфавиту писателей и предметовъ, упоминаемыхъ въ рукописяхъ, какъ въ Указателѣ А. Саввы, издан. 1858 года, а расположены въ систематическомъ порядкѣ, по содержанію ихъ, согласно плану, одобренному въ 1849 году Святѣйшимъ Синодомъ, которымъ руководствовались и составители Описанія 432-хъ славянскихъ рукописей—профессоры Горскій и Невоструевъ. По этому плану сначала описаны рукописи, въ которыхъ содержатся книги Священнаго Писанія, №№ 1—27; потомъ Писанія Святыхъ Отцевъ: 1) толкованія Священнаго Писанія, №№ 28—108; 2) догматическія и духовно-нравственныя, №№ 109—221; 3) разныя богословскія сочиненія, №№ 222—260; далѣе слѣдуютъ: рукописи богослужебныя, №№ 261—314; каноническія, №№ 315—339; историческія, №№ 340—411; сборники смѣшаннаго содержанія, №№ 412—445; писанія древнихъ философовъ, поэтовъ и историковъ, №№ 446—510; грамоты и письма, расположенныя въ хронологическомъ порядкѣ, изъ нихъ 49 на греческомъ и 3 на грузинскомъ языкѣ, №№ 511—562, и наконецъ, два отрывка изъ пергаменнаго Апостола VI вѣка древнегреческаго уставнаго письма, № 563.

Для удобнѣйшаго пользованія описаніемъ, мною составленъ алфавитный къ нему указатель и таблица, въ первой графѣ которой показаны римскими цифрами №№ рукописей по каталогу Маттеи, такъ какъ ученые цитировали въ своихъ сочиненіяхъ номера греческихъ Синодальныхъ рукописей преимущественно по этому каталогу, во 2-й графѣ — соотвѣтственные №№ по указателю А. Саввы, взятые имъ изъ оффиціальнаго каталога, 1823 года, въ 3-й графѣ — №№ по моему описанію, въ 4-й графѣ отмѣчены неточности въ каталогѣ Маттеи и указателѣ А. Саввы относительно количества листовъ въ рукописяхъ, помѣтъ, времени написанія, матеріала, на которомъ писаны рукописи и проч., въ 5-ой графѣ отмѣчены рукописи опредѣ-

ленныхъ лѣтъ и изданія, въ которыхъ помѣщены изъ рукописей палеографическіе снимки.

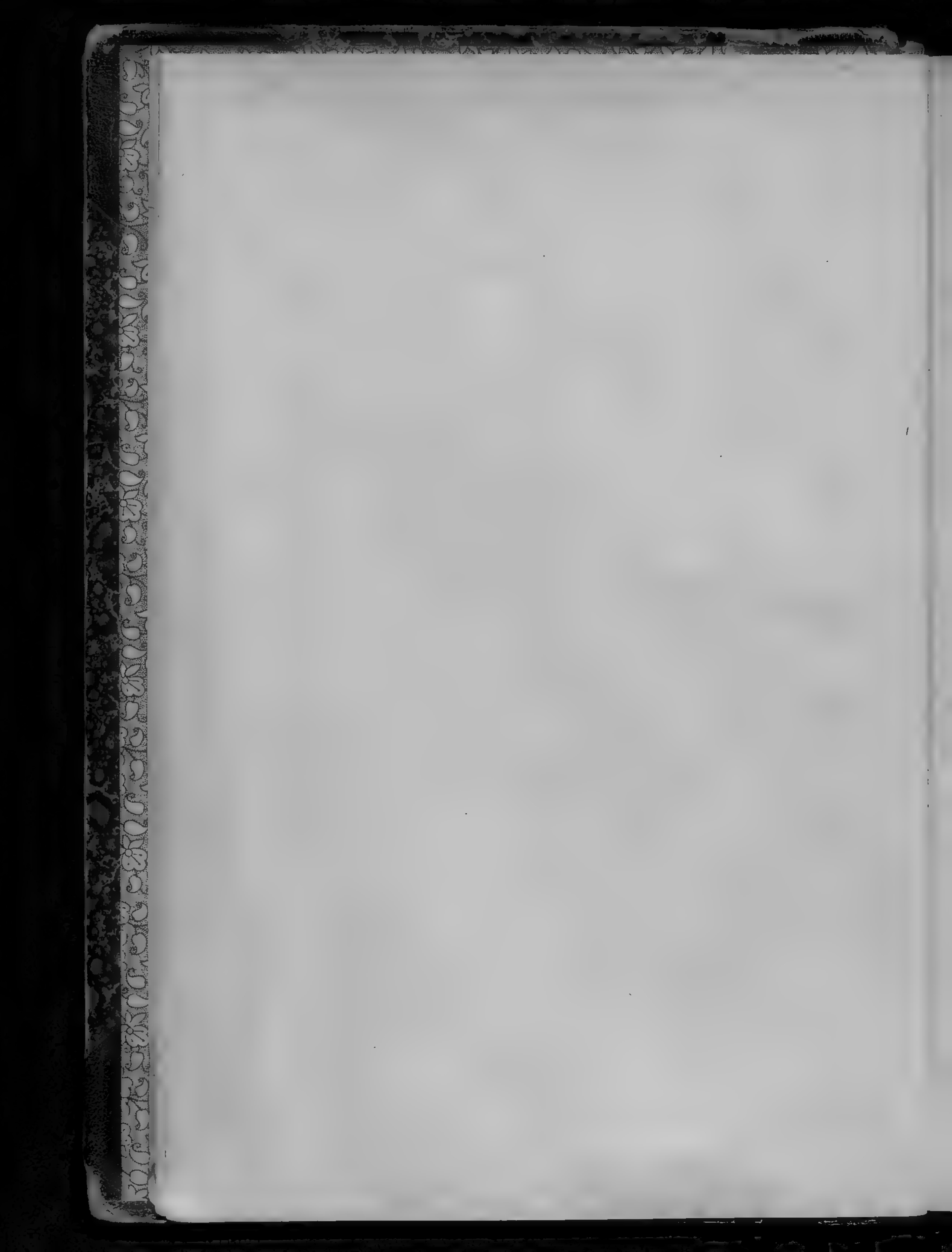
При перечисленіи статей въ описаніи рукописей нерѣдко употреблялись мною выраженія: «см. то же въ № такомъ-то, или сходно съ № такимъ-то». Считаю необходимымъ оговориться, что сходство въ цитируемыхъ по другимъ рукописямъ статьяхъ большею частію не буквальное; въ каждой почти сходной статьѣ встрѣчаются разночтенія, вставки и пропуски. И вообще считаю долгомъ сказать, что при составленіи сего описанія я не ставилъ своею задачею вдаваться въ подробныя историческія, филологическія, археологическія и т. п. изысканія, ограничиваясь самыми необходимыми библіографическими указаніями. Главнѣйшей моей цѣлью было представить наиболѣе полное описаніе рукописей по ихъ составу, почему я выписывалъ не только заглавія статей, но и начальныя слова каждой статьи, приводилъ цѣликомъ записи писцовъ и владѣльцевъ рукописей и перечислялъ лицевыя изображенія и характерныя заставки въ каждой рукописи. Я сдѣлалъ, что могъ,—и льщу себя надеждою, что мой трудъ будетъ во всякомъ случаѣ не безполезнымъ для спеціалистовъ, которые захотятъ ближе ознакомиться съ богатствами Московской Синодальной Библіотеки въ библіографическомъ, археологическомъ и художественно-историческомъ отношеніи.

Архимандритъ Владиміръ.

6 Февраля 1894 года.

Москва. Знаменскій монастырь.

ОГЛАВЛЕНІЕ.

ОПИСАНІЕ
ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ
МОСКОВСКОЙ СИНОДАЛЬНОЙ БИБЛІОТЕКИ.

ОТДѢЛЪ I.

СВЯЩЕННОЕ ПИСАНІЕ.

1. $(\frac{31.*}{XXXI\,a.})$ **Ветхаго завѣта четырнадцать книгъ.** Пергам. **IX—X в.,** по 2 столбца на страницѣ, листовъ 440 (дл. 8 в., шир. $5^1/_2$ в.), изъ нихъ листы 1—59 и 435—440 бумажные, писанные въ XV вѣкѣ. а҆рсе́нїй ѯ҃і [1]). Τῶν Ἰβήρων [2]).

1) л. 1. Γένεσις, στίχ. ͵δτη' (4308), главъ 150.
2) л. 54 об. Ἔξοδος, главъ 47.
3) л. 98. Λευϊτικόν, главъ 61.
4) л. 128 об. Ἀριθμόν, главъ 61.
5) л. 172. Δευτερονόμιον, главъ 96.
6) л. 208. Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυή, главъ 55.
7) л. 216. Κριταί, главъ 29.
8) л. 244. Ῥοῦθ, главъ 10.
9) л. 247 об. Βασιλειῶν Α'.

---

* Арабская цифра въ скобкахъ означаетъ № каталога 1823 г. (также Указателя а. Саввы 1858 г.), римская цифра—№ каталога проф. Маттеи. Лейпцигъ. 1805 г.

[1]) Арсеній Сухановъ—собиратель греческихъ и славянскихъ рукописей на Востокѣ († 1668 г.).

[2]) Τῶν Ἰβήρων—рукопись принадлежала прежде Иверскому на Аѳонѣ монастырю, изъ котораго привезъ ее въ Москву Арсеній Сухановъ подъ № 17. При описаніи рукописей имена—сего Арсенія, Иверскаго и другихъ Аѳонскихъ монастырей, изъ которыхъ онъ пріобрѣталъ разныя рукописи,—будутъ нерѣдко встрѣчаться.

10) л. 285 об. Βασιλειῶν Β′.
11) л. 318 об. Βασιλειῶν Γ′.
12) л. 351 об. Βασιλειῶν Δ′.
13) л. 384. Παραλειπομένων Α′.
14) л. 409 об.—440. Παραλειπομ. Β′.

Послѣднія 6 книгъ писаны безъ раздѣленія на главы.

Послѣдняя 36 глава 2-й книги Паралипоменонъ прерывается на 5 стихѣ; противъ печатной славянской Библіи не достаетъ здѣсь 5—22 стиховъ и молитвы Манассіи царя Іудейскаго.

На поляхъ листовъ у первыхъ восьми книгъ показано краткое содержаніе главъ и чтеніе нѣкоторыхъ выраженій по переводамъ Іудеевъ: Акилы, Симмаха, Θеодотіона и другихъ.

Въ книгѣ Исходъ, на лл. 62—65 замѣтки на поляхъ листовъ показываютъ, сколько дней прошло между 3—10 казнями, а именно: на л. 62 подъ первымъ столбцомъ внизу написано: «ἡμέρα ιζ′» съ правой стороны около средины 2 столбца: «πληγὴ ε′», а съ лѣвой—«ἡμέρα ιζ′» θάνατος τετραπόδων». Внизу: «ἡμέρα ιη′», л. 62 об. на полѣ у 1-го столбца: «πληγὴ ς′, ἡμέρα κ′», у 2-го столбца: «πληγὴ ζ′», л. 63 об. «πληγὴ η′», внизу ἡμέρα κγ′», л. 64 «πληγὴ θ′, ἡμέρα κδ′, σκότος».

Въ книгѣ Іисуса Навина на л. 208—216 имя сего мужа писано много разъ безъ сокращенія «Ἰησοῦς».

2. ($\frac{354.}{CCCXLI.}$) **Ветхаго завѣта тридцать книгъ.** Пергам., **XII в.,** въ 4-ю долю, листовъ 453 (дл. $4^5/_8$, шир. $3^1/_4$ в.), послѣдніе четыре листа бумажные XVI вѣка. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου (изъ монастыря Ватопедскаго на Аѳонѣ).

1) л. 5. Παροιμίαι Σολομῶντος.
2) л. 26. Ἐκκλησιαστής.
3) л. 33. Ἆσμα ἀσμάτων.
4) л. 36 об. Σοφία Σολομῶντος.
5) л. 49 об. Πρόλογος καὶ βιβλίον Ἰησοῦ Σιράχ.
6) л. 81. Ὠσηὲ προφήτης.
7) л. 87 об. Ἀμώς. — » —
8) л. 93. Μιχαίας. — » —
9) л. 96 об. Ἰωήλ. — » —
10) л. 99. Αὐδιοῦ. — » —
11) л. 100. Ἰωνᾶς. — » —
12) л. 102. Ναούμ. — » —
13) л. 103 об. Ἀββακούμ.
14) л. 105. Σοφονίας.

15) л. 107 об. Ἀγγαῖος.
16) л. 109. Ζαχαρίας.
17) л. 117. Μαλαχίας.
18) л. 119 об. Ἡσαΐας.
19) л. 171 об. Ἱερεμίας.
20) л. 231 об. Βαρούχ.
21) л. 237. Θρῆνοι Ἱερεμίου.
22) л. 241 об. Προσευχή; л. 242 Ἐπιστολὴ Ἱερεμίου.
23) л. 244 об. Ἰεζεκιὴλ προφήτης.
24) л. 301 об. Δανιήλ. Περὶ Ἰωακείμ. Нач. Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν Βαβυλῶνι· καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἰωακείμ· Καὶ ἔλαβε γυναῖκα, ᾗ ὄνομα Σουσάννα [3]).
25) л. 323. Βιβλίον Εσθῆρ.
26) л. 336 об. — » — Ἰουδείθ.
27) л. 356. — » — Τωβίτ.
28) л. 369. Μακκαβαϊκῶν βιβλίον πρῶτον.
29) л. 408 об. — » — δεύτερον.
30) л. 436 об.—449 — » — τρίτον.

Въ Книгѣ премудрости Іисуса сына Сирахова нѣтъ первыхъ двухъ главъ и послѣдней 51 главы, содержащей молитву его.

На поляхъ листовъ у книги Плачъ Іереміи и другихъ пророческихъ книгъ написаны замѣтки, показывающія краткое содержаніе читаемаго мѣста, но дѣленія на главы и стихи нѣтъ. Заставки, раскрашенныя киноварью, не изящныя, на лл. 323, 336 об., 356, 369, 408 об. и 436 об.

Отрывки: α) на л.л. 1—4, изъ канона Божіей Матери, пѣсни γ'—ζ', β) на л.л. 450—453 часть стихиръ и канона преподобному Арсенію. Въ книгѣ Іисуса сына Сирахова имя сіе писано безъ сокращенія «Ἰησοῦς» на л. 49 об. и 80 об. «Ἰησοῦς υἱὸς Σηράχ Ἐλεάζαρ ὁ Ἱεροσολυμίτης.»

3. $\left(\frac{30.}{XXX.}\right)$ **Ветхаго завѣта двадцать семь книгъ** [4]). Бумажн. **XV**, листовъ 277 (дл. 9, шир. $6^3/_8$ в.). Ἱερεμίου πατριάρχου, μονῆς Σταυρονικήτα [5]). Нѣкоторые листы ветхи.

---

[3]) То же начало книги пророка Даніила и въ Ватиканскомъ кодексѣ, изд. Cozza, Romae 1869—1881, t. IV, стр. 1206, а въ изд. Vetus Testam. Graecum. ed. Robertus Holmes. Oxonii 1798—1818—1827, глава о Сусаннѣ помѣщена въ V томѣ, отдѣльно отъ пророчества Даніилова; въ печ. слав. Библіи сказаніе о Сусаннѣ находится въ XIII гл. пророч. Даніилова.

[4]) Двадцать восьмая (по счету 21-я) не принадлежитъ къ библейскимъ книгамъ.

[5]) Іеремія II, патріархъ Константинопольскій (1572—1594 г.) первоначально сію рукопись пожертвовалъ въ монастырь Ставроникита на Аѳонѣ. Имя его и монастыря Ставроникиты будутъ нерѣдко встрѣчаться при описаніи греческихъ рукописей.

Л. 1—6. Πίναξ ἄριστος.

1) л. 7. Γένεσις, главъ 50.

2) л. 27. Ἔξοδος, главъ 38.

3) л. 43. Λευϊτικὸν, главъ 27.

4) л. 55. Ἀριθμοί, главъ 36.

5) л. 71. Δευτερονόμιον, гл. 34.

6) л. 84. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, гл. 24.

7) л. 94. Κριταί, гл. 21.

8) л. 104 об. Ῥοῦθ, гл. 4.

9) л. 106 об. Βασιλειῶν πρῶτον βιβλ., гл. 31.

10) л. 119. — » — δεύτερον βιβλ., гл. 24.

11) л. 130. — » — τρίτον βιβλ., гл. 22.

12) л. 143 об. — » — τέταρτον βιβλ., гл. 25.

13) л. 156. Παραλειπομένων πρῶτον βιβλίον, гл. 29.

14) л. 167. — » — δεύτερον βιβλ., гл. 36. Молитвы Манассіи царя Іудейскаго, слѣдующей въ печатной слав. Библіи послѣ 36 главы 2 книги Паралипоменонъ, здѣсь нѣтъ.

15) л. 180 об. Ἔσδρα πρῶτον βιβλ., гл. 26. Нач. Καὶ ἤγαγεν Ἰωσίας τὸ Πάσχα. Въ печ. слав. Библіи это вторая книга Ездры.

16) л. 187. Ἔσδρα δεύτερον βιβλ., гл. 10. Въ печатной слав. Библіи это первая книга Ездры.

17) л. 191. Λόγοι Νεεμία υἱοῦ Ἀχαλία, гл. 13.

18) л. 196. Μακκαβαίων Α', гл. 15. Послѣдняя глава въ печатной слав. Библіи раздѣлена на двѣ.

19) л. 208. Μακκαβαίων Β', гл. 15.

20) л. 217 об. Μακκαβαίων τρίτον βιβλ., гл. 13.

21) л. 222. Ἰωσίππου εἰς τοὺς Μακκαβαίους, гл. 18. Нач. Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων. Въ печатной слав. Библіи сего нѣтъ.

22) л. 228. Ἐσθῆρ, гл. 9. Въ печатной слав. Библіи послѣдняя глава раздѣлена на двѣ.

23) л. 232. Ἰουδίθ., гл. 16.

24) л. 238. Τωβίτ., гл. 14.

25) л. 243. Παροιμίαι Σολομῶντος, μεθ' ἑρμηνείας Χρυσοστόμου. Нач. толкованія: Ὁ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν, αἴσθησιν παρέχει. У первыхъ 17 главъ писанъ текстъ притчей по стихамъ съ толкованіемъ, а далѣе на л. 256—258 выписаны толкованія на притчи изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго на 5 и 6 седмицы великаго поста, безъ текста притчей. Послѣднія главы, безъ толкованія, на лл. 259—261, коихъ надписаніе: Αὗται αἱ παροιμίαι Σολομῶντος, αἱ ἀδιάκριτοι· ἃς ἐγράψαντο οἱ φίλοι Ἐζεχίου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. Въ печатной слав. Библіи это 25—31 главы притчей Соломоновыхъ. Послѣдній стихъ въ рукописи пространнѣе, чѣмъ въ печатной слав. Библіи.

26) л. 262—268. Ἐκκλησιαστής. Писанъ дважды разными почерками.

27) л. 268 об. Ἆσμα ἀσμάτων.

28) л. 270 об.—277. Σοφία Σολομῶντος.

Книги сіи и послѣднія главы Притчей Соломона писаны безъ раздѣленія на главы. Листы 265—277 писаны другимъ почеркомъ также XV вѣка.

На л. 264 об. запись писца: «Νικοδήμου τάλανος, πάντων ὑστάτου, γράμμα καὶ μόχθος ἡ παροῦσα πυκτίς».

На л. 277 об. подписано внизу: «Ἡ βίβλος αὕτη ὑπάρχει τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μονῆς τοῦ μεγάλου Νικολάου, τῆς ἐπικεκλημένης τοῦ Σταυρονικήτα». Подобная же запись и на послѣднемъ бѣломъ листѣ. Заставки и заглавныя буквы раскрашенныя на лл. 7, 27, 43, 55, 71, 84 об., 94, 104 об., 106 об., 119, 130, 143 об., 156, 167, 180 об., 187, 191, 196, 208, 217, 222, 228, 232, 238, 243, 259 и 262. Въ книгѣ Іисуса Навина имя его, на л. 84 об.—93, писано безъ сокращенія «Ἰησοῦς».

4. ($\frac{356}{CCCXLIII}$) **Псалтирь, Библейскія священныя пѣсни и Акаѳистъ Пресвятой Богородицѣ.** Пергам. **X**, 4, листовъ 189 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.).

1) л. 1—157. Псалмы Давида 151, съ надписаніями и раздѣленіемъ на стихи и 20 каѳизмъ. Послѣдній псаломъ: «Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς» безъ конца.

Л. 158. Раздѣленіе псалмовъ по содержанію и важность ихъ. Нач. Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν εἰς πέντε διαιρεῖται· εἰς διήγησιν, εἰς παραίνεσιν, εἰς προφητείαν, καὶ εἰς εὐχὴν, καὶ ἐξομολόγησιν.

2) л. 158. Ὠδὴ α'. Μωϋσέως ἐκ τῆς ἐξόδου. Нач. Ἄσωμεν τῷ κυρίῳ.

Л. 159 об. Ὠδὴ β'. Ἐν τῷ δευτερονομίῳ. Нач. Πρόσεχε οὐρανέ.

Л. 163 об. Ὠδὴ γ'. Προσευχὴ Ἄννης μητρὸς Σαμουήλ. Нач. Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου.

Л. 164 об. Ὠδὴ δ'. Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου. Нач. Κύριε εἰσακήκοα.

Л. 166. ε'. Προσευχὴ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου. Нач. Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει.

Л. 167. ϛ'. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Нач. Ἐβόησα ἐν θλίψει μου.

Л. 168. ζ'. Προσευχὴ τῶν γ' παίδων. Нач. Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.

Л. 170. η'. Εὐχὴ καὶ ὕμνος τῶν ἁγίων γ' παίδων. Нач. Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου.

Л. 171 об. θ'. Ὠδὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Μεγαλύνη ἡ ψυχή μου.

Л. 172. ι'. Προσευχὴ Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. 10. Нач. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. Эти пѣсни и молитвы входятъ въ составъ богослужебныхъ каноновъ.

3) л. 172 об. Ἀκολουθία Ἀκαθίστου.

Л. 173. Κανὼν Θεοτόκῳ, коего начало: «Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον.

Л. 177 об. Τὰ κονδάκια (13) καὶ οἱ Οἶκοι (12) τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια.

Л. 184 об. Εὐχὴ ἱκετήριος εἰς τὴν Θεοτόκον. Нач. Παρθένε Δέσποινα Θεοτόκε ἡ τὸν Θεὸν λόγον κατὰ σάρκα γεννήσασα.

4) л. 189. Запись о раздѣленіи времени на годы, мѣсяцы, дни и часы; также говорится о душевной пользѣ для читающаго псалмы.

Заставка раскрашенная киноварью на л. 158.

5. (468.) **Псалтирь.** Пергам., **X,** въ 16 долю, листовъ 403 (дл. $2^1/_4$, шир. $1^1/_2$ в.); въ томъ числѣ 75 листовъ бумажныхъ XVI в., вставленныхъ, при возобновленіи рукописи, на мѣсто утраченныхъ и изветшавшихъ. За ветхостію переплета рукопись эта хранится въ особомъ сафьянномъ футлярѣ. Пожертвована въ Московскую Синодальную Библіотеку въ 1857 году А. Н. Муравьевымъ, а имъ пріобрѣтена въ Лаврѣ Саввы Освященнаго въ 1849 г.

На л. 1—2 выписки изъ псалмовъ съ сирійскими подписями.

1) л. 2 об.—372. Псалмы Давида 151, съ надписаніями и раздѣленіемъ на стихи и на 20 каѳизмъ.

2) л. 374—399. Библейскія пѣсни и молитвы, входящія въ составъ богослужебныхъ каноновъ, тѣ же, какія, въ № 4 на л. 158—172.

3) л. 399 об. Προσευχὴ Συμεών. Нач. Νῦν ἀπολύεις.

Л. 400. Προσευχὴ Ἐζεκίου βασιλέως Ἰουδαίων. Нач. Ἐγὼ εἶπα.

Л. 401 об. Ἐξομολόγησις Μανασσῆ, βασιλέως Ἰούδα. Нач. Κύριε παντοκράτορ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν. Послѣдніе три листа ветхи.

На л. 373 запись о владѣльцѣ, а можетъ быть и писцѣ сей рукописи: 1) «Ἐγεννήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Εὐδόξιος ὀκτωβρίου μηνός, ἡμέρ. β' ἔτους ͵ςφμβ'. (6542=1033) ἀνατείλαντος ἡλίου. 2) На л. 373 об. Ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Εὐδόξιος μηνὶ Ἰαννουαρίῳ, ιθ' ἡμέρᾳ, παρασκευῇ, τῇ νυκτί, ἰνδ. ιδ', ἔτους. ͵ςφξθ' (6569=1061) Ὅσοι ἀναγνώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ. Заставки, раскрашенныя киноварью, на л. 2 об. и 374.

6. ($\frac{417}{\text{CCCXC}}$) **Псалтирь.** Бум. **XVI,** 8, листовъ 265 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_4$ в.).

1) л. 1—241. Псалмы 151, раздѣленные на 20 каѳ. съ надписаніями.

2) л. 241 об.—262. Пѣсни Священнаго Писанія и молитвы (10) тѣ же, какія въ № 4 на л. 158—172 и № 5 на л. 374—399.

Л. 262 об.—264. Молитва Езекіи царя Іудейскаго та же въ № 5, л. 400.

7. ($\frac{471}{\text{t. II, XLII qu.}}$) **Ветхаго завѣта три книги.** Бумаж. **XV**, 4, листовъ 114, (дл. $4^{5}/_{8}$, шир. $3^{1}/_{8}$ в.). Арсеній игумен. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. [6]).

1) л. 3. Παροιμίαι Σολομῶντος отъ начала 1-ой главы до 15 стиха 5-ой гл.

2) л. 7. Σοφία Σολομῶντος.

3) л. 34 об.—109. Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιράχ. Нач. пролога: Ἰησοῦς οὗτος Σιράχ μὲν ἦν υἱός· ἔκγονος δὲ Ἰησοῦ ὁμωνύμῳ αὐτῷ. Не сходенъ этотъ прологъ ни съ греч. № 2 сего описанія, ни съ печатною слав. Библіею. Прочее все сходно съ печатною слав. Библіею; есть и молитва Іисуса сына Сирахова въ концѣ.

На л. 110—111 отрывокъ изъ службы св. безсребреникамъ Космѣ и Даміану. На л. 112. Утреннее Евангеліе на Усѣкновеніе главы Іоанна Предтечи. На листахъ первомъ и послѣднемъ, которые, за неимѣніемъ переплета, служатъ вмѣсто обложки, на нотахъ писаны церковныя пѣснопѣнія: 1) Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. 2) Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, которое поется по великомъ славословіи, когда выносится животворящій Крестъ для поклоненія. Лл. 97—113 по краямъ съ правой стороны оборваны. На л. 3 раскрашенная киноварью заставка. На л. 34 об. и 109 имя Іисуса сына Сирахова писано безъ сокращенія «Ἰησοῦς».

8. ($\frac{485.}{\text{t. II, XXXI in fol.}}$) **Паремійникъ содержитъ въ себѣ чтенія изъ книгъ Ветхаго завѣта и Ново-завѣтныхъ соборныхъ апостольскихъ посланій.** Пергамен. **XII** (1116 г.), въ 2 столбца, листовъ 200 (дл. $6^{1}/_{2}$, шир. $4^{3}/_{4}$ в.); переплетъ старинный, досчатый, въ кожѣ ветхой. Арсеній лавры. «Τῆς λαύρας τοῦ Νοσοκομίου, ἁγίου Νικολάου» на Аѳонѣ.

Л. 1—17. Пареміи на Новолѣтіе—1 сентября, и 8 сентября—на Рождество Богородицы, на 8 ноября—Архистратигу Михаилу, на 13 ноября—Іоанну Златоустому писаны разными почерками X—XIV вѣковъ; собраны изъ другихъ паремійниковъ; послѣдніе два листа бумажные ветхи.

Л. 18. Въ раскрашенной съ фигурами заставкѣ написано: Μετὰ τὴν εἴσοδον καὶ τὸ φῶς ἱλαρὸν ἀνάγνωσμα α΄. Γενέσεως ἀνάγνωσμα.

---

[6]) Изъ библіотеки Максима Маргунія, епископа Киѳирскаго, на островѣ Критѣ (XVI в.). Имя его нерѣдко будетъ встрѣчаться при дальнѣйшемъ описаніи рукописей, такъ какъ многія рукописи послѣ него поступили въ Иверскій монастырь на Аѳонѣ, а оттуда привезены въ Москву Арсеніемъ Сухановымъ.

Нач. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Надъ заставкою написано: «Τῇ παραμονῇ τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως. Далѣе писаны прочія пареміи, читаемыя въ навечеріяхъ Рождества Христова, Богоявленія, на освященіе воды; изъ Тріоди Постной и Цвѣтной, начиная съ среды Сырной недѣли до недѣли всѣхъ Святыхъ, на всѣ великіе праздники Господни, также на праздники Богородичны и Святымъ: на 29 іюня, 1 и 26 сентября. Пареміи тѣ же и въ томъ же количествѣ, въ какомъ онѣ значатся въ славянскихъ печатныхъ Мѣсячныхъ Минеяхъ и Тріоди Постной и Цвѣтной.

Особенности:

1) л. 185 об.—186. Μηνὶ Μαΐῳ ια΄, τὸ Γενέθλιον τῆς πόλεως [7]), ἀναγνώσματα γ΄ ἐκ προφητ. Ἡσαΐου.

2) л. 192—193. Μηνὶ Αὐγούστῳ ζ΄, εἰς τὴν ἐπέλευσιν τῶν βαρβάρων. γ΄ ἀναγνώσματα ἐκ προφ. Ἡσαΐου [8]).

3) л. 198 об.—200. Ἀναγνώσματα τῇ κυριακῇ τῆς πεντηκοστῆς ἑσπέρα, εἰς τὴν γονυκλησίαν· ταῦτα δὲ λέγονται καὶ εἰς ἐπέλευσιν ἐθνῶν καὶ εἰς μνήμην σεισμοῦ. α΄. Προφητ. Ἡσαΐου. Нач. Ἐπίστρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, β΄. Προφητ. Δανιήλ. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὃς ἐξήγαγες τὸν λαόν σου, γ΄. Προφητ. Ἱερεμίου. Нач. Θαρσεῖτε τεκνία. Въ печатныхъ славянскихъ богослужебныхъ книгахъ этихъ чтеній не положено.

4) л. 198. Три пареміи на Срѣтеніе Господне изъ Притчей Соломона не сходныя съ обычными: α΄. Υἱέ, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, β΄. Ὁ Θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, γ΄. Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται.

5) Не показано здѣсь паремій на службы царскихъ часовъ въ навечеріяхъ Рождества Христова, Богоявленія и въ Великій Пятокъ.

Записи: 1) л. 176. «Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνοι Βασιλείου».

2) л. 200 об. Ἐγράφη ἡ παροῦσα βίβλος αὕτη διὰ προτρόπου τοῦ τιμιωτάτου καὶ καθηγουμένου ἡμῶν Κυρ. Θεοδώρου τοῦ κεφαλ. ἐν ἔτει ͵ςχκδ΄ (6624 отъ сотв. міра, а отъ Р. Хр. 1116 г.) ἐπὶ τῷ λδ΄ ἔτει τῆς βασιλείας Κυρ. Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ: Ἰνδ. θ΄.

3) Ἐγράφη ταῦτα πατέρες χεὶρ ἀθλία τοῦ τῶν μοναχῶν εὐτελοῦς Βασιλείου. οἱ ἀναγιγνώσκοντες εὔχεσθε τοῦτον, τὸν πολὺν ἐν πάθεσι καὶ ἁμαρτίαις.

4) Τῆς λαύρας τοῦ Νοσοκομίου.

Заставки и красивыя фигурныя буквы, съ изображеніями животныхъ, рыбъ и птицъ, на лл. 18, 34, 53 об., 55, 66, 67, 74 об., 76, 78, 82 об., 86, 89, 98 об., 104, 111, 119, 126, 129, 135 об., 177.

---

[7]) Обновленіе Царя-Града было въ 330 году при Константинѣ Великомъ; съ того времени 11 мая торжественно воспоминалось сіе событіе.—См. Мѣсяцесловъ а. Сергія, замѣтки, стран. 132—133.

[8]) Подъ 7 августа въ Мѣсяцесловѣ а. Сергія стр. 207, упоминается память избавленія Царя-Града отъ Персовъ и Аваровъ при императорѣ Иракліи въ 626 г.

Кромѣ придыханій и удареній еще писаны киноварью надъ словами и между словами особые знаки, для повышеній или пониженій голоса при чтеніи паремій. Подобные знаки находятся также въ древнихъ Евангеліяхъ (апракосъ), Апостолахъ и другихъ книгахъ, употребительныхъ при богослуженіи, что будетъ показано при описаніи ихъ.

Для молитвы сложены три первые перста на л. 18, въ буквѣ Е, а на лл. 89, 105 и 111 сложеніе перстовъ близко къ именословному.

Кресты четвероконечные и шестиконечные на лл. 36, 53 об., 86, 105 и 119.

На послѣднемъ внѣ счета листѣ написано: «писа̑ в лѣто ҂ѕх҃кд и томꙋ по нн҃ѣшней ψ҃ѳі — х҃а лѣто.»

Имя Іисуса Навина на л. 12, 24 об. и 161 въ родит. падежѣ писано безъ сокращенія «Ἰησοῦ».

9. ($\frac{399.}{\text{рад. } 260.}$) **Четвероевангеліе** (тетръ т. е. расположенное по Евангелистамъ). Пергам. уставн. буквами писано въ **VII** вѣкѣ съ 1 до 180 листа, а съ л. 180 до 220 листа скорописью XII вѣка, листы въ 8 долю, (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_2$ в.) Переплетъ старинный, досчатый, матерія на доскахъ шелковая обтерлась, застежки мѣдныя. а̑рсéнїй. Τοῦ Βατοπαιδίου. По краямъ листовъ скрѣпилъ. «дїакъ Їван а̑рбéневъ.»

Л. 1. ..... ἀναπτύξας ἔντι τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων, ὁποῖον δήποτε βουληθείης ἐπιστῆσαι τινι βούλῃ κεφαλαίῳ. Это окончаніе посланія Евсевія Кессарійскаго къ Карпіану, которое въ № 13, на л. 4—6 читается вполнѣ, подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Ὑπόθεσις Κανόνων τῆς τῶν Εὐαγγελιστῶν συμφωνίας. Нач. Εὐσέβιος Καρπιανῷ. Въ слав. рукописяхъ Московской Синодальной Библіотеки это посланіе помѣщено въ №№ 1, 2, 3, 20 и другихъ, подъ заглавіемъ: «Прѣдъсловье ст҃ыхъ четырьевангелїи». Въ немъ Евсевій Памфилъ еп. Кессарійскій пишетъ Карпіану, что сдѣланное Аммоніемъ Александрійскимъ раздѣленіе Евангельскихъ книгъ на небольшіе отдѣлы подало ему мысль составить 10 каноновъ, или таблицъ, показывающихъ сходныя изъ другихъ Евангелій отдѣленія. Эти 10 каноновъ помѣщены далѣе въ сей рукописи. На л. 1 об. Κανὼν α', въ которомъ показаны Евангельскія повѣствованія, сходныя у всѣхъ четверыхъ Евангелистовъ; на л. 2. Κανὼν β', ἐν ᾧ τρεῖς· Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς, л. 2 об. Κανὼν γ', ἐν ᾧ· Ματθαῖος, Λουκᾶς, Ἰωάνν., κανὼν δ', ἐν ᾧ· Ματθ. Μάρκος, Ἰωάνν., л. 3. Κανὼν ε', ἐν ᾧ δύο—Ματθαῖος καὶ Λουκᾶς, л. 3 об. Κανὼν ς', ἐν ᾧ δύο—Ματθαῖος καὶ Μάρκος, κανὼν ζ', ἐν ᾧ—Ματθ. Μάρκος Ἰωάνν (по № 13, л. 9, въ 7 канонѣ показаны повѣствованія Матѳея и Іоанна).

Л. 4. Κανών η', ἐν ᾧ δύο—Λουκᾶς καὶ Μάρκος.

— » —Κανών θ', ἐν ᾧ δύο—Λουκᾶς καὶ Ἰωάννης.

— » —Κανών ι', ἐν ᾧ—Ματθαῖος ἰδίως, Μάρκος ἰδίως.

Л. 4 об. Κανών ι'—ἐν ᾧ Λουκᾶς ἰδίως, Ἰωάννης ἰδίως. (Въ № 13 Κανόνες 10 на л. 6—10.)

Л. 5. Запись почеркомъ XII вѣка о времени написанія Евангелія: Κατὰ Ματθαῖον μετὰ η' (8) χρόνους τῆς ἀναλήψεως, κατὰ Μάρκον—μετὰ ι' (10) χρόνους,—Κατὰ Λουκᾶν—μετὰ ιε' (15), καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην—μετὰ λβ' (32) ἐπὶ Δομετιανοῦ.

Л. 5 об. Надпись обрѣзана; по сохранившейся части можно прочитать: χρονικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων. Нач. Ἰάκωβος γενόμενος ἐπίσκοπος πρῶτος. Въ № 10, на л. 29 об. эта статья приписывается Ипполиту Ѳивейскому, подъ слѣдующимъ заглавіемъ: Ἱππολύτου Θηβαίου ἐκ τῶν χρονικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων [9]).

Л. 6 и 7. Главы на Евангеліе отъ Матѳея. 1) Περὶ τῶν μάγων. Всѣхъ главъ 68. Предъ Евангеліемъ отъ Марка, на л. 62 об.—63, показано 48 главъ; отъ Луки, на л. 101—102, 83 главы; отъ Іоанна на л. 163 об., 18 главъ. Такое же дѣленіе Евангелій на главы и въ №№ 13, 14 и другихъ Тетро-евангеліяхъ; также въ слав. рукописяхъ подъ № 1—3, 20 и другихъ; равно въ печат. слав. Евангеліяхъ.—На поляхъ киноварью означены Аммоніевы главы: въ Евангеліи отъ Матѳея 356 главъ (столько же въ № 13, 14, а въ № 16—358 главъ; въ слав. № 20—355 главъ); отъ Марка 241 гл. (Въ № 13, главъ 234; въ слав. № 20—главъ 237); отъ Луки 342 главы (то же въ № 13 и слав. № 20); отъ Іоанна 221 глава; въ концѣ здѣсь не достаетъ ст. 10—25 въ послѣдней XXI главѣ (въ №№ 13, 14, 16 и въ слав. № 20 и др. главъ показано 232). Въ печатныхъ Евангеліяхъ Аммоніевыхъ главъ не показано. Также на поляхъ листовъ киноварью писаны дни, начала и концы Евангельскихъ чтеній тѣми же старинными квадратными уставными буквами, какими писанъ самый текстъ Евангельскій до 180 листа.

Еще на поляхъ писаны киноварью тѣ самыя главы, которыя въ началѣ писались предъ каждымъ Евангеліемъ.

Л. 8. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον.

Л. 63 об. — » — κατὰ Μάρκον.

Л. 102 об. — » — κατὰ Λουκᾶν.

Л. 164. — » — κατὰ Ἰωάννην, прерывается на 9 стихѣ XXI главы.

На л. 220 об. подпись по русски: «Сиа кнӥга великого Гдрⷭ҇ Казенна, приказꙋ книгопечатнаго дѣла книгохранителемъ подписана во рпи (1680) годꙋ.

Листы нѣкоторые ветхи, изъ корня выбились.

---

[9]) Въ славянскихъ рукописяхъ Моск. Синод. Библ. сего предисловія къ Евангелію отъ Матѳея не встрѣчается.

На лл. 62, 100 об. и 163 киноварью написаны заставки, а на л. 163 об. написано крестообразно:

ι
η
σ ῶ σ ο ν
ο
υ
ς

Современный печатный текстъ Евангелія на греческомъ языкѣ болѣе другихъ греческихъ рукописей соотвѣтствуетъ тексту, заключающемуся въ сей драгоцѣнной древнѣйшей рукописи.

10. ($\frac{226.}{\text{I. II, XII, fol.}}$) **Четвероевангеліе** (Апракосъ—ἄπρακτος), т. е. расположенное для церковнаго употребленія по недѣлямъ, начиная съ св. Пасхи. Пергамен. **VIII**, въ 2 столбца, листовъ 231 (дл. $8^1/_4$, шир. $6^1/_4$в.). Переплетъ старинный, досчатый, въ кожѣ. Первой тетради, или 8 листовъ въ началѣ не достаетъ; а потому рукопись начинается 3 стихомъ 5 главы Евангелія отъ Іоанна, изъ 14 зачала, которое читается въ 4 недѣлю по Пасхѣ—о разслабленномъ.

На л. 1—103. Евангельскія чтенія отъ недѣли о разслабленномъ до сырной недѣли.

На л. 104—147. Чтенія на субботніе и воскресные дни св. Четыредесятницы и на всѣ дни Страстной седмицы.

Л. 148—200. Чтенія Евангельскія по мѣсяцеслову съ 1-го сентября—Индикту, по 31-е августа—на положеніе честнаго пояса Пресвятыя Богородицы.

Л. 201—231. Чтенія Евангельскія предъ умовеніемъ ногъ и по умовеніи и 12 Евангелій на страсти Господа нашего Іисуса Христа.

Пергаменъ бѣлъ; буквы крупныя, уставныя, писаны изящно. Заставки на лл. 41, 104 и 148 раззолочены, также и заглавныя буквы.

Кромѣ придыханій и удареній еще писаны киноварью знаки, какъ бы нотные, для повышеній и пониженій голоса при чтеніи. Раздѣленія на главы и стихи здѣсь нѣтъ.

Въ чтеніяхъ Евангельскихъ по мѣсяцеслову на праздники Господни, Богородичны и великимъ святымъ приписки киноварью сдѣланы въ X—XI вѣкахъ, болѣе мелкимъ уставомъ, чѣмъ Евангельскій текстъ. Рукопись эта какъ по отношенію къ неповрежденности Евангельскаго текста, такъ и въ палеографическомъ отношеніи есть одна изъ лучшихъ и древнѣйшихъ кодексовъ, какіе извѣстны во всѣхъ европейскихъ би-

бліотекахъ, по отзыву проф. Маттеи. На оборотѣ верхней переплетной доски написано: «Еѵліе, Греческое апракосъ неполное. Казенное. Изъ прежнихъ казенныхъ книгъ печатнаго двора».

11. ($\frac{42.}{XLIII.}$) **Четвероевангеліе** (Апракосъ). Пергам. **VIII**, крупными квадратными уставными буквами писано, въ 2 столбца, на 246 листахъ (дл. $6^1/_2$, шир. $4^7/_8$ в.).

Л. 1—118. Евангельскія чтенія, расположенныя по недѣлямъ, отъ дня св. Пасхи до великаго поста.

Л. 119—190. » » на субботы и воскресные дни великаго поста и на всю страстную седмицу.

Л. 190 об.—240. » » на праздничные дни по мѣсяцеслову съ 1-го сентября — Индикту, по 29-е августа — на Усѣкновеніе главы Іоанна Предтечи.

Л. 241—246. Воскресныя утренніія Евангелія 11-ть.

Заставки раскрашенныя на лл. 1, 60 и 119. Многія буквы заглавныя съ орнаментами и съ изображеніемъ руки, съ именословнымъ сложеніемъ перстовъ, на листахъ: 1, 12 об., 14 об., 22, 27, 48 об., 60, 78 об., 84, 94 об., 102, 113, 118, 141, 149, 191 и 199.

Встрѣчаются знаки какъ бы нотные, какъ въ № 8 и 10.

Не мало въ этой рукописи орѳографическихъ разностей какъ по отношенію къ предыдущимъ №№ 9 и 10, такъ и къ современнымъ печатнымъ греч. изданіямъ Евангелія.

По лл. 1—7 внизу подписано: «Евангеліе церковное изъ Синодальной Библіотеки, а подписано по приказанію Святѣйшаго Синода», на л. 244—246 «Синодальнаго дому Іеродіакономъ Гедеономъ 1775 года маія».—Эта подпись встрѣчается на многихъ рукописяхъ.

12. ($\frac{225.}{I.\ II,\ XI\ fol.}$) **Четвероевангеліе** (Апракосъ). Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 437 (дл. $7^3/_8$, шир. $5^3/_8$ в.).

На л. 1 об. вкладная запись: Ἀφιερώθη τὸ παρὸν εὐαγγέλιον τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Βροντοχίου παρ' ἐμοῦ... μητροπολίτου Κρίτης καὶ προέδρου Λακεδαιμονίας Νικηφόρου... ἔτους ͵ςωκ' (6820=1312).

На л. 2 въ изящной заставкѣ изображеніе, по золотому полю, св. Апостола и Евангелиста Іоанна Богослова въ храминѣ сѣдящаго и пишущаго; а на л. 45 об.—изображеніе Евангелиста Матѳея. Краски значительно стерлись.

На л. 2—286. Евангельскія чтенія, расположенныя по недѣлямъ, съ 1-го дня св. Пасхи до великаго поста. Здѣсь, на л. 3, показано Евангельское чтеніе и на вечерни въ 1-й день св. Пасхи, а въ №№ 10 и 11 не показано сего чтенія.

На л. 287—373. Евангельскія чтенія на субботные и воскресные дни великаго поста и на всю страстную седмицу.

На л. 374—385. Утреннія воскресныя Евангелія 11-ть.

На л. 386—437. Евангельскія чтенія праздничныя съ 1-го сентября по 31-е августа, по мѣсяцеслову, который здѣсь полнѣе, чѣмъ въ №№ 10 и 11. Заставки на лл. 2, 46, 287 и 386 и заглавныя буквы раскрашены по золоту; знаки для повышенія и пониженія голоса писаны киноварью; а на л. 287—437, писанныхъ не ранѣе XIII вѣка, этихъ знаковъ нѣтъ.

13. (518) **Четвероевангеліе** (Тетръ). Пергам. **X**, 4, листовъ 340 (дл. $5^1/_4$, шир. 4 в.).

Переплетъ старинный, досчатый, въ желтой шелковой матеріи ветхой. На обрѣзѣ листовъ въ разрисованныхъ кругахъ подписано: Λαύρα. Εὐαγγέλιον.

Л. 1. Двѣ записи: первая греческая 1707 года. Нач. ея: «Τὸ παρὸν ἱερὸν καὶ θεῖον εὐαγγέλιον τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Λαύρας» (вѣроятно Лавры св. Аѳанасія на Аѳонѣ). Другая запись русская: «*Сія надпись найдена мною въ Сем.......* $\frac{\text{21 Октября}}{\text{3 Ноября}}$ *1835 г., а книга подарена мнѣ въ монастырѣ св. Лавры 2 мѣсяца тому назадъ. .... В. Д. 31 окт. 1835 г.*» Это собственноручная запись графа Владиміра Орлова-Давыдова, который пожертвовалъ сію драгоцѣнную рукопись въ Московскую Синодальную Библіотеку въ Мартѣ 1871 года, вмѣстѣ съ слѣд. рук. подъ № 14.

Л. 2 и 3 бѣлые.

Л. 4 и 5. Въ раскрашенныхъ съ золотомъ 4 заставкахъ написано: ὑπόθεσις κανόνων τῆς τῶν εὐαγγελιστῶν συμφωνίας. Нач. Εὐσέβιος Καρπιανῷ, ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν Κυρίῳ χαίρειν· Ἀμμώνιος μὲν Ἀλεξανδρεύς. См. о семъ № 9, л. 1.

Л. 6—10. Въ 10 заставкахъ раззолоченныхъ и раскрашенныхъ, съ орнаментами и птицами, написаны золотомъ 10 каноновъ, или таблицъ Евсевіевыхъ объ Евангельскихъ повѣствованіяхъ, которыя описаны всѣми Евангелистами, или троими, или двоими, или однимъ только. См. въ № 9, лл. 1 об.—4.

Л. 11—12. Τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, главъ 68; на л. 102. Κατὰ Μάρκον, главъ 48, на л. 157—159. Κατὰ Λουκᾶν, главъ 83, на л. 250. Κατὰ Ἰωάννην, главъ 18. Столько же главъ показано и въ № 9.

Л. 13 безъ надписанія. Нач. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑβραΐδι διαλέκτῳ γραφὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξεδόθη. Это предисловіе къ Ев. отъ Мѳ., см. въ № 14, л. 8; въ № 18, л. 9.

Л. 13 об. Παραγραφὴ Ματθ. Нач. Καὶ οὗτος οὐ τῆς παλαιᾶς, ἀλλὰ τῆς νέας διαθήκης κήρυξ.

Л. 14 об. Изображеніе Ев. Матѳея пишущаго въ храминѣ.

Л. 15—101. Надъ заставкою изображенъ левъ, съ книгою, въ которой буквы: Ѫ. Въ заставкѣ написано: Κυριακὴ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Подъ заставкою на л. 15—101 самый текстъ Евангелія отъ Матѳея.

Л. 101 об. Τέλος τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου· στίχοι ͵βχ' (2600) Ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο μετὰ χρόνους ὀκτὼ (8) τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 103 об. Изображеніе Ев. Марка пишущаго въ храминѣ.

Л. 104. Надъ заставкою—телецъ съ книгою, въ которой буквы Ѫ. Въ заставкѣ: Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων. Подъ заставкою, на л. 104—156, самый текстъ Евангелія отъ Марка.

Л. 156 об. Τέλος τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. στίχ. ͵αχ' (1600).

Л. 159. Безъ надписанія. Нач. ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Παύλου ἐν Ῥώμῃ. Это краткое предисловіе—въ № 19, л. 78.

Л. 160 об. Изображеніе Ев. Луки пишущаго въ храминѣ.

Л. 161. Въ заставкѣ написано: Εἰς τὸ γενέσιον τοῦ Προδρόμου, τῆς λειτουργίας. Подъ заставкою, на л. 161—249, самый текстъ Евангелія отъ Луки; а символическаго животнаго нѣтъ при изображеніи Ев. Луки.

Л. 249 об. Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου· στίχ. ͵βω' (2800). Ἐξεδόθη δὲ τοῦτο μετὰ χρόνους ιε' (15) τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 250. Безъ надписанія: Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου, ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ. Это въ № 19, л. 127.

Л. 251 об. Изображеніе Евангелиста Іоанна Богослова, съ простертою къ небу рукою. Персты его правой руки, равно и у благословляющей его съ неба руки сложены именословно.

Л. 252. Въ заставкѣ изображеніе Спасителя, а надъ заставкою—орла съ книгою, въ которой написано: Ἰῶ. Подъ заставкою на л. 252—322 самый текстъ Евангелія отъ Іоанна. На л. 322 об. Τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνϐς λβ' (32) τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως. στίχ. ͵βτ' (2300). л. 323 бѣлый.

Л. 324—340. Указатель Евангельскихъ чтеній на весь годъ: 1) съ св. Пасхи до великаго поста; 2) На великій постъ и страстную седмицу, съ показаніемъ Евангельскихъ чтеній и на часахъ въ великій пятокъ (Въ №№ 10—12 на часахъ въ великій пятокъ Евангелій не показано); 3) Воскресныя утреннія Евангелія; 4) По мѣсяцеслову на праздничные дни, съ 1-го сентября (Индикту) по 31-е августа; 5) На разныя потребы. Въ семъ указателѣ показаны начала и концы каждаго Евангельскаго чтенія.—Изъ святыхъ въ мѣсяцесловѣ самый новый по времени житія упоминается Никифоръ патріархъ Константинопольскій († 828 г. 2

іюня). Въ этой рукописи, какъ и въ № 9, показаны на поляхъ Аммоніевы главы.

Изображенія Евангелистовъ написаны, по золоту, красками художественно; заставки сдѣланы изящно; пергаменъ бѣлъ и чистъ, только верхняя переплетная доска обожжена и края листовъ снизу отъ начала до половины нѣсколько обтерлись.

На л. 250 четвероконечный крестъ въ словѣ «γενεάν»:

γε
ά † ν
νε
†

14. (519) **Четвероевангеліе** (Тетръ). Пергам. **XI**, 4, листовъ 317 (дл. $5^1/_4$, шир. 4 в.), переплетъ старинный, досчатый, въ черной холстинѣ ветхой.

Л. 2—3. Εὐσέβιος Καρπιανῷ.—Въ № 13, л. 4.

Л. 4—7. Въ 8 раскрашенныхъ золотомъ заставкахъ, съ фигурами и птицами, Κανόνες 10, или таблицъ Евсевія.—Въ № 13, л. 6—10.

Л. 8. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου. Нач. Ἰστέον, ὅτι τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.—Въ № 13, л. 13.

Л. 9—10. Главы 68 на Ев. отъ Мѳ. тѣ же въ №№ 9 и 13.

Л. 10 об. Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον. Нач. Πρῶτος ἁπάντων τοῦ Θεανθρώπου λόγου. Въ № 18, л. 9 об.

Л. 11 об. Изображеніе Евангелиста Матѳея съ символическимъ животнымъ львомъ. Св. Евангелистъ смотритъ вверхъ, гдѣ на правой сторонѣ изображено Рождество Христово.

На л. 12—97. Текстъ Евангелія отъ Матѳея.

Л. 98. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου. Нач. Κατὰ Μάρκον τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται.—Въ № 17, л. 77 об.; въ № 18, л. 9 об.

Л. 98 об. Главъ 48—тѣ же въ №№ 9 и 13.

Л. 99 об. Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Μάρκον. Нач. Πέτρου μυηθεὶς τοῖς ἀποῤῥήτοις λόγοις.—Въ № 18, л. 78 об.

Л. 100 об. Изображеніе Ев. Марка съ символич. животн. тельцомъ. Вверху изображено Крещеніе Господне. У Іисуса Христа персты правой руки сложены именословно.

На л. 101—153. Текстъ Евангелія отъ Марка.

На л. 153 об. Безъ надписанія. Нач. Ἰστέον ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν Ῥώμῃ... Въ № 19, л. 47 об. Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως, στίχοι ͵αχ΄ (1600).

Л. 154. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου. Нач. Κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Λουκᾶς ὁ μαθητὴς Πέτρου. Въ № 17, л. 114 об.; въ № 18, л. 259.

Л. 154 об.—156. Главъ 83—тѣ же въ № 9 и 13.

Л. 157 об. Изображеніе Евангелиста Луки, съ символомъ—Ангеломъ. Наверху изображено Благовѣщеніе. У Архангела персты сложены именословно. Ликъ Божіей Матери неясенъ.

На л. 158—248. Текстъ Ев. отъ Луки.

Л. 249. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου. Нач. Κατὰ Ἰωάννην τὸ Εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται, ἐπειδὴ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς Ἰακώβου.—Въ № 17, л. 173; въ № 18, л. 259 об.

Л. 250. Главъ 18—тѣ же въ №№ 9 и 13.

— » — Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην εὐαγγελιστὴν καὶ Θεολόγον. Нач. Βροντῆς τὸν υἱὸν τίς βροτῶν μὴ θαυμάσει.—Въ № 18, л. 199.

На л. 251—316. Текстъ Ев. отъ Іоанна.

Л. 316 об. Τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ′ τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.—στίχ ͵βτ′ (2300).

Въ этой рукописи, какъ и въ №№ 9 и 13 показаны Аммоніевы главы: на Евангеліе отъ Матѳея—356, отъ Марка—234, отъ Луки—342, отъ Іоанна—232. Изображенія Евангелистовъ раскрашены художественно, по золоту: заставки на л. 4, 5, 6, 7, 12, 101, 158 и 251 искусно сдѣланы. Главы, показанныя предъ каждымъ Евангелистомъ, писаны и на поляхъ—при текстѣ.

Записи: 1) на л. 1 об. Τὸ παρὸν ἅγιον εὐαγγέλιον ἐδόθη δωρεὰν εἰς εὐσεβέστατον Κύριον Βλαδήμηρον Δαβιδόφ [10]) ἀπὸ τοῦ πρωτάτου τοῦ ἁγίου ὄρους.

2) л. 8 об. Τὸν κτησάμενον τὴν ἁγίαν βίβλον ταύτην, τὴν τῶν ἁγίων θείων εὐαγγελίων μέμνησθε ἀείποτε οἱ ἐπιόντες· Ἰωαννίκιον ἐν μονοτρόποις ξένον. ὅπως εὕροιει λύσιν ἁμαρτημάτων... Μέμνησθε πατέρες μου καὶ Νικολάου, διὰ τὴν ὑπέρλαμπρον ἀγάπην.

3) л. 317. Προσετέθη τὸ ἱερὸν καὶ θεῖον ἅγιον εὐαγγέλιον ἐν τῇ σεβασμιωτάτῃ μεγάλῃ λαύρᾳ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῶν Καρεῶν, παρὰ τοῦ τιμιωτάτου τῆς ἁγίας Λαύρας τοῦ ἀρχ. Κυρ. Ἰωαννικίου ὀφείλει οὖν μνημονεύεσθαι ἀεὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις... Οἱ οὖν ἀναγιγνώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν Ἰωαννικίου ἀρχ. καὶ Νικολάου.

15. ($\frac{43}{XLIV}$) **Четвероевангеліе** (Апракосъ). Пергам. **XI** в. (1055 года), по 2 столбца, листовъ 250 (дл. $8^1/_2$, шир. 6 в.). Арсенїй лг. Τῶν Ἰβήρων.

---

[10]) Графъ Владиміръ Петровичъ Орловъ-Давыдовъ эту рукопись, какъ и № 13, пожертвовалъ въ Моск. Синодальн. Библіотеку въ 1871 г.

Л. 1—153. Чтенія Евангельскія отъ 1-го дня св. Пасхи до великаго поста.

Л. 154—219.—»— на субботы и воскресные дни великаго поста и на страстную седмицу. — Л. 213. τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ εἰς τὴν λειτουργίαν ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον. Нач. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς. Это Евангеліе по нынѣшнему чиноположенію читается на вечерни въ великій пятокъ.

Л. 220 об.—248. Чтенія Евангельскія по мѣсяцеслову показаны на каждый день, съ 1-го сентября по 31-е августа, на праздники Господни, Богородичны и святымъ.

Л. 249. Евангеліе утреннее св. Апостоламъ.

Л. 249 об.—250. Εὐαγγέλιον εἰς τὴν λιτὴν βαϊοφόρων. Ἐκ τοῦ κατὰ Μάρκον. Нач. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐκπορευομένου τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἰεριχώ. (гл. X, ст. 46—52 и гл. XI, ст. 1—10). Конецъ: Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Стало быть, чинъ дѣйства въ недѣлю Вайй существовалъ въ Греческой церкви въ XI вѣкѣ, ибо рукопись сія писана въ 1055 году, что видно изъ записи на л. 250 об. «ἐτελειώθη ἱερὰ δέλτος αὕτη ἐν Νοεμβρίῳ ἐν ἔτει ͵ςφξδ' (6564=1055), ἰνδ. θ' (9) διὰ χειρῶν Πέτρου τοῦ εὐτελοῦς μοναχοῦ καὶ ἱερέως. Οἱ ἀναγιγνώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὸν Κύριον». Если рукопись эта писана въ Константинопольской Патріархіи, въ Иверскомъ монастырѣ на Аѳонѣ, откуда привезена въ Москву Арсеніемъ Сухановымъ: то можно думать, что обрядъ шествія патріарха на ослѣ въ недѣлю Вайй существовалъ въ древнее время не только въ Іерусалимѣ, но и въ Константинополѣ [11]).

Заставки, раскрашенныя киноварью, на л. 1 и 22 об.

Подобно №№ 8, 10, 11 и 12 здѣсь имѣются особые знаки для повышеній и пониженій голоса при чтеніи.

16. ($\frac{278}{\text{CCLXV.}}$) **Четвероевангеліе** (тетръ). Пергам. **1199** года, 4, листовъ 255 (дл. 4$^1/_2$, шир. 3 в.); изъ нихъ листы 2—6 бумажные ветхіе. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 3—6. Указатель Евангельскихъ чтеній съ первой седмицы по пятидесятницѣ до великой субботы—это бумажный отрывокъ изъ другой рукописи; почеркъ письма XVI вѣка.

---

[11]) Въ книгѣ протоіерея К. Никольскаго, изд. 1885 г. СПБ. «О службахъ Русской церкви, бывшихъ въ прежнихъ печатныхъ Богослужебныхъ книгахъ», на стр. 47, сказано, что обрядъ шествія патріарха на осляти въ недѣлю Вайй не совершался въ Константинополѣ, ибо лица писавшія объ обрядахъ, бывшихъ въ Константинополѣ, именно: въ X вѣкѣ Константинъ Порфирородный, въ XII в. Ѳеодоръ Валсамонъ, въ XIV в. Кодинъ, ничего не говорятъ о торжественномъ шествіи патріарха въ нед. Вайй.

На л. 7. Изображеніе Божіей Матери съ предвѣчнымъ Младенцемъ нарисовано чернилами, неискусно.

Листы 8 и 9 бѣлые.

Л. 10—23. Πίναξ ἄριστος τῆς παρέσης πιχτίδος. Показаны Евангельскія чтенія съ началами и концами, на весь годъ, по седмицамъ, съ 1-го дня св. Пасхи до великой субботы; также по мѣсяцеслову съ 1-го сентября по 31-е августа и 11-ть Воскресныхъ утреннихъ Евангелій.

Л. 24—27. Κανόνες (10) Εὐσεβίου. См. №№ 9, 13 и 14.

Л. 28. Κεφάλαια на Ев. отъ Матѳея 68,—тѣ же въ № 9, 13 и 14.

Л. 29 об.—30. Ἱππολύτου Θηβαίου ἐκ τῶν χρονικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων. Нач. Ἰάκωβος γενόμενος ἐπίσκοπος—въ № 9, л. 5 об. то же.

Л. 31—98. Текстъ Евангелія отъ Матѳея.

Л. 99. Κεφάλαια Евангелія отъ Марка, числомъ 51, а въ № 9-мъ 48 главъ.

Л. 101—142. Текстъ Евангелія отъ Марка.

Л. 142—144. Κεφάλαια на Евангеліе отъ Луки—82, а въ № 9 и другихъ 83 главы.

Л. 145—209. Текстъ Евангелія отъ Луки.

Л. 210—255. Κεφάλαια 18 и текстъ Евангелія отъ Іоанна.

Аммоніевыхъ главъ показано на поляхъ: въ Евангеліи отъ Матѳея 358, отъ Марка—233, отъ Луки—342, отъ Іоанна 232. Также на поляхъ писаны дни, въ которые положены тѣ, или другія Евангельскія чтенія.

На л. 255 внизу запись писца киноварью: «Τὸ παρὸν τετραευαγγέλιον ἐγράφη διὰ χειρὸς Ἰωάννου ερέως, μηνὶ Μαΐφ ιβ', τοῦ ͵ςφζ' (6707=1199) ἔτȣς».

Заставки раскрашенныя на лл. 31, 101, 145 и 211.

17. ($\frac{400}{\text{CCCLXXIII.}}$) **Четвероевангеліе** (тетръ). Пергам. **XII** в., 8, листовъ 222 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_2$ в.). Л. 1, Ἀрсеній мг. Л. 2 об. Μονῆς τοῦ φιλοθέου εὐαγγελίσμου.

Л. 2. Οἱ κίκλοι τοῦ ἡλίου въ таблицѣ.

Л. 3—17. Συναξάριον σὺν Θεῷ τῶν εὐαγγελίων τοῦ ὅλου χρόνου, съ началами и концами Евангельскихъ чтеній: по седмицамъ съ святой Пасхи до великой субботы, также по мѣсяцеслову, и 11-ть Воскресныхъ утреннихъ Евангелій.

Л. 18—77. Τὰ κεφάλαια (68) καὶ τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.

Л. 77 об. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου.—То же въ № 14, л. 98.

Л. 78—114. Κεφάλαια (45) καὶ τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον.

Л. 114 об. Ὑπόθεσις κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.—Въ № 14, л. 154.

Л. 115—172. Κεφάλαια (83) καὶ τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον.

Л. 173. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. Въ № 14, л. 249.

Л. 174—221. Κεφάλαια (18) καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον.

Кромѣ того почеркомъ XV вѣка писаны епиграммы: на л. 2 об. Евангелисту Матѳею въ 5 стихахъ,—на л. 174 об. Ев. Лукѣ въ 4 стих., —на л. 221 об. Ев. Іоанну въ 4 стихахъ.

Аммоніевыхъ главъ въ Евангеліи отъ Матѳея 358, отъ Марка 234, отъ Луки 349, отъ Іоанна 232.

Заставки раскрашенныя киноварью на лл. 3, 19, 79, 117 и 179.

18. ($\frac{277}{\text{CCLXIV}}$) **Четвероевангеліе** (тетръ). Пергам. **1275** года, 4, листовъ 262 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.), изъ нихъ л. 1—8 бомбицинные, **XV** в., на которыхъ написанъ указатель Евангельскихъ чтеній по седмицамъ, начиная съ св. Пасхи до великой субботы, также по мѣсяцеслову, съ 1-го сентября по 31-е августа, съ указаніемъ общихъ Евангелій разнымъ Святымъ и на разныя потребы.

Л. 7 об.—8. Δήλωσις, πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὰ καθ' ἡμέραν εὐαγγέλια. Нач. Ἐπειδὴ σοι διήρηται εἰς ἕκαστος τῶν εὐαγγελιστῶν. См. въ № 23, л. 5.

Л. 9. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου. Въ № 13, л. 13.

Л. 9 об. Ὑπόθεσις τοῦ κατὰ Μάρκον εὐαγγελίου. Въ № 14, л. 98.

Л. 9 об. Ἐπίγραμμα εἰς Ματθαῖον. Въ № 14, л. 10 об.

Л. 10. Заставка раскрашенная съ четвероконечными крестами.

Л. 10—77. Текстъ Евангелія отъ Матѳея.

Л. 77 об.—78. Κεφάλαια (48) ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Μάρκον изъ 5 стиховъ. См. въ № 14, л. 99 об.

Л. 78 об.—118. Текстъ Евангелія отъ Марка.

Л. 119—120. Κεφάλαια (84).

121. Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Λουκᾶν изъ 5 стиховъ. Нач. Τρίτος δὲ Λουκᾶς. Въ № 17, л. 174 об.

Л. 121—198. Текстъ Евангелія отъ Луки.

На л. 198 об. Κεφάλαια (18).

Л. 199. Ἐπίγραμμα εἰς ἅγιον εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην изъ 6 стиховъ. Нач. Βροντῆς τὸν υἱόν. Въ № 14, л. 250.

Л. 199—257. Текстъ Евангелія отъ Іоанна.

Л. 258. Στίχοι, числомъ 7. Нач. Ὦ παντάναξ, παῖ τοῦ Θεοῦ Πατρός. Въ нихъ содержится краткая молитва первоначальнаго владѣльца рукописи монаха Алипія.

Л. 258 об. Ἕτεροι στίχοι его же, числ. 9. Нач. Ἔσπευσαν ἄλλοι χρυσοῦν εὑρεῖν ἐν βίῳ. Ἄλλοι δέ, γῆν σπεύδουσιν, ἢ καὶ μαργάρητας. Запись писца: ἘΕγράφη δὲ τοιοῦτον ἅγιον καὶ θεῖον εὐαγγέλιον διὰ χειρῶν Μελετίου...

μοναχοῦ, τοῦ ἐκ Βεῤῥοίας· διὰ συνδρομῆς καὶ μισθ' ἀποδοσίας ἱερομονάχου κυρ. 'Αλυπίου, τοῦ καὶ οἰκονόμου τῆς θείας μονῆς τοῦ ἁγίου μεγάλου Γεωργίου, τῆς τοῦ μαύρου ἐπωνυμουμένης...... κατὰ μῆνα 'Ιούνιον, ἐν ἔτει ͵ςψπγ' (6783=1275), ἰνδ. γ', βασιλεύοντος δὲ Μιχαὴλ μεγάλου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος 'Ρωμαίων τοῦ Παλαιολόγου.

Л. 259. 'Υπόθεσις εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον. Въ № 14, л. 154.

Л. 259 об. 'Υπόθεσις εἰς τὸ κατὰ 'Ιωάννην εὐαγγέλιον. Въ № 14, л. 249.

Эти ὑποθέσεις, равно ὑποθέσεις на Евангелія отъ Матѳея и Марка, на л. 9, писаны почеркомъ XV вѣка.

Аммоніевыхъ главъ въ Евангеліи отъ Матѳея 356, отъ Марка 234, отъ Луки 349, отъ Іоанна 229, которыя означены частію на поляхъ, частію среди текста киноварью; также означены дни, въ которые положено читать тѣ, или другія Евангелія съ началами и концами.

Заставки раскрашенныя на лл. 10, 77 об., 78 об. 119, 121, 198, 199 и 258.

Въ началѣ на бѣломъ листѣ внѣ счета написано: «Арсеній Л.»

Въ концѣ на л. 260 запись XVII вѣка: «τοῦτο τὸ ἅγιον τετραευαγγέλιον....ἐκ τοῦ ἁγίου ὄρους 'Αθωνι....(ἐδόθη) πάλαι εἰς τὴν μονὴν τοῦ φιλοθέου.

19. $\left(\frac{274}{CCLXI}\right)$ **Четвероевангеліе** (Тетръ). Бум. **XIV**, 4, листовъ 189 (дл. $5^1/_2$, шир. $3^5/_8$ в.).

Л. 1 об. Указатель 12 Евангельскимъ чтеніямъ на страсти Христовы, съ началами ихъ и концами.

Л. 2—3. Κεφάλαια (68) на Ев. отъ Матѳея и четверостишіе, коего начало: Ματθαίου τὸ δὲ ἔργον ἀριστοπόνοιο τελώνου. Въ № 53, л. 376.

Л. 3 об.—46. Текстъ Евангелія отъ Матѳея. На л. 46 внизу написано: στίχ. ͵βχ' (2600). 'Εξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο μετὰ χρόνους η' (8) τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 46 об.—47. Κεφάλαια (48) на Ев. отъ Марка и четверостишіе, коего начало: "Οσα περὶ Χριστιανῶν ἔγραφεν, но потомъ два послѣдніе слова зачеркнуты, и на верху киноварью написано: "Οσσα περὶ Χριστοῖο Θεηγόρος ἔθνεα Πέτρος.—См. № 26 въ началѣ и № 53, л. 376.

Л. 47 об. Предисловіе. Нач. 'Ιστέον, ὅτι τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Πέτρου ἐν 'Ρώμῃ.—Въ № 14, л. 153 об.

Л. 48—76. Текстъ Евангелія отъ Марка. στίχ. ͵αχ' (1600). 'Εξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 76 об.—78. Κεφάλαια (83) на Ев. отъ Луки.

Л. 78. Предисловіе. нач: 'Ιστέον, ὅτι τὸ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγέλιον ὑπηγορεύθη ὑπὸ Παύλου ἐν 'Ρώμῃ.—Въ № 13, л. 159.

— » — Епиграмма. Нач. Λουκᾶς ἠπιόθυμος ἀκεστορίης ἐπιβήτωρ.— Въ № 26, л. 1; въ № 53, л. 376.

Л. 78 об.—126. Текстъ Ев. отъ Луки. Στίχοι δισχίλιοι ὀκτακόσιοι. Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιέ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 127. Κεφάλαια (18) на Ев. отъ Іоанна.—Предисловіе, коего начало: Ἰστεόν, ὅτι τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐν τοῖς χρόνοις Τραϊανοῦ ὑπηγορεύθη ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ.—Въ № 13, л. 250.

Л. 128—164. Текстъ Ев. отъ Іоанна. Зачала 1-е и 2-ое, или 1—26 стихи 1-й главы, съ славянскимъ переводомъ на поляхъ XVI в.

На л. 164 об. написано: «Τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ». Στίχοι δισχίλιοι τριακόσιοι.

Л. 165—167. Δήλωσις, διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν καὶ τὴν τῶν εὐαγγελιστῶν διαδοχήν· πόθεν τε ἄρχονται καὶ ποῦ καταλήγουσιν.—То же въ № 18, л. 1—7.

Л. 167—188. Антифоны на великіе праздники, прокимны, Аллилуіа и причастны, съ указателемъ чтеній изъ Апостола и Евангелія на весь годъ по седмицамъ, мѣсяцеслову, на службы общія святымъ и на разныя потребы.—Въ № 25, л. 1—18.

Л. 189 об. 1) Замѣтка о времени весенняго равноденствія съ ͵ςωνς' 6856=1348 г. 2) Κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τοῦ Πάσχα· εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων τελέσει, καθαιρείσθω». Подпись: † Φιλόθεος.

Аммоніевыхъ главъ не показано; но киноварью на поляхъ помѣчены главы и зачала, которыя употребительны въ нынѣшнихъ слав. печатныхъ изданіяхъ Евангелія, для церковнаго употребленія. Также на поляхъ киноварью выписано не мало словъ, служащихъ для замѣны словъ находящихся въ текстѣ, или для дополненія текста, напр. членами и. т. под. См. л. 16 об., 17 об., 18 об., 19 и проч.

На л. 19 об. приклеена бумажка съ надписью: «три̑ лі́ста вклеи́ти.» Но вклеенныхъ бѣлыхъ листовъ оказалось только два для вписанія недостающаго Евангельскаго текста, съ 41 стиха XII главы до 55 стиха XIII главы Ев. отъ Матѳея.

На л. 21 вверху по латыни написано: «incipit cap. XIII, v. 55» [12]); а на бумажкѣ приклеенной написано: «нѣт҃ ҃ві главы̀ до ҃не стіха̀». Почеркъ письма въ замѣткахъ, писанныхъ по гречески и по славянски, имѣетъ сходство съ почеркомъ письма монаха Евѳимія изъ Чудова монастыря, справщика книгъ при послѣднихъ патріархахъ. По сличеніи греч. текста Евангелія, изд. 1861 г. въ СПБ. въ Синод. Типографіи съ этою рукоп. оказалось, что въ новомъ печатн. текстѣ употреблены именно тѣ слова и выраженія, которыя показаны въ выноскахъ на поляхъ описываемой

---

[12]) Почеркъ въ этой латинской замѣткѣ и въ раздѣленіи главъ римскими цифрами имѣетъ сходство съ почеркомъ письма Сильвестра Медвѣдева.

рукописи, служившей, очевидно, оригиналомъ при печатаніи греч. текста въ послѣдней четверти XVII вѣка.

20. ($\frac{474}{\text{t. II, IX, qu.}}$) **Евангельскія чтенія на нѣкоторые дни.** Бумажн. **XVI,** 4, листовъ 43 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^3/_4$ в.), безъ переплета.

Л. 1—18. По мѣсяцеслову 22 Евангелія на праздники Господни, Богородичны и нѣкоторымъ святымъ.

Л. 19—28. Евангелія Воскресныя утреннія, числомъ 11-ть.

Л. 29—33. Евангелія (7) на Елеосвященіе.

Л. 34—43. Первое Евангеліе на Страсти Христовы, на утрени въ великій пятокъ. Въ началѣ на бумажной обложкѣ написано: «Їерéа никі́фора,» справщика книгъ при послѣднихъ патріархахъ. Къ сей рукописи приклеенъ листъ, на которомъ двѣ молитвы Господу Іисусу; первая безъ начала, а другая безъ конца. Στίχοι κατὰ ἀλφάβητον. Нач. Ἀνείκαστε μακρόθυμε Χριστέ μου· σύγγνωθί μοι. Βάρος πολὺ περίκειμαι.

21. ($\frac{4}{\text{IV.}}$) **Апостолъ** (πραξαπόστολος), расположенный по порядку недѣльныхъ чтеній въ церкви изъ Апостола, начиная съ св. Пасхи. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 312 (дл. 7, шир. 5 в.). Послѣдній листъ бумажный. Арсéній ї҃д. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1 об.—2. Антифоны на св. Пасху, кондакъ и прокименъ.

Л. 3—210. Чтенія изъ Апостола отъ св. Пасхи до великой субботы, съ антифонами, съ стихами по маломъ входѣ на Литургіи, съ тропарями, кондаками, прокимнами предъ Апостолами и стихами на Аллилуіа, по прочтеніи Апостола, и съ причастными стихами.

Л. 211—306. Чтенія изъ Апостола по мѣсяцеслову съ 1-го сентября по 31-е августа, съ антифонами, тропарями, кондаками, прокимнами, стихами по прочтеніи Апостола и съ причастными стихами.

Л. 306 об.—311. Чтенія изъ Апостола на разные случаи и потребы, съ прокимнами и прочими стихами.

Л. 312. Бумажный, на которомъ написана обширная запись о возобновленіи сей рукописи: «Ἀνεκαινίσθη ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς Ἀπόστολος ἐξ ἐμοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ εὐτελοῦς Ἰωακεὶμ ἱερομονάχου, ἴσως καὶ ῥακενδίτου· Καὶ ἀνετέθη τῆς σεβασμίας... μονῆς τῶν Ἰβήρων.... ἐπονομαζομένης Πορτϊαιτίσσης, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ ἁγιονύμῳ ὄρει τῆς εὐγενεστάτης μονῆς τῶν Ἰβήρων, τὸ καλούμενον Κλιμέντια...... ἔτους ͵ζλγ´ (7033=1525).

Въ мѣсяцесловѣ памяти показаны на каждый день.

Упоминаются во святыхъ Константинопольскіе патріархи: α') Л. 277, февр. 5, Πολύευκτος (+ 970 по Р. Хр.), β') Л. 278, февр. 27, Θεοφύλακτος (+ 933—956.), γ') Л. 282 об. Апр. 12, Σέργιος (999—1019). δ') Л. 283, Апр. 18, Τρύφων (928—931). [13]).

Кромѣ придыханій и удареній въ этой рукописи еще имѣются знаки для повышеній, или пониженій голоса при чтеніи, подобно Евангеліямъ Апракосамъ.—Заставки на л. 3 и 312 раскрашенныя.

22. (304/CCXCI.) **Апостолъ** (πραξαπόστολος). Пергам. **XI,** 4, листовъ 276 (дл. 5¾, шир. 4 в.). Арсеній ні. Τοῦ Σημενοῦ (монастыря на Аѳонѣ). По составу сходенъ съ № 21.—Антифоны имѣются только на Рождество и Крещеніе Христово и Пятидесятницу; тропарей и кондаковъ мало. Начальныя буквы каждаго чтенія раскрашены, также заставки на лл. 1 и 212 об. раскрашенныя.

23. (341/CCCXXVIII.) **Апостолъ,** съ раздѣленіемъ на главы и зачала, **Псалтирь и Акаѳистъ Богородицѣ.** Пергам. **XI,** 4, листовъ 229 (дл. 5, шир. 3⅜ в.), изъ нихъ лл. 133—158, бумажн. **XIV** вѣка. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Μαξίμου. Изреченіе нравоучительное.

Л. 1 об. Δήλωσις διαλαμβάνουσα τὴν τοῦ χρόνου τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν καὶ τὰ λοιπά. Въ № 19, л. 165.

Л. 2. Δήλωσις ἀκριβὴς τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν κεφαλαίων, τοῦτε 'Αποστόλου καὶ Εὐαγγελίου, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς μεγάλης κυριακῆς Πάσχα. Αἱ ἑβδομάδες τοῦ ὅλου χρόνου.

Л. 5—7. Δήλωσις, πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὰ καθ' ἡμέραν 'Αποστολο-εὐαγγέλια. Нач. 'Επειδή σοι διήρηται εἰς ἕκαστος τῶν Εὐαγγελιστῶν. Въ № 18 л. 7—8.

— » — Συναξάριον σὺν Θεῷ τῶν ιβ' μηνῶν, δηλοῦν τὰ κεφάλαια τῶν 'Αποστολο-εὐαγγελίων.

Л. 7 об. 'Αναγνώσματα 'Αποστολο-εὐαγγελίων εἰς διαφόρους μνήμας ἁγίων.

Л. 8 об. Прокимны воскресные 8-ми гласовъ, на Литургіи поемые.

Л. 9. 'Υπόθεσις βίβλου τῶν Πράξεων. Нач. Ἔστιν ὁ διηγούμενος τὰς Πράξεις τῶν 'Αποστόλων Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστής.

---

13) На этомъ основаніи въ Указателѣ а. Саввы, на стран. 45, справедливо отнесено написаніе сей рукописи къ XI вѣку, а не IX–X, какъ сказано въ описаніи Проф. Маттеи на стран. 15, изд. 1805 г.

Sevd. A. 145

Л. 10—40. **Λουκᾶ Εὐαγγελιστοῦ πράξεις Ἀποστόλων. Главъ 51**, а по позднѣйшей чьей-то размѣткѣ—28 главъ.

Л. 40 об. Πρόλογος τῶν Καθολικῶν ἐπιστολῶν. Нач. Μικροῖς μὲν καὶ μικρὰ τολμῶσιν.—См. № 24, л. 66—93; въ № 25, л. 242—282 [14]).

Л. 41—44. Ὑπόθεσις τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἰάκωβος ταύτην γράφει.—Главъ 10, στίχων σμβ' (242).

Л. 45—48. Ὑπόθεσις τῆς πρώτης ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου. Нач. Ἐπειδὴ ὁ Πέτρος αὐτὸς τοῖς ἐν διασπορᾷ οὖσιν Ἰουδαίοις.—Гл. 7.—Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. Στίχ. σλς' (236).

Л. 48. об.—51. Ὑπόθεσις τῆς β' Πέτρου ἐπιστολῆς. Нач. Ἐπειδὴ καὶ ταύτην πάλιν αὐτὸς ὁ Πέτρος ἐπιστέλλει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν. Гл. 5, στίχ. ρνδ' (154).

Л. 51—54. Ὑπόθεσις τῆς πρώτης ἐπιστολῆς Ἰωάννου. Нач. Ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης ὁ τὸ Εὐαγγέλιον γράψας. Гл. 8; στίχ σοδ.' (274). Ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου.

Л. 55. Ὑπόθεσις τῆς β' ἐπιστολῆς Ἰωάννου. Нач. Ταύτην ὁ πρεσβύτερος γράφει κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς. Гл. 3, στίχ. λ' (30).

Л. 55 об. Ὑπόθεσις τῆς Ἰωάννου τρίτης ἐπιστολῆς. Нач. Ἔστιν ἡ ἐπιστολὴ περὶ φιλοξενίας. Гл. 3, στίχ. λβ' (32).

Л. 56. Ὑπόθεσις τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν γράφει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν.—Гл. 5, στίχ. ξη' (68).

Л. 57 об. Πρόλογος Παύλου ἀποστόλου προτασσόμενος τῆς βίβλου. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Κορίνθου, μήπω μὲν ἑωρακὼς Ῥωμαίους. Въ № 25, л. 282 об.

Л. 58 об. Κεφάλαια (26) τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς.

Л. 59—70. Παύλου ἀποστόλου ἐπιστολὴ πρὸς Ῥωμαίους. Ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβ, τῆς διακόνου.

Л. 71—83. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίυς πρώτης ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἐφέσου τῆς Ἀσίας. Гл. 16, στίχ. ωο' (870). Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων, διὰ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

Л. 83—91. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους β' ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Μακεδονίας. Гл. 10, στίχ. φϚ'. (590). Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππ., διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

Л. 91 об.—95. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης. Гл. 12, στίχ. σϚγ' (293). Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

Л. 96—100. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης· οὔπω μὲν αὐτοὺς ἑωρακώς. Гл. 10, στίχ. τιβ' (312). Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, διὰ Τυχικοῦ.

---

[14]) Этотъ прологъ Евѳалія діакона и ὑποθέσεις къ 7 соборнымъ и 14 Апостола Павла посланіямъ находятся въ слав. рукописяхъ Моск. Синод. Библ. подъ №№ 1, 2, 35 и другими, также въ печатн. славянскихъ Апостолахъ для церковнаго употребленія.

Л. 100 об.—103. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, ἑωρακὼς αὐτούς. Гл. 7, στίχ. σιη' (218). Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

Л. 103 об.—107. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, οὐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτούς. Гл. 11, στίχ. σν' (250). Εγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

Л. 107—110. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολῆς α'. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἀθηνῶν, ἑωρακὼς πρότερον αὐτούς. Гл. 7, στίχ. ρϚγ' (193). Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

110 об.—112. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεῖς β' ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης· ἡ δὲ πρόφασις. Гл. 7, στίχ. ρϚγ' (193). Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Л. 112 об.—116. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον α' ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Μακεδονίας· ἡ δὲ πρόφασις. Гл. 18, στίχ. σλ' (230). Ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικίας, ἥτις μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

Л. 116. об.—119. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον β' ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει πάλιν ἀπὸ Ῥώμης· ἡ δὲ πρόφασις. Гл. 10, στίχ. ρβ' (102). Новѣйшая запись. «ροβ'». Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ β' παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Ῥώμης.

Л. 119—121. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τῖτον ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Νικοπόλεως. Гл. 6, στίχ. Ϛζ' (97). Ἡ πρὸς Τῖτον τῆς Κρίτου Ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐπιστολὴ ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

Л. 121. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης. Гл. 3, στίχ. λζ' (37). Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτε.

Л. 122. Πρόλογος τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς. Нач. Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ μὲν οὐκ εἶναι Παύλου.

Этотъ прологъ въ № 24, л. 204. Гл. 21, στίχ. ψγ' (703). Ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, διὰ Τιμοθέου.

Листы 133—158 бумажные, письмо XIV вѣка.

Л. 133—147. Μηνολόγιον съ тропарями и кондаками. [15])

Л. 147 об.—149. Тропари и кондаки на св. четыредесятницу, страстную седмицу и пятидесятницу.

Л. 150—158. Ἀκολουθία ἀναστάσιμος 4-го гласа.

Л. 159—216. Псалмы (150), раздѣленные на 20 каѳизмъ, съ славами и надписаніями.

---

[15]) Въ мѣсяцесловѣ семъ показаны памяти: на л. 136. Ноября 7, преп. Лазарю Галисійскому († около 1065 г.); на л. 141. Янв. 30—тремъ Вселенскимъ Святителямъ (праздникъ установленъ съ 1084 г.); на л. 142. Февр. 29, преп. Кассіану (по № 19, ему память совершается въ високосный годъ); на л. 145. Іюля 5-го, преп. Аѳанасію Аѳонскому († около 1000 г.).

Л. 217—223. Псаломъ 151-й, 10-ть пѣсней св. Писанія, входящихъ въ составъ ҡаноновъ богослужебныхъ, съ молитвами Езекіи и Манассіи, царей Іудейскихъ.

Л. 224—225. Κανὼν εὐχαριστήριος εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Нач. Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον· ποίημα Ἰωσήφ.

Л. 225 об.—227. Κονδάκια 25 (безъ раздѣленія на кондаки и икосы). Нач. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια. ὡς λυτρωθεὶς ἐκ τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια ἀναγράφω σοι ὁ δοῦλός σου Θεοτόκε.

Заставки раскрашенныя на лл. 1 об., 2, 5, 9, 10, 59, 133, 159, 224.

На л. 133. «Ἰησοῦ Ναυή».

На поляхъ написано, въ какіе дни тѣ или другія чтенія изъ Апостола должно читать.

24. ($\frac{346}{\text{CCCXXXIII}}$) **Апостолъ.** Бомбиц. **XIII,** 4, листовъ 240 (дл. 5$^1/_2$, шир. 4 в.). Нѣкоторые листы ветхи и по краямъ подклеены бумагою.

Л. 1—3. Πρόλογος εἰς τὰς Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Ὅσοι τῆς ὄντως. Евѳалія діакона. Въ слав. рук. № 1, л. 780.

Л. 4—5. Ὑπόθεσις τῆς βίβλου τῶν Πράξεων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Πράξεις Ἀποστόλων τὸ βιβλίον καλεῖται. См. № 23, л. 9; въ слав. рук. № 1, л. 780.

Л. 5 об.—6. Ἀποδημία Παύλου. Нач. Ἀπὸ Δαμασκοῦ ἤρξατο· καὶ ἀνῆλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ.—Въ слав. рук. № 1, л. 782.

Л. 6 об.—10. Ἔκθεσις κεφαλαίων τῶν Πράξεων τῶν ἁγ. Ἀποστόλων. Нач. Ἐκ πατέρων ἡμεῖς καὶ διδασκάλων τὸν τρόπον καὶ τὸν τύπον ὠφελημένοι. Въ слав. рук. № 1, л. 782 об. Всѣхъ ҡлавъ 40, муч. Памфила. (опис. Горск. ч. I, стр. 148).

Л. 11. Ἀνακεφαλαίωσις θείων μαρτυριῶν. Нач. Ματθαῖος εὐαγγελιστής· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι. и т. д. Здѣсь выписаны тѣ мѣста въ Дѣяніяхъ, которыя взяты изъ Евангелія, псалмовъ и пророчествъ.

Л. 12—65. Въ раскрашенной заставкѣ написано: Λουκᾶ εὐαγγελιστοῦ Πράξεις Ἀποστόλων.

Л. 66—93. Ὑποθέσεις, κεφάλαια καὶ στίχοι ζ′ καθολικῶν ἐπιστολῶν. Тѣ же въ № 23.

Л. 93—99. Λόγος προτασσόμενος τῆς βίβλου Παύλου τοῦ Ἀποστόλου, στίχων τ′ (300). Нач. Τὸ φιλομαθές καὶ σπουδαῖον ἀγάμενος τῆς σῆς ἀγάπης.—Евѳалія діакона. См. слав. рук. № 35, л. 166 об.

Л. 100. Μαρτύριον Παύλου τοῦ Ἀποστόλου. Нач. Ἐπὶ Νέρωνος τοῦ Καίσαρος Ῥωμαίων ἐμαρτύρησεν αὐτόθι Παῦλος ὁ Ἀπόστολος· ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθείς.

Л. 100 об.—221. Ὑποθέσεις, κεφάλαια καὶ στίχοι къ 14-ти посланіямъ Апостола Павла тѣ же, что въ № 23.

Л. 221 об.—222. Уставъ службы царскихъ часовъ въ навечеріяхъ Рождества Христова и Богоявленія, писанъ почеркомъ XV вѣка—нерадивымъ.

Л. 223—240. Συναξάριον σὺν Θεῷ τοῦ Ἀποστόλου, начиная съ 1-й субботы по недѣлѣ всѣхъ святыхъ, и кончая недѣлею всѣхъ святыхъ,—также по мѣсяцеслову, съ 1-го сентября по 16-е августа, съ прокимнами, стихами на Аллилуіа, съ антифонами на св. Пасху, Пятидесятницу, Рождество Христово, Богоявленіе, на 1-е сентября Индикту и 14-го сентября—на Воздвиженіе Креста Господня.

Записи: л. 11 об. «Αὕτη ἡ βίβλος μονῆς Κωνσταμονήτου ὑπάρχει».

Л. 240. «Αὕτη ἡ βίβλος τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου».

Заставки раскрашенныя на листахъ: 1, 12, 68, 73, 89 об., 90 об., 91 об., 92, 93 об., 103, 122 об., 141 об., 161, 180, 185 об., 191, 200, 206, 210 об., 213, 216.

На лл. 21 об. и 78 об. Изображенія рукъ съ именословнымъ перстосложеніемъ.

На поляхъ киноварью написаны дни, въ которые положены тѣ, или другія чтенія изъ Апостола, также содержаніе главъ, а на тексты Дѣяній и Соборныхъ посланій по мѣстамъ писаны на поляхъ σχόλια ἐξ Ὠριγένους, Ἰσιδ., Ἰωάνν., Ἀμμωνίου.

25. ($\frac{407}{\text{CCCLXXX}}$) **Новый Завѣтъ и Псалтирь съ 10-ю священными пѣснями.** Пергам. **XII**, 8, листовъ 513 (дл. $3^3/_4$, ш. $2^3/_4$ в.), изъ нихъ 20 листовъ не писанныхъ.

Л. 1—20. Указатель чтеній изъ Евангелія и Апостола на каждый день года по седмицамъ и мѣсяцеслову, съ праздничными антифонами, прокимнами, причастными стихами и проч. См. въ № 13, 18, 19, 23.

Л. 21—25. Съ 10-ю раскрашенными киноварью заставками для Евсевіевыхъ каноновъ (или таблицъ), но не написанныхъ.

Л. 26. Изображеніе Евангелиста Матѳея съ символомъ его—Ангеломъ и съ подписью внизу: «Τελώνης καὶ σχολάζων τοῖς φόροις, εὐαγγελιστής» κ. τ. λοιπά: (3 строки). Краски слиняли много.

Л. 27—78. Евангеліе отъ Матѳея. Главъ Аммоніевыхъ 358. Ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, μετὰ χρόνους ὀκτὼ τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 79. Изображеніе Евангелиста Марка, съ символомъ его—львомъ.

Л. 80—110. Евангеліе отъ Марка. Зач. 71. Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 111. Изображеніе Евангелиста Луки, съ символомъ его—тельцомъ.

112—160. Евангеліе отъ Луки. Зач. 116. Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους δέκα πέντε τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

161. Изображеніе Евангелиста Іоанна Богослова, съ символомъ его—орломъ.

Л. 162—195. Евангеліе отъ Іоанна. Зач. 67. Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Л. 196—241. Изображеніе Евангелиста Луки (вторично) и Дѣянія св. Апостоловъ.

Л. 242—282. Семь Соборныхъ посланій, съ изображеніями: на л. 244 об. Апостола Іакова; на л. 260 об. Ап. Петра; на л. 271 об. Евангелиста Іоанна Богослова (вторично); на л. 280 об. Ап. Іуды. Ὑποθέσεις καὶ κεφάλαια сходны съ № 23, лл. 40 об.—57.

Л. 282 об.—387. Четырнадцать посланій Ап. Павла, съ изображеніемъ его на л. 286 об.—Ὑποθέσεις καὶ κεφάλαια сходны съ № 23, л. 57 об.—132.

Особенности: 1) Ἄλλη ὑπόθεσις на 2-е посланіе къ Коринѳянамъ. Нач. Ὁ πᾶς λόγος ἐστὶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ περί τε ἑαυτοῦ καὶ περὶ Κορινθίων. 2) Ὑπόθεσις на посланіе къ Евреямъ здѣсь другаго состава. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἰταλίας· ἡ δὲ πρόφασις.

Л. 388 об.—409. Изображ. Іоанна Богослова (въ третій разъ) и Апокалипсисъ.

Л. 410—488. Изображеніе царя Давида и Псалтирь, съ раздѣленіемъ на 151 псаломъ и 20 каѳизмъ, съ надписаніями псалмовъ.

Л. 489 об. Изображеніе пророка Исаіи и пѣснь его: Ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου.

Л. 490. Изображеніе пророка Іоны, выходящимъ изъ пасти кита.

Л. 491. Изображеніе «Ἀσπασμός» съ прав. Елисаветою и пѣснь Богородицы: Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον.

Л. 492 об. Изображеніе пророка Захаріи, который на дщицѣ написалъ: Ἰωάννης ἔσται τὸ ὄν...

Л. 493. Пѣснь Моисеева: Ἄισωμεν τῷ Κυρίῳ ἐνδόξως.

Л. 494. Изображеніе потопленія Египтянъ.

Л. 494 об. Изображеніе пророка Моисея, пріемлющаго съ неба скрижали закона.

Л. 495—496. Вторая пѣснь Моисеева: Πρόσεχε, ὦ οὐρανέ.

Л. 497 об. Изображеніе праведной Анны, матери пророка Самуила, предъ скиніей молящейся.

Л. 498. Молитва пророка Іоны. Нач. Ἐβόησα ἐν θλίψει μου.

Л. 498 об. Изображеніе царя Навуходоносора и трехъ отроковъ Еврейскихъ предъ истуканомъ.

Л. 499. Пѣснь трехъ отроковъ: Εὐλογητός εἶ, Κύριε, ὦ Θεός.

Л. 500 об. Изображеніе трехъ отроковъ и надъ ними Ангела, охлаждающаго пламень въ пещи Халдейской.

Л. 501. Другая пѣснь трехъ отроковъ: Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα Κυρίου.

Л. 502. Молитва Анны матери Самуила: Ἐστερεώθη ἡ καρδία μου.

Л. 502 об. Изображ. пророка Аввакума.

Л. 503. Пѣснь пророка Аввакума: Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην.—Всѣхъ изображеній, писанныхъ красками, по золоту, художественно, числомъ 26.—Заставокъ раззолоченныхъ двѣ: на лл. 27 и 411, а раскрашенныхъ киноварью 37, на лл. 21—25, 80, 112, 162, 197, 245, 261, 267, 272, 277 об., 279, 281, 287, 305, 320 об., 331 об., 337 об., 344, 349, 354, 358 об., 361 об., 366 об., 370 об., 373, 376, 389 и 493, предъ началами книгъ [16]).

26. (472) Новый Завѣтъ на греческомъ и славянскомъ языкахъ. Бум., скороп. **XVII,** въ 2 столбца, листовъ 479 (дл. $7^1/_4$, шир. $4^3/_4$ в.). Переплетъ старинный, досчатый, въ желтой кожѣ.

На л. 1 и приклеенныхъ къ верхней переплетной доскѣ трехъ листикахъ греческія епиграммы и разныя замѣтки, относящіяся къ переводу Евангельскаго текста на славянскій языкъ. См. № 19.

Листы 2—4 бѣлые.

Л. 5—6. «Рече́нїѧ є҆врeї́скаѧ, є҆ллі́нскаѧ и҆ лати́нскаѧ, ѡ҆брѣта́ющаѧсѧ в҆ Но́вомъ Завѣ́тѣ, не преведе́ннаѧ на Славе́нскїй дїале́ктъ, за сво́йство и҆ лѣ́потꙋ ѻ҆́нѣхъ дїале́ктѡвъ». Расположены по алфавиту. Нач. А҆ваддѡ́нъ. зрѝ А҆поллѵ́онъ.

Л. 7—9. Безъ надписанія. Нач. «В҆ Виѳлее́мѣ роди́сѧ Хрⷭ҇то́съ. В҆ Назаре́тѣ воспита́сѧ.» Далѣе написаны: 1) Се́дмь слове́съ, ꙗ҆̀же Хрⷭ҇то́съ на крⷭ҇тѣ̀ ви́сѧ, и҆зречѐ. 2) Се́дмь словесѐ рече́ннаѧ ѿ ст҃ы́ѧ Бцⷣы, во є҆ѵⷢ҇лїи ѡ҆брѣта́емаѧ: 3) Се́дмь воста́нїѧ бы́ша пре́жде Хрⷭ҇то́ва воста́нїѧ. 4) О семействѣ Іосифа обручника. 5) «Четы́ри Марі́и ѡ҆бно́сѧтсѧ во є҆ѵⷢ҇лі́ихъ» и проч. и четыре Ирода. 6) О чудесахъ Іисуса Христа. Эти два листа писаны полууставомъ.

Л. 10—20. По̀ жи́тїю Хрⷭ҇та̀ І҆и҃са, Гдⷭ҇а и҆ Бг҃а на́шегѡ и҆збра́шасѧ пꙋтше́ствїѧ, чꙋдодѣ́йствїѧ, и҆ ᲂу҆че́нїѧ є҆гѡ̀, собра́ннаѧ ѿ четы́рехъ Бжⷭ҇твенныхъ є҆ѵⷢ҇лїй и҆ чи́номъ є҆ли́ко мо́щнѡ расположе́ннаѧ. с҆ ᲂу҆каза́нїемъ свидѣ́тельствъ Ст҃ы́хъ є҆ѵⷢ҇лі́стѡвъ, ѿ че́сомъ всѝ д҃,

16) Эта драгоцѣнная рукопись въ описи книгъ патр. Филарета, 1631 года, описана такъ: «Книга письмо Греческое, а въ ней во многихъ мѣстахъ писаны въ золотѣ Евангелисты и Апостолы и пророки и иные Святые.»—См. Временникъ, 1852 года, книга XII, въ смѣси, на стран. 5; Указатель а. Саввы, изд. 1858 г. стр. 51; Опись Патр. Ризницы изд. Викторова 1875 г., стр. 105, № 61.

или г҃, или в҃, или то́кмѡ еди́нъ: и҆ кі́й в҃ коей главѣ, или стіхѣ пишетъ» и проч. Нач. Превѣ́чное Бж҃ство Гд҃а на́шегѡ І҆и҃са Хр҃та—Іоанн. глав. 1, стихъ 1 [17]).

Л. 20 об.—21. Апостолы какъ именуются въ Евангеліи, Дѣяніяхъ св. Апостоловъ, съ толкованіемъ изъ Ѳеофилакта, Евсевія и друг., на слав. языкѣ.

Л. 22 об.—38 «Собра́ніе И҆сто́рій ѡ҆ стра́сти Гд҃нѣй, начéншееся ѿ ѹ҆готовле́нія Па́схи, изъ четы́рехъ є҆ѵⷢ҇лістовъ и҆збра́нныя, на де́сять ча́сти раздѣле́нное. Нач. Пе́рвая ча́сть заключа́етъ в҃ себѣ скорбь при ве́чери послѣ́днѣй, пятокра́тнѡ Гд҃ѹ тя́жкѹю.»

Листы 39 и 40 бѣлые.

Л. 41—284. Четвероевангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ; на каждой страницѣ въ одномъ столбцѣ писанъ греческій, а въ другомъ славянскій текстъ.

Л. 285—290. «Собраніе Дѣяній св. Апостоля Петра и Павла.» Нач. Пе́тръ ст҃ы: стодвá́десѧ́т ѹ҆чн҃ки ѹ҆вѣща́етъ гото́вы бы́ти на и҆збра́ніе и҆на́гѡ а҆п҃ла мѣ́стѡ І҆ѹ́ды преда́теля.—Выраженія на л. 289 об. «ѹ҆кр҃тствова́нїя,» «ѹ҆кр҃тствова́тися» и т. п. свойственны справщику Чудовскому монаху Евѳимію; см. то же съ тѣми же выраженіями въ слав. рукоп. подъ № 801, л. 11—17.

Л. 291—469. Четырнадцать посланій Апостола Павла, седмь Соборныхъ Посланій и Апокалипсисъ, на греко-славянскомъ языкѣ. Въ началѣ каждой главы Евангелія, Апостола и Апокалипсиса на слав. яз. писано содержаніе ея, раздѣленіе на главы и стихи то же, какое въ нынѣшнихъ печат. слав. издан. Новаго Завѣта. Въ слав. текстѣ и въ варіантахъ къ нему на поляхъ часто писано киноварью «чю» (т. е. по чудовскому св. Алексія Митрополита списку Евангелія употреблено то или другое выраженіе).

Лл. 470—479. 1) Цари греческіе отъ Константина Великаго до взятія Константинополя Турками въ 1453 году, 2) Патріархи Константинопольскіе отъ св. Митрофана 327 года, до Григорія III Мелиссина, 3) Россіи великія: а) князья и цари Россійскіе отъ св. Владиміра до Іоанна и Петра Алексѣевичей, съ сказаніемъ о времени поставленія ихъ и кончины, б) митрополиты отъ Михаила, родомъ Сирина († 6500=992), всея Россіи, Кіевскіе и Московскіе и патріархи до патр. Адріана. На л. 479. о патр. Никонѣ сказано: «погребе́нъ в҃ Воскресе́нскомъ мн҃тѣ на І҆стрѣ, ѿ негѡ̀ со́зданномъ. Положенъ в҃ ма́нтіи а҆рхїере́йстѣй и҆ в҃ схи́мѣ:

[17]) Въ слав. рук. Моск. Синод. Библ. подъ № 257 (автографъ Симеона Полоцкаго), на лл. 344—350 то же, только заглавіе короче и въ № 258, на лл. 320—329, (почеркъ письма Сильв. Медвѣдева) то же, только заглавіе измѣнено, а въ № 801, на лл. 2—10 заглавіе другой редакціи «И҆сто́рїа ѡ҆ пѹтешéствїихъ, чѹдодѣ́йствїихъ и҆ ѹ҆че́нїихъ Гд҃а и҆ Бг҃а на́шегѡ І҆и҃са Хр҃та» и проч. и выраж. нѣкоторыя иныя, напр. л. 8 об. Пи́смєнници (вм. книжники); л. 9, на крⷭ҇тцова́нїе (вм. на распятіе), Пресвѵ́тери (вм. старцы) и проч.—Такія выраженія имѣлъ обычай употреблять справщикъ книгъ Чудовскій монахъ Евѳимій, жившій при послѣднихъ патріархахъ.

Августа въ кѕ день ҂зрпд (1681) года». На 2-хъ бумажкахъ, приклеенныхъ къ 479-му листу написано: «ѯд года февр. въ ка занемоществовалъ стѣйшій Адріанъ патріархъ в пятокъ на сырной седмицѣ, и бѣ в болѣзни оной четыре лѣта и седмь мцы и двадесять четыри дни. Преставися ѿ житія сегѡ в лѣто ҂зсд (7209=1700) Октября съ еі числа во вторникъ вечера на среду, перваго часа ношнаго в четвертой четверти.» Текстъ Евангельскій писанъ Флоромъ Герасимовымъ, что можно заключить изъ сходства письма сей рукописи съ слѣд. № 27, гдѣ имя писца сего означено. А правленъ текстъ, съ дополнительными хронологич. и историч. статьями о жизни и ученіи Іисуса Христа, о дѣяніяхъ Апостоловъ Петра и Павла и разными замѣтками справщикомъ монах. Чудовск. Евѳиміемъ. Греческій текстъ Еванг. списанъ по правленой греч. рукоп., подъ № 19, безъ поправокъ.

27. (473) **Четвероевангеліе и Дѣянія св. Апостоловъ** на греческомъ и славянскомъ яз. Бум., скороп. **XVII**, въ 2 столбца, листовъ 190 (дл. 7½, шир. 4¾ в.), въ бумажномъ переплетѣ.

На верхней доскѣ написано: 1) «Кнга сія игумена Сергія, что былъ приказной на печатномъ дворѣ. и преставился въ ѕ (7206=1698) г. Февруарія въ кв день. Ѿдати в патріаршу ризничную казну.» [18]) 2) Еѵліе и дѣяніе Апостольское Греко-Россійское писменное № 22-й.»

На л. 1 запись: «Книга сія стое Еѵліе и дѣянія Стыхъ Аплъ преведена съ Греч. книгъ Космою, Іеродіаконо-монахомъ Грекомъ, учившемся въ схоліи Еллино-Славенстѣй у учителей Іѡанникія и Софронія Лихудіевыхъ. Написано же книгъ печатнаго дѣла книгописцемъ Флѡромъ Герасимовымъ.» См. № 26 его же письма.

Л. 1—190. Текстъ Евангелія и Дѣяній Святыхъ Апостолъ писанъ на каждой страницѣ въ одномъ столбцѣ по гречески, а въ другомъ по славянски. Текстъ славянскій правленъ, съ выраженіями: на л. 30 «возкрутитеся», л. 30 об. «в вінничін,» л. 32 «укаменоваша» и т. п., свойственными Чудовскому монаху и справщику Евѳимію.

---

[18]) Почеркъ письма сходенъ съ писмомъ Каріона Истомина, Чудовскаго Іеромонаха, XVII в.

ОТДѢЛЪ II.

ПИСАНІЯ СВЯТЫХЪ ОТЦЕВЪ

I. ТОЛКОВАНІЕ СВЯЩЕННАГО ПИСАНІЯ.

28. ($\frac{385}{\text{Г. II. V, in fol.}}$) **Книга Бытія съ толкованіемъ.** Пергам. **X,** листовъ 410 (дл. 7, шир. 5 в.), въ началѣ и концѣ ветхи. Ἀρσένιй ἱε. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. Текстъ писанъ киноварью, а толкованіе чернилами.

Нач. Οὐδὲν στεῤῥὸν εἶχον, οὐδὲν βέβαιον οἱ νομοθετούμενοι. Толкованія: 1) Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, 2) Σευηριανοῦ ἐπισκόπου Γαβάλων, 3) Διοδώρου, 4) Ἀνωνύμου, 5) Βασιλείου μεγάλου ἐκ Καισαρείας, 6) Σεραπίωνος ἐπισκόπου Θμουέως, 7) Ἀκακίου Καισαρείας (л. 82), 8) Γενναδίου (л. 44. Констант. еп.), 9) Ἀθανασίου (Александр.), 10) Θεοδωρήτου (Кирскому), 11) Ἀπολιναρίου, 12) Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, 13) Σευήρου ἐπ. Ἀντιοχ. (л. 70 об.), 14) Διδύμου, 15) Ἱππολύτου ἐπισκόπου Ῥώμης, 16) Εὐσεβείου ἐπισκόπου Ἐμέσης, 17) Θεοδώρου, 18) Ὠριγένους, 19) Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρ., 20) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, 21) Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, 22) Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου ἐπιστολ. ωϚϛ (896, л. 46), 23) Ἁγίου Ἐφραίμ, 24) Μεθοδίου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος (л. 69), 25) Θεοφίλου ἐπισκόπου ἐκ τῶν κατὰ Ὠριγένους (л. 55), 26) Εἰρηναίου ἐπισκόπου Λουγδουνῶν, 27) Διονυσίου Ἀλεξανδρ., 28) Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κύπρου, 29) Φίλωνος ἐπισκόπου, 30) Εὐσεβίου ἐπισκ. Ῥώμης, 31) Φίλωνος Ἑβραίου, 32) Ἑβραίου τινὸς, 33) Ἰωσήπου, 34) Σουκένσου ἐπισκόπου Διοκαισαρείας (л. 236), 35) Μελίτωνος ἐπισκόπȣ Σαρδέων, 36) Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας (л. 238 об.), 37) Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, 38) Πέτρου ἐπ. Ἀλεξ. (л. 57 об.). Большее число толкованій взято изъ твореній Кирилла Александрійскаго, Іоанна Златоустаго, Θеодорита, Оригена, Геннадія еп. Константинопольскаго и Евсевія Емесскаго.

29. ($\frac{119}{\text{CXX}}$) **Іоанна Златоустаго первыя бесѣды на книгу Бытія числомъ 29-ть** (1—16, 20—32) съ 1 стиха 1-й главы до 8 ст. 12-й главы. Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 385 (дл. $7^1/_2$, шир.

6 вер.) Ἀρсе́нїй ѕ҃. Διονυσίου (т. е. изъ монастыря св. Діонисія на Аѳонѣ).

1) л. 5. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὑπόμνημα εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς [19]). Нач. Χαίρω καὶ εὐφραίνομαι· ὁρῶν σήμερον.

2) л. 13. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς κτίσεως. Текстъ: Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Нач. толков. Πολλῆς σήμερον πληροῦμαι τῆς ἡδονῆς.

3) л. 22. Нач. толк. Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν θείων γραφῶν [20]).

4) л. 32 об. Нач. Ὁρῶν ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὴν μετὰ προθυμίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

5) л. 45 об. Нач. Φέρε καὶ σήμερον ἐκ τῶν τοῦ μακαρίου Μωϋσέως ῥημάτων.

6) л. 55 об. Нач. Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι διδασκαλίας.

7) л. 67. Нач. Ἱκανῶς χθὲς καθηψάμεθα τῶν εἰς τὰς ἱπποδρομίας.

8) л. 78 об. Нач. Φέρε καὶ σήμερον ἐπειδὴ μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας ἠκούσατε.

9) л. 88. Нач. Οἱ φιλόπονοι τῶν γηπόνων, ἐπειδ' ἂν ἴδωσι λιπαράν.

10) л. 96. Нач. Ἐλάττων ἡμῖν ὁ σύλλογος τήμερον καὶ βραχὺ τὸ θέατρον.

11) л. 109 об. Нач. Οἶδα, ὅτι κατέτεινα ὑμῖν τὸν λογισμὸν ἐν ταῖς παρελθούσαις ἡμέραις.

12) л. 120 об. Нач. Φέρε δὴ σήμερον πληρώσωμεν ὑμῶν τὴν ὑπόσχεσιν.

13) л. 130. Нач. Ὁρῶν ὑμῶν τὸν πόθον τὸν ἀκόρεστον.

14) л. 139. Нач. Πάλιν εἰ βούλεσθε καὶ σήμερον τῆς ἀκολουθίας τῶν χθὲς εἰρημένων ἀψάμενοι.

15) л. 150. Нач. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας χθὲς ἐδέξασθε.

16) л. 161. Нач. Βούλομαι σήμερον, ἀγαπητοί, θησαυρὸν ὑμῖν πνευματικὸν ὑπανοῖξαι [21]).

20) л. 179. Нач. Φέρε δὴ πάλιν τῆς ἀκολουθίας τῶν σήμερον ἀνεγνωσμένων.

---

19) Въ № 30, на л. 3, эта бесѣда надписывается: «Ὁμιλία παραινετικὴ, ῥηθεῖσα εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς».

20) Въ этой и въ слѣдующихъ бесѣдахъ выписаны только начала толкованій, а не текста Библейскаго.

21) Бесѣды 17, 18 и 19, писцомъ этой рукописи опущены (см. въ № 30, на лл. 157—200); оттого въ описаніи проф. Маттеи, на стр. 69, и въ Указат. а҃. Саввы, на стр. 83, число бесѣдъ не точно показано 32; въ дѣйствительности только 29 бесѣдъ, а количество листовъ въ рукописи вездѣ указывается то же самое.

21) л. 191 об. Нач. Πολὺς καὶ ἄφατος ὁ θησαυρός, ἀγαπητοί.

22) л. 206. Нач. Τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν παραθεῖναι.

23) л. 222. Нач. Εἴδετε ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν, ὅσον τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ τὸ μέγεθος.

24) л. 236 об. Нач. Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς ὠφέλησε χθὲς ἡ τοῦ δικαίου Νῶε γενεαλογία.

25) л. 254. Нач. Τῆς ὑποθέσεως βούλομαι πάλιν ἅψασθαι.

26) л. 271 об. Нач. Μεγάλη καὶ ἄφατος ἐν τοῖς προσφάτως ἀναγνωσθεῖσι.

27) л. 286 об. Нач. Ἴδετε χθὲς τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τὴν ἀγαθότητα.

28) л. 304 об. Нач. Τὴν εὐλογίαν εἰς τὸ μέσον προθέντες χθές, ἧς ὁ Νῶε ἠξιώθη.

29) л. 317. Нач. Πρὸς τὸ τέλος λοιπὸν ἐφθάσαμεν τῆς κατὰ τὸν δίκαιον ὑποθέσεως.

30) л. 336 об. Нач. Ἰδοὺ πρὸς τὸ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς.

31) л. 350 об. Нач. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μεθ' ἡδονῆς ἐδέξασθε χθὲς τοὺς περὶ τῆς εὐχῆς λόγους.

32) л. 365—382. Нач. Πολὺς ὁ θησαυρὸς καὶ ἄφατος, ἀγαπητοί, ἐν τοῖς πρόφατον ἀναγνωσθεῖσιν. Конца нѣтъ.

Текстъ писанъ золотомъ, а толкованіе чернилами. Заставки раскрашенныя съ золотомъ и заглавныя буквы на лл. 5, 13, 22, 32 об., 45 об., 55 об., 67, 78 об., 88, 96, 109 об., 120 об. 130, 139, 150, 161, 179, 191 об., 206, 222, 236 об., 254, 271 об., 286 об., 304 об., 317, 336 об., 350 об., и 365.—Въ первой заставкѣ на л. 5 изображенъ въ полномъ облаченіи Святитель (вѣроятно писецъ-художникъ желалъ изобразить св. Іоанна Златоустаго), бесѣдующій съ народомъ. Краски на ликахъ слиняли. Во 2-й заставкѣ на л. 13 изображенъ пророкъ Моисей пріемлющимъ съ неба скрижали закона.

На л. 365, надъ заглавною буквою «П» крестъ четвероконечный. Отрывки на лл. 1—4 изъ толкованія на 1—4 стихи 1 главы изъ Евангелія отъ Іоанна, а на лл. 383—385, на 10—17 стихи изъ 20 главы Евангелія отъ Іоанна. Текстъ писанъ на пергаменѣ красивымъ уставнымъ почеркомъ VIII вѣка, а по сторонамъ—толкованіе скорописью IX вѣка. Толкованія: 1) Ἀμμωνίου πρεσβυτέρου, 2) Ὠριγένους, 3) Θεοδώρου Μομψουέσ., 4) Βασιλείου ἐπισκόπου Καισαρείας, 5) Κυρίλλου Ἀλεξανδρ., 6) Ἰωάννου Κωνσταντινουπόλ., 7) Ἀπολιναρίου, 8) Σεβήρου Ἀντιοχ.

На л. 384 об. Запись вкладчика: Ἀφιερώθη τὸ βιβλίον τοῦτο, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ, ἐν τῇ μονῇ τοῦ κυρ. Διονυσίου, ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Μαξίμου μοναχοῦ, διὰ μνημόσυνον τοῦ πατρός μου.

Буква ι приписывается, а не подписывается при концѣ въ дат. падежѣ къ ω на лл. 22, 317 об., 382 и проч.

30. ($\frac{120}{CXXI}$) **Іоанна Златоустаго первыя 30 бесѣдъ на книгу Бытія.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, л. 361 (дл. 8, шир. $5^3/_8$ в.). Нѣкоторые листы ветхи. Арсеній. л. 3. «Ἑξαήμερος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἐν τῷ Ἄθῳ ὄρει.»

Особенности противъ № 29.

1) л. 157. Ὁμιλ. 17. Нач. толков. Ἱκανῶς ὑμῖν, οἶμαι, κατὰ δύναμιν τὴν ὑμετέραν.

2) л. 176 об. Ὁμιλ. 18. Нач. Ἴδετε χθὲς δικαστοῦ φιλανθρωπίαν.

3) л. 189 об.—200. Ὁμ. 19. Нач. Καθάπερ τὰ ἀνίατα τῶν τραυμάτων.

Этихъ трехъ бесѣдъ въ № 29 нѣтъ; но здѣсь въ № 30 нѣтъ послѣднихъ двухъ бесѣдъ, которыя по № 29 значатся на лл. 350 об.—382. Текстъ писанъ золотомъ, а толкованіе чернилами.

Заставки раскрашенныя съ золотомъ, предъ началомъ каждой бесѣды, на лл. 3, 9 об., 17, 26 об., 37 об., 46, 57, 68 об., 77, 85, 96, 107, 116 об., 125, 135 об., 145 об., 157, 176 об., 189 об., 200 об., 211, 225, 240, 252 об., 269, 285, 298 об., 315 об., 327, 354 об.

На л. 1 и 2 (перг. XII вѣка, 2 столбца) отрывки: 1) Μηνὶ Μαΐῳ θ' ἄθλησις τοῦ ἁγίου προφήτου Ἡσαΐου и ς'—θ' пѣсни изъ канона ему, 2) Служба Апостолу Симону Зилоту—10 Мая, 3) Служба на обновленіе Царя-Града и священномученику Мокію—11 Мая; прерывается на 7-й пѣсни канона.—По 6-й пѣсни канона всѣмъ положены Синаксари.

Запись вкладчика на л. 360 об. и 361: Ἀφιερώθη ἡ παροῦσα βίβλος τῆς ἑξαημέρου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, παρὰ τοῦ καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου κυρ. Ἀντωνίου· σπουδῇ δὲ καὶ συνδρομῇ τοῦ ἐκκλησιάρχου Ἰωαννικίου ἀγορασθεῖσα....

31. ($\frac{116}{CXVII}$) **Іоанна Златоустаго первыя 30 бесѣдъ на книгу Бытія,**—тѣ же, какія въ № 30. Перг. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 302 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.), изъ нихъ л. 42—46 бумажн. попорчены, также первые и послѣдніе пергам. листы. Арсеній ві. Τοῦ Σημένου (монастыря на Аѳонѣ).

Бесѣды писаны разными почерками. Заставки раскрашенныя предъ началомъ каждой бесѣды на лл. 1, 6, 12 об., 20, 29 об., 36 об., 44, 52, 57 об., 64, 73 об., 82, 90, 96 об., 104 об., 113 об., 123 об., 136 об., 148 об., 158 об., 169 об., 182 об., 200 об., 212 об., 227, 241 об., 253 об., 268, 278 и 292. На послѣдней страницѣ строчки расположены въ

видѣ шестиконечнаго креста съ словами, какія печатаются на просфорахъ.

. . . .

ΙΣ ⁚ ΧΣ

. . . .

ΝΙ ⁚ ΚΑ

. . . .

32. ($\frac{121}{CXXII}$) **Іоанна Златоустаго первыя 34 бесѣды на книгу Бытія** (съ 1 главы до 15 стиха 13 главы). Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 305 (дл. $8^1/_2$, шир. 6 верш.). арсеній ӑі. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου εὐαγγελίσμου (л. 7).

Первыя 16 бесѣдъ тѣ же въ №№ 29 и 30; бесѣды 17, 18 и 19 тѣ же въ № 30; бесѣды 20—30 тѣ же въ №№ 29 и 30; бесѣды 31 и 32 тѣ же въ № 29, на л. 350 об.—382.

῾Ομιλία 33, л. 293 об. Нач. ῾Ορῶν ὑμῶν σήμερον τὴν μετὰ προθυμίας ἐνταῦθα σύναξιν.

῾Ομιλ. 34, л. 300 об.—305. Нач. Κατεμάθετε χθές, ἀγαπητοί, τοῦ πατριάρχου τὴν ὑπερβάλλουσαν ταπεινοφροσύνην. Конца нѣтъ; также у первой бесѣды одинъ только первый листъ, а у второй нѣтъ начала.

Заставки, раскраш. киноварью, предъ нач. бесѣдъ на лл. 1, 9 об., 16, 24 об., 30 об., 38 об., 47, 53, 59, 68 об., 76 об., 83 об., 89 об., 97 об., 106, 115, 130, 140 об., 148 об., 158, 169 об., 181 об., 191 об., 204 об., 217, 227 об., 240, 249 об., 261, 271, 281 об., 293 об. и 300 об.

На л. 1 об. вверху написано: ἔτους ͵ςωιβʹ (6812=1303) μηνὸς Σεπτεμβρίου.—Почеркъ не тотъ, которымъ рукопись написана.

33. ($\frac{126}{CXXVII}$) **Іоанна Златоустаго первыя 32 бесѣды на книгу Бытія** [22]). Пергам. разныхъ почерковъ, **IX—XIII** в., въ 2 столбца, листовъ 249 (дл. $8^1/_8$, шир. $5^1/_2$ в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Τῶν ᾽Ιβήρων. й.

Въ прочихъ спискахъ подъ №№ 29—32 и 34 нѣтъ слѣдующихъ бесѣдъ:

῾Ομ. 16, л. 93—98. Текстъ: Καὶ περιεπάτει ὁ Θεὸς ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν, καὶ ἐκρύβησαν ὅτε ᾽Αδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περὶ τοῦ φεύγειν

---

22) Въ описаніи Маттеи на стр. 71, также и въ Указ. а. Саввы на стр. 84, несогласно съ дѣйствительностію, показаны въ сей рукописи 33 бесѣды, ибо 8-я бесѣда писцомъ опущена, хотя количество листовъ то же.

τοὺς ὅρκους. Нач. толков. Ἔγνωτε πρῴην, πῶς πᾶσα γραφὴ παράκλησιν φέρει καὶ παραμυθίαν.—См. № 166, л. 112 об. и № 167, л. 69.

Ὁμιλ. 17, л. 99—103. Ὅτι δουλείας τρόπους τρεῖς εἰσήγαγεν ἡ ἁμαρτία· καὶ πρὸς τοὺς ῥαθύμως ἀκούοντας καὶ μὴ τιμῶντας τοὺς γονέας· καὶ εἰς τὰ ἑξῆς τοῦ· πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἀποστροφή σου. Нач. Ἠκούσατε χθές, πῶς μὲν ἐποίησε βασιλέα καὶ ἄρχοντα τῶν θηρίων τὸν ἄνθρωπον ὁ Θεός.

Ὁμιλ. 21, л. 130 об.—136. Текстъ: Ἀδὰμ δὲ ἔγνω Εὔαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε τὸν Κάϊν и проч. Нач. толков. Σκόπει, πότε τοῦτο ἐγένετο· μετὰ τὴν παρακοήν.

Прочія бесѣды тѣ же, что въ №№ 29—32; только бесѣды 3 и 7 безъ конца, а 4 и 9 безъ начала.

Заставки разкрашенныя зеленою краскою на лл. 209, 216 об., 227, 234 об. и 242 об. На лл. 139 и 248 об., запись стариннаго владѣльца: ὁ εὐτελὴς ἱερεὺς Κωνσταντῖνος.

34. ($\frac{139}{CXL}$) **Іоанна Златоустаго первыя 30 бесѣдъ на книгу Бытія** тѣ же, какія въ №№ 30 и 31. Бумажн. **XV**, листовъ 374 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἀρσένιϊ їѥ. Λαύρας (изъ лавры св. Аѳанасія на Аѳонѣ).

Листы 1—6 и 370 писаны въ XVII вѣкѣ. Заставки раскрашенныя киноварью предъ началами бесѣдъ на лл. 2, 7 об., 15 об., 26, 38 об., 47 об., 58 об., 70 об., 79 об., 87 об., 100 об., 111 об., 121 об., 129 об., 139 об., 150 об., 164 об., 184, 197 об., 208 об., 220 об., 235 об., 252, 266, 282 об., 298 об., 312 об., 331, 343 об. и 362.

35. ($\frac{32}{XXXIb.}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 35 бесѣдъ на книгу Бытія** (съ 2 стиха 13 главы до 49-й главы). Пергам. **IX**, въ 2 столбца, листовъ 198 (дл. $8^1/_4$, шир. $5^1/_4$ в.); нѣкоторые листы ветхи. Л. 1. Τοῦ Σιμένου. На л. 2 приписано: «Симено Арсеніо».

1) л. 1. Ομ. 33. Текстъ Ἀβρὰμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα κτήνεσι, καὶ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ· καὶ ἐπορεύθη, ὅθεν ἦλθεν. Нач. толков. Ὁρῶν ὑμῶν σήμερον.—Въ № 32, ὁμ. 33, л. 293 об.

2) л. 5 об. Ὁμ. 34. Нач. толков. Κατεμάθετε χθές.—Въ № 32, ὁμ. 34, л. 300—305.

3) л. 11. Ὁμιλ. 35. Нач. Μέγα ἀγαθόν, ἀγαπητοί, τῶν θείων γραφῶν ἀνάγνωσις.

4) л. 18 об. Ὁμιλ. 36. Нач. Θησαυρῷ τινι προσέοικεν ἡ τῶν δικαίων ἀρετή.

5) л. 24 об. Ὁμιλ. 37. Нач. толк. Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις.

6) л. 30 об. ʽΟμιλ. 38. Нач. Πάλιν τὰ σήμερον ἀναγνωσθέντα.

7) л. 37. ʽΟμ. 39. Нач. Ἴδετε, ἀγαπητοί, πῶς οὐδὲν ἀργὸν τῶν παρὰ τῇ θείᾳ γραφῇ κειμένων.

8) л. 42 об. ʽΟμ. 40. Нач. Φέρε τὰ λείψανα τῆς χθεσινῆς τραπέζης ὑμῖν παραθῶμεν· καὶ τέλος ἐπιθῶμεν.

9) л. 46. ʽΟμ. 41. Нач. Ὀκνῶ καὶ ἀναδύομαι σήμερον.

10) л. 53. ʽΟμ. 42. Нач. Ἐμάθομεν ἐκ τῶν χθὲς ἀνεγνωσμένων.

11) л. 60 об. ʽΟμ. 43. Нач. Καθάπερ λειμών τις εὐανθής.

12) л. 68. ʽΟμ 44. Нач. ʽΗ κατὰ τὴν Σαμαρείτην ὑπόθεσι[illegible].

13) л. 73 об. ʽΟμ. 45. Нач. Χαίρω, ὁρῶν ὑμᾶς συντρέχοντας περὶ τὴν ἀκρόασιν.

14) л. 80. ʽΟμ. 46. Нач. Φέρε καὶ σήμερον, ἀγαπητοί, τὴν ἀκολουθίαν τῶν χθὲς εἰρημένων.

15) л. 84. ʽΟμ. 47. Нач. Πολὺ τῶν σήμερον ἡμῖν ἀναγνωσθέντων τὸ κέρδος.

16) л. 88 об. ʽΟμ. 48. Нач. Εἴδετε χθές, ἀγαπητοί, τοῦ πατριάρχου τὴν ἀνδρίαν;

17) л. 95 об. ʽΟμ. 49. Нач. Πάλιν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν συνήθη τράπεζαν ἀγαγεῖν.

18) л. 98 об. ʽΟμ. 50. Нач. Βούλεσθε σήμερον τὰ λείψανα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀποδῶμεν.

19) л. 101. ʽΟμ. 51. Нач. Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν πρῴην.

20) л. 105. ʽΟμ. 52. Нач. Τὰ λείψανα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι.

21) л. 110 об. ʽΟμ. 53. Нач. Φέρε καὶ σήμερον εἰ δοκεῖ, τὰ ἑξῆς τῶν χθὲς εἰρημένων.

22) л. 116. ʽΟμ. 54. Нач. Εἴδετε χθὲς καὶ τοῦ τελώνου τὴν πολλὴν εὐγνωμοσύνην.

23) л. 122. ʽΟμ. 55. Нач. ʽΙκανῶς ἡμᾶς χθὲς τὰ προοίμια τοῦ δικαίου τῆς ἀποδημίας.

24) л. 127 об. ʽΟμ. 56. Нач. Ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰακώβ.

25) л. 133 об. ʽΟμ. 57. Нач. Τὰ λιπόμενα τῶν χθὲς εἰρημένων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι τήμερον.

26) л. 142 об. ʽΟμ. 58. Нач. Οἶδα, ὅτι κεκμήκατε χθὲς εἰς πολὺ μῆκος τοῦ λόγου.

27) л. 148. ʽΟμ. 59. Нач. Ἴδετε χθὲς καὶ τοῦ κοινοῦ τῶν ἁπάντων δεσπότου.

28) л. 153. ʽΟμ. 60. Нач. Φέρε καὶ σήμερον, εἰ βούλεσθε, τὴν ἀκολουθίαν.

29) л. 156 об. ʽΟμ. 61. Нач. Πάλιν ἐπὶ τὴν συνήθη ὑμῖν τράπεζαν ἀγαγεῖν.

30) л. 162. ʽΟμ. 62. Нач. ʽΙκανῶς ἡμᾶς πρῴην ἡ κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱστορία.

31) л. 168. ʽΟμ. 63. Нач. Τὰ λείψανα τῶν χθὲς ἡμῖν εἰρημένων βουλόμεθα.

32) л. 173. ʽΟμ. 64. Нач. Βούλεσθε καὶ σήμερον τῇ κατὰ τὸν Ἰωσὴφ ἱστορίᾳ ἐπεξέλθωμεν.

33) л. 182. ʽΟμ. 65. Нач. Εἴδετε ἐκ τῶν χθὲς εἰρημένων τοῦ Ἰωσὴφ τὴν φιλοσοφίαν.

34) л. 188. ʽΟμ. 66. Нач. Φέρε καὶ σήμερον τὸ τέλος ἐπιθῶμεν τῇ κατὰ τὸν Ἰακὼβ διηγήσει.

35) л. 192 об.—198. ʽΟμ. 67. Нач. Πρῴην ἐπαγγειλάμενος τέλος ἐπιθεῖναι τῇ κατὰ τὸν Ἰακὼβ ὑποθέσει.

На л. 30 об. надъ заглавною буквою «П» крестъ четвероконечный.

36. $(\frac{123}{CXXIV})$ **Іоанна Златоустаго послѣднія 35 бесѣдъ на книгу Бытія** тѣ же, какія въ № 35. Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 301 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.), изъ нихъ иные въ началѣ и концѣ ветхи. Арсеній ї. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου εὐαγγελίσμου.

Заставки, раскрашенныя съ золотомъ, предъ началами бесѣдъ, на лл. 3, 11, 20 об., 32 об., 42 об., 51 об., 63 об., 72, 78 об., 90, 101 об., 113, 122, 131, 137 об., 144 об., 154 об., 158 об., 162, 168, 176, 184, 193, 200, 209, 220, 227, 234 об., 239 об., 247 об., 256, 263 об., 275, 283, 289 об.; краски: голубая, красная и зеленая. На л. 1 и 2, 300 и 301 отрывки, содержащіе въ себѣ конецъ неизвѣстнаго житія и начало житія Преп. Ксенофонта, жены его Маріи и чадъ ихъ Іоанна и Аркадія—26 Янв. Нач. Διηγήσατό τις γέρων μέγας λέγων· ὅτι Ξενοφῶν τις γέγονε συγκλητικός. На л. 298 и 299—отрывокъ изъ житія препод. Маріи Египетской безъ начала и конца. Первыя слова..... τὰ γράμματα ἐχάρη, ὅτι τὸ ὄνομα τῆς ὁσίας μεμάθηκεν. Листы пергаменные (дл. $6^5/_8$, шир. 5 в.), въ 2 столбца; почеркъ письма уставный, VIII вѣка, сходенъ съ № 11.

37. $(\frac{115}{CXVI})$ **Іоанна Златоустаго послѣднія 37 бесѣдъ на книгу Бытія.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 416 (дл. $7^3/_4$, шир. $5^3/_4$ в.); въ началѣ и концѣ листы ветхи; изъ нихъ л. 415 обклеенъ по краямъ пергаменными обрѣзками съ нотными знаками. Арсеній ʽΙερεμίου πατριάρχου (Констант.) Μονῆς Σταυρονικήτα (на Аѳонѣ.)

Первыя двѣ бесѣды 31 и 32 тѣ же, какія въ № 29, на лл. 350 об.—382; прочія 33—67 бесѣды тѣ же, какія въ №№ 35 и 36.

Текстъ Библейскій писанъ киноварью, а толкованіе чернилами. Нач. бесѣдъ на лл. 1, 15 об., 34, 45, 57 об., 73 об., 86 об., 98 об., 113 об., 125, 134, 149 об., 164, 179 об., 191, 203, 212, 221, 233 об., 239, 243, 250, 259 об., 269 об., 280 об., 289 об., 301, 317, 326, 335 об., 342 об., 352 об., 363, 372, 387, 396 об., 404 об.—Заставки малыя раскрашены киноварью. На л. 416 (пергам. XIII в.) отрывокъ изъ службы св. великомученику Пантелеимону.

38. ($\frac{19}{XIX}$) **Пятикнижіе Моисеево, книги Іисуса Навина, Судей, Іудиѳь и Товитъ, и другія статьи.** Бумажн., пис. въ **1475** году, въ 2 столбца, листовъ 208 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.); въ началѣ и концѣ листы весьма ветхи. Арсенiй р. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1—69. Книга Бытія съ толкованіями: Іоанна Златоустаго, Севира Гавальскаго, Акакія, Діодора, Геннадія, Ѳеодорита, Василія, Северіана, Оригена, Аполинарія, Дидима, Григорія Богослова, Кирилла Александр., Евсевія Емесскаго, Ефрема Сирина, Ѳеофила, Григорія Нисскаго, Исидора, Серапіона, Ипполита, Филона епископа, Филона еврея, нѣкоего еврея, Епифанія, Евстаѳія, Ѳеодота, Іосипа. Нач. толков: Τί δήποτε μὴ προτέταχε τῆς τῶν ὅλων δημιουργίας.

2) л. 69 об.—106. Книга Исходъ съ толкованіями тѣхъ же лицъ, также Симмаха и Акилы Іудеевъ. Толкованія доведены только до 17 стиха 24-й главы; остальная часть книги, на л. 101—106, безъ толкованія. Нач. толкованія: Διὰ τοῦτο ἔξοδος καλεῖται, ἐπειδὴ τὴν ἔξοδον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, τὴν ἀπ' Αἰγύπτου περιέχει.

3) л. 107—117. Книга Левитъ, гл. 27.

4) л. 117 об.—131. Книга Числъ.

5) л. 131 об.—142. Книга Второзаконіе, гл. 34.

6) л. 142 об.—151. Книга Іисуса Навина, гл. 24.

7) л. 151 об.—159. Книга Судей, въ которой нѣтъ конца, начиная съ 32 стиха 20 главы.

8) л. 160—164. Книга Іудиѳь, въ которой нѣтъ начала до 25 стиха 2 главы.

9) л. 164—166. Книга Товитъ. Всѣ эти семь книгъ безъ толкованій.

Л. 167. Хронологическая запись: Ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τοῦ Χριστοῦ ἔτη ͵εφ' (5500). ἐτέχθη ὁ Χριστὸς ὥρᾳ ζ' τῆς νυκτός. ἐβαπτίσθη χρόνους λ', Ἰαννουαρίῳ ϛ', ὥρᾳ ι' τῆς νυκτός. Ἡμέρᾳ γ' ἀνέστη τῇ κυρ. ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ϛ', καὶ ἀνελήφθη ὥρᾳ θ.'

10) л. 167—199. Χρονικὸν Κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ, ἀπὸ κτίσεως κόσμου, μέχρι τῆς βασιλείας κυρ. Νικηφόρου, τοῦ Βοτανιάτου,

πρὸς τὴν σεβαστοκρατόρισαν κυρίαν Εἰρήνην. Нач. Ἡ μὲν φιλόϋλος ψυχὴ ταῖς ὕλαις ἐπιχάσκει.

Л. 199 об. На поляхъ перечисляются имена Греческихъ императоровъ отъ Константина Великаго до Константина XI Палеолога.

11) л. 199 об. Ἐκ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης περὶ τῶν δ' στοιχείων τοῦ ἀνθρώπου. Нач. Ἄνθρωπος τὸ λογικόν· λέων τὸ θυμικόν· βοῦς τὸ ὀρεκτικόν.

12) л. 200. Τοῦ Ξανθοπούλου Καλλίστου Νικηφόρου σύναψις ἁγίων χρόνων. Нач. Τὸν Συμεὼν ἔγωγε καὶ Μάμαν φέρω. Здѣсь перечисляются имена Святыхъ и праздниковъ на каждый день по мѣсяцеслову съ 1-го сентября по 31-е августа. На 30-е января упоминается праздникъ тремъ Вселенскимъ Святителямъ, а на 29-е февраля — память преп. Кассіана.

13) л. 201. Μακαριωτάτου Νικολάου τοῦ Καβασίλα σημασία εἰς τὴν ὅρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ. Нач. Πᾶσα προφητεία καὶ θεωρία καὶ ὅρασις, εἰκόνες ἦσαν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπιδημίας.

14) л. 203. Σημασία εἰς τὴν ὅρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ, ἐν ᾗ τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ τῶν ἀνθρώπων τὸ πρότερον ἀπολαμβάνουσιν εἶδος τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημίαν ἐξεδέχοντο οἱ προφῆται.

15) л. 204 об. Θεοφυλάκτου σχολαστικοῦ τοῦ Σιμοκάτου διάλογος περὶ διαφόρων φυσικῶν ἀπορημάτων. Нач. Ποίῳ λόγῳ ἄκαυστος ὁ ἀδάμας, καὶ φύσεως πυρός ἐστιν ἀμέτοχος.

16) л. 205 об. Περὶ θελήματος, περὶ ἰδιώματος, περὶ ἐνεργείας, περὶ ἐτυμολογίας.

17) л. 206 об.—Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.—Нач. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανόν. О сотвореніи міра и грѣхопаденіи прародителей.

На л. 208 об. запись писца: ἐτελειώθη..... ὑπὸ χειρὸς Παπύλα ἐν σχήματι Μητροφάνους ἱερομονάχου, ἐν ἔτει ͵ςϡπγ' (6983=1475).

39. ($\frac{342}{CCCXXIX}$). **Книга Іова съ толкованіемъ.** Пергам. **X**, 4, лист. 120 (дл. 4, шир. $3^1/_4$ в.); листы въ началѣ и концѣ ветхи. Текстъ съ 3 стиха 1-й главы до 4 стиха 13-й главы писанъ квадратнымъ уставнымъ почеркомъ, а толкованіе скорописью.

Имена толкователей: Олимпіодоръ діаконъ, Дидимъ, Оригенъ, Полихроній, Аполинарій, Іуліанъ, Іоаннъ, Севиръ епископъ Антіохійскій, св. Кириллъ, Евагрій и Меѳодій Σίδης.

На л. 7—8 (пергам. XI вѣка) отрывокъ Богослужебнаго содержанія.

На л. 119 об. приписано: «Лаврьского мнтра в҃ четверть, числомъ ҂а.»

40. $\left(\frac{412}{CCCXXXV}\right)$ **Книга Іова съ толкованіемъ.** Пергам. **X**, 4, листовъ 169 (дл. $4^1/_4$, шир. $3^3/_8$ в.). Текстъ съ 25-го стиха 13-й главы по 16-й стихъ послѣдней 42-й главы писанъ уставнымъ и полууставнымъ почеркомъ, а толкованіе скорописью.

Имена толкователей тѣ же, какія въ № 39.—Нѣкоторымъ главамъ 12—19 предпосылается *προθεωρία*, на лл. 34 об.—74. Послѣдніе 168 и 169 листы содержатъ въ себѣ отрывокъ изъ Богослужебнаго Воскреснаго канона; почеркъ XI вѣка и пергаменъ одинаковы съ № 39.

41 $\left(\frac{147}{CXLVIII}\right)$ **Книга Іова, Притчи Соломона, Екклисіастъ, Пѣснь Пѣсней съ толкованіями,—Премудрости Соломона и Премудрости Іисуса сына Сирахова, безъ толкованій.** Пергам. **XIII**, листовъ 225 (дл. 8, шир. 6 в.), нѣкоторые листы обклеены въ концѣ по краямъ. *Арсеній. иг.* Τῶν Ἰβήρων.

Текстъ писанъ скорописью въ срединѣ, а по краямъ въ два и три столбца толкованія.

1) л. 3—82. *Βίβλος τοῦ Ἰώβ.* Начало толков. *Χώρα ἡ Αὐσίτις, χώρα ἦν τοῦ Ἠσαῦ.* Истолкованы первыя 33 главы. *Προθεωρίαι* ко всѣмъ главамъ кромѣ первой. Имена толкователей: Іоаннъ Златоустъ, Полихроній, Дидимъ, Олимпіодоръ, Оригенъ, Евагрій, Аполинарій, Іуліанъ, Өеофилъ еп. Александр., Меѳодій, Севиръ Антіохійскій, Кириллъ Александрійскій, Григорій Богословъ, Василій Великій, Діонисій Ареопагитъ, Өеодоръ Мопсуетскій.

2) л. 83—117. *Παροιμίαι Σολομῶντος.* Нач толков. *Εἰ καὶ κατὰ τὸ ῥητὸν τὸ εὐθὲς οἱ τῶν παροιμιῶν ἀποσώζουσι λόγοι.* Изъ толкователей упоминаются немногіе: Аполинарій, Дидимъ, Діонисій, Кириллъ, Маркъ. Истолкованы 1—24 главы.

Л. 118—125. *Αὗται αἱ γνῶμαι Σολομῶντος, αἱ ἀδιάκριτοι ἃς συνεγράφαντο οἱ φίλοι Ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας.* Нач. толков. *Ὑπερβαίνει γὰρ πάντα λόγον ἀκατάληπτος οὖσα δόξα.* Въ Славянской печатной Библіи это 25—31 главы книги Притчей Соломона.

3) л. 126—142. *Ἐκκλησιαστής.* Нач. толков: *Εἰ Ἐκκλησιαστὴς ὁ λαλῶν ἐκκλησίας ἄξια τὰ λεγόμενα.* Имя толкователя не показано.

4) л. 142 об.—150. *Ἆσμα Ἀσμάτων.* Въ толкованіи чернила слиняли, особенно въ началѣ, такъ что, по замѣчанію проф. Маттеи,

nomen auctoris et pars primi scholii amplius legi nequit (стр. 80, изд. 1805 г.).

5) л. 151—168. Σοφία Σολομῶντος, безъ толкованій, 19 главъ. Далѣе, на л. 168 об.—179, къ той же книгѣ присоединены 18 псалмовъ, приписываемыхъ Соломону. Нач. Ἐβόησα πρὸς Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με εἰς τέλος [23]).

Въ печатной слав. Библіи ихъ нѣтъ.

6) л. 179 об.—225. Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιράχ, съ прологомъ въ началѣ и молитвою въ концѣ, въ которыхъ имя сіе писано безъ сокращенія: «Ἰησοῦς» (л. 179 об. и 224). Текстъ безъ толкованій.

Заставки раскрашенныя киноварью на лл. 3, 83, 118, 126 и 142 об.

42. ($\frac{392}{\text{t. II, XXIX in fol.}}$) **Притчи Соломона и книга Іова съ толкованіями.** Пергам. **XII,** листовъ 218 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_4$ в.). На л. 1 внизу подпись стерта, похожая на слово «арсеній». Л. 2, Μονῆς τοῦ Φιλοθέου τοῦ εὐαγγελίσμου.

Л. 1—84. Παροιμίαι Σολομῶντος. Нач. толков. Αἱ παροιμίαι περιέχουσι. То же въ № 43, л. 4 об.

Имена толкователей: Олимпіодоръ, Іоаннъ Златоустъ, Дидимъ, Оригенъ, Евагрій, Полихроній, Василій, Ипполитъ, Епифаній, Аполинарій, Евсевій, Евстафій Антіохійскій, Григорій Богословъ, Кириллъ и Іуліанъ.

Л. 85—218. ὁ Ἰώβ.

Нач. толков. Ἡ χώρα ἡ Αὐσῖτις, χώρα ἣν τοῦ Ἡσαῦ. Толкованіе на 42 главы сходно съ №№ 39 и 40. Имена толкователей тѣ же, какія выше показаны.—Προθεωρίαι къ главамъ: 2, 3, 5, 7, 8 и 16.

На лл. 1 и 85 заставки, раскрашенныя киноварью, съ фигурами, витыя.

43. ($\frac{355}{\text{CCCXLII.}}$) **Притчи Соломона и Екклисіастъ съ толкованіями.** Пергам. **XIII,** 4, листовъ 222 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^3/_8$ вершк.). арсеній і. Διονυσίου.

Л. 1—4. Ὑπόθεσις εἰς τὰς παροιμίας. Нач. Σοφὸς μὲν Δαυὶδ πεπαῤῥησιασμένως εἰπών.

Л. 4 об.—130. Παροιμίαι Σολομῶντος υἱοῦ Δαυὶδ. Нач. толков. Αἱ

---

[23]) См. 1) Messias Iudaeorum, edid. Ad. Hilgenfeld. Lipsiae, 1869, pag. 3—25, 2) Ψαλμοὶ Σολομῶντος, ed. by Herbert Edward Ryle, M. A. et c. Cambridge. 1891.

παροιμίαι περιέχουσι παίδευσιν ἠθῶν καὶ παθῶν ἐπανόρθωσιν.—То же въ № 42, л. 1.

Изъ толкователей показаны имена Василія и Іоанна Златоустаго; л. 131—133, 221 и 222 съ неискусными изображеніями человѣческихъ фигуръ и разными незначительными записями XVII в.

Л. 134—220. Текстъ и толкованіе Екклисіаста. Нач. толкованія:

1) Τὰ δὲ ἔφη Σολομῶν ὁ τοῦ Δαυΐδ υἱός, βασιλεύς τε τοῦ Ἰσραήλ.

2) Τοῦτο τῆς ὑποθέσεως τὸ προοίμιον· λέγει δὲ, ὅτι πάντα μοι μάταια φαίνεται. Изъ толкователей, на л. 163—165, упоминается имя Διονυσίου.

44. $(\frac{288}{CCLXXV})$ **Пѣснь Пѣсней съ толкованіемъ.** Бумажн. **XV**, 4, листовъ 204 (дл. 5, шир. 4 в.), въ старинномъ кожаномъ переплетѣ. Арсеній пн. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—4. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης ἑρμηνεία εἰς τὸ Ἆσμα Ἀσμάτων.

Τῇ σεμνοπρεπεστάτῃ Ὀλυμπιάδι Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νύσσης ἐν Κυρίῳ χαίρειν. Πρόλογος. Нач. Ἀπεδεξάμην, ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου βίῳ καὶ τῇ καθαρᾷ σου ψυχῇ.

5—186. Текстъ книги Пѣснь Пѣсней и толкованіе ея св. Григоріемъ Нисскимъ, раздѣленное на 15 словъ. Нач. толков. Ὅσοι κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Παύλου τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ὥσπερ τι περιβόλαιον.

187—203. Τοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου ἐκ τῆς εἰς τὸ Ἆσμα Ἀσμάτων ἐξηγήσεως αὐτοῦ, λόγος δ'. Нач. Πιστεύοντες τῷ εἰρηκότι· αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε καὶ εὑρήσεται. Конца нѣтъ.

Листы по краямъ попорчены и промаслены.

45. $(\frac{213}{CCXIV})$ **Псалмы Давида и 10 пѣсней священныхъ съ толкованіемъ.** Пергам. **X**, листовъ 405 (дл. $6^1/_4$, шир. 4 в.). Въ началѣ и концѣ ветхи. Арсеній ξ. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 3—5. Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου πρόλογος εἰς ἑρμηνείαν τοὺς ψαλμούς. Нач. Ἐμοὶ μὲν πρὸ τῶν ἄλλων θείων λογέων καταθύμιαν ἦν.

Л. 5 об.—368. Псалмы (150) съ толкованіемъ Θеодорита. Нач. Καὶ ἐντεῦθεν ῥᾴδιον συνιδεῖν ὡς πάλαι παρ' Ἑβραίοις τὰς ἐπιγραφὰς εὑρόντες.

Л. 369—371. Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῇ ἐξόδῳ, съ толков. Кирилла и Григорія Нисскаго. Нач. толков. Τεθαυματούργηκε γὰρ χρησίμως ὁ τῶν ὅλων Θεός.

Л. 372—380. Ὠιδὴ Μωϋσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ, съ толков. Кирилла, Севира, Златоустаго. Нач. толков. Συνεκάλει ἐπὶ μάθησιν.

Л. 381. Ὠιδὴ Ἄννης μητρὸς Σαμουὴλ съ толков. тѣхъ же, Дидима и Θеодорита. Нач. толков. Δηλαδὴ τῇ πίστει.

Л. 382 об. Ὠιδὴ Ἀββακούμ, съ толков. тѣхъ же и Исихія. Нач. толков. Μέτεισιν ὁ λόγος ἐπὶ τὸ θαυμάζειν τὸ Χριστοῦ μυστήριον.

Л. 387 об. Προσευχὴ Ἡσαΐου, съ толк. Евсевія, Василія, Θеодорита, Кирилла, Севира. Нач. толков. Οἱ λέγοντες ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι.

Л. 394 об. Προσευχὴ Ἰωνᾶ, съ толков. Кирилла, Геннадія, Григорія Богослова, Исихія, Θеодорита, Ипатія. Нач. толков. Βληθεὶς οὖν εἰς τὴν θάλασσαν.

Л. 396 об. Προσευχὴ τῶν γ' παίδων, съ толков. Златоуста, Евдоксія, Іоанна. Нач. толков. Ἵνα μὴ νομίσῃς, ὅτι ὑπὲρ τῶν παρόντων εὐχαριστοῦσι μόνον.

Л. 398. Ὕμνος τῶν τριῶν παίδων, съ толков. тѣхъ же, Полихронія и Ипполита. Нач. толков. Ὕμνων ἄξιος ὁ μὴ διαφθείρας.

Л. 400. Ὠιδὴ Μαρίας τῆς ἁγίας Θεοτόκου, съ толков. Оригена, Виктора, Севира. Нач. толков. Ὥσπερ ἤρξατο ἡ ἁμαρτία ἀπὸ γυναικὸς· καὶ μετὰ τοῦτο ἔφθασεν.

Л. 401 об. Προσευχὴ Ζαχαρίου, съ толков. тѣхъ же. Нач. толков. Ἐπισκοπήσαντος γὰρ τοῦ Θεοῦ καὶ βουλομένου λυτρώσασθαι τὸν λαὸν αὐτοῦ.

Л. 402 об. Προσευχὴ Συμεών, съ толкованіемъ Кирилла, нач. Εἰσεφέρετο ἐν τῷ ἱερῷ Χριστὸς βρέφος.

Л. 403—405. Προσευχὴ Ἐζεκίου, съ толков. Кирилла, Евсевія, Θеодорита. Нач. толков. Ἔμελλε γὰρ τῆς Ἐζεκίου βασιλείας εἰς ὕψος. Тексты въ рукописи писаны уставнымъ почеркомъ, а толкованія скорописью, сходными съ почеркомъ въ № 40.—Листы первые два и послѣдніе, съ оглавленіями словъ и другими отрывками, писаны разными почерками X и XI вѣка.

46. ($\frac{464}{\text{t. II, VII, in oct.}}$) **Псалмы Давида съ прологомъ и толкованіемъ Θеодорита еп. Киpскаго,** какое въ № 45 на лл. 3—368. Пергам. **XII,** 8, листовъ 381 (дл. $3^1/_8$, шир. $2^1/_2$ в.); переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ. Текстъ псалмовъ писанъ киноварью уставнымъ почеркомъ, а толкованіе скорописью. На л. 3 об. раскрашенная заставка. Арсе́ній ті. Δοχειαρίου (обители на Аѳонѣ.)

47. ($\frac{358}{\text{CCCXLV.}}$) **Псалмы Давида съ разными предисловіями и толкованіемъ и 10-ть пѣсней изъ Священнаго Писанія съ молитвами Симеона, Езекіи и Манассіи.**

Пергам. **XI**, 4, листовъ 403 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.), изъ нихъ лл. 1 и 2 и два послѣдніе бумажные листа ветхи. Ἀρσένιй ἱε. Τῶν Ἰβήρων.

На л. 2 написаны почеркомъ XV вѣка первые стихи псалмовъ въ 12 первыхъ каѳизмахъ.

1) л. 3—12. Предисловіе къ Псалмамъ Давида, безъ начала, а конецъ онаго: οἷον ἔσχον οἱ ταῦτα θεοφορούμενοι λαλήσαντες ἄνδρες ἅγιοι.

2) л. 13. Ποῖαι παραδόσεις εἰσὶ τῆς θείας γραφῆς, ἤγουν ἀπὸ τοῦ ἑβραϊκοῦ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἑρμηνεῖα· καὶ τίνες οἱ ταύτην ἑρμηνεύσαντες καὶ πότε; Нач. Πρώτη ἐστὶν ἡ τῶν οβ' ἑρμηνευσάντων..... Δευτέρα ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ Ἀκύλα, τρίτη—Συμμάχου, τετάρτη—Θεοδοτίωνος τοῦ Ἐφεσίου, πέμπτη ἐν πίθοις εὑρέθη κεκρυμμένη ἐπὶ Καρακάλου βασιλέως ἐν Ἱεριχῷ, ἕκτη ἐν πίθοις εὑρέθη καὶ αὐτὴ κεκρυμμένη ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαμαίου παιδὸς ἐν Νικοπόλει τῆς πρὸς ἀρκτίους. Ἑρμηνεία ζ' τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ τοῦ μεγάλου ἀσκητοῦ καὶ μάρτυρος...... ἰδιόχειρον αὐτοῦ ἐκ δοχῆς βιβλίον εὑρέθη ἐν Νικομηδείᾳ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως παρὰ Ἰουδαίοις ἐν τόχῳ πυργίσκῳ.

3) л. 13 об. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, ὅτι ἀνακόλουθος τῇ ζωῇ τοῦ Δαυῒδ ἡ τῶν ψαλμῶν ἀκολουθία. Нач. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄν τις εἰκότως ἐπιζητήσειεν.

4) л. 15. Συλλογαὶ ἀπὸ βιβλίου διεφθορότος ὑποβρυχίου γεγονότος τοῦ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. Нач. Χρὴ τοίνυν τὸν μέλλοντα πρὸς ἀρετὴν βλέπειν.

5) л. 17. Ὑπόμνημα Ὠριγένους εἰς τοὺς ψαλμούς. Нач. Οἱ ἐπιγεγραμμένοι ψαλμοὶ ὑπὲρ τῶν ληνῶν τρεῖς ὄντες.

6) Л. 21. Ἰωσήπου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κεφαλαίου ρ' τίνα ἐστὶ τὰ τῷ Δαυῒδ πεπραγμένα καὶ εἰς αὐτὸν ἄξια θαύματος πραχθέντα· πρὸς τῷ τέλ. Нач. Πᾶσαν αὐτοῦ συγγραφὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν συμπιπτόντων.

7) л. 21 об. Ἐπιγραφαὶ τῶν ρν' ψαλμῶν.

8) л. 23. Αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν ᾠδῶν καὶ τῶν εὐχῶν ιε'.

9) — » — Ὅσαι κατὰ τοὺς ο' τῶν ψαλμῶν προγραφαὶ οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς φέρονται.

10) л. 23 об. Ἰωσήπου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κεφ. ρν' τίνα ἐστὶ τὰ μνημονευόμενα ἐν ταῖς γραφαῖς βιβλία, ὡς ὄντα οὐχ εὑρισκόμενα δε'. Нач. Νάθαν καὶ Ἀδδῶ, καὶ Ἀχιᾶ.

11) — » — Εὐσεβίου εἰς τοὺς ψαλμούς. Нач. Ὁ μὲν ψαλμὸς ἔοικεν ἀπὸ τοῦ ψαλτηρίου παρωνύμως κεκλεῖσθαι.

12) л. 26. Γνῶσις τοῦ διάψαλμα [24]). Нач. Πολλάκις ζητήσας τὴν αἰτίαν τοῦ ἐπιγράφεσθαι.

[24]) Въ № 48, л. 6 написано: Εὐσεβίου εἰς τὸ διάψαλμα.

13) л. 26 об. Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὸ διάψαλμα. Нач. Χρὴ μηδὲ τὸ διάψαλμα παραδραμεῖν ἀθεώρητον.

14) л. 27. Ἱππολύτου ἐπισκόπου Ῥώμης ὑπόθεσις διηγήσεως εἰς ψαλμούς. Нач. Ἡ βίβλος τῶν ψαλμῶν καινὴν διδασκαλίαν περιέχει.

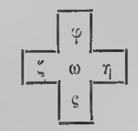
15) — » — Ὅπως ἀναχθείσης τῆς Κιβωτοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ συνέστη τὸ ψαλτήριον. Нач. Ἀνάγκην ἔχομεν, ἀγαπητοί, δεῖξαι.

16) л. 29. Περὶ τῶν ἀναβαθμῶν. Нач. Πάλιν ἑτέρα προγραφή· ψαλμὸς τῶν ἀναβαθμῶν.

17) л. 30. Κανόνες ψαλμῶν προγεγραμμένοι ἑκάστου αὐτῶν, δηλοῦντες τὴν ἐνέργειαν διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, προφητευομένην περὶ τοῦ Χριστοῦ· τοῦ αὐτοῦ Εὐσεβίου [25]) ὑπόθεσις εἰς ψαλμούς. Нач. α' προτροπὴ θεοσεβίας, καὶ ἀποτροπὴ ἐναντίου.

18) л. 32. Πῶς χρὴ μερίσαι κδ' γράμματα εἰς τρία μέρη ἰσόψηφα.

19) л. 32 об. Стихи Кресту, числомъ 10-ть. Нач. Σταυρὲ Κυριοδόχε, δέξαι τὴν δέησιν. Надъ стихами изображенъ крестъ въ слѣд. видѣ:

20) л. 32 об. Ἐπίγραμμα εἰς τὸ ψαλτήριον изъ 67 стиховъ. Нач. Δαυΐδ μελῳδέοντι τῆς ἐκκλησίας.

21) л. 33 об. Предисловія: 1) Ἰστέον, δὲ ὡς τὸ προφητικὸν ἅπαν εἶδος. 2) Ἰστέον, ὅτι ὁ Δαυΐδ πρὸ χιλίων χρόνων.

22) л. 34. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐγκώμιον εἰς τὸ ψαλτήριον. Нач. Πᾶσαι μὲν ἅγιαι αἱ θεῖαι γραφαί· ἔχουσι δέ τι πλέον οἱ ψαλμοί.

23) л. 37. Ὅσοι εἰς τὸ Θεόπνευστον ἡρμήνευσαν ψαλτήριον. 1) Ὁ μέγας Βασίλειος, 2) Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, 3) Ἰωάννης Χρυσοστόμος, 4) Γρηγόριος ὁ Νύσσης, 5 и 6) Ἀθανάσιος καὶ Κύριλλος Ἀλεξανδρ. 7) Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, 8) Θεοδώρητος ἐπισκ. Κύρου, καὶ οὗτοι· 9) Ἡσυχίου Ἱεροσολύμων, 10) Γεωργίου, 11) Σεβήρου, 12) Ὠριγένους, 13) Διδύμου, 14) Εὐσεβίου, 15) Ἔσδρα, 16) Εὐλογίου, 17) τοῦ Ἑβραίου, 18) Διοδώρου, 19) Ἰσιδώρου, 20) Ἀρέθα, 21) Ἀπολιναρίου, 22) Ἰουστίνου φιλοσόφου, 23) Ἰωάννου, 24) Ἰωβίου, 25) Ἀναστασίου, 26) Ἀντιόχου, 27) Θεοδώρου Ἡρακλείας, 28) Βίκτορος πρεσβυτέρου, 29) Νικολάου πρεσβυτέρου, 30) Ἀδριανοῦ, 31) Θεοδώρου Ἀντιοχ., 32) Αὐγούστου Ἀντιοχείας, 33) Ἀστερίου, 34) Ἀρσενίου, 35) Γρηγορίου Σικελίας.

24) л. 37 об. Κοσμᾶ Ἰνδικοπλεύστου, εἰς τὸν προφήτην Δαυΐδ. Нач. Μετὰ τὸν Μωϋσέα τοίνυν καὶ τὸν τούτου διάδοχον Ἰησοῦν [26]) τὸν τοῦ Ναυῆ.

---

[25]) Памфила.—См. № 53, л. 7 об.

[26]) Въ рукописи написано безъ сокращенія «Ἰησοῦν».

25) л. 38. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξαδρ. εἰς τοὺς ψαλμοὺς βιβλ. α΄. Нач. Ἱεροὶ μὲν λόγοι καὶ θείων ἄθρωσις μαθημάτων.

26) л. 40. Ἡσυχίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων εἰς τὸν ψαλτῆρα. Нач. Μαλαχίας ὁ τοῦ Θεοῦ προφήτης.

27) л. 43. Δεῖ εἰδέναι, πῶς κατὰ ἀκολουθίαν ὀφειλεν ἡ τῶν ψαλμῶν τοῦ Δαυὶδ τάξις.

— » — л. 43 об. Αἴνεσις τῷ Δαυὶδ. Нач. Οὗτοι πάντες οἱ ψαλμοί, οὓς προσηύξατο Δαυὶδ.

28) л. 43 об. Διατί δ' εἰσιν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐξετάσωμεν. Нач. Ὁ πεντηκοστὸς ἀριθμὸς ὅτι ἐστὶν ἱερός.

29) л. 45—377. Текстъ 150 и 151-го псалмовъ, съ надписаніями ихъ и толкованіемъ и разночтеніями изъ древнихъ толковниковъ: Акилы, Симмаха, Θеодотіона. Начало толков: 1) Τὸ μὲν ψαλτήριον ὄργανόν ἐστι μουσικόν. 2) Τὴν ἀρχὴν τῆς προφητείας τῷ ἐξ αὐτοῦ κατὰ σάρκα τεχθησομένῳ Χριστῷ ἀνατίθησιν ὁ Δαυὶδ.

30) л. 377 об. Ἑρμηνεία τῶν ᾠδῶν. Начало предисловія. Νεφέλης τοῦ λαοῦ θείᾳ δυνάμει καθηγουμένης.

Л. 378. Нач. толков. первой пѣсни Моисея: 1) Τοῦ μεγάλου Βασιλείου· ᾠδή ἐστιν ὅσα θεωρίας ἔχεται. 2) Κυρίλλου. Нач. Τεθαυματούργηκε.— То же въ № 45, л. 369. Прочія священныя пѣсни съ толкованіями; отчасти сходными съ тѣми, что въ № 45. Послѣдняя молитва Манассіи царя безъ конца и безъ толкованія. Въ № 45 ея нѣтъ.

Раскрашенная киноварью заставка на л. 45.

На л. 1 и двухъ послѣднихъ отрывки философскаго содержанія; почеркъ письма XIV вѣка.

48. $\left(\frac{194}{CXCV}\right)$ **Псалмы Давида съ разными предисловіями и толкованіями и 10-ть пѣсней изъ Священнаго писанія съ молитвами Симеона Богопріимца и Езекіи царя.** Пергам. **XI,** листовъ 273 (дл. $5^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.). ἀρсенїй ӣд. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

Изъ предварительныхъ статей здѣсь повторяются на лл. 1—6 тѣ, которыя въ предъидущей рукописи значатся подъ №№ 17, 2, 15, 6, 13, 14, 12, 19, 20.

Толкованія псалмовъ на лл. 8—255 и священныхъ Библейскихъ пѣсней съ молитвами на лл. 256—273 сходны съ № 47. Слѣдующихъ статей нѣтъ въ № 47:

1) л. 1. Λέξεις τῶν ψαλμῶν. Нач. Ἄμωμος· ἄμεπτος.

2) л. 1 об. Στοίχοι εἰς τὸν ψαλτῆρα. Нач. Ἁπλῷ μὲν λόγῳ καὶ κοινῷ. То же повторяется на л. 7 об.

3) л. 6 об. Епиграмма εἰς τὸ ψαλτήριον изъ 12 стиховъ, а въ № 47 изъ 67 стиховъ.

4) л. 7. Десять заповѣдей Закона Божія.

5) л. 7 об. Ἑρμηνεία τοῦ πρώτου ψαλμοῦ, διὰ στίχ. Нач. Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν ψαλμῶν ἔχουσι λόγ. εἴδη [27]).

49. $(\frac{195}{CXCVI})$ **Псалмы Давида съ Библейскими пѣснями и другія статьи догматическаго содержанія.** Пергам. **XII,** листовъ 277 (дл. $7^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.); первый и послѣдніе листы весьма ветхи. ἀρσένιϊ. ῆ. Λαύρας.

1) л. 1—5. Προοίμιον. Нач. Πατὴρ τοῦ παρόντος βιβλίου τὸ μὲν ὅλον εἰπεῖν.

2) л. 6—239. Текстъ 150 псалмовъ съ толкованіемъ неизвѣстнаго. Начало толков.: Μακάριος κυρίως μὲν ὁ Θεός· καθὼς φησιν ὁ Παῦλος.

3) л. 240—255. Библейскія 10-ть пѣсней, съ толкованіями неизвѣстн. Нач. толков. 1-й Моисеевой пѣсни: Ταύτην πρώτην ᾖσαν τὴν ᾠδὴν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, ἀβρόχῳ ποδὶ τὴν ἐρυθρὰν διαπεράσαντες θάλασσαν.

4) л. 256—258. Περὶ τοῦ ἀκατάληπτον εἶναι τὸν Θεόν. Нач. Μέγα κακόν, τὸ μὴ μένειν εἴσω τῶν ὅρων, ὧν ἡμῖν ἔτεξεν ὁ Θεός.

5) л. 259—270. Συλλογὴ δογματικῶν κεφαλαίων ἀναγκαιοτάτων ἐκ διαφόρων πατέρων. Гл. 1. Нач. Ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος· ὁ τὸν Πατέρα νοήσας.— Всего 70-ть главъ.

6) л. 270—271. Κατὰ τῶν τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Нач. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα, ἐκ τοῦ Πατρὸς δὲ καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται.

7) л. 272—276. Κεφάλαια καιριώτατα κατὰ Ἑβραίων, ἔκ τε τῶν τοῦ Χρυσοστόμου λόγων, καὶ λοιπῶν πατέρων. Нач. Εἴ τινα εἶδες ἄνθρωπον αἰδέσιμον καὶ λαμπρόν.

8) л. 277. Περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Нач. Εἰκότως καὶ κατὰ λόγον.

На л. 271 двѣ записи XIV вѣка, изъ которыхъ видно, что рукопись эта нѣкогда принадлежала іерею Николаю. На лл. 6 и 259 раскрашенныя киноварью заставки.

---

[27]) Здѣсь же помѣчено рукою, кажется, Скіады (начала XVIII вѣка): «Exscriptus anno 1044», на основаніи подписи внизу, которую нельзя разобрать, ибо чернила слиняли; оттого въ описаніи греч. рукописей проф. Маттеи, изд. 1805 г., не показанъ годъ написанія сей рукописи.

50. $(\frac{212}{CCXIII})$ **Псалмы Давида съ толкованіемъ и другія статьи.** Пергам. **XII,** въ 2 столбца, листовъ 318 (дл. 7, шир. $5^1/_8$ в.); первый и послѣдніе листы ветхи. Л. 1. Ἀρσένιϊ ξι. Л. 306 об. τοῦ Φιλοθέου.

Л. 1—306. Ψαλτήριον σὺν Θεῷ τοῦ Δαυΐδ, ἑρμηνευθὲν παρὰ Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Τύρου. Нач. толков. Τὸ μακάριος ὄνομα τῆς κατ' ἀρετὴν πολιτείας ὑπάρχει καρπός· ὥσπερ.—См. то же въ № 53.

Л. 307—318. Συναγωγὴ σὺν Θεῷ κεφαλαίων ἐκ τῶν ἀναγιγνωσκομένων λόγων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Нач. Καρποφορήσωμεν τῷ ὑπὲρ ἡμῶν παθόντι. Эти главы выписаны изъ словъ Григорія Богослова: на св. Пасху, Пятидесятницу, муч. Кипріана, Аѳанасія Великаго, св. 150 отцамъ I-го Констант. собора, на Рождество Христово, ἐκ τοῦ μεγάλου ἐπιταφίου, на св. Крещеніе, къ Григорію Нисскому и о нищелюбіи.

Записи: 1) на л. 306 об. о вкладѣ сей рукописи εἰς την σεβασμίαν καὶ βασιλικὴν μονὴν τοῦ Φιλοθέου, τὴν ἐν ἁγίῳ ὄρει κειμένην.

2) Ἀλεξίου πρεσβυτέρου καὶ πνευματικοῦ πατρός. Почеркъ XVII вѣка.

3) На л. 318 об. Τοῦ ἔτ. ͵ϛψια' (6711=1203). Почеркъ не тотъ, которымъ писана рукопись.

На послѣднемъ листѣ (бумажномъ) подписи разныхъ лицъ XVI и XVII в.

На л. 1 заставка раскрашенная съ четвероконечнымъ крестомъ.

51. $(\frac{197}{CXCVIII})$ **Псалмы Давида съ толкованіемъ.** Бомбиц. пис. въ **1275** году, листовъ 387 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^3/_8$ в.); листы нѣкоторые ветхи и обклеены по краямъ бумагою. Ἀρσένιϊ ξα. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Предисловіе безъ начала, а конецъ его: Ἴδωμεν λοιπὸν καὶ ἀρχὴν τῶν ψαλμῶν.

Л. 1 об.—387. Текстъ 150 псалмовъ съ толкованіемъ, коего начало: Οἰκοδόμοι μὲν μεγέθη κατεσκευασμάτων εἰς ὕψος αἴροντες.

На поляхъ листовъ означены имена толкователей: Іоанна Златоустаго, Василія Великаго, Григорія Богослова, Григорія Нисскаго, Аѳанасія и Кирилла Александрійскихъ, Климента, Ѳеодорита, Оригена, Исихія, Іоанна Дамаскина, Исидора, Евсевія, Ефрема Сирина, Діонисія Ареопагита, Филона, Іустина, Нила, Дидима, Максима, Аполинарія и Ѳеодора Антіохійскаго. Запись на л. 387 об. внизу: τοῦτο τὸ ψαλτήριον ἐτελειώθη σὺν Θεῷ· ἑρμηνευθὲν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου μητροπολίτου...... ἐγράφη δὲ χειρὶ ἁμαρτωλοῦ Κωνσταντίνου... ἔτους ͵ϛψπγ' (6783=1275).

Имя митрополита толкователя стерлось. Проф. Маттеи и а. Савва приписываютъ этотъ трудъ Никитѣ митроп. Ираклійскому [28]).

52. ($\frac{357}{CCCXLIV}$) **Псалмы Давида и Библейскія Священныя пѣсни съ толкованіемъ и другія статьи.** Бумажн. **XV**, 4, листовъ 289 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.), изъ нихъ лл. 1 и 2, 288 и 289 пергаменные и содержатъ въ себѣ стихиры изъ тріоди на нотахъ XII вѣка.

1) л. 3—7. Предисловіе. Нач. Ψαλτὴρ κυρίως ὀργάνου εἶδός ἐστι μουσικοῦ.

2) л. 8—163. Текстъ 151 псалма съ толкованіемъ ихъ. Нач. толков. Ὁ ἀγαθός ἐστιν. Имена толков. не показаны.

3) л. 163 об.—176. Текстъ и толкованіе 10-ти Библейскихъ пѣсней. Нач. толков. ἵππον πᾶσαν. Толкователи не показаны.

4) л. 176 об.—178. Изъясненіе Символа Вѣры [29]). Нач. Τί ἐστι πίστις; πίστις ἐστίν, ἐλπιζομένων ὑπόστασις.

5) л. 179—279. Службы на праздники и святымъ (Анѳологіонъ), въ которыхъ писаны: стихиры, пареміи и каноны. Въ сентябрѣ: 1-го числа—новому лѣту и преподобному Симеону Столпнику, 8-го—Рождеству Богородицы, 14—на Воздвиженіе Животворящаго Креста Господня и 26—Іоанну Богослову; въ Октябрѣ: 26 ч.—Великомученику Димитрію; въ Ноябрѣ: 13 ч.—Іоанну Златоустому, 21 ч.—на Введеніе во храмъ Пресвятыя Дѣвы Маріи; въ Декабрѣ: 5 ч.—Саввѣ Освященному, 6 ч.—св. Николаю Миръ-Ликійскому, 24 и 25 ч.—на Рождество Христово; въ Генварѣ: 1 ч.—на Обрѣзаніе Господне и Василію Великому, 5 и 6 ч.—на Богоявленіе Господне, 17 ч.—Антонію Великому, 20 ч.—Евѳимію Великому, 25 ч.—Григорію Богослову; въ Февралѣ: 2 числа—на Срѣтеніе Господне; въ Мартѣ: 25 ч.—на Благовѣщеніе; въ Апрѣлѣ: 23 ч.—Великомученику Георгію; въ Маѣ: 8 ч.—Іоанну Богослову; въ Іюнѣ: 24 ч.—на Рождество Іоанна Предтечи, 29 ч.—Апостоламъ Петру и Павлу; въ Іюлѣ: 5 ч.—преп. Аѳанасію Аѳонскому; въ Августѣ: 6 ч.—на Преображеніе Господне, 15 ч.—на Успеніе Пресвятыя Богородицы и 29 ч.—на Усѣкновеніе главы Іоанна Предтечи.

6) л. 280—286. Ἡ ἀκολουθία Ἀκαθίστου. Стихиры: «Βουλὴν προαιώνιον». Канонъ «Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον» и 25 кондаковъ (безъ раздѣленія на кондаки и икосы). Послѣдніе три листа писаны въ XVII вѣкѣ.

---

[28]) Катал. Маттеи, изд. 1805 г., стр. 126, и Указ. а. Саввы, изд. 1858 г., стр. 110.

[29]) 8 членъ читается на л. 178: «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον ....» и т. д.

На л. 287 об. внизу подписано: «Κασταμονίτου» (монастыря на Аѳонѣ).

53. ($\frac{414}{CCCLXXXVIII}$) **Псалмы Давида, Библейскія пѣсни и молитвы съ толкованіями.** Бомбиц. **XV**, 4, листовъ 383 (дл. 4¼, шир. 2¾ в.). «Τῶν Ἰβήρων».

1) л. 1. Предисловіе. Нач. Ψαλτήριον σὺν Θεῷ περιέχει ἑρμηνείαν ρν' ψαλμῶν. Здѣсь же показаны имена толкователей Псалтири: Василія Вел., Григорія Богослова, Іоанна Златоустаго, Григорія Нисскаго, Аѳанасія и Кирилла Александр., Ἀθανασίου τοῦ Παμφίλ., Исихія, Евсевія, Дидима, Ѳеодорита, Ѳеодора, Оригена, Ареѳы архіеп. и другихъ ἁγίων καὶ ποιητῶν.

—»— Χαρισμάτων πολλῶν διὰ τῆς ὑπομονῆς—это краткое содержаніе 150 псалмовъ.

2) л. 2—4. Ἀρχὴ τοῦ λεξικοῦ τοῦ ψαλτηρίου. Нач. Ἀλληλούϊα· αἰνεῖτε τὸν ὄντα, ἤτοι Κύριον. Здѣсь объясняются въ алфавитномъ порядкѣ трудныя для уразумѣнія слова, въ псалтири встрѣчающіяся и въ Библейскихъ пѣсняхъ.

3) л. 4 об. Св. Аѳанасія Διαίρεσις τῶν ψαλμῶν. Нач. Εἰσὶν οἱ μὲν ἐν διηγήμασιν οὗτοι.

4) л. 7 об. Ὑπόθεσις Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου εἰς τοὺς ψαλμούς. Нач. 1) Προτροπὴ θεοσεβίας, 2) На л. 8. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἡ δὲ ἂν εἴη ἡ διαίρεσις.—(См. № 47, л. 30). Л. 8 об. Ἰστέον τοίνυν, ὡς ἑπτὰ ἐκδόσεις εἰσὶν τῶν ψαλμῶν.—(См. № 47, л. 13).

5) л. 9—11. Εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ρν' ψαλμῶν, ἑρμηνεῖαί τινων κατ' ἐπιτομὴν—того же Евсевія. Нач. Ἑκατὸν πεντήκοντα τυγχάνουσιν οἱ ψαλμοί.

6) л. 12—13. Στίχοι τοῦ Ψελλοῦ εἰς τὸ ψαλτήριον, καὶ εἰς τὰς τῶν ψαλμῶν ἐπιγραφὰς καὶ εἰς τὰ διάψαλμα. Нач. Οὐκ ἔστι τὸ ψαλτήριον, φιλόλογοι, βιβλίον, ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσιν.

7) л. 14—286. Текстъ 151 псалма съ толкованіемъ, кромѣ послѣдняго. Начало: 1) Ψαλτήριον ὄργανον, κιθαρο-ειδές· ὅπερ καὶ ναῦλα καλεῖται· ἀλληλούϊα· αἰνεῖτε τὸν ὄντα· ἤτοι τὸν Κύριον. 2) Τὸ μακάριος ὄνομα τῆς κατ' ἀρετήν. Это же начало и въ № 50, л. 1, приписывается Ѳеодориту ἐπισκ. Τύρου [30]).

8) л. 287—307. Библейскія 10-ть пѣсней и молитвы Езекіи царя и Симеона Богопріимца, съ толкованіемъ.

---

30) По мѣстамъ приводятся чтенія по толков. Акилы, Симмаха, Ѳеодотіона.

9) л. 308 об.—375. Каноны утренніе Іоанна Дамаскина и Космы Маіумскаго [31]): α′) л. 309—317, два канона на Рождество Христово, β′) л. 318—326 два канона на Богоявленіе, γ′) л. 326 об.—330, на Срѣтеніе Господне, δ′) л. 331—334 на недѣлю Ваій, ε′) л. 335—348. Трипѣснцы и каноны на страстную седмицу, ς′) л. 348 об.—351 канонъ на св. Пасху, ζ′) л. 352—357 два канона на Пятидесятницу, η′) л. 357 об.—364, два канона на Преображеніе Господне, ϑ′) л. 364 об.—370, два канона на Успеніе Божіей Матери, ι′) л. 371—375 два канона на Воздвиженіе Животворящаго Креста Господня. Ирмосы и тропари каноновъ съ толкованіемъ. Нач. толков. перваго тропаря на Рождество Христово: Τὸν κατ᾽ εἰκόνα Θεοῦ.

10) л. 376. Стихи εἰς τοὺς Εὐαγγελιστάς. Первымъ тремъ Евангелистамъ четверостишія, сходныя въ №№ 19 и 26; а Евангелисту Іоанну — пятистишіе, коего начало: Βροντίης θεόφωνος.—См. №№ 14 и 18.

11) л. 376 об.—378. Ὕμνοι διὰ στίχων ἡρωελεγείων εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον. Нач. Χαῖρε Κόρη χαρίεσσα.

12) л. 378 об.—379. Стихи неизвѣстнаго. Нач. Πρῶτα Θεός, μετέπειτα Λόγος, καὶ Πνεῦμα σὺν αὐτοῖς.

13) л. 380—381. Краткія письма на разные случаи безъ начала, неизвѣстнаго автора.

14) л. 381 об. Іоанна Дамаскина Περὶ τῶν Μακεδόνων ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκδόσεως. Нач. Φασὶ γὰρ οἱ Ἕλληνες εἶναι ιβ′ ζώδια ἐξ ἀστέρων ἐν τῷ οὐρανῷ.

15) л. 382—384. Θεοφилакта Схоластика Σιμοκάτου· ἐπιστολαί, ἠθικαὶ καὶ ἑταιρικαί. Нач. Κριτίας Πλωτίνῳ· Ὁ τέττιξ ὁ μουσικός. Конца нѣтъ. На лл. 1 и 14 раскрашенныя заставки.

54. ($\frac{196}{CXCVII}$) **Псалмы Давида и 10 Библейскихъ пѣсней съ толкованіемъ неизвѣстнаго писателя.** Бум. **XVI**, въ 2 столбца, листовъ 282, (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_8$ в.). Ἀρσένιϊ λв. Λαύρας (т. е. изъ Лавры св. Аѳанасія на Аѳонѣ).

Предисловіе и толкованіе одинаковы съ № 49. Текстъ псалмовъ и Библейскихъ пѣсней писанъ киноварью, а толкованія чернилами. Заставки раскрашенныя витыя на л. 1 и 8; а на л. 282 запись о принадлежности сей рукописи Лаврѣ св. Аѳанасія на Аѳонѣ.

---

[31]) Проф. Маттеи, въ изд. 1805 г., на стран. 247, приписываетъ эти каноны Андрею Критскому.

55. ($\frac{114}{CXV}$) Іоанна Златоустаго толкованія на пророчества Исаіи, Іереміи, на книгу Іова и посланія Іоанна Златоустаго: 2 къ еписк. Иннокентію и 17 къ діакониссѣ Олимпіадѣ. Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 350 (дл. 8, шир. $5^1/_8$ в.). Первый листъ поврежденъ, а послѣдніе обветшали. Арсеніи. Ἱερεμίου πατριάρχου μονῆς Σταυρονικήτα.

1) л. 1—87. Ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Нач. Τοῦ προφήτου τούτου τὸ ἐξαίρετον· μάλιστα μὲν καὶ αὐτόθεν ἐστὶν ἰδεῖν. Толкованіе оканчивается на 9 стихѣ 8 главы словами: διασκεδάσει τὰ μηχανήματα.

2) л. 88—146. Ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἱερεμίαν [32]). Нач. Τὸν μὲν οὖν χρόνον καθ' ὃν προεφήτευσεν ὁ μακάριος Ἱερεμίας. Толкованіе оканчивается на 20 ст. 52 главы словами: λουτῆρα, ὃν δὴ θάλασσαν προσηγόρευσε ἡ γραφή.

3) л. 147—262. Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἰώβ. Нач. Ἄξιον πρῶτον ἐπιζητῆσαι· πότε οὗτος ὁ ἀνὴρ γέγονεν. Истолкована вся книга, кромѣ двухъ послѣднихъ стиховъ.

4) л. 263—268. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰννοκέντιον ἐπίσκοπον Ῥώμης α'. Нач. Καὶ πρὸ τῶν γραμμάτων, οἶμαι, τῶν ἡμετέρων ἀκηκοέναι τὴν εὐλάβειαν.

5) л. 268 об. Ἐπιστ. β'. Ἰννοκεντίῳ ἐπισκόπῳ Ῥώμης. Нач. Τὸ μὲν σῶμα ἡμῖν ἐν ἑνὶ ἵδρυται χωρίῳ.

6) л. 270. Τῇ διακονίσσῃ Ὀλυμπιάδι ἐπιστολὴ α'. Нач. Φέρε δὴ πάλιν ἐπαντλήσωμέν σου τῆς ἀθυμίας τὸ ἕλκος.

7) л. 277. Ἐπιστ. β'. Нач. Ἤρκει μὲν καὶ ἡ πρῴην ἐλθοῦσα ἐπιστολή.

8) л. 294. Ἐπιστ. γ'. Нач. Καὶ τὰ σώματα σφοδροῖς παλαίσαντα πυρετοῖς.

9) л. 313 об. Ἐπιστ. δ'. Нач. Ἐπετάσθη τὰ τῆς θλίψεως ὑμῖν.

10) л. 316. Ἐπιστ. ε'. Нач. Ἀπ' αὐτῶν ἀναβὰς τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν.

11) л. 319 об. Ἐπιστ. ς'. Нач. Τί φῄς· οὐκ ἔστησας τρόπαια.

12) л. 326. Ἐπιστ. ζ'. Нач. Οὐκ ἤμελλον ἄρα οὐδὲ τῆς πόλεως ἀναχωρήσας.

13) л. 327. Ἐπιστ. η'. Нач. Ὅταν ἴδω δήμους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

14) л. 327 об. Ἐπιστ. θ'. Нач. Ἀλλὰ καὶ τοῦτό σοι λελύσθω τὸ δέος τῆς ὁδοιπορίας.

15) л. 328. Ἐπιστ. ι'. Нач. Ὅσῳ τὰ τῶν πειρασμῶν ἐπιτείνεται.

---

[32]) На поляхъ въ толкованіяхъ пророчествъ Исаіи и Іереміи встрѣчаются латинскія замѣтки.

16) л. 328 об. Ἐπιστ. ια'. Нач. Τὴν ἀῤῥωστίαν διαφυγών, ἣν κατὰ τὴν ὁδὸν ὑπέμεινα.

17) л. 329 об. Ἐπιστ. ιβ'. Нач. Μόλις ποτὲ ἀνεπνεύσαμεν εἰς τὴν Κουκουσὸν ἀφικόμενοι.

18) л. 331 об. Ἐπιστ. ιγ'. Нач. Τί θρηνεῖς; τί κόπτεις σαυτήν, καὶ δίκας ἀπαιτεῖς;

19) л. 338 об. Ἐπιστ. ιδ'. Нач. Σὺ δέ μοι προσεδόκησας τοσαύτην ἐκ νεότητος.

20) л. 339 об. Ἐπιστ. ιε'. Нач. Ἀμφότερα τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας.

21) л. 341. Ἐπιστ. ις'. Нач. Τῆς σφοδρότητος ἕνεκεν τοῦ χειμῶνος.

22) л. 347—348. Ἐπιστ. ιζ'. Нач. Οὐδὲν ξένον· οὐδὲν ἀπεικὸς γέγονεν.

На листѣ 348 об. запись: Ἡ βίβλος αὕτη ἐστὶ τῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα.

Письма къ Олимпіадѣ: 1, 2, 3, 5, 6, 13 и 16 въ № 163, л. 216—271.

56. ($\frac{25}{XXV}$) **Книга пророка Исаіи съ толкованіемъ.** Пергам. **XI**, листовъ 429 (дл. 8, шир. 5 в.), въ старинномъ кожаномъ, досчатомъ переплетѣ, съ тремя мѣдными наугольниками на нижней доскѣ. Ἀρсенїй ҝе. «Κτῆμα μονῆς τοῦ κυρ. Διονυσίου.»

Л. 1—4. Василія Великаго Προθεωρία τῆς εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν ἐξηγήσεως. Нач. Ἀρχομένους ἡμᾶς τῆς διασαφήσεως τῶν τοῦ προφήτου Ἡσαΐου ῥημάτων. Также въ семъ предисловіи есть выписки: 1) изъ Θеодорита, нач. Τῆς μέντοι προφητικῆς, 2) Кирилла, нач. Ἀσυμφανὴς γὰρ ἀεί,—въ № 58, л. 184; 3) Златоустаго нач. Τοῦ προφήτου δὲ τούτου τὸ ἐξαίρετον.

Л. 4 об.—429. Текстъ и толкованіе пророчества Исаіи отъ начала до 13 стиха 16 главы. Нач. толков. Василія Великаго: Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων, прерывается толкованіе на словахъ Василія Вел.: πρότερον οὐκ ἐπιστάμενοι τὴν ὠφέλιμον αἰσχύνην· διὰ μέντοι τοῦ. Это въ № 57, на л. 158.

Имена толкователей: Василій Великій, Григорій Богословъ, Григорій Нисскій, Іоаннъ Златоустъ, Кириллъ, Θеодоритъ, Θеодоръ Ираклійскій, Евсевій Кесарійскій, Евсевій Емесскій, Максимъ Исповѣдникъ, Аθанасій, Исидоръ Пелусіотъ, Севиръ, Діонисій, Северіанъ Гавальскій, Икуменій. Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ показаны самыя сочиненія, изъ которыхъ взяты толкованія.

57. ($\frac{24}{XXIV}$) **Книга пророка Исаіи съ толкованіемъ.** Бумажн. **XV**, листовъ 278 (дл. 7³/₄, шир. 5¹/₂ в.), переплетъ старинный, досчатый, въ черной кожѣ, съ 3 мѣдными жучками на верхней доскѣ. На первомъ бѣломъ листѣ при верхней доскѣ написано: «Кꙋплена осо́бно.»

Л. 1. Василія Великаго Προοίμιον. Нач. Εὔξασθε μὴ γενέσθαι τὴν φυγὴν ὑμῶν χειμῶνος.

Л. 4. Ὑπόθεσις τοῦ βιβλίου ἡ φανερὰ καὶ αὐτόθεν ληπτή. Нач. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν ὁ προφήτης.

Л. 4 об.—278. Текстъ пророчества Исаіи и толкованіе на него съ 1 стиха 1-й главы, до 22 ст. 51-й главы и съ 4 ст. 59-й, до 11-го ст. 59 главы; остальнаго текста и толкованія нѣтъ. Начало толкованія сходно съ № 56. Τῶν παρ' ἡμῖν αἰσθητηρίων. Но толкованіе на первыя 15-ть главъ и 12 ст. 16 главы въ № 56 полнѣе. Имена толкователей: Θеодоритъ, Василій Великій, Іоаннъ Златоустъ, Аθанасій и Кириллъ Александрійскіе, Евсевій Кесарійскій, Θеодоръ Ираклійскій, Аполинарій, Акила, Ипполитъ, Іосипъ еврей, Симмахъ, Севиръ и Θеодулъ.

На листахъ 1 и 160 раскрашенныя киноварью заставки съ четвероконечными крестами.

58. ($\frac{208}{CCIX}$) **Книги Двѣнадцати меньшихъ пророковъ съ толкованіями и другія статьи.** Пергам. **XIII**, листовъ 187 (дл. 8¹/₂, шир. 6¹/₂ в.); листы первые и послѣдніе обветшали. Ѧрсе́нїй ѵ҃д. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Вверху написано: «Δώδεκα προφητ. ἐξήγησις Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου.»

1) Подъ заставкою 24 стиха, коихъ начало: Χρυσογραφοῦσι δέλτον οἱ θεηγόροι.

2) — » — Πρόλογος Θеодорита Кирскаго: Нач. Ἴσως μέν τινες περιττόν τι ποιεῖν. То же въ № 59, л. 5.

Л. 1 об. Ἑρμηνεία. Нач. Οἱ δύο καὶ δέκα προφῆται.

3) л. 2. Ὑπόθεσις τῆς Ὠσηὲ προφητείας. Нач. Τῆς τοῦ λαοῦ διαιρέσεως ἐπὶ Ῥοβοάμ τοῦ Σολομῶντος γεγενημένης.—Въ № 59, л. 8.

4) л. 2 об. Ἡσυχίου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων στιχηρὸν τῶν ιβ' προφητῶν, καὶ Ἡσαΐου καὶ Δανιήλ. Нач. Ἔστι μὲν ἀρχαῖον τοῦτο τοῖς Θεοφόροις τὸ σπούδασμα.

5) л. 3 об.—29. Κεφάλαια 19, текстъ и толкованіе пророчества Осіи. Нач. толкованія Θеодоритово: Σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν· ὡς τούτων.

6) л. 29 об.—172. Κεφάλαια, ὑποθέσεις и тексты съ толкованіями пророчествъ: л. 29 об.—Іоиля, л. 40—Амоса, л. 60—Авдія, л. 65—Іоны, л. 74 об.—Михея, л. 92—Наума, л. 101 об.—Аввакума, л. 113 об.—Софоніи, л. 123—Аггея, л. 130 об.—Захаріи и л. 163—172 Малахіи [33].

Имена толкователей: Θеодоритъ, Кириллъ, Исихій.

7) л. 172 об. Κεφάλαια Ἡσαΐου προφήτου. Нач. Διαμαρτυρία τῶν στοιχείων.

8) л. 182. Прологъ къ пророчеству Исаіи. Нач. Τῆς προφητείας τοῦ θεσπεσίου Ἡσαΐου τοῦ μεγαλοφωνοτάτου τῶν προφητῶν.

9) л. 183. Василія еп. Кесарійскаго εἰς τὸν Ἡσαΐαν ὑπόθεσις τῆς βίβλου. Нач. Ἐπειδὴ κατὰ χρόνους γέγονεν.

10) л. 184. Св. Кирилла Александр. Εἰς τὸν Ἡσαΐαν προοίμιον. Нач. Ἀσυμφανὴς μὲν ἀεί.—Въ № 56, л. 2 об.

11) 186 об.—187. Θеодорита Кирскаго. Ὑπόθεσις τῆς Ἡσαΐου προφητείας. Нач. Ἅπαντες οἱ θεσπέσιοι προφῆται οὐ μόνον τὰ τῷ Ἰσραὴλ συμβησόμενα προηγόρευσαν.

На оборотѣ 187 листа запись, изъ которой видно, что ея прежній владѣлецъ былъ Θеодосій.

59. ($\frac{373}{\text{CCCLX}}$) **Книги Двѣнадцати меньшихъ Пророковъ съ толкованіемъ.** Пергам. (л. 1—142) и бумажн. (л. 143—310), **XV**, 4, листовъ 310 (дл. $5^3/_8$, шир. $4^1/_8$ в.). Бумажные листы ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Τοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου, ἐπισκόπου Κύρου, ὑπόθεσις εἰς τοὺς προφήτας καὶ εἰς τὰς ἐκδόσεις, δι' ἣν αἰτίαν ἐκδέδονται ὑπὸ τῶν ο', ἔτι τε ὑπὸ Ἀκύλα, Θεοδοτίωνος, Συμμάχου καὶ τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ, Ἰωσήππου τε καὶ τῶν δύο ἀνωνύμων· καὶ ἐν ποίοις χρόνοις ἐκδέδονται καὶ εὕρηνται αἱ αὗται ἐκδόσεις. Нач. Τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀεὶ θέλων καὶ ἐφιέμενος σωτηρίαν ὁ Δημιουργός.

Л. 5. Ἑρμηνεία блаж. Θеодорита εἰς ιβ' προφήτας. Нач. Ἴσως μέν.—То же въ № 58, л. 1.

---

[33]) О всѣхъ пророкахъ сообщаются краткія историческія свѣдѣнія, по окончаніи толкованія каждаго пророчества.

Л. 8—310. Ὑποθέσεις, тексты и толкованія пророчествъ: л. 8—Осіи, л. 62 об.—Іоиля, л. 85 об.—Амоса, л. 119—Авдія, л. 126—Іоны, л. 143—Малахіи, л. 168—Михея, л. 200—Наума, л. 211 об.—Аввакума, л. 227—Софоніи, л. 239 об.—Аггея, л. 246 об.—Захаріи и л. 295 об.—310—Малахіи (повторяется). Толкованія здѣсь одного Θеодорита. Главъ не помѣчено и историческихъ свѣдѣній о пророкахъ нѣтъ, какія написаны въ № 58.

На листахъ 298 об. и 310 об. записи, свидѣтельствующія, что эта рукопись μοναστηρίου τοῦ Βατοπαιδίου, τοῦ κειμένου ἐν τῷ πύργῳ.

60. (81/LXXXII) **Іоанна Златоустаго первыя 45 бесѣдъ на Евангеліе отъ Матѳея** [34]). Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 367 (дл. $8^1/_4$, шир. $5^1/_2$ в.); въ началѣ и концѣ листы ветхи. Арсеній г. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου.

1) л. 1. Ὁμ. 1. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον εὐαγγελιστὴν προοίμιον. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς μηδὲν δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας [35]).

2) л. 10. Ὁμ. 2. Нач. толков. Ἄρα μέμνησθε τῆς παραγγελίας, ἣν πρῴην ἐποιησάμεθα.

3) л. 17. Ὁμ. 3. Нач. Ἰδοὺ τρίτη διάλεξις· καὶ τὰ ἐν προοιμίοις οὐδέπω διελυσάμεθα.

4) л. 24. Ὁμ. 4. Нач. Εἰς τρεῖς διεῖλε μερίδας τὰς γενεὰς ἁπάσας.

5) л. 38 об. Ὁμ. 5. Нач. Πολλῶν ἀκούω λεγόντων· ὅτι παρόντες μέν.

6) л. 45. Ὁμ. 6. Нач. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας, πολλῶν τῶν εὐχῶν.

7) л. 55 об. Ὁμ. 7. Нач. Εἶδες ἅπαντα εἰς ἔλεγχον γινόμενα Ἰουδαίων;

8) л. 64. Ὁμ. 8. Нач. Πῶς οὖν φησὶν ὁ Λουκᾶς· ὅτι ἐπὶ τῆς φάτνης κείμενον ἦν;

9) л. 70 об. Ὁμ. 9. Нач. Καὶ μὴν οὐκ ἐχρῆν θυμωθῆναι, ἀλλὰ φοβηθῆναι.

10) л. 78 об. Ὁμ. 10. Нач. Ποίαις ἡμέραις ἐκείναις; οὐδὲ γὰρ τότε, ἡνίκα παῖς ἦν.

11) л. 87. Ὁμ. 11. Нач. Πῶς οὖν φησὶν ὁ Χριστός· ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν Ἰωάννῃ;

---

[34]) Въ Катал. проф. Маттеи, изд. 1805 г., стр. 63, неправильно показано, что въ этой рукописи листовъ 349, и что она «habet in Matthaeum homilias a 45 ad 90».

[35]) У Монфокона (D. Bernardi de Montfaucon Ioannis Chrysostomi opera omnia, ed. Parisina II, 1836) томъ VII, первыя 37 бесѣдъ въ 1-й части, и послѣднія 8 бесѣдъ во 2 части въ томъ же порядкѣ.

12) л. 97. 'Ομ. 12. Нач. Μετὰ τῶν δούλων ὁ Δεσπότης.

13) л. 103 об. 'Ομ. 13. Нач. Τότε· Πότε; μετὰ τὴν τοῦ Πνεύματος κάθοδον.

14) л. 113. 'Ομ. 14. Нач. Τίνος ἕνεκεν ἀναχωρεῖ πάλιν; Παιδεύων ἡμᾶς.

15) л. 119. 'Ομ. 15. Нач. Ὅρα τὸν ἀφιλότιμον καὶ ἀκόμπαστον.

16) л. 135 об. 'Ομ. 16. Нач. Τίς γὰρ τοῦτο ὑπώπτευσεν;

17) л. 152. 'Ομ. 17. Нач. Ἀπαρτίσας τὴν προτέραν ἐντολὴν καὶ εἰς ἄκρον φιλοσοφίας αὐτὴν ἐκτείνας.

18) л. 162 об. 'Ομ. 18. Нач. Ὁρᾷς, ὅτι οὐ περὶ ὀφθαλμοῦ τὰ πρότερα ἔλεγεν.

19) л. 171 об. 'Ομ. 19. Нач. Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπὸν ἐξορίζει πάθος.

20) л. 185. 'Ομ. 20. Нач. Καλὸν ἐνταῦθα στενάξαι μέγα καὶ ἀνοιμῶξαι πικρόν.

21) л. 193 об. 'Ομ. 21. Нач. Ὁρᾷς, πῶς κατὰ μικρὸν τῶν ὄντων ἀφίστησι.

22) л. 198. 'Ομ. 22. Нач. Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς.

23) л. 206. 'Ομ. 23. Нач. Τί οὖν; οὐ χρὴ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν;

24) л. 218 об. 'Ομ. 24. Нач. Διὰ τί μὴ εἶπεν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν;

25) л. 224 об. 'Ομ. 25. Нач. Καὶ μὴν ἀκόλουθον ἦν ἀλγεῖν αὐτούς.

26) л. 230. 'Ομ. 26. Нач. Ὁ μὲν λεπρός, καταβάντι ἀπὸ τοῦ ὄρους.

27) л. 240 об. 'Ομ. 27. Нач. Ὁ δὲ Μάρκος (въ друг. рукоп. ὁ μὲν) καὶ τὸ εὐθέως προσέθηκεν.

28) л. 246 об. 'Ομ. 28. Нач. Ὁ μὲν οὖν Λουκᾶς, ἀπαλλάττων ἑαυτόν.

29) л. 254. 'Ομ. 29. Нач. Ἰδίαν αὐτοῦ πόλιν ἐνταῦθα τὴν Καπερναοὺμ λέγει.

30) л. 258. 'Ομ. 30. Нач. Ποιήσας γὰρ τὸ θαῦμα, οὐκ ἐπέμεινεν.

31) л. 266. 'Ομ. 31. Нач. Κατέλαβε τοὺς λόγους τὸ ἔργον· ὥστε πλέον.

32) л. 273. 'Ομ. 32. Нач. Τί δήποτε παρέλκει αὐτοὺς κράζοντας;

33) л. 283 об. 'Ομ. 33. Нач. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἐποίησεν.

34) л. 293 об. 'Ομ. 34. Нач. Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερά.

35) л. 300. 'Ομ. 35. Нач. Πάλιν τὰ φορτικώτερα τίθησι.

36) л. 308 об. 'Ομ. 36. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτοὺς ἔπεμψεν.

37) л. 314. 'Ομ. 37. Нач. Τὸ μὲν κατὰ τοὺς μαθητὰς Ἰωάννου.

38) л. 323 об. 'Ομ. 38. Нач. Ὁρᾷς, διὰ πόσων αὐτοὺς ἐνάγει εἰς τὴν πίστιν;

39) л. 329. 'Ομ. 39. Нач. Ὁ δὲ Λουκᾶς φησιν· ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ.

40) л. 334. 'Ομ. 40. Нач. Πάλιν μὲν σαββάτῳ θεραπεύει.

41) л. 340. ʽΟμ. 41. Нач. Καὶ ἤδη τοῦτο κατηγόρησαν.

42) л. 346. ʽΟμ. 42. Нач. Πάλιν ἑτέρως αὐτοὺς καταισχύνει.

43) л. 351 об. ʽΟμ 43. Нач. Ἆρα τι γένοιτ' ἂν ἀνοητότερον τούτων καὶ ἀσεβέστερον;

44) л. 359 об. ʽΟμ. 44. Нач. Ὅπερ πρῴην ἔλεγον· ὅτι ἀρετῆς ἀπούσης.

45) л. 367. ʽΟμ. 45. Нач. Ἄξιον θαυμάσαι τοὺς μαθητάς. Эта бесѣда имѣетъ одно только начало, а въ № 66 на л. 23 об.—28 она написана вполнѣ.

Заставки, раскрашенныя съ золотомъ предъ началами бесѣдъ, на лл. 1, 10, 70 об., 78 об., 87, 103 об., 135 об., 152, 162 об., 171 об., 185, 193 об., 198, 230, 246 об., 254, 258, 273, 314, 323 об., 329, 334, 351 об., 359 об., 367. У прочихъ бесѣдъ начальные листы частью пергаменные, писанные въ XIV в., частью бумажные XVI вѣка, а заставки раскрашены киноварью не изящно.

61. ($\frac{81}{LXXXV}$) **Іоанна Златоустаго первыя 45 бесѣдъ на Евангеліе отъ Матѳея.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 249 (дл. $6^3/_4$, шир. $5^1/_4$ в.). «Ἀρσένιϊ.»

1) л. 1. Σημασία εἰς τὸν προφήτην Ἰεζεκιήλ. Нач. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ λογικόν.

2) л. 1 об.—8. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν. Нач. Τὰ δὲ λέγει Σολομῶν, ὁ τοῦ Δαυὶδ βασιλέως καὶ προφήτου παῖς. Эти статьи изъ твореній Григорія Богослова писаны другимъ почеркомъ XI вѣка и на пергаменѣ другаго сорта. См. №№ 141—144.

3) листы 9—249 содержатъ въ себѣ тѣ же 45 бесѣдъ, какія въ № 60; изъ нихъ первая бесѣда безъ начала, 23—безъ средины, а 45—безъ конца.

Почеркъ письма не одинаковъ.

62. ($\frac{75}{LXXVI}$) **Іоанна Златоустаго первыя 44 бесѣды на Евангеліе отъ Матѳея,** какія писаны въ № 60, на л. 1—366. Пергам. пис. въ **1006** году, въ 2 столбца, листовъ 377 (дл. $8^1/_2$, шир. $6^1/_4$ в.). «Τῶν Ἰβήρων» ҃г.

Заставки, раскрашенныя съ золотомъ, предъ бесѣдами на лл. 2, 10 об., 18 об., 25 об., 42, 48 об.; предъ прочими бесѣдами раскрашены заставки киноварью на лл. 59, 67 об., 74, 82 об., 91, 101 об., 108, 117, 122 об., 139, 155 об., 166, 175, 189, 197 об., 202 об., 211 об., 225, 231, 236 об., 247, 253, 260 об., 265, 273 об., 280 об., 291 об.,

301, 307 об., 315 об., 321, 330 об., 336 об., 341 об., 348, 354 об., 360 об. и 369.

На л. 377 запись писца: ἐγράφη ἡ θεόπνευστος βίβλος αὕτη χειρὶ Θεοφάνους ἁμαρτωλοῦ μοναχοῦ· καὶ ἐτελειώθη μηνὶ Ἀπριλλίῳ, ἰνδ. δ', ἔτους ͵ςφιδ' (6514=1006).

На л. 377 об. грузинская подпись.

63. ($\frac{77}{LXXVIII}$) **Іоанна Златоустаго первыя 44 бесѣды на Евангеліе отъ Матѳея,** какія писаны въ № 60, на лл. 1—366. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 390 (дл. 8, шир. $5^1/_2$ в.); изъ нихъ первые 9 листовъ бумажные, равно и послѣдніе пергаменные ветхи. Арсеній ка.—Διονυσίου.

Заставки раскрашенныя синею и зеленою краскою, предъ началами бесѣдъ на лл.: 10 об., 17, 23 об., 37, 44, 54 об., 63 об., 70 об., 79 об., 88, 99, 105 об., 115, 120 об., 137 об., 155, 166, 175, 189, 197 об., 203, 211 об., 225 об., 232, 238 об., 253 об., 257 об., 266, 270 об., 279 об., 287, 299 об., 310 об., 318, 327, 333 об., 344, 350, 355, 362, 368, 374, 382 об.

На л. 390 об. записи ͵ςχμε' (6645=1137 г.), и ͵ςψπγ' (6783=1274) ὀκτωβρίῳ о принадлежности сей рукописи обители, имя которой стерто, а Скіада принялъ эти числа за годъ написанія книги въ своей обычной замѣткѣ: «Exscriptus anno 1137»; почеркъ же письма въ сей рукописи начала XI, или конца X вѣка.

64. ($\frac{78}{LXXIX}$) **Іоанна Златоустаго первыя 44 бесѣды на Евангеліе отъ Матѳея,** какія писаны въ № 60, на лл. 1—366. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 374 (дл. 8, шир. $5^3/_4$в.); кромѣ первыхъ двухъ и послѣднихъ листы тверды. Арсеній л. Τῆς Λαύρας.

Начала бесѣдъ на лл. 1, 5, 6 об., 13 об., 27, 34, 44 об., 53 об., 60 об., 69 об., 78, 88 об., 95, 104 об., 110 об., 127 об., 144, 155, 164, 178 об., 187 об., 192, 201, 213 об., 220, 226, 237, 243 об., 251, 255 об., 264, 271, 283, 293 об., 301 об., 310, 316 об., 327, 333, 338, 346, 352 об., 358 и 366 съ заставками изъ простыхъ синихъ полосокъ. Первыя три бесѣды не полныя.

На л. 374 об. позднѣйшимъ почеркомъ вверху написано: «Ὁ καὶ υἱὸς τοῦ Λασκάρ.»

Были и другія записи, но стерты когда-то.

65. ($\frac{83}{LXXXIV}$) **Іоанна Златоустаго первыя 42 бесѣды на Евангеліе отъ Матѳея,** какія писаны въ № 60, на лл. 1—351. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 272 (дл. $8^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.), изъ нихъ первые листы не тверды. Ἀρσένιϊ ἄ. Τοῦ Σημένου.

Предъ началами бесѣдъ раскрашенныя съ золотомъ и синею краскою заставки на лл. 1, 5 об., 10, 21 об., 26 об., 34 об., 41 об., 46 об., 53, 60, 68, 73, 80, 84 об., 97, 110 об., 118 об., 125 об., 136, 142 об., 143, 149, 159 об., 164 об., 169 об., 178 об., 183 об., 189 об., 193 об., 199 об., 205 об., 214 об., 222, 228, 235, 240, 248, 252 об., 256 об., 262 и 267.

Бесѣды 1, 2 и 3 не полныя; къ 21 бесѣдѣ на л. 142 об. относится только Евангельскій текстъ, а толкованія нѣтъ.

66. ($\frac{122}{CXXIII}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 48 (43—90) бесѣдъ на Евангеліе отъ Матѳея.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 422 (дл. $7^3/_4$, шир. $5^1/_8$ в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Ἀρσένιϊ β. Τοῦ Σημένου.

Л. 1—3. Πίναξ τῶν ἠθικῶν ἐν συντόμῳ τῶν ἐν μγ´—ς´ ὁμιλίαις Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον. Нач. μγ´ ἠθ. Ὅτι οὐ δεῖ ταῖς ἑτέρων ῥαθυμίαις ἀφορῶν ἡμᾶς καταπίπτειν καὶ ἀθυμεῖν· ψυχρὸς γὰρ ἐστιν οὗτος ὁ λογισμός.

Л. 3. Ὡς ἄρα καπνός, ἢ σκιὰ τὰ τοῦ βίου· ὁ πλοῦτος οὐδέν· ἢ βάρος κενὸν μόνον.

Въ этомъ стихотвореніи позднѣйшаго письма упоминается имя мученика Георгія.

1) л. 4. Ὁμ. 43. Нач. Ἄρα τί γένοιτ᾽ ἄν.

2) л. 14. Ὁμ. 44. Нач. Ὅπερ πρῴην ἔλεγον.

3) л. 23 об. Ὁμ. 45. Нач. Ἄξιον θαυμάσαι [36]).

4) л. 28 об. Ὁμ. 46. Нач. Τί τὸ μέσον ταύτης καὶ τῆς πρὸ ταύτης παραβολῆς; [37]).

5) л. 36. Ὁμ. 47. Нач. Ὁ δὲ Μάρκος φησίν, ὅτι καθὼς ἠδύνατο.

6) л. 42 об. Ὁμ. 48. Нач. Τίνος ἕνεκεν εἶπεν, ταύτας; ἐπειδὴ καὶ ἄλλας.

7) л. 54 об. Ὁμ. 49. Нач. Ὅρα πανταχοῦ αὐτὸν ἀναχωροῦντα.

---

[36]) Сіи три бесѣды въ № 60—61 имѣются не вполнѣ.

[37]) У Монфокона, изд. 1836 г., т. VII, ч. 2, стр. 540—954, бесѣды 46—90 значатся въ томъ же порядкѣ.

8) л. 65 об. 'Ομ. 50. Нач. Τίνος ἕνεκεν εἰς τὸ ὄρος ἀναβαίνει;

9) л. 73. 'Ομ. 51. Нач. Τότε· πότε; Ὅτε τὰ μυρία σημεῖα εἰργάσατο.

10) л. 83 об. 'Ομ. 52. Нач. Ὁ δὲ Μάρκος φησίν· ὅτι οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.

11) л. 93. 'Ομ. 53. Нач. Καὶ ἀνωτέρω τὸ σημεῖον τοῦτο μέλλων ποιεῖν.

12) л. 102 об. 'Ομ. 54. Нач. Τίνος ἕνεκεν τὸν οἰκιστὴν τῆς πόλεως εἴρηκεν;

13) л. 112. 'Ομ. 55. Нач. Τότε· πότε; Ὅτε ὁ Πέτρος εἶπεν· ἵλεώς σοι.

14) л. 122 об. 'Ομ. 56. Нач. Ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων διελέχθη, καὶ θανάτου.

15) л. 134 об. 'Ομ. 57. Нач. Οὐκ ἄρα ἀπὸ τῶν γραφῶν ᾔδεσαν.

16) л. 144 об. 'Ομ. 58. Нач. Ἵνα γὰρ μὴ λέγωσι· τίνος ἕνεκεν ἐνταῦθα διατρίβομεν διηνεκῶς;

17) л. 153. 'Ομ. 59. Нач. Καὶ εἰ ἀνάγκη ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα.

18) л. 166. 'Ομ. 60. Нач. Ἐπειδὴ σφοδρὸν κατέτεινε λόγον κατὰ τῶν σκανδαλιζόντων.

19) л. 171 об. 'Ομ. 61. Нач. Ἐνόμισε μέγα τι λέγειν ὁ Πέτρος.

20) л. 180 об. 'Ομ. 62. Нач. Συνεχῶς τὴν Ἰουδαίαν ἀφιείς [38]) διὰ τὴν βασκανίαν.

21) л. 188 об. 'Ομ. 63. Нач. Τινές οὖν διαβάλλουσι τὸν νεανίσκον τοῦτον.

22) л. 195 об. 'Ομ. 64. Нач. Ποῖα πάντα, ὦ μακάριε Πέτρε; τὸν κάλαμον; τὸ δίκτυον;

23) л. 206. 'Ομ. 65. Нач. Οὐκ ἀθρόον ἀναβαίνει εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς Γαλιλαίας.

24) л. 216. 'Ομ. 66. Нач. Ὅρα, πόθεν παρῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα.

25) л. 224. 'Ομ. 67. Нач. Τοῦτο καὶ Ἰωάννης φησίν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου.

26) л. 233. 'Ομ. 68. Нач. Πολλὰ ἀπὸ τῆς παραβολῆς ταύτης [39]) αἰνίττεται τοῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν.

27) л. 243. 'Ομ. 69. Нач. Εἶδες καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ παραβολῇ.

28) л. 252 об. 'Ομ. 70. Нач. Τότε· πότε; Ὅτε μάλιστα κατανυγῆναι ἐχρῆν.

29) л. 261. 'Ομ. 71. Нач. Πάλιν τὴν αἰτίαν τίθησιν ὁ εὐαγγελιστής.

30) л. 267 об. 'Ομ. 72. Τότε· πότε; Ὅτε ταῦτα εἶπεν· ὅτε αὐτοὺς ἐπεστόμισεν.

31) л. 274 об. 'Ομ. 73. Нач. Ἐντεῦθεν λοιπὸν εἰς γαστριμαργίαν.

---

[38]) Въ № 67 — ἀφεὶς.

[39]) Въ № 67 — Πάλιν ἐν παραβολαῖς αὐταῖς λαλεῖ.

32) л. 282 об. Ὁμ. 74. Нач. Οὐχ ὅτι οἰκοδομοῦσιν, οὐδ' ὅτι ἐγκαλοῦσιν ἐκείνοις.

33) л. 291 об. Ὁμ. 75. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν· ὅτι ἀφίεται ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος.

34) л. 301 об. Ὁμ. 76. Нач. Εἰπὼν περὶ τῶν κακῶν τῶν τὴν πόλιν καταληψομένων.

35) л. 311 об. Ὁμ. 77. Нач. Ἐπειδὴ εἶπεν· ὅτι μετὰ τὴν θλῖψιν εὐθέως.

36) л. 322 об. Ὁμ. 78. Нач. Αὗται αἱ παραβολαὶ τῇ προτέρᾳ ἐοίκασι.

37) л. 331. Ὁμ. 79. Нач. Τῆς περικοπῆς ταύτης τῆς ἡδίστης, ἣν συνεχῶς.

38) л. 339. Ὁμ. 80. Нач. Ἡ γυνὴ αὕτη δοκεῖ μὲν εἶναι μία.

39) л. 347. Ὁμ. 81. Нач. Πρώτην τῶν ἀζύμων, τὴν πρὸ τῶν ἀζύμων.

40) л. 355 об. Ὁμ. 82. Нач. Βαβαί, πόση πήρωσις τοῦ προδότου;

41) л. 364 об. Ὁμ. 83. Нач. Ἐπειδὴ ἀδιασπάστως αὐτοῦ εἶχον.

42) л. 371 об. Ὁμ. 84. Нач. Τίς ἦν ὁ εἷς οὗτος, ὁ τὸ ὠτίον κόψας;

43) л. 378 об. Ὁμ. 85. Нач. Διὰ τί ταῦτα ἐποίουν ἀναιρεῖν μέλλοντες;

44) л. 386. Ὁμ. 86. Нач. Ὁρᾷς, ὅτι πρῶτον ἐξετάζεται.

45) л. 393. Ὁμ. 87. Нач. Ὥσπερ ἔκ τινος συνθήματος ὁ διάβολος εἰς πάντας.

46) л. 399 об. Ὁμ. 88. Нач. Τοῦτό ἐστι τὸ σημεῖον, ὅπερ ἔμπροσθεν αἰτοῦσιν.

47) л. 406 об. Ὁμ. 89. Нач. Πανταχοῦ ἡ πλάνη ἑαυτὴν περιπείρει.

48) л. 414—422. Ὁμ. 90. Нач. Διὰ τούτους τοὺς στρατιώτας ὁ σεισμὸς ἐκεῖνος ἐγένετο.

Заставки предъ каждою бесѣдою раскрашены синею и розовою краскою.

67. ($\frac{76}{\text{LXXVII}}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 46 бесѣдъ (45—90) на Ев. отъ Матѳея,** какія писаны въ № 66, на лл. 23 об.—422. Пергам. **X** вѣка, въ 2 столбца, листовъ 352 (дл. 7, шир. 5 в.), изъ нихъ 45 листовъ бумажныхъ, писанныхъ въ **XV** вѣкѣ при поновленіи рукописи; нѣкоторые листы ветхи и оклеены.—Арсеній е̃. Τῆς Λαύρας.

На л. 1, 2 и 352 отрывокъ пергам. XI вѣка, въ которомъ содержится толкованіе изъ книги Бытія 41-й главы съ 33 стиха, объ Іосифѣ.

На л. 3—6 Πίναξ ἐν τούτῳ βιβλίῳ τῶν ἠθικῶν (т. е. въ 45—90-й бесѣдахъ на Евангеліе отъ Матѳея).

На л. 6 об. изображеніе Іоанна Златоустаго чернилами, съ именословнымъ перстосложеніемъ, съ надписью XI вѣка.

На л. 7 заставка, раскрашенная съ золотомъ, а предъ прочими бесѣдами на лл. 11, 17, 22, 31 об., 40 об., 46 об., 55, 62 об., 70, 78, 87, 96, 104, 112, 121 об., 126, 133, 140 об., 146 об., 155, 164, 171 об., 179, 188 об., 197, 204 об., 211, 217 об., 224, 232, 240 об., 248 об., 258 об., 260, 273 об., 280 об., 289 об., 299, 306, 312 об., 320, 326, 332, 339, 346 заставки частію раскрашены синею краскою, частію состоятъ изъ простыхъ полосокъ синихъ, розовыхъ и черныхъ.—Достойны замѣчанія приклеенныя къ краямъ листовъ, при возобновленіи рукописи, заплатки пергаменныя, крупнаго уставнаго древнѣйшаго письма VI вѣка, на лл. 147 об., 190, 297, 299, 304 об. и многихъ другихъ.

На л. 351 об. запись: «Βιβλίον τῶν κατηχουμένων τῆς ἱερᾶς λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου».

68. ($\frac{79}{\text{LXXX}}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 46 бесѣдъ (45—90) на Евангеліе отъ Матѳея,** какія писаны въ № 66, на лл. 23 об.—422. Пергам. пис. въ **1051** г., въ 2 столбца, листовъ 329 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^1/_2$ в.). «Хиландарскія».

Бесѣда 79-я безъ конца, а 80-я безъ начала; при 85 бесѣдѣ текстъ другой, а начало бесѣды одинаково съ № 60.

Начала бесѣдъ на лл. 1, 4, 10, 15 об., 25, 33 об., 39 об., 48, 56 об., 64 об., 73, 81, 90 об., 98, 106, 116 об., 128 об., 136 об., 142 об., 150 об., 159 об., 166 об., 173 об., 181 об., 190, 197, 203, 209, 215 об., 223, 231, 238 об., 248, 254 об., 264, 271 об., 279 об., 285, 291, 296 об., 307 об., 315 об., 323 об. При нѣкоторыхъ бесѣдахъ заставки, раскрашенныя киноварью и фигурныя заглавныя буквы. На л. 329 об. запись писца: «Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ἱερὰ βίβλος διὰ Βασιλείου τοῦ Κηρουλλαρίου, μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἰνδ. ιδ,' ἔτους ͵ςφξ.'» (6560=1051 года).

69. ($\frac{82}{\text{LXXXIII}}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 46 бесѣдъ (45—90) на Евангеліе отъ Матѳея,** какія писаны въ № 66, на лл. 23 об.—422. Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 294 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.). Арсеній д. Τῶν Ἰβήρων.

Предъ началами бесѣдъ на лл. 3, 7, 12, 16 об., 25, 32 об., 37 об., 45, 51 об., 58, 66, 73 об., 82, 89 об., 96, 105 об., 109 об., 116, 122 об., 127 об., 136, 143 об., 149 об., 156, 163, 170 об., 176 об., 181 об., 187, 192 об., 199, 206, 213 об., 222, 228, 234 об., 240 об.,

248, 255, 260 об., 265, 270 об., 275, 280 об. и 289, золоченыя заставки. Бесѣда 88 безъ конца, а 89 безъ начала.

Листъ 1 пергаменный писанъ полууставомъ VIII вѣка, ветхій,—отрывокъ изъ творенія Ефрема Сирина «Παραίνεσις» Гл. 12, 13 и 15.

Л. 2 об. Πίναξ ἠθικῶν въ 45—70 бесѣдахъ на Евангеліе отъ Матеея—тоже отрывокъ пергаменный изъ другой рукописи X вѣка.

70. ($\frac{85}{\text{LXXXVI}}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 45 бесѣдъ (46—90) на Евангеліе отъ Матеея,** какія въ № 66, на лл. 28 об.—422. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 245 (дл. 9, шир. 7 в.). арсе́ній ѿ Φιλοθέου πέφυκεν ἡ δέλτος ἥδε.

Предъ началами бесѣдъ, на лл. 1, 5, 8 об., 15, 21, 25, 30 об., 36, 41, 47 об., 53 об., 60 об., 66 об., 73, 81, 84, 90, 95 об., 100, 106, 112, 117 об., 123, 129, 135, 140, 144 об., 148 об., 153 об., 159, 165 об., 172, 179 об., 184 об., 190 об., 196, 202 об., 209, 213 об., 218, 222 об., 227, 231 об., 236, 241, раскрашенныя голубою краскою съ золотомъ заставки.

На л. 202 об. крестъ четвероконечный.

71. ($\frac{89}{\text{XC}}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія 48 бесѣдъ (43—90) на Евангеліе отъ Матеея,** какія писаны въ № 66. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 305 (дл. $8^1/_4$, шир. 6 в.) тверды, кромѣ перваго и послѣдняго, а листъ подъ № 263 бумажный XVI в.

Л. 305 об. запись: «Θεογνώστου εὔχεσθε, τοῦ ἀγοράσαντος τοῦτο».

Предъ началами бесѣдъ на лл. 1, 8, 14 об., 18, 23, 28, 36 об., 44, 49 об., 57, 63 об., 70, 77, 84 об., 92 об., 99 об., 107, 116, 120, 126 об., 133, 138 об., 145 об., 153, 159 об., 165 об., 172 об., 180, 186, 191, 196, 202, 208, 215 об., 222 об., 230 об., 236 об., 243, 248 об., 255 об., 268, 273, 278 об., 284, 289, 294 об. и 300 раскрашенныя синею краскою заставки. На поляхъ предъ началами нѣкоторыхъ бесѣдъ написано, когда онѣ читаются въ церкви.

72. ($\frac{92}{\text{XCIII}}$) **Іоанна Златоустаго восемьдесятъ шесть бесѣдъ на Евангеліе отъ Іоанна.** Пергам. **IX,** въ 2 столбца, листовъ 416 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.); первые и послѣдніе листы нетверды.

Ἐσφιγμένου (въ другихъ рукописяхъ обыкновенно помѣчается Σημένου — Аѳонскаго монастыря).

Л. 1. Ομ. 1. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν εὐαγγελιστήν. Нач. Οἱ τῶν ἀγώνων τῶν ἔξωθεν θεαταί [40]).

Л. 5 об. Ὁμ. 2. Нач. Εἰ μὲν Ἰωάννης ἡμῖν ἔμελλε διαλέγεσθαι.

Л. 12 об. Ὁμ. 3. Нач. Προσοχῆς μὲν ἕνεκεν τῆς περὶ τὴν ἀκρόασιν.

Л. 20 об. Ὁμ. 4. Нач. Τοῖς ἄρτι τῶν παίδων εἰσαγομένοις πρὸς τὰ μαθήματα.

Л. 26 об. Ὁμ. 5. Нач. Μωϋσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας.

Л. 32 об. Ὁμ. 6. Нач. Διαλεχθεὶς τὰ περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου.

Л. 34 об. Ὁμ. 7. Нач. Διὰ τοῦτο, ὦ πολυπόθητα τέκνα, κατὰ μέρος ὑμᾶς.

Л. 37 об. Ὁμ. 8. Нач. Οὐδὲν γὰρ κωλύει καὶ τήμερον τῶν αὐτῶν ἅψασθαι ῥημάτων.

Л. 41. Ὁμ. 9. Нач. Ἂν τῶν προτέρων διαμνημονεύητε νοημάτων.

Л. 44 об. Ὁμ. 10. Нач. Φιλάνθρωπος ὢν ὁ Θεός, ἀγαπητέ, καὶ εὐεργετικός.

Л. 49. Ὁμ. 11. Нач. Μίαν ὑμᾶς ἅπαντας αἰτῆσαι βούλομαι χάριν.

Л. 52. Ὁμ. 12. Нач. Τάχα πέρα τοῦ δέοντος ἐφάνημεν ὑμῖν.

Л. 57. Ὁμ. 13. Нач. Ἆρα μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν καὶ κοπιῶμεν;

Л. 62. Ὁμ. 14. Нач. Πρῴην ἐλέγομεν, ὅτι Ἰωάννης τὴν ἀπορίαν λύων.

Л. 66 об. Ὁμ. 15. Нач. Τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων, τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς.

Л. 71. Ὁμ. 16. Нач. Δεινὸν ἡ βασκανία, ἀγαπητέ· δεινὸν καὶ ὀλέθριον.

Л. 76 об. Ὁμ. 17. Нач. Μέγα ἀγαθὸν παῤῥησία καὶ τὸ ἐλευθεροστομεῖν.

Л. 82. Ὁμ. 18. Нач. Ῥάθυμόν πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις.

Л. 88. Ὁμ. 19. Нач. Ὁ Θεὸς παρὰ τὴν ἀρχὴν ποιήσας τὸν ἄνθρωπον.

Л. 92. Ὁμ. 20. Нач. Παντὶ τῷ μεριμνῶντι ἔνεστι περισσόν.

Л. 96. Ὁμ. 21. Нач. Πολλῆς ἡμῖν, ἀγαπητοί, δεῖ τῆς μερίμνης.

Л. 100 об. Ὁμ. 22. Нач. Ἔχει μέν τινα πόνον τὸ λέγειν.

Л. 105. Ὁμ. 23. Нач. Πολὺς ὁ διάβολος ἔγκειται καὶ σφοδρός.

Л. 110. Ὁμ. 24. Нач. Τῶν ἀνθρώπων τῶν τότε οἱ μὲν τῇ πλάνῃ προσεῖχον.

Л. 114 об. Ὁμ. 25. Нач. Τὰ παιδία τὰ μικρὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Л. 119. Ὁμ. 26. Нач. Μεγάλων ἡμᾶς μυστηρίων κατηξίωσεν ὁ μονογενής.

Л. 123. Ὁμ. 27. Нач. Ὃ πολλάκις εἶπον, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ, καὶ οὐ παύσομαι λέγων.

---

[40]) У Монфокона, изд. 1836 г., первыя 72 бесѣды въ т. VIII, част. 1, а послѣднія 14 бесѣдъ во 2 части, въ томъ же порядкѣ.

Л. 127. ʽΟμ. 28. Нач. Πολλοὶ τῶν ῥαθυμοτέρων εἰς ἁμαρτημάτων μέγεθος.

Л. 132. ʽΟμ. 29. Нач. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον, οὐδὲ ἰσχυρότερον γένοιτ᾽ ἄν.

Л. 137. ʽΟμ. 30. Нач. Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρως· δεινόν καὶ πολλῶν γέμουσα ἀκανθῶν.

Л. 140 об. ʽΟμ. 31. Нач. Πολὺ τῆς συγκαταβάσεως τὸ κέρδος ἐν ἅπασι.

Л. 148. ʽΟμ. 32. Нач. Τοῦ πνεύματος τὴν χάριν ποτὲ μὲν ἡ γραφὴ πῦρ.

Л. 153. ʽΟμ. 33. Нач. Πανταχοῦ πίστεως ἡμῖν δεῖ, ἀγαπητοί.

Л. 157 об. ʽΟμ. 34. Нач. Πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ καὶ σπουδῆς διεγηγερμένης.

Л. 162 об. ʽΟμ. 35. Нач. Οὐδὲν φθόνου καὶ βασκανίας χεῖρον· οὐδὲν κενοδοξίας χαλεπώτερον.

Л. 167. ʽΟμ. 36. Нач. Καθάπερ ἐν τοῖς μετάλλοις τοῦ χρυσίου.

Л. 170 об. ʽΟμ. 37. Нач. Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος.

Л. 174 об. ʽΟμ. 38. Нач. Δεινὸν ἡ ἁμαρτία· δεινὸν καὶ ψυχῆς λύμη.

Л. 182 об. ʽΟμ. 39. Нач. Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς σπουδῆς ἐν ἅπασιν, ἀγαπητοί.

Л. 191. ʽΟμ. 40. Нач. Εἴ τις χώραν μεταλλικὴν ἀνορύττειν ἐπιχειροίη.

Л. 196 об. ʽΟμ. 41. Нач. Πολὺν ποιώμεθα τῶν πνευματικῶν, ἀγαπητοί, λόγον.

Л. 200 об. ʽΟμ. 42. Нач. Τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι μὴ ὁμόσαι χωρῶμεν.

Л. 206. ʽΟμ. 43. Нач. Οὐχὶ παρὼν τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς σωματικῶς.

Л. 208. ʽΟμ. 44. Нач. Τὸ προσηνὲς καὶ λεῖον οὐ πανταχοῦ χρήσιμον.

Л. 211. ʽΟμ. 45. Нач. Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον· οὐδὲν αἰσχρότερον.

Л. 217. ʽΟμ. 46. Нач. Ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν.

Л. 222. ʽΟμ. 47. Нач. Ὅτ᾽ ἂν περὶ πνευματικῶν διαλεγώμεθα.

Л. 228. ʽΟμ. 48. Нач. Οὐδὲν φθόνου χεῖρον καὶ βασκανίας· οὕτως ὁ θάνατος εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν.

Л. 231 об. ʽΟμ. 49. Нач. Τὰ ἀνθρωπίνως ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ οἰκονομούμενα.

Л. 236 об. ʽΟμ. 50. Нач. Οὐδὲν ἁπλῶς κεῖται ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς.

Л. 241. ʽΟμ. 51. Нач. Τοὺς προσιόντας τῷ θείῳ κηρύγματι καὶ τῇ πίστει.

Л. 245. ʽΟμ. 52. Нач. Οὐδὲν τῆς ἀληθείας σαφέστερον, οὐδὲν ἁπλούστερον.

Л. 249 об. ʽΟμ. 53. Нач. Ὦ τῆς ἀνοίας τῆς Ἰουδαϊκῆς· πρὸ τοῦ Πάσχα.

Л. 253 об. ʽΟμ. 54. Нач. Πολλῆς ὑπομονῆς δεῖται τὰ ἡμέτερα ἀγαπητοί.

Л. 258 об. ʽΟμ. 55. Нач. Ἀναίσχυντον ἡ κακία καὶ ἰταμόν.

Л. 262. Ὁμ. 56. Нач. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

Л. 267. Ὁμ. 57. Текстъ: Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἔπτυσε χαμαί... Нач. толк. Τοὺς μέλλοντάς τι παρὰ τῶν ἀναγιγνωσκομένων καρποῦσθαι.

Л. 271. Ὁμ. 58. Нач. Τὰς γραφὰς οὐχ ἁπλῶς, οὐδὲ παρέργως ἐπιέναι χρή.

Л. 277 об. Ὁμ. 59. Нач. Οἱ διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν.

Л. 283 об. Ὁμ. 60. Нач. Μέγα, ἀγαπητοί, μέγα ἐκκλησίας προστασία.

Л. 292. Ὁμ. 61. Нач. Πᾶσα μὲν ἀρετὴ καλόν· μάλιστα δὲ ἐπιείκεια καὶ πραότης.

Л. 298. Ὁμ. 62. Нач. Πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ὅτ᾽ ἂν τινας ἴδωσι τῶν ἀρεσκόντων.

Л. 304. Ὁμ. 63 [41]). Нач. Μέγα ἀγαθὸν φιλοσοφία· φιλοσοφίαν δὲ λέγω.

Л. 309 об. Ὁμ. 64. Нач. Ὃ πολλάκις εἶπον· καὶ τοῦτο νῦν ἐρῶ. ὅτι ὁ Θεὸς οὐχ οὕτω.

Л. 315 об. Ὁμ. 65. Нач. Ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ, ᾗ ἐποίησαν.

Л. 320. Ὁμ. 66. Нач. Ὥσπερ ὁ πλοῦτος τοὺς οὐ προσέχοντας ἐκτραχηλίζειν εἴωθεν.

Л. 324 об. Ὁμ. 67. Нач. Γλυκὺς ὁ παρὼν βίος, καὶ πολλῆς γέμων ἡδονῆς.

Л. 328. Ὁμ. 68. Нач. Εὐφώρατον ἡ πλάνη καὶ ἀσθενές.

Л. 331 об. Ὁμ. 69. Нач. Πάντα μὲν φεύγειν ὁμοίως ἡμῖν ἀναγκαῖον.

Л. 335. Ὁμ. 70. Нач. Μιμηταί μου γίνεσθε, φησὶν ὁ Παῦλος.

Л. 338 об. Ὁμ. 71. Нач. Χαλεπόν, ἀγαπητοί, χαλεπὸν εἰς βάθος κακῶν ἐλθεῖν.

Л. 342 об. Ὁμ. 72. Нач. Μεγάλη τῆς περὶ τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ θεραπείας.

Л. 348. Ὁμ. 73. Нач. Μέγα ἀγάπη καὶ πυρὸς αὐτοῦ σφοδρότερον.

Л. 352 об. Ὁμ. 74. Нач. Ὁ μὲν προφήτης ἔλεγεν Ἰουδαίοις· ὄψις πόρνης.

Л. 355 об. Ὁμ. 75. Нач. Ἔργων ἡμῖν πανταχοῦ δεῖ καὶ πράξεων.

Л. 362. Ὁμ. 76. Нач. Δειλὴν καὶ ἄνανδρον τὴν ψυχὴν ἡ ἀμαθία ποιεῖ.

Л. 366. Ὁμ. 77. Нач. Πάντα τὰ ἀγαθὰ τότε ἔχει τὸν μισθόν· ὅτ᾽ ἂν εἰς τέλος ἔλθῃ τὸ προσῆκον.

Л. 372. Ὁμ. 78. Нач. Μεγάλη τῆς ἀθυμίας ἡ τυραννίς· καὶ πολλῆς ἡμῖν ἀνδρείας δεῖ.

Л. 377 об. Ὁμ. 79. Нач. Τὴν ὀδυνωμένην ψυχὴν καὶ ὑπὸ ἀθυμίας κατεχομένην.

---

[41]) Эта бесѣда и слѣдующая 64-я помѣчены въ № 73 одинаково «Ὁμιλία ξγ'», оттого и разнится счетъ бесѣдъ съ № 73.

Л. 383 об. ʽОμ. 80. Нач. ʽΟ ποιήσας καὶ διδάξας, φησίν, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

Л. 388. ʽОμ. 81. Нач. Μεγάλης βουλῆς ἄγγελος λέγεται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Л. 392. ʽОμ. 82. Нач. ῞Οτ᾽ ἂν ἐνάρετοι γενόμενοι διωκώμεθα παρὰ τῶν πονηρῶν.

Л. 397. ʽОμ. 83. Нач. Φρικτὸν ὁ θάνατος καὶ φόβου γέμων πολλοῦ. Этой нѣтъ въ № 78.

Л. 404. ʽОμ. 84. Нач. Θαυμαστὸν ἡ μακροθυμία· καὶ ὥσπερ ἐν εὐδινῷ λιμένι καθίστησι τὴν ψυχήν.

Л. 408 об. ʽОμ. 85. Нач. Αἱ εὐπραγίαι τοὺς οὐ προσέχοντας δειναὶ καταβαλεῖν καὶ παρασῦραι.

Л. 415 об. ʽОμ. 86. Нач. Περιπαθές πως τὸ γυναικεῖον γένος. Этой бесѣды уцѣлѣла только одна страница.

При нѣкоторыхъ бесѣдахъ разрисованы чернилами заставки и заглавныя буквы съ фигурами рыбокъ.

73. ($\frac{94}{XCV}$) **Іоанна Златоустаго 88 бесѣдъ на Евангеліе отъ Іоанна.** Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 374 (дл. $7^5/_8$, шир. 6 вер.); начальные листы ветхи. Арсенiй ѕ. Τῆς Λαύρας.

Лл. 1—382. ʽΥπόμνημα [42]) и прочія бесѣды тѣ же, какія въ № 72 и въ томъ же порядкѣ, кромѣ 18 бесѣды, которая здѣсь написана на послѣднихъ 371—374 листахъ почеркомъ XII вѣка на другомъ пергаменѣ; конца у нея нѣтъ.

Слѣдующихъ ниже двухъ бесѣдъ въ № 72 нѣтъ:

Л. 363. ʽОμ. 86. Текстъ: Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος. Толков. Нач. ῞Ωσπερ τὸ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε πιστεύειν εὐκολίας ἐστίν. См. № 78, л. 265 об. [43]).

Л. 367—370. ʽОμ. 87. Текстъ: ῞Οτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ· Σίμων ᾽Ιωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; толков. Πολλὰ μέν ἐστι καὶ ἕτερα τὰ δυνάμενα δοῦναι ἡμῖν παῤῥησίαν. См. № 78, л. 272 об.

Предъ началами бесѣдъ, на лл. 1, 5, 12, 19 об., 25, 31, 35, 38 об., 41 об., 45 об., 48 об., 52 об., 57 об., 61 об., 65, 69, 72, 75 об., 82 об., 86 об., 91, 95, 98 об., 102, 105 об., 109 об., 113 об., 116 об., 122 об., 126 об., 130 об., 136, 139 об., 142 об., 146, 152 об., 160, 165, 168 об., 173 об., 176, 178 об., 183 об., 188, 194, 197,

---

[42]) Эта по № 72 первая бесѣда здѣсь значится вмѣсто предисловія.

[43]) У Монфокона, изд. 1836, т. VIII, ч. 2, стр. 591—603 обѣ эти бесѣды значатся «ὁμιλ. πζ′ и πη′».

201 об., 205 об., 209 [44]), 213, 216 об., 221, 224, 228 об., 232, 237 об., 243, 250 об., 255 об., 261, 265, 270 об., 274, 278, 281 об., 284 об., 287 об., 290 об., 294, 299, 302, 305, 310 об., 314 об., 319 об., 324 об., 330, 334, 337 об., 341 об., 348, 352, 359, 363, 367 об., заставки раскрашенныя разноцвѣтными красками; нѣкоторыя заглавныя буквы съ фигурами птицъ.

74. ($\frac{88}{LXXXIX}$) Іоанна Златоустаго первыя сорокъ шесть бесѣдъ на Евангеліе отъ Іоанна, которыя въ № 72 писаны на л. 1—221. Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 299 (дл. $7^3/_4$, шир. 6 в.). Арсеній а҃. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—2. Πίναξ ἠθικῶν, содержащихся въ первыхъ 46 бесѣдахъ на Евангеліе отъ Іоанна.

Л. 2. Внизу запись писца: «Εὔξαι ὑπὲρ τοῦ γράφαντος Θεοφάνους ταπειν ......».

Л. 2 об. Изображеніе чернилами Іоанна Богослова, сидящаго съ письменными принадлежностями и размышляющаго.

Листъ 3 бѣлый бумажный.

Передъ началами бесѣдъ на лл. 4, 11, 20 об., 32, 40 об., 49, 51 об., 55 об., 60 об., 65 об., 71 об., 75 об., 82 об., 89, 96, 102, 109, 117, 124, 128 об., 133 об., 140 об., 146 об., 153, 159 об., 165, 170, 175 об., 181 об., 188, 192 об., 202, 208, 213 об., 220, 226, 230 об., 235 об., 246 об., 258, 265, 270 об., 278, 281 об., 285 об., и 293 об., раскрашенныя съ золотомъ красивыя заставки и заглавныя буквы.

На л. 140 об. и 258 въ буквѣ Е изображеніе руки съ именословнымъ перстосложеніемъ.

75. ($\frac{95}{XCVI}$) Іоанна Златоустаго первыя 44 бесѣды на Евангеліе отъ Іоанна, которыя писаны въ № 72 на лл. 1—210. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 240 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_4$ в.). Арсеній ді. Διονυσίου.

Листы 1 и 2, 237—240 пергаменные изъ другой рукописи XI вѣка съ отрывками изъ житія Антонія Великаго.

Передъ началами бесѣдъ на лл. 3, 7 об., 15, 23 об., 30 об., 36 об., 42, 46, 50, 55, 58, 63 об., 69 об., 75, 80 об., 86 об., 93, 100, 104, 108,

---

[44]) Послѣ листа № 210 по старой помѣтѣ слѣдуетъ № 231 по ошибкѣ писавшаго.

113, 118, 123 об., 129, 134, 138, 143, 148, 153, 157 об., 165 об., 171 об., 176 об., 182, 186 об., 190 об., 195, 203 об., 213, 219, 223 об., 229 об., 233, раскрашенныя заставки и заглавныя буквы. Надъ первою заставкою на л. 3 изображенъ сидящимъ и пишущимъ въ святительскомъ облаченіи Іоаннъ Златоустъ.

76. ($\frac{86}{LXXXVII}$) **Іоанна Златоустаго первыя сорокъ три бесѣды на Евангеліе отъ Іоанна**, которыя писаны въ № 72 на лл. 1—207. Бомбиц. **XIV**, листовъ 267 (дл. 7, шир. 4$^{3}/_{4}$ в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Πίναξ бесѣдъ на праздники и памяти святымъ.

Л. 2—4. Πίναξ ἠθικῶν, заключающихся въ первыхъ 43-хъ бесѣдахъ на Евангеліе отъ Іоанна.

Л. 5 об. 10 стиховъ въ честь Іоанна Златоуста. Нач. Πόνοις μελισσῶν ἐγγλυκαίνεται λάρυγξ. Предъ началами бесѣдъ на лл. 6, 12, 20, 29, 36, 42 об., 44 об., 48, 51 об., 55 об., 60, 64, 70 об., 76 об., 83, 88 об., 95, 102 об., 110, 114 об., 119 об., 125 об., 131 об., 138, 144, 149 об., 154 об., 160, 165 об., 172, 176 об., 186, 192 об., 198 об., 205 об., 211, 216, 221 об., 232, 243, 250 об., 255 об. и 263 об., раскрашенныя киноварью заставки и заглавныя буквы.

77. ($\frac{87}{LXXXVIII}$) **Іоанна Златоустаго пятьдесятъ три бесѣды на Евангеліе отъ Іоанна.** Бумажн. **XV**, въ 2 столбца, листовъ 473 (дл. 6$^{3}/_{4}$, шир. 5 в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Арсеній. «Сїа книга монастира Филодеїа. Златоустъ» [45]).

Πίναξ ἠθικῶν, содержащихся въ 53-хъ бесѣдахъ, которыя въ № 72 писаны подъ №№ 1—46, 62, 64, 49, 56, 57, 58 и 51.

Предъ началомъ бесѣдъ на лл. 5, 13 об., 26 об., 40, 51, 62 об., 66, 71 об., 78, 84 об., 92, 98, 106 об., 115 об., 124 об., 132 об., 142, 152 об., 163 об., 170, 177, 186, 194 об., 203 об., 211 об., 219 об., 227, 234 об., 243, 251 об., 258 об., 271 об., 280 об., 288 об., 297 об., 305 об., 312, 319 об., 333 об., 349 об., 360, 367 об., 377 об., 383, 388 об., 399 об., 410, 420 об., 431, 439 об., 448, 455 об., 467, раскрашенныя розовою киноварью заставки и заглавныя буквы. Въ счетѣ листовъ №№ 330—339 опущены.

На л. 473 об. запись: «Φιλοθέου πέφυκεν ἡ θεία βίβλος αὕτη».

---

45) Та же надпись и на л. 219 об.

78. $(\frac{80}{LXXXI})$ **Іоанна Златоустаго 47 бесѣдъ на Евангеліе отъ Іоанна**, изъ 2-й половины. Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 277 (дл. 8, шир. 5⁷/₈ в.); нѣкоторые изъ нихъ пообветшали въ началѣ и концѣ. Арсеній в. Τῶν Ἰβήρων. «Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων».

Здѣсь содержатся бесѣды 41—82, 84, 85 и 86-я по № 72 и бесѣды 86 и 87 по № 73.

На л. 277 об. запись древняго владѣльца, или вкладчика:...ἀναγνωσκ... εὔχεσθε ὑπὲρ ἁμαρτωλοῦ Βασιλείου.

79. $(\frac{90}{XCI})$ **Іоанна Златоустаго 43 бесѣды на Евангеліе отъ Іоанна,** изъ 2-й половины. Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 243 (дл. 7, шир. 5 в.). Арсеній в. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου.

На лл. 1—225 содержатся бесѣды, соотвѣтствующія 46—85 по № 72; а на лл. 225 об.—240 послѣднія три бесѣды, находящіяся въ № 73 на лл. 359—370.

На л. 241 (бумажномъ и ветхомъ) запись сербская о томъ, что Максимъ іеромонахъ и игуменъ Филоѳеева монастыря съ братіею отдалъ монаху Исаіи въ наемъ пиргу (башню), съ землею около нея, Апрѣля 9 дня, ͵ζκη (7028=1520) года.

Л. 243. Пергам. X вѣка, отрывокъ изъ конца житія Космы и Даміана (1 Ноября) и изъ начала житія муч. Акиндина и друг. (2 Ноября). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος κατὰ συγχώρησιν τοῦ Χριστοῦ.

На листахъ 1 и 7 раскрашенныя заставки.

80. $(\frac{91}{XCII})$ **Іоанна Златоустаго 42 послѣднія бесѣды (47—88) на Евангеліе отъ Іоанна,** которыя въ № 72 писаны на 222—414 листахъ, а послѣднія три бесѣды въ № 73, на лл. 359—370. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 303 (дл. 8, шир. 6 в.), изъ нихъ первые и послѣдніе обветшали. Арсеній к. Διονυσίου.

На листѣ 1 золоченая заставка.

Бесѣды 76-я безъ конца, а 77-я безъ начала.

81. ($\frac{125}{CXXVI}$) **Іоанна Златоустаго послѣднія бесѣды числомъ 31, на Евангеліе отъ Іоанна и другія статьи.** Пергам., писана разными почерками **X—XII** вѣка, въ 2 столбца, листовъ 235 (дл. $8^1/_4$, шир. $5^3/_4$ в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи.—Л. 3. Арсéній ин. Л. 8 об. «Μονῆς τοῦ Φιλοθέου τοῦ Εὐαγγελίσμου.»

Л. 1. Πίναξ твореній Ефрема Сирина, пергам. отрывокъ XII в.

1) л. 2—108. Іоанна Златоустаго бесѣды 58—85 на Евангеліе отъ Іоанна, которыя въ № 72 писаны на лл. 271—414.

Бесѣды 67 и 68 не полныя.

Л. 109—120. Послѣднія три бесѣды, которыя въ № 73 на лл. 359—370.

2) Василія архіепископа Кесаріи Каппадокійскія девять бесѣдъ подъ названіемъ «Шестодневъ».

Л. 121. Ὁμιλία 1. Εἰς τὸ· ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Нач. Πρέπουσα ἀρχὴ τῷ περὶ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως.

Л. 129. Ὁμ. 2. Нач. Μικροῖς ἕωθεν ἐνδιατρίψαντες ῥήμασιν.

Л. 136 об. Ὁμ. 3. Нач. Τὰ τῆς πρώτης ἡμέρας ἔργα· μᾶλλον δὲ τὰ τῆς μιᾶς, съ краткими схоліями на поляхъ.

Л. 144 об. Ὁμ. 4. Нач. Εἰσί τινες πόλεις παντοδαποῖς θεάμασι θαυμαστοποιῶν.

Л. 150. Ὁμ. 5. Περὶ βλαστήσεως γῆς. Нач. Ἀκολούθως μετὰ τὸ ἀναπνεῦσαι τὴν γῆν.

Л. 157 об. Ὁμ. 6. Нач. Τὸν ἀθλητῶν θεατὴν μετέχειν τινὸς προσῆκε.

Л. 168. Ὁμ. 7. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετά. Нач. Μετὰ τὴν τῶν φωστήρων δημιουργίαν, καὶ τὰ ὕδατα λοιπὸν πληροῦνται ζώων.

Л. 174. Ὁμ. 8. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν. Нач. Ἦλθε τὸ πρόσταγμα ὁδῷ βαδίζον.

Л. 182—188. Ὁμ. 9. Нач. Πῶς ὑμῖν ἡ ἑωθινὴ τῶν λόγων τράπεζα κατεφάνη;

3) Л. 189. Григорія епископа, брата Василія, Θεωρία εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευήν. [46]). Нач. Εἰ ταῖς διὰ τῶν χρημάτων τιμαῖς ἔδει γεραίρειν. Κεφάλαια (31) сего сочиненія.

Л. 191. Κεφ. α'. Περὶ τῶν προγεγονότων τῆς ἀνθρώπου γενέσεως. Нач. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς, φησὶν ἡ γραφή.

---

[46]) Въ № 126, л. 70, эта статья имѣетъ надписаніе: Γρηγορίου ἐπ. ἐπιστολὴ πρὸς ἀδελφὸν Πέτρον.

Послѣдняя 31 θεωρία, на л. 233 об.—234: Τίς ἰατρικωτέρα περὶ τῆς τοῦ σώματος ἡμῶν κατασκευῆς δι' ὀλίγων. Нач. Ἀλλὰ τὴν μὲν ἀκριβῆ τοῦ σώματος. Конца нѣтъ.

На л. 120 запись ͵ςωξδ' (6864=1356 г.) Κἀγὼ ὁ Γαβριὴλ ἀρχ. ἀφιερῶ τὴν παροῦσαν βίβλον, τὴν παρ' ἐμοῦ γενομένην, τῆς ὑπεραγίου Θεομήτορος τῆς τρεσκαβήτεου (?)...

82. $(\frac{137}{CXXXVIII})$ **Евангеліе отъ Матѳея и Іоанна съ толкованіемъ.** Пергам. **IX,** листовъ 281 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.), изъ нихъ первые три и послѣдній ветхи. Арсеній ρд. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Τὰ δέ εἰσιν ἐν τῇ δὲ τῇ βίβλῳ τούτῳ. Κατὰ Ματθαῖον ἁγίου εὐαγγελίου ἑρμηνεία τοῦ Χρυσοστόμου. α'. Διὰ τί λέγεται εὐαγγέλιον.

Л. 2. Τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου. α'. Διὰ τί ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος παραδραμὼν τὴν σύλληψιν τοῦ Χριστοῦ.

Л. 2 об.—3. Τὰ κεφάλαια τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου. α'. Ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι εὐαγγελισταὶ ἐξ αὐτῶν ἄρχονται τῶν πραγμάτων.

На л. 4 вверху на полѣ почеркомъ XVII вѣка написано: «Ἀντιλέγουσι δὲ ἄλλοι καὶ φασὶ Τίτου Βοστρῶν εἶναι τὴν ἑρμηνείαν ταύτην. Λείπει δὲ ἐνταῦθα ἡ ἐξήγησις τοῦ κατὰ Λουκᾶν καὶ Μάρκον ἁγίου εὐαγγελίου, διότι, οἶμαι, Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς αὐτὰ οὐδαμοῦ εὑρίσκεται».

Л. 4—169. Текстъ Ев. отъ Матѳея съ толков. Іоанна Златоустаго. Нач. Εὐαγγέλιον ἡ παροῦσα βίβλος λέγεται. Текстъ писанъ уставными буквами, а толкованіе скорописью. На поляхъ писано содержаніе нѣкоторыхъ Евангельскихъ чтеній, съ 359-ю Аммоніевыми главами.

Л. 152 об. Τοῦ Πηλουσιώτου. Нач. Τῆς κατασχούσης τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Л. 170—171. Евсевія Памфила. Нач. Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ὀψὲ σαββάτων φαίνεται ἐγηγερμένος ὁ Σωτήρ.

Л. 171 об.—172. Исидора Пелусіота. Περὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀναστάσεως Θεογνώστῳ πρεσβυτέρῳ. Нач. Λίαν θαυμάζω καὶ ἐκπλήττομαι τὴν ἄνοίαν τῶν ζητούντων.

Л. 172 об.—173. Его же. Περὶ τῶν τριῶν ἡμερονυκτιῶν τῆς ταφῆς τοῦ Κυρίου. Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ. Нач. Τῶν τριῶν τῆς ταφῆς τοῦ Κυρίου ἡμερονυκτιῶν.

Л. 173 об.—175. Евсевія Памфила. Нач. Πῶς παρὰ μὲν τῷ Ματθαίῳ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία.

Л. 175—280. Іоанна Златоустаго. Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον. Нач. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν, ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἀρξομένων· ὁ Ἰωάννης τοῦτο μὲν ἐν βραχεῖ.

Кромѣ того на л. 272 об.—273 толков. Исихія пресвитера Іеруса-

лимскаго. Нач. Τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Μάρκος τρίτην ὥραν λέγει τὸν Χριστὸν σταυρωθῆναι· ὁ δὲ Ἰωάννης ἕκτην.

На л. 279 об. выписки изъ 103 ἐπιστολ. Πηλουσ. На л. 280 об.—изъ 99 ἐπιστολ. его же.

Конца толкованія нѣтъ.

Послѣдній листъ пергаменный, ветхій, писанный полууставомъ VIII вѣка, въ 2 столбца, содержитъ въ себѣ отрывокъ изъ какого-то слова.

83. (384 / t. II, № III, in fol.) **Евангеліе отъ Луки и Марка съ толкованіемъ.** Пергам. **IX,** листовъ 147 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.), въ старинномъ кожаномъ переплетѣ.

На л. 1 въ заставкѣ изображеніе Спасителя съ именословнымъ перстосложеніемъ.

Подъ заставкою: Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν ἅγιον εὐαγγέλιον, τοῦ ἐν ἁγίοις Τίτου ἐπισκόπου Βοστρῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἐστιν ἡ ἑρμηνεία. Нач. Ἰστέον, ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους εὐαγγελιστὰς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένους ἐστὶν ἰδεῖν τῶν πραγμάτων.

На полѣ приписано краткое сказаніе объ Ев. Лукѣ. Нач. Λουκᾶς μακάριος ἰατρὸς μὲν ἦν τῇ τέχνῃ. Внизу почеркомъ XVII вѣка написано: «Ἔστι καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐξήγησις εἰς τοὺς δ' εὐαγγελιστάς.»

Кромѣ Тита Вострскаго писаны на поляхъ имена толкователей: Василія Великаго, Пелусіота и Кирилла.

Л. 54. Виктора пресвитера Антіохійскаго предисловіе: Εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον. Τίς ἡ αἰτία τῆς παρούσης γραφῆς τοῦ εὐαγγελίου. Нач. Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον καὶ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην, τὸν υἱὸν τῆς βροντῆς συνταξάντων ὑπομνήματα· ὀλίγων δὲ εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν· οὐδενὸς δὲ ὅλως, ὡς οἶμαι, εἰς τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐξηγησαμένου. См. № 85, л. 77 и № 89, л. 244.

Л. 55—147. Толкованіе Евангелія отъ Марка. Нач. Ἰωάννην οὖν τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν.

Послѣдній листъ ветхъ. Почеркъ письма одинаковъ съ № 82.

84. (46 / XLVII) **Евангеліе отъ Луки и Іоанна съ толкованіемъ.** Пергам. **X,** листовъ 277 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^1/_2$ в.). Первые и послѣдніе листы повреждены. Арсеній. Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος.

Л. 1. Отрывокъ изъ 2-го утренняго Воскреснаго Евангелія отъ Марка, гл. XVI, стихи 2—8.

Л. 2. Главы (83) на Евангеліе отъ Луки. 1) Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.— Тѣ же и въ печатныхъ слав. церковныхъ Евангеліяхъ.

Л. 3—157. Текстъ и толкованіе Евангелія отъ Луки. Нач. толков. Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα.

Л. 158—277. Главы (18), текстъ Ев. отъ Іоанна и толкованіе, коего начало: «Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν κώμης εὐτελοῦς καὶ χώρας φαυλοτέρας ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ.

На л. 277 об. запись: «τοῦ ͵ςφπε' ἔτους (6585=1077 г.) εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ.» Но имя вкладчика нельзя разобрать. Почеркъ письма въ рукописи древнѣе сей записи.

На лл. 2, 3, 158 и 159 раскрашенныя съ золотомъ заставки.

Въ Евангеліи отъ Луки Аммоніевыхъ главъ показано 342, а въ Евангеліи отъ Іоанна—232.

85. $(\frac{41}{XLII})$ **Четвероевангеліе съ толкованіемъ.** Пергам. **X,** листовъ 289 (дл. 7, шир. $5^1/_4$ в.); переплетъ досчатый въ старинной кожѣ. Арсенїй н. Τοῦ Φιλοθέου.

На л. 1 об. изображеніе Евангелиста Матѳея, съ письменными принадлежностями сидящаго; краски на ликѣ слиняли.

1) л. 2—76. Текстъ Евангелія отъ Матѳея съ толкованіемъ, коего начало: Ἡ βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα.

На л. 76 об. «Ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ μετὰ χρόνους ὀκτὼ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. ἔχει στίχ. ͵βχ.'

2) л. 77—116. Текстъ Евангелія отъ Марка съ толкованіемъ. Нач. толков. 1) Πολλῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον.—См. № 83, л. 54. 2) Μάρκος ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀπὸ τοῦ προφητικοῦ πνεύματος.

Л. 116. Ἔχει στίχ. ͵αχ.' Ἐξεδόθη δὲ μετὰ χρόνους δέκα τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως.

На л. 117 об. Изображеніе Евангелиста Луки.

3) л. 118—205. Текстъ Ев. отъ Луки съ толкованіемъ.

Нач. 1) Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον. 2) Τὸ προοίμιον τοῦ εὐαγγελιστοῦ δύο τινὰ κεφάλαια περιέχει. 3) Ἐπειδὴ ὑπέρογκον ἦν τὸ ἐπιχείρημα. См. въ № 84, л. 3.

Л. 205 об. Ἐγράφη μετὰ χρόνους ιε' τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως. Ἔχει δὲ στίχ. ͵βω.'

На л. 206 об. изображеніе Евангелиста Іоанна Богослова, съ лицемъ обращеннымъ къ небу, откуда простерта благословляющая рука, съ именословнымъ перстосложеніемъ; а Прохоръ, ученикъ его, пишетъ со словъ его святое благовѣстіе.

4) л. 207—288. Текстъ Евангелія отъ Іоанна и толкованіе. Нач. Златоуста: 1) Οὗτος ὁ εὐαγγελιστὴς πατρίδος μὲν ἦν, ἤτοι κώμης εὐτελοῦς, ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ. См. № 84, л. 158.

2) Его же. Нач. Τί πρὸς τοῦτο; Имена толкователей: Златоустъ, Оригенъ, Севиръ, Кириллъ, неизвѣстный, Меѳодій, Іуліанъ Римскій, Проклъ Константинопольскій, Ѳеодоръ Ираклійскій, Григорій Нисскій, Исидоръ, Аполинарій, Аммоній Александрійскій, Амфилохій Иконійскій, Фотій (л. 223 об.), Аѳанасій; но въ толкованіяхъ на Евангеліе отъ Матѳея, Марка и Луки именъ толкователей не показано.

Л. 288. Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους τριάκοντα τῆς Χριστοῦ ἀναλήψεως· οἱ δὲ λέγουσι μετὰ χρόνους τριάκοντα δύο.

Л. 288 об. Εὐαγγέλιον εἰς μετανοοῦντας. Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην. (Гл. VII, ст. 53 и гл. VIII, ст. 1—11). Нач. Καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Конецъ: καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. Послѣ сего приписано: «Τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον ἐν τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων οὐχ εὕρηται». Въ № 86, на л. 261, это чтеніе Евангельское состоитъ изъ ст. 3—11 гл. VIII, Ев. отъ Іоанна.

Запись въ концѣ о вкладѣ сей рукописи: Παρὰ τοῦ πρώτου ἱερομονάχου κυρ. Ἰσαὰκ εἰς τὴν μονὴν Θεομήτορος, τὴν ἐπικεκλημένην τοῦ Φιλοθέου.

На лл. 2, 77, 118 и 207 раскрашенныя съ золотомъ заставки. Изображенія Евангелистовъ также писаны красками по золоту.

86. ($\frac{44}{LXV}$) **Четвероевангеліе съ толкованіемъ.** Пергам. **XI,** листовъ 262 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.); листы первый и послѣдній ветхи.—Арсеній $\frac{\text{з}}{\text{д}}$в. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—8. Указатель Евангельскихъ чтеній на весь годъ по седмицамъ, начиная съ св. Пасхи, до великой субботы и по мѣсяцеслову, въ которомъ показаны памяти святымъ, жившимъ не позднѣе X вѣка.

Л. 9—14. Посланіе Евсевія къ Карпіану и 10 каноновъ его, или таблицъ, въ раскрашенныхъ киноварью рамкахъ.

На л. 15 вверху на полѣ написано: «Σύντομος ἐπιτομὴ τῆς εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον ἐξηγήσεως τοῦ Βουλγάρ.»

Л. 15—260. Текстъ и толкованіе четвероевангелія. Начала толкованій тѣ же, какія въ № 85. Имена толкователей не показаны. Предварительныя статьи—Ὑποθέσεις καὶ κεφάλαια—предъ каждымъ Евангелистомъ, сходны съ имѣющимися въ Евангеліяхъ подъ №№ 17 и 18.

Л. 260 об. Стихи въ 12 строкъ εἰς τοὺς δ' Εὐαγγελιστάς. Нач. Εὐαγγελιστῶν τοὺς θεοπνεύστους λόγους.

Л. 261. Εὕρηται ἐν τισιν ἀντιγράφοις καὶ τὸ τοιοῦτον κεφάλαιον προσκείμενον εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. Нач. Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς.

Это Евангеліе въ № 85, л. 288, надписано: «Εἰς μετανοοῦντας» и начинается съ 53 ст. 7-й главы—тремя стихами выше. Конецъ тотъ же.

На л. 261 об. и 262 почеркомъ XII вѣка написаны статьи: 1) Περὶ εἰκόνος. Нач. Τί ἐστιν εἰκών. 2) Περὶ προσκυνήσεως. Нач. Τί προσκύνησις. На начальномъ внѣ счета листѣ запись, въ которой можно разобрать только годъ ея написанія ,ςχπε' (6685=1177). Почеркъ не сходенъ съ почеркомъ письма самой рукописи.

На лл. 15, 90, 133 и 205 предъ началами чтеній каждаго Евангелиста раскрашенныя съ золотомъ заставки.

87. ($\frac{48}{XLIV}$) **Четвероевангеліе съ толкованіемъ Евфимія Зигабена** [47]). Пергам. **XII,** листовъ 410 (дл. $7^3/_8$, ш. 5 в.). арсе́нїй ін. Φιλοθέου ἡ βίβλος. Διονυσίου.

Предварительныя статьи:

Л. 1. Нач. Εὐαγγελισταὶ μὲν συγγραφεῖς τέσσαρες· εὐαγγέλιον δὲ ἕν. Нѣтъ сего въ № 88.

Л. 1—3. Κεφάλαια на Евангеліе отъ Матѳея—68, отъ Марка—48, отъ Луки—83, отъ Іоанна—18.

Л. 3. Нач. Ἐπεὶ καὶ τὸν μέγαν κόσμον, τὸν ἐξ οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τῶν ἐν μέσῳ τέσσαρα συνιστᾷ στοιχεῖα. Нѣтъ сего въ № 88.

Л. 3 об. Пятистишіе: См. въ № 88, л. 3.

Πολλῶν πόνων ἔρανος ἠκριβωμένος.
Οὐδὲν περιττὸν· οὐδὲ λεῖπον, ἐνθάδε·
Τὰ πάντα δ' ὡς χρή, καὶ καλῶς ἐσκεμμένα·
Καὶ τί πλέον φέροντα, τολμήσας λέγω·
Χάρις δὲ πᾶσα τῷ σοφῷ Χρυσοστόμῳ.

Л. 4 об. Нач. Πρῶτον μὲν ἀγαθὸν ἦν, μὴ δεῖσθαι ἡμᾶς τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας. Въ № 88, л. 4.

Л. 5 об.—190. Предисловіе, текстъ и толкованіе Евангелія отъ Матѳея. Нач. 1) Ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς εὐαγγέλιον οἱ εὐαγγελισταὶ τὴν διήγησιν ὠνόμασαν· καὶ μαρτυρεῖ Λουκᾶς. 2) Γένεσιν ἐνταῦθα, τὴν γέννησιν ἐνόησεν ὁ Χρυσόστομος Ἰωάννης.

Л. 191—223. Предисловіе, текстъ и толкованіе Евангелія отъ Марка. Нач. 1) Μάρκος ὁ εὐαγγελιστής, υἱὸς μὲν γέγονε Μαρίας. 2) Εὐαγγέλιον νῦν ὁ Μάρκος τὴν καινὴν διαθήκην, τὴν νέαν νομοθεσίαν τοῦ Χριστοῦ κέκληκε.

---

[47]) Константинопольскій монахъ жившій въ XII вѣкѣ.

Л. 224—302. Предисловіе, текстъ и толкованіе Евангелія отъ Луки. Нач. 1) Ὁ Μακάριος Λουκᾶς Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν τὸ γένος. Это предисловіе есть и въ печатн. слав. Евангеліи. 2) Ἐνέφηνέ τινας ἐπιχειρήσαντας μὲν ἀναγράψασθαι εὐαγγέλιον.

Л. 303—410. Предисловіе, текстъ и толкованіе Евангелія отъ Іоанна. Нач. 1) Τίς μὲν ἦν Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστὴς ἐμάθομεν ἀπὸ τῶν προλαβόντων εὐαγγελιστῶν. 2) Τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα πολυσήμαντόν ἐστιν· ἰδιοτρόπως δὲ τό....

Svezd A. 101 (Synaxarium Menologio)

88. ($\frac{220}{\text{t. II, № I, in fol.}}$) **Четвероевангеліе съ толкованіемъ Евθимія Зигабена.** Пергам. **XII**, листовъ 274 (дл. $7^1/_4$, шир. $4^3/_4$ в.).

Л. 1. Изображеніе Іоанна Златоустаго, начертанное киноварью.

Листъ 2 бѣлый.

Л. 3. Изображеніе красками по золоту Іоанна Златоустаго, сидящаго за столомъ съ раскрытою книгою; позади его стоитъ мужъ и шепчетъ ему на ухо; впереди палъ на колѣна предъ святителемъ проситель; въ двери замѣтна фигура, вѣроятно, Прокла, ученика св. Іоанна; вверху на правой сторонѣ Спаситель изображенъ благословляющимъ. Подъ симъ изображеніемъ написано пятистишіе, которое приведено цѣликомъ въ описаніи № 87, на л. 3 об.

На л. 4 въ заставкѣ изображеніе Евангелиста Матθея.

На л. 122 изображеніе Евангелиста Марка; у него персты правой руки сложены такъ: средній и безъимянный пригнуты къ большому, а указательный и мизинецъ простерты къ верху.

На л. 146 въ заставкѣ изображеніе Евангелиста Луки съ именословнымъ перстосложеніемъ.

На л. 203 въ заставкѣ изображеніе Евангелиста Іоанна Богослова. Изображенія писаны по золотому полю красками, которыя во многихъ мѣстахъ слиняли.—Предисловія и толкованія сходны съ № 87.

Въ Евангеліи отъ Матθея почеркомъ XVII вѣка показано современное дѣленіе на главы и зачала, также и въ Евангеліи отъ Марка до 33 зачала.

89. ($\frac{138}{\text{CXXXIX}}$) **Четвероевангеліе съ толкованіемъ.** Пергам. **XII**, листовъ 297 (дл. 6, шир. 4 в.).— Τῆς Λαύρας.

Л. 1 об. запись владѣльца: Διονυσίου ἱερομονάχου τοῦ ῥήτορος.

Л. 2. Τῶν εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐξηγητικῶν ἐκλογῶν τόμος πρῶτος. Нач. Πρῶτος τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν γεγράφηκεν ὁ θεῖος οὗτος ἀνήρ. Это предисловіе писано на бумажныхъ листахъ въ XVII вѣкѣ.

Л. 7—243. Текстъ и толков. Ев. отъ Матѳея и Іоанна, сходны съ № 82, на л. 4—280.

Л. 244—267. Предисловіе, текстъ и толкованіе Евангелія отъ Марка, сходны съ № 83, л. 54 и съ № 85, л. 77—116. Конецъ толкованія по Евсевію Кесарійскому.

Л. 268—297. Предисловіе, текстъ и толкованіе Евангелія отъ Луки. Нач. предисл. Τοὺς μὲν ἄλλους εὐαγγελιστὰς ἐξ αὐτῶν ἀρχομένους.— Нач. толков. Τὸ ἐπεχείρησαν ἐνταῦθα.

Изъ толкователей на л. 271 об. означено имя «Τίτου».

90. ($\frac{93}{XCIV}$) **Евангеліе отъ Іоанна съ толкованіемъ.** Пергам. **XII**, листовъ 808 (дл. 7, шир. 5 в.). Τοῦ Παντοκράτορος, (Аѳонскаго монастыря).

Л. 1—2. Предисловіе. Нач. 1) Βασιλείου. Πᾶσα μὲν ἡ τῶν εὐαγγελίων φωνή. 2) Τοῦ Χρυσοστόμου. Οὗτος πατρίδος μὲν ἦν. См. № 85, л. 207.

Л. 2 об.—808. Текстъ и толкованіе Евангелія отъ Іоанна. Нач. Τίνος ἕνεκεν τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν.—Въ № 82, л. 173.

Имена толкователей: Златоустъ, Кириллъ, Василій, Исидоръ, Григорій Богословъ, Аѳанасій, Дамаскинъ, Григорій Нисскій, Максимъ, Климентъ, Оригенъ (л. 45), Косма архіеп. (л. 48), Діонисій, Кириллъ Іерусалимскій (л. 104 об.), Амфилохій, Макарій (л. 122 об.), Маркъ архіеп. (л. 191), Діадохъ (л. 231 об.), Нилъ (л. 280), Діонисій Александрійскій (л. 324), Андрей Критскій (л. 479), Кесарій (л. 489 об.), Анастасій и Климентъ' (л. 524), Исаакъ (л. 583 об.), Епифаній (л. 787).

На л. 808 вкладная запись: «Κἀγὼ ὁ εὐτελὴς ἐπίσκοπος Ἑλασσόνος Γρηγόριος ἐξωνησάμην τὸ παρὸν βιβλίον, τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον σὺν ταῖς ἐξηγήσεσι τῶν θείων καὶ ἱερῶν διδασκαλίων· διὸ παρατίθημι αὐτὸ ἐν τῇ σεβασμίᾳ καὶ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ κειμένῃ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει, εἰς ἡμετέραν μνήμην καὶ τῶν ἐμῶν γονέων· Κωνσταντίνου ἱερέως καὶ Θεοδώρας, τῆς μετονομασθείσης διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος Θεοδουλίας.»

Послѣдніе листы обветшали.

91. ($\frac{47}{XLVIII}$) **Евангеліе отъ Матѳея и Марка съ толкованіемъ.** Пергам. **XII**, листовъ 355 (дл. 7, шир. 5 в.). а҆рсе́нїй кд. Λαύρα. На л. 3 об. записи «Лаврскаго монастыря». Ἀφιερώθη τῇ ἁγίᾳ Λαύρᾳ ἐν ἔτει ,ςϠϛʹ (6906=1398 г.) [48].

[48]) На основаніи сей записи Аѳ. Скіада (XVIII в.) на л. 3 об. неправильно помѣтилъ «Exscriptus anno 1482.»

Л. 1. Κεφάλαια съ 52 до 68 на Евангеліе отъ Матѳея и предисловіе, коего начало: Ἰστέον, ὅτι κατὰ Ματθαῖον.—То же въ №№ 13 и др.

Л. 4—5. 1) Οὔτε πλείονα τὸν ἀριθμὸν, οὔτε ἐλάττονα ἐνδέχεται εἶναι τὰ εὐαγγέλια.

2) Златоустаго: Τί δήποτε τοσούτων μαθητῶν ὄντων δύο γράφουσι μόνον.

Л. 5 об.—257. Текстъ и толкованіе Евангелія отъ Матѳея. Нач. Ὁ Ματθαῖος ἀπὸ τῆς γενέσεως ἄρχεται· οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀνέπαυσε.

Имена толкователей: Ѳеодоритъ, Севиръ, Евсевій Кесарійскій, Златоустъ, Аполинарій, неизвѣстный, Ѳеодоръ Мопсуетскій, Ѳеодоръ Ираклійскій, Кириллъ Александрійскій, Фотій (л. 39 об.), Исидоръ Пелусіотъ, Оригенъ (л. 42), Аѳанасій, Ириней (л. 120), Григорій Чудотворецъ (л. 155), Ѳеофилъ (л. 179), Василій (л. 204 об.), Григорій Богословъ.

Л. 257 об.—258. Κεφάλαια (48) на Ев. отъ Марка.

Л. 259 об. Изображеніе красками по золоту Ев. Марка пишущаго.

Л. 260—353. Текстъ и толкованіе Евангелія отъ Марка.—То же въ №№ 83, 85, 89.

Л. 354—355. Κεφάλαια (83) на Ев. отъ Луки, писаны золотомъ, также какъ и на Ев. отъ Матѳея и Марка.

92. ($\frac{388}{\text{t. II, XIII, in fol.}}$) **Евангеліе отъ Матѳея и Луки съ толкованіемъ Ѳеофилакта архіеп. Болгарскаго** (XI в.). Бомбиц. **XIV**, листовъ 226 (дл. $5^7/_8$, шир. $3^3/_4$ в.); въ концѣ ветхи. Арсеній ін. Τῶν Ἰβήρων.

На начальномъ листѣ киноварью написано: «҂зѕ г. сія книга взята і патріаршія двора для правленія, когда дѣлано повседневное єѵлїе.»

Л. 1. Подъ раскрашенною киноварью заставкою написано: «Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας ἑρμηνεία εἰς τοὺς εὐαγγελιστὰς ἐν ἐπιτομῇ ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου ἐξηγητικῶν λόγων εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον. Нач. предисловія: Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι θεῖοι ἄνδρες.

Л. 2—95. Текстъ и толкованіе Ев. отъ Матѳея.

Нач. 1). Τέσσαρες μέν εἰσιν οἱ εὐαγγελισταί· τούτων δὲ οἱ μὲν δύο Ματθαῖος καὶ Ἰωάννης. Сравн. № 86.

Л. 95 об.—96. Предисловія къ Евангелію отъ Луки, коихъ начала:

1) Χρὴ εἰδέναι.

2) Τίτου ἐπισκόπου Βόστρης. Нач. толков. Ἰστέον, ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους εὐαγγελιστάς.—То же въ № 83, л. 1 и № 89, л. 268.

3) Κοσμᾶ Ἰνδικοπλεύστου. Нач. Οὗτος ὁ Λουκᾶς ὁ τρίτος τῶν εὐαγγελιστῶν.

4) Іоанна Златоустаго: Λουκᾶς ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς ἰατρὸς μὲν ἦν τῇ τέχνῃ. Въ № 83, л. 1.

5) Ὑπόθεσις. Нач. Κατὰ Λουκᾶν τὸ εὐαγγέλιον ἐπιγέγραπται. Въ № 85, л. 118.

6) — » — Λουκᾶς ὁ θεῖος Ἀντιοχεὺς μὲν ἦν. Въ № 87, л. 224.

Л. 96 об.—222. Текстъ и толкованіе Евангелія отъ Луки. Нач. Τίνες ἦσαν οἱ πολλοὶ ἐπιχειρήσαντες ψευδαπόστολοι;

Л. 222 об. Безъ заглавія: Πῶς νοητέον τό· πάτερ, πάτερ ἅρμα Ἰσραὴλ καὶ ἱππεὺς αὐτοῦ. Здѣсь объясняются разныя событія изъ исторіи о пророкахъ Иліи и Елиссеѣ.

Л. 223—224. Григорія Богослова: Ἐκ τοῦ περὶ ἀστρονόμ. λόγου. Нач. Ὥσπερ οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τοῖς ὕδασι ζῶσιν. Конецъ: ἕως ἑσπέρας.

На л. 224 об. записи именъ прежнихъ владѣльцевъ: Κωνσταντῖνος, Θεόδωρος, Ἀνάστασις.

93. ($\frac{97}{XCVIII}$) **Седмь Соборныхъ и четырнадцать Апостола Павла посланій, съ толкованіемъ.** Пергам. **IX,** въ 2 столбца, листовъ 288 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.), изъ нихъ первые и послѣдніе листы ветхи. а҃рсенїй п҃s. Διονυσίου.

1) л. 1. Ὑπόθεσις соборнаго посланія Апостола Іакова. Нач. Ταύτην ἐπιστέλλει αὐτὸς Ἰάκωβος τοῖς ἀπὸ δώδεκα φυλῶν. Въ № 96, л. 75 об.

Л. 1—18. Текстъ съ толкованіемъ, коего нач. Ἕκαστος τῶν Ἀποστόλων ἐπιστέλλων προοίμιον. Имена толкователей: 1) Іоаннъ Златоустъ, 2) Ἐκ τοῦ Ποιμένος ἐντολῆς ἐνάτης (л. 2 об.), 3) Оригенъ, 4) Севиръ Антіохійскій, 5) Кириллъ Александрійскій.

2) л. 18 об. Ὑπόθεσις 1 соборнаго посланія Апостола Петра. Нач. Ἐπειδὴ ὁ Πέτρος αὐτὸς τοῖς ἐν τῇ διασπορᾷ οὖσιν Ἰουδαίοις. Въ № 96, л. 83 и № 23, л. 45.

Л. 19—33. Текстъ и толкованіе 1 соб. посл. Ап. Петра. Нач. Καὶ οὗτος ἀπόστολος τοῖς ἐκ περιτομῆς κηρύττειν προσταχθείς. Въ № 96, л. 84 об.—Имена толкователей: Кириллъ Александрійскій, Θеодоритъ Кирскій, Аполинарій, Василій Великій, Златоустъ, Севиръ Антіохійскій, Евсевій Кесарійскій, Дидимъ, Исихій, Григорій Богословъ.

3) л. 34—43. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе 2 соборнаго посланія Апостола Петра. Нач. 1) Ἐπειδὴ καὶ ταύτην πάλιν αὐτὸς ὁ Πέτρος ἐπιστέλλει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν.—Въ № 96, л. 91.

2) Нач. толков. Ὁρατῶς ἐξ ἀρχῆς ἀνίστησι τὰς ψυχὰς τῶν πιστευσάντων. Толкователи: Златоустъ, Кириллъ Александрійскій, Филонъ, Ефремъ, Севиръ архіеп. Антіох., Аθанасій Великій, Евсевій.

4) л. 43 об.—59. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе 1 соборнаго посланія Ап. Іоанна Богослова. Нач. 1) Ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς Ἰωάννης ὁ τὸ εὐαγγέλιον γράφας.—Въ № 96, л. 96. Нач. толков. Севира еп. Антіох. Καὶ μὴν αὐτὸς εἶπεν· Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται.—Въ № 96, л. 98. Кромѣ Севира упоминаются Златоустъ и Кириллъ.

5) л. 60. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе 2 соборнаго посланія Ап. Іоанна Богослова. Нач. Ταύτην ὡς πρεσβύτερος γράφει κυρίᾳ τε καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς.—Въ № 96, л. 105. Нач. толков. Συμφωνεῖ τὸ προκείμενον τῷ λεχθέντι ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ. Толкователь Севиръ Антіохійскій.

6) л. 61. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе 3 соборнаго посланія Ап. Іоанна Богослова. Нач. Ἔστιν ἡ ἐπιστολὴ περὶ φιλοξενίας.—Въ № 96, л. 106. Нач. толков. Μηδεμιᾶς κοινωνίας οὔσης φωτὶ πρὸς σκότος.

7) л. 62—68. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе соборнаго посланія Ап. Іуды. Нач. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν γράφει τοῖς ἤδη πιστεύσασιν.—Въ № 96, л. 107 об. Нач. толков. Ὁμοῦ μὲν ἀσφαλιζόμενος ἡμᾶς. Св. Кирилла и Севира Антіох. толкованія. Ὑποθέσεις къ 7 соборнымъ посланіямъ тѣ же, что въ № 23.

8) л. 69—108. Іоанна Златоустаго толкованіе на посланіе Ап. Павла къ Римлянамъ, краткое, по стихамъ. Нач. Τρεῖς εἰσι δουλείας τρόποι· εἷς μὲν ὁ κατὰ τὴν δημιουργίαν.—Толкованіе съ надписью «Ἰῶ» прерывается на 17 стихѣ 10-й главы.

9) л. 109—144. Толкованіе 1-го посланія къ Коринѳянамъ съ 13 стиха 6-й главы, до конца. Нач. Οὐ τὴν γαστέρα λέγει· ἀλλὰ τὴν ἄμετρον ἐπιθυμίαν. Противъ толкованія почти каждаго стиха помѣчено: «Ἰῶ». Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ· καὶ Τιμοθέου. Στίχων ωθ'.

10) л. 144—174. Текстъ и толкованіе 2-го посланія къ Коринѳянамъ. Нач. Αἰτία δευτέρας ἐπιστολῆς ἐγένετο τῷ Ἀποστόλῳ.—Ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας· διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ. Στίχ. φϛ'. Толкованіе: «Ἰῶ».

11) л. 174—194. Текстъ и толкованіе посланія Ап. Павла къ Галатамъ. Нач. Οἱ ἐξ Ἰουδαίων πιστεύοντες.—Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης. στίχ. σϛγ.' Толкованіе «Ἰῶ».

12) л. 195—211. Текстъ и толкованіе посланія къ Ефесеямъ. Нач. Τὸ κεφάλαιον τῆς ἐπιστολῆς ἐστιν· τὸ διδάξαι αὐτούς.—Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ. Στίχ τιβ.' Толкованіе «Ἰῶ». [49]).

13) л. 211—223. Текстъ съ толкованіемъ посланія къ Филипписіямъ. Нач. Ταύτην γράφει τὴν ἐπιστολὴν ἀνδράσιν, ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν

---

[49]) На л. 207, на полѣ, противъ 14 и 15 стих. 5 главы, Διὸ λέγει· Ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν и пр., почеркомъ писавшаго всю рукопись, помѣчено: «ἀπόκρυφον Ἱερεμίου».

διδασκαλίᾳ προκόφασιν.—Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ἐπαφροδίτου. Στίχ. σν′. Толкованіе «Ἰω̃».

14) л. 224—233. Текстъ и толков. на послан. къ Колоссаямъ. Нач. Γράφει τὴν ἐπιστολὴν ἀνδράσι, παραλαβοῦσι μὲν τοῦ εὐαγγελίου τὸν λόγον. Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου. Στίχ. σν.′ Толкованіе «Ἰω̃».

15) л. 233 об.—240. Текстъ и толкованіе къ Θессалоникійцамъ 1-го посланія. Нач. Ἀκούσας ὁ Παῦλος θλιβομένους Θεσσαλονικεῖς. Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχ. ρϚγ.′ Толкованіе «Ἰω̃».

16) л. 240—245. Текстъ и толк. къ Θессалоникійцамъ 2-го посланія. Нач. Καὶ δευτέρας τῷ ἀποστόλῳ πρὸς Θεσσαλονικέας ἐδέησεν ἐπιστολῆς. Ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν. Στίχ. ρς.′ Толкованіе «Ἰω̃».

17) л. 245 об.—274. Текстъ и толк. посл. къ Евреямъ. Нач. Ὅρα, πῶς οὐδὲν ἐν προοιμίοις ὥσπερ εἴωθεν εἰπὼν ἐξ ἀρχῆς. Ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου. Στίχ. ψγ.′ Толков. «Ἰω̃».

18) л. 274—281. Текстъ и толк. къ Тимоθею 1-го посланія. Нач. Ἐπειδὴ μέγας ἦν ὁ ἀγὼν τῷ μαθητῇ. Ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶν μητρόπολ. Φρυγίας τῆς Καπατιανῆς.[50]) Στίχ. σλ.′ Толк. «Ἰω̃».

19) л. 281—285. Текстъ и толк. къ Тимоθею 2-го посланія Ап. Павла. Нач. толков. Γράφας αὐτῷ ὡς ἀφήξεται πρὸς αὐτὸν. Πρὸς Τιμόθεον β′ τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα.

На л. 285 об. приписано: 1) Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Ῥώμης Νέρωνι. Στίχ. ροβ.′ 2) Ἀπὸ Ῥώμης γράφει τὴν ἐπιστολὴν δεσμοῖς ἐχόμενος и проч. Толкованіе «Ἰω̃».

20) л. 285 об.—287. Къ Титу посланіе. Нач. толков. Οὐ τὸν νηστευτὴν ἐνταῦθα λέγει, ἀλλὰ τὸν πάθους κρατοῦντα παντός. Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα. Ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας. Στίχ. Ϛζ.′ Толков. «Ἰω̃».

21) л. 287 об.—288. Къ Филимону посланіе. Нач. толков. Ὑπὲρ δούλου μὲν γράφεται ἡ ἐπιστολή. Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. Στίχ. λς.′ Толкованіе «Ἰω̃».

94. ($\frac{98}{XCIX}$) **Четырнадцать посланій св. Апостола Павла съ толкованіями Икуменія, Θеодорита и другихъ.** Пергам. **X**, листовъ 241 (дл. $7^7/_8$, шир. $5^1/_2$ в.). Ἀρсеніи ієд. Λαύρας.

1) л. 2—4. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Ὀνησιφόρου καὶ Πορφυρίου (9 Ноября). Нач. Τῆς τῶν ἁγίων προφητῶν προῤῥήσεως· διὰ τῆς ἐνσάρκου

[50]) Въ № 23, л. 116 написано «Πακατιανῆς», а въ слав. Апостолѣ для церковнаго употребленія переведено «Пакатіанійскія».

παρουσίας. Это отрывокъ изъ другой пергам. рукописи, въ 2 столбца, XI вѣка.

2) л. 5—36. Текстъ посланія Ап. Павла къ Римлянамъ и толкованіе, коего нач. Εὐαγγελικὴ διδασκαλία περὶ τῶν ἔξω χάριτος Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐν χάριτι, καὶ περὶ ἐλπίδος καὶ πολιτείας πνευματικῆς. Ὁ ἀποῦσι γράφειν αἴτιον κεῖσθαι αὐτοῦ τὸ ὄνομα· διὰ τοῦτο δὲ ἀπὸ Σαύλου εἰς Παῦλον μετετέθη. Въ № 96, л. 120, въ № 95, л. 48.

Л. 36. Ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου, τῆς ἐν Κεχρεαῖς ἐκκλησίας. Στίχ. ͵γκ.' Имена толкователей: Акакій, Кириллъ, Икуменій, Θеодоръ, Θеодоритъ, Северіанъ, Григорій Нисскій.

3) л. 36 об. Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης ἐπιστολῆς. Нач. 1) Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ἐφέσου τῆς Ἀσίας, ἑωρακὼς αὐτοὺς ἤδη. То же въ № 23, л. 71. 2) Θеодорита: Ὁρῶν ὁ δαίμων οὕτω πολυάνθρωπον τὴν Κόρινθον.

Л. 37—78. Текстъ 1-го посланія къ Коринѳянамъ и толкованіе, коего нач. Ἐκ τοῦ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι διορθοῦται αὐτούς. Толкователи: Северіанъ, Икуменій, Іоаннъ, Кириллъ, Θеодоритъ, Григорій, Меѳодій (л. 76 об.).

4) л. 79—111. Ὑπόθεσις (Сходно въ №№ 23 и 96), текстъ и толкованіе 2-го посланія къ Коринѳянамъ. Нач. Τί δήποτε δευτέραν τίθησιν ἐπιστολὴν ζητεῖς. Имена толкователей: Θеодоритъ, Кириллъ.

5) л. 112. Ὑπόθεσις посланія къ Галатамъ: 1) Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης.—То же въ № 23 и 96. 2) Θеодорита. Τὸ μὲν προοίμιον καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ ἐπιστολὴ θυμοῦ γέμει.

Л. 112 об.—126. Текстъ и толкованіе посланія къ Галатамъ. Нач. Εὐθέως ἀναιρεῖ τὸ εἶναι ἀνθρώπων μαθητής. Въ № 96, л. 282. Толкователи: Севиръ, Іоаннъ, Геннадій, Θеодоритъ.

6) л. 127—142. Ὑπόθεσις, текстъ и толков. посланія къ Ефесеямъ 1) Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης.—Въ № 23, л. 96. 2) Θеодорита: Ἡ Ἔφεσος μητρόπολίς ἐστι τῆς Ἀσίας.—Въ № 96, л. 267 об. Нач. толков. Ὅρα, πότε ἦν ἡ τότε ἀρετή. Толкователь Икуменій.

7) л. 143—154. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе посланія къ Филипписіямъ. 1) Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης.—Въ № 23, л. 100 об. 2) Θеодорита: Οἱ Φιλιππήσιοι τῆς Μακεδονίας ἦσαν. Нач. толков. Ἐνταῦθα ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστέλλων.—Въ № 96, л. 214 об. Толкователь Икуменій.

8) л. 155—164. Ὑπόθεσις, текстъ и толкованіе посланія къ Колоссаямъ. 1) Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Ῥώμης, οὐχ ἑωρακὼς μὲν αὐτούς.—Въ № 23, л. 103 об. 2) Θеодорита: Ἐν πολλοῖς ὁ Ἀπόστολος δηλοῖ. Нач. толков. Εἰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰμὶ ἀπόστολος. Толкователь Икуменій.

9) л. 164 об.—174. На 1-е посланіе къ Θессалоникійцамъ Ὑπόθεσις.—Въ № 23, л. 107 и № 96, л. 200. Нач. толков. Διατί οὔτε ἀπόστολον, οὔτε δοῦλον Χριστοῦ ἑαυτὸν κατὰ τὸ εἰωθός. Толкователь Икуменій.

10) л. 174 об.—180. На 2-е посланіе къ Θессалоникійцамъ Ὑπόθεσις: 1) Ταύτην ἐπιστέλλει.—Въ № 23, л. 110. 2) Θеодорита. Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ ἔγραφεν.—Нач. толков. Οὕτως καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἤρξατο. Толкователи: Икуменій, Севиръ.

11) л. 180—192. На 1-е посланіе къ Тимоθею Ὑπόθεσις: 1) Ταύτην ἐπιστέλλει ἀπὸ Λαοδικείας [51]). 2) Θеодорита: Τί δήποτε καὶ ἄλλους ἔχων μαθητάς. Нач. толков. Τὸ ἄτυφον καὶ νῦν δείκνυσι. Толкователь Икуменій.

12) л. 192 об.—200. На 2-е посланіе къ Тимоθею: Ὑπόθεσις. 1) Ταύτην ἐπιστέλλει πάλιν ἀπὸ Ῥώμης.—Въ № 23, л. 116 об. 2) Θеодорита: Τί δήποτε δευτέραν γράφει. Нач. толков. Ἀπόστολός εἰμί φησι ἐπὶ τῇ ἐπηγγελμένῃ ζωῇ. Толкователи: Θеодоритъ, Икуменій.

13) л. 201. На посланіе къ Титу Ὑπόθεσις: 1) То же въ № 23, л. 119; 2) Θеодорита: Ὁ Τῖτος θαυμάσιός τις ἦν μαθητής.

Л. 201 об.—205. Нач. толков. на посланіе къ Титу: Ἀδιαφόρως ταῦτα τίθησι.—Въ № 96, л. 260. Толкователь Икуменій.

14) л. 205—207. На посланіе къ Филимону: Ὑπόθεσις: 1) То же, что въ № 23, л. 121 2) Θеодорита: Ὁ Φιλήμων θαυμάσιός τις ἦν ἀνήρ. Нач. толков. Εὐθέως ἐκ προοιμίων παιδεύει τὸν δεσπότην.—Толк. Икуменій.

15) л. 208—240. На посланіе къ Евреямъ Ὑπόθεσις: 1) То же, что въ № 23, л. 122 об. 2) Ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ δοκεῖ μὲν οὐκ εἶναι Παύλου.—Сходно въ № 24, л. 122. 3) Θеодорита: Τίνος ἕνεκεν ἐθνῶν ἀπόστολος ὑπάρχων ὁ Παῦλος Ἑβραίοις ἐπιστέλλει. Нач. толков. Διαφόρως καὶ ποικίλως ἐλάλησε διὰ τῶν προφητῶν ὁ Θεός. Имена толкователей: Икуменій, Θеодоритъ.

Въ концѣ каждаго посланія записи: откуда послано и сколько стиховъ въ немъ,—тѣ же, какія въ № 93.

95. ($\frac{192}{CXCIII}$) **Дѣянія Святыхъ Апостоловъ, седмь Соборныхъ и четырнадцать Апостола Павла посланій, съ толкованіями Икуменія, Θеодорита и другихъ.** Пергам. **XII,** въ 2 столбца, листовъ 236 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_4$ в.). ἀρсенїй ін. Τῶν Ἰβήρων.

На л. 1 (пергам. XIII вѣка) отрывокъ изъ службы на Успеніе Богоматери.

Л. 2. Ὑπόθεσις τῶν Πράξεων. Нач. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην.

Л. 2 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου. Нач. Ἐπὶ Νέρονος τοῦ Καίσαρος.—Въ № 24, л. 100.

Л. 3. Ἀποδημία Παύλου ἀποστόλου. Нач. Ἀπὸ Δαμασκοῦ ἤρξατο.

---

[51]) Въ № 23, л. 112 об. «ἀπὸ Μακεδονίας».

Л. 4—32. Въ раскрашенной заставкѣ написано: Σχόλια Λουκᾶ τῶν Ἀποστόλων Πράξεις, ἑρμ. ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Нач. толков. Οὗτος ὁ μακάριος Λουκᾶς μαθητὴς ἦν Παύλου· διὸ καὶ ἐκείνου τὰς πράξεις μᾶλλον ἐγίνωσκε τῶν ἄλλων.

Л. 33. На соборное посланіе Ап. Іакова [52]) нач. толков. Εἰς τελειοτάτην ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν.—Въ № 96, л. 76 об.

Л. 36. На 1-е соборное посланіе Апостола Петра нач. толков. Καὶ οὗτος ὁ ἀπόστολος.—Сходно въ №№ 93 и 96. Изъ толкователей упоминается на л. 37 об. св. Кириллъ.

Л. 39. На второе соборное посланіе Апостола Петра нач. толков. Διὰ μακροῦ μὲν ἀποδίδωσιν.—Сходно въ № 96.

Л. 40 об. На 1-е соборное посланіе Іоанново нач. толков. Πῶς ὁ αὐτὸς εἰπών.—Сходно въ №№ 93 и 96.

Л. 45. На 2-е соборное посланіе Іоанново нач. толков. Ταύτην γράφει τὴν ἐπιστολήν, ἢ πρὸς ἐκκλησίαν.—Сходно въ № 96.

Л. 45. На 3-е соборное посланіе Іоанново нач. толков. Ὁ ἀγαθοποιῶν φησιν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν.—Сходно въ № 96.

Л. 45 об. На соборное посланіе Ап. Іуды нач. толков. Οὗτος ὁ Ἰούδας παρὰ μὲν τῷ Λουκᾷ.

Л. 47—235. Ὑποθέσεις, тексты и толк. 14-ти посланій Апостола Павла.—Сходны въ № 94, κεφάλαια сходны въ № 23.

Имена толкователей: Акакій, Икуменій [53]), Северіанъ, Геннадій, Исидоръ, Θеодоритъ, Севиръ, Кириллъ, Григорій Нисскій, Іоаннъ, Діонисій Александрійскій, Меθодій, Василій Великій.

Раскрашенныя заставки и заглавныя буквы на лл. 4, 47, 79 об., 114, 140 об., 152, 165, 174 об., 181 об., 188 об., 193, 202, 208 и 212, предъ началами предисловій къ Дѣяніямъ св. Апостолъ и посланіямъ Ап. Павла.

96. ($\frac{347}{\overline{CCCXXXIV}}$) **Дѣянія св. Апостоловъ, седмь Соборныхъ и четырнадцать Апостола Павла посланій** (πραξαπόστολος), **съ толкованіями.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 334 (дл. $5^1/_2$, шир. $4^1/_4$ в.)

Ѧрсеній.

Л. 1—8 и 328—333. Указатель чтеній изъ Апостола на весь годъ съ св. Пасхи, до великой субботы и по мѣсяцеслову, въ которомъ на 30-е января положено чтеніе тремъ Вселенскимъ Святителямъ. Это

---

[52]) Ὑποθέσεις καὶ κεφάλαια на соборныя посланія сходны въ №№ 23 и 93.

[53]) Проф. Маттеи въ своемъ Описаніи греч. рук. Моск. Синод. Библ., изд. 1805 года, на стран. 124 называетъ сего толкователя «Pseudo-Oecumenius».

пергаменный отрывокъ изъ другой рукописи XV вѣка по 2 столбца на страницѣ.

῾Υποθέσεις и κεφάλαια сходны въ №№ 23, 93 и 94.—Толкованія на соборныя посланія сходны въ № 93 и 95; а на посланія Апостола Павла—сходны въ № 94 и 95.

Особенности:

Л. 9—75. На Дѣянія св. Апостоловъ нач. толков. 1) ᾽Αντιοχεὺς ὑπάρχει τὸ γένος ὁ Λουκᾶς, 2) Τίνος ἕνεκεν ἀναμιμνήσκει αὐτὸς τοῦ εὐαγγελίου.

Л. 110 об.—116. Προθεωρία εἰς τὴν ὅλην διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου. Нач. Παῦλος ὁ ἀπόστολος ῾Εβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος· ἐκ φυλῆς Βενιαμήν.

Л. 157 об. На посланіе къ Евреямъ нач. толков. ᾽Επειδὴ ταλαιπορούμενοι ὑπὸ τῶν κακῶν.

Л. 201. На 1-е посланіе къ Θессалоникійцамъ нач. толков. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ὁ ἀπόστολος γράφων.

Л. 209 об. На 2-е посланіе къ Θессалоникійцамъ нач. толков. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ οὕτως ἤρξατο.

Л. 224 об. На 1-е посланіе къ Тимоθею нач. толков. ᾽Επειδὴ μέλλει νομοθετεῖν τῷ Τιμοθέῳ.

Л. 234 об. На 2-е посланіе къ Тимоθею нач. толков. Εὐθὺς ἐκ τοῦ προοιμίου.

Л. 249. На посланіе къ Ефесеямъ нач. толков. ᾽Ιδοὺ τὸ διὰ τῷ Πατρὶ δέδωκε.

Л. 275 об. На 1-е посланіе къ Коринθянамъ нач. толков. Τοῦτ᾽ ἔστιν οὐκ αὐτὸς εὗρον.—Въ № 97, л. 2.

Л. 308 об. На 2-е посланіе къ Коринθянамъ нач. толков. ᾽Εν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας ἐκεῖ τὸν Τιμόθεον.

Имена толкователей на Дѣянія св. Апостоловъ: Аполинарій, Аммоній, Златоустъ, Севиръ, Оригенъ.

На поляхъ, кромѣ толкованій, киноварью помѣчены повседневныя и праздничныя церковныя чтенія изъ Дѣяній и посланій Апостоловъ.

97. ($\frac{305}{\text{CCXCII.}}$) **Первое и второе посланія Апостола Павла къ Коринθянамъ, съ толкованіемъ Θеодорита архіеп. Болгарскаго.** Пергам. **XII**, 4, листовъ 461 (дл. $5^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.). Арсеній. Τοῦ Παντοκράτορος.

Л. 1. Предисловіе на 1-е посланіе къ Коринθянамъ. Нач. ῾Η Κόρινθος πολλῷ πλούτῳ καὶ σοφίᾳ.

Л. 2—264. Текстъ и толкованіе сего посланія по стихамъ. Нач. толков. Τοῦτ᾽ ἔστιν οὐκ αὐτὸς εὗρον· οὐδὲ οἰκεία σοφία.—Въ № 96, л. 275 об.

Л. 265—461. На 2-е посланіе къ Коринѳяномъ нач. предисловія: Δευτέραν πρὸς Κορινθίους προστίθησιν ἐπιστολὴν ὁ μακάριος Παῦλος. Нач. толков. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ πέμψας.—То же въ № 96, л. 308 об.

98. ($\frac{96}{\text{XCVII}}$) **Іоанна Златоустаго 32 бесѣды на посланіе Ап. Павла къ Римлянамъ.** Пергам. **917** года, въ 2 столбца, листовъ 352 (дл. 7, шир. 5 в.). Арсеній.

Въ раскрашенной заставкѣ написано: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου.

Л. 1. Ὑπόθεσις, ἤτοι ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολήν. Нач. Συνεχῶς ἀκούων ἀναγινωσκομένων τῶν ἐπιστολῶν τοῦ μακαρίου Παύλου [54]).

Ὁμ. 1) л. 4 об. Нач. Μωϋσῆς μὲν πέντε βιβλία συγγράψας.

Ὁμ. 2) л. 11. Нач. Πρέπον τῇ μακαρίᾳ ψυχῇ τὸ προοίμιον.

Ὁμ. 3) л. 22 об. Нач. Ὅρα τὴν Παύλου σύνεσιν.

Ὁμ. 4) л. 29. Нач. Πάντα μὲν οὖν ἄτιμα τὰ πάθη.

Ὁμ. 5) л. 34 об. Нач. Ἵνα μὴ δόξῃ αὐτοὺς αἰνίττεσθαι.

Ὁμ. 6) л. 46 об. Нач. Εἰπών, ὅτι οὐδὲν λείπει τῷ Ἕλληνι πρὸς τὸ σωθῆναι.

Ὁμ. 7) л. 55. Нач. Κατηγόρησεν Ἑλλήνων, κατηγόρησεν Ἰουδαίων.—безъ конца.

Ὁμ. 8) — безъ начала; въ № 99, л. 85 начало ея: Εἰπών, ὅτι ὑπόδικος ἐγένετο ὁ κόσμος.

Ὁμ. 9) л. 78. Нач. Πολλὰ καὶ μεγάλα περὶ τοῦ Ἀβραὰμ εἰπών.

Ὁμ. 10) Здѣсь ея нѣтъ; а въ № 99, на л. 115, начало ея: Καθάπερ οἱ τῶν ἰατρῶν ἄριστοι.

Ὁμ. 11) л. 83 об. Нач. Ὅπερ καὶ ἔμπροσθεν ἔφθην εἰπών· τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ.

Ὁμ. 12) л. 98. Нач. Ἐπειδὴ πολλὴν ἀπήτησεν ἀκρίβειαν τοῦ βίου.

Ὁμ. 13) л. 115 об. Нач. Ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι μεγάλα γέγονε κακά.

Ὁμ. 14) л. 137. Нач. Δείξας ὅσον τὸ ἔπαθλον τοῦ πνευματικοῦ βίου.

Ὁμ. 15) л. 159 об. Ἐνταῦθά μοι δοκεῖ· πρὸς τοὺς ἐν κινδύνοις ὄντας.

Ὁμ. 16) л. 171. Нач. Ἆρα οὐ μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ.

Ὁμ. 17) л. 193. Нач. Μέλλει πάλιν αὐτῶν καθάπτεσθαι σφοδρότερον.

---

[54]) Ὑπόθεσις и 32 бесѣды въ томъ же порядкѣ у Монфокона, т. IX, ч. 2. стр. 461—838, изд. 1837 года.

῾Ομ. 18) л. 204. Нач. Πάλιν ἀναιρεῖ τὴν γνώμην αὐτῶν.

῾Ομ. 19) л. 219 об. Нач. Εἶπεν, ὅτι οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς λαὸν αὐτοῦ.

῾Ομ. 20) л. 237. Нач. Πολλὰ περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας διαλεχθείς.

῾Ομ. 21) л. 246. Нач. Πάλιν τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι κέχρηται.

῾Ομ. 22) л. 256. Нач. Διδάξας αὐτούς· πῶς πρὸς ἀλλήλους διακεῖσθαι χρή.

῾Ομ. 23) л. 263 об. Нач. Πολὺν τοῦ πράγματος τούτου ποιεῖται λόγον.

῾Ομ. 24) л. 273 об. Нач. Ἐπειδὴ ἅπερ ἐχρῆν πάντα ἐπέταξεν.

῾Ομ. 25) л. 281 об. Нач. Οἶδα, ὅτι πολλοῖς ἄπορον τὸ εἰρημένον.

῾Ομ. 26) л. 293 об. Нач. Πρότερον ἐπιτιμήσας τῷ κρίνοντι τὸν ἀδελφόν.

῾Ομ. 27) л. 302. Нач. Ἔθος ἀεὶ τῷ Παύλῳ εἰς εὐχὰς καὶ δοξολογίαν.

῾Ομ. 28) л. 309. Нач. Πάλιν περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ κηδεμονίας ἡμῖν διαλέγεται.

῾Ομ. 29) л. 315. Нач. Εἶπεν, ὅτι ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐθνῶν ἀπόστολος.

῾Ομ. 30) л. 324 об. Нач. Ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι τόπον οὐκ ἔτι ἔχω ἐν τοῖς κλήμασι τούτοις.

῾Ομ. 31) л. 333. Нач. Πολλοὺς καὶ τῶν σφόδρα δοκούντων εἶναι σπουδαίων.

῾Ομ. 32) л. 344. Нач. Πάλιν παραίνεσις καὶ εὐχὴ μετὰ τὴν παραίνεσιν.

Конецъ послѣдней бесѣды на л. 351 об. написанъ крестообразно, а по сторонамъ слова:

. . . . . .

ΙΣ . . . . . . ΧΣ

. . . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . . . .

ΝΙ . . . . . . ΚΑ

. . . . . .

. . . . . .

На л. 352 запись писца: Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ ἡ πανίερος αὕτη βίβλος τοῦ ἁγίου Ἀκεφιμᾶ τῆς θεοφυλάκτου νήσσου τῆς Χάλκης, μηνὶ Ἰουνίῳ· Ἰνδικτιῶνος ε'· ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ͵ςυκε' (6425=917 года), ἐπὶ ἡγουμένου τοῦ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Ξενοφῶντος. Γραφεῖσα διὰ χειρὸς Νικολάου εὐτελοῦς μοναχοῦ и проч.

Въ концѣ писецъ проситъ читающихъ помолиться за него Господу о спасеніи его души. Текстъ писанъ уставнымъ почеркомъ, а бесѣды скорописью.

99. ($\frac{99}{C}$) **Іоанна Златоустаго 32 бесѣды на посланіе Апостола Павла къ Римлянамъ,** какія писаны въ № 98.—Пергам. **X,** листовъ 424 (дл. $7^3/_4$, шир. $5^1/_4$ в.). въ 2 столбца.

Первая бесѣда безъ начала, а прочія сохранились вполнѣ, тогда какъ въ № 98 не достаетъ конца 7-й, начала 8-й бесѣды и всей 10-й бесѣды.

100. ($\frac{103}{CIV}$) **Іоанна Златоустаго 44 бесѣды на 1-е посланіе Апостола Павла къ Коринѳянамъ.** [55]) Пергам. **IX,** въ 2 столбца, листовъ 266. (дл. $9^1/_2$, шир. $6^1/_2$ в.). ѧ҆рсе́ніи҆ ѕ҃. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Нач. Ὅρα, πῶς εὐθέως ἐκ προοιμίων τὸν τύφον κατέβαλεν.
2) л. 2. Нач. Ὁ τοῖς ἄλλοις παραινεῖ ποιεῖν, λέγων· ἐν εὐχαριστίᾳ.
3) л. 6 об. Нач. Ὅπερ ἀεὶ ἔλεγον, ὅτι ἠρέμα.
4) л. 13 об. Нач. Τοῖς κάμνουσι καὶ ψυχορραγοῦσι.
5) л. 20. Нач. Εἰπών, ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ.
6) л. 26 об. Нач. Οὐδὲν τῆς ψυχῆς ἀγωνιστικώτερον Παύλου.
7) л. 31. Нач. Τὸ σκότος τοῦ φωτὸς ἐπιτηδειότερον εἶναι δοκεῖ.
8) л. 41 об. Нач. Καθελὼν τὴν φιλοσοφίαν.
9) л. 46 об. Нач. Οὐ μικρὸν ἡμῖν τοῦτο τὸ προκείμενον ζήτημα.
10) л. 51. Нач. Ὅπερ ἔφθην εἰπών, καὶ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ.
11) л. 55 об. Нач. Μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν οὐκ οἶδα πῶς εἰσῆλθεν.
12) л. 61 об. Нач. Ἕως μὲν αὐτῷ τῶν φορτικῶν ἔδει ῥημάτων.
13) л. 69 об. Нач. Πολλῆς βαρύτητος τὸν λόγον ἐμπλήσας.
14) л. 75. Нач. Σκόπει μοι κἀντεῦθεν τὴν γενναίαν ψυχήν.
15) л. 80. Нач. Ὅτε μὲν περὶ τοῦ διασπᾶσθαι.
16) л. 86 об. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε.
17) л. 93 об. Нач. Τοὺς λαιμάργους ἐνταῦθα αἰνίττεται.
18) л. 98 об. Нач. Ἀπὸ τοῦ πεπορνευκότος ἐπὶ τὸν πλεονέκτην μεταβάς.
19) л. 103. Нач. Διορθώσας τὰ χαλεπώτατα ἐγκλήματα.
20) л. 109 об. Нач. Ἀναγκαῖον πρῶτον εἰπεῖν.
21) л. 116 об. Нач. Ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι ἐὰν βρῶμα σκανδαλίζῃ τὸν ἀδελφόν μου.
22) л. 125. Нач. Πολλὴν ποιεῖται σπουδήν, ὥστε δεῖξαι.
23) л. 131 об. Нач. Δείξας, ὅτι πολὺ χρήσιμον τὸ συγκαταβαίνειν.

---

55) У Монѳокона, изд. 1838 г., т. X, ч. 1, эти бесѣды напечатаны въ томъ же порядкѣ.

24) л. 138 об. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ ἐφόβησεν αὐτοὺς ἱκανῶς τὰ παλαιά,
25) л. 144 об. Нач. Εἰπών, ὅτι ἀδύνατον ποτήριον Κυρίου πίνειν.
26) л. 149. Нач. Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν εἰδωλοθύτων λόγον.
27) л. 158 об. Нач. Ἀναγκαῖον καὶ τοῦ παρόντος ἐγκλήματος πρότερον.
28) л. 164 об. Нач. Τί βούλεται ταῦτα τὰ ῥήματα ἑτέρας ὑποθέσεως.
29) л. 170. Нач. Τοῦτο ἅπαν τὸ χωρίον σφόδρα ἐστὶν ἀσαφές.
30) л. 176 об. Нач. Παραμυθησάμενος ἐκ τοῦ εἰπεῖν χάρισμα εἶναι τὸ διδόμενον.
31) л. 182 об. Нач. Καταστείλας τῶν ἐλαττόνων τὸν φθόνον.
32) л. 187. Нач. Ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ, τί πρὸς ἡμᾶς τοῦ σώματος τὸ ὑπόδειγμα;
33) л. 195 об. Нач. Ἐπειδὴ ἀπεφήνατο, ὅτι καὶ πίστεως καὶ γνώσεως
34) л. 202. Нач. Δείξας τῆς ἀγάπης τὴν ὑπεροχὴν ἐκ τοῦ καὶ τὰ χαρίσματα.
35) л. 209. Нач. Ἐπειδὴ μετὰ ἀκριβείας τὴν ἀρετὴν αὐτοῖς κατέλεξεν.
36) л. 216. Нач. Εἰκότως μετὰ τὴν πολλὴν κατασκευήν.
37) л. 222 об. Нач. Περικόψας τὸν θόρυβον τὸν ἀπὸ τῶν γλωσσῶν.
38) л. 226 об. Нач. Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν πνευματικῶν λόγον.
39) л. 234. Нач. Ἐπάρας τοὺς ἀποστόλους καὶ καθελὼν ἑαυτόν.
40) л. 244. Нач. Ἑτέρῳ πάλιν ἐπιχειρεῖ κεφαλαίῳ.
41) л. 249. Нач. Ἤμερος ὢν σφόδρα καὶ ταπεινὸς ὁ ἀπόστολος πανταχοῦ.
42) л. 254 об. Нач. Ἐπειδὴ ψυχικὸν εἶπε πρῶτον καὶ πνευματικὸν δεύτερον.
43) л. 257 об. Нач. Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν δογμάτων λόγον.
44) л. 262. Τάχα τις ἡγεῖται ἀνάξιον εἶναι τῆς ἀνδρείας.

На л. 266 запись писца: Ὁ τὰ πάντα πληρῶν, Χριστὲ ὁ Θεὸς· δὸς χάριν καὶ ἔλεος τῷ πόθῳ κτησαμένῳ τὴν βίβλον ταύτην Εὐθυμίῳ..... ἅμα τῷ γράφαντι Ἐπιφανίῳ ἁμαρτωλῷ.... πρεσβείαις τῆς παναγίας Θεοτόκου, τοῦτε ἐν ἁγίοις μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ἁγίων.

101. ($\frac{104}{\text{CV}}$) **Іоанна Златоустаго 44 бесѣды на 1-е посланіе Апостола Павла къ Коринѳянамъ,** какія писаны въ № 100. Пергам. пис. въ **990** году, въ 2 столбца, листовъ 285 (дл. $8^1/_2$, шир. 6 в.). Первые и послѣдніе листы ветхи. Арсеній Кл. Λαύρας.

Листы: 1, 2, 284 и 285, пергаменные, съ отрывкомъ толкованія на 1-ю главу книги пророка Даніила на латинскомъ языкѣ.

Л. 4—5. Πίναξ ἠθικῶν въ 44 бесѣдахъ Іоанна Златоустаго на первое посланіе Ап. Павла къ Коринѳянамъ.

На л. 5 об. запись писца: Ἐγράφη χειρὶ Ἰωάννου ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ· καὶ ἐτελειώθη ἔτ. ‚ςυϞή (6498=990).

Л. 6. Подъ заставкою Ὑπόθεσις. Нач. Ἡ Κόρινθός ἐστι μὲν πόλις τῆς Ἑλλάδος ἡ πρώτη [56]).

Л. 7 об.—282. 44 бесѣды на 1-е посланіе къ Коринѳянамъ.

Предъ началами бесѣдъ на лл. 11, 15 об., 21, 28, 34 об., 39, 49, 54 об., 59, 63 об., 70, 78 об., 84 об., 89 об., 96, 102 об., 107, 112, 118, 125, 133 об., 139 об., 147, 153, 157 об., 166 об., 173, 178, 185, 191, 196, 205, 212 об., 220, 227 об., 234 об., 238 об., 246 об., 257, 262 об., 268, 272 и 276 об. красивыя заставки и заглавныя буквы, раскрашенныя золотомъ съ разными фигурами.

102. ($\frac{101}{\text{СП}}$) **Іоанна Златоустаго 30 бесѣдъ на 2-е посланіе Ап. Павла къ Коринѳянамъ и 18 на 1-е посланіе къ Тимоѳею.** Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 298 (дл. 8, шир. $5^1/_2$ в.), изъ нихъ первые и послѣдніе ветхи. Арсеній. Μονῆς Σίμονος Πέτρας — на Аѳонѣ.

1) л. 1. Ὑπόμνημα на 2-е посланіе къ Коринѳянамъ. Нач. Ἄξιον ζητῆσαι πρότερον, τίνος ἕνεκεν [57]).

На л. 2 записи о принадлежности рукописи обители Σίμονος Πέτρα.

На л. 3 повторяется то же, что на 1 листѣ; оба эти листа бумажные писаны въ XVII вѣкѣ.

2) л. 10 об. Нач. Εἰπὼν μίαν καὶ πρώτην παρακλήσεως καὶ παραμυθίας.

3) л. 20. Нач. Ἐνταῦθα πάλιν καὶ ἑτέραν παρακλήσεως ὑπόθεσιν.

4) л. 31. Нач. Τί φῇς, ὦ μακάριε Παῦλε; φειδόμενος αὐτῶν.

5) л. 39 об. Нач. Ταῦτα δοκεῖ μὲν ἀνάξια εἶναι Παύλου τὰ ῥήματα.

6) л. 46. Нач. Ὅπερ ἔμελλεν αὐτῷ παρ' ἑτέρων ἀνθυποφέρεσθαι.

7) л. 51 об. Нач. Εἶπεν, ὅτι λίθιναι αἱ πλάκες αἱ Μωϋσέως.

8) л. 62 об. Нач. Ἐπειδὴ μεγάλα ἐφθέγξατο.

9) л. 67 об. Нач. Ἔτι μένει δεικνύς, ὅτι τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως.

10) л. 74. Нач. Πάλιν τὴν προθυμίαν αὐτῶν διεγείρει.

11) л. 80. Нач. Ταῦτ' οὖν εἰδότες, φησί, τὸ δικαστήριον.

12) л. 86. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς παρακαλεῖ, καὶ ἡμεῖς πρεσβεύομεν.

56) У Монфокона, изд. 1838 г., т. X, ч. I, стр. 1.

57) У Монфокона, изд. 1838 г., т. X, ч 2, стр. 485—774, бесѣды напечатаны въ томъ же порядкѣ.

13) л. 94 об. Нач. Διηγησάμενος περὶ τῶν ἑαυτοῦ πειρασμῶν καὶ θλίψεων.

14) л. 100 об. Нач. Πάλιν τὸν περὶ ἀγάπης κινεῖ λόγον.

15) л. 105. Нач. Ἀπολογεῖται λοιπὸν ὑπὲρ τῆς ἐπιστολῆς, ὅτε ἀκίνδυνον ἦν.

16) л. 112 об. Нач. Ὅρα πάλιν· πῶς ἐπαίρει αὐτῶν τὰ ἐγκώμια·

17) л. 118. Нач. Ὅρα πάλιν μετ' ἐγκωμίων τὴν προτροπὴν γινομένην.

18) л. 123 об. Нач. Πάλιν ἐπαινεῖ τὸν Τίτον.

19) л. 128 об. Нач. Τοσαῦτα περὶ αὐτῆς εἰπών, ἐνταῦθά φησι, περιττόν μοι.

20) л. 135. Нач. Μάλιστα ἄν τις ἐκ τούτου θαυμάσειε τὴν Παύλου σύνεσιν.

21) л. 139. Нач. Ἀπαρτίσας τὸν περὶ ἐλεημοσύνης λόγον, ὡς ἔδει.

22) л. 144. Нач. Ὃ μάλιστα ἄν τις θαυμάσειε Παύλου μετὰ τῶν ἄλλων.

23) л. 149 об. Нач. Μέλλων ἐμβαίνειν εἰς τοὺς οἰκείους ἐπαίνους.

24) л. 159. Нач. Τί λέγεις; οἱ Χριστὸν κηρύττοντες.

25) л. 164. Нач. Ὅρα πάλιν αὐτὸν ἀναδυόμενον, καὶ παραιτήσει χρώμενον.

26) л. 168 об. Нач. Τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών.

27) л. 176. Нач. Ἀπαρτίσας τὸν περὶ τῶν οἰκείων ἐγκωμίων λόγον.

28) л. 181 об. Нач. Ἀσαφῶς σφόδρα εἴρηται ταυτὶ τῷ Παύλῳ τὰ ῥήματα.

29) л. 187. Нач. Πολλαχόθεν μὲν καὶ ἄλλοθεν, μάλιστα δὲ καὶ ἐκ τούτου.

30) л. 195 об. Нач. Ἤισθετο αὐτοῦ σφοδρότερον διαλεχθεὶς (у Монфокона, т. X, ч. 2, стр. 771 «διαλεχθέντος»).

Л. 201. На 1-е посланіе къ Тимоѳею: Ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆς. Нач. Τῶν τοῦ ἀποστόλου μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν [58]).

Ὁμ. 1) л. 202. Нач. Μέγα τὸ τοῦ ἀποστόλου ἀξίωμα ἦν· μέγα καὶ θαυμαστόν.

2) л. 207 об. Нач. Οὐδὲν οὕτω λυμαίνεται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος.

3) л. 213. Нач. Τὴν ταπεινοφροσύνην πολὺ μὲν ἔχουσαν κέρδος ὁρῶμεν.

4) л. 218 об. Нач. Οὕτω μεγάλαι εἰσὶν αἱ εὐεργεσίαι τοῦ Θεοῦ.

5) л. 224. Нач. Τὸ τῆς διδασκαλίας καὶ τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα.

6) л. 228 об. Нач. Ὥσπερ κοινός τίς ἐστι πατὴρ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ὁ ἱερεύς.

7) л. 233. Нач. Εἰ τοὺς κοινοὺς βούλεται λύεσθαι πολέμους.

8) л. 237 об. Нач. Ὅταν προσεύχησθε, φησί, μὴ γίνεσθε, ὡς οἱ ὑποκριταί.

---

[58]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 2, стр. 633—707 въ томъ же порядкѣ напечатаны эти бесѣды.

9) л. 242. Нач. Πολλὴν ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν γυναικῶν τὴν αἰδῶ.

10) л. 246. Нач. Μέλλων κατιέναι εἰς τὸν περὶ τῆς ἐπισκοπῆς λόγον.

11) л. 251. Нач. Διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων, καὶ χαρακτηρίσας αὐτούς.

12) л. 255 об. Нач. Ὥσπερ οἱ τῆς πίστεως ἐχόμενοι ἐπ' ἀσφαλοῦς.

13) л. 262 об. Нач. Τῶν πραγμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας δεῖται· τὰ δὲ ἐπιταγῆς.

14) л. 269 об. Нач. Πολλοὶ νομίζουσιν ἀρκεῖν ἑαυτοῖς πρὸς σωτηρίαν.

15) л. 277. Нач. Πολὺν ὑπὲρ τῶν χηρῶν ὁ Παῦλος ποιησάμενος λόγον.

16) л. 285. Нач. Διαλεχθεὶς περὶ ἐπισκόπων, περὶ διακόνων, ἀνδρῶν.

17) л. 289. Нач. Οὐκ αὐθεντείας δεῖ τῷ διδασκάλῳ μόνον.

18) л. 294 об. Нач. Πάλιν τὸν Θεὸν μαρτύρεται, πρὸ μικροῦ τοῦτο ποιήσας.

Предъ началами бесѣдъ раскрашенныя съ золотомъ заставки.

103. $\left(\frac{102}{CIII}\right)$ **Іоанна Златоустаго бесѣды на 2-е посланіе Ап. Павла къ Коринѳянамъ и къ Титу.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 164 (дл. $8^1/_2$, шир. $6^1/_2$ в.). а҃рсе́нїй з҃. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Изъ толкованія на 2-е посланіе къ Коринѳянамъ τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν ἐπιτόμῳ.

На лл. 2—140 содержатся 30 бесѣдъ, которыя писаны въ № 102 на лл. 1—200.

На посланіе къ Титу:

Ὁμ. 1) л. 141. Нач. Τῶν Παύλῳ συνόντων δόκιμος οὗτος ἦν [59]).

2) л. 145. Нач. Τοῖς μὲν παλαιοῖς ἀνδράσιν ἅπας ὁ βίος ἦν ἐνεργός.

3) л. 148 об. Нач. Πολλὰ ἐνταῦθά ἐστι τὰ ζητούμενα.

4) л. 152. Нач. Ἔστιν ἃ καὶ τὸ γῆρας ἐλαττώματα ἔχει.

5) л. 156. Нач. Πολλὴν παρὰ τῶν οἰκετῶν ἀπαιτήσας τὴν ἀρετήν.

6) л. 160 об. Εἰπὼν περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας καὶ περὶ τῆς ἀφάτου.

Листы: 157, 158, 163 и 164 бумажные.

Предъ началами бесѣдъ заставки, раскрашенныя темно-синею краскою.

104. $\left(\frac{108}{CIX}\right)$ **Іоанна Златоустаго бесѣды на 1 и 2 посланія Ап. Павла къ Тимоѳею и къ Филимону и на 1 и 2 посланія**

---

[59]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 2, стр. 789—837, въ томъ же порядкѣ напечатаны эти 6 бесѣдъ.

къ Өессалоникійцамъ. Пергам. **IX,** въ 2 столбца, листовъ 263 (дл. $8^1/_4$, ш. $5^1/_2$ в.); первый и послѣдній листы повреждены. Арсеній Ἱερεμίου πατριάρχου, μονῆς Σταυρονικήτα.

Л. 1—57. Прологъ и первыя 13 бесѣдъ на 1-е посланіе къ Тимоѳею, которыя въ № 102 на лл. 201—268.

На 2-е посланіе къ Тимоѳею [60]).

1) л. 58. На текстъ изъ гл. III, ст. 1 и проч. Нач. Εἴ τις ἐπὶ τοῖς αἱρετικοῖς ἀσχάλλει νῦν· ἐννοείτω.—Это 8-я бесѣда [61]).

2) л. 68. На текстъ гл. III, ст. 1 и проч. Нач. Ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιστολῇ ἔλεγεν, ὅτι τὸ πνεῦμα ῥητῶς λέγει.—Это 7-я бесѣда.

3) л. 72 об. На текстъ гл. II, ст. 11. Нач. Πολλοὶ τῶν ἀσθενεστέρων ἀνθρώπων.—Это 5-я бесѣда.

4) л. 78. На текстъ гл. II, ст. 20. Нач. Πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων θορυβεῖ ἔτι καὶ νῦν.—Это 6-я бесѣда.

5) л. 82. На текстъ гл. II, ст. 1—7. Нач. Φέρει μὲν ἐν θαλάττῃ πολὺ τὸ θάρσος τῷ μαθητῇ.—Это 4-я бесѣда.

6) л. 93 об. На текстъ гл. I, ст. 13—18. Нач. Οὐ διὰ γραμμάτων μόνον τὰ πρακτέα ὑπετίθετο.—Это 3-я бесѣда.

7) л. 98. На текстъ гл. I, ст. 1—2. Нач. Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστέλλει τῷ Τιμοθέῳ ἐπιστολήν;—Это 1-я бесѣда.

8) л. 103 об. На текстъ гл. I, ст. 8—10. Нач. Οὐδὲν χεῖρον, ἢ ὅταν τις ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς.—Это 2-я бесѣда.

На лл. 105—137 содержатся послѣднія пять бесѣдъ на 1-е посланіе къ Тимоѳею, которыя въ № 102, на лл. 269 об.—298, но расположены не въ одинаковомъ порядкѣ.

На 2-е посланіе къ Тимоѳею.

Ὁμ. 9) л. 137. На текстъ гл. III, ст. 16. Нач. Πολλὴν παράκλησιν ποιησάμενος καὶ παραμυθίαν.

10) л. 142 об. На текстъ гл. IV, ст. 8. Нач. Ἄξιον ἐπιζητῆσαι, πῶς καλεῖ τὸν Τιμόθεον πρὸς ἑαυτόν.

На посланіе къ Филимону:

Л. 150. Ὑπόθεσις. Нач. Πρῶτον ἀναγκαῖον τὴν ὑπόθεσιν εἰπεῖν τῆς ἐπιστολῆς [62]).

---

[60]) Въ описываемой рукописи, на л. 58—149, перемѣшаны между собою бесѣды на 2-е посл. къ Тимоѳею и послѣднія 5 бесѣдъ на 1-е посл. къ Тимоѳею.

[61]) У Монфокона 10 бесѣдъ на 2 посланіе къ Тимоѳею въ томѣ XI, ч. 2, стр. 708—838, изд. 1838 г.

[62]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 2, стр. 839—863, въ томъ же порядкѣ напечатаны эти бесѣды.

ʽΟμ. 1) л. 151 об. Нач. ʽΥπὲρ οἰκέτου πρὸς δεσπότην ἐστὶ ταῦτα.

2) л. 155 об. Нач. Οὐχ εὐθέως ἐκ προοιμίων αἰτεῖ τὴν χάριν.

3) л. 161 об.—165. Нач. Οὐδὲν οὕτω πρᾶγμα παραινεῖν οἶδεν.

На 1-е посланіе къ Θессалоникійцамъ:

ʽΟμ. 1) л. 165 об. Нач. Τί δήποτε ʼΕφεσίοις μὲν ἐπιστέλλων [63]).

2) л. 171. Нач. Καθάπερ μύρον εὐῶδες.

3) л. 177. Нач. Τὸν διδάσκαλον οὐδὲν ἐπαχθὲς χρὴ ποιεῖν.

4) л. 186. Нач. Ζήτημα πρόκειται τήμερον ἡμῖν παρὰ πολλῶν ζητουμενον.

5) л. 193. Нач. ῞Οταν πρὸς τὰ κατεπείγοντα.

6) л. 198. Нач. Τί δήποτε περὶ σωφροσύνης σφοδρῶς αὐτοῖς διαλεχθείς.

7) л. 203 об. Нач. Πολλὰ τῶν πραγμάτων ἐξ ἀγνοίας ἡμᾶς.

8) л. 208. Нач. Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξιόπιστον τῶν λεγομένων.

9) л. 214 об. Нач. Οὐδὲν οὕτως, ὡς ἔοικεν περίεργόν ἐστι.

10) л. 222. Нач. Πολλὰς ἀνάγκη τὸν ἄρχοντα.

11) л. 228. Нач. ʼΑχλύς τις παχεῖα καὶ ζόφος, καὶ νεφέλη καταχέχυται.

На 2-е посланіе къ Θессалоникійцамъ:

ʽΟμ. 1) л. 234 об. Πρόλογος. Нач. Εἰπὼν ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιστολῇ, ὅτι εὐχόμεθα νύκτα καὶ ἡμέραν ἰδεῖν ὑμᾶς [64]).

2) л. 238. Нач. Οἱ πλείους τῶν ἀνθρώπων ἅπαντα πράττουσι.

3) л. 245. Нач. Εἰσὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ τὰς ἐλπίδας τὰς χρηστάς.

4) л. 250. Нач. Ζητήσειεν ἄν τις εἰκότως· τί ποτέ ἐστι τὸ κατέχον.

5) л. 256 об.—263. Нач. Οὔτε τὸ πᾶν ταῖς εὐχαῖς τῶν ἁγίων ἐπιτρέψαντας.

105. ($\frac{107}{CVIII}$) **Іоанна Златоустаго бесѣды на посланія Ап. Павла къ Ефесеямъ, Филипписіямъ и къ Филимону.** Пергам. **XI**, въ 2 столбца, листовъ 194 (дл. $8^1/_2$, шир. $6^1/_4$ в.). Арсенїй е҃. Τῶν ʼΙβήρων.

Л. 1 и 2. Τῶν ἠθικῶν ἡ δύναμις ἐν συντόμῳ въ бесѣдахъ на посланія къ Ефесеямъ 24, къ Филипписіямъ 15 и къ Филимону 3 ἠθικ.

На посланіе къ Ефесеямъ:

Л. 3. ʽΥπόθεσις. Нач. ʽΗ ῎Εφεσός ἐστι μὲν τῆς ʼΑσίας μητρόπολις· ἐτελεῖτο δὲ τῇ ʼΑρτέμιδι [65]).

[63]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 2, стр. 492—589, въ томъ же порядкѣ.

[64]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 2, стр. 590—631, въ томъ же порядкѣ.

[65]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 1, стр. 1—215, ὑπόθεσις и бесѣды напечатаны въ томъ же порядкѣ.

'Ομ. 1) л. 3. Нач. Ἰδοὺ τὸ διὰ τῷ Πατρὶ δέδωκε· τί οὖν.
2) л. 7. Нач. Πανταχοῦ τὴν ἄφατον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν.
3) л. 11. Нач. Οὐδὲν ἦν ἴσον τῶν σπλάγχνων τῶν ἀποστολικῶν.
4) л. 16. Нач. Ἔστι νέκρωσις σωματική.
5) л. 20. Нач. Πολλὰ δείκνυσι τοῦ Θεοῦ τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν.
6) л. 23 об. Нач. Οὐ δι' ἑτέρου, φησίν, ἔπεμψεν.
7) л. 28. Нач. Τοὺς εἰς ἰατρεῖον ἐρχομένους.
8) л. 31 об. Нач. Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετή.
9) л. 41. Нач. Ἀπεδείχθη τῆς ἀλύσεως τοῦ Παύλου ἡ ἰσχύς.
10) л. 44 об. Нач. Ὅτ' ἂν ἐπί τι μεῖζον παρακαλῇ ὁ μακάριος Παῦλος.
11) л. 47 об. Нач. Ἀγάπην ζητεῖ παρ' ἡμῶν ὁ Παῦλος.
12) л. 53. Нач. Τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον συμβουλεύοντα καὶ διδάσκοντα δεῖ.
13) л. 56. Нач. Οὐ πρὸς Ἐφεσίους ταῦτα εἴρηται μόνον.
14) л. 60 об. Нач. Εἰπὼν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καθολικῶς.
15) л. 64. Нач. Ὥσπερ εἰς σκεῦος ἀκάθαρτον οὐκ ἄν ποτε ἑαυτὰς καθεῖεν αἱ μέλισσαι.
16) л. 68. Нач. Οὐκ ἀρκεῖ κακίας ἀπαλλαγῆναι εἰ δεῖ τῆς βασιλείας.
17) л. 71. Нач. Τὰ παρελθόντα τῶν μελλόντων πλείονα ἔχει τὴν ἰσχύν.
18) л. 74. Нач. Ἦσαν, ὡς ἔοικε, τινὲς καὶ ἐπὶ τῶν προγόνων.
19) л. 78. Нач. Ἔτι τὴν τῆς πικρίας ἐκκαθαίρει ῥίζαν.
20) л. 83 об. Нач. Σοφός τις ἀνὴρ πολλὰ ἐν τάξει μακαρισμῶν θείς.
21) л. 93. Нач. Καθάπερ ὁ σῶμα πλάττων· πρῶτον μὲν τὴν κεφαλήν.
22) л. 97 об. Нач. Ὥστε οὐκ ἀνὴρ μόνον, οὔτε γυνή, οὔτε παιδία.
23) л. 103. Нач. Συντάξας τὸ στρατόπεδον τοῦτο, καὶ διεγείρας αὐτῶν τὴν προθυμίαν.
24) л. 106—111. Нач. Περιζωσάμενοί, φησι, τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ.

На посланіе къ Филипписіямъ:

Л. 112. Ὑπόθεσις. Нач. Οἱ Φιλιππήσιοι ἀπὸ πόλεώς εἰσι μιᾶς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ [66]).
'Ομ. 1) л. 114 об. Ἐνταῦθα ἅτε πρὸς ὁμοτίμους ἐπιστέλλων.
2) л. 118 об. Нач. Οὐχ ὡς ἀπιστούμενος μάρτυρα καλεῖ τὸν Θεόν.
3) л. 123 об. Нач. Τὴν μεγάλην καὶ φιλόσοφον ψυχήν.
4) л. 128. Нач. Οὐδὲν τῆς Παύλου ψυχῆς μακαριώτερον, ἐπειδὴ μηδὲ γενναιότερον.
5) л. 132 об. Нач. Οὐδὲν ἄμεινον, οὐδὲν φιλοστοργότερον διδασκάλου πνευματικοῦ.

---

[66]) У Моно., т. XI, ч. 1, стр. 218—367, ὑπόθεσις и бесѣды напечатаны въ томъ же порядкѣ.

6) л. 136. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸς τὰ μεγάλα προτρέπων.

7) л. 141. Нач. Εἴρηται ἡμῖν τὰ τῶν αἱρετικῶν εὔκαιρον.

8) л. 146 об. Нач. Τὰς παραινέσεις μετὰ ἐγκωμίων δεῖ ποιεῖσθαι.

9) л. 150 об. Нач. Εἶπεν, ὅτι εἰς προκοπὴν τὸ εὐαγγέλιον ἐλήλυθεν.

10) л. 157. Нач. Αἱ ἀθυμίαι καὶ αἱ φροντίδες ὅτ' ἂν πέρα τοῦ μέτρου.

11) л. 162. Нач. Τοῖς πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς ἀγῶσιν ἀκμαζούσαις χρὴ προσβάλλειν.

12) л. 166. Нач. Οὐδὲν οὕτω κενοῖ κατορθώματα.

13) л. 170. Нач. Οὐδὲν οὕτως ἀνάρμοστον χριστιανοῦ, ὡς ἄνεσιν.

14) л. 174. Нач. Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· καὶ οὐαὶ τοῖς γελῶσι, λέγοντος τοῦ Χριστοῦ.

15) л. 177—182. Нач. Πολλάκις εἶπον, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη οὐ τῶν λαμβανόντων ἕνεκεν. Эта бесѣда безъ конца.

Л. 183—193. Ὑπόθεσις и три бесѣды на посланіе къ Филимону; тѣ же, какія въ № 104 на лл. 150—165. Послѣдняя бесѣда безъ конца. Предъ началами бесѣдъ заставки раскрашены чернилами, какими писана рукопись.

106. ($\frac{105}{CVI}$) **Іоанна Златоустаго бесѣды на посланія Ап. Павла къ Филипписіямъ и къ Евреямъ.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 339 (дл. 7, шир. $5^1/_4$ в.). Арсеніи. Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ ἐν τῷ Ἄθωνι.

На лл. 1—113 содержатся бесѣды на посланіе къ Филипписіямъ, которыя писаны въ № 105, на лл. 112—193.

Л. 114. Въ раскрашенной съ золотомъ заставкѣ написано: Τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴν, ἐκτεθεῖσα ἀπὸ σημείων μετὰ τὴν κοίμησιν αὐτοῦ, παρὰ Κωνσταντίνου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας. Ὑπόθεσις καὶ αἰτιολογία τῆς ἐπιστολῆς κεφαλαιώδης. Нач. Ῥωμαίοις γράφων ὁ μακάριος Παῦλος φησίν· ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος [67]).

Ὁμ. 1) л. 118. Нач. Ὄντως ὅπου ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία.

2) л. 124. Нач. Πανταχοῦ μὲν εὐλαβοῦς διανοίας δεῖ.

3) л. 132. Нач. Ὁ μὲν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ τὴν ἔνσαρκον.

4) л. 142. Нач. Ἐβουλόμην γνῶναι σαφῶς, εἴ τινες μετὰ τῆς προσηκούσης σπουδῆς.

---

[67]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XII, ч. 1, стр. 1—452 ὑπόθεσις и всѣ бесѣды напечатаны въ томъ же порядкѣ.

5) л. 152. Нач. Τὴν πολλὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν ὁ Παῦλος δεῖξαι βουλόμενος.

6) л. 160 об. Нач. Διαλεχθεὶς περὶ ἐλπίδος ὁ Παῦλος.

7) л. 168. Нач. Μέγα μὲν ἡ πίστις καὶ σωτήριον.

8) л. 176. Нач. Θέλει δεῖξαι λοιπὸν ὁ μακάριος Παῦλος.

9) л. 184 об. Нач. Ἠκούσατε, ὅσα Ἑβραίοις ἐνεκάλεσεν εἰκότως ὁ Παῦλος.

10) л. 192. Нач. Μετὰ φόβου τῶν λογίων ἀκούσωμεν τοῦ Θεοῦ.

11) л. 199. Нач. Καθαψάμενος γενναίως τῶν Ἑβραίων, καὶ φοβήσας αὐτούς.

12) л. 206. Нач. Βουλόμενος ὁ Παῦλος τὸ διάφορον δεῖξαι τῆς καινῆς καὶ τῆς παλαιᾶς.

13) л. 212. Нач. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις· διὰ τῆς λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν.

14) л. 220 об. Нач. Ἀναμίγνυσι τὰ ταπεινὰ τοῖς ὑψηλοῖς ὁ Παῦλος.

15) л. 227. Нач. Ἔδειξεν ἀπὸ τοῦ ἱερέως, ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης, ἀπὸ τῆς διαθήκης.

16) л. 234. Нач. Εἰκὸς ἦν πολλοὺς τῶν ἀσθενέστερον διακειμένων.

17) л. 239. Нач. Μέγα ἐφρόνουν οἱ Ἰουδαῖοι ἐπὶ τῷ ναῷ καὶ τῇ σκηνῇ.

18) л. 245 об. Нач. Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξεν ἀνωφελεῖς τὰς θυσίας.

19) л. 250. Нач. текста: Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων.—Нач. толк. Δείξας τὸ διάφορον ὅσον τοῦ ἀρχιερέως.

20) л. 253 об. Нач. Τῶν δένδρων ὅσαπερ ἂν φυτευθέντα.

21) Этой бесѣды здѣсь нѣтъ, а по № 107, на л. 126 об. начало ея: Οἱ τῶν ἰατρῶν ἄριστοι ἐπειδὰν βαθεῖαν ἴδωσι τὴν τομήν.

22) Этой бесѣды здѣсь нѣтъ, а по № 107, на л. 132, нач. ея: Τὸ τῆς πίστεως γενναίας καὶ νεανικῆς δεῖται ψυχῆς.

23) л. 261 об. Нач. текста: Πίστει, φησί, χρηματισθεὶς Νῶε. Нач. толк. Καθάπερ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐπιδημίας.

24) л. 268. Нач. Ἡ πρώτη ἀρετή, καὶ ἡ πᾶσα ἀρετή· τὸ ξένον εἶναι τοῦ κόσμου τούτου.

25) л. 274. Нач. Μεγάλη ὄντως ἡ πίστις τοῦ Ἀβραάμ.

26) л. 280 об. Нач. Πολλοί, φησί, προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν.

27) л. 288. Нач. Πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζειν ὁ Παῦλος εἴωθεν.

28) л. 295. Нач. Ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ ὅτ᾽ ἂν τῶν ἁγίων ἐννοήσω.

29) л. 306 об. Нач. Ἔστιν εἴδη παρακλήσεως δύο.

30) л. 312. Нач. Οἱ τὰ φάρμακα καταπίνοντες τὰ πικρά.

31) л. 316. Нач. Πολλὰ μέν ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν.

32) л. 321 об. Нач. Ἦν μὲν τὰ κατὰ τὸν ναὸν θαυμαστὰ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.

33) л. 329. Нач. Ὅπερ ἀλλαχοῦ φησι· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα.

34) л. 334 об.—339. Нач. Καλὸν μὲν ἡ ἀναρχία πανταχοῦ· καὶ πολλῶν συμφορῶν ὑπόθεσις.

Предъ началами бесѣдъ раскрашенныя съ золотомъ заставки и заглавныя буквы.

107. $(\frac{106}{CVII})$ **Іоанна Златоустаго 34 бесѣды на посланіе св. Апостола Павла къ Евреямъ** тѣ же, какія въ № 106. Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 210 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^1/_2$ в.), изъ нихъ нѣкоторые обветшали. ἀρсенiй ѳі. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου.

Эти надписи на 2-хъ послѣднихъ бумажныхъ внѣ счета листахъ. Заставки раскрашены синею краскою.

108. $(\frac{100}{CI})$ **Іоанна Златоустаго 34 бесѣды на посланіе Ап. Павла къ Евреямъ, 12 бесѣдъ на посланіе къ Колоссаямъ и другія статьи.** Пергам., пис. въ **993** году, въ 2 столбца, листовъ 255 (дл. $8^1/_4$, шир. $6^1/_2$ в.), изъ нихъ въ концѣ нѣкоторые ветхи. ἀрсенiй кв. Λαύρας Ἀθανασίου ἐν τῷ Ἄθω.

На лл. 2 и 3 Πίναξ ἠθικῶν, содержащихся въ 34-хъ бесѣдахъ на посланіе къ Евреямъ и въ 12-ти бесѣдахъ на посланіе къ Колоссаямъ.

На л. 4 запись писца: Ἐτελειώθη, θεοῦ βοηθοῦντος, κατὰ τὴν ζ′ τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς, ἔτους ͵ςφα (6501=993). Οἱ ἐντυγχάνοντες εὔχεσθε τῷ γράψαντι Ἰωάννῃ μοναχῷ ταπεινῷ καὶ ἁμαρτολῷ.

На лл. 5—168. Ὑπόθεσις и 34 [68]) бесѣды на посланіе къ Евреямъ тѣ же, какія писаны въ №№ 106 и 107.

На посланіе къ Колоссаямъ:

1) л. 169. Ὑπόμνημα. Нач. Πᾶσαι μὲν ἅγιαι αἱ ἐπιστολαὶ Παύλου, ἔχουσι δέ τι πλέον [69]).

2) л. 175. Нач. Διὰ τοῦτο, ποῖον; ἐπειδὴ ἠκούσαμεν τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ τὴν ἀγάπην.

3) л. 181 об. Нач. Ἀναγκαῖον τήμερον ἀποδοῦναι τὸ ὄφλημα, ὅπερ χθὲς ἀνεβαλόμην.

4) л. 186. Нач. Ἐνταῦθα λοιπὸν δείκνυσιν, ὅτι καὶ ἀναξίους ὄντας καταλλαγῆς κατήλλαξεν.

---

[68]) У проф. Маттеи не точно показано 36 бесѣдъ, въ изд. 1805 г., на 65 стран.

[69]) У Монфокона, изд. 1838 г., т. XI, ч. 1, стр. 370—490 всѣ бесѣды напечатаны въ томъ же порядкѣ.

5) л. 190 об. Нач. Εἰπὼν ὧν ἐτύχομεν, καὶ δείξας τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν.

6) л. 195. Нач. Πάλιν αὐτοὺς τῇ οἰκείᾳ προκαταλαμβάνει μαρτυρίᾳ.

7) л. 199. Нач. Πρῶτον αἰνιγματωδῶς εἰπών· βλέπετε μήτις ὑμᾶς ἔσται.

8) л. 204 об. Нач. Οἶδα πολλοὺς ἀπεχθανομένους ἐν τῇ πρὸ ταύτης διαλέξει.

9) л. 210 об. Нач. Παραινέσας εὐχαρίστους εἶναι, καὶ τὴν ὁδὸν δείκνυσι.

10) л. 214. Нач. Διὰ τί μὴ πανταχοῦ καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς ταῦτα ἐπιτάττει.

11) л. 219 об. Нач. Ὅπερ ὁ Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητὰς ἔλεγε, τοῦτο καὶ νῦν Παῦλος παραινεῖ.

12) л. 224—231. Нач. Καὶ ἀρχόμενος τῆς ἐπιστολῆς, συνέστησε τὸν ἄνδρα.

Разныя статьи:

1) л. 231 об. Ἐκ τῶν Οὐλπίου τοῦ Ῥωμαίου ἀρχαιολογουμένων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας· περὶ χαρακτήρων σωματικῶν θεοφόρων πατέρων. Нач. Ἦν ὁ μακάριος Διονύσιος τὸν σωματικὸν τύπον. Здѣсь описывается тѣлесный видъ: Діонисія Ареопагита, Григорія Богослова, Василія Великаго, Григорія Нисскаго, Аѳанасія Александрійскаго, Іоанна Антіохійскаго (Златоустаго), Кирилла Александрійскаго, Кирилла Іерусалимскаго, Евстаѳія Антіохійскаго, Тарасія и Никифора Константинопольскихъ [70]).

2) л. 232. Ἀπὸ φωνῆς τοῦ Χρυσοστόμου εὑρίσκομεν ἑνδεκάκις ἀκριβῶς φανῆναι τοῖς ἀποστόλοις μετὰ τὴν ἀνάστασιν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ οὕτως ἀναληφθῆναι.

3) —»— О семи возрастахъ. Нач. Λέγεται βρέφος ἀπὸ γεννήσεως, ἕως ἐτῶν δ'.

4) —»— Шесть стиховъ. Нач. Πᾶσι δὸς ἐστι βίος.

5) л. 233. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ слово на Успеніе Пресвятыя Богородицы. Нач. Μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων γίνεται, φησὶν ὁ σοφώτατος Σολομῶν.

6) л. 240 об. Его же другое слово на Успеніе Пресвятыя Богородицы. Нач. Ἔστι μὲν ἀνθρώπων οὐδείς, ὃς κατ' ἀξίαν τῆς Θεομήτορος.

7) л. 251—254. Его же 3-е слово на Успеніе Пресвятыя Богородицы. Нач. Ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρωτικῶς πρός τι διακειμένοις· ἐπὶ γλώσσης ἀεὶ τοῦτο φέρειν.

---

70) Напечатано съ переводомъ въ Указ. а. Саввы, на стран. 283—290, изд. 1858 г.

Л. 254 об. Замѣтка о томъ, что на тотъ же праздникъ есть слово Германа патріарха Константинопольскаго, коего начало: «Φήμη καλὴ καὶ ἀγαθή».

Заставки, раскрашенныя съ золотомъ, и заглавныя буквы на лл. 5, 169, 233, 240 об. и 251. Между листами 104, 105, 106, 240—246, 251, 252, 254 и другими приклеены пергаменные лоскутки, на которыхъ уставный почеркъ письма V—VI вѣка.

2. ПИСАНІЯ ДОГМАТИЧЕСКІЯ И ДУХОВНО-НРАВСТВЕННЫЯ.

109. ($\frac{35}{XXXVI}$) **Діонисія Ареопагита творенія съ толкованіями на поляхъ и другія статьи.** Пергам. **IX**, листовъ 173 (дл. 7 3/8, шир. 4 3/8 в.), изъ нихъ лл. 43—50 бумажные. Арсеній ѯг. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

На лл. 1, 2, 172 и 173 пергам., по 2 столбца, отрывокъ изъ латинской богослужебной книги.

Л. 3—5. Πρόλογος. 1) Нач. Τὴν μὲν εὐγένειαν τότε περιφανὲς ἐν πλούτῳ.

Л. 6. — » — 2) Нач. Ἐπισκεπτέον δέ, ὅτι καὶ ἑτέρων αὐτοῦ πραγματειῶν μνήμην ποιεῖται.

Л. 6—10. Πίναξ твореній св. Діонисія Ареопагита и κεφάλαια [71]).

Л. 11. Отрывокъ конца 1 главы изъ книги «О Божественныхъ Именахъ».

1) л. 12—41. Книга «О Небесной Іерархіи», безъ начала 1 главы. См. № 110, л. 2—38.

2) л. 42—101. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον ἐπίσκοπον περὶ Θείων Ὀνομάτων. Нач. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Νῦν δέ, ὦ μακάριε, μετὰ τὰς θεολογικὰς ὑποτυπώσεις. Схоліи при всѣхъ книгахъ св. Діонисія писаны частію почеркомъ одинаковымъ съ текстомъ твореній, частію почеркомъ позднѣйшимъ— XIV вѣка.

3) л. 101 об.—145. Κεφάλαια (7), ἐπίγραμμα и самая книга περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας. Нач. Τῷ σημπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος πρεσβύτερος. Ὅτι μὲν ἡ καθ' ἡμᾶς ἱεραρχία, παίδων ἱερῶν ἱερώτατε.

4) л. 145 об.—149. Κεφάλαια (5), ἐπίγραμμα и самая книга Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς Τιμόθεον περὶ Μυστικῆς Θεολογίας. Нач. Τριὰς ὑπερούσιε, καὶ ὑπέρθεε, καὶ ὑπεράγαθε τῆς χριστιανῶν ἔφορε θεοσοφίας.

---

[71]) Изд. Balthasaris Corderii, t. I, Venetiis, 1755.

5) л. 150. Діонисія Ареопагита посланія: 1)—Γαΐῳ θεραπευτῇ ἐπιστολή. Нач. Τὸ σκότος ἀφανὲς γίνεται τῷ φωτί.

6) л. 150. 2)— —»— Нач. Πῶς ὁ πάντων ἐπέκεινα, καὶ ὑπὲρ θεαρχίαν.

7) л. 150. 3)— —»— Нач. Ἐξαίφνης ἐστὶ τὸ παρ̕ ἐλπίδα.

8) л. 150 об. 4)— —»— Нач. Πῶς, φῇς, Ἰησοῦς ὁ πάντων ἐπέκεινα.

9) л. 151. 5)—Δωροθέῳ λειτουργῷ. Нач. Ὁ θεῖος γνόφος ἐστὶ τὸ ἀπρόσιτον φῶς.

10) л. 151. 6)—Σωπάτρῳ ἱερεῖ. Нач. Μὴ τοῦτο οἴου νίκην ἱερὲ Σώπατρε.

11) л. 151 об. 7)—Πολυκάρπῳ ἱεράρχῃ. Нач. Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα πρὸς Ἕλληνας, ἢ πρὸς ἑτέρους εἰπών.

12) л. 153 об. 8)—Δημοφίλῳ θεραπευτῇ ὑπὲρ ἰδιοπραγίας καὶ χρηστότητος. Нач. Αἱ τῶν Ἑβραίων ἱστορίαι φασίν, ὦ γενναῖε Δημόφιλε.

13) л. 160 об. 9)—Τίτῳ ἱεράρχῃ, ἐρωτήσαντι δι̕ ἐπιστολῆς, τίς ὁ τῆς σοφίας οἶκος· τίς ὁ κρατήρ· καὶ τίνα τὰ βρώματα αὐτῆς καὶ τὰ πόματα. Нач. Ὁ μὲν ἱερὸς Τιμόθεος, ὦ καλὲ Τίτε, οὐκ οἶδα.

14) л. 166. 10)—Ἰωάννῃ Θεολόγῳ ἀποστόλῳ καὶ εὐαγγελιστῇ περιορισθέντι κατὰ Πάτμον τὴν νῆσον. Нач. Προσαγορεύω σὲ τὴν ἱερὰν ψυχήν, ἠγαπημένε.

15) л. 166 об. Πολυκράτους διαδόχου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Βίκτορα τὸν διάδοχον καὶ ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγάλης Ῥώμης. Нач. Καὶ γὰρ κατὰ τὴν Ἀσίαν μεγάλα στοιχεῖα κεκοίμηται.

16) л. 167 об. Κλήμεντος πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας, ἡγουμένου τῆς σχολῆς, ἐκ τοῦ ἐπιγεγραμμένου αὐτῷ λόγου, τίς ὁ σωζόμενος πλούσιος. Нач. Ἵνα δὲ ἐπιθαῤῥῇς οὕτω μετανοήσας ἀληθῶς.

17) л. 169 об. Φίλωνος περὶ τῶν ἐκ περιτομῆς πιστευσάντων ἐν Αἰγύπτῳ Χριστιανῶν, ἅμα καὶ μοναχῶν ἐκ τοῦ ἐπιγεγραμμένου αὐτῷ λόγου, περὶ βίου θεωρητικοῦ, ἢ περὶ ἱκετῶν. Нач. Πολλαχοῦ μὲν τῆς οἰκουμένης ἐστὶ τὸ γένος.

18) л. 171. Ἑρμηνεία λέξεων въ книгѣ св. Діонисія. Нач. Ἀγάμενος=θαυμάσας, ἐκπλαγείς.

110. ($\frac{36}{XXXVII}$) **Діонисія Ареопагита творенія съ схоліями на поляхъ.** Пергам. **XI**, листовъ 201 (дл. $6^{1}/_{2}$, шир. $4^{3}/_{8}$ в.). Ѧрсеніи ⷬѕ. Τῶν Κατηχουμενείων τῆς ἱερᾶς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Λαύρας [72]).

Л. 1. Σχόλια [73]). Нач. Ἰστέον, ὡς τινὲς τῶν ἔξω φιλοσόφων καὶ μάλιστα.

---

[72]) Катихумены или хоры, съ окномъ внутрь храма, гдѣ могла помѣщаться библіотека при лаврѣ св. Аѳанасія на Аѳонѣ. См. А. А. Дмитріевскаго, Современное Богослуженіе на Православномъ Востокѣ. Кіевъ, 1891, вып. 1, стр. 96.

[73]) Въ № 111, на л. 3, это предисловіе имѣетъ заглавіе. «Ἀπὸ σχολίων τινὸς φιλοπόνου ἀνδρός»

1) л. 2. Ἐπίγραμμα εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον изъ слѣд. 2 стиховъ:

Ἀγγελικῶν γραφίδων ἀμαρύγματα πολλακιχήσας·
Ἀνθρώποις ἀννέφηνας ἰδεῖν νοοσύνθετον ἄστρον.

Л. 2.—38. Κεφάλαια (15) и самая книга Діонисія Ареопагита «О Небесной Іерархіи». Нач. Τῷ συμπρεσβυτέρῳ Τιμοθέῳ Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος περὶ τῆς Οὐρανίας Ἱεραρχίας. α'. Πᾶσα δόσις ἀγαθή· καὶ πᾶν δώρημα τέλειον.—Въ № 109 на лл. 12—41 эта книга безъ начала.

2) л. 38 об.—91. Ἐπίγραμμα изъ 2 стиховъ, κεφάλαια (7) и самая книга «О Церковной Іерархіи».—Въ № 109, лл. 101 об.—145.

3) л. 91 об.—173. Ἐπίγραμμα изъ 3 стиховъ, κεφάλαια 13 и самая книга «О Божественныхъ Именахъ».—Въ № 109, лл. 42—101.

4) л. 173 об.—178. Κεφάλαια (5), ἐπίγραμμα изъ 2 стиховъ, и самая книга «О Таинственномъ Богословіи».—Въ № 109, лл. 145 об.—149.

5) л. 179—200. Πίναξ 10-ти посланій Діонисія Ареопагита къ разнымъ лицамъ и самыя посланія. Изъ нихъ здѣсь не достаетъ 2, 3 и 4 посланій къ Гаію, также къ Дороѳею, Сопатру и начала посланія къ Поликарпу.—Въ № 109 всѣ 10 посланій читаются сполна, лл. 150—166.

На л. 3 раскрашенная съ золотомъ заставка.

111. ($\frac{268}{CCLV}$) **Діонисія Ареопагита творенія съ схоліями.** Пергам. **XI,** л. 200 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἀρσένιϊ ξι. Διονυσίου.

Л. 1—200. Πίναξ, прологи, κεφάλαια и самыя книги: 1) л. 4—О Небесной Іерархіи; 2) л. 46—О Божественныхъ Именахъ; 3) л. 128 об.—О Церковной Іерархіи; 4) л. 172 об.—О Таинственномъ Богословіи; 5) л. 178 об.—200—десять посланій, тѣ же, какія въ №№ 109 и 110.

112. ($\frac{215}{CCXVI}$) **Діонисія Ареопагита творенія съ схоліями и другія статьи.** Бум. **XVI,** листовъ 406 (дл. 7, шир. $4^1/_2$ в.), ветхи; почеркъ письма нерадивый. Ἀρσένιϊ ρκ. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

1) л. 1—26. Іоанна Дамаскина Συναγωγὴ δογμάτων στοιχειώδης къ Іоанну епископу Лаодикійскому. Нач. Ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

2) л. 27—32. Ὕμνοι κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Πόνημα Ἰωάννου τοῦ Γεωμέτρου [74]) (X вѣка). Всего 4 гимна. Нач. перваго: Χαῖρε Κόρη χαρίεσσα.

---

[74]) Patrolog. Migné, томъ 106, стр. 856.

3) л. 32 об. Стихи Маѳусаила монаха въ честь Іоанна Геометра. Нач. Κῦδιμ' Ἰωάννη μελιηδέσσι. Этотъ листъ въ срединѣ вырѣзанъ.

4) л. 33. Безъ надписанія. Нач. Εἰκὼν ἐστιν ὁμοίωμα χαρακτηριστικὸν τοῦ πρωτοτύπου.

5) л. 33 об. Περὶ τῆς τῶν ἀριθμῶν ἐτυμολογίας. Нач. Μέτρ. ἀπὸ τοῦ.

6) л. 34. Іоанна Дамаскина Περὶ τῆς θεανδρικῆς ἐνεργείας ξβ'. Нач. Ὁ μακάριος Διονύσιος καινήν τινα θεανδρικὴν ἐνέργειαν φήσας.

7) л. 35. Πρόλογος съ схоліями. Нач. Τὴν μὲν εὐγένειαν.—Въ № 109 и 111 безъ схолій.

Л. 41. Ἰστέον, ὡς τινές. съ схоліями.—Въ № 110 и 111, безъ схолій.

8) л. 47—133. Св. Діонисія Ареопагита книга «О Небесной Іерархіи». Толков. сходно съ № 110.

9) л. 134—236. Его же «О Церковной Іерархіи».

10) л. 237—371. — » — «О Божественныхъ Именахъ».

Л. 371 об. Λουκιανοῦ 2 стиха. Нач. Ἀρρήτων ἐπέων γλώσση σφραγίς.....

11) л. 372—379. Св. Діонисія Ареоп. книга «О Таинственномъ Богословіи». Всѣ съ толкованіями.

12) л. 380. Изъ Исидора Пелусіота выписки и Григорія Нисскаго ὅροι. Нач. Γνῶσίς ἐστιν.

13) л. 381—406. Десять посланій Діонисія Ареопагита—всѣ съ толкованіями, сходными съ № 109.

Имена толкователей упоминаются: Маркъ Ефесскій (л. 51 об.), Іоаннъ Дамаскинъ (л. 52 об.), Діадохъ (л. 236 об.), Іоаннъ Карпаѳійскій (л. 324, 365 и др.).

Изображенія св. Діонисія пишущаго на свиткѣ, въ святительскомъ облаченіи, въ омофорѣ и фелони многокрестномъ, на лл. 47 об., 61 об., 70 об., 134 об., 237 об., 324 об., 349 об., 364 об., 366 об., 372 об.

113. (285 / CCLXXII) **Кесарія, брата Григорія Богослова, творенія.** Пергам **IX—X**, 4, листовъ 210 (дл. $5^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.); послѣдніе листы ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 2—5. Πίναξ σὺν Θεῷ τῶν κεφαλαίων (218) Καισαρίου ἀδελφοῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Л. 5 об. Въ кругѣ раскрашенномъ написано: κεφάλαια Καισαρίου λεχθέντα ἐπὶ σηκρήτου ἀμήν.

На л. 6 въ заставкѣ красивымъ уставнымъ почеркомъ написано заглавіе книги: Πεύσεις, προσαχθεῖσαι ὑπὸ Κωνσταντίου, Θεοχαρίστου, Ἀνδρέου, Γρηγορίου, Δόμνου, Ἰσιδώρου, Λεοντίου, Ἐπισηκρήτῳ Καισαρίῳ, τῷ ἀδελφῷ Γρηγορίου τοῦ ἁγίου ἐπισκόπου Ναζιάνζου, ὁπηνίκα ἐκρατήθη

ἐν Κωνσταντινουπόλει διδάσκειν ἐπὶ ἔτη εἴκοσιν. Πεῦσις α'. Нач. Οἱ τὴν μεγάλην καὶ εὐρίχωρον διαπλέοντες θάλασσαν.

Л. 6 об. Ἀπόκρισις α'. Нач. Πολὺ μὲν ὑπεραναβέβηκε καὶ ὑπερφέρεται τὴν ἐμὴν ἀσθενῆ ἔννοιαν.

Далѣе слѣдуютъ остальныя изъ 218 вопросовъ, предложенныхъ отъ означенныхъ въ заглавіи учениковъ своему учителю св. Кесарію, и столько же отвѣтовъ его, догматическаго и нравственнаго содержанія. Послѣдній 218 вопросъ на л. 177 об. Нач. его: Ἐπειδὴ οὖν καὶ Ἰουδαῖοι τοῦτο διϊσχυρίζονται· καὶ τὸ πολὺ μέρος χριστιανῶν λέγουσιν и проч.

На лл. 178—209. Ἀπόκρισις σιη', коего начало: Οἱ κακόσχολοι Ἰουδαίων συνήγοροι, οὐχ ἑτέρως μοι δοκοῦσιν [75]).

114. ($\frac{431}{\text{I. II, III, in qu.}}$) **Аѳанасія архіепископа Александрійскаго отвѣты на вопросы Антіоха архонта и другія статьи.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 138 (дл. 4, шир. 3 в.). «Безъ лѣт. верхнїѧ тѵпографїи.» Τῶν Ἰβήρων.

На л. 1, бумажномъ, написаны 3 краткія молитвы въ XVII вѣкѣ, съ оттиснутою черною печатью, на которой ликъ и слова неясны.

1) л. 2—82. Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων, ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς παρὰ πολλοῖς ἀπορουμένων, καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεσθαι ὀφειλομένων· Ἐρώτησις α'. Περὶ τοῦ βαπτίσματος. Βαπτισθέντες εἰς Τριάδα ὁμοούσιον.

Л. 2 об. Ἀπόκρισις α'. Нач. Ἀπερίεργος ὁ λόγος. Всего 34 вопроса и отвѣта.

2) л. 82 об.—106. Τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου μοναχοῦ ἐκ τοῦ ὄρους

---

[75]) Въ слав. рук. Моск. Синод. Библіот. подъ №№ 129, 130, 672 и 673 подобные же вопросы и отвѣты, съ 37 по 220, приписываются Сильвестру и Антонію, безъ объясненія, кто они были и когда жили. А Кесарію, брату Григорія Богослова, въ слав. № 592, л. 721, приписываются только нѣкоторыя статьи о Св. Троицѣ. Ученые описыватели слав. рукоп. А. В. Горскій и К. И. Невоструевъ, не признавая Сильвестра и Антонія авторами сихъ вопросовъ и отвѣтовъ, допускаютъ, что составитель ихъ Кесарій, только не братъ Григорія Богослова, скончавшійся около 369 года, по мѣсяц. а. Сергія, ибо въ отвѣтахъ приводятся свидѣтельства изъ такихъ писаній, которыя явились уже по смерти Кесарія, брата Григорія Богослова. Напр. въ 29 отвѣтѣ, на л. 24, написано трисвятое: «Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος.» Эта пѣснь, по другимъ памятникамъ, становится извѣстною въ церковномъ употребленіи около половины V столѣтія. См. Опис. Горск. и Невостр. Отд. II, стран. 143—145, № 129.—Въ 1890 г. Общ. Люб. Др. Письм. издало текстъ славянскаго перевода по списку XV в., принадлежащему Моск. Дух. Акад. (№ 155), съ предисловіемъ и объяснительными приложеніями а. Леонида, подъ именемъ «Бесѣдъ св. Кесарія».

Σινᾶ, ὁμιλία εἰς τὸν ϛ' ψαλμὸν, εἰς τὴν παρείσβασιν τῶν ἁγίων νηστειῶν. Нач. Πρέπουσαν τὴν τῶν νηστειῶν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας ὑπόθεσιν.

3) л. 106 об.—125. Βίος καὶ πολιτεία καὶ διήγησις παράδοξος περὶ τοῦ ὁσίου Μακαρίου τοῦ Ῥωμαίου, τοῦ εὑρεθέντος εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀοικήτου. Нач. Παρακαλοῦμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ ἐλάχιστοι μοναχοὶ Θεόφιλος καὶ Σέργιος.

4) л. 126—138. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ μακαρίου Ζωσίμου· καὶ ὅπως ἐδεήθη τοῦ Θεοῦ καὶ εἰσῆλθεν πρὸς τοὺς μάκαρας, καὶ ἔλαβεν τὰς διοικήσεις αὐτῶν. Ἰαννουαρ. ιθ'. Нач. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦν ἀνὴρ ὀνόματι Ζώσιμος.

Раскрашенныя заставки на лл. 2 и 106 об.

115. ($\frac{213}{\text{CCXXX}}$) **Аѳанасія Александрійскаго творенія.** Бумажн. **XV**, 4, листовъ 398 (дл. $5^1/_4$, шир. $3^1/_4$ в.). Κατηχουμενείων τῆς Λαύρας (См. прим. № 72).

1) л. 1—39. Св. Аѳанасія архіепископа Александрійскаго κατὰ Ἑλλήνων. Нач. Ἡ μὲν περὶ τῆς θεοσεβείας καὶ τῆς τῶν ὅλων ἀληθείας γνῶσις.

2) л. 40—81. Его же. Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, καὶ τῆς διὰ σώματος πρὸς ἡμᾶς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Нач. Αὐτάρκως ἐν τοῖς πρὸ τούτων.

3) л. 81 об.—96. Его же. Πρὸς τοὺς ἐπισκόπους Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ἐπιστολὴ ἐγκύκλιος κατὰ Ἀρειανῶν. Нач. Πάντα μὲν ὅσα ὁ Κύριος ἡμῶν.

4) л. 97—140. Его же. Κατὰ Ἀρειανῶν λόγ. α'. Нач. Αἱ μὲν αἱρέσεις, ὅσαι τῆς ἀληθείας ἀπέστησαν ἐπινοήσασαι μανίαν.

5) л. 140 об.—196. Его же. Κατὰ Ἀρειανῶν λόγ. β'. Нач. Ἐγὼ μὲν ᾤμην τοὺς τῆς Ἀρείου μανίας ὑποκριτάς.

6) л. 196 об.—241. Его же. Κατὰ Ἀρειανῶν λόγ. γ'. Нач. Οἱ ἀρειομανῖται, ὡς ἔοικε, κρίναντες ἅπαξ ἀποστάται γενέσθαι.

7) л. 242—254. Его же. Περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ κατὰ Ἀρειανῶν. Нач. Οἱ κακοτέχνως τὰς θείας γραφὰς βουλόμενοι νοεῖν.

8) л. 254 об.—259. Его же. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξους, ὅτε ὁ παρὰ τῶν Ἀρειανῶν διωγμὸς ἐγένετο. Нач. Ἃ μὲν πεπόνθαμεν, δεινὰ καὶ ἀφόριτά ἐστιν.

9) л. 260—283. Его же. Ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον, περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Нач. Τὰ γράμματα τῆς σῆς ἱερᾶς διαθέσεως ἀπεδόθη μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ.

10) л. 284—288. Его же къ еп. Серапіону. Κατὰ τῶν λεγόντων κτίσμα τὸν Υἱόν. Нач. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον καὶ οὕτως ὀλίγα γὰρ ἀφηκέναι.

11) л. 289. Его же. Καθολικὴ ἐπιστολὴ τοῖς κατὰ τόπον ἀδελφοῖς ἀντιποιουμένοις πίστεως и проч. Нач. Ὅσοι τὴν ἀσέβειαν συνορᾶτε.

12) л. 290. Его же. Ἔλεγχος ὑποκρίσεως τῶν περὶ Μελέτιον καὶ Εὐσέβιον τὸν Σαμοσατέα· κατὰ τοῦ ὁμοιοουσίου. Нач. Ἄνθρωπος καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γέγονε.

13) л. 291 об.—297. Его же. Πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον Κορίνθου. Нач. Ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον πᾶσαν ματαιολογίαν πάντων.

14) л. 298—309. Его же. Κατὰ Ἀπολιναρίου. Нач. Οἱ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν μὴ ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

15) л. 310—324. Его же. Περὶ τῆς σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ, κατὰ Ἀπολιναρίου. Нач. Ὁ μὲν τρόπος τοῦ εὐσεβοῦς ὁ ἄκοπος, ἀγαπητέ.

16) л. 324 об.—334. Его же. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου· ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ Υἱοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ и проч. Нач. Περὶ δὲ οὗ γράφων ἐδήλωσας.

17) л. 335—337. Его же. Περὶ σαρκώσεως τοῦ Λόγου. Нач. Ἐλύπει μὲν τὴν ἁγίαν σύνοδον Παύλου τοῦ Σαμοσατέως ἡ καινοτομία.

18) л. 337 об. Ливерія архіеп. Римскаго къ св. Аѳанасію Александрійскому ἐπιστολή· ὅτι τέλειον ἄνθρωπον ἀνέλαβεν ὁ Θεὸς Λόγος. Нач. Ἐστιν οὖν ἡ ὁμολογία, ἐπιπόθητέ μου Ἀθανάσιε, Λόγος Θεός.

19) л. 338 об. Св. Аѳанасія ἀντίγραφον Ливерію. Нач. Εἷς ὁ Θεός, ἀθάνατος, ἀόρατος, ἀψηλάφητος.

20) л. 339 об.—344. Его же. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀδέλφιον ἐπίσκοπον καὶ ὁμολογητήν, κατὰ Ἀρειανῶν. Нач. Ἐντυχόντες τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας γραφεῖσι.

21) л. 345—365. Его же. Μαρτυρίαι ἐκ τῆς γραφῆς, τῆς κατὰ τὴν φύσιν κοινωνίας· ἐκ τοῦ ὁμοίως εἶναι τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα πρὸς θεωρίαν δυσέφικτον, καὶ μίαν ἔχειν ἐνέργειαν. α'. Περὶ ἐλευθερίας. Нач. Περὶ Πατρὸς ἀναμφίβολον. Всего 50 главъ.

22) л. 366—378. Св. Аѳанасія. Περὶ παρθενίας, ἤτοι περὶ ἀσκήσεως. Нач. Ἀρχὴ λόγου σωτηρίας πρὸς τὴν παρθένον· πρῶτον πάντων πίστευσον εἰς ἕνα Θεόν.

23) л. 379—396. Его же. Πρὸς Μαρκελλῖνον εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν ψαλμῶν. Нач. Ἄγαμαί σε τῆς ἐν Χριστῷ προαιρέσεως, φίλε Μαρκελλῖνε.

24) л. 396 об.—398. Его же. Εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος. Нач. Τῶν μὲν ἀνθρώπων ἡ ἁμαρτία, πολλή τις ἦν.

На лл. 1 и 345 раскрашенныя заставки.

На л. 270. «Ἰησοῦ» безъ сокращенія.

116. ($\frac{221}{\text{I. II, № 11 fol.}}$) **Аѳанасія Александрійскаго творенія.** Бум. **XV**, листовъ 261 (дл. 7, шир. 5 в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Ἀρσένιῐ м҃д.

1) л. 1—217. Слова противъ Еллиновъ и Аріанъ и окружное посланіе къ епископамъ Египта и Ливіи, всего 7 статей, которыя писаны въ № 115, на лл. 1—254.

2) л. 218—261. Тридцать шесть отвѣтовъ св. Аѳанасія на вопросы Антіоха Архонта. Въ № 114, на л. 2—82 тѣ же вопросы и отвѣты раздѣлены только на 34 части. Въ послѣднемъ отвѣтѣ здѣсь конецъ пространнѣе на 10 строчекъ.

На л. 261 об. Послѣсловіе. Нач. Ταῦτα ἐκ πολλῶν ὀλίγα καὶ τῶν ἁγίων προφητῶν παρεθέμεθα.—Въ № 114 сего нѣтъ.

117. ($\frac{254}{CCXLI}$) **Василія Великаго Аскетиконъ, или слова о подвижничествѣ.** Пергам., пис. въ **880** году, 4, листовъ 470 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^1/_2$ в.), изъ нихъ лл. 24—46 бумажные **XIV** вѣка, ветхи. Арсенїй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Листы 1 и 2 бѣлые.

1) л. 3. Ἀσκητικὸν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας. Πρόλογος τῶν ἀσκητικῶν τοῦ αὐτοῦ. Нач. Πολλῶν ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς Θεοπνεύστου γραφῆς δηλουμένων.

2) л. 7. Его же. Ὑποτύπωσις ἀσκήσεως. Нач. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προστάσσοντος.

3) л. 8 об. Его же. Προοίμιον περὶ κρίματος Θεοῦ. Нач. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χρηστότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ.

4) л. 24. Его же. Περὶ πίστεως. Нач. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τὸ ἐπίταγμα τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας καταμαθών.

5) л. 32—130. Ὅροι τῶν ἠθικῶν св. Василія. Κεφ. α΄. Περὶ μετανοίας, καὶ τίς ὁ τῆς μετανοίας καιρός, καὶ περὶ τῶν ἰδιωμάτων αὐτῆς, καὶ περὶ τῶν καρπῶν αὐτῆς· Нач. Ὅτι δεῖ τοὺς πιστεύοντας τῷ Κυρίῳ μετανοῆσαι πρῶτον κατὰ τὸ κήρυγμα Ἰωάννου. Всего 80 ὅρων. Послѣдн. 80 ὅρος на л. 126 об. Ποταποὺς εἶναι βούλεται ὁ λόγος τοὺς χριστιανούς, коего послѣдняя 22 гл. на л. 130 об.—132. Τί ἴδιον χριστιανοῦ; πίστις, δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

6) л. 133—137. Его же. Ὁ ἀσκητικὸς βίος ἕνα σκοπὸν ἔχει τὴν τῆς ψυχῆς σωτηρίαν.

7) л. 138—145. Его же. Ὅροι κατὰ πλάτος. Нач. Ἐπειδὴ χάριτι Θεοῦ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συνεληλύθαμεν.

8) л. 146—377. Ἐπερωτήματα ἀσκητῶν, числомъ 350 [76]), съ указателемъ въ началѣ. Нач. Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Λόγος ἐξουσίαν τοῦ ἐπερωτᾷν· πρῶτον πάντων διδαχθῆναι δεόμεθα· εἰ τάξις τίς ἐστι καὶ ἀκολουθία ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ Θεοῦ.

---

[76]) Въ № 118, на л. 362 об. эти 350 главъ имѣютъ заглавіе: «μεγάλα ἀσκητικά» въ отличіе отъ μικρῶν ἀσκητικῶν, написанныхъ ниже на лл. 407—468, которыя состоятъ изъ 30 главъ.

9) л. 377. Καὶ ὅσα ἐπιτίμια, числомъ 12. Нач. Εἴ τις ὑγιαίνων τῷ σώματι ἀμελοίει τῶν προσευχῶν.

10) л. 379—386. Его же (Василія Великаго). Λόγος περὶ ἀποταγῆς βίου καὶ ἀσκήσεως διατύπωσις καὶ τῆς ἀληθοῦς παρθενίας. Нач. Ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐγένετο καὶ ὁμοίωσιν.

11) л. 386 об.—400. Его же. Παραίνεσις περὶ ἀποταγῆς βίου καὶ τελειώσεως πνευματικῆς. Нач. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι.

12) л. 400 об. Его же. Ἐπιστολὴ къ Григорію Богослову. Нач. Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολὴν, ὥσπερ οἵ τοὺς τῶν φίλων παῖδας.

13) л. 407 об.—468. Его же. Διατάξεις ἀσκητικαὶ πρός τε τοὺς καταμόνας, καὶ τοὺς ἐν κοινοβίῳ ἀσκοῦντας. Πρόλογος. Нач. Τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν ἐπανελόμενος.

Л. 409 об. Κεφ. α' Περὶ τῆς τῶν λογισμῶν ἐπιστάσεως· καὶ ὅτι οὐ κακὸν τὸ σῶμα, ὥς τινες ὑπειλήφασιν. Нач. Καὶ πρῶτον μὲν οὖν κρατητέον ἐκ παντὸς τρόπου τὸν λογισμόν. Всего 30 главъ, которыя на л. 468 об. имѣютъ названіе «μικρῶν ἀσκητικῶν.»

14) л. 469. Σχόλιον [77]) Θеодора Студита. Нач. Ὅτι γνήσιον τοῦ μεγάλου Βασιλείου τὸ παρὸν σύνταγμα· δῆλον μὲν καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ὑφηγορίας. Здѣсь говорится о подлинности твореній Василія Великаго о подвижничествѣ.

На л. 470 запись писца: Ἐτελειώθη ἡ βίβλος αὕτη διὰ χειρὸς Ἀθανασίου μοναχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ, μηνὶ Αὐγούστῳ α', ἰνδ. ιγ,' ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ͵ςτπη' (6388=880 г.).

Послѣдніе листы ветхи.

118. ($\frac{256}{CCXLIII}$) **Василія Великаго Аскетиконъ** одинаковаго состава съ № 117. Пергам. **IX—X**, 4, листовъ 457 (дл. $5^{5}/_{8}$, шир. $3^{1}/_{2}$ в.). Ἀρσένιй ἐ. Διονυσίου. Σχόλιον Θеодора Студита безъ конца; недостаетъ послѣднихъ 14-ти строчекъ, которыя въ № 117 читаются на л. 470.

На л. 457 запись писца: Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ ἡ ἱερὰ βίβλος αὕτη καὶ ψυχωφελῆς μηνὶ Νοεμβρίῳ ιγ', ἰνδ· ιγ'. Κτηθεῖσα μὲν ἀνδρὶ εὐλαβεστάτῳ μονάζοντι καὶ ἡσυχάζοντι καὶ τὰ πρεσβεῖα φέροντι τῆς δὲ τῆς θεοφρουρήτου μάνδρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ θαυματουργοῦ Εὐαρέστου, Ἰωάννῃ. Γραφεῖσα δὲ διὰ χειρὸς Ἰωάννου и проч. Годъ написанія не показанъ. Строчки сей записи расположены въ видѣ четвероконечнаго креста.

[77]) Издано въ I томѣ Палеографич. описанія греч. рук. а. Амфилохія въ таблиц. V—VII, изд. 1879 г. Москва.

119. ($\frac{27}{XXVII}$) **Василія Великаго Аскетиконъ и другія статьи.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 278 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.); первые листы ветхи. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Василія Великаго Λόγος ἀσκητικός. Нач. Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος.

2) л. 3 об. Ἀνάγνωσις β.' Нач. Ἐπεὶ τοίνυν πῶς ἀξίως ὀδύρωμαι τὴν συμφορὰν ταύτην οὐχ εὑρίσκω.

3) л. 5 об. Περὶ ἀσκήσεως къ Григорію Богослову. Нач. Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολήν.—Въ № 117, л. 400 об.

4) л. 10 об.—60. Ἀσκητικαὶ διατάξεις πρός τε τοὺς ἐν κοινοβίοις καὶ κατὰ μόνας ἀσκοῦντας. Всего 28 вопросовъ и отвѣтовъ, а въ № 117, на л. 407 об.—468, такъ называемыхъ «μικρῶν ἀσκητικῶν» 30 вопросовъ и отвѣтовъ, которые тамъ расположены не въ томъ же порядкѣ.

5) л. 60 об. Περὶ ἀποταγῆς βίου.—Въ № 117, л. 386 об.

6) л. 66. Εἰ τοίνυν συμβήσε(ται) κατὰ περίστασίν τινα.

7) л. 71 об. Πρόλογος ἀσκητικός.—Въ № 117, л. 133.

8) л. 75 об. Πρόλογος ἕτερος ἀσκητικῶν διατάξεων, τῶν κατὰ πλάτος ἐκτεθέντων. Нач. Ὁ φιλάνθρωπος Θεός, ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν.

9) л. 78 об. Ὅλως δὲ τρεῖς ταύτας διαφορὰς ἐγὼ τῆς διαθέσεως.

10) л. 81 об.—236. Ὅροι κατὰ πλάτος νέ. Ἐρώτ. ά. Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ λόγος. Ἀπόκρ. α'. Τὸ ἐρώτημα ὑμῶν ἀρχαῖόν ἐστι καὶ πάλαι προεκδεδομένον. Эти 55 вопросовъ и отвѣтовъ составляютъ начало, такъ называемыхъ «μεγάλων ἀσκητικῶν», которыхъ далѣе на лл. 150 об.—236 еще по 313 вопрос. и отв. [78]). Между ними, на л. 150, Προοίμιον τῶν κατ' ἐπιτομὴν ὅρων. Нач. Ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς ὁ διδάσκων. Въ такомъ же порядкѣ эти вопросы и отвѣты изложены въ № 121, на лл. 74 об.—117 и 120 об.—182, а въ №№ 117, 118 и 120 вмѣстѣ изложены 350 вопросовъ и отв. «μεγάλων ἀσκητικῶν».

11) л. 236—240. Ὅσα ἐξετέθησαν ἐπιτίμια. Нач. Εἴ τις ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ μοναστηρίου, μὴ λαβὼν εὐλογίαν. Всего 80 правилъ, а въ №№ 117 и 118 только по 12-ти.

12) л. 240 об.—268. Выписки изъ отвѣтовъ св. Аѳанасія Александрійскаго на вопросы Антіоха Архонта. Περὶ ἀναγκαίων τῆς θείας γραφῆς ζητημάτων и проч. Нач. 1-го вопроса: Πόθεν κοινοῦνται ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου λογισμοὶ καὶ λόγοι βλάσφημοι и проч. Нач. 1-го отвѣта: Ὁ διάβολός ἐστιν, ὁ τοῦτο ἐργαζόμενος. Всего 80 вопросовъ и отвѣтовъ.

[78]) Patrolog. Migne, t. 31, pag. 905—1055, по 55 вопросовъ и отвѣтовъ и pag. 1080—1305, по 313-ти вопросовъ и отвѣтовъ.

13) л. 268 об. Св. Нила. Περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγ'. Нач. Εἴ τις βούλοιτο εὐῶδες θυμίαμα κατασκευάσαι. Прерывается на 117 главѣ.

На л. 1 раскрашенная заставка; многія заглавныя буквы раскрашены съ золотомъ, съ изображеніями птичекъ и рыбокъ.

120. ($\frac{28}{XXVIII}$) **Василія Великаго Аскетиконъ.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 378 (дл. 8, шир. $5^1/_2$ в.); въ началѣ и концѣ ветхи. Κουτλουμουσίου (изъ монастыря Кутлумуша на Аѳонѣ).

На л. 1 (пергам.) отрывокъ изъ службы св. Кириллу Александрійскому (9 Іюня), а на послѣднемъ листѣ (пергаменномъ) отрывокъ изъ службы препод. Никитѣ, игумену обители Мидикійскія (3 Апрѣля); почеркъ письма XI вѣка.

1) л. 2—4. Ἀσκητικὰ Василія Великаго. Πρόλογος.

2) л. 5. Ὑποτύπωσις.

3) л. 6. Προοίμιον.

4) л. 18. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι.

5) л. 26—100. Κεφάλαια (80) о подвижнической жизни, изъ нихъ α'. Περὶ μετανοίας, съ указателемъ.

Л. 101. Τὸ ἴδιον χριστιανοῦ.

6) л. 102 об. Ὁ ἀσκητικὸς βίος.

7) л. 107. Ὅροι. Ἐπειδὴ Θεοῦ χάριτι.

8) л. 112 об.—306. Μεγάλα ἀσκητικὰ—изъ 350-ти главъ съ указателемъ. Всѣ эти статьи въ томъ же порядкѣ находятся въ №№ 117 и 118.

9) л. 306. Καὶ ὅσα ἐπιτίμια τοῖς ἁμαρτάνουσι, числомъ 65. Въ №№ 117 и 118 только по 12, а въ № 119 епитимійныхъ правилъ 80.

10) л. 311 об. Κανων περὶ μοναστριῶν. Нач. Ἡ ὀμώσασα τὸν τυχόντα ὅρκον ἀφοριζέσθω ἑβδομάδας δύο. Всего 19 правилъ, которыя находятся и въ № 119, на л. 239 об.—240, только въ другомъ порядкѣ.

11) л. 312 об. Καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς τραπέζης διαφόρων ἁγίων. Нач. Ὁ προεστῶς καὶ ὁ παρὰ τοῦτο ἐκλεγείς. Всего 18 правилъ.

12) л. 313 об. Περὶ βαπτίσματος λόγ. α'. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ [79]).

13) л. 321. Λόγ. β'. Нач. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐντολὴν δεδωκότος ἡμῖν ἀγαπᾶν ἀλλήλους.

---

[79]) Въ № 121, на л. 182 об., это слово имѣетъ надписаніе: Ὅτι δεῖ πρῶτον μαθητευθῆναι τῷ Κυρίῳ, καὶ τότε καταξιωθῆναι τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. То же въ изд. 1839 г. Monach. ordinis s. Benedicti, t. 2, p. 2, pag. 887.

14) л. 349. Λόγ. γ'. Нач. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τῇ μνήμῃ τῶν τοῦ μονογενοῦς [80]).

15) на лл. 352 об.—378 по 13-ти вопросовъ и отвѣтовъ, которые въ № 121, на л. 203 имѣютъ надписаніе: «κεφάλαια τοῦ β' λόγου, τεμνομένου εἰς κεφ. ιγ'. Нач. 1-го вопр. Εἰ πᾶς βαπτισθεὶς τὸ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ и проч. Нач. 1-го отвѣта: Εἰ πάντες οἱ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπιθυμοῦντες.

121. $(\frac{29}{XXIX})$ **Василія Великаго Аскетиконъ.** Пергам., пис. въ **1086** году, въ 2 столбца, листовъ 272 (дл. 8, шир. $5^1/_2$ в.), листы нѣкоторые ветхи. а҃рсе́нїй ві. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Въ раскрашенной заставкѣ заглавіе статьи Василія Великаго: Προδιαλαλιὰ καὶ προεισήγησις τῶν ἀσκητικῶν ὑποτυπώσεων [81]). Нач. Καλὰ μὲν τοῦ βασιλέως τὰ πρὸς τοὺς ὑπηκόους νομοθετήματα. Нѣтъ въ другихъ рукописяхъ.

2) л. 3. Ὑποτύπωσις.

3) л. 3 об. Προοίμιον—περὶ κρίματος Θεοῦ.

4) л. 11—Περὶ πίστεως. Нач. Θεοῦ ἀγαθοῦ χάριτι.—То же въ №№ 117, 118 и 120.

5) л. 15. Περὶ τῶν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ἀπηγορευμένων, ἢ ἐγκεκριμένων. Нач. Τὰ περὶ τῆς ὑγιαινούσης πίστεως.

6) л. 15 об.—67. Ὅροι 80 κεφ. объ аскетической жизни. 1) Περὶ μετανοίας.—То же въ №№ 117, 118 и 120.

7) л. 67 об. Πρόλογος.

8) л. 70. Ὅροι κατὰ πλάτος.—Тѣ же въ №№ 117, 118 и 120.

9) л. 73 об. Κεφάλαια τῶν κατὰ πλάτος ὅρων, числомъ 55.

Л. 74 об.—117. Изложеніе сихъ 55-ти главъ. Нач. 1-го вопроса: Ἐπειδὴ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ λόγος ἐξουσίαν τοῦ ἐπερωτᾷν. Нач. 1-го отв. Τὸ ἐρώτημα ὑμῶν ἀρχαῖον. Эти главы въ № 119, на лл. 81 об.—145 составляютъ начало такъ называемыхъ «μεγάλων ἀσκητικῶν»; продолженіе и окончаніе ихъ писано ниже на лл. 121—182.

Л. 117 об. Πρόλογος ἀσκητικός. Нач. Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος.—Въ № 119, л. 1, то же.

Л. 120 об. Προοίμιον τῶν κατ᾽ ἐπιτομὴν ὅρων. Нач. Ὁ φιλάνθρωπος Θεός.—Въ № 119, л. 75 об., то же.

---

80) Въ № 121, на л. 201, надписаніе этого слова: Ὅτι δεῖ τὸν ἀναγεννηθέντα διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος τρέφεσθαι λοιπὸν τῇ μεταλήψει τῶν θείων μυστηρίων.—То же въ изд. 1839, Monach. ordinis s. Benedicti, t. 2, pag. 921.

81) Monach. ordinis s. Benedicti edit. Parisina, 1839, t. 2, pars 1, pag. 277 заглавіе этой статьи «Ἀσκητικὴ προδιατύπωσις.»

Л. 121—182. Κεφάλαια τῶν ὅρων τῶν κατ' ἐπιτομήν, числомъ 313, и изложеніе ихъ. Ἐρώτησις α'. Εἰ ἔξεστιν ἢ συμφέρει τινὶ ἑαυτῷ ἐπιτρέπειν καὶ ποιεῖν, ἢ λέγειν, ἃ νομίζει καλὰ, ἄνευ τῆς μαρτυρίας τῶν θεοπνεύστων γραφῶν.

Л. 128. Ἀπόκρισις α'. Нач. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντος· περὶ μὲν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Эти главы изъ числа «μεγάλων ἀσκητικῶν», начало ихъ выше на л. 74 об.—117.—Въ № 119 то же на лл. 150 об.—236.

На л. 177, послѣ 286 главы, написано тѣмъ же писцомъ: «Ἐγράφη ἡ βίβλος πρὸς τὸ παλαιότατον ἀντίγραφον, τὸ κομισθὲν ἀπὸ τοῦ Πόντου καὶ τῶν τόπων ἐκείνων, ἐν οἷς ὁ μέγας Βασίλειος τὸν μονήρη βίον ἤσκησεν· ἀντανεγνώσθη δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀπὸ Καισαρείας τὴν εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ πτωχείῳ τῷ ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομηθέντι ἐπὶ τῆς νῦν καλουμένης Βασιλειάδος. Ταῦτα τὰ κζ' (послѣднія изъ числа 313 «μεγάλων ἀσκητικῶν») καὶ τὰ ἐπιτίμια ἐκ τῆς βίβλου τῆς ἀπὸ Καισαρείας προσετέθησαν». Эта же запись и въ № 119, на л. 227.

10) л. 182 об.—202. Три слова περὶ βαπτίσματος.—Въ № 120 тѣ же на лл. 313 об.—352.

11) л. 203—218. Κεφάλαια τοῦ β' λόγου, τεμνομένου εἰς κεφάλαια ιγ'. Эти 13 вопросовъ и отвѣтовъ въ № 120 писаны на лл. 352 об.—378.

12) л. 219. Περὶ πίστεως. Нач. Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι τῷ προσερχομένῳ ὑγιαίνουσι λόγοις.

13) л. 220—253. Διατάξεις πρὸς τοὺς ἐν κοινοβίῳ καὶ κατὰ μόνας ἀσκοῦντας, числомъ 35 κεφ. Нач. Τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν. Въ № 117, на лл. 407 об.—468 показано 30 главъ, подъ названіемъ «μικρῶν ἀσκητικῶν», съ прологомъ въ началѣ «Τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν», которымъ здѣсь начинается первая глава.

14) л. 253 об.—257. Ἐπιστολὴ πρὸς Χίλωνα τὸν αὐτοῦ (Василія Великаго), μαθητήν. Нач. Σωτηρίου πράγματος εὐγενήσομαί σοι, ὦ γνήσιε ἀδελφέ.

15) л. 257. Λόγος ἀσκητικός. Нач. Ὁ ἄνθρωπος κατ' εἰκόνα.—Въ № 117, л. 379.

16) л. 259. Περὶ ἀποταγῆς βίου. Нач. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες.—Въ № 117, л. 386 об.

17) л. 266. Περὶ ἀσκήσεως· πῶς δεῖ κοσμεῖσθαι τὸν μοναχόν. Нач. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων ἀκτήμονα βίον κεκτῆσθαι.

18) л. 267 об. Νουθεσία πρὸς τοὺς νέους. Нач. Μάθε σὺ ὁ μονάζων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος.

19) л. 267 об. Πρὸς μοναχὸν ἐκπεσόντα. Нач. Χαίρειν οὐ λέγομεν, ὅτι οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν.

20) л. 269—272. Καὶ ὅσα ἐπιτίμια, числомъ 80. Нач. Εἴ τις ἐξέλθοι ἐκ τοῦ μοναστηρίου, μὴ λαβὼν εὐλογίαν.—Тѣ же въ № 119, на лл. 236—240.

На л. 272 запись писца: Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ ἡ βίβλος αὕτη μηνὶ Ἀπριλλίῳ κα΄, ἰνδ. θ΄, ἔτους ͵ςφϞδ΄ (6594=1086 г.), διὰ χειρὸς Ἰωάννου, εὐτελοῦς μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου, ἤτοι τοῦ ἁγίου Ἀβερκίου τοῦ ἐν τῷ πατριαρχ. . . . .

На начальныхъ внѣ счета листахъ краткія молитвы и записи разными почерками о принадлежности сей рукописи Иверскому на Аѳонѣ монастырю.

Раскрашенныя заставки на лл. 1, 74 об., 117 об., 120 об., 182 об. и 219 об.

122. ($\frac{252}{CCXXXIX}$) **Василія Великаго Аскетиконъ и другія статьи.** Пергам. **X**, 4, листовъ 324 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.). Арсеній. Μονῆς Γαλησίου. Τοῦ Παντοκράτορος.

Листъ 1-й—пергаменный, въ 2 столбца, отрывокъ XII вѣка, изъ стихиръ на страстную седмицу.

1) л. 2. Πρόλογος τῶν ἀσκητικῶν.

2) л. 3 об. Ὑποτύπωσις ἀσκήσεως.

3) л. 4 об. Προοίμιον.

4) л. 12 об. Περὶ πίστεως.

5) л. 17 об. Ὅροι (80) о подвижничествѣ; κεφ. α΄, περὶ μετανοίας.

6) л. 71 об. Πρόλογος ἀσκητικός.

7) л. 75. Ὅροι κατὰ πλάτος.

8) л. 79—207. Ἐπερωτήματα ἀσκητῶν всего 350 κεφαλ., такъ называемыхъ «μεγάλων ἀσκητικῶν». Всѣ эти статьи въ томъ же порядкѣ значатся въ №№ 117, 118 и 120.

9) л. 208. Καὶ ὅσα ἐπιτίμια, числомъ 53, въ № 120, л. 306—ἐπιτ. 65.

10) л. 211. Κανὼν περὶ μοναστριῶν. Всего 19 правилъ;—тѣ же въ № 120, на л. 311 об.

11) л. 211 об. Καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς τραπέζης διαφόρων ἁγίων.—Всего 18 правилъ;—тѣ же въ № 120, на л. 312 об.

12) л. 212 об.—251. Λόγοι πρὸς τοὺς τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦντας, κεφ. 30, съ указат. впереди;—тѣ же въ №№ 117 и 118 (μικρὰ ἀσκητικά).

13) л. 252. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων ἀκτήμονα βίον κεκτῆσθαι.—То же въ № 121, л. 266.

14) л. 253 об. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες.—То же въ № 121, л. 259 и въ №№ 117, 118.

15) л. 263. Ἐπιστολὴ πρὸς μονάζοντας. Нач. Ἡγοῦμαι μὲν μηδεμιᾶς ἑτέρας ὑμᾶς τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι παρακλήσεως δεῖσθαι.

Послѣ сего посланія на л. 263 об. приписано писцомъ: «Φανερῶς ὁ μέγας οὗτος ὀφθαλμὸς τῆς ἐκκλησίας Βασίλειος τὰ ἀσκητικὰ αὐτοῦ διδάγματα διὰ τῆς παρούσης ταύτης ἐπιστολῆς ἐπεσημήνατο κυριώτατα».

16) л. 264—292. Василія Великаго. Πρὸς Εὐνόμιον περὶ Υἱοῦ. Λόγος α'. Нач. Εἰ μὲν ἐβούλοντο πάντες ἐφ' οὓς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

17) л. 292 об.—323—»—δεύτερος λόγος πρὸς Εὐνόμιον περὶ Υἱοῦ. Нач. Ἐν τοίνυν τοῖς περὶ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων λόγοις ὑποκατασκευάσας.

123. ($\frac{255}{CCXLII}$) **Василія Великаго Аскетиконъ и Шестодневъ.** Пергам. **XI,** 4, листовъ 355 (дл. $5^3/_4$, шир. 4 в.).

Лл. 1—7 бумажные, на которыхъ въ XVII в. писаны: 1) часть канона муч. Христофору (мая 9) и 2) стихиры Апостолу Симону Зилоту (мая 10). Κουτλουμουσίου.

1) л. 8. Ὑποτύπωσις ἀσκήσεως.—Въ № 117, л. 7.

2) л. 9. Προοίμιον.—Въ № 117, л. 8 об.

3) л. 19 об. Τὰ ἀσκητικά. Περὶ πίστεως.—Въ № 117, л. 24.

4) л. 25 об. Λόγος ἀσκητικός.—Въ № 117, л. 138.

5) л. 34—97. Κεφάλαια τῶν διὰ πλάτους ὅρων, числомъ 55, а далѣе, на лл. 97 об.—183, ὅροι κατ' ἐπιτομήν, числомъ 313 тѣ же, какія въ № 119, на лл. 81—149 и 150 об.—236, и въ № 121, на лл. 74 об.—117 и 120 об.—182.—Въ № 118 тѣ же вопросы и отвѣты, числомъ 350, называются «μεγάλα ἀσκητικά».

6) л. 184. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες.—То же въ №№ 117, 118, 121 и 122.

7) л. 194 об.—244. Λόγοι πρὸς τοὺς τὸν μονήρη βίον ἀσκοῦντας.—Эти 30 главъ «μικρῶν ἀσκητικῶν» см. въ №№ 117, 118 и 122.

8) л. 245. Σχόλιον Θеодора Студита.—То же въ №№ 117 и 118.

9) л. 246. Василія Великаго. Πρὸς κανονικὴν (Θεοδώραν). Нач. Ὀκνηροὺς ἡμᾶς ποιεῖ πρὸς τὸ γράφειν τὸ μὴ πεπεῖσθαι τὰς ἐπιστολὰς ἡμῶν πάντως ἐγχειρίζεσθαι.

10) л. 250—251. Ὅσα ἐπιτίμια, числомъ 30. Нач. Εἴ τις ὑγιαίνων τῷ σώματι ἀμελοίη.

Л. 252. Ἕτερα ἐπιτίμια ἐπὶ τῶν παραπιπτόντων ἐξ οἰκείας ῥαθυμίας (числомъ 32). Нач. Ὁ παραλειπὼν τοῦ κανόνος τὸ ἐξάψαλμον.

Л. 255—257. Ἐπιτίμια πρὸς μοναχοὺς (числомъ 45). Нач. Εἴ τις ἐξέλθοι τοῦ μοναστηρίου, μὴ λαβὼν εὐλογίαν. Въ №№ 117—122 τὰ ἐπιτίμια расположены въ другомъ порядкѣ и не въ одинаковомъ количествѣ.

11) л. 257—354. Его же. Εἰς τὴν ἑξαήμερον θ' ὁμιλίαι.—Тѣ же въ № 81, на л. 121—188. Начала бесѣдъ здѣсь на лл. 258, 269, 279 об., 291, 299, 310, 325, 333 об. и 345 об.—У послѣдней бесѣды конца нѣтъ.

Раскрашенная заставка на л. 8-мъ.

121. ($\frac{21}{XXI}$) Василія Великаго 44 бесѣды. Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 295 (дл. $8^1/_2$, шир. $5^3/_4$ в.); переплетъ старинный досчатый, въ черной кожѣ. Арсеній е. Ξηροποτάμου. Γενναδίου ἱερομονάχου.

Л. 1 об. Πίναξ первыхъ 19-ти бесѣдъ.

Ὁμ. 1) л. 2. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πρώτου ψαλμοῦ. Нач. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος.

2) л. 11. Εἰς ζ' ψαλμόν. Нач. Δοκεῖ πως ἐναντίως ἔχειν πρὸς τὴν ἐν ταῖς βασιλείαις ἱστορίαν.

3) л. 21. Εἰς ιδ' ψαλμόν. Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου.... Нач. Τὸν τέλειον ἡμῖν ὁ λόγος ὑπογράψαι βουλόμενος.

4) л. 26 об. Εἰς μέρος ιδ' ψαλμοῦ, κατὰ τοκιζόντων. Нач. Χθὲς εἰς τὸν τεσσαρες-και-δέκατον ψαλμὸν ὑμῖν διαλεγόμενοι.

5) л. 34. Εἰς κη' ψαλμόν. Нач. Ὁ εἰκοστὸς ὄγδοος ψαλμὸς ἔχει μὲν καὶ τὸ κοινὸν τῆς ἐπιγραφῆς.

6) л. 45. Εἰς κη' φαλ.—Εἰς τὸ. Προσκηνήσατε τῷ Κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ. Нач. Ἔξω τῆς ἁγίας αὐλῆς οὐ χρὴ προσκυνεῖν τῷ Κυρίῳ.

7) л. 50. Εἰς κθ' φαλ. Нач. Ψαλτήριον μὲν τροπικῶς καὶ ὄργανον ἡρμοσμένον.

8) л. 58 об. Εἰς λβ' φαλ. Нач. Συνήθης τῇ γραφῇ τῆς ἀγαλλιάσεως ἡ φωνή.

9) л. 69 об. Εἰς λγ' φαλ. Нач. Ἐπὶ δύο ὑποθέσεις ἕλκει ἡμᾶς ἡ ἔννοια τοῦ ψαλμοῦ.

10) л. 84. Εἰς λζ' φαλ. Нач. Οἱ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς λόγοι στήσονται ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ.

11) л. 92. Εἰς μδ' φαλ. Нач. Φαίνεται μὲν καὶ οὗτος ὁ ψαλμός.

12) л. 102 об.—107. Εἰς με' φαλ. Нач. Προφητείαν μοι δοκεῖ περιέχειν ὁ ψαλμός. Конца нѣтъ.

13) л. 108—116. Εἰς μη'. φαλ. Начала нѣтъ, которое по № 125, на л. 96, читается такъ: Ἐφαντάσθησαν μὲν τινες καὶ τῶν ἔξω περὶ τοῦ ἀνθρωπείου τέλους.

14) л. 117. Εἰς νθ' φαλ. Нач. Πρὸς τὸ πρόθυμον ἀφορῶντα τῆς ὑμετέρας ἀκοῆς.

15) л. 120 об. Εἰς ξα' φαλ. Нач. Δύο ψαλμοὺς ἔγνωμεν ὑπὲρ Ἰδιθοὺμ ἔχοντας ἐπιγραφήν.

16) л. 125 об. Εἰς ριδ' φαλ. Нач. Πάλαι προκαταλαβόντες τὸν ἱερὸν τοῦτον τῶν μαρτύρων σηκόν.

Всѣ 16 бесѣдъ имѣются въ № 125, на л. 2—118 [82]).

---

82) Editio Parisina, 1839, t. I, part. 1 et 2, D. Iuliani Garnier, presbyteri et monachi Benedictini.

17) л. 133. Περὶ πλουτούντων. Нач. Διπλοῦν τὸ εἶδος τῶν πειρασμῶν.—Въ № 125, л. 156 об., δμ. 23.

18) л. 138 об. Κατὰ πλεονεξίας. Нач. Εἴρηται πρῴην ἡμῖν τὰ περὶ τοῦ νεανίσκου.—Въ № 125, л. 162 об., δμ. 24.

19) л. 146. Εἰς τὸ· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος. Нач. Πᾶσα μὲν ἡ τῶν Εὐαγγελίων φωνὴ μεγαλοφυεστέρα.—Въ № 125, л. 232 об., δμ. 33.

20) л. 149 об. Περὶ Εὐχαριστίας. Нач. Ἠκούσατε τῶν ῥημάτων τοῦ ἀποστόλου.—Въ № 125, л. 141, δμ. 21.

21) л. 155. Εἰς τὴν μάρτυρα Ἰουλίτταν. Περὶ Εὐχαριστίας. Нач. Ἡ μὲν ὑπόθεσις τῆς ἐκκλησίας ἐστὶ τὸ ἐπὶ τῇ μακαρίᾳ μάρτυρι.—Въ № 125, л. 148, δμ. 22.

22) л. 162 об. Ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός. Нач. Πολλοὶ τῆς διδασκαλίας οἱ τρόποι· οἱ διὰ τοῦ ἱεροψάλτου Δαυίδ.—Въ № 125, л. 171 об., δμ. 25.

23) л. 170. Εἰς τὸ· Πρόσεχε σεαυτῷ. Нач. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίσας.—Въ № 125, л. 134, δμ. 20.

24) л. 176 об. Κατὰ ὀργιζομένων. Нач. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν παραγγελμάτων.—Въ № 125, л. 181, δμ. 26.

25) л. 181 об. Περὶ φθόνου. Нач. Ἀγαθὸς ὁ Θεὸς καὶ ἀγαθῶν τοῖς ἀξίοις παρεκτικός.—Въ № 125, л. 188, δμ. 27.

26) л. 187. Περὶ πίστεως. Нач. Θεοῦ μεμνῆσθαι μὲν διηνεκῶς εὐσεβές.—Въ № 125, л. 230, δμ. 32.

27) л. 189 об. Ῥηθεῖσα ἐν λακίζοις. Нач. Ἀνταγωνίζεται ὁ ἐχθρός· φιλονεικῶν τῷ ἔξωθεν θορύβῳ.—Въ № 125, л. 255 об., δμ. 39.

28) л. 196. Πρὸς τοὺς νέους· ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων. Нач. Πολλά με τὰ παρακαλοῦντά ἐστι ξυμβουλεῦσαι ὑμῖν, ὦ παῖδες.—Въ № 125, л. 287, δμ. 44.

29) л. 205. Ῥηθεῖσα ἐν λιμῷ καὶ αὐχμῷ. Нач. Λέων ἐρεύξεται· καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται;—Въ № 125, л. 193 об., δμ. 28.

30) л. 213. Περὶ νηστείας. Нач. Σαλπίσατε, φησίν, ἐν νεομηνίᾳ, σάλπιγγι.—Въ № 125, л. 122 об., δμ. 18.

31) л. 219. Λόγος ἕτερος περὶ νηστείας. Нач. Παρακαλεῖτε, φησίν, ἱερεῖς τὸν λαόν.—Въ № 125, л. 129 об., δμ. 19.

32) л. 224. Κατὰ μεθυόντων. Нач. Κινεῖ μέν με πρὸς τὸν λόγον τὰ ἑσπερινὰ θεάματα.—Въ № 125, л. 223 об., δμ. 31.

33) л. 230. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν παροιμιῶν. Нач. Ἀγαθὸς ὁ τῆς εὐπειθείας μισθός.—Въ № 125, л. 202 об., δμ. 29.

34) л. 242. Ὁμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ βάπτισμα. Нач. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομῶν, τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων.—Въ № 125, л. 215 об., δμ. 30.

35) л. 248. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς μ' μάρτυρας. Нач. Μαρτύρων (δὲ) μνήμης τίς ἂν γένοιτο κόρος τῷ φιλομάρτυρι;—Въ № 125, л. 246 об., δμ. 37.

36) л. 253 об. Εἰς Γόρδιον τὸν μάρτυρα. Нач. Νόμος ἐστὶ φύσεως ταῖς μελίσσαις μὴ ἀπαίρειν τῶν σίμβλων.—Въ № 125, л. 240, ὁμ. 36.

37) л. 259. Εἰς Βαρλαὰμ τὸν μάρτυρα. Нач. Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων οἱ θάνατοι κοπετοῖς ἐκοσμοῦντο καὶ δάκρυσιν.—Въ № 125, л. 238, ὁμ. 35 [83]).

38) л. 261. Ἐπιστολὴ πρὸς παρθένον ἐκπεσοῦσαν (въ № 125—σφαλεῖσαν). Нач. Νῦν καιρὸς ἐκβοῆσαι τὸ προφητικὸν ἐκεῖνο λόγιον.—Въ № 125, л. 299 об., ὁμ. 47.

39) л. 265. Ἐπιστολὴ πρὸς μονάζοντα ἐκπεσόντα. Нач. Διττός μοι φόβος ἐνέσκηψε τοῖς τῆς διανοίας κόλποις.—Въ № 125, л. 298, ὁμ. 46.

40) л. 267. Εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ γένναν. Нач. Χριστοῦ γέννησις· ἡ μὲν οἰκεία καὶ πρώτη καὶ ἰδία αὐτοῦ τῆς θεότητος. Конца нѣтъ.—Въ № 125, л. 281 об.—287, ὁμ. 43.

41) л. 273. Πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὺς λέγομεν. Нач. Μεγάλη παράκλησις ψυχαῖς.

42) л. 273. Κατὰ Σαβελλιανῶν, Ἀρείου καὶ τῶν ἀνομοίων. Нач. Μάχεται Ἰουδαϊσμὸς Ἑλληνισμῷ, καὶ ἀμφότεροι Χριστιανισμῷ.—Въ № 125, л. 275 об., ὁμ. 42.

43) л. 278 об. Περὶ τοῦ· μὴ προσηλῶσθαι τοῖς βιωτικοῖς, καὶ περὶ τοῦ γενομένου ἐμπρησμοῦ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας. Нач Ἐγὼ μὲν ᾤμην, ἀγαπητοί, σφοδρότερον.—Въ № 125, л. 267, ὁμ. 41.

44) л. 287. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ὤφειλεν ἄνθρωπος ἐν τῇ παρὰ Θεῷ δόξῃ.—Въ № 125, л. 262, ὁμ. 40.

Л. 294. Βασιλεῖς Ἀθηνῶν ἐκράτησαν ἔτη σϛʹ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Нач. Κέκρωψ ὀδιφυὴς πρῶτος βασιλεὺς Ἀθηνῶν τῆς φυλῆς τοῦ Ἰαφέθ.

Л. 295 об. Περὶ τοῦ ἔστιν. Нач. Τὸ ἔστιν ἡνίκα ἀρχὴ λόγου.

На л. 296 записи писца: 1) Μετεωρισμὸν ὀφθαλμῶν μὴ δῷς μοι и проч. 2) Κύριε, βοήθει τῷ σῷ δούλῳ Κωνσταντίνῳ, τῷ ἐκτελειώσαντι ταύτην τὴν δέλτον. 3) Ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, οὕτως κἀγὼ γράφοντι βιβλίου τέλος.» Кромѣ того другимъ почеркомъ писаны хронологическія записи. Нач. Ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως Ἰλίου ἱερέως ἔτη ͵δτνεʹ. Послѣдняя замѣтка показываетъ ͵ϛϡοδʹ ἔτος (6974=1466 г.). Должно быть на этомъ основаніи на 1 листѣ рукою Скіады помѣчено: «Exscriptus anno 1466». Профессоръ Маттеи въ своемъ описаніи греч. рукописей Синод. Библ., изд. въ 1805 году, на стран. 38, замѣчаетъ, что эта рукопись писана въ XII—XIII в. «ad imitationem vetustorum codicum», неизвѣстно на какомъ основаніи. По сравненію почерка письма сей рукописи съ другими древними скорописными рукописями думается, что въ Указ. а.

[83]) Всѣ означ. бесѣды in edit. Parisina 1839, Monach. ordinis s. Benedicti, t. 2, partes 1 и 2.

Саввы, изд. 1858 г., стр. 53, болѣе правильно написаніе ея отнесено къ IX—X вѣку.

На л. 2 раскрашенная заставка.

125. ($\frac{20}{XX}$) **Василія Великаго 51 бесѣда.** Пергам. **977** года, въ 2 столбца, листовъ 314 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_2$ в.); первые и послѣдніе листы ветхи. ~~Ѯн~~. Λαύρας.

На л. 1 (пергам. X в.) отрывокъ изъ 1-ой бесѣды Іоанна Златоустаго на Ев. отъ Матѳея, къ которому приклеена бумажка съ надписью: «Златоѹстаго книга на Матѳеа Евангелиста, греческаа, харатейнаа, в десть без досокъ. Хиландарскаа».

Л. 2—118. Бесѣды 1—16 на псалмы, которыя въ № 124, на лл. 2—132.

Л. 118 об. ʽОμ. 17. Εἰς ριε΄ ψαλμόν. Нач. Πίστις ἡγείσθω τῶν περὶ Θεοῦ λόγων.

Л. 122 об.—235. ʽОμ. 18—33, соотвѣтствуютъ въ № 124, бесѣдамъ: 30, 31, 23, 20, 21, 17, 18, 22, 24, 25, 29, 33, 34, 32, 26 и 19.

Л. 236. ʽОμ. 34. Εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Нач. ʽΟ βαπτιζόμενος, εἰς Τριάδα βαπτίζεται, εἰς Πατέρα, καὶ Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα.

Л. 238—251. ʽОμ. 35, 36, 37, соотвѣтствуютъ въ № 124 бесѣдамъ: 37, 36 и 35, на лл. 248—260.

Л. 252—255. ʽОμ. 38. Εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα. Нач. Οὐκ ἀγνοῶ τὸ μέγεθος τῶν ὑπὸ τῆς πανηγύρεως ἐγκωμίων.

Л. 255 об.—295. ʽОμ. 39—44, соотвѣтствуютъ въ № 124 бесѣдамъ: 27, 44, 43, 42, 40, и 28.

Л. 296—298. ʽОμ. 45. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰταλοὺς καὶ Γάλλους ἐπισκόπους τῆς δύσεως περὶ τοῦ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας. Нач. ʽΟ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, σῶμα ἑαυτοῦ καταδεξάμενος.

Л. 298—303. ʽОμ. 46, 47. Ἐπιστολαί. Соотвѣтствуютъ въ № 124 ἐπιστ. 39 и 38.

Л. 303 об. ʽОμ. 48. Ἐπιστολὴ πρὸς Ὄπτιμον ἐπίσκοπον εἰς τὰ κατὰ τὸν Κάϊν ἑπτὰ ἐκδικούμενα. Нач. Καὶ ἄλλως ἡδέως ὁρῶν τοὺς ἀγαθοὺς παῖδας.

Л. 307 об. ʽОμ. 49. Πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὺς λέγομεν. Нач. Μεγάλη παράκλησις ψυχαῖς. Въ № 124 есть только конецъ этой бесѣды, на л. 273.

Л. 310. ʽОμ. 50. Περὶ τελειότητος βίου μοναχῶν. Нач. Πολλῶν ὄντων τῶν ὑπὸ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς δηλουμένων.—То же въ №№ 117, 118 и другихъ [84]).

---

[84]) По описываемой рукописи эта бесѣда издана въ Москвѣ въ 1774 г. проф. Маттеи, а послѣ въ 1839 г. вошла въ составъ изданія твореній Василія Великаго Monachorum ordinis s. Benedicti, t. 2, pars 2, pag. 1065.

Л. 312—313. Ὁμ. 51. Περὶ ἀσκήσεως. Нач. Δεῖ τὸν μοναχὸν πρὸ πάντων βίον ἀκτήμονα.—То же въ №№ 121, 122.

На л. 313 об. запись писца: Ἔγραφε τὴν δὲ Νικόλαος τὴν βίβλον.... ἐμπειρίᾳ τέχνης τε καὶ ψυχῆς ζέσει.... ἐγράφη ἰνδ. ε', ἔτους ͵ςυπε'. (6485=977 г.).

Листъ 314-й пергаменный, IX в., съ отрывкомъ изъ лѣчебника. Послѣдняя глава περὶ φλεγμόνης.

Раскрашенныя заставки на лл. 1 и 2.

126. ($\frac{18}{XVIII}$) **Василія Великаго Шестодневъ и другія статьи.** Пергам. **XI,** листовъ 199 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.). Арсенiй ī. Κατηχουμένων τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

1) На лл. 1—69. Василія Великаго 9 бесѣдъ тѣ же, какія въ №№ 81 и 123, подъ названіемъ «Шестодневъ».

2) л. 70. Ἐπιστολὴ Григорія епископа Нисскаго къ брату Петру епископу. Нач. Εἰ ταῖς διὰ τῶν χρημάτων τιμαῖς ἔδει.

3) л. 71—111. Григорія Нисскаго Ὑπόθεσις и 30 главъ εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου κατασκευήν. Κεφ. α', ἐν ᾧ τίς ἐστι μερικὴ περὶ τοῦ κόσμου φισιολογία· καὶ τίς ἀβροτέρα διήγησις περὶ τῶν προγεγονότων τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως. Нач. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.

4) л. 112—181. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Θεοδώρου, τοῦ διαλάμψαντος ἐν ἀσκήσει κατὰ τὴν μεγίστην λαύραν τοῦ ἁγίου Σάβα, ἔπειτα γεγονότος ἀρχιεπισκόπου πόλεως Ἐδέσης. Συγγραφ. παρὰ Βασιλείου ἐπισκόπου Ἐμέσης, ἀνεψιοῦ αὐτοῦ. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ποιητής.

5) л. 182—199. Θеодора еп. Едесскаго Савваита κεφάλαια πρακτικά, числомъ 100. Начало 1-й главы: Ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῷ σατανᾷ.

На л. 181 об. запись писца Николая, въ которой онъ проситъ читающаго помолиться за него Господу. На л. 199 об. другая запись: Ὥσπερ ξένοι χαίρουσιν ἰδεῖν πατρίδα, οὕτω καὶ οἱ γράφοντες ἐν δέλτῳ τέλος.

Раскрашенныя заставки на лл. 71 и 112.

127. ($\frac{23}{XXIII}$) **Василія Великаго разныя бесѣды, посланія и Шестодневъ.** Пергам. **XI,** листовъ 334 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.). Арсенiй д̄. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Василія Великаго Πρὸς Εὐνόμιον ἀντιῤῥητικός. Нач. Εἰ μὲν ἐβούλοντο.—То же въ № 122, л. 264.

2) л .35 об. Περὶ Υἱοῦ, λόγος β'. Нач. Ἐν τοίνυν.—Въ № 122, л. 292 об.

3) л. 73 об. Περὶ τοῦ Πνεύματος ἁγίου, λόγ. γ'. Нач. Μόλις ποτὲ κορεσθεὶς τῶν εἰς τὸν μονογενῆ βλασφημιῶν.

4) л. 81 об.—159. Св. Василія къ Амфилохію епископу Иконійскому Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν κεφαλαίοις λ'. Начало 1-й главы: Ἐπῄνεσα τὸ φιλομαθές σου καὶ φιλόπονον τοῦ τρόπου, καὶ ἥσθην γε ὑπερφυῶς.

5) л. 159 об. Св. Василія Ἐπιστολὴ къ брату Григорію. Нач. Ἐπειδὴ πολλοὶ τὸ κοινὸν τῆς οὐσίας ἀπὸ τῶν μυστικῶν δογμάτων.

6) л. 168—246. Св. Василія Περὶ τῆς ἐν παρθενίᾳ ἀληθοῦς ἀφθορίας πρὸς Λητόϊον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς. Нач. Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν τὸν νυμφίον ἡμῶν περιεπόντων Χριστὸν.

7) л. 247—334. Девять бесѣдъ, подъ названіемъ «Шестодневъ»; тѣ же, какія въ №№ 81, 123, 126.

Раскрашенныя заставки на лл. 1 и 247.

128. $(\frac{14}{XIV})$ **Василія Великаго 42 бесѣды.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 268 (дл. 8, шир. $5^3/_4$ в.); изъ нихъ листы 3—18 бумажные. Арсеній ді. Κτῆμα μονῆς τοῦ κυρ. Διονυσίου.

На лл. 1 и 2 Πίναξ 42 бесѣдъ, которымъ въ № 124 соотвѣтствуютъ бесѣды подъ №№ 1—16, 30, 31, 23, 20, 21, 22, 24, 25, 17, 18, 29, 40, 33, 34, 32, 26, 19, 37, 36, 35, 27, 44, 43, 28. Бесѣда 17-я на 115-й псаломъ въ № 125, на л. 118 об. Нач. ея: Πίστις ἡγείσθω. Бесѣда 35-я также имѣется въ № 125, на л. 236, начало ея: Ὁ βαπτιζόμενος, εἰς Τριάδα βαπτίζεται.

На л. 268. 1) Προσφώνησις τῆς βίβλου. Нач. Κορωνὶς εἰμὶ δογμάτων. 2) Ἀντιφώνησις. Нач. Θησαυρὸν ἔχων. 3) Εὐχή. Нач. Ἔλεος καὶ ὑγίεια τῷ γράψαντι. 4) Запись писца: α') о количествѣ тетрадей и листовъ въ сей книгѣ. β) Ἀφιερώθη τῷ ἁγίῳ ναῷ τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Σκουτροῦ παρὰ τοῦ μοναχοῦ κυρ. Ἰωάννου καὶ συγκέλλου и проч. Годъ написанія не означенъ.

Начала бесѣдъ на лл. 3, 8 об., 15, 19, 23 об., 31 об., 34, 40, 48, 60, 67 об., 76 об., 82, 91 об., 94 об., 99, 103, 107, 114, 118 об., 126, 133, 141 об., 150 об., 157, 162, 168, 176 об., 184 об., 190, 202 об., 210 об., 216 об., 219 об., 223, 224 об., 227, 233, 238 об., 245, 250 и 259, съ раскрашенными заставками, кромѣ первыхъ трехъ бесѣдъ, писанныхъ на бумагѣ въ XVI вѣкѣ, вмѣсто утраченныхъ, или изветшавшихъ прежнихъ пергаменныхъ листовъ.

129. $(\frac{16}{XVI})$ **Василія Великаго 40 бесѣдъ.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 311 (дл. 8, шир. $5^3/_4$ в.). Арсеній г. Διονυσίου.

На лл. 1, 2 и 311 (пергам. X в.) отрывки изъ 4-хъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго на посланіе къ Евреямъ.

На лл. 3 и 4 (бумажныхъ) Πίναξ 42-хъ бесѣдъ Василія Великаго; почеркъ письма XVI вѣка.

На лл. 5—310 содержатся 40 бесѣдъ; изъ нихъ 38 соотвѣтствуютъ въ № 124 слѣдующимъ: 1—16, 30, 31, 23, 20, 21, 22, 24, 25, 17, 18, 29, 33, 32, 26, 19, 37, 36, 35, 27, 44, 43, 28; остальныя двѣ бесѣды: ὁμ. 17, на 115-й псал., въ № 125, на л. 118 об. Нач. Πίστις ἡγείσθω. и ὁμ. 34—въ № 125, на л. 236. Нач. Ὁ βαπτιζόμενος, εἰς Τριάδα... Противъ № 128 здѣсь недостаетъ бесѣдъ: α') Εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν.—Въ № 124, на л. 267 и—β') Εἰς τὸ βάπτισμα, которой нач. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομῶν.—Въ № 124, на л. 242. Расположеніе бесѣдъ одинаково съ № 128.

Начала бесѣдъ на лл. 5, 6 об., 15 об., 21, 27 об., 38, 42, 48 об., 59 об., 75, 84, 96, 103, 115, 119, 125, 130, 135, 143, 149 об., 158 об., 166 об., 177, 187 об., 196, 201 об., 209, 220, 230 об., 246 об., 255, 258 об., 263, 265, 268, 275 об., 282 об., 291 об., 297 об. и 309; при нѣкоторыхъ раскрашенныя киноварью заставки.

130. ($\frac{17}{XVII}$) **Василія Великаго 42 бесѣды.** Пергам. **XI—XIII**, листовъ 376 (дл. 6, ш. 4 в.), въ старинномъ досчатомъ переплетѣ. Арсеней. Τοῦ Παντοκράτορος.

На лл. 1 и 2 Πίναξ 33-хъ бесѣдъ, расположенныхъ не въ томъ порядкѣ, въ какомъ значатся въ самой рукописи.

Л. 3—146. Бесѣды 1—16; тѣ же въ № 124, на л. 2—132; изъ нихъ бесѣды 2, 3 и 4 перемѣшаны.

Л. 147—152. Ὁμ. 17, на 115-й псал.—Въ № 125, л. 118 об.

Л. 152 об.—313. Ὁμ. 18—34.—Въ № 124—это бесѣды: 30, 31, 33, 17, 18, 23, 20, 21, 22, 27, 29, 35, 40, 34, 37, 26, 19.

Л. 314—316. Ὁμ. 35.—Въ № 125 ὁμ. 34. нач. Ὁ βαπτιζόμενος, εἰς Τριάδα.

Л. 316 об.—360. Ὁμ. 36—40; въ № 124 бесѣды: 24, 25, 32, 44 и 43.

Л. 360 об.—364. Ὁμ. 41; въ № 125—ὁμ. 49.

Л. 364 об.—376. Ὁμ. 42; въ № 124—ὁμ. 28.

На л. 258 запись писца: Θεοτόκε, βοήθει Θεοδούλῳ μοναχῷ τῷ ἀναξίῳ τοῦ ζῆν. Этому Θеодулу принадлежитъ только $^1/_3$ часть рукописи, а прочія двѣ трети писаны разными почерками.

Начала бесѣдъ на лл. 3, 11, 18, 21 об., 33, 45, 49 об., 57, 68 об., 85 об., 96, 109, 117, 130 об., 135, 141 об., 147, 152 об., 162, 169, 187 об., 196, 209, 219, 228 об., 239 об., 249 об., 258 об.,

268 об., 284, 292, 302, 305, 309, 314, 316 об., 325 об., 332 об.,341об., 348, 360 об. и 364 об.

На л. 3 раскрашенная заставка.

Особенность противъ № 128 та, что здѣсь, вмѣсто бесѣды: Εἰς Γόρδιον μάρτυρα, на лл. 360 об.—364, содержится бесѣда: Πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας ἡμᾶς, ὅτι τρεῖς θεοὺς λέγομεν, которая въ № 125, на лл. 307 об.—309.

131. ($\frac{22}{XXII}$) **Василія Великаго 56 бесѣдъ и посланій.** Пергам. **XII,** листовъ 214 (дл. 7, шир. 5 в.). Ἀρσένιй 7. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1 об. Ἐπιστολαὶ ἀμοιβαῖαι τοῦ Λιβανίου πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον.

1) Ливанія къ Василію: Οὕπω μοι τῆς λύπης. Всего по 4 письма съ каждой стороны.

Л. 2 и 3. Πίναξ 56 бесѣдъ, содержащихся въ сей рукописи.

Л. 4—68. Бесѣды 1—15 на псалмы, которыя въ № 124 составляютъ бесѣды 1—5, 7—16.

Л. 69—71. Ὁμ. 16; по № 125—это 17 бесѣда на 115-й псаломъ, начало коей: Πίστις ἡγείσθω.

Л. 71 об.—93. Ὁμ. 17—21. Въ № 124—соотвѣтствующія бесѣды: 23, 17, 18, 30, 31.

Л. 93 об. Ὁμ. 22. Περὶ νηστείας γ΄. Нач. Νηστείας καὶ ἱλασμοῦ καιρός.

Л. 94 об.—158. Ὁμ. 23—37; по № 124—это бесѣды: 32, 24, 25, 33, 22, 20, 21, 36, 35, 37, 27, 40, 34, 26, 19.

Л. 158 об.—160. Ὁμ. 38; по № 125 это ὁμ. 49.

Л. 160 об.—192. Ὁμ. 39—45; по № 124—бесѣды 28, 29, 42, 43, 44, 38, 39.

Л. 192 об.—196. Ὁμ. 46. Περὶ παρθενίας. Нач. Ἕκαστος ἡμῶν τὸ αὐτεξούσιον λαβὼν παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Л. 196 об.—197. Ὁμ. 47. Παραμυθητικὴ ἀσθενοῦντι. Нач. Ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων βραχὺς καὶ ὀλιγοχρόνιος [85]).

Л. 198—199. Ὁμ. 48. Περὶ ἐλέους καὶ κρίσεως. Нач. Ὁ μὲν ἐπιλανθανόμενος τοῦ Θεοῦ κόσμος.

Л. 200—203. Ὁμ 49. Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· καὶ ὅτι δεῖ τὸν ἄνθρωπον γεννηθέντα διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος τρέφεσθαι τῇ μεταλήψει τῶν θείων μυστηρίων, καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. Ἐλέχθη δὲ ἐν τῇ

---

[85]) Эта бесѣда и слѣдующая за нею—Περὶ ἐλέους —издана въ Москвѣ проф. Маттеи въ 1774 г., а послѣ edit. Monach. ordin. s. Benedicti, 1839 an., t. 2, pars 2, pag. 1070 и 1067.

μνήμῃ αὐτοῦ. Нач. Ὁ βαπτιζόμενος, εἰς Τριάδα.—Въ № 125 это начало имѣетъ ὁμ. 34, а св. Маманту тамъ особая 38 бесѣда.

Л. 203 об.—206. Ἐπιστολὴ πρὸς Ὄπτιμον ἐπίσκοπον εἰς τὸ· Πᾶς ὁ ἀποκτείνας Κάϊν ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει. Нач. Καὶ ἄλλως ἡδέως.—Въ № 125, л. 303 об.

Л. 206 об.—207. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς δύσεως α'. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν.—Въ № 125, л. 296.

Л. 208. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς δύσεως β'. Нач. Ὁ ἀγαθὸς Θεός, ὁ ἀεὶ ταῖς θλίψεσι τὰς παρακλήσεις παραζευγνύς.

Л. 208 об. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς δυτικοὺς ἐπισκόπους γ'. Нач. Φέρει μέν τινα παραμυθίαν ταῖς ὀδυνωμέναις ψυχαῖς.

Л. 210—211. Ὁμ. πρὸς τοὺς συκοφαντοῦντας....—Та же писана выше подъ № 38.

Л. 212—213. Πρὸς τοὺς ἐν Σωζοπόλει. Нач. Ἐνέτυχον τοῖς γράμμασιν ὑμῶν, ἀδελφοὶ τιμιώτατοι.

Л. 213 об.—214. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἁγιώτατον Πέτρον Ἀλεξανδρείας. Нач. Καλῶς μου καθήψω καὶ πρεπόντως πνευματικῷ ἀδελφῷ.

Раскрашенныя заставки предъ началами бесѣдъ на лл.: 3, 8, 13 об., 16 об., 19 об., 25, 28 об., 34, 41 об., 45, 51 об., 55, 61 об., 63 об., 66 об., 69, 71 об., 76 об., 80, 86, 90 об., 93 об., 94 об., 98 об., 103, 106 об., 114 об., 120 об., 125, 130 об., 134 об., 138 об., 139 об., 144 об., 148 об., 154, 156, 158 об., 160 об., 167, 173, 177 об., 184, 188, 191 об., 192 об., 196 об., 198, 200, 203 об., 206 об., 208, 208 об., 210, 212, 213 об. Нѣкоторыя заглавныя буквы съ фигурами птицъ, на л. 134 об. и другихъ.

132. ($\frac{251}{\text{CCXXXVIII}}$) **Василія Великаго бесѣды и другія статьи.** Бумажн., **1340** г., 4, листовъ 193 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). Τοῦ Παντοκράτορος.

1) л. 1—95. Девять бесѣдъ Василія Великаго «Шестодневъ».—Тѣ же въ №№ 81, 123, 126, 127.

На л. 95 об. запись писца: Ἐτελειώθη σὺν Θεῷ ἡ ἑξαήμερος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου· κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, τοῦ ͵ςωμη' ἔτους (6848=1340).

Слѣдующая часть рукописи писана другимъ почеркомъ XV вѣка.

2) л. 96—148. Св. Григорія еп. Нисскаго Κεφάλαια τρίακοντα εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου διάπλασιν. Нач. Εἰ ταῖς διὰ τῶν χρημάτων τιμαῖς.—То же въ № 126, л. 70—111.

Листы 149—151 бѣлые.

3) л. 152. Λόγος περὶ διδαχῆς καὶ νουθεσίας. Нач. Εἰ ἐπὶ τοσαύταις παραινέσεσιν, ἃς ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ.—Въ № 134, л. 7 об.

4) л. 158. Λόγ. περὶ πλούτου καὶ πενίας. Нач. Τὰ φρέατα ἐξαντλούμενα.— Въ № 134, л. 18.

5) л. 164 об. Λόγ. περὶ πλεονεξίας. Нач. Ὅταν εἰς οἰκείαν ἀνδρός.— Въ № 134, л. 22 об.

6) л. 172 об. Λόγ. περὶ μετανοίας. Нач. Διττός μοι φόβος ἐνέσκηψε τοῖς τῆς διανοίας. Эта бесѣда Василія Великаго выписана изъ 45 посланія его къ падшему монаху.—См. № 124, л. 265.

7) л. 183. Λόγ. περὶ προσευχῆς. Нач. Χρὴ τὴν προσευχὴν μὴ ἐν συλλαβαῖς ἡμᾶς ἐκπληροῦν.—Въ № 134, л. 40 об.

8) л. 187 об. Λόγ. περὶ νηστείας. Нач. Στρατηγοὶ μὲν εἰς παράταξιν.— Въ № 134, л. 42 об.

9) л. 192 об. Περὶ θανάτου. Нач. Ὢ τοῦ θαύματος, ἀγαπητοί· πῶς ἕκαστος ἡμῶν [86]). Здѣсь одно только начало бесѣды, всего 14 строчекъ.— См. всю бесѣду въ № 134, л. 44.

133. ($\frac{253}{CCXI.}$) **Василія Великаго бесѣды и посланія,** числомъ 50. Бомбиц. **XV**, 4, листовъ 262 (дл. $5^3/_4$, шир. 4 в.), изъ нихъ многіе ветхи. а҆рсе́нїй ѧ҃і. Βιβλίον τοῦ ἐσφιγμένου. Еще другая запись на л. 3 «Σιμένου» (обители на Аѳонѣ).

Листы 1 и 2 пергаменные. На нихъ Πίναξ бесѣдъ, находящихся въ сей рукописи.

Л. 3—100. Ὁμ. 1—16.—Тѣ же бесѣды и въ томъ же порядкѣ въ № 124.

Л. 101—104. Ὁμ. 17.—Въ № 125, ὁμ. 17.

Л. 105—166. Ὁμ. 18—27.—Соотвѣтствуютъ въ № 124 бесѣдамъ: 28, 33, 20, 21, 24, 25, 29, 32, 26, 44.

Л. 166 об.—169. Ὁμ. 28. Ἐπιστολὴ πρὸς Ὄπτιμον ἐπίσκοπον.— То же въ № 125.

Л. 170—248. Ὁμ. 29—43.—Соотвѣтствуютъ въ № 124 бесѣдамъ: 43, 23, 17, 30, 31, 27, 42, 40, 34, 18, 22, 36, 35, 37, 19.

Л. 249. Ὁμ. 44. Нач. Ὁ βαπτιζόμενος, εἰς Τριάδα βαπτίζεται.— Въ № 125, ὁμ. 34.

Л. 250—257. Ὁμ. 45—47.—Въ № 124—это ὁμ. 38, 41, 39.

Л. 257 об. Ὁμ. 48. Ἐπιστολὴ πρὸς ἐπισκόπους τῆς δύσεως.— Въ № 125 ἐπ. 45.

Л. 260. Ὁμ. 49. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐν Σωζοπόλει.—Въ № 131, л. 212—213.

---

[86]) Послѣднія 7 словъ изъ числа 24 ἠθικῶν λόγων, избранныхъ Симеономъ Магистромъ и Логоѳетомъ изъ всѣхъ твореній св. Василія Великаго. См. Editio 1839. Monach. ordinis sancti Benedicti, t. 3, pars 2, pag. 695—766.

Л. 261 об. Ὁμ. 50. Ἐπιστολὴ πρὸς κανονικάς. Нач. Ὅσον ἠνίασεν ἡμᾶς πρότερον φήμη λυπηρὰ τὰς ἀκοὰς ἡμῶν περιηγήσασα. Конца у сего посланія нѣтъ.

134. ($\frac{386}{\text{I. II, VI fol.}}$) **Василія Великаго бесѣды.** Бумажн. **XVI,** листовъ 251 (дл. 7, ш. 5 в.), по краямъ обветшали. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1 об. Πίναξ α') τῶν ἀπανθισμάτων (числ. 23) τοῦ μεγάλου Βασιλείου, β') πίναξ διαφόρων λόγων (19) его же.

Τὰ ἀπανθίσματα, т. е. избранныя мѣста изъ твореній Василія Великаго.

1) л. 1. Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. Нач. Ὁ μὲν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἀποστόλοις, πορευθέντες, φησί.

2) л. 7 об. Περὶ διδαχῆς καὶ νουθεσίας. Нач. Εἰ ἐπὶ τοσαύταις παραινέσεσιν.

3) л. 11 об. Περὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον. Нач. Τοὺς τῶν βιωτικῶν αὐτοὺς ἀποξενοῦντας μεριμνῶν.

4) л. 14. Περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Τί θαυμάζεις τὰ χρήματα, ἄνθρωπε.

5) л. 18. Περὶ πλούτου καὶ πενίας. Нач. Τὰ φρέατα ἐξαντλούμενα.

6) л. 22 об. Περὶ πλεονεξίας. Нач. Ὅταν εἰς οἰκείαν ἀνδρὸς ἀπειροκάλου εἰσέλθω.

7) л. 27 об. Περὶ ἁμαρτίας. Нач. Πολὺν, ἀγαπητοί, καὶ ποικίλον ἐφ' ἡμέραν.

8) л. 34. Περὶ μετανοίας. Нач. Διττός μοι φόβος ἐνέσκηψε.

9) л. 40 об. Περὶ εὐχῆς. Нач. Χρὴ τὴν προσευχὴν μὴ ἐν συλλαβαῖς.

10) л. 42 об. Περὶ νηστείας. Нач. Στρατηγοὶ μὲν εἰς παράταξιν τὸν στρατόν.

11) л. 44. Нач. Περὶ θανάτου. Нач. Ὢ τοῦ θαύματος. ἀγαπητοί· πῶς ἕκαστος ἡμῶν.

12) л. 53. Περὶ λύπης καὶ ἀθυμίας. Нач. Ὅταν ἴδω καὶ τὸ κακὸν εὐοδούμενον.

13) л. 56. Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας. Нач. Μηδεὶς ἐξ ὧν ἔπαθε λυπηρῶν.

14) л. 59. Περὶ μελλούσης κρίσεως. Нач. Ὅταν μέλλῃς ἐπί τινα ὁρμᾷν ἁμαρτίαν.

15) л. 61. Περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας. Нач. Καλὸν ἀεὶ τὸ χεῖρον ὑπὸ τοῦ κρείττονος.

16) л. 65. Περὶ γαστριμαργίας καὶ μέθης. Нач. Μονότροπος ὁ τοῦ Χριστιανοῦ βίος, ἀγαπητοί.

17) л. 69 об. Περὶ ὀργῆς καὶ ἔχθρας. Нач. Μέγιστον κατηγόρημα Χριστιανοῦ πρόχειρον εἶναι.

18) л. 72. Περὶ φθόνου καὶ βασκανίας. Нач. Πολλὴν ἡμῖν ἐμποιεῖ τὴν ἀνίαν.

19) л. 75. Περὶ σωφροσύνης καὶ ἀκολασίας. Нач. Ὁ τῶν Μακεδόνων Ἀλέξανδρος τὰς θυγατέρας Δαρείου αἰχμαλώτους λαβών.

20) л. 77 об. Περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ κενοδοξίας. Нач. Ἀμήχανον τὸν μὴ καταδεξάμενον τὸ πρὸς πάντας.

21) л. 79 об. Περὶ εὐτυχίας, καὶ δυστυχίας καὶ φρονήσεως. Нач. Οὔτε τὰ δεξιὰ καὶ περισπούδαστα.

22) л. 81 об. Περὶ προνοίας. Нач. Τὸ τῆς ἐν προστάγματι διανοίας.

23) л. 84 об. Περὶ τιμῆς γονέων, καὶ γήρως καὶ νεότητος. Нач. Τὸ, ἐξεγέρθητι Κύριε ὁ Θεός μου ἐν προστάγματι [87]).

Василiа Великаго слова:

24) л. 86. Ἐγκώμιον 40 мученикамъ.—То же въ № 124 и другихъ.

25) л. 90 об. Λόγος εἰς τὴν γέννησιν Ἰησοῦ Χριστοῦ.—То же въ № 124 и другихъ.

26) л. 95. Ὁμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ βάπτισμα. Нач. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομῶν.—То же въ № 124 и др.

27) л. 101. Περὶ νηστείας α΄. Нач. Σαλπίσατε.—То же въ № 124 и другихъ.

28) л. 106 об. Λόγ. ἕτερος. Нач. Παρακαλεῖτε.—Въ № 124 и др.

29) л. 110 об. Λόγ. γ΄. Съ слѣдующею замѣткою: «Τινὲς δὲ τὸν παρόντα λόγον, ὡς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου Νύσσης ἐπιγράφουσιν». Нач. Σύνθετον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ σώματος φαινόμενον.

30) л. 116 об. Κατὰ πλουτούντων. Нач. Διπλοῦν τὸ εἶδος.—Въ № 124 и др. то же.

31) л. 121. Κατὰ μεθυόντων. Нач. Κινεῖ μέν με.—Въ № 124 и др. то же.

32) л. 127. Περὶ ὀργῆς. Нач. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἰατρικῶν.—Въ № 124 и другихъ то же.

33) л. 132 об. Περὶ φθόνου. Нач. Ἀγαθὸς ὁ Θεὸς καὶ ἀγαθῶν.—Въ № 124 и др. то же.

34) л. 137. Εἰς τὴν μάρτυρα Ἰουλίτταν. Нач. Ἡ μὲν ὑπόθεσις.—Въ № 124 и др. то же.

35) л. 143 об. Ῥηθεῖσα ἐν λιμῷ καὶ αὐχμῷ. Нач. Λέων ἐρεύξεται.—Въ № 124 и др. то же.

---

[87]) На л. 85 об. внизу подписано: «τέλος τῶν ἀπανθισμάτων». При каждомъ словѣ на поляхъ означены бесѣды, или посланія Василія Великаго, изъ которыхъ составлены описанныя двадцать три слова подъ названіемъ «Ἀπανθίσματα». Въ изданіи твореній Василія Великаго Monach. ord. s. Benedicti, 1839 an., t. 3, p. 2, pag. 685, эти слова имѣютъ заглавіе «Ἠθικοὶ λόγοι κδ΄, ἐκλεχθέντες διὰ Συμεὼν τοῦ Μαγίστρου καὶ Λογοθέτου». Въ описываемой рукописи, противъ указаннаго печатнаго изданія не достаетъ 23-го слова Περὶ ψυχῆς.

36) л. 150 об. Περὶ παρθενίας. Нач. Ἕκαστος ἡμῶν τὸ αὐτεξούσιον λαβών.—То же въ № 131, л. 192 об.

37) л. 155 об. Εἰς ἅγιον μάρτυρα Γόρδιον. Нач. Νόμος ἐστὶ φύσεως.—То же въ № 124 и другихъ.

38) л. 160 об. Εἰς μάρτυρα Βαρλαάμ. Нач. Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων.—То же въ № 124 и др.

39) л. 162. Εἰς ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα. Нач. Οὐκ ἀγνοῶ τὸ μέγεθος.—То же въ № 125, л. 252.

40) л. 164 об. Εἰς τὸ· Πρόσεχε σεαυτῷ. Нач. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν.—То же въ № 124 и др.

41) л. 168 об. Πρὸς νέους. Нач. Πολλά με τὰ παρακαλοῦντα.—То же въ № 124 и др.

42) л. 176. Πρὸς παρθένον ἐκπεσοῦσαν. Нач. Νῦν καιρὸς ἐκβοῆσαι.—То же въ № 124 и др.

43—51) лл. 180—237. Πίναξ τῆς ἑξαημέρου τοῦ μεγάλου Βασιλείου и изложеніе девяти бесѣдъ, подъ названіемъ «Шестодневъ», которыя описаны въ № 81 и содержатся въ №№ 123, 126, 127, 132.

52) л. 238. Περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως. Тутъ же замѣтка объ авторѣ этого слова: «Τινὲς τοῦ μεγάλου Βασιλείου εἶναι λέγουσιν· οἱ πλείονες δὲ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης». Нач. Παλαιοῦ χρέους ἔκτισιν ἀποπληρώσων ἥκω.

53) л. 244—250. Его же. Δεύτερος λόγος εἰς τὰ μετὰ τὸ· Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ᾽ εἰκόνα ἡμετέραν. Нач. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομῶν οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις.

На л. 250 об. запись: «Βιβλίον τοῦ πάπα κυροῦ Μύρωνος· ὅπερ ἔχει ἀπὸ τοῦ γέροντος τοῦ Ἀλουσιάνου, τοῦ κυροῦ Ματθαίου ἐκείνου».

135. ($\frac{227}{\text{t. II, XIV, fol.}}$) **Ефрема Сирина творенія.** Пергам. **XI,** листовъ, въ 2 столбца, 457 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.). Арсеніи. Τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

Л. 1. Πίναξ первыхъ 98 словъ, а въ рукописи 115 словъ и посланій.

Л. 2. Преподобнаго Ефрема. Ἐξομολόγησις, ἤγουν προσευχὴ πρὸς Θεόν. Нач. Ἴασαί με, Κύριε, καὶ ἰαθήσομαι.

Л. 3. Βίβλος τῶν παραινέσεων τοῦ ἁγίου Ἐφραΐμ· καὶ εἰς τὸν βίον αὐτοῦ. Нач. Γέγονέ τις ἐν τῇ ἀνατολῇ ἀνήρ, ὀνόματι Ἐφραΐμ.

1) Λόγος παραινετικὸς τοῦ μακαρίου Ἐφραΐμ. Нач. Δόξα σοι, ὁ Θεός, δόξα σοι.

2) л. 5 об. Προτροπὴ καὶ παραίνεσις πρὸς θεοσέβειαν. Нач. Ἀγαπητέ, χριστιανὸς εἶ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

3) л. 7 об. Παραίνεσις πρὸς ἀρχαρίους μοναχούς. Нач. Ἀγαπητέ, ἐὰν ἀποταξάμενος εἰσέλθῃς εἰς κοινόβιον πλειόνων ἀδελφῶν.

4) л. 8 об. Παραίνεσις κατηχουμένων, καὶ προτροπὴ διδασκαλίας ἐνθέου. Нач. Ἀγαπητέ, ἰδοὺ παρατίθημί σοι διαθήκην καινήν.

5) л. 10. Παραίνεσις διδασκαλίας καὶ νουθεσίας. Нач. Ἀγαπητέ, ἐὰν βάλης ἀρχὰς καλάς, ἀγωνίζου.

6) л. 11. Παραίνεσις περὶ παραδώσεως κανόνος μοναχικοῦ καὶ συνθέσεως. Нач. Καὶ περὶ τοῦ ἐργοχείρου μὴ ὀλιγόρει.

7) л. 12. Παραίνεσις διδασκαλίας καὶ νουθεσίας ὑπόθεσις. Нач. Καὶ περὶ τοῦ χρόνου μὴ ὀλιγόρει.

8) л. 14 об. Παραίνεσις διδασκαλίας καὶ διέγερσις πρὸς τὸ νίφειν. Нач. Ἀδελφέ, ἀγωνίζου, ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ.

9) л. 15 об. Νουθεσία περὶ ἀτυφίας. Нач. Ἀδελφέ, ἐὰν ἀποταξάμενος τοῦ ματαίου βίου.

10) л. 16 об. Περὶ τοῦ μὴ ὑψηλοφρονεῖν. Нач. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς ἀπ' οἰκτροῦ βίου ἐρχομένους.

11) л. 17. Περὶ συστάσεως προεστώτων καὶ περὶ ποιμαντικῆς ἐμπιστεύσεως. Нач. Ἀδελφέ, ἐπιστεύθης ψυχήν.

12) л. 18 об. Ἐξεικονίσματα παραβολῶν πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ ὑποτακτικούς. Нач. Κατὰ μέρος οἰκοδομεῖται πόλις.

13) л. 20. Ἐπάλειψις πρὸς ἀγῶνας τοῦ μονήρους βίου καὶ ἀσκήσεως ὑπόδειγμα. Нач. Ἀδελφέ, ἠξιώθης τοῦ ἁγίου ἐνδύματος τοῦ μοναχοῦ.

14) л. 22. Нач. Ἀδελφέ, τί πλανᾷ σε ἐνεργούμενον ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

15) л. 23. Περὶ διεγέρσεως ψυχῆς καὶ εὐταξίας. Нач. Ἀδελφέ, ὅταν κρούσῃ σοι ὁ ἀδελφὸς νυκτός.

16) л. 24. Ὠφέλεια κοινὴ πρὸς διόρθωσιν καὶ πόθον πνευματικόν. Нач. Ἀγαπητοί, ἐννοηθῶμεν τοὺς παρεστῶτας ἐνώπιον βασιλέως.

17) л. 24 об. Нач. Ἀδελφοί, λογίζομαι, ὅτι τρεῖς εἰσι νυσταγμοὶ οἱ ἐνοχλοῦντες τῷ μοναχῷ νυκτός.

18) л. 26. Ὑποτύπωσις πρὸς ἐπιρεαζομένους ὑπὸ τοῦ ἰδίου λογισμοῦ. Нач. Ἐὰν συμβῇ τινα ἀδελφὸν ἐλθεῖν εἰς τὸν μονήρη βίον.

19) л. 28 об. Παραίνεσις, ὅτι οὐ χρὴ γελᾶν καὶ μετεωρίζεσθαι· ἀλλ' ἀδιαλείπτως πενθεῖν. Нач. Ἀρχὴ καταστροφῆς ψυχῆς μοναχοῦ γέλως καὶ παῤῥησία.

20) л. 32. Πρὸς νεωτέρους περὶ ὑπακοῆς εὐκατανύκτου. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ νεότης· μήποτε ἐν ἀμελείᾳ.

21) л. 35 об. Περὶ ὑπομονῆς καὶ κατανύξεως. Нач. Ἀγαπητοί, γενώμεθα, ὡς γενναῖοι στρατιῶται ὑπὲρ τοῦ βασιλέως.

22) л. 37 об. Περὶ ὑποτακτικῶν ἐπὶ τὴν τοῦ ἐχθροῦ πάλην. Нач. Τοῖς ἐν κοινοβίῳ νεωτέροις μοναχοῖς διαφόρως πολεμεῖ ὁ ἐχθρός.

23) л. 39 об. Πρὸς τὸ· Δι' ἧς εἰσόδου πολεμεῖ ὁ ἐχθρός. Нач. Διαφόρως πολεμοῦνται οἱ ἐν ὑποταγῇ πνευματικοῦ πατρὸς καθεζόμενοι.

Παραίνεσις 24 опущено писцомъ. Въ № 136, на л. 72, начало: Ἐὰν συμβῇ ἀδελφὸν τοῦ κοινοβίου χωρισθῆναι οἷα δήποτε προφάσει.

25) л. 44 об. Προσβολὴ προβεβηκότων. Нач. Ὑποβάλλει ὁ λογισμὸς τῷ ἀδελφῷ· τοσαῦτα ἔτη ἔχεις.

26) л. 45 об. Πρὸς ἀδελφοὺς σκυλλομένους ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Нач. Ἡ πίστις μήτηρ ἐστὶ παντὸς ἔργου ἀγαθοῦ.

27) л. 48 об. Περὶ ἀφοβίας Θεοῦ καὶ ἀμελείας. Нач. Ἀδελφός τις διηγήσατό μοι, λέγων· Θεῖον ἔσχον.

28) л. 49 об. Εἰς τό· Τῷ ἔχοντι δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται. Нач. Γέγραπται· τῷ ἔχοντι δοθήσεται.

29) л. 50 об. Περὶ ἀκατακρισίας. Нач. Ἀδελφοί, ἐάν τις τῶν εὐλαβεστέρων ἀδελφῶν.

30) л. 52 об. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ἀγαπητέ, ἐὰν τύχῃς προκοπῆς, ὥστε στῆναι.

31) л. 53 об. Ὅτι δεῖ τὸν μοναχὸν μακρόθυμον εἶναι καὶ ἀμνησίκακον. Нач. Ἐὰν συμβῇ κακία, οὐ κάκιστον μὲν τὸ συμβάν.

32) л. 55 об. Περὶ παθῶν. Нач. Ἀνὴρ ἐν ἀμελείᾳ διάγων τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

33) л. 56 об. Πῶς δεῖ παρακαλεῖν ὀλιγοροῦντας καὶ ὀλιγοψύχους. Нач. Ἀδελφὸς ἐζήτει τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν.

34) л. 60. Παραίνεσις, ὅτι δεῖ τὸν ἀναγινώσκοντα ἐν ὠσὶν ἀδελφόν, φιλοπόνως ἀναγινώσκειν. Нач. Ἀδελφέ, ἐὰν προσταχθῇ σοι τοῦ ἀναγνῶναι ἐν τοῖς ὠσί.

35) л. 60 об. Ἀντιῤῥητικὴ περὶ παρθενίας καὶ σωφροσύνης. Нач. Τῷ ἀδελφῷ, ἢ τῇ ἀδελφῇ ὑποβάλλει ὁ μιαρὸς δαίμων.

36) л. 63. Περὶ ἁγνείας καὶ καταστάσεως. Нач. Παρείκαζε τὴν ἁγνείαν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ.

37) л. 64. Περὶ τοῦ μὴ ῥέμβεσθαι τοὺς ὀφθαλμοὺς ὧδε κἀκεῖσε· καὶ ἐν τίνι καταργεῖται ὁ πόλεμος τῆς πορνείας· δι' ἀποχῆς βρωμάτων; Нач. Οὐ μόνον δι' ἀποχῆς βρωμάτων, ἀλλὰ τοῦ ἀπέχεσθαι καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

38) л. 66 об. Περὶ πραϋπαθείας. Нач. Μοναχέ, οὐ τῷ Χριστῷ ἐπηγγείλω ἀρέσαι.

39) л. 68 об. Πρὸς ἀνυποτάκτους, καὶ περὶ καταστάσεως, καὶ φόβου Θεοῦ, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος. Нач. Ἀγαπητέ, ἐὰν ἐλθὼν ἀδελφὸς παρακαλέσῃ σε.

40) л. 74 об. Περὶ εὐλαβείας. Нач. Ἀδελφέ, πρόσεχε σφοδρῶς, μὴ ἀπολέσαι τὴν εὐθεῖαν ὁδόν.

41) л. 76 об. Περὶ τῶν ἐκπιπτόντων ἐξ οἰκείας ἀμελείας καὶ προφασιζομένων προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Нач. Ἀδελφέ, τὸν μονήρη βίον ἐπεθύμησας.

42) л. 82. Πρὸς ἀδελφὸν ἐκπεσόντα, καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Τοῖς ἐν ὑποταγῇ καθεζομένοις πνευματικοῦ πατρός.

43) л. 88. Πρὸς τίνα ὁ λόγος εἴρηται· κρεῖσσον γαμεῖν, ἢ πυροῦσθαι; Нач. Ἄκουε τοῦ ἀποστόλου λέγοντος· θέλω.

44) л. 89. Περὶ ἀγάπης, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός. Нач. Ἀγαπητέ, ἐὰν ἀξιωθῇς γνώσεως καὶ διακρίσεως.

45) л. 90. Περὶ ὑπομονῆς. Нач. Ἔφη ὁ Κύριος τῆς δόξης· ὅτι πλατεῖα.

46) л. 96 об. Περὶ κακοηθείας καὶ ἀμελείας. Нач. Ὃν τρόπον ξίφος νευροκοπεῖ ἵππον.

47) л. 98. Περὶ διαφορᾶς τοῦ μοναδικοῦ βίου καὶ τοῦ κοσμικοῦ. Нач. Ἀγαπητὲ ἀδελφέ, ἐὰν ἀποταξάμενος τῷ βίῳ, γένῃ μοναχός.

48) л. 99 об. Πρὸς Εὐλόγιον. Нач. Εἰς τὸν καρπὸν τῆς ὑπακοῆς ἀφορῶν, ἀδελφέ.

49) л. 104. Πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων, καὶ τιμὰς ἀπαιτούντων. Нач. Ἀγωνιῶ, ἀδελφοί μου, καὶ φρίττω.

50) л. 112. Περὶ κατανύξεως καὶ σωτηρίας ψυχῆς. Нач. Δεῦτε πάντες ἀδελφοί· ἀκούσατε καλῆς συμβουλείας ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Ἐφραίμ.

51) л. 123 об. Περὶ προσευχῆς. Нач. Μακάριον ὄντως τὸ μὴ ἁμαρτάνειν.

52) л. 125. Περὶ ἀγάπης. Нач. Καλῶς εἶπεν ὁ Κύριος, ὅτι τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι.

53) л. 129 об. Περὶ ψαλμοῦ. Нач. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἀγάπης ταῦτα καὶ πλείω τούτων.

54) л. 131 об. Περὶ νηστείας. Нач. Πόθησον τὴν πτωχείαν τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πλουτήσῃς.

55) л. 132 об. Περὶ ὧν ἔχει ὁ βίος. Нач. Ἐννοήσωμεν, ἀδελφοί, ὅτι οὐδὲν ἡμᾶς ὠφελήσει τὰ πέρατα τοῦ κόσμου.

56) л. 133. Περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Δεῦτε λοιπὸν, ἀδελφοί, περιφρονήσωμεν τὰ πρόσκαιρα.

57) л. 135. Περὶ τῶν μακαρίων τόπων. Нач. Ταύτας τὰς ἐντολὰς ποιοῦντες, προπέμψωμεν ἐκεῖ τοὺς καρποὺς αὐτῶν.

58) л. 138 об. Πῶς βλασφημεῖται τὸ Θεῖον· καὶ τίνα ἀπαιτεῖ ὁ Θεός, ᾧ ἔστι πᾶσα τιμὴ и пр. Нач. Λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου· οὐαί, δι' οὗ τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται.

Л. 139 об. Ἐρώτησις. Нач. Τί ἐστιν, ὃ λέγει ὁ ἀπόστολος· διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζειν, καὶ πῶς ἀτιμάζεται Θεός; Ἀπόκρισις. Нач. Ὥσπερ ὁ τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως δεχόμενος καὶ ἐντυγχάνων.

59) л. 146 об. Ἐρώτησις. Нач. Πῶς γέγραπται περὶ τῶν αἱρετικῶν и пр. Ἀπόκρισις. Нач. Τοὺς αἱρεσιώτας ὡς βλασφήμους.

60) л. 146 об. Ἐρώτησις. Ποία ἁμαρτία ἐστὶν ἀσυγχώρητος; Ἀπόκρισις. Нач. Ἡ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα καὶ ἡ πάντων τῶν αἱρετικῶν.

61) л. 147. Ἐρώτησις. Ποία ἁμαρτία βαρυτέρα χωρὶς τῆς αἱρέσεως; Ἀπόκρισις. Нач. Ὥσπερ πασῶν τῶν ἀρετῶν.

62) л. 147 об. Λόγος περὶ μετανοίας. Нач. Ὁ κατελθὼν Κύριος ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Πατρὸς.

63) л. 154. Λόγοι παραινετικοὶ πρὸς θεοσέβειαν, καὶ περὶ μετανοίας, καὶ κατανύξεως, καὶ σωτηρίας ψυχῆς, καὶ ἀποταγῆς τοῦ βίου. Нач. Ἐγὼ Ἐφραὶμ ἁμαρτωλὸς χαῦνος, καὶ ῥάθυμος καὶ ὀκνηρός.

64) л. 159. Πρὸς μονάζοντας, ὁποῖοι ὀφείλουσιν εἶναι. Нач. Δεῖ τὸν νέον ἀσκητὴν ἀκτήμονα βίον ἔχειν.

65) л. 161. Λόγος κατανυκτικός. Нач. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὄρθρου λίαν ἀναστὰς ἐπορευόμην.

66) л. 164 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Μάθωμεν, ἁμαρτωλοί, εὐσπλαγχνίαν· πῶς ἐστιν ὁ πλεονέκτης.

67) л. 167. Περὶ τῶν παθῶν. Нач. Θέλω εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς δόξης σου.

68) л. 170 об. Περὶ ἀληθοῦς ἀποταγῆς, καὶ ὃν τρόπον εὑρήσει ψυχὴ τὸν Θεόν. Нач. Ὁ τὴν ἡσυχίαν ἐπανῃρημένος, καὶ τὴν μόνωσιν μεταδιώκων.

69) л. 172 об. Περὶ φόβου Κυρίου. Нач. Μακάριος ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὃς ἔχει φόβον Θεοῦ πάντοτε.

70) л. 173 об. Περὶ ἀφοβίας. Нач. Ὁ δὲ μὴ ἔχων τὸν φόβον του Θεοῦ ἐν ἑαυτῷ μετεωρίζεται.

71) л. 173 об. Περὶ ἀγάπης. Нач. Μακάριος ὁ ἔχων ἀγάπην Θεοῦ.

72) л. 175 об. Περὶ μακροθυμίας. Нач. Μακάριος ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις μακροθυμίαν ἐκτήσατο.

73) л. 176. Περὶ τῶν μὴ ἐχόντων μακροθυμίαν. Нач. Ὁ μὴ ἔχων μακροθυμίαν, καὶ ὑπομονῆς ἐκτός ἐστιν ὁ τοιοῦτος.

74) л. 176 об. Περὶ ὑπομονῆς. Нач. Μακάριος, ἀδελφοί, εἴ τις ὑπομονὴν ἐκτήσατο.

75) л. 177 об. Περὶ τῶν μὴ ἐχόντων ὑπομονήν. Нач. Ἄθλιος καὶ ταλαίπορος.

76) л. 178. Περὶ ἀοργησίας. Нач. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ μὴ ῥᾳδίως ὀργιζόμενος.

77) л. 179. Περὶ ὀξυχολίας. Нач. Ὁ δὲ τῷ τῆς ὀξυχολίας πνεύματι κρατούμενος.

78) л. 180. Περὶ πραότητος. Нач. Μακάριος ἀληθῶς καὶ μακαρισμοῦ ἄξιος.

79) л. 181. Περὶ πονηρίας. Нач. Θρηνεῖν οὖν καὶ πενθεῖν χρή, ἀδελφοί.

80) л. 182. Περὶ ἀληθείας. Нач. Μακάριος ὁ ἐν ἀληθείᾳ τὸν βίον αὐτοῦ.

81) л. 182 об. Περὶ ψεύδους. Нач. Ἄθλιος καὶ ταλαίπωρος, ὁ παντὶ ψεύδει.

82) л. 183. Περὶ ὑπακοῆς. Нач. Μακάριος, ὃς ἐκτήσατο καὶ ἔσχεν ὑπακοήν.

83) л. 184. Περὶ ἀνυποταξίας καὶ γογγυσμοῦ. Нач. Ἐπικατάρατος καὶ ταλαίπωρος.

84) л. 185. Περὶ ἀφθονίας. Нач. Μακάριος, ὃς φθόνον, ἢ ζῆλον οὐχ ὑπετάγη.

85) л. 186. Περὶ τοῦ ἔχοντος φθόνον. Нач. Ὁ δὲ ἐν τούτοις ἑαυτὸν κατατιτρώσκων.

86) л. 187. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι λοίδορον. Нач. Μακάριος καὶ τρισμακάριος, ὁ μὴ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ βλάψας.

87) л. 187 об. Περὶ λοιδορίας, ἐν ᾧ καὶ περὶ λοιδόρων. Нач. Ὁ ἐπὶ λοιδορίαις ἑτέρων ἡδόμενος.

88) л. 188. Περὶ ἐγκρατείας. Нач. Μακάριος ἀληθῶς καὶ τρισμακάριος ὁ ἐγκράτειαν φυλάξας.

89) л. 189. Περὶ ἀκρασίας. Нач. Ὁ δὲ ἀκρατὴς καὶ μὴ ἐγκράτειαν ἔχων.

90) л. 192. Εἰς πατέρας τελειωθέντας. Нач. Τὴν καρδίαν μου ἀλγῶ.

91) л. 195 об. Ὑπομνηστικὸν, ἤγουν προοίμιον τῶν παραινέσεων. Нач. Πᾶσαν ἡμέραν ἐν νῷ ἔχω τὴν ὀπτασίαν.—То же вторично на л. 343.

92) л. 200 об. Προτροπὴ θεοσεβείας καὶ νήψεως καὶ κατανοίξεως ψυχῆς. Нач. Τήρει σεαυτόν, ἀγαπητέ, ἀκριβῶς.

93) л. 206 об. Περὶ παραινέσεως. Нач. Δεῦτε, ἀγαπητοί μου, δεῦτε πατέρες.

94) л. 213—241. Κεφάλαια ρ' πῶς κτᾶταί τις ταπεινοφροσύνην. Нач. 1-ой гл. Ἀρχὴ καρποφορίας ἄνθος· καὶ ἀρχὴ ταπεινοφροσύνης ὑποταγὴ ἐν Κυρίῳ.

95) л. 241 об.—255. Περὶ ἀρετῆς πρὸς νεώτερον μοναχὸν παραίνεσις. Κεφ. θ'. Нач. 1-ой гл. Ὁ Κύριος ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐπιδημήσας τῷ κόσμῳ. [88]).

96) л. 256. Κεφάλαια ι' περὶ ἀρετῆς. Πρόλογος. Нач. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην. Нач. 1-ой гл. Μακαρία ἡ πόλις, ἡ ὑπὸ εὐσεβῶν βασιλευομένη.

97) л. 266 об. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα περὶ ὑπομονῆς и проч. Нач. Πολλὰ παραινέσαντες τὸν εὐλαβέστατον Θεόδωρον.

98) л. 272. Περὶ κρίσεως καὶ ἀναστάσεως καὶ ἀγάπης. Нач. Δεῦτε πάντες ἀδελφοί, ἀκούσατε συμβουλῆς ἐμοῦ.

99) л. 278 об. Ἐπιστολὴ πρὸς μονάζοντας. Нач. Ἀγαπητοί, ἐπαινῶ ὑμῶν τὸν πόθον.

100) л. 287 об. Λόγος περὶ ἀποταγῆς καὶ κατανύξεως ψυχῆς. Нач. Ὁ πόνος ἀναγκάζει με λαλεῖν.

101) л. 316. Περὶ ἀσκήσεως. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ ἡ νεότης ἡ ποθοῦσα ἀσκῆσαι.

---

[88]) Въ печатномъ изданіи твореній преп. Ефрема Сирина на греческомъ, латинскомъ и сирійскомъ языкахъ (t. I, pag. 201—216, Romae, 1732) эти 9 главъ περὶ ἀρετῆς раздѣлены на δ' παραινέσεις πρὸς νεώτερον ἀσκητὴν, а первая глава по описываемой рукописи имѣетъ заглавіе въ Ватиканскомъ изданіи «Πρόλογος»; вообще многія статьи имѣютъ здѣсь другія заглавія и значительныя разночтенія.

102) л. 318. Περὶ γλωσσαλγίας καὶ παθῶν. Нач. Ἐσπαρμέναι εἰσὶν αἱ ἀναπαύσεις πᾶσαι.

103) л. 328 об. Περὶ τῆς συνοχῆς τῆς ψυχῆς, ὅταν ἀσθενῇ ἀπὸ τοῦ πολέμου τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐντυγχάνῃ τῷ Θεῷ. Нач. Ψυχὴ τεθλιμμένη προσέρχεταί σοι.

104) л. 333 об. Νουθεσίαι ἀδελφῶν. Нач. Ἀδελφοί· εὐλογίαις ἐφισθῶμεν.

105) л. 343. Πρὸς ἀδελφόν τινα ὑπομνηστικόν. Нач. Πᾶσαν ἡμέραν ἐν νῷ ἔχων τὴν ὀπτασίαν.—То же выше писано на л. 195 об.

106) л. 348 об. Περὶ κατανύξεως ψυχῆς. Нач. Δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν πάντων καὶ πηγὴ ἰαμάτων.

107) л. 354. Περὶ μετανοίας. Нач. Δεῦτε, ἀγαπητοί· δεῦτε.... οἱ ἐσφραγισμένοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται.

108) л. 367 об. Λόγος εἰς τοὺς ἁμαρτάνοντας καὶ μὴ μετανοοῦντας. Нач. Μέχρι τίνος, ὦ φίλε, ἀνεχόμενος.

109) л. 369 об. Περὶ ὑπομονῆς καὶ συντελείας καὶ τῆς δευτέρας παρουσίας. Нач. Λαμπρὸς ὁ βίος τῶν δικαίων· πῶς δὲ λαμπρύνεται;

110) л. 383. Μακαρισμοί. Нач. Μακάριος, ὃς μισήσας κατέλειπε τὸν βίον τοῦτον.

111) л. 389 об. Ἐκ τοῦ περὶ μετανοίας λόγου, καὶ περὶ ἀγάπης, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ βαπτίσματι ὁμολογίας. Нач. Μηδὲν προτιμήσωμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τῆς ἀνυποκρίτου ἀγάπης.

112) л. 417 об. Λόγος περὶ κανόνων καὶ διαταγῆς μοναστηρίων. Нач. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωήν, ὦ φιλόχριστοι.

113) л. 419. Περὶ τοῦ· τέλειον εἶναι τὸν μοναχόν. Нач. Πέρυσί μοι προσῆλθόν τινες, αἰτοῦντες μοναστηρίοις ποιῆσαι λυσιτελῆ τινά.

114) л. 440. Λόγος εἰς τὸν ἀντίχριστον. Нач. Πῶς ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλός, μεστὸς πλημμελημάτων, δυνηθείην ἐξειπεῖν.

115) л. 452—457. Περὶ κατανύξεως ψυχῆς. Нач. Κατανύγηθι ψυχή μου, κατανύγηθι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς.

136. ($\frac{478}{\text{t. II, XVa. fol.}}$) **Ефрема Сирина творенія.** Пергам. **XI**, въ 2 столбца, листовъ 288 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.), послѣдніе листы ветхи; обветшали также бумажные листы 3—11, писанные въ XIV вѣкѣ; переплетъ старинный, досчатый, ветхъ, съ одной мѣдной застежкой. Κουτλουμουσίου.

На пергаменныхъ листахъ 1 и 2 отрывокъ, писанн. въ XI вѣкѣ, въ которомъ πίναξ 10—31 главъ каноническаго содержанія.

1) л. 3—5. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην μονάζοντα.—Въ № 135 то же на л. 266 об.

2) л. 6. Περὶ ἀρετῆς πρὸς νεώτερον μοναχὸν παραίνεσις. Κεφ. δ Πρόλογος. Нач. 'Ο Κύριος ἐπὶ σωτηρίᾳ.—Въ № 135, л. 241 об. Παραίνεσις α'. Нач. 'Εὰν καθέζῃ ἐν ἐρήμῳ.—Въ № 135, л. 242, κεφ. 2.

Л. 8. Παραίνεσις β'. Нач. Προσεκτέον ἀπὸ κακῆς συμβουλίας.—Въ № 135, л. 244 об., κεφ. 4.

Л. 10. Παραίνεσις γ'. Нач. Περὶ δὲ ὧν μοι λελάληκας.—Въ № 135, л. 248, κεφ. 6.

Л. 12 об. Παραίνεσις δ'. Нач. Εἶπέ τις τῶν ἁγίων.—Въ № 135, л. 252, κεφ. 8.

3) л. 14—20. Κεφάλαια ι' περὶ ἀρετῆς, съ прологомъ.—Въ № 135, л. 256—266.

4) л. 21—33. Εἰς τό· Πρόσεχε σεαυτῷ. Κεφ. ιβ', съ прологомъ, коего нач. 'Οφειλέται ἐσμέν, ἀγαπητοί, νουθετεῖν. Нач. 1-й главы: Ἄκουε, ἀγαπητέ, ὁ ἐλθὼν γενέσθαι μοναχός.

Л. 21 об. Начало 2-й главы: Ἄνθρωποι δύο.

Л. 22. Начало 3-й главы: 'Εὰν δὲ ὁ πόλεμος.

Л. 22 об. Нач. 4-й гл. Μὴ ἀναλάβῃς.

Л. 23. Нач. 5-й гл. Νυνὶ δύο θλίψεις εἰσίν.

Л. 23 об. Нач. 6-й гл. Ἄκουε, ἀγαπητέ, τὰ δυσίατα πάθη.

Л. 24 об. Нач. 7-й гл. Μὴ θέλε κακῶς ἀναστρέφεσθαι.

Л. 25 об. Нач. 8-й гл. 'Εὰν ἐργαζομένου σου.

Л. 27 об. Нач. 9-й гл. 'Αγαπητέ, πρόσεχε σεαυτῷ.

Л. 30. Нач. 10-й гл. Πρόσχωμεν ἑαυτοῖς.

Л. 31 об. Нач. 11-й гл. Μὴ ὀλιγορῶμεν, ἀδελφοί.

Л. 32. Нач. 12-й гл. Ἔμμενε οὖν σύ, ἀγαπητέ, ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθης.

5) л. 32. 'Αρχὴ καταστροφῆς ψυχῆς μοναχοῦ γέλως καὶ παῤῥησία.—Въ № 135, л. 28 об.

6) л. 34—42. Συμβουλία περὶ πνευματικοῦ βίου πρὸς νεόφυτον μοναχόν, κεφ. 96. Нач. 1-й главы: 'Επῄνεσά σου τὴν πίστιν.—Въ № 137, л. 52 об. то же.

7) л. 43. Περὶ ὀρθοῦ βίου. Κεφ. 90. Нач. 1-й гл. 'Ορθοῦ βίου ὀρέγῃ, ταπεινοφροσύνην ἄσκησον.—Въ № 137, л. 67 то же.

8) л. 48. Μακαρισμοί (75). Нач. Μακάριος, ὃς γέγονεν ὅλος ἐλεύθερος ἐν Κυρίῳ.—Въ № 137, л. 75 об. то же; а въ № 135, л. 383 это уже 5-я глава μακαρισμῶν.

9) л. 53 об.—96. Λόγοι παραινετικοί (38). Нач. 1-го слова: Δόξα σοι ὁ Θεός.—Тѣ же въ № 135, на лл. 4 об.—87.

10) л. 97. Ὅτι οὐ δεῖ ὀμνύειν, οὔτε δυσφημεῖν. Нач. Τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.—Въ № 137, л. 139 об. то же.

11) л. 98 об. Πρὸς τίνα ἀδελφὸν λόγος εἴρηται· ὅτι κρεῖσσον γαμεῖν, ἢ πυροῦσθαι.—Въ № 135, л. 88.

12) л. 99. Ἀπολογία πρὸς ἀδελφὸν περὶ Ἠλὶ τοῦ ἱερέως. Нач. Τῆς γραφῆς λεγούσης περὶ Ἠλί.—Въ № 137, л. 142 то же.

13) л. 102. Περὶ φόβου Θεοῦ. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ἀγαπητέ· μήποτε ἐν ἀμελείᾳ καὶ μετεωρισμῷ.—Въ № 137, л. 144 об.

14) л. 104. Πρὸς Εὐλόγιον παραίνεσις.—Въ № 135, л. 99 об.

15) л. 107. Πρὸς ἀκηδιαστὴν μοναχὸν λέγοντα· ἀφίημι, καὶ εἰς τὸν κόσμον ὑπάγω. Нач. Ἔφη ὁ Κύριος τῆς δόξης.—Въ № 135, л. 90 и № 137, л. 149.

16) л. 111 об. и 112. Παραινέσεις δύο, которыя въ № 135, на лл. 96 об. и 98.

17) л. 112 об.—127. Κεφάλαια ρ'.—Въ № 135, л. 213—241, а въ № 137, л. 155 об.

18) л. 127. Περὶ τῆς θείας χάριτος. Нач. Σπεῦδε ἔχειν τὴν θείαν χάριν.—Въ № 137, л. 170 об.

19) л. 129 об. Περὶ γλωσσαλγίας καὶ παθῶν.—То же въ № 135, л. 318, а въ № 137, л. 173.

20) л. 135—143. Διαθήκη τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ. Нач. Ἐγὼ Ἐφραὶμ ἀποθνήσκω. γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔσται, ἄνδρες.

Ἀρχὴ τοῦ β' βιβλίου.

21) л. 143 об. Περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν. Нач. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωήν, ὦ φιλόχριστοι.—Въ № 135, л. 417 об., другое заглавіе.

22) л. 144—151. Λόγοι παραινετικοί, числомъ 22, тѣ же, какіе въ № 135, на лл. 172 об.—191.

23) л. 151 об. Ἔλεγχος αὐτῷ καὶ ἐξομολόγησις. Нач. Ἀδελφοί, συμπαθήσατέ μοι, σπλάγχνα ἔχοντες οἰκτιρμῶν.—См. № 138, л. 141.

24) л. 154. Πρὸς καθαίρεσιν ὑπερηφανίας. Нач. Ματαία πᾶσα ἄσκησις· πᾶσα ἐγκράτεια.—Въ № 138, лл. 143 об.—158 это слово изложено пространнѣе.

25) л. 157. Λόγος κατανυκτικός.—Въ № 135, л. 354, то же.

26) л. 163 об. Λόγος ἀσκητικός. Нач. Ὁ πόνος τοῦ λέγειν.—Въ № 135, л. 287 об. то же.

27) л. 176 об. Κατὰ μίμησιν τῶν παροιμιῶν. Нач. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ.—Въ № 138, л. 158 об. то же.

28) л. 177. Περὶ φόβου Θεοῦ. Нач. Φοβοῦ τὸν Κύριον, καὶ εὑρήσεις χάριν.—Въ № 138, л. 159—180.

29) л. 198. Πρὸς διώρθωσιν τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων. Нач. Ἀγωνιῶ, ἀδελφοί.—Въ № 135, л. 104 то же.

30) л. 202. Ἔλεγχος αὐτοῦ καὶ ἐξομολόγησις. Нач. Ἐν πολλοῖς ὑμῖν, ἀδελφοί, δοκῶν χρησιμεύειν.

31) л. 215. Περὶ παθῶν. Нач. Θέλω εἰπεῖν.—Въ № 135, л. 167.

32) л. 216 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Ὁ κατελθὼν Κύριος.—Въ № 135, л. 147 об.

33) л. 219 об. Περὶ κατανύξεως. Нач. Δοτὴρ πάντων ἀγαθῶν.—Въ № 135, л. 348 об.

34) л. 222. Λόγος κατανυκτικός. Нач. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν.—Въ № 135, л. 161.

35) л. 223. Κατανύγηθι ψυχή μου.—Въ № 135, л. 452 об.

36) л. 225 об. Λόγος παραινετικός. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ᾧ νεότης.—Въ № 135, л. 316.

37) л. 229. Εἰς πατέρας τελειωθέντας. Нач. Τὴν καρδίαν μου ἀλγῶ.—Въ № 135, л. 192.

38) л. 230 об. Λόγος ἕτερος εἰς πατέρας τελειωθέντας. Нач. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ.

39) л. 233. Λόγος τετρασύλλαβος. Нач. Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ πονηρὸς διάβολος.

40) л. 234. Λόγ. — » — β'. Нач. Εἰδότες οὖν, ἀδελφοί, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ.

41) л. 234. Περὶ φόβου ψυχῆς. Нач. α') Ἐγὼ Ἐφραὶμ ἁμαρτωλός, χαῦνος.—Въ № 135, л. 154.

42) л. 236. — » — β') Ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, Κύριε.

43) л. 236 об. Εἰς μετάνοιαν, ὑπομνηστικόν. Нач. Πᾶσαν ὥραν ἐν νῷ ἔχω τὴν ὀπτασίαν.—Въ № 135, л. 195 об. и 343.

44) л. 239 об. Περὶ ψηχῆς, ὅταν πειράζηται ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Нач. Ψυχῇ τεθλιμμένη προσέρχεται.—Въ № 135, л. 328 об.

45) л. 242. Περὶ κρίσεως καὶ κατανύξεως.—Въ № 135, л. 272.

46) л. 246. Περὶ ὑπομονῆς. Нач. Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ τῆς πίστεως γενέσθαι.

47) л. 249. Περὶ μακαρισμῶν καὶ ταλανισμῶν. Нач. Μακάριοι οἱ τὸν Θεὸν ἀγαπήσαντες.

48) л. 250. Ἴασαί με, Κύριε, καὶ ἰαθήσομαι.—Въ № 135, л. 2.

49) л. 251 об. Εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν. Нач. Προσέλθετε καὶ δεῦτε υἱοὶ φωτός.

50) л. 253 об. Περὶ πίστεως. Нач. Ὁ Κύριος ἐν τῷ τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς.

51) л. 256. Ὅτι δεῖ τὸν μοναχόν, ὡς στρατιώτην ἐν παρατάξει πολέμου ἀγωνίζεσθαι. Нач. Τοιαύτην πανοπλίαν ὀφείλει κτήσασθαι ἄνθρωπος.

52) л. 257 об. Πῶς στρέφεταί τις εἰς τὰ ὀπίσω и проч. Нач. Ἴδετε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, πῶς στρέφεταί τις εἰς τὰ ὀπίσω.

53) л. 259 об. Εἰς κοιμηθέντας. Нач. Καιρὸς ἤδη ἔφθασεν· σῶμα φθάσον, ἄπελθε.

54) л. 261 об. Περὶ συντελείας καὶ εἰς τὸν ἀντίχριστον.—То же въ № 135, л. 440.

55) л. 265 об. Περὶ σωτηρίας ψυχῆς καὶ μετανοίας, καὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. Нач. Ἡ ἀποταγή, ἀδελφοί, ἣν ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ποιοῦμεν.

56) л. 272—286. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ μακαριωτάτου Φαντίνου (память его, по Мѣсяц. а. Сергія, изд. 1876 г., т. 2, празднуется 24-го іюля, 30 августа и 14 ноября). Нач. α΄. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος. β΄. Ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν καὶ μέγας Φαντῖνος, ὦ πατέρων ἄθροισμα καὶ συνετὸν ἀκροατήριον.

Листы: 287 и 288 пергаменные XI вѣка, на нихъ отрывокъ какого-то слова.

На л. 136 и другихъ приклеены бумажки съ замѣтками на греческомъ языкѣ переводчика и справщика монаха Чудова монастыря Евѳимія (XVII в.).

Листъ 3-й бумажный, на немъ раскрашенная заставка, составленная изъ круговъ.

На оборотѣ верхней переплетной доски почеркомъ справщика Евѳимія писано: «Книга Ефрема. Казенная.» и указатель нѣкоторыхъ словъ, имѣющихся въ рукописи, а именно: «Слово на успшыя: φυλ. 512. ἀρχὴ τοῦ β΄ βιβλίου: 280. Περὶ γλωσσαλγίας καὶ παθῶν: 252. Из разная мѣста. 526.»

137. $(\frac{39}{XL})$ **Ефрема Сирина творенія.**

Пергам. **XI**, въ 2 столбца, листовъ 180 (дл. 6¼, шир. 4¾ в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Листы 1—4 пергаменные, писанны полууставомъ VIII вѣка, въ 2 столбца, и представляютъ отрывки изъ Евангельскихъ притчъ: о богатомъ и бѣдномъ Лазарѣ и другихъ.

На л. 5 Πίναξ главъ сей книги не вполнѣ соотвѣтствующій содержанію ея.

На лл. 6—178 содержатся 58 статей, которыя въ № 136 имѣются на лл. 3—134. Первая статья: Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰωάννην. Послѣдняя на лл. 173—178 Περὶ γλωσσαλγίας καὶ παθῶν.

Листы 179 и 180 пергаменные, XII вѣка, съ отрывками изъ дневныхъ чтеній Апостола на 37 седмицу.

Раскрашенныя заставки на листахъ: 6 и 178 об.

138. $(\frac{38}{XXXIX})$ **Ефрема Сирина творенія и другихъ.**

Пергам. **XII**, въ 2 столбца, листовъ 247 (дл. 7, шир. 5¼ в.); по краямъ иные листы попорчены. «Хиландарь.»

1) На лл. 1—3 содержится окончаніе 8-й, и сполна 9-я и 10-я главы «Περὶ ἀρετῆς».—Въ № 135, на лл. 263 об.—266.

3) На лл. 3 об.—15. Εἰς τὸ· Πρόσεχε σεαυτῷ, κεφ. 12, съ прологомъ впереди, коего начало: Ὀφειλέται ἐσμέν, ἀγαπητοί, νουθετεῖν.—То же въ № 136, на лл. 21—32.

3) л. 15 об. Ἀρχὴ καταστροφῆς.—Въ № 136, л. 32.

4) л. 17 об. Συμβουλία πνευματικοῦ βίου, κεφ. 96.—Въ № 136, л. 34—42.

5) л. 26 об. Περὶ ὀρθοῦ βίου, κεφ. 90.—Въ № 136, л. 43—47.

6) л. 31 об.—37. Μακαρισμοί.—Въ № 136, л. 48—53.

7) л. 38—114. Λόγοι παραινετικοὶ καὶ κεφάλαια ρ'.—То же въ № 136, на лл. 53 об.—127.

8) л. 114 об. Περὶ τοῦ· τέλειον εἶναι τὸν μοναχὸν. Нач. Πέρυσί μοι.—Въ № 135, л. 419—439.

9) л. 123 об. Περὶ τῆς θείας χάριτος.—Въ № 136, л. 127.

10) л. 126. Περὶ γλωσσαλγείας καὶ παθῶν.—Въ № 136, л. 129 об.

11) л. 132—140. Περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν.—Въ № 136, на лл. 143—151.

12) л. 141—180. Ἔλεγχος αὐτῷ. и проч. статьи, которыя въ № 136, на лл. 151 об.—197.

13) л. 180 об. Περὶ τοῦ ἀντιχρίστου. и проч.—То же въ № 136, на л. 261 об.—265.

14) л. 186. Св. Андрея Критскаго. Εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Нач. Σταυροῦ πανήγυριν ἄγωμεν, καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας καταστράπτεται πλήρωμα.

15) л. 193. Св. Іоанна Златоустаго. Λόγος β' εἰς τὸν μακάριον Ἰώβ. Τῇ ἁγίᾳ Β'. [89]). Нач. Τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων μεγάλων δεῖται διηγημάτων.

16) л. 195 об. Его же. Εἰς τὸ· Συνήγαγον Ἰουδαῖοι συνέδριον καὶ ἔλεγον, τί ποιήσωμεν [90]). Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Γ'. Нач. Οἱ μὲν ἀθληταὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν γυμναζόμενοι.

17) л. 197 об. Его же. Εἰς τὴν προδοσίαν Ἰούδα, καὶ εἰς τὴν παράδωσιν τῶν μυστηρίων [91]). Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Ε.' Нач. Ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην εἰπεῖν.

18) л. 202. Св. Софронія архіепископа Іерусалимскаго. Εἰς τὸν βίον τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. Нач. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν καλόν· τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον.

19) л. 216. Анастасія, монаха и пресвитера св. горы Синайскія. Λόγος εἰς τοὺς ἐν Χριστῷ κεκοιμημένους ἡμῶν ἀδελφούς. Нач. Τί τοῦτο σήμερον, ἀγαπητοί· σπουδαίως ὁμοῦ συνήχθημεν.

---

[89]) Монфоконъ, изд. 1836 г., т. VI, ч. 2, стр. 686. въ отдѣлѣ «Spuria».

[90]) Монфоконъ, Парижъ 1839, т. XIII, ч. 1, стр. 248, въ отд. «Spuria», подъ заглавіемъ «Τοῦ αὐτοῦ· περὶ τῶν ἐν νηστείᾳ σωφρονούντων, καὶ διαγωγῆς διαφόρων προφητῶν».

[91]) Монфоконъ, Парижъ 1836 г., т. II, ч. 1, стр. 444, Λόγος α'. Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα и проч.

20) л. 224. Св. Христофора архіепископа Александрійскаго. Παραίνεσις ψυχοφελής, φανεροῦσα, τίνι ὁμοιοῦται ὁ μάταιος βίος οὗτος. Нач. Πάντες μέν, ἀγαπητοί· τοὺς κατὰ καιροὺς ἀρχιερεῖς καὶ ποιμενάρχας.

21) л. 229. Св. Ефрема. Λόγος κατανυκτικός.—Въ № 135, л. 161.

22) л. 230 об. Περὶ μετανοίας.—Въ № 135, л. 164 об.

23) л. 232. Εἰς τοὺς ἁμαρτάνοντας.—Въ № 135, л. 367 об.

24) л. 233. Περὶ μετανοίας.—Въ № 135, л. 147 об.

25) л. 236. Περὶ παθῶν.—Въ № 135, л. 167.

26) л. 238. Περὶ ἱεροσύνης. Нач. Ὦ θαῦμα παράδοξον, ὦ δύναμις ἄῤῥητος, ὦ φρικτὸν μυστήριον τὸ τῆς ἱεροσύνης.

27) л. 241. Περὶ ὑπομονῆς καὶ συντελείας, καὶ παρουσίας τοῦ Κυρίου и проч. Нач. Λαμπρὸς ὁ βίος τῶν δικαίων· πῶς δὲ λαμπρύνεται;—Въ № 135, л. 369 об.

28) л. 245. Св. Ефрема. Λόγος παραινετικός.—Въ № 135, л. 354.

29) л. 248. Περὶ κρίσεως καὶ πόθου καὶ κατανύξεως.—Въ № 135, л. 272. Здѣсь сохранился только одинъ листъ этого слова.

На полѣ 35-го листа, писцомъ начертано перомъ изображеніе преп. Ефрема Сирина въ монашескомъ кукулѣ, съ четвероконечнымъ крестомъ на верху, въ молитвенномъ положеніи съ простертыми предъ иконою руками.

139. (57/LVIII) Григорія Богослова слова.

Пергам. VIII—IX, въ 2 столбца, листовъ 404 (дл. 7¼, шир. 5¼ в.). ἀрсенїй. ѥі. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντον φυγῆς ἕνεκεν· καὶ αὖθις ἐπανόδου [92]) ἐκεῖθεν διὰ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου χειροτονίαν· ἐν ᾧ, τί τὸ τῆς Ἱερωσύνης ἐπάγγελμα· καὶ ὁποῖον εἶναι δεῖ τὸν ἐπίσκοπον· περὶ ἱερωσύνης. Βιβλίον α΄. Нач. Ἥττημαι καὶ τὴν ἧτταν ὁμολογῶ. στίχ. ͵αωϞϛ΄.—Въ № 140, л. 8.

2) л. 25. Εἰς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ, ἡνίκα ἐπέτρεψεν αὐτῷ φροντίζειν τῆς Ναζιανζοῦ ἐκκλησίας. Нач. Τὸ στόμα μου ἤνοιξα καὶ εἵλκυσα πνεῦμα.—Въ № 140, л. 77 об.

Л. 27. Γνῶσις къ предъидущему слову. Нач. Ἔοικεν οὗτος ὁ λόγος εἰρῆσθαι μετατεθέντι αὐτῷ ἀπὸ Σασίμων, ἔνθα ἐπίσκοπος ἐχειροτόνητο εἰς Ναζιανζόν. στίχ. ρν΄.—Сего нѣтъ въ № 140.

3) л. 27 об. Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καὶ εἰς Βασίλειον,

---

[92]) Послѣдняя часть заглавія выписана изъ № 140, л. 8, вмѣсто котораго въ описыв. рукописи написано σχόλιον· ψαλμός ς΄. Τοῦτον εἶπεν, τὸν λόγον· ὅτε ἐπανῆλθεν ἀπὸ τοῦ Πόντου· διὰ τὸ καταδέξασθαι τὸν πρεσβύτερον· χειροτονηθεὶς γὰρ πρεσβύτερος, ἀνεχώρησεν ὑπ᾽ εὐλαβείας ἐπὶ τὸν Πόντον· εἶτα ἐπανελθὼν ἀπελογήσατο.

ἡνίκα ἐπίσκοπος ἐχειροτονήθη Σασίμων. Нач. Πάλιν ἐπ' ἐμὲ χρίσμα καὶ Πνεῦμα.—Въ № 140, л. 70 об.

4) л. 29 об. Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ εἰς Βασίλειον, ἡνίκα ἔμελλον χειροτονεῖν αὐτὸν ἐπίσκοπον Σασίμων. Нач. Οὐδὲν ἰσχυρότερον γήρως. στίχ. ρ'.—Въ № 140, л. 68 об.

5) л. 30 об. Εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ τὴν χειροτονίαν. Нач. Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα τῶν ὄντων οὐδὲν. στίχ. σ'...— Въ № 140, л. 73 об.

6) л. 33 об. Πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ πρεσβυτερίου, καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον ἐν τῷ Πάσχα. Нач. Πῶς βραδεῖς ἐπὶ τὸν ἡμέτερον λόγον, ὦ φίλοι. στίχ. ρν'.—Въ № 140, л. 5.

7) л. 35. Εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν, συμφυτητὴν γενόμενον καὶ ἔκδικον Ναζιανζοῦ. Нач. Τίς ἡ τυραννίς, ἣν ἐξ ἀγάπης ἀεὶ τυραννούμεθα;—Въ № 140, л. 81.

8) л. 40 об. Πρὸς τοὺς πολιτευομένους Ναζιανζοῦ ἀγωνιῶντας, καὶ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον ὑπὸ παρουσίᾳ τοῦ πατρός. Нач. Τὴν κοιλίαν μου, τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ.—Въ № 140, л. 115.

9) л. 45. Εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης. Нач. Τί λύετε τάξιν ἐπαινουμένην; τί βιάζεσθε γλῶσσαν νόμῳ δουλεύουσαν; στίχ. χκς'.—Въ № 140, л. 56 об.

10) л. 53. Εἰς Καισάριον, τὸν ἴδιον ἀδελφόν, ἐπιτάφιος περὶ ὄντων ἔτι τῶν γονέων. Нач. Οἴεσθέ με ἴσως, ὦ φίλοι. στίχ. φιγ'.—Въ № 140, л. 42.

11) л. 62 об. Εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν Γοργονίαν ἐπιτάφιος. Нач. Ἀδελφὴν ἐπαινῶν, τὰ οἰκεῖα θαυμάσομαι. στίχ. φξθ'.—Въ № 140. л. 126 об.

12) л. 70. Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐπιτάφιος. Нач. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπον.—Въ № 140, л. 137.

13) л. 86 об. Εἰρηνικὸς α'. Ἐπὶ τῇ ἑνώσει τῶν μοναζόντων ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πατρός. Нач. Λύει μοι τὴν γλῶσσαν ἡ προθυμία. στίχ. χκε'.—Въ № 140, л. 89 об.

14) л. 95 об. Εἰς τὴν σύμβασιν, ἣν μετὰ τὴν στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι, εἰρηνικὸς β'. Нач. Θερμὸς ὁ ζῆλος· πρᾶον τὸ πνεῦμα. στίχ. τμβ'.

15) л. 100. Εἰρηνικὸς τρίτος, λεχθεὶς ἐν Κωνσταντίνου πόλει ἐπὶ τῇ γενομένῃ τῷ λαῷ φιλονεικίᾳ ἐπὶ ἐπισκόπων τινῶν διενεχθέντων. Нач. Εἰρήνη φίλη· τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα. στίχ. υλη'.—Въ № 140, л. 107.

16) л. 106 об. Εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος. Нач. Χριστὸς γεννᾶται· δοξάσατε. στίχ. υνε'.—Въ № 140, л. 163.

17) л. 113 об. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Нач. Πάλιν ὁ Ἰησοῦς ὁ ἐμός, καὶ πάλιν μυστήριον.—Въ № 140, л. 169 об.

18) л. 121. Εἰς τὸ βάπτισμα λόγ β'. Нач. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν φώτων ἡμέρᾳ πανηγυρίσαντες. στίχ. ͵αυιθ'.—Въ № 140 нѣтъ.

19) л. 141 об. Εἰς τὸ Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτῆτα· λόγ. α'. Нач. Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ ἡ ἀρχὴ δεξιά. στίχ. ρν'.—Въ № 140, л. 3.

20) л. 143. Εἰς τὸ Πάσχα. Λόγ. β'. Нач. Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι. στίχ. ωπγ'.—Въ № 140 нѣтъ.

21) л. 156. Εἰς τὴν νέαν κυριακὴν, καὶ εἰς τὸ ἔαρ, καὶ εἰς μάρτυρα Μάμαντα [93]). Нач. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι παλαιὸς νόμος καὶ καλῶς ἔχων. στίχ. σϞε'.—Въ № 140, л. 125 об.—126.

22) л. 160 об. Εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Нач. Περὶ τῆς ἑορτῆς βραχέα φιλοσοφήσωμεν. στίχ. υπα'.—Въ № 140, л. 179.

На л. 167 Ἐπίγραμμα. Нач. Γρηγόριος βροντῆς νοερᾶς γόνος ἔστιν. Всего 12 стиховъ.

23) л. 167 об. Περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας· καὶ ὅτι οὐ παντὸς ἀνθρώπου, οὐδὲ παντὸς καιροῦ τὸ διαλέγεσθαι περὶ θεότητος. Нач. Ἐπειδὴ συνεληλύθατε προθύμως· καὶ πολυάνθρωπος. στίχ. ωια'.—Въ № 141, л. 290 об.

24) л. 179. Πρὸς Ἀρειανοὺς καὶ εἰς ἑαυτὸν. Ἐῤῥέθη ἐν Κωνσταντίνου πόλει. Нач. Ποῦ πότε εἰσὶν οἱ τὴν πενίαν ἡμῖν ὀνειδίζοντες· στίχ. υμ'.—Въ № 140, л. 288 об.

25) л. 185 об. Πρὸς Εὐνομιανοὺς καὶ περὶ θεολογίας. Нач. Πρὸς τοὺς ἐν λόγῳ κομψοὺς ὁ λόγος.—Въ № 140, л. 187 об.

26) л. 190. Βιβλίον β'. Περὶ Υἱοῦ. Λόγ. α'. Нач. Ἃ μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ἐπικόπτων τὴν περὶ τῶν λόγων αὐτῶν ἑτοιμότητα.—Въ № 140, л. 193.

27) л. 198. Περὶ Υἱοῦ. Λόγ. β'. Нач. Ἐπειδή σοι τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν στροφὰς καὶ πλοκάς.—Въ № 140, л. 203 об.

28) л. 207. Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Нач. Ὁ μὲν δὴ περὶ τοῦ Υἱοῦ λόγος τοσοῦτος.—Въ № 140, л. 214 об.

29) л. 218. Περὶ θεολογίας καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων. Λόγ. α'. Нач. Ὅταν ἴδω τὴν νῦν γλωσσαλγίαν.—Въ № 141, л. 170 об.

30) л. 222 об. Περὶ θεολογίας. Λόγ. β'. Нач. Ἐπεὶ δὲ ἀνεκαθήραμεν τῷ λόγῳ τὸν θεολόγον.—Въ № 141, л. 178 об.

31) л. 235 об. Εἰς τὸν κατάπλουν τῶν ἐξ Αἰγύπτου ἐπισκόπων. Нач. Τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου προσφθέγξομαι· δίκαιον γάρ.—Въ № 140, л. 264.

32) л. 239 об. Περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμπένητες.

33) л. 254 об. Πρὸς Κληδόνιον [94]) ἐπιστολή. Нач. Ἐπειδὴ πολλοὶ προσιόντες τῆς ἡ εὐλάβεια.—Въ № 141, л. 330.

34) л. 257. Πρὸς Κληδόνιον ἐπιστ. β'. Нач. Τῷ τιμιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἀδελφῷ καὶ συμπρεσβυτέρῳ, Γρηγόριος ἐν Κυρίῳ χαίρειν. Βουλόμεθα μαθεῖν.—Въ № 141, л. 325.

---

[93]) Въ № 140, л. 121 добавлено: «τῇ γὰρ νέᾳ κυριακῇ ἐπιτελεῖται ἡ μνήμη αὐτοῦ ἐν Καισαρείᾳ».

[94]) Въ № 141, л. 325 и 329 об. прибавлено: «πρεσβύτερον».

35) л. 261 об. Πρὸς τοὺς λέγοντας ἐπιθυμεῖν αὐτὸν τῆς καθέδρας Κωνσταντινουπόλεως. Нач. Ἐγὼ θαυμάζω· τί ποτέ ἐστιν, ὃ πρὸς τοὺς ἐμοὺς πεπόνθατε λόγους. Въ концѣ на л. 266 приписано: «Ἐρρέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει».

36) л. 266. Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιστάντα [95]). Нач. Ἐπόθουν ὑμᾶς, ὦ τέκνα, καὶ ἀντεποθούμην τοῖς ἴσοις μέτροις.—Въ № 141, л. 302 об.

37) л. 273 об. Εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον. Нач. Τὸν φιλόσοφον ἐπαινέσομαι.—Въ № 140, л. 253 об.

38) л. 281 об. Εἰς Κυπριανὸν τὸν μάρτυρα. Нач. Μικροῦ Κυπριανὸς διέφυγεν ἡμᾶς, ὦ τῆς ζημίας.—Въ № 140, л. 244 об.

39) л. 288 об. Εἰς Ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκ. Ἀλεξανδρείας. Нач. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν, ἀρετὴν ἐπαινέσομαι.—Въ № 140, л. 269 об.

40) л. 301 об. Εἰς τοὺς Μακκαβαίους. Нач. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι; τούτων γὰρ ἡ παροῦσα πανήγυρις.—Въ № 140, л. 236 об.

41) л. 307. Συντακτήριος [96]). Нач. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα, ὦ φίλοι ποιμένες καὶ συμποίμενες.—Въ № 141, л. 314 об.

42) л. 317. Ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Нач. Ἔμελλεν ἄρα πολλὰς ἡμῖν ὑποθέσεις τῶν λόγων ἀεὶ προτιθεὶς ὁ μέγας Βασίλειος.

43) л. 348. Κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλητευτικὸς λόγ. α.' Нач. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη· ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.—Въ № 141, л. 333.

44) л. 379 об. Κατὰ Ἰουλιανοῦ στηλητευτικὸς β.' Нач. Οὗτος μὲν δὴ τῶν ἐμῶν λόγων ὁ πρῶτος ἄεθλος ἐκτετέλεσται.

45) л. 394. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου· ὁ τοὺς ἁλιεῖς προελόμενος Ἰησοῦς.

46) л. 400 об. Ἐπιστολὴ πρὸς Νεκτάριον ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ Ἀπολιναρίου, ἐκδοθεῖσα Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ. Нач. Ἔοικε τὴν παροῦσαν ζωὴν ἐπιλελοιπέναι καθόλου.

47) л. 401 об. Εἰς τὴν χειροτονίαν Δοαρῶν [97]). Нач. Δέξασθε τὸν ἡμέτερον λόγον, ἀδελφοί, κἂν ἐλάχιστος ᾖ.

48) л. 402 об. Πρὸς παρθένον παραινετικός. Нач. Παρθένε, νύμφη Χριστοῦ· δόξαζέ σου τὸν νυμφίον ἀεί.—Въ № 141, л. 387 об.

49) л. 404. Δοξολογία τοῦ αὐτοῦ. Нач. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν, Χριστέ μου.

50) л. 404 об. Πρὸς Εὐάγριον μοναχὸν περὶ Θεότητος [98]). Нач. Σφόδρα

---

[95]) Въ концѣ слова на л. 273 об. надписаніе сего слова: ἐξ ἀργοῦ ἐπιστὰς μετὰ κατὰ Μάξιμον, какъ и въ № 141, л. 302 об.; а въ № 142, на л. 276 «μετὰ τὰ κατὰ Μάξιμον».

[96]) Въ № 141, на л. 314 об. сего слова надписаніе: «εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν».

[97]) Въ № 141, л. 386 об. надписаніе сего слова: Ὁμιλία ἐκδοθεῖσα Εὐλαλίῳ πρεσβυτέρῳ, а въ № 144, л. 299—Εὐλαλίῳ ἐπισκόπῳ.

[98]) На полѣ противъ заглавія написано: «Ἰστέον, ὅτι κατά τινας ὁ λόγος οὗτος ἀμφιβάλλεται.»

σε θαυμάζω. Писано почеркомъ X вѣка; конца нѣтъ; а въ № 141, на лл. 389 и 390 изложено сполна.

Заглавія многихъ словъ изъ числа первыхъ 30 и заглавіе 42 слова писаны разными красками крупнымъ уставнымъ почеркомъ, сходнымъ съ почеркомъ письма Евангелія подъ № 10; отъ зеленой краски пергаменъ попортился. Схоліи на поляхъ писаны разными почерками. Первоначальныя схолій писаны квадратными буквами, какими писано Евангеліе подъ № 9, а позднѣйшія приписки XI—XII вѣка. На основаніи этихъ сличеній рукопись сія мною отнесена къ концу VIII или началу IX вѣка.

На л. 190 раскрашенная заставка.

140. ($\frac{60}{LXI}$) **Григорія Богослова 30 словъ. Пергам., 975 г., въ 2 столбца, листовъ 288 (дл. 9, шир. $6^1/_2$ в.).** ἀρσένιϊй ϊϊι. Λαύρας.

Л. 1. Πίναξ 30 словъ, находящихся въ сей рукописи.

Л. 2. Объясненіе 4 знаковъ, встрѣчающихся въ древнихъ рукописяхъ: ⟋ ※ ⸙ ©. Нач. 1-го объясненія: Τὸ ἡλιακὸν τοῦτο σημεῖον τέτακται.. [99])

На лл. 3—287 помѣщаются самыя бесѣды, соотвѣтствующія въ № 139 бесѣдамъ: 19, 6, 1, 10, 9, 4, 3, 5, 2, 7, 13, 14, 15, 8, 21, 11, 12, 16, 17, 22, 25, 26, 27, 28, 24, 40, 38, 37, 31, 39.

Предъ началами бесѣдъ на лл. 3, 5, 8, 42, 56 об., 68 об., 70 об., 73 об., 77 об., 81, 89 об., 101, 107, 115, 121, 126 об., 137, 160, 169 об., 179, 187 об., 193, 203 об., 214 об., 228 об., 236 об., 244 об., 253 об., 264, 269 об. раскрашенныя съ золотомъ заставки.

Дополненія которыхъ нѣтъ въ № 139:

α') на л. 56 послѣ 4-го слова: Ἐπιτάφιον εἰς Καισάριον τὸν ἴδιον ἀδελφόν, ἐκ τοῦ α' λόγ. τῶν ἐπῶν. Нач. Χρήματα δ' ὅσσ.' Всего 22 стиха.

β') на л. 125 об. послѣ 15-го слова: Ἔχει δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ προγεγραμμένῳ λόγῳ, ὡς ἐν παραθήκῃ φερόμενα· καθάπερ ἀνωτέρω ἐν τῷ ἐκ τῆς ἀρχῆς τετάρτῳ σελλιδίῳ, ὡς ἐσημειωσάμεθα οὕτως. Нач. Καὶ τί δεῖ μοι πλειόνων ἐγκαινίων.

На л. 126 примѣчаніе, гдѣ должны имѣть мѣсто опущенныя слова. Начало: Ἔστιν ὑποθέσθαι, τοῦ ἁγίου εἶναι καὶ ταῦτα· ἐπειδὴ γὰρ ὁ πατὴρ и проч. Подобная замѣтка есть въ № 144, на л. 110, въ дополненіи къ слову на Новую недѣлю «Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι».

На л. 287 об. запись писца: «Ἐτελειώθη ἐν Κυρίῳ ἡ πανάγαστος

---

[99]) Эта статья скопирована въ XVI таблицѣ I тома Палеограф. опис. а. Амфилохія. Москва, 1879 года.

αὕτη δέλτος μηνὶ Ἰουνίῳ ε', ἡμέρᾳ καταπαυσίμῳ, ὥρᾳ θ', ἰνδ. γ', ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ςυπγ' (6483=975). Γραφεῖσα διὰ χειρὸς Νικολάου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐπώνυμον ὁ Πελεκᾶν.....

141. ($\frac{65}{LXVI}$) **Григорія Богослова 49 словъ и посланій.** Пергам., **X,** въ 2 столбца, листовъ 391 (дл. $8^1/_2$, шир. $6^1/_4$ в.).

Первой тетради нѣтъ, на которой было писано 1-е слово и начало 2-го слова.

Первыя слова 1-го листа... μένων· καὶ τῶν προφητῶν μετὰ ἀργυρίου.—Въ № 139 находятся въ 1-мъ словѣ, на л. 14, въ 1-мъ столбцѣ.

Прочія слова соотвѣтствуютъ въ № 139 слѣдующимъ: 6, 10, 11, 13, 14, 3, 4, 5, 2, 9, 12, 7, 8, 42, 32, 39, 38, 40, 37, 31, 29, 25, 30, 26, 27, 28, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 15, 23, 36, 35, 41, 34, 33, 46, 43, 44, 45, 47, 48, 50.

Л. 391. Слово 49-е. Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ. Нач. Νομίζομεν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ λογικόν. Этого слова нѣтъ въ № 139, но оно имѣется въ № 61, л. 1.

На ветхомъ послѣднемъ внѣ счета листѣ написаны: α') Разговоръ Александра Македонскаго съ Діогеномъ. β') Нравоученіе: Χαῖρε τοῖς ἐλέγχουσί σε μᾶλλον, ἢ τοῖς κολακεύουσιν. γ') Замѣтки прежняго владѣльца рукописи за ,ζξε'—,ζοα' (7065—7071=1557—1563) годы о времени посвященія его въ разныя церковныя степени.

На л. 42 об. запись: «Ἰωαννίκιος μοναχὸς ἁμαρτωλός». На обрѣзѣ листовъ внизу «Θεολόγος».

Заглавія словъ писаны полууставнымъ почеркомъ киноварью.

Слова 28—32, на лл. 220 об.—270, съ схоліями на поляхъ.

142. ($\frac{64}{LXV}$) **Григорія Богослова творенія.** Пергам. **IX,** листовъ 357 (дл. $7^1/_4$, шир. 6 в.), изъ нихъ иные ветхи. Арсеній А.

На лл. 1, 2 и 357 отрывокъ философскаго содержанія и разныя подписи XIV в.

Л. 3—349. Слова и посланія Григорія Богослова, числомъ 51, съ схоліями на поляхъ разныхъ почерковъ X—XIV в. Нач. схоліи на 1-е слово: Εἰς τὸ Πάσχα «Ἀναστάσεως ἡμέρα». Φαίνεται οὗτος ὁ λόγος πρὸ τοῦ μεγάλου ἀπολογητικοῦ.—См. то же въ № 147.

Въ № 139 этимъ словамъ соотвѣтствуютъ: 19, 1, 6, 10, 11, 13, 14, 3, 4, 5, 2, 9, 12, 7, 8, 42, 32, 39, 38, 40, 37, 31, 29, 25, 30, 26, 27,

28, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 15, 23, 36, 35, 41, 34, 33, 46, 43, 44, 45, 47, 48, 50.

Л. 349. Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ.—Въ № 141, л. 391.

Л. 350—356. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν. Нач. Τὰ δὲ λέγει Σολομῶν ὁ τοῦ Δαυὶδ βασιλέως καὶ προφήτου παῖς.

Предъ началами словъ раскрашенныя заставки зеленою и красною красками. На лл. 187, 239, 339 об. и др. кресты четвероконечные.

143. (58/LIX) **Григорія Богослова 30 словъ.** Пергам. **X,** листовъ 336 (дл. 7³/₈, шир. 5 в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. На полѣ перваго листа приклеена бумажка съ записью по русски въ XVII вѣкѣ: «Сты. Григорія Бгослова кнга Грек. писменная в десть, Хиландарского монастыря без досок. Поучения разныя.»

Первой тетради нѣтъ, на которой написаны были первое слово и начало втораго—ἐπιτάφ. εἰς Καισάριον. Прочія слова соотвѣтствуютъ въ № 139 слѣдующимъ: 11, 13, 14, 15, 8, 12, 29, 25, 30, 26, 27, 28, 3, 4, 2, 37, 31, 23, 34, 33, 46, 43, 44, 47, 48, 50, 45.

Л. 318 об.—319. Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ.—Въ № 141, л. 391.

Л. 320—336. Μετάφρασις εἰς Ἐκκλησιαστήν.—Въ № 142, л. 350—356.

Въ словахъ противъ Іуліана: въ 1-омъ словѣ, на лл. 222—275, показано 97 главъ; а во 2-омъ словѣ, на лл. 276—298, 35 главъ.—То же почти въ № 144, на лл. 208—286.

Начала словъ на лл. 12, 24 об., 38 об., 46, 56, 63 об., 92, 99, 105, 126 об., 140, 153 об., 161 об., 165, 167, 170 об., 184, 191, 209, 216 об., 220, 222, 275 об., 299, 300 об., 303 об., 306 об., 318 об. и 320; предъ многими словами заставки раскрашены и крыты золотомъ.

144. (63/LXIV) **Григорія Богослова 27 словъ.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 362 (дл. 8, шир. 6 в.). Арсеній п. Λαύρα.

На лл. 1—306 первыя 24 слова, которымъ въ № 139 соотвѣтствуютъ: 26, 27, 16, 28, 17, 18, 20, 21, 22, 24, 15, 23, 36, 35, 41, 34, 33, 46, 43, 44, 45, 47, 48, 50.

25) л. 307. Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ.—Въ № 141, л. 391.

26) л. 308 об. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν.—Въ № 142, л. 350.

27) л. 324. Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ, οὗ ἀρχή. Πάλιν Ἰησοῦς. Нач. 1-й главы: Οὐ διὸς ταῦτα γοναὶ καὶ κλοπαὶ τοῦ Κρητῶν τυράννου. Всего 25 главъ, большею частію миѳологическаго содержанія, о божествахъ Еллинскихъ и Египетскихъ.—То же въ № 149, л. 155.

Далѣе на лл. 329 об.—352. Ἐξήγησις ἱστοριῶν, τῶν ἐν τῷ πρώτῳ στηλιτευτικῷ. Нач. Λόγος στηλιτευτικός ἐστι ψόγος τῶν ὑπὸ Ἰουλιανοῦ γενομένων. Это 2-я часть 1-го слова противъ Іуліана, состоящая изъ 97 главъ; а слово это въ той же рукописи имѣется сполна на лл. 208 об.—263. Нач. 1-й главы: Ταῦτα μὲν παιζέτωσαν.

На лл. 353—362. Ἱστορίαι τοῦ δευτέρου στηλιτευτικοῦ. Нач. 1-й гл. Ἡ περὶ τοῦ Ἀριάδνης στεφάνου αὕτη. Всего 37 главъ.

При 2-мъ словѣ противъ Іуліана на лл. 264—286 этихъ главъ показано 35 и содержаніе ихъ несходно съ помѣщенными въ концѣ рукописи.

Къ слову «Εἰς τὴν καινὴν Κυριακήν» то же дополненіе, на л. 110, «Καὶ τί δεῖ μοι πλειόνων», какое въ № 140, на л. 125 об. съ примѣчаніемъ на полѣ: Ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων καὶ ἕτερά τινα διὰ μέσου κείμενα εὕρομεν· ἔνθα τὸ σημεῖον ὁρᾷς τοῦτο.... послѣ сего слѣдуетъ: Ἐπεὶ γὰρ φθόνῳ τοῦ πονηροῦ θάνατος εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν и проч. И почеркъ письма имѣетъ нѣкоторое сходство съ № 140.

Предъ началами словъ на лл. 1, 14, 20 об., 34, 44, 55, 91 об., 109 об., 115 об., 125 об., 134 об., 143 об., 161, 172, 179, 195, 202 об., 206 об., 208 об., 264, 287, 299, 301, 303 об., 307, 308 об., 324, красивыя заставки и заглавныя буквы, покрыты красками и золотомъ.

Въ словахъ 4, 5 и 6 листы перемѣшаны.

145. (62/LXIII) **Григорія Богослова 23 слова.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 383 (дл. 8, шир. 5¾ в.), нѣкоторые листы ветхи. Ἀρσενίκ. Τῶν Ἰβήρων.

На лл. 1 и 2 (перг. IX в.) отрывокъ изъ слова Іоанна Дамаскина Εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς παναγίας Θεοτόκου. Нач. Ἔστιν μὲν ἀνθρώπων οὐδείς, ὃς κατ᾿ ἀξίαν τῆς Θεομήτορος.

На лл. 3—383 содержатся 23 слова. Къ 1-му слову почеркомъ XIV в. написано предисловіе [100]), коего начало: Ἄκων χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ὁ θεῖος Γρηγόριος.—То же въ № 151, л. 1 об.

Въ № 139 этимъ словамъ соотвѣтствуютъ: 19, 20, 21, 22, 38, 40, 7, 16, 42, 17, 18, 5, 39, 41, 32, 9, 30, 29, 26, 27, 28, 25, 24.

У послѣдняго слова конца не достаетъ.

На лл. 31 об.—32. Καὶ τί δεῖ μοι.—дополненіе къ слову на Новую недѣлю «Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι»—то же, какое въ №№ 140 и 144.

Почеркъ письма и 4 знака также сходны съ №№ 140 и 144.

Предъ началами словъ на лл. 3, 5 об., 26, 32 об., 44, 56, 66 об., 77, 88, 139, 152 об., 189, 194 об., 219, 238, 266 об., 282 об., 307,

---

100) Въ сей рукописи предисловія, писанныя въ XIV вѣкѣ, находятся предъ многими словами.

314 об., 330, 345 об., 366 об., 373 об., красивыя большія заставки сдѣланы красками и золотомъ.

На л. 282 слово 16 «εἰς τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης» оканчивается словами: Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ (безъ сокращенія) τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα и проч.

146. ($\frac{61}{LXII}$) **Григорія Богослова 16 словъ** съ 16-ю миніатюрами, соотвѣтствующими содержанію каждаго слова. Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 260 (дл. 7½, шир. 5¾ в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Арсеній г. Ξηροποτάμου. Γεννάδιος ἱερομόναχος.

На начальномъ листѣ, на оборотѣ, два изображенія: α') Сошествіе Іисуса Христа во адъ и изведеніе оттуда праотцевъ. β') Подлѣ храмины два святителя бесѣдуютъ; позади одного изъ нихъ, ближе къ храминѣ, изображены клирики. Лики большею частію неясны на сихъ и послѣдующихъ изображеніяхъ.

На л. 1. Πίναξ 16 словъ въ сей книгѣ написанныхъ, а на оборотѣ объясненіе 4 знаковъ: ⁄ ※ ⍦ ⍦,—то же, какое въ № 140, на л. 2.

1) л. 2. Григорія Богослова на св. Пасху λόγ. α. Ἀναστάσεως ἡμέρα.

2) л. 4 об. на св. Пасху λόγ. β.' Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι. Здѣсь предъ началомъ слова изображены: вверху Богъ Отецъ благословляющій, въ срединѣ—воскресшій Іисусъ Христосъ, а внизу—святитель въ молитвенномъ обращеніи къ Воскресшему.

3) л. 23 об. Εἰς καινὴν Κυριακήν. Нач. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι. Здѣсь изображены предъ началомъ бесѣды: α') Явленіе воскресшаго Спасителя Апостоламъ, β') Изображеніе двухъ лицъ—одинъ изъ нихъ повергся предъ аналоемъ, а другой стоитъ съ приложенными къ персямъ руками.

Л. 29 об. Изображенія: α') Сошествія Святаго Духа на Апостоловъ и β') св. Маманта, доящаго ланей.

4) л. 30. Слово на св. Пятидесятницу. Нач. Περὶ τῆς ἑορτῆς.

На л. 40 об. въ 6 рисункахъ изображены мученія св. Маккавеевъ.

5) л. 41. Слово: Εἰς Μακκαβαίους. Нач. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι.

6) л. 50 об. Слово: Εἰς τὸν μάρτυρα Κυπριανόν, съ изображеніемъ мученической кончины его. Нач. Μικροῦ Κυπριανός.

На л. 61 об. изображенъ Іуліанъ сидящимъ въ креслѣ за столомъ съ книгою; предъ нимъ чиновники: одинъ съ вѣсами, а другой считаетъ разложенныя на столѣ золотыя монеты, далѣе нѣсколько фигуръ просителей, позади вооруженный тѣлохранитель.

7) л. 62. Слово: Εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν. Нач. Τίς ἡ τυραννίς.

8) л. 71. Слово: Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια, съ изображеніемъ Рождества Христова. Нач. Χριστὸς γεννᾶται.

9) л. 81 об. Ἐπιτάφιος εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, съ изображеніемъ погребенія св. Василія на л. 81. Нач. Ἔμελλεν ἄρα.

10) л. 133 об. Слово: Εἰς τὰ φῶτα, съ изображеніемъ Крещенія Господня. У благословляющей съ неба руки перстосложеніе близко къ именословному. Нач. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός.

11) л. 145. Слово: Εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα, съ изображеніемъ Іоанна, благословляющаго именословно крестящійся въ Іорданѣ народъ. Нач. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν φώτων.

12) л. 177. Слово: Εἰς Γρηγόριον, ἀδελφὸν Βασιλείου, ἐπιστάντα μετὰ μίαν τῆς χειροτονίας ἡμέραν, съ изображеніемъ двухъ святителей, изъ которыхъ одинъ вручаетъ другому свитокъ. Нач. Φίλου πιστοῦ.

13) л. 182. Слово: Εἰς τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας, съ изображеніемъ погребенія сего святителя на л. 181 об. Нач. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν.

14) л. 202 об. Слово: Εἰς τὴν τῶν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν, съ изображеніемъ св. Григорія съ Евангеліемъ, говорящаго рѣчь предъ соборомъ святителей. Облаченія на всѣхъ: омофоры съ крестами четвероконечными и фелони. Нач. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα.

15) л. 219 об. Слово: Περὶ φιλοπτωχίας, съ изображеніемъ человѣка, раздающаго милостыню. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμπένητες.

16) л. 244 об. Слово: Εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα, съ изображеніемъ двухъ святителей, изъ которыхъ сидящій (отецъ) подаетъ свитокъ другому (Григорію Богослову), стоящему съ наклоненною главою. Нач. Τί λύετε.

На л. 259 запись писца: Ἱδρῶτι πολλῷ καὶ πόνῳ πεπονθότες· μόλις ἐφ' εὑρεῖν ἠδυνήθημεν τέλος.

Предъ началами бесѣдъ раскрашенныя съ золотомъ заставки.

147 ($\frac{53}{\text{LIV}}$) **Григорія Богослова 51 слово съ посланіями.** Пергам. **X**, листовъ 398 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^7/_8$ в.). Ἀρσένιй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1 и 2. Πίναξ словъ въ сей книгѣ и посланій.

Л. 2 об. Предисловіе XIII вѣка. Нач. Ἰστέον, ὡς ὁ λόγος οὗτος τοῦ πανηγυρίου.

На лл. 3—395 содержатся 50 словъ и посланій Григорія Богослова въ томъ же порядкѣ, въ какомъ они расположены въ № 142. Схоліи на поляхъ писаны частію почеркомъ современнымъ рукописи, частію позднѣйшею скорописью XIII вѣка. Начало схоліи на 1-е

слово «Ἀναστάσεως ἡμέρα» Φαίνεται οὗτος ὁ λόγος.—То же, что и въ № 142.

Особенности: α′) на лл. 373—377 слово 43 безъ конца, слово 44-е εἰς χειροτονίαν Δοαρῶν.—опущено; а 1-е посланіе къ Клидонію пресвитеру на лл. 378—381 безъ начала. β′) на л. 396 слово εἰς Μάρτυρας, καὶ κατὰ Ἀρειανῶν. Нач. Τί τοσοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν, ὅσον τοῖς ὀφθαλμοῖς πάρεστι βλέπειν;

На л. 398. Τὰ ὀφφίκια въ Константинопольской церкви. Нач. Ὁ μέγας οἰκονόμος, ὁ μέγας σακελλάριος и проч., съ показаніемъ ихъ обязанностей.

На л. 398 об. Пасхалія на ͵ςψλθ′—͵ςψνα′ (6739—6751=1231—1243) Почеркъ письма на послѣднемъ листѣ того же времени, также на начальномъ листѣ внѣ счета съ записями о дняхъ рожденія Византійскихъ царственныхъ особъ, безъ означенія годовъ.

На л. 1 раскрашенная съ золотомъ заставка.

148. ($\frac{68}{LXIX}$) Григорія Богослова 13 словъ. Пергам. XI, въ 2 столбца, листовъ 210 (дл. 7, шир. $5^1/_2$ в.).

На лл. 1—187 слова тѣ же, какія въ № 146, на лл. 2—202.

На лл. 188—210. Μαρτύριον τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων· Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου καὶ Ὀρέστου (Дек. 13). Нач. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ τῆς ἀθέου τῶν εἰδώλων ἐπεπλήρωτο λατρείας. Конца нѣтъ. Предъ началами бесѣдъ на лл. 1, 3 об., 15 об., 22, 32 об., 42, 52 об., 61 об., 72, 122, 133, 163, 167 об., 188 раскрашенныя съ золотомъ заставки и заглавныя буквы. Vlad. № 98.

149. ($\frac{54}{LV}$) Григорія Богослова 32 слова. Пергам. XI, листовъ 175 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.).

Первой тетради, на которой писаны были четыре слова и начало пятаго слова—ἐπιτάφιος εἰς ἀδελφήν, нѣтъ.

На л. 1-мъ окончаніе слова ἐπιτάφιος εἰς ἀδελφήν.

На лл. 2—63 находятся слова, соотвѣтствующія въ № 139 слѣдующимъ 13, 14, 8, 12, 6, 23, 36, 35, 34, 33.

Л. 64. Σημασία εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ.—Въ № 141, л. 391.

На лл. 65—136 слова, которымъ въ № 139 соотвѣтствуютъ: 29, 25, 30, 43, 44, 37, 31, 45.

Л. 136 об.—144. Μετάφρασις εἰς τὸν Ἐκκλησιαστήν.—Въ № 142, л. 350—356.

На лл. 145—149 содержатся слова, которымъ въ № 139 соотвѣтствуютъ: 46, 47, 48, 50.

Л. 150 и 151. Τὸ ἴσον τῆς διαθήκης τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Нач. Γρηγόριος ἐπίσκοπος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ζῶν καὶ φρονῶν καὶ ὑγιεῖ γνώσει. Подписали «ταύτην διαθήκην»: Григорій еп. Константинопольскій, Амфилохій еписк. Иконійскій, Оптимъ еписк. Антіохійскій, Θеодосій епископъ ἐκκλησίας τῆς ἐν Ὕδῃ, Θеодулъ епископъ ἐκκλησίας τῆς κατὰ Ἀπάμειαν, Иларій еп. ἐκκλησίας τῆς κατὰ Ἰσαυρίαν, Θемистій еп. Адріанопольскій, Клидоній пресвитеръ Иконійскій.

Л. 151 об. Стихи Григорія Богослова: Нач. Οὐλωποδυτῶν ὑποδὺς τὴν ἀπάτην. Всего 12 стиховъ; почеркъ письма XIV вѣка.

Л. 152—154. Григорія Богослова. Ἐξήγησις τῶν ἐπιταφίων ἱστοριῶν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Нач. Πρώτη ἐστὶν ἱστορία ἡ περὶ τῶν Πελοπιδῶν καὶ Κεκροπιδῶν. Надъ заглавіемъ сей статьи почеркомъ XIV вѣка приписано: «Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ ἐξήγησις τοῦ ἁγίου· ἀλλὰ Νώννου τοῦ ἀββᾶ» [101]). Всего 20 главъ.

Л. 155—157. Συναγωγὴ καὶ ἐξήγησις, ὧν ἐμνήσθη ἱστοριῶν ὁ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὰ φῶτα λόγῳ, οὗ ἀρχή· «Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός.» Πρώτη ἐστὶν ἱστορία, ἡ περὶ τῆς γονῆς τοῦ Διός. Нач. Οὐ διὸς ταῦτα. Всего 25 главъ.—Въ № 144, л. 324, то же.

Л. 158—170. Противъ Іуліана τοῦ παραβάτου ἐξήγησις ἐν τῷ πρώτῳ στηλιτευτικῷ ἱστοριῶν. Нач. Λόγος ὁ στηλιτευτικός. Всего 98 главъ.—Въ № 144, на лл. 329 об.—352, то же, но въ 97 главахъ.

Л. 170 об.—175. Ἐξήγησις ἱστοριῶν изъ 2-го слова противъ Іуліана. Нач. 1-й главы: Περὶ τοῦ Ἀριάδνης στεφάνου, καὶ τοῦ Βερονίκης πλοκάμου. Всего 35 главъ, а въ № 144, на лл. 353—362 показано 37 главъ.

Л. 175 об. Δοξολογία св. Григорія. Нач. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν.—Въ № 139, л. 404, то же.

Внизу на оборотѣ 175 листа записи о кончинѣ рабовъ Божіихъ: Евфросина въ 6637 (1129) году, Андрея—въ 6639 (1131) году и Іоанна въ 6642 (1134) году.

При нѣкоторыхъ словахъ на поляхъ писаны схоліи.

150. ($\frac{295}{\text{CCLXXXII}}$) **Григорія Богослова 14 словъ съ толкованіемъ неизвѣстнаго.** Пергам. **XII**, 4, листовъ, въ 2 столбца, 535 (дл. 6, шир. $4^1/_4$ в.); листы многіе ветхи; текстъ отчасти подновленъ другими чернилами. а҆рсе́нїй ҃рн. Τῶν Ἰβήρων.

[101]) Аввѣ Нонну (нач. V в.) приписываются ἐξηγήσεις Ἑλληνικῶν ἱστοριῶν къ двумъ словамъ Григорія Богослова противъ Іуліана, также εἰς τὸν ἐπιτάφιον μεγάλου Βασιλείου. И— εἰς τὰ ἅγια φῶτα, въ Греч. Патрологіи Migne, t. 36, pag. 985—1066.

Слова здѣсь тѣ же, какія въ № 146, кромѣ 6-го слова на Кипріана мученика и 12-го слова—εἰς Γρηγόριον τὸν ἀδελφὸν Βασιλείου. Предисловіе къ 1-му слову на св. Пасху «Ἀναστάσεως ἡμέρα» начинается такъ: Τὸν παρόντα λόγον, τὸν εἰς τὸ Πάσχα καὶ τὴν βραδύτητα. Нач. толков. Ἀρχή, ἣ τῶν ἑαυτοῦ λόγων.

На л. 534 об. внизу запись писца: «Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Κωνσταντίνου».

Leod. Л. 125

151. $(\frac{59}{LX})$ **Григорія Богослова 16 словъ съ толкованіемъ Никиты митрополита Ираклійскаго.** Бум., писан. въ 1339 году, листовъ 412 (дл. 7, шир. 5 в.), изъ нихъ иные ветхи. Арсеній пд. Διονυσίου.

Л. 1. Πίναξ 16-ти словъ, содержащихся въ сей книгѣ.

Л. 1 об. Заглавіе книги: Οἱ ἀναγινωσκόμενοι λόγοι τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἑρμηνευμένοι ἀπὸ φωνῆς τοῦ σοφωτάτου κυροῦ Νικήτα τοῦ Ἡρακλείας [102]). Λόγος πρῶτος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδύτητα. Προοίμιον. Нач. Ἄκων χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ὁ θεῖος Γρηγόριος.—То же въ № 145, л. 3. Ὑπόθεσις. Нач. Ἄκων εἰς ἱεροσύνην ἀχθεὶς ὁ μέγας οὗτος πατήρ.

Л. 2—412. Текстъ 16-ти словъ Григорія Богослова, съ предисловіями и толкованіями ихъ, по отдѣламъ, Никиты Ираклійскаго. Нач. толк. 1-го слова: Ἐπειδή φησιν· Ἀναστάσεώς ἐστιν ἡ ἡμέρα. Слова тѣ же, какія имѣются въ № 146, безъ толкованій. Начала словъ на лл. 2, 10 об., 71, 86, 115, 133, 149 об., 166, 189, 249, 269 об., 310, 316, 341 об., 367, 393 об. Предъ 1-мъ и послѣдними 4-мя словами раскрашенныя киноварью заставки.

На л. 412 об. записи: α′) писца: Ἐγράφη καὶ ἐτελειώθη ἡ θεία καὶ θεολογικὴ καὶ ἱερὰ αὕτη βίβλος ἐν ἔτει ͵ςωμζ′ (6847=1339); β′) запись вкладчика: Ἀφιερώθη καὶ τοῦτο, ὡς καὶ τὰ λοιπά, ὑπ᾽ ἐμοῦ Μαξίμου ἁμαρτωλοῦ μοναχοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει, ἐν τῇ ἁγίᾳ μονῇ τοῦ κυροῦ Διονυσίου, διὰ μνημόσυνον τοῦ ἐμοῦ πεφιλημένου πατρός... Τμήματα ιζ′ καὶ λειτουργίαι δ′.

152. $(\frac{67}{LXVIII})$ **Григорія Богослова 16 словъ съ толкованіемъ.** Бомбиц. **XIV**, листовъ 516 (дл. $7^1/_2$, шир. $4^1/_4$ в.), которые по краямъ обветшали; изъ нихъ листы: 1—7, 497 и 510—516 бумажные, писанные въ XVI вѣкѣ. Арсеній лі. Τῶν Ἰβήρων.

102) Въ № 152, на л. 1, Νικήτα μητροπολίτου Σερρῶν.

Л. 1—516. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικήτα μητροπολίτου Σερρῶν [103]) ἐξήγησις εἰς τὸν Θεολόγον. Слова истолкованы тѣ же, какія и въ № 151 съ толков. Никиты Ираклійскаго. Нач. предисловія и толков. къ 1-му слову «Ἀναστάσεως ἡμέρα» одинаково съ № 151, хотя толкователь здѣсь названъ митрополитомъ Σερρῶν.

153. ($\frac{53}{LVI}$) **Григорія Богослова 16 словъ съ толкованіемъ Никиты Ираклійскаго,** какое въ №№ 151 и 152. Бомбиц. **XIV**, листовъ 315 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.), которые весьма ветхи и оклеены по краямъ бумагою. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

154. ($\frac{294}{CCLXXXI}$) **Григорія Богослова 11 словъ съ толкованіемъ Никиты Ираклійскаго** [104]), какое въ №№ 151—153. Бум. **XV**, 4, листовъ 336 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. На св. Пасху. α΄) Ἀναστάσεως ἡμέρα.
2) л. 16. — » — β΄) Ἐπὶ τῆς φυλακῆς.
3) л. 107. На Новую недѣлю. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι.
4) л. 134. На Пятидесятницу. Περὶ τῆς ἑορτῆς.
5) л. 179. На Маккавеевъ. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι.
6) л. 205. Εἰς Γρηγόριον Νύσσης. Нач. Φίλου πιστοῦ.
7) л. 215. Εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν. Нач. Τίς ἡ τυραννίς.
8) л. 239 об. Къ 150-ти епископамъ. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα.
9) л. 248. На Рождество Христово. Χριστὸς γεννᾶται.
10) л. 282. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. α΄) Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός.
11) л. 313. — » — β΄) Χθὲς τῇ λαμπρᾷ.—Конца нѣтъ.

Предъ началами словъ раскрашенныя киноварью заставки.

155. ($\frac{66}{LXVII}$) **Григорія Богослова 16 словъ съ толкованіемъ Никиты Ираклійскаго,** какое въ №№ 151—153 и **Апокалипсисъ съ толкованіемъ.** Бум. **XV**, листовъ 464 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_4$ в.). Арсеній Λι. Λαύρας.

---

[103]) То же въ № 155, л. 3 об.

[104]) Въ сей рукописи на лл. 1 и 248 надписаніе таково: «Νικήτα διακόνου καὶ διδασκάλου τῆς Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἑρμηνεία εἰς τοὺς ῥηθέντας ὁσίους λόγους παρὰ τοῦ Θεολόγου», а на л. 248 «Ἐξήγησις τῶν τοῦ Θεολόγου λόγων.»

Листъ 1-й бѣлый.

Л. 2 об. Πίναξ.

На л. 3 вкладная запись писца: «Παροῦσα θεία καὶ ἱερὰ βίβλος ἐγεγόνει παρ' ἐμοῦ ἐλαχίστου ἐν ἱερομονάχοις Συμεὼν τοῦ Μαλεσηνοῦ· καὶ ὡς αὐτὴ μαρτυρεῖ, ἐπιμελῶς πάνυ καὶ λυσιχαλῶς· ἐπεὶ οὖν οὕτω κεκοπίακα, καὶ οὕτως ἐπεμελησάμην, θέλω καὶ σφόδρα ἀποδέχομαι, ἵνα καὶ μετὰ θάνατόν μου εὑρίσκηται εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς σεβασμίαν καὶ ἱερὰν βασιλικὴν μεγάλην λαύραν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου и проч.—Та же запись на лл. 463 об.—464.

Л. 3 об. Στίχοι ἰαμβικοί. Γρηγόριος ταῦτα.. Нач. Ἂν ὠκεανὸς τὰς θαλάσσας ἐξάγῃ. Всего 22 стиха, послѣ которыхъ написаны слѣдующіе 2 стиха εἰς τὸν ἐξηγητήν.

Νικητικῶς ἄριστα τὴν κλῆσιν φέρων,
Ἀνθ' ὧν συναπήστραφας ἡμῖν ἀφθόνως.

Далѣе надписаніе книги: Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου λόγοι ις', ἑρμηνευθέντες ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου καὶ ὑπερτίμου μητροπολίτου Ἡρακλείας κυροῦ Νικήτα τοῦ Σερρῶν. Послѣ того еще написаны 8 стиховъ. Нач. Ἐνθάδε πηγήν. Далѣе: στίχοι τοῦ Φιλῆ, числомъ 4, къ 1 слову на св. Пасху. Нач. Εἰ ζῇ τὰ νεαρὰ [105]).

На л. 4 об., живописное по золоту изображеніе Григорія Богослова пишущимъ, а вверху предъ нимъ замѣтна благословляющая его рука съ именословнымъ перстосложеніемъ [106]).

Л. 5—403. Текстъ 16 словъ Григорія Богослова, съ предисловіями и толкованіями одинаковыми съ №№ 151—153.

Л. 404. Андрея архіеп. Кесарійскаго предисловіе къ толкованію Апокалипсиса. Нач. Πολλάκις αἰτηθεὶς ὑπὸ πολλῶν ἐξ ἀγάπης μείζονα τῆς ἐμῆς δυνάμεως ἐσχηκότων ὑπόληψιν. Изъ сего предисловія видно, что толкователь пользовался трудами Григорія Богослова, Кирилла καὶ τῶν ἀρχαιοτέρων· Παππίου, Εἰρηναίου, Μεθοδίου, Ἱππολύτου. На полѣ въ концѣ предисловія прибавлено: «ὅτι καὶ ἄλλοι πατέρες ἡρμήνευσαν τὴν Ἀποκάλυψιν».

Л. 405—463. Текстъ Апокалипсиса и толкованіе. Λόγος πρῶτος. Ἀποκάλυψις μέν ἐστιν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δήλωσις· καταυγαζομένου τοῦ ἡγεμονικοῦ. Всего 24 слова, подраздѣленныя на 72 главы.

Предъ началами словъ и Апокалипсиса на лл. 5, 13, 72, 87, 112 об., 129 об., 145, 160, 179, 239 об., 259, 310, 316, 339, 363 и 392 об. раскрашенныя съ золотомъ заставки и заглавныя буквы съ фигу-

---

105) При прочихъ словахъ также помѣщается по 4 стиха τοῦ Φιλῆ.

106) Точная копія съ сего изображенія находится въ слав. рукописи Московск. Синод. Библ. подъ № 122, л. 10 об.

рами. На поляхъ замѣтки Чудовскаго монаха, справщика Евѳимія. Этою рукописью онъ пользовался при исправленіи славянскаго текста 16 избранныхъ словъ Григорія Богослова съ толкованіями, которыя находятся въ славянской рукописи Московской Синодальной Библіотеки подъ № 121.

156. ($\frac{52}{LIII}$) **Григорія Богослова стихотворенія.** Пергам. **XII,** въ 2 столбца, листовъ 290 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^1/_4$ в.). Ѧрсе́нїй ѯд. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Πίναξ νε' ἐπῶν и предисловіе, коего нач. Ταῦτα τὰ νε' σημεῖα τῶν ψήφ. κρατῶν, ῥαδίαν τοῦ ζητουμένου λόγου εὕρεσιν σχοίης.

1) л. 2. Χριστὲ ἄναξ, ὃς ἁγναῖς ποτ' ἀειρομέναις, съ перифразомъ въ другомъ столбцѣ: Ὦ Χριστὲ βασιλεῦ [107]). На полѣ, вверху 2-го листа, предъ симъ стихотвореніемъ киноварью написано: «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου, προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς· ἐν ᾧ φιλοσοφεῖ περὶ ὅλων τῶν ἐν τῷ βίῳ· διηγεῖται δὲ σχεδὸν καὶ τὰ ὧν παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πεπείραται δι' ἐπῶν...

2) л. 34 об. Περὶ παρθενίας. Нач. Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν.

3) л. 66 об. Ὑποθῆκαι. Нач. Νίκη μὲν δὴ σεῖο.

4) л. 98 об. Εἰς ἑαυτόν. Нач. Δύσμορος οἷα πάθον;

5) л. 113 об. Εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον. Нач. Πολλάκι Χριστὸν ἄνακτα.

6) л. 118. Περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου. Нач. Ἤθελον ἠὲ πέλεια τανύπτερος.

7) л. 121. Εἰς ἑαυτὸν καὶ τὰς κακοπαθείας. Нач. Γαῖα φίλη, καὶ πόντε, πάτρης πέδον.

8) л. 122. Εἰς ἑαυτὸν κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. Нач. Ποῦ δὲ λόγοι πτερόεντες;

9) л. 124. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας, ἣν ἐπήξατο ἐν Κωνσταντινουπόλει. Нач. Εὗδον δὴ γλυκὺν ὕπνον.

10) л. 128 об. Εἰς ἐπισκόπους. α') Нач. Ζωγράφος ἐστὶν ἄριστος.

11) л. 133. — » — β') Нач. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες, ὦ ψυχῶν ταμίαι.

12) л. 143. — » — γ') Нач. Ὦ θυσίας πέμποντες ἀναιμάκτους ἱερῆες, καὶ μεγάλης μονάδος λάτριες ἐν τριάδι.

13) л. 144 об. Περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Нач. Χθιζὸν ἐμοῖς ἀχέεσσι τετρυμένος.

---

107) У всѣхъ стихотвореній текстъ писанъ въ одномъ, а перифразъ въ другомъ столбцѣ.

14) л. 150 об. Περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου. Нач. Τίς γενόμην; τίς δ' εἰμί; τί δ' ἔσομαι οὐ μετὰ δηρὸν;

15) л. 158. Περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος. Нач. Τίς πόθεν ἐς βίον ηλθον;

16) л. 160. Διαφόρων βίων μακαρισμοί. Нач. Ὄλβιος, ὅστις ἔρημον ἔχει βίον.

17) л. 163. Ὅροι βίου· ἢ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς. Нач. Ὤμοσα τὸν λόγον αὐτόν.

18) л. 164. Κατὰ τῆς σαρκός. Нач. Σάρξ ὀλοή· βελίαο κακόφρονος.

19) л. 165 об. Κατὰ τοῦ πονηροῦ. α') Нач. Ἤλυθες, ὦ κακοεργέ· νοήματα σεῖο γινώσκω.

20) л. 168 об. — » — β') Нач. Φεῦγ' ἀπ' ἐμῆς κραδίης δολομήχανε.

21) л. 169. Πρὸς τὸν κόσμον. Нач. Κόσμε φίλ' οὐ φίλε πάντα.

22) л. 169 об. Περὶ τοῦ ἐπικήρου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Нач. Ἀλλήλους μὲν ἐγώ τε καὶ ὁ χρόνος.

23) л. 170. Παράκλησις πρὸς Θεόν. Нач. Ἐγγὺς ἀγὼν βιότοιο.

24) л. 170 об. Ἐπιστρεπτικὴ πρὸς Θεὸν νουθεσία. Нач. Πῆ σε φέρων χριστοῖο.

25) л. 171 об. Θρῆνοι. Нач. Ὤμοι ἐγών· ὅτι δή με πρὸς οὐρανὸν ἠδὲ θεοῖο.

26) л. 172. Περὶ τοῦ πρὸς Θεὸν πόθου. Нач. Μῆτερ ἐμή· τί μ' ἔτικτες.

27) л. 173. Πρὸς τὴν ψυχήν. Нач. Πολλάκις ἱμερόεντα νέῃ θαλάμοισι.

28) л. 175. Θρῆνοι. Нач. Αἴ, αἴ τῶν παθέων.

29) л. 176 об. Ἱκετήριος. Нач. Χριστὲ φάος μερόπων· πυρόει στύλε Γρηγορίοιο.

30) л. 178. Περὶ βιβλίων γνησίων τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. Нач. Θείοις ἐν λογίοισιν ἀεὶ γλώσσῃ τε νόῳ τε [108]).

31) л. 179 об. Περὶ γενεαλογίας Χριστοῦ. Нач. Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας.

32) л. 182 об. Γενεαλογίαι. Нач. Ἔμπαλι μὲν γενεὴν Λουκᾶς μέγας ἤγαγε μύθῳ [109]).

33) л. 184 об. Χριστοῦ θαύματα καὶ παραβολαὶ κατὰ τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς. Нач. Ματθείης βίβλοιο τὰ θαύματα.

34) л. 186. Παραβολαί. Нач. Εἰ δ' ἄγε καὶ σκοτίων αἰνίγματα.

35) л. 187. Χριστοῦ θαύματα κατὰ Λουκᾶν. Нач. Λουκᾶς δ' ἄλλα δίς.

---

[108]) На л. 178 об.—179, изъ Ветхозавѣтныхъ книгъ не упоминаются: Премудрости Соломона и Іисуса сына Сирахова, книги: Ездры, Неемiи, Есѳирь, Іудиѳь, Товитъ и всѣ книги Маккавейскія, а изъ Новозавѣтныхъ—Апокалипсисъ. Имя «Ἰησοῦς» (Навинъ) на л. 178 об. писано безъ сокращенія

[109]) Въ печ. греко-латинскомъ изданіи Morelli, 1690, Coloniae, t. 2, pag. 100, это стихотв. въ связи съ предъидущимъ, подъ однимъ заглавіемъ «Περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γενεαλογίας».

36) л. 188. Παραβολαὶ δι' ἰάμβων. Нач. Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς ἐμνήσθη τόσων.

37) л. 189. Χριστοῦ θαύματα κατὰ Μάρκον. Нач. Μάρκος δ' αὐσονίοισι Θεοῦ τάδε.

38) л. 190. Χριστοῦ θαύματα κατὰ Ἰωάννην. Нач. Παῦρα δ' Ἰωάννου δήεις ἱερῇ ἐνὶ βίβλῳ.

39) л. 190 об. Παραβολαὶ τῶν τεσσάρων. Нач. Δείδω μὴ βιότοιο θεμείλιον.

40) л. 195 об. Πρὸς τοὺς ἐν κοινοβίῳ μοναχούς. Нач. Εἰ μὲν δὴ πλεόνεσσι ὁμὸν βίον αἰνήσαιεν.

41) л. 196 об. Παράφρασις τῶν διστίχων ἐπῶν. Нач. Γυμνὸς ὅλος βιότοιο τέμνοις.—То же стихотвореніе помѣщено ниже, на л. 287.

42) л. 199 об. Εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον. Нач. Σῶμα δίχα ψυχῆς ζώειν πάρος.

43) л. 202 об. Εἰς εὐγενῆ δύστροπον. Нач. Αἵματος ἐξ ἀγαθοῦ τίς, ἅπαν κακόν.

44) л. 204 об. Ἐνόδια. Нач. Χριστὲ ἄναξ· ὃς πάντα πέλεις σοῖσιν.

45) л. 205 об. Εἰς τὴν ἐν νηστείαις σιωπήν. Нач. Ἴσχεο γλῶσσα φίλη.

46) л. 215. Ὕμνος εἰς Χριστὸν μετὰ τὴν σιωπὴν ἐν τῷ Πάσχα. Нач. Χριστὲ ἄναξ· σὲ πρῶτον.

47) л. 217. Κατὰ γυναικῶν καλλωπιζομένων. Нач. Μὴ κεφαλὰς πυργοῦτε νόθοις πλοκάμοισι γυναῖκες.

48) л. 232. Πρὸς Ὀλυμπιάδα. Нач. Τέκνον ἐμόν, τὸ δέ τοι πεμπτήριον.

49) л. 237. Εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐπάνοδον. Нач. Ἔρχομαι ἐκ βιότοιο λιπών. Надъ сими словами написано «Ἡρωελεγεῖοι».

50) л. 239 об. Περὶ ἀρετῆς. Нач. Τὴν ἀρετὴν ποθέωμεν.

51) л. 247 об. Εἰς τοὺς διαβάλλοντας τοὺς μοναχοὺς καὶ εἰς ἐπιπλάστους μονάζοντας. Нач. Πρῴην τίς με τρυφᾶν διετείνετο τῶν ἀνοήτων.

52) л. 250. Εἰς τὴν νόσον. Нач. Ἤλυθες αὖθις ἔμοιγε δολόπλοκε.

53) л. 255 об. Εἰς Ἑλλήνιον τὸν ἐξισωτήν. Нач. Δίζηαι μὲν ἐμῶν μύθων.

54) л. 271. Πρὸς Νεμέσιον ἄρχοντα Ἕλληνα. Нач. Ὄμμα δίκης μύθων τε, Νεμέσιε.

55) л. 287—290. Γνῶμαι παραινετικαί. Нач. Γυμνὸς ὅλος βιότοιο τέμνοις ἅλα. Это же стихотвореніе см. выше на лл. 196 об.—199. При началѣ сего стихотв. на полѣ киноварью написано «Ἡρωελεγεῖοι. ἀκροστιχίς. γνῶμαι Γρηγορίου δίστιχοι εὐεπίη· ἐσθλὸν ἄθυρμα νέοις, καὶ χάρις ἐξοδίη.»

Рукопись хорошо сохранилась.

157. $(\frac{71}{LXXII})$ **Григорія Нисскаго слова.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 311 (дл. $7^1/_2$, шир. 6 в.), Арсенiй. Хиландарь.

1) л. 1. Λόγος εἰς τὸ· Πάτερ ἡμῶν. α') Нач. Εὐχῆς ἡμῖν διδασκαλίαν ὁ θεῖος.

2) л. 11.— » — β') Нач. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅτε ἦγεν ὁ μέγας Μωϋσῆς.

3) л. 17. — » — γ') Нач. Ὁ τὴν σκιὰν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν περιέχων νόμος.

4) л. 25 об. — » — δ') Нач. Ἤκουσά τινος ἰατρικοῦ τεχνικῶς.

5) л. 35. — » — ε') Нач. Ἦλθε προϊὼν ὁ λόγος ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀρετῆς.

6) л. 44. Εἰς Μακαρισμοὺς λόγ. α') Нач. Τίς ἄρα τοιοῦτος ἐν τοῖς συνειλεγμένοις.

7) л. 52 об. — » — β') Нач. Οἱ διὰ κλίμακός τινος τοῖς ὑψηλοτέροις προβαίνοντες.

8) л. 59. — » — γ') Нач. Οὔπω τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπιβεβήκαμεν.

9) л. 68. — » — δ') Нач. Τοὺς ἀστομαχοῦντας καὶ κακοσιτοῦντάς φασιν οἱ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμονες.

10) л. 78. — » — ε') Нач. Τάχα τι τοιοῦτόν ἐστιν ὁ διά τινος ὀπτασίας ὁ Ἰακώβ.

11) л. 86 об. — » — ς') Нач. Ὅπερ παθεῖν εἰκὸς τοὺς ἔκ τινος ὑψηλῆς ἀκρωρείας.

12) л. 94 об. — » — ζ') Нач. Τῆς ἱερᾶς τοῦ μαρτυρίου σκηνοπηγίας.

13) л. 103 об. — » — η') Нач. Τί τὸ τῆς ὀγδόης παρὰ τῷ προφήτῃ μυστήριον.

14) л. 110 об. Λόγος εἰς ἐπιγραφὴν τῶν ψαλμῶν. Нач. Ἐδεξάμην σου τὸ ἐπίταγμα μετὰ προθυμίας.

Лл. 142—215. Ἀπὸ ὧδε περὶ τῶν ἐπιγραφῶν ἐξετάζει. Нач. Τούτων οὕτως ἡμῖν διακρινηθέντων καιρός.

15) л. 215 об.—271. Περὶ παρθενίας. Нач. Πολλοῖς μὲν ἤδη γέγονεν ἡ παρθενία τῶν πρὸς ἐπίδειξιν λόγῳ ὑπόθεσις. Это слово раздѣлено на 23 главы. Предъ началомъ каждой главы писано краткое содержаніе ея.

16) л. 272. Εἰς τὴν θεότητα Υἱοῦ καὶ Πνεύματος καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ. Нач. Οἷόν τι πάσχουσι πρὸ τοὺς πολυανθεῖς τῶν λειμώνων.

17) л. 285. Εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον ἀρχιεπίσκοπον Ἀντιοχείας. Нач. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων ὁ νέος ἀπόστολος.

18) л. 292 об.—311. Ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Нач. Καλὴν ἐπέθηκεν ὁ χρόνος τὴν τάξιν ταῖς ἐτησίοις ταύταις ἡμῶν ἑορταῖς.

11

На лл. 1, 11, 17 об., 25 об., 35, 44, 52 об., 59, 68, 78, 86 об., 94 об., 103 об., 110 об., 272, 292 об. раскрашенныя предъ началами словъ заставки. Пергаменъ твердъ и чистъ, кромѣ начальныхъ и послѣднихъ листовъ.

158. ($\frac{289}{CCLXXVI}$) **Григорія Нисскаго творенія и другія статьи.** Бум. **XVI,** 4, листовъ 122 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.); у первыхъ семи листовъ нижнія части оборваны. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1 и 2. Πίναξ.

1) л. 3—104. Св. Григорія епископа Нисскаго Ἐξήγησις εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν. Здѣсь раздѣлено на 77 главъ, сходныхъ съ № 157, на лл. 110 об.—215.

2) л. 105—122. Περὶ αὐτεξουσίου καὶ τῶν δοκούντων ἀναιρεῖν τουτο γραφικῶν ῥητῶν, λύσις καὶ ἑρμηνεία. Ἐκ τοῦ περὶ ἀρχῶν γʹ τόμου. Нач. Ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ κηρύγματι τῷ ἐκκλησιαστικῷ περιέχεται ὁ περὶ κρίσεως δικαίας Θεοῦ λόγος. То же въ № 229, л. 104—123 и № 435, л. 265 об. приписывается Оригену.

159. ($\frac{128}{CXXIX}$) **Іоанна Златоустаго 76 словъ на разные случаи.** Пергам. **IX**, въ 2 столбца, листовъ 446 (дл. $9^3/_4$, шир. 7 в.). *Арсеней.* Ἱερεμίου πατριάρχου. Μονῆς Σταυρονικήτα.

На лл. 1 и 2 (пергам. XII вѣка) отрывокъ изъ слова на притчу о блудномъ сынѣ.

На лл. 3, 4 и 7 (бумажныхъ) πίναξ первыхъ 27 и послѣднихъ 6 словъ, въ сей книгѣ находящихся; почеркъ XVII вѣка.

На лл. 5 и 6 (пергам. IX вѣка) πίναξ словъ: 28—70.

Λόγος 1) л. 8. Κατὰ μέθης, λεχθεὶς τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ τοῦ Πάσχα. Нач. Ἀπεθέμεθα τῆς νηστείας τὸ φορτίον, ἀλλὰ μὴ ἀποθώμεθα τῆς νηστείας τὸν καρπόν.

2) л. 12 об. Εἰς τὸ· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος· καὶ ὅτι τὸ Πνεῦμα ἐρευνᾷ καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. Нач. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος εἰς τὴν τοῦ μεγάλου ἀετοῦ θεωρίαν.

3) л. 16 об. Περὶ τοῦ κατὰ Μωϋσέως ὄφεως, ὃν ἐσταύρωσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ περὶ τῆς Τριάδος. Нач. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος πρός τε τὴν αἱρετικὴν πάλην.

4) л. 27. Ὁμιλ. λεχθεῖσα, συνάξεως διὰ χρόνου ἐν τῇ παλαιᾷ ἐκκλησίᾳ γενομένης, ἣ λέγεται ὑπὸ τῶν ἀποστόλων οἰκοδομῆσθαι· καὶ εἰς την ἐπιγραφὴν τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων и проч. Нач. Διὰ χρόνου πολλοῦ πρὸς τὴν μητέρα ἐπανήλθομεν πάλιν

5) л. 34. Ὅτι χρήσιμος ἡ τῶν γραφῶν ἀνάγνωσις, καὶ δουλεία и проч. καὶ πρὸς τοὺς νεοφωτίστους. Нач. Ὅτ' ἂν μὲν εἰς τὴν πτωχείαν τῆς διανοίας ἴδω.

6) л. 40 об. Ὅτι οὐκ ἀκίνδυνον τοῖς ἀκροαταῖς и проч. Нач. Τὸ μὲν πλέον τοῦ χρέους τοῦ συντεθέντος ἡμῖν.

7) л. 50. Εἰς τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις. Нач. Πολλοὺς, οἶμαι, τῶν πρῴην καταλιπόντων ἡμᾶς.

8) л. 59 об. Εἰς τὸν Νῶε, καὶ εἰς τὴν κιβωτόν· ἔνθα προτύπωσις τῆς ἐκκλησίας γέγονεν ἡ κιβωτός. Нач. Νῦν ἡμῖν ἡ ἁγιωτάτη νηστεία τὰ μέσα τῶν ἱερῶν εἴληφε πόνων.

9) л. 62 об. Εἰς τό· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ и проч. Нач. Ὁρῶ τῇ ποίμνῃ τῶν εὐσεβῶν μεμιγμένα πρόβατα ξένα.—Въ № 160, л. 120 об.

10) л. 68. Εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς διαθήκης и проч. Нач. Χαίρει μὲν βουκόλος, ἐπειδ' ἂν εὐπαθοῦσαν αὐτῷ καὶ σφριγῶσαν.

11) л. 79 об. Εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ τὰ μυρία τάλαντα καὶ τὰ ἑκατὸν δηνάρια ὀφείλοντος и проч. Нач. Ὡς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας ἐπανελθών.

12) л. 83. Ὅτε Σατορνῖνος καὶ Αὐρηλλιανὸς ἐξωρίσθησαν и проч. Нач. Πολὺν ἐσίγησα χρόνον.

13) л. 86 об. Εἰς τό· Εὔξασθε καὶ ἀπόδοτε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν. Нач. Οἱ μὲν τοῦ κόσμου τούτου διδάσκαλοι πρὸς τὴν τῶν γραμμάτων γνῶσιν.

14) л. 90 об. Εἰς τὸ βάπτισμα καὶ εἰς τὸν πειρασμὸν и проч. Нач. Ὅπερ ἐστὶν ὁ ἥλιος τοῖς σώμασιν.

15) л. 101. Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Нач. Χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριστοι, ἡ τοῦ ἁγίου καὶ προσκυνητοῦ Πνεύματος.

16) л. 111 об. Περὶ νεκρῶν ἀναστάσεως. Нач. Περὶ δογμάτων ὑμῖν ἔμπροσθεν διελέχθημεν.

17) л. 121 об. Περὶ κοσμοποιΐας, καὶ περὶ τοῦ εἶναι Θεόν. Нач. Ἐπειδὴ τοὺς ἀγγέλους ἐποίησεν ὁ Θεός· μᾶλλον δὲ ἀνωτέρω τὸν λόγον ἀγάγωμεν [110]).

18) л. 135. Εἰς τὸ Ἀποστολικὸν ῥητόν· οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί· ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν и проч. Нач. Οἱ ναῦται τοῦτο μάλιστα φιλοῦσι τοῦ πελάγους τὸ μέρος.

19) л. 143. Εἰς τὴν Σαμαρεῖτιν, καὶ τί ἑρμηνεύεται ὁ Μεσσίας. Нач. Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοὺς ἄθλους τῆς Σαμαρείτιδος ἀνεκήρυξεν.

---

[110]) Въ рукописи послѣ ιζ' слова слѣдующія слова помѣчены: κβ', κγ', κδ', κε'. Послѣ κε' слѣдующее слово помѣчено κζ'. Послѣ μγ' слѣд. слово помѣчено με'. Полѣ νζ' слѣд. слово помѣчено ξα'. Послѣ οε' слова слѣд. слова помѣч. οη', οθ' и т. д. до конца. Всего писцомъ опущено 11 словъ изъ той рукописи, съ которой онъ переписывалъ эту книгу.

Cf. cod. Ierd.- A. 66a

20) л. 146. Εἰς τό· Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν· καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἀφήσει ὑμῖν. Нач. Πρώην ὁ Σωτὴρ ἡμῶν κατὰ τὴν τῶν ἁγίων εὐαγγελίων παράδοσιν.

21) л. 148 об. Πρὸς τοὺς μονάζοντας Αἰγύπτου. Нач. Ταῖς ὑμετέραις ἱκεσίαις ἡ γῆ χλοηφορεῖ.

22) л. 153. Εἰς τὴν δευτέραν τῆς λαμπρᾶς ἑβδομάδος, на 5-й псаломъ и проч. Нач. Πρόβατον ἓν ἐν νόμῳ λαμβανόμενον ἐξ ἀγέλης.

23) л. 157. Εἰς τὸν ιαʹ ψαλμὸν καὶ εἰς τὰς πράξεις· ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν и проч. Нач. Ὅτ᾽ ἂν ἐκ καθαρῶν χειλέων ἐξέρχηται δέησις.

24) л. 161 об. Εἰς τὴν καινὴν κυριακὴν καὶ εἰς τὸν Ἀπόστολον Θωμᾶν, καὶ περὶ πίστεως и проч. Нач. Φαιδρῶς ὁμοῦ καὶ θεοσεβῶς τὴν σωτήριον.

25) л. 168. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστόλου τό· εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις и проч. Нач. Πολλὴ μὲν γηπόνῳ προθυμία καταβαλεῖν τὰ σπέρματα.

26) л. 175. Ὁμιλ. ἀναγνωσθείσης ταύτης τῆς περικοπῆς. Σαῦλος δὲ ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς и проч. Нач. Ἆρα ταῦτα φορητά; ἆρα ταῦτα ἀνεκτά; [111]).

27) л. 181. Πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας ὑπὲρ τοῦ μήκους τῶν εἰρημένων καὶ πρὸς τοὺς δυσχεραίνοντας ὑπὲρ τῆς βραχυλογίας и проч. Нач. Τί ποτε ἄρα χρὴ ἡμᾶς ποιῆσαι τήμερον;

28) л. 186. Πρὸς τοὺς ἐγκαλέσαντας ἡμῖν ὑπὲρ τοῦ μήκους τῶν προοιμίων и проч. Нач. Ἐνεκάλεσαν ἡμῖν τινὲς τῶν ἀγαπητῶν τῶν ἡμετέρων.

29) л. 194. Ἐπιτίμησις κατὰ τῶν ἀπολειφθέντων и проч. Нач. Ὅτ᾽ ἂν εἰς τὴν ὀλιγότητα ἀπίδω τὴν ὑμετέραν.

30) л. 201. Πρὸς τοὺς μὴ ἀπαντήσαντας εἰς τὴν σύναξιν и проч. Нач. Οὐδέν, ὡς ἔοικεν, ὠφελήσαμεν μακρὸν λόγον πρώην πρὸς ὑμᾶς ἀποτείναντες.

31) л. 210 об. Εἰς τὸν παραλυτικὸν τὸν τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχοντα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ и проч. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καθ᾽ ἑκάστην σύναξιν αὐξανομένην ὁρῶ τὴν ἄρουραν.

32) л. 216 об. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ εὐαγγελίου· ὅτι οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν Πατέρα ποιοῦντα. Нач. Ὦ τῆς βίας, ὢ τῆς τυραννίδος· πεπληρωμένην τὴν φιάλην ἔχων ὁ διδάσκαλος.

33) л. 225. Εἰς τό· Ὅτε ὁ Κύριος ἐν τῇ θαλάσσῃ περιεπάτησεν· καὶ

---

[111]) Въ подлинникѣ знаки вопроса означены такъ же (;)—точкой съ запятой, а въ другихъ древнѣйшихъ рукописяхъ знакъ вопроса въ этомъ видѣ не встрѣчается. Надъ буквою ρ ставится густое придыханіе, а ι подписывается подъ η, а не ставится рядомъ. Въ рукописяхъ, современныхъ описываемой, это встрѣчается рѣдко.

εἰς τοὺς ε' ἄρτους καὶ β' ἰχθύας, καὶ εἰς τοὺς πρωτοπλάστους Ἀδὰμ καὶ Εὔαν. Нач. Ἄγαν αἰδέσιμον τράπεζαν παρέθηκεν ἡμῖν ὁ Δεσπότης.

34) л. 228 об. Ὅτι ἀτελεύτητος ἡ κόλασις и проч. Нач. Οὐ μικρὸν ἡμῖν τὸ προκείμενον ζήτημα ἐντεῦθεν.

35) л. 233. Εἰς τὸ· Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου ηὐφόρησεν ἡ χώρα. Нач. Οἱ μὲν τέκτονες, ἢ ῥυκάνη, ἢ σκεπτάρνη.

36) л. 236. Εἰς τὸ· Πάντες μὲν παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ· καὶ ἕκαστος ὑπὲρ αὐτοῦ λόγον δώσει. Нач. Μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐδόκουν ὑμῖν εἰρηκέναι.

37) л. 242. Εἰς τὸν φαρισαῖον καὶ εἰς τὸν τελώνην. Нач. Οἱ πόῤῥωθεν τοὺς λειμῶνας θεασάμενοι.

38) л. 245. Ὅτι ἐπικίνδυνον καὶ τοῖς ἀκούουσιν τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν и проч. Нач. Ἱκανῶς ὑμῶν, οἶμαι, καθηψάμεθα πρῴην καὶ βαθυτέραν ἐδώκαμεν τὴν πληγήν.

39) л. 252. Εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ εἰς τοὺς Σοδομίτας. Нач. Τὸν τοῦ χρόνου λογιζόμενος δρόμον καὶ τὸ καθ' ἡμέραν τῆς ζωῆς ὑποῤῥέον.

40) л. 254. Εἰς τὸν Ἀδὰμ καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Εἴημεν τὰ παρὰ τοῦ προλαβόντος ποιμένος ἐφ' ἡμῖν εἰρημένα.

41) л. 257 об. Εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου. Нач. Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; ἢ τίνας ὑμᾶς καλέσω; πρόβατα, ἢ ποιμένας;

42) л. 261. Εἰς Ἠλίαν καὶ Ἐλισσαῖον. Нач. Πρότερον μὲν τῶν Ἰουδαίων ὁ δῆμος τῇ τῶν προφητῶν ἐκαλλωπίζετο κτήσει.

43) л. 265. Ὅτι βαρὺ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας καταφρονεῖν· ἐῤῥέθη δὲ τῆς τῶν μυρίων ταλάντων ἀναγνωσθείσης παραβολῆς, καὶ κατὰ Ἰουδαίων, τοῦ σεισμοῦ γενομένου. Нач. Ἡ μὲν τῆς δεσποτικῆς φιλανθρωπίας ἀρτίως ἀκουομένη φιλοτιμία.

44) л. 267 об. Κατήχησις α'. Πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι и проч. Ὡς ποθεινὸς καὶ ἐπέραστος τῶν νέων ἡμῖν ἀδελφῶν ὁ χορός.

45) л. 275. Περὶ ζήλου καὶ εὐσεβείας καὶ εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν. Нач. Πηγὴ φωτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος· φωτὸς γὰρ γέμων καὶ φωτὸς ἐκλάμπων.

46) л. 284. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐν ᾧ ἔλεγον οἱ Ἰουδαῖοι· πῶς οἶδεν γράμματα μὴ μεμαθηκώς и проч. Нач. Φέρε πάλιν τῶν εὐαγγελικῶν ὑμῖν ἀπαρξώμεθα.

47) л. 292 об. Εἰς τὸ· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελιοῦται. Нач. Ὅτε τὸν παναρμόνιον τουτονὶ κόσμον ἐξ ἀρχῆς ἔπλαττεν ὁ Θεός.

48) л. 300 об. Εἰς τὸ· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Нач. Ἡ παρθένος ἄρουρα ὅταν ὑπὸ ἐμπείρων γεωργῶν τῇ τῶν βοῶν συνεργίᾳ τοῖς ἀρότροις αὐλακισθῇ.—Въ № 395, л. 209.

49) л. 303. Εἰς ῥητά τινα τῆς γραφῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ κακηγορεῖν τοὺς ἱερέας. Нач. Ἄρα ἐπαιδεύθητε μηδὲν εἶναι νομίζειν πάρεργον τῶν ἐν γραφῇ κειμένων;

50) л. 312. Εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. Нач. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος πηγὰς τήμερον ὑμᾶς χειραγωγῆσαι βούλομαι.

51) л. 319. Εἰς τὸ· Γυνὴ δέδεται νόμῳ· ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς и проч. Нач. Περὶ γάμου πρῴην ἡμῖν ὁ μακάριος Παῦλος ἐνομοθέτει.

52) л. 325. Εἰς τὸν ἑκατόνταρχον καὶ κατὰ μανιχαίων καὶ ἀπολιναριστῶν. Нач. Χιόνι μὲν τὴν γῆν ἐλεύκαναν αἱ νεφέλαι.

53) л. 333 об. Εἰς τὸν ἔχοντα χάριν ἐπιστήμης μεταδιδόναι τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ περὶ πρεσβυτέρων. Нач. Ὁ φιλάνθρωπος ὁ Θεὸς οἰκτείρων τὸ γένος ἡμῶν.

54) л. 335 об. Εἰς τὸ· ὅτι χρὴ τὸν τοῦ Χριστοῦ μαθητὴν ἤπιον εἶναι, καὶ μὴ ταχέως ὀργίζεσθαι. Нач. Ἡ θεία φωνὴ τοῦ Κυρίου ἐν τοῖς εὐαγγελίοις διδάσκει ἡμᾶς.

55) л. 337 об. Περὶ ἐξόδου ψυχῆς. Нач. Ἀδελφοί, μὴ ἀγνοεῖτε, οἷον φόβον καὶ τρόμον καὶ ἀνάγκην ἔχομεν ἰδεῖν.

56) л. 339. Εἰς τὸν ριε' ψαλμόν. Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα и проч. Нач. Φασί ποτε τὴν μέλισσαν κούφοις πτεροῖς δένδρεσι καὶ βοτάναις ἀνθοφόροις ἐφιπταμένην.

57) л. 342 об. Εἰς τὸν ρμη' ψαλμόν. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν и проч. Нач. Ἆρα ἀληθῆ τὰ συμβάντα περὶ ἡμᾶς;

58) л. 347. Εἰς τὸν λς' ψαλμόν. Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις. Нач. Πάντα μὲν τὰ θεῖα λόγια χρηστά.

59) л. 351 об. Εἰς τὸ· Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Нач. Αἱ τῶν νηπίων φιλότεκνοι μητέρες.

60) л. 354 об. Εἰς τὸ· Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ Θεῷ καὶ μαμωνᾷ и проч. Нач. Φασί τινες ἐκ μύρμηκος καὶ λέοντος τίκτεσθαί τι ζῶον.

61) л. 356 об. Εἰς τὸ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς и проч. Нач. Ἀρχὴ σωτηρίας ἀνθρώπων ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος.

62) л. 370. Εἰς τὴν ἡμέραν χειμέριον οὖσαν, καὶ εἰς τὴν σύνοδον τῶν ἐπισκόπων и проч. Нач. Ἡ μὲν τῶν νεφελῶν συνδρομὴ τὴν ἡμέραν ἡμῖν.

63) л. 372 об. Εἰς τὸ· Ὁ θέλων εἶναι ὑμῶν πρῶτος, ἔστω ὑμῖν διάκονος καὶ τὰ ἑξῆς. Нач. Πρῴην ὅτε τὸν τῦφον τῶν Ἰουδαίων ἐπ' ὄψεσιν ὑμῶν καταβέβληκεν ὁ Χριστός.

64) л. 375 об. Εἰς τὸ· Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Нач. Οἱ σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες τῆς γεωργίας τεχνῖται.

65) л. 378 об. Περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Πάλιν ἡμῖν παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδόθη καιρός.

66) л. 383. Εἰς τὸ· Ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί. Нач. Πάλιν ἡμῖν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν μετὰ πολλῆς τῆς φιλανθρωπίας ἀνέῳξε τὸ τῶν ψυχῶν ἰατρεῖον.

67) л. 387. Περὶ ἀγάπης. Нач. Λόγος μὲν οὐδεὶς περὶ ἀγάπης κατ ἀξίαν εἰπεῖν ἱκανός.

68) л. 388 об. Ὅτε ἦλθεν ἀπὸ Ἀσίας. Нач. Μωϋσῆς ὁ μέγας ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων.

69) л. 391. Εἰς τό· Ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ и пр. Нач. Μίαν ἔχουσα ἡ πηγὴ τοῦ ὕδατος τὴν φύσιν.

70) л. 394 об. Εἰς τὴν ἀνάληψιν Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἐλέχθη δὲ ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς Ῥωμανησίας, ἔνθα μαρτύρων σώματα, ὑπὸ τὸ ἔδαφος κείμενα ἐγγὺς λειψάνων αἱρετικῶν, ἀνηνέχθησαν, καὶ κατ' ἰδίαν ἐτάφησαν. Нач. Καὶ ὅτε σταυροῦ μνείαν ἐπετελοῦμεν, ἔξω τῆς πόλεως τὴν ἑορτὴν ἐπετελέσαμεν.

71) л. 402. Εἰς τὸν ἅγιον Ἀκάκιον τὸν ποιμένα, καὶ εἰς τὸ πρόβατον καὶ εἰς τὸ καταπέτασμα καὶ εἰς τὸ ἱλαστήριον. Нач. Πάλιν μαρτύρων μνήμη, πάλιν εὐσεβῶν ἑορταί.

72) л. 409 об. Εἰς τό· Δεῖν καὶ ἐν τῇ Πεντηκοστῇ καὶ ἀεὶ νηστείας μεμνῆσθαι и проч. Нач. Ἐπειδ' ἂν ξένον τινὰ καταχθέντα πρὸς ἡμᾶς.

73) л. 418. Εἰς τό· Πάλιν περὶ τῆς Ἄννης εἶπεν, καὶ εἰς τὴν τοῦ Σαμουὴλ γαλακτοτροφίαν и проч. Нач. Εἰ μὴ δοκῶ προσκορὴς τισιν εἶναι καὶ φορτικός βούλομαι.

74) л. 424 об. Εἰς τὴν πίστιν τῆς Ἄννης καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν ἐπιείκειαν, καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς ἱερέας τιμῆς и проч. Нач. Οὐδὲν ἄρα εὐχῆς ἴσον, ἀγαπητοί· οὐδὲ πίστεως δυνατώτερον.

75) л. 432. Πρὸς τοὺς τὰς συνάξεις καταλιμπάνοντας, καὶ εἰς θέατρα ἀναβαίνοντας и проч. Нач. Οὐκ οἶδα, ποίοις χρήσομαι λόγοις σήμερον.

76) л. 439 об.—446. Πρὸς τοὺς ἐν ἑορταῖς μόνον συναγομένους и проч. Нач. Μάτην, ὡς ἔοικε, τοὺς τῇ προτέρᾳ συνάξει παραγενομένους ἡμῖν παρεκαλέσαμεν.

На л. 446 внизу запись: Ἡ βίβλος αὕτη ὑπάρχει τῆς θείας καὶ ἱερᾶς πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Νικολάου, τοῦ ἐπίκλην Σταυρονικήτα.

Предъ началами словъ красивыя заставки, раскрашенныя зеленою, синею, красною, желтою и другими красками. Почеркъ письма однообразенъ и красивъ; листы пергаменные чисты и крѣпки, кромѣ начальныхъ и послѣднихъ.

160. $\left(\frac{110}{CXI}\right)$ **Іоанна Златоустаго 24 слова.** Пергам. **IX,** листовъ 255 (дл. 9, шир. $6^1/_4$ в.), въ 2 столбца. «Златоѹстъ». а҃рсе́ні́й з҃. Τοῦ Σημένου, а на л. 183 — «βιβλίον ἐσφιγμένου».

На л. 1. Πίναξ 24 τῶν Χρυσορρήτων λόγων. Имя Спасителя «Ἰησοῦ Χριστοῦ» написано здѣсь безъ сокращенія въ оглавленіи 24-го слова.

Л. 1. Стихи, числомъ 12. Нач. Ἦν τίς ποταμὸς τῷ Κροίσῳ Χρυσοῤῥόας.

Λόγος 1) л. 1 об. Εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ и проч. Нач. Ὄντως ἐπεφάνη ἡμῖν ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις. Этотъ листъ писанъ разными почерками XI и XII вѣка.

2) л. 17. Περὶ τῶν δύο διαθηκῶν. Нач. Θεὸν μὲν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν δεδηλώκασιν· ἐξ αρχῆς μὲν νόμος καὶ προφῆται.

3) л. 22 об. Κυριακὴ πρὸ τῶν φώτων. Εἰς τὸ· Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, καὶ εἰς τὸ· Ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ Πατρί· καὶ εἰς τὸ μυστήριον τοῦ βαπτίσματος. Нач. Πάλιν ἡμῖν τοῦ μακαρίου Δαυῒδ ἡ πνευματικὴ κιθάρα.

4) л. 33. Εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Βάσσου· ἐλέχθη εἰς τοὺς φόβους, καὶ εἰς τὸ· Δεῦτε, μάθετε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς τοσαύτης λόγων πηγῆς συνήθως εἰς ὑμᾶς χεομένης.

5) л. 37. Εἰς τὸν περὶ φύσεως νόμον и проч. Нач. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος· ἀρχὴν ἔχουσα καὶ πηγὴν τῆς εὐσεβείας.

6) л. 45. Ἀπόδειξις τοῦ χρησίμως τὰς περὶ Χριστοῦ καὶ ἐθνῶν καὶ τῆς ἐκπτώσεως Ἰουδαίων προφητείας ἀσαφεῖς εἶναι. Нач. Προφητικὴν ὑμῖν σήμερον παραθεῖναι βούλομαι τράπεζαν.

7) л. 55. Ἔτι εἰς τὴν ἀσάφειαν τῆς παλαιᾶς Διαθήκης и проч. Нач. Χαίρει μὲν βουκόλος.—Въ № 159, л. 68.

8) л. 71. Ὁμιλ. πρώτη, ὅτε πρεσβύτερος προεχειρίσθη, εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τὸν ἐπίσκοπον, καὶ εἰς τὸ πλῆθος λαοῦ. Нач. Ἆρα ἀληθῆ τὰ συμβάντα περὶ ἡμᾶς; καὶ γέγονε ὄντως.—Въ № 159, л. 342.

9) л. 77. Ὅτε ἐθεράπευσεν ὁ Σωτὴρ τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν, καὶ εἰς τὸν Ζακχαῖον, καὶ περὶ κρίσεως καὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Πολλαὶ καὶ διάφοροι τῶν ἁγίων γραφῶν αἱ διδασκαλίαι.

10) л. 88 об. Εἰς τὸ· Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἐλάττων ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα, καὶ περὶ παίδων ἀνατροφῆς, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Εἰς καιρὸν ἡ τοῦ Πνεύματος ᾠκονόμησε χάρις.

11) л. 104. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω и проч. Нач. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος.—Въ № 159, л. 312.

12) л. 111. Εἰς τὸν ἄσωτον, καὶ εἰς μετάνοιαν καὶ εἰς τὸ ξύλον γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ εἰς τὸν λῃστήν. Нач. Πρῴην ἡμᾶς, ἀδελφοί, ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς τοῦ Σωτῆρος ἐπιφάνεια.

13) л. 120 об. Λόγος κατηχητικὸς εἰς τὸ· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν οἰκοδεσπότῃ и проч. Нач. Ὁρῶ τῇ ποίμνῃ τῶν εὐσεβῶν μεμιγμένα.—Въ № 159, л. 62 об.

14) л. 130. Εἰς τὸ· Πῶς ὁ Ἀδὰμ τὴν ψυχὴν ἔλαβεν, ὅτε ἐπλάσθη и проч. Нач. Βαθεῖαν τομὴν τοῖς ἁρπάζουσι καὶ πλεονεκτεῖν βουλομένοις ἐδώκαμεν.

15) л. 139. Κατὰ μέθης· λεχθεὶς τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ τοῦ Πάσχα. Нач. Ἀπεθέμεθα τῆς νηστείας.—Въ № 159, л. 8.

16) л. 146 об. Εἰς Καινὴν Κυριακὴν и проч. Нач. Φαιδρῶς ὁμοῦ καὶ θεοσεβῶς.—Въ № 159, л. 161.

17) л. 158. Εἰς τὸ ῥητὸν· ὅτι οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπει τὸν Πατέρα ποιοῦντα. Нач. Ὦ τῆς βίας· ὦ τῆς τυραννίδος.—Въ № 159, л. 216 об.

18) л. 167 об. Ἄισατε τῷ Κυρίῳ ᾆσμα καινόν· ᾄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ. Нач. Καλὸν ἡμῖν ὡς ἀληθῶς καὶ θαυμάσιον ὕμνον.

19) л. 179. Πρὸς τοὺς ἐγκαλέσαντας ὑπὲρ τοῦ μήκους τῶν προοιμίων и проч. Нач. Ἐνεκάλεσαν ἡμῖν.—Въ № 159, л. 186.

20) л. 193. Ψαλμὸς ργ'. Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον. Нач. Τὰ αὐτὰ καὶ περὶ τῆς νῦν ἐπιγραφῆς, ὅσα περὶ τῆς προλαβούσης ἀναγκαίως νοήσωμεν.

21) л. 206. Ψαλμὸς ρδ'. Εἰς τὸ ἀλληλούϊα. Нач. Τὴν τοῦ ἀλληλούϊα ἑρμηνείαν ἐν τούτοις εἶναι λέγουσιν· αἶνον τῷ Θεῷ ἰάω.

22) л. 214. Ψαλμὸς ρε'. Εἰς τὸ ἀλληλούϊα. Нач. Τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν ὁ ψαλμὸς εἰκότως ἔχει τῷ φθάσαντι.

23) л. 223. Ψαλμός ρς'. Εἰς τὸ ἀλληλούϊα. Нач. Παραπλησίως τοῖς προτέροις καὶ οὗτος ἐπιγέγραπται.

24) л. 232—255. Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Πλοῦτος ἡμῖν καὶ θησαυρός.—Въ № 159, л. 394, другаго состава.

Предъ началами бесѣдъ, кромѣ первой, красивыя золоченыя заставки, въ срединѣ которыхъ киноварью, уставнымъ почеркомъ, писаны заглавія словъ.

161. $(\frac{127}{CXXVIII})$ **Іоанна Златоустаго 33 слова на разные случаи.** Пергам. **X,** листовъ 415 (дл. 7, шир. $4^1/_2$ в.), изъ нихъ первые и послѣдніе ветхи. Ἀρсеніи йл. Διονυσίου.

На л. 1 (пергам.) отрывокъ изъ 5 и 6 бесѣдъ Іоанна Златоустаго на книгу Бытія.

На лл. 2 и 3 Πίναξ.

Λόγ. 1) л. 4. Іоанна Златоустаго. Ταῖς καλάνδαις μὴ προελθόντος τοῦ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Φλαβιανοῦ. Ἐλέχθη κατὰ τῶν παρατηρούντων τὰς νεομηνίας, καὶ κατὰ τὴν πόλιν χορείας τελούντων, καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου τὸ· πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. Нач. Καθάπερ χορὸς τὸν κορυφαῖον ἐπιζητεῖ.

2) л. 15. Μετὰ τὰς καλάνδας τῇ ἑξῆς κατὰ μεθυόντων, καὶ περὶ τῶν εἰς καπηλεῖα εἰσιόντων и проч. καὶ εἰς τὸν πτωχὸν Λάζαρον. Нач. Τὴν χθὲς ἡμέραν ἑορτὴν οὖσαν διαβολικήν.

3) л. 37. Εἰς τὸν Λάζαρον λόγ. β', καὶ ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν βιοθανάτων οὐ γίνονται δαίμονες· καὶ περὶ κρίσεως καὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Ἐθαύμασα τὴν ἀγάπην ὑμῶν, ὅτε τὸν περὶ τοῦ Λαζάρου πρῴην ἐκίνησα λόγον.

4) л. 48 об. Εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου. Нач. Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς ὤνησεν ἡ κατὰ τὸν Λάζαρον παραβολή.

5) л. 66 об. Εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον πτωχόν, καὶ εἰς τὴν πρᾶσιν Ἰωσήφ. Нач. Τῆς τοῦ Λαζάρου παραβολῆς τὸ τέλος ἀνάγκη τήμερον ἀποδοῦναι.

6) л. 79 об. Εἰς τὸν σεισμόν, καὶ εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον. Нач. Εἴδετε Θεοῦ δύναμιν; εἴδετε Θεοῦ φιλανθρωπίαν;

7) л. 91. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· Περὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ἵνα μὴ λυπῆσθε, ὡς καὶ λοιποί. Нач. Ἡμέρας τέσσαρας ἀνηλώσαμεν τὴν κατὰ τὸν Λάζαρον παραβολήν.

8) л. 99. Ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις· καὶ εἰς τό· Εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ ἐπηρμένου. Нач. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδὴν ἐνδεικνυμένους ὑμᾶς εἰς ἔργον ἀγαγεῖν.

9) л. 111 об. Εἰς τὸ προφητικὸν Ἡσαΐου τὸ λέγον· Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας βασιλεύς, καὶ κατὰ τῶν κωλυόντων τὸν γάμον ἔνθεος ἀπόδειξις ἀπὸ τῶν δ' λόγων τοῦ Ὀζίου, οὗτος λόγος β'. Нач. Λαμπρὸν ἡμῖν τήμερον τὸ θέατρον γέγονε, καὶ φαιδρὸς ὁ σύλλογος.

10) л. 122 об. На Озію царя, καὶ ὅτι οὐ δεῖ χρόνον, οὐδὲ στοιχεῖον ἓν παρατρέχειν τῶν γραφῶν. Нач. Χαίρω μὲν συντρέχοντας ὁρῶν ὑμᾶς πρὸς τὴν ἀκρόασιν.

11) л. 128 об. Εἰς τὴν τῶν παραλειπομένων τὴν λέγουσαν· ὑψώθη ἡ καρδία Ὀζίου и проч. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γενεᾶς τῆς ἡμετέρας ἐβλάστησαν μάρτυρες.

12) л. 138 об. Εἰς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Ὀζίου. Нач. Φέρε δὴ τήμερον τοῖς κατὰ τὸν Ὀζίαν διηγήμασιν ἀποδῶμεν τὸ τέλος.

13) л. 145 об. Εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν διεπλεύσαμεν πέλαγος. На полѣ приписано: ἀναγινώσκεται (εἰς) τὴν σύναξιν τῶν ἀσωμάτων.

14) л. 153 об. Εἰς τό· Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ὑμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου..... ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. Нач. Οἱ προφῆται μὲν τὸ ἀξιόπιστον τῶν λεγομένων δεῖξαι βουλόμενοι.

15) л. 162 об. Нач. Προφητικὴν ὑμῖν σήμερον παραθεῖναι βούλομαι τράπεζαν.—Въ № 160, л. 45.

16) л. 176 об. Εἰς Εὐτρόπιον εὐνοῦχον καταφυγόντα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Нач. Ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ νῦν εὔκαιρον εἰπεῖν· ματαιότης ματαιοτήτων.

17) л. 182 об. Ὅτε τῆς ἐκκλησίας ἔξω Εὐτρόπιος εὑρεθεὶς ἀπεσπάσθη, καὶ εἰς τό· Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ. Нач. Ἡδὺς μὲν λειμὼν καὶ παράδεισος· πολὺ δὲ ἡδίων γραφῶν ἀνάγνωσις καὶ γνῶσις. Конца нѣтъ.

18) л. 202. Нач. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος εἰς τὴν τοῦ μεγάλου ἀετοῦ.—Въ № 159, л. 12 об.

19) л. 209 об. Нач. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος πρός τε τὴν αἱρετικήν.—Въ № 159, л. 16 об.

20) л. 230 об. Нач. Πολλούς, οἶμαι, τῶν πρῴην καταλιπόντων.—Въ № 159, л. 50.

21) л. 249. Нач. Νῦν ἡμῖν ἡ ἁγιωτάτη· νηστεία.—Въ № 159, л. 59 об.

22) л. 254 об. Нач. Ὁρῶ τῇ ποίμνῃ τῶν εὐσεβῶν.—Въ № 159, л. 62 об.

Слова 23—30, на лл. 267—389, соотвѣтствуютъ словамъ 10—17, въ № 159, гдѣ помѣщаются на листахъ 68—134.

31) л. 389 об. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ προφήτου τὸ λέγον· μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, καὶ περὶ φιλοξενίας. Нач. Ὁ μὲν γηπόνος τὸ ἄροτρον εἰς καθαρισμὸν ἕλκει τῆς ἀρούρας.

32) л. 404. Εἰς τὸν μάταιον βίον τοῦ κόσμου τούτου καὶ εἰς κατάνυξιν καὶ ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Нач. Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια καὶ ἀπολλύμενα πράγματα κατελίπετε.

33) л. 409 об.—415. Ἑρμηνεία ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας, ὅτι οὐδὲν ἡμέτερον. Нач. Πολλάκις ὑμῖν εἶπον διαλεγόμενος, ὅτι πεπλανημένη τις καὶ ψευδὴς ἔννοια τοῖς ἀνθρώποις ἐμπεσοῦσα.—Конца нѣтъ.

Предъ началами словъ раскрашенныя киноварью заставки.

162. $(\frac{124}{CXXV})$ **Іоанна Златоустаго творенія и другихъ св. отцевъ.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 288 (дл. 9, шир. 6 в.), въ началѣ и концѣ попорчены. Арсенїй иг. Διονυσίου.

На лл. 1—3 Πίναξ 63-хъ статей, въ сей книгѣ находящихся.

1) л. 4. Іоанна Златоустаго. Λόγος εἰς τὸν ν' ψαλμόν. Нач. Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται τῇ τέχνῃ τὴν φύσιν.

2) л. 14. Ἐπιστολὴ πρὸς Θεόδωρον. Нач. Εἰ καὶ δάκρυα καὶ στεναγμοὺς ἦν διὰ γραμμάτων δηλοῦσθαι.—Въ № 163, л. 122.

3) л. 18 об. Εἰς τὸν Ζακχαῖον. Нач. Οἱ τῶν καλῶν ἐρῶντες, οὐδὲν ἀπέχουσι τῶν διψώντων.

4) л. 21. Περὶ μετανοίας. Нач. Ἴδετε τῇ προτέρᾳ κυριακῇ πόλεμον καὶ νίκην;

5) л. 25. Περὶ πενήτων καὶ κατὰ πλουσίων, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Οἱ λειμῶνες ἔχουσι ποικίλα καὶ διάφορα ἄνθη.

6) л. 28 об. Εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον. Нач. Μέγιστόν ἐστι διδασκάλιον τὸ τῆς ἐκκλησίας στάδιον.

7) л. 31. Εἰς τὸν Λάζαρον и пр. λόγ. γ'. Нач. Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς.—Въ № 161, л. 48 об.

8) л. 42. Εἰς τὸν Λάζαρον δ'. Нач. Τῆς τοῦ Λαζάρου παραβολῆς.—Въ № 161, л. 66 об.

9) л. 50. Нач. Ἡμέρας τέσσαρας ἀνηλώσαμεν.—Въ № 161, л. 91.

10) л. 57. Εἰς Ἡρωδιάδα καὶ Εὐδοξίαν τὴν μητέρα Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως. Нач. Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται· πάλιν ταράττεται· πάλιν ὀρχεῖται.

11) л. 60 об. Εἰς τὸν Ἰώβ. Нач. Ἦχεν ἡμῖν ἐνιαύσιος σήμερον ὁ τῆς οἰκουμένης ἀθλητής.

12) л. 64 об. Εἰς τὸ· Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Нач. Αἱ τῶν νηπίων φιλότεκνοι μητέρες.—Въ № 159, л. 351 об.

13) л. 67 об. Περὶ τῶν μελλόντων εἰσιέναι εἰς τὴν τεσσαρακοστὴν· ἐλέχθη περὶ νηστείας καὶ εἰς τὸν Ἰωνᾶν. Нач. Φαιδρὰ τήμερον ἡμῖν ἡ πανήγυρις.

14) л. 73. Ἐν ἀρχῇ τεσσαρακοστῆς ἐλέχθη περὶ νηστείας. Нач. Ἡδὺ μὲν ναύταις τὸ ἔαρ· ἡδὺ δὲ καὶ γεηπόνοις.

15) л 77 об. Περὶ τοῦ μὴ δημοσιεύειν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν καὶ περὶ εὐχῆς и проч. Нач. Μακαρίζω τῆς σπουδῆς ὑμῶν, ἀγαπητοί.

16) л. 85 об. Πρὸς τοὺς ζητοῦντας· τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐκ τοῦ μέσου γέγονεν ὁ διάβολος· καὶ ὅτι οὐδὲν ἡμᾶς βλάπτει ἡ τούτου πονηρία, ἐὰν προσέχωμεν, καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας ποτὲ ἄριστον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ παιδὸς φαγεῖν.

17) л. 90. Λόγος κατηχητικός. Нач. Ὁρῶ τῇ ποίμνῃ.—Въ № 159, л. 62 об.

18) л. 98. Ἐπιτίμησις κατὰ τῶν ἀπολειφθέντων· καὶ παραίνεσις πρὸς τοὺς παρόντας и проч. Нач. Ὅτ' ἂν εἰς τὴν ὀλιγότητα ἀπείδω τὴν ὑμετέραν καὶ τὸ ποίμνιον θεάσομαι.—См. № 159, л. 194.

19) л. 107. Πρὸς τοὺς μὴ ἀπαντήσαντας εἰς τὴν σύναξιν и проч. Нач. Οὐδέν, ὡς ἔοικεν.—Въ № 159, л. 201.

20) л. 118 об. Εἰς τὸ· Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων и проч. Нач. Ὑμεῖς ἡμᾶς ἐθαυμάζετε πρῴην, ὅτε τὸν περὶ τοῦ Μελχισεδὲκ ἐκινήσαμεν λόγον.

21) л. 127. Εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον τὸν ἀπόστολον καὶ εἰς Ἠλίαν τὸν προφήτην. Нач. Ὀλίγοι ἡμῖν οἱ παρόντες σήμερον· ἆρα, τί τὸ αἴτιον· μνήμην μαρτύρων ἐπιτελοῦμεν.

22) л. 134 об. Нач. Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος πρός τε τὴν αἱρετικήν.—Въ № 159, л. 16 об.

23) л. 147 об. Εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰς τὴν κοινὴν ἀνάστασιν. Нач. Ἐμνήσθην τοῦ Θεοῦ καὶ ηὐφράνθην ὁ μελῳδὸς ἐμαρτύρατο Δαυΐδ.

24) л. 156. Εἰς τὴν Σαμαρείτην и проч. Нач. Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστός.—Въ № 159, л. 143.

25) л. 161—165. Εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν и проч. Нач. Τὰς γραφὰς οὐχ ἁπλῶς, οὐδὲ παρέργως ἐπιέναι χρή.—То же въ №№ 72, 73, 77—81.

Ὁράσεις пророка Даніила.

1) л. 166 об. Нач. Καὶ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν Βαβυλῶνι· καὶ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωακείμ.—То же въ № 2, л. 301 об.

2) л. 168. Нач. Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Ἰωακείμ, βασιλέως Ἰούδα.

3) л. 169. Нач. Ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας Ναβουχοδονόσορ.

4) л. 171. Нач. Ἔτους ὀκτοκαιδεκάτου Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα.

5) л. 173 об. Нач. Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς πᾶσι τοῖς λαοῖς, φυλαῖς, γλώσσαις, τοῖς οἰκοῦσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ.

6) л. 175. Нач. Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησε δεῖπνον μέγα τοῖς μεγιστάνοις αὐτοῦ ἀνδράσι χιλίοις.

7) л. 176 об. Нач. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἀνῃρέθη Βαλτάσαρ, ὁ βασιλεὺς ὁ Χαλδαῖος, καὶ Δαρεῖος ὁ Μῆδος.

Ὁράσεις 8—11 не имѣются.

12) л. 177 об.—179. Нач. Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀστοιάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ.

Л. 179 об. Ἐκ τοῦ νέου παραδεισίου. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν τις τῶν πατέρων περὶ τοῦ μακαρίου Ἐφραιμίου, τοῦ πατριάρχου Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης.

Л. 180. Βίος ἁγίου Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας. Нач. Οὗτος ὁ ἀοίδιμος καὶ μέγας ἀρχιερεὺς Μελέτιος, ὑπῆρχεν ἐν τοῖς χρόνοις Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως.

Почеркъ письма въ этой и двухъ слѣдующихъ статьяхъ IX вѣка.

Л. 184. Св. Григорія епископа Нисскаго. Ἐπιτάφιος εἰς Μελέτιον ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας. Нач. Ηὔξησεν ἡμῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποστόλων ὁ νέος ἀπόστολος.

Л. 186—192. Св. Іоанна Златоустаго. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Μελέτιον ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας. Нач. Πανταχοῦ τῆς νοερᾶς ταύτης ἀγέλης.

Л. 193. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αἰτήσαντα ἀδελφὸν πεμφθῆναι αὐτῷ τοὺς εὑρεθέντας λόγους τοῦ ἁγίου πατρὸς ἀββᾶ Δωροθέου. Нач. Ἐπαινῶ σου τὴν προαίρεσιν καὶ μακαρίζω τῆς περὶ τὸ ἀγαθὸν σπουδῆς.

Л. 199. об. Аввы Дороѳея διδασκαλίαι διάφοροι πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, ἀναχωρήσαντος αὐτοῦ ἐκ τῶν τοῦ ἀββᾶ Σερίδου, καὶ τὸ ἴδιον σὺν

Θεῷ συστησαμένου μοναστήριον, μετὰ τὴν τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ προφήτου τελευτήν, καὶ τελείαν σιωπὴν τοῦ ἁγίου ἀββᾶ Βαρσανουφίου.

1) Περὶ ἀποταγῆς: Нач. Ἐν ἀρχῇ, ὅτε ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἔθετο αὐτὸν ἐν παραδείσῳ.

2) л. 207 об: Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Εἶπέν τις τῶν ἁγίων γερόντων· πρὸ παντὸς χρήζομεν τῆς ταπεινοφροσύνης.

3) л. 212. Περὶ συνειδήσεως. Нач. Ὅτε ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐνέσπειρεν αὐτῷ τίποτε θεῖον.

4) л. 214. Περὶ θείου φόβου. Нач. Λέγει ἐν ταῖς καθολικαῖς ὁ ἅγιος Ἰωάννης ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον.

5) л. 220. Περὶ τοῦ· μὴ ὀφείλειν τινὰ στοιχεῖν τῇ ἰδίᾳ συνέσει. Нач. Ἐν ταῖς παροιμίαις λέγει, οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις, πίπτουσιν ὡς φύλλα.

6) л. 223 об. Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον. Нач. Εἰ ἐμνημονεύομεν, ἀδελφοί, τῶν λόγων τῶν ἁγίων γερόντων.

7) л. 228. Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἀεὶ μέμφεσθαι. Нач. Ζητήσωμεν, ἀδελφοί, πόθεν ποτὲ μὲν ἀκούει τις ῥῆμα θλιβερόν.

8) л. 232. Περὶ μνησικακίας. Нач. Εἶπέ τις τῶν γερόντων· ὅτι ξένον μοναχοῖς τὸ ὀργίζεσθαι.

9) л. 235. Περὶ ψεύδους. Нач. Θέλω ὑμᾶς ὑπομνῆσαι, ἀδελφοί, περὶ τοῦ ψεύδους ὀλίγα.

10) л. 238 об. Περὶ τοῦ μετὰ σκοποῦ καὶ νήψεως ὁδεύειν τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Нач. Φροντίσωμεν ἑαυτῶν, ἀδελφοί· νήψωμεν μικρόν.

11) л. 242 об. Περὶ τοῦ σπουδάζειν ταχέως ἐκκόπτειν τὰ πάθη и проч. Нач. Θέτε τὸν νοῦν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὡς εἰσὶ τὰ πράγματα.

12) л. 247 об. Περὶ φόβου τῆς μελλούσης κολάσεως и проч. Нач. Ἐν τῷ ἀλγεῖν με τοὺς πόδας μου καὶ ἀσθενεῖν.

13) л. 252 об. Περὶ τοῦ ἀταράχως καὶ εὐχαρίστως ὑποφέρειν τοὺς πειρασμούς. Нач. Καλῶς εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ποιμήν· ὅτι τὸ σημεῖον τοῦ μοναχοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς φαίνεται.

14) л. 257. Περὶ οἰκοδομῆς καὶ ἁρμολογίας τῶν τῆς ψυχῆς ἀρετῶν. Нач. Ἡ γραφὴ λέγει· περὶ ἐκείνων τῶν μαιῶν, αἵτινες ἐζωογόνουν τὰ ἄρσενα.

15) л. 262 об. Περὶ τοῦ ἔχοντος διακονίαν τοῦ κελλαρίου. Нач. Εἰ θυμῷ καὶ μνησικακίᾳ περιπίπτειν οὐ θέλεις.

16) л. 263 об. Πρός τινας κελλιώτας ἐπερωτήσαντας περὶ τοῦ παραβαλεῖν. Нач. Λέγουσιν οἱ πατέρες· ὅτι τὸ καθίσαι εἰς κελλίον ἥμισύ ἐστιν.

17) л. 266. Πρὸς τοὺς ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐπιστάτας καὶ μαθητὰς и проч. Нач. Ἐὰν ᾖ ἀδελφῶν ἐπιστάτης, φρόντισον.

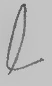
18) л. 267 об. Περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν. Нач. Ἐν τῷ νόμῳ προσέταξεν ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

19) л. 270. Ῥήματα διάφορα ἐν συντόμῳ. Нач. Ὁ ἀββᾶς Δωρόθεος ἔλεγεν· ὅτι ἀδύνατόν ἐστι τὸν ἔχοντα ἰδίαν σύνεσιν.

20) л. 271. Περὶ ἀναισθησίας ψυχῆς καὶ περὶ φύξεως ἀγάπης. Нач. Περὶ τῆς ἀναισθησίας τῆς ψυχῆς, ἀδελφέ, συνεχὴς ἀνάγνωσις τῶν θείων γραφῶν συμβάλλεται.

Л. 271 об. Св. Аѳанасія архіеп. Александрійскаго: Ὅτι οὐκ ἔστιν ἁμαρτία ἡ νικῶσα τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ. Нач. Ἐπειδήπερ οὐκ ἔστιν ἁμαρτία ἀσυγχώρητος παρὰ τῷ Θεῷ.

Л. 272 об. Ἀνδρέου ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ τοῦ Ἱεροσολυμήτου εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον καὶ εἰς κοιμηθέντας. Нач. Οὐδὲν ὡς ἀληθῶς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει τὸ στάσιμον βέβαιον.

Л. 284 об. Ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Ὁδοὶ δύο εἰσί· μία τῆς ζωῆς, καὶ μία τοῦ θανάτου.

Л. 285 об. Іоанна Златоустаго. Νουθεσίαι πνευματικαί. Нач. Καιρός τε λοιπὸν ἀνανῆψαι καὶ πάντα ἀποσείσασθαι.

Л. 287 об.—288. Его же. Περὶ ἀγάπης. Нач. Λόγος μὲν οὐδεὶς περὶ ἀγάπης κατ' ἀξίαν εἰπεῖν ἱκανός. Всего 63 статьи.

Предъ началами словъ и статей о Мелетіи архіеп. Антіохійскомъ раскрашенныя заставки.

163. ($\frac{111}{CXII}$) **Іоанна Златоустаго 19 словъ съ посланіями.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 275 (дл. $8^1/_4$, шир. 6 в.). Арсеніи з҃. Τῆς Λαύρας.

Λόγ. 1) л. 1. Εἰς Δημήτριον μονάζοντα περὶ κατανύξεως. Нач. Ἐγώ σε ὁρῶν, ὦ μακάριε Δημήτριε, συνεχῶς ἐγκείμενον ἡμῖν.

2) л. 16. Πρὸς Στελέχιον περὶ κατανύξεως. Нач. Καὶ πῶς ἔνι γενέσθαι τοῦτο, ὅπερ ἐπέταξας, ἅγιε τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπε Στελέχιε.

3) л. 27 об. Πρὸς τοὺς πολεμοῦντας τοῖς ἐπὶ τὸ μονάζειν ἐνάγουσιν. Нач. Ὅτε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεὼν πολλῶν ἐτῶν χαμαὶ κείμενον.

4) л. 39. Πρὸς ἄπιστον πατέρα. Нач. Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἔκστασιν ἐργάσασθαι.—Въ № 173, л. 460.

5) л. 56. Πρὸς πιστὸν πατέρα. Нач. Φέρε δὴ λοιπὸν καὶ τὸν πιστὸν πατέρα διδάξωμεν.

6) л. 92. Λόγος παραινετικὸς εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα. Нач. Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ.

7) л. 122. Λόγ. β' къ Θеодору. Нач. Εἰ δάκρυα καὶ στεναγμούς.—Въ № 162, л. 14.

8) л. 128 об. Λόγ. παραινετικὸς πρὸς Σταγείριον α'. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων ἐμοὶ Σταγείριε. На полѣ киноварью написано содержаніе слова: «Λόγος παρακλητικὸς πρός τινα δαιμονῶντα ἀσκητὴν Σταγείριον, καὶ περὶ τοῦ ὁράματος, ὃ εἶδεν ὁ πάσχων и проч.

9) л. 151 об. Къ Стагирію 2-е слово: Ὅτι ἡ ἀθυμία χαλεπωτέρα καὶ δαίμονος. Нач. Ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας εἰρήσθω.

10) л. 174. Къ Стагирію 3-е слово: Περὶ ἀθυμίας. Нач. Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ τὰ εἰρημένα σβέσαι τῆς ἀθυμίας τὴν φλόγα.

11) л. 197. Ὅτι τὸν ἑαυτὸν μὴ ἀδικοῦντα οὐδεὶς παραβλάψαι δυνήσεται· καὶ εἰς τοὺς ἁγίους τρεῖς παῖδας· πεμφθεὶς ἐκ τῆς ἐξορίας ἀπὸ Κουκουσοῦ πρὸς τὴν μακαρίαν Ὀλυμπιάδα καὶ πρὸς πάντας τοὺς πιστούς. Нач. Οἶδα μέν, ὅτι τοῖς παχυτέροις καὶ πρὸς τὰ παρόντα κεχηνόσι.

12—18) лл. 216—271. Семь посланій къ діакониссѣ Олимпіадѣ.— Въ № 55 эти посланія: 1, 2, 3, 5, 6, 13 и 16.

19) л. 271 об.—275. Πρὸς Κυριακὸν ἐπίσκοπον, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν ἐξορίᾳ. Нач. Φέρε δὴ πάλιν ἀπαντλήσω σου τῆς ἀθυμίας τὸ ἕλκος.

На л. 275 и послѣднемъ внѣ счета листѣ записи, въ которыхъ выражается похвала Іоанну Златоустому.

164. $(\frac{134}{CXXXV})$ **Іоанна Златоустаго 35 словъ, подъ названіемъ «Маргаритъ».** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 439 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.), изъ нихъ иные ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

На л. 1 написано разными почерками: «Οἱ μαργαρῖται τοῦ Χρυσοστόμου.»

На л. 2—3. Πίναξ ἀκριβὴς τῆς γραφῆς τοῦ βιβλίου.

Листъ 4-й бѣлый.

Λόγ. 1) л. 5. Іоанна Златоустаго Περὶ ἀκαταλήπτου, ἀπόντος τοῦ ἐπισκόπου, πρὸς ἀνομοίους. Нач. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν οὐ πάρεστι.

2) л. 15. Πρὸ πολλῶν ἡμερῶν πρὸς ἀνομοίους εἰπόντος εἶτα πρὸς Ἰουδαίους, εἶτα σιγήσαντος διὰ παρουσίαν ἐπίσκοπον, καὶ μαρτύρων μνήμας, περὶ ἀκαταλήπτου β'. Нач. Φέρε δὴ σήμερον πρὸς τοὺς ἀπίστους ἀνομοίους· ἀποδυσώμεθα.—То же въ №№ 165, 172, 173 и 384 (л. 301).

3) л. 27 об. Περὶ ἀκαταλήπτου γ'. καὶ ὅτι οὐδὲ ἡ συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ φορητὴ τοῖς Σεραφείμ. Нач. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν, ἐπειδ' ἂν ἴδωσι δένδρον.

4) л. 40. Περὶ ἀκαταλήπτου δ'. Нач. Ἤρκει μὲν οὖν πρῴην δείξαντα ἀνθρώποις ἀκατάληπτον ὄντα τὸν Θεόν.

5) л. 53 об. Περὶ ἀκαταλήπτου ε'. Нач. Ἐπειδὰν μέλλῃ τις μακροτέρας ὑποθέσεως ἅπτεσθαι.

6) л. 68 об. Περὶ ἀκαταλήπτου, πρὸς ἀνομοίους· ἐῤῥέθη ἐν τῇ καινῇ ἐκκλησίᾳ, ς'. Нач. Μίαν ὑμῖν διελέχθην ἡμέραν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης.

7) л. 77. Κατὰ Ἰουδαίων· ἐλέχθη δὲ πρὸς τοὺς ἰουδαΐζοντας καὶ μετ' ἐκείνων νηστεύοντας. Λόγ. α'. Нач. Ἐβουλόμην ὑμῖν ἀποδοῦναι τὰ λείψανα τήμερον τῆς ὑποθέσεως.

8) л. 95. Πρὸς Ἰουδαίους εἰς τὰς σάλπιγγας τοῦ Πάσχα αὐτῶν·

'Ελέχθη ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ 'Αντιοχείας. Λόγ. β'. Нач. Πάλιν οἱ δείλαιοι καὶ πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτεροι.

9) л. 109. Πρὸς 'Ιουδαίυς λόγ. γ'. Нач. Πόθεν ἡμῖν ἄρα πλείων ὁ σύλλογος γέγονε τήμερον; [112]).

10) л. 137. Κατὰ 'Ιουδαίων δ'. Нач. Τὰ θηρία ἕως μὲν ἂν τὰς ὕλας νέμηται.

11) л. 152. Πρὸς 'Ιουδαίους ε'. Нач. Ἆρα κόρον ἐλάβετε τῆς πρὸς 'Ιουδαίους μάχης;

12) л. 167. Πρὸς 'Ιουδαίους ς'. Нач. Παρῆλθεν ἡ νηστεία τῶν 'Ιουδαίων· μᾶλλον δὲ ἡ μέθη τῶν 'Ιουδαίων.

13) л. 187. Εἰς τοὺς τὰ πρῶτα Πάσχα νηστεύοντας. Нач. Πάλιν χρεία τις ἀναγκαία καὶ κατεπείγουσα.

14) л. 199—263. Εἰς τὸν Λάζαρον 4 слова: λόγ. α', л. 199. Нач. Τὴν χθὲς ἡμέραν ἑορτὴν οὖσαν διαβολικήν.

15) л. 221 об. — » — β'. Нач. 'Εθαύμασα τὴν ἀγάπην.

16) л. 233. — » — γ'. Нач. Οὐ τὰ τυχόντα.

17) л. 251 об. — » — δ'. Нач. Τῆς τοῦ Λαζάρου παραβολῆς τὸ τέλος.—Въ № 161, лл. 15—79.

18) л. 264. Εἰς τὸν Δαυῒδ καὶ Σαούλ· καὶ περὶ ἀνεξικακίας, καὶ τοῦ δεῖν φείδεσθαι τῶν ἐχθρῶν, καὶ μὴ δὲ ἀπόντας λέγειν κακῶς. Λόγ. α'. Нач. Ὅτ' ἂν χρονία τις καὶ σκληρὰ φλεγμονὴ τοῖς σώμασιν ἐναποσκιῤῥωθεῖσα τύχοι.

19) л. 278. — » — Λόγ. β'. Нач. Ὑμεῖς μὲν πρῴην ἐπῃνέσατε τὸν Δαυῒδ τῆς ἀνεξικακίας.

20) л. 288 об. — » — Λόγ. γ'. Нач. Πολλοὺς οἶμαι τῶν πρῴην καταλιπόντων ἡμᾶς.

21) л. 301 об. Объ Озіи царѣ. Λόγ. α'. Нач. Χαίρω συντρέχοντας ὑμᾶς ὁρῶν πρὸς τὴν ἀκρόασιν.—Въ № 161, л. 122 об.

22) л. 307 об. — » — Λόγ. β'. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός.—Въ № 161, л. 128 об.

23) л. 317. — » — Λόγ. γ'. Нач. Λαμπρὸν ἡμῖν.—Въ № 161, л. 111 об.

24) л. 327 об. — » — Λόγ. δ'. Нач. Φέρε τήμερον.—Въ № 161, л. 138 об.

25) л. 334. Εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτέ.—Въ № 161, л. 145 об.

26) л. 341. Εἰς τό· Εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ. Нач. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδήν.—Въ № 161, л. 99.

27) л. 352 об. Περὶ Ἄννης. Λόγ. α'. Нач. 'Επειδ' ἂν ξένον.—Въ № 159, л. 409 об.

28) л. 366. — » — β'. Нач. Οὐδὲν ἄρα εὐχῆς.—Въ № 159, л. 424 об.

---

[112]) Здѣсь на заставкѣ четвероконечные кресты.

29) л. 377. — » — γ'. Нач. Εἰ μὴ δοκῶ προσκορής.—Въ № 159, л. 418.

30) л. 386 об. — » — δ'. Нач. Οὐκ οἶδα ποίοις χρήσομεν λόγοις.—Въ № 159, л. 432.

31) л. 397 об. — » — ε'. Нач. Μάτην, ὡς ἔοικεν.—Въ № 159, л. 439 об.

32) л. 406 об. Εἰς τὸν πολύαθλον Ἰώβ. Λόγ. α'. Нач. Ἧκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος.—Въ № 162, л. 60 об.

33) л. 413. — » — β'. Нач. Τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων.—Въ № 138, л. 193.

34) л. 417 об. — » — γ'. Нач. Φέρε καὶ ἡμεῖς ἀφώμεθα τῆς ὑποσχέσεως.

35) л. 427 об.—438. — » — δ'. Нач. Πανταχοῦ μὲν καὶ ἐπὶ πάντων ὡς εἰπεῖν τῶν θείων διηγημάτων.

На л. 438 запись писца: Τέλος σὺν Θεῷ μαργαριτῶν τῆς δέλτου, ἥτις κατέχει λόγους λε', τετράδια νε'. Γραφεῖσα χειρὶ Ἀνδρέου ἁμαρτωλοῦ ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου, κατεχομένου αὐτοῦ ἐν τῇ φρουρᾷ τῆς Χαλκῆς, διά τινα συκοφαντίαν, μηδὲν συγγινώσκ., ὡς ὁ Κύριος οἶδεν ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες ἐν τῇ δέλτῳ, εὔχεσθε αὐτὸν διὰ τὸν Κύριον.

Въ старинномъ счетѣ листовъ много пропусковъ.

Предъ началами словъ красивыя заставки, иныя въ видѣ храминъ съ четвероконечными крестами.

165. ($\frac{232}{\text{I. II, XXIV, fol.}}$) **Іоанна Златоустаго 25 словъ, подъ названіемъ «Маргаритъ».** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 271 (дл. $8^1/_2$, шир. $6^3/_4$ в.), изъ нихъ нѣкоторые ветхи. Переплетъ старинный досчатый, въ черной кожѣ. Арсéній ї. Ξηροποτάμου. Γεννάδιος ἱερομόναχος.

На оборотѣ верхней переплетной доски двѣ записи о принадлежности сей книги обители τοῦ μεγάλου Σωτῆρος, ἥτις τῆς Κερασίου, πλησίον τοῦ Ζιτουνίου. На начальномъ бумажномъ листѣ киноварью написано рукою владѣльца: «Книга Маргаритъ. Сılвестра Медвѣдева.» Къ началамъ бесѣдъ приклеены бумажки, на которыхъ рукою Сильв. Медвѣдева писаны заглавія словъ, въ славяно-русскомъ переводѣ.

1—6 слова, на лл. 1—43, πρὸς ἀνομοίους.—Тѣ же въ № 164, на лл. 5—76.

7) л. 44. Πρὸς τοὺς ἀπολειφθέντας τῆς συνάξεως и проч. Нач. Πάλιν ἱπποδρομίαι, καὶ πάλιν ὁ σύλλογος ἡμῖν ἐλάττων γέγονε.

8) л. 53 об. Κατὰ αἱρετικῶν, καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς υἱῶν Ζεβεδαίου. Нач. Ἐκ πολέμου χθὲς ἐπανήλθομεν.

9) л. 61. Πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας ἐπὶ ταῖς δυσημερίαις ταῖς γινομέναις· καὶ τῇ τοῦ λαοῦ καὶ πολλῶν ἱερέων διώξει καὶ διαστροφῇ, καὶ

περὶ ἀκαταλήπτου, καὶ κατὰ Ἰουδαίων. Нач. Ἰατρῶν μὲν παῖδες, ὅτ' ἂν πυρέττοντάς τινας. Конца нѣтъ. Раздѣлено на 21 главу; а въ № 167, лл. 89 об.—142 и въ № 173, л. 55 об., это слово имѣется сполна, съ раздѣленіемъ на 24 главы.

Слова 10—15, на лл. 97—176, противъ Іудеевъ, тѣ же въ № 164, на лл. 77—186.

16) л. 177. Πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας τὸ φεύγειν τὴν ἱερωσύνην ἀπολογητικὸς α' λόγ. Нач. Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι γνήσιοί τε καὶ ἀληθεῖς.

17) л. 185. Περὶ ἱερωσύνης β'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἔστι καὶ ἐπὶ καλῷ τῇ τῆς ἀπάτης κεχρῆσθαι δυνάμει.

18) л. 193 об. Περὶ ἱερωσύνης γ'. Нач. Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως ἕνεκεν τῆς εἰς τοὺς τετιμηκότας.

19) л. 212 об. — » — δ'. Нач. Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀκούσας καὶ μικρὸν ἐπισχών.

20) л. 225 об. — » — ε'. Нач. Ὅσης μὲν ἐμπειρίας τῷ διδασκάλῳ δεῖ πρὸς τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀγῶνας.

21) л. 231. — » — ϛ'. Нач. Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα τοιαῦτα, οἷαπερ ἤκουσας.

Предъ словами о священствѣ показано въ особыхъ главахъ краткое содержаніе ихъ, кромѣ перваго слова.

22) л. 245. Нач. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδὴν ἐνδυκνειμένους ὑμᾶς.—Въ № 161, л. 99.

23) л. 254. Объ Озіи царѣ. Нач. Χαίρω συντρέχοντας ὑμᾶς.—Въ № 161, л. 122 об.

24) л. 258 об. — » — Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς γενεᾶς.—Въ № 161, л. 128 об.

25) л. 266. Εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν.—Въ № 161, л. 145 об.

Предъ началами словъ раскрашенныя съ золотомъ заставки и заглавныя буквы.

166. ($\frac{222}{\text{t. II, IV in fol.}}$) **Іоанна Златоустаго бесѣды, подъ названіемъ «Андріантисъ», говоренныя имъ къ Антіохійскому народу, по случаю мятежа и ниспроверженія императорскихъ статуй въ Антіохіи.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 259 (дл. 8, шир. $6^1/_8$ в.), **въ концѣ ветхи.** Ἀρσένιϊ ἱ̄ͅ. Διονυσίου.

На лл. 1, 2, 258 и 259 Πίναξ ἄριστος τῆς παρούσης πυκτίδος.

На л. 2 об. запись вкладчика: Χριστῷ Σωτῆρι, καὶ τῷ ἐνδόξῳ προφήτῃ Προδρόμῳ τε καὶ Βαπτιστῇ Ἰωάννῃ, ἀνάξιος μητροπολίτης Φιλαδελφίας

Γαβριήλ, ὁ ἐκ Μονεμβασίας, ὁ Σεβῆρος, τοὺς παρόντας ἀνδριάντας τοῦ Χρυσοστόμου ἀσμένως ἀνέθηκα ͵αχιβ'. Μαίου γ', ἐν ταῖς κλειναῖς ἐννετίοις (въ Венецiи), εἰς τὴν σεβασμίαν καὶ βασιλικὴν μονὴν τοῦ κυροῦ Διονυσίου, ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει δοθήτω.

Ὁμιλία. 1) л. 3—25. Λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ πρεσβυτέρου αὐτοῦ (Иоанна Злат.) ὑπάρχοντος. Нач. Ἠκούσατε τῆς ἀποστολικῆς φωνῆς, τῆς σάλπιγγος, τῆς ἐκ τῶν οὐρανῶν. Пергаменъ и почеркъ письма первыхъ 19 листовъ XIII вѣка.

2) л. 25 об. Λεχθεῖσα ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐν τῇ παλαιᾷ ἐπιλεγομένῃ ἐκκλησίᾳ περὶ τῆς συμβάσης συμφορᾶς ἐν τῇ πόλει, ἐπὶ τῇ καταστροφῇ τῶν ἀνδριάντων Θεοδοσίου τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως τοῦ μεγάλου, καὶ εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν· καὶ κατὰ πλεονεξίας. Нач. Τί εἴπω, καὶ τί λαλήσω; δακρύων ὁ παρὼν καιρός, οὐχὶ ῥημάτων.

3) л. 43. Εἰς τὴν ἀποδημίαν, ἣν ἐποιήσατο ὁ ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Φλαβιανός, ὑπὲρ τῆς πόλεως πρεσβευόμενος πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον, διὰ τὴν εἰς τοὺς ἀνδριάντας ὕβριν и проч. Нач. Ὅτ' ἂν εἰς τὸν θρόνον ἀπίδω τοῦτον, ἔρημον ὄντα καὶ κενὸν τοῦ διδασκάλου.

4) л. 60. Παράκλησις πρὸς τὸν λαὸν περὶ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐκ παραδειγμάτων τοῦτε Ἰὼβ καὶ τῶν τριῶν παίδων, καὶ περὶ τῆς τῶν ὅρκων ἀποχῆς. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ παρακαλέσας τὰς ὀδυνωμένας ὑμῶν ψυχάς.

5) л. 73. Ἔτι παράκλησις πρὸς τὸν λαόν· περὶ τοῦ φέρειν γενναίως τὴν ἐπικειμένην συμφορὰν и проч. Нач. Τῶν τριῶν παίδων καὶ τῆς καμίνου τῆς Βαβυλωνίας ἡ διήγησις.

6) л. 90. Ὅτι χρήσιμος ὁ τῶν ἀρχόντων φόβος и проч. Нач. Πολλὰς μὲν ἀνηλώσαμεν ἡμέρας παρακαλοῦντες ὑμῶν τὴν ἀγάπην.

7) л. 104 об. Ὑπόμνησις τῶν ἤδη αὐτῷ προλεχθέντων и проч. Нач. Πολλὰ μὲν καὶ περὶ πολλῶν χθὲς πρὸς τὴν ὑμετέραν διελέχθην ἀγάπην.

8) л. 112 об. Εἰς τὸ· Περιεπάθει ὁ Θεὸς τὸ δειλινὸν ἐν τῷ παραδείσῳ· καὶ περὶ τοῦ φεύγειν τοὺς ὅρκους. Нач. Ἔγνωτε πρῴην, πῶς πᾶσα γραφὴ παράκλησιν φέρει.—Въ № 33, л. 93.

9) л. 119. Ἔπαινος τῶν κατωρθωκότων τὸ μὴ ὀμνύειν и проч. Нач. Καὶ πρῴην ὑμᾶς, καὶ νῦν πρὸς ὑμᾶς. Конца нѣтъ.

10) Начала этой бесѣды нѣтъ. Въ № 167, на л. 82, надписаніе ея: Ἔπαινος τῶν μετὰ τὴν ἑστίασιν ἀπηντηκότων εἰς τὴν ἀκρόασιν и проч. Нач. Χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὴν παραίνεσιν ἡμῶν.

11) л. 140 об. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τῆς στάσεως προσδοκηθέντων κακῶν, καὶ ἀνάμνησις τῶν τότε συμβάντων и проч. Нач. Ἐπειδὰν ἐννοήσω τὸν παρελθόντα χειμῶνα, καὶ τὴν παροῦσαν γαλήνην.

12) л. 151. Ἔτι εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἡμαρτηκότων εἰς τὸν βασιλέα, καὶ φυσιολογία περὶ τῆς κτήσεως и проч. Нач. Καὶ χθὲς εἶπον· εὐλογητὸς ὁ Θεός· καὶ σήμερον τὸ αὐτὸ τοῦτο πάλιν ἐρῶ.

13) л. 159. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν περὶ τῆς μεταβολῆς τῆς ἀπὸ των σκυθρωπῶν и проч. Нач. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς καὶ τῶν αὐτῶν προοιμίων, ὧν χθὲς καὶ πρὸ ἐκείνης ἠρξάμην.

14) Начала нѣтъ. Въ № 167, на л. 109, надписаніе ея: Τοῦ δήμου παντὸς ἀφεθέντος τῆς ἀγωνίας καὶ θαρσήσαντος· τινὲς πάλιν τὴν πόλιν ἐτάραξαν φήμαις φοβεραῖς· πρὸς τοῦτο οὖν ἡ ὁμιλία и проч. Нач. Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πόλιν ἡμῖν ὁ διάβολος χθὲς ἐθορύβησεν.

15) л. 174. Ἔτι εἰς τὴν συμφορὰν τῆς πόλεως Ἀντιοχείας и проч. Нач. Ἔδει καὶ σήμερον καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ τὸν περὶ νηστείας κινῆσαι λόγον.

16) л. 186. Φημισθείσης εἰς τὸν ἄρχοντα πραΐδας· καὶ πάντων βουλευομένων περὶ φυγῆς, τοῦ κόμητος εἰσελθόντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ παρακαλέσαντος, ἐλέχθη ἡ παροῦσα ὁμιλία и проч. Нач. Τὸν ἄρχοντα μὲν ἐπήνεσα τῆς κηδεμονίας.

17) л. 197 об. Εἰς τοὺς ἄρχοντας τοὺς παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου ἀποσταλέντας· Ἑλλέβιχον στρατηλάτην καὶ Καισάριον, καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πεπλημμελημένων διὰ τὴν εἰς τοὺς ἀνδριάντας καταστροφήν. Нач. Εἰς καιρὸν ὑπεφήλαμεν ἅπαντες κοινῇ σήμερον· εὐλογητὸς ὁ Θεός.

18) л. 209. Εἰς τὴν προειρημένην ὑπόθεσιν τῆς στάσεως, καὶ περὶ νηστείας, καὶ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. Нач. Πολλοὺς εἶδον χαίροντας καὶ πρὸς ἀλλήλους λέγοντας, ἐνικήσαμεν.

19) л. 219 об. Τῇ κυριακῇ τῆς ἐπισωζομένης πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ περὶ τοῦ μὴ ὀμνύειν. Нач. Κατετρυφήσατε τῶν ἁγίων μαρτύρων ἐν ταῖς ἔμπροσθεν ταύταις ἡμέραις.

20) л. 232 об. Εἰς τὴν διαλλαγὴν τοῦ βασιλέως πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰς πλημμελήσαντας εἰς τὴν τῶν ἀνδριάντων καταστροφήν, καὶ εἰς ἐπάνοδον τοῦ ἐπισκόπου. Нач. Ἀπὸ τῆς ῥήσεως ἀφ᾽ ἧς ἀεὶ παρὰ τὸν καιρὸν τῶν κινδύνων.

21) л. 246—257. Κατήχησις πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι· καὶ περὶ γυναικῶν, τῶν ἐν πλέγμασι καὶ χρυσῷ κατακοσμουσῶν ἑαυτὰς и проч. Нач. Τῶν πρῴην εἰρημένων πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην πρότερον τοὺς καρποὺς παρεγενόμην.

Въ Русскомъ печатн. изд. «Андріантиса» нѣтъ бесѣдъ 1 и 21, а 19 бесѣда замѣнена другою, на стран. 581—612, коей начало: «Время спѣшитъ у насъ уже къ концу поста» [113]). Эти три бесѣды опущены въ Русскомъ изд. потому, что онѣ не принадлежатъ къ бесѣдамъ о статуяхъ. См. Твор. Іоан. Злат. т. I. СПБ. 1848 г. стр. 213—636.

На лл. 3, 60, 73, 90, 104 об., 112 об., 119, 140 об., 151, 159, 174, 186, 197 об., 209, 232 об. и 246, раскрашенныя разными красками заставки и заглавныя буквы.

---

113) У Монфокона, изд. 1836 г., т. II, ч. 1, стр. 234, эта бесѣда, по счету 20-я, имѣетъ надписаніе: Ὅτι οὐκ ἀρκεῖ ἡ νηστεία τῆς τεσσαρακοστῆς πρὸς τὸ δύνασθαι κοινωνεῖν и проч. Нач. Πρὸς τὸ τέλος ἡμῖν τῆς νηστείας λοιπὸν ὁ καιρὸς ἐπείγεται.

167. ($\frac{112}{CXIII}$) **Іоанна Златоустаго бесѣды къ Антіохійскому народу подъ названіемъ «Андріантисъ» и избранныя мѣста изъ разныхъ его бесѣдъ** (ἀποσπασμάτια). Пергам. **XI**, въ 2 столбца, листовъ 264 (дл. 6$^1/_2$, шир. 5 в.). ἀρсенїй х̃. На л. 4 надпись: «Τοῦ Σημένου. Θεοδώρου τοῦ γράφ.».

На лл. 1 и 2 (пергам. XII), отрывокъ изъ службъ св. Θеклѣ—24 сент. и св. Сосаннѣ—19 сент. Л. 3-й на половину обрѣзанъ.

Ὁμ. 1—21, на лл. 3—168, тѣ же, что въ № 166, на лл. 3—257, подъ названіемъ «Андріантисъ». У послѣдней бесѣды нѣтъ конца.

22) л. 169. Εἰς τὸν ἄσωτον. Нач. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν.

23) л. 174. Начала нѣтъ. Первыя слова: Θωμᾶς εἶπε· κἀγὼ τὴν Ἰνδῶν χώραν διελθὼν τοῦ κηρύγματος.

24) л. 177 об. Εἰς τὸ γενέσιον τῆς ἁγίας Θεοτόκου. Нач. Φαιδρὰ σήμερον ἡμῖν ἡμέρα καὶ θαυμαστή.

25) л. 178 об. Εἰς τὸ· Πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. Нач. Προτρέπεται καὶ κόλπος βύθιος ἁλιέα, ὅταν τὸ δίκτυον ῥίφῃ.

26) л. 181. Начала нѣтъ. Первыя слова: εὐχόμενος· μή ποτὲ ῥαθύμως τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν αἴτει.

27) л. 182 об. Περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Οἱ σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες τῆς γεωργίας τεχνῖται.

28) л. 185 об. Εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν Λάζαρον. Нач. Μέγιστόν ἐστι διδασκάλιον τὸ τῆς ἐκκλησίας στάδιον.

29) л. 187 об. Περὶ ἐλεημοσύνης α´. Нач. Ἀποστολικῆς ὑμῖν ἐξηγήσεως χρέος ὀφείλω παλαιόν.—Въ № 169, л. 23.

30) л. 191 об. — » — β´. Нач. Πάλιν ἡμῖν παρὰ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐδόθη καιρός.

31) л. 196. — » — γ´. Нач. Ἥκομεν ὑμῖν εὐγνώμονες ὀφειλέται τοῦ λόγου.

32) л. 207. Περὶ ἐλεημοσύνης и проч. Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον α´ ἐπιστολ. τῶν ἠθηκῶν. Нач. Μεγάλα καὶ ἀνεκδιήγητα δι᾽ ἡμᾶς εἰργάσατο ὁ Θεός.

33) л. 214. Изъ посланія къ Евреямъ ἠθικά· κατὰ ὑπερηφανείας и проч. Нач. Ταῦτ᾽ οὖν εἰδότες, μηδὲν ἐπαισχυνώμεθα.

34) л. 215 об. — » — Περὶ τοῦ· ποία θυσία ἱερὰ и проч. Нач. Χρὴ τοίνυν καὶ τοὺς ὧν ἐστιν ἱερεύς.

35) л. 219. — » — Πρὸς τοὺς πλεονέκτας и проч. Нач. Ταῦτ᾽ οὖν εἰδότες, ἀνεξίκακοι ὦμεν περὶ τὸ πάσχειν κακῶς.

36) л. 221. — » — Περὶ ἐλεημοσύνης и проч. Нач. Ταῦτα ἐν νῷ λάβωμεν, ἀγαπητοί.

37) л. 226. — » — Нач. Πάντα τοίνυν ὑπὲρ τούτου πράττωμεν, ὥστε ἐκείνων τυχεῖν.

Изъ 1-го посланія къ Коринѳянамъ ἠθικά.

38) л. 228. Περὶ τοῦ· ὅτι τὰ παρὰ Θεοῦ δοθέντα ἡμῖν οὐκ ὀφείλομεν εἰς ἑαυτοὺς παρακατέχειν и проч. Нач. Ἄκουσον, τί φησι ὁ Πέτρος· τί ἡμῖν ἀτενίζετε.

39) л. 230 об. Κατὰ πλεονέκτων. Нач. Ἐννόησον, πόση παρὰ ἀνθρώποις ἀπάτη περὶ τὰς κρίσεις.

40) л. 234. Περὶ τῆς πολιτείας τοῦ ἁγίου Παύλου ἀποστόλου. Нач. Ἴδωμεν οὖν, πῶς αὐτὸς ἐμιμήσατο τὸν Χριστόν.

41) л. 237 об. Изъ бесѣды на Евангеліе отъ Матѳея ἠθικά· ὅτι βλάπτονται οἱ τῶν μυστηρίων ἀναξίως μεταλαμβάνοντες и проч. Нач. Ἀκολουθήσωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς τοῖς μάγοις.

Изъ бесѣдъ на Евангеліе отъ Іоанна ἠθικά.

42) л. 240 об. Περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Καὶ γὰρ οὐδὲν φωτεινὸν τῆς ἀρίστης πολιτείας ἐστί.

43) л. 242 об. — » — Нач. Μεγάλων οὖν μυστηρίων καταξιωθέντες, βίον ἐπιδειξώμεθα ἄξιον.—Въ № 72, л. 119.

44) л. 244. — » — Нач. Ἐντραπῶμεν τοίνυν αὐτοῦ τὴν ἀγάπην· αἰσχυνθῶμεν.

45) л. 245. — » — Нач. Βαβαί, πόση τῆς γαστριμαργίας ἡ τυραννίς.

46) л. 246 об. — » — Περὶ ἀγάπης. Нач. Μὴ τοίνυν εἰς δόγμα τις ἑλκέτω τὰ λεγόμενα.

47) л. 249 об. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Изъ Ев. отъ Матѳея о страшномъ судѣ. Нач. Τῆς περικοπῆς ταύτης ἡδίστης.

48) л. 254 об. Изъ бесѣды на Ев. отъ Матѳея. Ὅτι δεῖ καταφρονεῖν θανάτου. Нач. Ἀγαπητοί· καταφρονῶμεν θανάτου, κἂν μὴ παρῇ καιρός.

49) л. 256. Περὶ τῶν ἀπολιμπανομένων τῆς συνάξεως καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Ἀκούσατε ἱερεῖς Κυρίου καὶ πάντες λαοί, ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς.

50) л. 258 об. Περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Καλὴ ἡ νηστεία, καλὴ καὶ ἡ τῶν γραφῶν ἀνάγνωσις.

51) л. 261—263. Изъ толкованія на 1-е посланіе къ Коринѳянамъ ἠθικόν· ὅτι οὐ δεῖ τῶν μικρῶν ἁμαρτημάτων καταφρονεῖν и проч. Нач. Μὴ τοίνυν προσέχωμεν ταῖς αἱρέσεσι.

На л. 103 вверху запись: «Μιχαὴλ Κανταχόζοινος».

168. ($\frac{118}{\text{CXIX}}$) **Іоанна Златоустаго 14 словъ на разные случаи.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 279 (дл. 7³/₄, шир. 6 в.); первые и послѣдніе ветхи. Арсеній Ѳд. Κτῆμα μονῆς κυρ. Διονυσίου. Переплетъ досчатый

въ старинной черной кожѣ, съ мѣдными наугольниками: 2 на верхней и 4 на нижней доскѣ и съ средникомъ.

Λόγ. 1—6, на лл. 1—89, о священствѣ; тѣ же слова въ № 165, на лл. 177—244.

7) л. 89 об.—142, противъ Іудеевъ, раздѣлено на 24 главы. Нач. Ἰατρῶν μὲν παῖδες.—Въ № 165, л. 61.

8—9) л. 142 об.—187. Два посланія къ Θеодору падшему.—Въ № 163 тѣ же слова на лл. 92—128.

10) л. 188—207. Посланіе къ Димитрію монаху.—Въ № 163, л. 1—15.

11) л. 208—221. Посланіе къ Стелехію.—Въ № 163, л. 16—27.

12) л. 222—230. Къ Стагирію 1-е слово.—Въ № 163, л. 128 об.—151.

13) л. 230 об. Ὅτι ὁ διάβολος οὐ μόνον οὐδὲν βλάπτει τοὺς νήφοντας, ἀλλὰ καὶ αἴτιος πολλῶν αὐτοῖς εὐεργεσιῶν γίνεται. Нач. Εἰ δὲ λέγοι τις· τίνος οὖν ἕνεκεν οὐ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπατήσαντα ἐκ μέσου ἐποίησε καὶ ἠφάνισεν.

14) л. 250—278. Къ Стагирію 2-е слово.—То же въ № 163, л. 151 об.—173.

На л. 277 об. запись вкладчика: Ἀφιερώθη καὶ τὸ παρὸν βιβλίον ὡς καὶ τὰ λοιπά, ἐν τῇ εὐαγεστάτῃ καὶ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ κυροῦ Διονυσίου, ὑπ' ἐμοῦ Μαξίμου, ἁμαρτωλοῦ μοναχοῦ, διὰ μνημόσυνον τοῦ ἐμοῦ φιλτάτου πατρός и проч.

На лл. 1 и 2 раскрашенныя заставки; на второмъ листѣ почеркомъ XIII вѣка написано то же, что содержится на ветхомъ первомъ листѣ.

169. ($\frac{113}{CXIV}$) **Іоанна Златоустаго 35 словъ, подъ названіемъ «Маргаритъ».** Пергам. **XI**, въ 2 столбца, листовъ 389 (дл. $8^1/_4$, шир. $6^1/_2$ в.); первые и послѣдніе ветхи и съ разными подписями; также ветхи бомбицинные: 21—26 и 43—54 листы. Арсеній г. Τῆς Λαύρας Κατηχουμένων.

На л. 1 отрывокъ изъ начала 1-го слова, которое помѣщено сполна на лл. 5—12. Первыя слова: ὅτε πρεσβύτερος προεχειρίσθη.

На л. 2 и 3. Πίναξ 35 словъ, а на л. 4 записи, въ которыхъ сія книга называется «Μαργαρῖται».

Λόγος 1) л. 5. Нач. Ἆρα ἀληθῆ τὰ συμβάντα περὶ ἡμᾶς;—Въ № 159, л. 342.

2) л. 13. Εἰς τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν τὴν λέγουσαν· ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ εἰς τὸ· ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Οἱ σοφώτατοι τῶν ἰατρῶν, ἐπειδὰν ἴδωσιν ἕλκος.

3) л. 23. Нач. Ἀποστολικῆς ὑμῖν ἐξηγήσεως χρέος ὀφείλω παλαιόν.— Въ № 167, л. 187 об.

4) л. 32 об. Заглавіе то же, какое у 2-й бес. Нач. Τῇ προτέρᾳ συνάξει καὶ τῇ πρὸ ἐκείνης, μίαν τοῦ ἀποστόλου ῥῆσιν ἀπολαβόντες.

5) л. 45. Πρὸς τοὺς εἰς τὰς ἱπποδρομίας ἀπελθόντας и проч. Нач. Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι πάλιν διδασκαλίας.

6—10) На лл. 54—123. Слова о Лазарѣ, тѣ же, что въ № 161, на лл. 15—91.

11) л. 123 об. Нач. Εἰς καιρὸν ἡ τοῦ Πνεύματος ᾠκονόμησε χάρις.— Въ № 160, л. 88 об.

12—17) лл. 141—187.—Тѣ же въ № 161, на лл. 99—153.

18 и 19) лл. 188—206.—Тѣ же въ № 159, лл. 312—324.

20) л. 206 об. Περὶ τοῦ· Ποίας δεῖ ἄγεσθαι γυναῖκας. Нач. Ὅτι μὲν ἀπελείφθην ὑμῶν τῇ παρελθούσῃ συνάξει ἤλγησα.

21) л. 225 об. Нач. Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ἐπιθυμήσας ποτὲ ἄριστον.—Въ № 162, л. 85 об.

22) л. 232. Ὅτι ἐκ ῥαθυμίας ἡ κακία καὶ ἀπὸ σπουδῆς ἡ ἀρετή. Нач. Ἡμεῖς μὲν πρὸ τῆς χθὲς ἡμέρας τοὺς περὶ τοῦ διαβόλου λόγους.

23) л. 242 об. Περὶ τοῦ· κατὰ Θεὸν πολιτεύεσθαι, καὶ ἑρμηνεία τῆς προσευχῆς. Нач. Πάσης μὲν θεοπνεύστου γραφῆς ἡ ἀνάγνωσις γίνεται.

24) л. 250 об. Περὶ προσευχῆς λόγ· α'. Нач. Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει τοὺς τοῦ Θεοῦ θεράποντας.

25) л. 255 об. — » — β'. Нач. Ὅτι μὲν παντὸς ἀγαθοῦ κεφάλαιόν ἐστιν ἡ προσευχή.

26) л. 262. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· οὐχ ὃ θέλω, τοῦτο ποιῶ, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο πράσσω и проч. Нач. Ἐπαινῶ μὲν ὑμῶν τὸν πόθον καὶ θαυμάζω τὸν ζῆλον.

27) л. 276. Εἰς τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν· ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν и проч. Нач. Μίαν ὑμῶν ἀπελείφθην ἡμέραν.

28) л. 293 об. Εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἱερεμίου· Κύριε οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ и проч. Нач. Τῆς ὁδοῦ ταύτης τῆς αἰσθητῆς καὶ λεωφόρου.

29) л. 302 об. Нач. Προφητικὴν ὑμῖν σήμερον παραθεῖναι βούλομαι τράπεζαν.—Въ № 160, л. 45.

30) л. 314. Нач. Χαίρει μὲν βουκόλος.—Въ № 159, л. 68.

31) л. 332 об. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι δαίμονες τὰ ἀνθρώπινα διοικοῦσι, καὶ δυσχεραίνοντας ἐπὶ ταῖς τοῦ Θεοῦ κολάσεσι и проч. Нач. Ἐγὼ μὲν ἤλπιζον τῇ συνεχείᾳ τῆς διαλέξεως.

32) л. 347. Εἰς τὴν προφητικὴν ῥῆσιν· ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἐποίησα φῶς καὶ σκότος и проч. Нач. Ὀλίγα μὲν τὰ εἰρημένα, γλυκεῖα δὲ τοῦ μέλιτος ἡ πηγή.

33) л. 358 об. Περὶ τοῦ· Μὴ δημοσιεύειν τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἀδελφῶν· μὴ δὲ κατεύχεσθαι τῶν ἐχθρῶν. Нач. Μακαρίζω τῆς σπουδῆς ὑμᾶς (Въ № 162, л. 77 об. ὑμῶν).

34) л. 369 об. Περὶ τοῦ· Μὴ ἀπογινώσκειν τινὰς ἑαυτῶν и проч. Нач. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μετὰ προθυμίας τοὺς περὶ τῆς εὐχῆς ἐδέξασθε λόγους.

35) л. 376 об.—386. Ὅτι ἐπικίνδυνον καὶ τοῖς λέγουσι καὶ τοῖς ἀκούουσι τὸ πρὸς χάριν δημηγορεῖν и проч. Нач. Ἱκανῶς ὑμῶν, οἶμαι, καθηφάμεθα πρῴην.—Въ № 159, л. 245.

При старой помѣтѣ листовъ №№ 110—119 и 330—339 опущены. По составу этотъ Маргаритъ не сходенъ съ №№ 164 и 165.

170. ($\frac{135}{CLXXVI}$) **Іоанна Златоустаго 29 словъ и Василія Великаго 4 слова.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 310 (дл. 7, шир. 5 в.); нѣкоторые ветхи. Κουτλουμουσίου.

На лл. 1 и 310 (пергам. VIII вѣка), полууставнымъ почеркомъ, отрывокъ изъ какого-то слова о земной жизни Іисуса Христа.

Іоанна Златоустаго:

Λόγ. 1) л. 2. Нач. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδήν.—Въ № 161, л. 99.

2) л. 10. Объ Озіи царѣ. Нач. Λαμπρὸν ἡμῖν.—Въ № 161, л. 111 об.

3) л. 17 об. — » — Нач. Χαίρω μὲν συντρέχοντας.—Въ № 161, л. 122 об.

4) л. 21 об. — » — Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός.—Въ № 161, л. 128 об.

5) л. 28. — » — Нач. Φέρε δὴ τήμερον.—Въ № 161, л. 138 об.

6) л. 33. Εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν.—Въ № 161, л. 145 об.

7) л. 39. Нач. Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι διδασκαλίας.—Въ № 169, л. 45.

8) л. 48 об. Μετὰ τὰς καλάνδας κατὰ μεθυόντων и о Лазарѣ слово 1-е. Нач. Τὴν χθὲς ἡμέραν.—Въ № 161, л. 15.

9—11) лл. 65—99. О Лазарѣ слова 2, 3 и 4.—Тѣ же въ № 161, на лл. 37—79.

12) л. 99 об. Нач. Ἡμέρας τέσσαρας ἀνηλώσαμεν.—Въ № 161, л. 91.

13) л. 109 об. Объ Авраамѣ. Нач. Ἐθαύμασα μεθ᾽ ὑμῶν, ὦ φιλόχριστοι.

14) л. 122. — » — Нач. Πολλούς, οἶμαι, τῶν πρῴην καταλιπόντων.—Въ № 159, л. 50.

15) л. 137 об. Нач. Ὡς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας.—Въ № 159, л. 79 об.

16) л. 150. О Давидѣ и Саулѣ. Нач. Ὅτ' ἂν χρονία τις.—Въ № 164, л. 264.

17) л. 160 об. Εἰς τό· Πάντες παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ и проч. Нач. Νομίζω μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ.

18) л. 168 об. Нач. Ἐγὼ μὲν ἤλπιζον τῇ συνεχείᾳ.—Въ № 169, л. 332 об.

19) л. 180 об. Λεχθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ μεγάλῃ, εἰς τό· Μὴ φοβοῦ, ὅταν πλουτήσῃ ἄνθρωπος, καὶ περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Βραχὺς ὁ καρπὸς τοῦ καλῶς εἰρηκότος.

20) л. 186. Περὶ φιλοξενίας и проч. Нач. Ἡδὺ μὲν γηπόνῳ τὸ ἄροτρον.

21) л. 197 об. Нач. Ἡμεῖς μὲν πρὸ τῆς χθὲς ἡμέρας.—Въ № 169, л. 232.

22) л. 206 об. Нач. Πολλούς, οἶμαι, τῶν πρῴην καταλιπόντων.—См. выше λόγ. 14.

23) л. 219 об. Нач. Ὅτε τὸν παναρμόνιον τουτονὶ κόσμον.—Въ № 159, л. 292 об.

24) л. 230 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Εἰ καὶ χθὲς ὑμῶν ἀπελείφθην.

25) л. 237 об. —»— Нач. Ὥσπερ τοῖς σπείρουσιν ὄφελος οὐδέν.

26) л. 240. Εἰς τὰ μύρια τάλαντα καὶ ἑκατὸν δηνάρια и проч. Нач. Ὁ μακάριος Παῦλος, ὁ ἀπόστολος, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς.

27) л. 245. Нач. Ἡδὺ μὲν λειμὼν καὶ παράδεισος.—Въ № 161, л. 182 об.

28) л. 264. Πρὸς Δημήτριον ἀσκητήν. Нач. Ἐγώ σε ὁρῶν, конца нѣтъ.—Въ № 163, л. 1.

Василія Великаго:

29) Л. 281. Εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Нач. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομῶν.—То же въ № 124 (л. 242) и въ друг.

30) л. 289. Περὶ τοῦ μήτε ὅρκον ἀπαιτεῖν, μήτε ὀμνύειν. Нач. Μιμησώμεθα καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί.

31) л. 292. —»— Нач. Ἐχώμεθα, ὦ φίλοι καὶ ἀδελφοί, τῆς θεοφιλοῦς ἀρετῆς.

32) л. 294 об. Іоанна Златоустаго εἰς Φιλογόνιον ἀπὸ Δικολόγου ἐπίσκοπον. Нач. Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον παρεσκευαζόμην πρὸς τὰ τῶν αἱρετικῶν παλαίσματα.

33) л. 303—308. Василія Великаго ἐγκώμιον сорока мученикамъ. Нач. Μαρτύρων μνήμης τίς ἂν γένοιτο.—То же въ №№ 124, 125 и др.

171. ($\frac{109}{CX}$) **Іоанна Златоустаго 57 словъ на разные случаи.** Пергам. **XI** и **XII**, въ 2 столбца, листовъ 399 (дл. 9, шир. $5^3/_4$ в.), нѣкоторые обветшали. *Арсеній.* Βιβλίον τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

На лл. 1 и 2 Πίναξ 51 слова.

На л. 3 вверху помѣчено: «Ἡ παροῦσα βίβλος περιέχει λόγους διαφόρους, ἤτι ἀπανθίσματα τοῦ μεγάλου Χρυσοστόμου.»

1) л. 3. Προφυλακτικὸς λόγος α'. Нач. Ἐπειδὴ τῷ ἀγαθῷ προσερχόμεθα, φυλάσσεσθαι δεῖ τὸν ἀντιπράσσοντα.

2) л. 6. — » — β'. Нач. Μῦθοι μὲν Ἑλληνικοὶ θεοὺς ἐξ ἀνθρωπίνων συλλήψεων.

3) л. 7 об. Περὶ προνοίας. α'. Нач. Πολλῆς γέμει ταραχῆς ἡμῶν ἡ ζωή.

4) л. 11. — » — β'. Нач. Ὁ κακολογῶν πατέρα, ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

5) л. 15 об. Περὶ εἱμαρμένης α'. Нач. Οἶδα περὶ εἱμαρμένης πρῴην εἰπών.

6) л. 18. — » — β'. Нач. Τὰ αὐτὰ λέγειν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν.

7) л. 23. — » — γ'. Нач. Οὐδέν ἐστιν ὄντως δόγμα πονηρόν.

8) л. 27. — » — δ'. Нач. Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

9) л. 31 об. Εἰς τὸ· Ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς εἷς ὁ Νομοθέτης· καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως, καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον κηρύττουσι προφῆται.

10) л. 42 об. Нач. Πολὺν ἐσίγησα χρόνον.—Въ № 159, л. 83.

11) л. 47 об. На Евтропія евнуха патрикія. Нач. Ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ νῦν.—Въ № 161, л. 176 об.

12) л. 52 об. Нач. Ἡδὺ μὲν λειμών.—Въ № 161, л. 182.

13) л. 71. Нач. Ἐθαύμασα μεθ' ὑμῶν.—Въ № 170, л. 109 об.

14) л. 85 об. Εἰς ἅγιον Ἀκάκιον. Нач. Πάλιν μαρτύρων μνήμη.—Въ № 159, л. 402.

15) л. 96. Къ діакониссѣ Олимпіадѣ. Ἐκ τῆς ἐξορίας ἀπὸ Κουκουσοῦ. Нач. Οἴδαμεν, ὅτι τοῖς παχυτέροις.—Въ № 163, л. 197.

16) л. 115 об. Εἰς τὰς σφραγῖδας τῶν βιβλίων и проч. Нач. Μέγα τῆς ψυχῆς ἐφόδιον εἰς σωτηρίαν τὰ ἱερὰ μαθήματα.

17) л. 128. Нач. Ὄντως ἐπεφάνη ἡμῖν ἡ τοῦ Χριστοῦ χάρις.—Въ № 160, л. 1 об.

18) л. 146 об. Εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον ἀπὸ Δικολόγου ἐπίσκοπον. Нач. Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον παρεσκευαζόμην.—Въ № 170, л. 294 об.

19) л. 155. Нач. Καθάπερ χορὸς.—Въ № 161, л. 4.

20) л. 164 об. Нач. Πάλιν ἡμῖν, ἡ τοῦ μακαρίου Δαυΐδ.—Въ № 160, л. 22 об.

21) л. 176 об. Χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριστοι.—Въ № 159, л. 101.

22) л. 192. Εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου Βάσσου. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς τοσαύτης.—Въ № 160, л. 33.

23) л. 197. Μετὰ τὸν σεισμόν. Нач. Εἰ καὶ ἡμᾶς ἡ ἀῤῥωστία ἐκώλυσε χορεῦσαι μεθ' ὑμῶν.

24) л. 200. Нач. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος.—Въ № 160, л. 37 об.

25) л. 209. Нач. Οὐ μικρὸν ἡμῖν τὸ προκείμενον ζήτημα.—Въ № 159, л. 228 об.

26) л. 215 об. Περὶ τῆς τῶν μελλόντων ἀπολαύσεως, καὶ τῆς τῶν παρόντων εὐτελείας. Нач. Σφοδρὸν τὸ καῦμα, καὶ βαρὺς ὁ αὐχμός.

27) л. 221. Нач. Οἱ σοφοὶ καὶ ἐπιστήμονες. — Въ № 159, л. 375 об.

28) л. 226. Нач. Προφητικὴν ὑμῖν σήμερον παραθεῖναι βούλομαι τράπεζαν.—Въ № 160, л. 45.

29) л. 235. Нач. Χαίρει μὲν βουκόλος.—Въ № 159, л. 68.

30) л. 249. Нач. Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει.—Въ № 169, л. 250 об.

31) л. 252 об. Нач. Ὅτι μὲν παντὸς ἀγαθοῦ.—Въ № 169, л. 255 об.

32) л. 257 об. Нач. Μακαρίζω τῆς σπουδῆς.—Въ № 169, л. 358 об.

33) л. 265. Нач. Πολλὰς ὑμῖν ἔχω χάριτας.—Въ № 169, л. 369 об.

34) л. 271. Εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· Δεῖ δὲ καὶ αἱρέσεις εἶναι ἐν ὑμῖν· ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται. Нач. Ἱκανῶς ἡμῖν πρώην διεθερμάνθη τὸ πνευματικὸν τοῦτο θέατρον.

35) л. 278. Нач. Περὶ γάμου πρώην ἡμῖν ὁ μακάριος Παῦλος ἐνομοθέτει.—Въ № 159, л. 319.

36) л. 284 об. Ἐγκώμιον εἰς Μάξιμον· καὶ περὶ τοῦ· ποίας ἄγεσθαι γυναῖκας. Нач. Ὅτι μὲν ἀπελείφθην ὑμῶν τῇ παρελθούσῃ συνάξει ἤλγησα.—Въ № 169, л. 206 об.

37) л. 290. Εἰς τὴν χαναναῖαν καὶ εἰς τὸν Φαραὼ и проч. Нач. Εἰ καὶ ἐθόλωσεν ἡμᾶς ἡ κατὰ τὴν ἑσπέραν ταραχή.

38) л. 302. Εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῆς χαναναίας· ἐῤῥέθη μετὰ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ἐξορίας. Нач. Πολὺς ὁ χειμὼν, ἀλλὰ τὴν προθυμίαν τῶν παραγενομένων οὐ διεκώλυσεν.

39) л. 305 об. Нач. Ὁ Δαυίδ· Πάντα τὰ ἔθνη βροτήσατε χεῖρας. Эта бесѣда служитъ какъ бы продолженіемъ предъидущей.

40) л. 310. Εἰς τὸν ἄσωτον. Нач. Πρώην ἡμᾶς, ἀδελφοί, ἡ μεγάλη καὶ θεοπρεπὴς τοῦ Σωτῆρος ἐπιφάνεια.—Въ № 160, л. 111.

41) л. 318 об. Нач. Πολλὰ μέν ἐστι τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν χριστιανισμόν.—Въ №№ 106—108 на посл. къ Евр. 31 бесѣда.

42) л. 325. Περὶ τελείας ἀγάπης и проч. Нач. Πᾶσα πρᾶξις ἀγαθὴ καρπὸς ἀγάπης ἐστίν.

43) л. 334. Εἰς τὸ· Πάντες παραστήσονται τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ и проч. Нач. Νομίζω μεγάλα τινὰ καὶ ὑπερφυῆ τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ὑμῖν εἰρηκέναι.—Въ № 170, л. 160 об.

44) л. 340 об. Περὶ ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως. Нач. Περὶ δογμάτων ὑμῖν ἔμπροσθεν.—Въ № 159, л. 111 об.

45) л. 352 об. Ὅτι θαυμαστὸν καὶ πολλῶν ἄξιον λόγων ἡ παρθενία.

Нач. Ἡ γὰρ τοὺς ἐν τῷ γάμῳ διατρίβοντας δέδοικεν ὁ μακάριος Παῦλος ἀποστῆσαι ἐπὶ πολύ.

46) л. 354 об. α'. Ὅτι ἀναγκαίως ἔθηκεν ἑαυτὸν εἰς τὸ τῆς ἐγκρατείας ὑπόδειγμα. Нач. Τίνος δὲ ἕνεκεν ἐνταῦθα ἑαυτοῦ μέμνηται, λέγων· θέλω πάντας ἀνθρώπους εἶναι, ὡς καὶ ἐμαυτόν.

47) л. 355. β'. Ὅτι μετριάζων ὁ ἀπόστολος, τὴν παρθενίαν χάρισμα καλεῖ. Нач. Ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει.

48) л. 356. γ'. Ὅτι πολλαὶ ἐν τοῖς δευτέροις γάμοις αἱ ἀηδίαι. Нач. Εἰ δέ τις καὶ λογισμῶν ἀκοῦσαι θέλει.

49) л. 357 об. δ'. Διὰ τί τοῖς γεγαμηκόσι πολλὴν δίδωσι τὴν παραμυθίαν, τὴν δὲ παρθένον οὐκ ἀναπαύει τῶν πόνων. Нач. Τοῖς μὲν οὖν γεγαμηκόσι τοσαύτην ἀσφάλειαν παρασχών.

50) л. 358. ε'. Ποίᾳ χήρᾳ καὶ ποίᾳ παρθένῳ ἐπιτρέπει γαμηθῆναι ὁ Παῦλος. Нач. Πῶς οὖν ἦν ἀφίησιν ἐλευθέραν.

51) л. 359. ς'. Ὅτι πολλὴ ἡ ἐκ τοῦ γάμου δουλεία, καὶ ἀπαραίτητος. Нач. Τί οὖν ἂν ὁ μὲν ἀνὴρ ἐπιεικής.

52) л. 359 об. ζ'. Διὰ τί τοῖς Ἰουδαίοις συνεχώρησε διδόναι ἀποστάσιον ὁ Θεός. Нач. Πῶς οὖν Ἰουδαίοις τοῦτο συνεχώρησεν.

53) л. 361 об. Περὶ τῆς τοῦ Παύλου ταπεινοφροσύνης. Нач. Οὐ γὰρ εἶπεν· δίδωμι γνώμην, ὡς πιστευθεὶς τὸ Εὐαγγέλιον.

54) л. 370 об. Объ исцѣленіи слѣпаго ἐκ γενετῆς и о Закхеѣ. Нач. Πολλαὶ καὶ διάφοροι τῶν ἁγίων γραφῶν.—Въ № 160, л. 77.

55) л. 380. Περὶ εὐχῆς, καὶ εἰς τὸν τελώνην καὶ φαρισαῖον. Нач. Μηδέποτε διαλιμπάνωμεν, ἀγαπητοί, τῆς σωτηρίας.

56) л. 383. Εἰς τὸν φαρισαῖον и проч. Нач. Τοῦ φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου μνημονεύσαντες πρῴην.

57) л. 391 об.—398. Εἰς τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· Διὰ δὲ τὰς πορνίας, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω. Нач. Πρὸς τὰς τοῦ μέλιτος πηγάς.—Въ № 159, л. 312.

На л. 399 хронологія отъ сотворенія міра до царя греч. Михаила Пафлагонянина.

На л. 399 об. выписки разныхъ церковныхъ каноновъ.

Рукопись писана разными почерками.

172. ($\frac{133}{\text{CXXXIV}}$) **Іоанна Златоустаго 28 словъ подъ названіемъ «Маргаритъ».** Пергам. **XII**, въ 2 столбца, листовъ 354 (дл. $8^1/_2$, шир. $6^1/_2$ в.). ἀρσένιϊ ε̄.

На л. 1 записи: α') Ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας καὶ ἱερᾶς μονῆς Φιλοθέου Κύριλλος ἱερομόναχος καὶ οἱ γέροντες. β') Ἀφιερώθη ἡ πανιερωτάτη βίβλος, ἥτις τῇ ἐπωνυμίᾳ τοῖς μαργάροις ὑπερέβη, τῇ σεβασμίᾳ μονῇ

τῆς ὑπεραγίου Θεομήτορος, τῆς οὕτωπερ ἐπικεκλημένης Φιλοθέου, διὰ κόπου καὶ ἐξόδου τοῦ ἐν μοναχοῖς ἐλαχίστου Μαλαχίου и проч.

На лл. 2—85 шесть словъ о священствѣ.—См. въ №№ 165 и 168.

На лл. 86—143 четыре слова о Лазарѣ.—См. въ № 161, на лл. 15—78.

Λόγ. 11) л. 144. Нач. Βούλομαι τῆς συνήθους πάλιν ἅψασθαι διδασκαλίας.—Въ № 169, л. 45.

12) л. 155. Нач. Ἡμέρας τέσσαρας ἀναλώσαμεν.—Въ № 161, л. 91.

13—16) л. 166—204. Περὶ ἀκαταλήπτου пять словъ.—Тѣ же въ № 164, на лл. 5—53.

17) л. 204 об.—217. Нач. Πάλιν ἱπποδρομίαι.—Въ № 165, л. 44.

18—23) л. 217 об.—316. Противъ Іудеевъ шесть словъ.—Тѣ же въ № 164, на лл. 77—186.

24 и 25) л. 317—331. Объ Озіи царѣ два слова.—Въ № 161, на лл. 122 об.—138.

26—28) л. 332—354. Объ Озіи царѣ три слова.—Въ № 161, л. 111 об., л. 138 об. и л. 145 об.

Предъ началами словъ раскрашенныя киноварью заставки.

173. ($\frac{136}{CXXXVII}$) **Іоанна Златоустаго 58 словъ и посланій.** Бомбиц. писан. въ **1345** году, въ 2 столбца, листовъ 529 (дл. $9^1/_2$, шир. $6^1/_2$ в.), нѣкоторые обветшали и по краямъ подклеены. Διονυσίου

На л. 1 Πίναξ.

Περὶ ἀκαταλήπτου (8 словъ).

1) л. 2. Нач. Τί τοῦτο; ὁ ποιμὴν οὐ πάρεστι.

2) л. 8. Нач. Φέρε δὴ σήμερον πρὸς τοὺς ἀπίστους.

3) л. 15 об. Нач. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν.

4) л. 22. Нач. Ἤρκει μὲν οὖν δείξαντα πρῴην.

5) л. 28 об. Нач. Ἐπειδ' ἂν μέλλῃ τις.

6) л. 36 об. Нач. Μίαν ὑμῖν διελέχθην ἡμέραν.

7) л. 41. Нач. Πάλιν ἱπποδρομίαι, καὶ πάλιν ὁ σύλλογος.

8) л. 49 об. Нач. Ἐκ πολέμου χθὲς ἐπανήλθομεν.

9) л. 55 об. Противъ Іудеевъ. Нач. Ἰατρῶν μὲν παῖδες. Раздѣлено на 24 главы.

О священствѣ (6 словъ).

10) л. 89. Λόγ. α'. Нач. Ἐμοὶ μὲν πολλοὶ ἐγένοντο φίλοι.

11) л. 95 об. — » — β'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἐστι καὶ ἐπὶ καλῷ.

12) л. 112. — » — γ'. Нач. Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως (въ формѣ разговора съ Василіемъ Великимъ).

13) л. 117 об. — » — δ'. Нач. Ταῦτα ὁ Βασίλειος ἀκούσας.

14) л. 127. — » — ε' Нач. Ὅσης μὲν ἐμπειρίας.

15) л. 131. — » — ς'. Нач. Καὶ τὰ μὲν ἐνταῦθα, τοιαῦτα οἷαπερ ἤκουσας.

О нищемъ Лазарѣ и о богатомъ (4 слова).

16) л. 143. Λόγ. α'. Нач. Τὴν χθὲς ἡμέραν, ἑορτὴν οὖσαν διαβολικήν.

17) л. 156. — » — β'. Нач. Ἐθαύμασα τὴν ἀγάπην ὑμῶν.

18) л. 163. — » — γ'. Нач. Οὐ τὰ τυχόντα ἡμᾶς.

19) л. 174. — » — δ'. Нач. Τῆς τοῦ Λαζάρου παραβολῆς τὸ τέλος.

20) л. 181. Περὶ κεκοιμημένων. Нач. Ἡμέρας τέσσαρας ἀνηλώσαμεν.

Противъ Іудеевъ (6 словъ).

21) л. 188. Λόγ. α'. Нач. Ἐβουλόμην ὑμῖν ἀποδοῦναι τὰ λείψανα.

22) л. 198 об. — » — β'. Нач. Πάλιν οἱ δείλαιοι.

23) л. 206 об. — » — γ'. Нач. Πόθεν ἡμῖν ἄρα πλείων.

24) л. 222 об. — » — δ'. Нач. Τὰ θηρία, ἕως μὲν τὰς ὕλας νέμονται.

25) л. 231 об. — » — ε' Нач. Ἆρα κόρον ἐλάβετε.

26) л. 240. — » — ς'. Нач. Παρῆλθεν ἡ νηστεία.

Объ Озіи царѣ (5 словъ).

27) л. 252. Λόγ. α'. Нач. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδήν.

28) л. 259. — » — β'. Нач. Χαίρω συντρέχοντας ὑμᾶς.

29) л. 262 об. — » — γ'. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς γενεᾶς.

30) л. 267. — » — δ'. Нач. Λαμπρὸν ἡμῖν τήμερον.

31) л. 274 об. — » — ε'. Нач. Φέρε δὴ καὶ τήμερον.

32) л. 278 об. Εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτέ.

О праведной Аннѣ и о проч. (5 словъ).

33) л. 283 об. Λόγ. α'. Нач. Ἐπειδὰν ξένον τινά.

34) л. 291 об. — » — β'. Нач. Οὐδὲν ἄρα εὐχῆς ἴσον.

35) л. 298 об. — » — γ'. Нач. Εἰ μὴ δοκῶ προσκορής τις.

36) л. 304. — » — δ'. Нач. Οὐκ οἶδα ποίοις χρήσομαι λόγοις.

37) л. 311. — » — ε'. Нач. Μάτην, ὡς ἔοικε, τοὺς τῇ προτέρᾳ συνάξει παραγενομένους.

О праведномъ Іовѣ (4 слова).

38) л. 316 об. Λόγ. α'. Нач. Ἧκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος.

39) л. 320 об. — » — β'. Нач. Τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων.

40) л. 323 об. — » — γ'. Нач. Φέρε καὶ ἡμεῖς ἀψώμεθα.

41) л. 329 об. — » — δ'. Нач. Πανταχοῦ μὲν καὶ ἐπὶ πάντων, ὡς εἰπεῖν τῶν θείων διηγημάτων.

42) л. 336. Οὗτοι οἱ λόγοι ἐκ τῶν Ἀνδριάντων, числомъ 7. Λόγ. α'. Нач. Καὶ πρῴην πρὸς ὑμᾶς.

43) л. 342 об. — » — β'. Нач. Χαίρω καὶ συγχαίρω.

44) л. 348 об. — » — γ'. Нач. Ἐπειδὰν ἐννοήσω.

45) л. 354 об. — » — δ'. Нач. Καὶ χθὲς εἶπον· εὐλογητὸς ὁ Θεός.

46) л. 361 об. — » — ε'. Нач. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς.

47) л. 366 об. — » — ς'. Нач. Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πόλιν.

48) л. 374 об. — » — ζ'. Нач. Ἔδει καὶ τήμερον καὶ τῷ προτέρῳ σαββάτῳ.

Къ Стагирію (3 слова).

49) л. 381. Λόγ. α'. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ὦ φίλτατε.

50) л. 397 об. — » — β'. Нач. Ταῦτα μὲν ἡμῖν ὑπὲρ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας εἰρήσθω.

51) л. 415 — » — γ'. Нач. Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ τὰ εἰρημένα.

52) л. 431. Πρὸς Δημήτριον μονάζοντα. Нач. Ἐγὼ σε ὁρῶν, ὦ μακάριε Δημήτριε.

53) л. 442 об. Πρὸς Στελέχιον. Нач. Καὶ πῶς ἔνι γενέσθαι τοῦτο.

54) л. 451. Нач. Ὅτε τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεών.

55) л. 460. Нач. Ἱκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἔκστασιν ἐργάσασθαι.—Въ № 163, л. 39.

56) л. 473. Нач. Φέρε δὴ λοιπὸν καὶ τὸν πιστὸν πατέρα διδάξωμεν.

57) л. 501. Εἰς Θεόδωρον ἐκπεσόντα α'. Нач. Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ;

58) л. 522 об. — » — β'. Нач. Εἰ δάκρυα καὶ στεναγμοὺς ἦν.

Всѣ эти слова имѣются въ предъидущихъ №№ 159—172.

59) л. 527 об. Ἐπιστολὴ Θεοδώρου τοῦ πεπτωκότος, ἐν ᾗ καὶ σύμβολα ἐναργοῦς μετανοίας, πρὸς τὸν Χρυσόστομον. Нач. Πάντοτε οἱ ἐν εὐδίοις λιμέσιν ὁρμιζόμενοι τοῖς ἐν μέσῳ θαλάσσης χειμαζομένοις βοηθεῖν σπουδάζουσιν.

На л. 529 внизу запись писца: Ἐγράφη ἐν ἔτει ͵ςωνγ'. (6853=1345) παρὰ Σάβα εὐτελοῦς.

На лл. 2, 89, 143, 251 об., 283 и 316 об. раскрашенныя киноварью заставки и заглавныя буквы.

174. ($\frac{130}{CXXXI}$) **Извлеченія нравоучительныя изъ твореній Іоанна Златоустаго, подъ заглавіемъ** «Ἐκλογαὶ ἀπὸ διαφόρων λόγων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, συντεθεῖσαι παρὰ Θεοδώρου Μαγίστρου.» Пергам. **X**, въ 2 столбца, листовъ 399 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.); въ

началѣ и концѣ обветшали и подклеены по краямъ бумагою. Арсенiй. Ἱερεμίου πατριάρχου, μονῆς Σταυρονικήτα. «Νικολάου ἱερέως.»

На начальномъ внѣ счета листѣ написанъ уставнымъ почеркомъ πίναξ 33 словъ сей книги.

Λόγ. 1) л. 1. Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας. Нач. Εἰ βούλεσθε, προθῶμεν ὑμῖν εἰς ὑπομονῆς παράκλησιν.

2) л. 24 об. Περὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Ὁ τῆς ἐλεημοσύνης λόγος, ἀγαπητοί.

3) л. 48 об. Περὶ ἀγάπης. Нач. Βουλόμενος ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς συνδῆσαι πάντας.

4) л. 68. Περὶ διδαχῆς καὶ νουθεσίας. Нач. Πρώην μὲν ἐνεκαλοῦμεν τοῖς καταλιμπάνουσι τὴν εὐχήν.

5) л. 82 об. Περὶ ἁμαρτίας καὶ ἐξαγορεύσεως. Нач. Ἐπεδήμησέ τις ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τῇ Παλαιστήνῃ ποτέ.

6) л. 99. Περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δόξης. Нач. Ὁ μακάριος λέγεται Κωνσταντῖνος τῆς εἰκόνος αὐτοῦ.

7) л. 108 об. Περὶ μελλούσης κρίσεως. Нач. Πολλοὶ τῶν παρ᾽ ἡμῖν ἀνθρώπων τῇ σαρκὶ προσηλωμένοι.

8) л. 124 об. Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. Нач. Εἰσί τινες τῶν ἐνταῦθα τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενοι.

9) л. 141. Περὶ ἀνδρείας καὶ ἰσχύος. Нач. Δειλὴν καὶ ἄνανδρον τὴν ψυχὴν ἀμαθία ποιεῖ.

10) л. 153. Περὶ ὅρκων. Нач. Μὴ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀρετῆς ἀμελῶμεν.

11) л. 162. Περὶ θανάτου. Нач. Πολλὰ μὲν ἐπείγεται μανθάνειν ἤδη.

12) л. 177. Περὶ παίδων ἀνατροφῆς. Нач. Δέομαι καὶ ἀντιβολῶ πολλὴν την τῶν οἰκείων παίδων, ἀγαπητοί, ποιώμεθα πρόνοιαν.

13) л. 187 об. Περὶ ἀκακίας καὶ μνησικακίας. Нач. Τίνα ἂν ἕτερον εἰς μέσον ἀγαγεῖν χρὴ περὶ ἐπιηκείας.

14) л. 201. Περὶ εὐχῆς. Нач. Μέγα ἀγαθὸν εὐχή, ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίστου γένηται.

15) л. 218 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Διὰ τοῦτο συνεχῶς τὸν περὶ μετανοίας κινῶ λόγον.

16) л. 230. Περὶ νηστείας καὶ σωφροσύνης. Нач. Βούλει μαθεῖν, ὅσος κόσμος ἀνθρώποις ἡ νηστεία.

17) л. 237 об. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ὅτ᾽ ἂν ἁμαρτία συμβεβλημένη ᾖ τῇ ταπεινοφροσύνῃ.

18) л. 245. Περὶ ψυχῆς. Нач. Ἐοίκασιν οἱ ἔργοις κομῶντες ἀγαθοῖς.

19) л. 250 об. Περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων. Нач. Ὀλίγοι ἡμῖν σήμερον οἱ παραγενόμενοι· ἄρα τί τὸ αἴτιον;

20) л. 263. Περὶ προνοίας. Нач. Τίνος ἕνεκεν οὐ τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀπατήσαντα ἐχθρὸν ἠφάνισεν ὁ Θεός.

21) л. 272. Περὶ πλούτου καὶ πενίας. Нач. Ὅτ' ἂν ἴδῃς πλουτοῦντά τινα παρ' ἀξίαν, μὴ μακαρίσῃς.

22) л. 287 об. Περὶ γαστριμαργίας καὶ μέθης. Нач. Βούλεσθε, ἴδωμεν, τίνα ἡδονὴν ὁ πλοῦτος ἔχει, καὶ τίνα τιμήν;

23) л. 296 об. Περὶ ἀῤῥωστίας καὶ ἰατρῶν. Нач. Ὅτ' ἂν ἀῤῥωστίᾳ περιπέσῃς, ἄνθρωπε. ἀναμνήσθητι τοῦ σώματος τοῦ Ἰώβ.

24) л. 305 об. Περὶ γυναικῶν καὶ κάλλους. Нач. Οἱ γυναῖκας ἄγεσθαι μέλλοντες, τοὺς παρὰ τῷ Παύλῳ περὶ γάμων κειμένους.

25) л. 322 об. Περὶ πλεονεξίας. Нач. Τίνος ἕνεκεν ἀπὸ πλεονεξίας πλουτεῖν ἐπιθυμεῖς.

26) л. 333. Περὶ εὐτυχίας καὶ δυστυχίας. Нач. Οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅτ' ἂν πλουτῶσι, ὅτ' ἂν εὐδοκιμῶσιν.

27) л. 340 об. Περὶ ἀλαζονείας καὶ κενοδοξίας. Нач. Βουλόμενος τὸν πεφυσιωμένον ἄνθρωπον καταστεῖλαι.

28) л. 348 об. Περὶ φθόνου. Нач. Οὐδὲν οὕτω μερίζειν καὶ διασπᾷν ἡμᾶς ἀπ' ἀλλήλων.

29) л. 355. Περὶ μίσους καὶ ἔχθρας. Нач. Εἴ τις παρὰ τοῦ πλησίον ἠδίκηται, εἰς μνήμην τὸν Δαυῒδ λαμβανέτω.

30) л. 363 об. Περὶ λύπης καὶ ἀθυμίας. Нач. Τὴν ἀθυμίαν ἐνέθηκεν ἡμῶν ὁ Θεὸς τῇ φύσει.

31) л. 369 об. Περὶ ὀργῆς καὶ θυμοῦ. Нач. Βούλει μαθεῖν, πόσον τὸ ὀργίζεσθαι κακόν.

32) л. 378 об. Περὶ σιωπῆς καὶ ἀποῤῥήτων. Нач. Λόγος ἁπλῶς προσενεχθεὶς ὁλοκλήρους ἀνέτρεψεν οἰκίας.

33) л. 379 об.—398. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον, ἀπὸ διαφόρων λόγων τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Нач. Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς τῶν ἀποστολικῶν πράξεων ἅπαν ὑμῖν τὸ χρέος κατακεκλήκαμεν.

На л. 398 запись: «Ἡ βίβλος αὕτη ὑπάρχει τῆς θείας καὶ ἱερᾶς πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Νικολάου, ἐπικεκλημένης τοῦ Σταυρονικήτα».

Предъ началами всѣхъ словъ раскрашенныя съ золотомъ заставки и заглавныя буквы.

175. ($\frac{132}{\text{CXXXIII}}$) **Извлеченія нравоучительныя изъ твореній Іоанна Златоустаго, составленныя Ѳеодоромъ магистромъ, въ тѣхъ же 33-хъ словахъ,** какія находятся въ № 174. Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 247 (дл. 7, шир. 5$^1/_2$ в.). а҆рсе́нїй. «Βιβλίον τῶν κατηχουμενείων τῆς ἱερᾶς

Λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τῆς ἐν τῷ Ἄθῳ (на лл. 3, 4, 246 об., 247 об. записи о семъ).

Предъ началами словъ на лл. 1, 3, 17 об., 32 об., 45 об., 55, 65 об., 72, 82 об., 93 об., 102, 107 об., 118, 125, 135 об., 140 об., 145, 148 об., 156 об., 162, 172, 178, 183 об., 194 об., 201 об., 206, 211, 215, 221, 225, 231, 231 об. раскрашенныя заставки и заглавныя буквы.

Слова 14-го нѣтъ совсѣмъ; 13-е слово безъ конца, а 15-е — безъ начала.

176. ($\frac{117}{CXVIII}$) **Извлеченія правоучительныя изъ твореній Іоанна Златоустаго, составленныя Өеодоромъ Магистромъ.** Пергам. **XI,** въ 2 столбца, листовъ 307 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^1/_4$ в.). Арсеней. Βιβλίον τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

На л. 1 запись: «Ἠγοράσθη ἡ βίβλος αὕτη ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ σακελλαρίου Ἰωάννου, τὸν ἀναγνώστην, τὸν μαραΐτην, παρ' ἐμοῦ Ἰωάννου διακόνου, ἐν ἔτει ͵ϛϡπθ' (6989=1481 г.)

На л. 2 об. запись: «Προσετέθη ἡ βίβλος αὕτη εἰς τὴν ἁγίαν καὶ βασιλικὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ, παρ' ἐμοῦ Ἰωάννου ἐλαχίστου ἱερέως ἀπὸ τὰς Σέρρας, ἔτους ͵ζθ' (7009=1501 г.).

На лл. 1 об. и 2 заглавіе книги: Ἐκλογαὶ ἀπὸ διαφόρων λόγων καὶ ἀπανθίσματα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, и πίναξ 31-го слова.

Λόγ. 1—18, на лл. 3—124,—тѣ же, что въ № 174, на лл. 201—378.

Λόγ. 19—31, на лл. 125—308,—тѣ же, что въ № 174, на лл. 1—200.

Особенности противъ № 174: 1) λόγος ια' (въ № 174, λόγ. κδ'), л. 81, Περὶ γυναικῶν καὶ κάλλους, коего нач. Πολλοὶ τῶν πόρναις.... 2) λόγ. ιε' (въ 174 λόγ. κη'), л. 101 об., Περὶ φθόνου, коего нач. Ὁ δὲ βάσκανος τότε ἥδεται.... по составу своему отличаются въ началѣ. 3) Послѣднихъ двухъ словъ, имѣющихся въ № 174, здѣсь нѣтъ.

Во всѣхъ трехъ рукописяхъ (№№ 174—176) на поляхъ киноварью означены тѣ слова Іоанна Златоустаго, изъ которыхъ составлены Өеодоромъ Магистромъ «λγ' ἐκλογαὶ καὶ ἀπανθίσματα».

177. ($\frac{320}{CCCVII}$) **Макарія Египетскаго и Аввы Исаіи творенія и др.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 352 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.). Μονῆς τοῦ Φιλοθέου.

Ὁμ. 1) л. 1. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου ὁμιλίαι πνευματικαὶ πάνυ πολλὴν ὠφέλειαν πεπληρωμέναι· περὶ τῆς

ὀφειλομένης καὶ σπουδαζομένης Χριστιανοῖς τελειότητος. Нач. Ἰεζεκιὴλ ὁ μακάριος προφήτης, ὀπτασίαν καὶ ὅρασιν ἔνθεον καὶ ἔνδοξον θεωρήσας.

2) л. 7 об. Нач. Ἡ βασιλεία τοῦ σκότους.

3) л. 10. Нач. Οἱ ἀδελφοὶ ὀφείλουσιν ἐν ἀγάπῃ πολλῇ συνεῖναι ἀλλήλοις.

4) л. 12. Нач. Οἱ τὸν βίον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν πολλῇ ἀκριβείᾳ κατορθῶσαι βουλόμενοι.

5) л. 23 об. Нач. Ὁ τῶν Χριστιανῶν κόσμος ἕτερός ἐστιν.

6) л. 35 об. Нач. Οἱ προσερχόμενοι τῷ Κυρίῳ ὀφείλουσι τὰς εὐχὰς ἐν ἡσυχίᾳ.

7) л. 38 об. Нач. Ὥσπερ ἐάν τις εἰσέλθῃ εἰς οἴκους βασιλικούς.

8) л. 40 об. Нач. Εἰσέρχεταί τις κλῖναι γόνυ.

9) л. 42 об. Нач. Ἡ τοῦ Θεοῦ πνευματικὴ τῆς χάριτος ἐνέργεια ἐν ψυχῇ γιγνομένη.

10) л. 46 об. Нач. Αἱ φιλαλήθεις καὶ φιλόθεοι ψυχαὶ αἱ τελείως τὸν Χριστὸν ἐνδύσασθαι.

11) л. 48 об. Нач. Τὸ πῦρ τὸ οὐράνιον τῆς θεότητος, ὅπερ δέχονται οἱ χριστιανοί.

12) л. 55. Ὁ Ἀδὰμ τὴν ἐντολὴν παραβάς.

13) л. 61. Πάντα τὰ φαινόμενα ἔκτισεν ὁ Θεός.

14) л. 62. Πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ φαινόμενα.

15) л. 63 об. Ὥσπερ ἀνήρ τις πλούσιος σφόδρα.

16) л. 82. Πᾶσαι αἱ νοεραὶ οὐσίαι.

17) л. 87 об. Οἱ τέλειοι χριστιανοί, οἱ καταξιωθέντες εἰσελθεῖν εἰς μέτρα τελειότητος.

18) л. 93. Εἴ τις ἐν τῷ κόσμῳ σφόδρα πλούσιος τυγχάνει.

19) л. 97. Ὁ βουλόμενος προσελθεῖν τῷ Κυρίῳ.

20) л. 101. Εἴ τις γυμνός ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος τοῦ θεϊκοῦ.

21) л. 103 об. Ὁ βουλόμενος εὐαρεστῆσαι τῷ Θεῷ ἐξ ἀληθείας.

22) л. 105 об. Ὅταν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ σώματος ψυχή.

23) л. 105 об. Ὁ μαργαρίτης ὁ μέγας, καὶ πολύτιμος καὶ βασιλικός.

24) л. 107. Ἐοίκασιν οἱ χριστιανοὶ ἐμπόροις.

25) л. 109. Οἷς ἐνυπάρχει ὁ θεῖος νόμος.

26) л. 113. Μὴ ἁπλῶς τῇ νοερᾷ τῆς ψυχῆς οὐσίᾳ.

27) л. 122. Γνῶθί σου τὴν εὐγένειαν.

28) л. 131. Ὥσπερ ὀργισθεὶς ὁ Θεός ποτε Ἰουδαίοις.

29) л. 133 об. Ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία ἄπειρος.

30) л. 136 об. Οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, ἔργον τοῦ λόγου.

31) л. 140. Δεῖ τὸν πιστεύοντα αἰτεῖν τὸν Θεὸν.

32) л. 142 об. Αἱ τοῦ κόσμου τούτου γλῶσσαι διάφοροί εἰσιν.

33) л. 146 об. Δεῖ ἡμᾶς μὴ κατὰ ἔθος σωματικόν.

34) л. 148. Ὥσπερ οἱ σωματικοὶ ὀφθαλμοί.

35) л. 149 об. Ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ νόμου τοῦ διὰ Μωϋσέως.

36) л. 150 об. Ἀνάστασις τῶν νεκρῶν ψυχῶν.

37) л. 151. Ἡ φιλία τοῦ κόσμου, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἔχθρα ἐστὶν εἰς Θεόν.

38) л. 155. Πολλοὶ δίκαιοι φαινόμενοι.

39) л. 156 об. Ὥσπερ βασιλεὺς γράψας ἐπιστολάς.

40) л. 157. Περὶ τῆς φαινομένης ἀσκήσεως.

41) л. 159 об. Τὸ τίμιον σκεῦος τῆς ψυχῆς.

42) л. 160 об. Нач. Ὥσπερ ἐὰν ᾖ πόλις μεγάλη.

43) л. 161 об. Ὥσπερ ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἅπτονται λύχνοι.

44) л. 165. Ὁ προσερχόμενος τῷ Θεῷ καὶ Χριστοῦ πάρεδρος ἐν ἀληθείᾳ θέλων εἶναι.

45) л. 168 об. Ὁ τὸν μονήρη βίον ἐπιλεξάμενος.

46) л. 172. Ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος Θεός ἐστι.

47) л. 174 об. Περὶ τῶν παλαιῶν. Нач. Ἡ δόξα Μωϋσέως, ἣν εἶχεν ἐν τῷ προσώπῳ.

48) л. 180. Нач. Ὁ Κύριος τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς εἰς τελείαν πίστιν.

49) л. 182 об. Ἐάν τις ἐξελθὼν τῶν ἰδίων.

50) л. 184 об. Τίς ἦν ὁ κλείσας τὰς θύρας τῶν οὐρανῶν.

51) л. 186 об. Συμεὼν τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ὁμοψύχοις ἀδελφοῖς ἐν Κυρίῳ εἰρήνη ὑμῖν· ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἀπὸ Κυρίου πληθυνθείη. Нач. Εἰρήνη ἡ ἐπουράνιος, ἡ ἀνατείλασα τῷ κόσμῳ τὸ φῶς.

52) л. 190. Τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Нач. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἔργον ἀληθείας ἐπιζητεῖ.

53) л. 194. Нач. Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι.

54) л. 201 об. Περὶ τῶν ἐκπιπτόντων ἀδελφῶν ἠσφαλλομένων ἐν τῷ καθήκοντι βίῳ и проч. Нач. Πάντα τὰ γιγνόμενα διῄρηνται εἰς δύο· εἴς τε εὐδοκίαν Θεοῦ καὶ εἰς παραχώρησιν.

55) л. 204. Нач. Ἰστέον, ὅτι τινές εἰσι νεώτεροι φρόνιμοι, καὶ συνετοὶ καὶ εὐλαβεῖς.

56) л. 205. Нач. Τί ἐστι μονάζων· καὶ κατὰ τίνα τρόπον ὄντως ὀνομάζεται.

57) л. 207 об. Τοῦ ἀββᾶ δὲ Ἀμμωνᾶ αὐτηὶ ἐπιστολὴ τοῦ πνευματοφόρου ἐκ τῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπιστολῶν. Нач. Τὸ Πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ· πνεῖ δὲ εἰς τὰς φαιδρὰς καὶ εὐθείας καὶ λαμπρὰς ψυχάς.

58) л. 210. Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου τοῦ ἡσυχαστοῦ, καὶ ἀναχωρητοῦ, καὶ πρεσβυτέρου, περὶ τοῦ κατὰ φύσιν νοός. α'. Нач. Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί.

59) л. 211 об. — » — β'. Περὶ καταστάσεως ἀρχαρίων, καὶ περὶ τῶν μονοκελιτῶν, καὶ τῶν θελόντων οἰκῆσαι ἐν κοινοβίῳ. Нач. Πρὸ πάντων χρῄζομεν τῆς ταπεινοφροσύνης.

60) л. 215. — » — γ'. Περὶ συνειδήσεως καὶ τῶν καθημένων ἐν κελλίῳ. Нач. Ἐὰν ὁδεύητε ἐν ὁδῷ, καὶ ἔστιν ἀσθενὴς ἐν ὑμῖν.

61) л. 225 об. — » — δ'. Περὶ ταπεινώσεως. Нач. Τί ἐστι ταπείνωσις.

62) л. 226. — » — ε'. Περὶ ἀποταγῆς. Нач. Ἀγαπητέ· φροντίσωμεν ἑαυτῶν.

63) л. 227 об. — » — ς'. Πρὸς ἀναχωρητήν. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ ἀκριβῶς.

64) л. 233. Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου λόγοι, οὓς εἶπεν ὁ ἀββᾶς Πέτρος. α'. Нач. Τὸ μὴ κρίνειν καὶ ἐξουθενεῖν, τόπος ἀναπαύσεως.

65) л. 234 об. — » — β'. Περὶ διαγογῆς τῶν συνόντων αὐτῷ ἀδελφῶν. Нач. Εἴ τις θέλει ὧδε μεῖναι.

66) л. 235 об. — » — γ'. Περὶ τῆς χαρᾶς τῆς ψυχῆς τοῦ ἐξερχομένου δουλεῦσαι Θεῷ. Нач. Ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζομαί σε ἐν φόβῳ Θεοῦ, καὶ παρακαλῶ.

67) л. 245 об. — » — δ'. Περὶ μετανοίας. Нач. Ἐπηρωτήθη ὁ ἀββᾶς Ἡσαΐας· τί ἐστι μετάνοια.

68) л. 256. — » — ε'. Ἐντολαὶ τοῖς ἀποταξαμένοις. Нач. Εἰ ἀπετάξω τῷ κόσμῳ.

69) л. 257. — » — ς'. Περὶ ἀρετῶν. Нач. Τρεῖς ἀρεταί εἰσι προνοοῦσαι τῷ νοΐ διὰ παντός.

70) л. 261 об. — » — ζ'. Нач. Ἤρεσε κἀμοὶ μετὰ τοῦ προφήτου λέγειν Ἡσαΐου.

71) л. 263 об. — » — η'. Нач. Ἀδελφοί, ἃ ἤκουσα καὶ εἶδον παρὰ τῶν γερόντων, ταῦτα διηγοῦμαι ὑμῖν.

72) л. 270. — » — θ'. Περὶ κόκκου τοῦ σινάπεος. Нач. Μυστήριον περὶ τοῦ κόκκου τοῦ σινάπεος.

73) л. 270 об. — » — ι'. Περὶ τοῦ οἴνου καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως. Нач. Μυστήριον περὶ τοῦ οἴνου καὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως.

74) л. 274. — » — ια'. Περὶ τῶν ἀγωνισαμένων καὶ τελειωσάντων. Нач. Ταῦτά ἐστι τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίησεν ὁ Κύριος Ἰησοῦς.

75) л. 275. — » — ιβ'. Περὶ πράξεων τοῦ καινοῦ ἀνθρώπου. Нач. Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί· γνωρίζεται ὁ ἑβραῖος διὰ τριῶν ἔργων.

76) л. 281. — » — ιγ'. Πρᾶξις τοῦ πένθους. Нач. Οὐαί μοι· ὅτι οὔπω ἠλευθερώθην ἀπό τινος γεέννης.

77) л. 282 об. — » — ιδ'. Περὶ τελειότητος. Нач. Εἶπέ τις τῶν πατέρων· ὅτι ἐὰν μὴ κτήσηται.

78) л. 288. — » — ιε'. Περὶ ἀπαθείας. Нач. Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν ἀρετῶν ἐστι πτῶμα.

79) л. 288. — » — ις'. Περὶ διαγωγῆς ἀδελφότητος. Нач. Ἐὰν περιπατῆτε μετ' ἀλλήλων ἐν ὁδῷ.

80) л. 293 об. — » — ιζ'. Περὶ τῶν θελόντων ἡσυχάσαι. Нач. Τὸ ἀγαπῆσαι, τὸ περιεργάζεσθαι τὴν γραφήν.

81) л. 295. Λόγοι ἀββᾶ Ἡσαΐου, οὓς εἶπεν ὁ ἀββᾶς Πέτρος. Нач. Εἶπεν ὁ ἅγιός μου πατὴρ περὶ Πέτρου τοῦ Ἀποστόλου.

82) л. 300 об. — » —. Περὶ λογισμῶν ἐργασίας. Нач. Πρὸ πάντων ὁ πρῶτος ἀγὼν ἐστιν ἡ ξενιτεία.

83) л. 306. — » —. Λόγος πάνυ ἀκριβής. Нач. Ὁ ἅγιος ἀπόστολος ἐνετείλατο τοῖς τέκνοις αὐτοῦ.

84) л. 308. — » —. Нач. Εἶπεν ὁ ἅγιός μου πατήρ· ἄνδρισαι εἰς τὸ ἀνεγεῖραι.

85) л. 313 об. Τοῦ ἀββᾶ Ἡσαΐου λόγοι. Нач. Καθὼς γεγράφηκάς μοι· ὅτι μετάνοιαν θέλω δοῦναι τῷ Θεῷ.

86) л. 333—352. Περὶ τῶν κλάδων τῆς κακίας. Нач. Περὶ τῶν κλάδων τῆς κακίας, ἵνα γνῶ ὁ ἄνθρωπος· τί ἐστι πάθος.

178. ($\frac{319}{CCCVI}$) **Макарія Египетскаго, Петра Дамаскина и Марка монаха творенія и др.** Бомбиц. и бумажн. **XIV** и **XV**, 4, листовъ 350 (дл. 5½, шир. 3½ в.), ветха. ἀρσένιй δд. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Макарія Египетск. Нач. Ὁ τῶν ἁπάντων δεσπότης καὶ ποιητής.

2) л. 26. — » —. Нач. Τίς ἡ οἰκονομία τῆς παρουσίας τοῦ Σωτῆρος. Предъ началомъ написано: «Ἐκ τοῦ ξα' λόγου» и далѣе на поляхъ часто встрѣчаются замѣтки, показывающія изъ какихъ словъ взяты разныя части описываемыхъ словъ.

3) л. 39. Нач. Τὸ πιστεύειν εἰς Χριστὸν κοινὸν πάσῃ κτίσει καὶ προαιρέσει ἀγαθῇ.

4) л. 47. Нач. Ὁ Ἀδὰμ τὴν ἐντολὴν παραβάς.—Въ № 177, л. 55.

5) л. 54 об. Нач. Ὥσπερ ὀργισθείς.—Въ № 177, л. 131.

6) л. 62 об. Нач. Ὁ προσερχόμενος τῷ Θεῷ.—Въ № 177, л. 165.

7) л. 68 об. Нач. Ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, ὁ κατ' ἀλήθειαν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης.

8) л. 74 об. Нач. Οἱ ἀναχωρήσαντες τοῦ κόσμου καὶ γνησίων λόγον Θεοῦ ἐπακούσαντες.

9) л. 81 об. Нач. Τῶν ἀκουόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ποιούντων ἀγαθὸν καρπόν.

10) л. 90 об. Нач. Οἱ τὸν βίον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν πολλῇ ἀκριβείᾳ βουλόμενοι κατορθῶσαι.—Въ № 177, л. 12.

11) л. 99 об. Нач. Ὁ τὸν μονήρη βίον.—Въ № 177, л. 168 об.

12) л. 107. Нач. Τί λαλήσομεν τοῖς ἀγαπητοῖς.

13) л. 116 об. Нач. Ὁ βουλόμενος κατ' ἀλήθειαν ἑαυτὸν τῷ Κυρίῳ ἀποδοῦναι.

14) л. 123 об. Нач. Ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ὁ κηρυσσόμενος ὑπὸ τῶν πνευματικῶν.

15) л. 132 об. Нач. Οἱ λόγῳ μόνῳ τὸν Χριστιανισμὸν ἐκμαθεῖν σπεύδοντες.

16) л. 138 об. Нач. Ὁ Κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ μυστικῶν πραγμάτων διήγησιν ποιούμενος.

17) л. 142 об. Нач. Ἡ παλαιὰ λατρεία σκιὰ καὶ εἰκὼν ἦν τῆς νέας λατρείας.

18) л. 153 об. Нач. Πᾶσα ἡ φαινομένη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ οἰκονομία.

19) л. 157. Περὶ ἀποκαλύψεων σαφεστάτης ἑρμηνείας. Нач. Ἐπειδή τινες..... τὴν ἀποκάλυψιν λέγουσιν ἐν ἑρμηνείαις καὶ νοήμασιν.

20) л. 162. Нач. Εἴ τις γυμνός ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος τοῦ θεϊκοῦ.

21) л. 171. Нач. Ἡ τῷ Θεῷ ἑαυτὴν ὁλοτελείως ἀφιερώσασα ψυχή.

22) л. 180 об. Нач. Οἱ τὸν εὐαγγελικὸν καὶ ἀκριβῆ τῆς ἀληθείας λόγον ἐπακούσαντες.

23) л. 194. Нач. Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι καὶ συγκληρονόμος Χριστοῦ πιστεύων γενέσθαι.

24) л. 199—204. Нач. Ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία ἄπειρος καὶ ἀκατάληπτος οὖσα.

На л. 204 строчки расположены въ формѣ креста, какъ въ рукописи № 98.

Въ сей первой части книги листы бомбиц., почеркъ письма XIV в.

25) На л. 205—207 выписки изъ Патерика нѣкоторыхъ сказаній Антонія и Евѳимія Великихъ писаны другимъ почеркомъ.

26) л. 208. Петра монаха Дамаскина 24 слова, расположенныя по алфавиту, съ прологами и стихами предъ каждымъ словомъ. Λόγ. α'. Περὶ πνευματικῆς σοφίας καὶ γνώσεως. Нач. Ἀρχὴ πάντων τῶν γραμμάτων εἰς ἑκάστην διάλεκτον.

27) л. 208 об. Λόγ. β'. Περὶ πίστεως. Нач. Βουλόμενος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰσαὰκ δεῖξαι τὴν πίστιν.

28) л. 210. — » — γ'. Нач. Γαστριμαργία μέν ἐστι πρώτη τῶν ὀκτώ...

29) л. 211. — » — δ'. Нач. Δῆλον, ὅτι ἡ εὐσέβεια πολυειδὴς καὶ πολύτροπος.

30) л. 212 об. — » — ε'. Нач. Εἶπεν ὁ Κύριος ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

31) л. 213 об. — » — ς'. Нач. Ζωή ἐστιν ἐλπὶς ἀμέριμνος.

32) л. 215. — » — ζ'. Нач. Ἡ ἀπροσπάθεια γίνεται ἐκ τῆς ἐλπίδος.

33) л. 216 об. — » — η'. Нач. Θεῷ διαπαντὸς προσέχει διὰ τῆς θεωρίας ὁ ἀπροσπαθής.

34) л. 218 об. — » — θ'. Нач. Ἵνα μὴ δοκῇ τις μέγα τι ποιῶν ἐκ τῆς ἀσκήσεως.

35) л. 220. — » — ι'. Нач. Κυρίως ὁ ταπεινόφρων οὐδέποτε παύεται τοῦ ἑαυτῷ μάχεσθαι.

36) л. 221 об. — » — ια'. Нач. Λίαν ἐστὶ καλὸν τὸ ἐρωτᾶν εἰς πάντα.

37) л. 223 об. — » — ιβ'. Нач. Μὴ νέκρωσιν ὁ νοῦς ἐκ τῶν παθῶν κτησάμενος.

38) л. 224 об. — » — ιγ'. Нач. Νοητὴ μὲν γίνεται ἡ γνῶσις.

39) л. 225 об. — » — ιδ'. Нач. Ξένον πρᾶγμα καὶ παράδοξόν ἐστιν ἡ ἀπάθεια.

40) л. 226. — » — ιε'. Нач. Ὁ βουλόμενος εἰπεῖν τι περὶ ἀγάπης, περὶ Θεοῦ λέγειν τολμᾷ.

41) л. 226 об. » — ις'. Нач. Πάντα μὲν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεός.

42) л. 227. — » — ιζ'. Нач. Ῥᾷον μέν ἐστι πᾶσι τοῖς βουλομένοις περὶ τῶν τεσσάρων.

43) л. 227 об. — » — ιη'. Нач. Σωφροσύνη ἐστὶ φρόνημα σῶον.

44) л. 228. — » — ιθ'. Нач. Τὸ τῆς ἀνδρίας ἰδίωμα.

45) л. 228. — » — κ'. Нач. Ὑμνεῖται Θεός, φησὶν ὁ μέγας Διονύσιος.

46) л. 228 об. — » — κα'. Нач. Φήσας ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Ἀποστόλους· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν.

47) л. 229. — » — κβ'. Нач. Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε.

48) л. 230. — » — κγ'. Нач. Ψάλατε συνετῶς.

49) л. 232—237. — » — κδ'. Нач. Ὢ πόσα δάκρυα ἤθελον ἔχειν.

50) л. 237 об. Λόγος πενθεικὸς τῷ πενθεῖν βουλομένῳ. Нач. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὄρθρου βαθέος, ἀναστὰς ἐπορευόμην ἔξωθεν τοῦ εὐλογημίου κελλίου, ἐν ᾧ προσέμενον.

51) л. 239. Петра монаха Дамаскина Λόγος πολυμερὴς ἠθικὸς καὶ ψυχοφελής. Нач. Πολλῶν καὶ μεγάλων κατὰ χάριν ἀξιωθεὶς δωρεῶν ὁ ἄθλιος ἐγὼ παρὰ Θεοῦ.

52) л. 296 об. Πρὸς Νικόλαον ἐπιστολή. Нач. Ἐπειδήπερ πρῴην πολὺς ἧς φροντίζων περὶ τῆς σεαυτοῦ σωτηρίας.—Въ № 184, л. 183, это посланіе приписывается Марку монаху.

На л. 312 об. молитва въ 11 стихахъ Петру Дамаскину. Нач. Τοὺς βιωτικοὺς θορύβους ἀπωσάμενος. Послѣднія слова: Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν· Μανουὴλ τὸν δοῦλόν σου φιλτ.

53) л. 313. Марка монаха. Περὶ νόμου πνευματικοῦ κεφάλαια διακόσια (200 главъ). Нач. 1-й главы. Ἐπειδὴ πολλάκις ἠβουλήθητε γνῶναι.

54) л. 318. Его же. Περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι. Нач. Ἡ τῶν ἔξωθεν κακοπιστία. Всего 218 главъ. Нач. 218 главы на л. 326 об. Ταῦτα τοῦ πνευματικοῦ νόμου ἐκ πολλῶν ὀλίγα ἔγνωμεν τὰ δικαιώματα.

55) л. 327. Марка монаха. Περὶ μετανοίας и пр. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις καὶ σοφία.

56) л. 332. Его же вопросы и отвѣты. Περὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Нач. Ἐπειδὴ οἱ μὲν τέλειον εἶναι λέγουσι τὸ ἅγιον βάπτισμα.

57) л. 335 об. Его же. Συμβουλία νοὸς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Нач. Ἄκουε, ψυχὴ λογική.

58) л. 337 об. Его же. Διάλεξις πρὸς σχολαστικόν. Нач. Ἠρώτησέ τις τῶν.

59) л. 347. Его же. Περὶ νηστείας. Нач. Προσήκει τοὺς ἀσκοῦντας.

60) л. 348. Εὐχὴ ἐξομολογήσεως πρὸς τὴν Θεοτόκον. Нач. Παρθένε δέσποινα Θεοτόκε, ἡ τὸν λόγον κατὰ σάρκα γεννήσασα.

Листы 208—349 бумажные; почеркъ письма XV вѣка. Послѣдніе листы весьма ветхи.

179. ($\frac{338}{CCCXXV}$) **Нила Синаита творенія.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 495 (дл. $5^3/_4$, шир. $3^3/_4$ в.); нѣкоторые листы ветхи. Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ. Ἀρσένιος ὁ Τῶν Ἰβήρων.

Листъ 1-й бумажный; на немъ въ XVI в. написанъ прологъ, который относится къ статьѣ Περὶ προσευχῆς, состоящей изъ 153 гл., на лл. 14 об.—29. Нач. пролога. Πυρέττοντά με.

Л. 2. Πίναξ главъ сей книги.

1) л. 2 об.—14. Св. Нила. Περὶ τῶν η' τῆς πονηρίας πνευμάτων. α') Περὶ γαστριμαργίας. Нач. Ἀρχὴ καρποφορίας ἄνθος, καὶ ἀρχὴ πρακτικῆς ἐγκράτεια.

2) л. 14 об. Περὶ προσευχῆς ρνγ' κεφ. Нач. 1 гл. Εἴ τις βούλοιτο εὐῶδες θυμίαμα σκευάσαι.

3) л. 30. Πρὸς νεωτέρους μοναχοὺς διδασκαλία. Нач. Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν σώματος ἡσυχίαν.

4) л. 30 об. Παραίνεσις πρὸς μοναχούς. Нач. Ἀκρασίαν βρωμάτων περικόπτει νηστεία.

5) л. 33. Περὶ λογισμῶν, κεφ. κγ'. Нач. 1 гл. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων.

У листа 33-го верхняя часть оторвана.

6) л. 50. Ὅτι διαφέρουσι τῶν ἐν πόλεσιν ἀσκουμένων οἱ ἐν ἐρήμοις ἡσυχάζοντες. Нач. 1 гл. Τέχνης μὲν ἁπάσης τὰ τεχνητὰ κρίνοντες ἄπειροι, σφόδρα σφάλλονται. Всего 27 главъ.

7) л. 73. Πρὸς μονάζοντα παραίνεσις. Всего 53 главы. Нач. 1 гл. Κἂν μηδεὶς διώκῃ σε τύραννος Ἕλλην.

8) л. 84. — » — Λόγος ἀσκητικός. Нач. 1 гл. Φιλοσοφεῖν ἐπετήδευσαν μὲν καὶ Ἑλλήνων πολλοί· καὶ Ἰουδαίων δὲ οὐκ ὀλίγοι. Всего 75 главъ.

9) л. 146 об. — » — Κεφάλαια διάφορα. Нач. 1 главы: Φόβον ἔχε Θεοῦ καὶ πόθον. Всего 67 главъ.

10) л. 150 об. — » — Γνῶμαι ἀπάγουσαι τῶν φθαρτῶν καὶ κολλῶσαι τοῖς ἀφθάρτοις τὸν ἄνθρωπον. Нач. Ὁδὸς εἰς ἀρετὴν ἡ τοῦ βίου φυγὴ ἀγαθή τε καὶ σύντομος.

11) л. 155. Σκέμματα τοῦ ἁγίου Νείλου. Нач. Εἴ τις βούλοιτο ἰδεῖν τὴν τοῦ νοῦ κατάστασιν, στερησάτω αὐτὸν πάντων τῶν νοημάτων.

12) л. 157. Τοῦ ἁγίου Νείλου ἐπιστολαί. Нач. α′) Τί δὲ προσεδόκησας. Противъ сего начала на полѣ написано: Θαυμασίῳ μοναχῷ. β′) л. 166 об. Δομνίνῳ νεωτέρῳ. γ′) л. 171. Χαρικλεῖ πρεσβυτέρῳ ἀποτόμως ἐπεξερχομένῳ τοῖς πταίουσι καὶ λέγοντι, μὴ ἀρκεῖν τὴν μετάνοιαν εἰς ἐξομολόγησιν. Нач. Πάνυ μοι δοκεῖς τὴν θεῖαν ἠγνοηκέναι γραφήν. δ′—ε′) л. 174 об. Διδύμῳ ἀναγνώστῃ. ς′) л. 175. Εἰρηναίῳ. ζ′) л. 175 об. Σωτηρίχῳ. η′) л. 175 об. Γελασίῳ μοναχῷ. θ′) л. 176. Πιονίῳ. ι′) Δοσιθέῳ. ια′) Εὐπόρῳ διακόνῳ. ιβ′) л. 176 об. Τιμοθέῳ διακόνῳ. ιγ′) л. 177. Διαβουρίῳ μονάζοντι. ιδ′) л. 178. Ἀβραμίῳ. ιε′) Σαβίνῳ μαγιστριανῷ. ις′) л. 178 об. Βενούστῳ μοναχῷ. ιζ′) Ἑρμολάῳ μοναχῷ. ιη′) л. 179. Εὐθυμίῳ διακόνῳ. ιθ′) л. 179 об. Μαρίνῳ πρεσβυτέρῳ. κ′) Κυριακῷ μοναχῷ. κα′) л. 180. Εὐθαλίῳ μοναχῷ. κβ′) л. 180 об. Εὐγενίῳ. κγ′) л. 180 об. Θεοδοσίῳ. κδ′) л. 181. Παυλίνῳ μοναχῷ. κε′) л. 182. Φωκᾷ ἀναγνώστῃ. κς′) л. 182. Γελασίῳ μοναχῷ. κζ′) л. 182 об. Ἐλευθερίῳ μοναχῷ. κη′) л. 183. Ἀνατολίῳ πρεσβυτέρῳ. κθ′) Κολλορβασίῳ. λ′—λγ′) Βηρύμῳ μοναχῷ. λδ′—λε′) л. 184. Μαριανῷ μοναχῷ. λς′) л. 184 об. Ἀκύλᾳ ἀπὸ ὑπάτων. λζ′) л. 185. Ἰουλιανῷ. λη′—μ′) Παύλῳ ἀρχιμανδρίτῃ. μα′) л. 186. Φαρισμανίῳ. μβ′—μγ′) Βιταλίῳ ὑποδιακόνῳ. μδ′) л. 187. Θίωνι μοναχῷ. με′) л. 187 об. Φλωρεντίῳ διακόνῳ. μς′) Πέτρῳ ἀναγνώστῃ. μζ′—ν′) л. 188. Εὐνομίῳ πρεσβυτέρῳ. να′) л. 189. Αἰλιανῷ. νβ′) л. 189 об. Φιλαγρίῳ. νγ′) л. 189 об. Θεοδωρήτῳ μοναχῷ. νδ′—νε′) Γρηγορίῳ διακόνῳ. νς′—νζ′) л. 190. Γιγαντίῳ. νη′—ξ′) л. 190—191. Λαυρεντίῳ, Φαύστῳ, Ἐπινικίῳ τοῖς μοναχοῖς. ξα′) л. 191 об. Ἀγλαοφῶντι. ξβ′) л. 192. Εἰρηνάρχῳ χαρτουλαρίῳ. ξγ′) л. 192. Τύρβωνι διακόνῳ. ξδ′) Μουσωνίῳ μοναχῷ. ξε′) Λαμπροτύχῳ ἀρχιμανδρίτῃ. ξς′) л. 192 об. Λυσίᾳ πρεσβυτέρῳ. ξζ′) л. 193. Χρυσαφίῳ διακόνῳ. ξη′) л. 193. Ἡροδότῳ. ξθ′) л. 193 об. Ὑδροσίῳ. ο′) Πελεγρίνῳ πρεσβυτέρῳ. οα′) л. 194. Πετρονίνῳ. οβ′) Φιλικίῳ πρεσβυτέρῳ. ογ′) Γλιριανῷ. οδ′) л. 194 об. Ἀδριανῷ πρεσβυτέρῳ. οε′) Νίκωνι ἀρχιμανδρίτῃ. ος′—οζ′) л. 195. Εὐρυκλεῖ πρεσβυτέρῳ. οη′) Ἰουλίῳ. οθ′) л. 196. Φιλήμονι ἐπισκόπῳ. π′—πα′) Γαυδεντίῳ σελεντιαρίῳ. πβ′) л. 197. Πανολβίῳ. πγ′) л. 197 об. Ἐπικτήτῳ ἀρχιμανδρίτῃ. πδ′) л. 198 об. Προντίῳ μοναχῷ. πε′) Φιλαγρίῳ ἐπισκόπῳ. πς′) л. 199. Ἰορδάνῃ διακόνῳ. πζ′) л. 199 об. Ἀριστοβούλῳ ἐπισκόπῳ. πη′) Κυριακῷ. πθ′) л. 200. Κυρίωνι. ϙ′) л. 200. Μελιφθόγγῳ διακόνῳ. ϙα′) л. 200 об. Παυλίνῳ. ϙβ′) Οὐρσακίῳ. ϙγ′) Ἀλκιβιάδῃ σχολαστικῷ. ϙδ′—ϙε′) л. 201 об. Βερύμῳ. ϙς′) л. 202. Θεοδούλῳ πρεσβ. ϙζ′) Σωσικλεῖ σχολαστικῷ. ϙη′) л. 202 об. Τραϊανῷ διακόνῳ. ϙθ′) Πολυχρονίῳ πρεσβυτέρῳ. ρ′) л. 203 об. Δημητρίῳ μοναχῷ. ρα′) Δομνίνῳ πρεσβυτέρῳ. ρβ′) л. 204. Εὐγενίῳ μονάζοντι. ργ′) Σ[illegible]υίνῳ. ρδ′) л. 204 об. Εὐτυχίῳ διακόνῳ. ρε′—ρζ′) л. 205. Βηρύλλῳ μοναχῷ. ρη′) Δημητρίῳ μοναχῷ. ρθ′) л. 206. Νείλῳ Σχολαρίῳ. ρι′) л. 208. Δαμιανῷ μονάζοντι. ρια′) Νείλῳ μονάζοντι. ριβ′) л. 208 об. Ξενοφῶντι

πρεσβυτ. ριγ'—ρις') л. 209. Θεοδώρῳ μοναχῷ. ριζ') л. 209 οб. Θεοκλεῖ πρεσβυτ. ριη') л. 210. Πέτρῳ μον. ριθ') л. 210 οб. Παύλῳ μοναχῷ. ρκ'—ρκα') л. 211. Παρνασίῳ Φίσκῳ. ρκβ'—ρκγ') л. 212. Ἰουλιανῷ ἀναγνώστῃ. ρκδ') л. 212 οб. Νείλῳ. ρκε') л. 213. Κυΐντῳ ὑποδιακόνῳ πεσόντι. ρκς') л. 213 οб. Ἀγαθόποδι μον. ρκζ'—ρκη') л. 214. Εὐγενίῳ μονάζ. ρκθ') л. 215. Χιονίῳ Σελεντιαρίῳ. ρλ') л. 216. Χρυσίππῳ κουράτορι. ρλα') Βενούστῳ. ρλβ') л. 216 οб. Ἰάσονι ἐπισκόπῳ. ρλγ') л. 217. Εὐγενίῳ. ρλδ') Φιλίππῳ. ρλε') л. 217 οб. Παύλῳ μον. ρλς') л. 217 οб. Τίτῳ διακόνῳ. ρλζ') Ἰωάννῃ ἐπισκόπῳ. ρλη') л. 218. Πρόκλῳ μοναχῷ. ρλθ') Κυρίλλῳ μον. ρμ'—ρμα') л. 218 οб. Μακεδονίῳ διακ. ρμβ') л. 219. Πέτρῳ μον. ρμγ') л. 219 οб. Παύλῳ ἀναγνώστῃ. ρμδ'—ρμη') л. 219 οб. Εὐθυμίῳ ἀρχιμ. ρμθ'—ρν') л. 221. Ῥοδωνύμῳ πρεσβυτ. ρνα') л. 222 οб. Ἀγαθίῳ. ρνβ') л. 223. Παύλῳ ἐπισκ. ρνγ'—ρνε') л. 223 οб. Προβατίῳ. ρνς'—ρνζ') л. 224 οб. Ἀλβίνῳ μον. ρνη') л. 225. Τηλεμάχῳ. ρνθ') л. 226. Τερεντίῳ διακόνῳ παραπεσόντι. ρξ'—ρξδ') л. 226 οб. Ἰουλιανῷ μον. ρξε'—ρξς') л. 229. Ἀφθονίῳ μον. ρξζ') л. 229 οб. Νείλῳ πρεσβυτέρῳ. ρξη') л. 230. Ζωσίμῳ. ρξθ') Φιλίππῳ πρεσβ. ρο') л. 230 οб. Ὀρειβασίῳ. ροα') Ἀντιόχῳ. ροβ') Ἑορτασίῳ διακόνῳ. ρογ') л. 231. Ἀγαπητῷ διακ. ροδ') л. 232 οб. Φλορεντίῳ. ροε') л. 233. Ἀθανασίῳ διακ. ρος') л. 233 οб. Τραΐνῷ. ροζ') Δημητρίῳ μον. ροη') л. 234. Συριανῷ. ροθ') Θεοκλεῖ πρεσβ. ρπ') Ἰουλιανῷ διακ. ρπα') Παλλαδίῳ πρεσβ. ρπβ') Ἐπιφανίῳ. μοναχῷ. ρπγ') Σωφρονίῳ μον. ρπδ') Κυριακῷ. ρπε') л. 235. Χαρίτωνι. ρπς') Κυπριανῷ. ρπζ') Ῥουφίνῳ. ρπη') Ἰωνᾶ μον. ρπθ') л. 236. Ἀδριανῷ. ρϞ') Φιλουμένῳ μον. ρϞα') Ῥουφίνῳ ἡσυχαστῇ. ρϞβ') Ἡγησίππῳ μοναχῷ. ρϞγ') л. 237. Λητοΐῳ μον. ρϞδ') Φίλικι πρεσβυτ. ρϞε') Διονυσίῳ. ρϞς') Εἰρηναίῳ ἐπισκ. ρϞζ'—ρϞη') л. 238. Εὐθυμίῳ ἐπισκ. ρϞθ') л. 238. Πρίμῳ ὑποδιακ. σ') Θεοκρίτῳ ἐπισκ. σα') Ἰουλιανῷ. σβ') л. 239. Περγάμῳ ἀναγνώστῃ. σγ') Εὐπραξίῳ διακ. σδ') Παυλίνῳ δομεστικῷ. σε') л. 240. Τιμοθέῳ μον. σς') Κόνονι πολιτευομένῳ. σζ') л. 241. Ἀσκληπιάδῃ. ση') л. 242. Κανδιδιανῷ. σθ') Ἀκυλίνῳ. σι') Λεσβίῳ. σια') Μοδέστῳ. σιβ') л. 243. Αὐξεντίῳ. σιγ') л. 243. Ἀναστασίῳ. σιδ') Ἀφθονίῳ. σιε') Κασανδρίῳ. σις') л. 244. Μαριανῷ μονάζ. σιζ') Δαγλαΐφῳ. σιη') Εὐτροπίῳ. σιθ') Καλλιοπίῳ. σκ') л. 245. Ἀραξίῳ. σκα') Ἰωάννῃ μον. σκβ') Θεοδοσίῳ. σκγ') Ἀγαθῶνι ἐπισκ. σκδ') л. 246. Δημητρίῳ. σκε') Εὐσιγνίῳ. σκς') Θεόφρονι] διακ. σκζ'—σκη') Μαριανῷ μον. σκθ') л. 247. Βίκτορι ἀρχιμ. σλ') Διοδώρῳ. σλα') л. 248. Φιλαγρίῳ ἐπισκ. σλβ'—σλγ') Ἀρκαδίῳ βασιλεῖ. σλδ') л. 249. Ὠριγένει. σλε') Θεοδωρήτῳ ἄρχοντι. σλς') Λεσβίῳ διακ. σλζ') Μαρκιανῷ. σλη') Θεοκτίστῳ διακόνῳ. σλθ') Νίκωνι πρεσβυτέρῳ. σμ') Ἀλεξάνδρῳ. σμά—σμβ') л. 250. Ἰουλιανῷ διακ. σμγ') Εὐαγρίῳ. σμδ') Εὐθυμίῳ ἐπίσκ. σμε') л. 251. Ἐλευθερίῳ ἐπισκ. σμς') Χαρίτωνι μον. σμζ'—σμη') Ἀναστασίῳ διακόνῳ. σμθ') Πανηγυρίῳ διακ. σν') Λεάνδρῳ ὑποδιακόνῳ. σνα') л. 252. Δωροθέῳ διακ. σνβ'—σνγ') Εὐδαίμονι σχολαστικῷ. σνδ') л. 253. Ἀναστασίῳ

πρεσβυτέρῳ. σνε'—σνη') Τιμοθέῳ διακ. σνθ') л. 257. Σωφρονίῳ μοναχῷ. σξ') Ξένωνι μεμοριαλίῳ. σξα') Εὐσταθίῳ κουβικουλαρίῳ. σξβ') л. 258. Ξεναγόρᾳ διακόνῳ. σξγ') Φαυστινιανῷ. σξδ') Φιλίππῳ σχολαστικῷ. σξε') л. 259. Λικινίῳ. σξς') Ἡρακλείῳ. σξζ') Μαριανῷ. σξη') Εὐσεβίῳ διακόνῳ. σξθ') Σοφιανῷ. σο') Σωσάνδρῳ. σοα') л. 260. Πρόκλῳ πολιτευομένῳ. σοβ') Λικινίῳ μον. σογ') Ἑλλαδίῳ ἀναγνώστῃ. σοδ') Θεοδότῳ κόμητι. σοε') л. 261. Ἀθηνογένει. σος') Τίμωνι ἐπισκόπῳ. σοζ') Βάκχῳ. σοη') л. 262. Φαυστίνῳ μον. σοθ') Κυρίλλῳ μοναχῷ. σπ') Ἡλιοδώρῳ μον. σπα') л. 263. Βικεντίῳ ἀσκητῇ. σπβ') Πανηγυρίῳ μον. σπγ') л. 264. Ἀετίῳ μον. σπδ') Ἀθανασίῳ μοναχῷ. σπε') Θεοδοσίῳ μοναχῷ. σπς'—σπθ') л. 265. Μαρίνῳ μοναχῷ. σϘ') л. 266. Ἀλεξάνδρῳ μοναχῷ. σϘα') Ξανθίππῳ διακ. σϘβ') Εὐψυχίῳ. σϘγ') л. 266 об. Ὠρίωνι ἐκδίκῳ. σϘδ') л. 267. Κολασίῳ διακ. σϘε') Πιερίῳ κόμητι νεωτέρῳ, ἐν ᾗ καὶ περὶ τῆς πονηρίας τοῦ πανούργου δαίμονος. Нач. Ετέρα ἐστὶ ἡ κατὰ Θεὸν ἀγάπη. σϘς') л. 271. Δεκεμβρίῳ. σϘζ') л. 271 об. Ξενοφῶντι διακ. σϘη') л. 272. Φερμίνῳ πρεσβυτέρῳ. σϘθ') л. 272 об. Ὀνησίμῳ. τ') л. 273. Ἰαμβλίχῳ. τα') Βαλλερίῳ. τβ') Μελίτωνι. τγ') л. 274. Κυριακῷ πρεσβυτ. τδ') л. 275. Νουμηνίῳ πρωτεύοντι. τε') Πουλλίωνι. τς') Βουσίριδι ναυκλήρῳ. τζ') л. 276. Οὐάλεντι. τη') л. 277. Ὀρέστῃ Κιλδοποιῷ. τθ') Κομασίῳ. τι') Εὐσεβίῳ δουκί. τια') л. 278. Γηρσίμῳ. τιβ') Ἐλευθερίῳ κόμητι. τιγ') Δημητρίῳ δομεστικῷ. τιδ') Οὐαλλερίῳ. τιε') л. 279. Μαρτίνῳ. τις') Φαυστίνῳ. τιζ') Μέμνονι. τιη') л. 280. Ἰουλιανῷ. τιθ') Ἡφαιστίωνι πρεσβυτ. τκ') Φιλουμένῳ. τκα') л. 281. Θεοδότῳ. τκβ') Ἀνδρέᾳ πρεσβυτ. τκγ') л. 282. Ἀσκληπιῷ γραμματ. τκδ') л. 283. Εὐσιγνίῳ σατράπῃ. τκε') л. 284. Ῥιγίνῳ. τκς') Παρηγορίῳ. τκζ'—τκθ') л. 285. Φιλικισίμῳ. τλ') Μαξίμῳ πρεσβυτ. τλα') л. 286 об. Καρίνῳ. τλβ') Πρίσκῳ. τλγ') Ἀναστασίᾳ παρθένῳ. τλδ'—τμς') л. 287—290. Ἄλλα τοῦ αὐτοῦ — безъ означенія кому писаны эти посланія. τμζ') л. 291. Εὐλογίῳ μον. τμη') Τιμοθέῳ μον. τμθ') Ὀρσισίῳ μοναχῷ. τν') Νίκωνι μοναχῷ. τνα') Βρύέννῃ. τνβ'—τνδ') л. 292—293. Безъ означенія лицъ, которымъ писаны. τνε') л. 293. Ἐπιστολὴ Ἀφθονίῳ ἡγουμένῳ. Нач. Εἰρήκασί τινες.

13) л. 293 об. Λόγος πρὸς Εὐλόγιον μοναχ. α'. Нач. Οἱ τὸν οὐράνιον χῶρον τοῖς πόνοις νεμόμενοι. Всего 34 главы.

14) л. 322. — » — β'. Нач. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγοῦμαι καὶ τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν κακίας.

15) л. 325. — » — γ'. Κατὰ ἀκολουθίαν κεφ. ξβ'. Нач. 1 гл. Ὁ Χριστός... ἔχει τὴν γνῶσιν τὴν οὐσιώδη.

16) л. 329 об. Ἕτερα λγ' καὶ ταῦτα Εὐαγρίου εὗρον. Нач. 1 гл. Ἴκτερός ἐστιν, ἐξισχειρίστη ψυχῆς λογικῆς.

17) л. 331 об. Νουθεσίαι κατὰ ἀλφάβητον, καὶ ταῦτα ὁμοίως εὗρον. Нач. Ἀρχὴ σωτηρίας ἡ σεαυτοῦ κατάγνωσις.

18) л. 332 об. Ἕτερα κεφ. κη'. Нач. 1 гл. Ἀρχὴ ἀγάπης, ὑπόληψις δόξης.

19) л. 333. Κεφ. ἕτερα περὶ λογισμῶν. Нач. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων τῇ πρακτικῇ· πρῶτοι κατὰ τὸν πόλεμον συνίστανται.

20) л. 335 об. Πρὸς Μάγναν διάκονον Ἀγκύρας, περὶ ἀκτημοσύνης. Нач. Πρῴην μὲν πρὸς τοὺς ἀμελέστερον μετιόντας τὸν μοναδικὸν βίον γράφοντες λόγον. Всего 65 главъ.

21) л. 400—449. Преп. Нила πρὸς Ἀγάθιον μονάζοντα. Нач. Ἔθος ἔχοντί μοι τὰ πολλὰ τὰς ἀκαίρους τῶν ὀχληρῶν ἐκκλίνειν συνουσίας. Всего 12 главъ. Писаны на бумажныхъ листахъ въ XV вѣкѣ.

На л. 449 об. 10 стиховъ. Нач. Ἠέλιον μὲν ἀνῆψε κατ̓ οὐραν. ἀστερόεντα.

22) л. 450—495. Νείλου μοναχοῦ Ἀγκυριανοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν, καὶ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν Θεοδούλου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Нач. Ἁλώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων, ἦλθον εἰς τὴν Φαράν.

180. (209/CCX) **Блаженнаго Θеодорита, преп. Максима Исповѣдника, Ефрема Сирина и другихъ творенія.** Пергам. **X,** въ 2 столбца, листовъ 363 (дл. 8 1/2, шир. 6 в.). Углы нижніе у первыхъ и у послѣднихъ листовъ попорчены. арсе́нїй мн. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Πρόλογος τῆς φιλοθέου ἱστορίας, ἢ ἀσκητικῆς πολιτείας Θεοδωρήτου. Нач. Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν καὶ τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν καλὸν μὲν ἰδεῖν τοὺς ἀγῶνας.

Подвижники упоминаемые въ исторіи Θеодорита:

α'. л. 7. Ἰάκωβος (13 янв.).—β'. л. 15. Ἰουλιανός (17 янв.).—γ'. л. 27. Μαρκιανός (18 янв.).—δ'. л. 37 об. Εὐσέβειος (23 янв.).—ε'. л. 45 об. Πούπλιος (26 янв.).—ς'. л. 49 об. Συμεώνης ὁ παλαιὸς (26 янв.).—ζ'. л. 54 об. Παλλάδιος (28 янв.).—η'. л. 56 об. Ἀφραάτης (29 янв.).—θ'. л. 64. Περὶ Πέτρου (февр. 1).—Нач. Γαλάτας ἀκούομεν.—ι'. л. 71. Περὶ Θεοδοσίου (февр. 8).—ια'. л. 74 об. Περὶ Ῥωμανοῦ (февр. 9).—ιβ'. л. 76. Περὶ Ζήνωνος (февр. 10).—ιγ'. л. 79. Μακεδόνιος (февр. 11).—ιδ'. л. 87. Μανσουμᾶς (февр. 13).—ιε'. л. 89. Ἀκεφιμάς.—ις'. л. 91. Μάρων (февр. 14).—ιζ'. л. 92 об. Ἀβραάμης.—ιη'. л. 96 об. Εὐσέβειος (февр. 15).—ιθ'. л. 98. Σαλαμάνης (ферв. 17).—κ'. л. 99. Μάρις (февр. 19).—κα'. л. 100 об. Ἰάκωβος (февр. 20).—κβ' л. 117. Θαλάσσιος Λιμηναῖος (февр. 22).—κγ'. л. 119 об. Ἰωάννης (февр. 23).—κδ'. л. 120 об. Ζεβινᾶς, ἢ Πολυχρόνιος (февр. 24).—κε'. л. 125. Ἀσκλήπιος (февр. 25).—κς'. л. 126. Συμεώνης (сент. 1).—κζ'. л. 140. Βαράδατος (февр. 26).—κη'. л. 141 об. Θαλέλαιος (февр. 27).—κθ'. л. 144. Περὶ Μαρανᾶς καὶ Κυρᾶς (февр. 28).—λ'. л. 146—148. Περὶ Δομνίνας.

2) л. 149. Его же. Περὶ τῆς θείας ἀγάπης. Нач. Ἡλίκοι μὲν οἱ τῆς ἀρετῆς ἀθληταί, καὶ ὅσοις καὶ οἵοις στεφάνοις λαμπρύνονται.

Аввы Максима.

3) л. 165. Πρόλογος περὶ ἀγάπης. Нач. Ἰδοὺ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικοῦ βίου λόγῳ.

4) л. 166—222. Πρὸς Ἐλπίδιον πρεσβύτερον περὶ ἀγάπης 400 главъ. Нач. 1 гл. Ἀγάπη μὲν ἐστὶν διάθεσις ψυχῆς ἀγαθή.

5) л. 223—225. Λόγος ἀσκητικὸς κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα λέγων· παρακαλῶ σε, πάτερ, εἰπεῖν μοι.

Преподобнаго Ефрема слова:

6) л. 253. Ὠιδὴ εὔρυθμος εἰς τοὺς ἁμαρτάνοντας καὶ μὴ μετανοοῦντας. Нач. Μέχρι τίνος, ὦ φίλε, ἀνεχόμενος ἐχθροῦ.—Въ № 135, л. 367 об.

7) л. 255 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Μάθωμεν, ἁμαρτωλοί, εὐσπλαγχνίαν, πῶς ἐστιν.—Въ № 135, л. 164 об.

8) л. 258 об. Περὶ τῶν παθῶν. Нач. Θέλω εἰπεῖν ἐνώπιον τῆς δόξης σου, Χριστέ.—Въ № 135, л. 167.

9) л. 262 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Ὁ κατελθὼν Κύριος ἐκ τοῦ κόλπου τοῦ Πατρός.—Въ № 135, л. 147 об.

10) л. 269. Περὶ κατανύξεως. Нач. Δοτὴρ πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ πηγὴ ἰαμάτων.—Въ № 135, л. 348 об.

11) л. 274. Ἄλλος λόγος. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ νεότης, ποθοῦσα ἀσκῆσαι.—Въ № 135, л. 316.

12) л. 280 об. Нач. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὄρθρου.—Въ № 135, л. 161.

13) л. 284. Нач. Τὴν καρδίαν μου ἀλγῶ.—Въ № 135, л. 192.

14) л. 288. Περὶ τοῦ πάθους τοῦ Σωτῆρος. Нач. Φοβοῦμαι τὸ λαλῆσαι καὶ τῇ γλώσσῃ ἅψασθαι.

15) 293. Περὶ κρίσεως καὶ ἀναστάσεως. Нач. Δεῦτε πάντες.—Въ № 135, л. 112.

16) л. 295 об. О томъ же.—Въ № 135, л. 272.

17) л. 304. Περὶ φόβου Θεοῦ. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ἀγαπητέ, μήποτε ἐν ἀμελείᾳ.—Въ № 136, л. 102.

18) л. 308. Εἰς πατέρας τελειωθέντας. Нач. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ.—Въ № 136, л. 230 об.

19) л. 314. Ἐξ αὐτοῦ τετρασύλλαβα. Нач. Νικηθεὶς δὲ κατὰ κράτος ὁ πονηρὸς διάβολος.—Въ № 136, л. 233.

20) л. 315 об. Ἑπτὰ σύλλαβα. Нач. Εἰδότες οὖν, ἀδελφοί, τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ.—Въ № 136, л. 234.

21) л. 316. Περὶ φόβου ψυχῆς. Нач. Ἐγὼ Ἐφραὶμ ἁμαρτωλὸς, χαῦνος.—Въ № 135, л. 154 и въ № 136, л. 234.

22) л. 321. Εὐχὴ ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ διδασκαλίας. Нач. Ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, Κύριε.—Въ № 136, л. 236.

23) л. 322. Περὶ ἀρετῶν. Нач. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωήν, ὦ φιλόχριστοι.—Въ № 136, л. 143 об.

24) л. 323 об.—338. Παραινέσεις περὶ φόβου Θεοῦ и проч.—Въ № 135, на лл. 172—191.

25) л. 338 об. Παραίνεσις. Нач. Δεῦτε, ἀγαπητοί μου, δεῦτε πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, ποίμνιον ἐκλεκτὸν τοῦ Σωτῆρος.

26) л. 346 об. Ὑπομνηστικόν. Нач. Πᾶσαν ὥραν ἐν νῷ ἔχοντες τὴν ὀπτασίαν, ἥν μοι διηγήσατο.—Въ № 135, л. 195 и л. 343. Нач. Πᾶσαν ἡμέραν ἐν νῷ ἔχων τὴν ὀπτασίαν.

27) л. 353. Аввы Аммона. Ὠφέλιμος λόγος. Нач. Τήρει σαυτὸν ἀκριβῶς, ἀγαπητέ, ὡς θαῤῥῶν καὶ πιστεύων. Всего 18 главъ, каждая начинается словами: «Τήρει σαυτόν.»

28) л. 360 об. Преп. Ефрема. Нач. Ἀρχὴ καταστροφῆς ψυχῆς μοναχοῦ γέλως καὶ παῤῥησία.—Въ № 135, л. 28 об.

181. ($\frac{350}{\text{CCCXXXVII}}$) **Блаженнаго Феодорита творенія.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 167 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

На лл. 1 и 167 (пергам. въ 2 столбца) отрывокъ изъ Евангелія отъ Луки, гл. 22, ст. 6—29 и 53—71; гл. 23, ст. 1—7; почеркъ письма полууставный VIII вѣка.

Л. 2—166. Прологъ, исторія о 30 подвижникахъ сирійскихъ и слово περὶ θείας ἀγάπης.—То же въ № 180, на лл. 1—164.

182. ($\frac{308}{\text{CCXCV}}$) **Исаака Сирина постническія слова, съ житіемъ въ началѣ.** Бумажн. **1355** года, 4, листовъ 328 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Πρόλογος εἰς τὸν βίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου ἐν μέρει, καὶ ὑπαγορεύων καὶ εἰς τὸν βίον αὐτοῦ. Нач. Μέγιστα ἁμαρτήματα καὶ πάνυ δυσίατα.

Л. 14 об. Стихи (10 стр.) Нач. Φωτίζεται νοῦς γνωστικὸς θεωρίας.

Л. 15. Λόγοι ἀσκητικοὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου, τοῦ ἀσκητοῦ καὶ ἀναχωρητοῦ, γενομένου ἐπισκόπου πόλεως Νηνευίας, ἑρμηνευθέντες ὑπὸ τῶν πανοσίων πατέρων ἡμῶν ἀββᾶ Πατρικίου καὶ ἀββᾶ Ἀβραμίου, τῶν φιλοσόφων καὶ ἡσυχαστῶν, ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σάβα, περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας. Λόγος 1) Нач. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἀρχὴ τῆς ἀρετῆς· λέγεται δὲ εἶναι γέννημα τῆς πίστεως.

Λόγ. 2) л. 20 об. Нач. Ἡ εὐχαριστία τοῦ λαμβάνοντος ἐρεθίζει τὸν διδόντα.

3) л. 26. Нач. Ὅταν μὴ εἰσέλθωσιν ἔξωθεν μέριμναι βιωτικαί.

4) л. 36. Нач. Ψυχὴ ἡ τὸν Θεὸν ἀγαπῶσα.

5) л. 44 об. Нач. Πολλὴν ὁ Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις δέδωκε τιμήν.

6) л. 55. Нач. Τὸ ἔν τινι συμπτώματι τῆς ἁμαρτίας ὀλισθαίνειν.

7) л. 65. Нач. Μακάριος ὁ ἄνθρωπος ὁ γινώσκων τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν.

8) л. 68 об. Нач. Ἔστιν ἁμαρτία ἀπὸ ἀσθενείας γινομένη.

9) л. 71 об. Нач. Τὴν ἀνδρείαν, ἣν οἱ πατέρες ἐν ταῖς γραφαῖς αὐτῶν τεθήκασι.

10) л. 74. Нач. Δεῖ τὸν μοναχὸν εἶναι ἐν πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασι τύπον ὠφελείας τοῖς ὁρῶσιν αὐτόν.

11) л. 75. Нач. Ὁ συνελθὼν τῷ νοΐ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡσυχίᾳ πολιτεύσασθαι.

12) л. 75 об. Нач. Λέγω σοι πρᾶγμα καὶ μὴ γελάσῃς.

13) л. 77 об. Нач. Τρεῖς εἰσι τάξεις, ἐν αἷς προκόπτει ὁ ἄνθρωπος.

14) л. 78 об. Нач. Γίνεται ἐλπὶς ἐπὶ τῷ Θεῷ.

15) л. 81 об. Нач. Ὁ κωλύων τὸ στόμα αὐτοῦ ἐκ τῆς λαλίας, φυλάττει τὴν καρδίαν.

16) л. 87 об. Нач. Ὅταν ἀγαπήσωμεν φυγεῖν ἐκ τοῦ κόσμου, καὶ ξένοι τῶν κοσμικῶν γενέσθαι.

17) л. 90. Нач. Αὕτη ἐστὶν ἡ τάξις ἡ σώφρων καὶ Θεῷ προσφιλής.

18) л. 93. Нач. Ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς βιαίας τίκτεται ἡ θέρμη η ἄμετρος.

19) л. 94. Нач. Ἄνθρωπος πολυμέριμνος, πρᾷος καὶ ἡσύχιος γενέσθαι οὐ δύναται.

20) л. 96. Нач. Μὴ νομίσῃς, ὦ ἄνθρωπε, ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἐργασίᾳ.

21) л. 99 об. Нач. Ἐν μιᾷ αὐτῶν ἡμερῶν, ἀπῆλθον εἰς κελλίον τινὸς ἀδελφοῦ.

22) л. 108. Нач. Δόξα τῷ ἐκχέοντι πλουσίως τὰς ἑαυτοῦ δωρεὰς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις.

23) л. 115. Нач. Ἕως ἂν ἀληθῶς ἐκ καρδίας μισήσει τις τὴν αἰτίαν τῆς καρδίας.

24) л. 119. Нач. Πᾶν πρᾶγμα ὑψηλότερον ἄλλου, ἐγκέκρυπται ἐξ ἐκείνου.

25) л. 122. Нач. Πάσης φύσεως ἀσυνθέτου καὶ λεπτῆς τῶν πνευματικῶν σωμάτων.

26) л. 126. Нач. Ἡ κυριακὴ μυστήριόν ἐστι τῆς γνώσεως τῆς ἀληθείας.

27) л. 128. Нач. Τίς τῶν ἀδελφῶν ἔγραφε ταῦτα, καὶ ἐτίθη αὐτά.

28) л. 129. Нач. Εἰ κατὰ μόνας ὑπάρχεις ἐν τῷ κελλίῳ σου.

29) л. 130 об. Нач. Ἡ ἀγάπη θερμή ἐστι τῇ φύσει.

30) л. 131. Λόγοι πεπληρωμένοι τῆς ὑψηλοτάτης σοφίας τοῦ πνεύματος. Нач. Ἡ ἄσκησις μήτηρ τοῦ ἁγιασμοῦ.

31) л. 133—154. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις. Ἐρώτησις α΄. Нач. Ποίῳ δεσμῷ συνέχεται ἡ καρδία τοῦ μὴ τρέχειν εἰς τὰ κακά. Ἀπόκρισις α΄. Нач. Τῷ ἀκολουθῆσαι διὰ παντὸς τῇ σοφίᾳ. Всего по 28 вопросовъ и отвѣтовъ.

32) л. 155. Περὶ διαφορᾶς τρόπων τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ διαβόλου. Нач. Ἔχει ἔθος πάλιν ὁ διάβολος, ὁ ἀντίπαλος ἡμῶν. Здѣсь на полѣ киноварью написано: «пренди̇̀ к҃ѕ лїстѡвъ.» Почеркъ письма справщика Чудовскаго монаха Евѳимія (см. Опис. слав. рукоп. № 132).

33) л. 159. Нач. Ὅταν οὖν μετὰ ταῦτα ὅλα ἐπαναστῇ ὁ διάβολός τινι.

34) л. 159 об. Нач. Λοιπὸν τοῦτο μόνον ὑπελείφθη αὐτῷ.

На л. 163 надъ заставкою написано: τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου.

35) л. 163. Нач. Ἐν πολλῷ καιρῷ πειραζόμενος ἐν τοῖς δεξιοῖς καὶ ἀριστεροῖς. На полѣ здѣсь написано: «Ἀνάγνωθι ταῦτα πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου».

36) л. 170. Περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας. Нач. Τὸ ἀεὶ σιωπᾶν, καὶ ἡ φυλακὴ τῆς ἡσυχίας, ἐκ τῶν τριῶν τούτων αἰτιῶν.

37) л. 170 об. Нач. Ἡ δὲ κίνησις τῶν κάτω μελῶν τοῦ σώματος.

38) л. 172 об. Нач. Αἱ ἀρεταὶ ἀλλήλας διαδέχονται, διὰ τὸ μὴ γενέσθαι τὴν ὁδὸν αὐτῆς.

39) л. 175 об. Διαίρεσις τῶν πειρασμῶν. Нач. Οἱ πειρασμοὶ οἱ ὑπὸ τὴν πατρικὴν ῥάβδον εἰς προκοπὴν καὶ αὔξησιν τῆς ψυχῆς γινόμενοι.

Л. 176. Ἕτεροι κδ΄ πειρασμοὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ. Нач. Οἱ δὲ πειρασμοί, οἱ γινόμενοι ἐκ τῆς παραχωρήσεως τοῦ Θεοῦ.

40) л. 178. Нач. Ἡ ἀρετὴ ἡ σωματικὴ ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τὸ σῶμα καθαίρει ἐκ τῆς ὕλης.

41) л. 180. Нач. Ἡ κάθαρσις τοῦ σώματός ἐστιν ὁσιότης ἐκ τοῦ μολυσμοῦ σαρκός.

42) л. 180 об. Ἐπιστολὴ къ нѣкоему брату. Нач. Διότι γνωρίζω σε ἀγαπῶντα τὴν ἡσυχίαν, καὶ συμπλέκει σε ὁ διάβολος.

43) л. 184. Нач. Οὐχί, ὡς νομίζεις σύ, ἡμεῖς ἐσμὲν δυνατοί, ὦ μακάριε.

44) л. 185. Нач. Ἡ πίστις ἐστὶν ἡ θύρα τῶν μυστηρίων, καθάπερ οἱ σωματικοὶ ὀφθαλμοὶ τοῖς αἰσθητοῖς πράγμασιν.

На полѣ 185-го листа написано: «Прендѝ к҃д лїстѡ̀.»

45) л. 187. Нач. Ἔστι γνῶσις προηγουμένη τῆς πίστεως.

46) л. 189. Нач. Οὐκ ἔστιν ἔννοια ἀγαθή, μὴ οὖσα ἐκ τῆς χάριτος τῆς θείας.

47) л. 196. Нач. Πρώτη ἔννοια, ἡ ἐκ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ ἐμπίπτουσα.

48) л. 197. Нач. Ἐργασία ἑτέρα μετὰ ταύτην, ὅτε πορεύεται ἄνθρωπος.

49) л. 198. Нач. Ἴδωμεν, ὦ ἀγαπητοί, ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν, ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς εὐχῆς.

50) л. 199 об. Нач. Ἄνθρωπος ζηλοτὴς οὐδέποτε φθάνει τὴν εἰρήνην τῆς διανοίας.

51) л. 206. Нач. Εἰσί τινες οἱ ἐρείδοντες τὸ σῶμα καὶ ἐπιθυμοῦσιν ἀναπαῦσαι αὐτὸ μικρόν.

52) л. 207 об. Нач. Μὴ μισήσῃς τὸν ἁμαρτωλόν· πάντες γὰρ ἐσμὲν ὑπεύθυνοι.

53) л. 209 об. Нач. Ἡ ψυχὴ ἐν ταῖς τρίβοις τῆς πολιτείας.

54) л. 214 об. Нач. Τρεῖς τρόποι εἰσὶ νοητοί. Τάξις α' τῆς γνώσεως. Нач. Ὅτε τῇ ἐπιθυμίᾳ.

55) л. 216 об. Τάξις β' τῆς γνώσεως. Нач. Ὅτε ἀφήσει τις τὴν τάξιν τὴν πρώτην.

56) л. 217. Τάξις γ' τῆς γνώσεως. Нач. Πῶς οὖν λεπτύνεται καὶ κτᾶται τὸ πνευματικόν.

57) л. 219 об. Нач. Ἡ γνῶσις ἡ ἀναστρεφομένη ἐν τοῖς ὁρατοῖς.

58) л. 220. Περὶ τῶν τριῶν γνώσεων, ἤγουν τῆς φυσικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς, καὶ τῆς ὑπερφύσεως, καὶ πόθεν αὗται γεννῶνται.

59) л. 220 об. Нач. Τὸ βεβαιωθῆναί τινα ἐν τῇ αἰτήσει τῆς εὐχῆς αὐτοῦ.

60) Нач. Ὅταν εὕρῃς ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς τὴν πίστιν.

61) л. 221. Нач. Μελέτης διηνεκῆς ἐν τῇ γραφῇ αὕτη ἐστὶ τὸ φῶς τῆς ψυχῆς.

62) Нач. Λόγους ἀπὸ πείρας λεγομένους.

63) Ἐὰν γὰρ ἡ μνήμη τῶν ἀρετῶν.

64) л. 221 об. Λοιπὸν οὐχὶ μόνον ἡ μελέτη βλάπτει.

65) л. 222 об. Нач. Ἡ ἀγάπη ἡ ἔκ τινων γινομένη πραγμάτων.

66) л. 223. Δεῖ ψάλλειν ἀσυγχύτως. Нач. Θέλῃς τρυφῆσαι ἐν τῇ στιχολογίᾳ τῆς λειτουργίας σου.

67) л. 223 об. Нач. Ἡ ἀκηδία ἐκ τοῦ μετεωρισμοῦ τῆς διανοίας.

68) Ὅτι οὐ δεῖ ἀντιλέγειν τοῖς λογισμοῖς, ἀλλὰ παραρίπτειν ἑαυτὸν τῷ Θεῷ. Нач. Ὁ μὴ ἀντιλέγων.

Словъ: 69-го и 70-го нѣтъ.

71) л. 224. Περὶ τῶν δακρύων διδασκαλία θαυμαστή. Нач. Τὰ δάκρυα ἐν τῇ εὐχῇ σημεῖόν ἐστι τοῦ ἐλέους τοῦ θείου.

72) л. 224 об. Нач. Ὅταν στραφεὶς εἰς τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἐν τῇ διαμονῇ τῆς ἡσυχίας σου.

Л. 225. Нач. Ἐὰν γάρ ποτε εὑρεθῇς ἄξιος τῆς ἀναχωρήσεως.

73) л. 226. Нач. Εἶπε γάρ τις τῶν ἁγίων, ὅτι ἦν τις τῶν ἀναχωρητῶν γέρων τίμιος.

74) л. 226 об. Нач. Ἦν τις τῶν πατέρων, καὶ ἦν ἐσθίων δεύτερον τῆς ἑβδομάδος.

75) л. 227. Нач. Οὗτος ὁ ἅγιος συνήθειαν εἶχε πολλὴν εἰς τὴν ἀγρυπνίαν τῆς νυκτός.

76) л. 227 об. Нач. Οὐκ ἔστι δυνατὸν τοῖς ἔχουσι τὰς καλὰς ἐπιθυμίας.

77) л. 229 об. Περὶ ἐπιγνώσεως τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ. Нач. Τὸ προκρίνειν μὲν τὸ ἀγαθὸν θέλημα τοῦ ἐπιθυμοῦντος αὐτό ἐστιν.

78) л. 230 об. Нач. Ὅσον καταφρονήσει ἄνθρωπος τούτου τοῦ κόσμου. Здѣсь на полѣ написано: «Прендѝ два лиета».

79) л. 232 об. Περὶ τῶν ἔγγιστα τοῦ Θεοῦ ζώντων. Нач. Γέρων τις ἔγραφεν εἰς τὰ τείχη τοῦ κελλίου αὐτοῦ λόγους καὶ ἐννοίας πολυτρόπους.

80) л. 234 об. Ὅτι οὐ δεῖ μεριμνᾶν τῆς σώματος χρείας. Нач. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἀληθινός, ὃν εἴρηκεν.

81) л. 236. Нач. Ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν ᾧ ὁ Κύριος ἐγγὺς εἰς ἀντιλήψεις τῶν ἁγίων αὐτοῦ, χωρὶς ἀνάγκης.

82) л. 238 об. Нач. Ἐκ τῆς ἀγάπης, ἧς ἔδειξαν οἱ ἅγιοι πρὸς τὸν Θεόν.

83) л. 240. Нач. Ἄνθρωπος ὅσον ἐστὶν ἐν ἀμελείᾳ, ἐκ τῆς ὥρας τοῦ θανάτου φοβῆται.

84—88) л. 241—243. Ἐρωτήσεις μαθητοῦ καὶ ἀποκρίσεις τοῦ ἁγίου γέροντος. Нач. Πόθεν αἰσθάνεται ἄνθρωπος, ὅτι ἐδέξατο σοφίαν ἐκ τοῦ Πνεύματος;

89) л. 243 об. Нач. Εὐλογημένη ἡ τιμὴ τοῦ Κυρίου, τοῦ ἀνοίγοντος θύραν ἔμπροσθεν ἡμῶν, ἵνα μὴ σχῶμεν αἴτησιν.

90) л. 246. Нач. Μὴ ψηφίσῃς ἀργίαν τὴν ἔκστασιν τῆς εὐχῆς.

91) л. 248. Нач. Ὑπὲρ πάντα τὴν σιωπὴν ἀγάπησον· ὅτι προσεγγίζει σε πρὸς καρπόν.

92) л. 250 об. Περὶ μετανοίας. Нач. Ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν μετάνοιαν, ἀγάπησον καὶ τὴν ἡσυχίαν.

93) л. 252 об. Св. аввы Исаака. Ἐπιστολὴ πρός τινα ἀγαπητὸν αὐτοῦ· διδάσκων ἐν αὐτῇ τὰ περὶ τῶν μυστηρίων τῆς ἡσυχίας и проч. Нач. Ἀδελφέ, ἐπειδὴ ἠναγκάσθην τοῦ ὀφείλοντος ἐπιστεῖλαί σοι περὶ τῶν ὀφειλομένων ἐξ ἀνάγκης.

94) л. 256. Св. Исаака. Σχόλια καὶ δηλώσεις, περὶ διαφόρων νοημάτων. Нач. Αἴσθησις πνευματική ἐστιν, ἡ ποιηθεῖσα δέξασθαι τὴν δύναμιν τὴν θεωρητικήν.

95—99) л. 257 об.—259. Κεφάλαια σύντομα, ἐκλογή. Нач. Ἡ ἀλήθειά ἐστιν αἴσθησις κατὰ Θεόν, ἡ ἐν τῇ αἰσθήσει τῶν αἰσθήσεων τοῦ πνευματικοῦ νοῦ.

100) л. 259 об. Πῶς ὀφείλει ὁ διακριτικὸς καθέζεσθαι ἐν τῇ ἡσυχίᾳ. Нач. Ἄκουσον, ἀγαπητέ· ἐὰν θέλῃς, ἵνα μὴ γένωνται τὰ ἔργα σου μάταια.

101) л. 260. Σημεῖα καὶ τεκμήρια τῆς ἡσυχίας. Нач. Ὅτε ἐν τῷ νοΐ σου ἐν τῇ ἡσυχίᾳ βλέπεις τὴν διάνοιάν σου.

102) л. 262. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ἀγαπητέ, ἀεί· καὶ ἰδὲ ἐν τῇ συνεχείᾳ τῶν ἔργων σου.

103) л. 265 об. Περὶ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως и проч. Нач. Κατὰ μίαν καὶ μίαν ποσάκις παραβαίνουσί τινες, καὶ ἐν τῇ μετανοίᾳ ἰατρεύουσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν.

104) л. 270. Нач. Διάνοια δὲ συνηγμένη τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐστί, τὸ γινώσκειν ἡμᾶς ἐν πάσῃ ὥρᾳ.

105) л. 273. Ἐρωτήσεις περὶ διαφορᾶς ἀρετῶν и проч. Нач. Τελειότης παντὸς δρόμου ἐν τούτοις τοῖς τρισίν ἐστίν.

106) л. 279. Περὶ πίστεως καὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ὦ ἄνθρωπε ἐλάχιστε· θέλεις εὑρεῖν τὴν ζωήν, τὴν πίστιν καὶ τὴν ταπείνωσιν, κράτησον ἑαυτῷ.

Внизу на л. 279 подписано: «Τοῦτο τὸ κεφάλαιον πεπληρωμένον ζωῆς.»

107) л. 286 об. Περὶ ὠφελείας τῆς ἐκ τῆς φυγῆς τοῦ κόσμου. Нач. Ἰσχυρός ἐστιν ἀληθῶς καὶ δυσχερὴς καὶ δύσκολος ὁ ἀγών.

108) л. 287. Περὶ ἐκείνων, δι᾽ ὧν κτήσασθαί τις δύναται τὴν ἀλλοίωσιν τῶν κρυπτῶν νοημάτων и проч. Нач. Ὅσον ἐστί τις ἐν τῇ ἀκτημοσύνῃ ἡ ἐνδημία τῆς ζωῆς ἀνέρχεται ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ.

109) л. 291. Περὶ ἀγρυπνίας τῶν νυκτῶν. Нач. Ὅταν θελήσῃς στῆναι ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς ἀγρυπνίας σου.

110) л. 292 об. Περὶ πόσης τιμῆς, ἧς κέκτηται ἡ ταπεινοφροσύνη. Нач. Θέλω ἀνοῖξαι τὸ στόμα μου.

111) л. 297. Преп. аввы Исаака. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀββᾶν Συμεῶνα (въ № 183, л. 287, прибавлено: ἀπὸ Καισαρείας). Нач. Ἡ ἐπιστολή σου, ὦ ἅγιε, οὐχὶ λόγοι ἐγκεχαραγμένοι εἰσὶν ἐν αὐτῇ.

112) л. 306 об. Къ тому же Симеону продолженіе слова въ вопросахъ и отвѣтахъ. Нач. Εἰ καλόν ἐστιν ἐκ πάντων τῶν ἐρεθιζόντων τὰ πάθη μακρυνθῆναι.

113) л. 308 об. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν ἀββᾶν Συμεῶνα. Нач. Πάλιν ἐν τῇ ἐπιστολῇ σου ἔγραφας, ὅτι ὁ μοναχὸς ὁ θέλων ἀγαπῆσαι τὸν Θεόν.

114) л. 324. Περὶ τοῦ Μαλπάτ. Нач. Μαλπὰτ γάρ τι ὀνομαζόμενος· ὃς ἐν καιρῷ τινι ἐν Ἐδέσει τῇ πόλει.

115) л. 325 об. Περὶ Ἰάσωνα. Нач. Πάλιν δὲ ἄλλος ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἐδέσει· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰάσωνα.

На л. 327 запись писца: «Ἰωάννης ἁμαρτωλὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὡς τάχα καὶ ἱερεύς, ἔγραφε τὴν βίβλον ταύτην· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτὴν μετ᾽ εὐλαβείας, εὔχεσθε κἀμοὶ ὡς ἀβρωτόμων πάντων· ὅπως ταῖς ὑμῶν εὐχαῖς λυτρωθῶ κολάσεως. Τῷ ͵ςωξγ' ἔτους, καὶ μηνὶ Ἰουνίῳ (6863=1355 года). Νήφων... позднѣйшій владѣлецъ книги.

Листы по краямъ кое-гдѣ попорчены.

На лл. 1, 15, 163 раскрашенныя заставки.

183. $\left(\frac{306}{CCXCIII}\right)$ **Исаака Сирина постническія слова съ схоліями.** Бум. **XV**, 4, листовъ 307 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.). Ἀрсенiй мѕ· Λαύρα.

Листы: 1—3, 8—10, 303—307, бумажные XIV в., съ отрывками, въ 2 столбца, изъ разныхъ бесѣдъ Іоанна Злат.

Л. 5—7. Πίναξ главъ сей книги, безъ начала и конца (15—87 главъ).

Л. 11—302. Текстъ 92-хъ словъ Исаака Сирина съ схоліями на поляхъ.—Въ № 182 тѣ же слова расположены въ другомъ порядкѣ.

Нѣкоторые листы по краямъ ветхи.

184. $(\frac{145}{CXLVI})$ **Іоанна игумена св. горы Синайской Лѣствица съ житіемъ его, также аскетическія главы Марка монаха и Діадоха епископа Фотикійскаго.** Пергам., писан. въ **899** году, листовъ 295 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_4$ в.); въ началѣ и концѣ листы обветшали. Κουτλουμούση.

1) л. 1. Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἡγουμένου τοῦ ἁγίου ὄρους τοῦ Σινᾶ, τοῦ ἐπίκλην Σχολαστικοῦ, ἐν ἁγίοις ἀληθῶς. Нач. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη τὸν γεννάδα καὶ ἐκθρέψασα πρὸ τῆς ἀθλητικῆς αὐτοῦ.— Въ № 185, на л. 2, это житіе приписывается Даніилу монаху Раиѳскому.

2) л. 3 об. Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. Нач. Ἀπεδεξάμην, ὡς πρέπουσαν τῷ σεμνῷ σου καὶ ἀπαθεῖ βίῳ.

3) л. 4 об. Λόγος α' ἀσκητικὸς τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἡγουμένου τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει μοναχῶν, ὃν καὶ ἀπέστειλε τῷ ἀββᾷ Ἰωάννῃ τῷ ἡγουμένῳ τῆς Ῥαϊθοῦ, προτραπεὶς παρ' αὐτοῦ συντάξαι. Нач. Τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὑπεραγάθου καὶ παναγάθου ἡμῶν Θεοῦ καὶ βασιλέως.

4) л. 9 об. Λόγ. β'. Περὶ ἀπροσπαθείας. Нач. Ὁ ἐν ἀληθείᾳ τὸν Κύριον ἀγαπήσας.

5) л. 11 об. — » — γ'. Περὶ ξενητείας. Нач. Ξενητεία ἐστὶ κατάληψις ἀνεπίστροφος.

Л. 14. Περὶ ὀνείρων. Нач. Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας γνώσεως νοῦς.

6) л. 15. Λόγ. δ' περὶ τῆς μακαρίας καὶ ἀειμνήστου ὑπακοῆς. Нач. Πρὸς τοὺς πύκτας ἡμῶν λοιπόν.

7) л. 37. Λόγ. ε'. Περὶ μετανοίας μεμεριμνημένης καὶ ἀληθῶς ἐναργοῦς. Нач. Μετάνοιά ἐστιν ἀνάκλησις βαπτίσματος.

8) л. 44 об. Λόγ. ς'. Περὶ μνήμης θανάτου. Нач. Παντὸς λόγου προηγεῖται ἔννοια.

9) л. 46 об. Λόγ. ζ'. Περὶ τοῦ χαροποιοῦ πένθους. Нач. Πένθος κατὰ Θεόν ἐστι σκυθρωπότης ψυχῆς.

10) л. 53 об. Λόγ. η'. Περὶ ἀοργησίας (въ № 185, л. 65, прибавлено: καὶ πραότητος). Нач. Ὥσπερ ὕδωρ ἐν φλογὶ κατὰ μικρὸν προστιθέμενον, τελείως ἡ φλὸξ ἀποσβέννυται.

11) л. 57. Λόγ. θ'. Περὶ μνησικακίας. Нач. Αἱ μὲν ὅσιαι ἀρεταὶ τῇ τοῦ Ἰακὼβ κλίμακι.

12) л. 58 об. Λόγ. ι'. Περὶ καταλαλιᾶς. Нач. Οὐδεὶς τῶν εὐφρονούντων ἀντείπῃ, οἶμαι.

13) л. 60. Λόγ. ια'. Περὶ πολυλογίας (по № 185, л. 72 об.—καὶ σιωπῆς). Нач. Εἴρηται μὲν ἡμῖν βραχέως ἐν τοῖς φθάσασιν.

14) л. 61. Λόγ. ιβ'. Περὶ ψεύδους. Нач. Γέννημα μὲν σιδήρου καὶ λίθου πῦρ.

15) л. 62. Λόγ. ιγ'. Περὶ ἀκηδίας. Нач. Εἷς καὶ οὗτος πολλάκις τῶν τῆς πολυλογίας κλάδων.

16) л. 63 об. Λόγ. ιδ'. Περὶ τῆς παμφήμου καὶ δεσποίνης πονηρᾶς γαστρός. Нач. Μέλλοντες περὶ γαστρὸς λέγειν.

17) л. 67. Λόγ. ιε'. Προοίμιον τοῦ περὶ σωμάτων καὶ ἀσωμάτων ἀνθρώπων. Нач. Ἠκούσαμεν τῆς μαινάδος νῦν εἰρηκυΐας.

Л. 67 об. —»—. Περὶ ἀφθάρτου ἐν φθαρτοῖς ἐκ καμάτων καὶ ἱδρώτων ἁγνείας καὶ σωφροσύνης. Нач. Ἁγνεία ἐστὶν ἀσωμάτου φύσεως οἰκείωσις.

18) л. 78 об. Λόγ. ις'. Περὶ ἀκτημοσύνης, ἐν ᾧ καὶ περὶ φιλαργυρίας. Нач. Πλεῖστοι ὅσοι τῶν σοφῶν διδασκάλων πεφύκασι.

19) л. 79. Λόγ. ιζ'. Нач. Ἀκτημοσύνη ἐστὶ φροντίδων ἀπόθεσις.—Въ № 185 эти двѣ статьи составляютъ одно 16-е слово.

20) л. 80. Λόγ. ιη'. Περὶ ἀναισθησίας, ἤγουν νεκρώσεως ψυχῆς καὶ θανάτου νοός, πρὸ θανάτου σώματος. Нач. Ἀναισθησία καὶ ἐπὶ σωμάτων καὶ ἐπὶ πνευμάτων ἐστίν.

21) л. 81 об. Λόγ. ιθ'. Περὶ ὕπνου καὶ προσευχῆς καὶ τῆς ἐν συνοδίᾳ ψαλμῳδίας. Нач. Ὕπνος ἐστὶ φύσεως ποσῶς σύστασις.

22) л. 82 об. Λόγ. κ'. Περὶ ἀγρυπνίας σωματικῆς, καὶ πῶς διὰ ταύτης γίνεται ἡ τοῦ πνεύματος, καὶ πῶς δεῖ ταύτην μετιέναι. Нач. Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεῦσιν· οἱ μὲν ἄυλοι τινὲς καὶ γυμνοί.

23) л. 84. Λόγ. κα'. Περὶ δειλίας τῆς ἀνάνδρου καὶ νηπιόδους. Нач. Δειλία ἐστὶ νηπιῶδες ἦθος.

24) л. 85. Λόγ. κβ'. Περὶ τῆς πολυμόρφου κενοδοξίας. Нач. Τινὲς μὲν ἰδιαιρέτως τάξει λόγων τὴν κενοδοξίαν.

25) л. 88 об. Λόγ. κγ'. Περὶ ὑπερηφανίας τῆς ἀκεφάλου. Нач. Ὑπερηφανία ἐστὶ Θεοῦ ἄρνησις.

Л. 91 об. Περὶ τῶν ἀνεκφράστων λογισμῶν τῆν βλασφημίας. Нач. Χαλεπῆς ῥίζης καὶ μητρὸς χαλεπώτατον ἀπόγονον εἶναι.

26) л. 93 об. Λόγ. κδ'. Περὶ πραότητος καὶ ἁπλότητος καὶ ἀκακίας, καὶ πονηρίας σεσοφισμένων οὐ φυσικῶν (въ № 185, л. 111,—οὐ μυθικῶν). Нач. Προτρέχει μὲν τοῦ ἡλίου τὸ πρωϊνὸν φῶς.

27) л. 95 об. Λόγ. κε'. Περὶ τῆς τῶν παθῶν ἀπολείας τῆς ὑψίστου ταπεινοφροσύνης ἀοράτῳ αἰσθήσει. Нач. Ὁ ἀγάπης Κυρίου κυρίως.

28) л. 103. Περὶ διακρίσεως λογισμῶν καὶ παθῶν καὶ ἀρετῶν. Нач. Διάκρισίς ἐστιν ἐν τοῖς μὲν εἰσαγομένοις.—Въ № 185, л. 122, это первая часть 26 слова.

29) л. 114. Λόγ. κς'. Περὶ διακρίσεως εὐδιακρίτου. Нач. Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος.—Въ № 185, л. 135 об., это 2-я часть 26 слова.

30) л. 122 об. Ἀνακεφαλαίωσις ἐν ἐπιτομῇ τῶν προειρημένων πάντων. Нач. Πίστις βεβαία ἀποταγῆς μήτηρ.

31) л. 126. Λόγ. κζ'. Περὶ τῆς ἱερᾶς σώματος καὶ ψυχῆς ἡσυχίας. Нач. Ἡμεῖς ὥσπερ ἀεὶ ὀνήσιμοί τινες τῶν ἀνοσίων παθῶν ὑπάρχοντες.

32) л. 129. Περὶ διαφορᾶς καὶ διακρίσεως ἡσυχιῶν. Нач. Ἔστι καὶ τοῦτο πᾶσι γνώριμον.

33) л. 129 об. Ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι. Нач. Αἱ μὲν ἑπτὰ τῆς ἑβδόμης τοῦ νῦν εἰσιν ἐργασίαι.

34) л. 135. Λόγ. κη'. Περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ μητρὸς τῶν ἀρετῶν τῆς μακαρίας προσευχῆς, καὶ περὶ τῆς ἐν αὐτῇ νοερᾶς καὶ αἰσθητῆς παραστάσεως. Нач. Προσευχή ἐστι κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς ποιότητα.

35) л. 140 об. Λόγ. κθ'. Περὶ τοῦ ἐπιγείου οὐρανοῦ τῆς θεομιμήτου ἀπαθείας καὶ τελειότητος καὶ ἀναστάσεως ψυχῆς πρὸ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. Нач. Ἰδοὺ λοιπὸν καὶ ἡμεῖς οἱ τεθέντες ἐν λάκκῳ ἀγνωσίας.

36) л. 143. Λόγ. λ'. Περὶ τοῦ συνδέσμου τῆς ἐναρέτου Τριάδος ἐν ἀρεταῖς. Нач. Νυνὶ δὲ λοιπὸν μετὰ πάντα τὰ προειρημένα.

Л. 145 об.—146. Πίναξ 30 словъ Лѣствицы. α') Πρώτη ἀνάβασις· φυγὴ κόσμου.

37) л. 146. Безъ надписанія. Нач. Ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε ἀναβάσει προθύμως. Этой статьи въ № 185 нѣтъ.

38) л. 146 об. Λόγ. πρὸς τὸν ποιμένα. Нач. Ἐν τῇ μὲν κάτω βίβλῳ ἔγωγέ σε, θεσπέσιε, πάντων ἔσχατον τέταχα.

39) л. 158 об.—167. Марка монаха. Περὶ νόμου πνευματικοῦ (187 главъ). Нач. 1-й гл. Ἐπειδὴ πολλάκις ἠβουλήθητε γνῶναι.—Въ № 178, л. 313.

40) л. 167 об.—182. Его же. Περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι (213 главъ). Нач. 1-й гл. Ἡ τῶν ἔξωθεν κακοπιστία ἐν τοῖς ὑπογεγραμμένοις ἐλέγχεται.—Въ № 178, л. 318.

41) л. 183—193. Τῷ πολυποθήτῳ τέκνῳ Νικολάῳ παρὰ Μάρκου μοναχοῦ. Нач. Ἐπειδήπερ πρῴην πολὺς ἧς φροντίζων.—Въ № 178, л. 296 об.

42) л. 194—197. Его же. Συμβουλία νοὸς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Нач. Ἄκουε ψυχὴ λογική.—Въ № 178, л. 335 об.

43) л. 197 об.—213. Его же. Ἀντιβολὴ πρός τινα σχολαστικόν. Нач. Ἠρώτησέ τις ἐλλογίμων διακονικὸς γέροντα ἀσκητήν.—Въ № 178, л. 337 об.

44) л. 213—223. Его же. Περὶ μετανοίας τῆς πᾶσι πάντοτε προσηκούσης εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐνεργείας, ἣν οἱ πιστοὶ καὶ πρὸ τῆς ἐργασίας διὰ του βαπτίσματος ἔλαβον. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις καὶ σοφία.—Въ № 178, л. 327.

45) л. 223 об.—232. Его же. Εἰς τὸν Μελχισεδέκ. Нач. Ὁ Κύριος τὸν μὲν κόσμον ἀγρῷ· τὸ δὲ τῆς ἀληθείας κήρυγμα σπόρῳ παρεικάσας.

46) л. 233—253. Его же вопросы и отвѣты περὶ τοῦ θείου βαπτίσματος. Нач. Ἐπειδὴ οἱ μὲν τέλειον λέγουσι τὸ ἅγιον βάπτισμα.—Въ № 178, л. 332.

47) л. 254—293. Блаженнаго Діадоха, епископа Φωτικῆς τῆς Ἠπείρου τοῦ Ἰλλυρικοῦ, λόγος ἀσκητικός. Κεφ. ρ'. Нач. 1-й главы: Πάσης πνευματικῆς, ἀδελφοί, ἡγείσθω θεωρίας.

48) л. 294. Стихи (числомъ 25) о пользѣ словъ въ сей книгѣ написанныхъ. Нач. Πᾶς ὁ τραχύς τε καὶ κατεσκληκὼς βίος. Писаны почеркомъ того же писца, котораго на л. 294 об. имѣется подпись: Ἐγράφη ἡ δέλτος αὕτη διὰ χειρὸς Ἀθανασίου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου. ἔτους ͵ςυζ' (6407=899 г.), Ἰνδικτιῶνος β', ἐτελειώθη μηνὶ Μαΐῳ κδ', ἡμέρᾳ ε'.

185. ($\frac{313}{CCC}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица съ житіемъ его, и другія статьи.** Пергам. пис. частью въ **992** году, частью въ **XI** в., 4, въ 2 столбца, лист. 240 (дл. 5½, шир. 4 в.). Ἀρσενίου. Τοῦ Βατοπαιδίου.

На лл. 1—186. Предварительныя статьи, 30 словъ и «Бесѣда къ пастырю», тѣ же, что въ № 184, на лл. 1—158, кромѣ статьи 37-й, на л. 146. Ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε, которой здѣсь не имѣется.

Слѣдующихъ двухъ статей нѣтъ въ № 184.

α') л. 1. Предисловіе. Βιβλίον Κλίμαξ. Нач. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς ἐν οὐρανοῖς ἀπογραφῆναι τὰ ἑαυτῶν ὀνόματα.

β') л. 1 об. Другое предисловіе. Нач. Ἐσκόπησεν ὄντως ἀρίστως μάλα· ὁ τὴν ἰσάριθμον ἡμῖν τῆς τοῦ Χριστοῦ κατὰ σάρκα ἡλικίας ἀνάβασιν.—Въ № 193, л. 9.

На л. 186 запись писца: Μνήσθητι Κύριε τοῦ δούλου σου Χριστοφόρου μοναχοῦ, τοῦ καὶ γράψαντος ταύτην. Ἔμπρακτον ἀσκῶν τὴν ἀνάγνωσιν, φίλε· μέμνησο τοῦ γράψαντος. Ἐγράφη ἔτους ͵ςφ'. (6500=992 г.), ἰνδ. ε'.

Остальная часть книги писана другимъ почеркомъ XI вѣка; въ ней находятся слѣдующія статьи:

1) л. 187—217. Σχόλια διάφορα. α') Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος. Нач. Κείμ. Τὸ μὲν τίς. Σχόλ. Ἐξ ἀποκρίσεως ἤρξατο. β') Ἐκ τοῦ περὶ ἀποταγῆς λόγου. Также и изъ прочихъ словъ σχόλια.

2) л. 218. Σύντομος ἐξήγησις καὶ διήγησις τοῦ τριμεροῦς ψυχῆς. Нач. Ὅτι τρία μέρη τῆς ψυχῆς· λογισμός, θυμὸς καὶ ἐπιθυμία.

3) л. 219. Διαίρεσις τῶν παθῶν. Нач. Τῶν παθῶν τὰ μέν ἐστι σωματικά.

4) л. 219. Τρόποι τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας. Нач. Πάντα ἐκ Θεοῦ· καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ λυπηρά.

5) л. 219 об. Διαίρεσις καὶ ὑποδιαίρεσις и проч. τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς. Нач. Τοῦ λογιστικοῦ τὰ ἁμαρτήματά εἰσι ταῦτα· ἡ ἀπιστία, ἡ αἵρεσις.—Въ № 220, л. 103, эти статьи приписываются св. Аѳанасію.

6) л. 220. Διάγνωσις τῶν λογισμῶν. Нач. Ὀκτὼ εἰσι πάντες οἱ περιεκτικοὶ λογισμοί.

7) л. 221. Περὶ τῆς αὐτεξουσιότητος ἡμῶν. Нач. Ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον αὐτεξούσιον ἔπλασε.

8) л. 221. Περὶ παραχρήσεως εἰς χρείαν. Нач. Οὐδὲν τῶν παρὰ Θεοῦ δοθέντων ἡμῖν κακόν.

9) л. 221 об. Σύνοψις σαφὴς καὶ σύντομος, καὶ διάγνωσις τῆς πίστεως ἡμῶν τῆς ἐν ἁγίᾳ Τριάδι. Нач. Ὀφείλομεν πιστεύειν, ὡς ἐβαπτίσθημεν.

10) л. 223. Περὶ διαφορᾶς ἀρετῶν. Нач. Ἐλάβομεν ἐντολὰς περὶ Χριστοῦ ἡμῶν, τὰς ἀπεντεῦθεν θεουργούσας.

11) л. 223 об. Διαίρεσις τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων. Нач. Τῶν πραγμάτων· τὰ μέν εἰσι κυρίως καλά· τὰ δὲ κυρίως κακά [114]).

12) л. 225. Μυσταγωγία, ἣν ἐμυσταγωγήθει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς περὶ τοῦ Θεολόγου Ἰωάννου, φανέντος καθ' ὕπνον αὐτῷ ἅμα τῇ ἁγίᾳ Θεοτόκῳ. Нач. Εἷς Θεὸς, Πατὴρ Λόγου ζῶντος, σοφίας ὑφεστώσης.

13) л. 225 об. Ὅροι σὺν Θεῷ διάφοροι κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ πίστιν τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Нач. Πρὸς τὴν ἀκριβεστέραν παράδοσιν.

14) л. 228 об. Преп. Максима Исповѣдника κεφάλαια διάφορα, числомъ 29. Нач. 1 гл. Ἀγάπη μέν ἐστι διάθεσις ψυχῆς ἀγαθή. Эти главы выбраны изъ разныхъ главъ περὶ ἀγάπης.

15) л. 232—236. Анастасія монаха Синаита. Ἀπόδειξις, ὅτι μέγα καὶ ἀγγελικὸν τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα· καὶ ὅτι ἀδύνατον κρίνεσθαι ἱερέα ὑπὸ λαϊκοῦ, ἀλλ' ὑπὸ μείζονος ἀρχιερέως, καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι κανόνες φασίν. Περὶ ἱερέων. Нач. Ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ Φίλωνος τοῦ φιλοσόφου εὑρόν τι τοιοῦτον.

16) л. 236 об. Ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων. Нач. Τοῦ νομοθέτου Μωϋσέως εἰρηκότος τοῖς Ἰσραϊλίταις· ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς.

На л. 237 об. запись: Ἡ παροῦσα Κλίμαξ ἐνὶ τῆς Ὁδηγητρίας τοῦ Βατοπαιδίου.

На послѣднихъ 2 перг. листахъ, писанныхъ въ 2 столбца, полууставомъ VIII в., отрывки изъ Евангелія отъ Матѳея (гл. 23, ст. 2—12, гл. 22, ст. 1—8, и на л. 239, гл. 25, ст. 16—30) и изъ Евангелія отъ Луки (гл. 4, ст. 31—34).

На лл. 1, 2, 6 и 187 раскрашенныя заставки.

---

[114]) Статьи 2—11, на лл. 218—224, тѣ же что въ № 414, на лл. 263—267.

186. ($\frac{362}{CCCXLIX}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица съ житіемъ его.** Пергам. **X,** 4, листовъ 234 (дл. $5^1/_2$, шир. $3^5/_8$ в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαδίου. Βιβλίον Νικολάου τοῦ Κρητός.

На лл. 1—234 содержатся тѣ же предисловія, житіе, 30 словъ и «Бесѣда къ пастырю», какія въ № 185, на лл. 1—186. Кромѣ того здѣсь имѣется: α') на лл. 3—4. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἡγουμένου τῆς Ῥαϊθοῦ πρὸς Ἰωάννην, ἀξιάγαστον, τοῦ Σιναΐου ὄρους ἡγούμενον. Нач. Τῷ ὑπερφυεστάτῳ καὶ ἰσαγγέλῳ πατρὶ πατέρων, καὶ διδασκάλῳ τῷ ὑπερλίαν. β') на лл. 214 об.—215. Ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε· и краткое содержаніе 30 словъ въ Лѣствицѣ: α'. Περὶ ἀγάπης καὶ ἐλπίδος и проч. См. то же въ № 184, на лл. 145 об. и 146.

На л. 234 запись владѣльца: «Ἡ βίβλος ἥδε πέφυκεν Ἀνθίμου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ πατρός· καὶ οἱ μέλλοντες κατὰ καιροὺς ἀναγινώσκειν ταύτην εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ».

187. ($\frac{479}{t. II, XVI, qu.}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ житіемъ его.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 191 (дл. $5^1/_4$, шир. 4 в.). Верхней переплетной доски не сохранилось, а первые листы ветхи и замазаны. Арсеній лв. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου.

На лл. 1—3. Σχόλια εἰς τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ τῆς Κλίμακος· безъ начала. Въ № 185, на л. 187 схоліи другаго состава; а въ № 193, л. 17—21 тѣ же схоліи. Нач. Ὁ χόρος τῶν ἀΰλων αἴσθησις πνευματική ἐστιν.

На лл. 4—189 предисловія, житіе, посланія, 30 словъ, статья—Ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε· и «Бесѣда къ пастырю».—Тѣ же въ № 186, на лл. 1—234.

На л. 176 изображена лѣствица съ 30 ступенями и краткимъ содержаніемъ 30 словъ. Противъ нижней ступени написано краткое содержаніе перваго слова: Περὶ φυγῆς κόσμου, πρώτη ἀνάβασις.

На л. 176 об. «Бесѣда къ пастырю» имѣетъ надписаніе: Ὁμιλία ἰδικὴ τοῦ ὁσιωτάτου Ἰωάννου, τοῦ κατὰ τὴν κλίμακα πρὸς τὸν ποιμένα καὶ καθηγούμενον, ἐκπεφωνημένη· οἷον δεῖ καθ' ἑκάστην μονὴν προεστῶτα διδάσκουσα καὶ ὑποτιθεῖσα.—То же въ № 192, л. 321.

На пергаменныхъ листахъ: 190 и 191 полууставомъ VIII в., въ 2 столбца, отрывки: α') изъ чтенія пророчества Исаіи (на 6 часѣ),—безъ начала; и β') изъ книги Бытія (на вечерни). Нач. Κατέπαυσεν Ἰακὼβ ἐπιτάσσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν κλίνην ἐξέλι-

πεν·—Конца нѣтъ. Чтенія размѣчены знаками для повышенія и пониженія голоса.

Почеркъ письма сходенъ съ № 11-мъ.

188. ($\frac{144}{CXLV}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ житіемъ его.** Пергам. **XII**, листовъ 264 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.). Ἀρσένιй. Ἱερεμίου πατριάρχου, μονῆς Σταυρονικήτα.

На лл. 1—262: πίναξ, предисловія, 30 словъ, «Бесѣда къ пастырю» и статья «Ἀναβαίνετε».—Тѣ же въ №№ 186 и 187.

На л. 263 стихи: Τετερμάτωται κλίμαξ ἡ προκειμένη· δι᾽ ἧς πιστὸς ἄνεισιν ἐκ γῆς εἰς πόλον· ὁ τῇ δέ τοι γὰρ ἀσμένως ἀναβαίνων. Μακαρίου μέμνησο πρὸς Θεόν, φίλε. Листы тверды, кромѣ перваго, на половину оборваннаго.

189. ($\frac{146}{CXLVII}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ житіемъ его и другія статьи.** Пергам., пис. въ **1285** г., листовъ 333 (дл. $5^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἀρσένιй. Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος.

1) на лл. 1—301: предисловія, житіе, 30 словъ, «Бесѣда къ пастырю» и «Ἀναβαίνετε».—Тѣ же въ №№ 186—188.

На л. 278 об. изображена лѣствица, по которой 2 инока восходятъ на небо; приближающемуся къ верхнимъ ступенямъ Господь подаетъ руку, простертую изъ облака. Внизу возлѣ хижины стоятъ иноки, намѣревающіеся восходить по лѣствицѣ, а за ними мужъ руководящій иноковъ, какъ восходить на небо по 30 ступенямъ добродѣтелей.

2) л. 302—321. Преп. Ефрема Сирина. Λόγος περὶ σωτηρίας ψυχῆς καὶ περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως. Нач. Ἡ ἀποταγή, ἣν ἐπὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ποιεῖν ἀπαιτούμεθα.—См. № 136, л. 265 об.

3) л. 322—330. Его же. Εἰς τὸν Ἀντίχριστον. Нач. Πῶς ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλός, μεστὸς πλημμελημάτων.—Въ № 135, л. 440.

4) л. 331. Іоанна Златоустаго ἑρμηνεία εἰς τὸ· Πάτερ ἡμῶν. Нач. Πατέρα λέγεις, ἄνθρωπε, τὸν Θεόν.

Записи:

1) л. 332. Ἰωσὴφ οἰκτρός, εὐτελής, ῥακενδύτης τὴν ἱερὰν κλίμακα ταύτην ἐκ πόθου ἔγραφα χερσί... ταῖς ἰδίαις...

2) Ἡ παροῦσα δέλτος ἐγράφη ἐν ἔτει ͵ςψϞγ′ (6793=1285 г.), ἰνδ. ιγ′. Далѣе изъ записи узнаемъ, что она написана при императорѣ Андроникѣ Комнинѣ Дукѣ Палеологѣ, при патріархѣ Григоріи, «ὃν ἡ

Κύπρος ἤνεγκεν», при игуменѣ обители Архистратига Михаила іеромонахѣ Игнатіи.

3) л. 332 об. Εὔχεσθε κἀμοὶ τῷ γραφεῖ Θεοδοσίῳ μοναχῷ и проч.

4) «Τοιαύτη ἡ βίβλος ἀφιερώθη....» въ обитель Архистратига Михаила, на поминовеніе Іоанникія Булгара, въ схимѣ Іосифа.

5) На л. 333 (бумажномъ) написано, что эта книга Іоанникіемъ Булгаромъ, въ схимѣ Іосифомъ, посвящена въ обитель Пантократора на св. Аѳонской горѣ.

190. ($\frac{361}{CCCXLVIII}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ житіемъ его.** Пергам., пис. въ **1306** году, 4, листовъ 261 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Εὐχὴ τοῦ Ἀγγέλου τοῦ φύλακος τῆς ψυχῆς. Нач. Ἅγιε Ἄγγελε τοῦ Κυρίου.

Статья безъ надписанія. Нач. Μὴ δαπανήσωμεν ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν τῇ τοῦ σώματος φροντίδι.

Л. 2. Стихиры великомученику Димитрію.

На лл. 3—256: предисловія, житіе, 30 словъ, «Ἀναβαίνετε» и «Бесѣда къ пастырю».—Тѣ же въ №№ 186—189.

На л. 257 записи: 1) Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος Δωροθέου.

2) Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον κατὰ μῆνα Μάρτιον, ἔτους ͵ϛωιδ' (6814=1306 г.), ἰνδ. δ', δι' ἐνεργείας τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Ἀρσενίου...

3) Ἰωσὴφ ἱερομόναχος.

Л. 257 об. Статья безъ надписанія. Нач. Γινώσκετε, ὅτι ὀκτώ εἰσιν οἱ λογισμοί, οἱ τὰ κακὰ ἐνεργοῦντες.

Л. 259 об. Εὐχὴ τῆς κοίτης. Нач. Καὶ σὺ μὲν ὑπεράγαθε Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ.

На л. 260 непонятная запись въ 10 строчекъ.

1) ἐμποῦνε· ἐλλέδη· φύσε μεοῦ ἐτ.

2) σκαποῦσαλλά· σκαπουσαλκαουν. γκωτοῦ σελλεϊδηλωμούτ· ἀρχάμνε.

191. ($\frac{199}{CC}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ толкованіемъ Иліи митрополита Критскаго.** Пергам. **XI,** листовъ 523 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_4$ в.). Βιβλίον τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ. Арсеній.

На л. 1, надъ раскрашенною заставкою, написано: «Κλίμαξ ἐξηγημένος ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου Ἡλία μητροπ. Κρήτης».

На лл. 1—523, толкованіе 30 словъ Лѣствицы. Нач. толков. на 1 слово: Πρὸς τοὺς εὐσεβῶς μὲν καὶ πιστῶς βιασαμένους τὸν μέγαν τοῦτον τὴν βίβλον ταύτην συνθεῖναι.—См. ниже въ № 192, л. 8.

Конца толкованія на 30-е слово нѣтъ.—См. въ № 192, гдѣ всѣ толкованія сполна на лл. 8—320, а предисловія къ нимъ на л. 1—7.

192. (t. II, XVI, fol. 229) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ толкованіемъ Иліи митрополита Критскаго.** Пергам. **XII,** въ 2 столбца, листовъ 329 (дл. $7^1/_4$, шир. 5 в.); въ старинномъ досчатомъ переплетѣ, съ 4 наугольниками на нижней доскѣ. Арсеній иг. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Ἰωάννου Κομνηνοῦ γεγονότος μοναχοῦ... στίχοι εἰς τὸν Κλίμακα.

Κῆπον νοητὸν δεικνύοντες τοῦτο τὸ βιβλίον.
Ναὶ ἀδελφέ μου· ὁ ταύτῃ προσομιλῶν τῇ βίβλῳ.
Ἔχουσι οἱ λειμῶνες ἄνθη ποικίλα.

Всего 102 стиха.

Л. 1 об. Ἕτεροι στίχοι εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ αὐτοῦ Κλίμακος. Нач. Ψήγματα χρυσᾶ τοῖς λυδοῖς αἱρεῖ λόγος. Всего 222 стиха.

Л. 3—5. α′) Πρόλογος εἰς τὴν Κλίμακα. Нач. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς.—Это повторяется ниже на л. 320 об.—321. β′) Πίναξ. γ′) Другое предисловіе: Ἐσκόπησεν ὄντως ἀρίστως μάλα. δ′) Βίος ἐν ἐπιτομῇ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, συγγραφαμένου τὴν ἁγίαν Κλίμακα. Нач. Τὸ μὲν τίς ἡ ἐνεγκαμένη—съ толков., коего начало: Ὁ χόρος τῶν ἀΰλων αἴσθησις.—То же въ № 193, л. 17.

Л. 5 об. Ἐπιστολὴ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου ἡγουμένου τῆς Ῥαϊθοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀξιάγαστον τοῦ Σινᾶ ὄρους ἡγούμενον τὸν ἐπίκλην Σχολαστικόν· ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ συγγράμματος ὀνομασθέντα τῆς κλίμακος. Нач. Τῷ ὑπερφυεστάτῳ καὶ ἰσαγγέλῳ.—безъ толкованія.

Л. 6. Ἐπιστολὴ ἀμοιβαία. Ἰωάννης Ἰωάννῃ χαίρειν. Нач. Ἀπεδεξάμην ὡς πρέπουσαν.—частью съ толкованіемъ.

Л. 7. Подъ раскрашенною съ четвероконечнымъ крестомъ заставкою написано: «Τοῦ θεοφιλεστάτου μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Ἠλία ἑρμηνεία εἰς τὴν ἐξήγησιν τῆς ἱερᾶς καὶ θείας κλίμακος... Προθεώρημα α′. Нач. Ὅστις μὲν καὶ ὅσος τὴν ἀρετήν, ὁ τὴν παροῦσαν βίβλον συνθείς. β′. Нач. Ἐπειδὴ κλίμακι προσεοικέναι τὰς τῆς μακαρίας ἀσκήσεως ἀναβάσεις εἴρηκεν.

На лл. 8—320 текстъ 30 словъ Лѣствицы и толкованіе. Нач. толков. 1 слова: Πρὸς τοὺς εὐσεβῶς μὲν καὶ πιστῶς βιασαμένους.—То же въ № 191, л. 1—523.

На л. 320 об. изображеніе лѣствицы съ надписью: Τριαντάριθμος οὐρανόδρομος κλίμαξ, εἰς οὐρανοὺς φέρουσα τοὺς βροτοὺς βᾶσις.

На л. 321 Ἀναβαίνετε, ἀναβαίνετε, ἀδελφοί· съ надписаніемъ: Ἐρώτησις. Ἡ προτροπή, τίς; Ἀπόκρισις. Ἄνοδος τῶν βαθμίδων. Ἐρώτησις. Ποίων; Ἀπόκρισις. Κλίμακος ἐνθέου θεανόδου.

— » — Στίχοι, συγγραφέντες παρὰ τοῦ μοναχοῦ (на полѣ прибавлено: Ἰωάννου), περὶ τῶν ἀναβαινόντων ταύτην τὴν κλίμακα. Нач. Τέλος κλίμακος οὐρανοδρόμου βίβλου. Всего 19 стиховъ.—Въ № 193, л. 389.

— » — Ὁμιλία ἰδικὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ κατὰ τὴν κλίμακα, πρὸς ποιμένα τινὰ καὶ καθηγούμενον ἐκπεφωνημένη· οἷον εἶναι δεῖ διεξιοῦσα τὸν καθ' ἑκάστην μονὴν προεστῶτα, διδάσκουσά τε καὶ ὑποτιθεῖσα. Нач. толков. Ὅταν ἀκούσῃς, ὅτι ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι· καὶ τὸ ἔμπαλιν. Конца толкованія бесѣды нѣтъ, сполна имѣется въ № 193, на лл. 408 об.—417.

Текстъ 30-ти словъ и «Бесѣды къ пастырю» писанъ киноварью, по отдѣламъ, а толкованіе—чернилами.

На л. 328 об. внизу въ XVII вѣкѣ подписано: Τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερώθη ἐν τῇ πανσεβάστῳ μονῇ τῶν Ἰβήρων παρ' ἐμοῦ Θεοδούλου [115]) μοναχοῦ καὶ δομεστίκου τῆς Κυρίας ἡμῶν τῆς Πορτιατίσσης и проч.

На л. 329 послѣдніе 10 стиховъ изъ числа 135, которые имѣются въ № 193, на лл. 417—420. Судя по послѣднему стиху: Καὶ τῆς χοϊκῆς κομνηνῆς ῥίζης κλάδ.... должно думать, что эти стихи принадлежатъ также монаху Іоанну Комнину, какъ и помѣщенные въ началѣ рукописи и на л. 321.

На томъ же л. 329 написано нерадивымъ почеркомъ XVI вѣка начало житія св. Евстаѳія съ дружиною.

На послѣднихъ двухъ бумажныхъ листахъ подписи и изреченія, писанныя разными почерками, расточаютъ похвалы писавшему книгу.

193. ($\frac{180}{\text{t. II, XVII, qu.}}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ схоліями.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 421 (дл. $4^3/_8$, шир. $3^1/_4$ в.). Арсе́нїй д. Δοχειαρίου. Бе лѣтъ, Казе́ннаѧ. Переплетъ старинный, досчатый, въ черной кожѣ, съ мѣдными жучками на обѣихъ доскахъ.

На лл. 1—20: стихи, посланія другъ къ другу игуменовъ Іоанна Раиѳскаго и Іоанна Синайскаго, предисловія, житіе Іоанна Синайскаго и схоліи, тѣ же, что въ № 192, на лл. 1—7.

На лл. 21—388: текстъ 30 словъ Лѣствицы, съ разночтеніями на поляхъ. Послѣ каждаго слова особо написаны схоліи; въ нихъ приводятся свидѣтельства изъ писаній св. отцевъ: Діадоха, Максима, Фотія

[115]) У Маттеи, изд. 1805 г., стран. 269, «Θεοδοσίου» неправильно.

патріарха (л. 29), Θалассія, Исидора Пелусіота, Василія Великаго, св. Антонія, Исаака монаха, Исаіи монаха, Марка аскета, Евагрія, Іоанна Карпаθійскаго, Хрисолога, Григорія Богослова, Дороθея, Аристотеля (л. 127), Θеодора Едесскаго, Григорія Нисскаго, св. Нила, Ефрема, Дидима, Іоанна Златоустаго, Гавріила монаха и молчальника ὄρους Λάτρου (л. 319), царя Льва Мудраго къ нѣкоему Стефану Магистру (л. 330).

Л. 387. Ἀναβαίνετε.—Съ тѣмъ же надписаніемъ, какое въ № 192, на л. 321.

Л. 389. Στίχοι (19) τοῦ γράφαντος τὴν παροῦσαν βίβλον περὶ τῶν ἀναβαινόντων ταύτην τὴν τῆς ἀρετῆς κλίμακα.—То же въ № 192, л. 321.

Л. 390—407. Ὁμιλία πρὸς ποιμένα.

Л. 408 об.—417. Схоліи на «Бесѣду къ пастырю». Нач. Ὅταν ἀκούσῃς.—То же въ № 192, л. 321.

Л. 417 об.—420. Στίχοι, числомъ 135. Нач. Τριὰς παν...—Въ № 192, на л. 329, имѣется только конецъ сихъ стиховъ.

На л. 420 об. запись писца: Ἀδελφέ μου· μὴ ἐπιλάθῃ... περὶ ἐμοῦ τοῦ γεγραφότος ταύτην τὴν βίβλον (объ имени не упомянуто).

На л. 421 запись XVII вѣка: Τοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει τοῦ πάπα Παχωμίου καὶ τὸ ἀφιερώθη εἰς τὴν μονὴν τοῦ Δοχειαρίου, μεθ' ἕτερα λ' βιβλία.

194. ($\frac{200}{CCI}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ толкованіемъ неизвѣстнаго.** Пергам. **XII,** листовъ 124 (дл. $7^3/_4$, шир. $5^3/_4$ в.). Листы тверды. Арсеній ин. Τῶν Ἰβήρων. Γαβριὴλ ἱερομονάχου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ.

Л. 1. Προθεωρία τῆς ἁγίας κλίμακος. Нач. Τὴν ἰσάριθμον ἡμῖν.—То же въ № 185, л. 1 об. и № 193, л. 9.

— » — Πίναξ 30 словъ.

Л. 1 об.—5. Βίος ἐν ἐπιτομῇ св. Іоанна Лѣствичника, съ толкованіемъ, коего начало: Ἀμβροσία λέγεται ἡ ἀθάνατος τροφή.

Л. 5 об.—6. На посланіе Іоанна Раиθскаго нач. толков. Καὶ ἐν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις. На посланіе Іоанна Синайскаго нач. толков. Ἀπάθεια... ἀκινησία ψυχῆς πρὸς κακίας.

Л. 7—113. Текстъ 30 словъ Лѣствицы и толкованіе ихъ. Нач. толков. 1 слова: Ἀποταγὴ πρώτη, ἡ τῶν πραγμάτων ἀποταγή, ἤγουν ἀπαλλαγή.

Л. 114. Τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς.—Въ № 192, л. 3 и 320 об.

Л. 114 об. Ἀναβαίνετε.—Въ № 192, л. 321.

Л. 115. Изображеніе Лѣствицы съ написаніемъ 30 добродѣтелей.

Л. 115 об.—123. Λόγος πρὸς ποιμένα съ толкованіемъ, которое не сходно съ помѣщеннымъ въ №№ 192 и 193.

Л. 124. Σχόλιον εἰς τὸ· Πρόσεχε σεαυτῷ. Нач. Εἰς ζητήσεις δύο τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐνάγει ἡμῖν.

195. ($\frac{312}{CCXCIX}$) **Іоанна игумена Синайскаго Лѣствица, съ службою ему.** Бумажн., **XVI,** 4, листовъ 329 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.). Листы тверды.

На лл. 1—324 посланія другъ къ другу игуменовъ Іоанна Раиѳскаго и Іоанна Синайскаго, предисловія, 30 словъ Лѣствицы, Ἀναβαίνετε, Ὁμιλία πρὸς ποιμένα,—тѣ же, какія въ № 194, только здѣсь безъ толкованій и изложены на ново-греческомъ языкѣ.

На л. 325—329. Ἀκολουθία (стихиры и канонъ) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς κλίμακος.

На л. 329 об. запись: Αὕτη ἡ βίβλος ὑπάρχει τῆς ἁγίας μονῆς τῶν Κωνσταμονιτῶν и проч.

196. ($\frac{248}{CCXXXV}$) **Аввы Варсануфія и ученика его Іоанна вопросы и отвѣты аскетическаго содержанія.** Бум., **XVI,** 4, листовъ 184 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.). Арсеній В. Ξηροποτάμου πέφυκεν ἡ θεία βίβλος αὕτη τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων ͵ζρδ' (7104=1596 годъ) [116]).

На лл. 1—183. Τοῦ ἁγίου Βαρσανουφίου καὶ Ἰωάννου τοῦ μαθητοῦ καὶ συνασκητοῦ αὐτοῦ διδασκαλίαι ψυχωφελεῖς, ἃς διὰ ῥημάτων ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτοὺς ἀδελφοὺς διὰ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου, τοῦ καὶ διακονοῦντος αὐτοῖς καὶ ἡγουμένου τοῦ κοινοβίου, ὃ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ Γάζης, ἐν ᾧ ἡσύχαζον οἱ ἅγιοι οὗτοι γέροντες. Ἐρώτησις α'. Πῶς δύναμαι εἰδέναι τὸν ἐκ τοῦ Θεοῦ λογισμὸν, καὶ τὸν ἐκ τῶν δαιμόνων. Ἀπόκρισις. Нач. Τέκνον, Θεόδωρε· αἰτῶν κατανοῆσαι, τί αἰτεῖς;—Всего до 440 вопросовъ и отвѣтовъ. Нач. послѣдн. отвѣта на л. 182 об. Ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς προσθήσει τῇ πίστει σου, ὦ τιμιώτατε.

На л. 184 об. запись: «Τὸ παρὸν βιβλίον τυγχάνει τῆς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου, πριαθὲν ἐκ τῆς μονῆς Ξενοφῶντος σὺν ἑτέροις πλείοσι βιβλίοις.»

197. ($\frac{265}{CCLII}$) **Анастасія Синаита Путеводитель церковный** (Ὁδηγός) **и другія статьи.** Пергам., **IX,** 4, листовъ 322 (дл. 6, шир. $3^3/_4$ в.); листы ветхи. Арсеній. Τοῦ Παντοκράτορος.

---

116) Эти двѣ записи находятся на двухъ первыхъ внѣ счета листахъ. Кромѣ нихъ тутъ же находится неправильная запись Сіады: «Exscriptus anno Christi 1606.»

Л. 1. ...οὐ δὲ ὅλως θέλημα σαρκικόν.—Начала нѣтъ.

1) л. 3 об. Προθεωρία τῆς ὑποθέσεως τῶν ὅρων τῆς βίβλου, ἧς ἡ ἐπονομία λέγεται Ὁδηγός. Нач. Τῆς καθ' ἡμᾶς ἅπαντας βροτοὺς οὐσίας σύστασις.

2) л. 5. Ἐρωτήσεις πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς καὶ ἀποκρίσεις· πόθεν, ἤτοι ἐκ τίνος ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ παρέλαβεν ἡ ἁγία ἐκκλησία πρὸ πάντων φύσιν.—л. 7. Περὶ πατρότητος.—л. 8. Σχόλια περὶ ὑποστάσεως.—л. 8 об. Πάλιν περὶ φύσεως.—л. 10. Περὶ θελήματος.—л. 10 об. Ἑτοιμολογία ἰδιώματος.—л. 11 об. Περὶ ἐνεργείας ἑτοιμολογία.—л. 13. Ἑτοιμολογία περὶ ἑνώσεως.—л. 13 об. Περὶ ψυχῆς.—л. 14. Περὶ σώματος.—л. 14 об. Περὶ φθαρτοῦ.—л. 15. Ἑρμηνεία τοῦ ὅρου. Нач. Ζῶον κατὰ ἀφορισμὸν τῆς ἀψύχου κτίσεως. л.—15 об. Περὶ πίστεως, περὶ λόγου.—л. 16 об. Ἡ αὐτεξούσιος προαίρεσις.—л. 17. Περὶ τοῦ· Πρὸς τί. Нач. Ἡ φύσις κυρία καὶ πηγαία μήτηρ.—л. 17 об. Ἑτοιμολογία.—л. 19. Εἰδέναι μὲν τοιγε χρὴ, ὅτι τίνα ὀνόματά εἰσι ἀλλόγλωσσα, ἅπερ οὐδὲ δύνανται ἑτοιμολογηθῆναι οἷον σακελλάριος. Нач. Συριστὴ ἐστι σακέλλαρ.—л. 19 об. Σχόλια περὶ τοῦ οἰκονομικῶς. Нач. Τὸ οἰκονομικῶς ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τρεῖς δύναται νοεῖσθαι τρόπους.—л. 20. Σχόλ. Нач. Ἰστέον, ὅσαι σύνθετοι φύσεις· ὡς σύνθετοι πεφύκασιν εἶναι καὶ εὐδιάλυτοι.—л. 20 об. Ἐρώτησις ὀρθοδόξου πρὸς τοὺς αἱρετικούς. Нач. Λέγοντες δύο γεννήσεις.

3) л. 21—141. Ἀναστασίου ἐλαχίστου μοναχοῦ πόνημα περὶ πίστεως ὀρθοδόξου ἀνθρώπου, ὁμολογηθὲν ἐκ τῶν ἁγίων γραφῶν καὶ διδασκάλων. Нач. Ἀρχὴ τῶν λόγων σου, Χριστέ, ἀλήθεια.

Здѣсь въ формѣ разговоровъ православнаго съ еретиками изложены разныя статьи догматико-полемическаго содержанія съ примѣчаніями на поляхъ, направленныя противъ еретиковъ: Несторіанъ, Павликіанъ, Монофизитовъ, Моноѳелитовъ и другихъ. Изъ церковныхъ писателей, упоминаются: Кириллъ папа Александрійскій (л. 47), Амвросій еписк. Медіоланскій (л. 48 об.), Григорій еписк. Нисскій (л. 49), Амфилохій (л. 50), св. еписк. Ириней (л. 51 и 64), Антіохъ еписк. Птолемаидскій (л. 51), Флавіанъ еписк. Константинопольскій (л. 63), Ефремъ (л. 63 об.), Проклъ архіеп. Конст. (л. 64), Игнатій еп. Антіохійскій (л. 71 об.), Іулій еписк. Римскій (л. 72), Григорій еп. Назіанзинъ (л. 72), Аммоній пресвитеръ Александрійскій (л. 100 об.), Северіанъ епископъ Гавальскій (л. 107 об.), Ἀνδρέου Νεστοριανοῦ κεφάλαιον (л. 123—125), Ипполитъ еписк. Римскій (л. 129), Діонисій Ареопагитъ (л. 131 об.).

Л. 135 об. Λόγος προσφωνηθεὶς παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ς' Συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον καὶ φιλόχριστον βασιλέα Κωνσταντῖνον (IV Погонатъ). Нач. Ὑπὸ τῆς τοῦ παντὸς ποιητικῆς τε καὶ συνεκτικῆς δεξιᾶς.

На л. 141 об. Девятистишіе:

Αὕτη ἡ δέλτος ὠφέλιμος ὑπάρχει:
Τοῖς μετὰ πόθου αὐτὴν μετερχομένοις:
Ὁδηγὸς γὰρ ὑπάρχει τῆς ἐκκλησίας:
Καὶ τῶν δογμάτων ὑφηγῆται τὰς ῥήσεις:

Καταβάλλει δὲ τῶν βλασφήμων τὸ στόμα:
Καὶ τὰς λιρώδεις αὐτῶν μηχανουργείας:
Κατ' εὐφραίνει δὲ τῶν πιστῶν τὰς καρδίας:
Ὡς ἀσφαλῆς ὑπάρχουσα ἡ ὁδηγία:
Καὶ σωτηρία πάντων τῶν ὀρθοδόξων.

4) л. 142—171. Νουθεσία γέροντος περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Нач. Γεώργιος ὀνόματι καθήμενος ἐν ὄρει τῶν ἐλαιῶν ἐν τῷ Ταύρῳ τῆς Κιλικίας ἐπὶ βασιλέων Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου (на полѣ прибавлено «τοῦ καβάλλιν λέγει») написано въ формѣ разговора: γέροντος καὶ Κοσμᾶ. Начиная съ листа 165 об. на поляхъ писаны имена: Διονυσίου, Βασιλείου, τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ Νύσσης, Κυρίλλου, ς' Συνόδου, Συμεὼν τοῦ Στυλίτου.

5) л. 171 об.—177. Λεωντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τῆς Κύπρου λόγος περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Нач. Φέρε δὴ λοιπὸν περὶ τῶν σεπτογράφων εἰκόνων ἀπολογίαν ποιήσωμεν.

6) л. 177 об.—182. Св. Григорія еп. Нисскаго. Εἰς τὴν εὕρεσιν τῆς ἁγίας ἀχράντου, ἀχειροποιήτου κα.....ουλιανῶν· ἀναδειχθείσης μὲν ἐν τοῖς χρόνοις Διοκλητιανοῦ βασιλέως τῇ μακαρίᾳ Βάσσῃ, φανερωθείσης δὲ ἐν τοῖς χρόνοις Θεοδοσίου τοῦ πιστοῦ βασιλέως διὰ τοῦ προλεχθέντος ...ίου ἀνδρός. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς ἡμῶν Θεός· ὁ τῇ οὐσίᾳ ἀόρατος.

7) л. 182 об.—191. Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ Δαμασκηνοῦ πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας τῶν εἰκόνων. Нач. Δότε συγγνώμην αἰτοῦντι δεσπόται μου, δέξασθαι πληροφορίας λόγον παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀχρείου.—Въ № 201, л. 139 об.

Л. 192. Его же о св. иконахъ: α'. Πολλῶν τοίνυν. β'. Γινωσκέτω οὖν πᾶς.

8) л. 192 об.—199. Ἰωάννου μοναχοῦ Ἱεροσολύμων συνοδικὸν στηλιτ. и проч. [117]). Нач. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν. Здѣсь на 6-й строчкѣ читается 8-й членъ Символа вѣры: «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ Κύριον καὶ ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον· τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον».

9) л. 199 об.—208. Γρηγορίου πάπα Ῥώμης ἐπιστολή, γραφεῖσα πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων. Нач. Τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου βασιλείας καὶ ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα διὰ τοῦ Αὐγουσταλίου τοῦ Σπαθαροκανδιδάτου βασιλεύσαντός σου.

10) л. 209—212. Его же къ царю Льву второе посланіе. Нач. Τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου βασιλείας καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα διὰ Ῥουφίνου τοῦ ἀποκρισιαρίου ἡμῶν.

11) л. 213—216. Св. Аѳанасія архіеп. Александрійскаго. Λόγος περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει. Нач. Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν.

---

[117]) По № 201, л. 131 об. это посланіе было отправлено къ царю Константину Копрониму.

12) л. 217. Тимоѳея пресвитера церкви Константинопольской къ Іоанну пресвитеру той же Конст. церкви. Περὶ διαφορᾶς τῶν προσερχομένων τῇ ἁγιωτάτῃ ἡμῶν πίστει. Τρεῖς τάξεις εὑρίσκομεν τῶν προσερχομένων τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Нач. Θεοφιλέστατε συλλειτουργὲ Ἰωάννη.

13) л. 218. Блаженнаго Германа патріарха Конст. Λόγος περὶ τῶν πανσέπτων καὶ ἁγίων εἰκόνων. Нач. Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φυλάττοντες τῶν πανευφήμων ἀποστόλων.

14) л. 219—222. Его же. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Συνάδων. Нач. Ἐπιστολὴν τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας ἀποδέδωκεν ἡμῖν Ταράσιος ὁ πανεύφημος πατρίκιος.

15) л. 223. Василія Великаго. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην. Нач. Κατὰ τὴν θέοθεν ἐπικεκληρομένην ἡμῖν ἀμώμητον Χριστιανοῖς πίστιν, ὁμολογῶ καὶ συντίθημι· Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν и т. д.

16) л. 223 об.—224. Евсевія Памфила. Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Нач. Ἀστέριός τις μνημονεύεται τῶν ἐπ᾽ ἀξίας.

17) л. 225. Св. Іеронима пресвитера Іерусалимскаго. Нач. Χάριν τούτου συνεχώρησεν ὁ Θεὸς παντὶ ἔθνει προσκυνεῖν τι χειροποιόν.

18) Св. Софронія епископа Іерусалимскаго. Περὶ τοῦ βίου τοῦ Λατόμου. Нач. Καὶ κάθημαι ἔμπροσθεν τοῦ πυλῶνος.

19) л. 225 об. Св. Діонисія Ареопагита ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ λόγου. Нач. Διὸ τὴν ὁσιωτάτην ἡμῶν ἱεραρχίαν ἡ τελετάρχης ἱεροθεσία.

20) л. 225 об. Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Θεοδώρου ἀναγνώστου Κωνσταντινουπόλεως. Нач. Ζωγράφος τις τὴν εἰκόνα τοῦ Δεσπότου ζωγράφων τὴν χεῖρα ἐξηράνθη.

21) л. 226. Ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας Εὐπραξίας. Нач. Λέγει οὖν ἡ Εὐπραξία τῇ διακόνῳ.

22) л. 226 об. Германа патріарха Константинопольскаго изъ слова Περὶ τοῦ Σουλεημᾶν. Нач. Ὅτε γάρ Σουλεημᾶν ὑπεκρίνατο γλυκὺ и проч.

23) л. 227—241. Выписки объ еретикахъ и о почитаніи св. угодниковъ, св. иконъ и проч. α') л. 227. Ἐκ Παραδεισίου. β') Λειμώνων. γ') Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. δ') л. 229 об. Μακαρίου Γερμανοῦ χρῆσις. ε') л. 229 об. Ἐκ τῶν διαταγῶν τῶν Ἀποστόλων. ϛ') л. 230—233. Τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου ἐπισκ. ἐκ ε' ἐπιστ. πρὸς τοὺς Σμυρναίους. ζ') л. 233 об. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος. η') Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου πατριάρχου Θεοῦ πόλεως ἐξήγησις περὶ τῶν ἐν Περσίδι πραχθέντων, περὶ τῶν μάγων διηγουμένων. θ') л. 234. Ἐκ τοῦ βίου Σιλβέστρου πάπα Ῥώμης μαρτυρίαι. ι') л. 235. Παμφίλου ἱερομάρτυρος—ἐκ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ γενομένης συνόδου ὑπὸ τῶν ἀποστόλων κεφ. τέταρτον. αι') Μαξίμου φιλοσόφου καὶ Ὁμολογητοῦ, л. 236. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. ιβ') л. 237 об. Ἰωάννου ἐπισκόπου Γαβαλῶν ἐκ τοῦ κατὰ Σευῆρον λόγου. ιγ') л. 237 об. Ἐκ τῆς δεήσεως τῶν μοναχῶν καὶ κληρικῶν Ἀντιοχείας κατὰ Σευήρου πρὸς ε' Σύνοδον. ιδ') л. 238. Ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου

Γρηγορίου Ἀρμενίας. ιε') л. 239. Ἐκ ς' οἰκουμενικ. Συνόδου. ις') л. 239 об. Κυρίλλου Ἀλεξ., Γρηγορίου Νύσσης, Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας, Βασιλείου μεγάλου. ιζ') л. 241 ἁγ. Ἀνδρέου ἐπισκ. Κρήτ.

24) л. 241 об.—298. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις περὶ διαφόρων κεφαλαίων, γινόμεναι ἐκ διαφόρων προσώπων πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἀναστάσιον, ὧν τὰς λύσεις ἐποιήσατο· οὐχ ἐξ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐκ πολλῆς πείρας. α'. Ἐρώτησις. Τί ἐστι τὸ σημεῖον τοῦ ἀληθοῦς καὶ τελείου Χριστιανοῦ; Ἀπόκρισις. Οἱ μὲν φασιν, ὅτι πίστις ὀρθὴ καὶ ἔργα εὐσεβῆ. Всего по 102 вопроса и отвѣта. Начало послѣдняго отвѣта на л. 298 об. Πρῶτον μὲν καταγνῶναι τῆς ἰδίας ἀσθενίας καὶ ταλαιπωρίας.

25) л. 299—322. Ἀντιβολὴ γενομένη ἐν Περσίδι μεταξὺ Ἑλλήνων, Ἰουδαίων τε καὶ Χριστιανῶν, περὶ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Нач. Βασιλεύοντος Ῥηνάτου τῆς Περσῶν χώρας, γέγονε φιλονικία μεταξὺ Χριστιανῶν, Ἑλλήνων τε καὶ Ἰουδαίων περὶ Διονυσάρου καὶ Φιλίππου ἱστοριογράφων. Конца нѣтъ.

На л. 72 об. изображенъ четвероконечный крестъ киноварью съ словами: Ἰησοῦς Χριστὸς Υἱὸς Θεοῦ νίκα въ слѣдующемъ видѣ:

IΣ	XΣ
ΥΣ	ΘΥ
NI	KA

Заглавія писаны красивымъ крупнымъ уставнымъ почеркомъ киноварью.

198. ($\frac{270}{CCLVII}$) **Аввы Дороѳея аскетическія слова и Амфилохія еп. Иконійскаго слово.** Пергам., **XI**, 4, лист. 219 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Арсеній в. Διονυσίου.

1) л. 1. Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αἰτήσαντα ἀδελφὸν πεμφθῆναι αὐτῷ τοὺς εὑρεθέντας λόγους τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Δωροθέου. Нач. Ἐπαινῶ σου τὴν προαίρεσιν.—Въ № 162, л. 193.

2) л. 3 об. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δοσιθέου. Нач. Ὁ μακάριος ὄντως καὶ μέγας Δωρόθεος τὸν μονήρη σὺν Θεῷ βίον ἀσπασάμενος, εἰς τὸ τοῦ ἀββᾶ Σερίδου κοινόβιον ἀνεχώρησεν.—Въ № 199, л. 106 об.

3) л. 12 об. Нач. Φροντίσωμεν ἑαυτῶν.—Въ № 162, л. 238 об.

4) л. 20 об. Περὶ ταπεινοφροσύνης.—Въ № 162, л. 207 об.

5) л. 30. Περὶ συνειδήσεως.—Въ № 162, л. 212.

6) л. 34 об. Περὶ τοῦ θείου φόβου.—Въ № 162, л. 214.

7) л. 47 об. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τινὰ στοιχεῖν ἰδίᾳ συνέσει. Нач. Ἐν ταῖς παροιμίαις.—Въ № 162, л. 220.

8) л. 55. Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν πλησίον.—Въ № 162, л. 223 об.

9) л. 65. Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἀεὶ μέμφεσθαι.—Въ № 162, л. 228.

10) л. 74 об. Περὶ μνησικακίας.—Въ № 162, л. 232.

11) л. 80 об. Περὶ ψεύδους.—Въ № 162, л. 235.

12) л. 87 об. Τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου διδασκαλίαι διάφοροι.—Въ № 162, л. 199 об.—207.

13) л. 105 об. Περὶ τοῦ σπουδάζειν ταχέως ἐκκόπτειν τὰ πάθη.—Въ № 162, л. 242 об.

14) л. 114 об. Περὶ φόβου τῆς μελλούσης κολάσεως.—Въ № 162, л. 247 об.

15) л. 125. Περὶ τοῦ ἀταράχως καὶ εὐχαρίστως ὑποφέρειν τοὺς πειρασμούς.—Въ № 162, л. 252.

16) л. 133. Περὶ οἰκοδομῆς καὶ ἁρμολογίας τῶν τῆς ψυχῆς ἀρετῶν.—Въ № 162, л. 257.

17) л. 143 об. Πρὸς τὸν ἔχοντα τὴν διακονίαν τοῦ Κελλαρίου.—Въ № 162, л. 262 об.

18) л. 146 об. Πρός τινας κελλιώτας.—Въ № 162, л. 263 об.

19) л. 150 об. Πρὸς τοὺς ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐπιστάτας καὶ μαθητάς.—Въ № 162, л. 266.

20) л. 154. Περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν.—Въ № 162, л. 267 об.

21) л. 158 об. Ῥήματα διάφορα ἐν συντόμῳ.—Въ № 162, л. 270.

22) л. 160. Περὶ ἀναισθησίας.—Въ № 162, л. 271.

23) л. 161. Πρὸς ἀδελφὸν στενοχωρούμενον ὑπὸ πειρασμῶν. α') Нач. Πρῶτον μέν, τέκνον.

24) л. 162. β') Нач. Μνήσθητι τέκνον.

25) Πρὸς ἀδελφὸν ἐμπεσόντα εἰς μακρὰν ἀσθένειαν, καὶ συμπτώματα διάφορα. Нач. Παρακαλῶ σε τέκνον.

26) л. 162 об. Πρὸς ἀδελφὸν ἐν πειρασμῷ ὄντα. Нач. Εἰρήνη σοι ἐν Χριστῷ, ἀδελφέ.

27) — » — Нач. Ὥσπερ τοῖς σώμασιν αἱ σκιαί.

28) л. 163. — » — Нач. Ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ ἐσμὲν πλάσμα καὶ ἔργον.

29) — » — Нач. Καλῶς ὁ ἀββᾶς Ποιμὴν ἐνόησε τὸ· μὴ μεριμνῆσαί τινας περὶ τῆς αὔριον.

30) л. 163 об. Πρὸς ἀσθενέστερόν τινα ἀδελφόν и проч. Нач. Ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ.

31) л. 164—170. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου πρὸς τὸν μέγαν γέροντα ἅγιον Βαρσανούφιον καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ μαθητὴν τὸν ἀββᾶν Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα προφήτην. Ἐρώτ. α' τοῦ ἀββᾶ Δωροθέου πρὸς τὸν ἀββᾶν Ἰωάννην. Πῶς δυνήσομαι ἐκκόψαι τὴν παῤῥησίαν καὶ κρατῆσαι τῆς γλώσσης μου; Ἀπόκρισις. Διὰ πένθους. Всего по 11 вопросовъ и отвѣтовъ.

Л. 170 об.—171. Ἰστέον, ὅτι δύο γεγόνασι Δωρόθεοι, καὶ δύο Βαρσανούφιοι· οἱ μὲν τὰ Σευήρου νοσήσαντες. οἱ δὲ ὀρθοδοξίαν καὶ τελείαν ἄσκησιν ἀσπασάμενοι.

32) л. 172—219. Блаженнаго Амфилохія, еписк. Иконійскаго. Λόγος

εἰς τὰ ἄκαρπα δένδρα· καὶ ὅπως εἰκόνα φέρουσι κατὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου· τοῦτε βίου τούτου καὶ τοῦ μέλλοντος· καὶ ὅπως αἱ τῶν μετανοούντων ψυχαὶ παραλαμβάνονται ὑπὸ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων· καὶ ὅπως ἀποκαθίστανται ἐκ τῶν τῆς ἀναπαύσεως τόπων· διήγησίς τε μυστικὴ περὶ τῆς θείας λειτουργίας· καὶ τῶν μετεχόντων ἀναξίως ἡ κατάκρισις. Нач. Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν.

На л. 219 об. запись древняго владѣльца книги, въ которой онъ проситъ о прощеніи его погрѣшностей и криптографическая подпись:

π̃ ε ν λ β' α β ω λ ν ψ λ μ' ς χ̃ χ ο λ ν ω λ χ ξ ς θ β ό.

На л. 1 раскрашенная заставка.

199. ($\frac{37}{XXXVIII}$) **Аввы Дороѳея аскетическія слова.** Пергам., **XII,** въ 2 столбца, листовъ 126 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). ἀρсе́нїй ѕі. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελίσμου.

1) л. 1. Нач. Ἐπαινῶ σου τὴν προαίρεσιν.—Въ № 198, л. 1.

2) л. 4 об. Предисловіе къ вопросамъ и отвѣтамъ аввы Дороѳея къ аввамъ Варсануфію и Іоанну. Οὗτος ὁ μακάριος Δωρόθεος τὸν μονήρη βίον ἀσπασάμενος.

Л. 4 об.—8. Самые вопросы и отвѣты, числомъ по 8, а въ № 198, на л. 164—170 по 11 вопросовъ и отвѣтовъ.

3) Аввы Дороѳея διδασκαλίαι διάφοροι.

α'. л. 9. Περὶ ἀποταγῆς.—Въ № 162, л. 199 об.

β'. л. 21 об. Περὶ ταπεινοφροσύνης.—Въ № 162, л. 270 об.

γ'. л. 28 об. Περὶ συνειδήσεως.—Въ № 162, л. 212.

δ'. л. 31 об. Περὶ θείου φόβου.—Въ № 162, л. 214.

ε'. л. 41. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλειν τινὰ στοιχεῖν и проч.—Въ № 162, л. 220.

ς'. л. 46 об. Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν.—Въ № 162, л. 223 об.

ζ'. л. 53. Περὶ τοῦ ἑαυτὸν μέμφεσθαι.—Въ № 162, л. 228.

η'. л. 58 об. Περὶ μνησικακίας.—Въ № 162, л. 232.

θ'. л. 63. Περὶ ψεύδους.—Въ № 162, л. 235.

ι'. л. 68. Περὶ τοῦ μετὰ σκοποῦ и проч. Нач. Φροντίσωμεν ἑαυτῶν.—Въ № 162, л. 238 об.

ια'. л. 73 об. Περὶ τοῦ σπουδάζειν ταχέως ἐκκόπτειν τὰ πάθη.—Въ № 162, л. 242 об.

ιβ'. л. 80. Περὶ φόβου τῆς μελλούσης κολάσεως.—Въ № 162, л. 247 об.

ιγ'. л. 87. Περὶ τοῦ ἀταράχως καὶ εὐχαρίστως ὑποφέρειν τοὺς λογισμούς. Нач. Καλῶς εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ποιμήν.—Въ № 162, л. 252.

ιδ'. л. 92 об. Περὶ οἰκοδομῆς и проч.—Въ № 162, л. 257.

ιε'. л. 100. Περὶ τῶν ἁγίων νηστειῶν.—Въ № 162, л. 267 об.

ις'. л. 103 об. Ῥήματα διάφορα.—Въ № 162, л. 270.

ιζ'. л. 105. Περὶ ἀναισθησίας τῆς ψυχῆς.—Въ № 162, л. 271.

Л. 105 об. Ἰστέον, ὅτι δύο γεγόνασι Δωρόθεοι.—Въ № 198, л. 170 об.

ιη'. л. 106 об. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Δοσιθέου.—Въ № 198, л. 3 об.—12.

ιθ'. л. 113. Ἑρμηνεία τινῶν ῥητῶν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ψαλλομένων μετὰ τροπαρίων εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Нач. Ἡδέως ἐλάλουν ὑμῖν ὀλίγα περὶ τῶν ψαλμῶν.

κ'. л. 117. Ἑρμηνεία τινῶν ῥητῶν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ψαλλομένων εἰς ἁγίους μάρτυρας. Нач. Διὰ τοῦτο καλόν ἐστιν, ἀδελφοί, τὸ ψάλλειν ἐκ τῶν λόγων τῶν θεοφόρων ἁγίων.

κα'. л. 120 об. Πρός τινας κελλιώτας.—Въ № 162, л. 263 об.

κβ'. л. 123 об. Πρὸς τοὺς ἐν μοναστηρίῳ ἐπιστάτας καὶ μαθητάς.—Въ № 162, л. 266.

Предъ началами словъ раскрашенныя заставки.

200. ($\frac{151}{\text{CLII}}$) **Максима Исповѣдника творенія.** Пергам., **XI,** листовъ 227 (дл. 6¼, шир. 5 в.). Ἀρсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) Πρόλογος τῶν παρακειμένων и проч. Нач. Φυσικὸν μὲν τοῖς λογικοῖς πέφυκε κάλλος ὁ λόγος· λόγου δὲ κάλλος.

2) л. 3—160. Πρὸς Θαλάσσιον ὁσιώτατον πρεσβύτερον καὶ ἡγούμενον περὶ διαφόρων ἀπόρων τῆς ἁγίας γραφῆς. Нач. Τῆς σαρκὸς κατὰ τὴν σχέσιν λογικῶς τὴν ψυχὴν ἀποχωρίσας. Всего по 65 вопросовъ и отвѣтовъ. На поляхъ писаны схоліи почеркомъ XI и XII вѣка.

3) л. 161—194. Къ Елпидію. Περὶ ἀγάπης κεφάλαια υ' (400), καὶ πρόλογος, коего начало: Ἰδοὺ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικοῦ βίου λόγῳ καὶ τὸν περὶ ἀγάπης λόγον πέπομφα τῇ σῇ ὁσιότητι, πάτερ Ἐλπίδιε. Нач. 1-й главы: Ἀγάπη μέν ἐστι διάθεσις ψυχῆς ἀγαθή.

4) л. 195—207. Περὶ θεολογίας καὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, κεφάλαια ρ'. Нач. 1-й главы: Εἷς Θεὸς ἄναρχος, ἀκατάληπτος.

5) л. 207 об.—223. Γνωστικῶν κεφαλαίων ρ'. Нач. 1-й гл. Εἷς Θεὸς, ὅτι μία θεότης.

6) л. 223 об.—226. Ἄλλα κεφάλαια ει'. Нач. 1-й гл. Ἕν ἐστι τὸ ὑπεράναρχον καὶ ὑπερούσιον ἀγαθόν.

На л. 226 об. запись древняго владѣльца: «Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ δούλου σου Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ ἀνάπαυσον αὐτόν».

201. ($\frac{413}{\text{CCCLXXXVI}}$) **Іоанна Дамаскина творенія.** Пергам., **IX,** 8, листовъ 149 (дл 4⅛, шир. 2¾ в.).

1) л. 1—124. Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως съ конца 21 гл. Περὶ φωτός, πυρὸς и проч. Послѣдняя (101-я) глава — περὶ ἀναστάσεως. На поляхъ стариннымъ славянскимъ почеркомъ писаны переводъ и толкованіе нѣкоторыхъ словъ греческаго текста.

2) л. 124 об.—131. Ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς Ἰορδάνην ἀρχιμανδρίτην περὶ τοῦ Τρισαγίου ὕμνου. Τῷ θεοτιμήτῳ καὶ ζήλῳ θείῳ κεκοσμημένῳ κυρῷ Ἰορδάνῃ ἀρχιμανδρίτῃ Ἰωάννης. Нач. Τοῦ πρός σέ μου πόθου ἡ ἀκρότης, ὦ πατέρων ἄριστε.

3) л. 131 об.—139. Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἱεροσολυμήτου πρὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον (Копрониму). Нач. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα. О св. Духѣ читается на 131 листѣ обор. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ Κύριον καὶ ζωοποιὸν· τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον· τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον.—См. то же въ № 197, л. 192 об.

4) л. 139 об.—149. Τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ Δαμασκηνοῦ πρὸς τοὺς καταλέγοντας εἰκόνας, λόγ. β΄. Нач. Δότε συγγνώμην.—Въ № 197, л. 182 об. Конца здѣсь недостаетъ.

202. ($\frac{402}{\text{CCCLXXVI}}$) **Іоанна Дамаскина творенія.** Пергам., **XI**, 8, листовъ 261 (дл. $3^3/_4$, шир. 3 в.). Арсенїй нѣ. Λαύρα.

Л. 1—4. Πίναξ 100 главъ богословія Іоанна Дамаскина, подъ заглавіемъ «Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως».

1) л. 5. Космѣ епископу Маіумскому Ἰωάννης μοναχός. Нач. Τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας καὶ τὸ εὔπορον τῆς γλώσσης.

2) л. 7—70. Іоанна Дамаскина 68 философскихъ главъ. 1 глава Περὶ γνώσεως. Нач. Οὐδὲν τῆς γνώσεώς ἐστι τιμιώτερον· ἡ γὰρ γνῶσις φῶς ἐστι ψυχῆς λογικῆς.

3) л. 71—261. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ὅτι ἀκατάληπτον τὸ θεῖον· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ζητεῖν καὶ περιεργάζεσθαι τὰ μὴ παραδεδομένα ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν. Нач. первой главы: Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς Υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς· ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.—Всего 100 главъ. Въ № 201 первыхъ 21-й главы нѣтъ.

203. ($\frac{141}{\text{CXLII}}$) **Іоанна Дамаскина творенія.** Пергам., **XII**, лист. 325 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.). Арсенїй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

На лл. 1—3 и послѣднихъ четырехъ бомбицынныхъ и ветхихъ писаны въ XIV в. главы: Περὶ θελήματος, περὶ οὐσίας, φύσεως, ὑποστά-

σεως, съ надписаніемъ: Τοῦ ἁγίου Μαξίμου, также: Ἁγίου Ἰουστίνου ἐκ τοῦ περὶ προνοίας (л. 322), Григорія Нисскаго, Златоустаго и Василія Великаго.

На лл. 4—6 Πίναξ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ δογματικῶν κεφαλαίων τοῦ Δαμασκηνοῦ.

1) л. 7—9. Посланіе Космѣ, еп. Маіумскому. — То же въ № 202, л. 5.

2) л. 10—92. Изложеніе 68 философскихъ главъ: Περὶ γνώσεως и проч.—Въ № 202, л. 7.

3) л. 93—319. Изложеніе 103 богословскихъ главъ о Православной вѣрѣ. На листѣ 121, здѣсь имѣется особая противъ № 202 глава ιγ΄. Ἔτι περὶ θείων ὀνομάτων ἀκριβέστερον. Нач. Τὸ θεῖον ἀκατάληπτον ὄν. Глава 12 въ № 202 соединена съ 11, а главы 59 и 60 въ № 202 заключаются въ одной 38 главѣ. Прочія главы такого же состава, только расположены въ другомъ порядкѣ.

4) л. 319. Раздѣленіе философіи. Нач. Διαιρεῖται ἡ κατὰ Χριστὸν φιλοσοφία εἰς τρία· εἰς πρακτικὸν τούτου, εἰς γνωστικὸν τούτου, εἰς θεολογικὸν τούτου.

Пергаменные листы тверды, бѣлы и чисты, кромѣ первыхъ и послѣднихъ.

204. ($\frac{433}{\text{t. II, XV, qu.}}$) **Іоанна Дамаскина богословіе** (или точное изложеніе православной вѣры). Бум., **XVI**, 4, листовъ 107 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). Без̾ лѣт̾ казенная. Τῶν Ἰβήρων. «Διονυσίου Ἰβερήτου, ῥακενδύτου καὶ ἀρχιμανδρίτου».

На л. 1 выписки изъ твореній св. Ефрема и Максима и двѣ строчки еврейскія.

Листы 2 и 3 бѣлые.

На лл. 4—105. Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως во 100 главахъ.—То же въ № 202, на лл. 71—261.

На л. 105 об. въ 5 стихахъ запись, изъ которой видно, что писалъ сію книгу Ἀβεσσαλὼμ въ ͵ζριε΄ (7115=1607) году.

На л. 106 об. Εἰς ὀφφίκιον. Нач. Ὡς ἔθος δ' ἐστὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως.

На л. 107 об. Стихи и запись писца послѣднихъ листовъ о прибытіи его въ монастырь (?) ἐν ἔτει ͵ζρλδ΄, μηνὶ Μαΐῳ β΄.

205. ($\frac{374}{\text{CCCLXI}}$) **Θеодора Студита 126 огласительныхъ поученій подъ названіемъ**

«Малый Катихизисъ». Пергам., **X**, 4, листовъ 292 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.), въ началѣ ветхи. Арсенїй ҂ді. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελίσμου.

На лл. 1—6 Πίναξ, въ которомъ исчисляются 134 слова Θеодора Студита и другія двѣ статьи: α′) Διαθήκη его же, β′) Τοῦ ὁσίου Ναυκρατίου ἐπιστολή, которыхъ въ сей книгѣ нѣтъ, какъ нѣтъ и послѣднихъ словъ.

На лл. 6 об.—7. Іоанна Златоустаго. Λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Нач. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος [118]).

1) л. 8. Подъ раскрашенною съ золотомъ заставкою написано заглавіе: Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου, ἡγουμένου τῶν Στουδίου, κατηχήσεις πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητάς, περὶ τοῦ ἐναγωνίως διανύειν τὸν ὅλον ἡμῶν βίον. Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἐπειδὴ ἠξιώθημεν χάριτι Χριστοῦ τὸ ἅγιον Πάσχα ἀποπληρῶσαι.—Въ № 206, л. 1.

2) л. 9. Μετὰ τὸ Πάσχα· καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίου Δομετίου. Ὅτι χρὴ ἀποθνήσκειν ἡμᾶς ἀεὶ τὸν προαιρετικὸν θάνατον, καὶ περὶ εὐταξίας. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· [119]). Τὸ Πάσχα παρῆλθεν· καὶ ἡ ἑορτὴ συνετελέσθη.—Въ № 206, л. 2.

3) л. 11. — » — Ὅτι δεῖ περιπατεῖν ἡμᾶς ἀξίως τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος· καὶ τοῦ διωγμοῦ, οὗ δεδιώγμεθα διὰ Κύριον. Нач. Χαρᾷ χαίρομεν οἱ ταπεινοί, ὁρῶντες ὑμᾶς δι᾽ ἔτους ἀφικνουμένους ἐνταῦθα.—Въ № 206, л. 4.

4) л. 13. — » — Περὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτοῖς· καὶ φεύγειν τοὺς ὀλεθρίους τόπους καὶ τρόπους τῆς ἁμαρτίας. Нач. Καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ μετὰ τὴν ἑορτὴν πάλιν πρὸς διάλεξιν ἐλθεῖν.—Въ № 206, л. 6.

5) л. 15. — » — Περὶ τοῦ φοβεροῦ κριτηρίου· καὶ περὶ τοῦ ἀσφαλῶς διαμείβειν τὰς ἡμέρας τῆς παρούσης ἡμῶν ζωῆς. Нач. Ἡ ἐπιμονὴ τῆς παρούσης ζωῆς, μὴ ῥαθυμίαν ὑμῖν ἐμποιείτω.—Въ № 206, л. 8.

6) л. 17. Πρὸ τῆς μεσοπεντηκοστῆς· ὅτι δεῖ εὐωδιάζειν ἑαυτοὺς διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀναλήψεως. Нач. Τῇ Χριστοῦ ἀναστάσει καὶ ἡ κτίσις.—Въ № 206 сего нѣтъ, а въ № 207, л. 8 об.

7) л. 19. Πρὸ τῆς ἀναληψίμου. Περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ θεαρέστως ἀναστρέφεσθαι ἐν ἑαυτοῖς. Нач. Ἑορτῶν ἑορτὴ ἡμῖν· καὶ ἡ ἐν προθύροις ἀνάληψις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.—Въ № 206 нѣтъ, а въ № 207, л. 9 об.

---

[118]) Надъ словомъ надписано: «Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ μετὰ τὸν ἀσπασμόν». У Монфокона, въ изд. твореній Іоанна Злат. 1836 г., т. 8, ч. 2, стр. 932, это слово значится in spuriis. Въ Венеціанскомъ изданіи катихизическихъ поученій преп. Θеодора Студита 1676 г., стр. 146, къ слову «Εἴ τις εὐσεβής» напечатано преп. Θеодора Студита προοίμιον, коего начало: Τί τοῦτο, πατέρες καὶ ἀδελφοί;

[119]) Обращеніемъ «Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες» начинается каждое поученіе; а потому для краткости, при дальнѣйшемъ описаніи, оно не будетъ повторяться.

8) л. 21. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν. Ὅτι δεῖ μετὰ καθαροῦ συνειδότος μετέχειν τῶν ἁγιασμάτων· ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἀναληψίμῃ. Нач. Ἡ ἀναλήψιμος πάρεστι· καὶ ἡ ἑορτή.—Въ № 206 нѣтъ, а въ № 207, л. 11.

9) л. 22 об. Πρὸ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς· Περὶ τῆς καθόδου τοῦ ἁγίου Πνεύματος· καὶ τοῦ θανάτου τοῦ ταπεινοῦ Εὐπρεπιανοῦ. Нач. Ἐπὶ τῇ Πεντηκοστῇ πάρεσμεν.—Въ № 207, л. 12 об.

10) л. 26 об. Εἰς τοὺς Ἁγίους Πάντας. Ὅτι οὐχ οἱ δι᾽ αἵματος μόνον μάρτυρες, ἀλλὰ καὶ οἱ διὰ βίου ἐνθέου πολιτευόμενοι. Нач. Ἑορτὴ μέν ἐστιν ἑορτῶν ἡ ἁγία Πεντηκοστή.—Въ № 207, л. 15.

11) л. 28 об. Κυριακὴ α΄. Διδασκαλία περὶ εἰρήνης. Нач. Εἰρήνης ἡμέρα ἡ Κυριακή· ἐν αὐτῇ γὰρ ὁ Κύριος.—Въ № 207, л. 16 об.

12) л. 30 об. Κυρ. β΄. Ὅτι χρὴ μετ᾽ αἰδοῦς καὶ ἀγάπης Θεοῦ διαμείβειν τὸν βίον ἡμῶν, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Εὐδοκίμου. Нач. Αὐτὴ ἡ ἡμέρα τῆς Κυριακῆς, ἣν ἑορτάζομεν.—Въ № 207, л. 18.

13) л. 32. Κυρ. γ΄. Περὶ μνήμης θανάτου καὶ ἀπολογίας τῶν βεβιωμένων ἡμῖν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ Κριτηρίου. Нач. Ἡ μὲν ἡμέρα ἀναστάσιμος.—Въ № 207, л. 19.

14) л. 34 об. Μετὰ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Θεοδώρου. Περὶ τῆς ἐνθέου ἡμῶν πολιτείας· καὶ τοῦ μὴ ὑποπτήσειν ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Нач. Λαλεῖν ἡμᾶς δεῖ, ἀλλὰ μὴ σιωπᾶν.—Въ № 206, л. 9 об.

15) л. 37. Μετὰ τὴν μνήμην τοῦ Προδρόμου, δογματική. Περὶ τιμῆς καὶ προσκυνήσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων. Нач. Χθὲς ἐπειδὴ ἑωρτάσαμεν τὴν μνήμην τοῦ Προδρόμου.—Въ № 206, л. 11 об.

16) л. 39 об. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους. Περὶ νεκρώσεως τῶν παθῶν, καὶ τοῦ πνευματικοῦ θερισμοῦ. Нач. Καιρὸς ὁ παρὼν τοῦ θέρους.—Въ № 206, л. 13 об.

17) л. 41 об. Εἰς τὸ θέρος. Περὶ τοῦ πνευματικοῦ θερισμοῦ καὶ τῆς ἐπιτεταγμένης ἀσκήσεως τῶν τοῦ Χριστοῦ θεραπόντων. Нач. Θέρους ὥρα, καθὼς ὁρᾶτε.—Въ № 206, л. 15 об.

18) л. 43 об. Εἰς τὸ θέρος. Περὶ ἀπροσπαθείας τῶν τῇ δὲ ἡδέων· καὶ ἐφέσεως τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν. Нач. Ἔκλυσιν ποιεῖται τοῦ σώματος ἡ ὥρα θέρους.—Въ № 206, л. 17.

19) л. 46. Μετὰ τὴν μ΄ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Περὶ ὑπομονῆς, καὶ τοῦ προσίεσθαι τοὺς ἐρχομένους πρὸς ἀποταγήν. Нач. Παρατρέχων παρατρέχει ὁ χρόνος.—Въ № 206, л. 19.

20) л. 47 об. Εἰς τὴν μεταμόρφωσιν, ὅτι δεῖ φυλάττειν ἡμᾶς τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς τὴν ὡραιότητα ἀκηλίδωτον, καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Τὰ προεόρτια τῆς θείας μεταμορφώσεως.—Въ № 206, л. 20 об.

21) л. 50 об. Περὶ μνήμης θανάτου· ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως Μιχαήλ, τοῦ ἁγ. μητροπ. Συνάδων. Нач. Πολλαὶ πανηγύρεις ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ θεῖαί τε καὶ ἀνθρώπιναι.—Въ № 206, л. 23 об.

22) л. 52 об. Περὶ τῆς κοιμήσεως Ἰωάννου τοῦ ἁγιωτ. μητροπ. Χαλκη-

δόνος, καὶ ὅτι γνωριοῦμεν ἀλλήλους ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ. Нач. Μικρὸν ἀποδημήσαντες ἀφ' ὑμῶν ἐν ταῖς προλαβούσαις ἡμέραις.—Въ № 206, л. 25.

23) л. 55 об. Εἰς τὴν παραμονὴν τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Περὶ τῆς ἐνταῦθα πνευματικῆς πανηγύρεως καὶ ἐντεύξεως τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Нач. Πανηγύρεις ἐπιτελοῦνται κατὰ καιρόν.—Въ № 206, л. 27 об.

24) л. 57 об. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἰνδίκτου. Περὶ τῆς ἀνυπερβλήτου δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης, καὶ μίσους τοῦ διαβόλου καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ἀρχὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰσελήλυθεν ἤδη.—Въ № 206, л. 29.

25) л. 60. Εἰς τὰς τρύγας. Περὶ τοῦ μὴ ἐκφέρειν ἀκάνθας καὶ τριβόλους παθῶν, ἀλλὰ καρποφορεῖν τοὺς τῆς ἀρετῆς βότρυας. Нач. Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω καινότερον.—Въ № 206, л. 31.

26) л. 62 об. Τῇ ὑψώσει. Περὶ τοῦ· μὴ κατάγειν ἑαυτοὺς εἰς πάθη ἀτιμίας· μὴ δὲ ἡγεῖσθαι ἡδεῖαν εἶναι τὴν ἡδονήν. Нач. Χαρᾷ χαίρομεν ὁπηνίκα ἐπισταίη ἑορτὴ δεσποτική.—Въ № 206, л. 33.

27) л. 65. Εἰς τὸν σπόρον. Περὶ τοῦ πνευματικοῦ σπόρου, καὶ τοῦ ἀγρυπνεῖν ἐν ταῖς θείαις μελέταις. Нач. Ὁ παρὼν καιρὸς σπόρου ἐστί.—Въ № 206, л. 35.

Поученіе 28-е здѣсь опущено, а въ № 206, на лл. 36 об.—38, оно озаглавлено такъ: Εἰς σπόρον· περὶ πίστεως и проч. Нач. Γῆ μὲν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ σπειρουμένη.—Въ № 207, л. 44 об.

29) л. 67 об. Εἰς τὴν μνήμην τοῦ μάρτυρος Θαδδαίου. Περὶ εὐχαριστίας καὶ διδασκαλίας, περὶ προσκυνήσεως τῆς Χριστοῦ εἰκόνος. Нач. Πολλοὺς ἡμῖν τρόπους ἔδωκεν ὁ Θεός.—Въ № 206, л. 38 об.

30) л. 70. Εἰς ἅγιον Παῦλον τὸν ὁμολογητήν. Περὶ τῆς ἀφάτου κηδεμονίας τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, καὶ ἀσφαλείας τοῦ κατὰ Θεὸν, καὶ ἀνεπιλήπτου ἡμῶν βίου. Нач. Πολλὴ καὶ ἄφατος ἡ περὶ ἡμᾶς τοῦ Κυρίου.—Въ № 206, л. 40 об.

31) л. 72 об. Πρὸ κοιμήσεως τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου. Περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως· καὶ ὅτι ὁ παρὼν διωγμὸς οἷς μὲν ὕλη ἀρετῆς καθέστηκεν, οἷς δὲ κακίας. Нач. Ἠσθένησα καὶ πάλιν εὐχαῖς ὑμῶν ἀνακέκλημαι.—Въ № 206, л. 42 об.

32) л. 75 об. Πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Περὶ τῶν γενεθλίων τοῦ Σωτῆρος, καὶ τοῦ εὐτόνως ἔχεσθαι τῆς ἀσκητικῆς ἡμῶν ζωῆς. Нач. Ἤδη τὰ Θεοφάνια ἐγγίζουσι.—Въ № 206, л. 44 об.

33) л. 78. Περὶ μνήμης θανάτου καὶ κατανύξεως· ῥηθεῖσα μετὰ μίαν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν (вверху на полѣ послѣ добавлено «Πλάτωνος»). Нач. Χθὲς τὴν μνήμην τοῦ μακαρίου πατρὸς ἡμῶν ἐπετελέσαμεν.—Въ № 206, л. 46.

34) л. 79 об. Ἀναμέσον τῶν ἑορτῶν. Περὶ τῆς ἐνταῦθα ἀποβιώσεως, καὶ τῆς ἐν βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν καταπαύσεως. Нач. Ἰδοὺ μεταβαίνομεν ἀπὸ ἐνιαυτοῦ εἰς ἐνιαυτόν.—Въ № 206, л. 47 об.

35) л. 81 об. Εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Περὶ παρθενίας, καὶ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Μέμνονος. Нач. Οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες.—Въ № 206, л. 48 об.

36) л. 84. Μετὰ τὰ φῶτα. Περὶ τοῦ ἐρηρεισμένους εἶναι ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἡμῶν, καὶ περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Θεοδούλου, ῥηθεῖσα ἀνὰ μεταξὺ τῶν ἑορτῶν. Нач. Ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἔτεσιν ἑορτάσαντες.—Въ № 206, л. 50 об.

37) л. 87. Μετὰ τὰ φῶτα. Ὅτι οὐ δεῖ ἑορτάζειν ἐν κραιπάλαις τε καὶ μέθαις, καὶ περὶ μνήμης θανάτου. Нач. Αἱ ἑορταὶ ἤδη παρῆλθον.—Въ № 206, л. 53.

38) л. 89 об. Εἰς τοὺς βίους τῶν πατέρων. Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι τοὺς βίους τῶν πατέρων, καὶ ἐμμένειν ἡμᾶς, ἐν ᾧ ἐκλήθημεν παρὰ τῷ Θεῷ. Нач. Διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἀναθεωροῦντες.—Въ № 206, л. 54 об.

39) л. 92. — » — Ὅτι δεῖ ζηλοῦν τοὺς βίους τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν. Нач. Οὐδὲν μακαριώτερον τοῦ βίου ἡμῶν.—Въ № 206, л. 56 об.

40) л. 94 об. — » — Περὶ τοῦ πολιτεύεσθαι ἡμᾶς ἐν καινότητι ζωῆς· καθὼς διὰ τοῦ ἁγίου σχήματος ἐπηγγέλμεθα. Нач. Ὃν τρόπον πεινῶντες ἐπιθυμοῦμεν τοῦ φαγεῖν.—Въ № 206, л. 57 об.

41) л. 97 — » — Περὶ τοῦ ἀναθεωρεῖν ἡμᾶς τοὺς βίους τῶν πατέρων πρὸς τὸ ζηλοῦν τὰ τούτων κατορθώματα. Нач. Ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις ἐπειδὴ ἀναγινώσκομεν τοὺς βίους τῶν ἁγίων.—Въ № 206, л. 59.

42) л. 99. Εἰς τὴν μνήμην τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ· ὅτι οὐδὲν τῶν ἐν ἀνθρώποις μακάριον πλὴν τῆς ἀρετῆς· αὕτη γὰρ μόνη ἀξία μακαρισμοῦ. Нач. Τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν πλοῦτον μακαρίζουσιν, οἱ δὲ δυναστείαν.—Въ № 206, л. 60 об.

43) л. 101. Εἰς μάρτυρα Θαδδαῖον καὶ Ἀντώνιον τὸν ὅσιον. Περὶ εὐεργεσίας Θεοῦ καὶ ἀναγωγῆς τοῦ θεολήπτου καὶ ὡραίου ἡμῶν βίου. Нач. Ἀεὶ τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ ἀπολαύοντες.—Въ № 206, л. 62.

44) л. 104. Περὶ τοῦ μὴ κατὰ πρόσκλησιν ποιεῖν τι πρὸς τὴν ἀδελφότητα τόν τε οἰκονόμον, καὶ εἴ τινα ἄλλον ἐν τῇ ἐμπιστευθείσῃ αὐτῷ διακονίᾳ· ἀλλὰ συμπαθῶς καὶ φιλαδέλφως· ὡς ἂν δοξάζοιτο Θεός. Нач. Ἴσως ἐλύπησεν ὑμᾶς ἡ προλαβοῦσα κατήχησις καθαφαμένη ὑμῶν τῆς τιμιότητος.—Въ № 206, л. 63 об.

45) л. 106. Περὶ ἀτακτησάντων ἀδελφῶν ἐπιτίμησις, καὶ διδασκαλία παραινετικὴ περὶ εὐταξίας. Нач. Μικρὸν ἀπεδημήσαμεν ἀφ' ὑμῶν.—Въ № 206, л. 65.

46) л. 108 об. Περὶ εἰρήνης καὶ πραότητος, ἐπιεικείας τε καὶ παρθενίας. Нач. Οὔτε ἐγὼ ὀφείλω κόρον λαμβάνειν.—Въ № 206, л. 66.

47) л. 111. Κυριακὴ τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου. Ὅτι οὐ δεῖ ἐᾶν τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς ἐγχρονίζειν ἐν ἡμῖν· καὶ περὶ τοῦ μὴ τύπτειν. Нач. Οὐ μέγα τι ποιοῦμεν κατὰ μίαν σαββάτων.—Въ № 206, л. 68 об.

48) л. 114. Κυριακῇ τοῦ ἀσώτου. Περὶ ὑπακοῆς, ὁμονοίας τε καὶ εἰρήνης. Нач. Πάλιν ἐπὶ τῶν αὐτῶν εἶμι λόγων [120]).—Въ № 206, л. 70.

49) л. 117. Τῇ παραμονῇ τῆς ἀποκρέου. Περὶ ἐγκρατείας καὶ τῆς προκειμένης ἡμῖν ὁμολογίας. Нач. Τὰς παρούσας ἡμέρας οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἑορτὰς ὀνομάζουσι.—Въ № 206, л. 72.

50) л. 119. Τῇ Κυριακῇ τῆς ἀποκρέου. Περὶ τῆς μεγάλης καὶ ἐπιφανοῦς ἡμέρας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀποκρέου. Нач. Νόμος καθολικός ἐστι κατὰ τὴν παροῦσαν ἡμέραν ἀποσιτίζεσθαι τοὺς βιωτικοὺς κρεῶν.—Въ № 206, л. 73 об.

51) л. 120 об. Τῆς δ' τῆς τυροφάγου. Περὶ τοῦ· εὐθάρσους καὶ ἀνδρείους εἶναι ἐν τῷ παρόντι διωγμῷ. Нач. Πρόκειται ἡμῖν σήμερον περὶ ἐγκρατείας διαλεχθῆναι.—Въ № 206, л. 74 об.

52) л. 123 об. Τῇ παραμονῇ τῆς τυροφάγου. Περὶ ἐγκρατείας καὶ προσευχῆς. Нач. Πολλάκις μακαρίζων ὑμῶν τὸν βίον.—Въ № 206, л. 76.

53) л. 126. Τῇ. Κυριακῇ τῆς τυροφάγου. Περὶ νηστείας, καὶ ὅτι τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ὑπηκόου ὑποτακτικοῦ ἀληθὴς νηστεία ἐστὶν, ἡ ἐκκοπὴ τοῦ οἰκείου θελήματος. Нач. Ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν Θεός· ὁ διδοὺς ἡμῖν τὸ ζῆν.—Въ № 206, л. 78.

54) л. 127 об. Περὶ νηστείας καὶ ἀπαθείας· ῥηθεῖσα ἐν ἀρχῇ τῶν νηστειῶν. Нач. Ὁ τῆς τεσσαρακοστῆς καιρός.—Въ № 206, л. 79.

55) л. 131. Τῇ παρασκευῇ τῆς α' ἑβδομάδος. Περὶ τοῦ καταχοσμεῖν τὴν ἄφθαρτον ἡμῶν οἰκείαν διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἀναλήψεως. Нач. Βιωτικοὶ μὲν ἄνδρες ὁπηνίκα οἰκίαν ἐγείρωσι πολυτελῆ.—Въ № 206, л. 80 об.

56) л. 133 об. (Этотъ листъ бумажный.) Τῇ Κυριακῇ τῆς α' ἑβδομάδος. Περὶ τοῦ ὑπὲρ δύναμιν ἐκτείνεσθαι ἡμᾶς ἐν τοῖς κατὰ Θεὸν σπουδάσμασιν· καὶ τοῦ διατρέφειν τὴν ψυχὴν ἐν τοῖς πνευματικοῖς θεωρήμασιν. Нач. Ἐπειδὴ πᾶσα ἀρχὴ δύσκολος.—Въ № 206, л. 82 об.

57) л. 135. Τῇ δ' τῆς β' ἑβδομάδος. Περὶ τοῦ φυλάττειν τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν φθοροποιῶν παθῶν. Нач. Ἐπειδὴ ἐνηστεύσαμεν τὴν πρώτην ἑβδομάδα.—Въ № 206, л. 83 об.

58) л. 137. Τῇ παρασκευῇ τῆς β' ἑβδομάδος. Περὶ ὁμονοίας καὶ ἀγάπης, καὶ τοῦ ὑποῖσαι γενναίως τὰ ἐπίπονα τῆς ἀρετῆς, ὑπὲρ τοῦ τυχεῖν βασιλείας οὐρανῶν. Нач. Χαίρω ἐφ' ὑμῖν ὁ ταπεινός, ὅτι ἐν ὁμονοίᾳ πορεύεσθε.—Въ № 206, л. 85.

59) л. 139. Τῇ Κυριακῇ τῆς β' ἑβδομάδος. Περὶ τοῦ ἠπίως καὶ εὐμαρῶς διανύειν ἡμᾶς τὰς ἡμέρας τῶν νηστειῶν ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἀτελευτήτου ζωῆς. Нач. Καλὴ ἡ νηστεία, ἐὰν ἔχῃ τὰ ἰδιώματα αὐτῆς.—Въ № 206, л. 86.

60) л. 141. Τῇ δ' τῆς γ' ἑβδομάδος. Περὶ τῆς ἐνθένδε ἀθρόας μεταχωρήσεως, καὶ διδασκαλία περὶ τοῦ ἀσφαλῶς τηρεῖν τὰς ἑαυτῶν αἰσθήσεις,

---

[120]) Въ № 208, л. 6. Πάλιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἴημι λόγον.

καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῶν ἐκτόπων ἐπιθυμιῶν. Нач. Ἁγίου πατρὸς παρόντος καὶ διδασκάλου.—Въ № 206, л. 87.

61) л. 142 об. Τῇ παρασκευῇ τῆς γ' ἑβδομάδος. Ὅτι οὐ δεῖ ὑποβάλλειν ἑαυτοὺς ἐν τοῖς πειρασμοῖς, καὶ περὶ νηστείας. Нач. Χθὲς ταραχή, καὶ σήμερον γαλήνη.—Въ № 206, л. 88 об.

62) л. 144 об. Εἰς τοὺς ἁγίους μ' μάρτυρας. Περὶ τοῦ μιμεῖσθαι ἡμᾶς τὰ τοῦ Κυρίου παθήματα. Нач. Ὡς καλὸν ἡμῖν ἐγένετο ἡ ἀπὸ τοῦ τῆδε μοναστηρίου διάστασις.—Въ № 206, л. 89 об.

63) л. 146. Ἱστορικὴ περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ἐν Βουλγαρίᾳ Χριστιανῶν· ἐν τῇ ἁγίᾳ μ', ἕνεκα τῆς κρεωφαγίας. Нач. Ἐν τῇ παρούσῃ κατηχήσει βούλομαι ὑμᾶς ἀπὸ διηγήματός τινος προτρέψασθαι εἰς παράκλησιν.—Въ № 206, л. 90 об.

64) л. 149. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν α'. Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ὅτι δεῖ πνευματικῶς ἑορτάζειν· ῥηθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ εὐαγγελισμοῦ. Нач. Ὁ Εὐαγγελισμὸς πάρεστι· καὶ τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν ἐστιν ἡ πρώτη.—Въ № 206, л. 92 об.

65) л. 151. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν β'. Περὶ παρθενίας. Нач. Ἐπειδὴ ὁ Εὐαγγελισμὸς πάρεστιν.—Въ № 206, л. 94.

66) л. 153. Τῆς δ' τῆς μέσης ἑβδομάδος. Ὅτι τὸ Πάσχα τοῦτο τύπος ἐστὶ πρὸς τὸ μέλλον καὶ αἰώνιον Πάσχα· καὶ περὶ ὑπομονῆς καὶ ἀνδρείας. Нач. Ἡ τεσσαρακοστὴ ἤδη παριππεύει.—Въ № 206, л. 95.

67) л. 155. Τῇ παρασκευῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος. Ὅτι ἐν τῇ νεκρώσει τῶν παθῶν καὶ τῇ ἀναστάσει τῶν ἀρετῶν· τοῦτ' ἐστι τὸ ἑορτάζειν καθ' ἑκάστην καὶ πασχάζειν Κυρίῳ τῷ Θεῷ. Нач. Ἐγγίζει ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα.—Въ № 206, л. 96 об.

68) л. 156 об. Εἰς τὸ ἔαρ. Ὅτι δεῖ ἡμᾶς ἀνακαινίζεσθαι ἐπὶ τὰ πρόσω δι' ὑπομονῆς τῶν προσπιπτόντων ἡμῖν ὁρωμένων καὶ ἀοράτων πειρασμῶν. Нач. Ὅτι ὁ χειμὼν παρῆλθε, καὶ τὸ ἔαρ εἰσῆλθεν.—Въ № 206, л. 98.

69) л. 158 об. Εἰς τὴν μ', καὶ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Πλάτωνος. Ὅτι οἱ ἐν θλίψει καὶ στενοχωρίαις τὸν βίον διαμείψαντες, ἀλύπου τινὸς καὶ ἀρρήτου ἡδονῆς ἀπολαύσουσιν. Нач. Παντὶ ἀνθρώπῳ ἀρχομένῳ καὶ λόγου καὶ πράγματος.—Въ № 206, л. 99.

70) л. 160 об. Εἰς τὸ τέλος τῆς μ'. Περὶ τοῦ ὑποῖσαι ἡμᾶς πᾶσαν βάσανον, κατὰ μίμησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων. Нач. Ἴσως ἐλύπησεν ἡμᾶς ἡ προλαβοῦσα κατήχησις, ὑποφήνασα πειρασμοὺς μελετᾶσθαι καθ' ἡμῶν.—Въ № 206, л. 100 об.

71) л. 162 об. Τῇ παρασκευῇ τοῦ Λαζάρου. Ὅτι δεῖ φυλάττειν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῆς τοῦ διαβόλου πανουργίας· καὶ περὶ τοῦ μὴ ἀφιδιάζειν. Нач. Εἴρηκεν ο Κύριος ἐν τοῖς εὐαγγελίοις· Σίμων, Σίμων· ἐζήτησεν ὁ σατανᾶς.—Въ № 206, л. 102.

72) л. 165. Τῇ δ' μεγάλης ἑβδομάδος. Περὶ τοῦ σωτηρίου πάθους· καὶ διδασκαλία περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπομονῆς. Нач. Ἡ παροῦσα ἡμέρα ἁγία καὶ προσκυνητή.—Въ № 206, л. 103 об.

73) л. 167 об. Τῇ ς' μεγάλης ἑβδομάδος. Περὶ τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Πάντοτε μὲν οὖν τὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.—Въ № 206, л. 106.

74) л. 170. Κατὰ Μιχαὴλ τοῦ ἀσεβῶς βεβασιλευκότος· κατά τε τὴν ἐνδιάστροφον πίστιν· καὶ περὶ τοῦ μὴ ξενοπαθεῖν ἡμᾶς ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Нач. Ἐμοὶ μὲν τὸ λέγειν οὐκ ὀκνηρόν.—Въ № 206, л. 107 об.

75) л. 172 об. Ὅτι χρὴ ἀπαρρησίαστον εἶναι τὸν κατὰ Θεὸν ζῆν ἑλόμενον· καὶ περὶ τοῦ εὐχαρίστως φέρειν τὰ ἐπώδυνα· ἀποσκοποῦντας πρὸς τὴν μέλλουσαν μισθαποδοσίαν. Нач. Ἐβουλόμην ἕνα ἕκαστον ὑμῶν κατὰ πρόσωπόν μου ὁρᾶν.—Въ № 206, л. 109 об.

76) л. 174. Περὶ μνήμης θανάτου καὶ τοῦ μισεῖν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου. Нач. Ὡς καλὴ ἡ κατήχησις· ὡς ὠφέλιμος ἡ ὑπόμνησις.—Въ № 206, л. 110 об.

77) л. 175 об. Περὶ τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀνοθεύτου ὑποταγῆς καὶ ὁμολογίας ἡμῶν· καὶ τοῦ φυλάττειν τὰς θείας ἐντολάς. Нач. Ἄλλο ἐστὶ τὸ κατὰ σάρκα σιτηρέσιον ὑμῶν.—Въ № 206, л. 111 об.

78) л. 177. Περὶ τοῦ νουνεχῶς ἀκούειν τῶν ἁγίων γραφῶν. Нач. Πάντες μὲν ἄνθρωποι ἔχομεν καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα.—Въ № 206, л. 112 об.

79) л. 179 об. Ὅτι οὐ χρὴ ἀθυμεῖν, ἀλλὰ ἀνδρίζεσθαι εἰς τὸ ἔργον, εἰς ὃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός. Нач. Τὸ ῥάθυμον ἡμῶν διεγείρων ὁ Ἀπόστολος.—Въ № 206, на л. 114.

80) л. 181 об. Διδασκαλία περὶ πίστεως. Нач. Τὸ ὀφειλόμενον ὑμῖν σιτηρέσιον τοῦ λόγου.—Въ № 206, л. 115 об.

81) л. 183 об. Περὶ ἀγάπης τοῦ καθηγουμένου· καὶ τοῦ μὴ ἀσχολεῖσθαι ἐν τοῖς ματαίοις τοῦ βίου· ἀλλ' ἐπεκτείνεσθαι πρὸς τὰ κρείττονα. Нач. Ἐπιθυμίᾳ ὑμῖν διαλέγομαι.—Въ № 206, л. 117.

82) л. 185 об. Περὶ τοῦ καθαίρειν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ διὰ τῆς θεοδωρήτου μετανοίας. Нач. Ἐλύπησεν ὑμᾶς ἡ πληγὴ τοῦ ποδός μου.—Въ № 206, л. 118.

83) л. 187 об. Εὐχαριστήριος ἐπὶ τῷ ἱκανῶς ξενίζειν ἡμᾶς τοὺς παραβάλλοντας ἀδελφοὺς ἡμῶν. Нач. Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Κυρίῳ.—Въ № 206, л. 119 об.

84) л. 189 об. Ὅτι οὐ χρὴ διδόναι ἀφορμὴν τοῖς ζητοῦσιν ἀφορμήν· καὶ περὶ τοῦ ἀγωνίζεσθαι κατὰ τῶν παθῶν. Нач. Πρὸς τὰ φθάσαντα λυπηρὰ εὔκαιρόν ἐστι τὸ τοῦ ἀποστόλου εἰπεῖν.—Въ № 206, л. 121.

85) л. 192. Διδασκαλία περὶ τοῦ φυγεῖν τὴν ὀλεθρίαν ἡδονήν. Нач. Ἡλίκον ἀγῶνα ἔχειν τὸν διδάσκαλον περὶ τῶν μαθητῶν.—Въ № 206, л. 122 об.

86) л. 193 об. Περὶ εὐχαριστίας καὶ τοῦ μὴ ὀκλάζειν ἐν τοῖς πειρασμοῖς. Нач. Ἐν τοῖς τρισὶν ἔτεσι τούτοις καινήν τινα ζωὴν διαζῶμεν.—Въ № 206, л. 123.

87) л. 196. Περὶ ἀκτημοσύνης καὶ τοῦ μὴ μεμονωμένως ζῆν. Нач. Μεγίστην δωρεὰν ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός.—Въ № 206, л. 124 об.

88) л. 197 об. Περὶ μνήμης θανάτου. Нач. Τί οὕτω καλὸν καὶ ὠφέλιμον τῇ ψυχῇ.—Въ № 206, л. 126.

89) л. 200. Ὅτι δεῖ μετὰ πάσης προθυμίας καὶ προαιρέσεως κατεργάζεσθαι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν. Нач. Καιρὸς μὲν τῷ παντὶ πράγματι.—Въ № 206, л. 127 об.

90) л. 202. Ὅτι οὐ δεῖ ἀνοίγειν θύραν τῷ διαβόλῳ διὰ τῆς παραδοχῆς τῶν πονηρῶν ἐνθυμήσεων. Нач. Οὐκ ἀκόπως ὑμῖν διαλέγομαι τὰ βραχέα ταῦτα.—Въ № 206, л. 129.

91) л. 204. Περὶ τοῦ προθύμως ἀντιπαρατάττεσθαι ἐν πολέμῳ τῶν ἀλιτηρίων δαιμόνων. Нач. Ἀδολεσχοῦμεν ἔτι· τί καὶ πῶς ἀποβήσεται.—Въ № 206, л. 130.

92) л. 206. Ὅτι οὐ δεῖ διαλογίζεσθαι ἡμᾶς ἐν τῇ παρατάσει τοῦ διωγμοῦ· ἀλλ' ἐπὶ Θεὸν ἀναφέρειν τὸν λόγον. Нач. Ἡ μὲν ἐπιθυμία ἡμῶν καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεόν.—Въ № 206, л. 131 об.

93) л. 208 об. Περὶ τῶν ἐν ταῖς ἡδοναῖς τῆς σαρκὸς δελεασθέντων· καὶ πάλιν διὰ μετανοίας ἀνακληθέντων. Нач. Οὐδὲν ἐμπόδιον τῷ σωθῆναι προαιρουμένῳ.—Въ № 206, л. 133.

94) л. 210. Περὶ τῶν νομιζομένων δυσχερῶν ἐν τῷ κοινοβιακῷ βίῳ περὶ χαρῶν δὲ ὄντων διὰ τὴν ἀποκειμένην ἡμῖν ἐλπίδα ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ μοναχικὸς βίος στενὸς καὶ τεθλιμμένος.—Въ № 206, л. 134 об.

95) л. 212. Περὶ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ καὶ τοῦ χρηστοῦ καταλύματος τῆς αἰωνίου ζωῆς. Нач. Πᾶς ὁ ὁδεύων ὁδὸν μακράν τε καὶ τραχεῖαν.—Въ № 206, л. 136.

96) л. 216. Περὶ τῆς διαζεύξεως τοῦ ἀδελφοῦ Καρτερίου· καὶ διδασκαλία περὶ ὁμονοίας καὶ εἰρήνης. Нач. Πολλάκις διαλεγόμενος ὑμῖν ἐδόκουν οὐκ ἀναγκαίως διαλέγεσθαι.—Въ № 206, л. 138.

97) л. 218 об. Περὶ τοῦ ὑποστέλλεσθαι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ὑποπεσόντων ἐν ἐπιτιμίοις, καὶ αὖθις προσχωρήσαντας τοῖς ἑτεροδόξοις. Нач. Πάλιν πόλεμος γέγονεν, ὥς φασί.—Въ № 206, л. 139 об.

98) л. 221. Περὶ τοῦ ὑπείκειν τῷ καθηγουμένῳ· καὶ τοῦ μετ' εὐχαριστίας ὑποφέρειν τὰ ἆθλα τῆς ὑποταγῆς. Нач. Χαίρω ἐφ' ὑμῖν ὁ ταπεινός.—Въ № 206, л. 141 об.

99) л. 223. Περὶ τοῦ καθηλῶσθαι ἡμᾶς τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ διαφυγεῖν τὰς ψυχολέθρους ἐφόδους τῶν δαιμόνων. Нач. Ὅτι ἔξοδος τῶν Ἀγαρηνῶν γέγονεν.—Въ № 206, л. 143.

100) л. 225 об. Περὶ τοῦ δεξιῶς ἀπευθύνειν τὸν νοῦν πρὸς τὰ ἄρρητα τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ κάλλη. Нач. Ὧδε ὁ νοῦς ἀεί· ὧδε ἡ καρδία γρηγοροῦσα.—Въ № 206, л. 144 об.

101) л. 227 об. Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, ἀποκλαύσεως τε τῶν ἀποστατησάντων ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ διδασκαλία περὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας. Нач. Ὀλίγον τὸ ἀκροατήριον τῶν τινῶν ἀδελφῶν ἀποδημησάντων.—Въ № 206, л. 145 об.

102) л. 230. Περὶ τῆς πανουργίας τοῦ δολεροῦ ὄφεως· καὶ ὅτι τῇ ἀληθινῇ ταπεινώσει καὶ βασιλικῇ ὁδῷ πορευόμενοι, διαφύγοιμεν αὐτοῦ τὰς πολυμόρφους μηχανάς. Нач. Πᾶσι μὲν ἀπαιτεῖ με ἡ παροῦσα ἡμέρα.—Въ № 206, л. 147.

103) л. 232. Περὶ τοῦ φυλάττειν τὰς θείας ἐντολάς, καὶ τῆς δικαίας ἀπειλῆς τῶν ἀμελῶς διακειμένων. Нач. Ὁ πλάσας ἡμᾶς Θεὸς καὶ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγών.—Въ № 206, л. 148 об.

104) л. 234 об. Περὶ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀληθινῆς ἀγάπης, καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὸν καθηγούμενον, καὶ τῆς φοβερᾶς ἐτάσεως τοῦ δικαίου Κριτοῦ. Нач. Ἃ μὲν οὖν διελέχθην ἐν τῇ προτέρᾳ κατηχήσει διὰ τοὺς τηνικαῦτα παρόντας.—Въ № 206, л. 150.

105) л. 237. Περὶ τοῦ καθαίρειν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν παθῶν, καὶ ἀναλαμβάνειν τοὺς τῆς ἀρετῆς πόνους. Нач. Τάχα δόξειέ τις λέγειν.—Въ № 206, л. 151.

106) л. 239 об. Περὶ τοῦ νηφαλέως καὶ ἐγρηγορότως διακυβερνᾷν τὸν πλοῦν τῆς ζωῆς ἡμῶν. Нач. Ἄλλη τίς ἐστι θάλασσα ὁ βίος ὁ ἀνθρώπινος.—Въ № 206, л. 152 об.

107) л. 241 об. Περὶ μνήμης θανάτου, καὶ τοῦ μὴ ἀμελῶς διακεῖσθαι ἐν τῇ μεταλήψει τῶν ἁγιασμάτων. Нач. Χθὲς ἐπειδὴ ἐλήλυθε βασιλικός.—Въ № 206, л. 154.

108) л. 245. Περὶ τοῦ εὐκινήτους εἶναι πρὸς τὰ τῆς ἀρετῆς σκάμματα. Нач. Ἡ ἀρετὴ ἀεικίνητόν τι πρᾶγμα.—Въ № 206, л. 156.

109) л. 247. Περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Θεοσώστου, καὶ τοῦ εὐσεβῶς καὶ ὁσίως διαβιῶναι. Нач. Ἄρτι ἐντελῶς μεμαθήκαμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ.—Въ № 206, л. 157 об.

110) л. 249 об. Περὶ τῆς χαροποιοῦ ἡμῶν βιωτῆς· καὶ τοῦ μὴ ἀκηδιᾷν ἐν τῇ τοῦ ἐχθροῦ πάλῃ. Нач. Χαίρειν μὲν ἐν Κυρίῳ πᾶσι.—Въ № 206, л. 159.

111) л. 252. Περὶ ὑπομονῆς καὶ κατανύξεως· Нач. Λαλῶν ἔτι λαλήσω, καὶ παρακαλῶν, ἔτι παρακαλέσω.—Въ № 206, л. 161.

112) л. 254 об. Περὶ τῆς τελευταίας ἡμέρας καὶ ἐπιφανείας τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Στενή μου ἐστὶν ἡ διανοία.—Въ № 206, л. 162 об.

113) л. 257. Περὶ πίστεως, καὶ ἀγάπης, καὶ παρθενίας. Нач. Δύο εἰσὶ τὰ σώζοντα τὸν ἄνθρωπον.—Въ № 206, л. 164.

114) л. 260. Περὶ τῆς μοναδικῆς πολιτείας καὶ ἀντιπαρατάξεως ἐπὶ τῆς ἤδη ἐνισταμένης αἱρέσεως. Нач. Οὐ παύσομαι τούτῳ τῷ καλῷ ὀνόματι.—Въ № 206, л. 165 об.

115) л. 262 об. Περὶ μνήμης θανάτου καὶ κοιμήσεως τοῦ ἀδελφοῦ Ἰακώβου, καὶ περὶ μετανοίας. Нач. Ἕως ποτὲ ἐγὼ μὲν ὁ ταπεινὸς ἔσομαι.—Въ № 206, л. 167.

116) л. 264 об. Περὶ τῶν ἀνὰ χεῖρα ὁρατῶν καὶ ἀοράτων πειρασμῶν τε καὶ θλίψεων, καὶ ἐπιτεύξεως τῆς μακαρίας ζωῆς. Нач. Ὅτι ἐλήλυθε πρὸ

βραχέος ὁ πνευματικὸς ἡμῶν ἀδελφὸς κυρ. Εὐστράτιος.—Въ № 206, л. 168 об.

117) л. 267. Περὶ τῆς καταπτώσεως τοῦ ἀδελφοῦ Μέμνονος· καὶ παραγγελία περὶ τοῦ μὴ μόνους εἶναι· ὡς ἂν φύγοιμεν τὰ διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐγγινόμενα ἡμῖν φθοροποιὰ πάθη. Нач. Πάντοθεν ἐπιθυμῶ περιποιεῖσθαι ὑμῖν λόγον παρακλήσεως.—Въ № 206, л. 170.

118) л. 269 об. Περὶ ἀσφαλείας τῆς ἀκλινοῦς ὁμολογίας, καὶ ὑποταγῆς ἡμῶν καὶ εὐτόνου προσοχῆς, καὶ διεγέρσεως τῶν διακονιῶν. Нач. Ἄλλοι μὲν ἄλλοις χαίρουσι καὶ καλλωπίζονται διηγήμασι.

119) л. 272. Ὅτι ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεὸν διὰ τῆς φυλακῆς τῶν θείων ἐντολῶν ἀπτόητός ἐστιν ἐν καιρῷ ἐξόδου ἀπὸ τῆς τῶν δαιμόνων ἐπιστασίας· καὶ περὶ μνήμης θανάτου, καὶ ἀγάπης. Нач. Θανάτου προκειμένου τοῦ κοινοῦ πᾶσιν ἐπιτιμίου.—Въ № 206, л. 173.

120) л. 275. Ὅτι οὐ χρὴ τοὺς ἐσταυρωμένους τῷ κόσμῳ κεχηνέναι ἐν τοῖς ματαίοις τοῦ βίου, ἀλλὰ βελτιοῦσθαι πρὸς τὰ κρείττονα. Нач. Ἐοίκασιν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, ὡσεὶ ὧραι παρατρέχουσαι.—Въ № 206, л. 175.

121) л. 278. Περὶ μνήμης θανάτου, καὶ περὶ γέροντός τινος τιμίου τελευτήσαντος. Нач. Πολλῶν οὐσῶν ἐπωφελῶν διηγήσεων.—Въ № 206, л. 176 об.

122) л. 280 об. Περὶ τοῦ ἐπιμόνως καὶ εὐψύχως δουλεύειν τῷ Κυρίῳ· καὶ τοῦ εὐτόνως διανύειν τὸν δρόμον τῆς ἀσκήσεως ἡμῶν. Нач. Καλὸν τὸ ἐπιτήδευμα, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀγρυπνίας.—Въ № 206, л. 178.

123) л. 283. Περὶ τοῦ ἀόκνως βαίνειν εἰς τὴν πνευματικὴν πορείαν ἡμῶν, μισεῖν τε τὰ ἡδέα τοῦ τῇ δε βίου· καὶ περὶ τῆς μακαρίας μονῆς ἡμῶν. Нач. Σύνηθες τοῖς ὁδοιποροῦσιν ἀλλήλους διεγείρειν.—Въ № 206, л. 179 об.

124) л. 285. Περὶ τοῦ μὴ ἀνοίγειν ἡμᾶς θύραν τοῖς πάθεσιν· ἀλλ' ἔξω τῶν ἀτόπων ἐπιθυμιῶν ὑπάρχειν. Нач. Ἱκανὸς χρόνος παρελήλυθεν, ἀφ' οὗπερ διεκόπημεν τῆς συνήθους κατηχήσεως.—Въ № 206, л. 181.

125) л. 287 об. Περὶ ὑπακοῆς καὶ τοῦ μετὰ πίστεως καὶ ἐν καρδίᾳ καθαρᾷ ἐπὶ πάσῃ διακονίᾳ προθυμεῖσθαι. Нач. Δεδοικὼς τὸ κρίμα τοῦτο τάλαντος.—Въ № 206, л. 183.

126) л. 290. Ὅτι δεῖ τοὺς ἐσταυρωμένους τῷ κόσμῳ διὰ τῆς ἀληθινῆς ἀποταγῆς τε καὶ ὑποταγῆς περιχαρῶς ἔχειν τὴν διάζευξιν τοῦ σώματος. Нач. Βραχὺ μὲν ἠσθένησα ἐπὶ τοῦ παρόντος.—Въ № 206, л. 184 об.

127) л. 292. Περὶ τοῦ θαρσαλέως καὶ ἀνδρείως ἐνίστασθαι πρὸς τοὺς ἀναπτομένους ἀνθρωπίνους πειρασμούς. Нач. Οὐκ ἄκαιρον τὸ λαλεῖν καὶ ἀκούειν κοινωφελῶς. Конца нѣтъ, а послѣднія слова на л. 292 об. φησὶ γάρ· οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν.... Въ № 206, л. 186 и 187, написано сполна.

Съ этой рукописи въ XVII вѣкѣ сдѣланъ переводъ на славянскій языкъ. На поляхъ листовъ встрѣчаются славянскія выраженія переводчика: л. 13, въ концѣ 3 поученія «воспрянути подобае вострезвитися», на л. 32, въ концѣ 12 поученія «и злосращный». Почеркъ письма по-

хожъ на почеркъ чудовскаго монаха справщика Евѳимія. Въ слав. рукописи Моск. Синод. Библ. подъ № 159 послѣднее поученіе прерывается на словахъ: «глетъ бо: сѵщїи во начальствѹющє нѣсть грѣхъ» —соотвѣтствующихъ концу описываемой греческой рукописи. Въ греческой рукописи подробнѣе указано содержаніе поученій и время, въ которое онѣ произносились.—Всѣ эти поученія на греческомъ и латинскомъ языкахъ напечатаны въ IX томѣ Patrum Nova Bibliotheca. Romae. 1882.

206. ($\frac{375}{CCCLXII}$) **Ѳеодора Студита 123 огласительныхъ поученія.** (1—5, 14—131). Пергам., **XI**, 4, листовъ 192 (дл. $5^3/_4$, шир. 4 в.). Арсеній из. Τῶν Ἰβήρων.

Поученія расположены въ одинаковомъ порядкѣ съ № 205. Здѣсь нѣтъ поученій 6—13, которые въ № 205 на лл. 17—34.

Слѣдующихъ статей нѣтъ въ № 205:

1) л. 36 об.—38. Λόγ. 28. Εἰς τὸν σπόρον. Περὶ πίστεως· καὶ τοῦ μη εἰκῇ καὶ μάτην δαπανᾷν τὴν ζωὴν ἡμῶν· καὶ ὅτι ὄναρ καὶ σκιά εἰσι τὰ παρόντα πρὸς τὰ μέλλοντα. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· γῆ μὲν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ σπειρουμένη.—Въ № 207, л. 44 об.

2) л. 188. Λόγ. 128. Περὶ ὑποταγῆς καὶ ἐκκοπῆς θελημάτων. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· πλήττειν μὲν οἶδεν ὁ κατηχητικὸς λόγος τοὺς ἐλλιπεῖς.

3) л. 189. Λόγ. 129. Ὅτι χρὴ δι' ἐπιμόνου προσευχῆς ἀνταγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς ἀοράτους ἐχθροὺς καὶ περὶ τοῦ ἐκπεφευγέναι τῆς τῶν αἱρετικῶν κοινωνίας. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· βραχὺς ἡμῖν ὁ λόγος τῆς παρακλήσεως.

4) л. 191. Λόγ. 130. Περὶ μνήμης θανάτου καὶ περὶ παρθενίας. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἄλλων μὲν ἄλλοι καιροὶ διορίζονται.—Въ № 208, л. 47.

5) л. 192 об. Λόγ. 131. Περὶ τῆς ἐνθέου πολιτείας καὶ μακαρίας διαγωγῆς ἡμῶν. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἐν μὲν τοῖς προλαβοῦσιν. Здѣсь изъ этого поученія имѣются только 3 первыя строчки, а въ № 208, на лл. 54—56, помѣщено сполна.

Пергаменъ грубо выдѣланъ и промасленъ.

207. ($\frac{376}{CCCLXIII}$) **Ѳеодора Студита 76 огласительныхъ поученій.** Пергам., **XI и XIII**, 4, листовъ 200 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.), изъ нихъ лл. 115—118 бумажные, ветхіе. Арсеній. Τοῦ Παντοκράτορος.

1) лл. 1—111 и 113 об.—120 содержатъ въ себѣ 75 поученій, которыя въ № 205 помѣщаются на лл. 8—173 въ томъ же порядкѣ.

Одно поученіе (71-е) въ описанныхъ выше рукописяхъ №№ 205, 206 не встрѣчается:

На л. 111 об.—113. Λόγ. 71. Τῇ κυριακῇ Βαϊοφόρῳ. Περὶ τῆς καταστάσεως τῶν νηστειῶν καὶ διδασκαλία πρὸ τῆς ἀνοίξεως τοῦ μοναστηρίου. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἤδη πρὸς αὐτὴν ἐσμὲν τὴν ἀποπεραίωσιν τῶν νηστειῶν. Листы 1—114 и 119—120 пергаменные, писаны въ XI вѣкѣ.

На лл. 105—120 замѣтны на поляхъ древнія желтоватыя крупныя уставныя буквы VI в.

2) л. 121—199. Ἀποφθέγματα, безъ начала и конца. Здѣсь собраны разныя нравоучительныя изреченія изъ Священнаго писанія Ветхаго и Новаго Завѣта, твореній Св. отцевъ, также изреченія древнихъ языческихъ писателей; изъ нихъ упоминаются имена: Менадра, Епикура, Сократа, Поліэна, Критія, Кипсела, Секста, Кира, Питтака, Тимона, Ромила, Антигона, Александра, Филистіона, Филона, Демосѳена, Фокіона, Хараклія, Плутарха, Мосхіона, Катона, Лизандра, Діогена, Епикура, Ираклита, Ѳеспидія, Аристотеля, Исократа, Антигона, Эпаминонда, Филиппа, Епиктита, Херимона, Агапита, Димокрита, Димонакта, Пелопида, Клеанѳа, Хрисиппа, Лукіана, Зинона, Діона, Еврипида, Клитарха, Кратона, Ѳеогнида, Мусіонія, Аристиппа, Дифиллія, Анакреона, Ксанѳиппы, Геродота, Антигора, Іерона, οἰνοπίδ.., Димитрія Фалерейскаго, Аристонима, Эзопа, Емпедокла, Платона, Солона, Гликона, Вита, Навагія, Ѳалеса, Ἰωσήπου, Арріана, Εὐήνου, Филимона, Сотіона, Павкрата, Аполлонія, Χάρητος, Θεοφράστου, Софокла, Ликурга, Ксенократа, Филонида, Симонида, Евклида, Σερίνου, Милисія, Эліэна, Пиѳагора, Φαβωρίνου, Левкиппа, Ѳеопомпа, Филострата, Эсхина, Архимеда, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, Γηρίνου, Прокопія Софиста, Μητροδώρου, Ζαλεύχου, Анахарсиса, Βίωνος, Ἀγαθῶνος, Ѳукидида, Ксенофонта, Хилона, Писидиппа, Ἀρκεσιλάου, Δημάδου, Πειρίθου, Κράτητος, Ἀπελλῆς. Прерываются изреченія въ 71 главѣ: περὶ τοῦ· ὅτι οὐκ ἀεὶ τὸ πλεῖον ἄριστον. Въ этой 2-й части рукописи почеркъ XIII вѣка и пергаменъ другой.

208. ($\frac{211}{\text{CCXII}}$) **Ѳеодора Студита 67 избранныхъ огласительныхъ поученій.** Бум., **XV**, листовъ 166 (дл. 7, шир. 5 в.). изъ нихъ первые два листа пергаменные съ подписями. Арсеній їн. Φιλοθέου.

На лл. 3—163 содержатся 67 поученій, которымъ въ № 205 соотвѣтствуютъ слѣдующія: 47, 48, 49, 50—71, 89, 72 и 73, 37, 38, 39, 42, 103—108 и 112.

Л. 47—49. Λόγ. περὶ μνήμης θανάτου καὶ παρθενίας.—Въ № 206 это на л. 191.

Л. 54—56. Λόγ. περὶ τῆς ἐνθέου πολιτείας и проч.—Въ № 206—только начало статьи, на л. 192.

Л. 163 об.—165. Іоанна Златоустаго Λόγος κατηχητικός, ἀναγι-

νωσχόμενος παρὰ τοῦ προεστῶτος τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Κυριακῇ. Нач. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος.—Въ № 205, л. 6 об.—7.

На л. 165 перечисляются Богослужебныя и Свято-отеческія книги прежняго владѣльца сей рукописи.

На л. 166 стихи, въ которыхъ выражается похвала твореніямъ Θеодора Студита, съ свидѣтельствомъ о принадлежности рукописи Филоθееву монастырю, и упоминается προεστῶς Λουκᾶς ὁ θαυμάσιος ἐν μονοτρόποις.

209. ($\frac{45}{XLVI}$) **Іоанна Ксифилина патріарха Константинопольскаго 38 бесѣдъ, въ которыхъ объясняются Воскресныя Евангелія.** Бумажн., пис. въ **1552–1553** году, листовъ 409 (дл. 7, шир. $4^3/_4$ в.). Переплетъ старинный, досчатый, въ черной кожѣ. «ѣ҃ѯ҃ филикѡ. а҆рсе́нїй р҃н҃д.» Τῶν Ἰβήρων. Δανιὴλ ἱερομόναχος.

На оборотѣ верхней переплетной доски и на 1 листѣ писанъ отрывокъ изъ какого-то слова, безъ начала и конца.

На л. 1 об. Φιλοθέου. Нач. Μεσάσαντες τὸ πέλαγος, ἀδελφοί, τῆς νηστείας.

На л. 2 и 3. а) Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου. б) Стиховъ 8. Нач. Σῶσον, τὸν Βενέδικτον, Πάτερ, τὸν σὸν ἱκέτην. в) Внизу подпись: ͵αφνβ'. Σεπτεμβρίῳ, εἰς τὰς κε', ἐκ πόλεως..... Κρίτης.

1) л. 4. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Ξιφιλίνου, εἰς τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, κατὰ Ματθ. Начало пролога: Ἀπροοιμοιάστως, ἀγαπητοί, πρὸς ὑμᾶς διαλέξομαι σήμερον. Текстъ: Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Нач. толк. Ματθαῖος μέν ἐστιν, ὁ τὸ προκείμενον ἡμῖν и. т. д. Толкованія составлены по отдѣламъ на одинъ или нѣсколько стиховъ Евангельскаго текста. Толкованіямъ въ каждомъ словѣ предпосылаются вступленія, начала которыхъ и будутъ выписаны при описаніи слѣдующихъ словъ.

2) л. 18. Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθ. Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν. Нач. Ἔναγχος μέν, ὦ φιλότης, τῇ τοῦ Σωτῆρος γεννήσει.

3) л. 29 об. Εὐαγγ. κατὰ Μάρκον. Κυρ. πρὸ τῶν φώτων. Нач. Φέρε δὴ καὶ σήμερον τὰ τῶν φώτων προβόλαια.

4) л. 40. Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. Κυρ. μετὰ τὰ φῶτα. Нач. Τί δὲ τὴν τῶν θεοφανείων πανήγυριν.

5) л. 51. Κυρ. ιβ'. Τοῦ Λουκᾶ (о 10 прокаженныхъ). Нач. Οὐδὲν εὐχαριστείας κρείττων, ἀγαπητοί.

6) л. 61. Κυριακὴ ιγ'. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Οὐδὲν οὕτως, ἀγαπητοί, θολοῦν οἶδεν ἀνθρωπίνην διάνοιαν. См. ниже л. 153.

7) л. 72. Κυρ. ιδ'. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Πολλὴ τοῦ χειμῶνος ἡ σφοδρότης· ἀλλὰ τὴν προθυμίαν τῶν εἰωθότων ἀπαντᾷν.

8) л. 81 об. Κυριακὴ ιε'. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Ὑμεῖς μὲν καὶ αὖθις προθύμως συνεληλύθατε.

9) л. 91 об. Κυρ. τῆς ἀποκρέως. Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. Нач. Φρικτὸν ἡμῖν, ἀγαπητοί, τὸ δικαστήριον σήμερον.

10) л. 103 об. Κυρ. ς'. Τοῦ Λουκᾶ—о богатомъ и бѣдномъ Лазарѣ. Нач. Πάντα μὲν τὰ θεῖα λόγια, χρηστὰ καὶ ἐπωφελῆ τοῖς προσέχουσι.

11) л. 117 об. Κυρ. θ'. Τοῦ Λουκᾶ, на притчу «Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.» Нач. Οὐδὲν φιλαργυρίας δεινότερον.—См. ниже, л. 243 об.

12) л. 130 об. Κυρ. γ'. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Οὐδὲν ἀγάπης ἀνώτερον.

13) л. 144. Κυρ. ια'. Τοῦ Ματθ. Нач. Φοβερὸν ἡμῖν ἡ παροῦσα ἡμέρα.

14) л. 153. Κυρ. ιβ'. Τοῦ Ματθ. Нач. Οὐδὲν οὕτως, ἀγαπητοί, θολοῦν. См. выше, л. 61.

15) л. 163. Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ. Нач. Ἱκανῶς τῇ προτέρᾳ ἐπὶ τοῖς τοῦ δεσπότου κατὰ θάνατον τροπαίοις πανηγυρίσαντες.

16) л. 177. Κυρ. τῶν Μυροφόρων. Нач. Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου.

17) л. 189. Κυρ. τῆς Σαμαρείτιδος. Нач. Καὶ πάλιν ὁ πενιχρὸς ἑστιάτωρ.

18) л. 203 об. Κυρ. τοῦ τυφλοῦ. Нач. Ἄπλετόν μοι τὴν τήμερον τὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἀβύσσου καθέστηκε πέλαγος.

19) л. 216 об. Κυριακὴ τῶν ἁγίων πατέρων. Нач. Σρατιῶται μὲν καὶ οἱ περὶ τὰ τακτικά.

20) л. 228. Κυρ. τῶν ἁγίων πάντων. Нач. Οὐκ ἄκαιρον, οἶμαι, περὶ τῆς τῶν μασσαλιῶν μυσαρᾶς αἱρέσεως βραχέα τὰ πρὸς ὑμᾶς διαλέξασθαι.

21) л. 236 об. Κυρ. μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων πάντων. Нач. Φέρε δὴ τὸ τῆς διδασκαλίας.

22) л. 243 об. Κυρ. γ'. Τοῦ Ματθ. Текстъ: Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. Нач. Οὐδὲν φιλαργυρίας αἰνότερον· οὐδὲν φιλοχρηματείας δεινότερον. См. выше, л. 117 об.

23) л. 249. Κυρ. δ'. Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. Нач. Οὐδὲν τῆς ἀδιστάκτου πίστεως.

24) л. 257. Κυρ. ε'. Εὐαγγ. Ματθ. Нач. Πηγὴ πάλιν ἡμᾶς, ἀδελφοί, περικλύζει.

25) л. 266 об. Κυρ. ς'. Εὐαγγ. Ματθ. Нач. Οἱ τὸ φιλεργὸν καὶ φιλόπονον τῆς μελίσσης θεοφιλῶς ἐκμιμούμενοι.

26) л. 275 об. Κυρ. ζ'. Μηνὶ Ἰουλ. ιϛ'. Μνήμη ς' Συνόδου. Текстъ: Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Нач. Ὑπόθεσις προοιμίου γενέσθω μοι.

27) л. 285 об. Κυρ. η'. Εὐαγγ. Ματθ. Нач. Ὁ μὲν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας κηδόμενος Κύριος.

28) л. 294 об. Μηνὶ Αὐγούστου κθ', ἐν ᾗ ἡ μνήμη ἐπιτελεῖται τῆς ἀποτομῆς τοῦ Προδρόμου. Εὐαγγ. κατὰ Μάρκον. Нач. Δεινόν, ἀγαπητοί, τὸ τῆς πορνείας ἁμάρτημα.

29) л. 304 об. Κυρ. ιδ'. Πρὸ τῆς ὑψώσεως. Εὐαγγ. κατὰ Ἰωάνν. Нач. Φέρε δὴ καὶ σήμερον τὴν συνήθη τοῖς καλοῖς ὑμῖν.

30) л. 311. Κυριακὴ α'. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Ἐπειδὴ τῆς θείας ἀποῤῥαγέντες ζωῆς διὰ τὴν παράβασιν.

31) л. 319 об. Κυρ. τοῦ τελώνου καὶ τοῦ φαρισαίου. Нач. Οὐδὲν ἀπονοίας δεινότερον· οὐδὲν ὑπερηφανίας αἰνότερον. По окончаніи сей бесѣды на л. 328 замѣчено: «Εὐαγγέλιον τῆς κυριακῆς τοῦ ἀσώτου οὐ γράφεται· διὰ τὸ μὴ εὑρεθῆναι ἐν τῷ ἐμῷ ἀνθιβολαίῳ».

32) л. 328. Κυρ. τῆς Τυρινῆς. Нач. Ὁ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀεὶ σωτηρίας ὀρεγόμενος Κύριος.

33) л. 338. Κυριακὴ τῆς ὀρθοδοξίας. Нач. Καὶ οἱ διά τινος κλίμακος.

34) л. 351. Κυρ. β' τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. Нач. Καὶ τὸ χρυσίον ἐπειδὰν κίβδηλον γένηται.

35) л. 362. Κυρ. γ' τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. Нач. Πάλαι μὲν ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ προπορευομένη λαοῦ.

36) л. 373. Κυρ. δ' τῶν νηστειῶν. Нач. Φέρε καὶ κατὰ τὴν τήμερον συνήθη τοῖς καλοῖς. То же начало на л. 304 об., но текстъ и толкованіе обѣихъ бесѣдъ не одинаковы.

37) л. 383. Κυρ. ε' τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. Нач. Πῶς οἴεσθέ με διατεθῆναι τῇ προτεραίᾳ.

38) л. 395—407. Κυριακὴ τῆς Βαϊοφόρου. Нач. Ὁ μὲν τοὺς τῶν προκειμένων ἡμῖν εἰς ἐξήγησιν εὐαγγελικῶν ῥημάτων.

На л. 408 запись писца: Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ Βενεδίκτου νοτάρεως ͵αφνγ' (1553 г), μηνὶ Ὀκτωβρ., ζ' ἡμέρᾳ.

210. ($\frac{275}{\text{CCLXII}}$) **Собраніе 38 словъ на воскресные дни.** Бумажн., **XVI,** 4, листовъ 220 (дл. 4³/₄, шир. 3 в.). Арсеній мз. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Κυριακὴ τῶν ἁγίων πάντων. Текстъ: Εἶπεν ὁ Κύριος· Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει и. т. д. Нач. Εἰς μαρτύριον προτρέπει τοὺς μαθητὰς ὁ Χριστός.—Въ № 209 имѣетъ нѣкоторое сходство только конецъ 20 бес.

2) л. 6. Κυρ. β'. Τοῦ Ματθαίου, ἦχος α', ἑωθ. β'. Нач. Ἐπειδὴ τῆς θείας καὶ πρώτης καὶ μακαρίας ζωῆς ἀποῤῥαγέντες διὰ τὴν παράβασιν τοῦ προπάτορος.—Въ № 209 бес. 30, л. 311—319, отчасти сходна.

3) л. 10 об. Κυρ. γ'. Τοῦ Ματθ. ἦχ. β', ἑωθ. γ'. Нач. Τῆς φιλαργυρίας οὐδέν ἐστι χαλεπώτερον, καὶ τῆς φιλοχρηματίας οὐδὲν ὑπάρχει δεινότερον.—Въ № 209 отчасти сходны бесѣды 11 и 22.

4) л. 16. Кур. δ'. Ματθ. ἦχ. γ', ἑωθιν. δ'. Нач. Οὐδέν ἐστι τῆς ἀδιστάκτου καὶ καθαρᾶς πίστεως ἰσχυρότερον.—Въ № 209 сходна бесѣда 23.

5) л. 22 об. Κυρ. ε'. Ματθ. ἦχ. δ', ἑωθ. ε'. Нач. Πηγὴ πνευματικὴ καὶ σωτήριος περικλύζει ἡμᾶς.—Въ № 209 сх. бес. 24.

6) л. 28 об. Κυριακὴ ς'. Τοῦ Ματθ. ἦχ. ε', ἑωθιν ς'. Нач. Οἱ τῶν μελισσῶν τὸ φιλόπονον καὶ φιλεργὸν θεοφιλῶς.—Въ № 209 сх. бес. 25.

7) л. 36. Κυρ. ζ'. Τοῦ Ματθ. ἦχ. ς', ἑωθ. ζ'. Нач. текста: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ· παράγοντι τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ и т. д. Нач. толков. Μαθόντες οἱ τυφλοὶ περὶ ὧν ἐθαυματούργηκε ὁ Κύριος.

8) л. 40 об. Κυρ. η': Ματθ. ἦχ. ζ', ἑωθ. η'. Нач. Ὁ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας φροντίζων.—Въ № 209 сх. бес. 27.

9) л. 45 об. Κυρ. θ' Ματθ. ἦχ' η', ἑωθ. θ'. Нач. Καὶ οἱ τοὺς ἑαυτῶν φίλους σωματικῶς διατρέφειν βουλόμενοι.—Въ № 209, бесѣда 11, на 9 недѣлю, другаго состава.

10) л. 52. Κυρ. ι'. Ματθ. ἦχ. α', ἑωθ. ι'. Нач. Ὑπὲρ τῆς ἡμῶν σωτηρίας ψυχικῆς ὀφείλομεν σπουδάζειν.

11) л. 58. Κυρ. ια'. Ματθ. ἦχ. β', ἑωθ. ια'. Нач. Ποτὲ μὲν φανερῶς διαλέγεται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ὁ Κύριος ἡμῶν.

12) л. 63 об. Κυρ. ιβ'. Ματθ. ἦχ. γ', ἑωθ. α'. Нач. Οὐδὲν οὕτως οἶδε θολοῦν.—Въ № 209 такъ же начинаются бесѣды 6 и 14.

13) л. 68 об. Κυρ. ιγ'. Ματθ. ἦχ. δ', ἑωθ. β'. Нач. Τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν τοῖς ἀνθρώποις περιποιούμενος.

14) л. 72 об. Κυρ. ιδ'. Ματθ. ἦχ. ε', ἑωθ. γ'. Нач. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, φησὶν ὁ Κύριος.

15) л. 78. Κυρ. ιε'. Ματθ. ἦχ. ς', ἑωθ. δ'. Нач. Οἱ τοὺς ἀγροὺς τῶν ἀνθρώπων φυλάσσοντες γεωργοί.—Конца нѣтъ, а ниже, на лл. 166 об.—171, это слово имѣется сполна.

16) л. 79. Κυρ. ις'. Ματθ. ἦχ. ζ', ἑωθ. ε'. Нач. Τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν.—Начало сходно съ 13-мъ словомъ.

17) л. 83 об. Κυρ. ιζ'. Ματθ. ἦχ. η', ἑωθ. ς'. Нач. Μέγα ἀγαθὸν εὐχὴ· ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίστου γίνεται.—Въ № 174, слово 14, л. 201, то же начало.

18) л. 88 об. Κυρ. α' μετὰ τὴν ὕψωσιν. Τοῦ Λουκᾶ. Ὅπερ καὶ νέον ἔτος καλεῖται. Нач. Ἐλήλυθεν ὁ τρυγητὸς καὶ ἤδη παρέρχεται.

19) л. 94 об. Κυρ. β' μετὰ τὴν ὕψωσιν. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Πασῶν τῶν ἀρετῶν ἀνωτέρα ἐστὶ ἡ ἀγάπη καὶ ὑψηλοτέρα.

20) л. 100 об. Κυρ. γ' μετὰ τὴν ὕψωσιν. Τοῦ Λουκᾶ. Нач. Τὸ τῆς ἀναστάσεως μέγα μυστήριον.

21) л. 104 об. Κυρ. δ' [illegible] Нач. Ὥσπερ παράδεισος ἄλλος ἐστὶ πολυανθὴς καὶ εὐώδης ἡ τῶν θείων λογίων ἀνάγνωσις.

22) л. 112. Κυρ. ε' [illegible] Нач. Ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια καὶ ἐπωφελῆ.—См. № 397, л. 42.

23) л. 120 об. Кур. ϛ' — » —. Нач. Ὥσπερ τὰ σώματα ἡμῶν αἱ χρονικαὶ τῆς γῆς.

24) л. 129. Кур. ζ' — » —. Нач. Καὶ μεγάλη ἀνάγκη πολλάκις καὶ σφοδροτάτη θλίψις.

25) л. 134. Кур. η' — » —. Нач. Μέγα πρὸς ἀρετὴν ἐμπόδιον ἡ ὑπερηφανία καὶ ἡ ἔπαρσις.

26) л. 141. Кур. θ' — » —. Нач. Ἡ πλεονεξία μέγα τοῖς ἀνθρώποις κακόν.

27) л. 147. Кур. ι' — » —. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεὸς διεξάγων τὸν Ἰουδαϊκὸν λαόν, καὶ πολυτρόπως παιδεύων.

28) л. 153 об. Кур. ια' — » —. Нач. Ὁ μακάριος καὶ εὐαγγελιστῆς Λουκᾶς προτίθησιν ἡμῖν σήμερον διὰ παραβολῆς.

29) л. 160 об. Кур. ιβ' — » —. Нач. Πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς εἰς τὸ κατεργάζεσθαι τὴν σωτηρίαν ἡμῶν.

30) л. 166 об. Кур. ιγ' — » —. Нач. Οἱ τοὺς ἀγροὺς τῶν ἀνθρώπων φυλάσσοντες.—То же начало выше въ 15-мъ словѣ.

31) л. 172. Кур. ιδ' — » —. Нач. Ἥλιος δικαιοσύνης ἐστὶν ὁ Θεός, καθὼς γέγραπται.

32) л. 177 об. Кур. ιε' — » —. Нач. Πᾶσα μὲν ἀδικία καὶ ἁρπαγὴ καὶ πλεονεξία.

33) л. 185. Кур. πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Нач. Ὁ θεῖος ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος πρῶτος πάντων τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν ἔγραφε τὸ εὐαγγέλιον, ἑβραΐδῃ φωνῇ.

34) л. 192 об. Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Текстъ: Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου и. т. д. Нач. толк. Βηθλεὲμ ἑρμηνεύεται οἶκος ἄρτου. Ἰουδαΐα ἑρμηνεύεται ἐξομολόγησις.

35) л. 197. Κυριακὴ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν. Текстъ: Ἀναχωρησάντων τῶν μάγων. Нач. Τοὺς μάγους ὁ Θεὸς πρῶτον δι' ἀστέρος εἰς τὴν πίστιν ἐχειραγώγησε.

36) л. 203. Текстъ изъ Евангелія отъ Марка, читаемаго въ недѣлю предъ Просвѣщеніемъ: Ἀρχὴ τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ Υἱοῦ τοῦ Δαυΐδ. Нач. толков. Τὸν ὕστερον καὶ τὸν τελευταῖον τῶν προφητῶν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ἀρχὴν τοῦ Εὐαγγελίου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ λέγει ὁ εὐαγγελιστής.

37) л. 207. Безъ надписанія. Нач. Ἡ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ ἡμῶν περὶ τὸν ἄνθρωπον οἰκονομία.

38) л. 214. Безъ надписанія. Нач. Εἰ καὶ ἑορτὴ παρῆλθεν ἡμῶν· ἀλλὰ τὸ περὶ ταύτης λέγειν οὐδέποτε παρελεύσεται.

На л. 220 об. запись: Εἰς ἔτ. ͵ζιδ' (7014=1506 г.). Αὐγούστῳ εἰς κα'.... ὁ Ἰάκωβος τῷ.... τοῦ πάπα Γεωργίου.

Слова: 1—6 и 8 имѣютъ сходство съ 20, 30, 11, 22, 23, 24 и 27 бесѣдами Іоанна Ксифилина, описанными въ № 209, но здѣсь они

изложены сокращеннѣе; тексты положенныхъ на разныя недѣли Евангелій не толкуются по отдѣламъ, какъ въ № 209. Одно изъ словъ—17-е: «Μέγα ἀγαθὸν εὐχή» принадлежитъ къ избраннымъ Θеодоромъ Магистромъ изъ твореній Іоанна Златоустаго нравоучительнымъ бесѣдамъ, которыя описаны подъ №№ 174—176. Прочія слова составлены изъ твореній разныхъ св. отцевъ церкви, а не принадлежатъ Іоанну Ксифилину, какъ сказано у проф. Маттеи, въ изд. 1805 г., на стран. 166 и у а. Саввы на стран. 88, изд. 1858 г.

Предъ началами словъ раскрашенныя заставки.

211. ($\frac{287}{CCLXXIV}$) **Григорія архіепископа Тавроменійскаго 50 словъ на праздничные и воскресные дни и 10 словъ на утреннія Воскресныя Евангелія.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 408 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^3/_8$ в.). ἀрсенїй пв. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Подъ раскрашенною заставкою написано: Τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου καὶ ῥητορικωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ταυρομενείου τῆς Σικελίας κυροῦ Γρηγορίου, τοῦ ἐπίκλην Κεραμέως, ὁμιλία εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἰνδίκτου, ἤτοι τοῦ νέου ἔτους [121]). Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ καταξιώσας ἡμᾶς διαδραμεῖν τὴν κυκλικὴν τοῦ χρόνου περίοδον.

2) л. 6 об. Περὶ τῆς παραβολῆς τῶν μυρίων ταλάντων. Нач. Οἱ παιδοτρίβαι καὶ τῶν νέων διδάσκαλοι.

3) л. 12 об. Κυριακὴ πρὸ τῆς ὑψώσεως. Нач. Φέρε σήμερον, ὦ θεοφιλέστατον ἄθροισμα τῆς τοῦ ζωηφόρου Σταυροῦ ἀνυφώσεως.

4) л. 17 об. Εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Нач. Ὁρῶ σήμερον τοῦ μεγάλου τοῦ δὲ ναοῦ τὸν σεβάσμιον.

5) л. 26. Κυριακὴ μετὰ τὴν ὕψωσιν. Нач. Ἐπειδήπερ ἀρχὴν εἰλήφει σήμερον ὑπαναγινώσκεσθαι τῇ ἐκκλησίᾳ

6) л. 30 об. Περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας. Нач. Ἄλλην ὑπόθεσιν ὡρμημένος προοίμιον τοῦ λόγου ποιήσασθαι.

7) л. 39. Περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου. Нач. Οἱ τὰς μακρὰς ἀποδημίας κατ᾽ ἐμπορίαν πλούτου στελλόμενοι.

8) л. 48 об. Περὶ τοῦ ἔχοντος τὸν λεγεῶνα. Нач. Ἐπέχει μου τὴν γλῶσσαν ἡ νόσος τοῦ σώματος.

9) л. 53 об. Εἰς τὸν πλούσιον καὶ τὸν Λάζαρον. Нач. Πάλιν ἡ τοῦ Θεοῦ ἐνυπόστατος σοφία καὶ δύναμις. На л. 55 об. на полѣ написано: «ἐκ τοῦ Νεμεσίου», а на л. 58 об.—ἐκ τοῦ Νύσσης ὅλον».

---

[121]) У Маттеи въ изд. 1805 г., на стр. 172, въ примѣч. S, читаемъ: «Hoc est, diem primum mensis Decembris».—Едвали это справедливо; ибо въ словахъ 3 и 4 объясняются Евангелія на недѣлю предъ Воздвиженіемъ и на Воздвиженіе животвор. Креста, которое празднуется 14 сентября. Правильнѣе—перваго дня сентября начинался новый годъ.

10) л. 61. Τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρ. Δημητρίου. Нач. Διττῆς προφάσεως σήμερον συνέλευσιν ἄγομεν.

11) л. 64 об. Εἰς τὸ· Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὀφθαλμός. Нач. Καὶ χρεωφειλέτης εὐχάριστος.—На л. 65 на полѣ приписано: ἐκ Νεμεσίου.

12) л. 71 об. Окончаніе слова на тотъ же текстъ. Нач. Οἱ ἀγύρται καὶ ἀγελαῖοι πένητες, τὰς οἰκίας περινοστοῦντες.

13) л. 76. Περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης καὶ περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου. Нач. Διπλῆν ἡμῖν σήμερον ἀφηγήσατο θαυμάτων διήγησιν. На л. 79 на полѣ написано: ἐκ τοῦ Φίλωνος τοῦ Ἑβραίου, λόγ. λα'.

14) л. 82. Εἰς τὴν συγκύπτουσαν. Нач. Οἱ κηφῆνες εἶδός ἐστι μελισσῶν.

15) л. 88 об. Περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ δείπνου. Нач. Μυστικὸν ἡμῖν δεῖπνον ἡ θεόλεκτος τοῦ Εὐαγγελίου φωνὴ προτίθησι σήμερον.

16) л. 93 об. Εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ιβ' μαθητῶν· ἀναγινώσκεται α' Νοεμβρίου, τῶν ἁγ. ἀναργύρων. Нач. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς σήμερον, ὦ φιλέορτοι.

17) л. 98 об. Εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ο' μαθητῶν, ἀναγινώσκεται τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀρχιστρατήγου. Нач. Οἱ μὲν αἰσθητοὶ λειμῶνες τῶν ποικίλων ἀνθέων εὐπρέπειαν φέροντες. На л. 102 на полѣ написано: «Περὶ ἀστραπῆς. Ἐκ τοῦ Βλεμμύδους.»

18) л. 105. Εἰς τὸ· Ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν. Ἀναγινώσκεται τῇ ἑορτῇ ἁγ. Φιλίππου. Нач. Οὐ μόνον περιπολοῦντες σωματικῶς ἐν τῇ γῇ τοῦ Σωτῆρος οἱ μαθηταί.

19) л. 110 об. Εἰς τὸ· Εἱστήκει ὁ Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Ἀναγινώσκ. τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. Нач. Ἐμοὶ τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ διάλεξις.

20) л. 115 об. Εἰς τοὺς μακαρισμούς. Ἀναγινώσκ. τῇ ἑορτῇ τοῦ μεγάλου Νικολάου. Нач. Ὅτε πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θείαν αὐλὴν ὁ Δεσπότης ἐκάλει τὰ ἴδια πρόβατα.

21) л. 122. Εἰς τὸ· Βίβλος γενέσεως· καὶ περὶ τῆς Θάμαρ. Ἀναγινώσκ. τῇ κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Нач. Τοῦ μὲν αἰσθητοῦ ἡλίου τοῦ ὁρίζοντος ὑπερτέλλοντος.

22) л. 128. Εἰς τὰ ἅγια νήπια. Нач. Ἐπὶ τὴν ἱερὰν Βηθλεὲμ ἄγει σήμερον ἡμᾶς ἡ θεσπεσία τῶν Εὐαγγελίων φωνή.

23) л. 133 об. Εἰς Εὐαγγελισμὸν Θεοτόκου. Нач. Σήμερον ἡ ἐκκλησία δαδουχεῖται μυστικῶς καὶ πυρσεύεται. На л. 135 об. на полѣ написано: «ὁ Μάξιμος καὶ ὁ Νύσσης.»

24) л. 140. Εἰς τὸ· Πάντα μοι παρεδόθη. Ἀναγινώσκεται (въ праздникъ) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ὀνουφρίου. Нач. Ἔπεστί μοι θαυμάσαι τὴν τῆς ἀρετῆς ἰδιότητα.

25) л. 144. Εἰς τὸ· Ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου. Ἀναγινώσκ. τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγ. Ἀποστ. Πέτρου καὶ Παύλου. Нач. Συνήδομαί σοι πόλις καὶ σοί, θεῖε τῶν ἀνακτόρων ναέ.

26) λ. 152 οβ. Εἰς τό· Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν. Ἀναγινώσκ. τῇ ἑορτῇ τοῦ μεγάλου Προκοπίου. Нач. Καὶ κιθαρῳδὸς πολλάκις ἀνήρ.

27) λ. 159 οβ. Εἰς τό· Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. Ἀναγινώσκ. εἰς θ' τοῦ Ἰουλίου, τοῦ ἁγίου Παγκρατίου. Нач. Οὐ κατόπιν ὡς ὁ λόγος ἥκομεν ἑορτῆς.

28) λ. 166 οβ. Εἰς τό· Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς. Ἀναγινώσκ. εἰς ἑορτὴν ἁγ. Παντελεήμονος. Нач. Οἱ πρὸς τὴν πάνδημον ταύτην ἀθροισθέντες πανήγυριν.

29) λ. 173 οβ. Εἰς τὴν ἁγίαν μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Нач. Οἷόν τι πάσχειν εἰώθει ποιμήν, πληθυνθεῖσαν αὐτῷ τὴν ἀγέλην ὁρῶν.

30) λ. 188. Εἰς τό· Εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς κώμην τινά. Ἐλέχθη ἐν τῇ κοιμήσει τῆς Θεοτόκου, Αὐγούστῳ ιε'. Нач. Ὡς λίαν μοι λαμπρὰ τὴν σήμερον ἡ τῆς διδασκαλίας ἀκρόασις.

31) λ. 193. Εἰς τὴν ἀποτομὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου. Нач. Καλῶς ἐφήρμωσεν ἡ τάξις τὴν τοῦ Προδρόμου τελείωσιν.

32) λ. 199. Εἰς τὸν ἀρχιτελώνην Ζακχαῖον. Κυριακὴ πρὸ τοῦ τελώνου καὶ φαρισαίου. Нач. Τῆς μυστικῆς ἐκείνης καὶ θείας κλήμακος, ἣν ὁ Θεὸς ὑπέδειξε.

33) λ. 204. Εἰς τὸν τελώνην καὶ φαρισαῖον. Нач. Πάλιν ἡ Εὐαγγελικὴ φωνὴ πρὸς τὴν πατριαρχικὴν ἡμᾶς ἀνάγουσα κλίμακα.

34) λ. 212 οβ. Εἰς τὸν ἄσωτον υἱόν. Нач. Ἔφθασεν ἡ Εὐαγγελικὴ φιλοσοφία.

35) λ. 223 οβ. Εἰς τό· Ὅταν ἔλθῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Нач. Οἷόν τι πάσχουσι οἱ ἀπό τινος ὑψηλῆς ἀκρωρείας.

36) λ. 231 οβ. Εἰς τό· Ἐὰν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις. Ἀναγινώσκ. τῇ Κυριακῇ τῆς τυροφάγου. Нач. Οἱ ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἄθλοις ἀγωνιζόμενοι.

37) λ. 237 οβ. Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Нач. Λαμπρὰ ἑορτὴ καὶ πανήγυρις ἐπέστη σήμερον τοῖς φιλεόρτοις ἡμῖν.

38) λ. 243. Κυρ. β' τῶν ἁγ. νηστειῶν περὶ τοῦ παραλύτου. Нач. Ἐπειγόμενος τῆς συνήθους διδασκαλίας ἐφάψασθαι ἀνακόπτομαι τὴν φωνὴν θυμοῦ.

39) λ. 250. Εἰς τό· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν. Κυρ. γ'. Нач. Νῦν ἡμῖν ὁ τῆς ἐγκρατείας καιρὸς ἔφθασεν.

40) λ. 257. Κυριακὴ δ' τῶν ἁγ. νηστειῶν. Нач. Ὀτρύνει μὲν εἰς δρόμον ἵππον ἀγέρωχον.

41) λ. 262. Εἰς τό· Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Κυριακὴ ε'. Нач. Ὁ μὲν τῆς ἐγκρατείας καιρὸς ἤδη προέκοψε.

42) λ. 270 οβ. Εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου. Нач. Πολλὴν πανδαισίαν ἡμῖν σήμερον ἐπιστήθιος εὐαγγελιστὴς προτίθησι.

43) λ. 284. Κυρ. τῶν Βαΐων. Ἐλέχθη ἐνώπιον τοῦ ῥηγὸς—ῥόγου. Нач. Φαιδρὰ τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ συνέλευσις.

44) λ. 288 οβ. Εἰς τὰ ἅγια Εὐαγγέλια τῶν ἁγίων παθῶν. Нач. Ἴσως μὲν ἐπαχθὴς δόξω πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην.

45) л. 314. Εἰς τὴν Σαμαρείτιδα. Нач. Ἀπροοιμιάστως τῷ Σωτῆρι σήμερον νοητῶς ἐφεψόμεθα.

46) л. 324 об. Εἰς τὴν σωτήριον Ἀνάληψιν, ἑωθινὸν ϛ'. Нач. Λαμπρὰ τῷ ὄντι καὶ παμφαὴς ἡ παροῦσα πανήγυρις.

47) л. 332. Εἰς τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Нач. Ὁρῶν σήμερον τὸν ἁγιώτατον τῆς πανάγνου Δεσποίνης ναόν.

48) л. 338. Κυριακῇ τῶν ἁγ. πάντων. Εἰς τὸ· Ὅστις ὁμολογήσει. Нач. Ὁ μὲν καιρὸς πρὸς αὐτὸ τὸ τοῦ ἔαρος ἡμᾶς ἄγει ἀκροτελεύτιον.

49) л. 347 об. Περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου. Нач. Ἀντιστρατεύει τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις.

50) л. 353. Περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν. Нач. Οἷόν τι συμβαίνειν εἴωθε περὶ τὰ μῦρα τὰ ἐκ τῶν ῥόδων γινόμενα.

51) л. 360 об. Τοῦ μακαριωτάτου καὶ φιλοσοφωτάτου Γρηγορίου τοῦ Κεραμέως [122]) Εἰς τὸ πρῶτον ἑωθινόν. Нач. Πάλαι μὲν ὁ θεόπτης Μωσῆς ἀνάγων τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν εἰς τὸ Σινάϊον.

52) л. 366. Εἰς β' ἑωθιν. Нач. Τέρπει μὲν τὰς ὄψεις ἀνίσχων τῆς ἑῴας ὁ ἥλιος.

53) л. 371 об. Εἰς γ' ἑωθιν. Нач. Οἱ ἀεννάως ῥέοντες ποταμοί, οὔτε τῷ θέρει.

54) л. 377 об. Εἰς δ' ἑωθιν. Нач. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ζωοπαρόχου Χριστοῦ ἀναστάσεως.

55) л. 381. Εἰς ε' ἑωθιν. Текстъ. Ὁ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Нач. толков. Ἡ ζωηφόρος τοῦ Κυρίου ἀνάστασις.

Л. 386. Τὸ ϛ' ἑωθινόν—ζήτει ἐν λόγῳ μϛ', (л. 324 об.).

56) л. 386. Εἰς ζ' ἑωθινόν. Нач. Ὅτε κατὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως ἀρχῆθεν ἐπιβουλὴν ὁ παλαμναῖος ἐχθρὸς ἐμελέτησεν.

57) л. 391 об. Εἰς η' ἑωθ. Текстъ: Μαρία εἱστήκει πρὸς τὸ μνημεῖον, κλαίουσα ἔξω. Нач. Ἄρτι τοῦ κορυφαίου τῶν φοιτητῶν.

58) л. 395. Εἰς θ' ἑωθιν. Нач. Οὔσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν Σαββάτων.

59) л. 400. Εἰς ι' ἑωθιν. Нач. Ἐπὶ τὴν Τιβεριάδος λίμνην σήμερον καὶ ἡμεῖς.

60) л. 405 об. Εἰς ια' ἑωθινόν. Текстъ: Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἑαυτοῦ и т. д. Нач. толк. Τοῖς μαθηταῖς ὀφθεὶς ὁ Κύριος ἐν τῇ λίμνῃ Τιβεριάδος. Конца нѣтъ.

—

[122]) Бесѣды 46, 51—60, εἰς τὰ ια' ἑωθινά, въ иныхъ кодексахъ приписываются ритору и протосинкеллу Θеофану Оловолу. См. опис. проф. Маттеи изд. 1805 г. стр. 175—176. Эти бесѣды на русскомъ языкѣ изданы Заиконоспасскимъ архим. Арсеніемъ, подъ заглавіемъ: «Θеофана Керамея архіепископа Тавроминскаго (X вѣка). Москва 1886 г.—По указ. а. Саввы, изд. 1858 г., стр. 63, авторомъ этихъ бесѣдъ признается Григорій архіеп. Тавроменійскій (въ Сициліи), по прозванію Керамевсъ (XII вѣка).

212. ($\frac{69}{LXX}$) **Григорія архіепископа Θессалоникскаго Паламы 65 бесѣдъ и др. статей.** Бум., **XV**, въ 2 столбца, лист. 308 (дл. $6^3/_4$ шир. 5 в.). а҆рсе́нїй ї҃г. Λαύρα. Τῶν κατηχουμενείων τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

Л. 1—3. Πίναξ ἀκριβὴς τῶν ἠθικῶν τε καὶ διδασκαλικῶν λόγων τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Γρηγορίου.

Л. 4. Σχόλια. α'. Нач. Ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες, ἓν ἄναρχόν τε καὶ ἄκτιστον ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ. β'. Нач. Τί οὖν· ἄρα ἡ οὐσία τοῦ ἁγίου Πνεύματός ἐστι.

Λόγ. 1) л. 5. Περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰρήνης· ῥηθεῖσα μετὰ τρίτην ἡμέραν τῆς αὐτοῦ πρὸς Θεσσαλονίκην ἐπιδημίας. Нач. Ἀδελφοὶ μὲν ἡμεῖς πάντες, ὡς ἑνὸς δεσπότου καὶ ποιητοῦ.

2) л. 8. Εἰς τελώνην καὶ φαρισαῖον. Нач. Εὔπορός ἐστιν εἰς κακίαν ὁ νοητὸς τῆς κακίας προστάτης.

3) л. 12 об. Εἰς ἄσωτον. Нач. Ἔσται ποτὲ λιμός, τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀποκλαιόμενος.

4) л. 18. Εἰς τὸ εὐαγγέλιον δευτέρας τοῦ Χριστοῦ παρουσίας. Нач. Τῇ μὲν παρελθούσῃ κυριακῇ μνήμην ἐποιήτο ἡ ἐκκλησία.

5) л. 23 об. Εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Нач. Τὴν μὲν προγονικὴν ἐκείνην ἀράν τε καὶ καταδίκην.

6) л. 27 об. Προτρεπτικὴ πρὸς νηστείαν. Нач. Πολύς ἐστιν εἰς κακίαν εὐμήχανός τε καὶ πολυτροπώτατος.

7) л. 31. Ἑτέρα περὶ νηστείας. Нач. Ἡδὺ μὲν ὀφθαλμοῖς θέαμα γαληνιῶσα θάλασσα.

8) л. 33 об. Περὶ πίστεως, εἰς κυριακὴν τῆς ὀρθοδοξίας. Нач. Πιστεύομεν εἰς τὸν Θεόν.

9) л. 36 об. Εἰς β' κυρ. ἁγ. τεσσαρακοστῆς περὶ ἰαθέντος παρὰ Κυρίου παραλύτου ἐν Καπερναούμ. Нач. Αὐτὰς τὰς δεσποτικὰς φωνάς· μᾶλλον δὲ τὸ κεφάλαιον αὐτό.

10) л. 41. Εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν. Нач. Ὁ τοῦ Χριστοῦ Σωτῆρος προανεκηρύττετο καὶ προετυποῦτο.

11) л. 47 об. Εἰς εὐαγγέλιον δ' κυριακῆς ἁγ. τεσσαρακ. Нач. Πολλάκις πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, καὶ μάλιστα.

12) л. 51. Εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς πανυπεράγνου Θεοτόκου. Нач. Ὁ μὲν ψαλμῳδὸς προφήτης ἀπαριθμούμενος.

13) л. 55. Τῇ κυριακῇ τῶν Βαΐων. Нач. Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου.

14) л. 58 об. Εἰς τὸ καινῆς κυριακῆς εὐαγγέλιον. Нач. Καινὴν κυριακὴν ἑορτάζομεν.

15) л. 64. Τῇ κυρ. τῶν Μυροφόρων. Нач. Ἡ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστιν ἀνανέωσις.

16) л. 67 об. Εἰς τὸ κατὰ τὴν Σαμαρείτιδα εὐαγγέλιον. Нач. Διὰ πασῶν τῶν νῦν διερχομένων ἡμερῶν τούτων.

17) л. 73. Εἰς ἑωθινὸν ὄγδοον εὐαγγέλιον. Нач. Ἰωάννης ὁ Παρθένος καὶ τὴν ἐν μητράσι μόνην Παρθένον Μητέρα.

18) л. 76 об. Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. α'. Нач. Ἑόρταζον Ἰουδαῖοι τὸ φάσκα τὸ νομικόν.

19) л. 80 — » — β'. Нач. Βλέπετε τὴν κοινὴν ἡμῖν ἑορτὴν καὶ εὐφροσύνην ταύτην.

20) л. 83 об. Εἰς τὸ δέκατον ἑωθινόν. Нач. Τὰ ἑωθινὰ τῶν θείων εὐαγγελίων οὐ πάντα εἰσὶ ἑωθινά.

21) л. 87. Εἰς τὴν Πεντηκοστήν. Нач. Ἐθεασάμεθα πρὸ μικροῦ τοῖς μεγάλοις τῆς πίστεως ὀφθαλμοῖς.

22) л. 91. Κατὰ τὴν κυριακὴν τῶν ἁγίων πάντων. Нач. Θαυμαστὸς ὄντως ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

23) л. 94 об. Ὁμ. ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, ἐν ᾗ καὶ περὶ πνευματικοῦ θέρους. Нач. Ὁ τῶν ἁπάντων ποιητὴς καὶ δεσπότης.

24) л. 97 об. Ὁμ. ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους, ἐν ᾗ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῖν λογικοῦ θέρους. Нач. Ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ ὑμᾶς.

25) л. 101. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου. Нач. Ἡ τῶν ἁγίων ἑκάστου μνήμη, κατὰ τὴν ἑόρτιον.

26) л. 104 об. Κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον εἰς τὸν ἐν Καπερναοὺμ ἰαθέντα παρὰ τοῦ Κυρίου παράλυτον. Нач. Μελισσείῳ Κυρίῳ ἐοικέναι τὴν εὐαγγελικὴν φωνήν.

27) л. 108. Κατὰ Ματθαῖον εἰς τοὺς ἀναβλέψαντας τυφλούς· ἐν ᾗ καὶ ὅτι οὐκ ἔστι πίστιν ἔχειν ἀληθῶς, χωρὶς τῶν ἔργων τῆς μετανοίας. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ σώματος, ὃ παρ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνέλαβε.

28) л. 112. Ἐν λιτῇ τελουμένῃ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Αὐγούστου μηνός. Нач. Ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν· οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπωλείᾳ ζώντων.

29) л. 116. Εἰς τὸ τῆς θ' κυριακῆς εὐαγγέλιον, ἐν ᾗ καὶ περὶ πειρασμῶν. Нач. Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθέ φησιν.

30) л. 120. Περὶ ἀρετῶν καὶ τῶν ἀντιθέτων αὐταῖς παθῶν· ἐξεφωνήθη ἐν λιτῇ. Нач. Ὥσπερ ἐπὶ τῆς γεωργουμένης γῆς· οἷά τις σπείρει, τοιαῦτα καὶ θερίσει.

31) л. 123 об. Εἰς τὴν σεπτὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου α'. Нач. Ἐπαινοῦμεν καὶ ἡμεῖς καὶ θαυμάζομεν, ἀναθεωροῦντες.

32) л. 127 об. — » — β'. Нач. Ἡσαΐας ὁ προφήτης περὶ τοῦ εὐαγγελίου προηγόρευσεν.

33) л. 131 об. Εἰς ια' κυριακήν. Περὶ ἀνεξικακίας καὶ συμπαθείας. Нач. Ὁ Θεὸς αὐτεξούσιον ζῶον πλάττων ἄνθρωπον.

34) л. 135. Εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς πανυπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Τὴν ἐμὴν ὁμιλίαν σήμερον πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην.

35) л. 140. Εἰς τὸ πρῶτον ἑωθινόν. Нач. Ὁ πρὸ τῶν ὄντων ὤν, καὶ τὰ ὄντα ἐκ μὴ ὄντων ποιήσας.

36) л. 143 об. Ἐν λιτῇ γενομένῃ διὰ τὴν ἀήθη καὶ ἀθρόαν τοῦ θανάτου τηνικαῦτα πληγήν. Нач. Ἰωάννης ὁ ἠγαπημένος τῷ Χριστῷ Θεολόγος φησίν· ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν.

37) л. 146 об. Εἰς τὸν πάνσεπτον τοῦ Χριστοῦ προφήτην καὶ πρόδρομον καὶ βαπτιστὴν Ἰωάννην. Нач. Εἰ τίμιος ὁ θάνατος τῶν ὁσίων καὶ μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων.

38) л. 153. Εἰς ιδ' κυριακήν. Нач. Τῆς σήμερον ἀναγνωσθησομένης ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου παραβολῆς.

39) л. 157. Εἰς τὴν σωτήριον γέννησιν τῆς πανυπεράγνου ἀειπαρθένου Μαρίας. Нач. Πᾶς μὲν καιρὸς ἐπιτήδειός ἐστι πρὸς τὸ καταβαλέσθαι σωτηρίου πολιτείας ἀρχήν.

40) л. 160. Εἰς ιζ' κυριακήν. Нач. Ὅτι Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

41) л. 163 об. Εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον. Нач. Ἑορτὴν ἄγομεν σήμερον, ἑνὸς τῶν προκρίτων ἀποστόλων Χριστοῦ.

42) л. 167. Εἰς β' κυριακήν. Нач. Ὁ πλάσας καταμόνας τὰς καρδίας ἡμῶν, ὁ συνιεὶς ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα ἡμῶν.

43) л. 170. Εἰς γ' κυριακήν. Нач. Τὸ θεῖον καὶ κοινωφελὲς ὁ μέγας Παῦλος τῆς πίστεως ἐνδεικνύμενος.

44) л. 173. Εἰς δ' κυριακήν. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς οὐκ ἀπὸ τῶν σοφῶν, οὐκ ἀπὸ τῶν εὐγενῶν.

45) л. 177. Εἰς ε' κυριακήν. Нач. Τῶν κατὰ σῶμα χρειῶν, τὰς μέν, ἐκ τῶν οἰκείων ἐπιτηδευμάτων ἕκαστος ἔχομεν.

46) л. 181. Εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα καὶ μυροβλύτην Δημήτριον. Нач. Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός.

47) л. 186. Εἰς ς' κυριακήν. Нач. Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει.

48) л. 189. Ὅτι ἡ πρὸς τὸν Θεὸν συνεχὴς διὰ προσευχῆς καὶ ψαλμῳδίας ἔνταξις ἕδρα ἐστὶ καὶ ἀσφάλεια παντὸς καλοῦ. Нач. Ἐπὶ νοῦν λαβὼν ὁ Δαυῒδ καὶ ἀναλογισάμενος τὸ πλῆθος.

49) л. 192 об. Κατὰ τὴν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσόδου ἑορτὴν τῆς πανυπεράγνου Θεοτόκου α'. Нач. Εἰ ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

50) л. 196. — » — β'. Εἰς τὸν βίον ἐν ἁγίοις ἁγίων τῆς Θεοτόκου. Нач. Ἐπὶ τῶν μειζόνων, ἢ κατ' ἀνθρωπίνην δύναμιν.

51) л. 211. Εἰς τὴν δεκάτην κυριακήν, ἥτις ἐστὶ πρὸ τῆς τῶν προπατόρων. Нач. Ἐκήρυττε μὲν καὶ ὁ παλαιὸς νόμος, τοῦ οὐρανοῦ τὸν Θεὸν εἶναι ποιητήν.

52) л. 214 об. Τῇ κυριακῇ τῶν προπατόρων. Нач. Τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ σαρκωθέντος δι' ἡμᾶς.

53) л. 217. Περὶ τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων. Нач. Ὁ λόγος ὁ συντελῶν πρὸς σωτηρίαν ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς, σπέρματος ἔχει λόγον.

54) л. 221. Τῇ κυριακῇ πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Нач. Ἀγενεαλόγητον εἶναι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὴν θεότητα.

55) л. 225 об. Εἰς τὴν κατὰ σάρκα θείαν καὶ σωτήριον γέννησιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Τῆς παρθενικῆς λοχείας ἡ νῦν τελετή, καὶ τῷ μεγέθει τῆς ἑορτῆς.

56) л. 229. Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων. Нач. Ἡ μετάνοια καὶ ἀρχή ἐστι καὶ μεσότης καὶ τέλος τῆς τῶν Χριστιανῶν πολιτείας.

57) л. 233. Ῥηθεῖσα τῇ ἁγίᾳ καὶ σεβασμίᾳ ἑορτῇ τῶν φώτων. Нач. Χθὲς συνεκκλησιάζων καὶ συνεορτάζων ὑμῖν.

58) л. 237 об. Εἰς τὴν ιβ' κυριακὴν, περὶ τῶν δέκα λεπρῶν ἰαθέντων. Нач. Τὰ τοῦ παλαιοῦ νόμου πάντα συμβολικὰ ἦν καὶ τυπικὰ καὶ σκιώδη.

59) л. 241. Εἰς τὴν ιε' κυριακὴν, περὶ Ζακχαίου. Нач. Πρῴην μὲν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ περὶ τῆς τῶν λεπρῶν κατὰ σῶμα καὶ τυφλῶν ἱστοροῦντος.

60) л. 244 об. Λόγος ἐπιστολιμαῖος πρὸς Ἰωάννην καὶ Θεόδωρον τοὺς φιλοσόφους, ἀποδεικνύων, τίνες τε οἱ σωζόμενοι и проч. Нач. Τὸν ἐκ παλαιοῦ μοι πάνυ προσφιλῆ Θεόδωρον.

61) л. 251. Λόγος εἰς τὸν βίον ὁσίου Πέτρου, τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τῷ Ἄθῳ ἀσκήσαντος. Нач. Οὐ δίκαιόν ἐστι ὡς γέμοι δοκῶ, τοὺς μὲν ἀλλαχοῦ τῆς ἄξιόν τι μνήμης.

62) л. 263 об. Πρὸς τὴν σεμνοτάτην ἐν μοναζούσαις Ξένην, περὶ παθῶν καὶ ἀρετῶν. Нач. Τοῖς μοναδικῶς ζῆν προθυμουμένοις ἀληθῶς ἀηδής ἐστιν.—Состоитъ изъ 21 главы.

63) л. 277 об. Δεκάλογος τῆς κατὰ Χριστὸν νομοθεσίας, ἤτοι τῆς νέας διαθήκης. Нач. Κύριος ὁ Θεός σου Κύριος εἷς ἐστιν.

64) л. 281. Λόγος περὶ τῆς κατὰ σάρκα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας и проч. Ἀναγινώσκεται τῇ ἁγίᾳ ἑσπέρᾳ τοῦ μεγάλου σαββάτου. Нач. Ὁ τοῦ Θεοῦ προαιώνιος καὶ ἀπερίληπτος καὶ παντοκράτωρ Λόγος καὶ Υἱὸς παντοδύναμος.

65) л. 290 об. Θεοφάνης, ἢ περὶ θεότητος καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν ἀμεθέκτου τε καὶ μεθεκτοῦ. Нач. Θεοφάνης· Ἐπεσκέψω κατὰ σεαυτὸν γενόμενος, ἀδελφὲ Θεότιμε. Въ семъ діалогѣ дѣйствующія лица: Θεοφάνης καὶ Θεότιμος.

На л. 305 об.—308 Πίναξ 12 словъ Григорія архіепископа Θессалоникскаго къ Аѳанасію архіепископу Кизическому, противъ Варлаама и Акиндина. Λόγ. α', περὶ τοῦ θείου φωτὸς καὶ τῆς θείας χάριτος. Нач. Πυνθάνῃ περὶ τῶν Ἀκινδύνου συγγραμμάτων κατὰ τοῦ φωτὸς τῆς χάριτος· εἰ συμβαίνει τοῖς τοὺς Βαρλαάμ; εὖ ἴσθι τοίνυν и. т. д. Окончанія сего перваго слова и всѣхъ прочихъ нѣтъ.

Эти слова, кромѣ 3-го, писаны въ № 237, на лл. 1—206.

213. ($\frac{336}{CCCXXIII}$) **Николая архіепископа Θессалоникскаго Кавасилы творенія.** Бумажн., **XVI,** 4, листовъ 207 (дл. 5½, шир. 4 в.). Арсеній. Григорію.

1) л. 1—49. Τοῦ σοφωτάτου καὶ μακαριωτάτου κυροῦ Νικολάου τοῦ Καβάσιλα, ἑρμηνεία κεφαλαιώδης εἰς τὴν θείαν ἱερουργίαν. κεφ. α'. Τίς ὁ νοῦς τῆς ἱερουργίας ὅλης, ὡς ἐν κεφαλαίῳ. Τῆς ἁγίας τελετῆς τῶν ἱερῶν μυστηρίων· ἔργον μὲν, ἡ τῶν δώρων εἰς τὸ θεῖον σῶμα καὶ αἷμα μεταβολή. Всего 53 главы.—Въ 1837 г. издано С.-Петерб. Дух. Академіею.

2) л. 50. Его же. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λόγος α'. Ὅτι διὰ τῶν θείων συνίσταται μυστηρίων· τοῦ βαπτίσματος, τοῦ Μύρου καὶ τῆς ἱερᾶς κοινωνίας. Нач. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φύεται μὲν ἐν τῷ δὲ τῷ βίῳ, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐντεῦθεν λαμβάνει.

3) л. 60 об. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λόγος β'. Τίνα συντέλειαν τὸ θεῖον παρέχεται βάπτισμα. Нач. Τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τὴν ἱερὰν ζωὴν συνεστάναι.

4) л. 78 об. — » — γ'. Καὶ τίνα συντέλειαν αὐτῇ παρέχεται τὸ θεῖον Μῦρον. Нач. Οὕτω δὲ πνευματικῶς συστάντας.

5) л. 83. — » — δ'. Τίνα συντέλειαν αὐτῇ δίδωσιν ἡ ἱερὰ κοινωνία. Нач. Μετὰ δὲ τὸ Μῦρον ἐπὶ τὴν τράπεζαν εἶμεν.

6) л. 100 об. — » — ε'. Τίνα συντέλειαν αὐτῇ παρέχεται ἡ καθιέρωσις τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου. Нач. Τῶν μὲν ἱερῶν μυστηρίων οὗτος ὁ λόγος.

7) л. 104 об. — » — ς'. Πῶς αὐτὴν ἀπὸ τῶν μυστηρίων λαβόντες φυλάξομεν. Нач. Ἃ μὲν οὖν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀναφέρει.

8) л. 122. Его же. Λόγος εἰς τὴν γέννησιν τῆς ὑπερευλογημένης ἀειπαρθένου Μαρίας. Нач. Καὶ πρῶτα μὲν τὸν Θεὸν ἐνταῦθα καλῶμεν· οὐχ ὥστε τυχεῖν.

9) л. 134 — » — Εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπερευλογημένης ἀειπαρθένου Μαρίας. Нач. Εἴ ποτε δεῖ χαίρειν ἄνθρωπον καὶ σκιρτᾶν.

10) л. 140 об. Στίχοι ἰαμβικοὶ εἰς τὸ σωτήριον πάθος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Σὺ μὲν θέλων θήραμα Χριστέ μου γίνῃ.

11) л. 141. Его же. Λόγος εἰς τὰ ἅγια καὶ σωτήρια πάθη τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Нач. Ἄκουε, οὐρανέ, καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων ἅπας κύκλος.

12) л. 151 об. — » — Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Нач. Αἱ χάριτες μὲν ἐπὶ τῶν προτέρων χρόνων ἐξ οὐρανοῦ.

13) л. 156 об. — » — Σημασία εἰς τὴν ὅρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· ἐν ᾗ ἐπὶ τῶν τεσσάρων ζώων, ὁμοίωμα θρόνου. Нач. Πᾶσα προφητεία, καὶ θεωρία καὶ ὅρασις εἰκόνες ἦσαν τῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπιδημίας.

14) л. 164. Σημασία εἰς τὴν ὅρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· ἐν ᾗ τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ τῶν ἀνθρώπων и проч. Нач. Τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώ-

πους ἐπιδημίαν ἐξεδέχοντο μὲν οἱ προφῆται. Эта и предъидущія статьи въ № 236, на л. 78—222 и въ № 252, л. 2—95.

15) л. 168 об. Его же. Κατὰ τοκιζόντων. Нач. Εἰσὶν, οἵ φασι τὸν ἀναιροῦντα τόκον νόμον.

16) л. 175 об. Его же. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα καὶ μυροβλύτην Δημήτριον. Нач. Πολλῶν ὄντων καὶ μεγάλων οὐ μὲν οὖν οὐδὲ σινιδεῖν ῥᾳδίως τῶν εἰς ἐπαίνους Δημητρίῳ φερόντων.

17) л. 199 об. Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου κυροῦ Νείλου τοῦ Καβάσιλα πρὸς τὸν αὐτοῦ ἀνεψιὸν τὸν ἅγιον κυρ. Νικόλαον, τὸν Καβάσιλαν. Нач. Περὶ τῆς ἐννοίας τῶν συγγραμμάτων σου, ἣν ἐν αἰτίαις ποιοῦνταί τινες.

18) л. 200. Св. Николая. Ἐγκώμιον εἰς τὴν ὁσίαν μητέρα Θεοδώραν, τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Нач. Ἐμοὶ δὲ πολλῶν θαυμαζόντων, ὦ μυροβλύτις.

19) л. 207 об. Ἐπιστολὴ τοῦ Κηδῶν (Димитрія Кидонскаго). Нач. Τίμιε πάτερ· πολλὴν οἶδα σοι χάριν καὶ τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ὠφελείας.

На лл. 1, 50, 122 и 141 четвероконечные кресты съ словами: ΙΣ ΧΣ ΝΙ—ΚΑ.

214. $\left(\frac{371}{\text{CCCLVIII}}\right)$ **Симеона архіепископа Θессаликскаго творенія.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 72 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.); переплетъ старинный въ черной кожѣ.

1) л. 1—59. Симеона архіеп. Θессаловикскаго. Ἀποκρίσεις πρός τινας ἐρωτήσεις ἀρχιερέως, ἠρωτηκότος αὐτοῦ. Προοίμιον. Нач. Ἔδει μὲν τὰς τοιαύτας τῶν ἐρωτήσεων ὑψηλοτέρας οὔσας и. т. д. Здѣсь изложены 85 отвѣтовъ на вопросы Гавріила митрополита Пентапольскаго. То же см. № 310, л. 1—122.

2) л. 60—72. Его же. Περὶ ἱερωσύνης πρός τινα τῶν εὐλαβῶν μοναχῶν, ἱερᾶς διακονίας ἠξιωμένων, ἔτι καὶ τοῦ ἀρχιερέως εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τελοῦντος τότε βαθμόν. Нач. Ἐν Χριστῷ μοι ἀγαπητὲ καὶ γνησιώτατε ἀδελφέ· τὴν ὀφειλὴν τῆς ἀγάπης πᾶσι κατὰ τὴν ἐντολήν.

215. $\left(\frac{284}{\text{CCLXXI}}\right)$ **Торжественникъ т. е. сборникъ словъ на великіе праздники Господни, Богородичны и великимъ святымъ.** Пергам. **IX**, 4, листовъ 406 (дл. 6, шир. 4 в.). Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. Τῶν Ἰβήρων.

Первой тетради, на которой было написано первое слово и начало 2-го нѣтъ.

1) л. 1. Первыя слова изъ 2-го слова.... ἀνατρέχει ἐπίγεται σήμερον ἐξ ἡμῶν ἀνθ' ἡμῶν. По содержанію это слово относится къ празднику Рождества Богородицы.

2) л. 8. Іоанна Дамаскина на Рождество Пресвятыя Богородицы Нач. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη· πᾶν γένος ἀνθρώπων καὶ γλῶσσα.

3) л. 17 об. Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου πόλεως Εὐβοίας εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν Ἰωακὶμ καὶ Ἄννης, καὶ εἰς τὸ γενέθλιον τῆς παναγίας Θεοτόκου. Нач. Ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἐξηγητής.

4) л. 28. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν. Нач. Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; ἢ τίνας ὑμᾶς καλέσω; См. въ № 159, л. 257 об.

5) л. 31 об. Παντολέοντος πρεσβυτέρου μονῆς τῶν Βυζαντίων λόγος εἰς τὴν ὕφωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Нач. Πάλιν ὑψοῦται σταυρός· πάλιν ἡ κτῆσις ἀγάλλεται.

6) л. 34. Св. Андрея Іерусалимита архіепископа Критскаго. Εἰς τὴν παγκόσμιον ὕφωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Нач. Σταυροῦ πανήγυριν ἄγωμεν.

7) л. 43 об. Св. Аѳанасія архіепископа Александрійскаго. Εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ Προδρόμου· καὶ εἰς τὴν Ἐλισάβετ· καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον. Нач. Χώραν μὲν ἀποχερσωθεῖσαν καὶ ὀνάγρων καταπάτημα.

8) л. 47 об. Германа архіеписк. Константинопольскаго [123]) на Введеніе во храмъ Пресвятыя Богородицы ἐγκώμιον. Нач. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις καὶ φαιδρὰ ἑορτὴ τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου.

9) л. 51 об. Георгія архіеп. Никомидійскаго—на Введеніе во храмъ Пресвятыя Богородицы. α'. Нач. Φαιδρὸν τὸ τῆς παρούσης ἑορτῆς σύνθημα.

10) л. 59 — » — β'. Нач. Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς ἡ παροῦσα πανήγυρις δείκνυσιν.

11) л. 66 об. Аѳанасія архіеп. Александрійскаго. Εἰς τὴν ἀπογραφήν, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσήφ. Нач. Ὥσπερ οἱ τὴν χρυσίτιν γῆν μεταλλεύειν λαχόντες ἐργάται.

12) л. 72. Григорія еп. Нисскаго. Εἰς τὸ γενέθλιον τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Нач. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι, φησὶν ὁ Δαυΐδ.

13) л. 81. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν γένναν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Нач. Ἃ πάλαι πατριάρχαι μὲν ὠδινον.

14) л. 90. Его же. Εἰς ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Нач. Τί τοῦτο; σημεῖον ἀντιλεγόμενον ὁρῶ.

15) л. 95 об. Его же на тотъ же праздникъ. Нач. Οὐρανίου κλάδου ἐξ ἀγάμου νύμφης ἐν Βηθλεὲμ βλαστήσαντος.

16) л. 97. Прокла архіеп. Констант. Εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν. Нач. Λαμπρὰ καὶ παράδοξος τῆς παρούσης ἑορτῆς ἡ ὑπόθεσις.

---

[123]) Имя св. Германа надписано почеркомъ XIII в.—У Маттеи это слово опущено, въ изд. Лейпцигскомъ 1805 г., стр. 169; а въ 98-мъ томѣ Patrolog. Migne значится два слова св. Германа εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Θεοτόκου.

17) л. 99. Северіана еписк. Гавальскаго. Εἰς τὴν Χριστοῦ γένναν. Нач. Πολλαὶ μὲν αἱ δωρεαὶ τοῦ Δεσπότου.

18) л. 101 об. Блаж. Ефрема. Ὅτε οἱ μάγοι παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα. Нач. Ὅταν ἀγαθοῦ τινος ὁδοιπόρος τύχοι συνόδου.

19) л. 103. Св. Григорія еписк. Нисскаго. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον. Нач. Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία.

20) л. 111. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν Ἡρώδην καὶ εἰς τὰ νήπια. Нач. Ὥσπερ ὁ ἡλιακὸς οὗτος Παῦλος.

21) л. 113. Іоанна пресвитера Евбейскаго. Εἰς τὰ ἅγια νήπια, τὰ ἐπὶ Ἡρώδου ἀναιρεθέντα, καὶ εἰς τὴν Ῥαχήλ. Нач. Πάλιν ὁ τάλας ἐγὼ τὸν νοῦν ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ ἐκπετάσαι βούλοιμι.—См. въ № 397, л. 390 об.

22) л. 116. Св. Григорія еписк. Нисскаго. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Нач. Καλὴν ἐπέθηκεν ὁ Θεὸς τὴν τάξιν ταῖς ἐτησίοις ταύταις ἡμῶν ἑορταῖς.

23) л. 129. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὰ Θεοφάνια. Нач. Ἡ πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων ἀνεῳγμένους ἔχει τοὺς ῥύακας.

24) л. 132. Его же. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Нач. Ἄνδρες φιλόχριστοι, καὶ φιλάδελφοι καὶ φιλόξενοι.

25) л. 132 об. Его же. Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Нач. Πάντες ὑμεῖς ἐν ἀγαλλιάσει σήμερον· ἐγὼ δὲ ὀδυνόμενος.

26) л. 144. Северіана еп. Гавальскаго. Εἰς τὰ Θεοφάνια. Нач. Ἀνοιγέσθω σήμερον πᾶν στόμα πρὸς θεολογίαν.

27) л. 147 об. Прокла архіеп. Конст. Εἰς τὰ Θεοφάνια. Нач. Χριστὸς τῷ κόσμῳ ἐπεφάνη, καὶ τὸν ἄκοσμον κόσμον κοσμήσας ἐφαίδρυνεν.

28) л. 150. Амфилохія еп. Иконійскаго. Εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν Θεοτόκον, καὶ εἰς τὴν Ἄνναν, καὶ εἰς τὸν Συμεῶνα· τῇ ἡμέρᾳ τῆς ὑπαπαντῆς. Нач. Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἀνθρώπων τὴν παρθενίαν θαυμάζουσιν.

29) л. 155 об. Св. Меѳодія еп. Патарскаго. Εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ὑπαπαντῆς. Нач. Πάλαι ἱκανῶς ὡς οἷόν τε διὰ βραχέων τὰ περὶ παρθενίας.

30) л. 169. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ἁγίας Θεοτόκου Μαρίας. Нач. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια· πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα.

31) л. 172. Св. Григорія еп. Неокесарійскаго чудотворца. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ἁγίας Θεοτόκου Μαρίας. Нач. Ἑορτὰς μὲν πάσας καὶ ὑμνῳδίας δέον ἡμῖν θυσιῶν δίκην προσφέρειν Θεῷ.

32) л. 178. Θεοδότου ἐλαχίστου μονερημήτου λόγος ἐγκωμιαστικὸς εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου Μαρίας. Нач. Ὅταν ἡ χειμέριος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ ζοφερὰ παρῆλθεν περίοδος.

33) л. 183. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν Θεοτόκου. Нач. Ἀδελφοί, βασιλικῶν μυστηρίων ἑορτὴν ἑορτάζωμεν.

34) л. 187. Андрея Іерусалимита. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν Θεοτόκου. Нач. Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρά, λύουσα τὴν πρώτην ἀράν.

35) л. 198. Григорія епиСк. Нисскаго. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου. Нач. Σήμερον ἀγγελικῇ παρατάξει ὑμνῳδίαι φαιδρύνονται.

36) л. 202. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν Λάζαρον. α'. Нач. Ὥσπερ μήτηρ φιλότεκνος ἐπιδοῦσα τὴν θηλὴν τῷ νηπίῳ τέρπεται.

37) л. 204 об. — » — β'. Нач. Σήμερον ἐκ νεκρῶν ἐγειρόμενος Λάζαρος.

38) л. 208 об. — » — γ'. Εἰς Λάζαρον καὶ εἰς τὸν υἱὸν τῆς χήρας. Нач. Πᾶσα ἔνθεος διδασκαλία συνάγειν εἴωθε.

39) л. 216. Андрея архіеп. Критскаго Іерусалимита. Ἐγκώμιον εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον. Нач. Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκρότηκε σύλλογον.

40) л. 228. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὰ Βαΐα. Нач. Ἐκ θαυμάτων ἐπὶ τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου βαδίσωμεν.

41) л. 234. Леонтія пресвитера Конст. Εἰς τὰ φωτίσματα, καὶ εἰς τὰ Βαΐα, καὶ εἰς τὸν Λάζαρον. Нач. Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως παρακύπτη (въ № 216—προλάμπει) τὰ χαρίσματα.—Въ другихъ рукописяхъ слово подобнаго же содержанія приписывается Іоанну Златоустому: см. № 216, л. 122, № 389, л. 185 и въ № 392, л. 341.

42) л. 239. Андрея архіеп. Критскаго Іерусалимита. Εἰς τὰ Βαΐα. Нач. Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ δεσπότου Λάζαρος εἱστιάσατο.

43) л. 251. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν. Нач. Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν δένδρον ἀνθοφόρον.

44) л. 255 об. Его же. Εἰς τὰς δέκα παρθένους. Нач. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐννοήσω.

45) л. 259. Св. Ефрема. Εἰς τὴν πόρνην. Нач. Ἁπλοῦς ἡμῖν ὁ κάματος καὶ εὐμήχανον τὸ ζήτημα.

46) л. 267. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν παράδωσιν τοῦ Σωτῆρος и проч. Нач. Ἐβουλόμην μὲν εἰς τέλος διανῦσαι τοῦ σταυροῦ τὰ θεωρήματα.

47) л. 273. Его же. Εἰς τὴν ἁγίαν πέμπτην, ἐν ᾗ ὁ Σωτὴρ ἔνηψε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς ἀπὸ δείπνου. Нач. Ἔλεον Θεοῦ καὶ φιλανθρωπίαν κηρύττει μὲν ἡ κτίσις ἅπασα.

48) л. 276 об. Его же. Εἰς τό· Πάτερ· εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. Нач. Οὐδὲν ἀπεοίκασιν οἱ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλοι.

49) л. 281 об. Его же. Εἰς τὸν Σταυρόν. Нач. Πεπλήρωται, ἡμῖν λοιπὸν ὁ τῆς νηστείας ἀγών.

50) л. 286 об. Св. Епифанія епископа Кипрскаго. Εἰς τὴν Θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου· καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθείας· καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ ᾅδῃ τοῦ Κυρίου κατάβασιν, μετὰ τὸ σωτήριον πάθος παραδόξως γεγενημένην. Нач. Τί τοῦτο σήμερον; σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ· τί τοῦτο; σιγὴ καὶ ἠρεμία πολλή.

51) л. 296 об. Григорія епископа Нисскаго. Τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος τῆς ἐκκλησίας ὁ νόμος.

52) л. 304. Его же. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι κατὰ μηδὲν ἀλλήλοις ἐναντιωθέντες οἱ εὐαγγελισταί, διαφόρως τὰ συμβεβηκότα περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἐμμανουὴλ ἱστόρησαν. Нач. Πάντες μὲν, ἀγαπητοί, ὡς εἰπεῖν ἀποδέχονται τὴν ἐν τῇ Κυριακῇ νυκτί.

53) л. 314 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος. α'. Нач. Εὔκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβοῆσαι.

54) л. 320. — » — λόγος β'. Нач. Πάντοτε μὲν χαίρειν πάρεστιν.

55) л. 323. — » — λόγ. γ'. Нач. Σφόδρα μοι καὶ νῦν, ὡς ἀεί, κρατεῖ τῆς διανοίας.

56) л. 325. Его же. Εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ Θωμᾶ· καὶ εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ. Нач. Ἰδοὺ πάλιν ἑορτή· ἰδοὺ πάλιν σωτηρία ψυχῶν.

57) л. 330. Его же. Εἰς τὸ λέγειν τοὺς Ἰουδαίους· δαιμόνιον ἔχεις· καὶ εἰς τὸ· μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν· καὶ εἰς τὸν πα' ψαλμόν.—Τῇ ἡμέρᾳ Μεσοπεντηκοστῆς α'. Нач. Ὥσπερ ἡ φαεσφόρος σελήνη τὰ τῆς νυκτὸς ἀμαυρὰ λευκαίνουσα.—Въ № 412, л. 239.

58) л. 333 — » — β'. Нач. Ὅπου δ' ἂν ὁ δεσπότης Χριστὸς πηγὴν ζωῆς σωματικῶς παραγένηται.

59) л. 335. Его же. Εἰς Σαμαρείτην. Нач. Πᾶσα μὲν γλῶσσα ἀνθρωπίνη οὐχ ἱκανή ἐστιν.

60) л. 338 об. Св. Аѳанасія архіеписк. Александрійскаго. Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. Нач. Οὐκ οἶδα, ποίᾳ χρήσομαι γλώττῃ πρὸς τὴν τῆς παρούσης ἑορτῆς εὐφημίαν.

61) л. 341. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. α'. Нач. Φαιδρὰ μὲν πᾶσα ἑορτὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας καὶ φαιδρύνουσα τῶν πιστῶν τὰς καρδίας.

62) л. 344 об. — » — β'. Нач. Ἐπειδὴ χάριτι Θεοῦ τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ πάθους τοῦ δεσποτικοῦ ἐποιησάμεθα.

63) л. 348. Его же. Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Нач. Οὐρανὸς ἡμῖν γέγονε σήμερον ἡ γῆ.

64) л. 353. — » — β'. Нач. Μεγάλα, ἀγαπητοί, καὶ πάντα λόγον ἀνθρώπινον ὑπερβαίνοντα τὰ σήμερον ἡμῖν δωρηθέντα.

65) л. 358 об. — » — γ'. Нач. Πάλιν ἑορτή· πάλιν πανήγυρις· πάλιν ἡ ἐκκλησία.

66) л. 368 об. Его же. Εἰς Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου. α'. Нач. Ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων διελέχθη ὁ Κύριος.

67) л. 375. — » — β'. Нач. Ἄγαν αἰδέσιμον ἡμῖν ὁ δαψιλὴς ἑστιάτωρ Χριστός.

На л. 380 об. нарисованъ четвероконечный крестъ съ основаніемъ и растеніями по обѣ стороны.

68) л. 380 об. Андрея архіепископа Критскаго. Εἰς τὴν πάνσεπτον κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Καλεῖ πάλιν ἡμᾶς τὸ συνεχὲς τοῦ λόγου πρὸς τὴν πανήγυριν.

69) л. 387 об. Іоанна монаха Дамаскина. Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς παναγίας Θεοτόκου. Нач. Ἔστι μὲν ἀνθρώπων οὐδείς, ὃς κατ' ἀξίαν τῆς Θεομήτορος τὴν ἱερὰν ἐκδημίαν εὐθυμῆσαι δυνήσεται.

70) л. 400. Германа архіепископа Константиноп. Εἰς κοίμησιν τῆς παναγίας Θεοτόκου. α'. Нач. Τίς ὁ συναθροισμὸς τῆς παρούσης πανηγύρεως· πάντως μαθεῖν ἐθέλωμεν.

71) л. 403 об.—406. Его же — » — β'. Нач. Ὁ χρεωστῶν πάντοτε τὸν ἴδιον εὐεργέτην ἀνυμνεῖ· ὁ σωζόμενος.

Нѣкоторые листы по краямъ обветшали; почеркъ однообразенъ и красивъ.

216. ($\frac{129}{\overline{CXXX}}$) **Сборникъ словъ на разные случаи.** Пергам., **X,** въ 2 столбца, листовъ 412 (дл. 7¼, шир. 5 в.). ἀρσένιϊ ϛ̄. Τοῦ Σειμένου, а на л. 106 об. μονῆς ἐσφιγμένου.

На двухъ начальныхъ бумажныхъ внѣ счета листахъ Πίναξ словъ сей книги, писанъ въ XVI вѣкѣ.

1) л. 1. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν φαρισαῖον καὶ εἰς τὸν τελώνην. Нач. Τῆς φιλαργυρίας τὸ πάθος ἐπιθυμεῖ τὴν πλεονεξίαν.

2) л. 7 об. Его же. Εἰς παραβολὴν περὶ τοῦ ἀσώτου. Нач. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν κηρύττειν ὀφείλομεν.—Въ № 167, л. 169.

3) л. 17. Іоанна монаха и пресвитера Дамаскина. Περὶ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων· ὅπως αἱ ὑπὲρ αὐτῶν γινόμεναι λειτουργίαι καὶ εὐποιΐαι τούτοις τὰ μέγιστα ὀνίνησι. Нач. Τὰ τῶν βρωμάτων ἡδέα καὶ τίμια προτιθέμενα πολλάκις.

4) л. 31. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν μάταιον βίον καὶ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν. Нач. Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια καὶ ἀπολλύμενα πράγματα κατελίπετε.

5) л. 35 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς· καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀδάμ, καὶ περὶ πονηρῶν γυναικῶν. Нач. Πρόκειται ἡμῖν, ἀγαπητοί, πνευματικὴ τράπεζα.

6) л. 59. Григорія еписк. Нисскаго. Ἐγκώμιον εἰς ἅγ. μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον τὸν Τήρονα. Нач. Ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαός, ἡ ἁγία ποίμνη.

7) л. 66 об. Нектарія архіеп. Констант. Διήγησις, δι' ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων νηστειῶν ἑορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου· καὶ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης. Нач. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, Κύριε.

8) л. 76. Аѳанасія архіеп. Александр. Διήγησις περὶ τοῦ μεγίστου θαύματος τοῦ γεγονότος παρὰ τῆς τιμίας καὶ ἁγίας εἰκόνος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει· κυριακῇ α' τῶν ἁγ. νηστειῶν. Нач. Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν.

9) л. 81. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ· λεχθεὶς τῇ μέσῃ ἑβδομάδι ἁγίων νηστειῶν. Нач. Ἧκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος ἡμέρα.

10) л. 89 об. Κυριακὴ ε' ἁγ. νηστειῶν. Βασιλείου ἐπισκόπου τοῦ Ἰκονίου τῆς Ἰσαυρίας [124]) εἰς τὸ· Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα и проч. Нач. Αὔξει μὲν τῆς γλώττης τὴν ἀγωνίαν.

11) л. 95. Іоанна Златоустаго. Κατὰ αἱρετικῶν, καὶ εἰς τὴν αἴτησιν τῆς μητρὸς τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου и проч. Нач. Χθὲς ἐκ πολέμου ἐπανήλθομεν, ἐκ πολέμου καὶ μάχης αἱρετικῆς.

12) л. 107. Андрея архіеп. Критскаго Іерусалимита. Εἰς τετραήμερον Λάζαρον. Нач. Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκρότηκε σύλλογον.—Въ № 215, л. 216.

13) л. 122. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἁγίαν ἑορτὴν τῶν Βαΐων. Нач. Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως προλάμπει τὰ χαρίσματα.—Въ № 215, на л. 234, подобнаго содержанія въ началѣ слово приписывается Леонтію пресвитеру Константинопольскому.

14) л. 129. Андрея Критскаго. Εἰς Βαΐα. Нач. Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ Δεσπότου.—Въ № 215, л. 239 то же.

15) л. 147. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Β'. Іоанна Златоустаго. Περὶ νηστείας. Нач. Διηνύσαμεν λοιπὸν τῆς νηστείας τὸν πλοῦν.

16) л. 158 об. Его же. Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθ. Εὐαγγελίου· Καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν ἐξέβαλε πάντας τοὺς πολοῦντας καὶ ἀγοράζοντας и проч. καὶ εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν. Нач. Τοῦτο καὶ Ἰωάννης φησίν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου.—Въ № 66, л. 224.

17) л. 168. Его же. Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθ. Εὐαγγελίου. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε и проч. Нач. Ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι εὐθέως μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων.

18) л. 180 об. Іоанна пресвитера Дамаскина. Εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν, καὶ εἰς τὴν παραβολὴν ἀμπελῶνος. Нач. Κινεῖ με πρὸς τὸ λέγειν, ὁ ἐνυπόστατος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς λόγος [125]).

19) л. 188. Іоанна Златоустаго. Εἰς ι' παρθένους. α'. Нач. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς.—Въ №. 215, л. 255 об.

20) л. 194. — » — β'. Нач. Ἆρα οἴδατε, πόθεν ἡμῖν ὁ λόγος πρῴην ἤρξατο.

21) л. 213. Его же. Εἰς τὸν φαρισαῖον καὶ εἰς τὴν πόρνην. α'. Нач. Ἅπας μὲν καιρὸς παντὶ βουλομένῳ πρὸς μετάνοιαν ἐπιτήδειος.

---

[124]) Въ Патрологіи Migne, t. 85, pag. 377, это слово значится въ числѣ словъ Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκίας.

[125]) У Маттеи въ изд. 1805 г., на стран. 72, послѣ слова Іоанна Дамаскина написано: «Deinceps solius Chrysostomi leguntur homiliae 40.» Но это не точно, ибо далѣе написаны только 20 бес. съ именемъ Іоанна Злат., а послѣднія двѣ бесѣды: Григорія еп. Антіохійскаго (по № 215 — Нисскаго) и Епифанія архіеп. Кипрскаго.

22) л. 222. — » — β'. Нач. Ἐν παντὶ καιρῷ καλὴ καὶ σωτήριος ἡ μετάνοια.

23) л. 230. Его же. Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ κατὰ Ματθ. Εὐαγγελίου· Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ· προσῆλθεν αὐτῷ γυνή, ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου πολυτίμου и проч. Нач. Ἡ γυνὴ αὕτη δοκεῖ μὲν εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ παρὰ τοῖς Εὐαγγελισταῖς ἅπασιν, οὐκ ἔστι δέ.

24) л. 239. Іоанна Златоустаго. Ὅτε ἔνιψεν ὁ Σωτὴρ τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν. α'. Нач. Ἔλεον Θεοῦ.—Въ № 215, л. 273 то же.

25) л. 243 об. — » — β'. Нач. Ἐβουλόμην μὲν εἰς τέλος διανῦσαι.— Въ № 215, л. 267 то же.

26) л. 252 об. Его же. Εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον τοῦ Σωτῆρος, καὶ περὶ τῆς τοῦ Ἰούδα προδοσίας. Нач. Ἠβουλόμην, ἀγαπητοί, τῆς κατὰ τὸν πατριάρχην πάλιν ὑποθέσεως ἅψασθαι.

27) л. 264. Его же. Εἰς τὸ· Πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· καὶ κατὰ Μαρκιονιστῶν καὶ Μανιχαίων. α'. Нач. Βαθεῖαν τομὴν τοῖς ἁρπάζουσι.—Въ № 160, л. 130.

28) л. 276. — » — β'. Нач. Ὅτε ἡμῖν ἀδελφοὶ ὁ τῆς ἐλεημοσύνης ἐκηρύττετο νόμος.

29) л. 296. Его же. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ· εἰς τὸν ἅγιον καὶ ἄχραντον πάθος τοῦ Κυρίου, καὶ εἰς τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ λῃστοῦ. Нач. Ἑορτὴν ἄγωμεν σήμερον καὶ πανήγυριν.

30) л. 309. Его же. Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὸν λῃστήν. Нач. Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐν σταυρῷ.

31) л. 320 об. Его же. Εἰς τὸ· Πῶς ὁ Ἀδὰμ τὴν ψυχὴν ἔλαβεν, ὅτε ἐπλάσθη, καὶ εἰς τὸ πάθος τοῦ Σωτῆρος. Нач. Καλοὶ τῆς ὑπομονῆς οἱ πόνοι.

32) л. 329. Его же. Εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ εἰς τὸν λῃστήν. Нач. Εἴ τις τῶν εὐφρονούντων πνευματικὸν παράδεισον προσείποι τὸν ἡμέτερον ἱερὸν σύλλογον.

33) л. 334 об. Его же. Εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὸν λῃστήν. Нач. Ὢ πόση δύναμις τῆς ἡμετέρας πίστεως;

34) л. 338 об. Его же. Εἰς τὸ· Διατί τὸ ξύλον γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ εἴρηται и проч. Нач. Πολλὰ παρεκάλεσα χθὲς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην μεμνῆσθαι τῶν εἰρημένων.

35) л. 349 об. — » — Πρὸς τοὺς μέλλοντας φωτίζεσθαι κατήχησις α'. Нач. Ὡς ποθεινὸς καὶ ἐπέραστος τῶν νέων ἀδελφῶν ἡμῖν ὁ χορός.

36) л. 361 об. — » — β' κατήχησις περὶ ὅρκων. Нач. Ἆρα ἀπηλάσατε ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν τὴν πονηρὰν τῶν ὅρκων συνήθειαν;

37) л. 371 об. — » — κατήχησις γ'. Нач. Ἐσχάτη τῆς κατηχήσεως ἡ σήμερον ἡμέρα.

38) л. 380. — » — Πρὸς τοὺς φωτισθέντας εἰς τὸ Πάσχα δ'. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός· ἰδοὺ καὶ ἀπὸ γῆς ἀστέρες φαίνουσιν.

39) л. 387 об. Св. Григорія епископа Антіохійскаго, въ великую субботу. Λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν καὶ τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Нач. Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος τῆς ἐκκλησίας ὁ νόμος· ὁ παρασκευάζων ἡμᾶς.—Въ № 215, л. 296 об., это слово приписывается Григорію епископу Нисскому, а въ № 412, л. 229, Григорію епископу Антіохійскому.

40) л. 398 об. Епифанія архіепископа Кипрскаго. Εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν и проч. Нач. Τί τοῦτο σήμερον; σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ. Конца здѣсь нѣтъ.—Сполна въ № 215, л. 286 об. и № 412, л. 201 об.

На л. 106 об. записи XIV вѣка о принадлежности сей книги обители Ἐσφιγμένου и о прежнихъ владѣльцахъ: Арсеніи монахѣ и скевофилаксѣ Кипріанѣ въ той же обители.

217. ($\frac{234}{CCXXI}$) **Сборникъ словъ на воскресные и праздничные дни.** Пергам., **XI**, 4, листовъ 307 (дл. 6, шир. $4^1/_4$ в.). *Арсенїй ѥѥ.* Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1 (бумажный, пис. въ XVI вѣкѣ). Св. Андрея архіеп. Критскаго Іерусалимита. Λόγος εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρά. — Въ № 215, л. 187, то же.

2) л. 15. Св. Григорія чудотворца. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν. Нач. Σήμερον ἀγγελικῇ παρατάξει. — Въ № 215, на л. 198, это слово приписывается Григорію епископу Нисскому.

3) л. 19 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν. Нач. Βασιλικῶν μυστηρίων.—Въ № 215, л. 183 то же.

4) 24 об. Λεοντίου Νεαπόλεως εἰς τὸν Εὐάγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Τῆς παρούσης τιμίας καὶ βασιλικῆς συνάξεως τὴν φαϊνὴν καὶ ὑπέρξενον ἀνάμνησιν.—Въ этомъ словѣ, на лл. 28—32, излагается разговоръ Ангела и Богородицы κατὰ ἀλφάβητον διπλοῦν. Нач. Ἄγγελος· Ἄκουε δεδοξασμένη.—Ἡ Θεοτόκος· Ἄπιθι πόλεως ἐμῆς καὶ πατρίδος.—На лл. 33—38, καὶ πάλιν κατὰ ἀλφάβητον разговоръ Іосифа и Богородицы. Нач. Ὁ Ἰωσήφ· Ἄσπιλόν σε παρέλαβον ἐξ οἴκου Κυρίου.—Ἡ Θεοτόκος· Ἄσπιλόν με κατέλιπες ἐν τῷ οἴκῳ σου.

Л. 38-й бумажный.

5) л. 39. Исихія пресвитера Іерусалимскаго. Εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον. Нач. Δεῖπνον ἡμῖν πολυτελὲς Λάζαρος.

6) л. 45. Андрея Критскаго. Εἰς Λάζαρον. Нач. Λάζαρος τὸν παρόντα.—Въ № 215, л. 216 то же.

7) л. 61. Его же. Εἰς τὰ Βαΐα. Нач. Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ Δεσπότου.—Въ № 215, л. 239 то же.

8) л. 78 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς ξηρανθεῖσαν συκῆν. Нач. Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν.—Въ № 215, л. 251 то же.

9) л. 85 об. Τῇ μεγάλῃ β'. Леонтія пресвитера Константинопольскаго. Εἰς τὸν Ἰώβ. Нач. Ἄγε δὴ καὶ σήμερον, φίλε, γνησιώτερον τοῦ γενναιωτάτου Ἰώβ.

10) л. 92 об. Τῇ ἁγίᾳ γ'. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὰς δέκα παρθένους. Нач. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον.—Въ № 215, л. 255 об. то же.

11) л. 98 об. Τῇ μεγάλῃ γ'. Леонтія пресвитера Конст. Εἰς τὸν Ἰώβ. Нач. Εὔκαιρον ἐν τῷ παρόντι τὸν ἀήττητον τοῦ Θεοῦ στρατιώτην.

12) л. 105. Τῇ μετάλῃ δ'. Амфилохія еп. Иконійскаго. Εἰς τὴν γυναῖκα τὴν ἁμαρτωλὸν, τὴν ἀλείφασαν τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ εἰς φαρισαῖον. Нач. Ἱκανῶς ἡμᾶς πρῴην ἐψυχαγώγησεν ὁ Χριστὸς παρὰ Ζαχχαίῳ ἑστιώμενος.

13) л. 118. Іоанна Златоустаго. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε'· εἰς τὸ μυστήριον δεῖπνον и проч. Нач. Ἠβουλόμην, ἀγαπητοί, τῆς κατὰ τὸν πατριάρχην.—Въ № 216, л. 252 то же.

14) л. 123. — » — Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ α'. Нач. Οὐδὲν ἀπεοίκασιν.—Въ № 215, л. 276 об. то же.

15) л. 130 об. — » — Τῇ ἁγίᾳ Παρασκευῇ β'. Нач. Ἑορτὴν ἄγωμεν σήμερον.—Въ № 216, л. 296 то же.

16) л. 145 об. — » — γ'. Нач. Καλοὶ τῆς ὑπομονῆς οἱ πόνοι.—Въ № 216, л. 320 об. то же.

17) л. 154. — » — δ'. Εἰς τὴν σταύρωσιν. Нач. Καὶ νῦν ὄντως ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα.

18) л. 156. — » — Εἰς τὸν τάφον τοῦ Κυρίου, τῷ ἁγίῳ σαββάτῳ. Нач. Ἴδετε χθὲς λῃστοῦ εὐγνωμοσύνην, καὶ Ἰουδαίων ἄνοιαν.

19) л. 164. Епифанія архіеп. Кипрскаго. Εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν. Нач. Τί τοῦτο σήμερον.—Въ № 215, л. 286 об. то же.

20) л. 180. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. α'. Нач. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος. На полѣ вверху написано: Ἤκουσα, ὅτι ἀναγινώσκεται εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου τῆς Μεγάλης Κυριακῆς.

21) л. 181. — » — β'. Нач. Εὔκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβοῆσαι.—Въ № 215, л. 314 об. то же.

22) л. 189 об. — » — γ'. Нач. Πάντοτε μὲν χαίρειν πάρεστιν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ.

23) л. 194 об. — » — δ'. Нач. Ἡ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος καταλάμψασα χάρις.

24) л. 197. — » — Εἰς τὴν Καινὴν Κυριακήν, καὶ εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, καὶ περὶ πίστεως. Нач. Φαιδρῶς ὁμοῦ καὶ θεοσεβῶς τὴν σωτήριον καὶ ζωοδῶρον.

25) л. 213. Іоанна монаха и пресвитера Дамаскина. Εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν, καὶ εἰς τὰς Μυροφόρους. Нач. Τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ Κυρίου· ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ;

26) л. 237. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν παράλυτον τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη κατακείμενον. Τῇ δ′ κυρ. τοῦ Πάσχα. Нач. Ἑορτὴν ἐνταῦθα τὴν Πεντηκοστὴν φησιν· συνεχῶς δὲ ἐν ταῖς ἐπιχωρίζει τῇ πόλει.

27) л. 242. Εἰς τὴν Μεσοπεντηκοστὴν и проч. Амфилохія епископа Иконійскаго. Нач. Ἐν σαββάτῳ πρὸς τὸν παράλυτον ὁ Κύριος ἔλεγεν· ἐγερθεὶς ἆρον τὸ κράββατόν σου.

28) л. 248 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν Σαμαρεῖτιν. Нач. Ὡς πάρεργον αὐτὸν ποιούμενον τὴν τῆς Σαμαρείας ὁδόν.

29) л. 257. — » — Εἰς τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν. Нач. Διατί θεραπεύει τότε εὐθέως τὸν τυφλὸν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐξελθών.

30) л. 264. — » — Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ ἀνάληψιν. Нач. Καὶ ὅτε σταυροῦ μνείαν ἐπετελοῦμεν· ἔξω τῆς πόλεως τὴν ἑορτὴν ἐπετελέσαμεν.— Въ № 159, л. 394 об.

31) л. 276 об. Георгія пресвит. Кесаріи Каппадокійскія. Εἰς τοὺς τιη′ πατέρας, τοὺς ἐν Νικαίᾳ συνελθόντας κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς. Нач. Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις ἐκ τῆς ἀποστολικῆς ἐπιτραπεὶς παραινέσεως.

32) л. 287 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν. α′. Нач. Πᾶσα μὲν ἡμέρα φαιδρὰ τὴν ἡλιακὴν ἀκτῖνα φέρουσα.

33) л. 295 об. — » — β′. Нач. Μεγάλα, ἀγαπητοί, καὶ πάντα λογισμόν.—Въ № 215, л. 353 то же.

34) л. 302 об.—307. — » — Εἰς τοὺς ἁγίους πάντας. Нач. Ἐξ οὗ τὴν ἱερὰν πανήγυριν τῆς Πεντηκοστῆς ἐπετελέσαμεν. Конца нѣтъ.—См. № 412, л. 288.

На л. 302 об. изображеніе руки съ именословнымъ перстосложеніемъ, а на л. 295 об. надъ буквою М четвероконечные кресты.

cf. Sud. A 93. **218.** ($\frac{230}{\text{t. II, XVIII, in fol.}}$) **Катихизическія поученія неизвѣстнаго писателя.** Бомбиц., **XIV**, листовъ 294 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^3/_4$ в.), ветхи. Ἀρсеній Ѡн. Τῶν Ἰβήρων.

Первыхъ четырехъ поученій и начала пятаго не сохранилось. Послѣднее, помѣщающееся на лл. 1—17 имѣется еще въ № 219, на лл. 514—555, гдѣ эта статья также не имѣетъ начала.

2) л. 18. Κατήχησις ς′. Нач. Καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ὑποδεχομένοις ἀσμένως τὸν καιρὸν τουτονὶ τῆς νηστείας.—Въ № 219, л. 556.

Поученіе 7-е опущено; заглавіе его см. въ № 219, л. 585 об.

3) л. 38. Κατήχησις η′. Нач. Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες ἀδελφοί, μὴ καθ' ἕκαστον μόνον ἐνιαυτόν.

4) л. 55. Κατήχ. θ′. Нач. Εἶτα πέρδιξ ἐφώνησε· συνήγαγεν, ἃ οὐκ ἔτεκες.

5) л. 73. Κατήχ. ι'. Нач. Οὔτε μουσικὸς ἀνὴρ τέρπειν τὸν ἀκροατὴν ἐθέλων.

6) л. 92 об. — » — ια'. Нач. Θαυμαστὴ μέν, ὦ παρόντες, καὶ ἡ τῶν ὡρῶν τετρακτύς.

7) л. 112 об. — » — ιβ'. Нач. Ἐπαινῶ σε, φιλόχριστε σύλλογε, τῆς εἰς δεῦρο πάλιν συντεταγμένης.

8) л. 128. — » — ιγ'. Περὶ φοίνικος καὶ τοῦ ἀετοῦ. Нач. Τὸν φοίνικα τὸν ὄρνιν λέγεται γάρ τις.

9) л. 139. — » — ιδ'. Нач. Ἡλίου δὲ ἄρα τράπεζαν ὀνομάζουσι μὲν αἰθίοπες, καὶ κομπάζουσιν.

10) л. 150. — » — ιε'. Нач. Φεύγει μὲν χειμών, διώκοντος ἔαρος.

11) л. 168. — » — ις'. Ἡδίστη διδασκαλία. Нач. Νῦν εἴπερ ποτέ, ὦ ἄνδρες, μεγαλοδυνάμου τῆς νηστείας ᾐσθόμην.

12) л. 177 об. — » — ιζ'. Нач. Ὥσπερ ὁ θεῖος Δαυῒδ περὶ τοῦ ἡλίου φησίν· ὡς ἄρα.

13) л. 188 об. Κατήχησις ιη'. Нач. Λέγονται Σπαρτιᾶται· ἀνεπίφθονον γὰρ ἴσως.

14) л. 200. — » — ιθ'. Нач. Ἡμέραν μέν τινα μεγάλην καὶ ἡμέραν εὔσημον ἑορτῆς.

15) л. 214. — » — κ'. Нач. Ἐχρῆν μὲν ἡμᾶς, ἀδελφοί, μὴ οὕτω χρόνια, καὶ καθ' ἑκάστην ἐνιαυτὸν περιτροπήν.

16) л. 230. — » — κα'. Περὶ πορνείας. Нач. Ἐπειδὴ κατὰ τὸ δοθὲν σύνθημα πάρεστε καὶ νῦν δεῦρο συντεταγμένοι.

17) л. 244. — » — κβ'. Περὶ φιλαργυρίας. Нач. Ἔπεισί μοι φιλόχριστον ἄθροισμα.

18) л. 255. — » — κγ'. Περὶ θυμοῦ. Нач. Βεσελεὴλ μὲν ἐκεῖνος ὁ τῆς νομικῆς σκυνῆς σοφὸς ἀρχιτέκτων.

19) л. 265 об. — » — κδ'. Περὶ λύπης. Нач. Οὔτε Θεὸς τοῖς ἀγαθοῖς σπέρμασι συμπαρήγαγε τὴν ἀρχὴν τὰ ζιζάνια.

20) л. 275 об. — » — κε'. Περὶ ἀκηδίας. Нач. Ἔστι τις λίθος σμηρίτης καλούμενος.

21) л. 281 об. — » — κς'. Περὶ κενοδοξίας. Нач. Ἥκομεν ἐπ' αὐτόν, φασί, τὸν βατῆρα κακίας τῷ λόγῳ, καὶ τὴν σατανικὴν ὄντως ἀκρόπολιν· κενοδοξίαν καὶ ὑπερηφανείαν.

22) л. 291. Τοῦ αὐτοῦ (имя автора, вѣроятно, было написано предъ началомъ катихизическихъ поученій на первой утраченной когда-то тетради) εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ὁρισμός· τί ἐστιν Ἀποκάλυψις. Ἀποκάλυψις μέν ἐστιν ἡ τῶν κρυπτῶν μυστηρίων δήλωσις, καταυγαζομένου τοῦ ἡγεμονικοῦ.—Въ № 219, л. 508—513.

На л. 50 на полѣ написано: Σημείωσαι, ὅτι ὁ συγγραφεὺς Ἀθηναῖος ἔοικεν εἶναι οὐχ ἱερεύς. Здѣсь авторъ скорбитъ, какъ патріотъ, что

Аѳиняне преданы были Лангобардамъ, самому враждебному изъ всѣхъ варваровъ народу.—Въ № 219 эта статья на л. 16.

На л. 150 почеркомъ XVII вѣка написано: Τοῦτο τὸ βιβλίον ἐδώρησε Γεράσιμος, ὁ διδάσκαλος.

219. ($\frac{262}{CCXLIX}$) **Катихизическія поученія неизвѣстнаго писателя.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 600 (дл. $5^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.). Арсеній іер. Τῶν Ἰβήρων.

На лл. 1—473 содержатся 8—26 κατηχήσεις, которыя въ № 218, на лл. 40—290. Восьмое поученіе здѣсь начинается съ 8-го листа и не имѣетъ начала, которое находится на лл. 593—600. На листахъ 1—7 помѣщается окончаніе поученія 7-го (?), первая часть котораго на лл. 585 об.—593.

Л. 474. Ὁμιλία ῥηθεῖσα τῇ τρίτῃ κυριακῇ τῶν νηστειῶν, ἐν ᾗ ὁ τίμιος Σταυρὸς προτίθεται καὶ προσκυνεῖται [126]). Нач. Καὶ ὁδοιπόρος ὀρθρίαν [127]), ἐλαύνων καὶ τραχεῖαν ὁδόν.

Л. 477. Ὁμιλία εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Βαΐων. Нач. Ὁ μὲν προφητικώτατος ἐν βασιλεῦσι Δαυῒδ θαυμάζων ἡλίου κάλλος.

Л. 486. Ὁμιλ. εἰς τὴν τριήμερον καὶ ζωαρχικὴν ταφὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Πάλιν ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει τὸ φῶς.

Л. 508. Объ Апокалипсисѣ.—То же въ № 218, л. 291—294.

Л. 514. Λόγος ε'. Начала нѣтъ. Первыя слова.... καὶ δεῖται μὲν ἐξαγορίας γνησ. καὶ παραδείγματι ζούσης.—Въ № 218 это слово также безъ начала, на лл. 1—17.

Л. 556. Κατήχησις ς'.—Въ № 218 то же на лл. 18—37.

Л. 585 об. Κατήχησις ζ'. Послѣ заглавія «περὶ νηστείας» вся страница не писана, а на л. 586 первыя слова этого, или инаго поученія: .....ἐγκρατῶς ἐσθίωμεν καὶ πεινῶντες ἔτι παυώμεθα. Окончаніе сего поученія писано выше на л. 1—7.

Л. 593—600. Κατήχ. η'. Нач. Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες. Окончаніе сего поученія писано выше на л. 8—24.

220. ($\frac{441}{I. II. IV. qu.}$) **Сборникъ словъ.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 123 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) Василія Великаго къ Амфилохію епископу Иконійскому: Ἐπιστολὴ α') л. 2. Нач. Ἐζητημένον ἤδη παρὰ πολλοῖς τὸ εὐαγγελικὸν ῥητόν.

---

[126]) Эта бесѣда и слѣд. (на недѣлю Ваій) съ именемъ Μιχαὴλ Ἀκομινάτου τοῦ Χωνιάτου, Ἀθηνῶν ἀρχιεπισκόπου (около 1056 г. по Р. Хр.), изданы на греч. языкѣ ὑπὸ Σπυριδῶνος Π. Λαμπροῦ, τ. α', φυλλ. 126—141. Ἐν Ἀθήναις, 1879.

[127]) Въ печатномъ изданіи (см. примѣч. 126)—ὀρθίαν.

β') л. 7 об. Нач. Ὃ οἶδας σέβεις, (ἢ) ὃ ἀγνοεῖς.

γ') л. 9 об. Τί πρότερον· ἡ γνῶσις, ἢ ἡ πίστις.

δ') л. 11 об. Εὐνομίῳ. Нач. Ὁ ἐφικτὴν εἶναι λέγων.

2) л. 12 об. Μακαρίῳ καὶ Ἰωάννῃ. Нач. Οὔτε γεωργοὺς οἱ κατὰ γεωργίαν ξενίζουσι πόνοι.

3) л. 13. Στίχοι εἰς τὸν οὐρανόν. Нач. Σφαιροτροχοκατάγυζε, κύκλε....

4) л. 13 об. Παύλου Σιλεντιαρίου εἰς τὸ ἐν πυθίοις. Нач. Βούλει μαθεῖν, ἄνθρωπε, θερμὸν ἄτεχνον ῥεῦμα.

Л. 16 и 17. Неизвѣстнаго толкованіе нѣкоторыхъ словъ. Нач. Θάλαμος τὸ κοινῶς κελλίον.

6) л. 18. Геннадія Схоларія патріарха Константинoп. ἀπόκρισις πρὸς τὸ ἐρώτημα монаха Іосифа Θессалоникійца. Нач. Κλινοπετὴς ἐδεξάμην σου τὴν ἐπιστολὴν, καὶ νῦν ὀψὲ μικρόν.

7) л. 26. Григорія Богослова слово εἰς τὴν Νέαν Κυριακὴν. Нач. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι.

8) л. 31 об. Св. Аѳанасія вопросы и отвѣты. Нач. Πόθεν ἐπιγινώσκει ἄνθρωπος, ὅτι ὅλος ἐβαπτίσθη καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἔλαβε.

9) л. 40 об. Андрея Критскаго ἐκ τοῦ εἰς τοὺς κομηθέντας λόγου. Нач. α') Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε, νεκρὸν κοιμώμενον βλέπεις. β') л. 41. Μέχρι τίνος νεκροὶ νεκροὺς θάπτωμεν.

10) л. 41. Василія Великаго. Нач. Ὁ ἐγκρατὴς ἀπέχεται γαστριμαργίας.

11) л. 41 об. Св. Нила къ Дидиму чтецу. Нач. Ἄσκησον, μη θλίβεσαι πάνυ.

12) л. 42. Михаила Глики къ монаху Григорію τῷ Ἀκροπολίτ. περὶ τοῦ· εἴ τε σφαιροειδής ἐστι καὶ ἀκίνητος ὁ οὐρανός, εἴ τε καὶ μή. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς καὶ θεῖος Ἰωάννης τὰς ἀφορμὰς δῆθεν λαβών.—Въ № 230, л. 57 об.

13) л. 48 об. Его же къ царю Константину Палеологу. Нач. Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα.—Въ № 230, л. 285 об. то же.

14) л. 71 об. — » — Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὅρῳ ὑπόκειται ἡ ἑνὸς ἑκάστου ζωή. Нач. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ εὐσεβές εἶναι δοκεῖ τὸ λέγον.

15) л. 100. Іоанна Дамаскина. Ἔκθεσις πίστεως ὀρθοδόξου. Нач. Ἐπειδήπερ ἔργα πίστεως ἔρημα. На л. 100 об. въ Символѣ вѣры 8 членъ читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и т. д.

16) л. 103. Св. Аѳанасія. Διαίρεσις καὶ ἀποδιαίρεσις λεπτομερὴς τῆς ψυχῆς. Нач. Τοῦ λογιστικοῦ τὰ ἁμαρτήματά εἰσι ταῦτα· ἡ ἀπιστία, ἡ αἵρεσις.—См. № 185, л. 219 об.

17) л. 104 об. Іоанна Дамаскина. Περὶ τῆς θείας καὶ ἀκαταλήπτου

θεότητος καὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας (вопросы и отвѣты). Нач. Ἡ φύσις τοῦ λόγου ἐνσαρκώθη, ἢ οὔ; Отвѣтъ: Ἐὰν ἡ φύσις τοῦ Λόγου ἐνσαρκωθῇ.

18) л. 106. Аввы Исаака Сирина, вопросы и отвѣты. Нач. Ὅταν μὴ εἰσέλθωσιν ἔξωθεν μέριμναι βιωτικαὶ ἐπὶ τὴν ψυχήν.

19) л. 110. Ἡσυχίου, Ἡσαΐου, Ἰσιδώρου ἐκλογαί о помыслахъ, чувствахъ и страстяхъ.

20) л. 111 об. Ἐκ τοῦ ἐγκωμιαστικοῦ λόγου Софронія Іерусалимскаго на память св. Апостола и Евангелиста Іоанна Богослова (8 мая). Нач. Ἔγνωμεν ὁ πατὴρ τούτου, ὁ Ζεβεδαῖος ἦν· ἡ δὲ μήτηρ Σαλώμη.

21) л. 116—121. Аввы Агаѳона, Марка, Исаака Сирина, Василія Великаго (л. 119 об. περὶ ἀσκήσεως. Нач. Δεῖται μοναχὸς πρὸ πάντων), Киріона, Иперихія изреченія аскетическаго содержанія.

22) л. 121 об. Τοῦ κυροῦ Ἰωσὴφ τοῦ διδασκάλου. Нач. Πρῶτον γὰρ δεῖ γενέσθαι τινὶ τὴν διόρθωσιν.

23) л. 121 об. Вопросы и отвѣты отъ старчества. Нач. Ἠρωτήθη γέρων· τί ἐστι τὸ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι;

24) л. 123 об. Ἠρώτησεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαΐας τὸν ἀββᾶν Μακάριον· εἰπέ μοι ῥῆμα.

221. ($\frac{321}{CCCVIII}$) **Сборникъ словъ.** Бумажн., пис. въ **1654** году, 4, листовъ 13 и 514 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). въ старинномъ кожаномъ переплетѣ. «Макарїа Їеромонаха писмѡнаа».

На лл. 1, 2, 3 и послѣднихъ двухъ записи о томъ, 1) что написалъ сію книгу іеромонахъ Макарій Критянинъ въ 1654 году августа 17 дня, 2) что онъ посвятилъ свой трудъ въ монастырь τοῦ Χρυσοστόμου, при игуменѣ Захаріи, на поминовеніе родителей (л. 3). 3) Записи о землетрясеніи и другихъ событіяхъ за 1650—1661 годы.

На лл. II об.—III. Нѣчто о пресвятой Богородицѣ. Нач. Ἦν πάλαι προεκήρυξαν τῶν προφητῶν χορίαι.

На л. V—VI. Предисловіе іеромонаха Макарія къ читателямъ. Нач. Οἱ παλαιοὶ σοφοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχουσι συνήθειαν, ὦ θεῖοι καὶ ἱεροὶ ποιμένες. Въ концѣ предисловія на л. VI об. прибавлено: «Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι ἐξηγήσεις τοῦ Μαργουνίου εἰς γλῶτταν ἁπλῆν».

На лл. VII—VIII Πίναξ сей книги.

1) на лл. 1—444. Ἐκλογαί изъ твореній Іоанна Златоустаго и другихъ авторовъ, раздѣленныя на 8 томовъ.

Л. 1—115. Τόμος α'. Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς. Содержитъ въ себѣ избранныя мѣста изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго на св. четыредесятницу, на книгу Бытія и нѣкоторые псалмы. Нач.

Χαίρω καὶ εὐφραίνομαι, ὁρῶν σήμερον τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν.—См. № 29, л. 5. Всего 30 главъ.

Л. 115 об.—139. Τόμος β'. Содержитъ въ себѣ 14 главъ изъ бесѣдъ на Евангеліе отъ Матѳея. Нач. Ἐπειδὴ πολλὰ περὶ κινδύνων διελέχθη καὶ θανάτου, καὶ τοῦ πάθους.—См. № 66, л. 122 об.

Л. 139 об.—169. Τόμος γ'. Содержитъ въ себѣ 12 главъ, составленныхъ изъ разныхъ словъ. Нач. Παῦλος ἔφη· προσερχόμεθα.

Л. 169 об.—196. Τόμος δ'. Содержитъ въ себѣ 20 главъ, составленныхъ изъ разныхъ словъ. Нач. Ὁ Δανιὴλ οὐδὲν τῆς μακροψυχίας.

Л. 196 об.—261. Τόμος ε'. Содержитъ въ себѣ 19 главъ. Нач. Ὑμεῖς μὲν ἴσως νομίζετε.

Л. 262—330. Τόμος ς'. Состоитъ изъ 25 главъ. Нач. Ἐπὶ θεράπειαν σήμερον ὁ Θεὸς τὸ γένος καλεῖ.

Л. 330 об.—395. Τόμος ζ'.. Состоитъ изъ 22 главъ. α'. Σεβηριανοῦ ἐπισκόπου Γαβάλων, εἰς τὴν κοσμοποιΐαν ἐξήγησις. Нач. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Ἡ ἱστορία αὐτὴ ἐστι μὲν Μωϋσέως τοῦ νομοθέτου σύγγραμμα.

Съ л. 335 выписки сдѣланы преимущественно изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго.

Л. 396—444. Τόμος η'. Состоитъ изъ 15 главъ, избранныхъ изъ твореній Іоанна Златоустаго. Нач. Ἐπινικίους ἀνδριάντας οἱ βασιλεῖς τοῖς στρατηγοῖς νικήσασι ἀνατιθέασι.

2) л. 445—450. Григорія Богослова λόγοι: α') Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Нач. Ἀναστάσεως ἡμέρα. β') л. 446 об. на Рождество Христово: Χριστὸς γεννᾶται. γ') л. 448. Περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμπένητες.

3) л. 450 об.—457. Изъясненія Евангелія на недѣлю предъ Рождествомъ Христовымъ. Нач. Οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι θεῖοι ἄνδρες, οἱ πρὸ τοῦ νόμου.

4) л. 457 об.—475. Максима іеромонаха Пелопонезскаго изъясненіе Евангелій на недѣлю предъ Просвѣщеніемъ, также на 3, 6, 12 и 14 недѣли, на ново-греческомъ языкѣ.

5) л. 476—487. Ѳеофилакта Болгарскаго: α') ἐξηγήσεις σύντομοι, на разные тексты Свящ. Писанія и Евангелій на недѣлю по Просвѣщеніи и на 10-ю недѣлю. Нач. Οὐδὲν οὕτως ἁρμόζει τῷ διδασκάλῳ, ὡς ταπείνωσις καὶ ἀκτημοσύνη.

6) л. 492—508. Василія Великаго: а) первая бесѣда εἰς τὴν ἑξαήμερον. Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Πρέπουσα ἀρχή. б) л. 498 об. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ὤφειλεν ἄνθρωπος. в) л. 503. Λόγος ἀσκητικός, на текстъ: Παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας. г) л. 505. противъ Евномія. Нач. Ἐν τοίνυν τοῖς περὶ Θεοῦ τῶν

δλων λόγοις. д) л. 507. Противъ Савеллія. Нач. Ἄκουε καὶ σύ, ὁ Σαβέλλιος· τί λέγει ὁ Χριστός.

7) л. 508 об.—513. Іоанна Златоустаго. Ἑρμηνεία εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Нач. Τοῦ προφήτου τούτου τὸ ἐξαίρετον.—Въ № 55, л. 1.

На л. 514 об. Запись писца: Χεὶρ ἀναξίου Μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ Κρητὸς καὶ ἁγιωταφίτι. 1654—Αὐγούστῳ—17.

3. РАЗНЫЯ БОГОСЛОВСКІЯ СОЧИНЕНІЯ.

222. (235 / CCXXII) **Антіоха монаха Пандекты, или краткія поученія догматическаго и нравоучительнаго содержанія и другія статьи.** Пергам., **XII**, 4, листовъ 236 (дл. 5 1/4, шир. 4 в.), **въ началѣ и концѣ ветхи.** Арсеній мн. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Конецъ повѣствованія о возстановленіи св. Модестомъ сожженныхъ въ Іерусалимѣ храмовъ. Начала нѣтъ.

Л. 1 об.—2. Πίναξ 130-ти главъ сей книги.

1) л. 3—5. Ἐπιστολὴ Ἀντιόχου, μοναχοῦ τῆς Λαύρας τοῦ ἀββᾶ Σάββα, πρὸς Εὐστάθιον ἡγούμενον μονῆς Ἀτταλινῆς, πόλεως Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας. Нач. Ἐπειδὴ γεγράφηκάς μοι, τίμιε πάτερ Εὐστάθιε, πολλὴν θλίψιν ὑπομεμενηκέναι τόπον ἐκ τόπου. Конца нѣтъ; а въ № 223, л. 5—9 сполна вся статья.

Л. 6—204. Сто тридцать главъ преп. Антіоха. Первая: Περὶ πίστεως. Нач. Τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος. Послѣдняя 130 глава, на лл. 202 об.—204: Περὶ βασιλείας οὐρανῶν. Нач. Τὰς παρελθούσας ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ τηρήσαντες.

2) Ἐκλογαί. α′) л. 205. Ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν διατάξεων. Нач. Ὁ οὖν βαπτισθεὶς ἀλλότριος ἀσεβείας ὑπαρχέτω.

β′) — » — Εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν.

γ′) л. 206. Іоанна Златоустаго. Нач. Ὁ γὰρ Πατέρα εἰπὼν τὸν Θεόν.

δ′) л. 208 об. Василія Великаго. Нач. Εἰ πιστεύωμεν τῷ Κυρίῳ λέγοντι.

ε′) л. 210. Τοῦ Σιράχ, изъ слова о согрѣшающихъ послѣ крещенія и кающихся. Нач. Βαπτιζόμενος ἄνθρωπος ἀπὸ νεκροῦ.

ϛ′) л. 210—220. Ἐκλογαὶ изъ твореній Іоанна Златоустаго и Василія Великаго попеременно.

ζ′) л. 221. Іоанна Златоустаго. Ἐκ τῶν περὶ ἱερωσύνης λόγων. Нач. Ὅτι χρὴ τὸν ἱερωμένον, ὥσπερ ἐν αὐτοῖς.

η′) л. 229—236. Его же. Ἐπιστολὴ πρός τινα μοναχόν. Нач. Ἐπειδὴ ἔγραψάς μοι ποθεινότατε ἀδελφέ.

223. ($\frac{3}{III}$) **Антіоха монаха Пандекты и другія статьи.** Бум., **XV**, въ 2 столбца, листовъ 321 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^3/_4$ в.). а҃рсе́нїй і҃д. Λαύρας.

Листы 1—4 и 316—321—пергаменные XI вѣка, въ 2 столбца, отрывки изъ твореній Ефрема Сирина: Περὶ ὑπομονῆς καὶ κατανύξεως, παραίνεσις τοῖς ἐν κοινοβίῳ, περὶ μακαρισμῶν и т. д.

1) л. 5—9. Ἐπιστολὴ Антіоха къ Евстаѳію игумену.—То же въ № 222, л. 3.

Л. 9 об.—11. Его же, Антіоха, πρόλογος. Нач. Φησὶν ἐν τοῖς Ἄσμασιν ὁ Σολομῶν· ἑξήκοντά εἰσι βασίλισσαι.

Л. 11 об. и 12. Πίναξ ἀκριβὴς τοῦ παρόντος Πανδέκτου.

Л. 13—283. Сто тридцать главъ преп. Антіоха. Въ изложеніи ихъ здѣсь и въ № 222, на лл. 6—204,—есть разница.

Л. 283 об.—287. Его же. Προσευχὴ ἐξομολογήσεως. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ μέγας καὶ θαυμαστός.

Л. 288. Запись: Ἀντιόχου μοναχοῦ τῆς Λαύρας τοῦ Ἀββᾶ Σάββα πρὸς Εὐστάθιον ἡγούμενον μονῆς Ἀταλινῆς, πόλεως Ἀγκύρας Γαλατίας κεφ. ρλ', καὶ προσευχὴ ἐξομολογήσεως. Τὸ χρέος τῆς παρ' ὑμῶν ἐπιταγῆς ἀποπληρώσας, τίμιε πάτερ Εὐστάθιε, τὸν πανδέκτην τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, ἔστειλα τῇ ὑμετέρᾳ θεοφιλείᾳ, περιστήσας εἰς ρλ' κεφ., ὃν δεχόμενος, ἀδιαλείπτως πρέσβευε πρὸς τὸν φιλάνθρωπον Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἐλεεινότητος· ἵνα εὕρω ἔλεος ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλανθρώπου Θεοῦ.

2) л. 289—314. Ἐκλογαί нравоучит. содержанія. Нач. Ὅτι μεγάλη βλάβη ψυχῆς, τὸ μὴ καθαρεύειν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ πονηρῶν λογισμῶν καὶ λόγων ἀργῶν. Εἶπεν ὁ Κύριος· πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ. Имена св. отцевъ: Кириллъ Александрійскій, Златоустъ, Василій Великій, Максимъ и Маркъ монахъ (л. 290 об.), Григорій Нисскій.

На л. 315, у котораго одна только верхняя половина, написано: Βιβλίον τῶν Κατηχουμενείων τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ.

На л. 5 раскрашенная заставка съ четвероконечнымъ крестомъ.

224. ($\frac{387}{\text{t. II, X in fol.}}$) **Евѳимія Зигабена Константинопольскаго монаха Догматическое Всеоружіе, т. е. собраніе святоотеческихъ писаній о главнѣйшихъ предметахъ вѣры противъ разныхъ ересей.** Пергам., **XII**, листовъ 429 (дл. $6^1/_4$, шир.

$4^1/_2$ в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ, съ 2 мѣдными застежками. арсенiй. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 7).

1) л. 1. Предисловіе. Нач. Ἡ βίβλος αὕτη τοῦ κρατίστου δεσπότου.... Ἀλεξίου βασιλέως. На полѣ предъ началомъ предисловія написано: Τοῦ Παμφίλου (имя писца).

2) л. 2. Πρόγραμμα βίβλου τῆς δὲ τῆς τῶν δογμάτων. Нач. Ἀλεξίου φρόντισμα καὶ γλυκὺς πόνος Ῥώμης βασιλεύοντος εὐσεβῶς νέας. На полѣ написано: Εὐθυμίου μοναχοῦ.

3) л. 2 об. Его же. Нач. Ὡς ηὐδόκησεν ὁ κρατῶν στεφηφόρος.

На л. 3 внизу подпись: «Цр҃ѧ Алеѯїа Комнина догма҃. всеорꙋжїе.»

Л. 3 об. Πίναξ ια' τίτλων πρώτου βιβλίου τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας.

4) л. 40 об. Еще предисловіе. Нач. Πάλαι βασιλεὺς τοὺς σοφῶν συνθεὶς λόγους. Въ этомъ предисловіи почеркъ письма другой.

На оборотѣ 5 л. изображены святители въ омофорахъ и фелоняхъ съ четвероконечными крестами: Діонисій Ареопагитъ, Аѳанасій, Василій Великій, Григорій Нисскій, Григорій Богословъ, Кириллъ Александрійскій и Іоаннъ Златоустъ, преподобные Максимъ Исповѣдникъ и Іоаннъ Дамаскинъ. На полѣ написано: Τοῦ Παμφίλου (имя писца и художника).

На л. 6 изображенъ царь Алексій Комнинъ въ порфирѣ и діадемѣ, котораго благословляетъ свыше Іисусъ Христосъ. Персты благословляющей десницы Спасителя сложены именословно.

На л. 6 об. изображенъ Спаситель сѣдящимъ на престолѣ и благословляющимъ царя Алексія Комнина, который держитъ на убрусѣ полураскрытую книгу.

Всѣ изображенія писаны разными красками по золоту. Краски на ликахъ отчасти слиняли.

5) л. 7. Προοίμιον. Нач. Καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα τοῦ μεγίστου καὶ θεοκυβερνήτου βασιλέως ἡμῶν Ἀλεξίου.

Л. 12. Κατὰ Ἐπικουρείων Григорія Богослова. Нач. Τοῦ μὲν γὰρ εἶναι Θεόν.

Л. 13 об. — » — Григорія Нисскаго. Нач. Εἴπερ ἐκ τῆς τῶν ἁπλῶν στοιχείων.

Л. 14. Κατὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων Григорія Богослова. Нач. Οὐ γὰρ τοῦτο μόνον δεινόν.

6) л. 15. Τίτλος α'. Συλλογιστικὴ ἀπόδειξις, ὅτι εἷς ἐστι Θεός. Нач. Τοῦ Νύσσης ἐκ τοῦ κατηχητικοῦ λόγου. Ὅταν πρός τινα τῶν Ἑλληνιζόντων ἡ διάλεξις ᾖ. На л. 21—23 Іоанна Дамаскина о томъ же. Нач. Πᾶν ὂν ἢ κτιστόν ἐστιν, ἢ ἄκτιστον.

7) л. 23 об. Τίτλ. β'. Περὶ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος. Изъ твореній Діонисія Ареопагита, св. Аѳанасія, Василія Великаго,

Григорія Богослова, Григорія Нисскаго, св. Кирилла, Максима, Дамаскина, καὶ διαφόρων πατέρων (л. 70). Нач. Діонисія Ареопагита: Ὅτι μὲν ἐστι πηγαία θεότης ὁ Πατήρ.

8) л. 75 об. Τίτλ. γ'. Περὶ Θεοῦ κοινῶς, ἤτοι περὶ θεότητος. Изъ твореній Ареопагита, Максима и Дамаскина. Нач. Діонисія Ареопагита: Τὸ θεῖον αἴτιον μὲν ἐστι τοῖς οὖσι τοῦ εἶναι.

9) л. 97. Τίτλ. δ'. Περὶ τοῦ ἀκατάληπτον εἶναι τὴν θείαν φύσιν. Нач. Григорія Богослова: Θεὸς ἦν μὲν ἀεὶ καὶ ἔστι καὶ ἔσται. Выписки сдѣланы также изъ твореній Іоанна Златоустаго и Дамаскина.

10) л. 120 об. Τίτλ. ε'. Περὶ θεωνυμίας. Нач. Діонисія Ареопагита: Τοῦτο οὖν εἰδότες οἱ θεολόγοι.,—а съ л. 121 об. Григорія Богослова. Нач. Τὸ θεῖον ἀκατωνόμαστον.

11) л. 126. Τίτλ. ς. Περὶ τῆς θείας δημιουργίας. Григорія Богослова. Нач. Οὕτω μὲν οὖν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.,—а съ л. 128 об. Григорія Нисскаго и св. Максима.

12) л. 133 об. Τίτλ. ζ'. Περὶ τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Нач. Діонисія Ареопагита: Φιλάνθρωπον διαφερόντως ἡ θεαρχία.,—а съ л. 135 об.—Григорія Богослова, съ л. 138—Григорія Нисскаго, съ л. 149 об.—св. Максима, съ л. 153 об.—Іоанна Дамаскина, съ л. 161 об.—ἑτέρων πατέρων.

13) л. 170 об. Τίτλ. η'. Κατὰ Ἑβραίων. Начало Василія Великаго: Ὁ νόμος μὲν καὶ οἱ προφῆται, ὧν ἦν ὁ Χριστὸς πλήρωμα. Съ л. 187—Іоанна Златоустаго, съ л. 190—Леонтія еп. Кипрскаго. Нач. Δεῖξόν μοι, φησί, τὰ σημεῖα τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, съ л. 192—ἑτέρων πατέρων, съ л. 192 об.—Іоанна Дамаскина, а съ л. 195 об. Περὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς περιτομῆς—Іоанна Златоустаго и Дамаскина.

14) л. 198 об. Τίτλος θ'. Κατὰ Σίμωνος τοῦ Σαμαρέως, καὶ Μαρκιῶνος τοῦ Ποντικοῦ, καὶ τοῦ Πέρσου Μάνεντος, καὶ τῶν Μανιχαίων. Нач. Аѳанасія Великаго: Τινὲς ἐκπεσόντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας. Съ л. 201 об. Василія Великаго, Григорія Нисскаго, съ л. 206—Іоанна Златоустаго, съ л. 210—св. Кирилла и Дамаскина.

15) л. 211 об. Τίτλος ι'. Κατὰ Σαβελλίου.—св. Кирилла изъ толкованія на Евангеліе отъ Іоанна. Нач. Εἰ αὐτός ἐστιν ὁ Υἱὸς καὶ Πατήρ· ποῖον ἔχει λόγον ἡ τῶν ὀνομάτων διαστολή.

16) л. 213 об. Τίτλος ια'. Κατὰ Ἀρειανῶν. Нач. св. Аѳанасія изъ 4 слова противъ Аріанъ. Ὁ μακαρίτης Ἀλέξανδρος καὶ ἐπίσκοπος ἐξέβαλε τὸν Ἄρειον τῆς ἐκκλησίας. Съ л. 231, Ἔλεγχος Ἀρειανῶν καὶ Βαλεντίνου καὶ Καρποκράτους—изъ того же слова, съ л. 234—изъ 2 слова противъ Аріанъ, съ л. 260—изъ 3-го слова противъ Аріанъ, съ л. 290—изъ посланія: Περὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἀριμήνῳ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐν Σελευκίᾳ τῆς Ἰσαυρίας, συνόδων, съ л. 314 об.—Василія Великаго противъ Аріанъ и Евноміанъ ἐκ τοῦ πρώτου λόγου τῶν πρὸς Εὐνόμιον ἀντιῤῥητικῶν. Нач. Εὑρίσ-

κομεν λογιζόμενοι., съ л. 347—его же: ἐκ τῆς πρὸς Μάξιμον φιλόσοφον ἐπιστολῆς, также ἐκ τῆς πρὸς κανονικοὺς ἐπιστολῆς, ἀπὸ τοῦ ἕκτου κεφαλ. τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον, еще ἐκ τῆς πρὸς Εὐστάθιον τὸν Ἀρμένιον ἐπιστολῆς., съ л. 350 об.—Григорія Богослова. Нач. Πῶς οὖν οὐκ ἐμπαθὴς ἡ γέννησις., съ л. 375—Григорія Нисскаго ἐκ τοῦ λόγου πρὸς Σιμπλίκιον, περὶ Υἱοῦ., и изъ слова περὶ θεότητος., съ л. 379 об.—Іоанна Златоустаго изъ разныхъ словъ, съ л. 387 об.—Кирилла Александрійскаго изъ толкованія на Евангеліе отъ Іоанна, изъ слова περὶ Τριάδος и другихъ, также изъ 1-й и 2-й книги «τοῦ Θησαυροῦ», съ л. 427 об.—Іоанна Дамаскина. Нач. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι τὴν ἀγνοοῦσαν καὶ δούλην ἀνέλαβε φύσιν.

На л. 479 подпись писца: «Χειρῶν πόνημα Παμφίλου Γεωργίου».

Листы рукописи бѣлы, чисты и тверды, кромѣ первыхъ и послѣднихъ.

На л. 7 раскрашенная съ золотомъ заставка.

225. (228 / t. II, XV b. in fol.) **Евѳимія Зигабена Догматическое Всеоружіе.** Бомбиц., **XIV** и **XV**, листовъ 298 (дл. 8, шир. $5^1/_2$ в.); листы весьма ветхи и оклеены по краямъ бумагою. Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ. ἀρσένιй λ̄. Μονῆς Διονυσίου.

На л. 1 об. раскрашенная заставка съ четвероконечнымъ крестомъ и словами:

IΣ XΣ
NI KA

Такой же крестъ и на л. 258.

Подъ заставкою заглавіе книги, писанное уставнымъ почеркомъ: Εὐθυμίου πόνημα καὶ μονοτρόπου τοῦ Ζιγαβηνοῦ δογμάτων πανοπλία Ἀλεξίῳ τευχθεῖσα Κομνηνῶν γένους, ἄνακτι πιστῷ τῶν ἀπίστων, εἰς πάλην.

1) Предисловіе. Нач. Καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα.—То же въ № 224, л. 7.

Листы 1 и 84—295 писаны почеркомъ XIV, а лл. 2—83 почеркомъ XV вѣка.

2) на лл. 5 об.—79 содержатся 11 титуловъ первой книги Догматическаго Всеоружія, которые въ № 224, на лл. 15—429.

Послѣдній 11-й титулъ противъ Аріанъ, на л. 64—79, здѣсь изложенъ кратко и мало сходенъ съ № 224.

3) л. 80. Τίτλος ιβ'. О святомъ Духѣ. Василія Великаго ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον Ἰκονίου, κεφ. θ'. Нач. Οὐ τοίνυν δυνατὸν Πνεῦμα ἀκούσαντα., съ л. 107 об.—Григорія Богослова о св. Духѣ. Нач. Τὰ ὁμοούσια συναριθμεῖται φησι., съ л. 109—снова Василія Великаго, съ л. 118—Григорія Нисскаго κατὰ Πνευματομάχων. Нач. Φασὶν οἱ Πνευματομάχοι μὴ

προσειρῆσθαι Θεὸν τὸ Πνεῦμα παρὰ τῆς ἁγίας γραφῆς., съ л. 119 об.—св. Кирилла. Нач. Ἁγιαστικόν φησιν εἶναι τὸ Πνεῦμα.

4) л. 124 об. Τίτλος ιγ'. Φωτίου πατριάρχου κατὰ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης, ὅτι ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνον ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ. Нач. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα.—Въ № 227, л. 319 об.—321 этотъ титулъ присоединенъ къ ιβ' τίτλ., подъ названіемъ « Παράτιτλος». Къ заглавію сего титула приписано: ζήτει καὶ περὶ τὸ τέλος. Это, должно быть, разумѣется статья на л. 259 об. Ἑτέρα ἀπόδειξις περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Нач. Δεῖ τὸν λόγον ἔχειν.

5) л. 126 об. Τίτλος ιδ'. Противъ Аполинарія изъ 1 и 2 посланія Григорія Богослова къ Клидонію. Нач. Οὗτοι γὰρ ἡνίκα μὲν ἂν τοῖς γνησίοις., съ л. 130—ἐκ τοῦ λόγου Григорія Нисскаго къ Θеофилу Александрійскому. Нач. Οἱ τοῖς Ἀπολιναρίου δόγμασι συνιστάμενοι.

6) л. 133. Τίτλος ιε'. Противъ Несторіанъ св. Кирилла. Ἐκ τῶν σχολίων τῶν περὶ ἑνώσεως. Нач. Φαμὲν, ὡς πρέποι ἂν ἐννοεῖν. Также изъ посланій его къ Акакію, Несторію, изъ разныхъ словъ, анаθематизмовъ и толкованій на Евангеліе отъ Матθея.

На лл. 155—157 Ὅτι Θεοτόκος κυρίως ἡ Παρθένος. Двѣ главы св. Кирилла и двѣ главы Дамаскина. Нач. Ἀλλ' εἰ καὶ γεγόνασι αἱ γυναῖκες.

7) л. 157. Τίτλος ις'. Противъ Монофизитовъ: Евтихія архимандрита, и Діоскора Александрійскаго. Τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Нач. Τοὺς λόγους τῶν συνελθόντων σωζομένους., съ л. 165—Іоанна Дамаскина. Нач. Ἀτρέπτως καὶ ἀναλλοιώτως., съ л. 168—ἑτέρων πατέρων, съ л. 171 об.—Анастасія Синаита изъ книги «Ὁδηγός», съ л. 173—Аθанасія Александрійскаго, Іустина Философа, Василія Великаго, Амфилохія изъ посланія къ Селевку, Амвросія, Григорія Богослова и Григорія Нисскаго, Іоанна Златоустаго, Кирилла Александрійскаго, съ л. 175—Леонтія Византійца κατὰ Σεβήρου., съ л. 178 об. Ἀπολογία ὑπὲρ τῆς τετάρτης Συνόδου.

8) л. 180. Τίτλος ιζ'. Κατὰ Ἀφθαρτοδοκητῶν. Ἐκ τῶν Λεοντίου τοῦ Βυζαντίου σχολίων. Нач. Οἱ ἀπὸ Ἰουλιανοῦ καὶ Γαϊανοῦ Ἀφθαρτοδοκῆται λεγόμενοι.

На л. 180 об. Іоанна Дамаскина. Нач. Τὸ τῆς φθορᾶς ὄνομα δύο σημαίνει.

9) л. 181 об. Τίτλος ιη'. Κατὰ τῶν λεγόντων· ἔπαθεν ἀπαθῶς ὁ Θεὸς Λόγος. Аθанасія Великаго. Нач. Πρὶν ἀκούσω τὸ ἔπαθε, φεύγει τῆς διανοίας., съ л. 183—Анастасія Синаита изъ книги «Ὁδηγός», Игнатія еписк. Антіохійскаго. Нач. Ἐάσατέ με μιμητὴν γενέσθαι τοῦ πάθους., съ л. 183 об.—Григорія Богослова, св. Кирилла и другихъ.

10) л. 185. Τίτλος ιθ'. Κατὰ Ἀγνοητῶν, λεγόντων· ἀγνοεῖν τὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς παγκοσμίου συντελείας, ὡς ἐλάττονα τοῦ Πατρός. Василія Великаго. Нач. Εἰ τὴν γνῶσιν πάντων, ὧν ὁ Πατὴρ

ἔχει. Также немного взято изъ твореній Григорія Богослова и св. Кирилла.

11) л. 186. Τίτλος κ'. Κατὰ Ὠριγένους. Нач. Ἀσώματον πρὸ τῆς παραβάσεως κτισθῆναι.

12) л. 187. Τίτλος κα'. Κατὰ Σεργίου καὶ Πύῤῥου καὶ Παύλου πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, δογματιζόντων περὶ Χριστοῦ, μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν· οἳ καὶ διὰ τοῦτο μονοθελῆται προσηγορεύθησαν. Св. Максима. Нач. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι καὶ ὁ Σεβῆρος, οἷα μονοφυσίτης., съ л. 197—Ἐκ τῆς πρὸς Νίκανδρον ἐπιστολῆς—его же, съ л. 201—ἑτέρων πατέρων.

13) л. 202. Τίτλος κβ'. Противъ иконоборцевъ. Ἐκ τῶν Νικηφόρου καὶ Φωτίου πατριαρχῶν Κωνστ. καὶ τοῦ μεγάλου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Нач. Εἰκών ἐστι ὁμοίωμα ἀρχετύπου.

14) л. 204. Τίτλος. κγ'. Κατὰ Ἀρμενίων. Нач. Μετὰ τὴν τετάρτην ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον ἀποῤῥήξαντες ἑαυτοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας οἱ Ἀρμένιοι.

15) л. 209 об. Τίτλος κδ'. Противъ Павликіанъ. Ἐκ τῶν Φωτίου τοῦ πατριάρχου Κωνστ. Нач. Σαμόσατα πόλις ἐστὶ τῆς Συρίας.

16) л. 229 об. Τίτλος κε'. Περὶ τοῦ τιμίου Σταυροῦ. Іоанна Дамаскина. Нач. Ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί.

Л. 231—234. Περὶ βαπτίσματος. Василія Великаго, Григорія Богослова и Іоанна Дамаскина.

Л. 235—239. Περὶ μεταλήψεως τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος καὶ αἵματος. Григорія Нисскаго.

17) л. 239 об. Τίτλος κς'. Κατὰ Μασσαλϊανῶν. Нач. Κατὰ τοὺς χρόνους Οὐαλεντινιανοῦ καὶ Οὐάλεντος ἡ τῶν Μασσαλϊανῶν ἐβλάστησεν αἵρεσις.

18) л. 244. Τίτλος κζ'. Κατὰ Βωγομίλων. Βὼγ μὲν γὰρ ἡ τῶν Βουλγάρων γλῶσσα καλεῖ τὸν Θεόν· μίλουϊ δὲ τὸ ἐλέησον. Нач. Ἡ τῶν Βωγομίλων αἵρεσις οὐ πρὸ πολλοῦ συνέστη, τῆς καθ' ἡμᾶς γενεᾶς· μέρος οὖσα τῶν Μασσαλιανῶν.

19) л. 258. Τίτλος κη'. Κατὰ Σαρακηνῶν, οἳ καλοῦνται Ἰσμαηλῖται μέν, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ καταγόμενοι.

20) л. 260 об. Ἐκ τῶν μοναχοῦ Εὐοδίου. Нач. Οὗτος ὁ Μωάμεδ καίτοι ἀμαθὴς ὢν καὶ ἄγροικος, τρία καὶ δέκα καὶ ἑκατὸν συνεγράψατο μυθάρια.

21) л. 266—271. Παράτιτλος Фотія патріарха Константиноп. Ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς, περὶ τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων. Нач. Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία σύνοδος ἐν τῇ κατὰ Βιθυνίαν Νικαίᾳ συνεκροτήθη. Конца нѣтъ.—Въ № 227, л. 512 об.—521 вся статья сполна.

22) л. 272—295. Ветхозавѣтныя пророчества объ Іисусѣ Христѣ съ краткимъ толкованіемъ. Начала нѣтъ. Первыя слова текста, на л. 272:

Καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορα πῦρ καὶ θεῖον παρὰ Κυρίου ἐκ οὐρανοῦ. Толков. Ὁ Υἱὸς ἔβρεξε παρὰ τοῦ Πατρός.

23) л. 295 об.—298. Κανόνες Ἀποστόλων, 1-го Вселенскаго собора въ Никеѣ, τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, Νεοκεσαρίᾳ, Γάγγρᾳ, Ἀντιοχείᾳ, Λαοδικείᾳ. Конца нѣтъ.

226. ($\frac{382}{CCCLXIX}$) **Евѳимія Зигабена Догматическое Всеоружіе.** Бомбиц., **XV**, 4, листовъ 273 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.). Переплетъ старинный, въ черной кожѣ. На бумажкѣ, приклеенной къ верхней переплетной доскѣ, написано: «҂зса҃ (1693 года), в̓ Мартѣ мц҃ѣ сию кн҃гꙋ греческую присла҃ к великим̓ Гдре҃ ст҃ѣйшїй Їерлимскїй Досидей патрїархъ. в̓ ней ф҃н листо҃ (правильнѣе 550 страницъ), в̓ которой хотѧ начала нѣ҃, ѡ҃бачє тако начинаетца имѧнуемаѧ.... сие есть догматическое всеоружїе.»

На л. 1 внизу подписано: Χρύσανθος ἱεροδιάκονος τῷ παναγίῳ τάφῳ.

На лл. 1—261 предисловіе и 27 титуловъ—тѣ же, какіе въ № 225, на лл. 1—265.

Особенности: 1) въ предисловіи нѣтъ перваго листа. 2) по № 225 титулы 24-й о Павликіянахъ и 25-й о Крестѣ, Крещеніи и Причащеніи здѣсь соединены въ одинъ 24 титулъ (лл. 214—238); оттого по надписаніямъ здѣсь оказывается 27 титуловъ, а въ № 225 ихъ 28. 3) титулъ о Богомилахъ, на лл. 251—261, здѣсь помѣщенъ послѣднимъ, послѣ титула и Сарацинахъ и Магометѣ.

Слѣдующихъ статей въ вышеописанныхъ рукописяхъ не имѣется совсѣмъ:

1) л. 262. Ἐκ τῆς διαλέξεως Ἰώβ, ἣν ἐποίησε πρὸς τοὺς φίλους αὐτοῦ.

2) л. 264—273. Краткое объясненіе книгъ: Премудрости Соломона, Притчей Соломона, Екклисіаста, Пѣсни Пѣсней и Премудрости Іисуса сына Сираха, съ историческими о нихъ свѣдѣніями.

227. ($\frac{49}{L}$) **Евѳимія Зигабена Догматическое Всеоружіе.** Бумажн., **XV**, листовъ 521 (дл. 7, шир. $4^1/_2$ в.). Кромѣ того въ началѣ и концѣ по два листа съ подписями прежнихъ владѣльцевъ сей книги. Арсенїй ѯе. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Εὐθυμίου μοναχοῦ τοῦ Ζιγαβηνοῦ πρόγραμμα. Нач. Ἀλεξίου φρόντισμα.—То же въ № 224, л. 2.

2) л. 1 об.—2. Πίναξ, ἤτοι ἐπιτίτλωσις τοῦ παρόντος βιβλίου τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας.

3) л. 3. Καὶ πάντα μὲν τὰ κατορθώματα.—То же въ № 224, л. 7.

4) листы 7—258 содержатъ въ себѣ 11 титуловъ одинаковаго состава съ № 224, на лл. 15—429.

5) на лл. 259—521 написаны 12—24 титулы тѣ же, что въ № 225. Особенности: 1) Παράτιτλος Фотія о св. Духѣ (по № 225 τίτλος ιγ'), присоединенъ здѣсь къ 12-му титулу, на лл. 319 об.—321. 2) титула κατὰ Ἀγνοητῶν (по № 225 τίτλ. ιθ') и титула κατὰ Ὠριγένους (по № 225 τίτλ. κ') здѣсь нѣтъ. 3) титулы противъ Павликіанъ (по № 225 τίτλ. κδ') и титулъ о Крестѣ и Таинствахъ Крещенія и Причащенія (по № 225 τίτλ. κε') здѣсь соединены въ одинъ 21-й титулъ, на лл. 443 об.—475. Далѣе, на лл. 475 об.—482, τίτλ. κβ'. Κατὰ Μασσαλιανῶν., на лл. 482 об.—501, τίτλ. κγ'. Κατὰ Βωγομίλων., на лл. 501 об.—512, τίτλ. κδ'. Κατὰ Σαρακηνῶν. 4) Въ титулѣ 12-мъ «О св. Духѣ» на лл. 259 об.—271 здѣсь находится Аѳанасія Великаго Ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα ἐπίσκοπον Θμουέως — περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Нач. Ἔγραφας, ἀγαπητέ, καὶ ἀληθῶς ποθεινότατε. Въ № 225 сего нѣтъ. Титулы 13—18 здѣсь изложены полнѣе.

6) на лл. 512 об.—521. Παράτιτλος Фотія патріарха изъ посланія къ Михаилу, князю Болгарскому, о семи Вселенскихъ Соборахъ. Нач. Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία Σύνοδος.—То же въ № 225, л. 266.

Этотъ списокъ Догматическаго Всеоружія изложенъ полнѣе прочихъ.

228. ($\frac{36}{LVII}$) **Неизвѣстнаго писателя сочиненіе:** Περὶ τῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ τῶν κτισμάτων προόδου. **Бумажн., пис. въ 1358 году, листовъ 318 (дл. 9, шир. $6^1/_4$ в.).** Арсенїй ρз. Τῶν Ἰβήρων. Κτῆμα Μανουὴλ τοῦ Σπανδουνίδου **(л. 1 и 318).**

Л. 1. Книга начинается такъ: Μετὰ τὴν περὶ τῶν θείων προσώπων θεωρίαν, περὶ τῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ τῶν κτισμάτων προόδου δεῖ πραγματεύσασθαι. Далѣе на л. 3 об. помѣчено κεφ. με', на л. 10 об. κεφ. μς', на л. 15 об. κεφ. μζ' и т. д.; наконецъ ριθ' κεφ. на л. 314 об. Начало ея: Μετὰ ταῦτα θεωρητέον ἂν εἴη περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου διαδοχῆς, περὶ ἣν ζητοῦνται δύο. Изъ сего можно заключить, что эта книга есть продолженіе другой неизвѣстной книги того же автора, состоящей изъ первыхъ 43 главъ.

На л. 318 запись: Ἐπληρώθη τῇ ιγ' Νοεμβρίου, τῆς ιβ' Ἰνδικτιῶνος, περὶ ὥραν τετάρτην τῆς ἡμέρας, κατὰ τὸ ἑξακισχιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν ἑξηκοστὸν ἕβδομον ἔτος (6867=1358 г.), διὰ χειρὸς Μανουὴλ Τζυκανδύλη.

На л. 318 об. Εἰς τὸν θανόντα Δημήτριον Κανταкουζηνόν, δομέστικον

ὄντα τελώνην καλούμενον σεχτάνην, Μανουήλου τοῦ Σπανδουνίδου. Нач. Κόσμου μαφιδίοιο πολύτροπα δήνεα εἰδώς. Всего 8 стиховъ.

229. $(\frac{12}{XII})$ **Оригена филокалія, или избранныя мѣста изъ его сочиненій.** Бум., **XV**, листовъ 184 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). ἀρσένιϊ ѯ. Ξηροποτάμου.

Л. 1. Предисловіе. Нач. Ἐκλογὴν ἡ παροῦσα περιέχει βίβλος γραφικῶν ζητημάτων καὶ ἐπιλύσεων, ἐκ διαφόρων βίβλων τῷ Ὠριγένει πονηθεισῶν.

На л. 1—4 Πίναξ главъ въ сей книгѣ содержащихся.

1) л. 4—103. Κεφ. α΄. Περὶ τοῦ θεοπνεύστου τῆς Θείας Γραφῆς· καὶ πῶς ταύτην ἀναγνωστέον καὶ νοητέον· τίς τε ὁ τῆς ἐν αὐτῇ ἀσαφείας λόγος· καὶ τοῦ κατὰ τὸ ῥητὸν ἔντισι ἀδυνάτου, ἢ ἀλόγου. Ἐκ τοῦ τετάρτου τοῦ περὶ ἀρχῶν καὶ διαφόρων ἄλλων συνταγμάτων Ὠριγένους. Нач. Ἐπεὶ περὶ τηλικούτων ἐξετάζοντες πραγμάτων οὐκ ἀρκούμενοι ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις, καὶ τῇ ἐν ἀργείᾳ τῶν βλεπομένων. Всего 20 главъ.

2) л. 104—123. Περὶ αὐτεξουσίου καὶ τῶν δοκούντων τοῦτο ἀναιρεῖν ῥητῶν γραφικῶν, λύσις καὶ ἑρμηνεία, ἅτινά ἐστι ταῦτα. Κεφ. α΄. Εἰς τὸ· Ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραώ.—Ἐκ τοῦ περὶ ἀρχῶν τρίτου τόμου. Нач. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ κηρύγματι τῷ ἐκκλησιαστικῷ περιέχεται ὁ περὶ κρίσεως δικαίας Θεοῦ λόγος. Всего 6 главъ.—См. въ № 158, л. 105—122.

Л. 124. Κεφ. ζ΄. Τίς ἡ τῶν ἐπὶ γῆς λογικῶν, ἤτοι ἀνθρωπίνων ψυχῶν διασπορὰ и проч. τόμου ε΄ τῶν κατὰ Κέλσου. Нач. Ἴδωμεν δὲ καὶ τὴν ἑξῆς τοῦ Κέλσου λέξιν.

Л. 132. Κεφ. η΄. Περὶ εἱμαρμένης. Τόμου γ΄ εἰς τὴν γένεσιν. Нач. Καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιρούς.

Л. 151. Κεφ. θ΄. Περὶ ὕλης· ὅτι οὐκ ἀγέννητος, οὐδὲ κακῶν αἰτία. Ἐκ τῆς Εὐσεβίου τοῦ Παλαιστηνοῦ, Εὐαγγελικῆς παρασκευῆς, λόγ. ζ΄. Нач. Ὅτι μὲν ὑπάρχειν ἀδύνατον.

Л. 159 об. Κεφ. ι΄. Ὅτι ἐκ προγνώσεως ἀφορισμὸς οὐκ ἀναιρεῖ τὸ αὐτεξούσιον. Ἐκ τοῦ πρώτου τόμου τῶν εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐξηγητικῶν, εἰς τὸ· Ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ. Нач. Τρίτον ἐστὶν ἰδεῖν, τὸ· Ἀφωρισμένος εἰς Εὐαγγέλιον Θεοῦ.

Л. 164. Κεφ. ια΄. Περὶ τοῦ· Τίνα τὰ ἀγαθὰ καὶ τίνα τὰ κακὰ и проч. Ἐκ τοῦ τόμου εἰς δ΄ ψαλμὸν, εἰς τὸ· Πολλοὶ λέγουσι· τίς δείξει ἡμῖν τὰ ἀγαθά; Нач. Πολλῆς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ζητήσεως τυγχανούσης περὶ τοῦ· Τίνα τὰ ἀγαθά.

Л. 172 об. Κεφ ιβ΄. Εἰς τὸ· Ἐσκλήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραώ. Нач. Ἐσκλήρυνε δὲ Κύριος τὴν καρδίαν Φαραώ, καὶ οὐκ ἠβουλήθη ἐξαποστεῖλαι αὐτούς.

Л. 182 об. Ἐκ τοῦ δευτέρου τόμου τῶν εἰς τὸ ᾆσμα. Нач. Πρόσεχε δὲ καὶ τούτοις εἰς τὸν τόπον, ὅτι ὁ ἥλιος λευκὸς καὶ λαμπρὸς ὤν.

На л. 183 эпилогъ. Нач. Ὠριγένους ἐνταῦθα καλλίστων τέλος· ἃ τίς συνῆξεν, οὐ καλὸν πάλιν γράφειν· σαφῶς γὰρ ἐγράφαμεν ἀρχῇ βιβλίου и проч.

На л. 183 об. запись: Ἡ παροῦσα βίβλος τυγχάνει τῆς μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου· πριαθεῖσα ἐκ τῆς μονῆς τοῦ Ξενοφῶντος σὺν ἑτέροις πλείοσι βιβλίοις.

На л. 4 раскрашенная заставка.

230. ($\frac{219}{\text{t. II, XXII, in fol.}}$) **Михаила Грамматика Глики посланія, большею частію богословскаго содержанія.** Бумажн., пис. въ **1603** году, листовъ 339 (дл. 7, шир. $4^3/_4$ в.). Переплетъ досчатый, въ старинной черной кожѣ. Ѧ҆рсе́нїй ӏ҃д. Λαύρα. На начальномъ листѣ подписано «τοῦ Γλυκᾶ Μιχαὴλ δημοτικά.»

1) Τίνος ἕνεκεν ὁ ὄφις ἀνεῳγμένους ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς κοιμώμενος. 2) Ὁ δὲ λαγὼς τίνος ἕνεκεν ἀνεῳγμένους ἔχει τοὺς ὀφθαλμοὺς κοιμώμενος. 3) Παροιμία· Βλέπε τὸ ἕν, μὴ πάθῃς δέκα.

На л. 1—4 Πίναξ писемъ, находящихся въ сей книгѣ.

1) л. 5. Подъ раскрашенною заставкою написано: Μιχαὴλ Γραμματικοῦ τοῦ Γλυκᾶ· τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ καὶ Στυλίτῃ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Σιναΐτῃ· εἰ χρὴ συγκαταβαίνειν τοῖς πταίουσι, καὶ μὴ κατὰ λόγον αὐτοῖς ἐπιτιμιᾷν τὰ προσήκοντα. Нач. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων, ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή, τοῖς ἀρχαιοτέροις ἱστόρηται.

2) л. 8. — » — Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι πρόσκαιρον εἶχε τὸ σῶμα ὁ Ἀδὰμ κατ' ἀρχάς· καὶ ὅτι φυσικοῖς ὑπέκειτο καὶ πρὸ τῆς παραβάσεως πάθεσιν. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἄνθρωπος θανάτου καὶ φθορᾶς ὑπέρτερος ἦν.

3) л. 26. — » — Περὶ τοῦ· Τίνος ἕνεκεν ὁ διάβολος διὰ τοῦ ὄφεως, οὐδ' ἑτέρου τινὸς τῶν ζώων προσέβαλε τῷ Ἀδὰμ и проч. Нач. Ἐπειδὴ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

4) л. 27. — » — Περὶ τοῦ· Ὁποῖα τὴν φύσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων σώματα ἐκ νεκρῶν ἐγερθήσονται, καὶ εἰ βρῶσιν αἰσθητὴν ἐκεῖσε μέλλουσιν, ὥς τινες ἐπιφέρουσιν. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

5) л. 33 об. — » — Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ ἄρσεν καὶ θῆλυ τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐγείρονται σώματα ἐν τῇ ἀναστάσει; Нач. Ἐφ' οἷς ἠπόρηκας, ὁσιώτατε ἄνερ.

6) л. 43. — » — Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι οὐ γνωρίσουσιν ἀλλήλους οἱ ἀναστησόμενοι τότε ἄνθρωποι· εἰ δὲ καὶ γνωρίσουσι· δικαίους μὲν ἁμαρτωλοὶ γνωριοῦσιν, οὐ μὴν δὲ καὶ ἁμαρτωλοὺς οἱ δίκαιοι. Нач.

Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ γενησομένου τότε κοινοῦ ἀναγνωρισμοῦ μαθεῖν βούλεται.

7) л. 47 об. — » — Монаху Исаіи. Περὶ τοῦ· Εἴτε προκόπτειν οἱ δίκαιοι μέλλουσι κατάγε γνῶσιν καὶ δόξαν, εἴτε καὶ μή, μετὰ τὴν ἐκεῖσε ἀποκατάστασιν; Нач. Πρῶτον μὲν οὖν ἐπὶ τούτοις ἀναγκαῖον εἰπεῖν.

8) л. 50. — » — Ему же. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι φθαρτός ἐστιν ὁ παράδεισος· καὶ ὅτι μετὰ τὸν Σταυρὸν αὐτίκα οὐκ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὸν ὁ λῃστής. Нач. Εἰ δέ καὶ περὶ αὐτοῦ βούλει τοῦ παραδείσου μαθεῖν, ὁποῖός τε τὴν φύσιν ἐστίν.

9) л. 54 об. Михаила Глики. Περὶ τοῦ ὁποῖος ἦν ἀπ' ἀρχῆς ὁ Ἀδὰμ κατάγε δόξαν, ὁμοῦ καὶ λαμπρότητα. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο μαθεῖν ἐπιζητεῖς.

10) л. 56 — » — Τίνος ἕνεκεν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐσαρκώθη ὁ Κύριος, καὶ διὰ τί μὴ πολλῷ πρότερον εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθε и проч. Нач. Καὶ τοῦτο τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως ἐπαποροῦντος.

11) л. 57 об. — » — Монаху Григорію Акрополитанскому. Περὶ τοῦ· εἴτε σφαιροειδής ἐστι καὶ ἀκίνητος ὁ οὐρανός, εἴτε καὶ μή, κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς καὶ θεῖος Ἰωάννης.—Въ № 220, л. 42 то же.

12) л. 62. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται, εἰ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν παρήγαγε τὸ φῶς ὁ Θεός· τίνος ἕνεκεν κατὰ τὴν τετάρτην τοὺς φωστῆρας ἐδημιούργησεν. Нач. Ὁ μὲν οὖν Χρυσοῤῥήμων καὶ θεῖος Ἰωάννης.

13) л. 64. Монаху Исаіи. Εἰ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ὁ ἡμέτερος ἔκτισται νοῦς· πῶς ἐν τῷ μὲν συνετὸς ὁ τοιοῦτός ἐστιν· ἐν δὲ τῷ ἀσύνετος, καὶ τίνος ἕνεκεν ἐν εἴδει καὶ ἡλικίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς πρὸς ἀλλήλους διενηνόχασιν ἅπαντες; Нач. Ὅτι μὲν οὖν κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ὁ ἡμέτερος ἔκτισται νοῦς.

14) л. 65 об. Ему же. Περὶ τοῦ· Πῶς δεῖ πρὸς Ἰουδαίους ἀπαντᾶν, ἡνίκα καὶ μᾶλλον ἐκεῖνοι τὸ κατὰ Χριστὸν ἐπιχειροῦσι διαστρέφειν μυστήριον. Нач. Τοιοῦτόν τι πάσχειν ἔοικας.

15) л. 79 об. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἰ τὸ τῶν Ἑβραίων γένος ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐπιστρέφει πρὸς Κύριον; Нач. Ὅτι δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγὴ τῷ Χριστῷ.

16) л. 81. Ἐπεξήγησις τῶν ἐν τῷ θείῳ τελουμένων λουτρῷ. Нач. Εἰ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸ θεῖον λουτρὸν ἐπεξεργάσασθαι βούλει.

17) л. 82. Монаху Исаіи. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὁ τὸ μοναχικὸν ἀμφιεννύμενος καὶ ἅγιον σχῆμα, τηνικαῦτα τῶν πλημμελειῶν αὐτοῦ τέλεον ἀπαλλάσσεται, κἂν ἐν τῷ τέλει τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὸ τοιοῦτον φθάσῃ λαβεῖν. Нач. Ὅτι μὲν οὖν διορατικός τις καὶ θεῖος ἀνὴρ ἐβεβαιοῦτο.

18) л. 88 об. Τῷ μεγαλοδοξοτάτῳ ἑταιρειάρχῃ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δουκᾷ. Нач. Καὶ τοῦτο διαπορουμένης τῆς εὐγενείας σου.

19) л. 90 об. Монаху и доместику Исаіи. Εἰ κατὰ τὸ ὡρισμένον, ὡς γέγραπται, πρὸς τὸ πάθος ἑκὼν ἐλήλυθεν ὁ Χριστός, διὰ τὴν τοῦ κόσμου

σωτηρίαν· τίνος ἕνεκεν ἀγανακτεῖ κατὰ τῶν σταυρωσάντων αὐτὸν, καὶ διὰ τί τοῦ Πατρὸς δέεται, λέγων· ἀνάστησόν με καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς. Нач. Ὅτι μὲν οὖν δι' ἡμᾶς ὁ Θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε.

20) л. 92 об. Монаху Максиму τῷ Σμενιώτῃ. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι λαβὼν ὁ Χριστὸς ἄζυμον ἐν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς μεγάλης πέμπτης, ὡς καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα τηνικαῦτα δῆθεν ἑστηκυΐας, τὸ οἰκεῖον Πάσχα ἐπετέλεσεν. Нач. Ὁ περὶ τῶν ἀζύμων λόγος, ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή.

21) л. 110 об. Ему же. Περὶ χρήσεων τινῶν, ὅτι ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς, οὐ μὴν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται, καὶ ὅτι οὐ ταυτὸν· ἀποστολὴ καὶ ἐκπόρευσις. Нач. Τί δέ σοι καὶ περὶ τῆς ἀῤῥήτου τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως ἀποκριθείην ἐγώ.

22) л. 121. Πῶς δὲ ἐκληπτέον καὶ τὸ τοῦ ἐν ἁγίοις Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου τροπάριον, τὸ οὕτω λέγον· Βάθει τῶν κριμάτων σου, Χριστέ· πανσόφως σὺ προώρισας ἑκάστου τέλους ζωῆς τὸν τόπον καὶ τὸν τρόπον, διὸ, οὓς ἐκάλυψε τάφος ἐν πάσῃ χώρᾳ, ἐν τῇ κρίσει σῶσον, πανοικτίρμον. Нач. Πρὸς τὸ εὐσεβέστερον δῆθέν τινες ἀποκρίνοντες.

23) л. 122. Монаху Стефану διαπορουμένῳ· Πῶς ἐξ ἀντιφράξεως τοῦ οὐρανίου σώματος τὸν ἐναπολειφθέντα ἐντὸς ἀέρα σκότος βαθὺ διεδέξατο. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἀπορίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἡμῖν.

24) л. 124. Монаху Исаiи. Περὶ τοῦ· Πῶς δεῖ τὸν εὐαγγελικὸν καὶ θεῖον ἐκλαμβάνειν ῥητόν, τὸ λέγον· οὗτος ἥμαρτεν, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηκας.

25) л. 127. Ἑταιρειάρχῃ Ἰωάννῃ Δουκᾷ. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι καὶ ἡ τοῦ Κυρίου μήτηρ ἐγκυμονοῦσα τὸ τοῦ ἐλεγμοῦ ὕδωρ ἔπιεν. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή, καὶ περὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ πολλοὶ πολλὰ δογματίζουσι.

26) л. 133. Монаху Харитону. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ἱερεὺς ὁ Χριστὸς παρὰ Ἰουδαίοις κεχηροτόνηται; Нач. Ὅτι μὲν οὖν εὕρηται χάρτης.

27) л. 139 об. Τῇ περιποθήτῳ ἀνεψιᾷ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυρᾷ Θεοδώρᾳ, ἀθυμονούσῃ σφόδρα, καὶ τὴν ἑαυτῆς ἀπογινωσκούσῃ σωτηρίαν, δι' ὃν ἐτόλμησε φόνον ἐπί τινι γυναικὶ ζηλοτυπίας ἕνεκεν. Нач. Ναί, καὶ δεδιέναι προσήκει τὸ τοῦ θανάτου αἰφνίδιον.

28) л. 143 об. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἰ τελείαν ἄφεσιν εὑρίσκει τῶν ἡμαρτημένων ὁ προσερχόμενος τῷ Κυρίῳ. Нач. Δέον εἰδέναι, ἀγαπητέ, ὅτι κατὰ τὴν ἀγάπην.

29) л. 144 об. Τῷ ἀνεψιῷ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τῷ Κοντοστεφάνῳ· ὅτι οὐκ ἔξεστι τοῖς ἐν ἁμαρτίᾳ ζῶσιν εἰς ἐκκλησίαν Θεοῦ εἰσέρχεσθαι. Нач. Ἔδει μὲν οὖν, εὐγενέστατε ἄνερ, μὴ βαρυθυμεῖν ὅλως ἡμᾶς.

30) л. 150 об. Монаху Исаiи. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι οὐ συμφέρει τῶν θείων γραφῶν ἡ ἀνάγνωσις. Нач. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν εὐαγγελίοις οὕτω λέγοντος· ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς.

31) л. 158. Τί δὲ χρὴ καὶ ἐπὶ τῷ τιμίῳ Σταυρῷ Χριστοῦ φρονεῖν τε καὶ λέγειν. Нач. Εἰ δὲ καὶ τὸν Σταυρὸν αὐτὸν εἰς οὐρανοὺς ἀναληφθῆναι δοκεῖ.

32) л. 159. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἰ τὴν Εὔαν ἀφυπνισθεὶς ὁ Ἀδὰμ ἐγνώρισε προφητικῷ δῆθεν χαρίσματι· πῶς ἠγνόησε τὴν ἐπισυμβησομένην αὐτῷ βλάβην ἐκ τῆς βρώσεως τοῦ φυτοῦ· διατί δὲ καὶ τὸ φυτὸν ἐκεῖνο καλοῦ καὶ πονηροῦ γνωστὸν ἡ ἁγία κατονομάζει γραφή; Нач. Ἐπειδὴ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις ἠπόρηται.

33) л. 161. Монаху Варлааму. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν· ὅτι οὐκ ἔξεστι καταλύειν ἐν κρέατι, ὁπηνίκα δεσποτικαὶ συμπίπτουσιν ἑορταί, τετράδι τυχὸν ἢ παρασκευῇ и проч. Нач. Οἶδα μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ.

34) л. 164. Іоанну τῷ Τριχᾷ περὶ τοῦ· Τί τὸ εἶδος τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ποταπὸν ἐκεῖνο τὸ πῦρ, τί τε τὸ ἐξώτερον σκότος, καὶ κατὰ φύσιν ὁποῖός ἐστιν ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος; Нач. Εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ αἰωνίου πυρὸς.

35) л. 170. Ему же. Εἰ χρὴ καὶ τοῖς τυχοῦσι πατράσι τὴν ἐξαγόρευσιν γίνεσθαι, καὶ εἰ ὠφέλιμος αὕτη. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ἀγαπητέ, μέγα καὶ ὠφέλιμον.

36-α') л. 173 об. Ему же. Περὶ τοῦ· ὅτι μέγα τὸ καρτερεῖν ἐν πειρασμοῖς, καὶ μὴ τῶν ἐπηρεαζόντων κατεύχεσθαι. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ἀδελφὲ Ἰωάννη, μέγα εἶναι δοκεῖ.

36-β') л. 174 об. Ему же. Εἰ καὶ τὰ ἄλογα ζῶα κέκτηνται σύνεσιν. Нач. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε ἄξιον.

37) л. 176. Τῷ αὐτῷ (Іоанну), διαπορουμένῳ περὶ τοῦ ῥητοῦ ἐκείνου, τοῦ λέγοντος· δὸς μερίδα τοῖς ἑπτά, καίγε τοῖς ὀκτώ. Нач. Εἰ δὲ καὶ σκοτεινή τίς ἐστι καὶ δυσθεώρητος ἡ ῥῆσις ἐκείνη.

38) л. 178 об. Ему же. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι μείζων ὁ Παῦλος Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς.

39) л. 180. Ему же. Πῶς νοητέον τὸ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει τοῦ Θεολόγου Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου εὑρισκόμενον· Εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Нач. Ἰστέον, ὅτι ἐν ἑξηκοστῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως.

40) л. 180 об. Τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ κυρίῳ Κωνσταντίνῳ τῷ Παλαιολόγῳ. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι κατὰ περιόδους ἀστέρων οἱ ἀπ' ἀρχῆς ἐκεῖνοι καὶ πρῶτοι ἄνθρωποι πολυετεῖς ἀνεφάνησαν. Нач. Ὅτι μὲν οὖν οἱ τῶν Ἑλλήνων σοφοί.

41) л. 183 об. Монаху и доместику Николаю, διαπορουμένῳ καὶ μᾶλλον, εἴγε κατὰ κανόνας εἰρημένον ἐστὶ τό· Κακώθητι καὶ ἀπόθανε· καί, εἴγε πρὸς ἀνάγκης ἔχουσι κακοῦσθαι καὶ τελευτᾶν οἱ μονάζοντες. Нач. Οἶδα μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ὅτι καὶ ἀμφιβάλλεις.

42) л. 185 об. Монаху Іоанникію Грамматику. Περὶ τοῦ· Πῶς ὀνομάζει πνευματικὸν ὁ ἀπόστολος τὸ σῶμα ἐκεῖνο, τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστησόμενον. Нач. Ἀκούων, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ τοῦ μεγάλου Παύλου.

43) л. 186. Монаху Іоанну стилиту Синаиту. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι τὴν Εὐαγγελικὴν φωνὴν, τὴν οὕτω λέγουσαν· ὁ Πατήρ μου μείζων μου ἐστίν· οὐ δέον ἐκλαμβάνεσθαι καὶ κατ' αὐτὸ τοῦ Χριστοῦ τὸ ἀνθρώπινον, μιᾶς οὔσης τῆς ὑποστάσεως. Нач. Καὶ δι' ἄλλα μὲν, ἅπερ οὐδ' αὐτὸς ἀγνοεῖς.

44) л. 198. Іоанну τῷ Τριχινᾷ. Περὶ τοῦ· ὅτι νοῦς καὶ ψυχὴ ταυτόν ἐστι κατὰ φύσιν, εἰ καὶ τοῖς ὀνόμασι διαλάττουσιν. Нач. Οἶδα μὲν οὖν, ἀδελφὲ Ἰωάννη.

45) л. 200 об. Монаху Іоаннникію Грамматику. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἔξεστι καταλύειν ἔνγε τετράδι καὶ παρασκευῇ τὰ τῆς νηστείας, εἰ καὶ τύχῃ συμπεσεῖν αὐταῖς οἵαν δή τινα δεσποτικὴν ἑορτήν. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ἐν νηστείᾳ διάγειν ὁ πιστὸς ὀφείλει λαός.

46) л. 207 об. Монаху Алипію τῷ ἐγκλειστῳ. Περὶ τοῦ· Εἰ ἔστι τις διαφορὰ παρά τε τοῖς μάρτυσι, παρά τε τοῖς ὁσίοις αὐτοῖς. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλει μαθεῖν.

47) л. 209. Ему же. Περὶ διαφορᾶς πρώτου καὶ δευτέρου γάμου. Нач. Εἰ δὲ καὶ περὶ διαφορᾶς πρώτου καὶ δευτέρου γάμου βούλει μαθεῖν.

48) л. 209 об. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· Εἰ μετὰ θάνατον αὐτίκα ἡ ψυχὴ σωματικῷ πυρὶ παραδίδοται; Нач. Ὁ Διάλογος θεῖος Γρηγόριος καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ διακόνου ἐκείνου Πέτρου.

49) л. 210 об. Ему же. Περὶ τοῦ· Πῶς οἱ προφῆται προεφήτευον, καὶ ὅπως ἠξιοῦντο θείων ὀπτασιῶν; Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο βούλει μαθεῖν, ὁσιώτατε ἄνερ, ὅτι οἱ διὰ πράξεων.

50) л. 212 об. Ему же. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσι, ὅτι πρός γε τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν θείαν οὐσίαν ἐπιγινώσκονται τότε μετὰ ἀκριβείας οἱ ἄνθρωποι. Нач. Τοῦ μεγάλου Παύλου.

51) л. 214. Ему же. Περὶ τοῦ· ὅτι κατ' οὐδὲν οἱ προλαβόντες ὠφελοῦσι κόποι τοὺς ὅπως δήποτε τὸ τέλος διαφθείροντας, καὶ ὅτι τὸ καταλαλῆσαί τινα τοῦ προεστῶτος αὐτοῦ λίαν ἐστὶ βλαβερόν. Нач. Ἀναγκαῖον εἰδέναι σε.

52) л. 216 об. Πῶς δὲ καὶ τὸ Χρυσοστομικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν ἐκλαμβάνεσθαι χρὴ, τὸ λέγον· Ἐπόρνευσέ τις μετὰ τὸ φώτισμα· οὐδὲ παραμυθία λείπεται τῷ ἁμαρτήματι λοιπόν. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ χρυσοῤῥήμων.

53) л. 217. Іоаннникію Грамматику. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὁ ἐν Κορίνθῳ τῇ μητρυιᾷ αὐτοῦ συμφθαρεὶς οὐ δαίμονι παρεδόθη ἀκαθάρτῳ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἀλλ' ἀφορισμὸν ἐκεῖνος ἐδέξατο τὸ ἐπιτίμιον. Нач. Ὁ μακάριος Παῦλος ἔφθασε διὰ τὸν ἐν Κορίνθῳ ἐπὶ τῇ μητρυιᾷ αὐτοῦ ἀσχημονήσαντα.

54) л. 219. Монаху Мирону. Περὶ τοῦ· Πότε καὶ πόθεν καὶ ὅπως ἐν τῇ μήτρᾳ τὸ ἔμβρυον τὴν νοερὰν ψυχὴν εἴωθεν δέχεσθαι. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο, θεοείκελε ἄνερ, ἡ σὴ ἀξιότης.

55) л. 221 об. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι παχὺ τὸ σῶμα ἡμῶν ἔσται καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν. Нач. Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ φύσεως τῶν ἐκ νεκρῶν ἐγερθησομένων σωμάτων.

56) л. 228. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι τὰ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ γινόμενα παρ᾽ ἡμῶν καὶ προωρισμένα παρ᾽ αὐτοῦ τυγχάνουσι· καθὼς ὁ μέγας φησὶ Μάξιμος, ὡς ἐκείνοις δοκεῖ. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ μέγας εὕρηται Μάξιμος προωρισμένα.

57) л. 231 об. Ἀπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὸν μοναχὸν ἐκεῖνον, τὸν ἀποκαλέσαντα κακοδόξους ἡμᾶς и проч. Послѣ заглавія три страницы бѣлыхъ; а на полѣ написано «Ἔλειπε φύλλον, καὶ ἡνίκα εὕρῃς, γράφον, παρακαλῶ σε διὰ τὸν Κύριον». Но, должно быть, не нашелъ писецъ сего посланія вполнѣ; а потому, кромѣ заглавія, на л. 232 об. внизу написаны только послѣднія $8^1/_2$ строчекъ сей статьи, коей послѣднія слова «ὑποτυπώσασθαι τὴν ἀλήθειαν».

58) л. 233. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· εἰ μετὰ τὴν δωδεκαετίαν αὐτίκα παρ᾽ ἡμῶν πλημμελούμενα εἰς κρίσιν ἀχθήσονται; Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος νοῦς μετὰ τὴν δωδεκαετίαν δοκεῖ.

59) л. 233 об. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· περὶ τῶν γιγάντων ἐκείνων· εἴτε μόνον εὐσθενεῖς ὑπῆρχον, εἴτε καὶ ὑπερμεγέθη σώματα ἔφερον. Нач. Ὁ μὲν οὖν θειότατος Κύριλλος.

60) л. 234 об. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· Εἴγε προαγορεύειν τὸ μέλλον οἱ δαίμονες δύνανται, εἴτε καὶ μή; Нач. Τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως Δαυῒδ πρὸς αὐτὸν οὕτω λέγοντος.

61) л. 236 об. Τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ κυρῷ Κωνσταντίνῳ Παλαιολόγῳ. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν· ὅτι καὶ ὁ μέγας Παῦλος εἷς ἐστι τῶν δώδεκα τοῦ Χριστοῦ μαθητῶν; Нач. Εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ μακαρίου Παύλου ἠπόρηκας.

62) л. 237 об. Монаху Онуфрію. Περὶ τῆς τετραμόρφου ὀπτασίας, ἣν ὁ προφήτης εἶδεν Ἰεζεκιήλ, καὶ ὅπως αὐτὴν εἰς τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστὰς ἐξελάβοντο. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ἀδελφὲ Ὀνούφριε.

63) л. 239. Τῷ μεγαλενδοξοτάτῳ κυρῷ Ἀνδρονίκῳ τῷ Παλαιολόγῳ περὶ τοῦ· Πῶς ὁ Θεολόγος λαμπροτέραν τὴν ἡμέραν τῶν φώτων ἐκάλεσε τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ἣν ὁ Χρυσορρήμων Ἰωάννης τῶν λοιπῶν ἑορτῶν ὀνομάζει μητρόπολιν; Нач. Εἰ δὲ καὶ σὺ μετὰ τῶν ἄλλων, εὐγενέστατε ἄνερ, τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου ἤκουσας.

64) л. 240. Монаху Алипію τῷ ἐγκλείστῳ. Περὶ τοῦ· Τίς τε καὶ πόθεν ἡ κατὰ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ γέννησιν τεσσαρακοστή, καὶ διατί σὺν τῷ τρίτῳ γάμῳ μὴ καὶ τέταρτος συγκεχώρηται; Нач. Πολλοὶ μὲν οὖν καὶ πολλάκις, ὦ θεία καὶ ἱερὰ κεφαλή.

65) л. 243 об. Монаху Мелетію τῷ Κριτοπούλῳ. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἐπάναγκες ἡμῖν τὸ ἐν τετραδοπαρασκευαῖς νηστεύειν; Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡνίκα πρὸς αὐτὸν οἱ φαρισαῖοι ἔλεγον.

66) л. 246. Монаху Исаіи. Εἰ χρὴ κρέας ἐσθίειν, ἐν ἡμέρᾳ τετράδι τυχὸν ἢ παρασκευῇ, δεσποτικῶν ἐμπιπτουσῶν ἑορτῶν, καὶ εἰ ἐπάναγκες ἡμῖν τοῦτο, καθά τινες οἴονται; Нач. Καὶ τήμερον ἐρωτηθέντες παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος.

67) л. 249. Монаху Нилу. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι μετὰ τὸ ἐξεικονισθῆναι τὸ ἔμβρυον τὴν νοερὰν ψυχὴν δέχεσθαι εἴωθεν. Нач. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἔξωθεν.

68) л. 251 об. Ему же. Περὶ τοῦ· Τί χρὴ καὶ λέγειν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν ἐν Κυρίῳ τελευτώντων и проч. Нач. Οἱ ἅγιοι διὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην, ἣν ὑφίσταται ψυχορραγῶν ὁ ἄνθρωπος.

69) л. 252 об. Ему же. Τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ ταῖς γενομέναις εὐποιΐαις τῶν ἀπελθόντων ἕνεκεν· καὶ εἰ παντελῶς ἀπαλλάττειν αὗται ἰσχύουσι τῶν ἁμαρτημάτων αὐτούς; Нач. Ὅτι μὲν οὖν οὐ χρὴ κατά τι διστάζειν.

70) л. 255. Монаху Льву τῷ ἐγκλείστῳ. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι μετανοίᾳ περὶ τὸ τέλος ὁ Σολομῶν ἐχρήσατο; Нач. Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ Σολομῶντος μαθεῖν βούλεται.

71) л. 257 об. Монаху Харитону. Περὶ τοῦ· Εἴτε διὰ θανάτου τέλος ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἐδέξατο, εἴτε καὶ μή; Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὰ τῶν ἀποστόλων συγγραψάμενος.

72) л. 259. Монаху Нектарію Περὶ τοῦ Ἰούδα· εἴτε τῇ ἀγχόνῃ ἀναπέψυξε κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν, εἴτε μετὰ ταῦτα ἐπιζήσας, ὥς φασί τινες, ὑδέρῳ περιέπεσε, καὶ οὕτω τὸ τοῦ βίου τέλος ἐδέξατο; Нач. Τὸν μὲν οὖν ἱστορικὸν ἐκεῖνον Παππίαν.

73) л. 260 об. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ἀποφάσει μόνῃ καὶ οὐκ ἀληθείᾳ εἰσῆλθεν εἰς τὸν παράδεισον ὁ λῃστής. Нач. Τοῦ μεγάλου Παύλου τινὲς ἀκούσαντες.

74) л. 262. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· Εἰ φθαρτή ἐστιν ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ μετάληψις, εἴτε καὶ ἄφθαρτος; Нач. Οἶδα μὲν οὖν, ἀγαπητέ, ὅτι τῷ ἰδίῳ παρασυρόμενοί τινες λογισμῷ.

75) л. 263. Ἔτι καὶ τοῦτο ἠπόρηται· Εἴπερ οὐδεὶς οἶδε τὸν Πατέρα, εἰ μὴ ὁ Υἱός· καὶ οὐδεὶς οἶδε τὸν Υἱόν, εἰ μὴ ὁ Πατήρ· περὶ τοῦ Κυριακοῦ ἀνθρώπου τί χρὴ καὶ λέγειν, ἠπόρηται γάρ, εἴτε τὴν θείαν οἶδε φύσιν, εἴτε καὶ μή; Нач. Τὸ περὶ τοιούτων ἐξετάζειν.

76) л. 264. Ὅτι ἄλυτός ἐστιν ὁ παρὰ τῶν ἱερέων ἐπαγόμενος δεσμός· καὶ ὅτι κατ' ἐξουσίαν ἀρχιερατικήν, καὶ οὐ κατ' ἔχθραν ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κυρ. Θεοδόσιος ἀφορισμῷ καθυπέβαλε τῶν ἀρχόντων τινάς, ἡνίκα τῆς ἐκκλησίας ἀποσπᾶσαι τοὺς πρόσφυγας παρὰ τῶν κρατούντων ἐστάλησαν. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο ζητεῖς, ἀγαπητέ, μαθεῖν.

77) л. 268 об. Καὶ τοῦτο ἠπόρηται· Εἰ κατὰ πάντα καιρὸν συναφείαις κεχρῆσθαι τοῖς ὁμοζύγοις ἔξεστιν. Нач. Εἰ καὶ τίμιος ὁ γάμος κατὰ Παῦλον εἰπεῖν, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος.

78) л. 270. Монаху и доместику Исаіи. Περὶ τοῦ· Ὁποῖον ἀπαντᾷ τέλος ταῖς ψυχαῖς χωριζομέναις τοῦ σώματος, καὶ ὅπουπερ αὗται ἀπέρχονται; Нач. Καὶ περὶ μὲν τῶν δικαίων τί χρὴ καὶ λέγειν.

79) л. 272 об. Ему же. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι αἱ ἀπελθοῦσαι τῶν ἁγίων ψυχαὶ κατά τινα τόπον ἀναπαυόμεναι· οὔτε δέονται αὐτοπροσώπως ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Χριστῷ παριστάμεναι· οὔτε τοῖς ἐνταῦθα ὅλως ἐφίστανται, καὶ περὶ ψυχῆς. Нач. Οἱ ἀπελθόντες ἅγιοι, καθὼς ἐδιδάχθημεν.

80) л. 276 об. Монаху Алипію τῷ ἐγκλείστῳ. Περὶ τοῦ· Πῶς ἡ μετάστασις τῆς ἀειπαρθένου γέγονε· καὶ εἰ ἀληθῶς ἐκ τάφου ἐγήγερται κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἔγερσιν. Нач. Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων τῇ ἀειπαρθένῳ.

81) л. 279 об. Монаху Онуфрію. Περὶ τοῦ· Τί χρὴ καὶ λέγειν ἐπὶ τῶν ἀπίστων μὲν ὄντων, πορευομένων δὲ ὅμως κατ' ἐντολήν; Нач. Ὁ θεῖος Ἀναστάσιος περὶ τούτου καὶ τάδε φησίν.

82) л. 280 об. Τῷ οἰκειοτάτῳ ἀνθρώπῳ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, κυρῷ Νικηφόρῳ τῷ Σιναΐτῃ· Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι τὸ διδόναι πτωχοῖς τῶν λοιπῶν εὐποιϊῶν καὶ προσφορῶν κρεῖττόν ἐστι· καὶ ὅτι τοὺς ἐλεημοσύνην ποιοῦντας οὐ χρὴ κατά τι παρατηρεῖσθαι, ὡς ἐκεῖνοί φασιν. Нач. Εἰ δὲ καὶ παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου.

83) л. 282 об. Монаху Онуфрію. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι καὶ διὰ πάντων ὁ διάβολός ἐστι πρωταίτιος ἐν ἡμῖν τῶν κακῶν. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ἡγιασμένε μοι πάτερ.

84) л. 284 об. Πότε χρὴ λέγειν τὴν τοῦ Κυρίου γενέσθαι σύλληψιν. Нач. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι σε χρή.

85) л. 285 об. Τῷ πανσεβάστῳ σεβαστῷ κυρ. Κωνσταντίνῳ τῷ Παλαιολόγῳ· Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι προωρισμένα εἰσὶ τὰ καθ' ἡμᾶς πάντα, αἱ ἀρεταί, αἱ κακίαι, αἱ εὐπραγίαι, οἱ πειρασμοί, καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος. Нач. Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα καὶ ἀμυήτους τινάς.— То же въ № 220, л. 48 об.

86) л. 300 об. Ему же. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὅρῳ ὑπόκειται ἡ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνθρώπων ζωή. Нач. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ εὐσεβὲς εἶναι δοκεῖ.

87) л. 319 об. Монаху Григорію ἐγκλείστῳ. Εἰ χρὴ τὴν μαθηματικὴν ἐπιστήμην ἀποτρόπαιον ἡγεῖσθαι παντάπασι. Нач. Τὰ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης.

88) л. 323. Ἀνταπολογητικὸν ἐκ μέρους πρὸς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ γραφὴν τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τὴν ἀπολυθεῖσαν πρός τινα μοναχὸν, ἐπιμεμφάμενον οὐ μικρῶς αὐτῷ διάγε τὸ τῆς ἀστρολογίας μάθημα· καὶ φιλονεικοῦσαν τὸ τοιοῦτον συστήσασθαι μάθημα φυσικαῖς καὶ γραφικαῖς ἀποδείξεσιν. Нач. Τολμῶν ὑπομνήσκω τὸ προγεγονὸς γράμμα τῆς βασιλείας σου.

89—α') л. 332. Τίνος ἕνεκεν ὁ Χριστὸς καὶ διατὶ παρὰ τῇ γραφῇ καὶ λίθος καλεῖται καὶ Μάργαρος; Нач. Καὶ λίθος μὲν ἁπλῶς οὕτω καλεῖται κατὰ τὸν θειότατον Κύριλλον.

89—β') л. 332 об. Τὰ δὲ κατὰ τὸν ἀδάμαντα, πῶς ἐκληπτέον; Нач. Ἔστι καὶ λίθος ἀδάμας οὕτω καλούμενος.

89—γ') л. 333. Τί δ' ἂν τις εἴπῃ καὶ περὶ τῆς μαγνίτιδος. Нач. Ὅρα καὶ ἕτερον τι παράδοξον.

90) л. 333 об.—336. Монаху Іоанникію Грамматику. Εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι καὶ σήμερον οἱ ἁψάμενοι νεκροῦ ἀκάθαρτοί εἰσι καθὰ καὶ τὸ πρότερον· καὶ ὅτι θρηνεῖν ἀμέτρως ἐπὶ τοῖς ἀποιχομένοις οὐκ ἔξεστιν. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο μαθεῖν ἀξιοῖς, ὦ ἱερὰ κεφαλή.

На л. 336 почеркомъ писца написано: Ἱερεμίου ἐν ἔτει ͵ζρια' (7111—1603 г.).

Первыя 16 посланій въ № 435, на лл. 11—71, и 58—88-е посланія, въ № 435, на лл. 72—166, приписываются тамъ Іоанну Зонарѣ; а въ № 434, на лл. 122—203 первыя 16 посланій и подъ №№ 58, 78, 79, 80, 83, 84, 85 и 86 приписываются, какъ и здѣсь, Михаилу Гликѣ. Такъ какъ отвѣтное посланіе подъ № 88 писано было къ императору Мануилу Комнину (1143—1180 г.), посланіе подъ № 29 писано къ Контостефану, племяннику императора Алексія Комнина (1180—1183 г.); посланіе подъ № 63—Андронику Палеологу, который царствовалъ въ XII и XIII вѣкахъ; а посланія подъ №№ 40, 61, 85 и 86 написаны къ императору Константину Палеологу (1448—1453 г.): то несомнѣнно, что эти посланія не могутъ принадлежать одному лицу. Михаилу Гликѣ, жившему въ XV вѣкѣ, можетъ быть, принадлежатъ только тѣ посланія, которыхъ въ № 435 нѣтъ [128]).

231. ($\frac{394}{\text{t. II, XXXII, in fol.}}$) **Сборникъ полемическаго содержанія.** Пергам., писанн. въ **932** году, листовъ 169 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.), въ началѣ и концѣ листы ветхи. Ἀρσένιϊ ѣз. Κτῆμα μονῆς τοῦ Διονυσίου.

Л. 1. Ἐπιστολή, περιέχουσα τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον πίστιν, πεμφθεῖσα παρὰ τοῦ μακαρίου πάπα Θωμᾶ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Ἀρμενίαν αἱρετίζοντας, ἀραβιστὶ μὲν ὑπὸ Θεοδώρου, τοῦ ἐπίκλην Ἀβουκαρᾶ, τοῦ Καρῶν ἐπισκόπου, ὑπαγορευθεῖσα· διὰ δὲ Μιχαὴλ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου πρεσβυτέρου καὶ συγκέλλου, τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων μεταφρασθεῖσα, μεθ' οὗ καὶ ἀπέσταλται и проч. Нач. Χριστὸς ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν τῷ τῶν ἀποστόλων ἔφη κορυφαίῳ Πέτρῳ· σὺ εἶ Πέτρος· καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν.

---

[128]) Изъ 90 посланій, приписываемыхъ въ описанной рукописи Михаилу Гликѣ, въ Patrolog. Migne (t. 158), съ именемъ Глики изданы только 1—14, 39, 71, 72 и 79 посланія.

2) л. 9. Ἐρωτήσεις Ἑλληνικαὶ πρὸς Χριστιανοὺς περὶ τοῦ ἀσωμάτου, καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Нач. Πόθεν δῆλον, εἰ ἔστι τί ἀσώματον.

3) л. 10. Ἀποκρίσεις χριστιανικαὶ πρὸς τὰς προῤῥηθείσας ἐρωτήσεις ἀπὸ τῆς εὐσεβείας τῶν φυσικῶν λόγων. Нач. Οὗτοι οἱ λόγοι οὐκ εἰσὶ λογικαὶ ἀπορίαι· ἀλλ' ἐρωτήσεις ἀτεχνεῖς.

4) л. 28 об. Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτούς. Нач. Ἐν ταῖς περὶ Χριστοῦ πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς διαλέξεσι, χρὴ πρῶτον στῆσαι.

5) л. 33. Περὶ ἑνώσεως καὶ σαρκώσεως и проч. Нач. Ἡ μὲν σάρκωσίς ἐστιν ἐνανθρώπησις.

6) л. 36. Διάκρισίς τις καὶ διασάφησις τῶν, περὶ ἃς οἱ φιλόσοφοι καταγίνονται φωνῶν, καὶ.... Ἰακωβιτῶν ψυχοφθόρου αἱρέσεως. Нач. Τοῖς τῶν ἀληθῶν δογμάτων ἐρασταῖς τε καὶ προασπισταῖς, ἀναγκαῖα καθέστηκεν.

7) л. 45 об. Θεοδώρου τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Χαῤῥάν, τοῦ ἐπίκλην Ἀββουκαρᾶ, διάλογος, γενόμενος πρὸς τὸν (ἐπίσκοπον) τοῦ δρόμου (правильнѣе—θρόνου) Ἐμέσης, αἰτησάμενον ἀπόδειξιν ἀποδοθῆναι αὐτῷ ἀπὸ λογισμοῦ, ὅτι ἔστι Θεός. Πρόκειται οὖν κατὰ μὲν τὸ πρόσωπον τοῦ ὀρθοδόξου α', τοῦ δὲ ἀπίστου β'. Нач. β'. Ἀπόδος, ὦ οὗτος, ὅτι ἔστιν Θεός. α'. Πᾶς ἀριθμὸς ἐπιδεχόμενος προσθήκην.

8) л. 50. Τοῦ αὐτοῦ ἐρώτησις. Нач. Διατί, ὥσπερ λέγομεν, ὅτι ἡ ἀνθρωπότης τοῦ Χριστοῦ, αὐτή ἐστιν ἡ ἀνθρωπότης Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἀνθρώπων и пр. Ἀπόκρισις· ὅτι τὸ κανὸν, τὸ ὁλικὸν δεχόμενον ἰδίωμα.

9) л. 50 об. Παράδειγμα, δι' οὗ ἀποδείκνυται, πῶς ὁ μολυσμὸς τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδὰμ εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον διέβη γένος. Нач. Φασὶν οἱ γεωμέτραι· ὅτι ἐὰν λαβὼν κλάδον ἀμπέλου.

10) — » — Περὶ τῆς πάλης τοῦ Χριστοῦ, τῆς μετὰ τοῦ διαβόλου. Нач. Ὁ Χριστὸς, Θεὸς ὢν, καὶ πρὸς τὸν διάβολον παλαίσας.

11) л. 52. Ἐρώτησις ἀράβων πρὸς Χριστιανόν. Нач. β'. Εἰπέ μοι· ὁ Χριστός σου· Θεός ἐστι; α'. Ναί.

12) — » — Ἐρώτησις ἀπίστου. Нач. β'. Οὐχί φησιν, ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ τὸν Θεὸν εἶναι λέγεται; α'. Ναί.

13) л. 55. Ἄλλο ἐρώτημα πρὸς αὐτὸν αἱρετικόν. Нач. α'. Τίς τὸ καθ' ἡμᾶς χρέος ἀπέτισεν, ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν;

14) л. 55 об. Ἄλλο πρὸς Νεστοριανὸν ἀρξάμενον ἐρωτᾶν. Нач. β'. Διὰ τί Θεοτόκον τὴν Μαρίαν ὀνομάζομεν.

15) л. 56 об. Ἄλλος διάλογος. Нач. α'. Εἰπέ μοι· τὸ Χριστὸς ὄνομα ποίας φύσεώς ἐστι δηλωτικόν;

16) — » — Σύντομος διδασκαλία περὶ θείων ὀνομάτων τῶν κοινῶν τῆς ἁγίας Τριάδος, καὶ τῶν ἰδικῶν ἑκάστου τῆς Τριάδος. Нач. Ὀνόματα κοινὰ διὰ τῆς ἁγίας Τριάδος διήκοντα.

17) л. 57 об. Ἐρώτησις πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόδωρον γενομένη. Нач.

β'. Ποῖα δικαιοσύνη· δέκα ἢ πεντήκοντα χρόνους ἁμαρτήσαντός τινος, μυριάδας μᾶλλον δὲ ἀτελευτήτους αἰῶνας κολάζεσθαι.

18) л. 58. Ὅτι πέντε ἐχθροὺς εἴχομεν, ἐξ ὧν ἡμᾶς ὁ Σωτὴρ ἐλυτρώσατο. Нач. α'. Πέντε θανατηφόρους ἐχθροὺς εἴχομεν.

19) л. 61 об. Ἠρωτήθη ὁ Ἀββουκαρᾶς παρὰ πιστοῦ· Πῶς, τοῦ Χριστοῦ τρανῶς ἀποφηναμένου, ὅτι ὁ μὴ γεννηθεὶς ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

20) л. 62. Ἐκ τῶν πρὸς τοὺς Σαρακηνοὺς ἀντιῤῥήσεων τοῦ μακαρίου Θεοδώρου, ἐπισκόπου Χαῤῥὰν, τοῦ ἐπίκλην Ἀββουκαρᾶ· διὰ φωνῆς Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ· ζήτει προοίμιον. Нач. Εἰπέ μοι, ὦ ἐπίσκοπε.

21) л. 63. Ἕτερον δόγμα, δεικνύον, ὅτι Μουχά... (Магометъ) οὐκ ἔστιν ἐκ Θεοῦ. Нач. Ἔθος τοῖς τῶν Σαρακηνῶν ὑποκριταῖς.

22) л. 64. Ἕτερον δόγμα βεβαιοῦν τὸν Χριστιανισμὸν и проч. Нач. Τῶν Ἐλλογίμων τις Σαρακηνῶν περὶ τοῦ ἐπισκόπου ἀκούσας.

23) л. 66. Ἕτερον δόγμα δεικνύον, εἶναι τὸν εὐλογούμενον ἄρτον σῶμα Χριστοῦ. Нач. Ἐν ἑτέρῳ συλλόγῳ Σαρακηνὸς ἀρχόμενος ἐρωτᾷν.

24) л. 66 об. Ἔνδειξις, ὅτι Θεὸς ἀληθινός ἐστιν ὁ Χριστὸς γεγονὼς ἄνθρωπος. Ἐρώτησις Σαρακηνοῦ. Нач. Ὁ Χριστὸς εἶπεν· Ὅτι οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτὸν οὐδέν.

25) л. 67. Ἕτερον δόγμα περὶ μονογαμίας. Нач. Πόθεν ὑμῖν, ὦ ἐπίσκοπε, φαίνεται ἡ μονογαμία τῆς πολυγαμίας τιμιωτέρα;

26) л. 68. Δόγμα δηλωτικὸν τοῦ, τὴν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ μὴ λελῦσθαι ἐν τῷ πάσχειν. Нач. Ἐν ἑτέρῳ συλλόγῳ τις τῶν κομψολόγων Σαρακηνός.

27) л. 69. Ἀπόδειξις, ὅτι ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ ἦν ὁ Μουχάμεδ, καὶ ὅτι ὑπὸ δαίμονος ἠνοχλεῖτο. Нач. Εἰ πάσης τῆς ὑπ' οὐρανὸν κτίσεως δεσπόζων βασιλεύς· χώρας τινὸς οἰκήτορας ἔγνω.

28) л. 69 об. Ἀπόδειξις, ὅτι ἔχει ὁ Θεὸς Υἱὸν ὁμοούσιον· συνάναρχον καὶ συναΐδιον. Нач. Τῶν Σαρακηνῶν τὸ φρόνημα καὶ πᾶσα αὐτῶν ἡ σπουδή.

29) л. 71. Василія Великаго. Συλλογιστικοί, ὅτι Θεὸς ὁ Υἱός. Нач. α'. Ἐν φύσει Θεὸς ὁ Υἱός· Θεὸς δὲ φύσει καὶ ὁ Πατήρ.—Всего 35 краткихъ главъ.

30) л. 73 об. Его же противъ Евномія. Ὅτι τὸ ἀγέννητον οὐκ οὐσίας, ἀλλ' ὑπάρξεώς ἐστι δηλωτικόν.

31) л. 74. Св. Максима. Γνῶμαι ἀποδεικτικαὶ τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου. Нач. Εἰ ὥσπερ μία ὑπόστασίς ἐστιν ὁ Λόγος.

32) л. 76 об. Ὅτι οὐκ ἀνάγκη τρεῖς θεοὺς λέγειν ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος· κἂν ἑκάστη ὑπόστασις Θεὸς λέγεται; Нач. Τὰ συνωνύμως κατηγορούμενά τινων οὐ λέγονται, οὐ δὲ εἰσιν.

33) л. 77 об. Іоанна Златоустаго изъ 1-го слова противъ Іудеевъ. Нач. Ὅτι ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ Βαβυλῶνος πάσχα οὐκ ἐπετελές.

34) л. 78. — » — изъ 2-го слова. Нач. Τρεῖς αἰχμαλωσίας πεπόνθασι οἱ Ἰουδαῖοι.

35) л. 80 об. — » — изъ 3-го слова. Нач. Ἐὰν λέγωσι οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν.

36) л. 81 об. — » — изъ 4-го слова. Нач. Ἐὰν λέγωσιν Ἰουδαῖοι, ἔχειν ἄρχοντα, ῥητέον πρὸς αὐτούς.

37) л. 83 об. Неизвѣстнаго. Κεφάλαια συλλογιστικὰ κδ' κατὰ Ἰουδαίων. Нач. α'. Εἰ καθολικὸν ἀγαθόν ἐστιν ὁ νόμος· διὰ τί μὴ παντὶ ἔθνει ἐδόθη.

38) л. 86. Περὶ τῶν σχισμάτων, τῶν καλουμένων διακρινομένων. Нач. Ἤτησας ἡμᾶς, ἀδελφὲ ἀγαπητέ, γνωρίσαι διὰ βραχέων. Здѣсь упоминаются: Евтихіане, Акефалиты, Іуліанисты, Гайанисты, Севириты и проч.—Всего 12 наименованій схизматиковъ.

39) л. 92. Тимоѳея пресвитера великой Конст. церкви къ Іоанну пресвитеру и скевофилаксу церкви св. Богородицы въ Халкопратіяхъ. Περὶ διαφορᾶς τῶν προσερχομένων τῇ εὐαγεστάτῃ ἡμῶν πίστει. Нач. Τρεῖς τάξεις εὑρίσκομεν τῶν προσερχομένων τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, θεοφιλέστατε σύλλειτουργὲ Ἰωάννη. 1-й чинъ—присоединеніе еретиковъ: Маркіонитовъ и др. чрезъ Крещеніе, 2-й чинъ—чрезъ Мѵропомазаніе: Аріанъ и прочихъ, а 3-й чинъ—только чрезъ отреченіе отъ своей ереси: Мелетіанъ, Ѳеодосіанъ и проч.

40) л. 103 об. Προβλήματα πρὸς μυθεύοντας μίαν φύσιν ἐν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μετὰ τὴν ἕνωσιν. Κεφ. ιβ'. Нач. α'. Εἰ μιᾶς φύσεως μετὰ τὴν ἕνωσιν ὁ Κύριος.

41) л. 104 об. Анастасія монаха о томъ же. Κεφ. ιϛ'. Нач. 1-й гл. Αὕτη ἡ μία τοῦ Θεοῦ Λόγου φύσις.

42) л. 106 об. Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου. Нач. Λίαν ἤλγησα τοῖς ἀνεθεματισμοῖς ἐντυχών, οὓς ἀπέστειλας.

43) л. 107 об. Ѳеодорита еписк. Кирскаго. Ἀνατροπή, ἣν ἐποίησεν, ὡς ἐνόμισε, κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, ὧν ἐξέθετο κατὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτοῦ.

Л. 107 об. Св. Кирилла 1-я глава противъ Несторія. Нач. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουήλ. Нач. Θεοδωρήτου ἀνατροπῆς· Ἡμεῖς, ὅσοι ταῖς εὐαγγελικαῖς ἀκολουθοῦμεν διδασκαλίαις.

44) л. 133 об. Πρότασίς τινος Μανιχαίου и проч. Нач. Εἰ τὰ ἐναντία αὐτὰ ἑαυτοῖς οὐ λέγεται ἀντικεῖσθαι.

45) л. 134. Ἀντίῤῥησις Ζαχαρίου ἐπισκόπου Μιτυλήνης τὸν παραλογισμὸν τοῦ Μανιχαίου διελέγχουσα и проч. Нач. Εἰ κατὰ πάντα ἐναντίας εἶναι λέγεις, ἃς ὑποτίθῃ δύο ἀρχάς.

46) л. 136. Ἀριστοτέλους περὶ ἀρετῆς. Нач. Ἐπαινετά ἐστι τὰ καλά.

47) л. 139. Ἐπὶ τῆς Θεότητος. Нач. Ὁ Σαβέλλιος μίαν φύσιν μὲν ὁμολογεῖ. Здѣсь излагаются мнѣнія Савелліанъ, Аріанъ, Евноміанъ и

другихъ еретиковъ, которымъ противополагаются постановленія Вселенскихъ соборовъ.

Cod. Dresd. Da 12

48) л. 143. Πῶς λέγεται· Τὸ θεῖον εἶναι ἐν τῷ παντί и проч. Нач. Πολλὰ τῶν ἱερῶν περὶ Θεοῦ θεωρημάτων.

49) л. 144 об. Θεολογικαὶ ὑποτυπώσεις. Нач ■'. Ἄῤῥητον μὲν τὸ θεῖον, ὥσπερ καὶ ἄληπτον. Всего 10 главъ.

50) л. 146. Διατί μέχρι Τριάδος τὸ Θεῖον προάγεται и проч. Нач. Ὁ μὲν οὖν ἐν ἀποῤῥήτοις λόγοις.

51) л. 149. Πῶς λέγομεν· ἓν καὶ τρία τὸ Θεῖον. Нач. Ἓν καὶ τρία τὸ Θεῖον θεολογοῦμεν.

52) л. 151. Πῶς ἐστι δυνατὸν ὅλως ἐννοεῖν τὸ θεῖον σαρκωθῆναι; Нач. Θεοῦ μὲν οὐδὲ θείας ἐλλάμψεως οὐδένα τοσοῦτον κεκενωμένον εἶναι νομίζω.

53) л. 152. Διατί Θεὸς ἐσαρκώθη; Нач. Ἐπειδὴ λίαν ὀλίγων ἐστὶ διὰ νοῦ καὶ θεωρίας εἰς φαντασίαν ἐλθεῖν.

54) л. 152 об. Διατί ὁ Υἱὸς ἐσαρκώθη. Нач. Τί δήποτε ὁ Υἱός, καὶ οὐχ ἑτέρα τῆς ἁγίας Τριάδος ὑπόστασις τὴν ἡμετέραν ἀναλαβὼν ἐσαρκώθη φύσιν.

55) л. 155. Διατί ὁμοφυοῦς καὶ ἰσοτίμου τῆς Τριάδος κηρυττομένης, ὁ μὲν Πατὴρ λέγεται διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος δημιουργεῖν, οὐκ ἔμπαλιν δέ; Нач. Εἰς ἀπορίαν τινές φασιν ἐνίους ὑπάγεσθαι· τίνος χάριν τῆς ὑπεραγίας Τριάδος.

56) л. 157. Διατί Πνεῦμα μὲν Πατρὸς, καὶ Πνεῦμα Υἱοῦ ἱερολογοῦμεν, οὐκ ἔτι δὲ Πατέρα Πνεύματος, οὐδὲ Υἱὸν ἀποδίδοσθαι συνομολογοῦμεν. Нач. Η ὑπεράρχιος καὶ ὑπέρθεος τῶν θεαρχικῶν ὑποστάσεων θεότης.

57) л. 158. Τί δήποτε Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος ὁμοουσίων τε καὶ ὁμοταγῶν κατάγε δύναμιν καὶ βουλὴν καὶ κυριότητα πεφυκότων и проч. Нач. Ἄλλος μὲν οὖν ἄν τις ἴσως θεολογικωτέραις ἐποχούμενος ἐννοίαις.

58) л. 161 об. Διατί τοῦ γένους ἡ ἀνόρθωσις, οὐχὶ διά τινος τῶν ἀσωμάτων δυνάμεων, ἢ δι' ἀνθρώπου ψιλοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς τοῦ λόγου κενώσεως γέγονεν; Нач. Ζητοῦντάς τινας οἶδα τῶν φιλολόγων.

59) л. 164 об. Τί δήποτε κατὰ τὸν μέλλοντα αἰῶνα κριτὴς μόνος καθέζεται ὁ Υἱός; Нач. Πᾶσα μὲν δημιουργία καὶ πᾶσα πρᾶξις, ἣν ἐνεργεῖν.

60) л. 165 об. Πῶς λέγοντες Θεὸν μὲν ἕνα, τρεῖς δὲ ὑποστάσεις и проч. Нач. Τὸ μὲν οὖν ἅμα μὴ λέγειν τὰς θεαρχικὰς ὑποστάσεις θεότητα· καίτοι λεγομένας ἐν μιᾷ θεωρεῖσθαι θεότητι.

Л. 169. Запись писца: Στυλιανὸς διάκονος ἔγραφα Ἀρέθᾳ ἀρχιεπισκόπῳ Καισαρίας Καππαδοκίας ἔτει κόσμου ͵ϛυμ' (6440=932) Ἰνδικτίωνος πέμπτης, μηνὶ Ἀπριλίῳ συμπληρωθέντος τοῦ τεύχους. Другая запись: ἐν τῷ ͵ϛϡιδ' (6914=1406 г.) ἔτει πεπλήρωνται ἔτη υοδ' (474 г.).

На поляхъ писаны схоліи съ означеніемъ (на л. 26 и 46 и другихъ) имени «Ἀρέθα».

На лл. 2, 3 и 161 об. оттиснута черная малая печать прежняго владѣльца рукописи.

На л. 66 и другихъ приписывается ι къ оконч. ω.

Къ начальному листу приклеена бумажка, на которой написано: «Книга въ малую десть посланія домы патріарха на арменскую ересь, писано отъ созданія міра ҂ѕум҃ году. И тому по ҂з҃ді году ҂з҃пѕ лѣтъ. Изъ книгъ верхнія тѵпографіи.»

232. ($\frac{443}{\text{t. II, X in qu.}}$) **Сборникъ полемическаго содержанія.** Пергам. **XII,** 4, листовъ 203 (дл. 4 1/8, шир. 3 в.). Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1—20. Св. Епифанія архіеп. Кипрскаго объ ересяхъ. Нач. Πασῶν αἱρέσεων μητέρες. Всего 98 ересей; послѣдняя ересь Агарянская или Исмаилитянская (л. 17 об.—20).

2) л. 21. Περὶ αἱρέσεως τῶν Ἰακωβητῶν καὶ τῶν Χατζιτζαρίων. Нач. Ὁ Ἰάκωβος οὗτος, ἀφ᾽ οὗ καὶ οὗτοι καλοῦνται, μοναχός τις γέγονε Σύρος.

3) л. 24 об. Ἐξήγησις, ὅθεν ἔφυ ἡ τῶν Μανιχαίων καὶ τῶν Παυλικιανῶν αἵρεσις. Нач. Σκυθιανός τις Αἰγύπτιος τὴν Ἀλεξανδρέων ᾤκει.

4) л. 27 об. Ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ προσερχομένους. Нач. Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανούς, ἤγουν πνευματομάχους.—См. № 317, л. 11 и друг.

5) л. 29. Ὅπως χρὴ ἀναθεματίζειν ἐγγράφως τὴν αἵρεσιν αὐτῶν τοὺς ἀπὸ Μανιχαίων προσιόντας τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ. Нач. Ἀναθεματίζω Μάνεντα τὸν καὶ Μανιχαῖον.

6) л. 33 об. Τάξις присоединенія къ Православной церкви отъ Манихеевъ обращающихся. Нач. Προηγουμένως μὲν ὁ εἰσιὼν τῇ ὀρθῇ πίστει νηστεύει ἐπὶ ἑβδομάδας δύο.

7) л. 35. Св. Меѳодія патр. Διάταξις περὶ τῶν διαφόρων τρόπων καὶ ἡλικίᾳ ἐπιστρεφόντων. Нач. Εἰ μὲν παιδίον συνελήφθη καὶ ἠρνήσατο.

На л. 36—39 восемь молитвъ надъ присоединяющимся къ св. Православной Церкви. Нач. 1-й молитвы: Δίκαιος εἶ, Κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σοῦ.—То же въ № 261, л. 11 об.

8) л. 39. Πῶς δεῖ δέχεσθαι τῶν ἐξ Ἑβραίων къ Христіанской вѣрѣ приходящаго. Нач. Ἐξαγορεύειν αὐτὸν χρὴ καὶ θριαμβεύειν.

Л. 40 об. Ἔκθεσις ἀκριβεστέρα περὶ τοῦ· πῶς δεῖ δέχεσθαι τὸν ἐξ ἑβραίων τῇ τῶν Χριστιανῶν πίστει προσερχόμενον. Нач. Ἐξαγορεύειν αὐτὸν χρὴ πρότερον.

9) л. 44. Григорія митроп. Никейскаго. Λόγος, ὅτι οὐ χρὴ ταχέως ἐπιτιθέναι χεῖρα βαπτίζουσαν Ἑβραίοις, εἰ μή τις ἀκριβῶς τούτους πρότερον

δοκιμάσῃ. Нач. Τὴν ἀλήθειαν ἀρχὴν εἶναι τῶν τοῦ Θεοῦ λόγων ὁ μέγας ἡμᾶς διδάσκει Δαυίδ.

10) л. 53 об. Αἱ τῶν Ἰουδαίων ἑορταί. Нач. Νιστεύουσιν οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων.

11) л. 56. Τάξις γενομένη ἐπὶ τοῖς ἀπὸ Σαρακηνῶν ἐπιστρέφουσι πρὸς την καθαρὰν καὶ ἀληθῆ πίστιν ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν. Нач. Προηγουμένως μὲν ὁ προσιὼν τῇ ὀρθῇ πίστει νηστεύει ἐπὶ ἑβδομάδας δύο.

12) л. 59 об. Хартофилакса и Синкелла Никиты τοῦ Νικαέως περὶ τῶν ἀζύμων. Нач. Τὴν διὰ τῶν ἀζύμων θυσίαν προσδεχόμεθα.

13) л. 62. Λόγος ἀνατρεπτικὸς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δόγματος, τοῦ δεῖν γίνεσθαι λέγοντος τὴν τῶν ἁγίων μυστηρίων προσένεξιν δι' ἀζύμων. Нач. Οἱ τὰ ἄζυμα πρεσβεύοντές εἰσιν, οἵ τε Φράγγοι καὶ οἱ Λατῖνοι. Всего 4 главы περὶ τῆς ζύμης.

14) л. 66. ...Ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Βραδίσης ἀπιεγένσης (?), Πέτρος ἐλέῳ Θεοῦ πατριάρχης Θεοῦ πόλεως Ἀντἰοχείας. Нач. Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης καὶ μεγάλης ἀγαλλιάσεως τὰ σὰ καθέστηκεν ἱερὰ γράμματα.

15) л. 73 об. Λέοντος ἀρχιεπ. Βουλγαρίας καὶ πρωτοσυγκέλλου πρός τινα ἐπίσκοπον Ῥώμης περὶ τῶν ἀζύμων καὶ τῶν σαββάτων. Ἐπιστολή α'. Нач. Ἡ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἀγάπη καὶ τὰ χρηστὰ τῆς συμπαθείας σπλάγχνα.

16) л. 76 об. — » — Ἐπιστ. β'. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅτι δέδωκεν ἡμῖν καιρόν.

17) л. 79 об. — » — Ἐπιστ. γ'. Нач. Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν.

18) л. 85. Διήγησις ψυχωφελὴς περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας, τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ πιστοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ.

19) л. 88 об. Ἀποφώνησις Θεοδώρου—аввы и философа. Πρᾶξις α'. Нач. Ἀναγκαῖόν ἐστι, μέλλοντας ἡμᾶς χριστιανικῶν αἱρέσεων.

20) л. 90 об. — » — Πρᾶξις β'. Нач. Ἀκόλουθόν ἐστι μετὰ τὰ προλαβόντα περὶ αἱρέσεων τινῶν.

21) л. 94. — » — γ'. Нач. Ἐπειδὴ περὶ χριστιανικῶν δογμάτων ὁ λόγος, ἀναγκαῖόν ἐστιν.

22) л. 95 об. — » — δ'. Нач. Μετὰ τὴν Ἀρείου αἵρεσιν· μᾶλλον δὲ ἔτι αὐτῆς συνισταμένης.

23) л. 98 об. — » — ε'. Нач. Διαλυθείσης δὲ τῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι.

24) л. 100 об. — » — ς'. Нач. Μετὰ τὰ εἰρημένα, φέρε.

25) л. 102. — » — ζ'. Нач. Μετὰ τὰ ἀπὸ τῶν πραχθέντων ἐπιχειρημάτων.

26) л. 106. — » — η'. Нач. Ὑπόλοιπόν ἐστι περὶ τῶν ἐπιχειρημάτων.

27) л. 108. — » — θ'. Нач. Ἐπειδὴ καὶ λέξεων τινῶν δραττόμεθα.

28) л. 109 об. — » — ι'. Нач. Ἄξιόν ἐστι μετὰ τὰ προῤῥηθέντα πάντα.

29) л. 112 об. Анастасія Синаита посланіе πρὸς τὴν ἐν Βαβυλῶνι ἐκκλησίαν о правосл. вѣрѣ. Нач. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Θεός· καὶ ὁ Θεὸς ἦν ἐν ἀρχῇ.

30) л. 114 об. Ὑπόθεσις τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων. Нач. Πρώτη σύνοδος Οἰκουμενικὴ γέγονε.

31) л. 117 об. Анастасія Синаита. Προθεωρία τῆς ὑποθέσεως τῶν ὅρων τῆς βίβλου, ἧς ἡ ἐπωνυμία λέγεται «Ὁδηγός». Нач. Τῆς καθ' ἡμᾶς πάντας βροτοὺς οὐσίας ἡ σύστασις.—То же и на л. 119 об.

32) л. 117 об. Προγυμνασία, κατ' ἐπιτομὴν ὀμματίζουσα τὸν φιλόπονον περὶ ὧν δεῖ πρὸ πάντων ἐξασκεῖν καὶ τὴν εἴδησιν ἔχειν. Нач. Ὅτι δεῖ προηγουμένως βίον σεμνὸν καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

33) л. 120 об. Ὅροι διάφοροι συλλεγέντες ἀπό τε Κλήμεντος καὶ ἑτέρων ὁσίων πατέρων. Нач. Τί ἐστιν ὅρος. Здѣсь находятся главы: Περὶ φύσεως, περὶ ὑποστάσεως, ἐτοιμολογία περὶ ἰδιώματος, περὶ ἐνεργείας, περὶ ἑνώσεως, περὶ ὁμοουσίου, περὶ ψυχῆς, περὶ αἰσθήσεως, περὶ φθαρτοῦ, περὶ πίστεως, περὶ λόγου.—См. № 197, л. 8—15.

34) л. 132. Ἀνάκρισις, ἤτοι σηζήτησις καὶ γυμνασία ὀρθοδόξου καὶ ἀκεφάλου περὶ εἰκόνος. Нач. Ὀρθοδόξ. Ἀλλ' οὐχ οὕτως αἱ θεῖαι γραφαὶ καὶ ὁ Παῦλος νομοθετεῖ.

35) л. 139 об. Аммонія пресвитера Александр. изъ 15 слова противъ ересей Евтихія и Діоскора. Нач. Ἔστι γοῦν τὸ παρ' αὐτοῖς τῆς συνόδου Χαλκηδόνος.

36) л. 140 об. Северіана еп. Гавальскаго. Εἰς τὸ· ὅτι ἐν αὐτῷ (во Христѣ) κατοικεῖ πᾶν τὸ πλῆθος τῆς θεότητος σωματικῶς. Нач. Καὶ μὴν εἰ ἀπερίγραπτος τυγχάνει ἡ θεότης.

37) л. 142. Κεφάλαια περὶ τοῦ ὑποδείγματος τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς καὶ συνθέσεως· καὶ ὅτι κακῶς αὐτὸ νοοῦσιν οἱ Σεβήρου σύμφρονες и проч. Нач. Εἰς εἰκόνα τυπικὴν λαμβάνουσι τὸν ἄνθρωπον.

38) л. 142 об. Ἀνακεφαλαίωσις δηλοῦσα τὸν σκοπὸν τοῦ ἐξηγητοῦ· ὅπως φρονεῖ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ. Нач. Ὅπως δεῖ ἡμᾶς μὴ τῇ τῶν ἀφρόνων δόξῃ.

39) л. 143. Διάλεξις Γαϊανίτου καὶ ὀρθοδόξου γενομένη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Нач. Τὰ πράγματα πιστοτεροῦσι τῶν ῥημάτων.

40) л. 145. Ипполита еп. Римскаго изъ слова περὶ ἀναστάσεως καὶ ἀφθαρσίας. Нач. Ἔσονταί, φησιν, ἐν τῇ ἀναστάσει οἱ ἄνθρωποι, ὡς οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ.

41) л. 146. Св. Аѳанасія объ единосущіи лицъ Св. Троицы и проч. Нач. Περὶ Πατρὸς ἀναμφίβολον.

42) л. 151 об. Ἔλεγχος τῶν δυσφημούντων κατὰ τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδου. Нач. Ἀκούσατε ταῦτα ἱερεῖς καὶ προσέχετε.

43) л. 159 об. Ἕτερος λόγος στηλιτευτικὸς κατὰ Ἀρμενίων и др. еретиковъ. Нач. Ἐπειδήπερ Εὐτυχῆς καὶ Διόσκουρος, Τιμόθεος ὁ Αἴλουρος.— См. № 240, л. 348 об.

44) л. 163. Περὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Нач. Ὅτι δὲ οἱ Ἀρμένιοι παντελῶς ἀρνοῦνται τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν σάρκωσιν.

45) л. 164. Περὶ τῶν ἱδρώτων τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Нач. Ἐρευνήσωμεν δὲ καὶ τὰς λοιπὰς αὐτῶν βλασφημίας.

46) л. 164. Περὶ τοῦ ἄρτου, καὶ οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος. Нач. Εἶτα πάλιν τοῦ Χριστοῦ λαβόντος τὸν ἄρτον.

47) л. 167. Περὶ τῶν Ἰουδαϊκῶν θυσιῶν, ὧν οἱ Ἀρμένιοι θύουσι. Нач. Ὅτι δὲ οὗτοι οἱ θεομάχοι διὰ τῆς ἑαυτῶν αἰσχροκερδίας.

48) л. 168. Περὶ τῆς ἱεροσύνης αὐτῶν. Нач. Ὅτι δὲ οὐδὲ χειροτονίαν ἔχουσιν, ἀλλ' ἀνάξιοί εἰσι πάσης ἱεροσύνης.

49) л. 168 об. Περὶ τῆς σατανικῆς καὶ βδελυκτῆς νηστείας τοῦ ἀρτζιβουρίου. Нач. Εἴπατε ἡμῖν, ὦ παμπόνηροι, τίς ἐστιν οὗτος ὁ ἀρτζιβούριος.

50) л. 171 об. Никиты монаха и пресвитера Студійской обители Стиѳата противъ Армянской ереси λόγος στηλιτευτικός α'. Нач. Τὴν συγχυτικὴν τῶν δύο φύσεων τοῦ Χριστοῦ δόξαν.

51) л. 177. — » — β'. Нач. Τὸν πρῶτον σχεδιάσαντες ὑμῖν λόγον, ὦ σοφοί.

52) л. 183 об. — » — γ'. Περὶ τοῦ Τρισαγίου. Нач. Τὴν πρώτην καὶ δευτέραν, ὦ σοφοί, τῶν ἄλλων ὑπερκαθεζόμενοι Ἀρμενίων.

53) л. 185. — » — δ'. Нач. Φέρε δὴ καὶ περὶ τῆς ὑφάλου πλάνης ὑμῶν καὶ αἱρέσεως.

54) л. 190 об. Льва папы Римскаго посланіе къ Флавіану архіеп. Констант. противъ еретика Евтихія съ единомышленниками его. Нач. Τὰ γράμματα τῆς ἀγάπης τῆς σῆς, ἅπερ ὅτι οὕτως βραδέως πρὸς ἡμᾶς γέγονε θαυμάζομεν ἀναγνόντες.

55) л. 199 об. Περὶ Πέτρου τοῦ Κναφέως, τοῦ καὶ Λυκοπέτρου κληθέντος, καὶ κατὰ Θεοῦ συγχώρησιν γενομένου πατριάρχου Ἀντιοχείας. Нач. Εἴπωμεν οὖν καὶ περὶ Πέτρου τοῦ δηλαίου· οὗτος ὁ ἄθλιος μετὰ τὸ ἐξωθῆναι τῆς ἐκκλησίας.

56) л. 201 об. Περὶ Σεργίου. Нач. Εἴπωμεν δὲ καὶ περὶ τοῦ Σεργίου τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ.

57) л. 203. Τάξις γινομένη ἐπὶ τοῖς ἐξ Ἀρμενίων ἐπιστρέφουσιν. Нач. Ὁ δὲ ἐξ Ἀρμενίων προσερχόμενος τῇ ἀμωμήτῳ καὶ ὀρθοδόξῳ πίστει τῶν Χριστιανῶν. Конца нѣтъ.

Л. 104 об. Наверху написано: 1) Τοῦτο τὸ βιβλίον ἐστὶ κυροῦ Καλλίστου τοῦ Σταύρα (то же на л. 1). 2) Ἀνεκαινίσθη ὕστερον παρὰ Λέοντος ἱερομονάχου... μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου (это на полѣ съ боку).

На л. 1 раскрашенная заставка.

233. ($\frac{143}{CXLIV}$) **Іоанна Кантакузена, императора Римскаго, а послѣ монаха Іоасафа, полемическія статьи противъ іеромонаха Прохора Кидонскаго.** Бум., **XV**, листовъ 163 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_4$ в.). Ἀρсенїй Иг. Διονυσίου. Листы по краямъ ветхи.

На л. 1 запись: Μνήσθητι, Κύριε, τῶν δούλων σου Ἀνδρονίκου καὶ Μονομαχίνας.

Л. 3. Προοίμιον περὶ οὐσίας καὶ ἐνεργείας ἱερομονάχου τοῦ Προχόρου. Нач. Τοὺς περὶ οὐσίας καὶ ἐνεργείας διαλεχθέντας τοῦ Θεοῦ.

Л. 21—164. Τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ, τοῦ διὰ τοῦ θείου καὶ μοναχικοῦ σχήματος μετονομασθέντος Ἰωάσαφ μοναχοῦ, ἀντιῤῥητικὰ κατὰ τοῦ ἱερομονάχου Προχόρου, τοῦ Κυδώνη· γράψαντος κατὰ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ λάμψαντος φωτὸς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ κτίσμα τοῦτον καλοῦντος. Нач. Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς, φησὶν ὁ προφήτης.

Это сочиненіе направлено противъ изложеннаго въ началѣ (на лл. 3—20) ученія Прохора Кидонскаго о Ѳаворскомъ Божественномъ свѣтѣ въ лицѣ Господа Іисуса Христа. Доказательства заимствованы изъ твореній Василія Великаго, Григорія Богослова, Григорія Нисскаго, Іоанна Златоустаго, Максима Исповѣдника, Анастасія Синаита, изъ дѣяній 6 Вселенскаго собора (л. 112 об.), Діонисія Ареопагита (л. 118), св. Аѳанасія Великаго (л. 125), Іустина мученика (л. 143), Іоанна Дамаскина — изъ слова на Преображеніе (л. 100) и проч.

234. ($\frac{459}{f. II, LVII, in qu.}$) **Іоанна Кантакузена, императора Римскаго, а въ монашествѣ Іоасафа, четыре книги противъ Магомета.** Бум., пис. въ **1568** году, 4, листовъ 61 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.).

На лл. 1—6 и 49—61 разныя подписи, математическія вычисленія и молитвы.

Лл. 7 и 8. Τὰ ἐν τῷ κορρὰν τοῦτ' ἔστι τοῦ ἐκτεθέντος παρὰ τοῦ Μωάμεθ νόμου κεφάλαια.

Л. 9—48. Опроверженіе корана въ 4-хъ словахъ.

На л. 48 записи. 1) Τῶν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ κατὰ τοῦ Μωάμεθ ἀπολογιῶν τε καὶ λόγων τέλος.

2) Ἐγράφη διὰ χειρὸς κἀμοῦ τοῦ εὐτελοῦς Ἰωάννου· ἔσω ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· ἐν ἔτει ͵ζοζ´ (7077=1568 г.), ἰνδ. ιβ´, μηνὶ ὀκτωβρίῳ α´. ἡμέρᾳ παρασκευῇ.

3) Ἐν τῷ πατριαρχείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

235. ($\frac{360}{\text{CCCXLVII}}$) **Сборникъ большею частію полемическаго содержанія противъ Магометанъ.** Бум., **1627** года, 4, листовъ 324 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Переплетъ старинный въ черной кожѣ.

1) л. 1 об. Τοῦ κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, περὶ τοῦ Κάππα. Нач. Ἔδε θῆτα καὶ ἔδε κάππα.

2) л. 3. Житіе преп. Анны, подвизавшейся подъ именемъ Евѳиміана (29 окт.). Нач. Αὕτη ἡ ὁσία μήτηρ ἡμῶν Ἄννα ἐγεννήθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

3) л. 4. Βιβλίον Ῥικάρδου τοῦ Λατίνου κατὰ Μωάμεθ, ἐξηγηθὲν παρὰ Γεωργίου ῥήτορος τῆς μητροπόλεως Αἴνου. Нач. Πόσαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούσχου σου (17 главъ).

Л. 164 об. Ἐγκώμιον ἁπλοῦν Димитрію, который перевелъ сіе сочиненіе съ латинскаго на греческій языкъ.

4) л. 165. Βιβλίον κατὰ Σαρακηνῶν, ὅπερ ἐξήγησε Γεώργιος ῥήτωρ μητροπόλεως Αἴνου. Нач. Οἱ Σαρακηνοὶ λέγονται Ἀγαρηνοὶ καὶ Ἰσμαηλῖται.

5) л. 200. Неизвѣстнаго διάλεξις о вѣрѣ Христіанина съ Измаильтяниномъ. Сначала προοίμιον, въ которомъ διηγοῦνται τὰ μυθολογήματα τοῦ Μωάμεθ.

Л. 206. Ἀρχὴ τῆς διαλέξεως. Ὁ Χριστιανὸς λέγει πρὸς τὸν Σαρακηνόν· ὦ Ἰσμαηλῖτα, Ἀγαρηνέ, εἰπέ μοι, ἂν ὁμολογῇς τὸν Χριστὸν βεβαία πῶς εἶναι λόγος Θεοῦ;

6) л. 230. α´) Εἰς διάλεξιν περὶ πίστεως. Нач. Οὐδὲν ἔτη τυμίης γεραρώτερον. β´) Ὕμνος εἰς Ἰησοῦν Χριστόν. Нач. Χριστὲ τῶν θνητῶν βασιλεῦ.

7) л. 231. Св. Григентія архіеп. Τεφρῶν διάλεξις μετὰ Ἰουδαίου Ἑρβᾶν τοῦ νομοδιδασκάλου. Нач. Τελεσθείσης ἤδη τῆς προθεσμίας τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν.

Разговоръ оканчивается молитвою и крещеніемъ Ервана.

Л. 318 об. Запись писца: Ἐτελειώθη ἐπὶ ἔτους ͵ζρλε´ (7135=1627 г.), Απρ. ιβ´, ἐξ ἐμοῦ Ἱερεμίου ἱερομονάχου καὶ προηγουμένου... Ἰβήρων.

8) л. 319. Память преп. Григентія (Дек. 19, по мѣсяц. а. Сергія—Григорія Омиритскаго). Нач. Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μεδιολάνων, οἱ δὲ γονεῖς αὐτοῦ Ἀγάπιος καὶ Θεοδότη.

9) л. 320. Διηγήσεις аввы Палладія: α´) Ὅτι γέρων τις κοσμικὸς ἐκρατήθη ὡς φονεύς. β´) Ὅτι ἦν τις φιλόχριστος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. γ´) Ὅτι ναύ-

κληρός μοι διηγήσατο. δ') Εἶπεν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρας περὶ ἑνοῦ κηπουροῦ. ε') Ἀπὸ τοῦ βίου τῶν ἁγίων πατέρων· τοῦ λαφαΐκοῦ. Нач. Ἀνὴρ γάρ τις Αἰγύπτιος ἐρασθής.

Нѣкоторыя статьи писаны на ново-греческомъ языкѣ.

236. ($\frac{290}{\text{CCLXXVII}}$) **Сборникъ большею частію противъ еретиковъ Варлаама и Акиндина (XIV в.).** Бум., **XV—XVII,** 4, листовъ 334 (дл. 5, шир. 3 в.). Арсенїй мг. Τῶν Ἰβήρων. Писанъ разными почерками.

Л. 1 об. Πίναξ.

1) л. 2. Τοῦ τιμιωτάτου καὶ σοφωτάτου μοναχοῦ κυροῦ Δαυὶδ ἱστορία διὰ βραχέων, ὅπως τὴν ἀρχὴν συνέστη ἡ κατὰ τὸν Βαρλαὰμ καὶ Ἀκίνδυνον πονηρὰ αἵρεσις. Нач. Ὁ Βαρλαὰμ Ἑλληνικοῖς προσκείμενος δόγμασιν, ἐνόμιζε.

2) л. 5 об. Τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς συνόδου τῆς συγκροτηθείσης κατὰ τῶν φρονούντων τὰ Βαρλαὰμ τε καὶ Ἀκινδύνου, ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν Καντακουζηνοῦ καὶ Παλαιολόγου. Нач. Οὔτε τὴν κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ κοινοῦ πολέμου μανίαν ἀγνοεῖν οὐδένα νομίζομεν.

На л. 42 об.—44 об. упоминается о подписяхъ къ соборному опредѣленію императоровъ Римскихъ: Іоанна Кантакузена, Іоанна Палеолога и Матѳея Кантакузена; и слѣдующихъ духовныхъ лицъ: Каллиста патр. Констант., Филоѳея митроп. Ираклійскаго, Григорія митроп. Ѳессалоникскаго и другихъ.—См. № 249, л. 207—219.

3) л. 44 об. Προθεωρία τοῦ λόγου. Нач. Ἁπλοῦν μὲν εἶναι καὶ μονοειδῆ τινα τὸν ἀληθῆ λόγον.

Л. 46 об. Λόγοι δογματικοὶ πρός τε τὸν Ἀκίνδυνον καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ· συγγραφέντες διὰ τοῦ Ἡρακλείας Φιλοθέου καὶ ἀποσταλέντες παρὰ τῶν ἁγιορειτῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον τῆς ιδ' ἰνδικτ., αὐτοῦ τοῦ Ἀκινδύνου κινήσαντος ἐκείνους, διὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων· περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ δεσποτικοῦ φωτὸς καὶ περὶ θείας ἐνεργείας πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας ἀπολογητικὸς α'. Нач. Καὶ πάλαι μὲν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος. На поляхъ упоминаются имена: Παλαμᾶ, Διονυσίου, Θεολόγου, Δαμασκηνοῦ, Ἀνδρέου, Ἀθανασίου, Κυρίλλου, Βασιλείου, Νύσσης, Μαξίμου, Ἡσαΐου, Χρυσοστόμου.—См. № 257, л. 274.

4) л. 74 об. Неизвѣстнаго: Τίνες εἰσὶν οἱ τὰ νόθα καὶ ἀλλότρια τῆς ἐκκλησίας νῦν κηρύττοντες δόγματα. Нач. Οἱ μὴ φρονοῦντες οὐσιώδεις ἔχειν.

5) л. 78. Безъ надписанія и начала, а первая строчка читается: Οὐδὲν εἰς ἐκείνην ἐστὶ τὴν ζωήν· καὶ μάρτυρες αἱ πέντε παρθένοι, καὶ ὁ εἰς τὸν γάμον κληθείς.—Эта глава и послѣдн. 6—10 главы Николая Кавасилы.—См. № 213, л. 50—121 и № 252, л. 2.

6) л. 97 об. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, λόγ. β', ἤτοι περὶ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, τίνα συντέλειαν παρέχεται αὐτῇ. Нач. Τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τὴν ἱερὰν ζωήν.

7) л. 134. — » — λόγ. γ'. Τίνα συντέλειαν αὐτῇ δίδωσι ἡ τελετὴ τοῦ θειοτάτου Μύρου. Нач. Οὕτω δὲ πνευματικῶς συστάντας.

8) л. 143. — » — λόγ. δ'. Τίνα συντέλειαν αὐτῇ τὸ ἱερὸν παρέχεται δεῖπνον. Нач. Μετὰ δὲ τὸ μῦρον ἐπὶ τὴν τράπεζαν.

9) л. 179. λόγ. ς' (5-го нѣтъ). Ὅτι καὶ τῇ προθήκῃ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐντελῶν τοῦ Χριστοῦ τελειοῦται. Нач. Ἃ μὲν οὖν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἰς αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἀναφέρει. Здѣсь говорится—περὶ μακαρισμῶν.

10) л. 215. Надписаніе позднѣйшимъ почеркомъ: Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Καβασίλα. Нач. Τὴν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐπιδημίαν ἐξεδέχοντο μὲν οἱ προφῆται.—Въ № 213, л. 164 то же.

11) л. 223 об. Неизвѣстнаго. Διάλεξις ὀρθοδόξου μετὰ Βαρλααμίτου. Нач. Ὁ ὀρθόδοξος· Μαθεῖν παρ' ὑμῶν ἐβουλόμην τῶν ζητούντων.

12) л. 243. Περὶ τῆς θείας χάριτος, ἢ περὶ τοῦ θείου φωτός. Τοῖς κτίσμα δοξάζουσι и проч. Ματθαῖος ἀνθίστησι τὸν δὲ τὸν λόγον. Объ этомъ Матѳеѣ внизу на полѣ написано: Οὗτος ὁ τοῦ παρόντος λόγου συγγραφεὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἦν μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος, ἀνὴρ εὐλαβὴς καὶ λόγιος, καὶ τὰ θεῖα σοφός, μαθητὴς χρηματίσας τοῦ ἐν μοναχοῖς θαυμαστοῦ ἐκείνου κυροῦ Ἰσαάκ, καὶ ἐν τῇ μονῇ τούτου τὸ τῆς ζωῆς τέλος δεξάμενος. Нач. Εὐσύνοπτον βούλομαι καὶ καθ' ὅσον, οἷον τε σαφῆ λόγον.

Здѣсь на поляхъ цитированы имена: Василія Великаго, Діонисія Ареопагита, Кирилла Александрійскаго, Григорія Богослова, Іоанна Златоустаго, Іоанна Дамаскина, Метафраста, Максима, Аѳанасія, Макарія, Нисскаго.

По свидѣтельству Заиконоспасскаго арх. Арсенія, авторъ сей статьи Матѳей Властарь. См. предисловіе его къ переводу сочиненій Властаря, стр. 1, Москва, 1891, гдѣ неточно означенъ № рукописи 276.

13) л. 264. Περὶ θεότητος. Нач. Περὶ μὲν δὴ τούτων, ἱκανῶς ἔχειν οἶμαι τοῖς πατράσι τὸν λόγον. Здѣсь въ отдѣльныхъ тетрадяхъ, разныхъ почерковъ, разныя статьи перемѣшаны, безъ началъ и концовъ.

14) л. 296. Ἀποσπασμάτια. Сначала изъ творенія Іоанна Дамаскина: Περὶ σώματος καὶ αἵματος Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Περὶ τοῦ Κυριακοῦ σώματος, οὗ μεταλαμβάνομεν. Далѣе выписки изъ твореній: Севира, Ѳеодорита, Златоустаго, Кирилла, Василія Великаго и изъ чина литургіи.

Л. 302 об. Криптографическая подпись подобная той, которая въ № 397, на л. 400 об.

15) л. 304—334. Μαρτύριον ἁγίων Μηνᾶ, Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου. Нач. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ παρουσίαν, πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι πρὸς ἀγῶνας τοὺς μαρτυρικοὺς ἀπεδύσαντο.

237. $\left(\frac{291}{CCLXXVIII}\right)$ **Григорія архіеписк. Θессалоникскаго Паламы сочиненія противъ Варлаама и Акиндина.** Бумажн., **XVII**, 4, листовъ 207 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.); въ старинномъ кожаномъ переплетѣ. На верхней доскѣ на приклеенной бумажкѣ написано: «҂зса҃ в мартѣ мѣсяцѣ сїю книгꙋ Греческꙋю прислалъ къ великимъ государемъ свѧтѣйшїй Іерꙋсалимскїй Досидей патрїархъ. в҆ ней ҃сз листовъ, еже начало: вопрошаеши о списанїяхъ Акиндинова. ҃ті҃ѧ. 630.»

1) л. 1. Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἀρχιεπ. Κυζίκου Ἀθανάσιον, ἐρωτήσαντα περὶ τῶν Ἀκινδύνου γραμμάτων καὶ Βαρλαάμ· περὶ τοῦ θείου φωτὸς καὶ τῆς θείας χάριτος. Λόγ. α΄. Нач. Πυνθάνῃ περὶ τῶν Ἀκινδύνου συγγραμμάτων καὶ περὶ τοῦ φωτὸς τῆς χάριτος.

2) л. 17. — » — Λόγ. β΄. Нач. Οὐ δίκαιον ἂν εἴη τις ἀπολογίας.— Всего 14 главъ.

3) л. 31 об. — » — δ΄ (3-го нѣтъ). Нач. Τριῶν ὄντων, ὡς ἐν κεφαλαίῳ φάναι (21 гл.).

4) л. 60. — » — ε΄. Φιλονεικοῦσι μὲν οὖν ἀλλήλους ὑπερβαλέσθαι τῇ πρὸς Θεὸν βλασφημίᾳ (23 гл.).

5) л. 90. — » — ς΄. Нач. Ὑποψιθυρίσας τοίνυν αὖθις εἰς τὸ μέγα φῶς βλασφημίαν (22 гл.).

6) л. 105 об. — » — ζ΄. Нач. Ἀλλὰ τίς ἂν δύναιτο μεταπεῖσαι λόγος (28 гл.).

7) л. 139. — » — η΄. Нач. Τῆς μὲν δὴ περὶ πρᾶξιν (25 гл.).

8) л. 169. — » — θ΄. Нач. Εὐλόγως μὲν οὖν ὁ λόγος καθ' ὁδὸν προϊὼν (15 гл.).

Л. 186. Ἐπίγραμμα въ честь Паламы:

Θείοις ἄριστα συμπεφραγμένος λόγοις,
Ἄλλῃ τε λαμπρῶς συνέσει τεθιγμένος,
Πρέπει, διώκει τοὺς ἐναντίους ἅμα.
Βάλλει τε τούτους καὶ νικᾷ κατὰ κράτος,
Θείων παριστὰς πατέρων ἀντιπάλους,
Σοφὸς Παλαμᾶς, τοὺς κενοὺς κατηγόρους.

9) л. 186 об. Τοῦ αὐτοῦ τῷ τιμιωτάτῳ ἐν μοναχοῖς Δαμιανῷ τῷ φιλοσόφῳ λόγ. ι΄. Нач. Ἠνέχθη πολλαχόθεν τὰ τοῦ Ἀκινδύνου πρὸς ἡμᾶς συγγράμματα.

10) л. 195. Его же. Πρὸς μοναχὸν Διονύσιον. Нач. Τριῶν ὄντων τῶν τῆς ἀθεΐας ὡς εἰπεῖν γενῶν.

11) л. 203. Ἔκθεσις τῆς τῶν Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου δυσσεβημάτων. Нач. Ἀποβαλλόμεθα τὴν ἀσεβεστάτην.—Всего 41 глава.

На л. 207 об. запись писца: Ἡ παροῦσα τοῦ σοφωτάτου Παλαμᾶ βίβλος γέγραπται παρ' ἐμοῦ Ἱλαρίωνος ἱερομονάχου, τοῦ Γραδενίγου. ἐν τῇ τῆς ὑπερουσίου Τριάδος τῆς ἐν Χάλκῃ μονῇ... κατὰ τὸ ͵αχζ' ἔτος (1607) τὸ σωτήριον, Νοεμβρίου κα', γέγραπται δὲ δι' ἡμερῶν λβ'.

238. ($\frac{377}{\text{CCCLXIV}}$) **Сборникъ полемическаго содержанія.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 210 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.).

1) л. 1. Τοῦ ὀρθοδόξου Θεοφάνους διάλεξις πρὸς τὸν ἀπὸ Βαρλααμιτῶν ἐπιστρέψαντα Θεότιμον, περὶ Θεότητος. Нач. Ἐπεσκέψω κατὰ σεαυτὸν γενόμενος, ἀδελφὲ Θεότιμε.—См. № 212, л. 290 обор.

2) л. 36 об. Τοῦ Νύσσης и другихъ. Περὶ θείας φύσεως. Нач. Κανὼν ἐστι θεολογικὸς τὰς ὁμωνύμους.

3) л. 43 об. Νικηφόρου μοναχοῦ τοῦ Γρηγορᾶ διήγησις περὶ τῆς διαλέξεως, ἣν ἐποιήσατο πρὸς τὸν Παλαμᾶν, ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου. Нач. Ἀλλ', ὦ φίλε Ἀγαθόνικε σύ μοι πάντως μάλιστα πάντων λέγοις ἄν. Въ семъ разговорѣ иногда вставляются возраженія царя.—См. то же въ № 252, л. 276.

4) л. 94 об. Еще разговоръ предъ царемъ Григорія Θессалоникскаго съ Григорасомъ философомъ. Нач. Ὁρισθεὶς παρὰ τοῦ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως.—То же въ № 249, л. 146 и № 252, л. 293 об.

5) л. 108 об. Κωνσταντίου ἱερομονάχου ἁγιορείτου περὶ τῆς τοῦ Γρηγορᾶ ψευδογραφίας, ὁμοῦ καὶ δυσσεβείας. Λόγος α'. Нач. Μεταλαχεῖν ἀθλίως τὸν Γρηγορᾶν τῶν τοῦ Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου κακοδόξων.—То же и въ № 252, л. 297 об.

6) л. 140. Μαξίμου ταπεινοῦ ἐπισκόπου Κυθήρων λόγος πρὸς τοὺς λέγοντας, ἓν καὶ ταὐτὸ εἶναι πρόσταγμα καὶ βουλὴν ἐν ταῖς ἱεραῖς γραφαῖς. Нач. Τὸ μὲν τὸν χρηστὸν τοῦ Χριστοῦ ζυγόν, ὅπερ μὴ πέφυκεν οἴκοθεν.

7) л. 146. Τῷ πανϊερωτάτῳ, καὶ σοφωτάτῳ μητροπολίτῃ Φιλαδελφίας, κυρίῳ Γαβριήλῳ τῷ Σβηρῷ, Μανουὴλ ὁ Μοσχιότης. Нач. Τὸ ἄμουσον τῆς ἐμῆς ἐπιστάμενος σύριγγος.

Л. 148 об. Ἐκ τῆς Μουσολεντιανῆς ἐρημίας. Φεβρ. μηνὸς ιγ', ͵αχα' (1601 г.) ἔτος τὸ σωτήριον.

8) л. 151. Мануила Мосхіота. Λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τοὺς λέγοντας, μὴ ἔχειν ἀνάγκην τὸν χριστιανὸν, καὶ τὰς βουλὰς τοῦ Σωτῆρος πρὸς σωτηρίαν φυλάττειν, ἀλλὰ δύνασθαι σώζεσθαι, τούτων μὴ φυλαττομένων. Нач. Δεινὸν τὸ ἐγχείρημα· πλὴν οὐ παροπτέον. Раздѣлено это слово на 58 главъ.

Л. 210 об. Запись: Ἐγράφη ἀπὸ Μουσολέντε, κατὰ τὸ ͵αχ' ἔτος τὸ σωτήριον, Ἰαννουαρίου ιη'.

239. $(\frac{366}{CCCLIII})$ **Сборникъ сочиненій противъ Латинянъ.** Бомбиц., **XIV**, 4, листовъ 242 (дл. $5^3/_4$, шир. 4 в.). Переплетъ старинный, досчатый, въ черной кожѣ. На верхней доскѣ написано на бумажкѣ: «сā (т. е. 7201=1693 г.) сїю книгꙋ прислалъ къ Москвѣ свѧтѣйшїй патр. Їерꙋсалимскїй Досидей, еже начало: еже о свѧтѣмъ Дꙋсѣ глаголати, о Богѣ есть глаголати. ѯ҃.л҃. 623».

Блѣднорозовая краска заглавія, почти вся вылиняла. На начальныхъ внѣ счета листахъ почеркомъ XVII в. написанъ κατάλογος статей въ этой книгѣ обрѣтающихся.

1) л. 1. Николая еп. Меѳонскаго противъ латинянъ объ исхожденіи Св. Духа λόγ. α'. Нач. Τὸ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος λέγειν περὶ Θεοῦ λέγειν ἐστίν. На полѣ написано противъ начала «Καὶ τὸ δὲ χάρισμα Διονυσίου Βυζαντίου».

2) л. 9. Его же λόγος β' объ опрѣснокахъ. Нач. Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην, ὦ λατίνε φίλε, πρὸς σέ.—Въ № 240, л. 267.

3) л. 20. Митрополита Никейскаго Евстратія противъ латинянъ, объ исхожденіи Святаго Духа λόγ. α'. Нач. Οὐ πρὸς ἔριν ὁ λόγος· ἀλλ' εἰς ἀληθείας ἐξέτασιν.

4) л. 25 об. λόγ. β'. О Св. Духѣ. Нач. Ἀλλ' ἔρις ἤδε οὐκ ἀγαθὴ βροτοῖσι καθέστηκε.

5) л. 28 об. λόγ. γ'. Объ опрѣснокахъ. Нач. Περὶ μὲν δὴ τοῦ παναγίου Πνεύματος.

6) л. 34 об. λόγ. δ' — » —. Нач. Ἔδει μὲν ἀνηρημένου καθόλου τοῦ γράμματος. Эти слова въ № 240, на лл. 129, 134 об., 137 об. и 143 об.

7) л. 40 об. Ѳеодора Куропалата Смирнскаго слово объ опрѣснокахъ и исхожденіи Св. Духа. Нач. Πρὸς τοὺς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ Ῥώμην ἡμῖν ο λόγος (20 гл.).—Въ № 240, л. 115.

8) л. 48. Τοῦ ἀρχιεπισκόπου (вѣроятно Гросолана, см. ниже, л. 65) Μεδιολάνων διάλεξις съ Іоанномъ монахомъ Фурнскимъ о томъ, будто бы Св. Духъ и отъ Сына исходитъ, μεθ' ἣν ἡ ἀντίῤῥησις. Нач. Ἄκουσον καὶ νόησον ἃ ἐγὼ πρὸς σὲ φθέγγομαι.—Въ № 240, л. 89.

9) л. 50. Іоанна монаха καὶ πρώτου τοῦ Γάνου τοῦ Φουρνῆ, ἀντιῤῥητικὴ πρὸς ταῦτα ἀπολογία. Нач. Γράφας, ἅπερ ἐβούλου· καὶ διατρανώσας, ὡς οἴει.—Въ № 240, л. 91 об.

10) л. 52. Евстратія Никейскаго ἀντίῤῥησις κατὰ τῶν προλεχθέντων τῷ Μεδιολάνων—что Духъ Святый отъ и Сына исходитъ. Нач. α'. Τοῖς φιλολόγοις βασιλεῦσι τοὺς λόγους τοῖς εὐσεβῶς κρατοῦσι.

11) л. 58 об. Его же, о томъ же, λόγ. β'. Нач. Πάλιν Λατῖνος ἡμῖν καὶ πάλιν ζητήσεις περὶ τοῦ Πνεύματος.—Въ № 240, л. 153.

12) л. 65. Его же. Ἔκθεσις διαλέξεως πρὸς Γροσολάνον ἀρχιεπ. Μεδιολάνων объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Πρῶτον μὲν ἡμῖν δύο γράμματα ἐκπεπόνηται.—Въ № 240, л. 149 об.

13) л. 68. Іоанна митроп. Клавдіопольскаго объ опрѣснокахъ. Нач. Ἐπειδή σοι μαθεῖν ἔρως, τιμιώτατε πάτερ, παρ' ἡμῶν.—Въ № 240, л. 94 об.

14) л. 71 об. Θеофилакта архіеп. Болгарскаго Προσλαλιὰ о томъ, въ чемъ обвиняются Латиняне. Нач. Εἰσῆλθε τὸ ἀξίωμά σου ἐνώπιον μου.—Въ № 240, л. 23 об.

15) л. 73. Его же объ опрѣснокахъ. Нач. Ἐπεὶ δὲ καὶ περὶ τῆς προσφορᾶς τῶν ἀζύμων.

16) л. 76. Πέτρου Θεουπόλεως (Антіохіи, о чемъ сказано въ слѣд. статьѣ на л. 79) καὶ πάσης ἀνατολῆς πατριάρχου λόγος, καθ' ὃν καιρὸν εἰσῆλθεν ὁ Ἰταλὸς ἀργυρὸς ἐλέγξων τὰ ἡμέτερα. Нач. Ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου.—Въ № 240, л. 184 об. это слово надписывается къ Михаилу Керулларію, патр. Константинопольскому.

17) л. 79. Его же посланіе къ архіеп. Βραδένστης (правильнѣе—Γραδένσης, по № 240, л. 179). Нач. Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης καὶ μεγάλης πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως.—То же въ № 247, л. 197 об.

18) л. 81 об. Іоанна патр. Антіохійскаго. Λόγος περὶ ἀζύμων πρὸς τὸν Ἀδριανουπόλεως. Нач. Ἀναμνήσθητι τῆς πρεσβείας ἐκείνης, ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν.—Въ № 240, л. 99.

19) л. 86 об. Никиты Стиθата, Студійскаго монаха и пресвитера, къ Римлянамъ объ опрѣснокахъ, о постѣ св. четыредесятницы и бракѣ священниковъ. Нач. Καλὸν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ὦ πάντων ἐθνῶν σοφώτατοι Ῥωμαῖοι καὶ εὐγενέστατοι.—Въ № 240, л. 105.

20) л. 90. Льва архіеп. Болгарскаго къ еп. Римскому объ опрѣснокахъ и субботахъ. Ἐπιστ. α'. Нач. Ἡ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἀγάπη· καὶ τὰ χρηστὰ τῆς συμπαθείας σπλάγχνα.—Въ № 240, л. 172 об.

21) л. 91. Его же ἐπιστ. β' объ опрѣснокахъ. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὅτι δέδωκεν ἡμῖν καιρὸν.—Въ № 240, л. 173 об.

22) л. 92 об. — » — ἐπιστ. γ'. Нач. Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν.—Въ № 240, л. 175.

23) л. 95 об. Льва [129]) митроп. Россійскаго къ Латинянамъ объ опрѣснокахъ. Нач. Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀκούσατε· λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος.—Въ № 240, л. 243.

[129]) Здѣсь и въ №№ 240 и 250, съ указаніемъ мѣстопребыванія въ Переяславлѣ, въ подлинникѣ написано: Λέοντος, а не Λεοντίου. Въ слав. рукописяхъ это имя переводилось: Леонтъ, а въ русскихъ сочиненіяхъ: Леонтій, а не Левъ, какъ бы слѣдовало.—См. Исторія Русской церкви митр. Макарія, т. I, примѣч. на стр. 30. Въ греческихъ же рукописяхъ имя «Леонтій» означается вездѣ «Λεόντιος» Λεοντίου, а не Λέων, Λέοντος.

24) л. 100. Τὰ παρὰ Φράγγων παρὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν παρὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν συνήθειαν δοξαζόμενα. Нач. 1-го пункта. Λέγουσι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, μὴ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεσθαι μόνον. Всего означено 17 пунктовъ, въ которыхъ вѣроученіе латинское разнится отъ православнаго.

25) л. 100. Іоанна митроп. Россійскаго посланіе къ Клименту папѣ Римскому. Нач. Ἀπεδεξάμην τὴν ἐν Κυρίῳ ἀγάπην σου, ὦ τοῦ Θεοῦ; ὡς ἀληθῶς.

26) л. 102. Τοῦ Μουζάλωνος Νικολάου къ царю Алексѣю Комнину объ исхожденіи св. Духа. Нач. Δέσποτά μου, ἅγιε κράτιστε, Θεόσεπτε βασιλεῦ.

27) л. 104. Евѳимія монаха Зигабена 12 главъ о томъ, что отъ одного Отца исходитъ Св. Духъ. Нач. Εἰ ἁπλοῦν τὸ Πνεῦμα.

28) л. 104 об. Кирилла монаха къ Латинянамъ объ опрѣснокахъ Нач. Οὕτω σχηματίσεις τὸν λόγον· καὶ οὕτω κατάρξῃ.

29) л. 104 об. Фотія патріарха противъ Латинянъ о Св. Духѣ. Нач. Τίς ὅλως ἀνάσχοιτο τῶν ἐν χριστιανοῖς τελούντων.

30) л. 105 об. Меѳодія, патр. Конст., объ опрѣснокахъ. Нач. Τὰ ἄζυμα οὐκ ἄρτος, ὡς ἄν τις εἴποι τέλειος καὶ ὁλόκληρος.

31) л. 106 об. Никиты Пафлагонскаго философа и Давида. Ὅτι τῇ ιγ' τῆς σελήνης πρὸ μιᾶς τοῦ νομικοῦ πάσχα, τὸ μυστικὸν τοῦ Κυρίου γέγονε δεῖπνον· καὶ οὐ τὸν ἀμνὸν τότε μετὰ τῶν μαθητῶν ἔφαγεν ὁ Χριστός. Нач. Ἐζήτηται περὶ τοῦ δείπνου τοῦ δεσποτικοῦ πολλοῖς, ὃ μετὰ τῶν ιβ' μαθητῶν.—Въ № 240, л. 110.

32) л. 110. Евстратія митроп. Никейскаго διάλογος о св. иконахъ. Нач. Ποῖ δὴ καὶ πόθεν, ὦ φιλοσύνηθες. Имена разговаривающихъ: Φιλοσυνήθης καὶ Φιλαλήθης.

33) л. 116 об. Его же. Περὶ τοῦ τρόπου τῶν σεβασμίων εἰκόνων τιμῆς συλλογιστικὴ ἀπόδειξις. Нач. Ἡ λατρεία μόνῃ ἁρμόττει κατ᾿ αὐτὸ τῇ θεότητι.

34) л. 118 об. Его же. Ἔλεγχος τῶν λεγόντων, μίαν φύσιν ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ и проч. Нач. Γυμνασίας ἕνεκεν τῆς εἰς ἀλήθειαν τὸ προκείμενον.

35) л. 128 об. Николая еп. Меѳонскаго къ императору Мануилу Комнину о Константинопольскомъ Соборѣ противъ ереси ἀρτιφανοῦς и другихъ ересей. Нач. Μεθώνη πόλις, ἀλλ᾿ ἀποκόπτει μοι τὸ συμπλήρωμα τῆς προτάσεως.

36) л. 137. Его же къ великому доместику о Св. Духѣ. Нач. Τὰς ἀφορμὰς τῶν παρόντων περὶ τοῦ παναγίου Πνεύματος λόγων.

37) л. 142 об. Его же. α') Πρὸς ἐρωτήσαντα, εἰ ἔστι ὅρος ζωῆς καὶ θανάτου и проч. Нач. Ἐγώ σε πολλὰ πολλάκις θαυμάσας, ἀνδρῶν ἄριστε.

38) л. 146 об. — » — β') Нач. Δεῦρο δὴ οὖν, ὥσπερ εἰς δευτέραν.

39) л. 153 — » — γ') Нач. Ἀτὰρ ἐπὶ τρίτον τοῦτον ἄεθλον.

40) л. 155. — » — Его же. Περὶ τῆς ἐπὶ τῇ καταστάσει τοῦ Πατριάρχου ἀντιλογίας, καὶ περὶ ἱεραρχίας (съ л. 158 об.). Нач. Εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει. На полѣ написано: Περὶ Βογομίλων αἱρέσεως.

41) л. 163. Его же. Πρὸς τοὺς σκανδαλιζομένους ἐπὶ τοῖς ἀποστολικοῖς ῥητοῖς· Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα и проч. Нач. Ἐρευνᾶν, ἀλλ' οὐ περιεργάζεσθαι τὰς γραφάς.

42) л. 171. Его же. Τὰ λείποντα περὶ τῆς θείας ἱερουργίας καὶ περὶ τοῦ, ὃ Χριστὸς λέγει· Προσφέρων καὶ προσφερόμενος, καὶ προσδεχόμενος καὶ διαδιδόμενος. Нач. Εἶτα σύ, τί λέγεις, ὁ δεινὸς τῆς θείας θυσίας ἐξεταστής.

43) л. 177. Ἀντίρρησις πρὸς τὰ γραφέντα περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως παρὰ Σωτηρίχου, προβληθέντος πατριάρχου Ἀντιοχείας. Нач. Βουλοίμην ἂν ἐγὼ μηδέποτε κατὰ μηδένα τρόπον.

44) л. 189. Σύγγραμμα Ἀνδρονίκου Δρουγγαρίου τῆς Βίγλης συλλεγέν... κελεύσει τοῦ θεοσόφου αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Μανουὴλ του Κομνηνοῦ.

Л. 189 об. О Св. Духѣ, что онъ исходитъ отъ одного Отца πραγματεία. Нач. Λέων ἐρεύξεται· καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται.

45) л. 190 об. Διάλεξις τοῦ σοφωτάτου βασιλέως καὶ τῶν τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καρδιναλίων, περὶ τῆς τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύσεως. Нач. Ἀποδιδόναι τὰ καίσαρος καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.

46) л. 202 об. Избранныя мѣста изъ твореній Григорія Богослова, Іоанна Златоустаго, Діонисія Ареопагита и другихъ о Святомъ Духѣ.

47) л. 221 об. Διάλεξις ὀρθοδόξου καὶ Μακεδονιανοῦ о Св. Духѣ. Нач. Μακεδ. Ἔχεις μοι δεῖξαι, ποῦ γέγραπται Θεός. На полѣ прибавлено: Αὕτη σύνθεσις τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ Μανουὴλ Κομνηνοῦ τοῦ πορφυρογενήτου.

48) л. 227. Зигабена монаха толкованіе на изреченіе Евангелія отъ Іоанна: ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ Ἐμοῦ.

49) л. 236. Ἕτεροι συλλογισμοί. Нач. Ὁ Χριστὸς εἷς ὤν, Θεὸς μόνος ἐστί, ἢ καὶ ἄνθρωπος.

Л. 242 об. Запись писца: ἔτει ͵ςωϞε´ (6895=1387 г.), Μαρτίῳ κ´. Δωροθέου πόνος καὶ χάρις Θεοῦ. Эта запись подновлена.

240. ($\frac{368}{CCCLV}$) **Сборникъ сочиненій противъ Латинянъ.** Бомбиц., **XIV**, 4, листовъ 368 (дл. 5³/₄, шир. 4 в.), изъ нихъ многіе по краямъ оклеены бумагою. Διὰ Χρυσάνθου ἱεροδιακόνου κτῆμα αἰώνιον τῷ παναγίῳ τάφῳ (л. 2).

На л. 1 (бумажн. XVI в.), имена греческихъ авторовъ, которые писали сочиненія противъ Латинянъ: 1) Фотій патр. Констант., 2) Никифоръ Влеммидъ, 3) Іоаннъ Зонара, 4) Θеодоръ Валсамонъ, 5) Θеофи-

лактъ Болгарскій, 6) Михаилъ Керулларій патр. Конст., 7) при царѣ Алексіѣ Комнинѣ—Зигабенъ и Іоаннъ Фурнскій, 8) Никита Пикторатъ, 9) Никита философъ Византіецъ, 10) Евстратій митроп. Никейскій, 11) Іоаннъ Фурнскій, игум. мон. св. горы, 12) Іоаннъ митр. Навпактскій, 13) Николай Гидрусскій, 14) Василій Керкирскій, 15) Григорій Ѳессалоникскій Палама, 16) Іоаннъ митроп. Клавдіопольскій, 17) Никита монахъ Стиѳатъ, игум. Студійскій, 18) Никита Пафлагонецъ философъ и Давидъ, 19) Ѳеодоръ Куропалатъ Смирнскій, 20) Левъ архіеп. Болгарскій, 21) Петръ патр. Антіох., 22) Георгій великій Логоѳетъ Акрополитанскій, 23) Никита Σεΐδης, 24) Левъ митропол. ἐν Ῥωσσία Πρεσλάβης, 25) Николай Меѳонскій, 26) Іосифъ ὁ Βρυγζύγος, 27) Маркъ Ефесскій Евгеникъ, 28) Николай Кавасила, 29) Максимъ Планудій, 30) Геннадій архіеп. Болгарскій, 31) Геннадій Схоларій патр. Констант., 32) Епифаній патр. Конст., 33) Михаилъ патр. Конст., 34) Германъ патр. Конст., 35) Іеремія патр. Конст., 36) Іовъ монахъ, 37) Нилъ митроп. Ѳессалоникскій, 39) Андроникъ Σεβαστιανός, 40) Матѳей Властарь, 41) Іоаннъ патр. Іерусалимскій, 42) Іоаннъ епископъ Китрскій, 43) Никита Логоѳетъ Хоніатъ, 44) Максимъ Маргуній, еписк. Киѳирскій, 45) Мелетій Пигасъ патріархъ Александр., 46) Георгій ὁ Κορέσης ὁ Χεῖος.

1) л. 2. Безъ начала: Τοῦ Ἐφέσου (не Марка Евгеника.—См. № 250, л. 471.) διάλεξις μετὰ τῶν πρέσβεων τοῦ πάπα.

2) л. 19 об. Ἡ γραφὴ αὕτη ἀπεστάλη πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Κορώνης Ἀθανάσιον, τοῦ παναγιωτάτου καὶ ὑπερτίμου Ναυπάκτου, κυροῦ Ἰωάννου, ἐρωτήσαντος περί τινων ζητημάτων. Нач. Πολλῆς ἡμᾶς εὐφροσύνης ἐνέπλησε.

3) л. 23 об. Ѳеофилакта Болгарскаго. Προσλαλιά.—Въ № 239, л. 71 об. то же.

4) л. 29 об. Σύνταγμα κατὰ Φράγγων. Нач. Περὶ μὲν γενείων ἢ καὶ ἑτέρων τινῶν.

Л. 30 об. α') Изъ Діонисія Ареопагита. Нач. Ὅτι μὲν ἐστὶ πηγαία θεότητος· ὁ Πατήρ, ὁ δὲ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα.

5) л. 30 об. β') Σύνοψις о Св. Духѣ противъ Латинянъ, συλλεγεῖσα καὶ συνταχθεῖσα παρὰ Νικολάου Ὑδροῦς (на латинскій языкъ съ греческаго переведено кардиналомъ Венедиктомъ, который былъ посланъ въ Константинополь папою Иннокентіемъ III). Нач. προοιμίου. Ὁ ὁμοούσιος καὶ συναΐδιος Λόγος.—См. то же въ № 250, л. 53.

Л. 36. Ἀρχὴ τῶν ἐλέγχων. Нач. Ὡμολόγηται (ξβ' συλλογισμούς).

Л. 41 об. Πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν Φωτίου πατριάρχου. Нач. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα.—То же ниже на л. 252, а также въ № 225, л. 124 об. и въ № 247, л. 195.

На л. 47—51 выписки изъ твореній Василія Великаго, Григорія Нисскаго, Епифанія Кипрскаго, Іоанна Златоустаго, Софронія патр. Іерусал. и Ѳеодора Студита о Св. Духѣ.

6) л. 51 об. *Δευτέρα σύνταγμα* (Николая 'Υδροῦς) *περὶ τῆς θείας κοινωνίας καὶ ἀζύμων*. Нач. *Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος* (многое взято изъ твор. Григорія Двоеслова).

7) л. 58. — » — *Τρίτη σύνταγμα* о постѣ въ субботу противъ Латинянъ. Нач. *Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη φησὶν ὁ ἀπόστολος*.

8) л. 60. Василія митроп. Керкирскаго посланіе къ Римскому папѣ. Нач. *Προσκυνητὰ γράμματα τῆς σῆς ἐδεξάμην ἁγιότητος πλήρη Πνεύματος Ἁγίου*.

9) л. 62 об. Никиты Византійскаго философа и учителя объ исхожденіи Св. Духа *κεφάλαια συλλογιστικά*. Нач. *Ποικίλη μὲν καὶ πολυσχεδής, ὦ φιλευσεβεῖς ἄνδρες* (24 главы).—Въ № 244, л. 126.

10) л. 74. *Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὡς ἡ Ῥώμη πρῶτος θρόνος*. Нач. *Εἰ ἡ Ῥώμη, ὅτι ἐδέξατο τὸν κορυφαῖον ἀπόστολον πρώτη, ἡ Ἀντιόχεια μᾶλλον ἕξει τὸ πρωτεῖον*.

11) л. 76. Марка Ефесскаго Евгеника объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца *συλλογὴ χρήσεων γραφικῶν δοθεῖσα* императору Палеологу. Нач. *Ἐπειδὴ μετὰ τῆς τοῦ κόσμου παντὸς φροντίδος καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης*.

12) л. 89. Іоанна *ἐν Φουρνῇ μοναχοῦ διάλεξις* съ архіеп. Медіоланскимъ Петромъ, въ присутствіи царя Алексѣя Комнина, Синода и Синклита, объ исхожденіи Св. Духа. Нач. *Ἄκουσον καὶ νόησον*.—То же въ № 239, л. 48.

13) л. 91 об. Іоанна монаха *καὶ πρώτου γάνου πνευματικοῦ ὅρους τοῦ Φουρνῆ ἀντιῤῥητικὴ πρὸς ταῦτα ἀπολογία*. Нач. *Γράφας*.—Въ № 239, л. 50.

14) л. 94 об. Іоанна митроп. Клавдіопольскаго. *Περὶ ἀζύμων*. Нач. *Ἐπειδή σοι μαθεῖν*.—Въ № 239, л. 68.

15) л. 99. Іоанна патр. Антіох. объ опрѣснокахъ *πρὸς τὸν Ἀδριανουπόλεως*.—Въ № 239, л. 81 об. то же.

16) л. 105. Никиты Стиѳата, монаха и пресвитера Студійскаго *ἐπιστολὴ* къ Римлянамъ.—То же въ № 239, л. 86 об.

17) л. 110. Никиты Пафлагонца философа и Давида.—То же въ № 239, л. 106 об.

18) л. 115. Ѳеодора Куропалата Смирнскаго.—То же въ № 239, л. 40 об.

19) л. 127. Неизвѣстнаго, безъ начала. Первыя слова: *ὁ ἐκείνων λῆρος καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ Υἱοῦ πλείοσι ἄρα*.

Здѣсь на л. 128 упоминается о принятіи православной вѣры въ Болгаріи и Россіи.

20) л. 129. Евстратія митропол. Никейскаго 4 слова.—Тѣ же въ № 239, на л. 20—40.

21) л. 149 об. *Ἔκθεσις διαλέξεως* предъ царемъ Алексѣемъ Комниномъ съ Гросоланомъ архіеп. Медіоланскимъ.—Въ № 239, л. 65.

22) л. 153. Его же (Евстратія). Λόγος ἀντιῤῥητικὸς πρὸς τὰ γραφέντα παρὰ τοῦ τῶν Μεδιολανῶν. Λόγ. α'. Нач. Πάλιν λατῖνος. Здѣсь эта статья много пространнѣе изложена, чѣмъ въ № 239, л. 58 об.

23) л. 167 об. — » — λόγ. β'. Нач. Ἔτι προστίθησιν ὥσπερ τοῖς.

24) л. 172 об. Льва архіеп. Болгарскаго 3 посланія къ епископу Римскому объ опрѣснокахъ и субботахъ. Нач. 1) Ἡ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἀγάπη. 2) л. 173 об. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. 3) л. 175. Ἀδελφοί, μὴ παιδία.— Всѣ въ № 239, на лл. 90—95.

25) л. 178 об. Γραφὴ Δομινίκου Βενετίας къ Антіохійскому патріарху (Петру, вѣроятно, посланіе котораго къ сему архіепископу написано далѣе, на л. 179), объ опрѣснокахъ. Нач. Τῷ τῆς ὑψηλοτάτης ἁγίας καθέδρας τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.... Δομίνικος χάριτι Θεοῦ τῆς Γρανδέσης καὶ Ἀκυλίας ἐκκλησίας πατριάρχης.—См. № 250, л. 380.

26) л. 179. Τῷ σεβασμιωτάτῳ... ἀρχιεπισκόπῳ Γρανδέσης, ἤτοι Ἀκυλίας Πέτρος πατριάρχης... μεγάλης Ἀντιοχείας. Нач. Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης.—То же въ № 239, л. 79.

27) л. 182 об. Михаила архіеписк. Конст. Керулларія къ Петру патр. Антіохійскому. Нач. Τὰ γράμματα τῆς μακαριότητός σου ἀνέγνω.— Въ № 250, л. 385. об.

28) л. 184 об. Петра патр. Антіох. къ Михаилу патр. Конст. Керулларію. Нач. Ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρός.—То же въ № 239, л. 76.

29) л. 187 об. Безъ надписанія. Нач. Ἐκ Σιών, φησιν, ὁ τῆς προφητείας λόγος ἐξέρχεσθαι τὸν νόμον (противъ главенства папы).

30) л. 193. Великаго Логоѳета Георгія τοῦ Ἀκροπολίτου объ исхожденіи Св. Духа противъ Латинянъ. Λόγ. α'. Нач. Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, οἱ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

31) л. 197 об. — » — β'. Ἐπειδὴ τὸν πρῶτον λόγον χάριτι τοῦ Πνεύματος.—См. № 250, л. 144.

32) л. 204 об. Νικήτα Σείδου λόγος πρὸς Ῥωμαίους. α') Ὅτι ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν, ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα· ἐγράφη...ὅτε ἐνεδήμει ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ Μεδιολανῶν ἐπίσκοπος, ἐν ἔτει ͵ςχκ' (6620=1112 г.), ἰνδ. γ'.—β') λόγος περὶ ἀζύμων μετὰ ταῦτα, ἐν ἔτει ͵ςχκβ', ἰνδ. ε' (6622=1114 г.).

Л. 205. Нач. 1-го слова: Πολλὰ μὲν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι.

33) л. 221 об. Его же. Λόγος β' περὶ ἀζύμων. Нач. Βούλομαι καὶ περὶ ἀζύμων, ὡς ὑπεσχόμην, ἀδελφικῶς ὑμῖν.

34) л. 243. Λέοντος μητροπολίτου τῆς ἐν Ῥωσίᾳ Πρεσθλάβας (Переяславля), ὅτι οὐ δεῖ τελεῖσθαι τὰ ἄζυμα. Нач. Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀκούσατε.— Въ № 239, л. 95 обор., въ № 250, л. 413.

35) л. 247 об. Ἔλεγχος τινῶν μὴ καλῶς δοξαζομένων ἢ τελουμένων παρὰ λατίνοις. Нач. Τὸ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος μυστήριον.

36) л. 248 об. Фотія вселенскаго патріарха. Ποσάκις οἱ Ῥωμαῖοι ἀπεσχίσθησαν и проч. Нач. Ἐπὶ Γρατιανοῦ τοῦ βασιλέως.—Въ № 250, л. 314 об.

37) л. 249. Влеммида ἐκ τῆς τῶν κατ᾿ αὐτὸν διηγήσεως. Нач. Λογίων δὲ τῷ τηνικάδε.

38) л. 252. Фотія патр. объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα.—См. выше л. 41 об.

39) л. 253 об. Ἑτέρου τὰ ὑποτεταγμένα δύο κεφάλαια. Нач. α′) Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἡ ἐκπόρευσις.

Л. 254. Κεφ. β′) Нач. Εἰπὼν ὁ Υἱὸς καὶ Θεὸς παρὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

40) л. 255. Николая еп. Меѳонскаго объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Βασιλεῦ οὐράνιε, παράκλητε, ἀγαθέ.—Въ № 243, л. 121 и № 250, л. 169 об.

41) л. 267. Его же объ опрѣснокахъ.—То же въ № 239, л. 9.

42) л. 279 об. Безъ надписанія. Нач. Αἰχμάλωτοι παρ᾿ αἰχμαλώτῳ ἐμοί.—Въ № 250, л. 181 об. приписывается Николаю Меѳонскому.

43) л. 286. Περὶ τοῦ ἀζύμου неизвѣстнаго: α′) Нач. Ἀλλ᾿ οὗτοι καὶ πάλιν οὐκ ἀπέστησαν.

44) л. 292. β′) Нач. Ἀλλὰ τίνα καὶ πάλιν τὰ τινῶν διαπορήματα. Три статьи неизвѣстнаго писателя, начала XIII вѣка, на лл. 279 об.—296, изданы, съ предисловіемъ и русскимъ переводомъ, Заиконоспасскимъ архим. Арсеніемъ. Москва. 1892 г.

45) л. 296 об. Неизвѣстнаго посланіе къ вселенскому патріарху. Нач. Δέσποτά μου, θειότατε φωστὴρ οἰκουμενικὲ πατριαχῶν.

Л. 297 об. Григорія Двоеслова свидѣтельство объ опрѣснокахъ.

46) л. 298. Нила Ѳессалоникскаго Кавасилы κατὰ Ἰταλῶν πρόχειρον. Нач. Τῶν ἐν τῇ θεολογίᾳ δογμάτων, τὰ μέν ἐστι ῥητῶς κείμενα.—То же ниже на л. 368 и въ № 242, л. 123 об.

47) л. 303. Θεοδωρήτου Κυροῦ εἰς τὰς αἱρέσεις. Нач. Ὁ μὲν πάνσοφος τῶν ὅλων Θεὸς ἀνδράσιν ὀλίγοις. Описываются ереси отъ Симона волхва до Евтихіанистовъ.

48) л. 320 об. Ѳеодора монаха διάλεξις πρὸς Νεστοριανόν. Нач. Ἰδοὺ πάρεστιν ἀγὼν τῆς διαλέξεως· πόθεν οὖν ἡμῖν ἀρκτέον τοῦ λόγου.

49) л. 321 об. Іоанна Дамаскина противъ Манихеевъ. Нач. Ἐπειδὴ συνεληλύθαμεν ἀλλήλοις. Изложеніе въ формѣ разговора Православнаго съ Манихеемъ.

50) л. 335 об. Никиты Философа и Патрикія. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς σαραχηνούς. Нач. Δυσθήρατόν τι χρῆμα ἀλήθεια.

51) л. 344 об. Его же. Ἀντίῤῥησις τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς, τῆς σταλείσης παρὰ τῶν ἀγαρηνῶν, πρὸς τὸν βασιλέα Ῥωμαίων. Нач. Ἠβουλόμην, ὦ φίλος τὸν περὶ πίστεως ἡμῶν.

52) л. 348 об. Λόγος στηλιτευτικὸς κατὰ Ἀρμενίων, τῶν ὁμοφρόνων Εὐτυχοῦς, καὶ Διοσκόρου, Τιμοθέου τοῦ Αἰλούρου, Πέτρου τοῦ Κναφέως, Ἰουλιανοῦ τοῦ Ἀλικαρνασέως καὶ Ἀφθαρτοδοκητῶν. Нач. Ἐπειδήπερ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος, Τιμόθεος ὁ Αἴλουρος.—То же см. № 232, л. 159 об.

53) л. 362. Григорія Двоеслова, къ царю Льву Исавру. Ἐπιστολὴ α'. Περὶ εἰκόνων. Нач. Τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου.

54) л. 366. Ἐπιστολὴ β'. Нач. Ἧκεν ἡμῖν τὸ γράμμα τῆς θεοφρουρήτου βασιλείας σου.

55) л. 368. Нила архіеп. Θессалоникскаго Кавасилы κατὰ Ἰταλῶν πρόχειρον. Нач. Τῶν ἐν τῇ θεολογίᾳ δογμάτων.—Конца нѣтъ. То же см. выше на л. 298 и въ № 242, л. 123 об., гдѣ статья имѣется сполна.

241. ($\frac{389}{\text{t II, XX, in fol.}}$) **Сборникъ сочиненій противъ Латинянъ.** Бум., **XV**, лист. 347 (дл. 6 1/2, шир. 4 3/4 в.), первые и послѣдніе листы ветхи. Ἀρсеній Βιβλίον τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

1) л. 1. Περὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, ἥτις ἀποκατέστησε Φώτιον, τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διέλυσε τὰ σκάνδαλα τῶν δύο ἐκκλησιῶν τῆς τε παλαιᾶς καὶ νέας Ῥώμης. Нач. Ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ Βέκκου· οὗ ἡ ἀρχή.—То же въ № 252, л. 236.

2) л. 28 об. Нила архіеп. Θессалоникскаго Кавасилы. Нач. Ἡγούμεθα δεῖν πρὸς Λατίνους ποιουμένους τὸν λόγον.

3) л. 34 об. Безъ надписанія: α'. Нач. Φασὶν οἱ λατῖνοι, τὸν μακάριον Πέτρον κορυφαῖον παρὰ τοῦ Κυρίου καταστάντα.

4) л. 46 об. — » — β'. Нач. Τῶν ἐν τῇ θεολογίᾳ δογμάτων, τὰ μὲν εἰσι ῥητῶς κείμενα ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ.

5) л. 51. Λατινικαὶ προτάσεις καὶ συλλογιστικαὶ ἀποδείξεις.... Нач. Πρῶτον μὲν ἀρχαία τίς ἐστι δόξα. Всего 36 κεφαλαὶ и 12 συλλογισμοί. См. ниже на нихъ опроверженія съ л. 161 об. Нила Кавасилы, какъ это можно усмотрѣть отчасти изъ вылинявшаго на л. 50 об. надписанія.

6) л. 66. Ἐκ τοῦ ἐναντίου πρὸς τὸ συμπέρασμα. Λόγ. α'. Нач. Καὶ ταῦτα μὲν ἡ τῶν λατίνων ἐκκλησία συνηγοροῦσα τῇ δόξῃ τῇ ἑαυτῆς.

7) л. 83. — » — β'. О Св. Духѣ. Нач. Ὅτι δὲ καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων παράδοσις πολεμίαν ἑαυτῆς ἡγουμένη.

8) л. 106. — » — γ'. О Св. Духѣ. Нач. Ἔτι γε μὴν καὶ ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων.

9) л. 116 об. — » — δ'. О Св. Духѣ. Нач. Ἀλλὰ τῇ μὲν α' καὶ β' τῶν συνόδων τῶν οἰκουμενικῶν, τί ποτε βούλεται.

На л. 117 изъ надписанія весьма вылинявшаго, какъ и всѣ предъидущія, можно разобрать: Ἐγὼ Χαρίσιος δέδωκα τοὺς λιβέλλους ὑπο-

γράφας τῇ ἐμῇ χειρί· ἡ ἔκθεσις. Нач. Τοὺς ἦν... πρῶτον παιδευομένους, τῶν ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων τὴν ἀκρίβειαν. Здѣсь находятся выписки изъ дѣяній Соборовъ Вселенскихъ и сочиненія Кирилла Александр. противъ Несторія и др.

10) л. 140 об. Ἐκ τοῦ ἐναντίου πρὸς τὸ συμπέρασμα λόγος ε΄. Нач. Ἀλλ᾽ ἡ μὲν τρίτη καὶ τετάρτη τῶν συνόδων τῶν οἰκουμενικῶν τοιαῦτα.

11) л. 161—347. Τοῦ αὐτοῦ (Нила Кавасилы—см. выше л. 51). Λύσις τῶν προτάσεων τῶν λατίνων, ἐξ ὧν συνάγειν οἴονται, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι. Λατίνων κεφ. α΄. Нач. Πρῶτον μὲν ἀρχαία τίς ἐστι δόξα.

Л. 161 об. Λύσις τῶν προειρημένων. Нач. Πάντα μᾶλλον ἢ τὰ τοιαῦτα γένοιτ᾽ ἂν ἀληθῆ. Всего 49 главъ латинскихъ и столько же на нихъ λύσεων. Послѣдняя 49-я глава о Символѣ вѣры. Ἐν λύσει этой главы на л. 341 об. 8-й членъ Символа вѣры читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα, τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιὸν, τό ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.

На л.. 346 об.—347 выписка изъ посланія папы Іоанна къ патріарху Константинопольскому Фотію. Нач. Καὶ γὰρ ἡ σὴ ἀδελφότης ἐπίσταται.—См. № 250, л. 32 об. и № 252, л. 246.

На лл. 140, 161, 163 об. и др. раскрашенныя заставки и заглавныя буквы.

242. ($\frac{367}{CCCLIV}$) **Сборникъ полемическаго содержанія противъ Латинянъ.** Бум., **XVI,** 4, лист. 134 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.).

1) л. 1. Ἔλεγχοι ὧδε τῆς πλάνης τῶν λατίνων Ματθαίου ἱερομονάχου (Θύτου παρ᾽ οἰκτροῦ Ματθαίου μονοτρόπου, сказано въ епиграммѣ—это д. б. Матѳея Властаря) τοῦ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων ἐν προχείρῳ κατ᾽ ἀλφάβητον συντάξαντος (въ № 327), ἐν ἔτει γεγονότος ͵ςωμγ΄. (6843=1335 г.). Нач. Ἄρτι μὲν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, τῆς τῶν αἱρετικῶν δογμάτων ἀχλύος ἀπήλλακτο.—То же въ № 249, л. 274. № 327, л. 215 и др. Доказательства объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца заимствованы изъ твореній: св. Аѳанасія, Василія Великаго, Григорія Богослова, Кирилла, Сильвестра, Августина, Григорія Чудотворца, Нисскаго, Златоуста, Діонисія, Іеронима, Іоанна Дамаскина, Діонисія Александрійск.

2) л. 60 об. Ὁμολογία πίστεως св. Марка архіеп. Ефесскаго Евгеника и Новаго Богослова, τοῦ ἀνατρέψαντος τὴν ἄθεσμον ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον. Нач. Ἐγὼ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι δόγμασιν ἐντραφείς.

3) л. 71. Его же окружное посланіе ко всѣмъ православнымъ христіанамъ. Нач. Οἱ τὴν κακὴν ἡμῶν αἰχμαλωσίαν αἰχμαλωτεύσαντες.—Въ № 243, л. 113 об.

4) л. 76 об. Его же другое исповѣд. вѣры, ἐκδοθεῖσα ἐν Φλωρεντίᾳ. Нач. Ἐγὼ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι δόγμασι ἐντραφεὶς εὐσεβέσι καὶ τῇ ἁγίᾳ καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.—Въ № 243, л. 112.

5) л. 79 об. Συνοδικὴ διάγνωσις καὶ ἀπόφασις патріарховъ: Филоѳея Александрійск., Дороѳея Антіохійск. и Іоакима Іерусалимскаго о Флорентійскомъ соборѣ и о рукоположенныхъ латиномудрствующими. Нач. Ἐπειδὴ ἧκε καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης (на полѣ приписано «Ἀρσένιος») ἐνταῦθα τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Καισαρείας Καππαδοκίας.—То же въ № 244, л. 92.

6) л. 81 об. Ὅρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἥτις ἐπὶ ἀνατροπῇ συνέστη τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ.

На л. 82, 8-й членъ символа вѣры читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.

7) л. 84 об. Ἀκολουθία τυπωθεῖσα ἐν ἔτει ͵ϛϡϟβʹ (6992=1484 г.). ὑπ' αὐτῆς τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου Κωνσταντινουπόλεως εἰς τοὺς ἐκ τῶν λατινικῶν αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας τῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ (Опредѣлено принимать къ Православн. Церкви чрезъ отрицаніе ересей съ Мѵропомазаніемъ).

8) л. 86 об. Λίβελλος, ὃν παραδιδοῦσιν ἐγγράφως ἀπαιτούμενοι οἱ ἐκ Λατίνων ἐπιστρέφοντες. Нач. Ἐπειδὴ ἀπαιτήθημεν.

9) л. 87. Въ какое время, когда и отъ какихъ еретиковъ Итальянцы научились и начали говорить, что Духъ Святый и отъ Сына исходитъ и проч. Нач. Ἐν τῇ ζʹ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, βασιλεύοντος Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης.—То же въ № 244, л. 120 об.

10) л. 92. Τόμος συνοδικὸς ἐκτεθεὶς τοῦ ͵ϛωʹ (6800=1292 г.) ἔτους, на которомъ осуждена Латинская ересь, низверженъ латиномудрствующій патріархъ Іоаннъ Веккъ и иже съ нимъ, подъ предсѣдательствомъ императора Андроника Палеолога, при патріархѣ Константинопольскомъ Григоріи. Нач. Ἔσχε μὲν ἡ ἐπισυμβᾶσα πρὸ μικροῦ ταραχή τε καὶ ζάλη.

На л. 95 Ὁμολογία Ἰωάννου Βέκκου.

На л. 102 об.—103 подписи царя, архіереевъ и прочихъ, всего 50 подписей.

11) л. 103 об. Ἐπιστολὴ τῶν ἁγιορειτῶν πάντων, πρὸς τὸν βασιλέα Μιχαὴλ Παλαιολόγον ὁμολογητική, σπεύδοντος τούτου ἑνῶσαι τοὺς Ἰταλοὺς παραλόγως μεθ' ἡμῶν, μένοντας ἐκείνους ἀδιορθώτους πάντη τῶν σφῶν αἱρέσεων. Нач. Κράτιστε, θεόσεπτε, θεομεγάλυντε, ἅγιε ἡμῶν δέσποτα.

12) л. 112 об. Διήγησις объ избіенныхъ отцахъ св. горы Аѳонской отъ латиномудрствующихъ царя Михаила Палеолога и патріарха Іоанна Векка и проч. Нач. Μιχαὴλ τοῦ πρώτου τῶν Παλαιολόγων, τὸ Ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον διέποντος.

13) л. 115. Преподобнаго Нила. Нач. Καὶ ταῦτα μὲν καταλήψομαι ὧδε· τοῦ λόγου δέ, τῷ τέλει ἐγγίζοντος.

14) л. 116. Фотія патріарха. Ὡς ἡ Ῥώμη οὐ πρῶτος θρόνος καὶ πάντων ὑπερέχει. Нач. Φησὶν ὁ Λατῖνος· σὺ εἶ Πέτρος.

15) л. 117 об. Διαθήκη Марка архіеп. Ефесскаго Евгеника. Нач. Βούλομαι πλατύτερον τὴν ἐμὴν γνώμην εἰπεῖν.—См. № 250, л. 484 об.

16) л. 122 об. Περὶ τῆς βασιλείας τῶν Χριστιανῶν. Нач. Ἡ βασιλεία τῶν Χριστιανῶν, ἥτις καὶ βασιλεία Ῥωμαίων.

На л. 123 об. краткая хронологія отъ Адама до взятія Турками Константинополя въ ͵ϛϡξα' (6961=1453 г.).

17) л. 123 об. Нила архіеп. Θессалоникскаго Кавасилы ἀπάντησις πρὸς Λατίνους. Нач. Τῶν ἐν τῇ θεολογίᾳ δογμάτων· τὰ μέν εἰσι ῥητῶς κείμενα.—То же въ № 240, л. 298 и 368.

18) л. 128. Неизвѣстнаго исповѣданіе вѣры. Въ символѣ вѣры 8-й членъ читается на л. 128: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.—Эта статья не имѣетъ конца.

На л. 132 об. и 134 об. запись: Εἰς χρῆσιν Νεοφύτου Φιλαρέτου μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως, τοῦ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἠπείρου καὶ τῶν φίλων [130]).

243. ($\frac{13}{XIII}$) **Сборникъ полемическаго содержанія противъ Латинянъ.** Бум., **XVI,** лист. 132 (дл. 6½, шир. 4½ в.). Переплетъ старинный въ черной кожѣ. На приклеенной къ верхней доскѣ бумажкѣ написано: «͵зса҃ (7201=1693 г.) к҃ мартѣ мц҃ѣ сію книгу греческую прислалъ к҃ великимъ гд҃рем свѧтѣйшій Іер҃лимскій Досиѳей патріархъ: в҃ ней р҃л листо҃. еже начало: речеши ли, яко невозможнаѧ вещь е҃сть папѣ не быти православному. 624. ҂з҃-мъ. Διονυσίου πατρ. Κωνσταντινουπόλεως (л. 2 вверху).

Л. 1 об. Πίναξ сочиненій въ этой книгѣ противъ Латинянъ.

1) л. 2. Варлаама монаха къ архіеп. Николаю, περὶ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς. Нач. Φῆς, ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸν πάπαν μὴ ὀρθόδοξον εἶναι.—Въ № 251, л. 416.

2) л. 4. Его же объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Ἴσως, ὦ ἄνδρες λατῖνοι, ὑπολαμβάνοντες ὡς ἐγὼ καθ' ὑμῶν ποιήσομαι.—Въ № 249, л. 251.

3) л. 8. Его же κεφαλαιώδης ἔκθεσις τοῦ ἡμετέρου δόγματος объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὑποκειμένου ἐκ μόνης τῆς πρώτης αἰτίας.—Сравни № 249, л. 245 об.

4) л. 9. Его же ὅτι ὑποκειμένων καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ

[130]) Въ катал. проф. Маттеи, изд. 1805 г., стр. 234, эта запись неправильно отнесена къ № 240 ($\frac{308}{CCCLV}$).

Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Нач. Ὅταν εἰς λόγους ἐρχόμεθα ἀλλήλοις.—Въ № 249, л. 254 об.

5) л. 13. Георгія Схоларія τῷ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος κυρίῳ Ἰωάννῃ Κομνηνῷ ἐπιστολὴ объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον ἡμῖν ἐπὶ ταῖς μελεταῖς συντέθειται.

6) л. 14 об. Τμῆμα πρῶτον, τῆς ὅλης διαλέξεως προκαταστατικόν. Нач. Ἐπειδή τινες τῇ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ πλέον τοῦ εἰκότος πιστεύουσιν. Всего 7 главъ.

7) л. 19. Τμῆμα δεύτερον, ὧν παρεξηγοῦνται ῥήσεων, οἱ φρονοῦντες τὸν Υἱὸν ἀρχὴν τῆς τοῦ Πνεύματος ὑποστάσεως ἐξηγητικὸν εἰς τὴν πέμψιν. Нач. Ἐπειδὴ οἱ φρονοῦντες καὶ ὁμολογοῦντες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.—12 главъ. См. въ № 253 эти τμήματα.

8) л. 60 об. Τμῆμα γ΄ τῶν δυτικῶν διδασκάλων προχείρως καὶ ἀληθῶς πρὸς τοὺς Ἀσιανοὺς καὶ τὸν κοινὸν κανόνα τῆς πίστεως ἐφελκυστικόν. Нач. Ἐπειδὴ τελευταῖον ἀντεπάγουσι τὰς ῥήσεις τῶν Εὐρωπαίων διδασκάλων.

9) л. 64. Τμῆμα δ΄ τῆς ἡμετέρας δόξης, ὅτι δόξα κοινὴ τῶν διδασκάλων τῆς πίστεώς ἐστιν ἀποδεικτικόν. Нач. Δι᾽ ὧν τοίνυν οἴοντας βοηθεῖσθαι τοσούτων. Статьи 7—10 наполнены большею частію выписками изъ твореній: Григорія Богослова, Василія Великаго, Іоанна Златоустаго, Іоанна Дамаскина, Діонисія Ареопагита, Θеодорита Кирскаго, Григорія Чудотворца, Григорія Нисскаго, Кирилла Александрійскаго, Аθанасія Александрійскаго, Августина (л. 17), Агаθона папы ἐκ τῆς πρὸς τοὺς βασιλέας ἐπιστολῆς (л. 15), Максима, Амфилохія, изъ Дѣяній соборовъ 3-го (л. 67 об.), 7-го (л. 69 об.) и др. Анастасія и проч.

10) л. 79. Мануила великаго ритора противъ двухъ Латинскихъ силлогизмовъ, доказывающихъ, что Св. Духъ «и отъ Сына» исходитъ, ἐῤῥέθη πρὸς τὸν κυρ. Γεράσιμον τὸν ἐνεγκότα αὐτούς. Нач. Πάλιν αἰδεσιμώτατε πάτερ, πρὸς λογικὸν ἡμᾶς.—Въ № 244, л. 106. Здѣсь выписки изъ твореній: Григорія Чудотворца, Іеронима (л. 82), Нила, Келестина, Дамаса и Григорія Богослова.

11) л. 82 об. Безъ надписанія. Нач. Ἐγὼ κατὰ τὰς διδασκαλίας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκ προγόνων διδαχθείς. Здѣсь выписки изъ твореній: Августина, Іеронима, Дамаса.

12) л. 85. Σχολαρίου διάλογος. Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα· Ὀλβιανός, Εὐλόγιος καὶ Βενέδικτος. Нач. Ὀλβιανὸς. Ἀλλὰ καιρός ἐστιν ἐπισκέψασθαι, ὦ Εὐλόγιε.

13) л. 95. Димитрія Хрисолора противъ Латинянъ λόγος συνοπτικὸς ἀφ᾽ ὧν ἐποίησεν ὁ ἁγιώτατος Νεῖλος ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, οὗ καὶ τὰς λύσεις καὶ τὰς τῶν ἐναντίων ἐνστάσεις. Κεφ. α΄. Нач. Ἀρχαία δόξα τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα.—То же въ № 254, л. 118. Всего 49 главъ.

14) л. 112. Святѣйшаго Марка митрополита Ефесскаго исповѣданіе Православной вѣры, ἡ ἐγγραφῶς ἐκδοθεῖσα ἐν Φλωρεντίᾳ. Нач. Ἐγὼ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι.—То же въ № 242, л. 76 обор.

15) л. 113 об. Его же окружное посланіе.—То же въ № 242, л. 71.

16) л. 116. Οἱ ἀπογράψαντες ἐν τῇ ὀγδόῃ συνόδῳ οὗτοί εἰσιν. Нач. Ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου... Χριστοῦ ͵αυλθʹ (1439 г.) Ἰουλίῳ ςʹ и проч. Затѣмъ слѣдуютъ имена подписавшихъ «Соборное дѣяніе»: императоръ Іоаннъ Палеологъ, Ираклійскій митрополитъ Антоній, за себя и патріарха Антіохійскаго Филоѳея, Исидоръ митроп. Кіевскій, за себя и патріарха Александрійскаго, Досиѳей Монемвасійскій, за себя и патріарха Іерусалимскаго Іоакима, Виссаріонъ митроп. Никейскій, Макарій Никомидійскій, Меѳодій Македонскій, Дороѳей Митиленскій, Игнатій Торнобскій, Даміанъ Молдовлахійскій, Іоасафъ митр. Амасійскій, Наѳанаилъ Родосскій и Кикладскихъ острововъ, Софроній ὁ Ἀγχιάλου, Каллистъ митрополитъ, Геннадій митроп. Γάνου, Матѳей митрополитъ Μελενίκου, Досиѳей митроп. Δράμας, великій сакелларій Мануилъ діаконъ ὁ Χρυσοκόκης, великій екклисіархъ діаконъ Сильвестръ Сиропулъ, великій скевофилаксъ діаконъ Ѳеодоръ Ксанѳопулъ, вел. хартофилаксъ и архидіаконъ Михаилъ Валсамонъ, протекдикъ діаконъ Георгій Каппадокіецъ, св. Великой Лавры Аѳонской горы іеромонахъ Моисей, Ватопедскій іеромонахъ Дороѳей, обители Пантократора іером. Геронтій, обители св. Василія іером. Германъ, игуменъ св. Павла Пахомій.

17) л. 116 об. Ῥήματα καὶ λόγοι τοῦ Φρα-φραντζήσκου πρεδικατόρου ἐκ παλαιᾶς Ῥώμης· καθὼς ἐκεῖνος ἔγραφε πρὸς τὸν μέγαν ῥήτορα ιʹ συμπεράσματα θεολογικά. αʹ. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἐκπορεύεται. На эти συμπεράσματα слѣдуетъ далѣе Ἀπολογία Мануила великаго ритора Великой Церкви. Нач. Τὸ ἐπιστολιμαῖόν σου πρὸς ἡμᾶς ἐλθὼν γράμμα, δέδειχεν.

18) л. 120. Ὁ Μελισσοῦ παραλογισμός. Нач. Ὅτι πᾶν ἀγέννητον οὕτως· οὗτος ἐδείκνυεν.

19) л. 121—132. Николая Меѳонскаго объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Βασιλεῦ οὐράνιε.—То же въ № 240, л. 255.

Письмо однообразно и красиво, листы тверды.

На лл. 2, 14 об. и 95 раскрашенныя заставки.

244. (420 / CCCXCIII) **Сборникъ полемич. содержанія противъ Латинянъ.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 157 (дл. 4½, шир. 3¼ в.). Ἐκ τῶν τῆς μονῆς τοῦ Βροντησίου.

1) л. 1. Марка Евгеника митроп. Ефесскаго πρὸς βασιλέα Ἰωάννην τὸν Παλαιολόγον, ἀπορήσαντα πρὸ τοῦ λατινισμοῦ. Нач. Σὺ μέν, ὦ θειότατε βασιλεῦ, οὐ διαλείπεις ἡμᾶς.

2) л. 5 об. Его же ἐξήγησις ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας. Нач. Ἔδει μὲν κατὰ τὴν κελεύουσαν. Здѣсь изъясняются службы: полунощница, утреня, часы 1, 3 и 6, чинъ панагіи, 9-й часъ, вечерня, повечеріе, возгласы іерейскіе, тропари, ирмосы канона, катавасіи, стихи, кондаки, икосы, антифоны, великопостные поклоны и почему причастный стихъ «Чашу спасенія» поется въ Богородичные праздники.

3) л. 13. Διαιρέσεις μετὰ συλλογισμῶν θεολογικῶν κατὰ τὴν θεοπαράδοτον ἡμῶν θεοσοφίαν τῆς πίστεως... συντεθέντα παρὰ Θωμᾶ Ἐλεαβούρκου τοῦ Νοταρᾶ. Нач. Περὶ τῆς ὑπὲρ φύσιν καταλήψεως.

4) л. 29. Μαξίμου Μαργουνίου τοῦ Κρητὸς ἐπισκόπου Κυθήρων, объ исхожденіи Св. Духа, къ Іоанну-Петру, воеводѣ Угровлахійскому. Нач. Τὸ τῆς θεολογίας μέγα μυστήριον.

На л. 31 внизу приписано: Ἐκ τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Χρυσοπηγῆς τοῦ Γαλατᾶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, Θαργηλιῶνος πέμπτη ἐπὶ δέκα. Ἔτει ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ͵αφπδʹ (1584 г.).—То же ниже на л. 79 об. и въ № 250, л. 511 об.

Л. 31 об. Κεφάλαια ηʹ—въ первой и δʹ—во второй книгѣ.

Л. 33. 1-я книга. Προοίμιον. Нач. Ἦν μὲν ἂν πᾶσιν ἐπέραστον.

Л. 70. 2-я книга — » — Нач. Ἀπάντησις πρός τινα γνώμην τῶν νεωτέρων, οἰόμεθα πρότερον.

Л. 79 об. Запись: Συνετέθη ἐν τῷ Γαλατᾷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸ ͵αφπδʹ (1584) ἔτος, Θαργηλιῶνος δὲ πέμπτῃ ἐπὶ δέκα τετέλεσται Μάξιμος.—То же выше на л. 31.

На л. 83 об. подписались: Никомидійскій Макарій, Родосскій Игнатій, Молдовлахійскій Даміанъ, Пергійскій Θеогностъ, Деркойскій Акакій, велик. хартофилаксъ архидіаконъ Валсамонъ, великій екклисіархъ діаконъ Сильвестръ Сиропулъ, игуменъ Студійскій іером. Θеодотъ, Исидоръ іером. духовникъ и Неофитъ, Іосифъ игуменъ Κοσμιδίου, изъ Пантократора игуменъ Геронтій іером., Кириллъ іером. игуменъ τῆς Περιβλέπτου, Германъ іеромонахъ Великаго Василія; Іеромнимонъ, діаконъ Θеодоръ.

5) л. 85. Ἐπιστολὴ Ἱερομνήμονος къ митроп. Амасійскому Пахомію. Нач. Οἵας ὠφελείας αἰτία μοι γέγονεν.

6) л. 86. Никифора Γρηγορᾶ къ Кавасилѣ Димитрію περὶ τοῦ Πάσχα. Нач. Ἐπειδή μοι φίλος εἶ τῶν πάνυ καὶ καινῶν ἀκροαμάτων ἐραστής.

7) л. 88. Димитрія архіеп. Болгарскаго τοῦ Χωματιανοῦ, ἑρμηνεία на слова псалма: «Ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ.» Нач. Αἱ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ῥήσεις.

8) л. 90. Ἀπολογία καὶ ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα τῶν ἀρχιερέων καὶ ἑτέρων κληρικῶν περὶ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου. Нач. Τολμηρῶς ἀναφερόμενα τῇ κραταιᾷ.

9) л. 92. Ὅρος патріарховъ: Филоθея Александр., Іоакима Іерусал.

и Дороѳея Антіохійскаго противъ собора Флорентійскаго. Нач. Ἐπειδὴ ἦκε καὶ ἐνταῦθα.—То же въ № 242, л. 79 об.

На л. 93 приписано: ἀπογραφὲν ἰδιοχείρως ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ τοῦ ,ςϡνα' (6951=1443 г.) ἔτους.

10) л. 94. Τοῦ πατριάρχου Συρίας πρὸς τὸν βασιλέα. Нач. Κράτιστε καὶ ἡμερώτατε.

11) л. 95. Фотія патр. Констант. Περὶ τῆς Ἁγίου Πνεύματος μυσταγωγίας. Нач. Ἐν πολλοῖς μὲν εἰσιν οἱ ἔλεγχοι. Всего 31 глава.

12) л. 105. Мануила Ритора Великой церкви. Κατὰ τοῦ Πληθωνικοῦ συγγράμματος, οὗ ἡ ἀρχή· τὸ ὑπὲρ Λατίνων βιβλίον, τὸ ἐς ἡμᾶς ἧκον. Нач. Μηδέπω κρίνειν ἄνδρας εὐδαίμονας.

13) л. 107. Его же о Маркѣ митропол. Ефесскомъ, о Флорентійскомъ соборѣ и противъ Гемиста и Виссаріона. Нач. Ἐπειδὴ μετάγε τῶν ἄλλων τῶν τῇ πρὸς ἡμᾶς ἐμπεριειλημμένων ἐπιστολῇ.

14) л. 115. Его же. Εἰς δύο συλλογισμοὺς λατινικοὺς (объ исхожденіи Св. Духа). Ἐῤῥήθη δὲ πρὸς Γεράσιμον, τὸν ἐνεγκότα αὐτούς. Нач. Πάλιν αἰδεσιμώτατε πάτερ.—Въ № 243, л. 79.

15) л. 119. Ἀπόδειξις ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων κανονική, πῶς οἱ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης ἐξ ἡμῶν τῶν Γραϊκῶν ἀπεῤῥάγησαν καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἐξέπεσον παραδόσεως. Нач. Οὐδὲν οὕτω μεῖζον δεινὸν καὶ ἐσχάτης πενίας καθέστηκεν.

16) л. 120 об. Въ какое время и отъ какихъ еретиковъ Итальянцы научились говорить, что Духъ Святый и отъ Сына исходитъ и проч.—То же въ № 242, л. 87.

17) л. 126. Никиты Византійца Патрикія, философа и учителя: Κεφάλαια συλλογιστικὰ объ исхожденіи Св. Духа и проч. Нач. Ποικίλη μὲν καὶ πολυσχεδής, ὦ φιλευσεβεῖς ἄνδρες.—Въ № 240, л. 62 об.

18) л. 140. Григорія чудотворца о вѣрѣ. Нач. Ἔχθιστοι καὶ ἀλλότριοι τῆς ἀποστολικῆς.

19) л. 144. Неизвѣстнаго. Объ исхожденіи Св. Духа. Ζήτει δὲ τὰ πρῶτα δύο κεφάλαια (см. № 240). Κεφ. γ'. Нач. Ἀλλ' ἐπείπερ αἱ τῶν θείων πατέρων αὗται χρήσεις. Прерывается эта статья на 16 главѣ.

245. ($\frac{423}{CCCXCIV}$) **Сборникъ полемическаго содержанія противъ Латинянъ.** Бумажн., **XVI,** 4, листовъ 316 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, τοῦ Βροντησίου (л. 2).

Л. 1. Григорія Назіанзина Ὕμνος ἑσπερινός. Нач. Σὲ καὶ νῦν εὐλογοῦμεν Χριστέ μου, Λόγε Θεοῦ.

Л. 1 об. Πίναξ.

1) л. 2. Марка митроп. Ефесскаго Евгеника. Κεφάλαια συλλογιστικὰ

πρὸς λατίνους, ἀπόκρισις δὲ πρὸς ταῦτα Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου ἐξ αἰτήσεως τοῦ μακαρίτου πατριάρχου κυροῦ Γρηγορίου, τοῦ νέου ὁμολογητοῦ. Ἐφέσου α'. Нач. Ἐρώμεθα τοὺς Λατίνους, εἰ πάντα τὰ τοῦ Πατρὸς (по 17 κεφ. τοῦ Ἐφέσου καὶ Σχολαρίου).

2) л. 44. Георгія Схоларія κεφάλαια о Св. Духѣ, написанныя имъ въ Константинополѣ, по просьбѣ патріарха Конст. Григорія, бывшаго тогда еще великимъ протосинкелломъ. Нач. отъ лица Марка Ἐφέσου. Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον, ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρόεισιν, ἢ ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσεως.

3) л. 46. Виссаріона кардинала Никейскаго (ниже, на л. 207, названнаго патріархомъ Константинопольскимъ) посланіе къ патр. Конст. Григорію. Нач. Ὁ Λατίνων τε καὶ Γραϊκῶν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν μεγίστων τε καὶ θειοτάτων ἀκήρυκτος.

Съ л. 48 об. полемика его съ Маркомъ Ефесскимъ, всего 21 глава.

4) л. 80. Марка Ефесскаго. Нач. Τὸ τῆς θεότητος αἴτιον, ὡς αὐτοὶ φαῖεν λατῖνοι.

5) л. 81 об. Его же посланіе къ Георгію Схоларію. Нач. Ἐνδοξότατε, σοφώτατε, λογιώτατε, καὶ ἐμοὶ ποθεινότατε ἀδελφέ.

6) л. 83. Εἰς τὸν ἀριθμὸν ταλάντων въ притчѣ Евангельской θεωρία. Нач. Ὁ τὰ πέντε τάλαντα πεπιστευμένος.

7) л. 84. Его же. Ἀπορία καὶ λύσις. Нач. Εἰ καὶ ἡ σμικροτάτη πίστις.

8) л. 87. Виссаріона. Δογματικός, ἢ περὶ ἑνώσεως. Нач. Τὴν μὲν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ ἱερὰν εἰρήνην τε καὶ ὁμόνοιαν. Въ цитатахъ упоминаются: Кириллъ, Аѳанасій, Василій Великій, Григорій Нисскій, Григорій Богословъ, Дамаскинъ, Ѳеодоритъ, Епифаній.—Всего 10 главъ.

9) л. 105. Марка Евгеника. Πρὸς Λατίνους ἀποκρίσεις. α'. Нач. Ἐπειδὴ μετὰ ἀγάπης ἀποκρίνασθε.

10) л. 110 об. — » — β'. Нач. Πολλῆς μὲν ὡς ἀληθῶς ἐρεύνης δεῖται.

11) л. 123 об. — » — γ'. Нач. Ἐπειδὴ σαφέστερον ἡμᾶς ἀπαιτεῖ.

12) л. 129. Григорія патр. Констант. исповѣдника Ἀπολογία εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσου ὁμολογίαν. Нач. Ὁ τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἀρχιερεὺς κυρ. Μάρκος. Здѣсь упоминаются отцы Церкви, означенные въ статьѣ 8, также Златоустъ, Діонисій, Фотій.

13) л. 143. Св. Максима посланіе къ Марину, пресвитеру Кипрскому. Нач. Νόμῳ θείῳ κατὰ Θεόν.

14) л. 144. Виссаріона Никейскаго. Πρὸς τὰ Πλήθωνος πρὸς Ἀριστοτέλη περὶ οὐσίας. Нач. Εἴ τις ἁπλῶς τε ἅμα καὶ ἀληθῶς (ἀκριβές).

На л. 144 об. примѣчаніе: Τοῦ αὐτοῦ καθολικὴ ἐπιστολὴ τοῖς τῷ πατριαρχικῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ ὑποκειμένοις, духовнымъ и мірскимъ

людямъ, находится въ книгѣ іерея Іоанна Коринѳскаго. Дано предъ 6 календою Ἰουνίων, ἔτει ͵αυξγ' (1463).

Л. 144 об. Συγγραμμάτιον объ исхожденіи Св. Духа и объ единой св. Каѳолической Церкви Георгія Трапезунтскаго Критянина. Нач. Τοῖς ἐν Κρήτῃ θείοις ἀνδράσιν ἱερομονάχοις и проч.

15) л. 145 об. Марка Евгеника митроп. Ефесскаго къ Исидору іеромонаху. Περὶ ὅρων ζωῆς, ἐκείνου αἰτήσαντος. Нач. Οὔτ' αὐτὸς ἠπόρεις, ὦ μακάριε δέσποτα.

16) л. 149. Іоанна Векка патр. Конст. ἐπιγραφαί объ исхожденіи Св. Духа и ἀντιῤῥήσεις на нихъ Паламы, монаха Максима Планудія (л. 161 об.) и Виссаріона (л. 162).

17) л. 164. Марка Ефесскаго архіеп. Ὁμιλία εἰς κοίμησιν τοῦ ὁσίου Μακαρίου τοῦ Κορωνᾶ. Нач. Ὁδῷ τινι ἔοικεν.

18) л. 166 — » — Его же о молитвѣ «Господи, Іисусе Христе, Сыне Божій, помилуй насъ». Нач. Ὅση μὲν ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις, καὶ οἷα δωρεῖται.

19) л. 168. Ѳомы философа τοῦ Ἀγχίνου. Λόγος ἕτερος· πῶς ἐστιν ὁ εἰδικὸς τόπος, ἔνθα αἱ ψυχαὶ καθαίρονται διὰ καθαρτηρίου πυρός, πρὶν ἀπελθεῖν εἰς τὸν παράδεισον и проч. Οὗ καὶ πρὸς ταῦτα ἀντίθεσις Ματθαίου Κοιαίστωρος, τοῦ Παναρέτου. Нач. слова Ѳомы: Νῦν λείπεται θεωρῆσαι περὶ δόξης ἐνίων λεγόντων.

20) л. 207. Виссаріона Римской церкви кардинала и Константинопольскаго Новаго Рима патріарха о священной Евхаристіи. Нач. Τοῦ ἱεροῦ τῆς συνάξεως καὶ εὐχαριστίας μυστηρίου.

Л. 229. Ἐκ τινος βιβλίου τῆς κυρίας τῆς ψυχοσώστρας· ἐν ἐκείνῳ δὲ περιείχοντο καί τινες λόγοι τοῦ Κυδώνη (Димитрія) на память св. Лаврентія, на Благовѣщеніе и Вознесеніе, также письма его.

21) л. 230. Τοῦ μακαρίτου Δημητρίου τοῦ Κυδώνη κατὰ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Καβασίλα, ἐν οἷς ἐκεῖνος ἐπελάβετο τοῦ μακαρίτου Θωμᾶ τοῦ Ἀγχίνου. Нач. Ἡ μὲν κατὰ Λατίνων προθυμία τοῦ ἀνδρὸς τούτου μεγάλη καὶ θαυμαστή.

22) л. 267. Марка Ефесскаго бесѣды ἐπιτελεύτιοι τῆς τῶν ὀρθοδόξων συνάξεως καὶ πολλῶν τῆς συγκλήτου καὶ τῆς πολιτείας. Нач. Βούλομαι πλατύτερον τὴν ἐμὴν γνώμην εἰπεῖν.

23) л. 268. Ἀπόκρισις πρὸς ταῦτα Схоларія. Нач. Ἐγώ, δέσποτά μου ἅγιε, πρῶτον μὲν εὐχαριστῷ Θεόν.

24) л. 268 об. Его же (Схоларія). Ἐπικήδειος μονῳδία ἐπὶ τῇ κοιμήσει св. Марка архіеп. Ефесскаго, ἀνεγνώσθη ἐπὶ τῷ λειψάνῳ ἐν τῷ ναῷ. Нач. Φεῦ νῦν, ὦ παρόντες ἡμῖν αἱ τῶν ἀγαθῶν.—То же въ № 250, л. 577 об.

25) л. 272. Его же — » — Нач. Ἐγὼ διὰ τὴν ἐπιταγὴν καὶ τὴν χρείαν.

На л. 273 об. примѣч. Ἰδὲ τὴν ὁμολογίαν ἄνω, вмѣстѣ съ апологіею на него Григорія патріарха, л. 129.

26) л. 274. Николая епископа Меѳонскаго κεφαλαιώδεις ἔλεγχοι противъ Латинянъ объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Ὡμολόγηται, ὅτι καὶ ἡ ὅλη θεότης. Всего 42 главы.

27) л. 282. Виссаріона кардинала Никейскаго къ Алексію Ласкарю объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Σὺ μὲν οὐ τὰ ἀνθρώπινα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ θεῖα σοφὸς ὤν. На поляхъ примѣчанія.

28) л. 302. Григорія патр. Конст. πρὸς τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος. Нач. Ἡμεῖς, ὦ θειότατε βασιλεῦ, χρείαν ἔχομεν οὐ μόνον τῇ σῇ ὑψηλοτάτῃ βασιλείᾳ λόγον ἀποδοῦναι.

29) л. 315. Ὁμολογία κυρίου Ἰωσὴφ (архіеп. Констант.). Нач. Ἐπεὶ βιάζομαι παρά τινων συνθέσθαι τῷ λατινικῷ δόγματι.

На л. 79 об. и 128 записи свидѣтельствуютъ, что писалъ эту книгу Максимъ іеромонахъ; но почеркъ письма, особенно во 2-й половинѣ книги, не вездѣ одинаковъ; съ почеркомъ Максимовымъ сходно письмо рукописи подъ № 244.

246. ($\frac{461}{\text{t. II, LIX, in qu.}}$) **Ѳеофана митрополита Никейскаго слова.** Бум., **XVI,** 4, лист. 284 (дл. 5 в., шир. 3¼ в.). Переплетъ досчатый, старинный, въ кожѣ. Ѧрсенїй. Безъ лѣтъ. Вёрхнїѧ Тѷпогра́фїи. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Λόγος въ честь Пресв. Богородицы. Нач. Ἐμοὶ μὲν ἐπῄει πολλάκις ἔρωτι βιαίῳ συνωθουμένῳ ταῖς θεωρίαις.

2) л. 78. Противъ Латинянъ λόγ. α'. Нач. Πολλῶν λογισμῶν τε καὶ ὑφωμάτων κατὰ Παῦλον εἰπεῖν, τὸν μακάριον ἐκ τοῦ λατινικοῦ.

3) л. 124. — » — λόγ. β'. Нач. Ἐπειδὴ τριῶν τινων εἶναι τὴν τοῦ θείου Πνεύματος κλῆσιν σημαντικήν.

4) л. 174. — » — λόγ. γ'. Нач. Ἀλλ' ἡ μὲν ἐκ τῶν θείων λογίων ἰσχυροτέρα παντὸς ἄλλου.

5) л. 261—284. — » — λόγ. δ'. Нач. Τοῖς προεστηκόσι καὶ ὑπεραγωνιζομένοις τῆς κατ' εὐσέβειαν ἀληθείας.

247. ($\frac{509}{\text{t. II, XLVI, in qu.}}$) **Сборникъ нравоучительнаго и полемическаго содержанія.** Бум., **XVI,** 4, лист. 244 (дл. 5 в., шир. 3¼ в.). Въ пергаменной обложкѣ, вмѣсто переплета. «Казённаѧ». Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Πρόλογος διδασκαλίων. Нач. Τῶν ἐαρινῶν λειμόνων τὴν θέαν.

1) л. 1 об.—3. Избранныя изреченія изъ книгъ св. писанія и твореній св. отцевъ нравоучительнаго содержанія.

2) л. 3 об. Τί ἐστιν ἀρχιερεύς, ἱερεὺς καὶ διάκονος.

3) л. 6 об. Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. Напр. 1) Τοξεύειν εἰς οὐρανὸν πειρώμενοι. 2) Λέοντα ξυρᾷν. 3) Πρὸς κέντρας λακτίζειν и проч.

4) л. 6 об. Proverbia, по алфавиту. Нач. Βάτραχος σερίφιος.

5) л. 8. О рѣкахъ Тигрѣ и Евфратѣ Θеодорита. Нач. Ἔστιν ἰδεῖν καὶ ἄλλους ποταμούς.

6) л. 8 об. Св. Епифанія о 12 драгоцѣнныхъ камняхъ. Нач. 1) Σάρδιον τὸ καὶ Βαβυλώνιον καλοῦμεν, 2) τουπάζιον, 3) ἄνθραξ, 4) σμάραγδος, 5) σάπφειρος, 6) οἴασπις, 7) ὑάκινθος, 8) ἀχάτης, 9) μέθυσος, 10) χρυσόλιθος, 11) βυρίλλιον и 12) ὀνύχιον.

7) л. 9 об. Златоустаго. О священныхъ одеждахъ. Нач. Ἐνεδιδύσκετο δὲ ὁ ἀρχιερεύς.

8) л. 10. Евсевія Памфила. Ἐκ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἱστορίας. Нач. Τὰς δὲ βίβλους τοῦ Σολομῶντος.

9) Ипполита ἀπόκρισις на слова: Τί ἐστιν ἡ σοφία, ἡ οἰκοδομήσασα ἑαυτῇ οἶκον. Нач. Θεὸς ἡ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς σοφία καὶ δύναμις.

10) л. 10—14. Μερικὰ κεφάλαια πάνυ ὠφέλειμα (о молитвѣ и любви)—изъ твореній Ефрема Сирина.

11) л. 15. Іоанна Златоустаго къ нѣкоему игумену ἐπιστολή. Нач. Ἐπειδὴ ἔγραψάς μοι, ποθεινότατέ μου ἀδελφέ.

12) л. 23. Ὅροι διάφοροι κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ πίστιν τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας, συλλεγέντες ἀπό τε Κλήμεντος καὶ ἑτέρων ὁσίων πατέρων. Нач. Ἐρώτησις πρώτη· Τί Θεός. Всего 40 главъ.

13) л. 31 об. Γνῶμαι διάφοροι. Нач. Τὸ ἑκούσιον λυπηρὸν τοῦ ἀκουσίου τερπνοῦ.

14) л. 39. Св. Ефрема. Нач. Σπουδάσωμεν, ἀγαπητοί, παρακαλῶ.

15) л. 39 об. Св. Златоуста. Нач. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ, καὶ δέομαι.

16) л. 45. Св. Василія Великаго. О молитвѣ. Нач. Πᾶσα πρᾶξις ἀγαθή.

17) л. 49. Ἐκ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς св. Марка. Нач. Τῶν ἀκουόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

18) л. 50. Преп. Григорія Синаита главы περὶ ἐντολῶν, δογμάτων, λογισμῶν, παθῶν, ἀρετῶν, ἡσυχίας καὶ προσευχῆς и пр. Нач. Λογικὸν γὰρ εἶναί τινα ἢ γενέσθαι κατὰ φύσιν.

19) л. 110. Анастасія патр. Антіох. Ὅροι κατ' ἐπιτομὴν πίστεως. Нач. Ἰστέον καὶ μὴ ἀγνοητέον, ὅτι οὐ δεῖ ἡμᾶς ἀβασανίστως.

20) л. 112. Св. Софронія еп. Іерусал. Περὶ πίστεως. Нач. Χρὴ πάντα χριστιανὸν οὕτως πιστεύειν—съ выписками изъ твореній: св. Аѳанасія, Василія Велик., св. Максима, Григорія Нисскаго, Георгія Кипрскаго (κατὰ Βέκκου βλασφημιῶν, л. 117), Кирилла, Іустина Философа (л. 140 об.), Дамаскина, Іоанна Златоустаго, Григорія Богослова.

21) л. 144 об. Преп. Іосифа монаха и философа. Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως и пр. Нач. Ἐπειδὴ πρώτιστον ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς.

22) л. 166. Неизвѣстнаго. Περὶ φιλομαθίας. Нач. Παιδεία καὶ λόγος καὶ ἀρετή, μέγα τι χρῆμα.

23) л. 169 об. Неизвѣстнаго. Περὶ τῶν τριῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων. Нач. Πρότερον μέν σοι, φιλτάτη, τὸν περὶ φιλομαθίας.

24) л. 174. Св. Максима Исповѣдника. Περὶ ἀρετῶν καὶ παθῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν, λίαν ὠφέλιμος. Нач. Ἰστέον, ὅτι διπλοῦς ὢν ὁ ἄνθρωπος.

25) л. 183. Преп. Нила. Περὶ πίστεως. Нач. Πολλάκις ἐθαύμασα, τί δήποτε πρὸς ἡμᾶς πεπόνθατε.

26) л. 189 об. Θеодорита еп. Кирскаго ἐπιστολὴ къ пресвитерамъ и монашествующимъ. Нач. Τοῖς μὲν τῆς ἀποστολικῆς τελειότητος οὐδέπω γεγευμένοις.

27) л. 195. Фотія патріарха. Объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα.—То же въ № 240, л. 41 об. и л. 252.

28) л. 197 об. Петра патр. Антіохійскаго посланіе къ еп. Γραδένσης объ опрѣснокахъ. Нач. Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης καὶ μεγάλης.—То же въ № 239, л. 79.

29) л. 206. Палладія къ Лавсу. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Βιζάντιος.

30) л. 207. Преп. Нила 19 краткихъ главъ. Нач. Ὅσοι μὴ βούλονται διὰ τῆς τοῦ λόγου ὑπακοῆς καὶ πίστεως σωθῆναι.

31) л. 208. Петра, патр. Антіохійскаго, посланіе къ Римскому папѣ. Нач. Ἄρτι μοι, δέσποτα θεοτίμητε, τῶν ἐκκλησιαστικῶν φροντίδων. Здѣсь папа называется: ὁ τοῦ μεγάλου Πέτρου μέγας διάδοχος.

32) л. 210. Іоанна монаха, πρώτου Γάνου τοῦ Φουρνῆ, ἀπολογία ἀντιῤῥητική, къ епископу Медіоланскому Хрисолану, объ исхожд. Св. Духа. Нач. Γράψας, ἅπερ ἐβούλου, καὶ διατρανώσας· ὡς οἴει τὴν ἐκ τοῦ Πατρός.

33) л. 213 об. Θеофилакта еписк. Болгарскаго προσλάλια противъ Латинянъ. Нач. Εἰσῆλθε τὸ ἀξίωμά σου ἐνώπιόν μου.

34) л. 218. О прощеніи обидъ и неосужденіи. Нач. Εἶπέ τις τῶν πατέρων· ἐὰν ὑβρίσῃ σέ τις.

35) л. 223. Агапита діакона къ императору Іустиніану. Нач. Τιμῆς ἁπάσης ὑπέρτερον ἔχων ἀξίωμα, βασιλεῦ.

36) л. 230. Василія императора Римскаго къ сыну своему Льву. Κεφάλαια παραινετικὰ νϛ' περὶ ἀρετῆς, παιδείας, πίστεως и проч. Нач. Βιωφελές τι χρῆμα καὶ σπουδαιότατον.

37) л. 241—244. Ἐκ τοῦ γεροντικοῦ. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα λέγων· πῶς πάτερ ἡ γενεὰ ἡμῶν οὐ δύναται κρατῆσαι τὴν ἄσκησιν τῶν πατέρων.

248. ($\frac{363}{CCCLIII}$) **Сборникъ полемическаго содержанія противъ Латинянъ.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 103 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.).

1) л. 1. Діалогъ, въ которомъ дѣйствующія лица: Μοναχὸς καὶ Ἱερομνήμων. Начала нѣтъ. Первыя слова ....μετάνοιαν, δέσποτα. Ἱ ε ρ ο μ ν ή μ ω ν. Κτησαίμην, πάτερ.

2) л. 26 об. Нила іеромонаха Τραχανιότου ὁμολογία. Нач. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα. Здѣсь говорится, что Св. Духъ исходитъ отъ одного Отца.

3) л. 31. Воззваніе къ Римскимъ государямъ Мартина V папы Римскаго, ὅστις (о себѣ говоритъ) ἐστὶ θεῖος ἐν τῇ γῇ διάδοχος τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου, ἄκρου ἀρχιερέως, καὶ Κύριος τῆς οἰκουμένης, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ταῖς ὑμετέραις βασιλεικαῖς γαληνότησιν θ΄ μεγάλων γνωμῶν συμπεράσματα δηλοποιεῖ. Κεφ. α΄. Τῶν Λατίνων. Нач. Πρῶτόν ἐστὶν ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἕνωσιν ἐπιθυμίᾳ.

Л. 31 об. Іосифа II, патр. Констант. Ἀπολογία, μᾶλλον δὲ ἀντίῤῥησις πρὸς τὰ θ΄ κεφάλαια, ἅπερ ἐκόμισεν ἀπὸ τοῦ πάπα ὁ ἱερομόναχος Ἀντώνιος, ὁ καὶ Φραμενούριος καὶ διδάσκαλος τῆς θεολογίας. Нач. Κατὰ τὴν θ΄ ἡμέραν τοῦ Ὀκτωβρίου, ἰνδ. α΄ τοῦ ἔτους ͵ϛϡλα΄ (6931=1422 г.), προκαθίσαντος τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου и т. д.

На лл. 32—46 изложены всѣ 9 главъ папскихъ, съ опроверженіями на нихъ Вселенскимъ патр. Іосифомъ.

4) л. 47. Марка митроп. Ефесскаго Евгеника окружное посланіе, съ апологіею Григорія іеромонаха и великаго протосинкелла εἰς τὴν τοῦ Ἐφέσου ἐπιστολὴν ἐκ διαφόρων ἁγίων. Нач. Маркова посланія: Τοῖς ἁπανταχοῦ γῆς. Нач. Григоріевой апологіи: Τὸ μὲν προοίμιον τοῦ αἰδεσίμου Ἐφέσου τοῖς ἁπανταχοῦ γῆς καὶ τῶν νήσων.

5) л. 78. Іоанна Дамаскина. Περὶ ὀρθοδόξου πίστεως. Нач. Τί ἐστι Θεός· Θεός ἐστιν οὐσία νοερά.

6) л. 98. Геннадія Схоларія, патр. Констант., διάλεξις о православной вѣрѣ съ магометаниномъ. Ἐρωτᾷ ὁ Τοῦρκος, ὁ δὲ Πατριάρχης ἀποκρίνεται. Нач. Τοῦρκος· Τί ἐστι Θεός; Πατριάρχης· Θεός ἐστιν οὐσία ἀθεώρητος, νοερά τε καὶ ἀνερμήνευτος.

Эта рукопись писана разными почерками; послѣдняя тетрадь XVII вѣка.

249. ($\frac{70}{LXXI}$) **Сборникъ полемическаго содержанія.** Бум., **XVI**, лист. 292 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_4$ в.).

На л. 1. а) Запись: Καὶ τοῦτο σὺν ἄλλοις κτῆμά ἐστι Νεοφύτου Θεσσαλονίκης. б) Πίναξ главъ этой книги.

1) л. 4. Св. Григорія архіеп. Θессалоникскаго Паламы объ исхожденіи Св. Духа отъ одного только Отца, противъ Латинянъ. Λόγος α'. Нач. Πάλιν ὁ δεινὸς καὶ ἀρχέκακος ὄφις.

2) л. 17. Λόγ. β'. Нач. Ὧν μὲν οὖν ἔδει καὶ αὐτῷ τῷ τῶν εὐσεβούντων.

3) л. 36. Св. Григорія. Εἰς τὰς παρὰ τοῦ Βέκκου ὑπὲρ Λατίνων ιβ' ἐπιγραφάς, ἀντεπιγραφαὶ ιβ'. α' ἐπιγραφή. Нач. Χρήσεις διάφοροι γραφικαί. α' ἀντεπιγραφή. Григорія. Нач. Ὅταν ἐπὶ τῆς Θεολογίας ἰσοδυναμῶσιν ἀλλήλαις.—Въ № 250, л. 197 об.

4) л. 39. Его же. Противъ Латинянъ объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Σὺ μὲν ἡμᾶς ἴσως ἐχρῆν εἶναι λόγον ἀποδοῦναι δοκεῖς.

5) л. 43. — » — Письмо къ Акиндину о различіи въ догматахъ Варлаама. Нач. Ὁ μὲν τῆς ἑαυτοῦ, περὶ τὸ κατηγορεῖν.

6) л. 44. — » — Письмо къ философу Варлааму о двухъ началахъ. α'. Нач. Ὦ θρέμμα τῆς ἀνωτάτω περὶ λόγους παιδείας.

7) л. 52 об. — » — β'. Нач. Τὰ μὲν τῆς δυαρχίας ἐκ μέσου γέγονεν.

8) л. 61 об. Его же Λόγος ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχαζόντων. Ἀπόκρισις α'. Нач. Ἀδελφέ, καλὸν χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν.

9) л. 68 об. Ἀπόκρισις β'. Нач. Ἀδελφέ, οὐκ ἀκούεις τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, ὅτι τὰ σώματα ἡμῶν.

10) л. 72. Ἀπόκρισις γ'. Нач. Οὐκ ἄρα μόνον ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακίαι παραπεπήγασιν.

11) л. 84 об. Его же Λόγος ια' ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχαζόντων и противъ философа Варлаама. 1) Нач. Οὐδὲν ψεύδους δεινότερον· οὐδὲ συκοφαντείας ἄχθους βαρύτερον.

12) л. 95 об. Περὶ προσευχῆς. Нач. Τῶν μὲν οὖν οὐδὲν μέγα τιθεμένων τὴν ἀπὸ τῆς ἔξω παιδείας ὄνησιν.

13) л. 104. — » — ιγ' περὶ φωτὸς ἱεροῦ. Нач. Ὁ δὲ τῆς νοερᾶς προσευχῆς κατὰ τῶν διὰ βίου ταύτῃ.

14) л. 126. Ἔλεγχος συγγραμμάτων философа Варлаама—περὶ θεώσεως. α'. Нач. Ἀλλ' εἰ μὲν κατὰ Μασσαλιανῶν, καθάπερ καὶ ἐπιγέγραπται.

15) л. 136. — » — β'. Нач. Ἤρετό τις τῶν εἰσαγομένων, εἰ δυνατὸν ἀνθρώπῳ.

16) л. 142. — » — γ'. Нач. Ἃ μὲν οὖν προσκρούει τῇ ἀληθείᾳ.

17) л. 146. Διάλεξις св. Григорія μετὰ Γρηγορᾶ τοῦ φιλοσόφου, ἐπὶ τοῦ παλατίου, ἐνώπιον βασιλέως. Нач. 1) Ὁρισθεὶς παρὰ τοῦ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, ἤρξατο ὁ Θεσσαλονίκης λέγειν.—То же въ № 252, л. 293 об.

18) л. 150. Противъ Григораса Григорій Палама. α'. Нач. Μεταλαχεῖν ἀθλίως τὸν Γρηγορᾶν Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου τῶν κακοδόξων δοξῶν.

19) л. 158. — » — β'. Нач. Ἐξ ὀνύχων φασὶ τὸν λέοντα, καὶ ἐκ τοῦ κρασπέδου.

20) л. 171 об. — » — γ'. Εἰς τὸ θειότατον φῶς τῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως противъ Γρηγορᾶ. Нач. Οὐδὲν οἷον, ὦ φίλε δέσποτα.

21) л. 176 об. — » — δ'. О томъ же. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, καὶ ἦν, καὶ ἔστι καὶ ἔσται.

22) л. 185. Его же. Ἐπιστολὴ περὶ τῆς ἐγκειμένης τῷ συνοδικῷ τόμῳ τοῦ μεγάλου Βασιλείου ῥήσεως и противъ Григораса. Нач. Δεῖ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἀδελφέ, τοὺς παραδεδομένους ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας τῷ ἀναθέματι.

23) л. 185 об. Его же. Κεφάλαια ρν' φυσικά, θεολογικά, ἠθικὰ καὶ πρακτικὰ противъ Варлаама. Нач. Ἦρχθαι τὸν κόσμον, καὶ ἡ φύσις διδάσκει καὶ ἡ ἱστορία πιστοῦται.

24) л. 204 об. Ἁγιορειτικὸς τόμος ὑπὲρ τῶν ἱερῶς ἡσυχαζόντων. Нач. Τὰ μὲν ἀρτίως καθωμιλημένα, καὶ κοινῇ πᾶσιν ἐγνωσμένα., съ подписями на л. 206 монаховъ разныхъ Аѳонскихъ монастырей.

25) л. 207. Τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς συνόδου, κατὰ τῶν φρονούντων τὰ Βαρλαάμ τε καὶ Ἀκινδύνου. Нач. Οὔτε τὴν κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ κοινοῦ πολεμίου μανίαν.

На л. 219 подписи царей Іоанна Кантакузена и Іоанна Палеолога, Константинопольскаго патріарха Каллиста, Ираклійскаго митрополита Филоѳея, Θессалоникскаго митрополита Григорія и проч. 33 подписи.—То же въ № 236, л. 5 об.—44.

26) л. 221. Марка митроп. Ефесскаго Евгеника посланіе Евгенію папѣ Римскому. Нач. Σήμερον τῆς παγκοσμίου χαρᾶς τὰ προοίμια.

27) л. 222. Его же. Συλλογιστικὰ κεφάλαια νς' πρὸς Λατίνους. Нач. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον, ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσεων πρόεισι, ἢ ὡς ἐκ τῆς κοινῆς.

28) л. 231 об. Его же. Противъ ереси Акиндинистовъ и противъ Латинянъ. Περὶ οὐσίας καὶ ἐνεργείας. Нач. Εἰ ταὐτοῦ ἐπὶ Θεῷ οὐσία.

29) л. 233 об. Его же. Περὶ τοῦ θείου φωτός. Нач. Εἰ κατ' οὐσίαν ὁ Θεὸς οὐ μεταμορφοῦται.

30) л. 235 об. Григорія патр. Конст. πρὸς Λατίνους. Нач. Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω φιλότης, εἴ τις ἄγροικος ὢν, ὑπὸ λόγων ἐχόντων.—Въ № 254, л. 1.

31) л. 245 об. Варлаама монаха πρὸς Λατίνους объ исхожд. Св. Духа отъ одного Отца. α'. Нач. Εἰ μὲν κριτὴν τινα ἀμφότεροι.—См. № 243, л. 8.

32) л. 247 — » — β'. Нач. Ἑπομένως δὲ τούτοις, καὶ περὶ τῶν προσωπικῶν διαληπτέον.

33) л. 251 — » — γ'. Нач. Ἴσως, ὦ ἄνδρες λατῖνοι.—Въ № 243 л. 4.

34) л. 254 об. — » — δ'. Нач. Ὅταν εἰς λόγους ἀλλήλοις.—Въ № 243, л. 9.

35) л. 258 — » — ε'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἡ ἡμετέρα ὑπόθεσις, πολλοῖς τῶν ἁγίων ῥητοῖς.

36) л. 261 об. — » — ς'. Нач. Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τοῦ βίου ἀγώνων, ὦ ἄνδρες λατῖνοι.

37) л. 264 об. — » — ζ'. Нач. Τῇ τῶν θείων ἀποστόλων, καὶ τῶν τούτους διαδεξαμένων θείων πατέρων.—См. эти слова въ № 251.

38) л. 269. Схоларія πρὸς Λατίνους съ выписками изъ правилъ 1, 3 и 6 Вселенскихъ соборовъ, также св. Отцевъ и учителей церкви, Августина (л. 272 об.) и друг. Нач. α' Σύνοδος. Ἡ περὶ οὐσίας τε καὶ ὑποστάσεως.

39) л. 274. Θύτρο Ματθαίου μονοτρόπου о Св. Духѣ πρὸς Λατίνους. Нач. Ἄρτι μὲν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία τῆς τῶν αἱρετικῶν.—Въ № 242, л. 1—59, то же и въ №№ 250 и 253 и № 327, л. 215.

40) л. 282 об. Никифора Влеммида. Нач. Ὁ ἐν ἁγίοις Νικήφορος ὁ Βλεμμύδης παρὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Δούκα· περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐρωτηθείς.—

41) л. 283. Λατίνων ἐνστάσεις, μετὰ Ῥωμαϊκῶν λύσεων περὶ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς. Нач. Ὁ πάπας Πέτρου τοῦ ἀποστόλου διάδοχος καὶ ἔστι καὶ ὀνομάζεται.

42) л. 283 об.—290. Св. Симеона Θессалоникскаго изъясненіе на св. Символъ православной вѣры. Нач. Περὶ τοῦ ἱερωτάτου συμβόλου τῆς ἀληθοῦς καὶ μόνης τῶν χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως.

На л. 288, восьмой членъ Символа читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и т. д.

Письмо однообразно и красиво; листы тверды.

250. ($\frac{207}{\text{CCVIII}}$) **Сборникъ полемическаго содержанія противъ Латинянъ.** Бум., **XVII**, лист. 635 (дл. $7^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.).

Первые 9 листовъ чистые.

На л. 10, надъ заставкою, написано: Ἐξ ἀντιγράφου ἀρχαίου ἔστιν. Далѣе болѣе мелкимъ почеркомъ и другими чернилами приписано: Οὕτως εὕρηται καὶ ἐν τῇ βασιλευούσῃ Μ. (μεγάλου πόλει)· ὥστε ἀληθὴς ἡ ἐπιγραφὴ καὶ βεβαία. Эта замѣтка относится къ нижеслѣдующей записи, болѣе ранняго письма: Κυρ. Νείλου ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς, τοῦ ἐπιλεγομένου Νταμυλᾶ, τοῦ Κρητὸς, τοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ Πέτρᾳ ἐν τῇ μονῇ τῶν Καρκασίων, ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ ͵αυ' (1400).

1) л. 10. Ἁμαρτωλὸς Νεῖλος τῷ ἀπὸ Γραϊκῶν Ἰταλῷ κυρῷ Μαξίμῳ о Св. Духѣ. Нач. Τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐν Χριστῷ πατρὶ καὶ ἀδελφῷ.

Доказательства выписаны изъ твореній св. отцевъ и учителей Восточной и Западной церкви.

2) л. 27 об. Михаила Пселла о св. Троицѣ. Нач. Ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία.

3) л. 28. Ἐκ τῶν θείων γραφῶν Ἀγγέλου Γρηγορίου περὶ τῆς διὰ καὶ τῆς ἐκ· Нач. Ἰστέον, ὅτι ἡ διὰ σημαίνει διάφορα καὶ ἰσοδυναμεῖα.

4) л. 28 об. Его же. Ὅτι ἄλλο πέμψις καὶ δόσις, καὶ ἄλλο ἐκπόρευσις. Нач. Ἰστέον, ὅτι ταὐτόν ἐστιν ἀποστολὴ πέμψις καὶ δόσις.

5) л. 30. Γεωργίου τοῦ Γεμιστοῦ [131]) объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Τὸ ὑπὲρ λατίνων βιβλίον.

6) л. 32 об. Іоанна папы Римскаго къ Фотію патр. Конст. ἐπιστολή. Нач. Ἰωάννης ἐπίσκοπος, δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ Φωτίῳ, τῷ αἰδεσίμῳ καὶ καθολικῷ ἀδελφῷ πατριάρχῃ Κωνστ.—Въ № 241, л. 346 об. и № 252, л. 246 то же.

7) л. 33 об. О томъ, что къ символу вѣры ничего не должно прибавлять, по правиламъ св. соборовъ и св. отцевъ, и объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Οἱ τοῦ λόγου αὐτόπται καὶ μαθηταί.

8) л. 36 об. Епифанія патр. Конст. Περὶ τοῦ· Πῶς καὶ τίνι τρόπῳ ἐξεβλήθησαν οἱ Λατῖνοι τῶν πρωτείων καὶ τῶν διπτύχων αὐτῶν. Нач. Ἦν ὁ ἐν τῇ ἑβδόμῃ συνόδῳ Ἀδριανὸς πάπας Ῥώμης.

9) л. 37. Ὅτι ἡ ἐξ καὶ ἡ διὰ καὶ ἐν κοινῶς ἐπὶ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, ἐπὶ δημιουργίας τίθενται и проч. Нач. Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ καθ' ἡμᾶς ἀληθέστατοι θεολόγοι.

На л. 37 запись: Πόνος καὶ συλλογὴ ἐκ τῶν θείων γραφῶν Ἀγγέλου Γρηγορίου. Эта же запись на л. 41 об. вверху и на л. 461.

10) л. 37 об. Περὶ τῆς ἐξ καὶ τῆς διὰ (о Св. Духѣ). Λατῖνοι: Нач. Ὅτι δὲ ἡ διὰ ἰσοδύναμος. Далѣе ἀντίθεσις Γραϊκός. Нач. Οἱ αἱρετικοὶ καὶ δύναμιν τῶν λέξεων μόνον ζητοῦντες.

11) л. 39. Ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον πηγὴ καὶ ζωὴ καὶ φῶς и проч. Нач. Λατ. Ὅτι δὲ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὴν ὕπαρξιν ἔχει.—Γραϊκός. Нач. Ὁ χρυσοῦς τὸν νοῦν καὶ τὴν γλῶτταν Χρυσόστομος.

12) л. 40. Варлаама монаха. Ὅτι ὁ Πατὴρ μόνος αἴτιος καὶ μόνη πηγὴ θεότητος. Нач. Μόνη δὲ πηγὴ τῆς ὑπερουσίου и пр.

13) л. 41 об. Ἀπόδειξις о томъ, что святые еще не получили царства небеснаго, а грѣшные наказанія, но это принадлежитъ будущему вѣку, по Божественному писанію. Нач. Δίκαιος, ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι ἐν ἀναπαύσει.

---

[131]) У Маттеи, на стран. 131, изд. 1805 г., не точно обозначено: «Γρηγορίου τοῦ Γεμιστοῦ».

14) л. 48 об. Феофилакта Болгарскаго изъясненіе на слова: καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐχ ἐκομίσαντο ἐπαγγελίαν. Нач. Φησί, κρεῖττόν τι, τοῦτ᾿ ἔστιν πρὸς τιμήν.

15) л. 49. Λόγος συντεθειμένος ἐκ διαφόρων τμημάτων τῶν τοῦ Θεολόγου λόγων καὶ μεγάλου Βασιλείου, ἁρμόδιος καὶ πρὸς τοὺς σοφοὺς τῶν λατίνων λέγεσθαι. Нач. Ἐπειδὴ τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀπερίεργον τῆς θείας ἡμῶν.—Въ № 251, л. 381 об. это слово приписывается Варлааму монаху.

16) л. 51. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὡς ἡ Ῥώμη πρῶτος θρόνος. Нач. Εἰ ἡ Ῥώμη ὅτι ἐδέξατο τὸν κορυφαῖον Ἀπόστολον πρώτη, ἡ Ἀντιόχεια μᾶλλον ἕξει πρωτεῖον.

17) л. 53. Св. Діонисія Ареопагита. Нач. Ὅτι μὲν ἐστὶ πηγαία θεότης ὁ Πατήρ, ὁ δὲ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα.

18) Его же. Σύνοψις объ исхожденіи Св. Духа, συνταχθεῖσα παρὰ Νικολάου Ἰδροῦς (по другимъ—Николая еписк. Меѳонскаго); на латинскій языкъ переведенъ въ Константинополѣ Венедиктомъ кардиналомъ и мѣстоблюстителемъ папы Иннокентія III. Нач. Ὁ ὁμοούσιος καὶ συναΐδιος Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ὁ μονογενὴς Υἱός. Всего 62 главы.—То же въ № 240, л. 30 об.

19) л. 64 об. Фотія патріарха—объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Εἰ ἁπλοῦν μὲν τὸ Πνεῦμα.—Выше въ №№ 240 и 247.

20) л. 70. Ὅτι οὐ προσθήκη τὸ ἐκ μόνου Πατρός. Нач. Τί οὖν, οὐ προσθήκη.

21) л. 70 об. О св. Духѣ и Св. Троицѣ выписки изъ твореній: Василія Великаго, Григорія Богослова, Григорія Нисскаго, Іоанна Златоуста, Софронія патр. Іерусал., Іоанна Дамаскина, Ѳеодора Студита.—См. № 240.

22) л. 75. Никиты Византійца философа и учителя κεφάλαια συλλογιστικὰ объ исхожд. Св. Духа. Нач. Προοίμιον: Ποικίλη μὲν καὶ πολυσχεδής, ὦ φιλευσεβεῖς. Всего 25 гл.—То же въ №№ 240 и 244.

23) л. 90 об. Διάλεξις Іоанна монаха Фурнскаго съ Медіоланскимъ еписк. Петромъ объ исхожденіи Св. Духа, въ присутствіи царя Алексѣя Комнина, Синода и Синклита. Нач. Ἄκουσον καὶ νόησον.—Въ №№ 239 и 240 то же.

24) л. 92 об. Іоанна Γάνου Фурнскаго πρὸς ταῦτα ἀπολογία. Нач. Γράφας, ἅπερ ἐβούλου καὶ διατρανώσας, ὡς οἴει τὴν ἐκ τοῦ Πατρός.—То же въ №№ 239 и 240.

25) л. 96. Евстратія митроп. Никейскаго объ исхожд. Св. Духа противъ Латинянъ. Λόγ. α'. Нач. Οὐ πρὸς ἔριν ὁ λόγος.—См. № 239.

26) л. 103 об. — » — β' о томъ же. Нач. Ἀλλ᾿ ἔρις ἤδε οὐκ ἀγαθή.—См. № 239, л. 25 об.

27) л. 107 об. Ἔκθεσις διαλέξεων, съ Гросоланомъ, еписк. Медіоланскимъ, объ исхожд. Св. Духа. Нач. Πρῶτον μὲν ἡμῖν δύο γράμματα.—См. №№ 239, л. 65 и № 240, л. 149 об.

28) л. 112 об. Его же (Евстратія) слово противъ того же еп. Медіоланскаго. Нач. Πάλιν λατῖνος ἡμῖν, καὶ πάλιν ζητήσεις.—Въ № 239, л. 58 об.

29) л. 132 об. Его же λόγ. γ' о томъ же и къ тому же. Нач. Ἔτι προστίθησιν ὥσπερ τοῖς προσφερομένοις.

30) л. 138 об. Великаго Логоѳета Георгія Акрополита объ исхожденіи Св. Духа πρὸς λατίνους. Λόγ. α'. Нач. Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, οἱ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.—См. № 240.

31) л. 144. — » — λόγ. β'. Нач. Ἐπειδὴ τὸν πρῶτον λόγον χάριτι τοῦ Πνεύματος.—Въ № 240, л. 197 об. то же.

32) л. 151 об. Никиты τοῦ Σείδου о Св. Духѣ. Нач. Πολλὰ μὲν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι.—См. № 240.

33) л. 168. Фотія патріарха. Εἰ ἁπλοῦν.—То же выше, л. 64 об.

Л. 168 об. Еще 2 главы. Нач. Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων ἡ ἐκπόρευσις.

34) л. 169 об. Николая еписк. Меѳонскаго, къ Латинянамъ, объ исхожденіи св. Духа. Нач. Βασιλεῦ οὐράνιε.—См. № 240, л. 255.

35) л. 181 об. Его же. Нач. Αἰχμάλωτοι παρ' αἰχμαλώτῳ.—См. № 240, л. 279 об.

36) л. 190. Неизвѣстнаго, объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Ἀλλ' ἐπείπερ αἱ τῶν θείων πατέρων αὗται χρήσεις. Всего 16 главъ.

37) л. 197 об. Паламы (Григорія) Ἀντίῤῥησις πρὸς τὰς τοῦ Βέκκου ἐπιγραφάς. Нач. Ὅταν ἐπὶ τῆς Θεολογίας.—См. № 249, л. 36.

38) л. 199 об. Максима монаха Планудія. Нач. Ἐρωτητέον, πότερον ἡ ἐκ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκπόρευσις.

39) л. 202. Никиты Византійца, Патрикія, философа и учит. κεφάλαια συλλογιστικά.—То же см. выше, л. 75, только другой почеркъ.

40) л. 212. Варлаама монаха и философа. Λόγος α' κατὰ τῶν ἐξ ὧν καὶ αὐτὸς εἷλκε τὸ γένος δυτικῶν Ἰταλῶν объ исхожденіи Св. Духа, противъ Латинянъ. Нач. Τῇ τῶν θείων Ἀποστόλων καὶ τῶν τούτοις δεξαμένων πατέρων.

41) л. 219. Его же λόγ. β'. Нач. Ἴσως, ὦ ἄνδρες Λατῖνοι, ὑπολαμβάνοντες.

42) л. 224. — » — λόγ. γ'. Нач. Ὅταν εἰς λόγους ἀλλήλοις ἐρχόμεθα.

43) л. 228 об. — » — δ'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἡ ὑμετέρα ὑπόθεσις.

44) л. 233 об. — » — ε'. Нач. Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν καὶ βίον.

45) л. 238 об. — » — ς'. Нач. Εἰ μὲν κριτήν τινα.

46) л. 240 об. — » — ζ'. Нач. Ἑπομένως δὲ τούτοις.

47) л. 243. — » — η'. Нач. Ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας.

48) л. 247. — » — θ'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὑποκειμένου ἐκ μόνης. Эти слова имѣются и въ №№ 249 и 251.

49) л. 248. Δόγμα Λατίνων, γραφὲν ὑπὸ τῶν πρέσβεων τοῦ πάπα· εἶτα τοῦ αὐτοῦ (Варлаама) ἡ τούτου ἀνασκευή. Нач. Лат. Ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς μία εἰσὶν ἀρχή.—То же въ № 251.

50) л. 251 об. Его же къ архіеп. Николаю о папѣ. Нач. Μὴ τοῦτο οἴου σεβάσμιε πάτερ.—Въ №№ 243 и 251 то же.

51) л. 253. Его же противъ Өомы о Божественныхъ лицахъ. α'. Нач. Θωμᾶς μὲν οὐδένα τρόπον.

52) л. 253 об. — » — β'. Нач. Ὅτι οἱ περὶ τὸν Θωμᾶν.

53) л. 254 — » — Πρὸς τοὺς πρέσβεις. α' Нач. Ὁ μάλιστα τῶν ὑμετέρων θαυμάζω.

54) л. 254 об. — » — β'. Нач. Πᾶς ὀρθῶς ἔχων συλλογισμός.

55) л. 257 об. — » — γ'. Нач. Ἐκεῖνο δὲ πάντως οὐκ ἀγνοούμενον.

56) л. 259. Его же. Πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα, ἃ πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βοσπόρου (объ исхожд. Св. Духа). Нач. Φῄς, ὅτι Πατρὸς καὶ Υἱοῦ θέλημα ἕν. Всѣ эти слова имѣются въ № 251.

57) л. 262. Ὑποθετικοὶ συλλογισμοὶ Никифора философа, монаха, объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца. Нач. Εἴπερ ἐστὶν ὁ Πατὴρ μόνος τοῦ Υἱοῦ.

58) л. 263. Ποίημα Нила монаха, αἰτήσει Φιλίππου ἱερέως. Нач. Πάσης ἀγαθῆς πράξεως, καὶ παντὸς ἔργου κατὰ Θεόν.

59) л. 266. Сисинія патр. Конст. окружное посланіе объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Οὐκ ἦν ἄρα, ὡς ἔοικε, κόρος τῷ πονηρῷ τῶν κακῶν.

60) л. 270. Τῷ περιποθήτῳ θείῳ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως, Σεργίντελενζινιάῳ, [132]) ὁ ἐλάχιστος ἐν ἱερομονάχοις Ματθαῖος (объ исхожденіи Св. Духа). Нач. Πειρωμένῳ σε πολλάκις πεῖσαι, κράτιστε.

61) л. 287. Ἔλεγχος πλάνης λατίνων· θύτου παρ' οἰκτροῦ Ματθαίου μονοτρόπου. Нач. Ἄρτι μὲν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία τῆς τῶν αἱρετικῶν δογμάτων.—См. № 242, л. 1, № 249, л. 274 и № 253, л. 213.

62) л. 291—300. Выписки объ исхожденіи Св. Духа отъ одного Отца взяты изъ твореній: Діонисія Ареопагита, Василія Великаго, Кирилла, Августина, Іеронима, Нила, Іоанна Дамаскина, Аөанасія, Өеодорита, Григорія Чудотворца, Діонисія Александр., Іоанна Златоустаго, Келестина (л. 298 об.), Дамаса, Исидора. Нач. Ὁ τὰ θεῖα παντὸς μᾶλλον βροντήσας.

Л. 300 об. внизу написано: ἁμαρτωλὸς Νεῖλος τῷ.—Ср. № 239 и др.

63) л. 301. Ἡ γραφὴ αὕτη ἀπεστάλη πρὸς τὸν ἐπίσκ. Κορώνης κυρ. Ἀθανάσιον, τοῦ παναγιωτάτου καὶ ὑπερτίμου Ναυπάκτου κυρ. Ἰωάννου,

---

[132]) Это сочиненіе издано съ русскимъ переводомъ Заиконосп. архим. Арсеніемъ. Москва. 1891. Заглавіе переведено такъ: «Письмо превожделѣнному дядѣ благочестивѣйшаго царя Сиръ Гюи-де-Лузиньяну. Слова въ рукописи «σεργίντε λεν ζινιάῳ», по научномъ изслѣдованіи, о. архимандритъ призналъ болѣе правильнымъ читать «σιρ Γυῆ ντὲ Λουζινιάῳ.»

ἐρωτήσαντα περὶ τινων ζητημάτων. Нач. Πολλῆς ἡμᾶς εὐφροσύνης ἐνέπλησε, τίμιε.—См. № 240, л. 19 об.

64) л. 305. Προσλαλιὰ Ѳеофилакта Болгарскаго противъ Латинянъ. Нач. Εἰσῆλθε τὸ ἀξίομά σου ἐνώπιόν μου.—См. № 239 и № 240.

65) л. 311. Σύνταγμα κατὰ Φράγγων. Нач. Περὶ μὲν γενείων ἢ καὶ ἑτέρων τινῶν.—См. № 240, л. 29 об.

66) л. 312 об. Ἔλεγχος латинскихъ неправильностей. Нач. Τὸ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος.—Въ № 240, л. 247 об.

67) л. 314 об. Фотія патріарха о томъ, когда Римляне отдѣлялись и проч. Нач. Ἐπὶ Γρατιανοῦ τοῦ βασιλέως.—См. № 240, л. 248 об.

68) л. 315 об. Влеммида ἐκ τῆς τῶν κατ᾽ αὐτὸν διηγήσεως α΄. Нач. Λογίων δὲ τοτηνικάδε κατὰ τὴν τῆς Βιθηνίας.—См. № 240, л. 249.

69) л. 317 об. — » — β΄. Нач. Λογίων δ᾽ ἐκ Ῥώμης.

70) л. 319 об. Ἐκ τῶν συνόδων, бывшихъ при сынѣ великаго Константина, царѣ Констанціи. Нач. Σύνοδος τοπικὴ ἐν Ῥώμῃ.

71) л. 320 об. Нила Кавасилы Ѳессалоникскаго. Κατὰ Ἰταλῶν πρόχειρον. Нач. Τῶν ἐν τῇ Θεολογίᾳ δογμάτων.—См. № 240.

72) л. 323 об. Τοῦ αὐτοῦ δεύτερον σύνταγμα, а вверху написано: Νικολάου Ἱδρούς (у Маттеи, на стр. 135, Νικολάου ἱερέως) противъ Латинянъ объ опрѣснокахъ, Ὅτι ἄρτος ἔνζυμος ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ προσεφέρετο εἰς θυσίαν, μέχρι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου. Нач. Κοινωνικὸν μὲν ζῶον ὁ ἄνθρωπος καὶ τῆς ἰδίας φύσεως ἀδιαίρετος.

73) л. 326. Ἀρχὴ τοῦ κεφαλαίου Григорія Двоеслова. Нач. Εἴωθε φανερῶς κινεῖσθαι οὐκ ὀλίγους.

74) л. 330 об. Τοῦ αὐτοῦ τρίτον σύνταγμα о постѣ Латинянъ въ субботы. Нач. Ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, φησὶν ὁ Ἀπόστολος.

75) л. 334. Василія митроп. Керкирскаго посланіе къ папѣ Римскому. Нач. Τῷ ἀξιοπροσκυνήτῳ πατρὶ πατέρων καὶ ἰσαποστόλῳ πάπα Ῥώμης.—См. № 240.

76) л. 336. Іоанна митроп. Клавдіопольскаго περὶ ἀζύμων. Нач. Ἐπειδή σοι μαθεῖν.—См. № 240, л. 239.

77) л. 340. Іоанна патр. Антіохійскааго (на полѣ написано: ἐν ἄλλοις Ἱεροσολύμων), περὶ ἀζύμων πρὸς τὸν Ἀδριανουπόλεως. Нач. Ἀναμνήσθητι τῆς πρεσβείας ἐκείνης, ὦ βέλτιστε.

78) л. 346 об. Никиты монаха и пресвитера Студійскаго Стиѳата περὶ ἀζύμων и проч. Нач. Καλὸν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ὦ πάντων ἐθνῶν σοφώτατοι Ῥωμαῖοι.—То же въ № 240 и въ № 239.

79) л. 351 об. Никиты Пафлагонца философа и Давида. Ὅτι τῇ ιγ΄ τῆς σελήνης πρὸ μιᾶς τοῦ νομικοῦ πάσχα была Тайная вечеря и не агнца вкушалъ тогда Христосъ съ учениками. Нач. Ἐζήτηται περὶ τοῦ δείπνου τοῦ Δεσποτικοῦ.—См. № 240.

80) л. 356. Евстратія митроп. Никейскаго, περὶ τοῦ μὴ δεῖν προσ-

φέρειν ἄζυμα. Λόγ: α'. Нач. Περὶ μὲν δὴ τοῦ παναγίου Πνεύματος.—Въ № 239, л. 28 об.

81) л. 364. — » — β'. Нач. Ἔδει μὲν ἀνῃρημένου καθόλου τοῦ γράμματος.—Въ № 239, л. 34 об.

82) л. 371 об. Три посланія Льва архіеп. Болгарскаго къ нѣкоему еписк. Рима, περὶ τῶν ἀζύμων καὶ σαββάτων. α'. Нач. Ἡ τοῦ Θεοῦ μεγάλη ἀγάπη. β'. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὅτι δέδωκεν ἡμῖν καιρόν. γ'. Нач. Ἀδελφοί, μὴ παιδεία γίνεσθε.—См. № 240, л. 172 об.—178.

83) л. 380. Γραφὴ Δομινίκου Βενετίας къ патр. (Петру, вѣроятно; см. ниже л. 381) Антіохійскому περὶ ἀζύμων. Далѣе этотъ Доминикъ говоритъ, что онъ τῆς Γρανδέσης καὶ Ἀκυλίας ἐκκλησίας πατριάρχης. Нач. Ἁπάσῃ ἐφέσει καὶ εὐλαβείας εὐχῇ.—См. № 240, л. 178 об.

84) л. 381. Петра патр. Антіох. Πρὸς τὸν Βενετίας ἀρχιεπίσκοπον Γρανδέσης, ἤτοι Ἀκυλίας. Нач. Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης.—См. № 240, л. 179.

85) л. 385 об. Михаила патр. Конст. Керуларія къ Петру патр. Антіох. Нач. Τὰ γράμματα τῆς μακαριότητός σου ἀνέγνω.—См. № 240, л. 182 об.

86) л. 388. Петра патр. Антіох. къ Михаилу патр. Констант. Керуларію. Нач. Ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τῷ ἁγίῳ σου.—См. № 240, л. 184 об.

87) л. 391 об. Никиты Ἰκονιαίου Σείδου противъ Латинянъ объ опрѣснокахъ и пр. λόγ. β'. Нач. Βούλομαι καὶ περὶ ἀζύμων, ὡς ὑπεσχόμην.—См. № 240, л. 221 об.

88) л. 413. Льва митроп. Россійскаго Πρεσθλάβας (изъ Переяславля) противъ Латинянъ περὶ ἀζύμων. Нач. Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἀκούσατε· λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος.—См. № 240, л. 243.

89) л. 419. Николая еп. Меѳонскаго πρὸς Λατίνους περὶ ἀζύμων. α' Нач. Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην, ὦ λατῖνε φίλε.—См. № 240.

90) л. 432 об. — » — β'. Нач. Ἀλλ' οὗτοι καὶ πάλιν ἀπέστησαν ἀφ' ἡμῶν.—См. № 240.

91) л. 439 об. Περὶ τοῦ ὅπως ἴσχυσε καθ' ἡμῶν ὁ λατῖνος. Нач. Ἀλλὰ τίνα καὶ πάλιν τὰ τινῶν διαπορήματα.—См. № 240.

92) л. 445. Безъ надписанія: α'. Нач. Δέσποτά μου, θειότατε φωστήρ, οἰκουμενικὲ πατριαρχῶν.—См. № 240.

93) л. 446 об. — » — β'. Нач. Ἐκ Σιών, φησιν, ὁ τῆς προφητείας λόγος.—См. № 240.

94) л. 452. Ѳеодора Куропалата Смирнскаго противъ Латинянъ объ исхожденіи Св. Духа (20 главъ). Нач. Πρὸς τοὺς ἐκ Ῥώμης.—См. № 240.

95) л. 461. Ἀγγέλου Γρηγορίου противъ Латинянъ о таинствѣ Причащенія, объ опрѣснокахъ. Нач. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ

οὐρανοῦ. Здѣсь выписки изъ твореній Никифора Каллиста Ксанѳопула, Іоанна Злат., Іоан. Дамаскина, Никиты монаха и пресвитера Студійскаго.

96) л. 471. Надпись вверху другимъ почеркомъ: Τὸ σύγγραμμα τοῦτο δοκεῖ Ἐφέσου μητροπολίτου τινός, οὐ τοῦ Μάρκου, ἐκεῖνος γὰρ ἦν ἐπὶ τῶν ὑστάτων Παλαιολόγων βασιλέων, οὗτος δὲ ἦν ἐπὶ τοῦ Λασκάρεος, πολλῶν ἐτῶν... πρότερον. Безъ надписанія. Нач. Τοῖς ἐν τῷ συνοδικῷ ἐγκειμένοις ἀναθεματισμοῖς ὁ γενναῖος...... δέσποτά μου βασιλεῦ Ῥωμαίων Λάσκαρι Κομνηνέ.—Эта статья издана, съ русскимъ переводомъ, Заиконоспасскимъ архим. Арсеніемъ, въ Чтеніяхъ Общ. Люб. Дух. Просв. за 1892 г. Въ предисловіи, въ книгѣ за мартъ и апрѣль, рукопись означена неправильно номеромъ 365, вмѣсто—№ 368, а по сему описан.—№ 240, л. 2—19.

97) л. 484 об. Διαθήκη Марка Ефесскаго. Нач. Βούλομαι πλατύτερον τὴν ἐμὴν γνώμην εἰπεῖν.—См. № 242, л. 117 об.

98) л. 485. Πρὸς τὸν ἄρχοντα Σχολάριον. Нач. Εἰσί τινες ὕλαι παρὰ τοῖς φιλοσόφοις.

99) л. 485 об. Ἀπόκρισις τοῦ ἄρχοντος τοῦ Σχολαρίου. Нач. Ἐγώ, δέσποτά μου ἅγιε, πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ.

100) л. 487. Λατίνων κεφ. 42—49 и λύσεις на эти главы св. Нила архіеписк. Ѳессалоникскаго.—См. №№ 241, 252 и др.

101) л. 491 об. Ἔκθεσις πίστεως, гдѣ 8-й членъ читается, на л. 492, Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.; далѣе выписки изъ Дѣяній соборныхъ и посланія папы Іоанна къ патр. Конст. Фотію (л. 494 об.).—См. № 241, л. 346 об.

102) л. 495. об. Περὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, ἥτις ἀποκατέστησε Φώτιον πατριάρχην εἰς θρόνον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διέλυσε τὰ σκάνδαλα τῶν δύο ἐκκλησιῶν. Нач. Ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ Βέκκου, οὗ ἀρχή· Ἐπεὶ γὰρ παρῆλθε μὲν τῶν ὧδε Νικόλαος, ἀπῆλθε δὲ... Ἀδριανός.—Всего 6 дѣяній собора.—См. № 241, л. 1 и № 252, л. 236.

103) л. 511. Максима Маргунія, τοῦ Κρητός, епископа Κυθήρων, объ исхожденіи Св. Духа, двѣ книги, къ прежнимъ тремъ, τῷ θεοσεβεστάτῳ Ἰωάννῃ Πέτρῳ βοηβόδᾳ πάσης Οὐγροβλαχίας. Нач. Τὸ τῆς θεολογίας μέγα μυστήριον. См. № 244, л. 29—79 об. то же.

На л. 511 об. помѣчено «ἐκ μονῆς Χρυσοπηγῆς τοῦ Γαλατᾶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Θαργηλιῶνος, ἔτους ͵αφπδ' (1584). 8 главъ въ первой и 4 главы во второй книгѣ.

На л. 512. Προοίμιον. Нач. Ἦν μὲν ἂν πᾶσιν.—То же въ № 244, л. 33.

104) л. 526. Συμβουλευτικὸς περὶ ὁμονοίας πρὸς Ῥωμαίους καὶ Λατίνους Βαρλαὰμ μοναχοῦ. Нач. Ὅτι μὲν πάντες οἱ ἀπὸ Χριστοῦ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντες.

105) л. 533. Льва архіеп. Болгарскаго и протосинкелла къ нѣкоему епископу Римскому. Περὶ τῶν ἀζύμων καὶ σαββάτων 1-е посланіе.—То же выше, на л. 371 об.

106) л. 534 об. Λατίνων ἐνστάσεις καὶ Ῥωμαίων λύσεις. Нач. Ἔνστασις Λατιν· Ὁ πάπας Πέτρου τοῦ Ἀποστόλου διάδοχος, καὶ ἔστι καὶ ὀνομάζεται.

107) л. 535 об. Германа патріарха Констант. посланіе къ папѣ Григорію. Нач. Ὦ Κύριε, σῶσον δή, ὦ Κύριε.

108) л. 538. Посланіе Григорія папы отвѣтное. Нач. Ὡς ἐγγὺς τὸ μαρτύριον τῆς ἀληθείας.

109) л. 539 об. Θеодоритъ къ Флавіану еписк. Конст. Нач. Πολλὰς μὲν ἐν τῷ παρόντι καιρῷ τὰ πάντα.

110) л. 542. Германа патріарха исповѣданіе вѣры предъ монахами обители св. крестителя Іоанна, εὐλογημένης Πέτρας, ὅτε οὐκ ἐπείθετο τοῖς δόγμασι τῶν λατίνων. Нач. Πατέρες μου ἅγιοι καὶ κατὰ Κύριον τέκνα καὶ ἀδελφοί.

111) л. 544 об. Геннадія Схоларія. Εὕρηνται ἐν Καλλιπόλει μετὰ τὴν ἅλωσιν. α'. Нач. Τίς δώσει μοι πτέρυγας, ὡσεὶ περιστερᾶς.

Л. 548. Διεδόθη τὸ παρὸν εἰς ὅλην τὴν πόλιν πρὸ ἓξ μηνῶν τῆς ἁλώσεως, ἐν κθ' τοῦ Μαίου. β'. Нач. Τῇ κζ' τοῦ Νοεμβρίου τελευταῖον, Γεννάδιος, ὁ ἁμαρτωλός... τοῖς πολίταις Κωνσταντινουπόλεως ἅπασιν ἱερωμένοις τε καὶ κοσμικοῖς. γ'. л. 549 об. Τοῦτο προσηλώθη τῇ θύρᾳ τοῦ δοματίου, ἀπὸ τῆς πρώτης Νοεμβρίου, μετὰ τὸ ἐλθεῖν τὸν καρδινάλιον. Нач. Ὦ πτωχοὶ πολῖται· ὅλα ἐχάσατε.

112) л. 552 об. Марка митроп. Ефесскаго Евгеника. Нач. Ἐγὼ διὰ τὴν ὑποταγὴν καὶ τὴν χρείαν.

113) л. 554 об. Его же. Исповѣданіе. православ. вѣры. Нач. Ἐγὼ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι.—См. № 242, л. 60 об. и л. 76 об. Восьмой членъ: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.

114) л. 556 об. Его же. Μετάνοια. Нач. Ἐγὼ κατὰ τὰς διδασκαλίας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐκ προγόνων.

115) л. 558 об. Его же. Посланіе ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς τῆς γῆς καὶ νήσων. Нач. Οἱ τὴν κακὴν ἡμᾶς αἰχμαλωσίαν.—См. № 242, л. 71.

116) л. 561. Его же. Συλλογιστικὰ κεφάλαια πρὸς Λατίνους. Нач. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον.—См. № 249, л. 222.

117) л. 568. Κεφάλαια ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων объ исхожд. Св. Духа: Діонисія Ареопаг., Григорія Богослова, Кирилла, Василія Вел., Іустина муч., Андрея Критскаго, Павлина еп. Θессаловикскаго (л. 569), Іоанна Златоустаго, Варлаама, св. Аθанасія, Григорія Чудотворца, Анастасія Антіох., Григорія Нисскаго.

118) л. 576 об. Ἀκεφάλαια. Ἐρώτησις. Εἰ μία φύσις ἐστὶ τῆς ἁγίας Τριάδος· ὁρᾶται δὲ αὐτὴ ἡ φύσις.

119) л. 577 об. Георгія Схоларія. Μονῳδία ἀνεγνώσθη ἐπὶ τῷ λειψάνῳ ἁγίου Μάρκου ἀρχιεπ. Ἐφέσου ἐν τῷ ναῷ. Нач. Φεῦ νῦν, ὦ παρόντες.—См. № 245, л. 268 об.

120) л. 581. Марка Ефесскаго митроп. Κεφάλαια συλλογιστικὰ πρὸς Λατίνους. Нач. 1-й главы: Ἐρώμεθα τοὺς Λατίνους. Всего 38 главъ.

121) л. 592 об. Καὶ ταῦτα πρὸς τοῖς προφθάσασιν ἐπιχειρήμασι τοῦ Ἐφέσου. Нач. Τὸ τῆς θεότητος αἴτιον ὡς αὐτοὶ φαῖεν λατῖνοι.

122) л. 595. Марка Евгеника πρὸς Λατίνους ἀπόκρισις α΄. Нач. Ἐπειδὴ μετὰ ἀγάπης.

123) л. 600 об. — » — β΄. Нач. Πολλῆς μὲν ὡς ἀληθῶς.

124) л. 613 об. — » — γ΄. Нач. Ἐπειδὴ σαφέστερον ἡμᾶς.

125) л. 618 об. Его же. Ὅτι οὐ μόνον ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν δεσποτικῶν ῥημάτων ἁγιάζονται τὰ θεῖα δῶρα, ἀλλ' ἐκ τῆς μετὰ ταῦτα εὐχῆς καὶ εὐλογίας τοῦ ἱερέως. Нач. Ἡμεῖς ἐκ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων.

126) л. 622—635. Его же. Συλλογὴ χρήσεων γραφικῶν объ исхожденіи Св. Духа отъ одного только Отца, δοθεῖσα τῷ αὐτοκράτορι Παλαιολόγῳ. Нач. Ἐπειδὴ μετὰ τῆς τοῦ κόσμου. Это наиболѣе полный сборникъ сочиненій противъ Латинянъ; письмо разнообразно, по тетрадямъ.

251. ($\frac{266}{CCLIII}$) **Сборникъ большею частію полемическаго содержанія противъ Латинянъ.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 430 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_4$ в.). Переплетъ досчатый въ черной кожѣ. Ἀρσένιϊ Δι. Διονυσίου.

1) л. 1. Св. Кирилла архіеп. Александрійскаго о св. Единосущной Троицѣ. Нач. Οὐκ ἐπὶ μικροὺς ἡμᾶς ἀγῶνας ἐπείγεσθαι δὴ ὁ σὸς ἀναπείθει λόγος, ὦ φιλοπονώτατε ἀδελφὲ Νεμέσιε.

На л. 3—7 указатель содержанія 20 главъ этой книги.

Л. 7 об. Начало первой главы Περὶ ἀγεννήτου καὶ γεννητοῦ. Εἰ διερωτῷν ἡμᾶς ἐπιχειροῖεν ἀρειανοί, ἓν τὸ ἀγέννητον.

Л. 254. Πίναξ 20 словъ объ исхожденіи Св. Духа противъ Латинянъ Варлаама монаха и философа, родомъ грека изъ Калабріи.

2) л. 256. Λόγ. α΄. Нач. Τῇ τῶν θείων ἀποστόλων καὶ τῶν τούτους διαδεξαμένων.

3) л. 270. — » — β΄. Нач. Εἰ μὲν κριτήν τινα ἀμφότεροι εἴχομεν.

4) л. 277 об. — » — γ΄. Нач. Ἑπομένως δὲ τούτοις καὶ περὶ τῶν προσωπικῶν.

5) л. 298. — » — δ΄. Ἴσως, ὦ ἄνδρες Λατῖνοι, ὑπολαμβάνοντες.

6) л. 313 об. — » — ε΄. Ὅταν εἰς λόγους ἀλλήλοις ἐρχώμεθα.

7) л. 328 об. — » — ς΄. Ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ.

8) л. 341. — » — ζ΄. Ὅτι μὲν οὖν ὑποκείμενον ἐκ μόνης τῆς πρώτης.

9) л. 344. — » — η΄. 1) Δόγμα ὑπὸ πρέσβεων πάπα. Нач. Ὁ Πατὴρ καὶ Υἱός. 2) Ἀνασκευὴ Варлаама.

10) л. 347 об. — » — θ'. Διάλογος Латинянина и Грека. Нач. Τεθέασαι τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔναγχος τῷ τε πατριάρχῃ λεγάτος (т. е. архіеп. Николай) περὶ Πνεύματος.

11) л. 353 об. — » — ι'. Къ архіеп. Николаю, легату папскому, о папѣ. Нач. Μὴ τοῦτο οἷον, σεβάσμιε πάτερ.

12) л. 359. — » — ια'. Κατὰ Θωμᾶ. Нач. Θωμᾶς μὲν οὐδένα.—Въ № 250, л. 253.

13) л. 360. — » — ιβ'. Οἱ περὶ τὸν Θωμᾶν.

14) л. 362 об. Πρὸς τοὺς πρέσβεις. Λόγ. α'. Нач. Ὃ μάλιστα τῶν ὑμετέρων θαυμάζω.

15) л. 363 об. Λόγ. β'. Πᾶς ὀρθῶς ἔχων συλλογισμός.

16) л. 372 об. Λόγ. γ'. Нач. Ἐκεῖνο δὲ πάντως οὐκ ἀγνοούμενον.

17) л. 377. Ἀπάντησις πρὸς τὰ ἐπιχειρήματα, ἃ πρὸς αὐτὸν εἶπεν ἀρχιεπίσκ. Βοσπόρου, объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Φῄς, ὅτι Πατρὸς καὶ Υἱοῦ θέλημα ἕν.

18) л. 381 об. Нач. Ἐπειδὴ τὸ ἁπλοῦν καὶ ἀπερίεργον.

19) л. 386 об. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἡ ὑμετέρα ὑπόθεσις.—То же въ № 250.

20) л. 402 об. Нач. Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγώνων.

21) л. 416. Къ архіеписк. Николаю (легату) о власти папской Нач. Φῄς, ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸν πάπαν μὴ ὀρθόδοξον εἶναι.—То же въ № 243, л. 2; а прочія слова см. въ №№ 249 и 250.

22) л. 423 об. Нила Кавасилы архіепископа Θессалоникск. противъ Латинянъ. Нач. Τῶν ἐν τῇ Θεολογίᾳ δογμάτων, τὰ μὲν εἰσι ῥητῶς κείμενα ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ.

252. ($\frac{337}{\text{CCCXXIV}}$) **Сборникъ полемическій противъ Латинянъ.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 298 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Μονῆς τοῦ Βροντησίου. Письмо сходно съ №№ 244 и 245.

Л. 1. Πίναξ главъ сей книги.

1) л. 2. Николая Кавасилы. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. λόγ. α'. Ὅτι διὰ τῶν θείων συνίσταται μυστηρίων τοῦ Βαπτίσματος, τοῦ Μύρου καὶ τῆς ἱερᾶς Κοινωνίας. Нач. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ φύεται.

2) л. 8. — » — β'. Τίνα συντέλειαν παρέχει Βάπτισμα. Нач. Τὸ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τὴν ἱερὰν ζωήν.

3) л. 20. — » — γ'. Τίνα συντέλειαν παρέχει τὸ θεῖον Μῦρον. Нач. Οὕτω δὲ πνευματικῶς συστάντας.

4) л. 23. — » — δ'. Τίνα συντέλειαν δίδωσιν ἡ ἱερὰ Κοινωνία. Нач. Μετὰ δὲ τὸ Μῦρον, ἐπὶ τὴν τράπεζαν εἶμεν.

5) л. 35. — » — ε'. Τίνα συντέλειαν παρέχει καθιέρωσις τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου. Нач. Τῶν μὲν ἱερῶν μυστηρίων.

6) л. 37 об. — » — ς'. Нач. Ἃ μὲν οὖν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς εἰς αὐτόν.

Л. 43. Περὶ τῶν μακαρισμῶν.

7) л. 49. Его же слово на Рождество Богородицы.

8) л. 56 об. — » — на Благовѣщеніе.

9) л. 61. — » — на Вознесеніе Господне.

10) л. 64. — » — α' Σημασία εἰς τὴν ὅρασιν τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ.

11) л. 68. — » — β' Σημασία.

12) л. 71 об. Λόγος κατὰ τοκιζόντων.

13) л. 75 об. Ἐγκώμιον св. великомученику Димитрію.

14) л. 90 об. Ἐπιστολὴ Нила Кавасилы къ Николаю Кавасилѣ.

15) л. 91. Ἐγκώμιον преп. Θеодорѣ Θессалоникской.

16) л. 95. Ἐπιστολὴ τοῦ Κυδώνων (Димитрія). Всѣ эти статьи находятся въ № 213, л. 60—121 и см. № 236, л. 78.

17) л. 96. Κεφάλαια Λατίνων μθ' (49), ἐξ ὧν οἴονται δεικνύναι, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον. Κεφ. α'. Нач. Πρῶτον μὲν ἀρχαία τίς ἐστι δόξα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.—См. № 241, л. 161.

18) л. 104 об. Св. Нила Кавасилы архіеп. Θессалоникскаго πρὸς τὸ συμπέρασμα, ἢ περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, λόγος α'. Нач. Καὶ ταῦτα μὲν ἡ τῶν λατίνων ἐκκλησία.

19) л. 111 об. — » — β'. Нач. Ὅτι δὲ καὶ ἡ τῶν ἀποστόλων παράδοσις.

20) л. 124. — » — γ'. Нач. Ἔτι γε μὴν καὶ ἐκ τῶν ἀποφάσεων.— Эти слова въ № 241, л. 66—106.

21) л. 128 об. — » — δ'. Нач. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἁγίας οἰκουμ. συνόδου.

22) л. 138 об. — » — ε'. Нач. Καὶ μὴν καὶ ἐκ τῆς ἁγ. οἰκουμ. ς' συνόδου.

23) л. 146. Его же. Λύσεις τῶν προτάσεων λατίνων. Нач. α'. κεφ. Πάντα μᾶλλον, ἢ τὰ τοιαῦτα γένοιτ' ἂν ἀληθῆ. Всего μθ' (49) συλλογισμῶν Λατίνων и μθ' λύσεων св. Нила.—Въ № 241, на л. 161—347.

24) л. 232. Ἔκθεσις πίστεως 1-го Никейскаго и Константиноп. Всел. Соборовъ. На л. 232 об. 8-й членъ читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.

25) л. 236. Περὶ ἁγίας οἰκουμενικῆς συνόδου, ἥτις ἀποκατέστησε Φώτιον πατριάρχην εἰς θρόνον Κωνστ., καὶ διέλυσε τὰ σκάνδαλα τῶν δύο ἐκκλησιῶν. Ἀπὸ τοῦ λόγου Βέκκου, οὗ ἡ ἀρχή.—То же въ № 241, л. 1 и № 250 и далѣе: Ἐπεὶ γὰρ παρῆλθε μὲν τῶν ὧδε Νικόλαος.

26) л. 245. Ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς Φωτίου πατριάρχου· α') πρὸς Μαρῖνον ἐπίσκ. Καστέλλες, β') Πρὸς Γαυδέριχον Βιτέρνας ἐπίσκοπον, γ') Πρὸς Ζαχαρίαν ἐπίσκοπον.

27) л. 246. Іоанна папы посланіе къ Фотію патріарху.—То же въ №№ 241 и 250.

На полѣ замѣтка, изъ которой видно, что это посланіе найдено въ Святогорской обители Ватопедской и проч.

28) л. 252. Неизвѣстнаго. Ἃ δεῖ τὸν ἀρχιερέα ἐξ ἀνάγκης ἐπίστασθαι καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκειν. Нач. Τὸν ἀρχιερέα μέσον ἑστηκότα Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

29) л. 255. Ἐκ τῶν πράξεων τῆς οἰκουμενικῆς η' συνόδου. Нач. Βασιλεύοντες οἱ εὐσεβέστατοι βασιλεῖς Βασίλειος, Λέων καὶ Ἀλέξανδρος.

30) л. 260. Διάλεξις православнаго Θеофана съ Θеотимомъ, обратившимся отъ ереси Варлаамитовъ. Нач. Ἐπεσκέψω.—Въ №№ 212 и 238 это приписывается Григорію Паламѣ.

31) л. 276. Никифора монаха Григораса Διήγησις περὶ τῆς διαλέξεως πρὸς Παλαμᾶν, въ присутствіи императ. Іоанна Палеолога. Εἰσάγεται διήγησις, ὡς ἐξ ἑτέρου προσώπου. Нач. Ἀλλ' ὦ φίλε Ἀγαθόνικε, σύ μοι πάντως μάλιστα.—То же въ № 238, л. 43 об.

32) л. 293 об. Φακρασῆ, τοῦ πρωτοστράτορος, ἐπίτομος διήγησις γεγονότος ἐπὶ τοῦ Παλατίου, въ присутствіи царя, διαλέξεως Григорія Θессалоникскаго Паламы съ философ. Григорасомъ. Нач. Ὁρισθεὶς παρὰ τοῦ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου.—Въ № 249, л. 146 и № 238, л. 94 об.

33) л. 297 об. Констанція іером. Агіорита. Περὶ τῆς τοῦ Γρηγορᾶ ψευδογραφίας καὶ δυσσεβίας. Λόγ. α'. Нач. Μεταλαχεῖν ἀθλίως τὸν Γρηγορᾶν, τῶν τοῦ Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου κακοδόξων.—То же въ № 238, л. 108 об.

На л. 306 приписка: «ζήτει ἐν ἄλλῳ καὶ ἕτερον λόγον εἰς τὴν αὐτὴν πραγματείαν.»

253. ($\frac{421}{CCCXCV}$) **Сборникъ полемич. противъ Латинянъ.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 310 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.).

На л. 1. Πίναξ, на л. 2 оканчивается τμῆμα α' Георгія (послѣ Геннадія патр. Констант.) Схоларія, объ исхожденіи Св. Духа, противъ Латинянъ.

1) л. 3. Его же τμῆμα β'. Нач. Ἐπειδὴ οἱ φρονοῦντες.

2) л. 97. Τμῆμα γ'.

3) л. 119. Τμῆμα δ'. Нач. Δι' ὧν τοίνυν. Эти статьи въ № 243, на л. 19—78.

4) л. 165 об. Его же. Πρὸς τὸν βασιλέα Τραπεζοῦντος. Нач. Κράτιστε, εὐσεβέστατε, ὑψηλότατε βασιλεῦ, δέσποτά μου, ἅγιε.

5) л. 167 об. Его же. Св. Духу δογματικὸν ἰδιόμελος. Нач. Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ ἐκ Πατρὸς δι' Υἱοῦ ἐκπορευόμενον.

6) л. 168. Его же. Διάλογος. Νεόφρων, ἢ ἀερομυθία. Τὰ πρόσωπα Νεόφρων—патріархъ Григорій и Παλαίτιμος, ὁ ποιητὴς διαλόγου. Нач. Βούλει διαλεχθῶμεν ἐφ' οἷς πρὸς ἀλλήλους περὶ τοῦ θείου.

7) л. 188. Его же (Георгія Схоларія). Πρὸς τὸν βασιλέα κυρ. Ἰωάννην, ἐρωτήσαντα περὶ τῆς ῥήσεως Θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ, ἀφ' ἧς οἱ ματαιόφρονες ἀκυνδινισταὶ θορυβοῦσιν· ἔτι δὲ καὶ περὶ ὧν οἱ αὐτοὶ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος σοφίζονται. Нач. Χάρις πολλή σοι τῆς εἰς ἡμᾶς εὐνοίας.

8) л. 213. Ἔλεγχος πλάνης λατίνων θύτου Ματθαίου μονοτρόπου. Нач. Ἄρτι μὲν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία.—Въ № 249, л. 274 и № 250, л. 287.

9) л. 270. Андроника Дука τοῦ Σγούρου противъ Латинянъ. Нач. Κράτιστε βασιλεῦ, πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον.

10) л. 299—310. Περὶ τῶν Ἀρμενίων αἱρέσεως. Нач. Οἱ γοῦν Ἀρμένιοι τὴν Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν ἄλλων μονοφυσιτῶν κακοδοξίαν εἰσεδεξάμενοι.

254. ($\frac{422}{\text{CCCXCVI}}$) **Сборникъ сочиненій противъ Латинянъ.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 160 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.), листы по краямъ внизу ветхи. Ἐκ τῶν Χρυσάνθου Ἱεροσολυμίου βίβλων. (л. 1).

1) л. 1. Безъ надписанія о Св. Духѣ. Нач. Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω, φιλότης, εἴτις ἄγροικος ὢν. Въ концѣ, на л. 35, обращеніе къ нѣкоему Димитрію: Ταῦτά σοι, ὦ φίλε Δημήτριε, ἐσχεδίασαι πρὸς τὰ προστεθέντα.—Въ № 249, л. 235 об. это слово приписывается Григорію патріарху.

2) л. 35 об. Ἐκλογαὶ о св. Троицѣ изъ Свящ. писанія и св. отецъ. Нач. Ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῖν,

3) л. 74 об. Τὰ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας παρὰ τοῦ μοναχοῦ Προχόρου τοῦ Κυδώνου προσφερόμενα. Нач. Ὅτι ἡ γέννησις, ἐνέργεια. Всего 14 главъ.

4) л. 77. Τὰ γραφέντα τῶν ἁγίων ῥητά, противъ Прохора Кидонскаго, императ. Константинопольскаго Іоанна Кантакузена. Нач. Ὅλως μὲν οὐκ ἔδει, ὦ οὗτος.—См. № 233, л. 21.

5) л. 118—160. Димитрія Хрисолора противъ Латинянъ λόγος συνοπτικός, заимств. изъ книги Нила Θессалоникскаго, въ которой λύσεις на 49 κεφ. Латинскихъ.—То же въ № 243, л. 95.

255. (491) **Нила архіеп. Θессалоникскаго творенія противъ Латинянъ.** Бумажн., **XVIII,** 4, листовъ 347 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.), въ бумажномъ переплетѣ.

1) л. 1—226. Λύσεις τῶν προτάσεων μθ' (49) Λατίνων, ἐξ ὧν συνάξειν οἴονται, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι. Λατίν. κεφ. α'.

Нач. Πρῶτον μὲν ἀρχαία. Λύσεις τῶν προειρημένων св. Нила. Нач. α'. Πάντα μᾶλλον.—То же въ №№ 241 и 252.

2) л. 227 об.—347. Св. Нила Πρὸς τὸ συμπέρασμα, ἢ περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος 5 словъ тѣ же, какія въ № 252, на л. 104 об.—145.

Въ началѣ рукописи на 1 листѣ внѣ счета написано по славянски: «Въ ҂зрн лѣте деврала въ ні бысть преславное чюдо, егоже вѣрным молчати не возможно, еже убо во обители чтных инокинь, двческаго общежителства во цркви прчтыа бцы честнаго еа рождества, в нощи в субботу на воскресенье сырные недели, кожеса сама о себѣ огнем небесным свѣща пред свтым еа бгородичным образом, сие же слышавше вѣрнін со тщанием текоша видѣти преславнаго чюдеси, молебнаа совершающи, и благодарственные пѣсни радостно поюще к пречистой его бгомтере, егда же бысть трети час дни недѣлнаго, тогда убо зѣлну належащу вѣтру во двери црковныа дохнувшу, и абие свѣщу самовозженную поглси, вѣ во велика ношашеса вура, от сего убо вознепщевати ми показатиса яко в малѣ цртвовавшему свѣтеаса благодати мимо идетъ. А сие бысть в црство цра Василіа Івановича Шуйского.» Почеркъ XVII вѣка.

Кромѣ того на лоскуткѣ, приклеенномъ на оборотѣ верхней доски къ корешку полууставомъ написано: «пожалова переплес в черную кожу без досокъ. аврѣз зеленой»,—но это желаніе писавшаго и до сего времени не исполнено.

256. ($\frac{328}{\text{CCCXV}}$) **Мелетія Пигаса патріарха Александрійскаго сочиненія.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 396 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.), въ старинномъ кожаномъ переплетѣ, на верхней доскѣ коего, на приклеенной бумажкѣ, написано; «҂зсп в марте мце сію кнгу греческую прислалъ к великим гдрем стѣйшій Іерамлскій Досидей патріархъ: в ней тѣа листъ. Аже начало: Предобраа убо вода, оный рече. Сіа кнга есть Мелетіева пига бывшаго Александрійскаго патріарха: ѕе. 632».

На л. 1—10. Πίναξ главъ сей книги.

На л. 10 об. Ἐπίγραμμα εἰς τὸ ἐγχειρίδιον изъ 8 стиховъ. Нач. Οἷς πόθος ἀργαλέης.

1) л. 11—193. Мелетія Пиги «ἐγχειρίδιον. Первая книга, начинается посланіемъ къ Іереміи патр. Констант. Нач. Ἄριστον μὲν ὕδωρ ἐκεῖνος ἔφη. Внизу на л. 11 означенъ годъ написанія сего посланія: ͵αχπγ' (1683), вѣроятно, по ошибкѣ писца, вмѣсто 1583 г.; ибо Мелетій Пига и патріархъ Іеремія II жили въ XVI вѣкѣ.

Содержаніе книги: о вѣрѣ, добрыхъ дѣлахъ и благодати.

Листы 194—196 бѣлые.

2) л. 198. Сильвестру патріарху Александрійскому (1566—1590)

отъ Мелетія Пигаса посланіе, писанное въ Египтѣ ͵αφπε (1585 г.)[133]. Нач. Χαλεπανεῖς μοῦ τῇ παῤῥησίᾳ, δέσποτα καὶ πάτερ.

3) л. 198—274. Безъ надписанія. Нач. Ἀντὶ μεγίστων εὐεργετημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω. Сочиненіе направлено противъ главенства Римскаго папы.

На л. 274 запись писца: Ἐν Ἀθήναις ἔτει σωτηρίῳ ͵αχξα΄. Ἐκ τῶν ἰδίων συγγραμμάτων τοῦ συγγεγραφότος ταυτὶ Μελετίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

Листы 275 и 276 бѣлые.

4) л. 277. Τοῖς ἐντευξομένοις παρὰ Χριστοῦ Θεοῦ Σωτῆρος εὐημέριαν. Нач. Τὸν περὶ τῶν ἀχράντων μυστηρίων πρὸς τοὺς ἀντιφερομένους.

5) л. 277 об.—317. Къ Едуарду. Нач. Πολλάκις διετέλεσα δυστάζων, λαμπρώτατε Ἐδούαρδε, ταῖς πραγματείαις ἐκείναις.

На л. 317 запись: Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ κελλίου τῆς ἡμετέρας παροικίας, ἐπὶ ἔτει ͵ζρί (7110=1602 г). Ἰουλίου λ΄.

6) л. 317—333. Гавріилу Филадельфійскому посланіе. Нач. Οὔτ᾽ ἀχαριστίας εὖ μὴ δράσαντες, οὔτ᾽ ἀμνημοσύνης.

На л. 333 об. приписано: Ἔτει κοσμογενείῳ ͵ζργ΄, σωτηρίῳ ͵αφϘδ΄, ἐν Ἀλεξάνδρου.

Листы 334—339 бѣлые.

7) л. 340—357. Его же, Мелетія патр. Александр. στοιχειώσεις, διονυσίοις. Нач. Αἰτεῖτε, σὺ μὲν ἀπιών, σὺ δ᾽ ἀπιόντα με φιλίας.

На л. 357 запись писца: Ἀθήνησι ͵αχξα΄, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, ἀπὸ τῶν ἰδίων συγγραμμάτων τοῦ μακαριωτάτου Ἀλεξανδρείας κυρίου Μελετίου.

Листы 358—360 бѣлые.

8) л. 361. Іеремiи патр. Константинопольскому Μελέτιος ἱερομόναχος ὑπακοήν. Нач. Πολλὰ πάλαι συγγράψαντας ἔγνωμεν. Писано ἐν ἔτει σωτηρίῳ ͵αφπζ΄.

9) л. 361 об. Τοῖς ἐντευξομένοις. Нач. Μελέτιος μέγας ὢν ἀρχιμανδρίτης καὶ πρωτοσύγκελλος Ἀλεξανδρείας.

10) л. 362—396. Мелетія великаго протосинкелла и архимандрита Александрійскаго Διάλογος «Χριστιανὸς ὀρθόδοξος»,—въ немъ τὰ πρόσωπα· ξένος καὶ παῖς.

На л. 396 об. запись такая же, какая на л. 357.

---

[133]) Въ опис. проф. Маттеи, изд. 1805 г., на стр. 206 и 207, неправильно написано: «Eiusdem (Мелетія) epistola ad Silvestrum papam Romae: scripta anno 1585. Hic ergo error est in numeris. Но здѣсь ошибки нѣтъ; ибо посланіе сіе писано къ Сильвестру папѣ и патріарху Александрійскому, которому Мелетій съ 1590 года былъ преемникомъ, а не къ Сильвестру папѣ Римскому.

257. ($\frac{164}{CLXV}$) **Сборникъ догматико-полемическаго содержанія.** Бум., **XV**, въ 2 столбца, листовъ 408 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_4$ в.).

1) Начала нѣтъ. Первыя слова на 1 листѣ.... λόφας ἀποῤῥήτ. ἐκείνῳ.

2) л. 37. Προθεωρία τοῦ λόγου εἰς τοὺς ἁγίους Πάντας. Нач. Τῷ παρόντι λόγῳ σκοπός ἐστιν, οὐ τὸ τοὺς ἁγίους ἁπλῶς ἐγκωμιάσαι.

Л. 37 об. Τοῦ αὐτοῦ [134]) εἰς τοὺς ἁγίους πάντας· Ἐν ᾧ καὶ τῆς περὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας ἐπιτομή. Нач. Καὶ τὸ λόγοις μὲν ἄλλως τὰ τῶν ἁγίων ἑκάστου διεξιέναι.

3) л. 71 об. Βίος καὶ μαρτύριον преподобномученицы Февроніи. Нач. Τυραννικόν τι καὶ βίαιον ἔρως, καὶ τοῖς ὑπὲρ δύναμιν.

4) л. 97. — » — Εἰς τὴν ἁγίαν ὁσιομάρτυρα Ἀνυσίαν τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ. Нач. Οὐδὲν ἀρετῆς τιμιώτατον· οὐδέν τι λυσιτελέστερον.

5) л. 109. — » — Εἰς τὸν ἱερομάρτυρα Φωκᾶν. Нач. Εἰ δὲ καὶ τοὺς λαμπροὺς ἐκείνους μαθητὰς καὶ ὑπηρέτας τοῦ λόγου.

6) л. 122 об. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Σάβα τοῦ Νέου, τοῦ ἐν ἁγίῳ ὄρει τῷ Ἄθω [135]). Нач. Σάβας ὁ θαυμάσιος, ὑπόθεσις ἀγώνων τῷ λόγῳ πρόκειται σήμερον.

Л. 246 об. Выписки изъ исторіи Θеодорита. Нач. Ὁ ἅγιος Ἀβραάμης. Также выписки изъ Лавсаика Палладіева, изъ Патерика, или Парадиса и ἠθικῶν Іоанна Златоустаго.

7) л. 249. Λόγος εἰς τὸν ὅσιον Ὀνούφριον. Нач. Τοῖς τῶν ἀνδρῶν ἀρίστοις τε καὶ σπουδαίοις.

8) л. 273. Προθεωρία τοῦ λόγου, ниже писаннаго. Нач. Ἁπλοῦν μὲν εἶναι καὶ μονοειδῆ τινα τὸν ἀληθῆ λόγον.

Л. 274. Λόγοι δογματικοὶ πρός τε τὸν Ἀκίνδυνον καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ συγγραφέντες διὰ τοῦ Ἡρακλείας κυρίου Φιλοθέου. Περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβορίῳ δεσποτικοῦ φωτός· καὶ περὶ θείας ἐνεργείας, πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας, ἀπολογητικός α'. Нач. Καὶ πάλαι μὲν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος.—Въ № 236, л. 44 об.

9) л. 311 об. Τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείας (т. е. митроп. Ираклійскаго Филоθея). Περὶ θεότητος, καὶ θείου φωτός, καὶ πνευματικῶν ὁράσεων καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν τελείων προσευχῆς, πρὸς τοὺς αὐτοὺς (Акиндинистамъ) ἀπολογητικὸς β'. Нач. Περὶ μὲν δὴ τούτων ἱκανῶς ἔχειν οἶμαι.

10) л. 335 об. Τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου. Τὰ κεφάλαια τῆς αἱρέσεως Ἀκινδύνου καὶ Βαρλαὰμ καὶ τῶν ὁμοφρόνων ἐκείνοις. Κεφ. α'. Нач. Λέγουσιν ἐναντιούμενοι τῇ θείᾳ γραφῇ.

---

[134]) Это же слово, также безъ начала, въ № 431, на лл. 68—104, приписывается Филоθею патр. Констант.

[135]) Въ полномъ мѣсяцесловѣ арх. Сергія нѣтъ свѣдѣній о преп. Саввѣ новомъ на Аθонѣ.

На лл. 336 об.—350. Ἔλεγχος τῆς κακοδοξίας Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου. Всего 14 главъ.

11) л. 351. Его же Ὁμολογία τῆς ὀρθοδόξου πίστεως.

На л. 351 об. 8 членъ символа вѣры читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и т. д.

12) л. 363. Его же. Ὁμιλία εἰς τὴν ἁγίαν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου. Нач. Ἡ τῆς πάντων δεσποίνης καὶ Θεομήτορος ἐπιστᾶσα παγκόσμιος ἑορτή. На полѣ σχόλιον τοῦ γραφέως. Нач. Ἰστέον, ὅτι ὁ περὶ τῆς θείας μεταμορφώσεως οὑτοσὶ λόγος εἰς ὁμιλίαν ἐξεδόθη τοῖς ἡμετέροις μοναχοῖς и т. д.

13) л. 386 об.—408. Ὁμιλία εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Παναγίας Θεοτόκου. Нач. Ἥκω τήμερον, ὦ φίλοι, κατὰ δύναμιν ἀποδώσων τὸ χρέος τῇ κοινῇ δεσποίνῃ καὶ Θεομήτορι.

Листы нѣкоторые по краямъ оклеены.

Статьи 1—7 сей книги иными приписываются также Филоѳею митрополиту Ираклійскому, а послѣ патріарху Константинопольскому, жившему въ XIV вѣкѣ.

258. ($\frac{412}{\text{I. II, VIII, in qu.}}$) **Сборникъ на Греческомъ и латинскомъ языкахъ догматическаго, нравоучительнаго и каноническаго содержанія.** Бумажн., **XVII**, 4, листовъ 228 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.).—На л. 1 запись: «Взѧ́та по́слѣ ᲂу҆ме́ршаго спра́вщика і҆ере́а Нїки́фора.»

1) л. 1. Σχόλια Григорія Нисскаго. Εἰς τὸν λόγον πρῶτον, περὶ ἀποταγῆς βίου. α'. Нач. Ἀποταγὴ πρώτη ἡ τῶν πραγμάτων ἀπαλλαγή. Всего 30 схолій; изъ нихъ первыя 12 съ латинскимъ переводомъ.

2) л. 8. — » — Εἰς β' λόγον περὶ ἀπροσπαθείας. Σχόλ. α'. Нач. Ὅστις ἐν ἀπαθείᾳ. Σχόλ. β'. Василія Великаго. Нач. Λυθῆναι δεῖ τὸν δεσμόν. Всего 19 схолій, безъ латинскаго перевода.

3) л. 11 об. — » — Εἰς γ' λόγον περὶ ξενιτείας. Σχόλ. α'. Нач. Ἡγοῦν συγγενῶν κτῆμα. Всего 5 схолій, безъ лат. перевода.

4) л. 13. Его же. Ἐκ τῶν ἀπόρων περὶ τοῦ· τί ἐστι τὸ, κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ καθ' ὁμοίωσιν. Нач. Οἱ τὴν ἑαυτῶν ἀπλανῶς τοῦ προσώπου θεόκτιστον, ὡραιότητα κατανοεῖν βουλόμενοι. Начало съ латинскимъ переводомъ.

5) л. 25. Св. Григорія къ брату Петру. Περὶ διαφορᾶς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως. Нач. Ἐπειδὴ πολλοὶ τόν τε τῆς οὐσίας λόγον.—Съ латинскомъ переводомъ.

6) л. 39. Ἐπιστολὴ συνοδικὴ α' πρὸς Ἰοβιανὸν βασιλέα περὶ τῆς πίστεως, отъ св. Аѳанасія и прочихъ епископовъ Египта, Ѳиваиды и Ливіи. Нач. Πρέπουσα θεοφιλεῖ βασιλεῖ.—Съ латинскимъ переводомъ.

7) л. 42 об. Ἐπιστολὴ β' царей Валентиніана и Валента περὶ τοῦ ὁμοουσίου γραφεῖσα къ Асійскому населенію. Нач. Μαθὼν δέ τινας ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Φρυγίᾳ.—Съ латинскимъ переводомъ.

8) л. 46. Ἐπιστολὴ γ' τῆς ἐν τῷ Ἰλλυρικῷ συνόδου περὶ πίστεως, къ Асійскому населенію. Нач. Συνελθόντων ἡμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ζητήσεως πολλῆς γενομένης.—Съ латинскомъ переводомъ.

9) л. 48. Ἐπιστολὴ δ' παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου: Дамасу, Амвросію, Бриттону, Валеріану, Асхолію, Анемію, Василію и прочимъ епископамъ Римскимъ. Нач. Τὸ μὲν ὡς ἀγνοοῦσαν τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν διδάσκειν.—Съ латинскимъ переводомъ.

10) л. 54. Ἐπιστολὴ συνοδικ. Дамаса епископа Римскаго противъ Аполинарія и Тимоѳея. Нач. Καὶ Δάμασος δὲ πανεύφημος.—Съ латинскимъ переводомъ.

11) л. 55 об. Ὁμολογία πίστεως, которое папа Дамасъ послалъ къ епископу Павлину въ Ѳессалонику, въ Македоніи. Нач. Ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ σύνοδον.—Съ латинскимъ переводомъ.

12) л. 59. Ἐπιστολὴ ἑορταστικὴ α'. Нач. Ὁ ψυχῶν καὶ σωμάτων δημιουργός. β'. Нач. Φροντίσιν ἡμᾶς καὶ λύπαις. γ'. Нач. Παρέσχεν ἡμῖν ὁ φιλάνθρωπος δεσπότης. Всѣ съ латинскимъ переводомъ.

13) л. 60. Ἐπιστολὴ Флавіану епископу Констант. Нач. Φωστῆρά σε τῆς οἰκουμένης φανότατον ἀπέφανεν.—Съ латинскимъ переводомъ.

14) л. 61. Ἐπιστολὴ Κύρῳ. Нач. Τὴν μὲν Λέσβον ἀκούω τὴν νῆσον.

15) л. 61 об. Василію пресвитеру. Нач. Τοιοῦτον ἡμῖν ἔδειξεν.

16) л. 62. Урвану. Нач. Δέδωκεν ἡμῖν ὁ μεγαλοδῶρος δεσπότης.

17) л. 62 об. Аерію софисту. Нач. Εἰς τὴν τριπόθητον ὑμᾶς πανήγυριν.

18) л. 62 об. Василію καλλιγράφῳ, ρπ'. Нач. Ὀρθὰ γράφε καὶ χρῶ τοις στίχοις ὀρθῶς.

19) л. 63 об. Ἰουλίττῃ ἐλευθέρᾳ, ροε'. Нач. Τέχνη τίς ἐστι περιστερῶν.

20) л. 64. Τῇ ἐκκλησίᾳ Παρνάσου, ρπε'. Нач. Καὶ ἔθει ἑπόμενοι παλαιῷ.

21) л. 64 об. Νικοπολίταις, ρϛ'. Нач. Ὅτε ἐνέτυχον τοῖς γράμμασι τῆς ὁσιότητος ὑμῶν.—Сравни №№ 317 и 320.

22) л. 65 об. Ἀνεπίγραφοι, ροϛ'. α'. Нач. Ὅτι σε φιλῶ. β'. Нач. Ἓν γνώρισμα, ροζ'.

23) л. 65 об. Νοταρίῳ ροη'. Нач. Οἱ λόγοι τὴν φύσιν.

24) л. 66. Ἑορταστικαί. α'. Нач. Αἱ θεῖαι καὶ σωτήριοι πανηγύρεις. β'. Нач. Χαλεπῶς μὲν ἡμᾶς. γ' Нач. Ἀκμάζει μὲν ἔτι τὰ τῆς λύπης.

25) л. 66 об. Εὐτρεχίῳ ἐπάρχῳ. Нач. Δέδωκεν ἡμῖν τῶν ὅλων ὁ πρύτανις.

26) л. 67. Περὶ τῆς δ' ἐξορίας καὶ τῆς φυγῆς τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου. Нач. Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον Ἀθανάσιος πάλιν.

27) л. 68. Ἐπιστολὴ Νεοπτολέμῳ. Нач. Ὅταν εἰς τὸν θεῖον ἀποβλέψω νόμον.

28) л. 69. — » — Οὐλπιάνῳ κόμητι. Нач. Τοὺς λόγους φασὶ καὶ τὰ οὐκ εὖ διακείμενα.

29) л. 69 об. Ἰακώβῳ πρεσβυτέρῳ καὶ μονάζοντι. Нач. Οἱ τοῖς πόνοις τῆς ἀρετῆς λαμπρύνοντες τὴν ἀκμήν.

30) л. 69 об. Δυτικοῖς ἐπισκόποις, ὥστε συνάρασθαι ταῖς ἐκκλησίαις ἀνατολῆς καμνούσαις τῷ ἀρειανικῷ διωγμῷ, ρπζ'. Нач. Θεοῦ τοῦ ἁγίου τὴν ἐκ πάσης θλίψεως.

31) л. 72. Παυλίνῳ πρεσβύτῃ, σξς'. Нач. Ὅσον λυπούμεθα ἐνθυμούμενοι.

32) л. 72 об. Σαταλεῦσιν, σϚς'. Нач. Ἤγαγεν εἰς ἔργον.

33) л. 73. Ἐπιστολὴ Διοσκόρῳ, ἐπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας. Нач. Μεγίστην φέρει τοῖς συκοφαντουμένοις παραψυχήν.

34) л. 78. Τοῖς ἐν Κιλικίᾳ ἐπισκόποις. Нач. Τὰς καθ' ἡμῶν γεγενημένας συκοφαντίας.

35) л. 79 об. Ἀντίγραφον πίστεως ὑπαγορευθείσης παρὰ τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ᾗ ὑπέγραψεν Εὐστάθιος ὁ Σεβαστίας ἐπίσκοπος, οη'. Нач. Τοὺς ἢ προληφθέντας ἑτέρα πίστεως ὁμολογία.

36) л. 83 об. Василія Великаго. Νουθεσία πρὸς τοὺς νέους. Нач. Μάθε σὺ ὁ μονάζων καὶ πιστέ.

37) л. 84 об. Βίκτορι ἀπὸ ὑπάτων. Нач. Ὁσάκις ἂν ἡμῖν ὑπάρξῃ γράμμασιν.

38) л. 85. Ἑορτικαί. α'. Ἡνίκα μὲν ὁ μονογενὴς Θεός. β'. Διηνεκῶς μὲν αἱ τῆς δέ.

39) л. 85 об. Ἀκιλύνῳ διακόνῳ καὶ ἀρχιμανδρίτῃ. Нач. Οὐδεὶς ὀρφανίαν ὀδύρεται.

40) л. 86. Εἰρηναίῳ ἐπισκόπῳ. Нач. Πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις, δέσποτα.

41) л. 86 об. Ἑορταστικαί. α'. Нач. Ἡ μὲν θεία καὶ σωτήριος ἑορτή. β'. Нач. Ἐβουλόμην τά.

42) л. 87 об. Θεοδώρῳ τοποτηρητῇ. Нач. Ὁ μὲν τῆς ἑορτῆς νόμος.

43) л. 88. Κλαυδιανῷ. Нач. Ἡ μὲν θεία πανήγυρις τὰς πνευματικὰς ἡμῖν συνήθως.

44) л. 88 об. Εὐσταθίῳ ἐπισκ. Βηρυτοῦ. Нач. Δέδεγμαι τὴν κατηγορίαν ἀσμένως.

45) л. 89. Δαμιάνῳ ἐπισκ. Σιδῶνος. Нач. Τὰ κάτοπτρα τῶν εἰσορώντων.

46) л. 89 об. Γεροντίῳ ἀρχιμανδρίτῃ. Нач. Ζωγράφουσι πολλάκις τοὺς τῶν ψυχῶν.

47) л. 90. α'. Ἀγαπίῳ πρεσβυτέρῳ. β'. Ἰβᾷ ἐπισκόπῳ Ἐδέσης.

48) л. 91. Σωφρονίῳ ἐπισκ. Κωνσταντινᾶς.

49) л. 91 об. Νόμῳ ὑπάτῳ.

50) л. 92. Κλαυδιανῷ. Нач. Τὰ εἰλικρινεῖς φιλίας.

51) л. 92 об. Διοσκόρῳ ἐπισκ. Ἀλεξανδρείας. Нач. Πολλοῖς μὲν καὶ ἄλλοις εἴδεσιν.

52) л. 93 об. Ἀρχιβίῳ πρεσβυτέρῳ. Нач. Οὐκ ἠμέλησα.

53) л. 94. Πρὸς Χαλκιδέας, σϞζ'. Нач. Τὸ γράμμα τῆς εὐλαβείας.

54) л. 96. Κβυσίτορι περὶ μοναζόντων. Нач. Οἶμαι μέν τινα ἤδη τύπον.

55) л. 97. Василія Великаго къ Амфилохію епископу Иконійскому. Ἐπιστολὴ κανονικὴ πρώτη. Нач. Ἀνοήτῳ, φησίν, ἐπερωτήσαντι σοφίαν. Всего 16 правилъ.

56) л. 108 об. — » — Ἐπιστ. β', κανὼν ιζ'. Нач. Πολλαὶ πρὸς τὰς παρὰ τῆς εὐλαβείας σου. Всего 34 правила.

57) л. 119. — » — Ἐπιστ. γ'. Περὶ κανόνων. Нач. Ἀπὸ ὁδοῦ μακρᾶς ἐπανελθών. Всего 35 правилъ съ 51-го по 85-е.

Всѣ статьи съ л. 60 до л. 122 съ латинскимъ переводомъ; а послѣднія 57—85 правила безъ лат. перевода.

58) л. 128. Ἀντίπατρος Βασιλείῳ. Нач. Δίς κράμβη θάνατος.—Ἀντιπάτρῳ ἡγεμόνι. Нач. Ὡς καλὴ ἡ φιλοσοφία.

59) л. 128 об. Φήστῳ καὶ Μάγνῳ. Нач. Πρέπει μέν που καὶ πατράσι παίδων.

60) л. 130. Μακαρίῳ καὶ Ἰωάννῃ. Нач. Οὔτε γεωργοὺς οἱ κατὰ γεωργίαν ξενίζουσι πόνοι.

61) л. 131. Θέκλῃ, σιβ'. Нач. Τὸ παριππεῦσαν ἔτος.

62) л. 131 об. Εὐσεβίῳ ἐπισκ. Σαμοσάτων, πρεσβύτερος ὤν. Нач. Τὰ πάντα τίμιος ὤν.

63) л. 132 об. Λιβάνιος Βασιλείῳ, ρν'. Нач. Εἰ ταῦτα γλώττης ἀργοτέρας. Всѣ статьи, съ л. 128 до л. 133, съ лат. переводомъ.

64) л. 133. Τοῖς Καισαρεῦσιν ἀπολογία περὶ τῆς ἀποχωρήσεως, καὶ περὶ πίστεως. ρμα'. Нач. Πολλάκις ἐθαύμασα.

65) л. 149 об. Πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήματα. Нач. Τὸ τοῦ πράγματος ἄτοπον.

66) л. 151. Λεοντίῳ σοφιστῇ. πγ'. Нач. Χρόνια μέν σοι καὶ τὰ παρ' ἡμῶν γράμματα. Статьи на лл. 133—155 безъ лат. перевода.

67) л. 157. Василія Великаго къ Григорію Богослову. Περὶ τῆς κατ' ἐρημίαν διαγωγῆς. Нач. Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολήν.

68) л. 169. Св. Григорія чудотворца еп. Неокесарійскаго κεφ. δώδεκα περὶ πίστεως—περιοχή. Нач. Θεοῦ χάριτι πῶς δεῖ πιστεύειν. Περὶ τῆς σαρκώσεως. κεφ. α'. Нач. Εἴ τις λέγει· ἄκτιστον τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἑρμηνεία. Нач. Πῶς γὰρ ἂν λέγοιτο ἄκτιστον τὸ σῶμα;

69) л. 183. Μαρτῖνος Ῥούλανδ τῷ Μιχαὴλ Ῥουλάνδῳ ἀδελφῷ, εὖ πράττειν. Нач. Πλεῖστα δὴ γράμματά σοι ἔπεμψα.

70) л. 184. Μαξιμιλίανος Λίμνανδρος διδασκάλῳ Μαρτίνῳ Ῥούλανδ. Нач. Ἀναγινώσκων σὰ γνωμονικώτατα, γλυκύτατά τε τὰ γράμματα.

71) л. 185 об. Περὶ Χριστοῦ καὶ Ἀγβάρου (объ Авгарѣ), τοπάρχου τῶν Ἐδεσσινῶν. Нач. Ἡ τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεότης.

72) л. 187. Ἐπιστολὴ Авгаря Едесскаго. Нач. Ἄγβαρος τοπάρχης Ἐδέσσης Ἰησοῦ Σωτῆρι ἀγαθῷ и пр. Ἤκουσταί μοι τὰ περί σου καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων.

73) л. 188. Ἐπιστολὴ Господа Іисуса Христа къ Авгарю. Нач. Αγβαρε, μακάριος εἶ πιστεύσας ἐν ἐμοί, μὴ ἑωρακώς.

Статьи на лл. 157—189 съ латинскимъ переводомъ; а нижеслѣдующія статьи писаны только на латинскомъ языкѣ.

74) л. 192 об. Epitaphia hominis boni. Нач. Mente bonus.

75) л. 193. Protevangelion sive de natalibus Iesu Christi et de ipsius Matris Virginis Mariae, sermo historicus Iacobi minoris et fratris Domini Iesu, Apostoli et Episcopi primi Hierosolymis.

76) л. 210 об. Меθодія еп. Патарскаго. De rebus, qua ab initio mundi contigerunt и проч. Нач. Homo cum in honore esset non intellexit. Въ этой статьѣ, на лл. 216 об.—217, говорится о Гогѣ и Магогѣ, какъ ихъ заключилъ Александръ Македонскій въ Каспійскихъ горахъ, и какъ потомъ, вышедши оттуда, они obtinent terram Israil.

Послѣднія главы, на лл. 227 и 228, de miraculis factis per Antichristum et praedicatione Enoch et Heliae contra Antichristum.

259. ($\frac{332}{\text{CCCXIX}}$) **Сборникъ.** Бумажн., **XVII,** 4, лист. 611 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_4$ в.). Ἀρσένιἰ ѵн. Τῶν Ἰβήρων. На обрѣзѣ вверху написано «Ζτἀκίνος».

1) л. 1. Τὰ συγγραφέντα ἅπαντα πονήματα, παρὰ τοῦ σοφωτάτου Θωμᾶ (Ζτεακίνου—см. л. 32), ἐπὶ τοῖς τέσσαρσι βιβλίοις τῶν ἀποφάσεων и пр. Начало предисловія: Μετὰ δὲ τριετίαν ἐν τῷ διδασκαλικῷ θρόνῳ τοῦ Παρισίου τελέσαι, ὑποστρέφων εἰς Ἰταλίαν, ἐπὶ τῶν τοῦ πάπα Οὐρβάνου χρόνων, ἐν Ῥώμῃ διατρίβων· ἕτερον σύνταγμα ἐπὶ τῷ πρώτῳ τῶν ἀποφάσεων, ὥσπερ ἐν τοῖς χρονικοῖς αὐτοῦ ὁ ἀδελφὸς Πτολεμαῖος μαρτυρεῖ, ὁ τῆς Τολλέτας ἐπίσκοπος и проч.

На лл. 8—16 Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου.

2) л. 17. Ἐπιλύσεις σύντομοι ἀποριῶν φυσικῶν τοῦ σοφωτάτου ὑπάτου Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ, περὶ τοῦ· τί ἐστι φύσις. Нач. Φύσις ἐστὶ δύναμις, ὀφθαλμοῖς μὲν ἀθέατος.

3) л. 32. Ἐπιτομὴ τῶν ἄρθρων τῆς πίστεως καὶ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων τῆς ἐκκλησίας, Θωμᾶ Ζτεακίνου. Нач. Ἀξιοῖ παρ᾽ ἐμοῦ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη.

4) л. 42. Николая Кавасилы. Κατὰ τοκιζόντων. Нач. Εἰσὶν οἵ φασι.— Въ № 213, л. 168 об. то же.

5) л. 51—152. Безъ надписанія. Κεφ. α'. Ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ μου. Эта глава служитъ предисловіемъ къ изложеннымъ далѣе 102 главамъ 1-й книги Θомы Зтеакина, въ которыхъ заглавія тѣ же, какія показаны выше на лл. 8—16, а именно: на л. 52. κεφ. β'. Τίς τοῦ ποιητοῦ σκοπὸς ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ. Нач. Ἡ δὲ περὶ τὴν σοφίαν σπουδή.

6) л. 153—261. Книга β', κεφ. α'. Συνέχεια τῶν προηγουμένων πρὸς τὰ ἑπόμενα. Нач. Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου. Всего 96 главъ.

7) л. 262—464. Книга γ'. Προοίμιον и 162 главы. 1-я глава: Ὅτι πᾶν ποιοῦν ἕνεκα τέλους ποιεῖ.

8) л. 465—611. Книга δ'. Προοίμιον. Нач. Ἰδοὺ ταῦτα ἐκ μέρους τῶν αὐτοῦ ὁδῶν εἴρηται. Въ ней говорится о св. Таинствахъ. Послѣдняя 96 глава: Περὶ τῆς τελευταίας κρίσεως.

260. ($\frac{292}{\text{CCLXXIX}}$) **Сборникъ.** Бумажн., писан. въ **1630** г., 4, лист. 284 (дл. $5^3/_8$, шир. $3^1/_2$ в.); переплетъ досчатый, въ старинной черной кожѣ. Ἀρσένιος Γρηγορία (л. 4).

На листахъ 1—3 Πίναξ.

1) л. 4. Св. Григорія архіеп. Θессалоникскаго слово на Введеніе во Святая Святыхъ Пресвятыя Богородицы. Нач. Ἐπὶ τῶν μειζόνων— въ № 212, л. 196 об.

2) л. 28. Геннадія Схоларія патр. Констант. слово на Введеніе Пресвятыя Богородицы. Нач. Τὸ μὲν ὀχλῶδες τῶν ἀνθρώπων.

3) л. 38. Симеона Логоθета и Метафраста слово на плачъ Богородицы. Нач. Τοῦτο ἐκεῖνο, γλυκύτατε Ἰησοῦ.

4) л. 42 об. Максима Планудія слово на погребеніе Іисуса Христа и на плачъ Богородицы. Нач. Ἃ μὲν ἄν τις εἰκάσει τεκμήρια.

5) л. 56. Его же. Ἐγκώμιον св. Апостоламъ Петру и Павлу. Нач. Ἐδόκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν ἀποστόλων.

6) л. 108. Григорія Кипрскаго, патр. Констант., слово св. великомученику Георгію. Нач. Ἔθος τοῦτο τῶν λόγοις ἀγωνιζομένων.

7) л. 128. Симеона архіеп. Θессалоникскаго ἔκθεσις περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων. Нач. Καλὸν ἐκθέσθαι, καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων πατέρων συνετέθη σύμβολον.

8) л. 132 об. Его же. Περιεκτικὰ ὡς δυνατὸν τῆς μόνης τῶν χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως, κεφ. ιβ', ἅπερ τινές ἄρθρα καλοῦσι τῆς πίστεως. Нач. Ἡ ἀληθὴς καὶ μόνη τῶν Χριστιανῶν ἡμῶν πίστις.

9) л. 136. Матθея Камаріота. Ἀνάπτυξις τοῦ ἱεροῦ συμβόλου πίστεως. Нач. Τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν σύμβολον.

10) л. 161. Іоанна Дамаскина. Περὶ τοῦ ἀχράντου σώματος τοῦ Κυρίου, ὃ μεταλαμβάνομεν. Отъ списателя: Ἰστέον, ὅτι εὗρον τοῦτο τὸ κεφάλαιον εἰς χαρτίον παλαιότατον κατεφθαρμένον, ἐξ ἰδιοχείρου αὐτοῦ ἐσχεδιασμένον γράμμα κατὰ σιγίλιον· ὡς ἠδυνήθην δὲ τὰ σωζόμενα ἀνελεξάμην, εἰ καὶ ἀτελῶς, ἵνα μὴ πάντη ἀπώλωνται. Нач. Τὸ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν σῶμα, ὃ μὲν λαμβάνομεν.

11) л. 163. Ἑρμηνεία τῆς ἐκκλησίας. Нач. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ὁ ἱερεὺς τύπον ἔχει τοῦ Χριστοῦ.

12) л. 164. Св. Ипполита о кончинѣ міра, Антихристѣ и о второмъ пришествіи Христовомъ. Нач. Ἐπειδήπερ οἱ μακάριοι προφῆται ὀφθαλμοὶ ἡμῶν γεγόνασι.—См. № 412, л. 119 об.

13) л. 187. Неизвѣстнаго. Ἐρωτο-αποκρίσεις ἀναγκαιότατοι. Нач. Ἐρώτ. α΄. Πολὺς τῶν ἐπὶ γῆς καὶ φοβερὸς ὁ τοῦ Κυρίου λόγος καθέστηκεν.

14) л. 190. Ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους ὀνοματοποιΐα τῆς τοῦ ἀνθρώπου διαπλάσεως. Нач. Τὸ ἁπαλὸν βρέγμα λέγεται.

15) л. 191 об. Εὐχὴ ἐξομολογητικὴ πάνυ ὡραία. Нач. Ἐξομολογοῦμαι τῷ Κυρίῳ μου, καὶ σοὶ τῷ πνευματικῷ μου πατρί.

16) л. 192 об. Аѳанасія Великаго. Ὁμολογία τῆς αὐτοῦ πίστεως. Нач. Ὅστις θέλει σωθῆναι, πρὸ πάντων χρὴ αὐτὸν τὴν καθολικὴν κρατῆσαι πίστιν.

17) л. 193 об. Іоанна Златоустаго. Ἐκλογαί, ὅτι οὐ χρὴ κακολογεῖν. Нач. Εἰ γὰρ οἱ κακολογοῦντες.

18) л. 195. Св. Максима. Περὶ ψυχῆς. Нач. Πρῶτον μὲν οὖν ἁπάντων ὑποθήσωμαι, τίνι κριτηρίῳ πέφυκεν ἡ ψυχή. Его же главы: Περὶ φυσικοῦ θελήματος, ἤγουν θελήσεως, περὶ βουλήσεως, περὶ ἐξουσίας, περὶ δόξης, περὶ φρονήσεως.

19) л. 200 об. Ὅτι κατὰ πάντα τρόπον οὐκ ἔσται μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἓν τὸ θέλημα τῶν ἁγίων πρὸς ἀλλήλους καὶ τοῦ Θεοῦ, κἂν ἐν πᾶσι τὸ θεληθέν, ὥς τινες λέγουσιν. Нач. Οὐκοῦν ἡ προαίρεσις, προλαβοῦσα τὴν ἐπὶ τοῖς ἐφ᾽ ἡμῖν ὁρμήν.

20) л. 202. Γαληνοῦ· ὅτι ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν αἱ τῆς ψυχῆς δυνάμεις ἕπονται. Нач. Ταῖς τοῦ σώματος κράσεσιν.

21) л. 218. Ἰσαακίου τοῦ πορφυρογεννήτου συλλογὴ τῶν παρὰ τοῦ Ὁμήρου καταλειφθέντων περὶ τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν. Предисловіе. Нач. Ἰστέον, ὅτι μέχρι τοῦ τάφου τοῦ Ἕκτορος ὁ Ὅμηρος τῶν εἴκοσι τεσσάρων γραμμάτων τὸ σπούδασμα συναπήρτησε· τὰ δὲ ἑξῆς ἐκ παλαιῶν διαφόρων, πόνῳ πολλῷ συλλέξας Ἰσαάκιος ὁ Πορφυρογέννητος εἰς εἴδησιν τῶν καταλειφθέντων παρὰ τοῦ Ὁμήρου καὶ γεγονότων περὶ τῆς Τροίας ἅλωσιν τέθεικεν. Нач. Ὁ σοφώτατος Ὅμηρος πόνῳ πολλῷ τὸ παρὸν τῶν κδ΄ γραμμάτων πολυθρύλλητον ἐκτελέσας ἀγώνισμα.

22) л. 229 об. Ἀπὸ τῆς ἐξηγήσεως τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας Ὁμήρου. Нач. Πρὸ τοῦ ἀπάρξασθαι τῆς ἐξηγήσεως.

23) л. 231. Σημείωσαι τὴν ἅπασαν διήγησιν τοῦ Ὀδυσσέως, ἣν περὶ αὐτοῦ διηγεῖται Ὅμηρος. Нач. Μετὰ τὴν τῆς Ἰλίου πόρθησιν ὁ Ὀδυσσεύς.

24) л. 234. Ἐγκώμιον εἰς τὸ βιβλίον τῆς Ὀδυσσείας Ὁμήρου. Нач. Ποιηταὶ μὲν καὶ ῥήτορες, καὶ ὅσον τὸν φιλόσοφον εἵλοντο βίον.

25) л. 236. Τοῦ Γαζῆ κυρ. Θεοδώρου.—Ὅτι ἡ φύσις βουλεύεται. Нач. Ὅτι ἡ φύσις κατ᾽ Ἀριστοτέλην.

26) л. 237 об. Георгія Трапезунтскаго къ Исаіи Кипрскому. Нач. Ἠιτήσω, ὦ φίλε Ἡσαΐα, γράψαι σοι.

27) л. 239 об. Неизвѣстный Георгію Трапезунтскому. Нач. Ἀνέγνων τοὺς συντεθέντας σοι εἰς Πτολεμαῖον. Отвѣтъ Георгія неизвѣстному. Нач. Ἀνέγνων σου τὴν φθόνου πλήθουσαν ἐπιστολήν, καὶ ἠλέησά σε.

28) л. 240. Мелетія монаха. α΄. Περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Нач. Τὰ μὲν περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς.

29) л. 241. — » — β΄. Περὶ ψυχῆς. Нач. Ἡ ψυχὴ ἀρχῆθεν σὺν τῇ σπορᾷ τῷ σώματι.

30) л. 242. — » — γ΄. Ὅπως τὸ ἔμβρυον διαπλάττεται. Нач. Τριήμερον ἐμψυχοῦται, καὶ δέχεται ἔχειν.

31) л. 243 об. — » — δ΄. Περὶ τῶν δ΄ στοιχείων. Нач. Ἐπεὶ δὲ ἐκ σώματος.

32) л. 244. Περὶ ποιότητος τῶν δ΄ στοιχείων. Нач. Ἀλλ᾽ ἡ μὲν γῆ ξηρὰ καὶ ψυχρά.

33) л. 245. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Нач. Συνίσταται οὗτος ὁ κόσμος ἐκ δ΄ στοιχείων.

34) л. 246. Περὶ τῶν δ΄ καιρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

35) л. 246. Περὶ τῶν ζ΄ μεθηλικιώσεων τοῦ ἀνθρώπου.

36) л. 246. Ἔτι περὶ κόσμου.

37) л. 246 об. Περὶ σώματος καὶ ψυχῆς.

38) л. 247. Περὶ τῶν ε΄ αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρώπου σωματικῶν καὶ ψυχικῶν. Нач. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἔχει πέντε αἰσθήσεις σωματικὰς καὶ πέντε τὰς ψυχικάς.

39) л. 248. Σύντομος ἐξήγησις καὶ διάγνωσις τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς. Нач. Γίνωσκε, ὅτι τρία μέρη ἐστὶ τῆς ψυχῆς· λογισμός, θυμὸς καὶ ἐπιθυμία.

40) л. 248. Διάθεσις τῶν παθῶν. Нач. Τῶν παθῶν τὰ μὲν εἰσὶ ψυχικά, τὰ δὲ σωματικά.

41) л. 248 об. Нач. Ἡ ψυχὴ διαρεῖται εἰς λογιστικόν.

42) л. 248 об. Περὶ ἐνοπνίων. Нач. Τὰ γινόμενα ἐν τῷ ὕπνῳ πέντε εἴδη εἰσίν.

43) л. 249. Περὶ τοῦ ταμείου τῆς ψυχῆς. Нач. Ἡ καρδία ταμεῖόν ἐστι τῆς ψυχῆς.

44) л. 249. Ἔτι περὶ δ΄ στοιχείων, καὶ ἐν ποίοις τόποις τοῦ σώματος ἀνάκειται.

45) л. 250. Περὶ τοῦ γνῶναι σφυγμὸν ἀῤῥώστου. Нач. Κράτησον τὸν σφυγμόν.

46) л. 250. Περὶ ὑαλίνων οὔρων τῶν ἀῤῥώστων. Нач. Ἐάν ἐστι κλοκίον αἱματοειδές. Всего 13 главъ.

47) л. 252 об. Περὶ τῆς αὐτεξουσιότητος τοῦ ἀνθρώπου. Нач. Ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἔπλασσεν αὐτεξούσιον.

48) л. 253. Διάκρισις δὲ τῆς φύσεως. Нач. Τῶν πραγμάτων τὰ μέν εἰσι κυρίως καλά, τὰ δὲ κακά, τὰ δὲ μέσα.

49) л. 253 об. Περὶ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Нач. Πέντε εἰσὶ καὶ τῆς ψυχῆς αἱ δυνάμεις.

50) л. 254 об. Περὶ τεχνικῆς μνήμης. Нач. Ὁ ποθῶν ἔχειν τὸ μνημονευτικὸν ἀπαράτρεπτον.

51) л. 254 об. Ἐκ τῶν τοῦ Ὀριβασίου τοῦ ἰατροῦ. Нач. Εὐεξίας τράπεζαν, εἰ θέλεις, μάθε.

52) л. 255. Περὶ τῶν γινομένων. Нач. Τῶν γινομένων, τὰ μέν εἰσιν ἐφ᾽ ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν.

53) л. 256 об. Λύσις ἀπορίας περὶ τοῦ· τί ποτε ἄρα ἔσται μετὰ τὴν λύσιν, τοῦδε τοῦ παντός. Нач. Ζητοῦσί τινες· τί ποτε ἄρα ἔσται.

54) л. 259. Анастасія Синаита. Περὶ μήκους καὶ βραχύτητος ζωῆς, καὶ περὶ ποικίλων καὶ αἰφνηθίων θανάτων. Нач. Θαμβεῖται πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις.

55) л. 265. α΄. Περὶ γλυκύτητος, περὶ ἐπιεικείας. β΄. Περὶ ἀληθινοῦ καὶ εὐδιαθέτου λόγου. γ΄. Περὶ τοῦ· ὅτι οὐκ ἦν ἄζυμα κατὰ τὴν... ε΄, ὅτε τρισκαιδεκάτη τῆς σελήνης ὑπῆρχεν ἡμέρα. δ΄. Ὅτι τρεῖς γεγόνασι ἀναστάσεις πρὸ τῆς Χριστοῦ παρουσίας.

56) л. 266. Περὶ τρόπου. Нач. Τρόπος ἐστὶ λέξις, ἢ φάσις πεποιημένη.

57) л. 266 об. Περὶ τρόπων ποιητικῶν. Нач. Ποιητικοὶ τρόποι εἰσὶ κζ΄· ἀλληγορία, μεταφορά и проч.

58) л. 269 об. Περὶ μέτρων γῆς. Нач. Ὁ παλαιστὴς ἔχει δακτύλους δ΄.

59) л. 269 об. Ἐκ τῶν τακτικῶν τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Нач. Πρώτη κεφαλὴ ὁ στρατηγὸς καὶ μετ᾽ αὐτὸν οἱ μενάρχαι.

60) л. 272. Μιχαήλου ἀποστόλ. τοῦ Βυζαντίου, ἐπιδιόρθωσις τῶν ποιητικῶν τρόπων πάντων. Нач. Φράσις ἐστὶ λόγος ἐγκατάσκευος, ἢ λόγος κατά τινα δήλωσιν. Всего 41 глава.

61) л. 280 об. Περὶ τρόπων συλλαβικῶν. Нач. Διαίρεσίς ἐστι συλλαβῆς μακρᾶς ἀνάλυσις εἰς δύο λέξεις.

На л. 284 об. запись писца: Τὸ παρὸν βιβλίον ἐσταχώθη διὰ χειρὸς κάμοῦ τοῦ οἰκτροῦ Γαβριὴλ ἱερομονάχου ἐκ τῆς Νύσσου Θάσσου, ἐπὶ ἔτει ͵ζρλη΄ (7138=1630 г.).

—

ОТДѢЛЪ III.

КНИГИ БОГОСЛУЖЕБНЫЯ.

261. ($\frac{279}{\text{CCLXVI}}$) **Служебникъ и Требникъ** (Εὐχολόγιον). Пергам. **XIV**, 4, листовъ 230 (дл. $5^1/_4$, шир. $3^1/_2$ в.). Арсеній. Григоріа. (л. 3).

По листамъ 2—27 внизу подпись патріарха Никона: «Лѣта ҂зрѯд. сію книгу положи в домъ Стаго Живоноснаго Воскрнія Гда Бга и Спса нашего Інса Хрта Новаго Іерлма смиренный Никонъ Бжіею млтію патріархъ. а кто восхощетъ ю усвоити, яко же Ахаръ сынъ Хамиевъ или утаити, яко же Ананія и Сапфира, да отиметъ ѿ него Гдь Бгъ Стую Свою млть и затворитъ двери стыя щедротъ Своихъ и да пріидетъ на него неблгословеніе и клятва и казнь Бжія душевная и тѣлесная в нынѣшнемъ вѣцѣ и в будущемъ вѣчная мука. а кто сие писаніе наше злымъ умышленіемъ испишетъ ѿ книги сея, да испишетъ его имя Гдь Бгъ ѿ книгы животныя[136]».

На лл. 1 и 2 Евангелія изъ чина на умовеніе ногъ безъ начала, которыя на лл. 29 об.—30 написаны сполна.

На л. 2 об. Стихиры на освященіе воды: α') Ἀνυμνήσωμεν οἱ πιστοί. β') Σήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται.—Обѣ имѣются въ печатномъ славянскомъ чинѣ освященія воды на праздникъ св. Богоявленій. γ') Πηγὴν ἰαμάτων.—Та же имѣется въ печатномъ славянск. послѣдованіи малаго освященія воды.

1) л. 3. Въ заставкѣ, съ четвероконечнымъ крестомъ, написано: Ἰωάννου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος Ῥωμαίων τοῦ Κανταχουζηνοῦ[137]) τακτικὸν σὺν Θεῷ ἁγίῳ. Αἱ εὐχαὶ λυχνικοῦ. Εὐχὴ ἀντιφώνου α'. Нач. Κύριε οἰκτίρμον καὶ ἐλεῆμον.

Л. 3 об. Εὐχὴ ἀντιφώνου β'. Нач. Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου. Εὐχὴ ἀντιφώνου γ'. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μνήσθητι.—Тѣ же въ печатныхъ славянскихъ служебникахъ.

Л. 4. Εὐχὴ δ'. Нач. Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ Θεὸς Παντοκράτωρ. Въ слав. печатн. служебникахъ этой молитвы нѣтъ, также и въ греч. евхологіи Гоара, изд. 1647 г. нѣтъ.

---

136) Подобная подпись находится на многихъ славянскихъ рукописяхъ Московской Синодальной Библіотеки.

137) Та же запись на л. 100.

Л. 4. Εὐχὴ ε'. Нач. Ὁ τοῖς ἀσιγήτοις ὕμνοις. Въ слав. печатн. служебникахъ это 4 молитва.

Л. 4 об. Εὐχὴ ς'. Κύριε, Κύριε, ὁ τῇ ἀχράντῳ σου δυνάμει.—Въ слав. печатн. служебникахъ 5-я молитва.

— » — Εὐχὴ ζ'. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστός.—Въ слав. печатн. служебникахъ 6-я молитва.

Л. 5. Εὐχὴ τῆς ἁγίας εἰσόδου. Нач. Ἑσπέρας καὶ πρωῒ καὶ μεσημβρίας.—Та же въ печатн. слав. служебникахъ.

— » — Εὐχὴ τῆς ἐκτενοῦς ἱκεσίας. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὴν ἐκτενῆν. Въ слав. печатн. служебн. эта молитва полагается на литургіи, на сугубой ектеніи.

Л. 5 об. Εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας.—Та же въ слав. печатн. служебн.

2) л. 6 и 7. Εὐχαὶ ἑωθιναί. Первыя 6 молитвъ тѣ же и въ томъ же порядкѣ въ слав. печатн. служебникахъ.

Л. 8. Εὐχὴ ζ' τοῦ πεντηκοστοῦ.—Въ слав. печатн. служебн. соотвѣтствуетъ 10-й молитвѣ.

Л. 9. Εὐχὴ η'.—Въ славянск. печатн. служебн. 7-я.

— » — Εὐχὴ θ'.—Въ славянск. печатн. служебн. 8-я.

Л. 9 об. Εὐχὴ ι' λεγομένη εἰς τοὺς αἴνους.—Въ печатн. славянск. служебн. 11-я молитва.

Л. 10. Εὐχὴ ια'. Εἰς τό· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. Нач. Αἰνοῦμεν, καὶ ὑμνοῦμεν.—Въ слав. печатн. служебн. 12-я молитва.

Л. 10 об. Молитва главопреклоненія въ концѣ утрени—та же въ печатныхъ славянскихъ служебникахъ.

3) л. 10 об. Ἱλασθητικαὶ εὐχαὶ εἰς τοὺς ἐπιστρέφοντας εἰς τὴν ἡμετέραν πίστιν. α'. Нач. Ὁ κλίνας οὐρανοὺς καὶ καταβὰς ἐπὶ σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων.—Въ № 262, л. 114 и въ большихъ славянскихъ требникахъ.

Л. 11 об. — » — β'. Нач. Δίκαιος εἶ, Κύριε.—См. № 232, л. 36—39, въ № 262, л. 110 об. и въ слав. больш. печатн. требникахъ.

Л. 13. — » — γ'. (послѣ 50, 37 и 102 псалмовъ). Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας σου.

Л. 14. Εὐχὴ δ'. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ μεγαλώνυμος.

Л. 14 об. Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι ἐθνικὸν κατηχούμενον. Πρῶτον ὁ ἱερεὺς ποιεῖ αὐτὸν κλῖναι τὸ γόνυ πρὸ τῶν πυλῶν τῶν ἁγίων τῆς εἰσόδου· εἶτα σφραγίζει γ' καὶ λέγει· Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεός.

Л. 15. Εὐχὴ β'. по записываніи имени въ число оглашенныхъ. Нач. Σὺ δέσποτα, τὴν σωτηρίαν ἐξέπεμψας.—Въ № 262, л. 115 об.

Л. 16. Εὐχὴ λεγομένη ἐπὶ μετερχομένου καὶ μέλλοντος Μυρωθῆναι. α'. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ βουλόμενος πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι.

Л. 16 об. β'. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καταξιώσας τελεῖον ἀναδεῖξαι τὸν δοῦλόν σου. Въ славянскихъ печатныхъ служебникахъ и треб-

никахъ нѣтъ. Послѣ сихъ молитвъ: Τῷ ἁγίῳ Μύρῳ σφραγισθεὶς λαμβάνει παραγγελείαν ἑπτὰ ἡμέρας ἐκείνας κρέα μὴ φαγεῖν, μὴ δὲ νίψασθαι τὴν ὄψιν· ἀλλὰ καθὼς οἱ βαπτιζόμενοι, οὕτω διατελεῖν, καὶ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἀπολούεσθαι.

4) л. 17. Ἀκολουθία ἀκαθίστου. Нач. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ. Всего 13 кондаковъ и 12 икосовъ—тѣ же въ слав. печатн. богослуж. книгахъ.

5) л. 25 об. Въ св. великій четвертокъ ἀκολουθία τοῦ Νιπτῆρος.—То же въ слав. печатн. большомъ требникѣ.

6) л. 32. Іоанна Златоустаго. Λόγος παραινετικὸς εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Нач. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος.

7) л. 34. Εὐαγγέλια λεγόμενα τῇ α΄. Ἑβδομάδι τῶν νηστειῶν εἰς τὴν παννυχίδα. Въ слав. богослужебныхъ книгахъ, нынѣ употребительныхъ, нѣтъ указаній, чтобы читались Евангелія на 1 недѣлѣ великаго поста до субботы на литургіи.

На л. 34. Прокимны великіе: α΄. Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου. β΄. Ἔδωκας κληρονομίαν.—поемые на вечерняхъ попеременно, начиная съ сырной недѣли, до недѣли Ваій.

На л. 35—36. 1) Прокимны великіе, поемые на вечерняхъ въ Свѣтлую седмицу. 2) Указатель Евангельскихъ чтеній на утреняхъ въ Свѣтлую седмицу: Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ ἑσπέρᾳ εὐαγγ. ἑωθινὸν θ΄. Τῇ β΄ (понедѣльникъ) τῆς διακινησίμου εἰς τὸν ὄρθρον εὐαγγέλιον ἑωθινόν, γ΄. Ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς πρωῒ (Марка XVI, 9—18), во вторникъ—ἑωθιν. δ΄, въ среду—ἑωθιν. ζ΄, въ четвертокъ—ἑωθιν. η΄, въ пятокъ—ἑωθινόν ι΄. Въ слав. печатн. богослужебныхъ книгахъ на утреняхъ въ пасхальную седмицу не показано чтеній изъ Евангелія.

8) л. 36 об. Ἀκολουθία τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς. Въ славянск. печатн. большихъ требникахъ молитвы тѣ же на вечерни въ Пятидесятницу, только 6-я молитва: Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰώνιος здѣсь раздѣлена на 2 части. Первая меньшая часть читается вслухъ, а другую, начинающуюся словами: «Σὸν ὡς ἀληθῶς καὶ μέγα ὄντως μυστήριον» читаетъ ὁ ἱερεὺς καθ᾽ ἑαυτὸν, во время чтенія діакономъ ектеніи: Πληρώσωμεν τὴν ἑσπερινήν. Послѣ 6 молитвы также вслухъ читается молитва: «Боже великій и вышній, единъ имѣяй безсмертіе», но въ этомъ евхологіи сказано: по возгласѣ діакона «Τὰς κεφαλὰς» ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται μυστικῶς· Ὁ Θεὸς, ὁ μέγας καὶ ὕψιστος ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, вмѣсто обыкновенной главопреклонной вечерней молитвы: «Господи, боже нашъ, приклонивый небеса.» Въ слав. печатн. служебникахъ молитва: «Боже великій и вышній» читается послѣднею въ числѣ семи свѣтильничныхъ молитвъ; но въ этомъ Евхологіи въ числѣ свѣтильничныхъ молитвъ ея нѣтъ.

9) л. 51 об. Ἀκολουθία τῶν ἁγίων Θεοφανίων. Особенности противъ слав. печатнаго послѣдованія великаго освященія воды: 1) На великой ектеніи, послѣ Евангелія, прошенія расположены такъ: послѣ 5-го про-

шенія «объ архіепископѣ нашемъ» слѣдуютъ 5 прошеній на освященіе воды, послѣ нихъ «о Благочестивѣйшемъ» и проч. Вмѣсто «Заступи, спаси, помилуй» «ὑπὲρ πάντων τῶν χρηζόντων τῆς παρὰ τοῦ Κυρίου βοηθείας». 2) Въ молитвѣ на освященіе воды при произношеніи словъ: αὐτὸς καὶ νῦν, Δέσποτα, ἁγιάσας τὸ ὕδωρ τοῦτο τῷ Πνεύματί σου τῷ ἁγίῳ, δὸς πᾶσι τοῖς τε ἁπτομένοις и проч. Здѣсь не сказано, чтобы священникъ сіе произносилъ трижды, и воду рукою благословлялъ на кійждо стихъ, да и самый текстъ молитвы въ этомъ мѣстѣ не вполнѣ соотвѣтствуетъ славянскому.

10) л. 61 об. Послѣдованіе малаго освященія воды. Особенности противъ слав. печатн. послѣдованія: 1) Послѣ тропарей «Ἡ τὸ Χαῖρε δι' ἀγγέλου δεξαμένη» и проч., которыхъ здѣсь менѣе на 8 тропарей, слѣдуетъ мирная ектенія, которой не положено въ слав. печат. требникѣ. 2) Молитва, которую глаголетъ іерей μυστικῶς послѣ мирной ектеніи: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μονογενὴς Υἱός. Въ слав. печатн. требникахъ эту молитву положено читать священнику тайно только на Великомъ водоосвященіи. 3) Прокименъ, Апостолъ и Евангеліе не показаны.

11) л. 68 об. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἐλαίου. Συναχθέντες ἑπτὰ ἱερεῖς ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν οἴκῳ, εὐλογοῦντος τοῦ πρώτου ἱερέως, ψάλλουσι τρισάγιον, Παναγία Τριὰς, Πάτερ ἡμῶν, τό· Κύριε ἐλέησον ιβʹ. Δεῦτε, προσκυνήσωμεν γʹ, νʹ ψαλ., Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν. Ψαλλομένων τούτων τίθησι τετραπόδιον и прочее приготовляется необходимое при Елеосвященіи. Потомъ вливаетъ первый іерей, за нимъ и прочіе іереи, въ кандило елей, при чтеніи молитвы: Κύριε, ὁ ἐν τῷ ἐλέει καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς σοῦ, ἰώμενος πάντα. Затѣмъ тропари: Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε и проч., также дневной тропарь καὶ ἐπισημοτέρων ἁγίων ἱεραρχῶν καὶ μαρτύρων. Затѣмъ мирная ектенія, Антифоны: αʹ) Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι. βʹ) Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν· εἶτα ἀντίφωνον τῆς εἰσόδου. Καὶ εἰσοδεύων ὁ αʹ ἱερεὺς, ψάλλουσι τό· Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ со стихами. Потомъ возглашаетъ ὁ πρῶτος ἱερεύς· Δεῦτε προσκυνήσωμεν· σῶσον ἡμᾶς Υἱὲ Θεοῦ ὁ ἐν ἁγίοις θαυμαστός. Далѣе кондаки дневной и святымъ болѣе извѣстнымъ. Затѣмъ іерей возглашаетъ: Ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν., потомъ: Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθησαν, ἢ ὁ τρισάγιος ὕμνος. Затѣмъ первый іерей: Πρόσχωμεν· εἰρήνη πᾶσιν· σοφία и проч. Прокименъ, Апостолъ. Послѣ Апостола: Εἰρήνη σοι· σοφία. Ἀλληλούϊα· Πρόσχωμεν. Стихъ. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντες. Σοφία· ὀρθοὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου. Чтеніе Евангелія отъ Луки: Εἶπεν, ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει. Затѣмъ ектенія: Εἴπωμεν πάντες. Затѣмъ λέγει τὴν εὐχὴν ὁ ἱερεὺς ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μεγαλοφώνως. Нач. Γένοιτο, Κύριε, τὸ ἔλαιον τοῦτο. Послѣ сей молитвы іерей помазываетъ елеемъ: τὸ μέτωπον, τοὺς ὀφθαλμοὺς, τοὺς μήνιγγας, καὶ τὸ στῆθος, σὺν ταῖς χερσίν, произнося ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,

молитву: Πάτερ ἅγιε, ἰατρὲ ψυχῶν καὶ σωμάτων. Эту молитву и прочіе іереи χρίοντες λέγουσι. Затѣмъ по порядку всѣ семь іереевъ дѣлаютъ то же, что первый іерей, при пѣніи прокимновъ, при чтеніи Апостоловъ, Евангелій и молитвъ. Послѣ помазанія седьмымъ іереемъ, сказано на л. 100, Εἶτα ἐκτενὴ καὶ ἀπόλυσις. Въ началѣ сего послѣдованія не упоминается о псалмѣ: «Господи услыши молитву мою», о канонѣ и стихирахъ: «Далъ еси благодать твою» и проч. Въ концѣ не упоминается: 1) чтобы возлагалось «писмены на главѣ помазаннаго елеемъ» святое Евангеліе; 2) чтобы настоятель читалъ молитву: «Царю святый, благоутробне и многомилостиве Господи»; 3) не упоминается объ ектеніи: «Помилуй насъ Боже» и проч., о тропаряхъ: «Источникъ исцѣленій» и проч. 4) Апостолы, Евангелія и молитвы здѣсь большею частію не тѣ, какія въ слав. печатн. требникахъ, сходныя же—расположены въ другомъ порядкѣ.

12) л. 100 об. Ἡ Θεία λειτουργία Василія Великаго.

13) л. 125 об. Ἡ Θεία λειτουργία Іоанна Златоустаго.

Особенности въ чинѣ священныя Литургіи Василія Великаго и Іоанна Златоустаго: 1) Изъ чина проскомидіи положена только εὐχὴ τῆς προθέσεως. Нач. Ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν οὐράνιον ἄρτον. 2) Нѣтъ молитвы, которая въ печатн. слав. служебн. положена предъ чтеніемъ Евангелія: «Возсіяй въ сердцахъ нашихъ, человѣколюбче Владыко». 3) Послѣ сугубой ектеніи не упоминается ектенія за усопшихъ. 4) Не упоминается о великомъ входѣ. 5) О символѣ вѣры, послѣ возгласа: τὰς θύρας, τὰς θύρας ἐν σοφία. 6) О троекратномъ произношеніи словъ: «Господи, иже Пресвятаго Твоего Духа», предъ освященіемъ Даровъ. 7) Ничего не говорится о раздробленіи св. Агнца и о вливаніи теплоты предъ причащеніемъ.

14) л. 143. Ἡ Θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων. Особенностей нѣтъ.

Во всѣхъ трехъ чинахъ Божественной Литургіи не показано 5 молитвъ по причащеніи, Нынѣ отпущаеши, тропаря святому, по чину котораго совершается Литургія, и отпуска.—Вообще преимущественно помѣщены только молитвы, ектеніи, возгласы, а не самыя дѣйствія священнослужителей.

15) л. 154 об. Τῇ παραμονῇ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἀκολουθία τῶν ὡρῶν.

16) л. 171. Τῇ παραμονῇ τῶν φώτων ἀκολουθία τῶν ὡρῶν.

17) л. 184. Τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ ἀκολουθία τῶν ὡρῶν.

Во всѣхъ трехъ послѣдованіяхъ показаны тропари, Богородичны, прокимны, пареміи, Апостолы и Евангелія, большею частію сходные съ слав. печатн. послѣдов. царскихъ часовъ на тѣ же дни. Πολυχρόνιον (многолѣтіе) Царствующему дому положено во всѣхъ послѣдован. на девятомъ часѣ предъ пареміею; то же и въ старопечатныхъ слав. минеяхъ и тріоди.

Л. 207. Δεῖ εἰδέναι, ὅτι παρελάβομεν ἐν Παλαιστήνῃ κατὰ ταύτην τὴν ἁγίαν ἡμέραν (въ великій пятокъ) μὴ ποιεῖν προηγιασμένην, μήτε λειτουργίαν, ἀλλ' οὐδεμίαν τράπεζαν ἱστῶμεν и проч. То же въ печатномъ славянскомъ уставѣ. Псалмы, полагаемые на часахъ, и молитвы на ряду не писаны.

18) л. 207 об. Τάξις γινομένη ἐπὶ μνήστροις βασιλέων καὶ λοιπῶν. Особенности въ чинѣ обрученія: 1) перстни подаютъ τὸν χρυσοῦν τῷ ἀνδρί, τὸν σιδηροῦν δὲ τῇ γυναικί, которыми и обмѣниваются; и въ печатномъ слав. требникѣ золотой—мужу, серебряный—женѣ. 2) Въ мирной ектеніи объ обручающихся только два прошенія, а въ печатн. слав. —5, послѣ ектеніи двѣ только молитвы: α') Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ τὰ διῃρημένα συνάγων εἰς ἑνότητα. β') Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ τὴν ἐξ ἐθνῶν., а въ слав. есть еще молитва, по обмѣнѣ обрученныхъ перстнями «Господи Боже нашъ, отроку патріарха Авраама сшествовавый». 3) Подавая перстни іерей не произноситъ словъ: «Обручается рабъ Божій» и проч., или «Обручается раба Божія» и проч. Въ послѣдованіи вѣнчанія особенности: 1) Ἀπόκεινται δὲ ἐν θείᾳ τραπέζῃ ποτήριον, ἔχον προηγϊασμένα, καὶ στέφανοι δύο· καὶ ποτήριον ὑάλου πλῆρες οἴνου (л. 209). 2) Послѣ псалма «Блажени вси боящіися Господа» не упоминается о возглашеніи іерея жениху и невѣстѣ: «Имаши ли произволеніе благое» и пр. 3) Нѣтъ молитвъ: а) «Боже пречистый, и всея твари содѣтелю» и б) «Благословенъ еси Господи, Боже нашъ». 4) Не упоминаются слова при вѣнчаніи: «Вѣнчается рабъ Божій (или раба Божія)», но послѣ молитвы: «Ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος ὁ πλάσας τὸν ἄνθρωπον», Ἀρχιερεὺς στέφει ἀμφοτέρους λέγων, ἐπὶ μὲν τῷ ἀνδρί· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτὸν (а невѣстѣ—αὐτήν) καὶ συμπλέξας ἀλλήλων τὰς δεξιάς, λέγει ὁ ἱερεύς· «Εἰρήνη πᾶσιν.» (л. 210). Діаконъ: Τὰς κεφαλάς и пр. Ὁ ἀρχιερεύς· «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ ἐν τῇ σωτηριώδει σου οἰκονομίᾳ» и проч. Послѣ возгласа къ сей молитвѣ ὁ ἀρχιερεὺς возглашаетъ: Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, Δέσποτα μετὰ παῤῥησίας и проч. Λαὸς τό· Πάτερ ἡμῶν. Послѣ того (л. 211) ἀρχιερεὺς κρατῶν τὸ ποτήριον, λέγει· Τὰ προηγιασμένα ἅγια τοῖς ἁγίοις. Ὁ λαὸς τό· Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος и проч. Καὶ κοινωνεῖ αὐτούς. Потомъ ποιεῖ εὐχὴν τοῦ κοινοῦ ποτηρίου. Нач. Ὁ Θεός, ὁ πάντα ποιήσας τῇ ἰσχύϊ σου. По возгласѣ δίδωσι τῷ ἀνδρὶ πιεῖν, αὐτὸς κατέχων τὸ ποτήριον, καὶ αὖθις τῇ γυναικί. Отпивши въ третій разъ вина изъ общей чаши ὁ ἀνὴρ ἀποδίδωσι τὸ ποτήριόν τινι, ἤ, ὡς ἔνιοι, κλᾷ. Ὁ δὲ ἀρχιερεύς, εἰ βούλ., λέγει (краткое привѣтствіе): Ἀδελφοί· Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. Потомъ ектенія и отпустъ. 5) По возложеніи вѣнцовъ не упоминается о прокимнѣ, Апостолѣ, Евангеліи и сугубой ектеніи. 6) Не упоминается также, послѣ общей чаши, о троекратномъ обхожденіи вокругъ аналоя, съ пѣніемъ: «Исаіе ликуй» и о прочемъ до вышеозначеннаго привѣтствованія: Ἀδελφοί· χαίρετε и отпуста.

На л. 211 об. Εὐχὴ εἰς λύσιν τῶν στεφάνων.—Та же молитва въ слав. печатн. требникѣ.

На л. 212. Εὐχὴ ἐπὶ διγάμων. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ τὸν Ἀβραὰμ φίλον καλέσας.—Въ слав. печатн. требникѣ нѣтъ ея. Послѣдованія же о второбрачныхъ здѣсь никакого нѣтъ.

19) л. 212 об. Молитва при нареченіи новорожденному имени въ 8-й день, та же въ слав. печ. требн. Не упоминается здѣсь, что, по окончаніи молитвы, іерей, вземъ отроча, стоитъ предъ враты храма, или предъ образомъ Пресвятыя Богородицы, и творитъ креста образъ, глаголя: «Радуйся благодатная Богородице Дѣво».

20) л. 214. Молитвы женѣ родильницѣ въ 40-й день, числомъ три: 1) Κύριε, ὁ Θεός, σου δεόμεθα.—Въ печатн. слав. требн. другаго состава. Молитвы 2-я и 3-ья тѣ же и въ печатн. слав. требн., но 4-й молитвы: «Боже Отче вседержителю» здѣсь нѣтъ, самый же чинъ сходенъ.

21) л. 216 об. Τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν ἁγίων βαπτισμάτων. Въ послѣдованіи объ оглашенныхъ особенностей нѣтъ, а въ послѣдованіи св. крещенія особенности: 1) О помазываніи елеемъ крещаемаго говорится на л. 230: Καὶ λαμβάνων ὁ πρεσβύτερος ἐκ τοῦ ἁγίου ἐλαίου τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ποιεῖ σταυροῦ τύπον ἐπὶ τοῦ μετώπου и проч. Въ печатн. слав. требн. сказано: «Священникъ же вземлетъ отъ елеа двѣма персты» и проч. 2) Послѣ мνропомазанія, не упоминается здѣсь о троекратномъ обхожденіи съ новопросвѣщеннымъ вокругъ купѣли, при пѣніи «Елицы во Христа креститеся» также о чтеніи Апостола и Евангелія.

22) л. 232. Молитвы на омовеніе новопросвѣщенныхъ въ 8-й день. Особенности: 1) Изъ 2-й молитвы здѣсь писана только вторая часть «Одѣявыйся въ тя Христа и Бога нашего». 2) При отираніи членовъ губкою съ водою, священникъ говоритъ: Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ φωτίζων καὶ ἁγιάζων πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Но нѣтъ словъ: «Оправдался еси, просвѣтился еси» и проч.

23) л. 233. Молитвы на постриженіе власовъ тѣ же и въ печатн. слав. требн., но здѣсь нѣтъ словъ, произносимыхъ при постриженіи: «Постригается рабъ Божій» и проч. также ектеніи: «Помилуй насъ Боже».

24) л. 234 об. Εὐχὴ γινομένη ὁσάκις ἔλθῃ ὁ πατριάρχης εἰς τὸν Βασιλέα. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων.

25) л. 235. Εὐχὴ ἐν λιτῇ γινομένῃ α′) διὰ φόβον. Нач. Πάλιν σου, Κύριε, τοῦ φιλανθρώπου δεσπότου μνήμη παιδείας. β′) Ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς. Нач. Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. γ′) л. 236. Ἐπὶ ἀνομβρίας. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ· ὁ ἀνάγων νεφέλας δ′) л. 237. Ἐπὶ σεισμοῦ. Нач. Ὁ φοβερὸς καὶ θαυμαστὸς καὶ μέγας.

26) л. 237 об. Εὐχὴ ἐπὶ μιαροφαγησάντων. α′) Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. β′) Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ τῷ κορυφαίῳ.

27) л. 239. α') Εὐχὴ ἐπὶ τῶν προπετῶς ὀμνυόντων. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ τῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως. β') Εὐχὴ ἐπὶ μετανοούντων. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν.

Л. 239 об. Εὐχὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ τῷ Πέτρῳ καὶ τῇ πόρνῃ διὰ δακρύων ἄφεσιν.

28) л. 240. Τάξις γινομένη, εἰ συμβῇ μιαρόν τι, ἢ ἀκάθαρτον ἐμπεσεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου, ἢ ἐλαίου. Нач. молитвы: Ἅγιε Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν.

29) л. 241 об. Εὐχὴ μιαροῦ τινος ἐμπεσόντος εἰς φρέαρ. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστός.

На послѣднемъ бумажномъ листѣ указатель главъ сей книги, писанный скорописью XVII вѣка на слав. языкѣ. Въ старинномъ счетѣ листовъ опущены №№ 70—79 и 133.

262. ($\frac{280}{CCLXVII}$) **Служебникъ и Требникъ** (Εὐχολόγιον). Бумажн., **XV**, 4, листовъ 333 (дл. 5, шир. 3 в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ. «Потребникъ. Арсеній ал.» Τοῦ Σιμένου.

1) л. 1. Молитвы свѣтильничныя, числомъ 5, коимъ въ слав. печ. служебн. соотвѣтствуютъ 1, 2, 3, 4 и 7 молитвы.

Л. 2 и 3. Молитвы входа на вечерни и главопреклонная—тѣ же въ славянскихъ печатн. служебникахъ.

2) л. 3 об.—6 и л. 12 и 13. Молитвы утреннія 12-ть тѣ же и въ томъ же порядкѣ въ слав. печатн. служебн.

3) л. 7. Αἰτήσεις ἐν τῇ λιτῇ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ. Нач. Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου и проч.—тѣ же въ печатн. слав. служебн.

4) л. 9 об. Антифоны, поемые на литургіи въ праздники: Рождества Христова, Богоявленія, въ Пасху и Пятидесятницу—тѣ же въ слав. печатн. богослуж. книгахъ.

5) л. 10 об. Іоанна Златоустаго слово на св. Пасху: Εἴ τις εὐσεβής.

6) л. 13 об. Молитвы: на благословеніе винограда и другихъ плодовъ: α') Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῶν ἀμπελῶνα ἐν ταῖς θείαις σου γραφαῖς. β') л. 14. Κύριε ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε, ἔπιδε ἐπὶ τὸν οἶνον τοῦτον.

Л. 15. Εὐχὴ ἐπὶ τῶν ἀλόγως ὑπό τινων ἀφορισμένων, ἢ λόγοις αὐτοὺς δεσμευόντων. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας, ὁ φοβερὸς καὶ δυνατός.

Л. 15 об. Εἰς ψυχορραγοῦντας. Нач. Δέσποτα Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτορ.

Л. 16. Ἐπὶ θεμελίῳ ναοῦ καὶ ἐπὶ σταυροπηγίου. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ τὸ σὸν ἅγιον αἷμα ὑποβαλόμενος.

Л. 16 об. Ἐν ἀρχῇ σπόρου. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ ποιήσας γῆν.

Л. 17. Εἰς τὸ καταφυτεῦσαι ἀμπελῶνα. Нач. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν· σὺ εἶ ἡ ἄμπελος.

Л. 17 об. Ἐπὶ παντοίᾳ ὀπώρᾳ. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ πρὶν μὲν τὴν γῆν.

Л. 18. Ἐπὶ μιαροφαγόντων.—Та же молитва въ № 261, л. 237 об.

Л. 18 об. Ἐπὶ ἐξομολογούντων καὶ μετανοούντων.—Тѣ же въ № 261, на лл. 239 и 240.

Л. 19. Ἐπὶ λογισμῶν αἰσχρῶν. Нач. Δέσποτα, Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὗ ἐν χερσί σου οἱ κλῆροί μου.

Л. 19 об. Ἐπὶ πυρεττόντων. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ χρόνια καὶ δεινά πάθη λόγῳ μόνῳ θεραπεύσας.

Л. 20. Молитвы: α') Εἰς τὸ πλεῦσαι πλοίου. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ ἐντειλάμενος τῷ Νῶε. β') Εἰς ἄγραν ἰχθύων. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ εἰπὼν τῷ προπάτορι Ἀδάμ. γ') л. 20 об. Ἐπὶ πλεόντων. Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ καταξιώσας συμπλεῦσαι.

Л. 21. Молитва предъ проскомидіею: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ἐξαπόστειλόν μοι δύναμιν ἐξ ὕψους ἁγίου σου. Молитва кадила: Θυμίαμά σοι προσφέρομεν. Молитва читаемая предъ Евангеліемъ на Литургіи: Ἔκλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Возгласы іерея на великой вечерни и утрени. Конецъ см. на л. 7.

7) л. 22. Ἡ Θεία λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου, начинается молитвою предложенія, какъ и въ № 261. Чина проскомидіи нѣтъ. Дѣйства священнослужителей здѣсь описаны подробнѣе, чѣмъ въ № 261, а именно: 1) л. 27 об. Послѣ молитвы объ оглашенныхъ и возгласа, ὁ ἱερεὺς, κρατήσας τὸ εἰλητὸν, ἁπλοῖ αὐτὸ, λέγοντος τοῦ διακόνου. «Ὅσοι κατηχούμενοι, προέλθετε». 2) л. 29. Во время пѣнія херувимской пѣсни іерей читаетъ молитву: «Οὐδεὶς ἄξιος τῶν συνδεδεμένων ταῖς σαρκικαῖς ἐπιθυμίαις» и 50-й псаломъ, а діаконъ кадитъ по чину (л. 30) τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ὁμοίως θυμιᾷ καὶ τὴν ἁγίαν πρόθεσιν τρίτον, σταυροειδῶς· εἶτα αἴρονται τὰ ἅγια· καὶ τίθησιν ὁ ἱερεὺς ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τοῦ διακόνου τὸν ἅγιον δίσκον, αὐτὸς δὲ κρατεῖ τὸν θεῖον κρατῆρα ἐν ταῖς χερσὶ, ποιῶσι τὴν εἴσοδον. Μετὰ δὲ τὴν ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ τούτων ἀπόθεσιν, ποιῶσιν ἀμφότεροι ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης μετανοίας γ'. Потомъ діаконъ говоритъ іерею: Εὐλόγησον δέσποτα· καὶ σταυροῖ αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ λέγων· Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν πάντοτε· καὶ οὕτως ἐξέρχεται ἔξωθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ λέγει· «Πληρώσωμεν τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ» и проч. По возгласѣ діакона «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους» (л. 31 об.), ἀσπάζεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ ποιῆσαι γ' προσκυνήσεις τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ὁμοίως καὶ τοὺς λοιποὺς ἱερεῖς. Καὶ εὐθὺς ὁ διάκονος· Τὰς θύρας, τὰς θύρας, ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν. Τοῦ δὲ λαοῦ εἰπόντος τὸ ἅγιον σύμβολον, ὁ ἱερεὺς λαβὼν τὸ ἱερὸν κάλυμμα τὸ ἐπάνω τῶν τιμίων δώρων κείμενον. По возгласѣ діакона: Στῶμεν καλῶς и проч. іерей κἀντεῦθεν ἄρας καὶ διπλώσας ὡς ἔχει ὁ τύπος καὶ ἀσπασάμενος, λέγει· Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου и пр. все согласно съ слав. печатн. служебн., только не упоминается предъ освященіемъ даровъ молитва «Господи, иже пре-

святаго Твоего Духа». Чинъ причащенія (л. 37) описанъ такъ: Послѣ молитвы: «Πρόσχες Κύριε», іерей ποιεῖ μετανοίας γ', φόβῳ μεγάλῳ εὐχόμενος. Діаконъ: Πρόσχωμεν. Ὁ δὲ ἱερεὺς ὑψοῖ τὸν θεῖον ἄρτον καὶ λέγει· «Τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις». Καὶ τοῦ λαοῦ εἰπόντος τό· «Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος», ποιεῖ ὁ ἱερεὺς κρατῶν τὸν ἅγιον ἄρτον σταυροὺς τρίς (этого нѣтъ въ печ. слав. служ.) λέγων καθ' ἑαυτὸν καὶ αὐτος· Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος. Εἶτα μερίζει τὸν ἅγιον ἄρτον εἰς τέσσαρα μέρη· καὶ λέγει ὁ διάκονος· πλήρωσον δέσποτα· καὶ ὁ ἱερεὺς λαμβάνει μερίδα μίαν ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἄρτου καὶ βάλλει εἰς τὸ ἅγιον ποτήριον, λέγων· Πλήρωμα Πνεύματος Ἁγίου. Διάκονος· Ἀμήν. Εἶτα φέρεται τὸ ζέον· καὶ εὐλογῶν αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ κατέχοντος, αἴρει αὐτὸ καὶ βάλλει εἰς τὸ ἅγιον ποτήριον, λέγων· «Ζέσις πίστεως Πνεύματος Ἁγίου, ἀμήν».—Всего этого нѣтъ въ № 261. Ποιεῖ δὲ μετανοίας τρίς, τρέμων καὶ εὐχόμενος. Κἀντεῦθεν μερίδα λαβὼν τοῦ ἁγίου ἄρτου, κύψας καὶ ἀσπασάμενος αὐτήν, λέγει· (сего нѣтъ въ печатн. служ., а на практикѣ иные священнослужители также поступаютъ) «Τὸ σῶμά σου τὸ ἅγιον Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν γένοιτό μοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἀμήν». (Въ печатн. слав. служ. не то.) Καὶ ἐσθίει αὐτήν. Ὁμοίως καὶ τοῦ θείου κρατῆρος μεταλαμβάνει, λέγων. «Καὶ τὸ αἷμά σου τὸ ἅγιον γένοιτό μοι εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν». Λέγει καὶ τό· Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι. Εἶτα εἰσκομίζονται ἀπὸ τοῦ ἁγίου δίσκου ἅπαντα τὰ ἅγια δῶρα ἐν τῷ θείῳ κρατῆρι. Καὶ ὁ ἱερεὺς λαβὼν τοῦτον ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρί, λέγει μυστικῶς· Μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ πίστεως. Διάκονος· προσέλθετε. Μετὰ δὲ τὸ μεταλαβεῖν, σφραγίζει ὁ ἱερεὺς τῷ λαῷ, λέγων μυστικῶς· Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον... По совершеніи причащенія ἐπεύχεται ὁ ἱερεύς· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Δέσποτα φιλάνθρωπε, εὐεργέτα τῶν ψυχῶν. Потомъ іерей кладетъ ѳиміамъ въ кадильницу съ молитвою кадила: Θυμίαμα προσφέρομέν σοι· Καὶ σφραγίζει τὴν ἁγίαν τράπεζαν, λέγων. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς и прочее все то же, что и въ печ. слав. служебникѣ, кромѣ пяти молитвъ по причащеніи съ отпустомъ послѣ нихъ.

8) л. 40—58. Ἡ Θεία λειτουργία τοῦ μεγάλου Βασιλείου одинаковаго состава съ № 261.

На л. 59 двѣ молитвы, читаемыя по четыредесяти днехъ женѣ родильницѣ, писаны позднѣйшимъ почеркомъ; въ печатн. славянскомъ требникѣ это 1-я и 2-я молитвы.

9) л. 60. Ἡ Θεία λειτουργία τῶν Προηγιασμένων. Особенности: 1) Первый возгласъ іерея: Εὐλογητὸς ὁ Θεός, а въ № 261: Εὐλογημένη ἡ βασιλεία,—какъ и въ слав. печатн. служ. 2) по входѣ и послѣ 2-го прокимна, (л. 62) λαβὼν ὁ διάκονος τὸν κηρὸν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἁπτόμενον μετὰ τοῦ θυμιατοῦ, ἵσταται ἐνώπιον τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ σφραγίζων σταυροειδῶς, λέγει· Σοφία, ὀρθοί. Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι.—Въ № 261 и слав. служ. это дѣйствіе приписывается іерею. 3) л. 65 об. Послѣ 2-й молитвы вѣрныхъ «Δέσποτα ἅγιε ὑπεράγαθε» написано: τινὲς δὲ συνάπτουσι καὶ ταύ-

την τὴν εὐχήν· τινὲς δὲ, οὔ. Σὺ δὲ, ὡς βούλει. Начало сей молитвы: Ὁ Θεὸς ὁ ἐπισκεψάμενος ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς, δέσποτα Κύριε.—Въ № 261 и въ слав. печ. служебн. ея нѣтъ.

10) л. 71. Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἁγιασμοῦ—то же въ № 261, но слова молитвы на освященіе воды здѣсь изложены нѣсколько иначе, болѣе сходно съ слав. печатн. требн. Αὐτὸς οὖν, φιλάνθρωπε βασιλεῦ, πάρεσο καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος, καὶ ἁγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο· ἐκ γ'.

11) л. 78 об. Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, съ Апостоломъ и Евангеліемъ, какъ и въ слав. печатн. требникѣ.

12) л. 85 об. Молитва при нареченіи имени новорожденному—та же въ № 261.

13) л. 86. Молитва по четыредесяти днехъ женѣ родильницѣ. Первыя двѣ см. выше на л. 59.

14) л. 86 об. Ἀκολουθία εἰς τὸ ποιῆσαι κατηχούμενον.—То же въ печ. слав. требникѣ.

15) л. 91 об. Въ послѣдованіи святаго крещенія особенности: 1) л. 95 об. Послѣ молитвы надъ елеемъ іерей ἐκχέει αὐτὸ σταυροειδῶς εἰς τὸ ὕδωρ γ', ψάλλων σὺν τοῖς παροῦσιν, ἀλληλούϊα γ'. Потомъ возглашаетъ: Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ φωτίζων и проч. Εἶτα βαλὼν ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ εἰς τὸ ἔλαιον χρίει σταυροειδῶς τὸν βαπτιζόμενον ἐν τῷ μετώπῳ καὶ τοὺς νεφρούς· εἶτα χρίεται ὑπὸ τοῦ διακόνου ὅλῳ τῷ σώματι.—Сего нѣтъ въ № 261 и въ печатн. слав. требникѣ. 2) л. 97. Послѣ молитвы τοῦ Μύρου іерей новопросвѣщеннаго χρίει τῷ μύρῳ σταυροειδῶς ἐν τῷ μετώπῳ, ἐν τῷ στήθει, τὰς ῥίνας, τὰ ὦτα, τὴν κοιλίαν, τοὺς νεφρούς, λέγων· «Σφραγὶς δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου, ἀμήν». Καὶ εὐθὺς οἱ ψάλται τὸ· Ὅσοι εἰς Χριστόν. Εἶτα ὁ ἱερεύς· Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ φωτίζων и проч. Καὶ μεταδίδωσιν αὐτῷ τῶν θείων μυστηρίων, καὶ ἀπολύει καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ νεοφωτίστου, ψαλλόντων τῶν συνεπομένων τό· Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. 3) Прокимна, Апостола, Евангелія и сугубой ектеніи, какъ и въ № 261, нѣтъ. 4) л. 97. Καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὸ ἀπολοῦσαι одна только молитва: «Ὁ λύτρωσιν ἁμαρτιῶν», а въ печатн. слав. требникѣ двѣ молитвы. 5) л. 97 об. іерей глаголетъ при омовеніи: «Ἐβαπτίσθης [138]), ἐφωτίσθης» и проч.—То же въ печ. слав. требникѣ. 6) л. 98. На постриженіе власовъ первая молитва: Σὲ ἱκετεύομεν Κύριε ο Θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Въ печатн. слав. требн. другая. При постриженіи іерей глаголетъ: Κείρεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (имя), τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ· ἀρχὴν ποιεῖ ἀπὸ τῆς κορυφῆς, τὸ μέτωπον, δεξιᾷ καὶ

---

[138]) Въ Евхологіи Гоара, изд. 1647 г., на стр. 372, ἐδικαιώθης, а въ слав. печатн. требн. «ѿправдáлсѧ єсѝ».

ἀριστερᾷ, καὶ δίδωσι αὐτὰ τῷ ἀναδόχῳ. Затѣмъ вторая молитва по постриженіи: Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. Въ печатн. слав. требникѣ сія молитва положена предъ постриженіемъ власовъ.

16) л. 99. Ἀκολουθία τῆς γονυκλισίας τῇ κυριακῇ τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς. Особенность противъ слав. печатн. послѣдованія только та, что здѣсь не показано 7-й молитвы: «Боже великій и вышній».

17) л. 110. Меѳодія патріарха Констант. Διάταξις περὶ τῶν διαφόρων τρόπων καὶ ἡλικίᾳ ἐκ τῶν ἐθνικῶν ἐπιστρεφόντων. Нач. Εἰ μὲν παιδίον συνελήφθη καὶ ἠρνήσατο. То же въ большомъ славянскомъ печатномъ требникѣ.

18) л. 110 об. Εὐχὴ ἱλασμοῦ εἰς τὸν ἀπὸ ἀρνήσεως ἐπιστρέφοντα πρὸς τὴν ἡμετέραν πίστιν. Нач. Δίκαιος εἶ Κύριε, καὶ εὐθεῖς.—Та же молитва въ № 261, л. 11 об. и въ большомъ славянскомъ печатномъ требникѣ.

19) л. 112 об. Εὐχὴ ἐπὶ χριστιανοῖς ὑπαχθεῖσιν ἐθνικῇ πλάνῃ· ἐπιστρέφασι δέ, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ προσδραμοῦσιν. Нач. Κύριε, Κύριε, ὁ τῶν ἁπάντων ποιητὴς καὶ δεσπότης.

20) л. 113 об. Εὐχὴ ἐπὶ ἀποστήσαντος παιδός, καὶ μετανοοῦντος. α') Нач. Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Παντοκράτορ ὁ Πατήρ. β') л. 114. Нач. Ὁ κλίνας οὐρανούς. Эта молитва въ № 261, л. 10 об. и въ большомъ печатн. слав. требн.

21) л. 114 об. Молитва предъ мѵропомазаніемъ присоединяющагося: Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτορ, ὁ διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος.—Въ греч. евхологіи Гоара, стр. 880, изд. 1647 г.

22) л. 115. Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι ἐθνικὸν κατηχούμενον. α') Нач. Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε.—Въ № 261, л. 14 об. β') на записаніе имени въ число оглашенныхъ: Нач. Σύ, Δέσποτα.—Въ № 261, л. 15.

23) л. 116. Εὐχὴ ἐπὶ μιαροφαγησάντων. α') Нач. Ὁ Θεὸς ὁ φοβερὸς καὶ δυνατός. β') л. 116 об. Нач. Δέσποτα Κύριε.—См. то же на л. 18.

24) л. 117. Εὐχὴ εἰς ἄνοιξιν ἐκκλησίας ὑπὸ αἱρετικῶν βεβηλωθείσης, Тарасія патріарха. α') Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, δυσωποῦμέν σε τὸν ἵλεων. β') Его же. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὸν ναὸν τοῦτον ἀναδείξας.—Тѣ же въ больш. печ. слав. требн.

25) л. 118. Εὐχὴ ἐπὶ ἐξομολογουμένων. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῷ Πέτρῳ.—Въ № 261, л. 239 об. то же.

26) л. 118 об. Εὐχὴ ἐπὶ προπετῶς ὀμνυόντων. Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτορ· ὁ ἐπὶ σωτηρίαν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων καταξιώσας καταβῆναι.

27) л. 118 об. Εὐχὴ εἰ ἐμπέσῃ ἀκάθαρτον εἰς οἶνον, ἢ ἔλαιον, ἢ εἰς ἄλλο τι. Нач. Ἅγιε Κύριε.—Въ № 261, л. 240.

28) л. 119 об. Εὐχὴ εἰς φρέαρ μιανθέν. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας ὁ θαυμαστός.—Въ № 261, л. 241 об. то же.

29) л. 120. Εὐχὴ εἰς σκεῦος μιανθέν. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ μόνος ἅγιος, ἁγίασον τὸ σκεῦος τοῦτο.

30) л. 120. Εὐχὴ ἐπὶ ἀνομβρίας. Нач. Δέσποτα Κύριε· ὁ διὰ τὸν πρὸς σε ζῆλον Ἡλίου τοῦ προφήτου ἐπακούσας.—Въ № 261 другая молитва, а у Гоара та же на стр. 776, изд. 1647 г.

31) л. 120 об. Εὐχὴ ἐν λιτῇ διὰ φόβον. Нач. Πάλιν σου Κύριε.—Въ № 261, л. 235.

32) л. 121. Εὐχὴ ἐπὶ ὀρύξει φρέατος. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ Παντοκράτορ καὶ παντοδύναμος.—Въ слав. большомъ печатн. требникѣ та же.

33) Εὐχὴ ἐπὶ οἴκῳ κτιζομένῳ. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτορ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν.

Л. 121 об. Εὐχὴ ἐπὶ εὐλογίαν οἴκου. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὁ καταξιώσας ὑπὸ σκηνὴν τοῦ Ζακχαίου εἰσελθεῖν.—Въ больш. печ. требн. тѣ же.

34) л. 122. Εὐχη εἰς χωράφιον, ἢ ἀμπελῶνα, ἢ κῆπον βλαπτόμενον ὑπὸ ἑρπετῶν и проч. α') Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν ἀρχῇ τῆς δημιουργίας σου ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. β') Нач. Δέσποτα Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ.

35) л. 123. Εὐχὴ συγχωρητικὴ γραφομένη (въ заглавіи слѣдующей молитвы правильнѣе написано «λεγομένη») ὑπὸ πνευματικοῦ πατρός. α') Нач. Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. β') Ἔκλινε τὸν ἑαυτοῦ αὐχένα ὁ σὸς δοῦλος.

36) л. 123 об. Εὐχὴ ἐπὶ πᾶν εἶδος ἀῤῥωστίας. Нач. Δέσποτα Κύριε Παντοκράτορ· ἰατρὲ τῶν ψυχῶν.

37) л. 124. Εὐχὴ εἰς πόλεμον πορνείας. Нач. Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων· ὁ ἰώμενος πᾶσαν νόσον.

38) л. 124. Τάξις ἐπὶ σαλευθεῖσαν ἁγίαν τράπεζαν. Чинъ сей, подробно описанный, совершается предъ началомъ литургіи Архіереемъ; при этомъ полагается мирная ектенія и молитва μυστικῶς· Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, τῷ τὴν σὴν χάριν ἐκχέαντι.

39) л. 126. Εὐχὴ ἐπὶ τεμελίου ναοῦ. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐρασθεὶς ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομηθῆναι.

40) л. 126. Ἐν τῷ μέλλειν ἀναγινώσκειν τινά, ἢ ἀκροᾶσθαι Златоустаго. Нач. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἄνοιξον τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας μου.

41) л. 126 об. Его же πρὸς παρασχόντα ὑπὸ δαιμόνων· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἑκάστην ἀσθένειαν. α') Нач. Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος· ὁ λυτρωσάμενος. β') л. 127. ἐπικαλούμεθά σε, δέσποτα Θεέ. γ') Василія Великаго. Нач. Ὁ Θεὸς τῶν θεῶν καὶ Κύριος τῶν κυρίων. δ') л. 128. Его же. Ἀφορκισμός. Нач. Ἐξορκίζω σε τὸν ἀρχέκακον τῆς βλασφημίας.

42) л. 131. Εὐχὴ πρὸ τοῦ ὑπνῶσαι. Нач. Πολυεύσπλαγχνε Κύριε.

43) л. 131. Εὐχή, ἣν λέγει ὁ ἱερεύς, ἢ καὶ ἀρχιερεύς, ἐπὶ τὸν μέλλοντα μεταλαβεῖν· συγχωρῶν αὐτῷ πάντα τὰ ἑκούσια καὶ ἀκούσια ἁμαρτήματα, καὶ πᾶσαν ἀρὰν καὶ ὅρκον. Нач. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Υἱὲ καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Начало сходно съ второю молитвою, положенною въ слав. печатн. требникѣ предъ началомъ исповѣди; но здѣсь эта молитва полнѣе; въ ней перечисляются разные грѣхи и прощаются.

44) л. 133 об.—141. Ἀποστολο-εὐαγγέλια τῆς ἑβδομάδος· Безплотнымъ, Предтечѣ, Богородицѣ, Апостоламъ, Животворящему Кресту и объ усопшихъ.

45) л. 141 об.—189. Ἀποστολο-εὐαγγέλια общія: святителямъ, преподобнымъ, мученикамъ и проч., также по мѣсяцеслову на праздники Господни, Богородичны и святымъ на весь годъ.

46) л. 189 об. Ἀκολουθία τοῦ εὐχελαίου. По благословеніи іерея, Βασιλεῦ οὐράνιε, τρισάγιον, Παναγία Τριάς, Πάτερ ἡμῶν, Κύριε ἐλέησον ιβ', Δεῦτε, προσκυνήσωμεν γ'. Ἐλέησόν με· κανών. Или, по благословеніи іерея, псаломъ: «Господи, услыши молитву мою», Богъ Господь, тропарь Ταχὺς εἰς ἀντίληψιν μόνος ὑπάρχων Χριστέ, γ'. κανών. Нач. 1 тропаря: Ἐλαίῳ σῆς εὐσπλαγχνίας, съ акростихомъ: Εὐχῆς ἐλαίου ψαλμὸς ἐξ Ἀρσενίου.—То же въ печатн. слав. требн. По канонѣ стихиры, трисвятое, Пресвятая Троице, Отче нашъ, по возгласѣ тропарь: Ταχὺς εἰς ἀντίληψιν.—То же въ печатн. слав. требникѣ. Ектенія: Помилуй насъ Боже. по возгласѣ псаломъ: Живый въ помощи, Вѣрую во единаго Бога.—Сего нѣтъ въ печатн. слав. требн. Въ это время іереи вливаютъ елей въ кандило, произнося молитву: Κύριε ὁ ἐν τῷ ἐλέει καὶ τοῖς οἰκτιρμοῖς σου ἰώμενος. Затѣмъ стихиры Богородичны по одной на каждый гласъ. Нач. Μητέρα σε Θεοῦ ἐπιστάμεθα πάντες.—Въ печатн. слав. требн. иные тропари. Послѣ того ποιεῖ ὁ ἀσθενὴς εἰς τοὺς ἱερεῖς μετανοίας γ', λέγων· εὐλογήσατε δεσπόται ἅγιοι· συγχωρήσατέ μοι ἁμαρτωλῷ, εἴ τι ἥμαρτον ἐν ὅλῃ μου τῇ ζωῇ, ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ. Въ № 261 и слав. печатн. требникѣ сего нѣтъ. Послѣ сего прокименъ, Апостолъ, Евангеліе, ектенія «Помилуй насъ Боже» и молитвы. Предъ 2-ю молитвою: «Πάτερ ἅγιε ἰατρὲ ψυχῶν καὶ σωμάτων» іерей σφραγίζει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ (болящаго) ἐκ γ', λέγων· εἰσάκουσόν μου, Κύριε· εἰσάκουσόν μου, Δέσποτα· εἰσάκουσόν μου, ἅγιε—и помазываетъ его по чину. То же и прочіе іереи дѣлаютъ по порядку. Послѣ 7-го Апостола, Евангелія, ектеніи и молитвы, которые не всѣ сходны и не въ одинаковомъ порядкѣ съ печатн. слав. требникомъ, поютъ: Πηγὴν ἰαμάτων ἔχοντες ἅγιοι ἀνάργυροι τὰς ἰάσεις. Потомъ τίθησι τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τοῦ προσελθόντος, κρατοῦντες αὐτὸ οἱ ἱερεῖς ταῖς δεξιαῖς χερσίν· ὁ δὲ πρῶτος αὐτῶν, σταθεὶς κατὰ ἀνατολάς, λέγει τὴν εὐχὴν ταύτην. Нач. Εὔσπλαγχνε, μακρόθυμε, ἀνεξίκακε. Эта молитва почти сходна съ печатн. слав. требн., а въ № 261 ея нѣтъ. Послѣ того ектенія «Помилуй насъ Боже» и

отпустъ. Καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν αὖθις προσκυνεῖ πρὸς τοὺς ἱερεῖς ὁ προσελθών, αἰτῶν συγχώρησιν γ', καθῶς ἐν προοιμίοις δεδήλωται.

47) л. 214 об. Послѣдованіе εἰς ἀρχάριον ῥασοφοροῦντα.—То же въ печатномъ большомъ слав. требникѣ.

48) л. 215. Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ σχήματος. Особенности противъ печатн. слав. требника: 1) л. 215 об. предъ началомъ оглашеній готовящемуся къ постриженію δίδονται κηρία παρὰ τοῦ ἐκκλησιάρχου πάσῃ τῇ ἀδελφότητι· καὶ ἅπτουσιν αὐτὰ πάντες. 2) Нѣтъ перваго оглашенія: «Отверзи сердца твоего ушеса». 3) л. 220. Послѣ постриженія ἀδελφὸς (имя) ἐνδύεται· α') χιτῶνα ἀγαλλιάσεως, β') περιζώννυται, γ') λαμβάνει τὸ παλλίον τὸν ἀρραβῶνα τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος, δ') ὑποδύεται τὰ σανδάλια τῆς ἑτοιμασίας τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, каждый разъ при пѣніи братіею: «Господи помилуй» трижды. 4) л. 221 об. Евангеліе читается другое. Нач. Εἶπεν ὁ Κύριος· εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν. По прочтеніи Евангелія новопостриженный, вошедъ (л. 222) εἰς ἐκκλησίαν, ἀσπάζεται τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἵσταται ἔνθα πρὸς ταγῇ παρὰ τοῦ προεστῶτος, βαστάζων καὶ τὴν λαμπάδα αὐτοῦ ἄχρι τῆς ἀπολύσεως· οἱ δὲ ἀδελφοὶ πάντες σβεννύουσι τὰ κηρία αὐτῶν, по постриженіи брата.

49) л. 222. Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου ἀγγελικοῦ σχήματος. Особенности противъ большаго печатн. слав. требника: 1) Канонъ, ποίημα Εὐδοκίμου, положенъ послѣ стихиръ: Πίστει προσερχόμενον πρός σε. 2) л. 227. На литургіи предъ антифонами 6 стихиръ: α'. Ὅσοι τὰ ἐν κόσμῳ. β'. Ὁ θέλων πάντας. γ'. Πάντων τῶν προσκαίρων. δ'. Πάσας τῆς σαρκὸς τὰς ἡδονάς. ε'. Τρίβον τὴν πλατεῖαν. ϛ'. Χαῖρε παρθενίας. 3) опущено предъ оглашеніями: «Объятія Отча» и «Отверзи сердца твоего ушеса», 4) л. 236. По постриженіи брата настоятелемъ σταυροειδῶς, οἱ εὐθὺς παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ἀδελφοὶ εἰς τὸ διακονικόν, ἢ εἰς τὸν νάρθηκα καὶ κουρεύουσιν αὐτόν, ψάλλοντες τὸν ἄμωμον. Тѣмъ временемъ діаконъ говоритъ великую ектенію. По возгласѣ: «Яко святъ», Трисвятое, или «Елицы во Христа крестистеся», прокименъ, Апостолъ, Евангеліе—тѣ же въ печ. слав. требн.; л. 237 об. Антифоны (ихъ нѣтъ въ печатн. слав. требн.) 3 по 3 стиха въ каждомъ. Нач. Ἤνοικται ἡ θύρα τῆς μετανοίας. Предъ пѣніемъ антифоновъ послѣ Евангелія, братія приводятъ новопостриженнаго καὶ ἱστῶσι αὐτὸν μέσον τῆς βασιλικῆς πύλης, κατέχοντα κηρία ἅπτοντα. Л. 238 об. послѣ антифоновъ при пѣніи тропаря: Ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν (его нѣтъ въ печатн. слав. требникѣ), іерей κρατήσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς εἰσάγει ἐγγύτερον. Потомъ (л. 239) ἐνδύει αὐτὸν ὁ ἀνάδοχος, при возгласахъ іерея: ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν (имя) α') ἐνδύεται χιτῶνα δικαιοσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, β') περιβάλλεται τὸ κουκούλιον τῆς ἀκακίας, γ') λαμβάνει τὸν ἀνάλαβον, δ') λαμβάνει τὸ παλλίον τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος, ε') περιζώννυται, ϛ') ὑποδύεται τὰ σανδάλια и пр., при пѣніи каждый разъ «Гос-

поди помилуй», ζ') ἔλαβε τὸ ἅγιον καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα и надѣваютъ μέγαν μανδείαν, при пѣніи тропаря: Ἐνδύσασθε χιτῶνα τῆς σωτηρίας и проч. Потомъ, послѣ прочтенія іереемъ двухъ молитвъ, положенн. и въ печатн. слав. требникѣ: α') Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ πιστὸς ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις. β') Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰσάγαγε τὸν δοῦλόν σου.—діаконъ (л. 241) ἐπαίρει τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ ἵσταται ἔξωθεν τοῦ θυσιαστηρίου. Новопостриженный покланяется и цѣлуетъ св. Евангеліе и держащаго оное, потомъ братія покланяются и цѣлуютъ св. Евангеліе и новопостриженнаго, при пѣніи тропаря: Ἐπιγνῶμεν, ἀδελφοί, τοῦ μυστηρίου δύναμιν.—съ стихами: Ἀγαπήσατε τὸν Κύριον πάντες и проч. Послѣ того ектенія: Εἴπωμεν πάντες. По окончаніи Божественной литургіи братія опять возжигаютъ свѣщи и отходятъ съ новопостриженнымъ въ трапезу, при пѣніи: Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἰδὲ и проч. съ стихами. По вкушеніи пищи братія снова провожаютъ новопостриженнаго въ церковь, при пѣніи Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον и проч. съ разными стихами, гдѣ, въ теченіи 7 дней онъ упражняется въ разныхъ церковныхъ дѣлахъ, а въ 8-й день полагаются молитвы (л. 242 об.) εἰς τὸ ἀποκουκουλίσαι· α') Πολυέλεε Κύριε, β') Τὸν τῇ πυρίνῃ κεφαλῇ.—Тѣ же и въ славянскомъ печатн. большомъ требникѣ.

50) л. 243. Τάξις καὶ ἀκολουθία ἐπιτελευτήσαντος μοναχοῦ. Особенность противъ слав. печатн. требника та, что, вмѣсто псалма «Живый въ помощи» здѣсь положенъ псаломъ 50-й.

51) л. 263 об. Ἀκολουθία νεκρώσιμος κοσμικῶν.—Въ печатн. слав. требникѣ то же, только Евангеліе другое.

52) л. 270. Ἀποστολο-εὐαγγέλια отъ недѣли мытаря и фарисея до недѣли Всѣхъ Святыхъ.

53) л. 318 об. Прокимны утренніе воскресные на 8 гласовъ.

54) л. 319. Воскресныя утреннія Евангелія, числомъ 11.

55) л. 328. Κανὼν εἰς κοιμηθέντας, Θеофана. Нач. 1-го тропаря: Θανάτῳ τὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ. По 6-й пѣсни кондакъ «Со святыми упокой», икосъ «Самъ единъ еси безсмертный»; по 9-й пѣсни εἰς μνημόσυνον κτιτόρων ектенія: Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ ἀναπαύσεως и проч.

56) л. 332. Прокимны, поемые на литургіи предъ Апостоломъ въ воскресные дни, на 8 гласовъ.

Записи:

1) На л. 26 об., въ послѣдованіи литургіи Іоанна Златоустаго: послѣ прошенія на сугубой ектеніи: Ἔτι δεόμεθα καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν διακονούντων и проч. приписано: καὶ μνημονεύει, οὓς θέλει.

2) На л. 34, по возгласѣ «Изрядно о пресвятѣй» написано: Τὰ δίπτυχα τῶν κεκοιμημένων, а на полѣ приписано: Μνήσθητι, Κύριε, τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Γεωργίου.

3) л. 54 об. Въ литургіи Василія Великаго, по возгласѣ «Въ первыхъ помяни Господи», написано: τὰ δίπτυχα τῶν ζώντων. Μνήσθητι θύτου μοναχοῦ Γερβασίου· καὶ Σεραπίου μοναχοῦ Κύριε μνήσθητι.

4) л. 331 об. Τὸ γὰρ Εὐχολόγιον τοῦτο ἔναι τῆς μονῆς Ἐσφιγμένου.

На лл. 1, 22, 40, 270 и другихъ раскрашенныя заставки и заглавныя буквы.

У л. 296 имѣется одна только треть отъ верху; послѣдніе листы не тверды.

Послѣдованія въ семъ Евхологіи болѣе сходны съ слав. печатн. служебникомъ и требникомъ, нежели съ греческимъ Евхологіемъ подъ № 261.

263. ($\frac{281}{CCLXVIII}$) **Служебникъ и Требникъ** (Εὐχολόγιον). Бумажн., пис. въ **1470** году, лист. 344 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_8$ в.). А҆рсе́нїй. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 7).

Л. 1. Пергаменный отрывокъ канонич. содержанія о клирикахъ.

Л. 2 об. Πίναξ главъ сей книги.

Возгласы іерея на вечерни и утрени, послѣ ектеній и проч.

Л. 3. Молитва: Εὐξώμεθα ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Δήλωσις Евангельскихъ чтеній отъ Іоанна, Матѳея, Луки и Марка.

Л. 4. Св. Нила. 1) Нач. Ὁ τῆς ἐν Βυζαντίῳ μεγάλης ἐκκλησίας· μᾶλλον δὲ τοῦ κόσμου φωστήρ, Ἰωάννης ὁ θαυμαστὸς ἱερεύς. 2) Διάταξις о приготовленіи іерея къ Божественной службѣ.

Л. 5. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ πρεσβύτερε, καὶ βλέπε τὴν διακονίαν, ἣν παρέλαβες.

Л. 6 об. Молитва, когда іерей готовится προσέρχεσθαι τῇ προθέσει. Нач. Ἐν πλήθει ἁμαρτιῶν μεμωλυσμένον με.

1) л. 7. Божественная литургія св. Іоанна Златоустаго одинаковаго состава съ № 261. Изъ чина проскомидіи только молитва предложенія. Особенности: а) на л. 14 об. упоминается о перенесеніи Даровъ на престолъ, б) на л. 15 об. по возгласѣ: Τὰς θύρας, τὰς θύρας. ὁ λαὸς· τὸ ἅγιον σύμβολον.

На л. 17 при молитвѣ, послѣ возгласа «Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας ἀχράντου», на полѣ приписано: καὶ μνημονεύει, οὓς θέλει τεθνεῶτας.—То же и на л. 35 об.; а внизу запись: Μνήσθητι, Κύριε, τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου Διονυσίου μοναχοῦ.

2) л. 21 об. Литургія Василія Великаго одинаковаго состава съ № 261. Впрочемъ здѣсь упоминается на л. 28 об. о входѣ для перенесенія Даровъ и чтеніи народомъ Символа вѣры.

На л. 38 въ литургіи Василія Великаго, по возгласѣ: «Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ ἀρχιεπισκόπου», приписано на полѣ: ἐνταῦθα μνημονεῖ, οὓς θέλει ζῶντας.

3) л. 43. Литургія Преждеосвященныхъ Даровъ. Особенности: α') л. 43. Ἑρμηνεία τῆς θείας λειτουργείας τῶν Προηγιασμένων. β') На сугубой ектеніи, послѣ пѣнія «Да исправится молитва моя», прибавлено въ концѣ прошеніе: Ἔτι δεώμεθα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀοιδίμων κτητόρων τοῦ ἁγίου ναοῦ τούτου, καὶ μνημονεύει τεθνεῶτας. γ') Послѣ «Нынѣ силы небесныя» упоминается входъ и перенесеніе св. Даровъ на престолъ. δ') л. 52. По возгласѣ: «Преждеосвященная святая святымъ» написано: καὶ μερίσας, καὶ θεὶς σταυροειδῶς, λαβὼν τὴν ἄνω μερίδα, βάλλει ἐν τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ, μηδὲ λέγων· ὁμοίως καὶ τὸ ζέον. εἶτα κοινωνεῖ.— Въ слав. печатн. служебн. и въ № 261 и 262 этого нѣтъ.

Л. 53. Запись: Θεῷ τὸ δῶρον καὶ Δομετίου τρισαθλίου ἱερομονάχου πόνος ͵ςϡοη' (6978=1470 г.).

4) л. 54—199. Ἀποστολο-εὐαγγέλια седмичныя и праздничныя на весь годъ, на св. Четыредесятницу, Страстную и Свѣтлую седмицы и на Пятидесятницу, утреннія Воскресныя Евангелія и на субботу предъ Просвѣщеніемъ.

5) л. 200. Антифоны литургійные на Пасху, Пятидесятницу, Воздвиженіе, Рождество Христово, Крещеніе и Входъ въ Іерусалимъ.

6) л. 202. Апостолы и Евангелія на субботы и недѣли предъ Воздвиженіемъ и послѣ Воздвиженія Креста Господня.

7) л. 203. Ἀκολουθίαι св. Четыредесятницы, когда совершается литургія преждеосвященныхъ Даровъ, съ стихирами и пареміями въ Пятки 2-й, 3-й, 4-й и 5-й седмицъ Великаго поста.

8) л. 216 об. Οἱ οἶκοι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. 1-го икоса. Ἄγγελος πρωτοστάτης. Перваго кондака нѣтъ.

9) л. 222. Послѣдованіе малаго освященія воды. Особенность противъ печатн. слав. требн. та, что на л. 227 об. послѣ молитвы: «Владыко многомилостиве» и отпуста написано: Εἰ δὲ βούλει, εἰπὲ καὶ ταύτην εὐχήν. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας ὁ ὕψιστος· ὁ ἐν Τριάδι ἁγίᾳ προσκυνούμενος.

10) л. 229. Послѣдованіе Великаго освященія воды.—То же въ слав. печатн. требникѣ.

11) л. 235. Εὐχαὶ διάφοροι ἐπὶ ἀνομβρίας. α') Δέσποτα Κύριε. β') Κύριε ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ и проч., всего 24 молитвы—тѣ же, что въ № 262. Отличная отъ № 262 на л. 239: Εὐχὴ ἐπὶ τρυγῆς ἀμπέλου. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ εὐδοκήσας ἄμπελον. Въ греч. Евхологіи Гоара стр. 693, изд. 1647 г.

Л. 241. Надъ коливомъ. Нач. Ὁ πάντα τελεσφορήσας τῷ λόγῳ σου.

Л. 242. Εὐχὴ εἰς κατασκευὴν σκάφους. Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ διὰ τὴν σὴν.

Л. 243. Εὐχὴ ἐπὶ εὐλογίᾳ σταφυλῶν. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν.

12) л. 244. Послѣдованіе τῆς γονυκλισίας τῆς ἁγίας ν'. Молитвъ положено шесть—тѣ же, какія въ № 261.

13) л. 249. Молитвы свѣтильничныя 5, также молитва входа и главопреклоненія на вечерни—въ одинаковомъ порядкѣ съ № 262.

14) л. 251. Молитвы утреннія 12 и главопреклоненія.—Тѣ же въ слав. печатн. служ. и въ № 262.

15) л. 255. Послѣдованіе на рясоношеніе.—То же въ № 262.

16) л. 255 об. Послѣдованіе малыя схимы.—Ближе подходитъ къ печатному слав. большому требнику и поясняетъ его неясности.

17) л. 262. Послѣдов. Великаго и Ангельскаго образа.—Согласно съ № 262; чинъ изложенъ яснѣе, нежели въ печатн. слав. требникѣ.

18) л. 281 об. Ἀκολουθία ἐξοδιαστικοῦ (на исходъ души) монаховъ.—То же въ № 262, л. 243 и въ печ. слав. требн.

19) л. 300 об. Послѣдов. погребенія мірскихъ человѣкъ.—То же въ № 262, л. 263 об.

20) л. 305. Ἀκολουθία νεκρώσιμος εἰς μνημόσυνον μοναχοῦ. Μετὰ τὴν εὐλογίαν, «Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑφίστου» и проч. съ канономъ. Чинъ изложенъ полнѣе, чѣмъ въ № 262, л. 328, и имѣетъ сходство съ великою паннихидою.

21) л. 308. Ἀκολουθία τοῦ Εὐχελαίου.—То же въ № 262. Это послѣдов. въ №№ 262 и 263 изложено лучше, нежели въ печатн. слав. требникѣ.

22) л. 327. Молитвы женѣ по рожденіи младенца. Нач. Δέσποτα Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τεχθεὶς. Въ слав. печатн. требн. это 2-я молитва.

Л. 327 об. Εὐχαὶ εἰς λοχείαν γυναικός, ἡνίκα τέξει. По благословеніи іерея: Трисвятое, тропарь: «Радуйся благодатная» и кондакъ: «Утробу Дѣвичу» (на Срѣтеніе Господне) и молитвы: 1) Нач. Ὁ Θεὸς, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ τὸν ἄνθρωπον πλάσας ἰδίαις χερσίν. Въ слав. печатн. требн. нѣтъ ея. 2) л. 329. Δέσποτα Κύριε παντοκράτορ, ὁ ἰώμενος. Въ слав. печ. требн. это 1-я мол. родильн. 3) Нач. Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ ἐν τῇ ὀθόνῃ εἰπὼν τῷ Πέτρῳ τῷ ἀποστόλῳ· τὰ μυσαρὰ καὶ ἀκάθαρτα.—Нѣтъ въ слав. печатн. требн.; а въ греч. Евхологіи Гоара на стр. 319, изд. 1647 г.

23) л. 329 об. Ἀκολουθία по исполненіи 40 дней отъ рожденія младенца. Молитвы тѣ же въ печатномъ слав. требникѣ. Здѣсь подробно описывается обрядъ воцерковленія. Послѣдняя молитва: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν. Въ печатномъ слав. требникѣ не имѣется; а въ греч. Евхологіи Гоара на стр. 325.

24) л. 332. Послѣдов. оглашенія, св. крещенія, мνропомазанія, омовенія въ 8-й день и постриженія власовъ.—Тѣ же въ № 262, л. 86 об.—98.

25) л. 343. Меѳодія свят. патріарха Διάταξις περὶ τῶν διαφόρῳ τρόπῳ καὶ ἡλικίᾳ ἐπιστρεφόντων.—То же въ № 262, л. 110—112.

На листѣ 222 раскраш. заставка. Въ нѣкоторыхъ тетрадяхъ почеркъ письма XVI вѣка.

264. ($\frac{454}{\text{I. II, XLVII. qu.}}$) **Служебникъ и Требникъ** (Εὐχολόγιον). Бумажн., **1602** года, 4, лист. 586 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^3/_4$ в.). Переплетныя доски деревянныя, въ старинной кожѣ. Въ началѣ, на бѣломъ листѣ, написано киноварью: ѵхологій, сирѣчь трébникъ грéческій. пíсменный. казéнный. № 93.

Л. 1—4. Πίναξ главъ сей книги.

1) л. 5 об. Послѣдованіе великой воскресной вечерни съ литіею, сходно съ печатн. славянск. служебникомъ.

2) л. 16. Послѣдованіе воскресной утрени. О поліелеѣ и канонѣ не упомянуто, прочее сходно съ печатн. славянск. служебникомъ.

3) л. 23 об. Божественная литургія св. Іоанна Златоустаго. Изъ чина проскомидіи только написана молитва предложенія, какъ и въ №№ 261—263. О чинѣ освященія Даровъ ничего не говорится, а упоминается только (л. 34) что, послѣ молитвы іерея предъ освященіемъ: «Ἔτι προσφέρομέν σοι τὴν λογικὴν», діаконъ λαβὼν ῥηπίδας καὶ ῥηπίζει τὰ Ἅγια. Іерей же λέγει τὴν εὐχήν· Ὥστε γενέσθαι τοῖς μεταλαμβάνουσι и пр.—Чинъ причащенія священно-служителей изложенъ подробно и все прочее послѣдованіе литургіи изложено согласно съ слав. печатн. служебникомъ.

4) л. 41 об. Божественная литургія Василія Великаго.—Согласна съ печатн. слав. служебн.; даже на л. 54 говорится о призываніи, предъ освященіемъ Даровъ, Св. Духа: «Господи, иже Пресвятаго Твоего Духа», съ стихами: «Сердце чисто» и проч., и изложенъ подробно чинъ освященія Св. Даровъ, согласно съ печатн. слав. служебн. Въ молитвѣ послѣ возгласа «Изрядно о Пресвятѣй» поминается очень много святыхъ Новозавѣтныхъ и Ветхозавѣтныхъ поименно, потомъ поминаются живые, поименно, родители и родные живые и умершіе, писавшаго рукопись Νεοφύτου μητροπολίτου.

5) л. 62. Послѣдованіе Преждеосвященныхъ Даровъ. Сначала изложена вечерня съ 18-ою каѳизмою, стихирами постными на Господи воззвахъ, и съ двумя пареміями. Потомъ самая литургія Преждеосвященныхъ, согласно съ слав. печатн. служебникомъ.

6) Τάξεις ἐπὶ χειροτονίαν: л. 78 об.—іеродіакона, л. 80—чтеца и пѣвца, л. 80 об.—иподіакона, л. 83 об.—пресвитера, л. 86 об.—епископа.

7) л. 90. Три молитвы женѣ, родившей младенца.

Л. 92. Молитвы при нареченіи имени въ 8-й день.

Л. 93. Въ 40-й день 4 молитвы и чинъ.

Л. 97. Молитва женѣ, егда извержетъ младенца. Всѣ одинаковы съ печатн. славянск. требникомъ.

8) л. 98. Κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων. Нач. Ὁ μζ' τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν φησίν· εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος τὸν κατὰ ἀλήθειαν ἔχων.—О крещеніи и проч., всего ιβ' κανόνων.

9) л. 101 об. Молитва, во еже сотворити оглашеннаго, л. 108. Послѣдованіе св. крещенія, мѵропомазанія, чины омовенія и постриженія власовъ.—Тѣ же въ слав. печатн. требникѣ.

На л. 115, послѣ мѵропомазанія написано: Ποιεῖ ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ βρέφους σχῆμα κύκλου, καὶ ψάλλομεν· Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε. Послѣ того прокименъ, Апостолъ и Евангеліе.

10) л. 119. Послѣдованіе обрученія.

Л. 123. Послѣдованіе вѣнчанія, съ молитвой на разрѣшеніе вѣнцовъ. Вопросы іерея, имѣющіеся въ слав. печатн. требникѣ: «Имаши ли произволеніи благое» и проч. опущены; но, согласно съ слав. печатнымъ требн., положены Апостолъ, Евангеліе и троекратное обхожденіе съ пѣніемъ «Исаіе ликуй» и пр.

11) л. 134. Послѣдованіе о двоебрачныхъ.

12) л. 140 об. Послѣдованіе св. Елея.

13) л. 168 об. Послѣдованіе малаго освященія воды.

14) л. 176 об. Послѣдованіе великаго освященія воды.

15) л. 187 об. Послѣдованіе на рясоношеніе.

16) л. 188 об. Послѣдованіе малыя схимы.

17) л. 198. Послѣдованіе великія схимы.

18) л. 218 об. Послѣдованіе исходное отъ отвѣтовъ святѣйшаго патр. Θеодора, κεφάλ. μα'. Ἐρώτησις. Ἀπὸ ἀρχαίας. Ἀπόκρισις. Διαφορὰ μεγάλη ἐστὶν ἐκκλησιῶν καθιερωθεισῶν.

19) л. 219 об. Послѣдованіе погребенія мірскихъ.

20) л. 245. Послѣдованіе погребенія монаховъ.

21) л. 259 об. Послѣдованіе погребенія священниковъ.

Всѣ послѣдованія на лл. 134—282 сходны съ слав. печатн. большимъ требникомъ.

22) л. 283. Въ послѣдованіи погребенія младенцевъ нѣтъ Апостола, Евангелія и канонъ не тотъ, какой въ печатн. слав. требникѣ.

23) Молитвы и чины на разныя потребы.

Л. 289. Если что-либо скверное впадетъ въ колодезь.

Л. 290 об. — » — въ елей, вино, медъ и проч.

Л. 292. Молитва на сосуды оскверненные.

Л. 293. При входѣ въ новый домъ.

Л. 293 об. На основаніе церкви и ставропигіи.

Л. 295. На поколебавшуюся св. трапезу (престолъ).

Л. 298. Тарасія патріарха на отверзеніе церкви, отъ еретиковъ оскверненной и проч. Всѣ имѣются въ № 262 и въ больш. слав. печ. требникѣ.

24) л. 304 об. Послѣдованіе св. Мνра (освященіе). Здѣсь между прочимъ говорится, что въ Великій Четвертокъ, на великомъ входѣ, первый іерей несетъ св. Мνро въ алавастрѣ впереди св. Даровъ, въ предшествіи діаконовъ съ лампадами и двумя рипидами. А когда придутъ предъ св. двери, входятъ іереи съ сосудами и становятъ ихъ отъ Царскихъ дверей съ той и другой стороны (около престола). Алавастръ же съ Мνромъ отъ перваго іерея принимаетъ патріархъ и поставляетъ его на св. престолѣ, отъ св. потира къ восточной странѣ, и проч. по чину. По окончаніи литургіи первый іерей выходитъ предъ царскія двери и, принявъ отъ патріарха алавастръ съ св. мνромъ, отходитъ въ предшествіи діаконовъ съ рипидами, а за нимъ выходятъ прочіе іереи, неся новоосвященное мνро въ сосудахъ, въ которые потомъ вливается отъ перваго іерея сущее въ алавастрѣ мνро. Веществъ для мνра на лл. 307 об.—308 показано 34.

25) л. 308. Τάξις освященія Антиминсовъ.

26) л. 311 об. Молитва надъ солію. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν.

Л. 312. Молитва надъ коливомъ.

Л. 313. Двѣ молитвы на состоящихъ подъ епитиміею и себя связавшихъ клятвою и проч.—Тѣ же въ № 262.

Л. 325. Св. муч. Трифона двѣ молитвы εἰς κήπους.

Л. 328 об. На сѣяніе.

Л. 330 об. Св. седми отроковъ εἰς ἀσθένειαν. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας καὶ αἰνετός.

27) л. 332. Послѣдованіе усыновленія.

28) л. 333 об. Св. Іоанна Златоустаго слово увѣщательное въ св. и великій четвертокъ. Нач. Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ παμπόθητοι.

29) л. 335 об. Его же на св. Пасху: Εἴ τις εὐσεβής.

30) л. 337. Три молитвы на благословеніе мяса и проч.

Л. 339 об. На устроеніе печи двѣ молитвы.

Л. 341 об. На обученіе отроковъ.

Л. 342. Послѣдованіе на малоприлежныхъ отроковъ.

Л. 343 об. Послѣдованіе на одержимыхъ нечистыми духами, съ канономъ.

Л. 348 об. Заклинательныя 3 молитвы Василія Великаго.

Л. 354. Іоанна Златоустаго 4 молитвы такія же.

Л. 359. Ἀκολουθία εἰς ψυχοῤῥαγοῦντα, съ канономъ и двумя молитвами.

Л. 364 об. Молитва на благословеніе стада.

31) л. 365. Послѣдованіе умовенія ногъ.

32) л. 371 об. Послѣдованіе вечерни въ св. Пятидесятницу.—То же въ печ. слав. требн.

33) л. 387 об. 'Ακολουθίαι на разные случаи.

Л. 392. Отъ бездождія, съ канономъ и 6-ю молитвами.

34) л. 408. Каллиста патр. Конст. 2 молитвы отъ бездождія и вредныхъ вѣтровъ.

35) л. 411. Канонъ на страшное землетрясеніе съ молитвами, Апостоломъ и Евангеліемъ.

36) л. 423 об. Канонъ Пресвятой Троицѣ и всѣмъ святымъ, при всякихъ болѣзняхъ, съ 4 молитвами εἰς τὴν πληγὴν θανάτου и на другіе случаи и болѣзни.

37) л. 446. Послѣдованіе на нашествіе варваровъ и проч. съ Апостоломъ и Евангеліемъ.

38) л. 447 об. Κανὼν παρακλητικὸς Божіей Матери.

39) л. 452 об. Двѣ молитвы Макарія τοῦ Φιλαδελφίας отъ нашествія язычниковъ.

40) л. 459. Каллиста патріарха, по случаю бѣдствія народа, отъ нашествія агарянъ и разбойниковъ, 8 молитвъ.

41) л. 470. 'Ακολουθία τῆς κοινῆς παρακλήσεως «Многими содержимь напастьми» съ Евангеліемъ, то же въ славянскихъ печатныхъ святцахъ, только нѣтъ въ концѣ молитвы: О пресвятая Госпоже.

42) л. 477 об. Чинъ возношенія панагіи.

43) л. 481. Канонъ молебный пресвятой Богородицѣ, твореніе Евѳимія монаха. Ирмосъ: Яко по суху. 1-й тропарь. Нач. Πῶς μου θρηνήσω τὸν βίον.—съ Евангеліемъ, молитвою Дамаскина и еще 4 молитвами.

44) л. 490. Послѣдованіе внегда искуситися во снѣ, съ нѣсколькими стихирами и 4 молитвами.

45) л. 496. 'Ακολουθία εἰς ἀδελφοποιΐαν πνευματικὴν κατὰ Θεόν.

46) л. 498 об. 'Αποστολο-εὐαγγέλια на весь годъ, по мѣсяцеслову, на праздники Господни, Богородичны и святымъ.

Л. 559 об. Запись писца: 'Εν ενετιῇ ἐνετιησιν (въ Венеціи), ͵αχβ' (1602) года.

47) л. 560—586. Διηγήσεις о страданіяхъ и мученичествѣ Неофита митрополита, изъ области Константинопольскаго патріарха Неофита (вѣроятно 2-го, бывшаго на патріаршемъ престолѣ въ 1600—1601 и 1608—1613 г.) и о прибытии его въ Москву. Нач. 'Ωσποτάρη ζάρη βελήχοι κνέζοι· 'Αλεξέοι Μηχαήλοβηζη ἐφέοια Ρούση ἠ πήοι ζελόμ· γήα χρετζενώ Μητροπολίτης... μολήτζα χρησῆνοιτζα λαγῆ· ἐγὼ ὁ πτωχὸς Νεόφητος и проч. Эта статья писана по гречески съ примѣсью русскихъ словъ, изображенныхъ греч. буквами. Почеркъ письма сходенъ съ почеркомъ всей рукописи. Можно думать, что митрополитъ Неофитъ составилъ сіе

сказаніе о своихъ бѣдствіяхъ, по прибытіи въ Москву, и приложилъ оное къ Евхологію, прежде написанному имъ въ Венеціи. Это самый подробный Евхологій, а почеркъ письма въ немъ весьма дуренъ и неудоборазбираемъ.

Замѣтки: 1) на л. 57, въ молитвѣ на литургіи Василія Великаго, послѣ «Достойно есть», киноварью написано имя Νεοφύτου ἀρχιερέως—писавшаго сей Евхологій; 2) на л. 66 об. Ἀλληλούϊα трижды; 3) предъ каждой главой раскрашенныя неискусно заставки.

265. ($\frac{231}{\text{t. II, XIX. in fol.}}$) **Божественная Литургія Василія Великаго** на пергаменномъ, **XIV** вѣка [139]), свиткѣ, длиною въ $7^1/_2$ арш., ширина пергамена въ $6^1/_4$ в.).

Обѣ стороны исписаны. Въ началѣ свитокъ надорванъ на три части и уголъ съ лѣвой стороны вырѣзанъ, но письменъ на немъ не было. На этомъ же концѣ, на внутренней сторонѣ, написано: Τὴν παροῦσαν ἱερὰν λειτουργίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἀφιέρωσα ἐν τῇ ἱερᾷ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Μοσκοβίᾳ Τυπογραφίας ἐγὼ Χρύσανθος ἀρχιμανδρίτης τοῦ ἁγίου Τάφου, ͵αφα΄ κατὰ μῆνα Φεβρουάριον. Тогда же эта запись переведена по славянски: Настоѧщꙋю сщ҃еннꙋю Литꙋргїю великаго Васѝлїа ѿдахъ в книгохранѝлницꙋ Московскїѧ Тѵпографїи ѧзъ хрѵсанѳъ архїмандрит ст҃агѡ гроба Гд҃нѧ и подписа своею рꙋкою ҂афа, мц҃а феврꙋарїа.

Литургія начинается молитвою предложенія, какъ и въ №№ 261—264.

Послѣ возгласа по сугубой ектеніи: «Яко милостивъ», на полѣ написано: Μνήσθητι, Κύριε, τῆς ψυχῆς τοῦ δούλου σου Κωνσταντίνου καὶ τῆς συμβίου αὐτοῦ Εἰρήνης καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν. Это былъ, вѣроятно, владѣлецъ рукописи, а можетъ быть и списатель ея. Почеркъ подобенъ почерку текста, только мельче.

О Символѣ вѣры, послѣ «Двери, двери» не упомянуто. «Господи, иже пресвятаго Твоего Духа», предъ освященіемъ Даровъ, также не упоминается.

Нѣтъ словъ: «Преложивъ Духомъ Твоимъ святымъ», какъ и въ №№ 261—264, въ литургіи Василія Великаго; а въ литургіи Іоанна Златоустаго эти слова освященія въ означенныхъ рукописяхъ находятся. Въ молитвѣ, послѣ возгласа: «Изрядно о Пресвятѣй», послѣ поминовенія усопшихъ «о надежди воскресенія жизни вѣчныя», написано: Μνήσ-

---

[139]) У проф. Маттеи, въ изд. 1805 г. на стран. 271, о сей рукописи написано: «forma litterarum est seculi IX». Но съ этимъ нельзя согласиться, ибо Каллистъ I патр. Констант., который въ молитвѣ по освященіи Даровъ поминается въ числѣ усопшихъ, былъ на патріаршествѣ съ 1350 до 1362 г. См. указ. а. Саввы, на стр. 54, изд. 1858 г.

θητι, Κύριε, Καλλίστου ἀοιδίμου, ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου· καὶ τοῦ ὁσιοτάτου πατρὸς ἡμῶν Ἰγνατίου. Послѣ того пустое мѣсто цѣлой строчки предназначалось, вѣроятно, какъ это и въ другихъ подобныхъ рукописяхъ встрѣчается, для записи на поминовеніе еще кого-либо. Καὶ ἀνάπαυσον αὐτούς, ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου. Ἔτι σου δεόμεθα и проч.

266. ($\frac{245}{\text{CCXXXII}}$) **Божественная Литургія Іоанна Златоустаго,** Ὅταν ἱερουργῇ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, написана собственноручно Аѳанасіемъ III [140]), бывшимъ вселенскимъ патріархомъ, ἐν Μοσχοβίᾳ κατὰ τὸ ͵αχνγ' (1653) ἔτος. Бум., 4, листовъ 32 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^5/_8$ в.). Кромѣ того вклеены 12 бумажныхъ четвертокъ, на которыхъ переписаны пер вые четыре листа рукописи, очень замазанные

Здѣсь подробно описаны всѣ дѣйства при архіерейскомъ служеніи съ чиномъ проскомидіи. Въ ектеніяхъ и молитвахъ упоминается Всероссійскій царь Алексѣй Михайловичъ съ супругою Маріею и патріархъ Никонъ.

Въ молитвѣ предъ освященіемъ Даровъ произносятся слова: «Господи, иже пресвятаго Твоего Духа» съ воздѣваніемъ рукъ. Послѣ «Достойно есть» перечисляются всѣ восточные православные патріархи.

267. (482) **Служебникъ на греческомъ и англійскомъ языкахъ.** Бум., **XVIII,** 4, листовъ 133 (дл. $6^1/_2$, шир. 5 в.), въ 2 столбца. Переплетъ современный рукописи, кожа на немъ желтоватая, съ золотыми орнаментами на углахъ и въ срединѣ досокъ.

Л. 1. Переводъ съ дедикаціи. Нач. ея: «Его сіятельству графу Головину великому канцлеру Всероссійской имперіи и кавалеру ордена святаго Андрея» и проч. Конецъ: «Государь мой и патронъ, вашего сіятельства всепокорный и нижайшій рабъ Варѳоломей Кассано въ Лондонѣ въ 13 день марта 1728 года».

---

[140]) Въ 3-й части полнаго мѣсяцеслова а. Сергія, на стр. 254, говорится, что Аѳанасій III Пателярій три раза былъ возводимъ на патріаршій Константинопольскій престолъ, на краткое время, въ 1633, 1634—1635 и въ 1650—1651 годахъ; скончался въ 1654 году въ Россіи. Мощи его почиваютъ въ г. Лубнахъ, Полтавской губ.

Л. 2. Получена сія книга въ Москвѣ 1729 г. въ генварѣ мѣсяцѣ. Сей переводъ на Английскомъ языкѣ съ Россійскимъ переводомъ съ Греческаго свидѣтельствовалъ Іаковъ Сенявичъ.

Л. 3. Краткое содержаніе книги на англійскомъ языкѣ. London. MDCCXXVIII.

Л. 4. Дедикація отъ автора Варѳоломея Кассано графу Головину на англійскомъ языкѣ, переводъ которой см. на первомъ листѣ.

1) л. 5—16. Послѣдованіе воскресной вечерни 1-го гласа съ литіею.

2) л. 17—29. Послѣдованіе воскресной утрени 1-го гласа.

3) л. 30—63. Διάταξις Божественной литургіи Іоанна Златоустаго, съ проскомидіей въ началѣ, γινομένη οὕτως ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ Ἁγίῳ ὄρει. Предъ освященіемъ Даровъ произносятся слова: Господи, иже пресвятаго Твоего Духа.

4) л. 64—83. Божественная литургія Василія Великаго. Начинается молитвою предложенія.

5) л. 84—85. Ἑρμηνεία τῆς θείας λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων.

Л. 86—99. Божественная литургія Преждеосвященныхъ. Всѣ послѣдованія согласны съ славянск. печатн. служебникомъ.

6) л. 100—114. Послѣдованія оглашенія, св. крещенія, мѵропомазанія, омовенія въ 8-й день и постриженія власовъ.

7) л. 114 об.—127. Послѣдованіе обрученія и вѣнчанія съ молитвою на разрѣшеніе вѣнцовъ.

8) л. 127 об. Κεφάλαια περὶ διγάμων. 1) Никифора патр. Константинопол. Исповѣдника. 2) изъ отвѣтовъ Никиты митроп. Ираклійскаго.

Л. 128—133. Ἀκολουθία εἰς δίγαμον. Послѣдованія съ л. 100 тѣ же въ слав. печатн. требникѣ.

Во всѣхъ послѣдованіяхъ и чинахъ подробно и въ послѣдовательномъ порядкѣ описывается все то, что возглашаютъ, читаютъ и поютъ священникъ, діаконъ и пѣвцы на клиросѣ, со всѣми молитвами, ектеніями (на ектеніяхъ упоминается императоръ Петръ II и Св. Синодъ), возгласами, стихирами и прочими пѣснопѣніями, согласно съ славянскими печатными служебникомъ, требникомъ и октоихомъ 1-го гласа (въ послѣд. вечерни и утрени воскресной). Греческій текстъ писанъ въ одномъ, англійскій же въ другомъ столбцѣ. Письмо однообразно и красиво. Листы тверды.

268. ($\frac{343}{CCCXXX}$) **Сборникъ чинопослѣдованій.** Пергам., **XIII**, 4, листовъ 122 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_8$ в.).

Ѧ҆рсе́нїй ҃лд.

Листы 1—14 бумажные, въ нихъ письмо XV вѣка.

Л. 1 и 2. Стихиры 9, поемыя въ навечеріи Богоявленія.

Л. 2 об. Послѣдованіе оглашенія и св. Крещенія. Особенность (л. 14) та, что новокрещеннаго іерей облачаетъ въ одежды послѣ мνропомазанія (а въ печатн. слав. требн. послѣ троекратнаго погруженія въ воду), λέγων· ἐνδύεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ (имя) τὸν χιτῶνα τῆς ἀφθαρσίας, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ νῦν καὶ ἀεί. Ὁμοίως καὶ εἰς τὸ ἀναβόλιον καὶ εἰς τὸ παλλίον, εἰς δὲ τὸ ἐπάνω ῥοῦχον (?) λέγ. ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχή. Εἰς δὲ τὸ κουκούλιον λέγ. ἐνδύεται...... τὸ κουκούλιον τῆς ἀκακίας, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς и пр. Μετὰ τὸ ἐνδῦσαι καὶ ζῶσαι.... Καὶ εἰσοδεύει τρίτον, καὶ ψάλλει· Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε.

Затѣмъ ектенія и отпустъ. Объ Апостолѣ и Евангеліи не упоминается. Въ выше описанныхъ служебникахъ о стольких одеждахъ, возлагаемыхъ на новокрещеннаго, не упоминается.

3) л. 15. Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ σχήματος. Особенности: 1) въ началѣ 6 стихиръ изъ 12-ти антифоновъ, которые показаны въ послѣдованіи великой схимы; потомъ вопрошенія обычныя, безъ оглашенія: «Отверзи сердца твоего ушеса». 2) Послѣ крестовиднаго постриженія главы отъ іерея братія отводятъ постригаемаго въ діаконикъ и стригутъ, съ пѣніемъ: «ἄμωμον». Народъ же: Трисвятое, потомъ Апостолъ и Евангеліе. Во время чтенія Евангелія монахи приводятъ постриженнаго къ царскимъ дверямъ, даютъ ему свѣщу, приносятъ одежды. По окончаніи Евангелія, вводятъ его ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου. Іерей, принявъ ἱμάτιον, возглашаетъ: Братъ нашъ (имя рекъ) облачается 1) въ хитонъ, 2) опоясывается, 3) пріемлетъ палій, 4) обувается въ сандалія, 5) ἔλαβε τὸ μοναδικὸν σχῆμα. Послѣ того молитвы: 1) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὴν παρθενίαν οὕτως ἀγαπήσας.—Ея нѣтъ въ печ. слав. требникѣ и въ предъидущихъ евхологіяхъ; 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰσάγαγε.—То же въ печатн. слав. требн. Послѣ того новопостриженный цѣлуетъ св. Евангеліе; потомъ игуменъ цѣлуетъ св. Евангеліе и новопостриженнаго, и прочая братія то же дѣлаютъ. Начало этого послѣдованія и обрядъ постриженія сходны съ послѣдованіемъ великой схимы, изложеннымъ въ греч. евхологіи подъ № 262, на л. 227 и 236, только здѣсь не показанъ канонъ на утрени.

4) л. 36 об. Послѣдованіе великой и ангельской схимы.—То же въ № 262, л. 222—242, и въ № 263, л. 262—280.

Л. 119 об. Запись: Ἔγραφε ταῦτα χεὶρ μοναχῆς Μαρίας· αἰτῶ δὲ πάτερ, ἐντυχόντα τῇ βίβλῳ Θεοῦ δέεσθαι καρδίας διαθέσει ψυχῆς, ὅπως εὕροιμι τὴν σωτηρίαν.

Листы: 120—122 бумажные, на нихъ написаны стихиры, неизвѣстнымъ мученикамъ, преподобному и Василію Великому.

На листахъ 15 и 36 обор. раскрашенныя съ золотомъ заставки.

269. ($\frac{396}{\overline{CCCLXX}}$) **Сборникъ чинопослѣдованій.** Пергам., **XIII**, 8, листовъ 175 (дл. 4, шир. $2^1/_2$ в.). Арсенїй ді. Δοχειαρίου.

1) л. 1. Надписаніе статьи стерлось. Нач. ея: Κατ᾽ εἰκόνα καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν τοῦ ἁγίου καὶ φιλανθρώπου καὶ ἀγαθοῦ Θεοῦ ἡμῶν γεγονότες.

2) л. 12. Послѣдованіе εἰς πρῶτον (малую) σχῆμα τῶν μοναχῶν. Сходно съ № 268. Особенности: 1) Въ началѣ оглашенія читается: «Отверзи сердца твоего ушеса» согласно съ славянскимъ печатнымъ требникомъ. 2) Братъ постригается и тутъ же облачается во всѣ положенныя одежды: хитонъ, поясъ, палій, сандаліи; потомъ отъ іерея произносятся молитвы: 1) Ὁ Θεὸς ὁ μεγαλόδωρος, ὁ ἑλκύσας. 2) Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἀποστείλας τὸν πατέρα ἡμῶν Ἀβραάμ. Обѣ молитвы составомъ отличаются отъ положенныхъ въ славянскихъ печатныхъ требникахъ и выше описанныхъ греч. евхологіяхъ. Послѣ 2-й молитвы братія отводятъ въ діаконикъ, или εἰς νάρθηκα, новопостригаемаго и стригутъ его, съ пѣніемъ «ἄμωμον». Діаконъ же произноситъ великую ектенію; послѣ нея отъ іерея молитвы: 1) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ ἐλπὶς καὶ καταφυγὴ πάντων τῶν ἐλπιζόντων ἐπί σε (въ печ. слав. требн. читается до постриженія). 2) Κύριε, Κύριε, ἡ δύναμις τῆς σωτηρίας.—Нѣтъ въ слав. печатн. требн. Послѣ того бываетъ цѣлованіе; новопостриженному дается св. Евангеліе и свѣча. Іерей же возглашаетъ: «Яко святъ», трисвятое и проч. по порядку Божественной литургіи. Если же нѣтъ литургіи, то послѣ цѣлованія, при пѣніи: «Познаимъ, братіе, таинства силу», іерей дѣлаетъ отпустъ и братія съ новопостриженнымъ отходятъ въ трапезу, а послѣ трапезы провожаютъ его до келліи, въ томъ и другомъ случаѣ съ пѣніемъ тропаря: Κύριε, Κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ и҃ проч.—Въ № 262 то же въ послѣдованіи великой схимы.

3) л. 27 об. Чинъ и послѣдованіе великаго и Ангельскаго образа.—То же въ №№ 262, 263 и 268. Особенности: 1) Евангеліе отъ Матѳея: «Вся мнѣ предана суть Отцемъ Моимъ». Цѣлованіе предъ отпустомъ. 2) Въ 8-й день на снятіе кукуля, кромѣ двухъ молитвъ, которыя имѣются въ слав. печатн. требникѣ, еще положена третія: Δέσποτα, Κύριε, ἕως τέλους εἰς τὸν ζυγόν σου τοῦτον τὸν χρηστόν τε καὶ ἐλαφρόν. 3) На л. 86 приложено увѣщаніе. Ἰδού, ἀδελφέ, ἠξιώθης τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος· βλέπε οὖν и т. д.

4) л. 89—93. Ἀκολουθία ἑτέρα τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος, γινομένη ἐν περιστάσει. Въ другихъ выше описанныхъ чинопослѣдованіяхъ сего краткаго послѣдованія нѣтъ.

По благословеніи іерея: Трисвятое, антифоны, ектенія великая, двѣ молитвы: 1) Ὁ ὢν δέσποτα.—Та же въ слав. большомъ требн.

2) л. 90. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθείς.—Сей нѣтъ въ славянскихъ печатныхъ и въ другихъ греч. евхологіяхъ. По постриженіи молитва: Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πιστὸς ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις.—Та же въ слав. печ. послѣд. великаго Ангельскаго образа. Цѣлованіе и отпустъ.

Л. 93 об. Запись: Τὸν δακτύλοις γράφαντα, καὶ τὸν κεκτημένον, καὶ ἀναγινώσκοντα συν προθυμίᾳ φύλαττε τοὺς δούλους σου, ὦ Τριάς...

5) л. 94. Послѣдованіе εἰς μοναχοὺς κοιμηθέντας.—То же въ № 262 и 263. Апостолъ: «Мудрствуяй день», Евангеліе: «Се есть воля пославшаго Мя».

6) л. 162. Канонъ νεκρώσιμος εἰς κοιμηθέντα ἀδελφόν. Θеофана. Нач. Θανάτῳ θάνατον τοῦ Χριστοῦ.—То же въ № 262, л. 328.

7) л. 168—174. Κανὼν παρακλητικός, св. Андрея Критскаго εἰς ψυχοῤῥαγοῦντα ἄνθρωπον. Нач. Δεῦτε συνάχθητε πάντες νῦν ἐπ᾽ ἐμοί.—См. то же въ № 270, л. 108 об.

270. ($\frac{344}{CCCXXXI}$) **Сборникъ.** Бум., **XV**, 4, **листовъ 124 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_4$ в.)**: Арсеній пк. Κατηχουμενείων τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ (л. 5).

Л. 1—4 и 117—120. Ἐκλογαὶ аскетич. сод. изъ твореній Іоанна Златоустаго и отъ старчества.

1) л. 5. Ἀκολουθία εἰς ῥασοφόρον—другаго состава, сравнительно съ печатнымъ славянскимъ требникомъ и съ предъидущими греческими №№ 262—264.

Здѣсь положено это съ пѣніемъ «Объятія Отча» и 2 молитвами особаго состава: 1) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἀξίους σου (въ печатн. слав. требн. это 2-я молитва въ послѣд. малой схимы). 2) Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡ ἐλπὶς καὶ καταφυγή (въ слав. печатн. требн. это 3-я мол. въ послѣд. малой схимы).

2) л. 7 об. Послѣдованіе малой схимы. Въ началѣ оглашеній не упоминается: «Отверзи сердца твоего ушеса». Въ концѣ, на л. 14 об., сказано: новопостриженный ἀσπάζεται τοὺς ἀδελφούς, ἐνὶ ἑκάστῳ βάλλων μετάνοιαν. Объ Апостолѣ и Евангеліи не упоминается.

3) л. 15. Послѣдованіе великой схимы, безъ канона; а прочее все согласно съ №№ 262—264, 268 и 269.

4) л. 53. Послѣдованіе τοῦ ἐξοδιαστικοῦ τοῦ μοναχοῦ.—То же въ № 262 и слѣдующихъ.

5) л. 108 об. Канонъ Андрея Критскаго εἰς ψυχὴν ψυχοῤῥαγοῦντα κρινομένην.—То же въ № 269, л. 168—174.

На л. 116 об. запись: Βιβλίον τῶν κατηχουμενείων τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τῆς Λαύρας· ὃ προσετέθη παρὰ τοῦ τιμιωτάτου

εν ἱερομονάχοις κυρ. Ἰωακείμ· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες αὐτὸ εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτόν.

Листы: 121—124 представляютъ пергаменные отрывки изъ стихиръ и канона на Богоявленіе—XIV вѣка.

271. (486) **Сборникъ чинопослѣдованій и молитвъ.** Бум., **XVI,** 8, листовъ 110 (дл. $3^1/_4$, шир. $2^1/_4$ в.). Переплетъ старинный, въ коричневой кожѣ. Къ верхней переплетной доскѣ приклеенъ листъ, на которомъ написано первое утреннее воскресное Евангеліе отъ Матѳея.

Л. 2. Молитвы свѣтильничныя, числомъ семь, и прочія молитвы, положенныя на вечерни съ ектеніями.

2) л. 13. Молитвы утреннія, числомъ 12, «Спаси Боже люди твоя»—предъ канономъ, молитва главопреклоненія.

На л. 31 отпустъ въ субботу вечера, гдѣ послѣ Апостоловъ поминаются пророки: Моисей, Ааронъ, Илія, Елисей, великомученица дѣва Екатерина, преподобные отцы въ Синаѣ и Раиѳѣ избіенные и праведные Іоакимъ и Анна. Можно думать, что эта рукопись принадлежала когда либо лицу, жившему на Синаѣ.

3) л. 25. Послѣдованіе малаго освященія воды.—То же въ печ. слав. требн.

4) л. 37 об. Двѣ молитвы предъ исповѣдію готовящемуся къ причащенію.—Въ славянскомъ печатномъ послѣдованіи предъ исповѣдію тѣ же, но здѣсь первая молитва изложена полнѣе.

5) л. 41. Послѣдованіе о недугующихъ и страждущихъ съ стихирами, Апостоломъ, Евангеліемъ и молитвами: 1) л. 42 об. Δέσποτα παντοκράτορ, ἰατρὲ ψυχῶν. 2) л. 43. Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει. 3) л. 44 об. Δέσποτα Κύριε, Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ ἰατρὸς τῶν νοσούντων. 4) л. 48. Ὁ ὢν Δέσποτα Κύριε, ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον.—Та же ниже на листѣ 61. 5) л. 48 об. Εὔσπλαγχνε Κύριε ἀγαθὲ καὶ φιλάνθρωπε. 6) л. 49. Василія Великаго. Ὁ Θεὸς τῶν θεῶν. 7) л. 49 об. Его же. Ἐξορκίζω σε. 8) л. 52. Его же. Ὁ Θεὸς τῶν οὐρανῶν, ὁ Θεὸς τῶν φώτων. 9) л. 54. Іоанна Злат. Ὁ Θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ λυτρωσάμενος. τὸ γένος. 10) л. 54 об. Его же. Ὁ πᾶσιν ἀκαθάρτοις. 11) л. 55. Его же. Ἐπικαλούμεθα. 12) л. 55. Его же. Τὴν θείαν τε καὶ ἁγίαν καὶ μεγάλην. 13) л. 58 об. Изъ молитвъ объ оглаш. запрещеніе 1-е. Ἐπιτιμᾷ σοι Κύριος, διάβολε. 14) л. 59 об. Запрещеніе 2-е. Ὁ Θεὸς, ὁ ἅγιος, ὁ φοβερὸς καὶ ἔνδοξος. 15) л. 60 об. Запрещеніе 3-е. Κύριε σαβαώθ. 16) л. 61. Запр. 4-е. Ὁ ὢν Δέσποτα.—То же выше на л. 48. Послѣ того іерей помазываетъ больнаго говоря: Πάτερ ἅγιε, ἰατρὲ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σω-

μάτων. Та же молитва на Елеосвященіи читается—см. слав. больш. требникъ.

6) Молитвы на разные случаи: л. 62 об.—на всякую болѣзнь; л. 63—семи отроковъ о болящемъ; л. 65—о кающихся и исповѣдующихся; на срамные помыслы; л. 66—на брань блуда двѣ; л. 67 об.—предъ сномъ; предъ путешествіемъ; л. 68—предъ плаваніемъ; на враждующихъ; л. 69—ἐπὶ τῶν προπετῶς ὀμνυόντων; о скверноядшихъ; л. 69 об.—предъ входомъ въ новый домъ; л. 70—на основаніе дома; л. 70 об.—на сѣяніе; л. 71 об.—ἐπὶ ἅλωνος; на приносящихъ начатки овощей; на насажденіе винограда; л. 72 об.—на собираніе винограда; на благословеніе вина; л. 73—на копаніе кладезя; на устроеніе лодки; л. 74—на благословеніе сѣтей; на благословеніе стада; л. 75—надъ солію; τάξις, если случится, что что-либо скверное впадетъ въ кладезь съ водою, съ двумя молитвами; л. 76—τάξις, если что-либо скверное впадетъ въ вино, елей и проч.; л. 77 об.—молитвы надъ сосудомъ оскверненнымъ; надъ мукою или пшеницею оскверненными; л. 78 об.—разрѣшательная по смерти; л. 79—на благословеніе мяса; другая—сыра и яицъ; л. 79 об.—предъ началомъ обученія отроковъ двѣ молитвы.

7) л. 81. Ἀκολουθία κοινῆς παρακλήσεως Божіей Матери. Нач. канона: «Многими содержимъ напастьми», безъ молитвы въ концѣ.

8) л. 88. Другой канонъ παρακλητικὸς Божіей Матери, въ слав. печатн. святцахъ приписываемый царю Θеодору Дукѣ Ласкарю.

9) л. 100 об. Послѣдованіе εἰς κολυβᾶ, похоже на великую панихиду. По благословеніи «Живый въ помощи», тропарь: Глубиною мудрости. Слава и нынѣ. Тебѣ и стѣну. Благословенъ еси Господи. Святыхъ ликъ. Покой Спасе нашъ. Помилуй мя Боже. Іерей кадитъ коливо. Канонъ на прилучившійся гласъ. По 3-й пѣсни: Ἀληθῶς ματαιότης. Слава и нынѣ: Παναγία Θεοτόκε. По 6-й пѣсни: Со святыми упокой. Самъ единъ еси безсмертный. По 9-й пѣсни: Трисвятое и пр. По возгласѣ: Со духи праведныхъ и пр. Ектенія заупокойная: Помилуй насъ Боже. Боже духовъ. На отпустѣ: Живыми и мертвыми обладаяй Христосъ и пр. Вѣчная память. трижды.

10) л. 98. Тропари воскресной полунощницы. Ἄξιόν ἐστιν, ὡς ἀληθῶς. Благословенъ еси. Ангельскій соборъ. Послѣ Евангелія: Помилуй мя Боже. Воскресъ изъ гроба.

11) л. 100—110. Воскресныя утренніи Евангелія 11-ть.

На л. 111 об. подпись: смотрѣ архимадрі Павѣ (вѣроятно тотъ, который былъ послѣ митрополитомъ Сарскимъ и Подонскимъ. † 9 сент. 1675 г.). На послѣднихъ двухъ ветхихъ листахъ: 1) отрывокъ изъ записной книжки о пожертвованіяхъ; 2) разныя имена мужескія и женскія, вписанныя, вѣроятно, для поминовенія; 3) Ἐμίσ.... ὁ ἀρχιμ. Νεκτάριος.... 1696, Ἀπριλλίου 16.

На лл. 2, 13, 25, 81, 88, 93 об. раскрашенныя заставки.

На лл. 62, 78 об. и др. имя Спасителя «Іисусъ» писано безъ сокращенія: Ἰησοῦν Χριστόν.

На л. 95 написано: Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα, δόξα σοι ὁ Θεός, ἐκ γ'. То же на л. 99 обор.

272. ($\frac{456}{\text{г. II, LII, qu.}}$) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **обители Саввы Освященнаго.** Бомбиц., пис. въ **1297** г.; 4, листовъ 240 (дл. 6, шир. 4 в.), по краямъ ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 14). Казенная.

1) л. 1—4. На нотахъ 1) пѣснопѣнія изъ тріоди постной, въ нихъ Ἀλληλούϊα трижды, 2) прокимны: Кто Богъ велій. Богъ нашъ на небеси и на земли. Гласомъ моимъ ко Господу воззвахъ. Внуши Боже молитву мою. 3) Святый Боже, по славословіи, въ великую субботу поемое.

2) л. 6. Πίναξ 35 словъ на разные праздники: Космы Веститора, Θеодора Студита, Іоанна Дамаскина, Александра монаха, Андрея Критскаго, Пантолеонта пресвитера и другихъ.

Л. 7—12. Πίναξ разныхъ книгъ, которыя, кромѣ пергаменныхъ и бумажныхъ, еще называются по матеріалу письменному: κόκκινοι, βαμβικινομέμβρανοι и χρυσογράμμιστοι; но какой библіотекѣ принадлежали эти книги—не сказано.

3) л. 14. Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἐν Ἱεροσολύμοις, ὁσίου Σάβα.

Уставъ службъ: малой вечерни, всенощнаго бдѣнія и проч. Нач. Πρὸ τοῦ δύντος ἡλίου.

4) л. 24. Уставъ службъ по мѣсяцеслову, начиная съ сентября. Нач. Ἀρχὴ τοῦ Ἰνδίκτου, ἤτοι τοῦ νέου ἔτους.

5) л. 95 об.—133. Уставъ на св. Четыредесятницу и на св. Пятидесятницу, съ недѣли о мытарѣ и фарисеѣ, до первой недѣли Петрова поста.

6) л. 134. Уставъ о кажденіи; л. 135—воскресные прокимны и свѣтильны на 8 гласовъ; антифоны праздничные: на Пасху, Пятидесятницу, Воздвиженіе, Рождество Христово, Крещеніе и въ недѣлю Ваій.

7) л. 140 об. Ὑποτύπωσις καταστάσεων τῆς εὐαγεστάτης μονῆς τῶν Στουδίου. Нач. Πολλῶν ὄντων καὶ διαφόρων τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς μοναστηρίοις κεκρατηκυιῶν ἄνωθεν παραδόσεων. Далѣе главы: Περὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα. Л. 142. Περὶ τοῦ ἀσπασμοῦ. Л. 145. О пищѣ, питіи, о постахъ, объ одеждахъ. Л. 149. О кругѣ луны и объ индиктѣ.

8) л. 150 об. Стихиры праздничныя по мѣсяцеслову, съ сентября.

9) л. 165—217. Μάρκῳ ἁμαρτωλῷ ἱερομονάχῳ σύνταγμα, πονηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ. Всего 95 главъ съ указателемъ въ началѣ.

Первая глава: Περὶ Ἰνδίκτου καὶ τοῦ ὁσίου Συμεών, εἰ τύχωσιν ἐν Κυριακῇ. Нач. Χρὴ εἰδέναι, ὅτι εἰ τύχῃ.

10) л. 218. Тропари, Богородичны и Ѵпакои воскресные 8 гласовъ.

11) л. 231. Кондаки, читаемые въ Четыредесятницу, Пятидесятницу и въ праздники, на весь годъ.

12) л. 237—240. Уставъ о службахъ часовъ въ навечеріяхъ предъ Рождествомъ Христовымъ, Богоявленіемъ и въ Великій Пятокъ.

На л. 13 об. запись, изъ которой видно, что эту книгу написалъ монахъ и архимандритъ Аѳанасій для обители Ватопедской. Προσετέθη δὲ δευτέρᾳ Ὀκτωβρίου ἐν ἔτει ἕκτῳ ὀκτακοσιοστῷ τε ἑξακισχιλιοστῷ, ἑνδεκάτης ἰνδίκτου (6806=1297 г.).

На л. 95 об., 162, 165 раскрашенныя заставки.

273. ($\frac{488}{\text{t. II, LIII, qu.}}$) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **обители св. Саввы.** Бум., **XV**, 4, листовъ 358 (дл. $4^7/_8$, шир. 3 в.). Переплетъ старинный, деревянныя доски котораго въ черной кожѣ. На бумажкѣ на верхней доскѣ написано: Печа́тнаго двора̀. а҆рсе́нїй ѯı. Τῆς Λαύρας (л. 6), βιβλίον τῶν κατηχουμενείων.

Листъ 1-й пергаменный—отрывокъ изъ Апостола IX вѣка, въ 2 столбца.

Листы 2—4 бѣлые.

На л. 5 об. запись: Προσετέθη τὸ παρὸν βιβλίον τοῖς κατηχουμενείοις τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου παρὰ τοῦ τιμιωτάτου μοναχοῦ Νίφωνος, τοῦ σκευοφύλακος ὑπὲρ ψυχικὴν αὐτοῦ σωτηρίαν.

1) л. 6. Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίας λαύρας Σάβα· αὕτη ἡ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς περὶ Ἱεροσολύμων ἁγίαις μοναῖς. Εἴδησις τοῦ μικροῦ ἑσπερινοῦ. Нач. Πρὸ τοῦ δῦσαι τὸν ἥλιον. Общія послѣдованія: малой вечерни, всенощнаго бдѣнія и проч.

2) л. 37. Ἀκολουθίαι τῆς ἐκκλησιαστικῆς διατάξεως на весь годъ, по мѣсяцеслову, на каждый день.

3) л. 180. Послѣдованія св. Четыредесятницы и Пятидесятницы, начиная съ недѣли о мытарѣ и фарисеѣ, до поста св. Апостоловъ.

4) л. 277 об.—съ понедѣльника по недѣлѣ Всѣхъ Святыхъ—о постѣ св. Апостоловъ; л. 280 об.—о кажденіи; л. 283—о неопустительномъ исполненіи службъ особенно почитаемымъ преподобнымъ: Саввѣ Освященному, Евѳимію и проч.

5) л. 286. Прокимны воскресные утренніе и литургійные, седмичные, общіе святымъ.

6) л. 289. Послѣдованія часовъ царскихъ въ навечеріяхъ предъ Рождествомъ Христовымъ и Богоявленіемъ.—Въ № 272 кромѣ того еще и на Великій Пятокъ.

7) л. 294—362. Μάρκου ἱερομονάχου σύνταγμα, πονηθὲν εἰς τὰ ἀπορούμενα τοῦ τυπικοῦ.—Кончаются послѣдованіемъ на благословеніе τῆς ζύμης—въ хлѣбопекарнѣ, съ молитвою, первая половина которой та же, какая читается на благословеніе хлѣбовъ на всенощномъ бдѣніи, съ призываніемъ Божіей Матери и разныхъ святыхъ и малымъ отпустомъ. Этой главы нѣтъ въ № 272.

Письмо однообразно и разборчиво.

На лл. 6 и 37 раскрашенныя заставки.

274. ($\frac{427}{\text{CCCC}}$) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **обители св. Саввы.** Бум., **XV**, 8, лист. 289 (дл. $4^1/_8$, шир. $2^3/_4$ в.). Ἀρσένιῑ ῑγ.

Лл. 1—261 содержатъ въ себѣ то же, что въ № 273, на лл. 6—288.

На лл. 262—289 Марковы главы, числомъ 39, оканчивающіяся уставомъ «Аще Благовѣщеніе случится въ недѣлю Вайй».

На лл. 1, 31 об. и 170 об. раскрашенныя заставки.

275. ($\frac{381}{\text{CCCLXVIII}}$) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **Студійскій.** Бум., **XV**, 4, лист. 198 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.). Τοῦ Βατοπαιδίου.

Въ началѣ недостаетъ устава малой вечерни, а съ л. 1-го начинается уставъ всенощнаго бдѣнія и проч.; съ л. 40—уставъ послѣдованій по мѣсяцеслову; съ л. 126 об.—на св. Четыредесятницу и Пятидесятницу; съ л. 177—царскихъ часовъ въ навечеріяхъ Рожд. Христова, Богоявленія и въ Великій Пятокъ; съ л. 180—Богородичны 8 гласовъ, съ л. 189—Акаѳистъ Божіей Матери въ стихахъ—Фила. Нач. Σῇ τῇ στρατηγῷ τῶν βροτῶν ὑπερμάχῳ.

На л. 196—198 чинъ проскомидіи, въ которомъ упоминается о пяти только просфорахъ.

276. ($\frac{487}{\text{I. II. LIV, qu.}}$) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **св. Саввы.** Бомбиц., **XV**, 4, лист. 281 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Ветхъ, безъ переплетныхъ досокъ. Ἀρσένιῑ (л. 1). Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 3).

Л. 1—6. Πίναξ 147 главъ устава, безъ начала. Послѣднія главы: 146-я, л. 277 об., Περὶ ἀκολουθίας καὶ διαίτης τῆς ἁγίας μ′ τῶν ἁγίων

'Αποστόλων. Гл. 147-я, л. 279, указатель чтеній Апостоловъ и Евангелій общихъ разнымъ чинамъ святыхъ и на разныя потребы.

Кромѣ того на л. 280—281 Τριαδικὰ τῶν ὀκτὼ ἤχων—безъ конца. Этотъ уставъ одинаковаго состава съ № 273 (до листа 283-го) и съ № 274.

На л. 7 раскрашенная заставка.

277. (379/CCCLXVI) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **св. Саввы Освященнаго.** Бум., **XVI,** 4, лист. 291 (дл. 5 1/2, шир. 4 в.). арсенїй ѿ. Τῶν 'Ιβήρων.

На л. 1. красивая заставка. По составу сходенъ съ № 273. Марковы главы, на лл. 244—289, какъ и въ № 273, кончаются молитвою на благословеніе ζύμης; на л. 290 об.—291 наставленіе настоятелю наблюдать о неопустительномъ праздновании памятей особенно чтимыхъ преподобныхъ, которое помѣщено также и выше на л. 234 об.—236, и въ № 273 на л. 283.

278. (380/CCCLXVII) **Уставъ церковный** (Τυπικόν) **св. Саввы.** Бум., пис. въ **1542** г., 4, лист. 262 (дл. 5 1/4, шир. 3 5/8 в.). Κουτλουμουσίου (л. 1 вверху). Уставъ ватопецкого митрж. в. (л. 1 внизу).

Одинаковаго состава съ №№ 273 и 277. Послѣ Марковыхъ главъ нѣтъ послѣдованія на благословеніе ζύμης.

На л. 258 запись писца: 'Επληρώθη τὸ παρὸν τυπικὸν διὰ χειρὸς Παχωμίου μοναχοῦ ἐν ἔτει ἑπτάκις χιλιοστῷ πεντηκοστῷ (7050=1542 г.), ἐν τῷ κοινοβίῳ τοῦ Κουτλουμούση ἐν τῷ τοῦ 'Αθω ἁγίῳ ὄρει.

На л. 260 выписка ἐκ τῆς Ϛθ' κατηχήσεως Θеодора Студита: 'Επειδὴ χθὲς ὠργίσθην.

На л. 260 об. Заглавія нѣтъ. Нач. 'Ιστέον, ὅτι ἡ παροῦσα ἐκκλησιαστικὴ διάταξις ἐκ τῶν 'Ιεροσολυμητικῶν καὶ Παλαιστίνων ἁγίων μοναστηρίων.

279. (465/I. II. VIII, oct.) **Псалтирь съ возслѣдованіемъ.** Бум., **XVII,** 8, лист. 362 (дл. 3 1/2, шир. 2 1/8 в.). Переплетъ старинный, досчатый, въ черной кожѣ, съ двумя мѣдными застежками.

На л. 1 и 2 (бѣлыхъ) въ началѣ подпись: казеннаѧ. ѱалтиръ со возслѣдованїемъ греческаѧ, писменнаѧ.

1) л. 1. Полунощницы: повседневная, л. 7—субботняя, л. 8—воскресная, л. 10—утреня съ троичными гимнами, л. 15—часы 1-й, 3-й и

6-й съ междочасіями, л. 21 об. — чинъ изобразительныхъ, л. 24 об. — чинъ возношенія панагіи, л. 28 — 9-й часъ, л. 30 — вечерня, л. 32 об. — великое повечеріе, л. 55 об. — малое повечеріе.

2) л. 56. Тропари, кондаки и ѵпакои на праздники Господни и Богородичны.

3) л. 60. Тропари и кондаки по тріоди съ недѣли мытаря и фарисея до св. Пасхи.

4) л. 67 об. Тропари воскресные «Ангельскій соборъ», и заупокойные: «Святыхъ ликъ», л. 69 об. — седмичные.

5) л. 71. Пасхальныя пѣснопѣнія, составляющія службы часовъ и повечерія, также тропари и кондаки съ недѣли св. Ѳомы до Всѣхъ Святыхъ.

6) л. 79. Послѣдованіе Акаѳиста съ стихирами и канономъ. Нач. Βουλὴν προαιώνιον.

Л. 80 об. Кондакъ: Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ и 24 икоса. Нач. Ἄγγελος πρωτοστάτης.

7) л. 94. Канонъ сладчайшему Іисусу.

8) л. 99. — » — Пресвятой Богородицѣ: «Многими содержимь напастьми».

9) л. 103. Ангелу Хранителю: «Неусыпаемаго хранителя».

10) л. 110. Послѣдованіе св. причащенія — канонъ и молитвы предъ причащеніемъ и по причащеніи.

11) л. 130 об. Ἀκολουθία εἰς ἱερέα ἐνοπνιασθέντα, съ тропарями, тремя молитвами и правилами св. отецъ.

12) л. 135 об. Канонъ Небеснымъ силамъ и всѣмъ святымъ.

13) л. 140. Προσόμοια περιέχοντα ὅλον τὸ μηνολόγιον. Ποίημα Χριστοφόρου πατρικίου καὶ Ἀνθυπάτου τοῦ Μετυληναίου. Μὴν Σεπτέμβριος. Нач. Συμεὼν ἀνυμνείσθω μοι, οὕπερ στύλος τὸ γνώρισμα· καὶ σὺν τούτῳ Μάμας ὁ περιβόητος· καὶ ὁ θαυμάσιος Ἄνθιμος и т. д. На каждый день имя празднуемаго святаго поминается въ связи — въ формѣ стиховъ. — См. то же въ № 310, л. 281.

14) л. 146 об. Богородичны Ἀπολυτίκια на весь годъ.

15) л. 155. Πασχάλιον съ 1658 до 1693 года, л. 164 об. Σεληνοδρόμων — таблица.

16) л. 165 об. Σύνταγμα о постахъ — іеромонаха Никифора Пасхалія, изъ каноновъ св. Соборовъ, Церковныхъ преданій и св. Отецъ. Л. 166 — ἐκλογαὶ Патріарха Михаила о постахъ: св. Апостоловъ, Успенскомъ и Рождественскомъ. Л. 167 отвѣты о постахъ Симеона архіепископа Ѳессалоникскаго на вопросы Гавріила митрополита Пентапольскаго.

17) л. 176 об. Στίχοι (12) εἰς τὸν θεῖον Δαυίδ. Нач. Δαυὶδ τὸ ψαλτήριον, οὗ λίθοι, λόγοι.

18) л. 177. Подъ красивою раззолоченною заставкою начинаются псалмы Давида (150) и еще на л. 347 об. псаломъ 151-й, ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ ρν'. Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς.

19) л. 348—359. Библейскія пѣсни и молитвы числомъ 10, по которымъ расположены утренніе каноны.

20) л. 359 об. Еще 15 стиховъ. Нач. Δαυῒδ μελῳδὲ μουσικῆς ἀποκρύφου.

На л. 360 запись писца: 1658 Αὐγούστῳ 8, Τὸ ἐτελείωσα καὶ τὸ ἔγραφα ἐ τοῦτο τὸ ψαλτήριον με τὸ ἰδιόχειρόν μου, ἐγὼ ὁ ἱεροδιάκονος Ἀγαθάγγελος τοῦ Ζανὶ τοῦ Ῥωδοκανάκι τοῦ προσωφά.

На лл. 361—362 Πίναξ послѣдованій въ сей книгѣ находящихся и запись писавшаго, подобная той, которая на л. 360; только показано здѣсь 28 число мѣсяца Ноября—день окончанія написанія сего указателя. Писецъ сей книги не тотъ ли іеродіаконъ Агаѳангелъ, который замѣшанъ былъ въ дѣлѣ святѣйшаго патріарха Никона?

Листы тверды. Предъ началами послѣдованій имѣются разрисованныя тушью, или красками, заставки. Послѣдованія всѣ сходны по составу съ нынѣшними печатными славянскими богослужебными книгами.

280. ($\frac{300}{CCLXXXVII}$) **Часословъ.** Бум., **XVI**, 4, лист. 338 (дл. $4^1/_4$, шир. 3 в.). ἀρσένιϊ. Τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

1) л. 2. Полунощница повседневная съ 17 каѳизмою. На л. 10 и 14 написано Ἀλληλούϊα γ'. См. также ниже л. 141.

На л. 17 об. въ Символѣ вѣры 8-й членъ читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ Κύριον τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и т. д.— То же и на л. 152.

2) л. 24. Полунощница субботняя съ девятою каѳизмою.

3) л. 35. Воскресная полунощница, къ которой отнесены утренніе псалмы: 1) «Услышитъ тя Господь въ день печали» и 2) «Господи силою твоею возвеселится царь».

4) л. 38. Утреня. На л. 42, послѣ трехъ первыхъ псалмовъ изъ шестопсалмія, «Слава и нынѣ»; Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα δόξα σοι ὁ Θεός, ἄνευ μετανοιῶν.—То же на л. 47 об. и 49; л. 49—троичные тропари; л. 52 об.— библейскія пѣсни и молитвы (10), къ канону относящіяся; л. 70 свѣтильны и прочія молитвословія и псалмы, входящіе въ составъ утрени.

5) л. 78 об. Часы 1-й, 3-й и 6-й съ междочасіями ихъ.

6) л. 110 об. Изобразительны съ псалмами въ концѣ: 1) Благословлю Господа и 2) Вознесу тя Боже мой, Царю мой.

7) л. 120. Часъ девятый съ междочасіемъ.

8) л. 129 об. Вечерня, съ отпустительными повседневными тропарями и Богородичными.

9) л. 141. Великое повечеріе. На л. 143 об., послѣ первыхъ трехъ псалмовъ, Слава, и нынѣ: Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα δόξα σοι ὁ Θεός, καὶ μετάν. γ'.

10) л. 172 об. Мѣсяцесловъ съ тропарями и кондаками на весь годъ, начиная съ Сентября.

11) л. 298 об. Тропари и кондаки съ недѣли мытаря и фарисея по недѣлю Всѣхъ Святыхъ.

12) л. 314. Послѣдованіе Акаѳиста. Стихиры: «Совѣтъ превѣчный». Канонъ «Христову книгу одушевленную». Съ л. 323 кондакъ и 24 икоса, ἐξαποστιλάριος и стихиры на Хвалитехъ.

На лл. 335—338 тропари мученикамъ и разныя неважныя замѣтки.

На лл. 172 об. и 298 об. раскрашенныя заставки.

281. ($\frac{401}{CCCLXXV}$) **Часословъ.** Бум., **XVII**, 8, лист. 156 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_4$ в.). Переплетъ старинный кожаный съ золотымъ тисненіемъ. На верхней переплетной доскѣ оттиснуто изображеніе Спасителя въ кругѣ, съ позолотою.

На лл. 1—156 содержатся тѣ же послѣдованія, какія въ № 279 на лл. 1—176. И почеркъ письма одинаковый, и пасхалія, на л. 139 об.—148, начинается съ 1658 года, а оканчивается 1692 годомъ. Стало быть эта рукопись, какъ и подъ № 279, писана іеродіакономъ Агаѳангеломъ. Заставки предъ началами послѣдованій частію разрисованы чернилами, частію накладныя печатныя. Въ началѣ и концѣ къ переплетнымъ доскамъ вклеены ветхіе печатные листы, на которыхъ написаны псалмы. На оборотѣ послѣдняго листа вверху написано: 1705: іюлѧ а҃ 6 кѹ҃ ѹ терет҃іѧ.

282. ($\frac{217}{CCXVIII}$) **Тріодь постная.** Пергам., **XII**, лист. 199 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^3/_8$ в.), въ 2 столбца.

На л. 1—5 внизу подпись: «Сиѧ книга ризницы ст҃ѣйшагѡ патріарха». Переплетъ досчатый въ старинной желтоватой кожѣ. Содержитъ въ себѣ стихиры, каноны, пареміи, Апостолы и Евангелія—на субботы и воскресные дни св. Четыредесятницы; начинается недѣлею мытаря и фарисея, а оканчивается Евангеліемъ, читаемымъ въ 6-ю субботу Великаго поста—о воскрешеніи Лазаря. Многія стихиры на старинныхъ нотахъ.

На л. 26 об. Имя Спасителя писано безъ сокращенія: «Ἰησοῦ Χριστοῦ».

На л. 141. Канонъ преподобной Маріи Египетской, а далѣе, на л. 143, Великій канонъ Андрея Критскаго въ послѣдованіи на Четвертокъ 5-й недѣли утра.

На лл. 162 об.—169 Послѣдованіе Акаѳиста въ субботу на 5-й недѣлѣ св. Четыредесятницы.

На л. 199 об. запись: Τοῦτο τὸ τριῴδιον ὑπάρχει τοῦ ἄρχοντος τοῦ Λάσκαρι и далѣе подпись Сирійская.

283. ($\frac{484}{\text{I. II, L, qu.}}$) **Тріодь постная.** Бум., пис. въ **1344** г., 4, лист. 314 (дл. $4^3/_4$, ш. $3^1/_4$ в.). Переплетныя деревянныя доски въ старинной черной кожѣ. «Печатнаго двора.» Κασταμονίτου (л. 3).

На лл. 1 и 314 перг., въ 2 столбца; по славянски уставомъ XIV в., написанъ конецъ Бож. литургіи Златоустаго.

На л. 2—301 стихиры, каноны и пареміи начинаются съ недѣли о мытарѣ и фарисеѣ, а оканчиваются Пяткомъ 6-й недѣли Великаго поста.

Съ л. 301 об. служба преп. Іоанну Лѣствичнику. Съ л. 305 об. служба преподобной Маріи Египетской, несогласна съ № 282, на л. 141.

На л. 228—247 канонъ великій Андрея Критскаго.

На л. 309 об. запись писца: Ἐτελειώθη διὰ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ Ἰακώβου, τάχα καὶ ἱερομονάχου, ἐν ἔτει ͵ςωνβʹ (6852=1344 г.).

На л. 310—313. Ὕμνοι τριαδικοί, писанные почеркомъ XVI вѣка, не всѣ сходны съ № 282.

284. ($\frac{462}{\text{I. II, XLIX. qu.}}$) **Тріодь постная и цвѣтная, митрополита Фотія.** Бум., **XV**, 4, листовъ 336 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.), въ началѣ и концѣ ветхи.

Л. 1. Записи: 1) 7066 (1558 г.) о прибытіи въ Москву изъ Лавры преп. Саввы Освященнаго іеромонаховъ Сисоя, Герасима и Моѵсея; 2) 7067 (1559 г.) о выходѣ изъ монастыря св. Николая Ставроникиты Евѳимія іеромонаха и проч.; 3) л. 1 об. по славянски полууставомъ: «Книга греского писма трео постам и цвѣтная. да в той же книге ѿ доски дванадесят еѵлїи страстьныхъ.» Почеркъ сходенъ съ надписью на слав. Псалтири съ возслѣдованіемъ, подъ № 407 (708), приписываемой Зосимѣ Соловецкому чудотворцу.

Л. 2—3. Ὕμνοι τριαδικοί. Л. 3 об.—6. Пасхалія съ 6917 (1409) до 6959 (1451) года. Л. 6 об. Сказаніе объ избраніи и посвященіи перваго Россійскаго патріарха Іова, написанное Арсеніемъ архіеписк. Еласонскимъ. Нач. ͵αφπηʹ (1588 г.), ἐπὶ βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου μεγάλου βασιλέως Θεοδώρου Ἰωαννοβίτζου. —Дополненіе къ сему см. на л. 336.

Л. 7—104. Стихиры и каноны съ недѣли о мытарѣ и фарисеѣ до четвертка 5-й недѣли Велик. поста, безъ пареміи, Апостоловъ и Евангелій.

Л. 105 об. Великій канонъ Андрея Критскаго.

Л. 129—142. Послѣдованіе акаѳиста на субботу 5-й недѣли св. Четыредесятницы съ кондакомъ и икосами.

Л. 142 об. Стихиры и каноны 6-й недѣли Великаго поста.

Л. 155 об. Послѣдованія на недѣлю Ваій и Страстную седмицу, съ пареміями, также съ Апостолами и Евангеліями на царскихъ часахъ въ Великій пятокъ и на вечерни, также на утрени въ Великую субботу.

Л. 206 об.—288. Послѣдованія начинаются недѣлею св. Пасхи, а кончаются недѣлею Всѣхъ Святыхъ.

Л. 288 об.—322. Апостолы и Евангелія на недѣлю Ваій и всю Страстную седмицу, съ пареміями Великой субботы.

Л. 323. Непорочны Великой субботы раздѣлены на три статіи.

На л. 320 слово «Іисусъ» писано безъ сокращенія: «Ἰησοῦ τοῦ Ναβῆ».

На л. 334. Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα δόξα σοι ὁ Θεός.

На л. 335 об. запись: Τοῦτο τὸ βιβλίον προσετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου μητροπολίτου πάσης Ῥωσίας, κυροῦ Φωτίου, καὶ ὁ βουληθεὶς ἀφελέσθαι αὐτὸ, ἵνα ἔχῃ τὰς ἀρὰς τῶν τιη´ θεοφόρων πατέρων καὶ τὸν αὐτοῦ ἀφορισμόν. Переводъ этой записи по славянски: Сїа книга трїѡ҃ постнаꙗ и цвѣтнаꙗ Греческаꙗ дана в митрополїи всеꙗ рꙋси ѿ преѡ҃вннаго митрополита гн҃ꙋ фотїа всеꙗ Рꙋсїи и проч. Ἔτους ͵ζξε´ (7065=1557 г.). Переплетена во второй разъ эта книга παρὰ τοῦ Μαξίμου καὶ δεμεστίχου τοῦ Βατοπαιδίου.

Послѣдніе 6 листовъ особенно ветхи.

285. ($\frac{395}{\text{t. II} \quad \text{XXXIII} \quad \text{in fol}}$) **Тріодь цвѣтная.** Пергам., **XII,** лист. 290 (дл. $5^3/_4$, шир. $3^7/_8$ в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ. Безъ лѣтъ. Казе́ннаꙗ. Арсе́нїй. Ἱερεμίου πατριάρχου μονῆς Σταυρονικήτα (л. 1 и 287 об.).

Начинается канономъ на недѣлю Апостола Ѳомы, кончается недѣлею Всѣхъ Святыхъ; содержитъ въ себѣ стихиры, каноны, двупѣснцы и трипѣснцы и пареміи на праздники. Письмо однообразно.

На л. 236 заупокойная служба въ субботу предъ Пятидесятницею. Нач. Τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος σήμερον νεκρῶν.

На л. 5 раскрашенная заставка.

286. ($\frac{140}{\text{t. II, XXXI, qu.}}$) **Минея служебная. Сентябрь.** Бум., **XVI,** 4, лист. 309 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.). Арсе́нїй рнв. Τῶν Ἰβήρων.

Всѣ службы имѣются въ печатной слав. минеи за Сентябрь. Особенность: здѣсь имѣются Апостолы литургійные въ концѣ службъ—на

праздники Рождества Богородицы (8 ч.), Воздвиженія Животворящаго Креста Господня (14 ч.) и Іоанна Богослова (26 ч.).

На л. 308 об. внизу запись: Τὸ κ' Ἀδριανουπόλεως Ἰωασάφ.

На л. 309 об. Начало шестопсалмія (только одинъ псаломъ).

287. ($\frac{446}{\text{I. II, XXXII, qu.}}$) **Минея служебная. Октябрь.** Пергам., **XII,** 4, лист. 263 (дл. $5^3/_8$, шир. $3^5/_8$ в.). а҆рсе́нїй ѕ҃. Δοχειαρίου.

На лл. 1—4 и 261 об.—263. Богородичны и Крестобогородичны разныхъ гласовъ писаны разными почерками.

На л. 6 и 7 двѣ стихиры на нотахъ.

Помѣщенныя здѣсь службы всѣ имѣются въ печатной славянской минеѣ. Особенности: 1) л. 200. На вечерни 26-го Октября 2-я паремія изъ пророчества Исаіи, какъ и первая, а въ слав. печатной—изъ пророчества Іереміи.

2) Здѣсь св. Великомуч. Димитрію три канона, а въ слав. печатной—два. Въ первомъ канонѣ, котораго нѣтъ въ слав. печатн. минеѣ, на л. 206 об., ирмосъ: Κύματι θαλάσσης, а 1-й тропарь: Κύριε Θεέ μου.

288. ($\frac{447}{\text{I. II, XXXIII, qu.}}$) **Минея служебная. Декабрь.** Пергам., **XII,** 4, листовъ 288 (дл. $5^1/_4$, шир. $3^3/_4$ в.). а҆рсе́нїй и҃. Δοχειαρίου.

Л. 1—5. Два канона Пресвятой Богородицѣ: 1) Ἄτριπτον ἀσυνήθη. 2) Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς.

Л. 6—10. Стихиры Богородичны. Нач. Ῥομφαία τετρωμένον ὄντα με.

Л. 11—264. Службы, т. е. стихиры и каноны на каждое число мѣсяца.—Всѣ имѣются въ печатной слав. служ. минеѣ.

Л. 265. Стихиры Богородичны.

Л. 268 об. Сѣдальны Богородичны.

Л. 273 об. Пареміи на 5-е число Саввѣ Освященному; л. 275—на 6 число, св. Николаю; л. 277—на недѣлю св. Праотецъ; л. 279—284—въ навечеріе Рождества Христова.

Л. 285—287. Отрывки изъ стихиръ и канановъ.

На л. 11 раскрашенная заставка.

289. ($\frac{329}{\text{CCCXVI}}$) **Минея служебная. Декабрь.** Бум., **XVI,** 4, лист. 351 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.). а҆рсе́нїй ѳ҃. Τοῦ Σιμένου.

Особенности, по сравненіи съ № 288: 1) Здѣсь имѣются, какъ и въ печатн. слав. минеѣ, стихиры на «Господи воззвахъ», Богородичны,

послѣ стихиръ празднуемаго святаго, когда случится «Аллилуіа». 2) Пареміи въ праздники писаны на ряду; а въ навечеріи Рождества Христова паремій нѣтъ. 3) Нѣтъ стихиръ Богородичныхъ и Крестобогородичныхъ. На л. 343, канонъ Богородицѣ: 1) Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς.—Въ № 288 на л. 2 об., 2) л. 345 об., канонъ. Нач. Ἄσωμεν πάντες λαοί, γ') л. 348, канонъ. Нач. Ἀνέστης τριήμερος ὁ κατὰ φύσιν ἀθάνατος.

Въ началѣ и концѣ листы ветхи и оклеены; предъ многими началами службъ раскрашенныя заставки.

290. ($\frac{448}{\text{I. H, XXXIV, qu.}}$) **Минея служебная. Январь.** Пергам., **XII,** 4, лист. 248 и 21 листъ бумажный **XVI в.,** всего листовъ 269 (дл. $5^1/_8$, шир. $3^3/_8$ в.). Ἀρσένιй ζ. Τοῦ Σιμένου. **Переплетныя деревянныя доски въ старинной кожѣ.**

Лл. 1—245. Стихиры и каноны на каждый день мѣсяца, безъ паремій.—Всѣ имѣются въ слав. печатной минеѣ.

Л. 246. Отрывокъ изъ службы Антонію Великому.

Лл. 247—248. Стихиры Пресвятой Богородицѣ.

Лл. 249—260 (бумажные). Изъ тріоди трипѣснцы и каноны, поемые на повечеріяхъ.

Л. 261. Двѣ стихиры неизвѣстному преподобному и Богородиченъ.

Л. 262. Стихиры, изъ службы на Богоявленіе, литійныя и на стиховнѣ.

Л. 264 об.—269. Богородичны.

Предъ началами службъ раскрашенныя заставки.

291. ($\frac{331}{\text{CCCXVIII}}$) **Минея служебная. Январь.** Пергам., **XII,** 4, лист. 308 (дл. $5^1/_4$, шир. 4 в.). Ἀρσένιй. Δοχειαρίου.

Л. 1 об. Кондакъ Обрѣзанію.

Л. 2—12. Каноны Божіей Матери и стихиры Богородичны и Крестобогородичны тѣ же, какія въ № 288, на л. 1—10.

Л. 13—302. Службы на каждый день мѣсяца съ пареміями на 1, 6, 11, 17, 20, 25, 27 и 30 числа.—Тѣ же и въ слав. печатн. минеѣ.

Л. 303—306. (Бумага XV в.). Стихи и прологъ на память тремъ Вселенскимъ Святителямъ. Нач. Ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

Л. 307. (Перг. XI в.). Отрывокъ изъ какого то слова о трехъ отрокахъ.

Л. 308. (Перг. XIV в.). Кондакъ св. Іоанну Златоустому.

292. ($\frac{330}{\text{CCCXVII}}$) **Минея служебная. Январь.** Бум., пис. въ **1529** г. 4, лист. 423 (дл. 5, шир. $3^3/_8$ в.). Ѧрсе́нїй ρ̃нл. Τῶν Ἰβήρων.

Особеннаго по сравненію съ № 291 то, что здѣсь на нѣкоторые праздники имѣются стихиры на малой вечерни, какъ и въ печатной слав. минеѣ.

Л. 289. Янв. 21, на повечеріи положенъ канонъ Евгенію Трапезунтскому и иже съ нимъ четверицѣ. То же въ № 291 и въ печатной слав. минеѣ; а въ № 290 сего нѣтъ.

Л. 423 об. Запись: Δόξα σοι Τριὰς ἁγία ἕνεκα πάντων. Ἐτελειώθη ἐν ἔτει ͵ζλζʹ (7037=1529 г.), μηνὶ Αὐγούστῳ θʹ. Ἀδριανουπόλεως Ἰωακείμ. Подобная же по формѣ запись въ № 286, на л. 308, только тамъ имя Ἰωασάφ, а почеркъ письма сходенъ.

На праздникъ тремъ Вселенскимъ святителямъ 30 января положены каноны: 1) л. 400—ἐν μεσονυκτικῷ—твореніе Германа патріарха Констант.; 2) на утрени 1-й канонъ Іоанна Дамаскина, а 2-й и 3-й каноны Іоанна митроп. Евхаитскаго.—Въ №№ 290 и 291 имѣются только послѣдніе два канона.

293. ($\frac{153}{\text{CLIV}}$) **Минея служебная. Февраль.** Пергам., **XII,** лист. 172, изъ нихъ 18 листовъ бумажные, писаны въ **XVI** вѣкѣ (дл. $6^1/_8$, шир. $4^5/_8$ в.). Ѧрсе́нїй ρ̃н. Τῶν Ἰβήρων.

На лл. 1—3 (бумажныхъ) канонъ Василію Постнику на 28 число Февраля.—Онъ же повторяется на пергаменныхъ лл. 161—163.

На л. 4 красивая заставка, съ орнаментами и птицами, сдѣлана красками и золотомъ.

Лл. 4—167. Стихиры и каноны на каждое число сего мѣсяца, съ паремiями на праздники.—Большею частію сходны съ слав. печатною минеею.

Особенности: 1) на л. 15 третья паремія на Срѣтеніе Господне изъ пророчества Іезекіиля, а въ слав. печатной—Исаіи.

2) На л. 21—25, послѣ 6-й пѣсни канона на Срѣтеніе Господне, кондакъ: Ὁ μήτραν Παρθενικήν, а послѣ него 18 икосовъ съ надписаніемъ: τοῦτο Ῥωμανοῦ τὸ ἔπος. Первый икосъ: Τῇ Θεοτόκῳ προσδράμωμεν οἱ βουλόμενοι κατιδεῖν τὸν Υἱὸν αὐτῆς.—оканчивается словами: ὁ μόνος φιλάνθρωπος. Также оканчиваются и прочіе 17 икосовъ. Въ слав. печатной минеѣ и слѣдующемъ № 294 имѣется только первый икосъ. И въ прежде разсмотрѣнныхъ минеяхъ не приходилось встрѣчать болѣе одного кондака и икоса, послѣ 6-й пѣсни канона, за исключеніемъ

24 икосовъ въ акаѳистѣ на субботу 5-й недѣли Великаго поста. Изъ 18 икосовъ на Срѣтеніе въ Кондакаріи подъ № 302, на лл. 135—139, находятся шестнадцать икосовъ; недостаетъ въ семъ Кондакаріи 15-го и 16-го икосовъ.

4) л. 69 об. Въ службѣ на 10 число св. Харлампій названъ священномученикомъ, а въ слав. печатной и въ № 294—мученикомъ.

5) л. 74. Въ службѣ на 11 число священномученикъ Власій назв. епископомъ Севастійскимъ, а въ слав. печатн. и въ № 294 сего не показано.

6) л. 79. На 12-е число—служба 3000 мученикамъ Никомидійскимъ.—Та же и въ № 294, а въ слав. печатн. нѣтъ ея.

7) л. 88. На 13-е число служба преподобн. Мартиніану другаго состава, также и въ № 294.

8) л. 105. На 17 число къ службѣ св. Ѳеодора Тирона присоединена служба Маріамнѣ, сестрѣ Апостола Филиппа (ея нѣтъ въ печатн. слав. и въ № 294).

9) л. 119. На 19 число служба мученикамъ Максиму, Ѳеодоту и Исихію, Асклипіодоту.—Та же и въ № 294, а въ слав. печатн. ея нѣтъ.

10) л. 123. На 20 число служба Ап. Архиппу.—Та же и въ № 294 (а въ слав. печ.—19 числа); службы преп. Льву еп. Катанскому (на островѣ Сициліи) здѣсь нѣтъ; а въ № 294 и въ печ. минеѣ имѣется послѣ службы Ап. Архиппу.

11) л. 144. На 24 число 2-я паремія на 3-е обрѣтеніе главы Іоанна Предтечи начинается: «Праведныхъ души въ руцѣ Божіи» и взята изъ Премудрости Соломона; а въ славянской печатной изъ пророчества Малахіи.

12) л. 160. На 28 число къ службѣ препод. Василія Постника присоединена еще служба священномуч. Протерію архіеп. Александрійскому, съ примѣчаніемъ, что въ високосный годъ служба св. Василію поется 28 числа, а св. Протерію 29 числа февраля.—Въ № 294 и въ печатн. минеѣ на 29-е февраля показана служба преподобному Кассіану Римлянину, а въ годъ не високосный ему поется служба 28 февраля; здѣсь же ему службы не показано.

13) Другаго состава стихиры на «Господи воззвахъ» 12 числа—св. Мелетію Антіох., 15 числа—Ап. Онисиму, 16 числа—священномуч. Памфилу; 17 числа—великомученику Ѳеодору Тирону и 23 числа—св. Поликарпу епископу Смирнскому.

14) На поляхъ по всей рукописи много приписокъ разными почерками и красками, съ разными пѣснопѣніями.

15) На л. 168—172 служба великомучен. Ѳеодору Стратилату.

Л. 169 об. запись: Ἡ βίβλος αὕτη τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου, τῆς κειμένης ἔγγιστα τῆς Ἀετίου· ἀρχαϊκὴ δὲ τῇ μονῇ κλῆσις, Πέτρα. Замѣтно,

что эта рукопись неоднократно была поновляема, ибо не мало листовъ, какъ бумажныхъ, такъ и пергаменныхъ, вставленныхъ послѣ въ XV и XVI вѣкахъ.

294. ($\frac{181}{CLXXXII}$) **Минея служебная. Февраль.** Пергам. **XII,** листовъ 139 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_4$ в.). Послѣдній листъ ветхъ, а первой тетради, содержавшей въ себѣ службы на 1-е число и начало вечерни на 2-е до стихиръ на литіи, нѣтъ. Прочія послѣдованія службъ на каждый день мѣсяца большею частію согласны съ № 293. Стихиры расположены не вездѣ въ томъ же порядкѣ.

Особенности: 1) Здѣсь больше стихиръ и по два канона: Срѣтенію Господню, священномуч. Власію, Ѳеодору Тирону, св. Поликарпу и на 3-е обрѣтеніе честныя главы Іоанна Предтечи.

2) л. 33. На 6 число къ службѣ св. Вукола еп. Смирнскаго приложена служба св. мученицѣ Фавстѣ (нѣтъ ея въ № 293 и слав. печатной минеѣ).

3) л. 39. На 7-е число послѣ службы Парѳенію Лампсакійскому положена еще мученицамъ: Марѳѣ, Маріи и Авкаріону (ея нѣтъ въ № 293 и слав. печатн. минеѣ).

4) л. 41 об. Служба Ѳеодору Стратилату къ 7-му числу отнесена, а въ слав. къ 8-му; а препод. Лукѣ, иже въ Елладѣ, здѣсь нѣтъ службы; въ № 293 эта служба присоединена къ службѣ пророка Захаріи 8-го числа, а въ печ. служебн. минеѣ къ службѣ святаго Парѳенія—7-го числа.

5) л. 69 об.—71. На 14 число къ службѣ препод. Авксентію присоединена служба Космѣ митрополиту Халкидонскому (въ № 293 ея нѣтъ и въ слав. печ. нѣтъ).

6) л. 74 об. На 15 число къ службѣ Ап. Онисиму приложена служба священномучен. Аѳанасію (въ № 293 и слав. печатн. ея нѣтъ).

7) л. 82 об. На 17 число къ службѣ Ѳеодору Тирону приложена служба священномученику Полихронію (въ № 293 и славянск. печатной ея нѣтъ).

8) л. 92. На 18 число къ службѣ Льву, папѣ Римскому, присоединена служба Агапиту еп. Синайскому (въ № 293 и слав. печатн. ея нѣтъ), а службы Евстаѳію Антіох. на 21-е число здѣсь нѣтъ.

9) л. 131. На 27 число къ службѣ препод. Прокопію приложена служба мученикамъ: Нестору и Тривимію (въ № 293 и печ. нѣтъ ея).

10) л. 137. На 29-е число показана служба преп. Кассіану—то же въ печ. слав. минеѣ, а въ № 293 ея нѣтъ.

295. ($\frac{451}{\text{t. II, XXXVIIa, qu.}}$) **Минея служебная. Мартъ.** Пергам., **XII**, 4, листовъ 147 (дл. 5½, шир. 4 в.). Арсенїй ї. Δοχειαρίου.

На л. 1—139 содержатся: стихиры, каноны и пареміи (9 и 25 числа) тѣ же, какія въ слав. печ. служебн. минеѣ за мѣсяцъ Мартъ.

Особенности: 1) л. 11. На 4-е число служба мученику Конону. 2) л. 14 об. На 5-е число служба преп. Герасиму; а въ слав. печатной минеѣ на оборотъ: 4-го числа Герасиму, а 5-го Конону. 3) На 24 число служба предпразднству Благовѣщенія, а святаго никакого не означено, а въ слав. печатной минеѣ—памяти преп. Захарію и Артемію еп. Ѳессалоникскому, но службъ имъ то же нѣтъ.

Л. 139 об.—146. Богородичны и крестобогородичны.

На л. 1 раскрашенная заставка.

296. ($\frac{483}{\text{t. II, XXXVIIb, qu.}}$) **Минея служебная. Мартъ.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 422 (дл. 5, шир. 3⅜ в.). Μονῆς Φιλοθέου (л. 420 обор.). Переплетъ старинный, досчатый, ветхій.

Листы: 1—4 и 421 пергаменные, XI вѣка, въ 2 столбца; отрывки изъ какого-то слова противъ ложной клятвы и проч.

Л. 5. Запись внизу по славянски: сд̃ іюля въ ѕі̃ кȣплена сия книга мц̃ъ мáртъ минея мч̃ные греческагѡ діалекта в приказе кн̃и печатного дѣла в̓ правиленнȣю палатȣ впре̃ для преводȣ и іспавленія і отдана книгохранителю с роспискою а скрѣпил ея дїакъ андрей Михайловъ.

Эта рукопись по составу отличается отъ славянской печатной служебн. минеи и греческой подъ № 295.

1) въ ней другаго состава службы: л. 55, на 5-е число муч. Конону; л. 64, на 6-е число 42-мъ мученикамъ. Л. 95. Въ службѣ 40 муч., 9-го числа, не означено паремій, канонъ одинъ только. Л. 158 об. На 14-е число служба муч. Александру (въ печ. слав. минеѣ вмѣсто нея преподобн. Венедикту). Л. 175 об. На 16-е число служба священномуч. Папѣ, а въ слав. печатной Савину. Л. 223. На 20-е число преподобномученикамъ въ обители св. Саввы избіеннымъ стихиры другаго состава. Л. 323 об. На 29-е число, служба препод. Марку еп. Ареѳусійскому другаго состава. Л. 330. На 30-е число въ службѣ Іоанну Лѣствичнику здѣсь канонъ другаго состава. Л. 349. На 31-е число служба муч. Веніамину. Въ № 295 и въ печ. слав. вмѣсто нея преп. Ипатію епископу Гангрскому.

2) Въ этой минеѣ, кромѣ стихиръ и каноновъ на каждый день мѣсяца, по 6-й пѣсни канона, рядовому святому, послѣ кондака и ико-

са, присоединены краткія назидательныя поученія и прологи, или сказанія о разныхъ святыхъ съ стихами, а нѣкоторымъ святымъ одни прологи безъ стиховъ, или стихи безъ прологовъ.

Это единственная въ библіотекѣ рукопись, въ которой соединены минея служебная и минея-четья. Имена тѣхъ святыхъ, которымъ имѣются здѣсь прологи и стихи слѣдующіе: 1-го числа: л. 10, ἄθλησις св. преподобномученицы Евдокіи съ стихами [141]); л. 12, ἄθλησις св. мученицы Ѳеодосіи; л. 12 об. Μνήμη св. муч. Несторіана и съ нимъ Маркелла и Антонина, съ стихомъ; л. 13. Μνήμη преп. Домнины τῆς νέας, съ стихомъ; л. 13 об. Св. Антоній патр. Конст. «ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται»,—стихъ. Это разумѣется Антоній II Кавлей (893—895).

2-го числа: л. 19 Μνήμη св. муч. Нестора и Тривимія, два стиха безъ сказанія; служба имъ въ № 294, л. 131, февраля 27-го; ἄθλησις священномученика Ѳеодота Киринейскаго въ Кипрѣ, съ стих.; л. 20, ἄθλησις св. Ап. Пармена съ стихомъ, ἄθλησις св. мученика Квинта, Троадія, Андроника и Аѳанасіи съ стих.; л. 26 об. Μνήμη преп. Προφήτου (правильнѣе Порфирія) ἐπ. Γάζης, безъ стиховъ, одно сказаніе; л. 27, св. дѣва Евѳалія ξίφει τελειοῦται,—одинъ стихъ.

3-го числа: л. 33. Ἄθλησις св. мучениковъ: Евтропія, Клеоника и Василиска съ стих.; л. 34 об. Ἄθλησις св. муч. Антонины безъ стиха; л. 35. Διηγήσατό τινι ὁ μαθητής τοῦ ἁγίου Μακαρίου τοῦ Ἀλεξανδρέως о видѣніи Ангеловъ около св. Макарія во время пути его съ ученикомъ въ пустынѣ; л. 40 об. Преподобные Ζήνων и Ζώϊλος въ мирѣ τελειοῦνται,—одинъ стихъ; препод. Πιαμοῦν (Піама) ἡ παρθένος въ мирѣ τελειοῦται,—одинъ стихъ.

4-го числа: л. 46 об. Μνήμη преп. Герасима—съ стих.; л. 51 об. ἄθλησις муч. Павла и Іуліаніи, сестры его, Акакія, Кодрата и Стратоника—съ стихами.

5-го числа: л. 58 об. Ἄθλησις св. муч. Конона τοῦ Κυπωροῦ—съ стих.; л. 59 об. Ἄθλησις св. муч. Конона τοῦ ἐν Ἰσαυρίᾳ—съ стих.; л. 60. Μνήμη преп. Марка монаха—съ стих.; л. 61 об. Св. муч. Архелая и съ нимъ 152 муч.—съ стих.; л. 62. Преп. Григорія еп. Константіи Кипрскія—съ стих.; л. 62 об. Св. Евлампій и Евлогій въ Палестинѣ ξίφει τελειοῦνται—по одному только стиху.

6-го числа: л. 70. Ἄθλησις св. 42 муч. въ Аммореи: Ѳеодора, Каллиста, Ѳеофила, Васоя и проч.—съ стих.; л. 71. Ἄθλησις преп. Исихія; л. 71 об. Преп. Аркадій въ мирѣ τελειοῦται; л. 72. Преп. Максимъ,

---

[141]) Если при имени святаго написано: «ἄθλησις», или «μνήμη» съ стихомъ, то слѣдуетъ понимать, что объ упомянутомъ святомъ имѣется сказаніе. Если же при имени святаго написано «стихъ» или «стихи», то значитъ, что объ упомянутомъ святомъ нѣтъ сказанія.

побіенный камнями τελειοῦται—одинъ стихъ; сказаніе о неизвѣстной святой. Нач. Παρθένος τις συνελήφθη ὑφ' ἑνὸς τῶν παρὰ Πέρσαις δυναστῶν. Л. 74 об. Св. Евфросинъ ὕδωρ (въ кипяткѣ) χαλάζων ποτισθεὶς τελειοῦται—одинъ стихъ; на обрѣтеніе св. Еленою честнаго креста и гвоздей—только стихи.

7-го числа: л. 80 об. Ἄθλησις священномуч. епископовъ Херсонезскихъ: Ефрема, Василія, Евгенія, Агаѳодора, Елпидія, Еѳерія и Капитона—съ стих.; л. 84. Μνήμη преподобнаго Павла еп. Προυσιάδος—съ стих.; л. 84 об. Препод. Аркадія и Нестора еп. Тримиѳунта въ Кипрѣ,—съ стих.; л. 85 об. Св. мученики Іуліанъ и Еввулъ, ξίφει τελειοῦνται.

8-го числа: л. 90 об. Μνήμη преп. исповѣд. Ѳеофилакта епископа Никомидійскаго—съ стихомъ; л. 92 об. Μνήμη св. ап. Ермы—съ стихомъ; Ἄθλησις 1000 св. мучениковъ при царѣ Саворіи—съ стихами; л. 93 об. Св. муч. Δίων μαχαίρᾳ τελειοῦται, преп. Дометій въ мирѣ τελειοῦται—обоимъ только по стиху.

9-го числа: л. 99 об. Ἄθλησις св. 40 мучениковъ въ Севастійскомъ озерѣ мучившихся—съ стих.; л. 103 об. Μνήμη преп. Георгія чудотворца—съ стих.; св. Кесарій, братъ св. Григорія Богослова, въ мирѣ τελειοῦται—только стихъ; св. πάππος (дѣдъ), μάμμη (баба), πατήρ, μήτηρ καὶ δύο τέκνα ξίφει τελειοῦνται—одинъ стихъ.

10-го числа: л. 114. Ἄθλησις св. муч. Кодрата, Павла, Діонисія, Кипріана, Анекта и Крискента—съ стих.; л. 115. Μνήμη преп. исповѣдника Евсхимона, еп. Лампсакійскаго (см. еще л. 165)—съ стих.; Ἄθλησις священномученика Піонія пресвитера—съ стих.; л. 117 об. Св. Маркіанъ ξύλοις θλασθεὶς τελειοῦται—одинъ стихъ. Μνήμη τῆς Ἀκαθίσθου—одинъ стихъ.

11-го числа: л. 123 об. Μνήμη преподобнаго Софронія, патріарха Іерусалимскаго—съ стих.; л. 125—138. Преподобнаго Евлогія, τοῦ Λατόμου, житіе съ стихами.

12-го числа: л. 144. Μνήμη преп. Ѳеофана исповѣдника Сигріанскаго—съ стих.; л. 146. Μνήμη преподобнаго Григорія Двоеслова, папы Римскаго—съ стих.; л. 148 об. Св. 9 муч. πυρὶ τελειοῦνται; л. 149. Праведн. Финеесъ въ мирѣ τελειοῦται—стихъ.

13-го числа: л. 154. Перенесеніе мощей св. Никифора, патр. Конст.—съ стихами; л. 155. Ἄθλησις св. муч. Африкіана, Терентія, Пуплія и Савина Египтянина—съ стих.; л. 156 об. Перенесеніе мощей св. мученика Епимаха въ Константинополѣ—стихъ; св. Авивъ, съ камнемъ въ рѣку брошенный, τελειοῦται—стихъ.

14-го числа: л. 161 об. Μνήμη св. муч. Александра въ Пиднѣ—съ стих.; л. 162 об. Преп. Венедикта μνήμη—съ стих.; л. 165. Преп. Евсхимона еп. Лампсакійскаго—съ стих. (см. выше л. 115).

15-го числа: л. 170. Св. Апостоламъ Родіону и Олимпу—два стиха; л. 170 об. Ἄθλησις св. мученика Агапія, Александровъ двоихъ, Діонисіевъ двоихъ, Тимолая, Ромила и Плисія—съ стихами; л. 171 об. Ἄλθησις св. мученика Романа и Менигна ἐν Παρίῳ пострадавшихъ—съ стихами; л. 172. Ἄθλησις св. муч. Никандра Египтянина съ стихами; л. 173. Св. мученика Іоанна, иже въ Руфіанахъ и съ нимъ 10 воиновъ—съ стихами.

16-го числа: л. 179. Ἄθλησις священномученика Папы съ стихами; л. 182. Св. Александріонъ (или Александръ), папа Римскій въ мирѣ τελειοῦται—стихъ; л. 182—191. Μνήμη преподобной Патрикіи, переименовавшей себя Анастасіемъ евнухомъ—житіе съ стихомъ.

17-го числа: л. 197. Μνήμη св. Алексія человѣка Божія—съ стихами; л. 201. Μνήμη преподобнаго Өеостирикта—съ стих.; л. 201 об. Праведному Лазарю изъ Виөаніи стихъ; л. 202. Μνήμη τῆς μετὰ φιλανθρωπίας ἐπενεχθείσης ἡμῖν φοβερᾶς ἀπειλῆς τοῦ σεισμοῦ, при царѣ Константинѣ—сказаніе безъ стиха; л. 202 об. Преподобномуч. Павелъ за св. иконы πυρὶ τελειοῦται—стихъ.

18-го числа: л. 208. Μνήμη св. Кирилла, патр. Іерусалимскаго—съ стих.; л. 209 об. Преп. Анина чудотворца—съ стих.; л. 210. Св. 7 дѣвъ ἐν Ἀμυσῷ τῇ πόλει τελειωθέντων—съ стихами; л. 210 об. Οἱ ἅγιοι μύριοι μάρτυρες ξίφει τελειοῦνται—стихъ; л. 211. Μνήμη св. Маріи, сестры Лазаря, помазавшей мνромъ ноги Спасителя и власами отершей ихъ—стихъ и еще стихъ Βαϊοφόρος.

19-го числа: л. 217. Ἄθλησις св. мучениковъ Хрисанөа и Даріи—съ стих.; л. 219. Μνήμη преподобнаго Никиты епископа Аполлоніадскаго—съ стихами; л. 219. Св. муч. Клавдій въ морѣ τελ.; св. муч. Мавръ и Іасонъ самобратія ξίφει τελ.; св. мученица Иларія ξίφει τελ., всѣмъ по одному стиху; л. 220. Ἄθλησις св. мученицы Φερφοῦθης и сестры ея, сказаніе безъ стиха; л. 221. Св. Діодоръ пресвитеръ, Маріанъ діаконъ, въ пещерѣ заключенные, τελειοῦνται—стихъ.

20-го числа: л. 227 об. Ἄθλησις преподобныхъ отцевъ въ обители святаго Саввы избіенныхъ—безъ стиха, л. 229. Св. Ἀκύλας епархъ ξίφει τελειοῦται, св. муч. Λολλίων πυγμαῖς (кулаками) βαλλόμενος τελειοῦται—каждому по стиху. Διήγησις πάνυ ὀφέλημος Μάλχου μοναχοῦ αἰχμαλωτισθέντος. Нач. Ἀπὸ τριάκοντα μιλίων Ἀντιοχείας τῆς ἐν Συρίᾳ.

21-го числа: л. 238 об. Μνήμη препод. Іакова епископа—съ стихами; л. 240. Μνήμη св. Вирилла еп. Катанскаго—съ стих.; л. 240 об. Ἄθλησις св. муч. Филимона и Домнина—съ стих. (см. ниже л. 300); л. 241 об. Св. Серапіонъ Сидонскій, Милостивый, въ мирѣ τελειοῦται. Μνήμη жены, излившей на главу Спасителя мνро въ домѣ Симона—каждому по стиху.

22-го числа: л. 247 об. Ἄθλησις священномученика Василія пресвитера Анкирскія церкви съ стихомъ; л. 249. Μνήμη св. Стефана ис-

повѣдника и игумена Τριγλείας—съ стих.; л. 251 об. Ἄθλησις св. муч. Мануила, Каллиники и Василиссы—съ стихами; л. 252. По стиху на пасху законную и Тайную вечерю, на умовеніе ногъ и на предательство Іудино.

23-го числа: л. 258. Ἄθλησις священномученика Никона и съ нимъ 199 муч.—съ стих.; л. 261. Ἄθλησις св. мученика Дометія и другихъ 8-ми мучениковъ въ Кесаріи Палестинской—съ стих.; л. 262. По стиху: на распятіе Христово, на память покаявшемуся разбойнику и на погребеніе Іисуса Христа.

24-го числа: л. 267. На предпразднство Благовѣщенія Пресвятой Богородицы. Нач. Τὴν προτέραν παρακοὴν. л. 268 об. Μνήμη преподобнаго Захаріи въ Латрѣ и Стефана—съ стих.; л. 269 об. Преподобнаго Артемона, епископа Селевкійскаго—съ стих. (въ слав. печ. Артемій еп. Θессалоникскій); л. 270 об. Святый Мартинъ Θивейскій въ старости въ мирѣ τελειοῦται—одинъ стихъ; еще стихъ на кустодію при гробѣ Спасителя.

25-го числа: л. 284 об. Синаксарь на Благовѣщеніе. Нач. Ὅτε τὸ ἀπ᾽ αἰῶνος ἄῤῥητον καὶ ἀπόκρυφον καὶ ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον. л. 287. Преподобному Сеннуфію Каменоносцу, св. мученицѣ Пелагіи и Θеодосіи и Димію и еже о Господней пасхѣ воскресенію Іисуса Христа—по стиху.

26-го числа: л. 298 об. Синаксарь Архангелу Гавріилу. Нач. Τῇ ἐπαύριον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας. л. 300. Ἄθλησις святаго мученика Филимона и Домна (см. выше л. 240 об.); л. 300 об. Святаго мученика Кодрата, Θеодосія и иже съ ними—съ стихами; л. 301 об. Св. 26 мучениковъ ἐν Γοτθίᾳ—съ стихами.

27-го числа: л. 309. Ἄθλησις св. муч. Матроны—съ стих.; л. 310 об. Св. мучениковъ: Филита, Лидіи, Θеопрепія, Македона, Амфилохія Дука и Кронида κομενταρησίου—съ стихами; л. 312. Μνήμη преподобнаго Кирика ἐν τῷ Ἄπρῳ и Евтихія епископа—съ стихами; л. 313. Св. мученики: Іоаннъ Варухій, ξίφει τελειοῦται, пророкъ Ананія въ мирѣ τελειοῦται—обоимъ по стиху.

28-го числа: л. 318. Μνήμη преподобнаго Иларіона игумена обители Πελεκητῶν и Стефана пресвитера—съ стих.; л. 318 об. Ἄθλησις святыхъ Апостоловъ: Сосθена, Аполлоса, Кифы, Епафродита и Кесаря, изъ числа 70—съ стих.; л. 319 об. Св. Іоаннъ архіепископъ Іерусалимскій—стихъ. Авда епископъ и Веніаминъ діаконъ—съ стихами; л. 321. Ἄθλησις св. муч. Менандра и Савина, τοῦ ἐξ Ἑρμουπόλεως, и съ ними 38 муч.—съ стихами.

29-го числа: л. 327. Ἄθλησις св. мучениковъ: Варахисія, Іоны изъ Персиды—съ стихами; л. 329. Св. 9-ти муч. въ Персидѣ—стихъ; Ἄθλησις преподобнаго Марка еп. Ареθусійскаго и Кирилла діакона—съ стих.;

л. 331 об. Αἱ ἅγιαι παρθένοι πολλαὶ въ Газѣ—стихъ. Μνήμη св. Θомы патр. Костантиноп.—сказаніе безъ стиха.

30-го числа: л. 341 об. Μνήμη преподобнаго Іоанна Лѣствичника—съ стих.; л. 346 об. Св. Евстаѳій, епископъ Виѳинскій въ мирѣ τελειοῦται—только одинъ стихъ.

31-го числа: л. 352 об. Μνήμη преподобнаго Акакія, епископа Мелитинскаго—стихи только; л. 353. Μνήμη преп. Ипатія еп. Анкирскаго чудотворца—съ стихами; л. 354. Ἄθλησις св. Веніамина діакона; л. 355. Μνήμη святаго пророка Іоада—сказаніе безъ стиха; л. 357. Св. Киріакъ Конст. патріархъ, св. Еввула, мать святаго Пантелеимона; св. многіе мученики въ Персидѣ—всѣмъ по стиху.

3) Изъ Патерика:

α') л. 360. Διήγησις Σεργίου τοῦ Δημότου, τοῦ ἀπὸ Ἀλεξανδρείας. Нач. Μοναχός τις ἐνάρετος, ὀνόματι Ἀββακούμ.

β') л. 367. — » — Περὶ ἀναχωρητοῦ, τοῦ αἰτησαμένου ἰδεῖν τὰ κρίματα τοῦ Θεοῦ. Нач. Ἦν τις ἀναχωρητὴς ἐνάρετος.

γ') л. 369 об. Μνήμη преп. Іосифа ποιητοῦ. Нач. Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωσὴφ ὁ μελῳδός.

δ') л. 373 об. Μνήμη преп. Палладія.

ε') л. 375. — » — преп. Кассіана τοῦ ἀσκητοῦ.

ϛ') л. 380. — » — преп. Геронтія.

ζ') л. 380 об. Διήγησις ψυχοφελής. Нач. Διηγήσατό τις τῶν ὁσίων πατέρων, ὅτι ἐστὶ μοναστήριον γυναικεῖον.

η') л. 384. Безъ надписанія. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ πανόσιος πατὴρ ἡμῶν Παφνούτιος, ὅτι πλησίον Πτολεμαΐδος.

ϑ') л. 385 об. — » — Нач. Φιλόχριστός τις τῶν κατὰ κόσμον εἶχε δοῦλον.

ι') л. 388 об. — » — Нач. Ἐπὶ Μαυρικίου τοῦ βασιλέως ἐγένετό τις ἀρχιληστὴς ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Θράκης.

ια') л. 391 об. — » — Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σιλουανὸς λέγων.

ιβ') л. 394 об. — » — Нач. Ἀδελφοὶ γνήσιοι καὶ πατέρες· βούλομαι ὑμῖν διηγήσασθαι τὴν θαυμαστὴν καὶ φαιδρὰν μετάνοιαν τῆς μακαρίας Ταϊσίας.

ιγ') л. 398 об. — » — Μοναχός τις διηγήσατο τῷ ἀββᾷ Ἀννίνᾳ τῷ θαυματουργῷ, λέγων· (Θеодорита, патріарха Антіохійскаго, что можно заключить изъ дальнѣйшаго разсказа).

ιδ') л. 404 об.—420. Преподобнаго Ефрема Сирина περὶ ἀγάπης κατανοίξεως, о крестѣ и о второмъ пришествіи Христовомъ и проч. Нач. Ἀγαπητοί, μηδὲν προτιμησώμεθα πλέον τῆς ἀνυποκρίτου ἀγάπης.

З а п и с и: 1) л. 420. Ἀνακαινίσθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Θεολήπτου ἱερομονάχου· διέξοδος.

2) л. 420 об. о принадлежности этой рукописи обители τοῦ Φιλοθέου.

297. ($\frac{449}{\text{t. II, XXXV, qu.}}$) **Минея служебная. Іюнь.** Пергам., **XII**, 4, листовъ 169 (дл. $5^3/_4$, шир. $4^1/_8$ в.). Л. 1. ἀρσένιη ἀλ. Л. 1 об. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ.

На л. 1—168 стихиры и каноны на каждый день мѣсяца, безъ паремій; тѣ же и въ славянской печатной служ. минеѣ. Здѣсь другаго состава службы: 1) 5-го числа священномученику Дороѳею, 2) 6-го числа преподобному Виссаріону—канонъ другой, 3) 7-го числа священномученику Ѳеодоту Анкирскому—стихиры иныя, 4) 8-го числа Ѳеодору Стратилату, 5) 16-го числа святому Тихону—канонъ иной, 6) 28-го числа Киру и Іоанну—канонъ иной, 7) 29-го числа здѣсь три канона Апостоламъ Петру и Павлу, а въ печатной славянской минеѣ два, соотвѣтствующіе первому и третьему, 8) 30-го числа служба 12 Апостоламъ иного состава.

На л. 169 отрывокъ изъ какого-то слова, о суетности земной жизни, перг., въ 2 столбца, XI вѣка.

298. ($\frac{450}{\text{t. II, XXXVI, qu.}}$) **Минея служебная. Августъ.** Пергам., **XII**, 4, листовъ 230 (дл. 5, шир. $3^3/_8$ в.). ἀρσένιη ᾱ. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου (л. 2). Стихиры и каноны на каждый день мѣсяца и пареміи на 6, 15 и 29 числа. Въ слав. печатной служебной минеѣ 16 числа на перенесеніе отъ Едеса въ Константинь-градъ Нерукотвореннаго образа Спасова, рекше св. Убруса, служба другаго состава.

299. ($\frac{438}{\text{t. II, XXII, qu.}}$) **Канонникъ.** Пергам., писанъ въ **1022** г., 4, листовъ 257 (дл. $4^1/_4$ в., шир. 3 в.) въ началѣ и концѣ ветхи. ἀρσένιη. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 2).

Л. 1—202. Κανόνες παρακλητικοὶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν ὀκτὼ ἤχων, ψαλλόμενοι καθ' ἑκάστην παννυχίδα τῶν ἀποδειπνίων· ἔχει πρὸς τὸ τελεῖον καὶ ἑτέρους κανόνας εἰς διαφόρους ὑποθέσεις. Творцы кановонъ: Іосифъ, Косма, Ѳеофанъ, Климентъ, Филоѳей, Игнатій, Ѳеодоръ Студитъ, Илія, Василій Пига (л. 81), Ипатій, Георгій и др.

Л. 203. Запись: Τέλος εἴληφαν ἐνταῦθα οἱ τῶν παννυχίδων κανόνες· τῷ ἀριθμῷ ὄντες (мѣсто оставлено) γραφέντες διὰ χειρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐλαχίστου μοναχοῦ, προστάξει Ἀθανασίου τοῦ εὐσεβοῦς πατρὸς καὶ καθηγουμένου τῆς εὐαγεστάτης ταύτης μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Βατοπαιδίου χοροῦ Ἀθανασίου τοῦ γέροντος и проч. Изъ 67 канововъ Богородичныхъ, на повечеріяхъ читаемыхъ, въ печатн. слав. октоихѣ имѣются: 1-й канонъ (1-го гласа); 8, 9, 13 и 14 каноны (2-го гласа); 22,

23, 29 каноны (3-го гласа); 32, 35 каноны (4-го гласа): 55 канонъ (7-го гласа); 59, 60, 61 каноны (8-го гласа); а прочiе здѣсь другаго состава.

Л. 203 об. Κανόνες διάφοροι, εἰς διαφόρους ὑποθέσεις· 1) Εἰς ὑποτακτικὸν μοναχῶν. Нач. Τῆς ζωῆς τῷ ἀρχηγῷ. 2) л. 206 об. Εἰς κοιμηθέντας μοναχούς. Нач. Ἐξαποστείλας ἐξ ὕψους. 3) л. 210. — » — Σοῦ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀράμενος. 4) л. 213 об. Κανὼν νεκρώσιμ. Нач. Τῶν ζώντων ὑπάρχων Χριστέ· 5) л. 217. Стихиры, поемыя εἰς κοιμηθέντας μοναχοὺς καὶ ἡγουμένους. Нач. Ὤμοισ (?) τὸν σταυρὸν ἀναλαβών. 6) л. 219. Κανὼν εἰς ἀνομβρίαν. Нач. Τῷ ἐν ἀῤῥήτοις λόγοις προνοίας. 7) л. 223. — » — Εἰς σεισμόν. Нач. Ὡς φοβερὰ ἡ ὀργή σου.

8) л. 226 об. — » — Εἰς ἐγκαίνιαν Ναοῦ Пресвятой Богородицы, Нач. Ναόν σε Θεοῦ τοῦ ζῶντος ἔμψυχον σαφῶς.

9) л. 229. Канонъ священномученика Ипатiя εἰς ἀσθενοῦντας. Нач. Γενοῦ μοι σωτηρία· τῷ ὑπὸ τὴν σκέπην.

10) л. 232 об. Ἀκολουθία εἰς ἐρχόμενον εἰς πόλεμον. Нач. Τῆς ἐπελθούσης σου ὀργῆς βαρυτάτης. Это сѣдаленъ, далѣе двѣ стихиры и канонъ: Нач. Ὁ τὴν κτίσιν ἅπασαν παραγαγὼν τῷ λόγῳ σου.

11) л. 237 об. Игнатiя κανὼν εἰς ἀσθενοῦντας. Нач. Τῆς εὐσπλαγχνίας πηγὴ ὑπάρχων.

Л. 240 об. Января 27-го канонъ Георгiя на перенесенiе мощей святаго Iоанна Златоустаго. Нач. 1-го тропаря: Χῶρος εἷς, ἅπαξ εἶδεν καὶ ἥλιον.

Л. 249. Другой канонъ на тотъ же праздникъ. Нач. Τῆς ἀνεσπέρου, ὅσιε, αὐγῆς ἀποπληρούμενος καὶ θρόνῳ θεϊκῷ.

Л. 253. Третiй канонъ на тотъ же праздникъ. Нач. Χύμα, ὡς φη..... ὁ Σολομών· καρδίας πλάτος δοὺς Θεός.

Л. 257. Запись: Ἐτελέσθη τὸ παρὸν τοῦτο βιβλίον τὸ ἔχον τοὺς κανόνας τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν ἀποδειπνίων τῆς μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου διὰ χειρὸς Ἰωάννου ἐλαχίστου μοναχοῦ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου· προστάξει τοῦ ἁγιωτάτου καθηγουμένου κυροῦ Ἀθανασίου τῆς αὐτῆς μονῆς τοῦ γέροντος, ἔτους ͵ςφλ΄ (6530=1022 г.). Οἱ οὖν ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ διὰ τοῦ Κυρίου.

Всего каноновъ 81.

300. ($\frac{489}{\text{i. II, XXIII, qu.}}$) **Канонникъ.** Пергам., **XII**, 4, листовъ 197 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_8$ в.). Безъ лѣт казенной. Переплетъ старинный, весьма ветхъ. Арсенiй пе. Βιβλίον τοῦ Κουκουζέλη. Τῶν κατηχουμενείων Τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ. Τοῦ Ἰωακεὶμ τοῦ πατριάρχου (л. 3, 196 об. и 197.).

На л. 1 и 2 перг. отрывокъ, полууставомъ VIII в. въ 2 столбца; содержитъ въ себѣ нѣчто изъ житія святаго Іоанна Богослова.

На лл. 3—196, Κανόνες ἐγκωμιαστικοὶ καὶ παρακλητικοὶ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ψαλλόμενοι εἰς τὰ ἀπόδειπνα.

Всего 54 канона. Между лл. 9 и 10, 138 и 139, 144 и 145 имѣются пропуски. По сравненіи съ печ. слав. октоихомъ здѣсь недостаетъ 1, 3, 4 и 5 каноновъ (1-го гласа), 8 и 9 канона (2-го гласа), 16 канона (3-го гласа), 23 канона (4-го гласа), 30 канона (5-го гласа), 37 канона (6-го гласа), 44 канона (7-го гласа), 51 канона (8 гласа); а прочіе каноны тѣ же и въ слав. печатн. октоихѣ, на повечеріяхъ поемые.

Имена творцовъ каноновъ: Іоаннъ монахъ, Климентъ, Іосифъ, Θеофанъ, Илія (л. 84 об.) и Митрофанъ (л. 123 об. и 153 об.).

301. ($\frac{244}{CCXXXI}$) **Канонникъ.** Бумажн., **XVII**, 4, листовъ 183 (дл. 5 в., шир. $3^1/_2$ в.). Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Предисловіе. Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, κυρίῳ Ἀθανασίῳ τῷ Πατελάρῳ. Нач. Τὴν τοῦ εὐεργέτου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φωνήν, ἥνπερ τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις ἐντειλάμενος. Подпись на л. 2 об. Ὁ τῆς σῆς παναγιώτητος γνησιώτατος δοῦλος καὶ ἐν ἱερεῦσιν ἐλάχιστος Ματθαῖος ὁ Τζιγάλας ὁ Κύπριος.

Л. 2 об. Πίναξ.

1) л. 3. Канонъ на повечеріи поемый послѣ «Слава въ вышнихъ» и «Вѣрую» — 6-го гласа. Нач. 1-го тропаря: Τὴν ἡμέραν τὴν φρικτὴν τῆς παναῤῥήτου σου παρουσίας.

Л. 9. Стихиры, кондакъ и молитвы Пресвятой Богородицѣ; на л. 10 об. Нач. Ἄχραντε, πανάσπιλε, σεμνὴ Παρθένε. л. 11. Ἀναμέλπω τὴν χάριν σου, δέσποινα. л. 12. Παναγία Παρθένε, βοήθησον εἰς τὴν σήν.

Л. 13. Молитва къ Господу Богу. Нач. Ὡς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ σου καὶ ἀπροσωπολείπτου (сходна съ 4-ю молитвою въ послѣдованіи предъ причащеніемъ).

Л. 15 об. Молитва Іисусу Христу. Нач. Ἡ χάρις σου δέδωκέ μοι τοῦ λαλεῖν πρός σε, Κύριε.

Л. 17. Молитва. Нач. Ὡς ἐνώπιον, Κύριε, τοῦ φοβεροῦ σου βήματος ἑστὼς ὁ κατάκριτος. Послѣ этой молитвы, на л. 21 об. 1) «Ἄσπιλε, ἀμόλυντε». 2) «Δὸς ἡμῖν, δέσποτα» и отпустъ.

Л. 21 об. Молитва ἱλέσιος, по отпустѣ повечерія, Іисусу Христу: Δέσποτα, Κύριε, Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν· ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

2) л. 23 об. Канонъ въ недѣлю вечера на повечеріи, гласъ 8-й. Нач. 1-го тропаря: Ῥῦσαί με. Послѣ «Достойно» и Трисвятаго на

л. 32, тропарь «Господи помилуй» 40 разъ, «Иже на всякое время» и молитвы Пресвятой Богородицѣ. л. 32. Нач. Ἐπίνευσον, Θεοτόκε.

Л. 33. — » — Διὰ στίχου. Χάριν δίδου μοι, Παρθένε, τῷ θεράποντι.

Л. 35 об. Господу Іисусу: Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων.

Л. 38. — » — Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πλάστης καὶ δημιουργός.

Л. 41. Ἕτερον πένθος. Нач. Νῦν ἔτι καὶ σήμερον κατισχυμένῳ προσώπῳ καὶ εἰς γῆν νεύοντι τολμῶ λαλῆσαι.

3) л. 48 об. Канонъ Пресвятой Богородицѣ, гласъ 1-й. Нач. 1-го тропаря: Πάντων καὶ ἀγγέλων καὶ βροτῶν. Послѣ «Иже на всякое время» молитвы Пресвятой Богородицѣ. На л. 56 об. Δέχου τοίνυν εὐλαβεστάτη Δέσποινα. л. 59 об. — » — Ὦ Δέσποινα Θεοτόκε, τὸ ἐμὸν ἐκ Θεοῦ φυχαγώγημα. л. 61 — » — Φιλάνθρωπε μήτηρ τοῦ φιλανθρώπου Δεσπότου.

Л. 62 об. Πένθος. Нач. Δέξαι δέησιν ῥυπαροῦ καὶ ἀκαθάρτου στόματος, Δέσποτα τῶν ἀπάντων. Послѣ сего «Нескверная, неблазная» и пр. и отпустъ.

4) л. 70. Канонъ Животворящему Кресту, гласъ 4-й. Нач. 1-го тропаря: Τὸ ξύλον τὸ ἅγιον, ἐν ᾧ Χριστὸς ἐξεπέτασε παλάμας. Молитвы Пресвятой Богородицѣ. л. 79. Δέσποινά μου ὑπεραγία Θεοτόκε, κεχαριτωμένη Θεογεννήτρια. л. 86 — » — Δέσποινά μου, Θεοτόκε, μὴ ἐγκαταλίπῃς με τὸν ἁμαρτωλόν. л. 86 об. Παναγία δέσποινά μου Θεοτόκε· ἀποδίωξον ἀπ' ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Л. 87. Πένθος. Οἴμοι, ἐν ποίᾳ καταγνώσει ἔστηκα. Послѣ сего: «Нескверная, неблазная» и отпустъ.

5) л. 95 об. Канонъ Пресвятой Богородицѣ 6-го гласа. Нач. 1-го тропаря: Χαῖρε τῶν πατέρων, τὸ εὔφημον κράτος.

Молитвы Пресв. Богородицѣ: л. 104. Нач. Ἐπί σε προστάτην καὶ μεσίτην. Л. 106. Нач. Μεγαλύνων μεγαλύνω σε ἄχραντε. Л. 107. Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου ἐναντίον σου.

Л. 108 об. Πένθος. Ὁ πόνος λέγειν πρὸς Θεὸν ἀναγκάζει με.

6) л. 116 об. Канонъ Животворящему Кресту 6 гласа. Нач. Ὥσπερ ἀμνὸς ἀνηρτήθης ἐπὶ σταυροῦ.

Молитвы Пресв. Богородицѣ: л. 124 об. Παρθένε δέσποινα Θεοτόκε.

Л. 129. Δέσποινα Θεοτόκε, ἡ ἐλπίς μου, σὺ γινώσκεις.

Л. 130 об. Πανύμνητε Παρθενομῆτορ κόρη.

Л. 131 об. Πένθος. Нач. Ἰδοὺ πάλιν προσπίπτω ἐπὶ θύραις τοῦ ἐμοῦ δεσπότου, ἱκετεύων.

7) л. 139. Канонъ Пресв. Богородицѣ, гласъ 8-й. Нач. 1-го тропаря: Χαῖρε καθάρας παλαιᾶς ἡ λύτρωσις. Молитвы: л. 148 об. Ἀλλ' ὦ Παρθένε Δέσποινα, ἄχραντε. Л. 152 об. Ἡμεῖς δὲ σὲ Πανάχραντε μῆτερ. Л. 153. Δέσποινα Θεοτόκε· ἄνοιξόν μοι τὴν θύραν τῆς μετανοίας.

Л. 154. Πένθος. Нач. Ψυχὴ τεθλιμμένη προσέρχεταί σοι, ἅγιε δέσποτα

8) л. 162. Κανὼν παρακλητικός. Нач. Πολλοῖς συνεχόμενος πειρασμοῖς—8-го гласа.

9) л. 165 об. Ἀκολουθία εἰς Ἀκάθιστον. Послѣдованіе то же въ слав. тріоди постной на субботу 5-й недѣли св. Четыредесятницы.

302. ($\frac{437}{\text{l. II, XXI, qu.}}$) **Кондакаріонъ.** Перг., **XII,** 4, лист. 329 (дл. $4^1/_4$, шир. $3^1/_8$) л. 2. Ἀρсєнїй ѡ҄ кандакарїѡнѧ. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Кондакъ и икосъ св. Евдокиму—другой почеркъ.

Л. 2—236. Κονδακάριον σὺν Θεῷ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὅλου, по мѣсяцеслову, съ 1-го сентября по 31-е Августа.

Л. 237—329. Кондаки и икосы и ипакои съ недѣли о блудномъ сынѣ, до недѣли Всѣхъ Святыхъ, также воскресные, Богородичны и нѣкоторымъ святымъ: преп. Ѳеофану (л. 305 об.—306) и преп. Іоаннникію (л. 328 об.).

Особенности: 1) на л. 109. Кондакъ на Богоявленіе 6-го января на нотахъ, 2) на лл. 135—139 положено 16-ть икосовъ на праздникъ Срѣтенія Господня. Противъ № 293, л. 21—25, здѣсь недостаетъ 15-го и 16-го икосовъ.

На лл. 2 и 237 раскрашенныя заставки.

303. ($\frac{429}{\text{l. II, I, qu.}}$) **Акаѳистъ Пресвятой Богородицѣ.** Перг., **XIV**, 4, лист. пис. 71 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.). Кромѣ того 7 не писанныхъ листовъ, три въ началѣ и четыре въ концѣ. Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ.

Л. 1. Надписаніе: Κοντάκιον μετὰ τῶν εἴκοσι τεσσάρων οἴκων. Нач. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια. Всего 24 икоса.

Рукопись эта украшена 24-мя искусно написанными по золоту свящ. изображеніями, въ которыхъ выражено главное содержаніе кондака и икосовъ. Краски отчасти слиняли.

На л. 2 у Архангела Гавріила перстосложеніе близко къ именословному. Начальныя буквы (всѣхъ 24) у кондака и икосовъ съ орнаментами и фигурами животныхъ въ разныхъ положеніяхъ, раскрашены изящно по золоту.

На лл. 18 об., 21 и 25 об. у Спасителя персты сложены именословно для благословенія.

Л. 35—44. Ἀκολουθία τῆς Ἀκαθίστου. Стихиры. Нач. Βουλὴν προαιώνιον—и канонъ. Нач. Χριστοῦ βίβλον ἔμψυχον.

Л. 44 об.—54. Стихиры тѣ же, что на л. 35, и канонъ на Благовѣщеніе 25-го Марта, коего нач. Ἀιδέτω σοι δέσποινα.

Л. 55—61. Κανὼν παρακλητικὸς Пресвятой Богородицѣ. Нач. 1-го тропаря: Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαὶ χειμάζουσι τὴν ταπεινήν μου ψυχήν.

Л. 62—65. Τροπάρια διάλογος ὄντα τῆς παναγίας Θεοτόκου πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστόν, δέησιν αὐτῆς περιέχοντα καὶ μεσιτείαν. Τὰ δὲ τοῦ διαλόγου πρόσωπα· Δεσπότης καὶ Θεοτόκος. Προλέγει ἡ Θεοτόκος. Ποιήματα δὲ τοῦ κυροῦ Φιλοθέου πατριάρχου. Нач. Θεοτόκος. Ὦ Δέσποτα Κύριε καὶ Υἱέ· Λόγε καὶ σοφία, καὶ ἀπαύγασμα τοῦ Πατρός.

Л. 65 об.—66. Τὰ τοῦ διαλόγου πρόσωπα. Δέσποινα καὶ δοῦλος. Нач. Δέσποινα· Φωνῆς πάντως ἤκουσας τῆς ἐμῆς ἔγνως καὶ τοὺς λόγους.

Л. 67—71. Ὠιδάριον κατανυκτικὸν κατ᾽ ἀλφάβητον· ποίημα ἀνακρεόντιον Λέοντος τοῦ φιλευσεβοῦς βασιλέως καὶ φιλοσόφου, πρὸς τὸν οὐρανὸν τοῖς ἄστροις. Нач. Ἄρα τίς γῆθεν ἀείρας· ἐν συστροφῇ μὲν ζεφύρου.—То же въ № 310, л. 290.

Эта драгоцѣнная рукопись прислана въ даръ царю Алексію Михаиловичу въ 1662 г. отъ Іоанна Палеологова и Александра Ласкаріева епитроповъ (старостъ) Богородичной церкви, именуемой Хрисопигія (т. е. Золотой источникъ), что въ Галатѣ, въ Царь-градѣ. Въ грамотѣ [142]), при которой эта рукопись была доставлена, между прочимъ говорится, что она была приношеніемъ благочестиваго царя Алексія Комнина, сына Мануила Комнина.

304. ($\frac{408}{\text{CCCLXXXI}}$) **Октоихъ, въ которомъ содержатся стихиры воскресныя на всѣ восемь гласовъ, на нотахъ.** Бум., **XVII**, 8, лист. 79 (дл. $3^1/_8$, шир. $2^1/_4$ в.). Переплетъ старинный въ желтой кожѣ.

На л. 1 об. запись: «҂з҃рч҃е (7195=1686 г.) Октября въ ҃зі взята книга октой знаменной на греческомъ языкѣ послѣ Мелетія».

Л. 2. Заставка раскрашенная и печать черная, малая, съ изображеніемъ Благовѣщенія.

Первыя буквы стихиръ раскрашены одною киноварью, а нотные знаки писаны частію киноварью и частію чернилами.

На л. 79 запись: Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ τοῦ Ματθαίου πόνος.

---

142) Эта грамота хранится въ Архивѣ Минист. Иностр. Дѣлъ, въ числѣ греч. грамотъ 1662 г. Б.—См. въ Указ. а. Саввы, на стран. 42, примѣчаніе.

305. ($\frac{269}{\text{CCLVI}}$) **Сборникъ Богослужебныхъ гимновъ и молитвъ Ѳикары монаха и др.** Перг., пис. въ **1341** г., 4, лист. 278 (дл. $5^1/_2$ в., шир. 4 в.). Ἀρσένιη ā.

1) л. 1—19. Діонисія монаха. Προοίμιον εἰς ν' ἰάμβων· στίχοι εἰς τοὺς ὕμνους. Л. 1. Λειμὼν θεαυγής. л. 2. Γνωστικὰ κεφάλαια ν' περὶ διαφορᾶς τῶν θείων ὕμνων. Нач. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐμπόρων ἐστὶν ἰδεῖν τινὰς· ὀλίγα μὲν κοπιῶντας.

2) л. 19 об. Ὡρολόγιον τῶν θείων ὕμνων, καὶ εὐχαὶ μετὰ τροπαρίων εἰς τὸ ψαλτήριον. Εἰσὶ δὲ πόνημα Θηκαρᾶ μοναχοῦ.—Προοίμιον τοῦ Θηκαρᾶ τῶν περὶ πίστεως λόγων. Нач. Τὸν ἀσχολούμενον περὶ τὴν καθαρὰν καὶ φωτοπάροχον προσευχήν.

Л. 20 об. Нач. 1-й гл. Ἐκ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ περὶ πίστεως и проч. Нач. Εἴ τις βούλοιτο σωθῆναι, πρὸ πάντων αὐτῷ χρεία κρατῆσαι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. Далѣе приводятся свидѣтельства изъ твореній Діонисія Ареопагита, Іустина Философа, св. Анастасія, Григорія Нисскаго, Михаила Синкелла Іерусалимскаго λίβελλος, ἤγουν ὁμολογία περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως (л. 25 об.), Θеодорита еписк. Кирскаго (л. 30), Іоанна Златоустаго, Григорія Богослова, св. Василія и св. Максима.

3) л. 39 об. Στίχοι τοῦ Θηκαρᾶ. Нач. Σύνταξις ὕμνων πυρπνόων.

Л. 40. Его же. Πρόλογος. Нач. Πάντες μὲν ὅσοι παιδείαν ἄκρως.

Л. 40 об. Его же. Περὶ τῆς προσηκούσης τυπώσεως καὶ συντάξεως τῶν ὕμνων καὶ ἑρμηνεία μερικὴ ἐπὶ τούτοις. Нач. Ἰστέον, ὅτι πάντες οἱ ὕμνοι εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος.

4) л. 49 об. Ὕμνος Τριαδικὸς σὺν εὐχῇ εἰς τὸ μεσονυκτικόν· λέγεται δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν, μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν τρισάγιον, ἢ μετα τὸ· Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν· καὶ ἔτι μετὰ τὸν τρισάγιον· ἐκ τῶν δογμάτων τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἐκλογὴ καὶ σύνταξις Θηκαρᾶ μοναχοῦ. Нач. Δόξα τῇ ἀπειροτάτῃ καὶ παναιτίῳ καὶ ζωαρχικῇ βασιλείᾳ σου

5) л. 66 об. Ἀρχὴ τοῦ Ὄρθρου. Трисвятое, Спаси Господи люди твоя. Слава. Вознесыйся на крестъ. И нынѣ. Предстательство страшное. Господи помилуй 12. Слава святѣй. Слава въ вышнихъ Богу. (трижды). Господи устнѣ мои. Εἶτα ὕμνον τοῦ φιλοσοφωτάτου Νικηφόρου τοῦ Βλεμμύδου. Нач. Σὺ Κύριε μόνος ἀγαθός. Затѣмъ шестопсалміе.

6) л. 112. Κανὼν χαιρετισμός Пресв. Богородицѣ, ποίημα τοῦ βασιλέως Θεωδώρου, τοῦ Λασκάρη. Гласъ 1-й. Нач. 1-й пѣсни: Χαίροις ἱλαστήριον ψυχῶν παρθενομῆτορ.

7) л. 117. Канонъ: Χριστοῦ βίβλον. л. 122. Οἶκοι κατὰ ἀλφάβητον κε'. Нач. Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ, на л. 127 об. Молитва Пресвятой Богородицѣ. Нач. ея: Δέχου πανευμενεστάτη παναγία Δέσποινα Θεομῆτορ τίμια δῶρα.

8) л. 128. Κατήχησις περὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας. Нач. Δεῖ τοὺς μὴ εἰδότας ἐκ στήθους τὸ ψαλτήριον, ὅταν λέγωσι τὴν ἀσκητικὴν ἀκολουθίαν, λέγειν ἀντὶ ψαλμῶν τὴν εὐχὴν τοῦ τελώνου ἑβδομηκοντάκις εἰς τὴν α' δόξαν, καὶ εἰς τὴν β' ὡσαύτως, καὶ εἰς τὴν γ' ὡσαύτως и т. д.

9) Послѣдованія часовъ: л. 131 об.—перваго, л. 144—третьяго, л. 155 об.—шестаго, л. 166—девятаго, л. 177 об.—изобразительныхъ, л. 186—вечерни, л. 193 об.—повечерія.

Во всѣхъ этихъ службахъ, послѣ общихъ вступительныхъ молитвословій, положены особые гимны, стихиры и молитвы. Затѣмъ обычные псалмы, раздѣленные на три славы; послѣ каждой славы: трисвятое, особыя стихиры, Господи помилуй κ', поклоны ζ' и молитвы. Это такъ назыв. Ἀσκητικαὶ ἀκολουθίαι дневнонощныхъ службъ церковныхъ, которыя во времена св. Симеона Ѳессалоникскаго уже выходили изъ употребленія.

10) л. 199 об. Τοῦ αὐτοῦ (Ѳикары) Εὐχαί, συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς, τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἐφραὶμ Σύρου, τοῖς βουλομένοις πολεμῆσαι τὴν ἑαυτῶν πρὸς τὰ πάθη, καὶ τὰς ἡδονὰς ἐγκειμένην προαίρεσιν· πένθος τῇ δευτέρᾳ ἑσπέρᾳ. Нач. Δέξαι δέησιν ῥυπαροῦ καὶ ἀκαθάρτου στόματος.

Л. 204. Πένθος τῇ τρίτῃ ἑσπέρᾳ. Нач. Οἴμοι ἐν ποίᾳ καταγνώσει ἕστηκα.

Л. 209. — » — τῇ τετράδῃ ἑσπέρᾳ. Нач. Ὁ πόνος λέγειν πρὸς Θεόν.

Л. 215. — » — τῇ πέμπτῃ ἑσπέρᾳ. Нач. Ἰδοὺ πάλιν προσπίπτω ἐπὶ θύραις.

Л. 220. — » — ἐν παρασκευῇ ἑσπέρας. Нач. Ψυχὴ τεθλιμμένη προσέρχεταί σοι, ἅγιε δέσποτα.

Л. 225 об. — » — въ субботу вечера. α'. Нач. Νῦν ἔτι καὶ σήμερον κατησχυμένῳ προσώπῳ καὶ εἰς γῆν νεύοντι.

Л. 231 об. — » — β'. Нач. Ἡ χάρις σου δέδωκέ μοι τὸ λαλεῖν.

Л. 235. Πένθος въ недѣлю вечера. Ὡς ἐνώπιον, Κύριε, τοῦ φοβεροῦ σου βήματος ἑστὼς ὁ κατάκριτος. Статьи подъ №№ 4—10 тѣ же въ № 306, на лл. 1—152, и въ томъ же порядкѣ.

11) л. 238 об. Τροπάρια, ψαλλόμενα εἰς παράκλησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, πρὸς τὴν τιμιωτέραν. Нач. Κιβωτὸν καὶ πλάκαν τὴν ἱερὰν τράπεζαν καὶ ῥαβδον.

12) л. 240. Κανὼν Іисусу Сладчайшему. Нач. Ἰησοῦ γλυκύτατε.—Тотъ же въ слав. печатн. канонникѣ.

13) л. 243 об.—276. Θεοδούλου μοναχοῦ διήγησις περὶ τῶν ὕμνων, πῶς θεόθεν δεδώρηνται· καὶ ὅτι χρὴ τοὺς αἱρουμένους λέγειν αὐτοὺς и проч. Нач. Δέον ἡμῖν, ἅπερ ἠκούσαμεν καὶ τῇ πείρᾳ ἐγνώκαμεν.

Л. 276 об. запись: Τέλος τοῦ παρόντος βιβλίου ἐν ἔτει ͵ςωμθ' (6849=1341 г.). μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτ. θ'. Предъ началами нѣкоторыхъ статей раскрашенныя заставки.

306. ($\frac{334}{CCCXXI}$) **Сборникъ Богослуж. гимновъ и молитвъ Ѳикары Аѳонскаго монаха.** Бум., **XVI,** 4, лист. 163 (дл. $5^1/_8$, шир. $4^1/_2$ в.). Τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ (л. 1).

1) л. 1. Ὕμνος Τριαδικὸς σὺν εὐχαῖς εἰς τὸ μεσονυκτικόν. Нач. Δόξα τῇ ἀπειροτάτῃ καὶ παναιτίῳ καὶ ζωαρχικῇ βασιλείᾳ σου.

Л. 18. Утреня; л. 56—канонъ χαιρετισμός Θеодора Ласкаря; л. 59 об.—канонъ, акаѳистъ и молитва Пресвятой Богородицѣ; л. 68.—Κατήχησις περὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας. л. 70 об.—первый часъ, л. 80.—третій часъ, л. 90—шестый часъ, л. 97 об.—девятый часъ, л. 107—изобразительны, л. 113 об.—вечерня, л. 119 об. повечеріе, л. 124—Πένθος въ понедѣльникъ вечера, л. 128 πένθος во вторникъ вечера, л. 132—πένθος въ среду вечера, л. 136—въ четвертокъ вечера, л. 140—въ пятокъ вечера, л. 143 об.—Въ субботу вечера πένθος α', л. 148 об. Πένθος β' и л. 150 об. Πένθος въ воскресенье.—Всѣ сіи послѣдованія одинаковаго состава съ № 305, на лл. 50—237.

2) л. 153. Ἑρμηνεία, πῶς δεῖ λέγειν τοὺς ὕμνους τοῦ ὄρθρου, καὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας, καὶ ἀποδείξεις περὶ τῶν ὕμνων Григорія Богослова (л. 156), св. Ефрема (л. 156 об.), св. Исаака (л. 157), св. Марка (л. 158), Симеона Нов. Богослова и Антіоха Пандекты (л. 158 об.), Златоустаго (л. 159 об.), Ѳеодула монаха, современника Ѳикары.

3) л. 161 об. Стихи Ѳикарѣ: Неохорита Грамматика, Ѳеодосія монаха, Галактіона, τοῦ Φιλῆ (л. 162), Митрофана, τοῦ Χιόνη, τοῦ Σταφιδίου Χαρσιανίτου.

307. ($\frac{301}{CCLXXXVIII}$) **Сборникъ Богослужебныхъ гимновъ и молитвъ Ѳикары и др.** Бум., **XVI,** 4, лист. 262 (дл. 5, шир. $3^1/_2$, в.), ветхи. *Арсеній Ѯ.* Τοῦ Παντοκράτορος.

1) л. 1. Στίχοι τῶν ἁγίων πατέρων εἰς τοὺς θείους ὕμνους. Нач. Θείων ὕμνων. Въ нихъ упоминается Ѳикара монахъ и Ѳеодулъ.

2) л. 3. Діонисія монаха Πεντηκοντὰς ἰάμβων. Στίχοι εἰς τοὺς ὕμνους. Нач. Λειμὼν θεαυγής. Эта статья и всѣ послѣдующія имѣются въ № 305.

3) л. 4. Его же γνωστικὰ κεφάλαια—35, περὶ διαφορᾶς τῶν ὕμνων. Нач. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐμπόρων. - Въ № 305, на л. 2—13.

Л. 15 — » — Ἑρμηνεία περὶ διαφορᾶς τῆς νηπτικῆς εὐχῆς.—Въ № 305, на л. 13 об.—16.

Л. 18. Митрофана монаха. Нач. α'. Ὕμνοι πρὸς τὸ Θεῖον. β'. Ὅσοι τὸν ὄγκον τοῦ παρόντος βιβλίου. Эти двѣ главы въ № 305, на л. 16 об.—19, значатся въ числѣ 50 γνωστικῶν κεφαλαίων Діонисія монаха.

4) л. 20. Σύνταξις ὕμνων Θикары монаха. Нач. α'. Πάντες μὲν ὅσοι. β'. Ἰστέον, ὅτι πάντες οἱ ὕμνοι. То же въ № 305, на л. 40—49.

5) л. 27 об. Ὡρολόγιον θείων ὕμνων Θикары монаха. Нач. Τὸν ἀσχολούμενον.—Въ № 305, л. 19 об. Доказательства о вѣрѣ ἐκ τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς Συνόδου въ Никеѣ, Діонисія Ареопагита, Іустина Философа, св. Анастасія, Григорія Нисскаго, Михаила Іерусалимита λίβελλος (или ὁμολογία), Θеодорита Кирскаго; л. 36.—св. Василія Великаго, который изображенъ въ фелони, епитрахили, съ палицею, въ омофорѣ съ свиткомъ въ лѣвой рукѣ и съ простертою къ верху правою рукою; л. 37 об.—Іоанна Златоустаго, съ изображ. его въ фелони, омофорѣ и проч. со свиткомъ; л. 39—Григорія Богослова, изображеннаго со свиткомъ, въ фелони и проч., л. 40 об.—преп. Θеодора освященнаго, изображеннаго въ короткой мантіи, поверхъ длинной одежды; надъ нимъ ангелъ Господень, сшедый съ небеси, объясняетъ ему значеніе явившагося предъ нимъ огневиднаго столпа отъ неба до земли, какъ бы раздѣленнаго на три равныя полосы, т. е. что для объясненія равенства Лицъ Пресвятой Троицы на землѣ нѣтъ болѣе нагляднаго примѣра, какъ этотъ столпъ, видѣнный св. Θеодоромъ; на л. 41 этотъ столпъ изображенъ.

6) л. 41. Θикары монаха: полунощница. Начало ея на л. 42; листы перемѣшаны.

Л. 56. Утреня; л. 104 об. κανὼν χαιρετισμός Θеодора Ласкаря; л. 110—123. канонъ, акаѳистъ и молитва Пресвятой Богородицѣ.

7) л. 124. Κατήχησις περὶ τῆς ἀσκητικῆς ἀκολουθίας. Нач. Δεῖ τους μὴ εἰδότας.

Л. 127—140. Первый часъ; л. 141—153—третій часъ; л. 154—165—шестый часъ; л. 166—178—девятый часъ; л. 179—188—изобразительны; л. 189—201—вечерня; л. 201 об.—204 повечеріе—(конца нѣтъ).

8) л. 205. Πένθος—во вторникъ вечера, а на понедѣльникъ Πένθος здѣсь нѣтъ; л. 209 об. — » — въ среду вечера; л. 214 — » — въ четвертокъ вечера; л. 218 об. — » — въ пятокъ вечера; л. 222 об. — » — въ субботу вечера и л. 228—на тотъ же день, л. 230 об.—въ недѣлю вечера. Всѣ эти послѣдованія въ томъ же порядкѣ и въ № 305, на лл. 49 об.—238.

9) л. 234—260. Θеодула монаха διήγησις περὶ τῶν ὕμνων. Нач. Δέον ἡμῖν. Въ этой статьѣ показаны имена: л. 246—Григорія Богослова; л. 247—Василія Великаго; л. 249—Іоанна Златоустаго; л. 254 об.—св. Ефрема и Исаака; л. 258—Антіоха Παντέκτου; л. 259—св. Макарія и Симеона нов. Богослова; л. 260 св. Θалассія и Максима и Θеодула. Въ № 305, на л. 243 об.—276, при этой статьѣ не показано именъ писателей.

308. ($\frac{378}{CCCLXV}$) **Сборникъ Богослуж. гимновъ и молитвъ Ѳикары и другихъ.** Бум., пис. въ **1546** г., 4, лист. 238 (дл. 5, шир. $4^1/_2$ в.). Арсеній мд. Βιβλίον τῶν ἐνδόξων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τῆς Σκήτεως (л. 1). Λαύρας (л. 4).

1) л. 1. Ἑρμηνεία, πῶς δεῖ καὶ ὅθεν δεῖ μεταγράφειν τοὺς ὕμνους· καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἀφιέναι τι ἀπὸ τῆς ὅλης ἀκολουθίας ταύτης· καί, πότε δεῖ λέγειν τὴν ἀσκητικὴν τῆς ἡμέρας ἀκολουθίαν· καὶ πῶς δεῖ λέγειν τοὺς ὕμνους· ἔστι δὲ αὕτη ἡ ἑρμηνεία, ὡς πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου. Нач. Ὅσοι τὸν ὄγκον τοῦ παρόντος βιβλίου θεάσονται. Въ № 307, на л. 18, то же; но тамъ предшествуетъ сей статьѣ другая глава съ надписаніемъ: Ὕμνοι πρὸς τὸ θεῖον ἐρωτικοί, Μητροφάνους μοναχοῦ.

2) лл. 4—200 содержатъ въ себѣ то же, что въ № 306, на л. 1—152 и въ томъ же порядкѣ; а въ №№ 305 и 307 не въ одинаковомъ порядкѣ.

Л. 201. Запись писца: Θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Σωφρονίου πόνος, ἐν ἔτει ͵ζνδʹ (7054=1546 г.).

3) отъ старчества: Нач. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Μακάριος, ὅτι ὀφείλει ὁ μοναχὸς ἐν πολλῇ ἀνέσει καὶ νήφει στιχολογεῖν τοὺς ψαλμούς.

4) л. 203—233. Ѳеодула монаха διήγησις περὶ τῶν ὕμνων.—То же въ №№ 305 и 307, заканчивается статьею изъ Антіоха Пандекта.

5) л. 234—235. Ἐκλογαὶ изъ твореній св. отецъ περὶ τοῦ ἐν θεολογίᾳ ὑμνεῖν. Нач. Φησὶν ὁ θεῖος καὶ ὁσιώτατος Νεῖλος.—То же въ № 306 на л. 160 об.

6) л. 235—237. Πρόλογοι διὰ στίχ. Ѳикарѣ. Нач. Οἱ τῆς ζωῆς θέλοντες τυχεῖν ἐκείνης ὁδὸς ἡμῖν πρόκειται. Здѣсь упоминаются: Филъ, Милонъ, Галактіонъ, Митрофанъ, Іоаннъ философъ, Неохоритъ грамматикъ, Діонисій монахъ, Стафидій, Харсіанитъ. Стиховъ въ честь Ѳикары болѣе, чѣмъ въ № 306, на л. 161 об.—162.

7) л. 237—238. Ѳеодула монаха. Нач. Τοὺς ὑπὲρ τῶν ὕμνων ἀποδεικτικοὺς λόγους. Здѣсь эта статья пространнѣе, чѣмъ въ № 307, л. 260 об.

309. ($\frac{258}{CCXLV}$) **Сборникъ Богослуж. каноновъ и другихъ статей.** Бомбиц., съ бумажн. тетрадями въ началѣ и концѣ разныхъ вѣковъ **XIV—XVII**, 4, лист. 238 (дл. $4^5/_8$, шир. 3 в.), нѣкоторые листы ветхи. Арсеній мд. Τῶν Ἰβήρων. (л. 2).

1) л. 1—9. Служба св. мученицѣ Киріакіи—память 7-го Іюня (въ Указ. А. Саввы, на стр. 128, изд. 1858 г., напечатано мученику Киріаку

ошибочно), твореніе Матѳея Дидаскала; стихиры и канонъ, на бумагѣ, XVI вѣка.

Л. 10 бѣлый.

2) л. 11.—Нила митрополита Родосскаго. Κανὼν ἰαμβικός—на Успеніе Пресвятой Богородицы, бумажн. XVII вѣка; л. 13—его же Μεγαλυνάρια на тотъ же праздникъ, ψαλλόμενα σὺν τῷ ἐγκωμίῳ, какъ въ Великую субботу на 3 статіи. Бомбиц. XV в. Нач. Μακαρίζομέν σε Θεοτόκε Παρθένε.

3) Съ л. 17-го разные каноны; надписаніе разобрать нельзя; краски слиняли.

4) л. 21. Тропарь 3 Вселенскимъ Святителямъ. Μακαρισμοί въ честь ихъ, приписываемые Ксанѳопулу, съ непорочными на 3 статіи, какъ на утрени въ Великую субботу; конца нѣтъ. Предъ началомъ Μακαρισμῶν γίνεται ἀνάγνωσμα ἀπὸ τοῦ ἐγκωμίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐχαΐτων.

5) л. 27. Каноны съ толкованіями Ѳеодора Продрома философа (см. л. 161): на Воздвиженіе—безъ начала; л. 41—на Рождество Христово 1-й канонъ; л. 55 — » — 2-й канонъ; л. 64.—на Богоявленіе—1-й канонъ; л. 74 об. — » — 2-й канонъ; л. 83—на Срѣтеніе; л. 91—на недѣлю Вайі: л. 103 об.—160—на Страстную седмицу, на каждый день, трипѣснцы или каноны по тріоди; л. 161—171 на св. Пасху; л. 172—на св. Пятидесятницу, а другой канонъ ниже на л. 211; л. 188 на Преображеніе Господне 1-й канонъ; л. 193 — » — 2-й канонъ. Каноны эти, съ прологами Продрома, писаны большею частію на бомбицинн. листахъ, почеркомъ XIV вѣка. Эти же каноны см. въ № 311-мъ.

6) л. 202. Безъ надписанія и безъ начала, главы о св. Троицѣ. л. 205.—Περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος (безъ конца).

7) л. 206. Τὰ ἀπόρρητα св. Григорія Богослова. Нач. Οἶδα μὲν ὡσχεδίῃσι μακρὸν πλόον.—см. № 442, л. 119.

8) л. 211. 2-й канонъ съ толкованіемъ на Пятидесятницу—безъ конца; первый канонъ см. выше на л. 172.

9) л. 214—218. Κανόνες Θεοτόκῳ, ποίημα κυροῦ Ἰουστίνου, числомъ восемь; тропари расположены по алфавиту; къ нимъ разные припѣвы: къ 1-му канону: «Χαῖρε Θεοτόκε Παρθένε, μῆτερ ἀνύμφευτε; къ 2-му Χαῖρε μητροπάρθενε, къ 3-му Χαῖρε ἄχραντε, къ 4-му Χαῖρε προσκομίζω σοι, къ 5-му Χαῖρε Θεόνυμφε, къ 6-му, 7-му и 8-му Χαῖρέ σοι. Писаны на бумагѣ, XVI в., и далѣе до конца листы бумажные

10) л. 219. Ἀριστόβουλος ἱεροδιάκονος (Конст. церкви) Ἀποστόλιος [143])

---

143) Изъ этого предисловія не видно, чтобы поэма Γαλεωμυομαχία принадлежала Ѳеодору Продрому, какъ сказано въ указателѣ а. Саввы, на стр. 144. Здѣсь между прочимъ, упоминается Гаспарій епископъ, съ которымъ былъ знакомъ въ Римѣ отецъ Аристовула іеродіакона Апостолій, составитель, по его словамъ, сочиненія Ἰωνιᾶς. Но это сочиненіе въ № 432 приписывается Арсенію Монемвасійскому архіепископу, брату Аристовула.

τοῖς ἐντευξομένοις χαίρειν. Нач. Ὅμηρος μὲν ὁ τῶν ποιητῶν γονιμώτατος. Л. 220. Ὑπόθεσις τῆς Γαλεωμυομαχίας (война кота съ мышами). Нач. Τοῦ μυῶν κυριεύοντος ἐν ὀπῇ τινὶ ζοφώδει. Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα· Κρεῖλλος, Τυροχλόπ. Κῆρυξ. Χορὸς θεραπαινίδων. ὁ μενέτης Κρεΐλου, ἄγγελος. Текстъ драмы съ надстрочными объясненіями. Нач. Τί τὸν τοσοῦτον, ἀνδρικώτατοι χρόνον.

11) л. 237 об. О знакахъ препинанія и надстрочныхъ, удареніяхъ и проч. Нач. Οἱ ποιηταὶ δὲ καί.

12) л. 238. Περὶ παθῶν τῶν λέξεων ἐκ τῶν τοῦ γραμματικοῦ Τρύφωνος. Нач. Τὰ τῶν λέξεων πάθη εἰς δύο γενϊκώτατα διαιροῦνται· ποσόντε καὶ ποιόν.

310. ($\frac{418}{CCCXCI}$) Сборникъ Богослужебный.

Бум., **XVI**, 8, лист. 292 (дл. $3^3/_8$, шир. $2^1/_4$ в.). Μονῆς τοῦ Φιλοθέου (л. 1 об.).

1) л. 1—122. Τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κυροῦ Συμεὼν ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Πενταπόλεως κυροῦ Γαβριήλ.— Всего 85 отвѣтовъ, большею частію Литургическаго содержанія. Нач. Ἔδει μὲν τὰς τοιαύτας τῶν ἐρωτήσεων ὑψηλοτέρας οὔσας.

2) л. 123—152. Канонъ Великій Андрея архіеп. Критскаго Іерусалимита.

5) л. 153. Κανόνες Господу Іисусу. Нач. Οἴ μοι τί κλαύσω· τί θρηνήσω πρότερον.

Л. 159. — » — Περὶ πονηρῶν λογισμῶν. Нач. Ἐπὶ την σὴν καταφεύγω λόγε Θεοῦ ἀληθῆ βοήθειαν.

Л. 163. — » — Ѳомы монаха: Нач. Ἐξομολογοῦμαί σοι, βασιλεῦ.

Л. 168. Пресвятой Богородицѣ. Нач. Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαὶ χειμάζουσι τὴν ταπεινήν μου ψυχήν.

Л. 173 об. — » — Τὴν ἀμαυρωθεῖσαν ταῖς ἡδοναῖς τοῦ βίου ψυχήν μου.

Л. 178 об. — » — Μὴ ἀπώσῃ ἀγαθή.

4) л. 183. Ἀκολουθία τῆς ἁγίας μεταλήψεως. Канонъ твореніе Ѳеогноста монаха (въ печ. слав. тотъ же, но имени творца не означено.)

Л. 187 об. Τὸ δὲ πρωΐ, по благословеніи, трисвятое, Отче нашъ, Господи помилуй 12. Пріидите поклонимся. Псаломъ 50-й и тропари по алфавиту, твореніе Симеона Метафраста. Нач. Ἄνω τὸ ὄμμα τῆς διανοίας ἀτενίσαι Σῶτερ ὅλως οὐ δύναμαι.—Въ выше описанныхъ рукописяхъ это не встрѣчалось. Потомъ: Достойно, трисвятое и проч. тропари: Помилуй насъ Господи., и проч. Вѣрую во единаго.

Л. 194. Молитва Василія Великаго: Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Υἱὲ καὶ λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος· Ποιμὴν καὶ ἀμνέ (въ печ. слав. требн. это въ сокращеніи 2-я молитва предъ началомъ исповѣди.).

Л. 194. Молитва его же. Нач. Ὡς ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ σου καὶ ἀπροσωπολήπτου παρεστηκὼς βήματος (въ печ. слав. это 4-я молитва приписываемая Симеону Метафрасту).

Л. 197 об. Молитва его же. Δέσποτα Κύριε (въ печ. слав. 1-я молитва Вас. Велик.).

Л. 199 об. Молитва его же. Δέσποτα ἅγιε, ἄχραντε, ἀμόλυντε· ὁ μὴ ἀπαξιώσας (въ печ. слав. нѣтъ ея).

Л. 202. Молитва его же. Οἶδα, Κύριε, ὅτι ἀναξίως μεταλαμβάνω (въ печ. слав. 6-я Вас. Вел.).

Л. 203. Іоанна Злат. Κύριε ὁ Θεός μου· οἶδα, ὅτι οὐκ εἰμὶ ἄξιος οὐδὲ ἱκανός, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην (въ печ. слав. 2-я Іоанн. Златоустаго).

Л. 204 об. Его же. Βοηθός μοι γενοῦ Δέσποτα (нѣтъ въ слав. печатн.).

Л. 205. Его же. Ὁ Θεός, ἄνες, ἄφες, συγχώρησον (въ печ. слав. 8-я мол. Іоанн. Злат.).

Л. 205 об. Мол. Геннадія Схоларія. Θεὲ καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους· ὁ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς τῆς ἐκκλησίας (въ печ. слав. нѣтъ ея).

Л. 207 об. Молитва Симеона Метафраста. Ὁ μόνος καθαρὸς (въ слав. печ. 3-я его же).

Л. 208 об. Молитва Ἐκ τῶν θείων ἐρώτων τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Нач. Ἀπὸ ῥυπαρῶν χειλέων (въ слав. печатн. 7-я, и приписана Симеону Нов. Богослову).

Л. 211 об. Симеона Метафраста διαστίχ. ἰάμβων. Нач. Μέλλων φαγεῖν, ἄνθρωπε, σῶμα Δεσπότου. Здѣсь помѣщены всѣ стихи, которые въ въ печатн. слав. послѣдованіи находятся, какъ предъ первой молитвой, такъ и послѣ одиннадцатой молитвы предъ причащеніемъ.

Л. 213. Молитвы по причащеніи: Симеона Метафраста. Ὁ δοὺς τροφήν μοι (въ печатн. слав. 3-я его же).

Л. 214. Св. Василія Великаго. Εὐχαριστῶ σοι (въ печ. слав. нѣтъ ея).

Л. 214 об. Св. Іоанна Злат. Нач. Εὐχαριστῶ σοι, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεός μου (въ печ. слав. 1-я безъ означенія имени).

Л. 215 об. Святаго Василія Великаго. Τοῦ ἀχράντου σου σώματος (въ печ. слав. нѣтъ).

Л. 215 об. Его же Τὸ σῶμά σου τὸ Ἅγιον (въ печатн. также безъ означенія имени).

5) л. 217—280. Εὐχαὶ συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς ἁγίας γραφῆς· τὰ πλεῖστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ. Τὰ πένθη, числомъ 8, тѣ же, какіе въ № 305, на л. 199—238, приписываемыя Ѳикарѣ Аѳонск. монаху.

6) л. 281—289. Προσόμοια, въ которыхъ перечисляются въ формѣ стиховъ святые почти на каждый день, за всѣ 12 мѣсяцевъ, начиная съ сентября (въ № 279, л. 140 сходно).

7) л. 290—292. Ὠιδάριον царя Льва Мудраго по алфавиту. Нач. Ἆρα τίς γῆθεν.—То же въ № 303, л. 67—71.

311. $(\frac{210}{CCXI})$ **Θеодора Продрома монаха и философа толкованіе на Господскіе праздники кановонъ Космы Маіумскаго и Іоанна Дамаскина.** Пергам., **XIII,** листовъ 168 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^3/_8$ в.). Арсенїй ꙁ҃з. Τῶν Ἰβήρων (л. 3).

На л. 2 запись: Ἡ βίβλος ἥδε Γαβριὴλ μονοτρόπου, ἣν καὶ ἀνατίθησι σεβασμίᾳ μονῇ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

На л. 2 об. Τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς κανόνας, ἐκτεθέντας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν ποιητῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου· πρὸ δὲ αὐτῆς προοίμιον εἰς τὸν ὀρφανοτρόφον ἀξιώσαντα τούτους ἐξηγήσασθαι. Нач. предисловія: (л. 3) Ἔοικας, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν τῶν ἐν ταῖς δεσποτικαῖς καὶ δημοτελέσιν ἑορταῖς μελουργηθέντων ᾀσμάτων.

Л. 4. Канонъ на Воздвиженіе Животворящаго Креста; л. 21 об., канонъ 1-й на Рождество Христово, съ предисловіемъ Космы; л. 38, канонъ 2-й на Рождество Христово, съ предисл. Іоанна Дамаскина; л. 45 об., 1-й канонъ на Богоявленіе—Космы, съ предисловіемъ; л. 56 об., 2-й канонъ — » — Іоанна Дамаскина, съ предисловіемъ; л. 64 об., Канонъ на Срѣтеніе Господне—Космы, съ предисловіемъ; л. 72, въ недѣлю Вайй—Космы, съ предисловіемъ; л. 82—126. Каноны, трипѣснцы и двупѣснцы на Страстную седмицу, съ предисловіями; л. 127, на святую Пасху—Іоанна Дамаскина, съ предисловіемъ; л. 137, на святую Пятидесятницу—Космы, съ предисловіемъ; л. 143 об., на Преображеніе Господне—Космы, съ предисловіемъ; л. 155 об., 2-й канонъ на Преображеніе—Іоанна Дамаскина, съ предисловіемъ.

Л. 164. 2-й канонъ на Пятидесятницу, съ предисловіемъ, не полный.

Л. 1 и 168 съ разными не важными подписями.

Всѣ эти каноны въ № 309, на лл. 27—201 и 211—214.

Листы рукописи тверды.

312. $(\frac{2}{\Pi})$ **Андрея архіепископа Критскаго Великій канонъ съ толкованіемъ.** Бумажн., **XIV,** листовъ 258 (дл. 7, шир. $4^1/_2$ в.). Арсенїй ч҃д. Τῶν Ἰβήρων.

Листы 1 и 258 пергаменные, въ 2 столбца, (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_8$ в.). Отрывокъ изъ рукописи на Армянскомъ языкѣ.

Л. 2—256. Ирмосы и тропари Великаго канона, числомъ 255, съ обширными толкованіями.

Начало толкованія 1-го ирмоса: «Помощникъ и покровитель»: Ἀπὸ τῆς ᾠδῆς τῆς ἐξόδου ἀνελέξατο τουτὶ τὸν εἱρμόν.

Л. 256 об. Τροπάριον οὐκ ἔστι ἐκ τοῦ μεγάλου κανόνος· ἐγράφη δὲ παρὰ τοῦ ποιητοῦ κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου τῆς γ', τῆς β', εἰς τὴν η' ᾠδήν. Начало его: Τίς βιβρώσκει Θεοῦ ἄνθρωπον πάλαι. Начало толков. Αὕτη ἡ ἱστορία ἡ τὸ παρὸν τροπάριον ἑρμηνεύουσα.

Конца нѣтъ. Почеркъ письма на л. 2—20 и бумага XV вѣка.

313. ($\frac{403}{CCCLXXVII}$) **Іоанна Зонары изъясненіе воскресныхъ каноновъ.** Бумажн., **XV**, 8, листовъ 166 (дл. 4 в., шир. 3 в.). Арсеній. Βατοπαιδίου. Ветха; листы по краямъ оклеены новою бумагою.

На л. 1 въ раскрашенной заставкѣ написано: Ἰωάννου τοῦ Ζωναρᾶ, γεγονότος μεγάλου δρουγγαρίου τῆς βίγλης καὶ πρωτασηκρήτου, ἐξήγησις τῶν Ἀναστασίμων κανόνων τοῦ Δαμασκηνοῦ, περὶ κανόνος, καὶ εἱρμοῦ, καὶ τροπαρίου, καὶ ᾠδῆς. Εἴρηται δὲ πρῶτον μὲν συνοπτικώτερον, εἶτα καὶ πλατύτερον.

Л. 2 об.—8. О десяти пѣсняхъ и молитвахъ Св. Писанія, находящихся въ основаніи каноновъ.

Л. 8 об. Воскресные ирмосы и тропари 1-го гласа; л. 30 об. — » — 2-го гласа: л. 47 — » — 3-го гласа; л. 67 об. — » — 4-го гласа; л. 85 об. — » — 5-го гласа; л. 102 об. — » — 6-го гласа; л. 119 — » — 7-го гласа; л. 139 — » — 8-го гласа. Всѣ съ толкованіемъ.

Л. 163—166. Ἀπόκρισις πρὸς ἐρωτήσαντας, τί ἔστιν.

Ἁγίῳ Πνεύματι ἑνοειδεῖ αἰτίᾳ πάντα ἔχεται εἰρηνοβραβεύτως. Здѣсь въ началѣ объясняется, что Антифоны степенны, поемые на утреняхъ воскресныхъ на 8 гласовъ, заимствованы изъ 15 псалмовъ, имѣющихъ надписаніе «Пѣснь степеней», которые пѣли, стоя на каждой изъ 15 ступеней, въ храмѣ Іерусалимскомъ.

314. (По каталогу 1823 г. значится въ числѣ слав. рукописей подъ № 186). **Богослужебная книга, подъ названіемъ Антифонарій, на нотахъ, съ текстомъ на Латинскомъ языкѣ.** Пергам., **XIV**, лист. 205 (дл. $13^3/_8$, шир. 9 в.).

Переплетныя доски деревянныя ветхи, отъ корня отпали, обложены черной кожей, съ одною мѣдною застежкою; на верхней доскѣ четыре мѣдныхъ наугольника, у одного нѣтъ шипа; на нижней—одинъ цѣльный наугольникъ, а другаго—небольшая часть.

Въ этой рукописи изящныя, раскрашенныя по золоту, заставки на лл. 7, 11, 16, 29 об., 61 об., 73, 76 об., 80, 132 об., 163, 171, 174, 198 и миніатюры:

1) на л. 30 об. въ заставкѣ изображенъ младенецъ Іисусъ, безъ одежды, въ сіяніи надъ главою; въ десницѣ у Него вѣтвь, а въ шуйцѣ—скипетръ.

2) на л. 132 об. Спаситель десницею благословляя, въ лѣвой—имѣетъ державу съ четвероконечнымъ крестомъ; по правую сторону—Божія Матерь въ бѣлой одеждѣ.

3) л. 143. Апостолъ Петръ—съ ключемъ въ правой и книгою—въ лѣвой рукѣ.

4) л. 166 об. Змій съ раздвинутой пастью, поверхъ его написано: «IHS», а внизу: «MARIA».

5) л. 200. Въ заставкѣ два мужа, съ крестами надъ главами, стоятъ на колѣняхъ, держа сосудъ съ семью позлащенными многоконечными крестами; въ срединѣ, въ маломъ кругѣ, едва замѣтны два лика.

Заглавныя буквы раскрашены, иныя болѣе двухъ вершковъ въ длину. Текстъ пѣснопѣній, употребляемыхъ при Богослуженіи въ Римско-католической церкви, писанъ Латинскими готическими буквами. Нотные знаки большею частію квадратные, или нѣсколько продолговатые (┓┏) писаны на четырехъ линейкахъ.

На внутренней сторонѣ верхней переплетной доски написано киноварью: «Книга пѣвчая харатейная Силвестра Медвѣдева». Въ каталогѣ Синод. Библ. 1823 г. эта рукопись записана въ отдѣлѣ слав. рукописей на л. 113 подъ № 186 такъ: «Книга нотная въ листъ, писана на пергаменѣ, въ которой слова, по примѣчанію Латинскіе, писаны старинными нѣмецкими литтерами, безъ начала и конца, въ коей иныхъ листовъ совсѣмъ нѣтъ, а нѣкоторые изодраны (у л. 25 имѣется только нижняя половина). Оная книга въ кожаномъ ветхомъ переплетѣ съ мѣдными рѣшетчатыми наугольниками».—Въ Указателѣ А. Саввы, изд. 1858 г., значится на стран. 44.

ОТДѢЛЪ IV.

РУКОПИСИ КАНОНИЧЕСКАГО СОДЕРЖАНІЯ.

315. ($\frac{398}{\text{CCCLXXII}}$) **Кормчая, т. е. собраніе церковныхъ каноновъ, или правилъ св. Апостоловъ, вселенскихъ и помѣстныхъ соборовъ и св. Отецъ.** Перг., **X**, 8, лист. 308 (дл. $4^1/_2$, шир. $2^3/_4$ в.). а҆рсе́нїй м҃ѕ. Τῶν Ἰβήρων.

На л. 1 отрывокъ, въ которомъ 14—22 правила св. Ап. Павла.— См. № 317, л. 18.

Л. 1 об. Ἐκ τοῦ η' βιβλίου Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων διατάξεις· Περὶ ἀργίας δούλων. Нач. Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα ἐργάζεσθαι.—См. въ № 317, л. 18 об.

Л. 2. Περὶ εὐχῶν, περὶ τόπου εὐχῶν.

Л. 2 об. Μετὰ τίνων εὐξόμεθα; περὶ γάμων.

Л. 3. Περὶ τῶν διωκομένων.

Л. 4. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς ν' (50) τίτλους διηρημένη [144]). Нач. Οἱ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι.—См. въ №№ 316, л. 133 об. и 317, л. 21.

Л. 5 об. Ἡ τάξις τῶν συνόδων. Нач. Οἱ μὲν ἅγιοι τοῦ Κυρίου μαθηταὶ καὶ ἀπόστολοι πε' διὰ Κλήμεντος ἐξέθεντο. Далѣе говорится, по скольку правилъ постановлено на каждомъ Вселенскомъ соборѣ.—См. въ № 317, л. 22.

Л. 6. Ὑποτίτλωσις τῶν ν' (50) τίτλων. α') Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς и проч.

---

144) Эти 50 титуловъ Pitra приписываетъ св. Іоанну III Схоластику, патр. Константиноп. (565—577 г.). См. Spicilegium solesmense complectens sanctorum patrum и проч. J. B. Pitra, t. IV, pag. 556—565. Parisiis, 1858.

Л. 11 об. Τίτλος α' ἔχει κανόνας ε' [145]). Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς и проч.

Л. 12 об. Τίτλ. β' ἔχει καν. δ'. Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς μητροπολίταις τιμῆς и пр.

Л. 13 об. Τίτλ. γ' ἔχει καν. ϛ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ὑπὲρ διοίκησιν ἄκλητον παραγίνεσθαι и проч.

Л. 15. Τίτλ. δ' ἔχει καν. γ'. Περὶ τοῦ· κεχωρισμένα εἶναι ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τὰ ἴδια τοῦ ἐπισκόπου πράγματα и пр.

Л. 16. Τίτλ. ε' ἔχει καν. ε'. Περὶ τοῦ δεῖν τὸν ἐπίσκοπον... (листъ разорванъ и одной половины нѣтъ.)

Л. 17. Τίτλ. ϛ' ἔχει καν. β'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἀποδημοῦντα ἀνθ' ἑαυτοῦ χειροτονεῖν, ὃν ἐθέλοι ἐπίσκοπον и пр.

Л. 17 об. Τίτλος ζ' ἔχει θ' κανόνας. Περὶ τοῦ δεῖν τὸν ἐπίσκοπον ὑπό τε τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ πάντων χειροτονεῖσθαι и пр.

Л. 19. Τίτλ. η' ἔχει γ' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων μὴ πλέον τριμηναῖον χρόνον ἀναβάλλεσθαι и пр.

Л. 20. Τίτλ. θ' ἔχει καν. γ'. Περὶ τοῦ εὐνούχου μὴ ἑαυτὸν ἐκτέμνοντα, εἰ ἐπισκοπῆς ἄξιος εἴη и пр.

Л. 20 об. Τίτλ. ι' ἔχει καν. δ'. Περὶ τῶν χειροτονουμένων ἐπισκόπων, ἢ πρεσβυτέρων и пр.

Л. 21. Τίτλ. ια' ἔχει γ' καν. Περὶ τῶν ἐκ δυναστείας ἀρχοντικῆς, ἢ ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων и пр.

Л. 21 об. Τίτλ. ιβ' ἔχει η' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἀφιέναι τὴν ἑαυτοῦ πόλιν и пр.

Л. 23. Τίτλ. ιγ' ἔχει καν. ε'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον αἰτεῖν παρὰ βασιλέως τὰ μὴ προσήκοντα и пр.

Л. 24 об. Τίτλ. ιδ' ἔχει θ' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἢ ὅλως τῶν ἐν κλήρῳ κατὰ λεγομένων κοσμικὰς καταδέχεσθαι καὶ δημοσίας φροντίδας.

Л. 25 об. Τίτλ. ιε' ἔχει γ' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ὑπὸ πάθους ὀξυχολίας κινούμενον ἑτοίμως ἀφορίζειν τοὺς παροξύναντας, ἢ τύπτειν τινὰ τῶν πιστῶν ἁμαρτήσαντα и пр.

Л. 26 об. Τίτλ. ιϛ' ἔχει ι' καν. Περὶ ἐπισκόπων κατηγορουμένων καὶ τῶν εἰς κατηγορίαν αὐτῶν ὀφειλόντων προσδέχεσθαι и пр.

Л. 29. Τίτλ. ιζ' ἔχει γ' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς καθῃρημένους τολμᾷν τῆς λειτουργίας ἐφάπτεσθαι и проч.

Л. 29 об. Τίτλ. ιη' ἔχει ι' καν. Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι κοινωνεῖν τοῖς ἀκοινωνήτοις и проч.

Л. 30 об. Τίτλ. ιθ' ἔχει γ' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἀλλοτρίους ὑποδέχεσθαι κληρικοὺς καὶ εἰς βαθμὸν ἀναφέρειν и проч.

---

[145]) Въ т. IV, стр. 558, изд. Pitra, Parisiis, 1858 г. ἔχει κανόνας ϛ' (6).

Л. 31 об. Τίτλ. κ' ἔχει ιά καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικοὺς παρὰ γνῶμα τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἀποδημεῖν и проч.

Л. 33. Τίτλ. κά ἔχει καν. έ. Περὶ χωρεπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἐπιχωρίων· καὶ τῆς πρεπούσης αὐτοῖς ἱερουργίας.

Л. 34. Τίτλ. κβ' ἔχει ζ' καν. Περὶ τοῦ δεῖν τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ κλήρῳ τοῖς ἐπισκόποις αὐτῶν ὑποτάττεσθαι и пр.

Л. 35. Τίτλ. κγ' ἔχει καν. δ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς διακόνους πρὸ τῶν ἐπισκόπων ἅπτεσθαι τῆς εὐχαριστίας и проч.

Л. 35 об. Τίτλος κδ' ἔχει καν. έ. Περὶ χειροτονίας γυναικῶν и пр.

Л. 36. Τίτλ. κέ ἔχει ιγ' καν. Περὶ τρόπου χειροτονίας καὶ τῶν χειροτονεῖσθαι μὴ ὀφειλόντων и проч.

Л. 37. Τίτλ. κς' ἔχει ιβ' καν. Περὶ τοὺς ψάλτας καὶ ἀναγνώστας и проч.

Л. 38. Τίτλ. κζ' ἔχει ζ' καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερέα τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐκβάλλειν, προφάσει εὐλαβείας и пр.

Л. 39. Τίτλ. κη' ἔχει καν. δ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερέα συνείσακτον ἔχειν и проч.

Л. 39 об. Τίτλ. κθ' ἔχει ιά καν. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον, ἢ κληρικὸν, ὅλως ἢ λαϊκὸν κρεοφαγίαν и проч.

Л. 40 об. Τίτλ. λ' ἔχει καν. η'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν, ἢ λαϊκὸν ἐν κύβοις καὶ μέθαις καὶ καπηλείοις εὑρίσκεσθαι и проч.

Л. 41. Τίτλ. λα' ἔχει καν. ς'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ κληρικὸν, ὅλως ἢ λαϊκὸν τὰς παραδοθείσας τῇ ἐκκλησίᾳ παραλύειν νηστείας и пр.

Л. 41 об. Τίτλ. λβ' ἔχει θ' καν. Περὶ τῶν ἀσκούντων ἀδιακρίτως и проч.

Л. 43. Τίτλ. λγ' ἔχει καν. δ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐν κλήρῳ, ἢ μοναστηρίῳ δοῦλον παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου αὐτοῦ προσδέχεσθαι.

Л. 44. Τίτλ. λδ' ἔχει καν. ς'. Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστριῶν, ἀθετούντων τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ σχήματος.

Л. 45 об. Τίτλ. λέ ἔχει γ' καν. Περὶ κατηχουμένων παραπεσόντων и проч.

Л. 46. Τίτλος λς' ἔχει καν. ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς ἄρτι φωτισθέντας εὐθέως εἰς ἱερωσύνην παράγεσθαι и проч.

Л. 48. Τίτλ. λζ' ἔχει καν. κ'. Περὶ τῶν αἱρετικῶν и проч.

Л. 49 об. Τίτλ. λη' ἔχει καν. ιά. Περὶ τοῦ δεῖν προσδέχεσθαι τοὺς ἐξ οἵων δήποτε ἁμαρτιῶν ἐπιστρέφοντας и пр.

Л. 52. Τίτλ. λθ' ἔχει καν. κ'. Περὶ τῶν ἐπιστρεφόντων ἐκ τῶν ἐπιθυσάντων, ἢ γευσαμένων εἰδωλοθύτου и пр.

Л. 53. Τίτλ. μ' ἔχει ιζ' καν. Περὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀκρωτηριαζόντων, καὶ περὶ φόνων ἑκουσίων и проч.

Л. 54 об. Τίτλ. μα' ἔχει ια' καν. [146]). Περὶ τῶν ἀλόγως χωρισθέντων и проч.

Л. 55 об. Τίτλ. μβ' ἔχει ιε' καν. Περὶ τῶν ἐξ ἀπάτης, ἢ βίας γυναιξὶ συνοικούντων и проч.

Л. 57. Τίτλ. μγ' ἔχει καν. η'. Περὶ τῶν πλείστοις γάμοις περιπεσόντων, καὶ τῶν ἐλευθερίως διγαμούντων и пр.

Л. 58. Τίτλ. μδ' ἔχει ιγ' καν. Περὶ τῶν ἐν ἄρρεσιν, ἢ ἀλόγοις τὴν αἰσχύνην ἐργαζομένων и проч.

Л. 59 об. Τίτλ. με' ἔχει ζ' καν. Περὶ κλεπτῶν καὶ τυμβορύχων и проч.

Л. 60 об. Τίτλ. μς' ἔχει ζ' καν. Περὶ τῶν ὀφειλόντων θυσιαστηρίῳ προσάγεσθαι и проч.

Л. 61 об. Τίτλ. μζ' ἔχει θ' καν. Περὶ κληρικῶν μὴ κοινωνούντων ἀναφορᾶς γινομένης и проч.

Л. 62. Τίτλος μη' ἔχει ε' κανόνας. Περὶ τῶν ἀπειθούντων τοῖς νόμοις τῆς ἐκκλησίας и проч.

Л. 63 об. Τίτλ. μθ' ἔχει ε' καν. Περὶ τοῦ ποσάκις ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ, καὶ πότε δεῖ γίνεσθαι σύνοδον и пр.

Л. 64 об. Τίτλ. ν' ἔχει ι' καν. Περὶ τοῦ καιροῦ τοῦ ἁγίου Πάσχα и проч., καὶ περὶ τῶν κανονισθέντων βιβλίων, изъ которыхъ, на л. 65 об., по 85 Апостольскому правилу, не упоминаются вовсе книги: Неемiи, три книги Маккавейскiя, Премудрости Соломона, Iудиѳь и Товiи.

Въ Новомъ Завѣтѣ, на л. 66, къ 14-ти посланiямъ Ап. Павла и 7-ми соборнымъ причисляются два посланiя Климента, καὶ αἱ διαταγαὶ ὑμῖν τοῖς ἐπισκόποις δι' ἐμοῦ Κλήμεντος ἐν ὀκτὼ βιβλίοις προσπεφανημέναι· ἃς οὐ χρὴ δημοσιεύειν ἐπὶ πάντων, διὰ τὰ ἐν αὐτοῖς μυστήρια· καὶ αἱ πράξεις ἡμῶν τῶν Ἀποστόλων.

Объ Апокалипсисѣ не упоминается.—См. то же и въ № 317, на л. 62 об.

Въ этихъ 50 титулахъ, приписываемыхъ Iоанну Схоластику, извлечены правила св. Апостоловъ, первыхъ 4-хъ Вселенскихъ, 6-ти помѣстныхъ соборовъ, и св. Василiя Великаго. На поляхъ, почеркомъ писавшаго рукопись, нерѣдко указываются правила соборовъ 6 и 7-го, соотвѣтственныя изложеннымъ въ титулахъ, особенно въ послѣднихъ 20 титулахъ.

Л. 66 об. Περὶ ἐγκληματικῶν κανόνων παρασημείωσις, ἐμφαίνουσα τόν τε τίτλον, καὶ τοὺς χρόνους τοῦ ἁμαρτήματος. Τίτλ. γ'. Ὁ χειροτονῶν ὑπερόρια,

---

[146]) Въ т. IV, стр. 563, изд. Pitra: «ι' κανόνας.» Въ описываемой рукописи въ 41 тит. 11-е правило изъ каноническихъ правилъ св. Василiя ξβ', котораго у Питры недостаетъ.

καθαιρείσθω. Здѣсь указаны епитимійныя правила къ титуламъ: γ΄. ιά. ιδ΄. ιέ. κδ΄. κέ. λθ΄. μ΄. μά. μβ΄. μδ΄. и μέ. [147]).

Л. 67. Св. Василія Великаго изъ посланія къ Амфилохію еписк. Иконійскому: α΄. Περὶ τῶν ἐγκρατητῶν. Нач. Τοῖς δὲ κομψοῖς ἐγκρατηταῖς. β΄. Περὶ κανόνων. Нач. Ἀνοήτῳ, φησίν, ἐπερωτήσαντι.—Всего 16 правилъ.

Л. 74. — » — изъ 27-й главы о св. Духѣ изъ посланія къ тому же Амфилохію.

Л. 76 — » — изъ 29-й главы о св. Духѣ.

Л. 76 об. Его же къ Діодору Тарсійскому κατὰ τῶν δύο ἀδελφὰς γαμούντων, ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ γαμουμένων. Нач. Ἀφίκετο ἡμῖν γράμματα.

Л. 79. Его же къ Григорію пресвитеру, ὥστε χωρισθῆναι αὐτὸν τοῦ συνοίκου γυναίου. Нач. Ἐνέτυχόν σου τοῖς συγγράμμασι μετὰ πάσης μακροθυμίας.

Л. 80. Его же πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν χωρεπισκόπους, л. 80 об. Πρὸς ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χειροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν.—См. въ № 317, л. 124 об.

Л. 81 об. Св. Геннадія архіеп. Конст. καὶ τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδου ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ πρὸς πάντας τοὺς ὁσιωτάτους ἐπισκόπους. Нач. Ὁ δεσπότης ἡμῶν καὶ ὁ Θεός.—См. въ № 317, л. 120 об.

Л. 83 об. Св. Григорія еп. Нисскаго, ἐκ τῆς πρὸς Λητώϊον ἐπίσκοπον Μελιτίνης κανονικῆς ἐπιστολῆς. Нач. Ἓν καὶ τοῦτο τῶν εἰς τὴν ἁγίαν ἑορτὴν συντελούντων. Всего 8 правилъ съ примѣчаніями на поляхъ. См. въ № 317, л. 108 об.

Л. 90 об. Св. Петра архіеп. Александрійскаго, ἐκ τοῦ περὶ μετανοίας λόγου, 15 правилъ, послѣднее изъ слова на св. Пасху. Нач. ά καν. Ἐπειδὴ τοίνυν τέταρτον ἤδη Πάσχα ἐπικατείληφεν τῶν διωγμῶν αὐτάρκως ἔχειν.—См. въ № 317, л. 93 об.

Л. 97 об. Ἐπιστολὴ κανονικὴ св. Григорія еп. Неокесарійскаго чудотворца, περὶ τῶν ἐν τῇ καταδρομῇ τῶν βαρβάρων εἰδωλόθυτα φαγόντων, ἢ καὶ ἕτερά τινα πλημμελησάντων. Нач. Οὐ τὰ βρώματα ἡμᾶς βαρεῖ.—См. въ № 317, л. 100.

Л. 99 об. Св. Тимоѳея, патр. Александрійскаго, брата Петра, одного изъ 150 св. отецъ, бывшихъ на 2 Вселенскомъ соборѣ, ἐκ τῶν κανονικῶν αὐτοῦ ἀποκρίσεων, ἐξ ὧν ἠρωτήθη ὑπὸ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. Нач. Кан. ά. ἐρώτησις. Ἐὰν παιδίον κατηχούμενον ὡς ἐτῶν ἑπτὰ и пр. Всего 20 канонов въ вопросахъ и отвѣтахъ, въ томъ числѣ нѣкоторые каноны Діонисія и Аѳанасія архіепископа Александрійскаго.

Л. 104. Св. Аѳанасія архіеп. Александр. 1) отвѣтъ каноническій на вопросъ нѣкоего и толкованіе. Нач. вопроса: Εἰ δύναταί τις βαπτισθῆναι μὴ πιστεύων κατὰ τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν и проч. 2) Посланіе

---

[147]) Замѣчаніе объ этой главѣ А. С. Павлова см. въ Запискахъ Императорскаго Новороссійскаго Университета, т. XIII, стр. 144—146, Одесса, 1874.

его πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα περὶ ἐνυπνιαζομένων. Нач. Πάντα μὲν καθαρὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ποιήματα.—См. въ № 317, л. 117.

Л. 106 об. Вселенскихъ соборовъ Константинопольскаго 1-го, κανὼν ζ' о принятіи еретиковъ, присоединяющихся къ православію; л. 107. Ефесскаго, κανὼν ς'. Περὶ τοῦ μὴ ἀθετεῖσθαι τὰ ἐν Ἐφέσῳ πραχθέντα. κανὼν ζ' о непозволеніи въ Символѣ Никейскомъ что-либо прибавлять, или измѣнять; л. 107 об. Ψῆφος τῆς ἁγίας Συνόδου, ἐκφωνηθεῖσα χάριν τῶν πρεσβείων τοῦ θρόνου τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Нач. Πανταχοῦ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἑπόμενοι.

Л. 108 об. Діонисія папы Александрійскаго ἐκ τῆς πρὸς Βασιλείδην ἐπιστολῆς περὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα. Нач. Ἐπέστειλάς μοι πιστώτατε καὶ λογιώτατε Υἱέ μου, πυνθανόμενος.—См. въ № 317, л. 184 об.

Л. 110 об. Θеофила папы Александрійскаго ἐκ τῆς περὶ τῶν ἁγίων Θεοφανείων προσφωνήσεως καν. α'. Нач. Καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸ πρέπον ἡμᾶς ἀπαιτεῖ.—Въ № 317, л. 115 об.

— » — Ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ τοῦ δοθέντος Ἀμμὼν διὰ τὴν Λύχφ. κεφ. α'. Нач. Περὶ τῶν κοινωνησάντων τοῖς ἀρειανοῖς.—Всего 10 главъ.

Л. 112 об. Св. Кирилла папы Александр. Ἐκ τῆς κατὰ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν ἐπισκόποις ἐπιστολῆς. Нач. 1-го канона Παντὸς τοῦ χρησίμου καὶ ἀναγκαίου.—Всего 4 канона.

Л. 113 — » — Ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς· τίνες καὶ παρὰ τίσιν κατηγοροῦσιν ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν. Нач. 1-го канона: Ἕκαστα τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων.—Всего 3 канона.

Л. 114 об. Ἐκλογὴ κανόνων συνόδου τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων σιζ' μακαρίων πατέρων, κανόνες πη'. Нач. Μετὰ τὴν ὑπατείαν τῶν ἐνδοξοτάτων βασιλέων Ὠναρίου τὸ δωδέκατον. Нач. 1-го канона. Ταῦτα οὕτως παρ' ἡμῖν.—См. въ № 317, л. 127. Имена епископовъ упоминаются: Авриллій, Валентій Нумидійскій, Оноратъ и Урбанъ, Нумидій, Епигній, Фавстинъ мѣстоблюститель Римской церкви и проч.

Л. 132 об. Κανόνες τῆς ς' συνόδου ρβ'. Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος (Трулльскій въ Конст.)...—Исторія сего собора. Нач. Τῆς ἀρρήτου καὶ θείας χάριτος τοῦ λυτρωτοῦ.—Въ № 317, л. 66 об.

Л. 135. Сказаніе о 6-ти Вселенскихъ соборахъ. α'. Нач. Τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου. β'. Ἔτι δὲ καὶ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων (о 1-мъ Всел. соборѣ). Послѣ 102-го канона, на л. 161, приписано: Εἰσὶ δὲ οἱ ὑπογράφαντες εἰς τὰ ρβ' καν. ὁ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς, ὁ ῥινοτομηθεὶς καὶ ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων πόλεων, τ. ἀριθμ. κ'.

Л. 161 об. Πίναξ κβ' κανόνων 7-го Вселенскаго собора въ г. Никеѣ.

Л. 162. Окружное посланіе 7-го Вселенскаго собора въ Никеѣ. Нач. Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡ ὄντως ἀλήθεια.

Л. 164 об. 7-го Всел. собора κανὼν α΄. Ὅτι δεῖ τοὺς θείους κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι. Нач. Τοῖς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν.—См. въ № 316, л. 77 об. и № 317, л. 88.

Л. 172 об. Περὶ τῶν βαπτιζομένων νηπίων ἐκ τῶν συνόδων. Нач. Δεῖ εἰδέναι, ὅτι τὸ γεννηθὲν βρέφος.

Л. 173. Св. Кирилла Александр. Нач. Ὥσπερ τὸ ἐκ τοῦ ἡλίου πεμπόμενον ἀπαύγασμα.

Л. 173 об. Σύνοψις περὶ ἐπισκοπῆς ψήφου. Нач. Ὅτι πρωτοχυριόψηφως ὁ πατριάρχης.

Л. 176. Κανὼν ιβ τῆς τετάρτης συνόδου. Περὶ ἱερέων κουρευομένων. κανόνες ιγ΄ καὶ ιδ΄ того же собора—περὶ ἁρπαζόντων μοναστρίας.

Л. 176 об. Фотія патріарха Περὶ τῆς θείας λειτουργίας. Нач. Ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ ἀκριβὴς τῶν πραγμάτων κατανόησις. Статьи на лл. 172 об.—176 писаны почеркомъ XII вѣка.

Л. 177. Ἐπιστολὴ собора Ефесскаго къ собору въ Памфиліи περὶ Εὐσταθίου, τοῦ γενομένου αὐτῶν μητροπολίτου. Нач. Μετὰ βουλῆς πάντα ποίει, τῆς θεοπνεύστου λεγούσης γραφῆς· χρὴ δὴ μάλιστα τοὺς ἱερᾶσθαι λαχόντας μετὰ πάσης ἀκριβείας.

Л. 178. Св. Аѳанасія архіеп. Александрійскаго къ Руфиніану епископу. Нач. Σὺ μὲν τὰ Υἱῷ ἠγαπημένῳ πρέποντα πρὸς πατέρα γράφεις.—См. въ № 317, л. 187.

Л. 179. Ἐπιστολὴ отъ 1-го Вселенскаго собора въ Никеѣ къ Александрійской церкви. Нач. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Θεοῦ χάριτι Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ.

Л. 181 об. Ἐκ τῶν πραχθέντων ὑπομνημάτων ἐν Κωνσταντινουπόλει (2 Вселенскаго собора) περὶ Ἀγαπίου καὶ Βαγαδίου, ἑκατέρου ἀντεχομένων τῆς ἐπισκοπῆς Βόστρου, при императорахъ Аркадіи и Оноріи. Здѣсь перечисляются св. отцы собора: Нектарій Константинопольскій, Ѳеофилъ Александрійскій, Флавіанъ Антіох., Елладій Кесаріи Каппадок., Геласій Кесаріи Палестинской, Григорій Нисскій, Амфилохій Иконійскій, Павелъ Ираклійскій, Аравіанъ Анкирскій, Аммонъ Адріанопольскій и проч.—См. въ № 319, л. 63.

Л. 183 об. Св. Григорія чудотворца Неокесар. еписк. ἡ θεία μυσταγωγεία. Нач. Εἷς Θεὸς Πατὴρ λόγου ζῶντος.

Л. 184. Ἔτι περὶ τῆς εἰρημένης θρησκείας τῶν ἰσμαηλιτῶν· ἐξήγησις πλατυτέρα (на полѣ написано: «ἔτους κόσμου ͵ςρμε΄ (6145=637 г.). Нач. Οὗτοι μὲν οὖν ἕως τῶν Ἡρακλείου χρόνων προφανῶς εἰδωλολάτρουν ἀπὸ δὲ Ἡρακλείου καὶ δεῦρο ψευδοπροφήτης αὐτοῖς ἀνεφύη Μάμμεδ.—См. въ № 317, л. 173.

Л. 186. Χριστιανοκατήγοροι, ἤγουν εἰκονοκλάσται. Нач. Χριστιανοκατήγοροι καὶ εἰσὶ καὶ λέγονται.

Л. 186 об. Никифора патр. Константинопольскаго исповѣдника противъ εἰκονοκλάστων. Нач. Χριστιανοκατήγοροι ἐκλήθησαν.

Л. 189. Св. Софронія патріарха Іерусалимскаго περὶ αἱρέσεων καὶ αἱρεσιαρχῶν. Нач. Ἀνάθεμα τοίνυν εἰς ἀεί.

Л. 192—215. Тимоѳея пресвитера Великой Констант. церкви къ Іоанну пресвитеру и скевофилаксу церкви Пресв. Богородицы въ Халкопратіяхъ Περὶ διαφορᾶς τῶν προσερχομένων τῇ εὐαγεστάτῃ ἡμῶν πίστει. Нач. Τρεῖς τάξεις εὑρίσκομεν τῶν προσερχομένων τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ. На полѣ приписано: Ὁμοῦ αἱρέσεις ρος΄.— См. № 317, л. 176 об.

Л. 216—240. Св. Епифанія еп. Константіи Кипрскія: Πασῶν αἱρέσεων μητέρες καὶ πρωτότυποι τέσσαρες, ἐξ ὧν αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀνεφύησαν. Нач. Βαρβαρισμός, ἥτις διαρκεύσασα ἀπὸ ἡμερῶν τοῦ Ἀδάμ. Въ 1-мъ томѣ 20 ересей Еллинскихъ и Іудейскихъ.—См. въ № 317, на л. 160—173.

Л. 219. Во 2-мъ томѣ 13 ересей. Нач. Σιμωνιανοί.

Л. 221. Въ 3-мъ томѣ 13 ересей. Нач. Μαρκοσαῖοι.

Л. 223. Въ 4-мъ томѣ 18 ересей. Нач. Ἐγκρατηταί, οἳ ἀπόσπασμα.

Л. 225. Въ 5-мъ томѣ 5 ересей. Нач. Παυλιανισταί.

Л. 225 об. Въ 6-мъ томѣ 7 ересей. Нач. Αὐδιανοί· σχίσμα καὶ ἀφανισμός.

Л. 227. Въ 7-мъ томѣ 4 ереси. Нач. Δημοιρεῖται· οἱ καὶ Ἀπολινάριοι.

Л. 227 об. Περὶ Μασσαλιανῶν. Нач. Ὅτι συνοικεῖ τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυποστάτως ὁ σατανᾶς.

Л. 230. Ἔτι περὶ τῆς εἰρημένης αἱρέσεως τῶν Μασσαλιανῶν, τῶν ἐν μοναστηρίοις μάλιστα εὑρισκομένων, ἐκ τῆς ἱστορίας Θεοδωρήτου. Нач. Κατὰ τοὺς χρόνους Οὐαλεντίνου καὶ Οὐάλεντος ἐβλάστησεν ἡ τῶν Μασσαλιανῶν αἵρεσις.

Л. 231 об. Еще объ ересяхъ, какія ἀνεφύησαν ἀπὸ Μαρκιανοῦ οὐ μικρὸν πρὸς δεῦρο καὶ ἐπὶ Λέοντος. Нач. Νεστοριανοί· οἱ ἰδίως καὶ κεχωρισμένως ὑπάρχειν. Здѣсь перечисляются еще 20 ересей. Послѣдняя ересь—Μονοθελῆται.

Л. 235. Περὶ Τούρκων. Нач. Ἔστι δὲ καὶ ἡ μέχρι τοῦ νῦν κρατοῦσα λαοπλανὴς θρησκεία τῶν Ἰσμαηλιτῶν πρόδρομος οὖσα τοῦ ἀντιχρίστου.—См. въ № 318, л. 166.

Л. 240. Ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα θείων νεαρῶν διατάξεων τοῦ τῆς θείας λήξεως Ἰουστινιανοῦ διάφοροι διατάξεις· συνᾴδουσαι ἐξαιρέτως τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι, καὶ ἐκ περιουσίας τὴν οἰκεῖαν ἰσχὺν νέμουσαι и проч. Послѣ отвѣта на вопросъ Τί ἐστι πριβάτον; указатель 87 главъ подъ заглавіемъ: Τῆς ἐγκειμένης μετὰ τοὺς κανόνας καὶ τῆς προσηκούσης (по № 317, л. 189, вм. καὶ τῆς προσηκούσης, написано τῶν συνόδων) διατάξεως τὰ κεφάλαια. Нач. первой главы: Περὶ τῶν πρώτων καὶ μεγίστων Θεοῦ δωρεῶν.

Л. 244. Τὰ συνᾴδοντα τοῖς κανόσιν· ἐντεῦθεν τῷ πρώτῳ τίτλῳ νομίμων. Нач. Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν и проч.

Л. 244 об. Τίτλος α' τῶν κανόνων. Αὐτοκράτωρ καῖσαρ Φλαύιος Ἰουστινιανὸς εὐσεβέστατος Αὔγουστος Ἐπιφανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. Далѣе на л. 244 об.—263 излагаются 87 главъ объ епископахъ, клирикахъ и монашествующихъ. Нач. Μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ δῶρα Θεοῦ [148]).

Статьи съ л. 240 до л. 290 въ № 317, на лл. 189—228.

Л. 263. об. Διατάξεις νόμων πολιτικῶν ἐκ τῶν νεαρῶν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως, συνηγοροῦσαι καὶ ἐπικουροῦσαι τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας. 1) Νόμος Θεοδοσίου καὶ Οὐαλεντινιανοῦ περὶ τῶν κατὰ τῶν χριστιανῶν γραφέντων βιβλίων Πορφυρίῳ τῷ καταράτῳ. Нач. Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς... ἐπάρχῳ πραιτωρίων θεσπίζομεν. 2) л. 264. Νόμος Іустиніана объ оставляющихъ наслѣдство въ пользу церкви; 3) л. 265. Νόμος Льва царя о непродяжничествѣ монаховъ; 4) л. 265. Іустиніана: о представленіи троихъ мужей не женатыхъ для избранія въ епископа и проч.; 5) л. 269. Его же—безъ разрѣшенія Государя епископъ не имѣетъ права являться въ Византію; 6) л. 270. Его же—не подобаетъ быть вмѣстѣ мужескому и женскому монастырямъ и проч.; 7) л. 272. Его же—иподіаконамъ, діаконамъ и пресвитерамъ не вступать въ бракъ послѣ хиротоніи, кромѣ пѣвцовъ и чтецовъ; 8) л. 273. Его же—чтобы наслѣдники исполняли волю завѣщателей, а епископы къ тому понуждали; 9) л. 276. Его же—объ избраніи игуменовъ и игуменій; 10) л. 277. Его же—не должно быть епископомъ имѣющему жену и дѣтей; 11) л. 277 об. Его же—Βουλευτὰς ἢ ταξεώτας μὴ γίνεσθαι ἐπισκόπους, ἢ κληρικοὺς и проч. 12) л. 280 об. Его же—περὶ τῶν καταλιμπανομένων ἀνναλίων πτωχείοις, ἢ ξενῶσιν и проч.; 13) л. 282 об. Льва царя—μὴ ἐξεῖναι εἰς θυμέλην καταφέρειν σώματα ἐλεύθερα, ἢ δοῦλα ἄκοντα, 14) л. 282 об. Іустиніана царя—не ввергать въ темницу никого безъ повелѣнія царя, или архонтовъ и судей; 15) л. 283. Его же—περὶ τοῦ μὴ δεῖν εἶναι φυλακὴν ἰδιοτικήν. 16) л. 283. Его же—περὶ τῶν κυβευόντων. 17)—περὶ πολιτικῶν προσόδων. 18) л. 286 об. Его же—клириковъ не принимать, безъ соизволенія прежняго ихъ епископа; 19) л. 288 об. Его же—περὶ κηδεμόνων, ἤγουν κουρατόρων ὀρφανῶν. 20) л. 289. Его же—μὴ δεῖν ἄκουσαν δούλην, ἢ ἐλευθέραν, ἢ ὀρχήστριαν κατιέναι. 21) л. 290. Его же—ὅτι οὐ χρὴ κύβοις προσανέχειν ἐπισκόπους, ἢ πρεσβυτέρους и прочимъ клирикамъ не посѣщать зрѣлищъ и пр.

Л. 294. Епифанію архіеп. Константинопольскому Ἰουστινιανὸς περὶ καταστάσεως ἡγουμένων καὶ μοναχῶν. Нач. Ὁ μέλλων ἡγεῖσθαι μοναστηρίου καὶ πᾶς μονάζων ὑποτασσέσθω τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ.

---

[148]) Cardinal I. B. Pitra собраніе этихъ 87 главъ подъ названіемъ «LXXXVII capitula» приписываетъ Іоанну Схоластику, какъ и 50 титуловъ, изложенные въ описываемой рукописи на л. 11 об.—65.—См. Juris Ecclesiastici Craecorum historia et monumenta. I. B. Pitra, t. II, pag, 385—405. Romae. 1868.

Л. 294 об. Περὶ προσειόντος ἄρχοντι. Нач. Ὁ χρηματικῶς ἢ ἐγκληματικῶς.

Л. 295. Περὶ ὑπόπτου ἄρχοντος. Нач. Εἴ τις ἂν δίκη ὑποπτεύοι τὸν ἄρχοντα.

Л. 296—305. Ὁμοίως ἐκλογὴ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κώδικι καὶ τοῖς διγέστοις καὶ νεαραῖς διατάξεσιν объ епископахъ, клирикахъ и монахахъ, также объ Іудеяхъ и еретикахъ. Ἐκ τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ κώδικος τίτλ. α΄. Περὶ τῶν μὴ δοξαζόντων τὴν ἁγίαν Τριάδα ἐν μιᾷ Θεότητι. Всего 269 главъ. Послѣдняя 269-я глава на л. 305 об.—περὶ τῶν ὀμνυόντων ἑλληνικοὺς ὅρκους.

Л. 306—308. Ἐκλογὴ τῶν εἰρημένων τῷ κώδικι и проч. Заглавіе то же, что и на л. 296. Здѣсь изложены объясненія на α΄ τίτλ. изъ 1-й книги; на ιβ΄ τίτλ. διατάξ. β΄, ε΄, ς΄ изъ 3-й книги, и проч. Всего 20 правилъ. Конца недостаетъ.

Съ л. 265 до конца рукописи встрѣчаются латинскія слова на поляхъ и въ заглавіяхъ. На поляхъ также не мало примѣчаній, писанныхъ частію рукою списателя сей рукописи, частію въ позднѣйшія времена.

316. ($\frac{397}{\text{CCCLXXI}}$) **Кормчая.** Пергам., **XII,** 8, листовъ 184 (дл. $4^1/_4$, шир. $2^5/_8$ в.). Ἀρσένιος. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Πίναξ.

Л. 2. Κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Всего 85 правилъ. Нач. Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο, ἢ τριῶν.

Л. 7. Ὑπόθεσις и 20 правилъ 1-го Всел. собора въ Никеѣ. Нач. Ἀλεξάνδρεια πόλις ἐστὶ μεγίστη καὶ πολυάνθρωπος. На полѣ написано: Θεοδώρ...; на л. 8 вверху: Ζήτει τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Παφνουτίου.; на л. 10 об. внизу: ζήτει εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου κεφ. ἓν ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου περὶ τοῦ Πάσχα.

Л. 11. Συνάπτεται τὸ παρὸν κεφάλαιον, ἐν τῷ ν΄ κεφ. τῶν ἀποστολικῶν κανόνων. Нач. Ὁ τὸν πατέρα πεπονθέναι λέγον и пр. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ βαθμοί· πρῶτος πυλωρός, β΄ ἀναγνώστης, γ΄ ἐπορκιστής, δ΄ ὑπηρέτης, ε΄ ὑποδιάκονος, ς΄ διάκονος, ἕβδομος πρεσβύτερος.

Ὑποθέσεις καὶ κανόνες соборовъ: Анкирскаго 25 καν.

Л. 13 об. Неокесарійскаго 14 καν.

Л. 14 об. Сардикійскаго 22 καν.

Л. 20. Гангрскаго 20 καν.

Л. 22. Антіохійскаго 26 καν.

Л. 26. Лаодикійскаго 58 καν.

Л. 29. Св. Діонисія Ареопагита. Нач. Πᾶσα ἡ ἱερὰ καὶ ἁγιόγραφος δέλτος.

ʽΥπόθεσις καὶ ϛʹ κανόνες собора 2-го Вселенскаго въ Константинополѣ.

Л. 31 об. ʼΑπὸ φωνῆς Θεοδώρου ἀββᾶ καὶ φιλοσόφου ὑπόθεσις о 3-мъ Вселенскомъ соборѣ въ Ефесѣ. Историческія свѣдѣнія о семъ соборѣ и 11 καν.

Л. 34. Посланіе отъ 3-го Вселенскаго собора къ Памфилійскимъ христіанамъ о бывшемъ ихъ митрополитѣ Евстаѳіи.—См. въ № 315, л. 177.

Л. 35. ʽΥπόθεσις Θεοδώρου (аввы и философа) о 4-мъ Вселенскомъ соборѣ и 28 καν.

Л. 39 об. ʼΕκ τῶν πράξεων 4-го Вселенскаго собора о Фотіи епископѣ Тирскомъ и Евстаѳіи епископѣ Βηρυτοῦ. Упоминаются здѣсь епископы: Пасхасинъ, Лукинсій, Вонифатій—мѣстоблюститель Римской церкви, Анатолій—Константіи Кипрской.

Л. 40 об. ʽΥπόθεσις 5-го Вселенскаго собора при царѣ Іустиніанѣ.

Л. 41. Κεφάλαια δογματικὰ τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς εʹ συνόδου, τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης κατὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου γεναμένου Μοψουεστίας. Нач. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ Πατρός.—Всего 4 правила.

Л. 41 об. ʽΥπόθεσις 6-го Вселенскаго собора при царѣ Константинѣ Погонатѣ, съ братьями его Иракліемъ и Тиверіемъ.

Л. 42. ʼΕκ τῶν κατὰ πλάτους κανόνων, τῶν ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντων σιζʹ μακαρίων πατέρων... κεφ. πδʹ. Нач. ʼΙστέον, ὅτι τῆς ʼΑφρικῆς μοῖραί εἰσιν νʹ. πρώτη μὲν ἡ ʼΑλεξάνδρεια καὶ ἡ Πεντάπολις τῆς Λυβύης.

Л. 42 об. ʽΥπόθεσις и 84 καν. Карѳагенскаго собора въ Африкѣ.—См. въ № 315, л. 114 об.—132.

Л. 56 об. ʽΥπόθεσις, πίναξ ργʹ κανόνων, προσφωνητικός къ царю Іустиніану отъ св. отецъ 6-го Вселенскаго собора ἐν τῷ Τρούλλῳ. Нач. ὑποθέσεως· ʼΕπὶ ʼΙουστινιανοῦ τοῦ νέου βασιλέως. л. 59. Нач. προσφωνητικοῦ· Τῆς ἀῤῥήτου καὶ θείας χάριτος. л. 60 об. Нач. αʹ καν. Τάξις ἀρίστη, παντὸς ἀρχομένου.—Сравни въ № 315, л. 132 об. и въ № 317, л. 66 об.

Л. 77. Подписали: Флавій Іустиніанъ императоръ, Павелъ еп. Констант., Петръ еп. Александрійскій, Георгій еп. Антіох., Анастасій еп. Іерусалимскій, Іоаннъ еп. τῆς νέας ʼΙουστινῆς πόλ., Вигилій папа Римскій οὐ παρῆν, δι᾽ ἐπιστολῶν συνέθετο πάντα, Αὐριανὸς еп. Кесарійскій и Стефанъ еп. Ефесскій.

Л. 77 об. ʽΥπόθεσις и 23 κανόν. [149]) 7-го Вселенскаго собора въ

---

[149]) Въ описываемой рук., на л. 83, κανὼν κγʹ. (Ὅτι οὐ δεῖ κληρικὸν ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις κατατάττεσθαι), въ № 317, л. 91 об., занимаетъ мѣсто καν. ιεʹ.—То же см. Juris Ecclesiast. Graecor. Pitra, t. II, pag. 115, Romae, 1868. Но въ опис. рук. κανὼν ειʹ. Ὅτι οὐ δεῖ κληρικὸν κοσμικὰς ἀναδέξασθαι ἀρχάς. Нач. Τοὺς πρεσβυτέρους, ἢ διακόνους κοσμικὰς ἀρχάς, ἢ φροντίδας ἀναδεχομένους.

Никеѣ. Нач. Ἔτους ͵ϛσϞγʹ (6293=785 г.) τῆς τοῦ κόσμου (въ № 317, на л. 88, ἔτ. ͵ϛσϞϛʹ) κτήσεως, ἰνδ. ιαʹ, εὐσεβῶς βασιλεύοντος Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρός.

Л. 83 об. Κανόνες ιζʹ, ἐκτεθέντες на соборѣ въ Константинополѣ въ храмѣ св. Апостоловъ. Нач. Πρᾶγμα σεμνὸν οὕτω καὶ τίμιον.

Л. 88 об. Изъ посланія Діонисія папы Александрійскаго къ Василиду 4 καν. и изъ слова на св. Пасху 1 καν. о постѣ въ среду и пятокъ.—См. въ № 315, л. 108 об.

Л. 91 об. Св. Петра архіеп. Александрійскаго 6 καν.—См. въ № 315, л. 90 об. и № 317, л. 93 об.

Л. 93 об. Св. Григорія еп. Неокесарійскаго посланіе каноническое.—См. № 315, л. 97 об.

Л. 95. Св. Аѳанасія Александрійскаго архіеп. πρὸς Ἀμοῦν μονάζοντα περὶ γονοῤῥυοῦς.—См. въ № 315, л. 104.

Л. 96. Его же ἐκ τῆς λθʹ ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. Нач. Ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἱρετικῶν ἐμνήσθημεν.

Л. 97. Его же къ Руфиніану епископу.—См. въ № 315, л. 178.

Л. 97 об. — » — Отвѣтъ на вопросъ Антіоха Дука. Нач. Εἰ πολὺς καὶ χαλεπὸς ὁ κίνδυνος τῷ ἀνδρί.

Л. 98. Св. Василія Великаго 1, 2 и 3 посланія канонич. къ Амфилохію еп. Иконійскому.—См. въ № 315, л. 67.

Л. 109 об. Его же къ Діодору Тарсійскому.—См. въ № 315, л. 76 об.

Л. 111 об. — » — къ Григорію пресвитеру.—См. въ № 315, л. 79.

Л. 111 об. — » — къ хорепископамъ.—См. въ № 315, л. 80.

Л. 112 об. — » — Παραγγελία πρὸς ἱερεῖς. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, καὶ βλέπε.

Л. 112 об. Его же—какъ обращаться при сношеніяхъ Православн. христіанина съ еретиками, язычниками и Евреями, ποῦ συνεσθίειν и проч. Нач. Τὸν μὲν ἀσπασμόν.

Л. 113. — » — къ епископамъ.—См. въ № 315, л. 80 об.

Л. 113 об. Его же къ Кесарію Патрикію περὶ κοινωνίας. Нач. Καὶ τὸ κοινωνεῖν καθʼ ἑκάστην ἡμέραν, καὶ μεταλαμβάνειν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ καλόν.

Л. 114. Св. Григорія Богослова къ Нектарію патріарху Константинопольскому. Нач. Ἔοικε τὴν παροῦσαν ζωὴν ἐπιλέλιπεν.

Л. 115. Св. Григорія Нисскаго къ св. Литоію еп. Мелитинскому.—См. въ № 315, л. 83 об.

Л. 119 об. Тимоѳея архіеп. Александрійскаго 15 отвѣтовъ на вопросы канонич. содерж.—См. въ № 315, л. 99 об.

Л. 121. Θеофила архіеп. Александр. Προσφώνησις и Ὑπομνηστικόν—обѣ статьи въ № 315, на лл. 110—111.

Л. 122. Его же Ἀφήγησις, περὶ τῶν λεγομένων καθαρῶν.

Его же Ἀγαθῶνι ἐπισκόπῳ. Нач. Ἀγνοῶν τούς.—Всего одна строчка.

Его же Μίνᾳ ἐπισκόπῳ. Нач. Νόμιμον πρᾶγμα πεποιήκασιν.

Св. Кирилла папы Александрійскаго къ Домну 4 καν.—См. въ № 315, л. 113.

Л. 122 об. Его же къ Ливійскимъ епископамъ.—См. въ № 315, л. 112 об.

Л. 123. Св. Геннадія Патріарха Константинопольскаго и собора съ нимъ ἐγκύκλιος ἐπιστολή ко всѣмъ митрополитамъ, съ подписями прочихъ епископовъ, бывшихъ на соборѣ.—См. въ № 315, л. 81 об.

Л. 124 об. Св. Іоанна Златоустаго ἐκ τοῦ ξη' ἠθικοῦ κατὰ Ματθαῖον. Ὅτι ἔξεστί τινα βουλόμενον μονᾶσαι καταλιπεῖν γυναῖκα καὶ τέκνα. Нач. Ὡς ἔστι σοι θερμὸς οὗτος.

Л. 125. Ἐκ τῆς πράξεως 5-го Вселенскаго собора о Θеодорѣ, бывшемъ еп. Мопсуетскомъ.

Л. 125. Изъ посланія Прокла еп. Константиноп. къ Іоанну еп. Антіохійскому. Нач. Ὁ Ἠλεὶ ἐκεῖνος.

Л. 125 об. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Βίκτωρος τοῦ Καρθαγένης ἐπισκόπου πρὸς Θεόδωρον πάπαν Ῥώμης. Нач. Ἡμεῖς γὰρ οἱ ἐλάχιστοι.

Σχόλιον εἰς τὸν ἐκτεθέντα τόμον (см. ниже л. 130) παρὰ Σισιννίου πατριάρχου Κωνσταντινοπόλεως. Нач. Ὁ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ Σισιννίου.

Николая патріарха τοῦ Παλαιοῦ. Нач. Ἀφίκετο ἡμῖν γράμματα.

Л. 126 об. Святаго Никифора архіепископа Константинопольскаго. Ἐκ τῶν αὐτοῦ διατάξεων. Ἐὰν φθάσῃ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῇ μεγάλῃ ε', ἢ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, χρὴ μετασχεῖν οἴνου καὶ ἐλαίου. Его же ἐκ τῶν κανόνων δ' καὶ ε'.—Послѣднее правило о пищѣ и питіи въ среду и пятокъ сырной недѣли противъ ереси Тетрадитовъ.

Л. 126 об. Леонтія пресвитера Конст. λόγος τῇ μεγάλῃ ε'. Нач. Ὥσπερ κανόνος παρατεθέντος.

Л. 127 об. Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ βασιλεύοντος и проч. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεός.

Л. 130. Τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ Σισιννίου патр. Конст. περὶ τῶν τὰς ἐξαδέλφας λαμβανόντων ἀδελφῶν. Нач. Ὁ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον.

Л. 130 об. Ἐκ β' τίτλου κεφ. β' и ζ' τίτλ. κεφ. γ' τῆς νεαρᾶς διατάξεως Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου βασιλέων о бракахъ позволительныхъ и запрещенныхъ всего 12 прав.

Л. 131 об. Κρίσις συνοδικὴ ἐπὶ Ἀλεξίου Κωνστ. πατριάρχου περὶ γάμων, γενομεν. Ἀπριλλ. ἔτους ͵ςφμς' (6546=1038 г.). Нач. Προκαθεζομένου Ἀλεξίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Л. 132. Ἐπιστολὴ Καλαϊωάννου πρεσβυτέρου къ архіепископу и папѣ Льву Грамматику. Нач. Κληρικός τις ἔγημε γυναῖκα, διδάσκαλε.

Отвѣтъ Льва Грамматика, архіеп. Калабрійскаго. Нач. Ὁ παρθένον κόρην ὁρμασάμενος.

Л. 132 об. Περὶ ψευδοκατηγόρων καὶ ψευδομαρτύρων κανὼν св. отецъ. Нач. Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχικοῖς ἐγκλήμασι. Начало втораго титула: Περὶ τῶν μετὰ τὴν μνηστείαν, ἢ μετὰ τὸ γαμῆσαι μονασάντων.

Κεφάλαια (3) νόμου περὶ ἱερέων.

Л. 133. Κεφάλαια (8) νόμου περὶ τῶν βουλομένων μονάσαι.

Л. 133 об. Συναγωγὴ κανόνων εἰς ν' τίτλους διῃρημένων.—См. въ № 315, л. 4.

Л. 134 об. Ἡ τάξις τῶν συνόδων.—Въ № 315, л. 5 об.

Πρόλογος α' τίτλου. Нач. Εἰς δόξαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ.—Въ № 315, л. 244.

Далѣе на л. 134 об.—155 Номоканонъ, состоящій изъ 50 титуловъ. Τίτλος α'. Περὶ τῆς ὁρισθείσης τοῖς πατριάρχαις ἐκ τῶν κανόνων τιμῆς и проч. На л. 155 об. τίτλος ν'. Περὶ κανόνων εὐχῶν καὶ ψαλμῳδίας.

Л. 156. Ἕτερα κεφάλαια ἐκκλησιαστικὰ τῆς αὐτῆς νεαρᾶς διατάξεων и проч. Нач. Θεσπίζομεν τοίνυν τοῖς θείοις διὰ πάντων ἑπόμενοι κανόσιν.—Въ № 315, л. 245.

Далѣе на л. 156—162 изложены 15 главъ. α') Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι κληρικὸν ἀγράμματον.

Нѣкоторыя главы встрѣчаются въ числѣ «LXXXVII capitula» Іоанна Схоластика, по № 315 на лл. 244—263. Послѣ этихъ главъ, на л. 162 приписано: Τέλος τῶν κεφαλαίων ἐκ τῶν νεαρῶν διατάξεων, τῶν περὶ ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, Ἰωάννου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ἀπὸ Σχολαστικῶν.

Л. 162. Κεφάλαια Λέοντος Δεσπότου πρὸς τὸν ἀρχιεπ. Κωνστ. καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην. α') Περὶ τοῦ τὰς κυούσας, ὅσαι τοῦ θείου. β') Περὶ ὧν ἐγγράφως οὐ κεῖται νόμ...

Л. 162. Симеона Магистра и Логоѳета ἐπιτομὴ κανόνων. Св. Апостоловъ—85 κανόνες.

Л. 164. 1-го Вселенскаго 318 св. отецъ собора въ Никеѣ—20 κανόνες.

Л. 164 об. 2-го Вселенскаго 150 св. отецъ собора въ Константинополѣ—6 κανόνες.

Л. 165. 3-го Всел. соб. въ Ефесѣ—8 καν.

Л. 165 об. 4-го Всел. соб. въ Халкидонѣ—31 καν.

Л. 166 об. Помѣстнаго собора въ Анкирѣ—24 κανόν.

Л. 167 об. — » — въ Неокесаріи—14 καν.

Л. 168. — » — въ Сардикіи—21 καν.

Л. 169. — » — въ Гангрѣ—7 κανόν.

Л. 169. Помѣстнаго собора въ Антіохіи—25 καν.

Л. 170 об. — » — въ Лаодикіи—59 καν.

Л. 171 об. — » — въ Карѳагенѣ—84 καν.

Л. 174. Ἐπιτομὴ κανόνων Василія Великаго. Нач. Αἱρετικός, ὁ κατὰ τὴν πίστιν ἀλλότριος.—15 καν.

Л. 175. Его же ἐπιστ. β'—33 καν.

Л. 176. — » — ἐπιστολὴ γ'. Помѣчено λγ' κανόνες, но правила λα' и λβ' не написаны; для нихъ оставлено мѣсто въ двѣ строчки.

Л. 177. Ἡ ἐν τῷ Τρούλλῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως 165 св. отецъ при Іустиніанѣ собравшихся—ργ' καν. Нач. Ἡ τῶν ἀποστόλων πίστις ἀκαινοτόμητος.

Л. 180. Τῶν ἁγίων πατέρων κεφάλαιον· Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν ἀποτάσσειν μοναχὸν, ἢ ἐνδύειν σχῆμα и пр.—Въ № 318, л. 146 об.

Л. 180. Κεφάλαιον ια' ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων. Нач. Οὐκ ἐπιτρέπομεν λαϊκοῖς ποιεῖν τι τῶν ἱερατικῶν.

Л. 180 об. Ἐκ τοῦ ς' βιβλίου τῶν διατάξεων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τοῦ περὶ σχημάτων κεφ. ιζ'. περὶ κληρικῶν γαμικὰ παραγγέλματα. Нач. Ἐπίσκοπον καὶ πρεσβύτερον καὶ διάκονον εἴπομεν. Далѣе правило о поминовеніи усопшихъ въ третій, девятый и сороковой дни по кончинѣ ихъ.

Л. 181. Κεφάλαιον Василія Великаго. Нач. Οὐκ ἔξεστι τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπὶ τὸ μοναχικὸν ἐρχομένους, πάλιν εἰς τὸ ἱερατίον ἐπιπηδᾶν.—Въ № 318, л. 146 об.

— » — Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων κανόνων отъ св. собора въ храмѣ св. Софіи при Іоаннѣ папѣ Римскомъ и Фотіи патр. Константинопольскомъ (въ 879 г.). Нач. Εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔνιοι τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ τῶν μοναχῶν κατιόντες σχῆμα.

Л. 181 об. Αἱ νεαραὶ τοῦ κυροῦ Ῥωμανοῦ καὶ τοῦ κυροῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ κυροῦ Νικηφόρου τῶν βασιλέων. Нач. Εἴ τις ὁρμάσει κόρην καὶ μετὰ ταῦτα μονάσει. Всего 4 правила; послѣднее правило епитимійное. Нач. Ὁ ζευγνύμενος ἀνηλικίῳ γυναικὶ и проч.

Л. 181 об. Κεφ. νόμου περὶ ἑορτῶν. Нач. Ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρους καὶ τρύγης οὐδεὶς ἀναγκάζεται δικάζεσθαι.

Л. 182. Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης οἰκουμενικῆς Συνόδου—о времени празднованія Пасхи. Нач. Πέπρακται οὕτω.

Ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων κεφάλαιον γ' πρώτου βιβλίου. Нач. Οὐ χρὴ τοὺς πιστοὺς γενείου τρίχας διαφθείρειν.

Ὅρος собора св. Апостоловъ въ Іерусалимѣ, что Христіанинъ долженъ воздерживаться отъ идоложертвеннаго, крови, удавленины и пр. Нач. Συναθροισθέντων τῶν ἁγίων δώδεκα Ἀποστόλων ἐν Ἱεροσολύμοις.

Л. 182 об. Епитимійныя 4 правила. Нач. Ὁ μὴ ἔχων γυναῖκα πορνεύει, τυπέσθω.

Л. 183. Кеφ. св. Василія περὶ συγγενείας. Нач. 'Εν οἷς συγχέουσαι.

'Εκ β' τόμου церковной исторіи Θеодорита. Нач. Προσέταξεν ὁ Κωνστάντιος εἰς τὴν Σαρδικήν.

Ὅρος собора Сардикійскаго. Нач. Ἡ ἁγία σύνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν.

'Εκ τοῦ Κανοναρίου τοῦ ὁσίου 'Ιωάννου τοῦ Νηστευτοῦ. Нач. Τὰς δύο τεσσαρακοστὰς и пр. Здѣсь упоминается о двухъ четыредесятницахъ и о постѣ 12 Апостоловъ; объ Успенскомъ постѣ не упоминается.

Л. 183 об. Ὅρος 5-го помѣстнаго собора въ Антіохіи. Нач. Ἡ ἁγιωτάτη καὶ εἰρηνικωτάτη σύνοδος ἐν 'Αντιοχείᾳ.

Л. 184—185. Σχόλιον. Нач. 'Ιστέον, ὅτι ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι ἥτε πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς οὐκ ἐξέθεντο· ἀλλ' ἢ μόνον τὰ τῆς ἁγίας Τριάδος ἐκύρωθε δόγματα (см. выше, л. 41), ἅπερ εἰσὶ ταῦτα. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα. Всего 22 пункта вѣроисповѣдныхъ.—См. № 318, л. 162 и № 320, л. 6.

Л. 185 об. Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας и проч. только 2 пункта, а въ № 318, на л. 163 об.—165, эта глава написана сполна. На послѣдней страницѣ слова почти вытерлись.

На поляхъ встрѣчаются краткія схоліи.

317. ($\frac{432}{\text{I. II, XIV qu.}}$) **Номоканонъ, т. е. сборникъ Церковныхъ правилъ** (κανόνες) **и царскихъ законовъ** (νόμοι), **Іоанна Схоластика и другія каноническія статьи.** Пергам., **XI,** 4, листовъ 229 (дл. $5^1/_8$, шир. 4 в.). Переплетъ старинный досчатый, въ черной кожѣ, съ одною мѣдною застежкою.

Записи:

1) на внутренней сторонѣ верхней переплетной доски написано: Ӥзложеніе о вѣре, с печатнагѡ двора и книгъ верхніѧ тѵпографіи.

2) ӓрсеній ӥд. (л. 4). Τῆς Λαύρας (л. 13).

3) на л. 4: Τῶν ἁγίων ἐνδόξων ἀποστόλων. На л. 9 внизу: Τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης 'Αρμενίας. На л. 12 вверху: Τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ Δημητρίου. На л. 224 об. и 225 внизу написано: Τῶν ἁγίων ἐνδόξων μεγάλων μαρτύρων· Μηνᾶ, Ἑρμογένου καὶ Εὐγράφου.

Л. 1. Περὶ τῶν ε' πατριαρχειῶν: Іерусалимской, Римской, Константинопольской, Александрійской и Антіохійской. Нач. Πρῶτος θρόνος καὶ πρῶτον πατριαρχεῖον... Ἱεροσολύμων.

Л. 1 об. Петра патр. Антіохійскаго ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Γραδένσης, ἤγουν Βενετίας. Нач. Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης καὶ μεγάλης πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως.

Л. 5. Περὶ τῶν οβ' ἑρμηνευτῶν τῆς γραφῆς καὶ τῶν παρερμηνευσάντων, ἀπὸ φωνῆς τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου. Нач. Πτολεμαῖος ὁ δεύτερος, ὁ ἐπικληθεὶς Φιλάδελφος, βιβλιοθήκας κατέστησεν.

Л. 6—10. Πίναξ 72 статей подъ заглавіемъ: Ὁ τῇδε πίναξ τοῦ Θεοῦ νόμου πέλει.

Л. 11. Статья безъ надписанія. О принятіи въ православную церковь обращающихся изъ еретиковъ. Нач. Ἀριανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανούς, ἤγουν πνευματομάχους.—См. въ № 318, л. 170.

Л. 12 об. Символъ вѣры на латинскомъ языкѣ; писанъ въ XII в. готическими буквами: 8-й членъ читается «et in Spiritum Sanctum Dominum et vivificantem, qui ex Patre procedentem, qui cum Patre et Filio и. т. д.

1) л. 13. Διδασκαλία τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων Ἀποστόλων. Нач. Τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδιδόντος μυστήριον.—См. въ № 318, л. 176.

2) л. 15 об. Διατάξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν διὰ Ἱππολύτου. Нач. Ἅμα τοίνυν ὑπάρχοντες ἡμεῖς οἱ δώδεκα τοῦ Κυρίου Ἀπόστολοι.—См. въ № 318, л. 178 об. и въ № 325, л. 5.

3) л. 17. Симона Кананита Ὑπὸ πόσων ἐπισκόπων ὀφείλει χειροτονεῖσθαι ἐπίσκοπος. Нач. Κἀγὼ Σίμων ὁ Κανανaῖος διατάσσομαι ὑμῖν.—См. въ № 318, л. 181 и въ № 325, л. 9.

Л. 17 об. Его же κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ—7 правилъ: объ епископахъ, пресвитерахъ, діаконахъ, иподіаконахъ; далѣе—περὶ ἀπαρχῶν καὶ δεκάτων (1 прав.), περὶ εὐλογιῶν (1 прав.).

4) л. 18. Св. Ап. Павла διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν. Нач. Κἀγὼ Παῦλος ὁ τῶν Ἀποστόλων ἐλάχιστος τάδε διατάσσομαι ὑμῖν.—22 правила.—См. № 318, л. 6, въ № 325, л. 10 об.

5) л. 18 об. Петра и Павла διατάξεις. Нач. Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα.—О праздникахъ, постахъ, о воздержаніи отъ излишества въ употребленіи вина и о гонимыхъ за вѣру—всего 14 правилъ.—То же въ № 315, л. 1 об., въ № 325, л. 12.

6) л. 20. Περὶ εὐταξίας διδασκαλία πάντων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Τοῦτο δὲ κοινῇ πάντες παραγγέλλομεν ἕκαστον ἐμμένειν τῇ αὐτῷ δοθείσῃ τάξει.—См. въ № 325, л. 14.

7) л. 21. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν, εἰς ν' τίτλους διῃρημένη.—См. въ № 315, л. 4.

8) л. 22. Ἡ τάξις τῶν συνόδων.—См. въ № 315, л. 5 об.

9) л. 22 об.—62. Ὑποτίτλωσις и τίτλοι 1—50 тѣ же, что въ № 315, на л. 6—65.

На л. 62 внизу, послѣ 50-го титула, приписано: τέλος σὺν Θεῷ τῶν ν' τίτλων τοῦ Νομοκάνονος.

Л. 63. Св. Григорія Богослова стихотвореніе εἰς τὰ ἔπη. Нач. Ὄφρα δὲ μὴ ξένησιν νόον κλέπτοιο βίβλοισι.—Здѣсь говорится о каноническихъ книгахъ Ветхаго и Новаго Завѣта.

10) л. 64. Ἔχθεσις πίστεως ἐκτεθεῖσα παρὰ τῶν τιη' ἁγίων πατέρων въ Никеѣ. Нач. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα.

11) л. 64. Πρόλογοι соборовъ: ἐν Γάγγρᾳ. Окружное посланіе сего собора къ епископамъ Арменіи.

12) л. 64 об. — » — Антіохійскаго и окружное онаго посланіе.

13) л. 65. — » — Лаодикійскаго.

14) — » — 2-го Вселенскаго 150 св. отецъ въ Константинополѣ.

15) л. 65 об. 3-го Вселенск. 200 св. отецъ въ Ефесѣ.

16) л. 65 об. Посланіе сего собора Памфилійскимъ епископамъ о бывшемъ ихъ митрополитѣ Евстаѳіи.—См. въ № 315, л. 177 и въ № 316, л. 34.

17) л. 66 об. Προσφωνητικὸς и Κανόνες собора Конст. ἐν τῷ Τρούλλῳ, τοῦ βασιλικοῦ Παλατίου, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως [150]).—См. въ № 315, л. 132 об. и въ № 316, л. 56 об.—77.

18) л. 88. Κανόνες ζ' Вселенскаго собора въ Никеѣ, бывшаго ἐν ἔτει ͵ςσϞς', ἰνδ. ια'. (по № 316, ἔτους ͵ςσϞγ').—См. въ № 315, л. 161 об. и въ № 316, л. 77 об. У каждаго правила оглавленіе.

19) л. 93 об. Св. Петра архіепископа Александрійскаго объ отрекшихся отъ вѣры во время гоненій и пр. 15 правилъ.—См. въ № 315, л. 90 об.

Л. 99 об. Таблица о степеняхъ родства.

20) л. 100. Св. Григорія Чудотворца о вкушавшихъ идоложертвенное и проч.—См. въ № 315, л. 97 об.

21) л. 101 об. Св. Василія Великаго посланія каноническія: къ хорепископамъ.—См. въ № 315, л. 80.

Л. 102 об. Его же къ Амфилохію, къ Діодору Тарсійскому, къ Григорію пресвитеру, къ Никополитанамъ.—См. въ № 315, л. 74—79.

22) л. 108 об. Св. Григорія Нисскаго къ св. Литоію епископу.—См. въ № 315, л. 83 об.

23) л. 114. Св. Кирилла Александр. къ Домну и проч.—См. въ № 315, л. 113.

---

[150]) Послѣ 102-го правила, на л. 87 об. приписано: Κανόνες τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων σκζ' (227) ἁγίων πατέρων τῆς ς' (6) Συνόδου, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ἐσχάτου καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως, καὶ Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως и проч.—Самыя имена отцевъ собора приведены въ № 316 (л. 77), въ описываемой же рукописи для нихъ оставлено пустое мѣсто въ размѣрѣ 7 строчекъ.

24) л. 115 об. Θеофила архіепископа Александр.—См. въ № 315, л. 110 об.

25) л. 116. Тимоθея патр. Александрійскаго.—См. въ № 315, л. 99 об.

26) л. 117. Св. Аθанасія Александр. Πρὸς Ἀμοῦν.—См. въ № 315, л. 104.

27) л. 119. Его же Ἐκ τῆς λθ' ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς.—См. въ № 315, л. 96.

28) л. 120 об. Отъ св. патріарха Констан. Геннадія и отъ собора ἐγκύκλιος.—См. въ № 315, л. 81 об.

29) л. 122. Папѣ Адріану Тарасій еписк. Константиноп. Нач. Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως.—См. въ № 319, л. 90.

30) л. 124. Св. Василія Великаго изъ толкованія на пророка Исаію. Нач. Νόμον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν.

31) л. 124 об. Его же посланіе къ епископамъ своей области.—См. въ № 315, л. 80 об.

32) л. 124 об. Изъ жизни св. Іоанна Златоустаго μυστήρια. Нач. Προσῆλθεν ὁ τῆς μακρηγορίας ἡμῖν αἴτιος.

33) л. 125. Второе правило 4-го Вселенск. собора въ Халкидонѣ. Нач. Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο.

34) л. 125 об. Ἐκ τῆς ἐγκυκλίου св. Геннадія Константинопольскаго. Нач. Ἔστω τοίνυν καὶ ἔστιν ἀποκήρυκτος.

35) л. 125 об. 22-е правило 6-го Вселенскаго собора. Нач. Τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένους. Послѣ этой статьи подписано: ἐπιστολὴ Ταρασίου ἀρχιεπ. Κωνστ. πρὸς Ἀδριανὸν τῆς πρεσβυτ. Ῥώμης Πάπαν.

На л. 126 позднѣйшимъ почеркомъ написано Исповѣданіе вѣры въ 14 пунктахъ; изъ нихъ 8 и 9 см. ниже на л. 159 об. Нач. перваго: Πιστεύω εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Нач. 14-го пункта: Προσκυνῶ τῇ εἰκόνι τοῦ σαρκωθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· τῷ τύπῳ τῆς ἁγίας αὐτοῦ Μητρὸς и проч.

36) л. 127. Κανόνες Карθагенскаго (419 года) собора 217 св. Отецъ, всего 133 правила, съ латинскими примѣчаніями на поляхъ.—Въ № 315, л. 114 об.—88 правилъ, а въ № 316, л. 42 об.—84 правила ниже слѣдующаго Карθагенскаго собора, бывшаго при Кипріанѣ.

37) л. 151—159. Карθагенскаго собора при Кипріанѣ архіеписк. Карθагенскомъ 84 правила, по числу 84 епископовъ, бывшихъ на семъ соборѣ въ 255 г. Нач. Ἀπόφασις ἐπισκόπων ἀριθμῶν πδ' ἑρμηνευθεῖσα Ἑλληνιστὶ ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν περὶ τοῦ δεῖν βαπτίζεσθαι τοὺς αἱρετικούς.—См. въ № 323, л. 84 об.—Имена: Кипріанъ еп. Карθаг., Цецилій, Пріамъ, Поликарпъ, Нусатъ, Немесіанъ, Іаннуарій, Лукій и проч. На поляхъ замѣтки и имена епископовъ выписаны на латинскомъ языкѣ.

38) л. 160. Св. Епифанія епископа Константіи Кипрской—объ ересяхъ языческихъ, іудейскихъ, христіанскихъ и о магометанствѣ. Нач. Πασῶν αἱρέσεων.—См. въ № 315, л. 216—239.

Л. 173. Ἔτι περὶ θρησκείας ἰσμαηλιτῶν ἐξήγησις πλατυτέρα ἔτους ͵ςρμε΄ (6145=637 г.). Οὗτοι μὲν οὖν ἕως τῶν Ἡρακλείου χρόνων. На л. 176 об. замѣчено: ὁμοῦ αἱρέσεις 176.—Эта статья въ № 315, на л. 184 обор.

39) л. 176 об. Тимоѳея пресвитера къ Іоанну скевофилаксу въ въ Халкопратіяхъ о 3 чинахъ присоединенія къ православной церкви, отъ ересей приходящихъ. Всего 24 главы.—См. въ № 315, л. 192.

40) л. 182. Св. Анастасія патр. Антіох. Περὶ δεσμευθέντων, μὴ δύνασθαι παρ᾽ ἑτέρου λύσιν λαβεῖν. Нач. Ὁ ὑπὸ ἀρχιερέως ἀφοριζόμενος, ἢ πρεσβυτέρου, ὑπὸ ἄλλου συγχωρηθεῖναι οὐ δύναται, ἀλλ᾽ εἰ καὶ συμβῇ τελευτῆσαι τὸν ἀφωρισθέντα.

41) л. 182 об. Κανὼν Римскаго (Латеранскаго) бывшаго въ 649 г. при Мартинѣ папѣ собора. Нач. Εἴ τις κατὰ τοὺς ἐναγεῖς αἱρετικούς.

42) л. 182 об. Св. Григорія Богослова—ἐπιστολὴ πρὸς ἄρχοντα χώρας, ὥστε μὴ ἐπικύπτειν τοὺς ἀνιέρους τὸ σύνολον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά. Нач. Ἡμεῖς, ὦ κράτιστε ἡγεμών.

43) л. 183. Κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς ἐν περιωνύμῳ ναῷ τοῦ Θεοῦ Λόγου συστάσης, τὴν ἑβδόμην καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἐπιβεβαιωσάσης и проч. Нач. Ὥρισεν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος.

44) л. 184. Посланіе изъ Константинополя Мартирію еп. Антіохійскому περὶ τοῦ· ὅπως χρὴ δέχεσθαι τοὺς αἱρετικούς, προσερχομένους τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. Нач. Τίνα διελέχθη μοι.—См. въ № 318, л. 143 и здѣсь л. 186 об.

45) л. 184 об. Діонисія архіеп. Александр. посланіе къ Василиду.—См. въ № 315, л. 108 об.

46) л. 187. Св. Аѳанасія Александр. къ Руфиніану.—См. въ № 315, л. 178.

47) л. 188. Διάταξις οζ΄ διὰ τοὺς φύσιν ἀσελγαίνοντας καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τριχός τε καὶ κεφαλῆς καὶ τῶν τοιούτων κελεύει ταῖς ἐσχάταις ὑποβάλλεσθαι τιμωρίαις. Нач. Πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς εὐφρονοῦσιν πρόδηλον εἶναι νομίζομεν.—См. № 318, л. 145.

48) л. 189—207. Ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα θείων νεαρῶν διατάξεων Іустиніана и проч. Πίναξ 87 главъ, которыя извлечены изъ новеллъ Іустиніановыхъ и изложены Іоанномъ Схоластикомъ.—См. № 315, л. 240—263.

На л. 207 об. Σχόλια: α΄. Нач. Πρίβατά ἐστι τὰ τῇ βασιλείᾳ ἰδιαζόντως διαφέροντα.—Въ № 315, л. 240.

β΄. Αἱ λαργητίονές εἰσι δύο τὰ σάκρα καὶ τὰ πρίβατα.

49—69) л. 207 об.—228. Διατάξεις νόμων πολιτικῶν ἐκ τῶν νεαρῶν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως συνηγοροῦσαι καὶ ἐπικυροῦσαι τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας. Нач. Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς и проч.—Сравн. въ № 315, на л. 240—290.

На лл. 13 и 64 раскрашенныя заставки.

Предъ началами статей раскрашенные четвероконечные кресты.

На л. 229 разныя подписи прежнихъ владѣльцевъ сей рукописи.

318. ($\frac{467}{\text{I. II, XXXVIII, qu.}}$) **Номоканонъ Фотіевъ.** Перг., **XI**, 4, лист. 228 (дл. $5^1/_4$, шир. 4 в.). Переплетъ древній досчатый въ старинной кожѣ коричневаго цвѣта. Бѐ лѣ̀ (л. 1). Казе́ннаѧ. (л. 2). На бумажкѣ, приклеенной къ верхней переплетной доскѣ написано: «Кн҃га греческаѧ харатейнаѧ содержитъ ст҃ы соборовъ ст҃ы ѡцъ... т҃нлъ никидора п»... уголъ оборванъ.

Первые два листа, внѣ счета, въ 2 столбца, содержатъ въ себѣ πίναξ житій святыхъ съ 14 по 30 ч. Ноября съ заставкою на оборотѣ втораго листа; письмо X вѣка.

Л. 1. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐν συντόμῳ χρονολογία отъ Адама. Послѣдніе императоры означены: Романъ Ἀργυρός, Михаилъ Пафлагонскій и Михаилъ ἀνεψιὸς αὐτοῦ (послѣдній † 1042 г.). Къ нимъ позднѣйшимъ почеркомъ приписаны: Константинъ Мономахъ, Θеодора Порфирородная, Михаилъ, Исаакій Комнинъ, Константинъ Дукъ, Евдокія, μόνη ζʹ (ἔτ) καὶ μετὰ Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους ἔτη δʹ, Михаилъ Дукъ, Никифоръ Вотаніатъ, Алексѣй и Іоаннъ Комнины (послѣдн. † 1143 г.).

Л. 5. Епископы и патріархи Константиноп. Нач. Ἀνδρέας Ἀπόστολος. Конецъ: Стефанъ, Антоній, Николай (послѣдн. † 925 г.).

Л. 6. Св. Ап. Павла διατάξεις περὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν. Нач. Οἱ πρώτως προσιόντες. Противъ № 317, л. 18, недостаетъ сначала двухъ строчекъ.

Л. 6 об. Петра и Павла св. Ап. διατάξεις.—См. въ № 317, л. 18 об.

Л. 8. Συναγωγὴ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν εἰς νʹ τίτλους διῃρημένων.—См. въ № 315, л. 4.

Л. 9 об. Πρόλογος. Нач. Τὰ μὲν σώματα καταλλήλως [151]).

Л. 10 об. Ἐκ ποίων συνόδων τε καὶ προσώπων καὶ πόσων κανόνων τὸ παρὸν ἠθροίσθη σύνταγμα. Нач. Οἱ λεγόμενοι τῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος κανόνες πεʹ и проч.

---

151) Это первый прологъ къ Номоканону Фотіеву εἰς ιδʹ τίτλους. См. Juris ecclesiastici Graec. Pitra, t. II, pag. 445, Romae, 1868.

Л. 11 об. Τίτλος τοῦ κανονικοῦ συντάγματος, καὶ τῶν ἁρμοζόντων ἑκαστοκεφαλαίων. Здѣсь πίναξ 14 титуловъ Фотіева Номоканона.

Л. 15 об. Τίτλ. α'. Περὶ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, κανόνων καὶ χειροτονειῶν.

Л. 25 об. Τίτλ. β'. Περὶ ποιήσεως ἐκκλησιῶν и пр.

Л. 27. Τίτλ. γ'. Ποίων εὐχῶν, καὶ ψαλμῳδίας καὶ ἀναγνώσεως и пр.

Л. 31 об. Τίτλ. δ'. Περὶ κατηχουμένων καὶ ἁγίου βαπτίσματος и проч.

Л. 36 об. Τίτλος ε'. Περὶ τῶν καταφρονούντων τῶν ἐκκλησιῶν и пр.

Л. 37 об. Τίτλ. ς'. Περὶ καρποφοριῶν.

Л. 39. Τίτλ. ζ'. Περὶ νηστείας καὶ τῆς τεσσαρακοστῆς καὶ τοῦ Πάσχα καὶ τῆς ν', καὶ κυρ. σαββάτου καὶ περὶ γονυκλισίας.

Л. 44 об. Τίτλ. η'. Περὶ ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν ἀπιόντων.

Л. 52 об. Τίτλ. θ'. Περὶ ἁμαρτημάτων καὶ δικῶν ἐπισκόπων, καὶ κληρικῶν καὶ ἀφορισμοῦ καὶ καθαιρέσεως, καὶ μετανοίας καὶ ποία ἁμαρτήματα ἡ χειροθεσία λύει. Τίνες καὶ παρὰ τίσι κατηγοροῦσιν ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν.

Л. 92. Τίτλ. ι'. Περὶ διοικήσεως ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ περὶ τῶν ἰδικῶν τοῦ ἐπισκόπου.

Л. 93 об. Τίτλ. ια'. Περὶ μοναστηρίων καὶ μοναχῶν.

Л. 103. Τίτλ. ιβ'. Περὶ αἱρετικῶν καὶ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων· τί ἐστιν αἵρεσις, καὶ τί σχίσμα, καὶ τί παρασυναγωγή.

Л. 111. Τίτλ. ιγ'. Περὶ λαϊκῶν..

Л. 136 об. Τίτλ. ιδ'. Περὶ κοινῶν πάντων ἀνθρώπων. Первая глава: Περὶ πλεονεξίας. Послѣдняя глава, на л. 143: Περὶ τοῦ ἔχοντος γαμετὴν δαιμονιζομένην.

Въ этихъ пространныхъ титулахъ, кромѣ правилъ (κανόνες) св. Апостоловъ, соборовъ и писаній св. отцовъ каноническаго содержанія, собраны также νόμοι (гражданскіе—царскіе законы); тогда какъ въ 50 титулахъ Схоластиковой синтагмы въ №№ 315—317, приводятся только κανόνες св. Апостоловъ и соборовъ и св. Василія Великаго. Эти же 14 титуловъ см. въ № 323, на л. 6—22, но тамъ недостаетъ 18-ти правилъ тринадцатаго и всего четырнадцатаго титула [152]).

Л. 143 об. Ἐπιστολὴ къ Мартирію еп. Антіохійскому, изъ Константинополя.—См. въ № 317, л. 184.

Л. 144. Св. Аѳанасія Александрійскаго къ епископу Руфиніану.—См. въ № 317, л. 187.

Л. 145. Διὰ τοὺς φύσιν ἀσελγαίνοντας и проч.—См. № 317, л. 188.

Л. 146. Τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐπιτίμια τῶν παραπιπτόντων. Нач. Εἰ

---

[152]) По сравненіи съ печатнымъ изданіемъ Питры Фотіева Номоканона въ 14-ти титулахъ въ описыв. рук. многія главы опущены. См. Juris Ecclesiastici Graecorum J. B. Pitra, t. II, pag. 458—637, Romae, 1868.

τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος δῷ γυναικὶ φίλημα πορνείας καθαιρείσθω.— См. Pitra, t. I, pag. 105, Romae, 1864.

Л. 146 об. Τῆς α' Συνόδου τῶν ἁγίων πατέρων. Нач. 1) Ὅτι οὐ χρὴ τοὺς μονάζοντας, ἐκτὸς τοῦ ἱερέως, ἢ τοῦ ἡγουμένου ποιεῖν τί ποτε, ἢ ἀποδημεῖν πώποτε. 2) Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν ἀποτάσσειν μοναχὸν и проч.

Л. 146 об. Τῆς δ' Συνόδου. 1) Нач. Ὅτι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης ἐπὶ τὸ μοναχικὸν ἐρχομένους, πάλιν εἰς τὸ ἱερατεῖον ἐπιπηδᾷν и проч. Всего 4 правила.

Л. 147. Еще ἐπιτίμια св. Апост. 1) Ὀγοητείαν καὶ φαρμακίαν ἐξαγορεὺς, ἔστω ἀκοινώνητος ἔτη κ'. 2) Εἰ μάντεσιν ἑαυτοὺς ἐπιδόντες, εἰσὶν ἀκοινόνητοι ἔτη κ'.—Всего 17 правилъ. См. Pitra, t. I, pag. 106, Romae, 1864,—но 2-го правила тамъ нѣтъ.

Л. 147. Св. Василія Великаго περὶ μαλακίας. Нач. Ἐὰν πέσῃ λαϊκὸς εἰς μαλακίαν.—Всего 4 правила.

Л. 147 об. Τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ συνόδου объ епитиміяхъ. Нач. Καθεξῆς τοῦ λέγειν ἡμᾶς ἀδύνατον τὰ τοιαῦτα ἁμαρτήματα [153]).

Л. 147 об. Διδασκαλία περὶ μοναζουσῶν, καὶ ἐπιτίμια ἑκάστου ἁμαρτήματος. Нач. Παῦλος ὁ πανεύθυμος διαφορὰν τῶν τε ὑπὸ ζυγὸν γυναικῶν.

Л. 153. Ἐπιτίμια Василія Великаго. Нач. Ἡ προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ ἀναμάρτητος· ὁ συνδυασμὸς μετανοίας ιβ' и проч.

Л. 154 об. Его же. Εἰσὶ δὲ καὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἐπιτίμια. Нач. Ἡ ὀμώσασα τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀφοριζέσθω ἑβδομάδα μίαν.

Л. 155 об. Его же ἐπιστολὴ α'. Нач. Αἱρετικός, ὁ κατὰ τὴν πίστιν ἀλλότριος—17 епитимійныхъ правилъ. См. въ № 319, л. 80.

Л. 156. — » — ἐπιστ. β'. Нач. Ὁ πρεσβύτερος Βιάνωρ ὀμώσας καὶ μεταμελούμενος—33 правила.

Л. 157. — » — ἐπιστ. γ'. Οἱ κληρικοὶ παραπίπτοντες τῶν βαθμῶν—18 правилъ.

Л. 157 об. Св. Григорія еп. Нисскаго къ св. еп. Литоію.—См. въ № 317, л. 108 об.

Л. 158. Посланіе Фотія архіеп. Конст. Нач. Ἔγραψέ σου ἡ ὁσιότης περί τινων μιαροφαγησάντων.

Л. 158 об. Св. Никифора архіепископа Констант. объ иконахъ и крестѣ. Нач. Ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ Χριστοῦ ὁμοίωμα αὐτοῦ ἐστιν. Всего δέκα ἀποδείξεις.

Л. 160. Св. Аѳанасія архіеп. Александр. ἐπιστολὴ πρὸς Ἀμοῦν μονάζοντα περὶ γονορυΐας.—См. въ № 315, л. 104.

---

[153]) Это правило издано А. С. Павловымъ въ XIII т. Записокъ Новороссійскаго университета на стран. 155.

Л. 162. Χρὴ πάντα χριστιανὸν ὁμολογεῖν καρδίᾳ καὶ στόματι, ὡς αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ ἐβεβαίωσαν σύνοδοι· λέγω δὴ ἡ ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει γ΄· καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον· καὶ ἡ ἐν Καλχηδόνι καθὼς ὑποτέτακται. Нач. 1-го пункта: Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν. Πατέρα παντοκράτορα, ἄναρχον παντελῶς.—Всего 22 пункта. См. въ № 316, л. 184 и въ № 320, л. 6.

Л. 163 об. Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας ἑνὸς τῆς ἁγίας Τριάδος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Πιστεύω δὲ καὶ εἰς τὸν ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας ἀχράντου Τριάδος.—Всего 21 пунктъ. См. въ № 320, л. 7 об.

Л. 166. Αἷρεσις τῶν Ἰσμαηλιτῶν.—См. въ № 315, л. 235.

Л. 170. Ἐκ τοῦ εὐχολογίου Πατριαρχικοῦ· ὅπως χρὴ δέχεσθαι ἀπὸ αἱρέσεων ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ. Нач. Ἀριανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανούς, ἤγουν πνευματομάχους.—См. въ № 317, л. 11.

Л. 171. О принятіи къ церкви обращающихся изъ Манихеевъ. Нач. Ἀνάθεμα Μάνεντι.—См. въ № 317, л. 11 об.

Л. 171 об. Разные вопросы и отвѣты: ἐρώτησις α΄. Πόσων ἐκβληθέντων πατριαρχῶν τῇ τῶν κρατούντων πρὸς αὐτοὺς βασιλέων ἀπεχθείᾳ и проч. Ἀπόκρισις. Нач. Ἀναστασίου ἐκβληθέντος τοῦ θαυμαστοῦ, ὁ θαυματουργὸς Γρηγόριος ἐκράτησεν τὴν Ἀντιοχέων ἐκκλησίαν ἔτη κδ΄ καὶ ἀπεδέχθη· καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, αὖθις εἰσῆλθεν Ἀναστάσιος.

Л. 172. Ἐρώτησις β΄. Τίνων κατακριθέντων, οἱ ὑπ᾽ αὐτῶν χειροτονηθέντες οὐδὲν ἐβλάβησαν; Нач. отв. Παύλου τοῦ ἐκ Σαμοσάτων κατακριθέντος, οὐδεὶς τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ χειροτονηθέντων καθήρηται.

Л. 172 об. Ἐρώτ. γ΄. Πότε κινηθέντες τινὲς εἰς ἔχθραν κατ᾽ ἀλλήλων ἀπεφήναντο. καὶ οὐδέτερος αὐτῶν ἐκ τούτου τι παρεβλάβη· οὔτε ὁ ποιήσας, οὔτε καθ᾽ οὗ πεποιηκ... Нач. отв. Ἰωάννης κατὰ Κυρίλλου· καὶ Κύριλλος κατὰ Ἰωάννου· καὶ Κύριλλος καὶ Θεοδώρητος.

Л. 173. Ἐρώτ. δ΄. Πόσοι τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἀπέστησαν, ἀλλ᾽ οὐδὲν αὐτὰς ἔβλαψαν. Нач. отвѣта: Τῆς μὲν πρώτης ὀκτωκαίδεκα οἱ λογιώτεροι.

Л. 173. Ἐρώτ. ε΄. Πότε ἐξήτασαν ἐπίσκοποι πατριάρχας, πατριάρχου μὴ παρόντος. Нач. отв. Ναυᾶτος ὁ Ῥώμης ὑπὸ ἐπισκόπων καθήρηται.

Л. 173 об. Ἐρώτ. ϛ΄. Ποῖοι βασιλεῖς ἠγωνίσαντο περὶ εἰρήνης τῶν ἐκκλησιῶν. Нач. отв. Κωνσταντῖνος ὁ μέγας γράφας Ἀρείῳ.

Л. 173 об. Вопросъ 7. Опредѣленія какихъ соборовъ не имѣли силы. Нач. отв. Ἐπὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ συνελθόντων ἐπὶ Κωνσταντίνου.

Л. 174. Αἱ ἅγιαι ἑπτὰ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι. Нач. Ἡ μὲν γὰρ ἐν Νικαίᾳ τὸ ἅγιον σύμβολον, ἤτοι μάθημα παρέδωκεν.

Л. 176. Διδασκαλία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων περὶ χαρισμάτων.—См. въ № 317, л. 13.

Л. 178 об. Διατάξεις св. Апостоловъ περὶ χειροτονίας διὰ Ἱππολύτου—съ молитвами при хиротоніяхъ на каждую степень церковную, какъ и въ № 317, л. 15 об. и далѣе.

Л. 181. Симона Кананита κανόνες ἐκκλησιαστικοί. Всего 10 правилъ. См. въ № 317, л. 17.

Л. 182—191. Σημεῖον ἔνθα πρόκειται τὸ α' ὁ ὅρος δηλοῦται· ἔνθα δὲ τὸ β' πρόκειται· τὴν ἑτοιμολογίαν δηλοῖ· ὅπου δὲ πάλιν τὸ τρίτον τοὺς τρόπους σημαίνει. Нач. Σὺν Θεῷ ὅροι διάφοροι, κατὰ τὴν παράδωσιν καὶ πίστιν τῆς ἁγίας... ἐκκλησίας συλλεγέντες и т. д. β'. Τί ἐστι Θεὸς и пр. Нач. Καὶ ὅτε μὲν ἐρωτῶμεν λέγοντες· τί ἐστι Θεός. Далѣе главы: Τί ἔστιν ὅρος. Л. 182 об. Ὅροι δογμάτων ἐκκλησιαστικῶν. Л. 183—Περὶ Τριάδος. Л. 183 об. Περὶ αϊδίου. Περὶ φύσεως. Л. 184 об. Περὶ ὑποστάσεως. Л. 185. Τί ἰδίωμα; Л 185 об. Τί θέλημα; Л. 186—Περὶ ἐνεργείας. Л. 187 об. Τί ἕνωσις; τί ψυχή; Л. 189—Περὶ αἰσθήσεων, περὶ φθαρτοῦ. Л. 189 об.—Περὶ ἀνθρώπου, περὶ ἀγγέλου, τί πίστις; Л. 190—Περὶ ὀρθοδοξίας, περὶ χριστιανοῦ, περὶ λύπης. Л. 190 об. Περὶ αὐτεξουσίας, περὶ ποιότητος. Л. 191—Περὶ τοῦ πρός τι, περὶ ἑτοιμολογίας. Л. 191 об.—Περὶ τοῦ οἰκονομικῶς.—См. Греческ. Патролог. Migne, t. 28, pag. 533—553. Περὶ ὅρων и ср. t. 94.

Л. 192. Петра еп. Александр. Нач. Ἔστιν καλουμένη σαυρὰ ἡλιακή, ὡς φησὶν ὁ φυσιολόγος· Ὅταν γηράσει, ἐμποδίζεται τῶν δύο ὀφθαλμῶν.—Всего 33 главы, въ которыхъ повѣствуется о нравоучительныхъ инстинктахъ животныхъ.

Л. 203. Ἐκλογὴ τοῦ παρὰ Θεοῦ διὰ τοῦ Μωϋσῇ δοθέντος νόμου τοῖς Ἰσραηλίταις, съ указателемъ впереди 50 главъ, извлеченныхъ изъ пяти книгъ Моисеевыхъ. Κεφ. α'. Περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης. Нач. Οὐ παραλήψῃ ἀκοὴν μάταιαν. См. № 325, л. 52 об.—Глава 50-я на л. 211. Περὶ φαρμάκων ἐγγαστριμύθων καὶ ἐπαοιδῶν. Нач. Οὐκ ἐπακολουθήσεται ἐγγαστριμύθοις.

Л. 211. Νόμος γεωργικὸς царя Іустиніана. Нач. 1 гл. Χρὴ τὸν γεωργὸν ἐργαζόμενον τὸν ἴδιον ἀγρόν. Всего 85 прав.—См. № 322, л. 45.

Л. 215 об. Νόμος ναυτικός. Нач. Ναυκλήρῳ μισθῷ μέρει. Всего 19 правилъ.

Л. 216. Νόμος ῥοδίων ναυτικὸς κατ' ἐκλογὴν ἐκ τοῦ ια' βιβλίου τῶν διγέστων. Κεφ. α'. Περὶ ἀγκύρων πλοίου κλαπέντων. Нач. Ἐὰν πλοῖον ὁρμᾷ ἐπὶ λιμένα.—Всего 50 правилъ. См. № 325, л. 88 об.

Л. 222. Μέθοδοι ψήφων διαφόρων τοῦ κύκλου ἡλίου, καὶ σελήνης, καὶ ἰνδίκτου, καὶ πάσχα. Нач. Ἀπὸ κτήσεως κόσμου, ἕως τοῦ ἐπὶ Νῶε κατακλυσμοῦ ἔτη ͵βσμβ' (2242).

Л. 223 об. Никиты монаха Стиѳата. Εἰς τὴν ζώνην τῶν στουδιτῶν διακόνων. Нач. Ἡ ζώνη τῶν καθ' ἡμᾶς διακόνων οὐχ ὡς δοκεῖ τισι περιττή τίς ἐστιν, ἢ λόγου χωρίς.

Л. 225. Его же. Εἰς τὸν διὰ χειρῶν ἀσπασμόν. Нач. Ἀλλ' οὐδὲ ὁ διὰ τῶν χειρῶν ἀσπασμὸς ἐπὶ μόνῳ.

Л. 226 об. Περὶ τοῦ ἀλλ' ἔνευεν ἀλληλούϊα τῶν ἀναβαθμῶν. Нач. Τὸ τῶν ἀναβαθμῶν ἀλληλούϊα· μεθ' οὗ τὰ τροπάρια ψάλλομεν.

На л. 227 об. четвероконечные кресты.

На л. 228 позднѣйшимъ почеркомъ написаны епитиміи за разные грѣхи. Τριγαμία называется «ἀσυγχώρητος» и проч.

319. ($\frac{237}{CCXXIV}$) **Номоканонъ, съ толкованіемъ Алексѣя Аристина.** Перг., **XII**, 4, лист. 106 (дл. $5^1/_4$, шир. 4 в.), первые и послѣдніе листы ветхи. Арсеней ӕ. (л. 3). Ξηροποτάμου βίβλος αὕτη. (л. 2).

Л. 1—12. Πίναξ главъ сей книги.

Л. 13. Νομοκάνονον σὺν Θεῷ, περιέχον συνοπτικῶς ὅλους τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων καὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ ἑτέρων θεοφόρων πατέρων, ἑρμηνευθὲν προτροπῇ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, παρὰ τοῦ λογιωτάτου διακόνου τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ νομοφύλακος κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Ἀριστηνοῦ.

Л. 13. Св. Апостоловъ κανόνες πε΄. Καν. α΄. Δύο ἢ τρεῖς ἐπίσκοποι χειροτονοῦσιν ἐπίσκοπον. Толкованіе: Τρεῖς δὲ ἐξάπαντος ὀφείλουσι ψηφίζεσθαι ἐπίσκοπον καὶ μὴ ἥττονες τούτων.

На л. 18 въ толкованіи 85-го Апостольскаго правила въ числѣ каноническихъ книгъ св. Писанія упоминаются—3 книги Маккавейскія, о которыхъ въ №№ 315 и 317 не упоминается. О каноническ. книгахъ см. ниже л. 92 и 93.

Л. 18 об. Κανόνες κ΄ 1-го Всел. Собора въ Никеѣ.

Л. 21 об. Κανόνες κε΄ помѣстнаго собора въ Анкирѣ.

Л. 25. Κανόνες ιδ΄ помѣстнаго собора въ Неокесаріи.

Л. 27. Κανόνες κ΄ помѣстнаго собора въ Гангрѣ.

Л. 28 об. Κανόνες κε΄ помѣстнаго собора въ Антіохіи.

Л. 32. Κανόνες νθ΄ помѣстнаго собора въ Лаодикіи.

Л. 36. Κανόνες η΄ 2-го Вселенскаго Собора въ Константинополѣ.

Л. 36 об. Κανόνες θ΄ 3-го Всел. Собора въ Ефесѣ.

Л. 37. Κανόνες λ΄ 4-го Всел. Собора, въ Халдиконѣ.

Л. 42. Κανόνες κα΄ помѣстнаго Сардикійскаго собора.

Л. 44. Κανόνες ρλζ΄ помѣстнаго Карѳагенскаго собора.

Л. 63. Ἐκ τῶν (πραχθένων) 2 Всел. Конст. Собора περὶ Ἀγαπίου, Βαγαδίου Βόστρης.—Въ № 315, л. 181 об.

Л. 63. Κανόνες ρβ΄ собора Константинопольскаго 6 Вселенскаго въ Труллѣ.

Л. 75 об.—Κανόνες. κβ΄ 7-го Всел. Собора въ Никеѣ.

На лл. 13—78 толкованія расположены послѣ каждаго правила, а далѣе толкованій нѣтъ.

Л. 79. Кαν. ιζ' τῆς ἐν Κωνστ. α' καὶ β' συνόδου въ храмѣ св. Апостоловъ.—См. въ № 323, л. 79.

Л. 80. Константинопольскаго собора ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ἥτις τὴν ζ' ἐκύρωσε σύνοδον.—3 правила.—См. въ № 323, л. 84.

Василія Великаго изъ посланій къ Амфилохію, Діодору, Григорію, хорепископамъ и епископамъ.—Всего 91 правило. Нач. 1-го. Αἱρετικὸς ὁ κατὰ πίστιν.—См. въ № 318, л. 155 об.

Л. 90. Тарасія патр. Констант. къ папѣ римскому Адріану.—См. въ № 317, л. 122.

Л. 90 об. Геннадія Константинопольскаго—1 правило. Нач. Ἔστω ἐκκήρυκτος.

Діонисія Александрійскаго изъ посланій къ Василиду и Конону.—Всего 5 правилъ.

Петра Александрійскаго—14 правилъ.

Л. 91 об. Григорія Неокесар. Чудотворца—13 правилъ.

Л. 92. Св. Аѳанасія πρὸς Ἀμοῦν μονάζοντα. Περὶ ἐνυπνιαζομένων.—Въ № 315, л. 105.

Св. Максима 1 прав. Нач. Τινὲς μὲν φασιν, ὅτι τῶν μορίων τοῦ σώματος.

Далѣе снова св. Аѳанасія; здѣсь перечисляются: 1) всѣ каноническія книги Священнаго Писанія Ветхаго Завѣта: Бытія, Исходъ, Левитъ, Числъ, Второзаконіе, Іисуса Навина, Судей, Руѳь, Царствъ 4, Паралипоменонъ 2, Ездры 2, Псалмы, Притчи Соломона, Екклесіастъ и Пѣснь Пѣсней его же, Іова, пророковъ 12 меньшихъ и 4 бóльшихъ: Исаіи, Іереміи, Варуха θρῆνος καὶ ἐπιστολή, Іезекіиля и Даніила. 2) Новаго Завѣта: Евангелія отъ Матѳея, Марка, Луки и Іоанна, Дѣянія св. Апостолъ, 7 соборныхъ и 14 Апостола Павла посланій и Апокалипсисъ (въ выше описанныхъ №№ о немъ не упоминается). Неканоническія книги: Премудрости Соломона и Сираха, Есѳирь, Іудиѳь, Товіи, Διδαχαὶ τῶν Ἀποστόλων и Ποιμήν, сравни на л. 18.

Л. 92 об. св. Григорія Богослова стихи ἰαμβικοὶ о свящ. книгахъ. Нач. Πρώτη Γένεσις· εἶτ' Ἔξοδος, Λευϊτικόν, ἔπειτ' Ἀριθμοί· εἶτα Δευτερονόμος· ἔτι τ' Ἰησοῦς καὶ Κριταί· Ῥοῦθ ὀγδόη. Здѣсь Апокалипсисъ, Διδαχαὶ καὶ Ποιμήν не упоминаются.—Сравни въ № 323, л. 178 об.

На л. 93 стихи о свящ. книгахъ Амфилохія еп. Иконійскаго. Апокалипсисъ упоминается.—Ср. въ № 323, л. 179.

Л. 93. Св. Григорія еп. Нисскаго къ Литоію 8 правилъ.—См. въ № 315 и др.

Л. 94. Ѳеофила Александрійскаго, ἑνὸς τῶν ρν' πατέρων, 2-го Вселенскаго собора въ Константинополѣ. Нач. Παῖς ἢ ἀνὴρ κατηχούμενος, εἰ μεταλάβοι.—14 правилъ.

Л. 95. Св. Кирилла Александр. изъ посланія къ Домну и другимъ 7 правилъ, Евлогія Александр. 1 прав.; Геннадія Конст. 1 прав. Нач. Τοὺς Ἀποστόλους τῷ κόσμῳ διδασκάλους ἀποστείλας ὁ Κύριος.

Л. 95 об. Γραφὴ къ Мартирію еп. Антіохійскому изъ Константинополя.—См. № 317, л. 184.

Св. Аѳанасія къ Руфиніану.—См. № 317, л. 187.

Л. 96. Св. Ап. Павла κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ιζʹ. Нач. Οἱ πρώτως προσιόντες τῇ εὐσεβείᾳ.—Въ № 318, л. 6.

Л. 96 об. Св. Апост. Петра и Павла 17 правилъ. Нач. Πέντε ἡμέρας οἱ λαοὶ ἐργαζέσθωσαν.—См. № 315, л. 1 об. и друг. №№.

Л. 97. Κοινῶν Ἀποστόλων πάντων 2 прав.—См. № 317, л. 20.

Л. Τὰ κεφάλαια τοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας χρυσοβούλλου, τοῦ Ἰουστινιανοῦ, περὶ τῶν προσφυγόντων δούλων. Нач. Εἴ τις ἐλεύθερος δούλωσιν ὑφιστάμενος.—6 правилъ.

Л. 97 об. Василія Великаго. Περὶ τίτλου καὶ χρόνου ἁμαρτημάτων. Нач. Ὁ χειροτονῶν ὑπερόρια, καθαιρείσθω. —26 правилъ.

Его же—Πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων. Нач. Τέσσαρές εἰσιν οἱ τῶν ἐπιτιμίων τόποι· ὁ τοῦ προσκλαίοντος—4 главы.

Л. 98. Св. Кирилла—о православіи 12 главъ, противъ Несторія. Нач. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ Θεὸν εἶναι.

Л. 98 об. Димитрія митрополита Кизическаго. Περὶ Ἰακοβιτῶν καὶ χατζιτζαρίων. Нач. Οἱ Ἰακωβῖται, οἱ αὐτοί εἰσι.—См. въ № 323, л. 260 об.

Л. 99. Петра Антіохійскаго. Πρὸς τὸν Βενετίας· γέγονε δ' οὗτος ἐπὶ τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ἀλεξίου. Нач. Οὐδαμοῦ γέγραπται τὸν πρόεδρον Ἀκυληΐας, ἤτοι Βενετίας πατριάρχην ὀνομάζεσθαι.—См. въ № 323, л. 261.

Л. 99 об. Льва архіеп. Βουλγαρίας περὶ ἀζύμων. Нач. Οἱ τὰ σάββατα μετὰ τῶν ἀζύμων φυλάττοντες.

Л. 102. Св. Василія Великаго. Παραγγελία πρὸς ἱερέα περὶ τῆς θείας λειτουργίας. Нач. Σπούδασον, ὦ ἱερεῦ, σαυτὸν παραστῆσαι ἐργάτην.

Его же—о св. причащеніи. Τὸ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μεταλαμβάνειν τῶν θείων μυστηρίων καλόν.

Л. 102 об. Его же.—Περὶ τῶν καταφρονούντων τῶν ἐπιτιμίων.

На изреченіе изъ посланія Ап. Павла къ Кориноянамъ: «Ἡ γυνὴ δέδωται νόμῳ» два толкованія краткія.

Изъ посланія святаго Геннадія. Нач. Εἴ τις ἁρπάσει, ἢ ὑπονοθεύσει, ἢ διαφθείρει ἀσκήτριαν. Далѣе приписано: τοῦ αὐτοῦ· ὅτι χρὴ τοὺς προσκομίζοντας τὴν εὐχὴν и пр.

Св. Тимоѳея архіепископа Александрійскаго, изъ числа 150 св. отецъ 2-го Всел. собора въ Константинополѣ. Нач. Ἐὰν παιδίον κατηχούμενον, ὡς ἐτῶν ζʹ.—См. въ № 315, л. 99 об.

Л. 104—105. Νομικὰ δὲ κεφάλαια διάφορα. Нач. Ὁ γενόμενος ἐπίτροπος, οὐ δύναται γαμεῖν τὴν ὑπ' αὐτοῦ ποτε ἐπιτροπευθεῖσαν ὀρφανήν· οὔτε τῷ παιδὶ αὐτοῦ ζευγνῦναι· τὸ αὐτὸ καὶ περὶ μνηστείας. Далѣе слѣдуютъ правила о степеняхъ родства духовнаго и плотскаго и о бракахъ.

320. ($\frac{393}{\text{I. II, XXX, fol.}}$) **Сборникъ каноническій.** Перг., **XII**, лист. 264, изъ нихъ—лл. 5, 7—34 и 243—264 бумажные XVI в., нѣкоторые листы ветхи и оклеены бумагою, (дл. 6 в., шир. 4 в.). Арсенїй ѧв. Τῶν κατηχουμενείων, τῆς ἱερᾶς Λαύρας τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου» (л. 5).

Л. 1—4. Пергаменный отрывокъ XI в., безъ начала и конца; въ немъ написаны стихи съ схоліями неизвѣстнаго. У Маттеи, въ изд. 1805 г., на стран. 287, написано, что это aliquot versus Dionysii Alexandrini edidit Dresdae. 1788. 4, in programmate.

Л. 5 (бумажн.) Предисловіе неизвѣстнаго. Нач. Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ νηπίους.

На л. 6 (перг. XIII в.) символъ вѣры, 8-й членъ котораго читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον καὶ ζωοποιόν· τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ и пр. Послѣ Символа приписано: Χρὴ πάντα ἄνθρωπον ὁμολογεῖν καρδίᾳ καὶ στόματι и проч.—См. № 318, л. 162.

На л. 7—9 (бум. XVI в.) изложеніе догматовъ православной вѣры.—См. въ № 318, на л. 162—165.

Л. 9 об. Ἔκθεσις τῶν πραχθέντων ἐπὶ τῇ ζητήσει τῆς ἐξηγήσεως τοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ἐμφερομένου ῥητοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ· «Ὁ Πατήρ μου μείζων μου ἐστίν». и проч. Καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ τοῦ... βασιλέως Ῥωμαίων Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ εὐσεβέστατον ἔδικτον. Нач. Ἤδη τὸν ἐπὶ τῷ εἰκοστῷ τῆς αὐτοκρατορίας τρίτον χρόνον ἀνύοντος Μανουὴλ, τοῦ ἐκ Κομνηνῶν—съ выписками изъ твореній Іоанна Дамаскина, Григорія Богослова, Аѳанасія, Амфилохія, Кирилла, Іоанна Злат., св. Анастасія, Августина, св. Агаѳона, св. Василія. Въ этомъ соборномъ дѣяніи послѣ царскаго рода перечисляются патріархи: Константинопольскій Лука, Антіохійскій Аѳанасій, Іерусалимскій Никифоръ, Архіепископы: Ираклійскій Михаилъ, Кизическій Василій и проч.

На л. 34 оканчивается актъ словами: Μηνὶ Μαΐῳ ἔτ ϛχος' (6676=1168 г.). ὑπογραφὴ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως Μανουὴλ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς πορφυρογέννητος καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός.

Л. 35. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων св. Апостоловъ, Вселенскихъ и Помѣстныхъ соборовъ и св. Отецъ, πονηθεῖσα Ἰωάννῳ μο-

ναχῷ τῷ Ζωναρᾷ, τῷ γεγονότι μεγάλῳ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης, καὶ πρωτοασηκρῆτις.—Τῶν ἱερῶν καὶ θείων Ἀποστόλων κανὼν α΄. Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν. Нач. толков. Νῦν μὲν χειροτονεία καλεῖται, ἡ τῆς καθιερώσεως τοῦ ἱερᾶσθαι λαχόντος.—См. въ № 323, л. 23.

На л. 48 каноническія книги Свящ. писанія въ 85-мъ Апост. правилѣ. Здѣсь упоминаются въ Ветхомъ Завѣтѣ — 3 книги Маккавейскія, а въ Новомъ—2 посланія Климента и Διαταγαί въ 8 книгахъ чрезъ Климента переданныхъ церкви для клириковъ; Апокалипсисъ опущенъ.

На лл. 48 об.—115 κανόνες седми Вселенскихъ Соборовъ съ толкованіями.— Въ № 323 κανόνες Всел. соборовъ на л. 32 об.—77, а помѣстныхъ на л. 78 об.—134.

На л. 115 об. посланіе Тарасія патріарха Констант. къ папѣ Адріану.

Л. 118 об. Собора Константинопольскаго въ храмѣ св. Апостоловъ 17 правилъ.

Л. 125. Собора въ храмѣ св. Софіи 3 правила.

Л. 126 об. Сказаніе о соборѣ Карѳагенскомъ при св. Кипріанѣ (255 г.). Нач. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρα ἐστὶν.—См. въ № 323, л. 84 об.

На лл. 128—196 κανόνες всѣхъ помѣстныхъ соборовъ.

На лл. 161 об.—197 изложены πράξεις ς΄ и κανόνες ρλγ΄ собора Карѳагенскаго 419 года; къ нимъ на л. 197—199, присоединены еще 5 правилъ, относящихся къ дѣяніямъ собора, въ видѣ документовъ, съ толкованіями. Начало 1-го: Οἱ σταλέντες ἐκ Ῥώμης. Нач. 2-го: Ὁ Ἀπιάριος διά τινα αἰτιάματα. Третье—изъ посланія епископа Аттика собору, чрезъ Маркелла иподіакона. 4) Отъ собора посланіе къ папѣ Келестину и 5) Изъ Дѣяній 2-го Вселенскаго собора, объ епископахъ Агапіи и Вагадіи Βόστρων.—См. № 315, л. 181 об.; № 323, л. 135 об. и № 317, л. 127.

Л. 198 об. Посланіе Діонисія архіеп. Александр. 4 правила. Нач. толков. Πρὸς τὸ ἐρώτημα τοῦτό φησιν ὁ ἐρωτηθείς.—См. въ № 323, л. 137 об.

Л. 199 об. Петра Александр. архіеп. и мученика объ отпадшихъ во время гоненій 14 правилъ съ толков. Нач. толков. Διαιρέσεις ποιεῖται ὁ ἅγιος οὗτος πατὴρ

Л. 203. Его же—Ἐκ τοῦ λόγου εἰς τὸ Πάσχα. Нач. Δεῖ φησι τὰς τετράδας καὶ τὰς παρασκευὰς ἑκάστης ἑβδομάδος νηστεύειν.

Каноническое посланіе св. Григорія епископа Неокесарійскаго Чудотворца съ толков. Нач. толк. Βάρβαροι ἐπελθόντες χώραις Ῥωμαϊκαῖς.

Л. 205. Св. Аѳанасія Александр. посланіе πρὸς Ἀμοῦν. Нач. толкованія: Ἐρωτηθεὶς ὁ μέγας οὗτος πατὴρ.—См. въ № 323, л. 145.

Л. 207. Его же—'Εκ τῆς λθ' ἑορταστικῆς ἐπιστολῆς. Нач. 'Αλλ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν αἱρετικῶν ἐμνήσθημεν.—Въ № 323, л. 147.

Л. 208. Его же посланіе къ Руфиніану. Нач. толков. Οὐ περὶ τῶν εἰδώλοις θυσάντων.—Въ № 323 л. 147 об.

Л. 208 об. Св. Василія Великаго каноническія посланія къ Амфилохію еп. Иконійскому. Нач. толк. Πολλῆς ταπεινοφροσύνης γέμει τὸ προοίμιον (всего 85 главъ).—См. въ № 323, л. 148 об.

Л. 222. Его же изъ другаго посланія къ Амфилохію, περὶ βρωμάτων. Нач. толков. Οἱ ἐγκρατηταὶ ὡς τάχα.

На посланіе къ Діодору епископу Τάρσου. Нач. толк. 'Ανατρέψαι τὰ παρὰ τοῦ Διοδώρου γραφέντα.

Л. 225. Его же посланіе къ Григорію пресвитеру. Нач. толков. Γρηγόριός τις πρεσβύτερος γύναιον εἶχεν ὑπηρετοῦν αὐτῷ.

Л. 225 об. Его же—посланія къ хорепископамъ. Нач. толк. Πάνυ με λυπεῖ. Къ епископамъ нач. толк. Πρὸς τοὺς οἰκείους ἐπισκόπους.

Л. 226 об. Его же—изъ 27-ой главы о св. Духѣ—къ Амфилохію. Нач. Περὶ τῶν ἐξ ἀγράφου παραδόσεως ἐθῶν διδάσκει.

Л. 228. Его же. 'Εκ κθ' κεφ. τῆς αὐτῆς πραγματείας. Нач. толков. Ἔτι κατασκευάζει ὁ ἅγιος τὸν οἰκεῖον λόγον:

Посланіе св. Григорія Нисскаго къ Литоію. Нач. толк. 'Εν καιρῷ τῆς τοῦ Πάσχα ἑορτῆς.—8 правилъ. См. въ № 323, л. 168.

Л. 232. Отвѣты канонич. Тимоѳея архіеп. Александр., изъ числа 150 св. Отецъ 2-го Всел. собора, на вопросы епископовъ и клириковъ. Нач. толк. 'Ηρωτήθη ὁ πατὴρ οὗτος.—См. въ № 323, л. 173 об.

Л. 233. Προσφώνησις τῶν Θεοφανείων ἐν ἡμέρᾳ κυριακῆς, Θеофила архіеп. Александр. Нач. толк. 'Ο Βίστος παρὰ 'Απόλλωνος.—См. въ № 323, л. 175 об.

Л. 234. Посланіе св. Кирилла Александр. къ Домну. Нач. толк. Τὸ προοίμιον τῆς τοιαύτης.—Въ № 323, л. 177.

Л. 235. 'Εγκύκλιος Геннадія патр. Конст. Нач. толк. 'Ο δεσπότης ἡμῶν καὶ Θεὸς καὶ Σωτὴρ.—Въ № 323, л. 179 об.

Л. 236. Изъ посланія Василія Великаго πρὸς τοὺς Νικοπολίτας. Нач. толк. 'Η ἐπιστολὴ διαλέγεται περὶ τοῦ ὑπομένειν.—См. № 323, л. 180.

Святаго патріарха Антіохійскаго Іоанна, τοῦ ἐν ὀξείᾳ νήσῳ ἀσκήσαντος, λόγος περὶ τοῦ· ὅτι οἱ τὰ μοναστήρια διὰ δωρεῶν λαμβάνοντες εἴτε ἀρχιερατικῶν· εἴτε βασιλικῶν и пр. ἐν κεφαλ. ιη' συμπληρούμενος. Нач. 'Ο Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν 'Ιησοῦς Χριστὸς· κλίνας οὐρανοὺς καὶ καταβὰς ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων.

Л. 241. 'Επιστολὴ Фотія патр. περὶ τοῦ· μὴ εἶναι ὀρθόδοξον Εὐσέβιον Παμφίλου. Нач. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλος εἴτε δοῦλος, εἴτε συνήθης· ὅτι μὲν ἀρειανισμοῦ ἑάλω.

Л. 241 об. Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῇ ἐκκλησίᾳ ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ и проч. Нач. Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις καὶ τοῖς, ὅσοι μετ' ἐκείνων γεγόνασι τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.—См. въ № 322, л. 11 об.

Л. 243. Отвѣты Константинопольскаго собора, бывшаго при царѣ Алексіи Комнинѣ, подъ предсѣдательствомъ Николая (III Грамматика) патр. Конст., на вопросы монаховъ, ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων. Нач. Εἰ χρὴ μοναχὸν εἰσιέναι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον· κωλύει γὰρ τοῦτο κανὼν λγ' τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ ἁγίας συνόδου.

Л. 243 об. Статьи канонич. содержанія Никифора патр. Константиноп. Нач. Ὅτι οὐ δεῖ ὁδοιπορεῖν ἐν κυριακῇ ἄνευ ἀνάγκης.

Л. 244. Іоанна Златоустаго. Нач. Οὐ γὰρ ἁπλῶς πρὸς τὸ τῶν ἁμαρτημάτων.

Л. 244 об. Περὶ νηστείας τῶν τε τριῶν τεσσαρακοστῶν καὶ τῶν ὅλων τετραδοπαρασκευῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, συλλεγεὶς ἀπὸ διαφόρων βιβλίων. Нач. Σὸς ὁ τοῦ λόγου βραχίων μετὰ δυναστείας.

Л. 245 об. Κανὼν πθ' Всел. 6-го собора. Нач. Τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ.

Л. 246. Изъ посланія Діонисія архіеп. Александр. къ Василиду;

Изъ отвѣтовъ Тимоѳея архіеп. Александр.

Л. 246 об. Изъ слова на св. Пасху Петра архіеп. Александрійскаго.

Св. Епифанія изъ слова περὶ πίστεως.

Л. 247. Ἐκ τοῦ Λαυσαϊκοῦ πατερικοῦ и Ѳеофила Александр. προσφώνησις τῶν Θεοφανείων.

Л. 257. Διάταξις τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ σαββατοκυριακῆς καὶ τῶν ἑορτῶν. Нач. Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα. Въ №№ 315, 317 и 318 то же, кромѣ конца.

Л. 258 об. Св. Анастасія Синаита περὶ τῆς νηστείας, съ 14 Ноября до Р. Христова. Нач. Ἡ κατὰ τὴν ιδ' Νοεμβρίου μηνὸς ἀρχομένου νηστεία.

Л. 259. Ἐκ τῶν κανόνων Никифора патр. Констант. и съ нимъ бывшихъ св. отецъ. Нач. Ὅτι δεῖ τὸν ἀσθενοῦντα μοναχὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ τεσσαρακοστῇ ἐσθίειν ὀψάρια καὶ ἔλαιον καὶ πίνειν οἶνον.

Л. 259 об. Митроп. Критскаго Иліи отвѣтъ на вопросъ монаха Діонисія. Нач. вопр. Ἑώρακα πολλαχοῦ τοὺς μὲν τῶν ἱερέων.—См. въ № 323, л. 258.

Св. Василія Великаго περὶ ἱερέως, ὅπως μέλλῃ λειτουργεῖν. Нач. Πρὸ πάντων ὁ πρεσβύτερος, ἢ ὁ διάκονος ὀφείλει καθαρίσαι ἑαυτόν.

Л. 260. Николая патр. Конст. о проскомидіи. Нач. Προσφορὰν μίαν ὑφοῖν ἄξιον.

Св. Василія Великаго Παραγγελία πρὸς τὸν ἱερέα. Нач. Σπούδασον, ὦ ἱερεῦ, σαυτὸν παραστῆσαι.

Его же. Περὶ μεταλήψεως. Нач. Τὸ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μεταλαμβάνειν.

Л. 260 об. Ἐκ τῶν Ἰουστινιανοῦ διατάξεων περὶ κληρικῶν. Нач. Ἔτι θεσπίζομεν πάντας τοὺς κληρικούς.

Л. 261—264. Краткая исторія о семи Вселенскихъ соборахъ. Σύνοδος πρώτη. Нач. Χρὴ γινώσκειν πάντα χριστιανὸν, ὅτι ἑπτὰ εἰσιν ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι.

На л. 260 об. и 261 внизу на полѣ вкладная запись о пожертвованіи монахомъ Гавріиломъ въ монастырь св. Аѳанасія виноградника въ ͵ζπγ´ (7083=1575 г.), при игуменѣ іеромонахѣ Ѳеодулѣ.

Листы 243—264 бумажные XVI в., писаны, когда возобновлялась рукопись, на мѣсто изветшавшихъ прежнихъ пергаменныхъ, также и выше лл. 7—34.

Съ л. 35 до л. 236 всѣ правила съ толков. Іоанна Зонары, а остальныя статьи съ л. 236 до конца безъ толкованій.

321. ($\frac{428}{CCCCI}$) **Сборникъ.** Бум., **XV**, 4, лист. 200 (дл. 5 в., шир. $3^1/_2$ в). Листы ветхи. Ἀρσένιй. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 1).

Л. 1. Ἐξήγησις κανόνων Іоанна Зонары—надписаніе то же въ № 320, на л. 35; а толкованіе каноновъ здѣсь неполное.

На л. 12 об., въ 85 Апост. правилѣ перечисляются книги Св. Писанія съ Маккавейскими 3-мя, также 2 Климента и Διαταγαὶ въ 8 кн. для епископовъ чрезъ Климента преданныхъ церкви.

Апокалипсисъ, книга Премудрости Соломона, Іудиѳь и Товіи упоминаются на л. 13 въ толкованіи.

Л. 14—77. Толкованіе Зонары нѣкоторыхъ каноновъ Вселенскихъ и помѣстныхъ соборовъ.

Л. 78—125. Василія Великаго къ Амфилохію κανόνες πε´ съ толкованіями.

Л. 126. Его же къ Діодору епископу Тарсійскому.

Л. 127 Ἐρωτήσεις монаховъ καὶ ἀποκρίσεις Константиноп. Собора, подъ предсѣдат. патріарха Николая, при царѣ Алексіи Комнинѣ. Нач. Εἰ χρὴ μοναχὸν εἰσιέναι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον.—То же въ № 320, л. 243.

Л. 129. Тимоѳея еп. Александр. отвѣты на вопросы епископовъ и клириковъ. Нач. Ἐὰν παιδίον κατηχούμενον.—См. №№ 315, 319 и др.

Л. 137. Препод. Максима περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, περὶ τῆς ἁγίας εἰσόδου. Нач. Τὴν μὲν πρώτην εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν τοῦ ἀρχιερέως κατὰ τὴν ἱερὰν σύναξιν εἴσοδον.

Л. 142 об. Его же. Ἑρμηνεία εἰς τὸ· Πάτερ ἡμῶν. Одно заглавіе.

Ἑρμηνεία εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας. Нач. Εἰσερχόμενοι ὅτε ἱερεὺς καὶ ὁ διάκονος ἔσωθεν τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, ποιοῦσιν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας τραπέζης μετανοίας γ´ и проч. Здѣсь описывается чинъ Прос-

комидіи предъ Литургіею. Просфоръ пять: 1-я для Агнца; 2-я Богородичная; 3-я въ честь Святыхъ, гдѣ сначала упоминаются: Животворящій Крестъ, Небесныя силы, Предтеча Іоаннъ и проч.; 4-я просфора о здравіи императора Андроника и Ирины, архіепископа N, игумена и всей о Христѣ братіи; 5-я просфора объ упокоеніи царей, ктиторовъ и всѣхъ почившихъ православныхъ христіанъ. Вообще этотъ чинъ сходенъ съ славянск. печатн., только имена святыхъ при изъятіи частицъ изъ 3-й просфоры приводятся не въ томъ порядкѣ.

Л. 145. Λόγος β' на слова Апостола: ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. Нач. Πανταχοῦ μὲν εὐλαβοῦς διανοίας δεῖ· μάλιστα δὲ ὅταν περὶ Θεοῦ λέγωμέν τι καὶ ἀκούωμεν [154]).

Л. 148 об. Περὶ τῶν θείων καὶ ἁγίων μυστηρίων· καὶ τίνας χρὴ ἀποδέχεσθαι τοὺς ἅπαξ καὶ ὀλιγάκις μεταλαμβάνοντας, ἢ τοὺς πολλάκις, ἠθικὸν ιζ'. Нач. Ἀλλ' ἐπειδὴ τῆς θυσίας ταύτης μνησθῆναι βούλομαι.

ιε' ἠθικόν· ὅτι ὥσπερ τὸ νεκρὸν σῶμα πρὸς οὐδεμίαν αἴσθησίν ἐστι χρήσιμον, οὕτω καὶ ἡ ἁμαρτία λοιμός τις οὖσα διαφθείρει τὸν ἔχοντα· καὶ κατὰ πορνευομένων γυναικῶν, καὶ πλουσίων καὶ πλεονεκτῶν. Нач. Μηδεὶς τοίνυν νεκρὰ ἔργα ἔχων εἰσίτω ἐνταῦθα.

Л. 156 об. Преп. Максима κεφ. περὶ ἀγάπης. Нач. Ὁ ἴχνος μίσους βλέπων ἐν τῇ ἑαυτοῦ καρδίᾳ.

Л. 166. Λόγος ὠφέλιμος πατερικός. Нач. Ὁ τῶν κατὰ Θεὸν ἀγωνισαμένων σκοπὸς τοιοῦτός ἐστιν.

Л. 168. Аввы Антонія. Нач. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος· εἰ δυνατὸν ὅσα βήματα βάλλῃ ὁ μοναχός.

Л. 169. Св. Максима κεφάλαια. Нач. 1) Μὴ τὸν χθὲς πνευματικὸν ἀδελφὸν καὶ ἐνάρετον. 2) л. 170—Περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον. Нач. Ἕκαστος ἑαυτῷ πρόσχῃ. 3) Περὶ τοῦ ἑαυτὸν μέμφεσθαι. Нач. Ὅσον τις προκόπτει. 4) л. 171 об. Ὅτε ἀνεγίνωσκον τὴν ἔξω παιδίαν. 5) л. 173 об. Περὶ φόβου τῆς μελλούσης κολάσεως. Нач. Καλόν ἐστιν ἀδελφοί, καθὼς ἀεὶ λέγω ὑμῖν. 6) л. 174—Περὶ τοῦ ἀταράχως καὶ εὐχαρίστως ὑποφέρειν τοὺς πειρασμούς. Нач. Ὀφείλει ὁ μοναχὸς ὁ μετὰ ἀληθείας προσερχόμενος δουλεῦσαι τῷ Θεῷ.

Л. 179. Св. Ефрема. Нач. Ἀδελφέ, ἀγάπα τὴν ἐγκράτειαν.

Св. Исаака. Нач. Ὥσπερ νέφος καλύπτει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.

Л. 180. Препод. Дороѳея. Περὶ ἀποταγῆς. Нач. Ἐμοὶ δὲ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ τῷ κόσμῳ.

Л. 182 об. Его же—Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Καὶ ἀσθενοῦμεν καὶ οὐ δυνάμεθα κοπιᾶσθαι.

Л. 183 об. Περὶ θείου φόβου. Нач. Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ.

---

[154]) На лл. 145—156 статьи извлечены изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго. См. №№ 106—108 сего описанія.

Л. 188 об. Περὶ τοῦ μὴ ὀφείλει τινὰ στοιχεῖν τῇ ἰδίᾳ συνέσει. Нач. Οὐδὲν χεῖρον, ἢ ὀλεθριώτερον τοῦ στοιχείου ἑαυτῷ.

Л. 190. Κεφάλαια ρκβ' περὶ ἀρχιερωσύνης. Нач. Ἔστι μὲν οὖν ἡ ἀρχιερωσύνη.

Л. 195. Περὶ τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ Κυρίου μυστηρίων. Нач. Ὁ ἀγαθὸς καὶ πανάγαθος, καὶ ὑπεράγαθος Θεός.

Л. 200. Св. Іоанна Златоустаго. Нач. Ἀγαπητέ, ὅταν ἐπιθυμήσῃς ἱερωσύνης, ἀντίστησον τὰς εὐθύνας.

322. ($\frac{445}{\text{t. II, LVI, qu.}}$) **Сборникъ каноническій, въ которомъ большею частію содержатся статьи о бракахъ и степеняхъ родства.** Бум., **XV**, 4, лист. 126 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.). Въ старинномъ кожаномъ переплетѣ. ἀρσένιй ξ. Λαύρας (л. 1). «Казенная».

Л. 1. Опредѣленіе собора ͵ςφνε' (6555=1047 г.), Февраля, при Сисиніи патріархѣ Конст. [155]) о не дозволительныхъ бракахъ [156]) Нач. Καὶ ἰατρὸς ἠδίων ἐκεῖνος καὶ πολλοῦ ἄξιος πόλεσιν.—См. въ № 323, л. 183.

На л. 5 об. подписи митрополитовъ: Іоанна Ираклійскаго, Іоанна Анкирскаго, Льва Сардійскаго и другихъ—всего 29 подписей.

Л. 5. Неизвѣстнаго—Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων, καὶ περὶ διαφορᾶς τῶν βαθμῶν τῆς συγγενείας и проч. Нач. Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικόν.—См. въ № 323, л. 189.

Л. 11 об. Ἔκθεσις—ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης ἐκκλησίας ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ и пр. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.—См. въ № 320, л. 241 об.

Л. 14 об. Ἐκ συνοδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ (Керулларій) патр. Констант., изложеннаго Никитою протосинкелломъ и хартофилаксомъ Великія церкви въ ͵ςφξ' (6560=1052 г.) о бракахъ. Нач. Ἀνήνεγκας ὁ ἱερώτατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα.

Л. 17. Πιττάκιον πατριαρχικὸν, ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάννου χαρτοφύλακος τοῦ Ἰωνοπολίτου о незаконномъ сожительствѣ. Нач. Λαμπούδιος οὗτος ὁ ἀπὸ τῆς κατά σε ἐνορίας χρυσοπόλεως.

Л. 17 об. Περί τινος ἁρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ υἱῷ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὸς ὑπ' ἐξουσίαν παρὰ γνώμην τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Нач. Πέτρος, ᾧ τὸ ἐπόνυμον Βομβύλαιος.

---

155) По мѣсяцеслову арх. Сергія Сисиній II, патр. Конст., былъ Вселенскимъ патріархомъ въ 996—999 годахъ, а въ 1043—1058 г. вселенскимъ патр. былъ Михаилъ Керуларій.—См. прибавленіе къ мѣсяц. стр. 252.

156) См. Leunclavium, t. I, pag. 197.

Л. 18 об. Вселенскаго патріарха Алексія διάφορα κεφάλαια περὶ μνηστειῶν καὶ γάμων, изъ посланія его къ Θеофану Θессалоникскому, также ἐκ συνοδικῶν αὐτοῦ κρίσεων. Нач. Συγγενὴς συγγενοῦς.

Л. 19 об. Іоанна Ксифилина патріарха Конст., митрополитовъ, архіепископовъ и епископовъ, соборныя опредѣленія ͵ςφοδ' (6574=1066 г.) и ͵ςφοε' (6575=1067 г.), περὶ μνηστείας и проч.

На л. 20 об. и 21 упоминаются митрополиты τοῦ Ῥωσίου καὶ τοῦ Γοτθίας, въ числѣ бывшихъ на соборахъ.

Л. 21. Χρυσόβουλλον βασιλέως Νικηφόρου Βοτανειάτου περὶ τῶν ἀθεμίτων γάμων καὶ τῆς μνηστείας, при вселенскомъ патріархѣ Іоаннѣ Ксифилинѣ. Нач. предисл. Τὸ ταῖς μεγίσταις τῶν διοικήσεων ἀεὶ Θεὸν συνεισέρχεσθαι.—См. въ № 323, л. 191 об.

Л. 22. Ἡ γεγονυῖα νεαρὰ παρὰ τοῦ... βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ περὶ μνηστείας и проч. Ἐν ἔτει ͵ςφϞβ' (6592=1084 г.) ἥτις ὑπηγορεύθη παρὰ Βάρδα Κουροπαλάτου, πρωτοασικρῆτος τοῦ ἱκανάτου. Нач. Ἡ μὲν παλαιὰ καὶ πρεσβυτέρα νομοθεσία, πόρρωτε μνηστείας καὶ γάμου.—Въ № 323, л. 192.

Л. 25. Ὑπόμνησις τοῦ Κουροπαλάτου καὶ μεγάλου δρουγγαρίου Ἰωάννου τοῦ Θρακησίου, ἐφ' ᾗ καὶ λύσις ἐξεφωνήθη τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὴν προγεγονυῖαν νεαρὰν παρ' αὐτοῦ περὶ γάμων ἔτους ͵ςχ'. (6600=1092 г.). Нач. Δέσποτά μου, ἅγιε, προσώπων τινῶν μνηστείων γάμων.

Л. 26. Ἐπίλυσις νόμου τάξιν ἐπέχουσα. Нач. Εἰ μηδὲν ἄλλο ἡ βασιλεία, ἡ ἔννομος ἐπιστασία ἐστί.

Л. 28 об. Διάταξις συνοδικὴ περὶ δευτερογαμίας. Нач. Τίμιον εἶναι τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον.—См. въ № 323, л. 187 об.

Л. 30. Фотія патр. Констант. περὶ διγάμων и пр. Нач. Πάντα τῆς ἡμῶν ἀρχιερατικῆς τελειότητος.

Л. 34 об. Νεαρὰ царя Мануила Комнина. Нач. Τῆς τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων.

Л. 35 об. Συνοδικὸν σημείωμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς νεαρᾶς, подъ предсѣдательствомъ Луки Конст. патріарха. Нач. Ὡς καθαροὺς καὶ ἀμώμους τῆς ἱερατικῆς ἀξιῶσαι εὐλογίας.

Л. 36. Σημείωμα συνοδικόν, κωλύον ἀδιαστίκτως τὸν ἕβδομον βαθμὸν συνάπτεσθαι, подъ предсѣдат. патр. Луки. Нач. Εὐστόχως ὁ σοφώτατος Σολομῶν, νόμον καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώττης φορεῖν.

Л. 38. Безъ надписанія. Нач. Ὁ νόμος Κυρίου ἄμωμος ἐπιστρέφων ψυχάς. На обор. ἡ ὑπογραφή· ὁ χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἀρχιδιάκονος Ἰωαν...ὁ ἁγιοφλωρίτ.—о запрещеніи браковъ въ 7 степени ἐξ αἵματος.

Л. 38 об. Μιχαὴλ Κριτοῦ καὶ Ἀνθυπάτου τοῦ Ἀτταλειώτου ἔκθεσις σύντομος νομικῶν κεφαλαίων πρὸς τὸν βασιλέα. Нач. Μέλλων, ὦ θειότατε βασιλεῦ, κατὰ τὸ ἐπιτεταγμένον μοι.

Л. 39 об. Περὶ βαθμοῦ συγγενῶν καὶ ἀγχιστῶν καὶ τῶν ὀνομασιῶν αὐτῶν· ὅτι ἴσως κληρονομοῦσιν οἱ ἐξ ἀῤῥενογονείας καὶ φηλυγονείας συγγενεῖς. Нач. Τῶν συγγενῶν οἱ μὲν τῶν ἀνιόντων εἰσίν.

Л. 42 об. Λατινικαὶ λέξεις. Нач. Δηλάτιον δὲ λέγεται ἡ ὑπέρθεσις. Τὰ σάκτα καὶ τὰ σάκρα καὶ τὰ ῥελιγίεσσα и проч.

Л. 43 об. Λέξεις Ῥωμαϊκαί. Нач. Κομπρομισσάριός ἐστιν αἱρετὸς δικαστής.

Л. 44. Κατάκρισις τεθεῖσα ὑπὸ τῶν βασιλέων Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου. Нач. Οἶμαι δὲ τῶν κρίνειν λαχόντων.—См. №№ 328 и 329.

Л. 45. Νόμος γεωργικὸς ἐν ταῖς τοῦ Ἰουστινιανοῦ βίβλοις. Нач. Χρὴ τὸν γεωργόν.—См. въ № 318, л. 211.

Л. 50. Вопросы каноническаго содержанія, предложенные Никитѣ митроп. Ираклійскому и отвѣты его. Нач. 1-го вопроса: Εἰ χρὴ στεφανοῦσθαι τοὺς διγαμοῦντας; Отв. Οὐ χρὴ и проч.

Л. 52. Νεαρὰ Вселенск. патр. Аѳанасія. Нач. Εἰ καί τινι τῶν δικαιωθέντων ἀπὸ Χριστοῦ ἰθύνειν;

Л. 54 об. Νεαρὰ Василія, Константина и Льва императоровъ. Нач. Τὸν μέγαν καὶ φύσει ἀληθῆ Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν.

Л. 56. Πίναξ τοῦ προχείρου νόμου, въ коемъ μ' τίτλοι. Τίτλος α'. Περὶ συναιρέσεως μνηστείας. Нач. Μνηστεία ἐστὶ μνήμη καὶ ἐπαγγελία. Τίτλος μ' (л. 108 об.) Περὶ διαμερισμοῦ σκύλων. Нач. Οἱ κατὰ πολεμίων τρόπαιον στήσαντες.

Л. 109. Πίναξ τῆς νεαρᾶς νομοθεσίας τῶν φιλευσεβῶν ἡμῶν βασιλέων Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου. Всего 18 титуловъ, которые ниже изложены на лл. 112—126.

Л. 109 об. Ἐκλογὴ τῶν νόμων ἐν συντόμῳ γενομένη περὶ Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν φιλευσεβῶν ἡμῶν βασιλέων ἀπό τε τῶν Ἰουστίτων, τῶν διστέγων, τοῦ κώδικος τῶν νεαρῶν τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ διατάξεων, ἐκτεθεῖσα Μαρτ. θ', ἔτους ͵ϛσμζ' (6247=739 г.). Нач. предислов. Ὁ δεσπότης ποιητὴς τῶν ἁπάντων Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίσας τὸν ἄνθρωπον.

Л. 112. Τίτλ. α'. Περὶ συστάσεως μνηστείας καὶ λύσεως αὐτῆς. Нач. Συνίσταται μνηστεία Χριστιανῶν.—Изъ 18-го титула на л. 126 об., одно только начало.—См. въ № 325, л. 63—88.

У Маттеи на стран. 331 читаемъ: Plerique (канонич. статьи здѣсь находящіяся) editi sunt ab Leunclavio in jure Craeco-Romano.

323. (475 / I. II, XXVIII, fol.) **Сборникъ каноническій съ толкованіемъ Іоанна Зонары.** Бомбиц., **XV**, лист. 295 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.), въ 2 столбца, листы ветхи. Переплетъ досчатый въ старинной кожѣ съ четырьмя металлическими наугольниками. Помѣты: вѣрхнєй

тѵ҆пографі́и.—Без̾ лѣ́тꙋ. Правила. А҆рсе́нїй. Ἱερεμίου πατριάρχου μονῆς Σταυρονικήτα (на л. 3 и 296 об.).

Л. 1. Πρόλογος. Нач. Τὰ μὲν σώματα κατ' ἀλλήλως ἐνύλου, μεταλαμβάνοντα τροφῆς, ἀκμάζει.

Л. 2. Ἐκ ποίων συνόδων τε καὶ προσώπων, καὶ πόσων κανόνων παρὸν ἀθροισθὲν σύνταγμα. Нач. Οἱ λεγόμενοι τῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος κανόνες πε' и т. д. перечисляются, съ означеніемъ количества правилъ, соборы Вселенскіе, помѣстные и св. отцы, которые послѣ себя оставили каноническія писанія.

Л. 3 и 4. Συναγωγὴ κανόνων въ 14 титулахъ заключающихся.

Л. 5. Препод. Николая монаха, τοῦ ἀπὸ στρατιωτῶν, διήγησις. Нач. Ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Νικόλαος στρατιώτης γέγονε· καὶ Νικηφόρου τοῦ βασιλέως ἐκστρατεύσαντος κατὰ τῶν Βουλγάρων.—Конца нѣтъ.

Л. 6—22. Τίτλοι ιδ' изъ Фотіева Номоканона, прерываются на 20 правилѣ въ 13-мъ титулѣ.—См. № 318, л. 11 об.—142.

Л. 23—32. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν θείων κανόνων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, съ толкованіемъ Іоанна Зонары.—То же въ № 320, на л. 35—48.

Л. 32 об.—76. Κανόνες семи Вселенскихъ соборовъ съ толков. Зонары.—См. въ № 320, л. 48 об.—197.

Л. 77. Περὶ χειροτονιῶν Тарасія патріарха Констант. къ папѣ Римскому Адріану съ толков.—См. въ № 320, л. 115 об.

Л. 78 об.—83. Ἡ ἁγία καὶ μεγάλη πρώτη καὶ δευτέρα σύνοδος, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστᾶσα ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων.

Л. 79. Κανὼν πρῶτος. Нач. Πρᾶγμα σεμνὸν οὕτως καὶ τίμιον. Нач. толков. Ὁ κανὼν οὗτος τοὺς βουλομένους μοναστήρια συνίστασθαι.—Всего 17 правилъ.—См. въ № 320, л. 118 об.

Л. 84. Κανόνες γ' Собора въ храмѣ Θεοῦ Λόγου Σοφίας, на которомъ утверждены правила 7-го Вселенскаго собора.—См. въ № 320, л. 125.

Л. 84 об. Соборъ Карѳагенскій при Кипріанѣ епископѣ Карѳагенскомъ и мученикѣ. Сказаніе о семъ соборѣ. Нач. Αὕτη ἡ σύνοδος πασῶν τῶν συνόδων προγενεστέρα ἐστίν.—См. въ № 317, л. 151 и № 320, л. 126 об.

Л. 86 об. Собора въ Анкирѣ—25 правилъ съ толкованіями.

Л. 90. Собора въ Неокесаріи—15 правилъ.

Л. 91 об. Собора въ Гангрѣ 20 правилъ.

Л. 94. Собора въ Антіохіи Сирійской 25 правилъ.

Л. 97 об. Собора въ Лаодикіи 60 правилъ.

Л. 102 об. Собора въ Сардикіи 21 правило.

Л. 107 об. Собора въ Карѳагенѣ 133 правила, πράξεις и посланіе отъ сего собора къ папѣ Вонифатію (л. 134). Нач. Ἐπειδὴ τῷ Κυρίῳ

ἤρεσε, ἵνα περὶ ὧν. Л. 135 об. Къ сему собору отъ св. Кирилла еписк. Александрійскаго. Нач. Τὰ γραφέντα περὶ τῆς ὑμετέρας.

Л. 135 об. Посланіе Аттика еп. Константиноп. къ Африканскимъ епископамъ, διά τοῦ Μαρκέλλου ὑποδιακόνου посланное, съ Символомъ Вѣры Никейскимъ. Нач. Κύριοι ἀδελφοί.

Посланіе сего собора къ папѣ Келестину. Нач. Ἐν πάσῃ τῇ συνόδῳ τῆς Καρχηδόνος.

Объ этихъ дополнит. актахъ къ дѣяніямъ и канонамъ Карѳагенск. собора кратко упоминается въ № 320, на л. 197—198.

Л. 136 об. Изъ дѣяній 2-го Вселенскаго собора въ Константинополѣ объ Агапіи и Вагадіи Βόστρων —См. № 315, л. 181 об.

На лл. 137 об.—178 каноническія посланія св. отецъ съ толков. тѣ же, какія въ № 320, на л. 198—234.

Л. 178 об. Св. Григорія Богослова стихи съ толков. о канонич. книгахъ Св. Писанія Ветхаго и Новаго Завѣта. Апокалипсисъ и Климентовы посланія не упоминаются.—См. въ № 319, л. 92 об.

Л. 179. Амфилохія еп. Иконійскаго ἐκ τῶν πρὸς Σέλευκον ἰάμβων— о каноническихъ книгахъ. У него Апокалипсисъ упоминается.—См. въ № 319, л. 93.

Л. 179. Ἐγκύκλιος патріарха Константинопольскаго Геннадія.—Въ № 320, л. 235.

Л. 180. Πρὸς τοὺς Νικοπολίτας Василія Великаго.—Въ № 320, л. 236.

Николая патр. Константиноп. отвѣты на вопросы монаховъ.—См. въ № 320, л. 243.

Л. 181. Κανόνες Никифора патр. Конст. 67. Нач. Τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ αἱρετικῶν.

Л. 182. Его же ἐξ ἑτέρων κανόνων 1 правило и 1 διήγημα.—См. № 320, л. 243 об.

Л. 182 об. Іоанна Златоустаго—посланіе каноническаго содержанія. Нач. Οὐ γὰρ ἁπλῶς.—См. въ № 320, л. 244.

Л. 183. Соборное опредѣленіе при патріархѣ Константинопольскомъ Сисиніи—о запрещенныхъ бракахъ.—См. въ № 322, л. 1.

Л. 185. Еще κανόνες о запрещенныхъ бракахъ и епитиміи патр. Конст. Сисинія и митрополитовъ. Нач. Ἵνα ὁ μὲν τρίτος γάμος εἰς χρόνους τρεῖς ἐπιτιμηθῇ· ὁ δὲ πρεσβύτερος ὁ εὐλογήσας καθαιρεθῇ.—Всего 57 правилъ.

Л. 186. Еще о запрещенныхъ бракахъ правила, съ таблицами Нач. Κεκωλυμένος ὁ γάμος οὗτος.

Л. 187 об. Ἕτερα κεφ. ἐκ τῶν νεαρῶν Ἰουστινιανοῦ. Нач. Ὁ πάππος πόσου ἐστὶ βαθμοῦ.

Л. 187 об. О двоебрачіи διάταξις συνοδική.—См. въ № 322, л. 28 обор.

Л. 188. Препод. Феодора Студита къ Навкратію пресвитеру περὶ διγάμου. Нач. Θερμὸς εἶ ἠγαπημένος.

Л. 189. Περὶ τῶν βαθμῶν συγγενείας.—Съ таблицею.—См. № 322, л. 5.

Л. 189 об. Περὶ κεκωλυμένων γάμων. Нач. Ἡ συγγένεια ὄνομά ἐστι γενικόν.

Л. 191. Περὶ μνηστείας и проч. Нач. Μηνὶ Ἀπριλλίῳ κϛ', ἰνδ δ', ἔτους ͵ϛφοδ' (6574=1066 г.); также ἔτους ͵ϛφοε' (6575=1067 г.). Март. θ'. Іоанна Ксифилина патріарха Константиноп.—См. № 322, л. 19 об.

Л. 191 об. Χρυσόβουλλον царя Никифора Вотаніата περὶ μνηστείας.—См. въ № 322, л. 21.

Л. 192. Νεαρὰ царя Алексія Комнина ͵ϛφϘβ' (6592=1084 г.)—о томъ же. Нач. Ἡ μὲν παλαιὰ καὶ πρεσβυτέρα νομοθεσία.—См. № 322, л. 22.

Л. 193 об. Ὑπόμνησις Куропалата περὶ νεαρᾶς царя Алексія Комнина ͵ϛχ' (6600=1092 г.) περὶ τοῦ γάμου.—См. въ № 322, л. 25.

Л. 195. Царя Константина Порфиророднаго Νεαρὰ περὶ φονευόντων. Нач. Ἡ τοῦ Μωσέως νομοθεσία.

Л. 195 об. Его же. Δευτέρα νομοθεσία. Нач. Ταῦτα νομοθετῆ προηρημένα νῦν.

Л. 196. Περὶ χρίσεως ἀρχιερέως νεαρὰ Ἰουστινιανοῦ въ 3 книгѣ. Нач. Εἴ τινες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι.

Л. 196 об. Τὸ ἴσον τοῦ βασιλικοῦ σημειώματος, γεγονότος при царѣ Алексіи Комнинѣ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ Νικαίας. Нач. Ἔφθασε μὲν ὁ ἱερώτατος τῆς Νικαέων μητροπόλεως ἀρχιερεὺς Εὐστράτιος.

Л. 198. Ἐπιστολὴ συνοδικὴ Софронія архіеп. Іерусал. противъ ересей. Нач. Βαβαί, βαβαὶ παμμακάριστοι, πῶς μοι φίλον νῦν τὸ ἡσύχιον.

Л. 206. Πίναξ 126 главъ въ книгѣ сей.

Л. 208. Вопросы и отвѣты Димитрія Хоматина архіеп. Болгарскаго къ Константину архіеп. митрополіи Дирахійской Кавасилѣ. Нач. Ἐν ταῖς ἄρξεσι τῶν ἀναστασίμων ἑσπερινῶν.

Л. 209. Св. Софронія Іерусалимскаго περὶ ἐξαγγελιῶν. Нач. Πολλοὶ τρόποι τῶν ἐξαγγελόντων εἰσίν.

Св. Епифанія. Ὅτι οὐκ ἔφαγε τὸ νομικὸν Πάσχα ἐν τῷ δείπνῳ ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ τὸ ἀληθινόν. Нач. Ἐπιφάνιος ὁ τῆς Κύπρου, φησίν.

Л. 210 об. Отвѣты Никиты митрополита Ираклійскаго на вопросы нѣкоего епископа Константина. Нач. 1-го вопроса: Τοὺς εἰς δεύτερον συνοικέσιον.—То же см. ниже л. 258 об.

Л. 211. Отвѣты патр. Антіох. Феодора Валсамона на вопросы патр. Александр. Марка. Нач. Ὁ μὲν Θεοπάτωρ καὶ προφήτης Δαυΐδ.

Л. 222. Διάταξις царя Льва, διὰ τοὺς φύσει ἀσελγαίνοντας καὶ ὀμνύοντας и проч. Нач. Πᾶσιν ἀνθρώποις τοῖς εὐφρονοῦσι πρόδηλον εἶναι νομίζομεν.

Л. 222—225. Διάταξις νόμων πολιτικῶν ἔκ τε τῶν νεαρῶν Ἰουστινιανοῦ διατάξεων καὶ ἑτέρων φιλοχρίστων βασιλέων συνηγοροῦσαι καὶ ἐπικυροῦσαι, τοὺς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας καὶ νόμους. Нач. Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανός. Эти διατάξεις касаются епископовъ, клира и монаховъ.

Л. 251. Неизвѣстнаго вопросы и отвѣты о клирикахъ, безъ начала. Нач. послѣдняго вопроса на л. 258. Γυνή τις ἀῤῥωστίᾳ περιπεσοῦσα δεινῇ ἐν ὥρᾳ νυκτερινῇ.

Л. 258. Митрополита Критскаго Иліи отвѣты на вопросы нѣкоего монаха Діонисія. Нач. Ἑώρακα πολλαχοῦ.—См. въ № 320, л. 259 об.—Другіе его отвѣты въ описываемой рукописи на л. 264 об.

Л. 258 об. Отвѣты Никиты митроп. Ираклійскаго на вопросы нѣкоего еп. Константина.—То же см. выше, л. 210 об.

Л. 259 об. Περὶ ἐπισκόπων μεταβάντων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, изъ церковной исторіи: Θеодорита, Евсевія Памфила и Созомена. Нач. Πέτρος ὁ Ἀπόστολος Ἀντιοχέων θεμελιώσας τὴν ἐκκλησίαν.

Л. 260 об. Димитрія митроп. Кизическаго объ Іаковитахъ.—См. въ № 319, л. 98 об.

Л. 260 об. Περὶ Μασσαλιανῶν. Οἱ Μασσαλιανοὶ τὰ τῶν Μανιχαίων νοσοῦντες.

Л. 261. Петра Антіох. къ еп. Венеціи, который жилъ при патріархѣ Алексіи.—См. въ № 319, л. 99.

Льва архіеп. Болгарскаго объ опрѣснокахъ. Οἱ τὰ σάββατα μετὰ τῶν ἀζύμων φυλάττοντες.

Св. Василія Великаго. Παραγγελία πρὸς τὸν ἱερέα περὶ τῆς θείας λειτουργίας. Нач. Σπούδασον, ὦ ἱερεῦ, σαυτὸν παραστῆσαι ἐργάτην.

Л. 261 об. Его же. Περὶ μεταλήψεως. Нач. Τὸ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μεταλαμβάνειν.

Л. 262. Его же. Περὶ καταφρονούντων τῶν ἐπιτιμιῶν.

Л. 263. Ἐπιστολὴ Ἰωάννου.... χαρτοφύλακος πρὸς Θεοδόσιον μοναχὸν καὶ ἔγκλειστον Κορίνθου. Нач. Περὶ ὧν ἠρώτησας, τίμιε πάτερ, οὐκ ἔστιν ἡμέτερον ἀποκρίνασθαι.

Л. 264. Его же къ тому же. Ἠρώτησας ἡμᾶς, τιμιώτατε πάτερ, διὰ τῆς γραφῆς σου.

Л. 264 об. Митрополита Критскаго Иліи отвѣты на вопросы монаха Діонисія. Нач. Ἤδη....... λέγειν πειράσομαι.—См. еще выше на л. 258.

Л. 265 об. Никифора Хартофилакса къ Θеодосію монаху καὶ ἔγκλειστον Κορίνθου, περὶ τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν. Нач. Τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν τοῖς ἀρχιερεῦσι.

Л. 266. Ἀναφορὰ монаха Каппадокійца Василія къ митроп. Θессалоникскому Никитѣ. Нач. Δέσποτά μου ἅγιε, ἐν τῷ κόσμῳ.

Л. 267. Ἐκλογὴ ἐπιτιμίων πάντων τῶν παθῶν. Нач. Ἀνὴρ ἔχων γυναῖκα εἰ πέσῃ εἰς ὕπανδρον.—Всего 54 правила.

Л. 267 об. Св. Θеодора Студита 4 правила. Нач. Ὁ μὲν εὑρισκόμενος εἰς τὴν σύνοδον.

Л. 267 об. Ἀπὸ τοῦ κανοναρίου св. Іоанна Постника. Нач. Ἡ..... ἁμαρτία, εἰς ἔτη ὀκτὼ ἔχει κώλυσιν τῆς κοινωνίας.

Л. 269. Περὶ ἐξομολογουμένων. Нач. Τῶν ἐξομολογουμένων εἰσὶ τρόποι παρ' ἐμοὶ δέκα.

Л. 269 об. Іоанна Постника. Περὶ εὐνούχων. Παραγγελία παντὶ ἐξομολογουμένῳ καὶ πιστῷ. Нач. Τὰς νηστείας παρέλαβες.

Л. 270 об. Іоанна Хартофилакса. Нач. Νηστεία καὶ γῆρας.

Л. 271. Св. Симеона Новаго Богослова περὶ ἐξομολογήσεως, съ выписками изъ твореній монаха Исаіи, Златоустаго о священствѣ и изъ Номоканона св. Іоанна Νηστευτοῦ. Нач. Ἐπέταξας τῇ εὐτελείᾳ ἡμῶν.

Л. 276. Περὶ πνευματικοῦ,—съ выписками разныхъ каноническихъ правилъ Соборовъ и Св. Отецъ. Нач. Πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι ὁ ἐπιτραπείς.

Л. 280. Монаха Іоанна τοῦ Φουρνῆ къ монаху Григорію. Нач. Ἐμοὶ δοκεῖ, πάτερ ἅγιε.

Л. 281. Вселенскаго патріарха Михаила. Нач. Ἡ τῶν προηγιασμένων μυσταγωγία γηραιὰ καὶ ἀρχαιοπαράδοτος.

Л. 282. Ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων περὶ ἑορτῶν, καὶ νηστειῶν, καὶ γονυκλισίας. Нач. Ἐγὼ Πέτρος καὶ Παῦλος διατασσόμεθα.—См. въ № 315, л. 1 об. и № 317, л. 18 об.

Л. 282 об. Св. Аθанасія Александр. Нач. Μὴ παραβαίνῃς νηστείας.

Л. 283 об. Св. Іоанна Златоустаго. Περὶ ἐπιτιμίων. Нач. Οὐ γὰρ ἁπλῶς.

Л. 284. Θеофила Александрійскаго о постахъ. Нач. Καὶ τὸ ἔθος.

Л. 285. Св. Епифанія изъ слова о вѣрѣ. Нач. Συνάξεις δὲ ἐπιτελούμεναι.

Л. 285—291. Выписки о постахъ изъ Лавсаика, соборовъ Гангрскаго, Лаодикійскаго, изъ жизни св. Николая, Петра Александр., Патерика, св. Пахомія, св. Тимоθея Александр., Анастасія Синаита, Вселенскихъ соборовъ 1-го (Никейскаго) и 6-го (Константинопольскаго), Іоанна Постника (л. 286), Іоанна патріарха Антіох., Петра Антіохійскаго, св. Епифанія ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου (л. 286 об.).

Л. 292. Михаила монаха о постѣ въ среду и пятокъ κατήχησις. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· ἄξιον ἐρωτῆσαι καὶ μαθεῖν.

Л. 293. Хронологическія замѣчанія, какъ находить Индиктіонъ, круги солнца, луны, νομικὸν Πάσχα и проч. съ таблицею (л. 294—295) и пасхаліею (л. 295 об.) съ ͵ςχπθʹ (6689=1181 г.) по ͵ςψκαʹ (6721=1213 г.).

Л. 296. Πῶς δεῖ εὑρίσκειν τὸ τεμέλιον, ἐπακταὶ ἡλιακαί, съ изображенiемъ круговъ основанiя и епакты.

Л. 296 об. Τάξεις εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὀφφίκια. Нач. Ὁ μέγας οἰκονόμος.

Запись: Ἡ βίβλος αὕτη ὑπάρχει τῆς θείας καὶ ἱερᾶς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Νικολάου, τοῦ ἐπίκλην Σταυρονικήτα. Подобная запись и на внутренней сторонѣ нижней переплетной доски. Почерки разные. Въ этой рукописи содержится наиболѣе полный сборникъ статей по каноническому церковному праву.

Правила, на лл. 23—178, съ толкованiемъ Iоанна Зонары.

324. $\left(\frac{286}{\text{CCLXXIII}}\right)$ **Сборникъ канонический съ толков.** Бомбиц., **XV**, 4, листовъ 248 (дл. 6 в., шир. 4 в.); листы ветхи.

Л. 1, 3—8. Епископы и патрiархи: Константинопольскiе, (послѣднимъ упоминается Лука Χρυσοβέργης † 1169 г.), Римскiе, Александрiйскiе, Антiохiйскiе и Iерусалимскiе.—Листы перемѣшаны.

Л. 2. Ἔκθεσις πίστεως св. Григорiя Чудотворца. Нач. Εἷς ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ λόγου ζῶντος.

На лл. 9—248, начиная съ 85-го правила св. Апостоловъ, содержатся правила Вселенскихъ и помѣстныхъ соборовъ и каноническiя писанiя св. Отецъ, съ толкованiемъ Iоанна Зонары.—См. въ № 323, на лл. 32—177.

У проф. Маттеи, въ изд. 1805 г., на стран. 172, написано: Hic codex ita a principio et in fine est laceratus, ut nec folia numerare poterim.

325. $\left(\frac{311}{\text{CCCI}}\right)$ **Номоканонъ.** Бомбиц., **XV**, 4, листовъ 146 (дл. 6, шир. $4^1/_2$ в.), листы по краямъ ветхи. арсе́нїй їѕ. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1 об. Διδασκάλια св. Апостоловъ περὶ χαρισμάτων.—См. въ № 317, л. 13 и № 318, л. 176.

2) л. 5. Διατάξεις св. Апостоловъ διὰ Ἱππολίτου περὶ χειροτονιῶν. Нач. Ἅμα τοίνυν ὑπάρχοντες.—См. въ № 317, л. 15 об.

3) л. 9 об. Διατάξεις καὶ κανόνες Симона Кананита, Апостола Павла (л. 10), Ап. Петра и Павла (л. 12), Διδασκαλία всѣхъ Апостоловъ (л. 14).—См. въ № 317, л. 17—20.

4) л. 17. Св. Василiя Великаго каноническiя посланiя къ Амфилохiю; 85 правилъ. Нач. Ἀνοήτῳ, φησίν, ἐπερωτήσαντι.

5) л. 37. О семи Вселенскихъ соборахъ краткое сказанiе. Нач. Πρώτη γέγονεν ἐν Νικαίᾳ.

6) л. 42. Κανόνες (85) св. Апостоловъ.

7) л. 48 об. Ἐκ τῶν κανόνων собора въ Анкирѣ 6 правилъ, и собора въ Неокесаріи—14 правилъ.

8) л. 50 об. Ἀποκρίσεις ιε' κανονικαὶ Тимоѳея патр. Александр. Нач. Ἐὰν παιδίον.

9) л. 52 об. Ἐκλογὴ изъ закона Моисеева. Нач. Οὐ παραλήψῃ ἀκοὴν μάταιαν.—См. въ № 318, л. 203.

10) л. 62 об. Περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσίων ἀγρῶν τοῦ μζ' βιβλίου τῶν διγέστων, τίτλου ια'. Нач. Ὁ ἀρχαίους μετακινήσας ὅρους.

Л. 63. Τίτλος α'. Περὶ συστάσεως, μνηστείας καὶ λύσεως αὐτῆς. Нач. Συνίσταται μνηστεία χριστιανῶν.

Л. 64. Τίτλ. β'. Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ κεκωλυμένων πρώτου καὶ δευτέρου и проч. Нач. Συνίσταται γάμος Χριστιανῶν.

Л. 69. Τίτλ. γ'. Περὶ τῆς καταγραφείσης προικὸς. Нач. Ὁ ὁμολογῶν ἐγγράφως, ἢ ἀγράφως ὑποδέξασθαι προῖκα.

Л. 69 об. Τίτλ. δ'. Περὶ δωρεῶν ἁπλῶν и проч. Нач. Ἄγραφος ἁπλῆ δωρεὰ συνίσταται.

Л. 70 об. Τίτλ. ε'. Περὶ τῶν κεκωλυμένων διατίθεσθαι προσώπων и проч. Нач. Κωλύονται διατίθεσθαι οἱ ἐκ νοσήματος.

Л. 71 об. Τίτλος ς'. Περὶ τῶν ἐξαδιαθέτου κληρονομιῶν и проч. Нач. Ἐάν τις ἀδιάθετος τελευτήσῃ.

Л. 73. Τίτλ. ζ'. Περὶ παίδων ὀρφανῶν и проч. Нач. Ἐὰν ἔκ τινων ὀρφανοί.

Л. 73 об. Τίτλ. η'. Περὶ ἐλευθεριῶν καὶ ἀναδουλώσεων. Нач. Ἐπιτίθεται οἰκέτῃ ἐλευθερία.

Л. 75. Τίτλ. θ'. Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας ἐγγράφου καὶ ἀγράφου. Нач. Ἔγγραφος πράσις καὶ ἀγορασία.

Τίτλος ι'. Περὶ δανείου ἐγγράφου καὶ ἀγράφου. Нач. Ἐάν τις ἐγγράφως, ἢ καὶ ἀγράφως.

Л. 76 об. Τίτλος ια'. Περὶ πάσης παραθήκης. Нач. Ἐάν τις διὰ οἷαν δήποτε πρόφασιν.

Τίτλος ιβ'. Περὶ ἐμφυτεύσεων διηνεκῶν καὶ ἐμπεριγράφων. Нач. Διηνεκεῖς ἐμφυτεύσεις.

Л. 78. Τίτλ. ιγ'. Περὶ μισθώσεων. Нач. Αἱ μισθώσεις ἄγραφοι

Τίτλος ιδ'. Περὶ μαρτύρων πιστῶν и проч. Нач. Οἱ μάρτυρες, ἢ ἀξίαν, ἢ στρατείαν.

Л. 79 об. Τίτλ. ιε'. Περὶ διαλύσεως κυρουμένων, ἢ ἀνατρεπομένων Нач. Ἡ διάλυσις ἐγγράφως, δι' ὑπογραφῆς τριῶν μαρτύρων.

Л. 80. Τίτλ. ις'. Περὶ στρατιωτικῶν ἰδιοκτήτων πραγμάτων и проч

Л. 82. Τίτλος ιζ'. Ποινάλιος τῶν ἐγκληματικῶν κεφαλαίων. Нач. Μηδεὶς τὸν ἐν ἐκκλησίᾳ προσφεύγοντα βίᾳ ἀφαιρείσθω.—Всего 53 главы.

Л. 87 об. Τίτλ. ιη'. Περὶ διαμερισμοῦ σκύλων. Нач. Τοὺς ἐξερχομένους εἰς ἐχθρούς.—См. эти 18 титуловъ въ № 322, л. 112—126.

11) л. 88 об. Νόμος ῥοδίων ναυτικὸς κατ' ἐκλογὴν ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν διγέστων. Нач. Ἐὰν πλοῖον ὁρμᾷ ἐπὶ λιμένα.—Всего 50 правилъ. См. № 318, л. 216.

12) л. 97. Ἐκλογαὶ изъ новеллъ императора Льва. Нач. Θεσπίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν.—Перемѣшаны.

13) л. 103. Τοῦ κυροῦ βασιλέως ἡ νεαρὰ νομοθεσία. Нач. Ἐπειδήπερ ἡ βασιλεία μου, ἀφ' οὗ ηὐτοκρατώρησε καὶ τὰς κινουμένας ὑποθέσεις.

14) л. 106 об. Новеллы царя Льва. Нач. Τοῖς πάλαι περὶ συμφώνων.

15) л. 110 об. Περὶ πράσεως καὶ ἀγορασίας 100 главъ. Нач. Πράσις καὶ ἀγορασία συνίσταται· ἡνίκα περὶ τοῦ τιμήματος.

16) л. 118 об. Ἐκ τοῦ λγ' τίτλου, главы 65—83. Нач. Ὁ πατὴρ προικίζων τὴν θυγατέρα.

17) л. 120 об. Τίτλος λδ'. Нач. Εἴρηται ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ.—Всего 56 главъ.

18) л. 125 об. Τίτλος λε'. Περὶ ἀποκλήρων. Нач. Τὸ περὶ ἀποκλήρων εἴρηται νεαρὰ ριε', ὡς ὅτι εἴ τις τοῖς ἰδίοις γονεῦσιν.

19) л. 131. Ἀντιβολὴ Παπίσκου καὶ Φίλωνος, Ἰουδαίων σοφῶν, περὶ πίστεως Χριστιανῶν и проч. Нач. Ἠρώτησε Παπίσκος Ἰουδαῖος· διὰ τί τοῦ Θεοῦ παραγγέλλοντος μὴ προσκυνεῖν ξύλον, ἢ λίθον.

Л. 135. Ἑτέρα διάλεξις. Нач. Ἰδοὺ γὰρ εὑρίσκομεν ἐν τῇ βίβλῳ γεγραμμένα.

20) л. 136. Выписки изъ толкованія св. Іоанна Златоустаго на притчи о благодѣтельномъ Самарянинѣ, о дѣлателяхъ въ виноградникѣ, о неводѣ, брошенномъ въ море, о закваскѣ и проч.

21) л. 140. Отрывокъ изъ толкованія Апокалипсиса. Нач. Ἐκ τῆς ἀποκαλύψεως Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὅτι ἑπτὰ κεφάλαια ἑπτὰ βασιλέων.

Л. 140 об. Николая патр. Конст. отвѣты на вопросы Агіоритовъ. Нач. Εἰ δεῖ καταλύων τὴν νηστείαν.

Л. 143. Св. Епифанія. Περὶ ιβ' λίθων.

Л. 144. Краткія сказанія о 12 и 70 Апостолахъ. Начало на оборотѣ 145 листа внизу; листы перемѣшаны.

Л. 147. Θеофила архіеп. Александр. προσφώνησις, ἑρμηνεύουσα τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐσθίομεν οἱ Χριστιανοὶ τὸν τυρὸν καὶ τὸ ᾠὸν въ среду и пятокъ сырной недѣли.

326. $(\frac{455}{\text{I II, LI, qu.}})$ **Номоканонъ.** Бумажн. писанъ въ **1477** г., 4, листовъ 356 (дл. $4^5/_8$, шир. 3 в.). Переплетъ старинный, деревянныя доски въ коричневой кожѣ, съ тремя мѣдными наугольниками. На листѣ 1-омъ слова «Требникъ Греческій писменный» зачеркнуты и написано:

«Кн҃га Греческая пи́семная, по осмо́тру собра́ніе соборныхъ. апостольскихъ и ст҃хъ оц҃ъ пра́вилъ ѿ ра́зныхъ дѣлахъ, а не требникъ Казенной». а҆рсенѐ. Τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ (л. 3).

Л. 3—17. Πίναξ φμβ' κεφ. τῆς παρούσης βίβλου.—Главы каноническаго содержанія и изложены на лл. 20 об.—145. Л. 18 бѣлый.

Л. 19—20. Ἀρχὴ τῶν ἐρωτημάτων, ὧν ἐρωτᾷ ὁ ἀνάδοχος τὸν ἐξομολογούμενον. Нач. Ἡ παρθενία σου ἐν πρώτοις, πῶς ἐφθάρη· διὰ πορνείας, ἢ μοιχείας. Это нѣчто въ родѣ чина исповѣди, съ молитвою.

Л. 20 об. Ἐρωτήσεις ἀποσταλεῖσαι παρὰ Κωνσταντίνου ἐπισκόπου къ Никитѣ митроп. Ираклійскому и отвѣты послѣдняго. Нач. 1-го вопроса: Γυνή τις τῶν ἐνδόξων μέλλει ἐλθεῖν εἰς δεύτερον συνοικήσιον. Всего по 13 вопросовъ и отвѣтовъ.

Далѣе правило 14-е, на л. 24, Ἰωάννου τοῦ Φρουνί (?) Нач. Ἔστω κόρη ἀμόλυντος.

Л. 25 об. Отвѣты Хартофилакса на вопросы Константина (по 18 вопросовъ и отвѣтовъ).

Л. 28. Епитимійныя правила съ 34-го до 81.

Л. 30. Правила св. отецъ въ Никеѣ.

Л. 32. Ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων.

Л. 33. Θεοδωρήτου, Ἀναστασίου Σιναΐτου, Тимоѳея еп. Александр., Карѳагенскаго собора, изъ Лавсаика, св. Василія.

Л. 36. Преп. Евѳимія, Саввы, Тимоѳея и Ѳеофила Александрійскихъ.

Л. 45 об. Διηγήματα.

Л. 46 об. Правила собора, бывшаго при патр. Николаѣ.

Л. 50 об. Правила св. Апост. Петра и Павла.

Л. 60. Епитимійныя правила на согрѣшенія іереевъ и проч. клириковъ. Нач. Ἀρχὴ πάντων τῶν κακῶν τοῦ ἱερέως ἡ πτῶσις.

Л. 72. Κανωνάριον Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ. Нач. Οὗτος μαθητὴς καὶ νηστευτὴς ἐχρημάτησε τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Далѣе чинъ исповѣди и епитимійныя правила числомъ 32.

Л. 77 об. О праздникахъ и постахъ и колѣнопреклоненіяхъ.

Л. 79. Правила св. Василія περὶ φόνων и проч.

Л. 83 об. Правила св. Апост. съ толк. Іоанна Зонары.

Л. 86 об. Ἑρμηνεία περὶ τῆς ἁγίας Λειτουργίας, καὶ περὶ ἱερέων. Нач. Οἱ μεμολυσμένοι λειτουργ. ἱερεῖς.

Л. 91 об. Τάξις γινομένη περὶ τῶν ἀρνουμένων τὴν πίστιν ἐν γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ и проч.

Л. 97. Правила соборовъ съ толкованіями.

Л. 114. Правила св. Григорія Неокесарійскаго чудотв., Кирилла и Тимоѳея Александрійскаго, Іоанна Карпаѳійскаго, аввы Исаіи, изъ жизни аввы Варсануфія, аввы Макарія.

Л. 116 об. Іоанна Златоустаго.

Л. 121. Ἐκ τοῦ κανονικοῦ Іоанна Постника епитимійныя правила.

Л. 121 об.—126. Правила Григорія Нисскаго, Постника, Василія Великаго.

Л. 127. Изъ отвѣтовъ Никиты Ираклійскаго къ Константину епископу.

Л. 127 об. Никифора патр. Конст. и Исповѣдника. Κανόνες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων. Нач. Ἐὰν κατὰ ἄγνοιαν πλυθῇ ἀντιμίνσιον.

Л. 131 об. Ἐκ τοῦ συντάγματος Γενναδίου ἀρχιεπ. Βουλγαρίας и проч. Нач. Εἰ λόγου παντὸς προηγεῖται ἔννοια.

Л. 133. Ἐκ τῶν ἐρωτήσεων Марка патр. Александрійскаго и отв. патріарха Антіохійскаго Θеодора Валсамона.

Всего на л. 20 об.—145 изложено 742 главы, коихъ πίναξ см. на лл. 3—17.

Л. 148. Διατάξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καθολικὴ διδασκαλία. Περὶ λαϊκῶν, βιβλίον πρῶτον. Нач. Οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι πᾶσι τοῖς ἐξ ἐθνῶν.—Всего 11 главъ.

Л. 155. Книга 2. Περὶ ἐπισκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων. Нач. Περὶ δὲ τῶν ἐπισκόπων οὕτως ἠκούσαμεν.—Всего 61 глава.

Л. 202. Книга 3. Περὶ χηρῶν. Нач. Χήρας δὲ καθιστᾶσθαι.—Всего 21 глава.

Л. 212. Книга 4. Περὶ ὀρφανῶν. Нач. Ὀρφανοῦ δέ τινος γενομένου Χριστιανοῦ.—Всего 12 главъ.

Л. 218. Книга 5. Περὶ μαρτύρων. Нач. Εἴ τις Χριστιανὸς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.—Всего 24 главы.

Л. 236. Книга 6. Περὶ σχισμάτων. Нач. Πρὸ πάντων φυλάσσεσθε, ὦ ἐπίσκοποι.—Всего 30 главъ.

Л. 258. Книга 7, гл. 1-я. Περὶ πολιτείας καὶ εὐχαριστείας.—Всего 47 главъ.

Л. 278. Книга 8. Περὶ χαρισμάτων, καὶ χειροτονειῶν καὶ κανόνων ἐκκλησιαστικῶν.

На л. 316 об. въ 85-мъ Апост. правилѣ въ числѣ каноническихъ книгъ перечисляются Ездры двѣ книги, Премудрости Сираха, Климента 2 посланія и Διαταγαὶ въ 8 книгахъ, но опущены изъ Новозав. книгъ соборныя посланія Іакова, Іуды, 2-е Петрово, 2-е и 3-е Іоанна Богослова и Апокалипсисъ.

Л. 317. Ὕμνοι. Ὀρθρινός. Нач. Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ. Ἑσπερινός. Нач. Αἰνεῖτε παῖδες Κύριον. Νῦν ἀπολύεις.

Л. 317 об. Ἐπ' ἀρίστῳ. Εὐλογητὸς εἶ, Κύριε, ὁ τρέφων με.

Записи на л. 317 об. Διατάξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος τοῖς ἔθνεσιν ἀποσταλεῖσαι.

Ἔτους τρέχοντος ͵ςϠπς' (6986), ἰνδ. ια' τὸ δὲ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ͵αυοζ' (1477 года).

Ἐγράφη εἰς πόλιν Κ—Θ/Ο—Τ Φαιαίκων.

Л. 318. Νόμος γεωργικὸς ἐκ τῶν Ἰουστινιανοῦ. Нач. Χρὴ τὸν γεωργόν.—39 главъ.

Л. 320. Ἔκθεσις θαυμασία περὶ γάμων ἐνδεχομένων γίνεσθαι, ἢ μὴ γίνεσθαι. Нач. Μιχαὴλ καὶ Ἄννα ἀδελφοὶ ὄντες.

Л. 321 об. Περὶ γ' γάμου νεαρὰ царя Льва.

Л. 322. Περὶ γάμων συνοικεσίων κεκωλυμένων, καὶ ἀκολύτων, καὶ περὶ διαφορᾶς τῶν βαθμῶν τῆς συγγενίας.

Л. 331 об. Тимоѳея еп. Александр. отвѣты на вопросы епископовъ и клириковъ. Нач. Ἐὰν παιδίον.

Л. 333. Ѳеофила Александрійскаго. Περὶ χειροτονειῶν. Нач. Περὶ Ἰακὼβ χρὴ ζητεῖται.

Л. 334. Περὶ τοῦ μὴ καλλοποιεῖν τὸ γένειον. 96-е правило 6-го Всел. собора. Нач. Οἱ τὸν Χριστόν, φησι, διὰ τοῦ βαπτίσματος.

Л. 334. Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων Ἰωάννου ἐπισκόπου Κίτρου πρὸς ἐπίσκοπον Διῤῥαχίου τὸν Καβάσιλαν. κεφ. α' περὶ ἀντιμινσίων. Нач. Τὰ ἀντιμίνσια τῆς ἁγιαστικῆς μετασχόντα δυνάμεως.—Всего 22 главы.

Л. 340. Вопросы и отвѣты св. Аѳанасія патріарха Александрійскаго къ Антіоху. Нач. Τί ἐστι Θεός. Отвѣтъ: Θεός ἐστιν οὐσία νοερά.

Л. 351. Неизвѣстнаго. Χριστιανῶν τε καὶ Ἰουδαίων Χριστὸν ὁμολογούντων· ἀμφιβαλλόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, οὔπω αὐτὸν ἐληλυθέναι, ἀλλὰ λεγόντων· ὅτι μέλλει ἔρχεσθαι, πόθεν αὐτοὺς πεῖσαι ὀφείλομεν, ὅτι καὶ Θεός ἐστιν ὁ Χριστὸς, καὶ ὅτι ἦλθε, καὶ ὅτι ἀληθής ἐστι καὶ οὐ πλάνος, ὡς αὐτοὶ νομίζουσιν. Нач. Ὅτι μὲν Θεὸς καὶ Κύριος ὁ Χριστός ἐστιν οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν.

Л. 356 об. Τοῦ Βαλσαμῶν. Нач. Τοὺς πρὸ τοῦ βαπτίσματος τεθνηκότας καὶ μετὰ ταῦτα βαπτισθέντας, ἔδοξεν εἰς τάξιν παράγεσθαι, ὡς ἀπολουσάμενοι.

Эта страница писана почеркомъ XVI вѣка.

327. (149/CL) **Номоканонъ Матѳея Властаря и другія статьи.** Пергам., пис. въ **1342** году, листовъ 393 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^5/_8$ в.). Ἀρσενίῡ ὄλ. Τῶν Ἰβήρων. (л. 1 и 393 об.) «Максимово изложеніе надобно».

Л. 1. Киноварью вверху написано. Τὸ πρὸς τὸν ἅγιον Σίλβεστρον πάπαν Ῥώμης θέσπισμα τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ ἰσαποστόλου Κωνσταντί-

νου. Послѣ этого заглавія изложено посланіе царя Константина къ папѣ Римскому Сильвестру о преимуществахъ Римской каѳедры предъ Александрійскою, Антіохійскою, Іерусалимскою и Константинопольскою. Нач. Δέον ἐκρίναμεν μετὰ πάντων τῶν σατραπῶν ἡμῶν καὶ πάσης τῆς συγκλήτου. Внизу на полѣ киноварью написано: Παρεξεληλύθη ἀπὸ τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυροῦ Φωτίου.—Сравни въ № 331, л. 281 об.

Л. 2. Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον ἐμπεριειλημμένων ἁπασῶν ὑποθέσεων τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις κανόσι, πονηθὲν τε ἅμα καὶ συντεθὲν τῷ ἐν ἱερομονάχοις ἐλαχίστῳ Ματθαίῳ προθεωρία. Нач. Τὸ τῶν ἱερῶν καὶ θείων χρῆμα κανόνων. Здѣсь въ 21 главахъ сообщаются краткія свѣдѣнія о соборахъ Вселенскихъ и помѣстныхъ и правилахъ св. Апостоловъ, нѣкоторыхъ св. Отцевъ καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν νόμων.—См. въ № 328, л. 20.

Л. 15 об. Ματθαῖος οἰκτρὸς, ἀρετῆς πάσης ξένος. Ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων (по алфавиту).

Л. 20. Περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Нач. Τὰς τῶν ἱερῶν τίνων ὑποθέσεις κανόνων.—См. въ № 328, л. 32.

Л. 21 об. Ἀρχὴ τοῦ α' στοιχείου. Κεφ. α'. Περὶ τῶν ἀρνησαμένων τὴν ἀμώμητον ταύτην τῶν Χριστιανῶν πίστιν.—См. въ № 328, л. 34—305.

Л. 200. Ἀρχὴ τοῦ ω' στοιχείου. Κεφ. α'. Τίνας δεῖ ὡράριον φορεῖν.—См. въ № 328, л. 305 об.

Л. 200 об. Ἐκ τοῦ κανονικοῦ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ ἤμειψε ταυτὶ πρὸς σύνοψιν Ματθαῖος. Нач. Ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν Νηστευτὴν θεῖον Ἰωάννην.

Л. 204 об. Никиты митроп. Ираклійскаго отвѣты на вопросы нѣкоего епископа Константина. Нач. Ἡ μὲν ἀκρίβεια τοὺς διγάμους.—Всего 9 правилъ.

Л. 205 об. Св. Никифора патр. Конст. и Исповѣдника κανόνες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων. Нач. Ἐὰν κατὰ ἄγνοιαν πλυθῇ ἀντιμίνσιον.—Всего 37 правилъ.—См. въ № 326, л. 127 об. и № 332, л. 47 об.

Л. 206 об. Изъ отвѣтовъ Іоанна епископа Κίτρους къ епископу Δυρραχίου τὸν Καβάσιλαν Ματθαῖος ἔγνω ταυτὶ συντεταχέναι. Нач. Τὰ ἀντιμίνσια τῆς ἁγιαστικῆς μετασχόντα δυνάμεως.—См. въ № 326, л. 334.

Л. 211 об. Великой Церкви ὀφφίκια. Нач. Ὁ μέγας οἰκονόμος, ὁ μέγας σακελλάριος.—См. въ № 328, л. 306.

Л. 212. Διατύπωσις царя Льва Мудраго подчиненныхъ Константиноп. патріарху митрополій, архіепископій и епископій; въ числѣ митрополій ἡ Ῥωσία значится подъ № 60.

Л. 212 об. Λατινικαὶ λέξεις. Ἀδνούμιον, κατ' ὄνομα διέρχεσθαι.—См. въ № 328, л. 306.

Л. 213. Св. Кирилла Александр. 12 главъ противъ Несторія. Нач. Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ Θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουήλ.

Л. 215. Κατὰ Λατίνων. Ἔλεγχος ὧδε τῆς πλάνης τῶν Λατίνων θύτου παρ' οἰκτροῦ Ματθαίου μονοτρόπου. Нач. Ἄρτι μὲν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία τῆς τῶν αἱρετικῶν δογμάτων.—Доказательства приводятся кромѣ Восточныхъ св. отцевъ и изъ Западныхъ: папы Келестина, Дамаса (л. 230 об.) о не прибавленіи къ Символу вѣры чего-либо новаго.—См № 242, л. 1 и № 249, л. 274.

Л. 233. Того же Матѳея. Περὶ τοῦ ἀζύμου. Нач. Ἑξῆς δ' ἂν εἴη θεωρητέον τὰ τῆς τελουμένης.

Л. 238. Его же. Περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου и о Пасхѣ. Нач. Οὐχ ἥκιστα μέντοι καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ καιροῦ.

Л. 245 об. О св. отцахъ бывшихъ на Вселенскихъ Соборахъ. Нач. Ἀλλ' ἴδωμεν, εἰ δοκεῖ, καὶ τοὺς τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν ἡγησαμένους συνόδων.

Л. 250. Противъ Латинянъ и Армянъ.

Л. 253. Ὅτι οὐ δεῖ γάμους ποιεῖν μετὰ τῶν λατίνων.

Л. 256. Того же Матѳея слова противъ Іудеевъ. Λόγ. α'. Ὅτι τρισυπόστατον, καὶ ἡ παλαιὰ τὸν Θεὸν κηρύττει γραφή. Нач. Οὐδὲν οἶμαι τῶν ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένων. Раздѣлено на 43 главы.

Л. 272 об. Λόγ. β'. Нач. Καιρὸς δὲ οἶμαι καὶ περὶ τῆς προαιωνίου ὑπάρξεως.—Въ 33 главахъ.

Л. 283 об. Λόγ. γ'. Нач. Λοιπὸν δὲ ἐστι δεῖξαι τοῖς ἀντιλέγουσι.

Л. 308 об. Λόγ. δ'. Нач. Ἀλλ' ἴωμεν ἤδη καὶ νομοθέτην ἕτερον.

Л. 319 об. Λόγ. ε'. Нач. Οὐδὲν δὲ οἷον καὶ αὖθις διὰ βραχέων.

Л. 337. Κανόνες св. Апостоловъ πε'. Нач. Ἐπίσκοπος χειροτονείσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν.

На л. 340, въ 85 правилѣ упоминаются въ Ветх. Завѣтѣ 3 книги Маккавейскія, а въ Новомъ—два посланія Климента и Διατάξεις διὰ τοῦ Κλήμεντος, ἐν ὀκτὼ βιβλίοις. Апокалипсисъ не упоминается.

Л. 340—377. Κανόνες соборовъ Вселенскихъ и помѣстныхъ.

Л. 377 об. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον ἑβδόμου βαθμοῦ ἐξ αἵματος. Нач. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ Ἀλεξίου. Также νόμοι περὶ προικὸς καὶ μνηστείας разныхъ патріарховъ и царей.

Л. 381 об. Μακαρισμοί, отъ недѣли св. Θомы до недѣли всѣхъ Святыхъ. Ματθαῖος ὑμνεῖ σὴν ἀνάστασιν, Λόγε, μοναχός. Нач. Μεγαλύνω τὸ μυστήριον τῆς σῆς σεπτῆς οἰκονομίας.

Л. 391. Запись писца: Ἐτελειώθη μηνὶ Ἰαννουαρίῳ, ἰνδικτ. δεκάτῃ, ἐν ἔτει ͵ςω' πεντηκοστῷ (6850=1342 г.).

Л. 391 об. Анастасія патр. Θеоуπόλεως и Кирилла Александрійск. Ἔκθεσις σύντομος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Вопросъ: Ποίας θρησκείας εἶ, ἄνθρωπε; отвѣтъ: Χριστιανὸς εἰμί.

Л. 392 об. Неизвѣстнаго. Ὅτι βασιλεὺς οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἀμείβειν τοὺς θρόνους. Нач. Τοῦ μητροπολίτου ἐκείνου τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν κυροῦ Νικολάου.

Въ слав. рукописи Моск. Синод. Библіот. подъ № 590 (226), въ предисловіи, на стран. 2498, къ слав. изданію Номоканона Матѳея Властаря, говорится, что справщикъ Чудова монастыря монахъ Евѳимій перевелъ сей номоканонъ «ѿ еллинскаго діалекта на славенскій съ рукописныя Греческія книги, на паргаминѣ древлеписанныя в лѣто ҂ѕѿн (6850=1342 г.), по седми лѣтѣхъ точію самагѡ сочиненія, живу іавленнѡ еще сущу мудрѣйшему оному Матѳею. Сокровищеествуемѣй же тѣй древлеписаной Греческтѣй книзѣ даже до днесь в вивліоѳикѣ патріархіи царствующаго града Москвы».

На л. 340, имя «Ἰησοῦ Ναυῆ» писано безъ сокращенія.

328. ($\frac{150}{СБІ}$) **Номоканонъ Матѳея Властаря, въ переводѣ на ново-греческій языкъ Кунала Критопула.** Бумажн., писанъ въ **1669** году, листовъ 342 (дл. 8¼, шир. 5¼ в.) въ два столбца.

Листы 1—7 бѣлые.

На л. 8, подъ раскрашенною заставкою, написано: Πρόλογος εἰς τὸν παρόντα Νομοκάνονα, τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Γάζης, κυροῦ Παϊσίου, τοῦ Λιγαρείδου τὸν ὁποῖον ἐσύναξεν, ὁ ἐν ἱερομονάχοις σοφώτατος καὶ λογιώτατος Ματθαῖος ὁ Βλαστάρης. Нач. предисловія: Ἔδωκεν ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς εἰς ὅλον τὸ γένος.

На л. 10 об. подпись: Ἐδόθη ἐν τῇ μεγαλοπόλει καὶ εὐσεβοτόκῳ Μοσχοβίᾳ, κατὰ τὸ σωτήριον ἔτους ͵αχξθ' (1669 г.) Ἰαννουαρίῳ α'. Χεὶρ Ἀναστασίου ἀρχιδιακόνου, τοῦ ἐκ τῆς μικρᾶς Ῥωσσίας.

Л. 11—19. Πίναξ τοῦ παρόντος νομίμου.

Л. 20. Σύνταγμα κατὰ ἀλφάβητον πασῶν τῶν ὑποθέσεων τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων, καὶ τῶν νόμων, ὁποῦ ἐκοπίασεν ὁ ἐν ἱερομονάχοις σοφώτατος καὶ λογιώτατος Ματθαῖος ὁ Βλαστάρης· ἐξηγήθη δὲ αὐτὸ εἰς πεζὴν (на ново-греч. яз.) φράσιν ὁ ἀπαίδευτος, καὶ ἁμαρτωλὸς Κουνάλης Κριτόπουλος. Нач. Τὸ χρῆμα τῶν ἱερῶν καὶ θαυμαστῶν κανόνων.—См. въ № 327, л. 2—14.

Л. 30 об. Τοῦ Ἀρμενοπούλου προκατάστασις и проч. Нач. Ἄνθρωπος ὁποῦ λάχῃ καὶ γένῃ κριτής, νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους.

Л. 31 об. Κατάκρισις καὶ κατάρα ὁποῦ ἐγίν. εἰς τοὺς κριτάς, ὁποῦ κρίνουσιν ἄδικα ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου и проч. Нач. Φαίνεται ἡμῖν, ὅτι εἴ τις λάχῃ καὶ γένῃ κριτής, съ родословною таблицею на л. 32.

Л. 32. Ἀρχὴ περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῶν Χριστιανῶν προκατάστασις. Нач. Τὸ λοιπὸν τὰς ὑποθέσεις τῶν ἱερῶν κανόνων ἐδοκιμάσαμεν.—См. въ № 327, л. 20.

Л. 34—305. Ἀρχὴ τοῦ ἄλφα στοιχείου. Περὶ τῶν ἀρνησαμένων и пр. Нач. Καλὸν τίποτες εἶναι.—См. въ № 327, л. 21 об.—200.

Л. 306. Λέξεις λατινικαί.—См. въ № 327, л. 212 об.

Л. 306. Ὀφφίκια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας.—Въ № 327, л. 211 об. то же.

Л. 306 об. Монаха Матөея θύτου, τῆς ἐκκλησίας τῆς τιμῆς καὶ τὰς διακονίας и проч. Нач. Πεντάδος πρώτης πέφυκεν, ὁ μέγας οἰκονόμος.—Въ 6 главахъ.

Его же. Εἰς τὰ βασιλικὰ ὀφφίκια. Нач. Ἀξιωμάτων ἀριθμὸν τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὀνομαστὶ σκοπήσωμεν τὴν τάξιν.—Всего 18 главъ и епилогъ, котораго на л. 307 об. начало: Ταύταις ἐκτόπως ταῖς τιμαῖς κεχήναμεν.

На л. 307 об. внизу запись писца: Χεὶρ ἁμαρτωλοῦ Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Σακουλῆ τοῦ χίου.

Л. 308 об.—318. Ἕτερά τινα κεφάλαια ἐκ τῶν τοῦ Ἀρμενοπούλου. Περὶ παιδίων, ποῖα λέγονται αὐτεξούσια, καὶ ποῖα ὑπεξούσια. Нач. Αὐτεξούσια λέγονται τὰ παιδία ὁποῦ ὑπανδρεύσει. Здѣсь правила приводятся изъ Арменопула, Сираха, патріарха Постника, Матөея, Германа Конст., νεαρὰ Льва Мудраго и Алексѣя Комнина, Валсамона, царей Льва и Константина, Симеона Өессалоникскаго, пророка Исаіи (о 7 дарахъ св. Духа), св. Аөанасія Александр., Василія Великаго, Аөанасія патріарха и царя Андроника, Іоанна Златоустаго: Κανόνες св. Апостоловъ, соборовъ Вселенскихъ и Помѣстныхъ: о бракахъ, наслѣдствахъ, о проскомидіи (л. 317), о таинствахъ и проч.

Л. 318 об. Περὶ τῆς ἀκολουθείας καὶ τοῦ κανόνος τῶν ἀγραμμάτων μοναχῶν. Нач. Ἐὰν δ' ἔστιν ἀγράμματος ὁ μοναχὸς, ποιήτω καθ' ὥραν μετανοίας ν', λέγων τό· Κύριε ἐλέησόν με.

Л. 319. Περὶ τῆς ὑψώσεως τῆς παναγίας не сходно съ слав. печатн. послѣдованіемъ.

Л. 319 об. Ὁμολογία πνευματικοῦ πρὸς τὸν μέλλοντα ἱερωθῆναι. Нач. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν διάταξιν τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

На лл. 319 об.—321 правила на разные случаи: Περὶ ἀποκλήρων υἱῶν за непочтеніе къ родителямъ и др., къ исповѣди относящіяся, Халкидонскаго собора, Никифора патр. Констант., Постника патр., Валсамона, Симеона Өессалоникскаго, Анастасія патр. Антіох., Арменопула, Матөея, νεαρὰ царей Льва и Константина.

Л. 322. Чинъ исповѣди. Сначала написано правило Симеона Өессалоникскаго. Нач. Ὁ πνευματικὸς θέλει νὰ ἔχῃ τόπον σεμνόν. По возгласѣ іерея трисвятое и проч. тропари. Потомъ іерей λέγει πρὸς τὸν ἐξομολογούμενον· Βλέπε καλῶς τέκνον. Вопросы о грѣхахъ. Εὐχὴ συγχωρητική. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῷ Πέτρῳ καὶ τῇ πόρνῃ διὰ δακρύων ἄφεσιν ἁμαρτιῶν δωρησάμενος.

Л. 322 об. Молитва разрѣшительная готовящемуся къ причащенію. Нач. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ποιμὴν καὶ ἀμνέ. По начаду сходна съ 2-ю молитвою, положенною предъ началомъ исповѣди въ славянск. печатн. требн., но здѣсь она пространнѣе.

Л. 323 об. Κανόνες περὶ τῶν ἐξομολογουμένων Василія Великаго, Іоанна Постника, Симеона Θессалоникскаго.

Л. 324. Ποῖα ἁμαρτήματα κωλύουσι τὴν ἱερωσύνην и о постахъ св. Апостоловъ, Успенскомъ, въ среду и пятокъ и проч.

Л. 324 об. Гражданскіе законы: Іустиніана περὶ γεωργοῦ, Льва и Константина—περὶ κλοπῆς, περὶ φώνου ζώου.

Л. 325 об. Законы о степеняхъ родства.

Л. 332. Περὶ τῆς συγγενείας τοῦ ἁγίου βαπτίσματος.

Л. 333. О запрещенныхъ бракахъ.

Никиты митроп. Ираклійскаго отвѣты на вопросы нѣкоего епископа Константина. Нач. Κόρη τις ἀνέλαβε τὸν ἄνδρα.

Л. 334. Γράμματα ὁποῦ γράφει ὁ ἀρχιερεύς. 1) Περὶ ζητείας μοναστηρίου. 2) Περὶ τοῦ αἰχμαλώτου. 3) л. 334 об. Εἰς ἐξομολογούμενον ἄνθρωπον. 4) л. 335. Περὶ πῶς γράφει ὁ ἀρχιερεὺς τῷ σταυροπηγίῳ καὶ πῶς τὸ ἀντιμίνσιον. 5) Ὅταν γένῃ σύνοδος и проч. 6) Μαρτυρία τοῦ πνευματικοῦ, ὅταν μέλλῃ τινὰς ἱερωθῆναι. 7) Ἕτερον, πῶς γράφει ὁ ἀρχιερεὺς τὸ συστατικὸν τοῦ ἱερέως. 8) Ἀπολυτικὸν γράμμα, ὅταν μισεύσῃ ὁ ἱερεύς, 9) Ὅταν ποιεῖ πνευματικόν. 10) Οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ. 11) Прочимъ патріархамъ. 12) Митрополита къ архіепископу и епископу. 13) Епископа къ своему митрополиту, къ епископу, о клирикахъ архіеревъ, экономѣ. 14) Πρὸς πρῶτον τοῦ ἁγίου ὄρους περὶ ἡγουμένου καὶ τῶν γερόντων. 15) къ князю, княгинѣ и проч. 16) л. 340. Πῶς γράφεται τὸ διαζύγιον, ὅταν, ὁ ἀνὴρ κατηγορῇ τὴν γυναῖκα τοῦ, ὅτι μοιχεύεται καὶ δει..... τὸ ἀποδείξει, καὶ θέλει ἡ γυναῖκα νὰ τοῦ ἐχωρισθῇ и проч.—Всего 6 статей по бракоразводнымъ дѣламъ. 17) л. 341 об. Γράμμα ζητείας τῶν μοναχῶν. Нач. Ὅσοι λατρευταί.

Л. 337. Αἱ ἐνέργιαι τῶν ὀφφικίων τούτων. Нач. Ὁ μέγας οἰκονόμος κρατῶν πάντα τὰ κτήματα.

Л. 337 об. Τάξις πρωτοκαθεδρίας τῶν πατριαρχῶν и проч. α΄. ὁ Ῥώμης β΄. ὁ Κωνσταντινουπόλεως, γ΄. ὁ Ἀλεξανδρείας, δ΄. ὁ Ἀντιοχείας, ε΄. ὁ Ἱεροσολύμων. Также росписаніе областей, принадлежащихъ къ Константинопольскому патріархату и къ митрополіямъ онаго.

Л. 339. О семи Вселенскихъ соборахъ. Нач. Ἡ πρώτη ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος γέγονεν.

Л. 342. Запись: Ἡ μὲν χεὶρ ἡ γράφασα μέλλει φθαρεῖναι· γραφὴ δὲ μένει εἰς χρόνους πληρεστάτους.

Л. 342 об.—346. Περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς. Нач. Ἐν-

τὸς τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς συνάγονται τὰ εἴδη, καὶ ἀπὸ τῆς ἑβδομάδος τῶν Βαΐων κοπανίζονται. Сравни слав. рукопись № 855 (426).

Л. 346 об.—348. Ὑπόμνησίς τινος Ἰουδαίου, ὑπὸ Ἰουδαίων Χριστιανοῦ γενομένου, περιέχουσα, ὁποῖός ἐστιν ὁ ὅρκος τῶν Ἰουδαίων—Κονσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου ὑπόθεσις ἐκ τῶν τοῦ Βαλσαμῶν... Нач. Τολμῶν ὁ ἀνάξιος καὶ πανευτελῆς δοῦλος. Эта статья писана другимъ почеркомъ въ ͵αχος' (1676) году.

329. ($\frac{476}{\text{I. II, XLV, qu.}}$) **Судебникъ** (Πρόχειρον νόμων) **въ шести книгахъ Константина Арменопула.** Бумажн., пис. **1450** г., 4, листовъ 235 (дл. 5, шир. 3½ в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ. Арсеніи рл. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Πρόχειρον τῶν νόμων (руководство къ познанію законовъ), τὸ λεγόμενον ἡ ἑξάβιβλος συναθροισθὲν πάντοθεν κατ' ἐκλογὴν, καὶ κατ' ἐπιτομὴν οὕτω συντεθὲν παρὰ τοῦ πανσεβοῦ νομοφύλακος, τοῦ καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου. Κριτῶν προκατάστασις. Нач. Ὁ κρίνειν λαχὼν.—См. № 328, л. 30 об.

Л. 3. Οἶμαι καὶ τῶν κρίνειν λαχόντων.

Л. 3. Προθεωρία. Нач. Βιβλίον νόμων πάλαι πεποίηται.

Л. 4. Πίναξ τῆς ἑξαβίβλου.

Л. 8—217. Начало 1-й книги. Περὶ νόμων καὶ δικαστικῆς καταστάσεως. Нач. 1-го титула: Κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους. Всего 80 титуловъ. Всѣ эти статьи и въ томъ же порядкѣ имѣются въ № 330, на л. 1—261.

Л. 218. Περὶ χειροτονιῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν. Нач. Οἱ κληρικοὶ καὶ οἱ πρῶτοι τῆς πόλεως.

Л. 225—234. Νόμοι γεωργικοὶ ἐκ τῆς βίβλου Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως. Нач. Χρὴ τὸν γεωργὸν ἐργαζόμενον τὸν ἴδιον ἀγρόν. Всего 91 правило.

На л. 234 об. запись писца: Ἐτελειώθη ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ τῆς ιδ' ἰνδ. τοῦ ͵ϛϡνθ' ἔτους (6959=1450 г.).

330. ($\frac{453}{\text{I. II, XLIV, qu.}}$) **Судебникъ Константина Арменопула.** Бум., **XV**, 4, лист. 331 (дл. 5 в., шир. 3¼ в.). Переплетъ досчатый, въ старинной кожѣ. Арсеніи н. Λαύρας.

На л. 1—261 то же, что въ № 329, на л. 1—217.

Л. 262. Ἕτεροι τίτλοι διάφοροι. α' τίτλ. Περὶ ἀξιωμάτων. Нач. Ἀπὸ πατρικίων.

Л. 262 об. Τίτλ. β'. Περὶ κανόνων. Нач. Κανὼν ἐστι σύντομος.

Л. 265. Τίτλ. γ'. Περὶ σημασίας ὀνομάτων. Нач. Δοκεῖ γυνὴ υἱὸν ἔχειν.

Л. 267. Τίτλ. δ'. Περὶ χειροτονίας.—См. въ № 329, на л. 218.

Л. 272. Νόμοι γεωργικοί.—Тѣ же въ № 329, на л. 225—234.

Л. 279 об. Ἐπιτομὴ τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων того же Константина Арменопула. Προθεωρία. Нач. Τῶν κανόνων οἱ μὲν εἰσι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, οἱ δὲ οἰκουμενικῶν ἁγίων ἑπτὰ συνόδων.—См. въ № 334, л. 11—59.

Л. 282. Πίναξ τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων.

Л. 283. Τμῆμα α'. Περὶ ἐπισκόπων.

Л. 295. Τμῆμα β'. Περὶ πρεσβυτέρων, διακόνων и проч. Περὶ χειροτονίας αὐτῶν.

Л. 305. Τμ. γ'. Περὶ κληρικῶν.

Л. 312. Τμ. δ'. Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηρίων.

Л. 316. Τμ. ε'. Περὶ λαϊκῶν.

Л. 329 об. Τμ. ς'. Περὶ γυναικῶν. Нач. Αἱ ἱεραὶ παρθένοι.

Л. 331 об. Приписка: Πάσχος τοῦ Θεοδώρου τοῦ ζάγου ἀπὸ τὰ ξυλοπηγάδια.

331. (477 / t. II, XLI, qu.) **Сборникъ каноническій.** Бум., **XV**, 4, лист. 384 (дл. 5, шир. 3 в.). Переплетъ досчатый въ старинной коричневой кожѣ. Казённая. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 2).

Л. 1 об. Στίχοι св. Григорія Богослова. Нач. Ἀγνὴ κόρη, ζῇς, εἰ δὲ σιγᾷς οὐ ξένον.

Л. 2—10. Πασχάλια съ ͵ςϡλζ' (6937=1429 г.) по ͵ζ' (7000=1492 г.).

Л. 10 об. Св. Григорія Богослова: стихотвор. Нач. Διπλοῦς μοι ἔσο.

Л. 12. Γνωμικὰ κατὰ ἀλφάβητον. Нач. Ἄνω πτέρωσον πρὸς Θεόν σου.

Στίχοι (по алфавиту) λίαν παραίνεσιν ἔχοντες. Нач. Ἀρχὴν ἁπάντων καὶ τέλος ποιοῦ Θεόν.

Л. 13. Ἐκλογὴ изъ закона Моисеева. Нач. Οὐ παραλήψῃ ἀκοὴν ματαίαν.

Л. 21. Περὶ κεκωλυμένων γάμων.

Л. 27—39. Νόμοι διάφοροι. Τίτλ. α'. Περὶ ἀξιωμάτων. Нач. Ἀπὸ πατρικίων.—См. въ № 330, л. 262. Титулы 2-й и 3-ій тѣ же, что и въ № 330, на л. 262 об.—266, но здѣсь они съ схоліями, а 4-го титула о хиротоніяхъ нѣтъ.

Л. 40—281. Πρόχειρον νόμων Константина Арменопула въ 6 книгахъ, съ краткими примѣчаніями на поляхъ.—То же въ № 329, на л. 1—217 и въ № 330, на л. 1—261.

Л. 281 об. Θέσπισμα τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου περὶ τοῦ πάπα Ῥώμης. Нач. Θεσπίζομεν σὺν πᾶσι τοῖς σατράπαις καὶ τῇ συγκλήτῳ. Здѣсь признается преимущество Римскаго папы предъ другими патріархами. Сравни съ № 327, л. 1.

Л. 282. Νόμοι γεωργικοὶ ἐκ τῶν Ἰουστιανοῦ, числомъ 94, а въ №№ 329 и 330, по 91-му закону.

Л. 288 об.—328. Ἐπιτομὴ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων.—То же въ № 330, на л. 279 об.—331.

Л. 329. Того же Арменопула. Περὶ πίστεως ὀρθοδόξου καὶ περὶ αἱρέσεων. Нач. Πιστεύειν δεῖ τὸν ὄντως χριστιανόν. Объ ересяхъ 19 главъ; послѣдняя о Богомилахъ. Нач. Ἡ τῶν Βογομίλων αἵρεσις οὐ πρὸ πολλοῦ.

Л. 334 об. Ὑποτύπωσις царя Льва Мудраго о Константиноп. патріархатѣ, гдѣ подъ № 77 упоминается митрополія, τὸ Ῥούσιον.

Л. 335. Τὰ ὀφφίκια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. Нач. Ὁ μέγας οἰκονόμος.

Л. 335 об. Св. Василія Великаго объ епитиміяхъ. Нач. Τέσσαρές εἰσιν οἱ τῶν ἐπιτιμίων τρόποι.

Л. 337. Его же διάταξις пресвитеру предъ священнослуженіемъ. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ πρεσβύτερε.

Л. 337 об. Стихи на 12 великихъ праздниковъ. Нач. Εὐαγγελισμὸν καὶ Θεοῦ γένναν ὥρα.

Л. 338. Св. Аѳанасія Александр. къ Антіоху архонту вопросы и отвѣты. Нач. Πιστεύσαντες καὶ βαπτισθέντες.

Л. 363 об. Изъ слова св. Григорія Богослова πρὸς Ἥρωνα—5 строкъ.

Л. 364—370. Τὰ εἰς τὸ παλαιόν. Нач. Ἀβραάμ, ὃς πρῶτος ἐκ τῶν εἰδωλολατρῶν. Это неизвѣстнаго хронологія отъ Авраама до царя Михаила Комнина Палеолога, который ἔλαβε πόλιν, διώξας τοὺς Λατίνους.

Л. 370 об. Περὶ τοῦ μὴ εἶναι ὅρον ζωῆς. Нач. Τὸν ἀριθμόν, φησι, τῶν ἡμερῶν σου.

Л. 372—374. Разные вопросы и отвѣты. Нач. Τί ἐστιν ἡ σοφία; Отв. Ἡ οἰκοδομήσασα ἑαυτῇ οἶκον.

Л. 375. Διάλεξις Іудея и Христіанина. Нач. Εἰπέ μοι, ὦ Ἰουδαῖε· διὰ τί ἀκούεις Ἰουδαῖος καὶ Ἑβραῖος.

Л. 382. Κανὼν ὄγδοος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει (въ храмѣ св. 12-ти Апостоловъ) такъ называ. πρώτης καὶ δευτέρας συνόδου. Нач. Εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔνιοι τῶν ἀρχιερέων.

Л. 383—384. Разные недоумѣнные вопросы и отвѣты. Нач. 1-го вопроса: Ἐὰν μετὰ τὴν μετάληψιν περίσσειά τις. Конца нѣтъ.

На л. 364 об. имя «Ἰησοῦς Ναυῆ» написано безъ сокращенія.

332. ($\frac{463}{t. II, VI, oct.}$) **Номоканонъ.** Бум., **XVI**, 8, лист. 228 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_4$ в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ съ ременной застежкой. Ἀρσένιος ἡδ. Λαύρα (л. 5).

Л. 1—4. Разныя изреченія и епитиміи согрѣшающимъ ἐκ διατάξεων Ἀποστόλων.

Л. 5—10. Πίναξ κεφαλαίων τοῦ νόμου.

Л. 11. Ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ· ἤμειψε ταυτὶ πρὸς σύνοψιν Ματθαῖος. Нач. Ἀλλὰ γὰρ κατὰ τὸν Νηστευτὴν θεῖον Ἰωάννην. Правила съ епитиміями за разные грѣхи.—См. № 327, л. 200 об. и въ печатн. большомъ слав. требникѣ.

Л. 47 об. Св. Никифора Конст., Исповѣдника κανόνες ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς. Нач. 1 гл. Ἐὰν κατὰ ἄγνοιαν πλυθῇ ἀντιμίνσιον. Всего 36 правилъ. См. № 327, л. 205 об.

Л. 57 об. Отвѣты каноническіе Тимоѳея архіеп. Александрійскаго, одного изъ числа 150 св. отецъ 2-го Вселенскаго собора въ Константинополѣ. Нач. Ἐὰν παιδίον κατηχούμενον.

Л. 66 об. Προσφώνημα Θεοφίλα архіеп. Александр. τῶν Θεοφανείων ἐπιστάντων ἐν Κυριακῇ. Нач. Καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸ πρέπον ἡμᾶς.—См. № 315, л. 110 об.

Л. 68. Тарасія патр. Конст. къ папѣ Адріану. Нач. Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως.

Л. 72 об. Ἐκ τῶν κανόνων св. Апостоловъ, καὶ ἐκ τῶν πράξεων св. Ап. противъ симоніи, также изъ каноновъ св. Григорія чудотворца.

Л. 75 об. Περὶ ἁρπαζόντων ἐπὶ γάμῳ γυναῖκας. Нач. Ἐάν τις χωρὶς δικαστῆς ἀποφάσεως ἀποφέληταί τι πράγματα.

Л. 86. Περὶ ἀῤῥενομανίας изъ правилъ Василія Великаго, Григорія Нисскаго и Іоанна Постника.

Л. 88. Νόμοι περὶ ἀρχόντων. Нач. Δεῖ τὸν ἄρχοντα.

Л. 89 об. Περὶ τῶν ἐν ἀφέδρῳ γυναικῶν. Нач. Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Διονύσιος Ἀλεξανδρείας.

Л. 92. Περὶ ἀφηλίκων, περὶ ἀφορισμοῦ. Нач. Ὁ ἀφῆλιξ ἐν τοῖς ἁμαρτήμασιν, οὐ βοηθεῖται· οἷον κλοπήν.

Л. 101. Св. Діонисія Ареопагита. Нач. Οὕτω καὶ τὰς ἀφοριστικὰς ἔχουσιν οἱ ἱεράρχαι δυνάμεις.

Л. 102. Περὶ βαθμῶν τοῦ γάμου. 50 главъ. Нач. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἂν οἶμαι τῶν ἀφορούντων.

Л. 105. Διαίρεσις συγγενείας. Нач. Γενικὸν δὲ ὄνομα. Здѣсь же о запрещенныхъ и незапрещенныхъ бракахъ съ канонич. соборными опредѣленіями: на л. 111—патріарха Алексія ͵ςφμʹ (6540=1032 года) и Сисинія патріарха, на л. 115, въ ͵ςυϟθʹ (6499=991 г.).

Л. 126 об. Περὶ υἱοθεσίας.

Л. 129 об. Περὶ τῆς ἁγίου βαπτίσματος ἀναδοχῆς.

Л. 134. Περὶ ἐπιτρόπου καὶ ἀφηλίκων. Нач. Οὐδὲ ὁ ἐπίτροπος τὴν ὀρφανήν.

Л. 150 об. Ἐπιτίμια Василія Великаго. Нач. Ἡ προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ.

Л. 174. Περὶ τῶν Φραγγῶν ἐξήγησις ἐν ἐπιτομῇ πάνυ ὠφέλιμος. Нач. Τοῦτο ἔθνος τῶν Φραγγῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς Γερμανοὶ λέγονται.

Л. 179 об. Περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῶν Ἰνστιτουτίων. Нач. Ἡ συγγένεια, γενικὸν ὄνομά ἐστι· διαιρεῖται δὲ εἰς τάξεις τρεῖς.

Л. 191. Περὶ κεκωλυμένων γάμων καὶ τῶν ἐννόμων. Нач. Κεκωλυμένος ὁ γάμος οὗτος· ὁ τοῦ Μιχαήλ.

Л. 199. Ὅροι καὶ διατάξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων· πῶς δεῖ τὸν πιστὸν πολιτεύεσθαι· καὶ ποῖα παραφυλάττεσθαι. Нач. Ἔσω ἀζύμων τὸ Πάσχα μὴ ἐπιτελείσθω.

Л. 215. Τὴν ὁσίαν Μαρίαν πόρνην τὸ πρότερον ἴσμεν.

Л. 222. Четыре правила: 1-е объ отлученіи (за похищеніе изъ церкви воска и елея), а 2-е, 3-е и 4-е объ анаѳематствованіи порицающихъ бракъ и проч.

Л. 223—228. Ἀκολουθία присоединенія къ православной церкви обращающагося отъ Латинства (чрезъ помазаніе Св. Мνромъ, по отреченіи отъ ересей).

333. ($\frac{276}{CCLXIII}$) **Номоканонъ Матѳея Властаря, изложенный на ново-греч. языкѣ Малаксомъ.** Бум., **XVI**, 4, лист. 263 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ; начальныя буквы и заставки раскрашены киноварью и имѣютъ четвероконечные кресты.

Книга 1. На лл. 1—96 изложены 130 каноническихъ главъ, съ указателемъ въ началѣ. Надписаніе. Περὶ κριτοῦ, ὅτι νὰ εἶναι εἰς πάντας συμπαθεῖς, καὶ νὰ μηδὲν πιστεύῃ λόγοις τινὸς χωρὶς νὰ ἐξετάζῃ Ματθαίου τοῦ νομοθέτου· ὃς ἦν ἱερομόναχος. καὶ πανυσοφώτατος τῷ ἐπίκλῃ Βλαστάρις. Κεφ. α'. Нач. Πρέπον τὸν κριτὴν τοῦτ' ἔστι τῶν ἀρχιερέων, νὰ μιμῆται. Правила выписаны изъ Златоуста, Василія Великаго, Конст. Арменопула, Фотія патр. Константиноп., κανόνων καὶ διατάξεων св. Апостоловъ, Вселенскихъ и Помѣстныхъ соборовъ, Зонары, Валсамона, царей Льва и Константина, Іустиніана, Алексѣя Комнина, Матѳея, Симеона Ѳессалоникскаго, Діонисія Ареопагита, патріарха Іоанна Постника; Валсамона (л. 32) о свящ. одеждахъ.—Л. 34. Περὶ τῶν θείων δακτύλων τῶν ἀρ-

χιερατικῶν, ὁποῦ εἶναι ἑνομένοι, ὅταν εὐλογεῖ τὸν φιλόχριστον λαόν и пр. τοῦ σοφωτάτου ναυπλίου Νικολάου ἱερέως τοῦ Μαλαξοῦ. Нач. Τὸ μὲν δάκτυλον τῆς δεξιᾶς χειρός. Далѣе канонич. выписки изъ писаній Германа патр. Конст., св. Аѳанасія, Никиты Σεῤῥῶν, Никифора Конст., Евсевія, Никиты Ираклійскаго, Θеофила Александр., патр. Николая, νεαρὰ Льва Мудраго, Іоанна Китрскаго, Иліи митропол., патріарха Луки, Мануила великаго хартофилакса.—Л. 70 об.—73. Григорія папы Римскаго отвѣтъ Петру монаху и сказаніе φοβερὸν καὶ θαυμαστόν.—Л. 74. Ἐκ τοῦ Πατρίκου θαυμαστὴ διήγησις—περὶ τὰ σαφαντάρια.—Л. 77. О поминовеніи въ 3, 9 и 40 день по кончинѣ, изъ писаній препод. Александра, Діонисія и Тимоѳея Александрійскихъ патріарховъ.—Л. 84 об. О степеняхъ родства и о бракахъ, изъ правилъ Матѳея, Василія Великаго и патріарховъ Льва, Арсенія, Михаила, Στοπῆ и Мануила великаго хартофилакса τοῦ Ξανθινοῦ —Л. 95 об.—96. Глава 130-я. Περὶ ἐπιτρόπων. Сравни въ № 332, л. 134.

Листы 97—99 бѣлые.

Книга 2. На лл. 100—195 содержатся 139 главъ каноническихъ, съ указателемъ въ началѣ. Ἀρχὴ περὶ ἐξαίματος, περὶ συγγενείας и о степеняхъ родства. Нач. Ἐξαίματος εἶναι μία διαφορὰ τῆς συγγενείας. Послѣдняя 139-я глава, на л. 193—195. Αἱ ἐνέργειαι τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀφφικίων. Нач. Ὁ οἰκονόμος κρατῶν πάντα τὰ κτήματα τῆς ἐκκλησίας.

Листы 196 и 197 бѣлые.

На лл. 198—201, безъ надписанія и начала, епитиміи Василія Великаго, Никифора Патріарха и 4-го Всел. Собора.

На лл. 202—204. Εὐχὴ μετὰ θάνατον συγχωρητική. α' Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν. β' Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῇ σῇ ἀῤῥήτῳ σοφίᾳ. γ' (л. 203) Δέσποτα πολυέλεε. δ' (л. 205) Εὐχή, ἣν λέγει ὁ ἀρχιερεύς, ἢ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μέλλοντος μεταλαβεῖν. Въ печ. слав. требн. это 2-я мол. предъ исповѣдію.

Л. 208. Περὶ κριτοῦ κοσμικοῦ, τίνα εἰκονίζει τοῦ ἔχειν καὶ περὶ τοῦ ποιεῖν δικαιοσύνην ὁ κρίνων. Нач. Τρία εἰκονίζει τὸν ἀληθινὸν κριτήν. Правила выписаны изъ писаній св. Апостоловъ, Матѳея Властаря, Василія Великаго, Агаѳопода, Премудраго Сираха, Епиктета, пророка Исаіи, Арменопула, св. Евангелія и Богоотца Давида.

Л. 209 об. Περὶ ἐθῶν πολιτικῶν изъ правилъ Фотія патріарха Конст., Исократа и проч.

Л. 210. О хиротоніяхъ—изъ правилъ св. Апостоловъ, Зонары, Валсамона, Аѳанасія патр. Александр., Вселенскихъ и Помѣстныхъ соборовъ, царей Льва и Константина, Анастасія Синаита, Студита, Григорія Нисскаго, Іоанна Ксифилина патр. Конст. (л. 227 об.—231) и другихъ, въ 1-й книгѣ упоминаемыхъ.

Л. 232 об. Изъясненіе Божественной литургіи Германа патріарха Константиноп. Нач. Ἄρχεται οὖν ὁ ἱερεὺς θύειν τὸν ἀμνόν.

Л. 243. Никифора Ксанѳопула о поминовеніи усопшихъ въ 3, 9 и 40 день. Нач. Ὡς ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος.

Л. 243 об. О душахъ праведныхъ и грѣшныхъ св. Анастасія Синаита. Οὐδένας περὶ τούτου φανερῶς.

Л. 244. Περὶ ἱερέως, ὁποῦ νὰ λειτουργεῖ καὶ χυθῇ τὰ ἅγια—изъ Валсамона, Симеона Ѳессалоникскаго и Іоанна Постника.

Л. 246. Περὶ παρανόμου γάμου καὶ παιδίων γεννηθέντων ἀπὸ παρανόμου γάμου и проч. Нач. Λέγει καὶ ὁ Ἀρμενόπουλος.

Также выписки изъ правилъ Іоанна Постника, Матѳея, Симеона Ѳессалоникскаго, царя Іустиніана, Зонары, Іоанна Китрскаго, Ѳеодора Студита, Іоанна Дамаскина о томъ: въ какой части тѣла находится душа (л. 251), въ какомъ году, мѣсяцѣ, днѣ и часѣ былъ распятъ Іисусъ Христосъ (л. 251 об.), о семи возрастахъ человѣка (л. 252), и другія статьи Анастасія Синаита и Іоанна Постника.

Л. 255 об. О семи Вселенскихъ соборахъ. Нач. Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ πρώτη σύνοδος τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν ἐγένετο εἰς τὴν Νίκαιαν τῆς Βυθηνίας.

Л. 260 об.—263. Διατύπωσις царя Льва Мудраго объ епархіяхъ, принадлежащихъ Констант. патріархату, гдѣ подъ № 77 митрополія τὸ Ῥούσιον.

На л. 251 об. имя «Ἰησοῦ Χριστοῦ» писано безъ сокращенія.

334. ($\frac{435}{\text{г. II, XX, qu.}}$) **Сборникъ каноническій.** Бум., **XVI**, 4, лист. пис. 70 (дл. $5^5/_8$, шир. 4 в.). Переплетъ досчатый, въ старинной черной кожѣ. Безъ лѣтъ. Казеннаѧ. Арсеній ѿг. Ἰβήρων (л. 3).

Л. 1. Εὐχὴ συγχωρητικὴ λεγομένη ἐπὶ τῶν μελλόντων κοινωνῆσαι. Полнѣе 2-й мол. предъ исповѣдію, полож. въ слав. печ. требн.

Л. 3—7. Πίναξ главъ въ Евангеліи: отъ Матѳея—68 гл., отъ Марка—48, отъ Луки—83 и отъ Іоанна—18, по Евсевію, съ четверостишіями къ каждому Евангелисту.—См. №№ 14 и 19.

Л. 7 об.—10. Краткое содержаніе 150 псалмовъ. Нач. α' ψαλ. Προτροπὴ θεοσεβείας καὶ ἀποτροπὴ τοῦ ἐναντίου.

Л. 11—59. Ἐπιτομὴ τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων γέγονε παρὰ τοῦ νομοφύλακος καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου. Προθεωρία. Нач. Τῶν κανόνων, οἱ μὲν εἰσι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.—То же въ № 330, л. 279 об.—331.

Л. 59 об. Κανὼν съ толков. Нач. Τὸν ἐν χείλεσι μιαθέντα διάκονον, ἢ πρεσβύτερον, καὶ ἐξομολογησάμενον τὸ ἁμάρτημα.

Л. 61—70. Преп. Исаака. Περὶ ἀγάπης Θεοῦ, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ ἀναπαύσεως. Нач. Ἡ ψυχὴ ἡ τὸν Θεὸν ἀγαπῶσα. На послѣднихъ двухъ листахъ къ нижней доскѣ записи о принадлежности рукописи Иверскому монастырю.

335. ($\frac{460}{\text{I. II. LVIII. qu.}}$) **Сборникъ каноническій.** Бум., **XVI**, 4, лист. 127 (дл. 5 в., шир. $3^1/_4$ в.). Ἀρσένιος Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1—84. Πίναξ и изложеніе 117 главъ каноническаго содержанія, неизвѣстнаго автора. Κεφ. α΄. Τὸ τοῦ σὺν Θεῷ προοίμιον περὶ τοῦ δεῖξαι, ὅτι δεῖ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην ἕπεσθαι καὶ ἐμμένειν πάντας τῇ ἐκκλησιαστικῇ τάξει, καὶ ὑποτυπώσει, καὶ παραδόσει, καὶ συνηθείᾳ и проч. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς ἑπομένους τε καὶ ἐμμένοντας ταῖς ἐγγράφοις τε καὶ ἀγράφοις παραδόσεσι τῶν μακαρίων πατέρων.

На поляхъ цитаты, показывающія, откуда взяты правила.

Л. 85—127. Τοῦ αὐτοῦ (?) λόγος β΄ ἀντιλέγων ἐκ μέρους τὸ ὑπὲρ τοῦ πατριαρχεύοντος ἀθωωτικὸν δῆθεν σύγραμμα. Нач. Εἰ μὲν ἦμεν πάντες οἱ ἄνθρωποι τῷ τοῦ κυρίου φόβῳ στοιχειούμενοι.

336. ($\frac{33}{\text{XXXII}}$) **Сборникъ каноническій.** Бум., пис. въ **1687** г., лист. 117 (дл. $9^1/_2$, шир. $6^1/_2$ в.), въ золотомъ обрѣзѣ. Переплетъ старинный въ черной кожѣ. На обор. верхней доски написано: «кн҃га еллино-греческаѧ гл҃големаѧ собраніе моѵсеева закона».

На л. 1 об.—2. Вмѣсто предисловія грамота Всероссійскаго патріарха Адріана на слав. яз., изъ которой видно, что эта книга прислана въ Москву отъ Досиѳея патр. Іерусалимскаго въ ҂зса (7201=1693 г.). съ іеромонахомъ Хрисанѳомъ, архимандритомъ св. Гроба Господня, вмѣстѣ съ другими одиннадцатью греческими и греко-латинскими печатными книгами, въ которыхъ собраны каноны св. Апостоловъ, Вселенскихъ и Помѣстныхъ соборовъ и посланія канонич. св. отецъ, съ толкованіями Ѳеодора Валсамона патр. Антіохійскаго, Іоанна Зонары, Алексія Аристина и Матѳея Властаря, по благословенію его, патріарха, переведенные на славянскій языкъ Чудовскимъ монахомъ справщикомъ Евѳиміемъ.

Листы: 3—11 бѣлые.

Л. 12. Наверху на полѣ запись вкладчика: Συναγωγὴ νόμων ἐκ διαφόρων νομίμων, ἣν ἐποιήσατο ὁ Ἱεροσολύμων πατριάρχης Δοσίθεος, κόπῳ σπουδῇ καὶ δαπάνῃ, καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸ πανευαγὲς πατριαρχεῖον τῆς βασιλευούσης μεγάλης Μοσχοβίας εἰς μνημόσυνον αἰώνων. ͵αχπζ΄ (1687). Ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος.

Л. 12. Ἐκλογὴ τοῦ παρὰ Θεοῦ διὰ Μωσέως δοθέντος νόμου. Нач. Οὐ παραλήψῃ ἀκοὴν ματαίαν.

Л. 15. Πιναλία τῶν ἐγκληματικῶν κεφαλαίων. Нач. Μηδεὶς τὸν ἐν ἐκκλησίᾳ προσφυγόντα ἀφαιρείσθω.

Л. 15 об. Св. Аθанасія вопросы и отвѣты. Нач. 1-го вопроса. Πῶς ἄν τις μάθοι, εἰ συνεχωρίσθη αὐτῷ τὸ ἁμάρτημα.

Л. 16. Ἐρωτήσεις τῶν μοναχῶν, ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων и отвѣты на нихъ Констант. собора, подъ предсѣдат. патр. Николая, въ царствованіе Алексія Комнина. Нач. Εἰ χρὴ μοναχὸν εἰσιέναι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, съ толков. Валсамона.

Л. 18. Συνοδικὸν γράμμα вселенскаго патр. Николая къ царю Алексію Комнину, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀφαιρεῖσθαι τὰς ἐπισκοπὰς ἀπὸ τῶν μητροπόλεων. Нач. Θεῖον νόμον ἡγούμενος τὰ τοῦ εὐσεβοῦς σου βασιλείας ἐπιτάγματα.

Л. 21. Метафраста избранныя мѣста изъ житій Іоанна Златоустаго, св. Тарасія, Іоанникія и Меθодія.

Л. 21 об. Σχόλιον объ еретикахъ. Нач. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ λόγου.

Василія Великаго изъ посланія къ Евлогію.

Θеодора Студита посланіе, къ Стефану чтецу съ другими. Нач. Γράμμα ἐδεξάμην.

Л. 22. Ἐκ τοῦ τόμου τῆς ἑνώσεως.

Σημείωσαι ταῦτα. Нач. Ἰστέον ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου ἐκείνου Γερμανοῦ τοῦ ἐν τῇ Νικαίᾳ.

Кирилла Александрійскаго. Πρὸς Μάξιμον διάκονον Ἀντιοχείας. Περὶ οἰκονομίας. Нач. Ἔμαθον παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μονάζοντος Παύλου.

Л. 22 об. Его же—Геннадію пресвитеру и архимандриту. Нач. Τὸ μὲν εὔτονον εἰς εὐλάβειαν τῆς σῆς θεοσεβείας.

Περὶ τῶν παρ' αἱρετικῶν κεχειροτονημένων, ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριῶν συλλογὴ μερική. Нач. Ἄρειος ὁ τῆς μανείας ἐπώνυμος.—Всего 12 примѣровъ.

Л. 24. Фотія патр. Конст. ἀποδείξεις отъ соборныхъ и историческихъ писаній—ἐν ποίοις φαίνονται πεπραχότες οἱ Ῥωμαῖοι παραλόγως. Нач. Ἐπὶ Κωνσταντίνου, Λιβέριος ὁ Ῥώμης. Доказательства изложены въ формѣ вопросовъ и отвѣтовъ.

Л. 25 об. Св. Тимоθея Александрійскаго ἀπορίαι καὶ λύσεις κανονικαί. Нач. Εἰ ἔξεστι γυναικὶ ἐν τῷ κατεθισμῷ τῶν γυναικῶν, παιδίον νεοφώτιστον θηλάσαι и проч.

Ἐπιστολὴ Νικηφόρου χαρτοφύλακος. Нач. Τὸ λύειν καὶ δεσμεῖν τοῖς ἀρχιερεῦσι.

Л. 26. Ἀποκρίσεις συνοδικαὶ δύο. Нач. 1) Ἡ τοῦ ἱερέως γυνὴ αἰχμαλωτισθεῖσα. 2) Κόρη τις τεσσάρων, ἢ πέντε ἐτῶν.

Евсевія. Περὶ τῶν παραβόλως γινομένων, εἴτε καὶ μή. Нач. Ἐάν τις ἀπελθὼν βούληται περάσαι ποταμόν.

Σημείωσαι. Нач. Διονυσίῳ τῷ πάπᾳ Ἀλεξανδρείας.

Л. 26 об. Безъ надписанія. Ὁ μέγας Εὐστάθιος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγίου βασιλέως Κωνσταντίνου μετετέθη ἀπὸ Βεῤῥοίας, ἤτοι τοῦ Χάλεπ., εἰς Ἀντιόχειαν, ὡς ὁ χρονογράφος ὁ ὁμολογητὴς Θεοφάνης ἱστορεῖ. Далѣе говорится о перемѣщеніяхъ съ каѳедры на каѳедру и другихъ епископовъ.

На л. 27 говорится: Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Πορφυρογεννήτου Θεοφύλακτος (можетъ быть, Ѳеопемптъ, около 1038 года) ὁ Σεβαστείας, μετετέθη εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

Л. 27. Ἔτι σημείωσαι καὶ ταῦτα τὰ πατριαρχικὰ σημειώματα περὶ μεταθέσεως διαλαμβάνοντα. α) Μηνὶ Φεβρουαρίῳ ς', ἰνδ. ιδ', προκαθημένου τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρ. Γερμανοῦ. Нач. Τιμᾶται μὲν ἅπαξ ἁπλῶς ἐν ἅπασιν ἡ ἀκρίβεια. β) л. 28. Μηνὶ Μαρτίῳ, κθ' ἡμέρᾳ, ἰνδικτ. ιε' при томъ же патріархѣ. γ') Μηνὶ Ἰουλλίῳ δεκάτῃ, ἰνδικτ. η', при патріархѣ Вселенскомъ Мануилѣ.

Л. 28 об. Πρᾶξις συνοδική, δι' ἧς καθηρέθησαν и проч. Нач. Ὁ μὴ ἐλέγχων, φησίν, ἡ γραφὴ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἐπεδόθη ͵ςχκε' (6625=1117 г.).—См. то же ниже на л. 104 об.—106.

Л. 30. Ἐρωτήσεις διάφοροι къ хартофилаксу Никитѣ, впослѣдствіи архіеп. Ѳессалоникскому и отвѣты его. Нач. 1-го вопроса: Εἰκός ἐστιν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ μιᾷ ἱερουργίᾳ, ἱερέα, καὶ διάκονον χειροτονηθῆναι и пр. Отвѣтъ: Ἕνα μὲν καὶ τὸν αὐτόν, ἐν τῇ αὐτῇ καὶ μιᾷ ἱερουργίᾳ χειροτονηθῆναι διάκονον καὶ ἱερέα, οὐκ ἔστιν εἰκὸς и проч. Въ концѣ σχόλιον. Нач. Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κυρ. Ἀρσένιος. Конецъ: Ταῦτά φησιν ὁ Κυζίκου Θεόδωρος, καλόγηρος ὢν τοῦ πατριάρχου κυρ. Ἀρσενίου.

Л. 30 об. Ἀποκρίσεις τοῦ Σεῤῥῶν на разные вопросы. Нач. 1-го вопроса: Διάκονος ὀφφικιάλιος κατηγορηθείς, и проч. съ схоліею на л. 31, коей начало. Οὔπω ἦν τότε ἡ τῶν ἐκκλησιῶν τάξις τε καὶ κατάστασις.

Л. 31. Ὁρισμός неизвѣстнаго царя о назначеніи на должность τοῦ δικαιοφύλακος. Нач. Μιμεῖται καὶ Μωυσῆν ἐκεῖνον ἡ βασιλεία μου. Ἕτερον πρόσταγμα царя о назначеніи въ должность σακελλίου. Нач. Ἁγιώτατέ μου δέσποτα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα.

Л. 31 об. Николая патріарха Мистика διὰ τὴν τετραγαμίαν. Нач. Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν.

Σημείωσαι χρονικόν· ἀνάξιον τοῦτο ἔργον συνοδικὸν εἶναι.

Л. 32. Παραίτησις. Нач. Ἐπειδὴ πραγμάτων ἐναντιότητος.

Л. 32 об. Св. Діонисія Ареопагита изъ посланія его πρὸς Δημόφιλον. Нач. Νῦν οὖν ἄκουε τῶν ἡμετέρων.

Πρόσταγμα πρὸς τὸν Κυζίκου μητροπολίτην. Нач. Ἡ βασιλεία μου πρὸς τὴν πρώην.

Περὶ τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν. Нач. Ἐπὶ τῶν ἁμαρτιῶν προηγεῖται μὲν ἡ προσβολή.

Л. 33. Τοῦ χρονικοῦ. Нач. Μέγα ἀγαθὸν εὐχή, ἐὰν μετὰ διανοίας εὐχαρίστου γένηται.

Евсевія. Περὶ τῆς ὀφειλομένης παρὰ τῶν λαϊκῶν τοῖς ἱερεῦσι τιμῆς καὶ ὑποπτώσεως. Нач. Πολλοὶ ἁμαρτωλοὶ πρεσβύτεροι ὄντες.

Л. 33 об. Св. Василія Великаго. Нач. Ὥσπερ τῶν ἄλλων τῆς ψυχῆς δυνάμεων ἑκάστη.

Іоанна Златоустаго. Нач. Ἔστι μοι ἁμαρτάνειν ὀργιζόμενον.

Л. 34. Συνοδικὸν γράμμα. Нач. Πανευγενέστατε ῥήξ Ἀρμενείας, Κιλικίας καὶ Ἰσαυρίας и проч. [157]). Ὀκτωμβρίῳ ἔτους ͵ςψκβʹ (6722=1213 г.). Подписи: Михаилъ патр. Константиноп., Іоаннъ архіеп. Болгарскій, митрополиты: Ефесскій Николай, Кизическій Никифоръ, Сардійскій Никифоръ, Лаодикійскій Θеодоръ, Филадельфійскій Николай, Прузскій Сергій, архіепископъ Κίου Константій, Лопадійскій и Мелитопольскій Никифоръ, Мелагійскій Левъ. Здѣсь говорится о бракѣ греческаго императора Θеодора Ласкаря съ дочерью Армяно-Киликійскаго князя.

Л. 34. Ἐκλογαὶ изъ твореній Іоанна Златоустаго, Василія Великаго, Исаака Сирина. Нач. Ἐκ τῶν εἰς τὸ· μνήσθητι Κύριε τοῦ Δαυΐδ καὶ πάσης τῆς πραότητος αὐτοῦ.

Л. 35 об. На вопросы нѣкоего монаха λύσεις хартофилакса Великой церкви Петра. Ἐρώτ. αʹ. Εἰ ἄξιόν ἐστι τὸ βάπτισμα τῶν ἁγίων Θεοφανείων ἐν λεκάνῃ, ἢ κάδδοις, καὶ... οἴκοις τοιούτοις γίνεσθαι и проч.

Л. 36. Фотія патр. Констант. ἐπιστολὴ περί τινων κανονικῶν ζητημάτων. Нач. Πάντα τῆς ἡμῶν ἀρχιερατικῆς τελειότητος.

Л. 37 об. Ἐξήγησις Ἰωάννου χαρτοφύλακος τοῦ Δοξαπατρῆ на 31-е правило Лаодикійскаго собора. Нач. Τάχα τις τῶν ἁπλουστέρων, ἀκούσας πρὸς πάντας αἱρετικοὺς ἐπιγαμίας ποιεῖν.

Л. 38. Ἐκλογαὶ изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго.

Л. 39. Θеодора Валсамона патр. Антіох. μελέτη χάριν τῶν πατριαρχικῶν προνομοίων. Нач. Εἰσῆλθε τὸ ἀξίωμά σου ἐνώπιόν μου πανιερώτατε, καὶ ἐδέχθη.

Л. 41 об. Его же посланіе πρὸς αὐτοκράτορα. Нач. Σὺ μὲν τριπόθητον τέκνον, μεγαλοδοξότατε κριτά.

Л. 42 об. Его же. Нач. Βλέπων ἀπειροκάλους τινάς.

Л. 43. Его же. Нач. Ἐκεῖνοι διδάσκουσι, περὶ νηστειῶν διάφορα.

Л. 45 об. Θеодорита патр. Антіохійскаго къ монаху Θеодосію περὶ ῥασοφόρων. Нач. Ὁ μέγας διδάσκαλος τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν.

---

[157]) Напечатано А. С. Павловымъ въ XIII т. записокъ Новороссійскаго Университета, стр. 173—174.

Л. 48. Его же къ митрополиту Филиппопольскому. Περὶ τοῦ μὴ ἀναγινώσκειν βιβλίον μαθηματικόν. Нач. Οὔτε γῆρας πρὸς ἀρετὴν ἀξιόπιστον.

Л. 49 об. Валсамона патр. λύσεις ἐπὶ ταῖς ἀπορίαις патріарха Александр. Марка, въ патріаршество Констант. патріарха Георгія Ксифилина. Нач. Χρὴ μετὰ τῶν κωνταχίων ἱερουργεῖν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καὶ τοῦ ἁγίου Μάρκου.

Σημείωσαι. Нач. Πηγαία μὲν τῶν θείων μυσταγωγιῶν. Всего по 59 вопросовъ и отвѣтовъ.

Л. 54 об.—56. Еще 22 вопроса и отвѣта. Нач. Ἠρετό τις, δεῖ τὸν μοναχὸν, μήπω σφραγισθέντα εἰς ἀναγνώστην, ψάλλειν ἐπ᾽ ἄμβωνος, ἢ ἀναγινώσκειν и проч.

Л. 57. Ἐκλογαὶ изъ твореній: Іоанна Халкидонскаго, Іоанна Златоустаго, изъ жизни св. Тарасія и св. Меѳодія,—изъ твореній: св. Василія Великаго, Ѳеодора Студита, Іоанна Лѣствичника, св. Кирилла Александр. къ Максиму діакону Антіохійскому περὶ οἰκονόμοις.—См. то же выше л. 21—22.

Л. 59. Ὅπως χρὴ δέχεσθαι ἀπὸ αἱρέσεων, къ Прав. церкви обращающихся. Нач. Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς.—См. № 317 и др.

Л. 61—62. Меѳодія патріарха и исповѣдника объ обращающихся къ Православной церкви. Нач. Εἰ μὲν παιδίον συνελήφθη καὶ ἠρνήσατο.—Этотъ чинъ и слѣдующія за нимъ 6 молитвъ см. въ греч. Евхологіяхъ № 262, л. 110—112 и № 263, л. 343. То же и въ печ. слав. больш. требн.

Л. 63. О принятіи Іудеевъ къ Православной вѣрѣ.—То же въ печатн. слав. требникѣ.

Περὶ Μελχισεδεκιτῶν и разныхъ ересяхъ и объ Армянахъ и Наватіанахъ. Нач. Ἐκ τεσσάρων κακῶν.

Л. 66. Πίστις καὶ διδασκαλία ἐκτεθεῖσα παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ (318 св. отцевъ). Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν.

Л. 66 об. Περὶ ἀναχωρητῶν, ἤτοι μοναχῶν. Нач. Ἔστι δὲ ὁ βίος τῶν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Л. 67 об. Ἐκλογαὶ изъ твореній св. Іоанна Златоустаго. Нач. Καὶ περὶ τὰς προσφορὰς ὀφείλει νήφειν ὁ ἱερεύς.

Л. 69. Κανὼν Василія Великаго περὶ κοινωνείας. Нач. Καὶ τὸ κοινωνεῖν καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν.

Никифора патр. Конст. κανόνες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτου συνάξεων и проч. Нач. Τὰς ἐκκλησίας τὰς ὑπὸ αἱρετικῶν ἐνθρονισθείσας.—Всего 66 правилъ.

Л. 70. Его же ἐξ ἑτέρων κανόνων. Нач. Εἰς τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων εὕρομεν.

Л. 70 об. Иліи митропол. Критскаго отвѣты на вопросы монаха Діонисія. Нач. Ἑώρακα πολλαχοῦ τοὺς μὲν τῶν ἱερέων.

Л. 70 об. Никиты митроп. Ираклійскаго отвѣты Константину епископу. Нач. Τοὺς εἰς δεύτερον συνοικέσιον ἐρχομένους.

Л. 71. Сисинія патр. Конст. о подчиненныхъ ему митрополитахъ и архіепископахъ. Ἔκθεσις κανόνων (числомъ 35), ἐν ἔτει ͵ςφνε' (6555=1047 г.).

Л. 72. Ἴσον τῆς ἐκτεθείσης συνοδικῆς ψήφου ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ πατριάρχου οἰκουμενικοῦ παρὰ Νικήτα πρωτοσυγκέλλου καὶ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας въ ͵ςφξ' (6560=1052 г.). Нач. Ἀνήνεγκας ὁ ἱερώτατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα

Ὅτι οὐ κωλύεται ὁ ἕβδομος βαθμὸς ἐξ ἀγχιστείας.... ὁ ἐξαίματος.

Л. 73. Νικόλαος πατριάρχης τοῦ παλαιοῦ περὶ τοῦ τὰς πατριαρχικὰς ἐπιστολὰς и проч. Нач. Χαλεπὸν μὲν πάθος σαρκὸς χρόνῳ τὸ πάθος λαβών.

Л. 73 об. Ἀπὸ τῆς ρια' νεαρᾶς κυρ. Λέοντος. Нач. Θεσπίζομεν, εἴ ποτε μετὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ γάμου.—О разводѣ прежде трехъ лѣтъ, если впадетъ въ сумашествіе жена.

Л. 73 об. Ἔκθεσις, ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῇ ἐκκλησίᾳ ἑνώσεως, при царяхъ Константинѣ и Романѣ. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς.

Л. 74 об. Περὶ ἐπισκόπων, ἐκ τῶν διατάξεων ἁγίων Ἀποστόλων.

Л. 75. Πιττάκιον πατριαρχικόν, ἐκτεθὲν παρὰ Ἰωάννου χαρτοφύλακος τοῦ Ἰωνοπούλου, о степеняхъ родства. Начало: Λαμπούδιος οὗτος.

О нѣкоемъ отцѣ, который нашелъ своему сыну невѣсту безъ воли и согласія на бракъ ея отца. Нач. Πέτρος, ᾧ τὸ ἐπώνυμον Βομβυλᾶς ἀπὸ Ἑλλάδος.

Л. 75 об. Ἡ ἔγγραφος παραίτησις Νικολάου τοῦ πατριάρχου τοῦ Χρυσοβέργη, μεθ' ἣν ἀποκατέστη αὖθις εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον. Нач. Νικόλαος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως μόνῃ χάριτι θεία. —Въ концѣ сей главы приписано: Ἦν δὲ οὗτος ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς βασιλείας κυρ. Λέοντος τοῦ σοφοῦ καὶ ἡ τετραγαμία αἰτία τῆς παραιτήσεως.

Л. 75 об. Θеодора Валсамона patріарха Антіохійскаго, ἔτι χαρτοφύλακος ὄντος, σημείωμα συνοδικόν, при патріархѣ Харитонѣ, χάριν τῶν τριγάμων. Нач. Σύνεσις ἐν πολλῇ βουλῇ.

Л. 77. Арсенія патр. Конст. ἔνταλμα πνευματικῆς πατρότητος. Нач. Ἔφθασε μὲν ὁ πρὸ ἡμῶν ἁγιώτατος ἐκεῖνος πατριάρχης κυρ. Γερμανός.

Εἰσοδευτικόν. Нач. Εἰσοδευσάτω θεοσεβέστατε δευτέρων τῶν διακόνων.

Л. 77 об. Ἔνταλμα τοῖς χειροτονουμένοις καθηγουμένοις. Нач. Ὁ τῶν ἐκκλησιῶν διδάσκαλος.

Ἔνταλμα τοῖς ἐξάρχοις. Нач. Δεῖ τὴν σὴν εὐλάβειαν.

Л. 78 об. Ἐπιλύσεις συνοδικαὶ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ κυρ. Μανουὴλ ἐπὶ ταῖς δηλουμέναις ἐρωτήσεσι τοῦ Διρραχίου Ῥωμανοῦ. Нач. Οἱ ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀποχορήσαντες γυναικῶν ἄνδρες.

Л. 79. Димитрія τοῦ Χωματινοῦ, ἀρχιεπισκ. Βουλγαρίας къ Константину архіеп. Διῤῥαχίου τὸν Καβάσιλαν вопросы и отвѣты. Нач. Ἐν ταῖς ἐνάρξεσι τῶν ἀναστασίμων ἑσπερινῶν.

Л. 80—87. Вопросы архіеп. Βουλγαρίας τοῦ Καβάσιλα καὶ λύσεις τοῦ Κίτρους. Нач. Εἰ συμβῇ ἱερουργῆσαι μητροπολίτην ἐν ἐνορίᾳ.

Л. 87 об. Арсенія патр. Конст. πιττάκια καὶ ἐντάλματα χειροτονουμένοις митрополитамъ, архіепископамъ и прочимъ членамъ клира.

Л. 89 об. Τόμος τῆς πρὸς τὸν βασιλέα κυρ. Μανουὴλ ἐγγραφῆς τῶν τότε ἀρχιερέων, подъ председат. Константиноп. патр. Михаила, въ присутствіи архіереевъ Стефана Кесарійскаго, Николая Ефесскаго и проч. въ томъ числѣ упоминается Μιχαὴλ Ῥωσίας [158]). Соборъ былъ въ мартѣ ἐν ͵ςχοθ' (6679=1171) ἔτει.

Л. 90 об. Препод. Θеодора Студита περὶ τῆς τυροφάγου. Нач. Δεῖ εἰδέναι, εἰσί τινες τῶν μοναχῶν, οἱ οὔτε τυρὸν ἐσθίουσιν, οὔτε ὠὸν, οὔτε γάλα.

Его же. Διδασκαλία περὶ σωτηρίας. Нач. Ὁ Χριστιανὸς, μᾶλλον δὲ καὶ μοναχὸς, ἐὰν ὀμνύῃ.

Л. 91. Соборныя опредѣленія, подъ предсѣдат. Луки Конст. патр., по дѣлу объ отдачѣ въ приданое за своею дочерью нѣкоторымъ грекомъ мужескаго монастыря, который онъ получилъ въ даръ отъ нѣкоего архіерея, и по другимъ дѣламъ. Всего три опредѣленія, ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ μεγάλου Κουροπαλάτου καὶ Κοιαίστορος Βασιλείου, по докладу Ираклійскаго митроп. Михаила.

Листъ 92 бѣлый.

Л. 93. Изъясненіе словъ Евангелія: Ὁ Πατήρ μου μείζων μου ἐστί, составлено при императорѣ Мануилѣ Комнинѣ. Нач. Ἤδη τὸν ἐπὶ τῷ εἰκοστῷ τῆς αὐτοκρατορίας τρίτον χρόνον ἀνύοντος Μανουήλ.

Л. 95—100. Соборныя дѣянія, подъ предсѣдат. императора Мануила Комнина съ членами царской семьи, при патріархахъ: Константинопольскомъ Лукѣ, Антіохійскомъ Аѳанасіи, Іерусалимскомъ Никифорѣ и проч. архіереяхъ, синклитѣ и проч. Всего 52 подписи.

Л. 101. Константин. патр. Аѳанасія и освящ. собора опредѣленіе. Нач. Εἰ καί τινι τῶν δικαιωθέντων παρὰ Χριστοῦ ἰθύνειν τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας.

Μοσχίωνος ὑποθῆκαι. Нач. Παραφύλαττε σαυτὸν ἐν παντὶ τῷ βίῳ.

Л. 102. Патріарха Антіохійскаго (не означено лица) ἐπιστολὴ

[158]) Михаилъ II митрополитъ Россійскій былъ на митрополіи въ 1130—1145 г. Но, можетъ быть, упоминаемый здѣсь на Россійской митрополіи разумѣется Михаилъ III, жившій между 1172—1182 г., ибо за этотъ періодъ времени въ спискахъ Россійскихъ митрополитовъ не означено никакого митрополита, послѣ митрополита Константина II изъ грековъ. Въ то же время и на Константинопольскомъ престолѣ былъ Михаилъ III. См. Мѣсяц. арх. Сергія, ч. 2, прилож., стр. 265 и 266.

χάριν τῶν ὀφειλουσῶν τελεῖσθαι ε' νηστειῶν. Нач. Ἠρωτήσατε μαθεῖν ἐξ ἡμῶν, εἰ μετὰ νηστείας.

Л. 103. Безъ надписанія. Нач. Ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Καίσαρος ὁ Πιλάτος ἔμιξε τὸ αἷμα τινῶν μετὰ θυσιῶν.

Л. 103 об. Περὶ τῶν ἀναξίως καὶ τῶν παρ' αἱρετικῶν τὴν χειροτονείαν δεξαμένων. Нач Ἀλλ' ἐνθάδε ἀνακόπτει ἀπορία.

Л. 104. Τρόποι τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας. Нач. Πάντα ἐκ Θεοῦ.

Ὅρκος, ὃν ὑπέχουσι οἱ ἑβραῖοι, ὅταν δεήσῃ ὀμόσαι τις αὐτῶν πρὸς Χριστιανόν. Нач. Ἐν πρώτοις ἵνα ζώσηται τὴν βάτον.

Л. 104 об. Ἐκ τῶν διατάξεων св. Апостоловъ. Нач. Ἔοικεν ἡ ἐκκλησία νηΐ, ἧς ὁ μὲν κυβερνήτης ἐστὶν ὁ Χριστός

Πρᾶξις συνοδική.—То же выше л. 28 об.

Л. 107—117. Ἴσα παλαιῶν γραμμάτων πατριαρχικῶν στηλιτεύοντα τὴν παρανομίαν καὶ κακογνωμίαν τῶν Σιναϊτῶν, οἵτινες παράβαντες τοὺς θείους θεσμούς, παρὰ κανόνας ἐλειτούργησαν ἐν τῷ ἐν Αἰγύπτῳ μετοχείῳ αὐτῶν, παρὰ γνώμην τῶν κατὰ καιροὺς ἀειδήμων πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας· αἴτιοι εἴτε ζημίας σκανδάλων, καὶ παντελοῦς ἀφανισμοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας ἐγένοντο· ὅθεν καὶ πολλάκις ἐκκλησιαστικῶς ἐπιτιμήθησαν. Подъ этимъ заглавіемъ собраны грамоты по Синайскому дѣлу: 1) Тимоѳея патр. конст., Августа ͵ζριε' (7115=1607) г).; 2 Софронія патр. Іерусал. апр. ͵ζριε' (7115=1607 г.) 3) Синаитовъ и епископа ихъ Лаврентія, отъ 18 мая 1662 г.; 4) Синаитовъ другая и архіепископа ихъ Іоасафа, преемника Лаврентія, безъ даты; 5) л. 108. Конст. патр. Парѳенія II соборная, отъ 17 января 1646 г.; 6) Іоанна князя Молдовлахійскаго къ Синайскому архіеп. Іоасафу съ братіею, отъ августа 1645 г.; 7) л. 109. Іоанникія патр. Констант., 1646 г. ноября; 8) л. 110 об. Его же о низложеніи Синайскаго архіеп. Іоасафа, дек. 1646 г.; 9) л. 111 об. Его же къ Александрійскому духовенству и гражданамъ, отъ января 1648 года, съ подписью и Паисія патр. Іерусалимскаго; 10) л. 112 об. Евѳимія патр. Антіохійскаго, отъ 20 іюля 1646 года; 11) Его же 1647 года; 12) л. 113 об. Іоанникія патр. Александрійскаго, отъ 24 октября 1647 г.; 13) л. 114. Отреченная Синайскаго архіепископа Іоасафа, отъ 26 іюня 1648 г.; 14) Τῶν Σιναϊτῶν, ὅτι οὐ δέχονται τὰ νεωτερίσματα τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, отъ 22 сентября 1668 года; 15) л. 114 об. Меѳодія патр. Константиноп., отъ января 1671 года; 16) л. 116 об.—117. Того же Меѳодія патріарха, отъ декабря 1670 года, подъ которой подписались: Досиѳей патр. Іерусалимскій, составитель этой книги, Варѳоломей Ираклійскій и другія лица. Всѣхъ грамотъ 16 по дѣлу объ автокефальности Синайскихъ епископовъ [159]).

[159]) Въ XIII т. Записокъ Новороссійскаго Университета, на стр. 175, проф. А. С. Павловымъ неточно показано количество грамотъ 15; неточно также означены даты грамотъ подъ № 6 (1846 г.) и подъ № 14 (3 іюня 1653 г.).

337. ($\frac{206}{CCVII}$) **Сборникъ каноническаго и историческаго содержанія.** Бумажн., **XV**, листовъ 220 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^3/_4$ в.). арсе́нїй ѯѕ. Τῶν Ἰβήρων.

Листъ 1 бѣлый.

Л. 2. Πίναξ этой книги.

Л. 3. Συνοδικὸς τόμος противъ еретиковъ Варлаама и Акиндина. Нач. Ἐπαινετὸς ἀληθῶς ὁ εἰπὼν τὴν ταπείνωσιν, ἀληθείας εἶναι ἐπίγνωσιν.

На л. 18 подписи: Іоаннъ архіепископъ Константинопольскій и Вселенскій патр. и другіе 20 митрополитовъ и архіепископовъ, мѣсяца августа, ἰνδ. θ', ͵ςωμθ' (6849=1341).

Л. 20. Ἀναφορὰ ἀρχιερέων εἰς τὴν δέσποιναν κυρ. Ἄνναν τὴν Παλαιολογίναν κατὰ τοῦ χρηματίσαντος πατριάρχου κυρ. Ἰωάννου. Нач. Κρατίστη καὶ ἁγία ἡμῶν κυρία καὶ Δέσποινα.

На л. 22 имена подписавшихся: Матѳей митрополитъ Ефесскій, Аѳанасій митрополитъ Кизическій и друг. 3 митроп. и 1 архіеп.

Л. 22 об. Никифора τοῦ Γρηγορᾶ μονῳδία ἐπὶ τῇ τελευτῇ царя Андроника Палеолога. Нач. Ἡμεῖς δὲ ὦ παρόντες, ἐπινικίους ᾄδειν.

Л. 25. Συνοδικὸς τόμος противъ Варлаама и Акиндина. Нач. Ὄντως οὐδείς.

На л. 38 имена подписавшихся: Аѳанасій митрополитъ Кизическій и проч. также μητροπολίτης Ῥωσίου ὑπέρτιμος Θεόγνωστος.

Л. 40. Τόμος συνοδικὸς противъ Варлаама и Акиндина въ ͵ςωνθ' (6859=1351), подъ предсѣдат. императора Іоанна Кантакузена, при Константиноп. патр. Каллистѣ, съ освящ. соборомъ и синклитомъ. Нач. Οὔτε τὴν κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ κοινοῦ πολεμίου μανίαν ἀγνοεῖν οὐδένα νομίζομεν.

На л. 81 об.—82. Подписи: императора Іоанна Кантакузена, патр. Константинопольскаго Каллиста, архіереевъ: Филоѳея митроп. Ираклійскаго и другихъ 18-ти лицъ.

Л. 83. О помѣстныхъ соборахъ противъ разныхъ еретиковъ, бывшихъ въ Іераполѣ, противъ Аполинарія, Римѣ (два), Карѳагенѣ, Александріи (два), Месопотаміи, въ Константинополѣ (три), въ Ѳессалоникахъ, противъ Петра Κναφέα безъ означенія мѣста, въ Іерусалимѣ противъ иконоборцевъ, въ Антіохіи и Гангрѣ противъ Евстаѳія.

Л. 88. Τρόποι διαφορᾶς τῆς θείας οὐσίας καὶ ἐνεργείας.

Л. 89. Οἱ μαρτυροῦντες τὰ γεγραμμένα. Ὁ προφήτης Σολομῶν, ὁ προφήτης Ἠσαΐας, Εὐαγγέλιον, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος и пр. св. отцы и учит. церкви и соборы.

Л. 89 об. Св. Григорія Нисскаго ἐκ τοῦ ια' λόγου τῶν ἀντιῤῥητικῶν. Нач. Ἄρ' οὖν ἀτονήσει πρὸς συνηγορίαν.

Л. 90. Τρόπος α'. Нач. Διαφέρειν, φασὶν οἱ θεολόγοι, τὴν οὐσίαν τῆς οὐσιώδους, δυνάμεώς τε καὶ ἐνεργείας ἐπὶ Θεοῦ. Нач. изъ св. Діонисія Ареопагита περὶ θείων ὀνομάτων. Μετιτέον δὲ νῦν ἐπὶ τὴν ὄντως οὖσαν.—Къ этой главѣ σχόλιον τοῦ ἁγίου Μαξίμου. Нач. Καλῶς ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ λέγει.

Л. 205—220. Τρόπος ιζ΄. Περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ λάμψαντος φωτός. Нач. изъ слова св. Григорія Богослова περὶ τῆς εὐταξίας, τῆς ἐν ταῖς διαλέξεσιν. Ὁρᾷς τῶν Χριστοῦ μαθητῶν πάντων ὄντων. Послѣдняя глава, на л. 220, ἐκ τοῦ πανηγυρικοῦ св. Іоанна Злат. св. первомученику Архидіакону Стефану. Нач. Οὐδὲν ἐν ἔργοις καὶ λόγοις ἀκολουθῶν ὁ μάρτυς.

338. ($\frac{34}{XXXV}$) **Акты Флорентійскаго собора.** Бумажн., **XVI**, листовъ 256 (дл. $6^7/_8$, шир. $4^1/_2$ в.). Арсенїй ѯн. (л. 1). Τῶν Ἰβήρων (л. 3).

Л. 3—252. Πρακτικὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης Συνόδου. Нач. Τὴν μὲν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἰταλίαν περίοδον, ὡς περιττὴν οὖσαν γραφήν, съ 9-го февраля 1437 по 6-е іюля 1439 г.

Л. 253 об.—255. Ὑπογραφαὶ τῶν ἀνατολικῶν. 1) Ἰωάννης βασιλεὺς ὁ Παλαιολόγος, 2) Антоній митрополитъ Ираклійскій за себя и за патріарха Александрійскаго, 3) Протосинкеллъ Григорій, мѣстоблюститель патр. Александрійскаго, 4) Исидоръ митроп. Кіевскій и всея Россіи и проч. Всего 30 подписей.

Л. 256 об.—259. Сказаніе о пребываніи въ послѣдніе дни восточныхъ архіереевъ во Флоренціи. Эти акты изданы въ Римѣ въ 1577 г. съ сочиненіями Георгія Схоларія, въ послѣдствіи Геннадія патр. Константинопольскаго.—См. у Маттеи, изд. 1805 г. стран. 48.

339. ($\frac{198}{CXCIX}$) **Актъ подлинный** (Χρυσόβουλον) **Константинопольскаго собора** ͵ζρα΄ (7101=1593) ἰνδ. ς΄, Φεβρ. ιβ΄ **объ учрежденіи въ Россіи Патріаршества.** Бумажн., **XVI**, листовъ 16 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). Въ сафьянной коричневаго цвѣта обложкѣ, съ надписью на верхней доскѣ: Грамота о поставленіи Іова перваго Московскаго патріарха.

Л. 1. Πρᾶξις συνοδική. Нач. Τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς μεγάλης συνόδου.

На л. 5 об. 8-й членъ символа вѣры читается: Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα, τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον и проч.

На л. 14—16 собственноручно подписали: Іеремія патр. Константиноп., Мелетій (Пига) патр. Александр. за себя и за Антіох. патріарха Іоакима, Софроній патріархъ Іерусалимскій и другіе восточные митрополиты, архіепископы и епископы. Всего 79 подписей. Печатей восковыхъ три: патріарховъ Константинопольскаго, Александр. и Іерусал. На слав. языкъ переведенъ Епифаніемъ Славинецкимъ, а напечатанъ въ книгѣ «Возглашеніе Никона патріарха Царю и освященному собору въ ͵ζρξβ΄ (7162=1654) году». См. Указатель а. Саввы, стран. 133.

ОТДѢЛЪ V.

РУКОПИСИ ИСТОРИЧЕСКАГО СОДЕРЖАНІЯ.

340. ($\frac{165}{CLXVI}$) **Лавсаикъ, т. е. собраніе краткихъ сказаній о подвижничествѣ св. мужей и женъ, составленное Палладіемъ епископомъ Еленопольскимъ (въ концѣ IV или въ началѣ V в.), для нѣкоего знаменитаго мужа Лавса;** послѣднія главы (157—178) носятъ названіе: **Патерикъ или Парадизъ.** Бумажн., писанъ въ **1345** г., листовъ 158 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἀρσένιϊ. Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 2).

На л. 1 об. записаны имена родныхъ прежняго владѣльца рукописи.

1) л. 2. Подъ раскраш. заставкою: Προοίμιον βίου τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ πατέρων τῶν καλουμένων Λαυσιακοῦ. Нач. Ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ ἀναγέγραπται ἐνάρετος ἄσκησις καὶ θαυμαστοῦ βίου διαγωγη.—См. въ № 342, л. 1.

Л. 3—4. Πίναξ 178-ми главъ Лавсаика.

2) л. 5. Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς, γραφείσης Λαύσῳ πρεποσίτῳ παρὰ Παλλαδίου ἐπισκόπου. Нач. α') Μακαρίζω σου τὴν προαίρεσιν. β') Πολλῶν πολλὰ καὶ ποικίλα.

3) л. 8—71. Изложеніе 170 главъ Лавсаика. Κεφ. α'. Безъ заглавія. Нач. Πρῶτος τοίνυν πατήσας τὴν Ἀλεξανδρέων πόλιν. Нач. 170-й главы на л. 70 об. Τοῦτον ἐγὼ ἔγνων ἀκριβῶς. По № 341, л. 6, 1 глава подъ заглавіемъ: «Περὶ Ἰσιδώρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας».

4) л. 72. Βίος ἀββᾶ Ἰωάννου τοῦ ἐν Λυκῷ· ἀρχὴ πατερικοῦ. Πρώτην οὖν, Θεοῦ θέλοντος, ἀρχὴν ποιήσομαι ὑφηγήσεως. Далѣе на л. 78 об.—περὶ ἀββᾶ Ἀμμωνᾶ, на л. 79—περὶ ἀββᾶ Βῆ, Ὀξυρείχου, Θέωνος, л. 80—περὶ

ἀββᾶ Ἡλία, Ἀπολλῷ, л. 86—περὶ ἀββᾶ Ἀμοῦν, л. 87—περὶ ἀββᾶ Κόπρη πρεσβυτέρου, Πατερμουτίου, л. 90 об.—περὶ Σούῤῥου, Ἡσαΐου, Παύλου, л. 91—περὶ Ἐλλῆ, л. 92 об.—περὶ ἀββᾶ Ἀπελλῆ πρεσβυτέρου καὶ Ἰωάννου, л. 93 об.—περὶ Παφνουτίου, л. 96—περὶ Ἰσιδώρου κατὰ τὴν Θηβαΐδα, περὶ Σεραπίωνος πρεσβυτέρου, л. 96 об.—περὶ Ἀπολλωνίου μάρτυρος, л. 97 об.—περὶ Διοσκόρου πρεσβυτέρου καὶ περὶ τῶν, ἐν τῇ Νητρίᾳ, л. 98—περὶ ἀββᾶ Ἀμμώνου, Διδύμου, Κορνηλίου, Μακαρίου μαθητοῦ τοῦ Ἀντωνίου, л. 100—περὶ ἀββᾶ Ἀμμοῦν, л. 100 об.—περὶ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ πολιτικοῦ, л. 101—περὶ Παύλου τοῦ ἁπλοῦ, ученика св. Антонія, л. 102 об.—περὶ Ἀμμωνᾶ πρεσβυτέρου и л. 103—объ аввѣ Іоаннѣ ἐν Διολκῷ. На л. 103 об. подпись внизу: Ἕως ὧδε ἡ κατ' Αἴγυπτον μοναχῶν ἱστορία.

5) л. 104. Βίος ἀββᾶ Παύλου τοῦ Θηβαίου. Нач. Ἐν πολλοῖς πολλάκις ζήτησις ἐκινεῖτο παρά τινος· ἐν τίνι πρῶτον ἡ ἔρημος οἰκεῖσθαι ἤρξατο.

Л. 107 об. Περὶ τοῦ Ταξεώτου. Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις Νικήτα τοῦ πατρικίου ἐν Καρθαγένῃ τῆς Ἀφρικῆς.

6) л. 109. Περὶ τοῦ Φιλεντόλου Ὀλυμπίου. Нач. Ἐπὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀρκαδίου ἀρχιεπισκόπου γέγονέ τις Φιλέντολος ἐν τῇ Κωνσταντίᾳ.

7) л. 110. Π α τ ε ρ ι κ ὸ ν ἡ λ ε γ ο μ έ ν η Π α ρ ά δ ε ι σ ο ς· διηγήματα καὶ νουθεσίαι πατέρων ὁσίων περὶ κατανύξεως. Нач. Διηγήσαντο ἡμῖν τινες ἀδελφοί· παραλαβοῦσιν ἡμῖν εἰς Ῥαΐθου· ὅτι ἦν τις γέρων πονικὸς, καθήμενος εἰς τὰ σπήλαια.

8) л. 130 об.—131. Ἀναχωρηταὶ ἅγιοι δώδεκα συναχθέντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπήντησαν ἑαυτοὺς εἰπεῖν ἕκαστος, ἃ κατώρθωσεν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ καὶ ποίαν ἄσκησιν ἤσκησεν πνευματικήν. Нач. Ὁ πρῶτος, ὃς καὶ πρεσβύτερος αὐτῶν ἔφη.—То же въ № 343, л. 159 и въ № 345, л. 199.

9) л. 132. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ Πολιτικοῦ и о другихъ подвижникахъ. Нач. Τοῦ βασιλέως τῶν αἰώνων πλουσίως χαριζομένου τοῖς ἀξίοις τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.—Въ № 343, л. 161.

10) л. 145 об. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου σύγγραμμα διδασκαλίας πρὸς μονάζοντάς τε καὶ πάντας Χριστιανοὺς, κληρικούς τε καὶ λαϊκούς. Нач. Ἔστιν ὁ βίος τῶν υἱῶν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα τῶν ἐν αὐτῇ ἀναχωρητῶν.

11) л. 148 об. Τὰ τῶν προφητῶν ὀνόματα, καὶ ποῦ ἀπέθανον καὶ ποῦ κεῖνται. Нач. Ἡσαΐας ἦν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ· θνήσκει δὲ ὑπὸ Μανασσῆ, πρισθεὶς εἰς δύο.

12) л. 153. Σύγγραμμα ἐκκλησιαστικὴ περὶ τῶν ο' μαθητῶν Κυρίου, Δοροθέου ἐπισκόπου Τύρου, ἀρχαίου ἀνδρὸς πνευματοφόρου καὶ μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς Λικινίου καὶ Κωνσταντίνου βασιλέων. Нач. Οὗ ὁ προλεχθεὶς ἀοίδημος ἀνήρ.

13) л. 155. Οἱ δώδεκα ἀποστόλων. Нач. Πέτρον μὲν τὸν ἀπόστολον ἐν Γαλλίᾳ и т. д. того же Дороѳея.

Л. 156 об. Запись писца: Ἐτελειώθη δὲ διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἀνδρέου τοῦ μέλτου, ἐν ἔτει ͵ϛωνγʹ (6853=1345 г.).

14) л. 156 об. Πασχάλια съ ͵ϛωνγʹ (6853=1345 г.) по ͵ϛωπηʹ (6888=1380) годъ.

15) л. 157—158. Безъ надписанія. Нач. Πολλάκις μὲν παροτρύνας εὐλογημένον τέκνον διὰ γραφῆς δηλῶσαί σοι τι πράττειν.

На л. 145 об. въ буквѣ ε изображеніе руки съ перстосложеніемъ близкимъ къ именословному.

На лл. 2, 72, 110, 145 об. раскрашенныя заставки.

341. ($\frac{191}{CXCII}$) **Лавсаикъ.** Бумажн., **XVI,** листовъ 133 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^7/_8$ в.). Ἀρσένιϊ. Τοῦ Παντοκράτορος (л. 2 и 131 обор.).

Лл. 2—117 содержатъ въ себѣ προοίμιον, два посланія Палладія къ Лавсу и 178 сказаній о св. отцахъ и женахъ, какія въ № 340, на лл. 2—103.

Особенности: 1) на л. 3 об. предъ вторымъ посланіемъ къ Лавсу надписаніе: Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης Λαύσῳ Πρεποσίτῳ, παρὰ Παλλαδίου ἐπισκόπου Καππαδοχίας.—Въ № 340 не сказано, чей былъ епископъ Палладій, а въ печатн. издан. онъ называется епископомъ Еленопольскимъ.—См. Указ. а. Саввы, стр. 94, изд. 1858 г.

2) Къ Лавсаику отнесены всѣ 178 главъ, а въ № 340 главы 157—178 отнесены къ Патерику.

3) На л. 118 на полѣ вверху кѣмъ-то написано: «Το παρὸν ἱερὸν βιβλίον, ὁ λεγόμενος Λαῦσος, πολλὰ ἔχει τὰ σφάλματα».

Л. 118—130. Св. Софронія патр. Іерусал. Εἰς τὸν βίον τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. Нач. Μυηστήριον βασιλέως κρύπτειν καλὸν· τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον.

Л. 131 и 132. Богородичны седмичные 2-го гласа—отрывокъ.

Листы 1 и 133 пергаменные, XII в., въ 2 столбца, съ отрывками чтеній изъ Евангелія отъ Іоанна на разные дни.

342. ($\frac{345}{CCCXXXII}$) **Патерикъ, или Отечникъ содержитъ въ себѣ собраніе краткихъ повѣстей и изреченій древнихъ св. отцевъ-подвижниковъ.** Пергам., **X,** листовъ 414 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἀρσένιϊ λε. Λαύρας (л. 3).

Л. 1. Πρόλογος περὶ τῶν κατὰ ἀλφάβητον (азбучный) ὀνομάτων καὶ ἀνονύμων ἁγίων καὶ θαυμαστῶν πατέρων. Нач. Ἐν τῇ δὲ τῇ βίβλῳ ἀναγέγραπται ἐνάρετος ἄσκησις.—То же предисловіе къ Лавсаику въ № 340, л. 2 и въ № 345, л. 9.

Л. 1 об.—185. Ἀποφθέγματα τῶν ἁγίων πατέρων κατὰ ἀλφάβητον. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἀντωνίου. Нач. на букву А. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος· οἱ ἀρχαῖοι πατέρες ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἰάθησαν.—См. въ № 343, л. 178.

Л. 185. На букву Ω. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ὢρ τῷ μαθητῇ αὐτοῦ· τέκνον, ὁ φεύγων τὴν ὕλην ἐγγίζει τῷ ἀΰλῳ.

Л. 185 об. Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων πατέρων. Нач. Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεὸν Θεὸς Λόγος. διὰ πολλὴν ἀγαθότητα πάντα τὸν κόσμον.—То же въ № 345, л. 5.

Л. 192. Παραίνεσις ἁγίων πατέρων εἰς προκοπὴν τελειότητος. Нач. Εἶπε γέρων· γύμνωσον τὴν ῥομφαίαν σου.

Л. 198 об. Ὅτι δεῖ τὴν ἡσυχίαν πάσῃ σπουδῇ μεταδιώκειν. Нач. Διηγήσατό τις· ὅτι τρεῖς φιλόπονοι ἐγένοντο ἀγαπητοί.

Л. 202. Περὶ κατανύξεως. Нач. Γέροντός τινος πλησίον ᾤκει ἀδελφὸς ἀμελέστερος.

Л. 216 об. Περὶ ἐγκρατείας, καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ βρωμάτων ταύτην παραληπτέον, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ψυχῆς κινημάτων. Нач. Ἦσαν δύο ἀδελφοὶ γειτνιῶντες ἀλλήλοις.

Л. 221. Πρὸς τὸν ἐπανιστάμενον ἐκ τῆς σαρκὸς πόλεμον. Нач. Πρὸς τὸν λογισμὸν τῆς πορνείας εἶπε γέρων· ταῦτα ἀπὸ ἀμελείας πάσχομεν.

Л. 241. Περὶ ἀκτυμοσύνης, ἐν ᾧ δεῖ καὶ τὴν πλεονεξίαν φυλάττεσθαι. Нач. Ἦν τις γέρων ἀσθενῶν· καὶ ὡς μὴ ἔχων τὰς χρείας.

Л. 244. Св. Василія πρὸς Γρηγόριον ἐπιστολή. Нач. Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολήν, ὥσπερ οἱ τοὺς τῶν.

Л. 248. Нач. Ὁ μακάριος Ζωσιμᾶς ἔλεγεν οὕτως· πρῶτον ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ στόματι.

Л. 251. Διηγήματα διάφορα πρὸς ὑπομονὴν καὶ ἀνδρείαν ἡμᾶς ἀλείφοντα. Нач. Ἀδελφὸς ἔμενεν ἐν κοινοβίῳ ὑποτασσόμενος, καὶ ὠφελεῖτω ταπεινούμενος, ἐν πᾶσιν.

Л. 258. Περὶ τοῦ μηδὲν πρὸς ἐπίδειξιν ποιεῖν. Нач. Ἔλεγον περί τινος γέροντος ἐν τοῖς κάτω μέρεσιν.

Л. 260. Περὶ τοῦ φυλάσσεθαι μηδένα κρίνειν. Нач. Ἔλεγον περί τινος, ὅτι ἐκάθητο ἐν Αἰγύπτῳ ἐν μονοκελλίῳ.

Л. 266. Περὶ διακρίσεως. Нач. Ἀδελφὸς ξενητεύσας ἤθελεν ἀπελθεῖν εἰς τὰ ἴδια.

Л. 283 об. Περὶ τοῦ δεῖν πάντοτε νήφειν. Нач. Ἦν τις ἀναχωρητης ἐν τοῖς μέρεσι Ἰωρδάνου ἀγωνιζόμενος ἐπὶ ἔτη ἱκανά.

Л. 289. Περὶ τοῦ ἀδιαλείπτως καὶ νηφόντως προσεύχεσθαι. Нач. Ἔλεγον περί τινος γέροντος· ὅτι ἐποίησεν ἓν τετράμηνον παραβαλὼν ἀδελφῷ τινι ἐν σκήτει.

Л. 291 об. Περὶ τοῦ φιλοξενεῖν χρὴ καὶ ἐλεεῖν ἐν ἱλαρότητι. Нач. Ἔλεγε γέρων· ὅτι ἦν τις ἀποταξάμενος ἀπὸ κόσμου, γυναῖκα ἔχων.

Л. 301. Περὶ ὑπακοῆς. Нач. Διηγήσατό τις τῶν πατέρων· ὅτι σχολαστικός τις ἀπὸ Θεοῦ πόλεως εὐλαβής.

Л. 305. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ἦν τις κοινοβίου πατήρ, καὶ συνέβη τὸν τούτου διακονητὴν ὀλιγωρίσαντα.

Л. 314 об. Περὶ ἀνεξικακίας. Нач. Ἀδελφός τις ἐποίησεν ἀντίκλειδον· καὶ ἤνοιγεν ἑνὸς τῶν γερόντων τὸ κελλίον.

Л. 318 об. Περὶ ἀγάπης. Нач. Διηγήσατό τις· ὅτι Μαγιστριανός τις πράκτωρ νεώτερος καλός τῷ εἴδει.

Л. 326. Περὶ διορατικῶν. Нач. Ἔλεγον περὶ τινος γέροντος· ὅτι... ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἰδοὺ δύο ἄγγελοι συνώδευον αὐτῷ.

Л. 341 об. Περὶ σημειοφόρων. Нач. Ἀδελφοὶ ἦσαν γνήσιοι καθεζόμενοι ἐν σκήτει.

Л. 343 об. Περὶ ἀναχωρητῶν. Нач. Διηγήσατό τις τῶν ἀναχωρητῶν τοῖς ἀδελφοῖς, τοῖς ἐν Ῥαϊθοῦ.

Л. 353. Περὶ τοῦ· πῶς δεῖ καθίσαι ἐν τῷ κελλίῳ, καὶ περὶ θεωρίας κατερώτησιν καὶ ἀπόκρησιν. Нач. Ἠρώτησεν ἀδελφὸς γέροντα· τί δεῖ ἀσκεῖν ἐν τῷ κελλίῳ καθήμενον.—См. то же въ № 343, л. 207 об. и въ № 345, л. 203 об.

Л. 356. Περὶ ἐναρέτου βίου. Нач. Παῦλός τις ὀνόματι· ἰλλούστριος τὴν ἀξίαν, ἔχων γυναῖκα, παιδία καὶ πλοῦτον πολὺν, ἐβουλήθη γενέσθαι μοναχός.—То же въ № 345, л. 15.

Л. 364. Іоанна монаха τοῦ Εὐκρατᾶ ἐκ τῶν πνευματικῶν λειμόνων. Нач. Γέρων τις ἦν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐστοργίου.—Въ № 345 (л. 227—312) это подробнѣе изложено.

Л. 412 об.—414. Περὶ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Κορυφῆς. Нач. Πρὸ τοῦ μολυνθῆναι καὶ καταρυπωθῆναι ὑπὸ τῶν ἐθνῶν τὸ ἅγιον ὄρος Σινᾶ· ἀδελφός τις διακονητὴς τοῦ προσμοναρίου ὑπάρχων.—Конца нѣтъ. См. въ № 350, л. 154 об.

На лл. 106, 126 об. и другихъ шестиконечные кресты.

343. ($\frac{189}{CXC}$) **Патерикъ.** Пергам., **XI,** лист. 227 (дл. $8^1/_2$, шир. 6 в.), въ 2 столбца.—а̑рсе́нїй ѯе. Τῶν Ἰβήρων. Безъ начала и конца.

1) л. 1—105. Алфавитный Патерикъ. Начинается съ конца 5-й главы сказаній объ Антоніи Великомъ. Нач. 6-й главы: Ἠρώτησεν ὁ ἀββᾶς Παμβᾶ τὸν ἀββᾶν Ἀντώνιον, λέγων· τί ποιήσω, ἵνα σωθῶ. Всѣхъ сказаній 36, которыя не всѣ того же состава въ № 342. Имена многихъ подвижниковъ здѣсь упоминаются иныя, а изреченія преподобныхъ изложены въ другомъ порядкѣ и полнѣе, чѣмъ въ № 342.

На л. 105 внизу подпись: Τέλος τοῦ κατὰ στοιχεῖον γεροντικοῦ βιβλίου.

2) л. 105 об.—Βίβλος περιέχουσα ἀποφθέγματα, διηγήσεις τε καὶ πράξεις ἁγίων καὶ μεγάλων γερόντων, πάσης ὠφελείας πεπληρωμένη. Нач. Δύο ἀδελφοὶ ἦσαν γνήσιοι ἐν σκήτει καθεζόμενοι· καὶ συνέβη τὸν ἕνα ἀσθενῆσαι.—См. въ №, 346 л. 103 об.

3) л. 158. Св. Григорія Богослова περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Πῶς εἰς τὴν σωτήριον ταπεινοφροσύνην καταβησόμεθα τὸν ὀλέθριον ὄγκον.

4) л. 159. Περὶ τῶν ιβ' ἀναχωρητῶν.—См. № 340, л. 130 об.—131.

5) л. 161. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου τοῦ πολιτικοῦ и о другихъ подвижникахъ. Начало то же въ № 340, л. 132—145. Здѣсь пространнѣе изложены сказанія и отчасти сходны съ № 342; напр., на л. 178, Εἶπεν ὁ ἀββᾶς 'Αντώνιος· οἱ ἀρχαῖοι πατέρες ἐξῆλθον εἰς τὴν ἔρημον.—Въ № 342, л. 1 об.

6) л. 207 об. Περὶ τοῦ πῶς δεῖ καθίσαι ἐν τῷ κελλίῳ и проч.—То же въ № 342, л. 353.

7) л. 225 об. Өеофила архіеп. Александр. Περὶ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς. Нач. Ἔλεγον περί τινος ἀδελφοῦ· ὅτι γενομένης συνάξεως ἐν καιρῷ κυριακῆς.

Л. 227. Περὶ Εὐλογίου. Нач. Διηγήσαντο ἡμῖν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀββᾶ Εὐλογίου.—См. въ № 345, л. 317.

Л. 227 об. 'Ησαΐου. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς 'Ησαΐας· ὅτι καθεζομένου μού ποτε πλησίον τοῦ αὐτοῦ Μακαρίου. Конца нѣтъ. Въ этомъ Патерикѣ тетради перемѣшаны, начала и конца нѣтъ; листы въ началѣ и концѣ оклеены по краямъ бумагою.

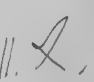
344. ($\frac{452}{\text{I. II, XLIII fol.}}$) **Патерикъ.** Перг., **XI** вѣка, лист. 182 (дл. $5^3/_8$, шир. $3^7/_8$ в.). Арсенїй. Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ ἐν ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἄθωνος (л. 2 внизу). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ, съ двумя мѣдными застежками. «Съ печатнаго двора изъ книгъ Силвестра Медвѣдева».

Л. 1—182. Въ заставкѣ раскрашенной золотомъ надписаніе книги: Παραίνεσις ἁγίων πατέρων εἰς προκοπὴν τελειότητος. Нач. Ἠρώτησέ τις τὸν ἀββᾶν 'Αντώνιον, λέγων· τί φυλάξας τῷ Θεῷ εὐαρεστήσω. Здѣсь содержатся 18 статей, которыя одинаковы съ № 345, на лл. 10—188, а съ имѣющимся въ № 342, на л. 192—340, онѣ сходны только по надписаніямъ. На поляхъ карандашемъ сдѣланы кѣмъ-то замѣтки, показывающія, что кто-то сличалъ эти главы съ Латинскимъ изданіемъ по Котельеру (л. 46) и славянскими рукописями Моск. Синод. Библ. № 637 (265), л. 36, и № 641 (213), л. 126 и др.

345. ($\frac{163}{CLXIV}$) **Патерикъ.** Пергам., **XI,** лист. 318 (дл. 7½, шир. 5½ в.), въ 2 столбца. *Ἀρσένιϊ. ϊλ.* (л. 1). Μονῆς τοῦ Φιλοθέου (л. 2 и 5 вверху).

1) л. 1. Житіе препод. Симеона Столпника (Сентября 1-го), безъ начала.

2) л. 4. Μηνὶ τῷ αὐτῷ. ε' (Сентября) μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ζαχαρίου τοῦ πατρὸς τοῦ Προδρόμου. Нач. Ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις, ὅτε ἔγνω Ἡρώδης.

3) л. 5. Πρόλογος περὶ βίου καὶ ἀσκήσεως τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων πατέρων ἡμῶν. Нач. Ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεὸν Θεὸς λόγος.—См. въ № 342, л. 185 об.

4) л. 9. Ἕτερος πρόλογος ἐν ἐπιτομῇ τῆς βίβλου τῶν ἁγίων γερόντων, ὁ λεγόμενος παράδεισος. Нач. Ἐν τῇ δὲ τῇ βίβλῳ ἀναγέγραπται ἐνάρετος ἄσκησις.—См. въ № 342, л. 1, начало то же.

5) л. 10—188. Παραινέσεις ἁγίων πατέρων εἰς προκοπὴν τελειότητος. Нач. Ἠρώτησέ τις τὸν ἀββᾶν Ἀντώνιον, λέγων· τί φυλάξας δύναμαι τῷ Θεῷ εὐαρεστῆσαι. Всѣ 18 главъ одинаковы съ № 344, на лл. 1—182; а съ № 342—только по надписаніямъ сходны.

На л. 15. Περὶ ἐναρέτου βίου.—То же въ № 342, л. 356.

6) л. 188 об. Θαῦμα γενομένη ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς Χαλκοπρατίοις. Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου βασιλέως γέγονε.—Въ № 350, л. 109.

7) л. 189 об. Περὶ σημειοφόρων ἁγίων γερόντων. Нач. Ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Δουλᾶς, ὁ μαθητὴς τοῦ ἀββᾶ Βησσαρίωνος.

8) л. 199. Τῶν δώδεκα ἀναχωρητῶν ἀποφθέγματα.—То же въ № 340, л. 130 об.

9) л. 200 об. Ἀποφθέγματα ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν ἀσκήσει γηρασάντων ἐν ἐπιτομῇ. Нач. Ἠρωτήθη γέρων· τί ἐστι φυλαργυρία, καὶ ἀπεκρίθη· τὸ μὴ πιστεῦσαι τῷ Θεῷ.

10) л. 201 об. Διάλεξις γερόντων πρὸς ἀλλήλους περὶ λογισμῶν. Нач. вопроса: Πῶς δεῖ εἶναι τὸν μοναχὸν ἐν τῷ κελλίῳ; Отвѣтъ: Ἀπέχεσθαι τῆς τῶν ἀνθρώπων γνώσεως.

11) л. 203 об. Πῶς δεῖ καθίσαι ἐν τῷ κελλίῳ и проч.—То же въ № 342, л. 353.

12) л. 205. Ἑπτὰ κεφάλαια, ἃ ἀπέστειλε ἀββᾶς Μωϋσῆς τῷ ἀββᾷ Ποιμένι и пр. Нач. Ὀφείλει ὁ μοναχὸς νεκρῶσαι ἑαυτὸν ἀπὸ παντὸς πράγματος· ἐὰν μὴ ὁ μοναχὸς ἔχῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Л. 205 об. Его же. Περὶ ἀρετῶν ιβ' κεφ. Нач. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἐκδιώκει πάσας τὰς κακίας.—Въ № 351, л. 338 то же.

13) л. 206. Διηγήματα διάφορα τοῦ ἀββᾶ Δανιήλ. Нач. Οὗτος ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ἐκπαιδώθεν ἀπετάξατο ἐν σκήτει.—См. въ № 342, л. 39—51.

14) л. 216 об. Διηγήματα διάφορα περὶ τῶν ἐν Σινᾷ ἁγίων πατέρων. Нач. Δύο τινὲς τῶν πατέρων τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ πρὸ τούτων τῶν δέκα χρόνων ἀνήρχοντο προσκυνῆσαι εἰς τὴν ἁγίαν κορυφήν.

15) л. 218. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου, τοῦ ἡγουμένου τοῦ Σινᾶ ὄρους. Нач. Ὁ ἀββᾶς Ἀναστάσιος ὁ ἡγούμενος ἐθεάσατω τὸν ἀββᾶν Ἰωάννην.

16) л. 224. Ἐκ τοῦ λόγου εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἐν Ῥαϊθῷ. Нач. Κατέλαβέ τις ἐκ τῆς Ῥαϊθοῦ τῶν ἐκεῖσε ἀσκητῶν, τὸ ἅγιον ὄρος, βουλόμενος οἰκῆσαι ἐν αὐτῷ.

17) л. 225 об. Τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν πρὸς τοὺς τὸ μοναχικὸν διαβάλλοντας σχῆμα и пр. Нач. Εἰπεῖν ἐστι πρὸς αὐτοὺς νοητῶν ὀφθαλμῶν ὄντως ἐστερῆσθε ἀεὶ αἰσθητῶς ἐκλαμβάνοντες καὶ ζητοῦντες τὰ πραττόμενα καὶ φαινόμενα.

18) л. 227. Πατερικὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Εὐκρατᾶ, τὰ περὶ λειμόνων, α' ἑκατοντάς. Нач. Ὁ ἀββᾶς Πολυχρόνιος τῆς νέας Λαύρας πρεσβύτερος διηγήσατο, λέγων· ὅτι καθημένου μού ποτε ἐν τῇ Λαύρᾳ τῶν πυργίων.—Въ № 342, л. 364 сокращеннѣе изложено.

Л. 250 об. Ἑκατοντάς β'. Нач. Ὡς ἀπὸ ἑνὸς μιλίου τοῦ ἁγίου ποταμοῦ Ἰορδάνου Λαύρα ἐστὶ τοῦ ἀββᾶ Γερασίμου λεγομένη.

Л. 282. Ἑκατοντάς γ'. Нач. Διηγήσατό τις τῶν πατέρων· ὅτι ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπῆρχεν ἀσκητήριον παρθένων· μία δὲ ἐξ ἑαυτῶν ἐπολεμήθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἐξελθεῖν τοῦ μοναστηρίου.

19) л. 312 об. Св. Іеронима монаха κεφάλαια περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, ὅτι μεγάλη ἐστὶν, καὶ ὅτι αἰώνιοι καὶ ἀμετάθετοι οἱ λόγοι τοῦ Χριστοῦ, τοῦ εἰπόντος τοῖς ἱερεῦσιν· ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Нач. Ὄντως παράδοξον καὶ φρίκης γέμων κεφάλαιον ἀνέγνω ἐν ἱστορίᾳ τινί.

20) л. 313. Πῶς ὠφείλουν οἱ ἐν κοινοβίῳ διάγειν. Нач. Οἱ τὸ μοναχικὸν καὶ ἅγιον σχῆμα φοροῦντες.

21) л. 313 об. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Βησσαρίωνος. Нач. Ἐθεασάμεθα τὸν μέγαν ἀσκητὴν Βησσαρίωνα.

22) л. 316. Διάφορα διηγήματα ἁγίων πατέρων. Нач. Διηγήσατω ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Παῦλος ὁ Καππάδοξ.

23) л. 317—318. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Εὐλογίου. Нач. Διηγήσαντο ἡμῖν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀββᾶ Εὐλογίου, ὅτι ὅτε ἀπέστειλεν ἡμᾶς ὁ γέρων εἰς Ἀλεξάνδρειαν.—Конца нѣтъ. См. въ № 343, л. 227 и въ № 350, л. 41.

На лл. 9, 10, 224, 227, 282, 313 об. раскрашенныя заставки.

346. ($\frac{190}{CXCI}$) **Патерикъ.** Пергам., **XII,** лист. 255 (дл. 6 7/8, шир. 4 7/8 в.). ᾶρσένιй ἱε. (л. 1). Τοῦτο πατερικὸν ὑπάρχει τῆς μονῆς τοῦ Φιλοθέου (л. 13 об. внизу).

1) л. 1—103. Алфавитный Патерикъ, безъ начала, сходенъ частію съ № 342, на л. 1—185, а большею частію съ № 343, л. 1—105.

2) л. 103 об. Ἀποφθέγματα, ἤτοι πράξεις ἁγίων γερόντων.—То же въ № 343, л. 105 об.

3) л. 201 об. Блаженнаго Марка. Λόγος περὶ νηστείας. Нач. Προσήκει τοὺς ἀσκοῦντας, τοὺς ἐν ἀρχομένοις καὶ ἐπιτελεῖν.

Л. 204. Его же. Περὶ τοῦ ὑπομένειν τὰς θλίψεις καὶ περὶ ἀκτημοσύνης. Нач. Τί πλούτου βλαβερώτερον.

4) л. 204 об. Св. Максима исповѣдника. Διαίρεσις τῶν τριῶν ψυχικῶν δυνάμεων и пр. Нач. Φασί τινες· τί δήποτε τριῶν δυνάμεων οὐσῶν τῆς ψυχῆς.

5) Препод. Макарія. Ἀποφθέγματα. Нач. Ὁ ἀγαπῶν δόξαν ἀνθρώπων, καὶ θέλων προσκυνεῖσθαι.

6) л. 205 об. Блаж. Іоанна Карпаѳійскаго. Πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδείας προτρέψαντας μοναχοὺς παρακλητικὰ κεφάλαια ρ'. Нач. Τοῖς ἐπὶ γῆς βασιλεύουσιν ἐαρινὰ ἄνθη προσάγοντες.

7) л. 230. Διήγησις, ὅτι πάνυ ὀφελοῦνται οἱ πρὸ κοιμηθέντων προσφορῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὑπὲρ αὐτῶν γινομένων. Нач. Μοναχός τις διηγήσατο ἡμῖν λέγων· ὅτι παραβαλόντος μού ποτε τῷ μακαρίῳ Θεοδωρήτῳ τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας.

8) л. 234. Ἐκ τοῦ βίου св. Іоанна Милостиваго διήγησις. Нач. Θανατικοῦ ποτε τὴν πόλιν καταλαβόντος, ἀπήρχετο καὶ αὐτὸς ὁ δίκαιος πρὸς τὴν τῶν ἐξοδίων θεωρίαν.

9) л. 234 об. Ἐκ τῶν διατάξεων св. Пахомія. Нач. Ἀρχὴ τῶν οἰκοδομῶν αὕτη· ὅταν ἀκούσῃς.

10) л. 240. Ἀντίῤῥησις ἄλλη τοῦ πολέμου. Нач. Λοιπὸν τοῦτο μόνον ὑπελείφθη αὐτῷ.

11) л. 243. Его же о смиреніи. Нач. Μακάριος ἄνθρωπος, ὁ γινώσκων τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν.

12) л. 246. О покаяніи. Нач. Τὴν ἀνδρείαν, ἥνπερ οἱ πατέρες ἐν ταῖς γραφαῖς τεθείκασιν.

13) л. 248 об. Περὶ τάξεως τῆς μοναχικῆς πολιτείας συντομίας τε καὶ διαφορᾶς· πῶς τε καὶ ποίῳ τρόπῳ τίκτονται αἱ ἀρεταὶ ἐξ ἀλλήλων. Нач. Ἐκ τῆς βιαίας ἐργασίας τίκτεται ἡ θερμή.

14) л. 250. Περὶ διαφόρων τρόπων τοῦ πολέμου, τοῦ ἐκ τοῦ διαβόλου и проч. Τρόπος α'. Нач. Ἔχει ἔθος πάλιν ὁ διάβολος. Τρόπος β' (л. 251). Нач. Οὓς δὲ ἀνδρείους καὶ δυνατοὺς θεωρεῖ ὁ διάβολος. Τρόπος γ' (л. 255 об.). Нач. Ὅταν οὖν μετὰ ταῦτα.—Конца нѣтъ.

347. ($\frac{490}{\text{t. II. XVII. in fol.}}$) **Патерикъ.** Перг., **XII,** лист. 64 (дл. $6^7/_8$, шир. $4^7/_8$ в.). Безъ начала и конца. Это отрывокъ изъ Алфавитнаго патерика. Переплетныя старинныя доски въ черной кожѣ отпали отъ корня.

Сказанія имѣются на буквы: Е, Z, Н, Θ и I, съ Аввы Епифанія до Іоанна Савваита.

На л. 61—64 λόγοι ἀνονύμων πατέρων. Конца нѣтъ. По размѣру листовъ и почерку письма эта рукопись сходна съ № 346.

348. $(\frac{202}{\text{CCIII}})$ **Патерикъ монаха Павла.** Перг., **XIII,** лист. 389 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.), нѣкоторые ветхи. Ἀρσένιй. Βιβλίον τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

На л. 1 вкладная запись: Τὸ παρὸν βιβλίον ἔστιν ἐμοῦ τοῦ παπᾶ Δοσιθέου καὶ ἠγόρασα αὐτὸ ἐν τῇ ἁλώσει τῆς Θεσσαλονίκης· καὶ νῦν δίδωμι αὐτὸ πρὸς τὸν παπᾶν κυρὸν Ἀρσένιον τὸν Κρῆτα, καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἀδελφοῖς и проч. Ἔτους ,ϛϠπβ' (6982=1474 г.), μηνὶ Αὐγούστῳ. Δοσίθεος ἱερομόναχος.

Книга I. Л. 2—202. Συναγωνὴ τῶν θεοφθόγγων ῥημάτων καὶ διδασχαλιῶν τῶν θεωφόρων πατέρων, ἀπὸ πάσης γραφῆς Θεοπνεύστου συναθροισθεῖσα, καὶ οἰκείως καὶ προσφόρως ἐκτεθεῖσα εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων παρὰ Παύλου, τοῦ ὁσιωτάτου μοναχοῦ καὶ κτήτορος μονῆς τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος· ὅτι οὐ δεῖ ἀπογνῶναί τινα ἑαυτόν ποτε, κἂν πολλὰ ἥμαρτεν, ἀλλὰ διὰ μετανοίαν ἐλπίσαι τὴν σωτηρίαν. Παλλαδίου. Нач. Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ ἐν λύκῳ.

Здѣсь приводятся сказанія о св. мужахъ и св. женахъ, или ихъ изреченія, а именно:

1) Сказанія Палладія на лл. 2, 3, 50, 61 об., 78 (Λαύσῳ Πραιποσίτῳ), 92 об., 99 и 150 об. 2) Препод. Синклитикіи — на лл. 2 об., 17, 101 об., 116, 153, 177 об. 3) Ἐν τῷ γεροντικῷ — на лл. 3 об., 14 об., 16 об., 35 об., 38, 46, 50, 52 об., 55 об., 57, 65, 70, 76 об., 79, 81, 83, 84 об., 87, 90, 104 об., 106 об., 111, 114 об., 116, 122, 127, 133, 139, 140, 142 об., 146, 149 об., 155 об., 162, 164, 168, 171, 174 об., 175 об., 177 об., 179—188, 191 об., 194 и 195 об. 4) Амфилохія — л. 4—7. 5) Св. Ефрема — л. 7 об., 15, 18, 83, 87, 90 об., 95, 99 об., 106, 110, 115, 117, 130, 137, 140, 141, 150, 155 об., 163 об., 172 об., 189, 193 и 196. 6) Аввы Исаіи — л. 8, 16, 19, 37, 46 об., 71 об., 80 об., 84, 85, 102, 115 об., 137, 164, 173, 175, 189, 195 об. 7) Исаака Сирина — л. 41, 59, 81, 169, 191, 195 об. 8) Аввы Марка — л. 90, 102, 106, 121, 138 об., 166, 175, 190. 9) Іоанна Милостиваго — л. 14 и 194 об. 10) Св. Максима — л. 19, 59, 61, 108 об., 121 об., 160, 191. 11) Григорія Двоеслова — л. 19 об., 27, 30, 34 об., 38 об., 41, 50 об., 78, 123 об., 131, 133 об., 144, 169 об. 12) О Θомѣ апостолѣ — л. 28. 13) Павла Θивейскаго и св. Пахомія — л. 32 об., 51, 55, 90 об., 124, 135, 142, 175 об. 14) Антонія Великаго — л. 36 об., 79, 196, 197. 15) Евθимія — л. 41 и 134. 16) Климента, еп. Анкирскаго — л. 42 об.

17) Алипія—л. 44 и 114. 18) Діадоха—л. 47, 86, 102, 175 об., 190 об. 19) Симеона въ Мандрѣ—л. 52 и 170 об. 20) Варсануфія—л. 54 об., 56, 77 об., 86 об., 87, 137, 148, 166 об., 169, 194 об., 196 об. 21) Іоанникія—л. 55 и 114. 22) Θеодосія Киновіарха—л. 59 об. и 131 об. 23) Св. Саввы—л. 62 об. 24) Кассіана—л. 71 об., 27, 97, 112, 119 об., 166. 25) Антіоха (Пандекты)—л. 80, 89 об., 138 и 172 об. 26) Арсенія—л. 84 об., 142, 195. 27) Преп. Θеодоры—л. 91, 132 об., 153, 201 об. 28) Меланіи Римляныни—л. 92. 29) Ἐκ τοῦ νομοκανόνου διὰ Παύλου τοῦ Ἀποστόλου—л. 116 и 144 (по 2 строчки). 30) Ἐν τῷ βίῳ св. Антонія Новаго ἐπὶ τῶν εἰκονομάχων. 31) Изъ жизни св. Климента епископа Римскаго—л. 135 об. 32) О Лонгинѣ Сотникѣ—л. 198. 33) О св. апостолѣ Іаковѣ, братѣ Господнемъ—л. 200 об.

Книга II, л. 203—204. Πίναξ (49 главъ) τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ Εὐεργετίνου· ὅτι οἱ εὐτελίζοντες ἑαυτοὺς ἔντιμοί εἰσι παρὰ τῷ Θεῷ.

Л. 205. Подъ заставкою начало: Ἐν ταβέννῃ ἐστὶ μοναστήριον γυναικῶν, ὡσεὶ τετρακοσίων ἀντίπερα τῶν ἀνδρῶν· ἐν ᾧ παρθένος τις ἦν, διὰ τὸν Χριστὸν ὑποκρινομένη μωρίαν.

Здѣсь приводятся сказанія и изреченія:

1) Палладія—на лл. 205, 228, 252 об., 275, 293, 294 об., 300, 316, 338 об., 374 об. 2) Григорія Двоеслова—л. 206, 215 об., 236, 247 об., 285 об., 287, 294 об., 304 об., 317, 326, 327, 355, 371 об., 378 об. 3) Григорія Чудотворца—л. 207. 4) Преп. Маркелла—л. 208. 5) Ἐν τῷ γεροντικῷ—л. 209 об., 212, 220, 230, 233 об., 237, 249, 259, 271 об., 272 об., 278, 279 об., 284 об., 286 об., 289, 290, 303, 305, 314, 323 об., 326 об., 333, 340 об., 342, 347 об., 359, 362 об., 365 об., 370 об., 373 об., 376, 378 об., 381, 382. 6) Преп. Кассіана—л. 210 об., 235 об., 237 об., 242 об., 254, 283, 291 об., 313, 347. 7) Преп. Исаака—л. 212, 259 об., 271 об., 284, 341 об., 352, 368, 383. 8) Преп. Ефрема—л. 216 об., 231, 234, 243 об., 246, 250, 256, 257, 258 об., 270, 272 об., 292, 305 об., 309, 322, 325 об., 341 об., 347, 355, 374, 379 об., 384. 9) Преп. Синклитикіи—л. 216 об., 262 об., 269, 279, 288, 307 об., 382. 10) Іоанна Милостиваго—л. 217, 248 об., 257 и 361 об. 11) Ἐν τῇ διηγήσει τῶν περιόδων св. Іоанна Богослова—л. 217 об.—220. 12) Аввы Исаіи—л. 222, 252, 258, 259, 268 об., 271, 281, 287, 312 об., 326 об., 329 об., 341 об., 371, 373 об., 377 об., 380, 383. 13) Преп. Евθимія—л. 228 об., 240, 305 об., 358 (Новаго). 14) Саввы—л. 229 и 307. 15) Муч. Лукіана—л 230. 16) Ἐκ διατάξεων τῶν Ἀποστόλων—л. 235 и 252. 17) Антіоха (Пандекты)—л. 243 об., 257 об., 264, 270, 341, 371, 373 об., 380, 383; 18) Св. Варсануфія—л. 244, 385 об.—388. 19) Св. Марка—л. 246 об., 265 об., 271, 281, 295 об., 342 об., 350 об., 362 об., 371 об. 20) Св. Пахомія—л. 248 об., 259, 261 об. 21) Діадоха—л. 254, 282 об., 289, 294,

343 об., 351 об., 380. 22) Св. Антонія—л. 260 об., 279. 23) Харитона—л. 286. 24) Максима—л. 289, 345, 371 об., 373 об., 378, 381, 383 об. 25) Павла Θивейскаго—л. 295. 26) Мартиніана—л. 320. 27) Арсенія—л. 321. 28) Маркіана—л. 355 об. 29) Спиридона—л. 356 об. 30) Муч. Мины и др.—л. 363 об. 31) Ἐν τῇ διηγήσει τῶν περιόδων Ап. Петра παρὰ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος—л. 364 об. 32) Муч. Никифора—л. 368 об.

Такой же патерикъ въ 2 книгахъ см. рукопись подъ № 352.

На л. 388 написано Ἰωακείμ. Листъ 389 бумажный; на немъ стихиры на «Господи воззвахъ», изъ октоиха 8-го гласа, изъ службы на четвертокъ Апостоламъ, XVI вѣка.

349. ($\frac{348}{CCCXXXV}$) **Павла монаха патерикъ.** Перг., пис. въ **1297** г., 4, лист. 251 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^3/_4$ в.). Переплетъ старинный, досчатый, въ черной кожѣ. Ἀρσένιι μη. Λαύρας (л. 3).

Л. 1—2. Πίναξ ν' ὑποθέσεων τρίτου βιβλίου. Книги первая и вторая помѣщены въ рукописяхъ подъ №№ 348 и 352.

Л. 3—121. Ἐκ τῶν συλλογῶν τοῦ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν Παύλου μοναχοῦ καὶ κτήτορως μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος βιβλίον τρίτον. Ὅτι οὐ δεῖ ἐξ ὑπονοίας, καταχρίνειν τινὰ, ἢ ὅλως πιστεύειν ταῖς ὑπονοίαις, ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐλεήμονος. Нач. Μοναχός τις κατ' ἐκεῖνον καιρὸν κόρην εὐειδῆ ἐπαγόμενος.

Въ сказаніяхъ и изреченіяхъ этой книги упоминаются слѣдующіе мужи и жены: Авва Исаія, ἐν γεροντικῷ, Іоаннъ Милостивый, Іоаннъ Коловъ (л. 5), Синклитикія (л. 6), Анастасій Синаитъ (л. 7 об.), Максимъ, Авва Аммонъ, Антоній, Макарій, Пименъ, Пафнутій, св. Ефремъ, Варсануфій, св. Пелагія (л. 14 об.), св. Аѳанасій Александр., Григорій Двоесловъ (л. 16 об. и л. 40), Исаакъ, Маркъ, Виссаріонъ (л. 18), Палладій, Пахомій (л. 23), авва Діадохъ (л. 25 об.), Антіохъ (Пандекты) (л. 29 об.), Авва Кассіанъ (л. 30 и 70), Лука Елладскій (л. 34 об.), Авва Логгинъ (л. 35), св. Іоанникій (л. 38 об.), св. Савва ἐν τῷ Καστελλίῳ (л. 47 об.), Аввы: Евпрепій (л. 49 об.), Моисей, Силуанъ, Авва Сарра (л. 53 об.), Νιθερῶν ἀββᾶ (л. 58), св. Арсеній, Пахомій (л. 60 об.), Ματόης (л. 70), Агаѳонъ (л. 97 об.), Ζηνών, св. Николай (л. 100), Евѳимій В. (л. 110), Преп. Маркіанъ (л. 112), Даніилъ Скитскій (л. 118).

Л. 122—124. Πίναξ ὑποθέσεων четвертой книги. Эта книга какъ и предыдущая, раздѣлена на ν' ὑποθέσεις.

Л. 124 об.—251. Его же Павла монаха четвертая книга. Нач. Ὅτι τῷ μοναχῷ ἡ ἀκτημοσύνη ἐπήγγελται. καὶ τί τὸ τοῦ ἀπροσπαθοῦς γνώρισμα· καὶ πῶς οἱ πατέρες ταύτην κατόρθωσαν. Нач. Διηγήσατό μοι ἡ μακαρία Μελάνη.

Здѣсь упоминаются тѣ же имена какъ и въ третьей книгѣ и сверхъ того еще: преп. Иларіонъ (л. 126 об.), св. Меланія, Григорій Чудотворецъ (л. 169), св. Уаръ (л. 176 об.), Петръ архіеп. Александр. (л. 237 об.), Іоаннъ Богословъ (л. 239).

Л. 251 об. Запись писца: Ἐτελειώθη ἡ βίβλος ἥδε διὰ χειρὸς Μανουὴλ τοῦ Σφηνέα, μηνὶ Ἰουλίῳ κζʹ, ἡμέρα ἕκτη, ἰνδίκτ. δεκάτης ἐν ἔτει ͵ϛω' πέμπτῳ (6805=1297 г.) и пр.

350. ($\frac{409}{CCCLXXXII}$) **Патерикъ.** Пергам., **XIII**, 8, лист. 159 (дл. $4^3/_8$, шир. $3^1/_4$ в.). Ἀρσένιй. Τοῦ Παντοκράτορος.

1) л. 1—2. Отрывокъ на перг. XIV в. изъ канона пророку Иліи, начиная съ 5-й пѣсни, и на 21-е Іюля Симеону юродивому три стихиры.

2) л. 3. Безъ надписанія слово. Нач. Προσέλθετε καὶ δεῦτε υἱοὶ φωτός, ἀκούσατε τῆς εὐλογημένης φωνῆς καὶ μακαρίας ἐκείνης τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν τῆς λεγούσης πρὸς ἡμᾶς.

3) л. 10. Нач. Εἶπεν ἀββᾶς Μωϋσῆς ὁ αἰθίοψ· ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος ἀμεληθήσεται τὸ μοναχικὸν σχῆμα εἰς τέλος.

4) л. 11 об. Λόγος λίαν ψυχοφελής. Нач. Ἀδελφός τις ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς πορνείας.

5) л. 23 об. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Πιῶρ, ὅτι ὄντος μου νεωτέρου.

6) л. 28. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαΐας, ὅτι ὁ νοῦς τοῦ μοναχοῦ θρόνος τοῦ Θεοῦ.

7) л. 30. Св. Аѳанасія архіеп. Александр. Πρὸς τοὺς ἀποταξαμένους ἀρχαρίους. Нач. Ἀδελφέ μου· εἰ ἀπετάξω τῷ κόσμῳ τούτῳ.

8) л. 31 об. Стефана Ѳивянина Ἐντολαὶ τοῖς ἀποτασσομένοις. Нач. αʹ) Πρῶτον μὲν μὴ ἔχε κοινωνίαν μετὰ γυναικῶν. βʹ) л. 32. Πρὸ πάντων χρήζωμεν τὴν ταπεινοφροσύνην.—См. въ № 351, л. 303 об.

9) л. 37 об. Ἐπιστολὴ ἁγίου γέροντος πρός τινα ἀδελφόν. Нач. Ζητεῖς παρ' ἐμοῦ λόγον ὠφελείας, ὦ τέκνον.

10) л. 38. Аввы Макарія. Περὶ ἡσυχίας. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Ἡσαΐας· ὅτι καθεζομένου μοῦ ποτε πλησίον τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου.—См. въ № 351, л. 298 об.

11) л. 41. Διηγήσαντο ἡμῖν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀββᾶ Εὐλογίου.—См. въ № 345, л. 317 и въ № 351, л. 301.

12) л. 41 об. Ἐκ τοῦ γεροντικοῦ. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα, λέγων· πῶς οἱ ἐν τῷ κόσμῳ βιωτικοί, νηστείας ἀμελοῦντες.—См. въ № 351, л. 294.

13) л. 43 об. Аввы Руфа. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα, λέγων· τί ἐστιν ἡσυχία.—Въ № 351, л. 296.

14) л. 44 об. Нила монаха. Εἰς μοναχοὺς ἡσυχάζοντας. Нач. Μὴ μετὰ περισπομένων συναυλίζου.—Въ № 351, л. 297.

15) л. 46. Ἐκ παραγγελμάτων τῶν ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων. Нач. Ἔχε τὸν νοῦν σου πάντοτε πρὸς τὸν Θεόν.—См. въ № 351, л. 304.

16) л. 47. Περὶ κατανύξεως. Нач. α') Ἀδ. ἠρώτησε γέροντα, λέγων· πῶς ἔρχεται ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς ψυχάς. β') л. 48. Γέρων τις ἐκαθέζετο ἐπὶ τὸν κόλπον τοῦ μακαρίου Ἀντωνίου.

17) л. 57 об. Περὶ ἐγκρατείας. Нач. Ἐγένετό ποτε ἑορτὴ ἐν Σκήτει, καὶ ἔδωκε γέρων τὸ ποτήριον οἴνου.

18) л. 62. Περὶ τοῦ δεῖ πάντοτε νήφειν. Нач. Εἶπε γέρων· ἄνθρωπος ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.

19) л. 62 об. Περὶ τοῦ ἀδιαλείπτως καὶ νηφόντως προσεύχεσθαι. Нач. Εἶπε γέρων· ὅτι ἐν μιᾷ ἐγερθεὶς ποιῆσαι τὸν κανόνα μου.

20) л. 63. Περὶ τῆς ὑπακοῆς. Нач. Ἦν τις γέρων οἰκῶν εἰς τὰ κελλία τὰ λεγόμενα ἠρεμικά.

21) л. 65. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ἠρωτήθη γέρων· τί ἐστι ταπείνωσις.

22) л. 66. Περὶ ἀνεξικακίας. Нач. Ἔλεγον περί τινος ἀδελφοῦ· ὅτι ὅσα ἂν τις αὐτὸν ὕβριζεν.

23) л. 66 об. Περὶ ἀγάπης. Нач. Ἔλεγον περί τινος γέροντος, ὅτι ἠσθένει ἐν σκήτει.

24) л. 67 об. Περὶ ὁρατικῶν. Нач. Διηγήσατό τις τῶν πατέρων· ὅτι τρία πράγματά εἰσι ἔντιμα παρὰ τοῖς μοναχοῖς.

25) л. 71 об. Περὶ σημειοφόρων. Нач. Ἔλεγον περὶ τινος γέροντος. ὅτι ἡ κέλλα αὐτοῦ φωτινή.

26) л. 71 об. Ἐκ τοῦ ἀββᾶ Κασσιανοῦ περὶ διακρίσεως. Нач. Ἐρωτηθεὶς ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς, εἶπεν· μέμνημαί ποτε.

27) л. 75 об. Ἐκ τοῦ Χρυσοστόμου περὶ μνησικακούντων. Нач. Δεῖ γινώσκειν ἡμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι οὐ κακὸν τὸ κακῶς παθεῖν.

Л. 79. Его же. Περὶ εὐχῆς, νηστείας, ἐλεημοσύνης καὶ μετανοίας. α') Нач. Σήμερον, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, τὸν ἰατρὸν προσκυνήσομεν. β') Л. 81 об. Нач. Μετάνοια δέ ἐστι τὸ τελείως ἀποστῆναι τῆς ἁμαρτίας.

Л. 82 об. Περὶ ἀναγνώσεως. Нач. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, εἶπεν ὁ Κύριος.

28) л. 83 об. Его же. Λόγος εἰς μάταιον βίον, καὶ περὶ κατανύξεως. Нач. Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια καὶ ἀπολλύμενα πράγματα κατελίπατε.—См. въ № 351, л. 343 об.

29) л. 88 об. Симеона Дивногорца. Λόγος περὶ τοῦ ἀεὶ ἐν νῷ ἔχειν τὴν ἡμέραν τῆς ἐξόδου αὐτοῦ. Нач. Ἴστε ἀδελφοί μου· οἷον φόβον καὶ ἀγῶνα καὶ ἀνάγκην ἔχωμεν.—См. въ № 351, л. 348.

30) л. 90 об. Св. Марка. Нач. Τῶν ἀκουόντων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.—См. въ № 351, л. 349 об.

Св. Исаіи. Θρῆνος. Нач. Οὐαὶ ἡμῖν φιλήδονοι καὶ ὀλιγοχρόνιοι· ὅτι διὰ πρόσκαιρον παράνομον.

Л. 94 об. Св. Ефрема. Θρῆνος καὶ περὶ τῆς θείας ἀνταποδώσεως. Нач. Τὴν ἄφατον φιλανθρωπίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγαθότητος.

31) л. 97 об. Св. Кирилла архіеп. Александр. Περὶ ἐξόδου ψυχῆς. Нач. Φοβοῦμαι τὸν θάνατον, ὅτι πικρός μοί ἐστιν.

32) л. 109. Θαῦμα. Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις Μαυρικίου.—Въ № 345, л. 188 об.

Л. 110. Безъ надписанія. Нач. Εἶπε γέρων, ὅτι ἦν τις γεωργός.

33) л 119 об. Λόγοι ἐκλεχθέντες ἐκ τῶν ἀποφθεγμάτων τῶν ἁγίων πατέρων. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα, λέγων· πῶς τις γίνεται μωρὸς διὰ τὸν Κύριον.

34) л. 148. Περὶ ἐναρέτου βίου. Нач. Διηγήσατό τις τῶν πατέρων, ὅτι δύο πραγματευταὶ ἦσαν φίλοι.—См. въ № 351, л. 339 об.

35) л. 154 об. Περὶ τῆς ἁγίας κορυφῆς τοῦ ναοῦ, τοῦ ὄρους Σινᾶ. Нач. Πρὸ τοῦ μολυνθῆναι καὶ καταρυπωθῆναι.—См. въ № 342, л. 412 об.

36) л. 158—159. Нач. Ἐθεασάμεθα ἐν Θηβαΐδι ἄνδρα ἅγιον, Ὧρ ὄνομα αὐτῷ.

По составу этотъ патерикъ отличается отъ прочихъ; въ статьяхъ 15—25 надписанія сходны съ παραινέσεις въ №№ 342, 344 и 345; но самыя статьи изложены много сокращеннѣе.

351. $(\frac{416}{\text{CCCLXXXIX}})$ **Патерикъ.** Бумажн., въ 8, писанъ въ **1399** г., листовъ 350 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). Μονῆς τοῦ Κώνσταντος (л. 350).

Л. 1—2. Отрывокъ, съ раскрашенною заставкою и крестами восьмиконечнымъ и четвероконечнымъ, писанный полууставомъ XIV вѣка; содержитъ въ себѣ 1-й и 2-й псалмы.

1) л. 3—129. Διηγήσεις ψυχοφελεῖς (περὶ) τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἀσκησάντων καλῶς. Нач. Τῶν ἐαρινῶν λειμόνων τὴν θείαν, ἀγαπητέ, πολλῆς γέμουσαν.

Этотъ сборникъ сказаній о св. подвижникахъ Египетскихъ и Палестинскихъ имѣетъ сходство съ сказ. Іоанна τοῦ Εὐκρατᾶ.—См. въ №№ 342, 345.

2) л. 130—293. Βίβλος περιέχουσα ἀποφθέγματα, ἤτοι πράξεις ἁγίων γερόντων, κατὰ ἀλφάβητον, στοιχεῖον ἄλφα. Περὶ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου. Нач. Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος καθεζόμενός ποτε ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν ἀκηδείᾳ γέγονε.—Конецъ объ аввѣ Орѣ.—Сравни съ №№ 342, 343.

3) л. 294—350. Патерикъ безъ надписанія. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα, λέγων· πῶς οἱ ἐν τῷ κόσμῳ βιωτικοὶ νηστείας ἀμελοῦν-

τες.—См. въ № 350, л. 41 об. Остальныя главы по № 350 значатся въ статьяхъ: 8, 10—15, 28, 29, 30, 34, только въ иномъ порядкѣ.

На л. 350 запись: Δὸς ὑγιείαν, Χριστέ μου, ψυχικὴν τῷ δούλῳ τῷ γράψαντι. Ἔτους ‚ςϡη′ (6908=1399 г.), ἰνδ. η′, Ὀκτωβρίῳ κγ′ (23).

352. ($\frac{11}{XI}$) **Патерикъ Павла монаха, книги 1 и 2.** Бумажн., **XV**, листовъ 510 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^3/_4$ в.), въ 2 столбца. Арсеній пв. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—3. Πίναξ 50 главъ τοῦ πρώτου βιβλίου τοῦ Εὐεργετινοῦ.

Л. 3 об—270. Книга 1-я та же, что въ № 348.

Л. 272. Πίναξ 50 главъ τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ Εὐεργετινοῦ.

Л. 274—508. Книга 2-я та же, что въ № 348.

Л. 509. Запись: Ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε μονῆς τῆς τῶν Ἰβήρων παναγίου Πορτιατίσας Μαρίας Θεοτόκου. Ἀνεκαινήσθη παρ᾽ ἐμοῦ τάλανος Μαλαχίου ἱερομονάχου, μηνὶ τῷ Ἰουλίῳ εἰς πέντε καὶ δεκάτην ἡμέραν, μαρτυρικὴν Κυρίκου καὶ Ἰουλίττης, ἔτους ἑπτακισχιλιοστοῦ τριακοστοῦ ἐνάτου, ἰνδ. δ′. (1531 г.).

353. ($\frac{369}{CCCLVI}$) **Прологъ** (Συναξάριον), **или краткія сказанія о святыхъ и праздникахъ, на мѣсяцы Сентябрь, Октябрь и Ноябрь.** Пергам., **XIII**, 4, листовъ 282 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^7/_8$ в.). Арсеній. (л. 1). Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 9).

Листы 1 и 2 бѣлые.

Листы 3—8 бумажные (по $5^1/_4$ дл. и $3^1/_4$ в. шир.), XVI в. Καθίσματα μαρτυρικὰ τῶν η′ ἤχῶν. Ἦχος πρῶτος· Ἀθλήσεως καύχημα.

Л. 9. Въ раскраш. розовою и зеленою краскою заставкѣ надписаніе: Συναξάριον τῶν ἁπανταχόθεν τῆς οἰκουμένης ἁγίων· διαλαμβάνον συνεπτυγμένως, ὅθεν τε ἦν ἕκαστος, καὶ ποῦ, καὶ πότε, καὶ πῶς· εἴτε, φημί, δι᾽ ἀθλήσεως, εἴτε ἀσκήσεως τὸν βίον διήνυσεν· ἔτι τε καὶ περὶ τῶν δεσποτικῶν καὶ ἑτέρων ἐπισήμων ἑορτῶν· οἱ δὲ στίχοι συνετέθησαν ἄγαν ἀρίστως ὑπὸ Χριστοφόρου Πατρικίου καὶ Ὑπάτου, τοῦ Μιτυληναίου, οἱ μὲν ἴαμβοι, ἐν ἐγκωμίου τάξει, τό τε ὄνομα καὶ τὸ τέλος τοῦ ἐγκωμιαζομένου δηλοῦντες· ὁ διὰ τὸν πρῶτον ἅγιον ἡρωϊκός, δηλῶν ὁμοῦ τὸ τε ὄνομα καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ τὴν ἡμέραν καθ᾽ ἣν ἐτελειώθη· ἐν δὲ ταῖς πρώταις ἡμέραις δηλοῖ καὶ τὰ τῶν μηνῶν ὀνόματα.

Μὴν Σεπτέμβριος, ἔχων ἡμέρας λ′, ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας ιβ′, καὶ ἡ νύξ, ὥρας ιβ′. Εἰς τὴν α′, ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου. Стихъ: Ἴνδικτον ἡμῖν εὐλόγει νέου χρόνου, ὦ καὶ παλαιὲ καὶ δι᾽ ἀνθρώπους νέε. Нач. Ἰστέον, ὅτι τὴν ἰνδικτιῶνα ἑορτάζει ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία.

Л. 10. На 1-е Сент. стихи Симеону Столпнику и сказаніе о немъ. Нач. Συμεὼν ὁ μέγας, ἔκ τινος κώμης ὡρμᾶτο. Въ слав. печатн. прологѣ не сходно.

Л. 11 об. Преп. Мареѣ стихи (по № 354 еще упоминается имя Еванѳіи), Іисусу Навину стихи и сказаніе.

Л. 12. На память 40 дѣвъ постницъ и Аммуна діакона учителя ихъ стихи и сказаніе.

Л. 12 об. На память св. мученикъ самобратій Евода, Каллисты и Ермогена стихи и сказаніе.

Л. 13. На память о великомъ пожарѣ въ Константинополѣ въ царствованіе Льва Великаго и о чудѣ отъ иконы Пресвятыя Богородицы ἐκ τῆς μονῆς Μιασηνῶν стихи.

2 Сентября, л. 13, на память св. муч. Маманта стихи и сказаніе.—Въ печатн. слав. прологѣ другаго состава.

Л. 13 об. На память св. Іоанна Постника патр. Костант. стихи и сказаніе.

Л. 16. Св. Павлу Новому патр. Конст., также священникамъ Елеазару и Финеесу, Айѳалѣ и Аммону мученикамъ стихи.

На 2-е число въ № 354 еще стихи мученикамъ Діомиду, Іуліану Филиппу, Евтихіану, Исихію, Леониду, Евтихію, Филадельфу, Меланиппу, Парѳагапѣ и Вивіаннѣ, коихъ нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

3 Сент., л. 17, на память св. Анѳима еп. Никомидійскаго стихи и сказаніе.

Л. 17 об. На память преп. Ѳеоктиста, спостника великаго Евѳимія, стихи и сказ.—Въ печ. слав. прологѣ нѣтъ.

Л. 18 об. На память муч. Василиссы стихи и сказаніе.

Л. 19 об. Харитону, Архонтію, Стефану испов. игумену Триглійскому, царю Константину Новому стихи.—Въ печ. славянскомъ прологѣ нѣтъ.

Въ № 354 на 3-ье число еще стихи муч. Зинону и Аристіону архіеп. Александрійскому.

4 Сент., л. 20, на память священномуч. Вавилы, еп. Антіохійскаго, стихи и сказаніе.

Л. 21. На память пророка Моѵсея стихи и сказаніе.

Л. 23. На память о 84 ученикахъ Вавилы стихи.—Въ печ. слав. прологѣ нѣтъ.

На память муч. Ерміоніи, дщери Ап. Филиппа, стихи и сказаніе.

Л. 25. Ѳеотиму, Ѳеодулу, Кентиріону, Сарвилу, Петронію муч. Харитинѣ, Ѳаѳуилу и Вевеану стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печ. прол. (по № 355 еще св. муч. Вавилѣ παιδοδιδασκάλῳ, еще 3628 муч., еще 360 муч., и муч. Ѳеодору и Океану; имя послѣдняго упоминается въ описываемой рукописи 12 сент. на л. 46 об.).

5 Сент., л. 25 об., на память пророка Захаріи, отца Предтечи, стихи и сказ. другаго состава въ печ. слав. прологѣ.

Л. 26. На память мученикамъ Медимну, Урвану, Θеодору и съ ними 80 іереямъ и левитамъ и пр. стихи и сказаніе.

Авдію епископу стихи.

Стихи мученицѣ Раисѣ, 3620 мученикамъ и Ап. Петру въ Аθирѣ.

6 Сентября, л. 26 об., на память чуда Архистр. Михаила стихи и сказаніе. Сказ. здѣсь полнѣе, а стихи тѣ же, что въ печ. слав. прол. Нач. Ὁ μέγας ἀρχιστράτηγος τοῦ Θεοῦ Μιχαὴλ.

Л. 28 об. Муч. Евдоксію, Ромилу, Зинону, Макарію и проч. стихи и сказаніе. Стихи тѣ же, а сказ. другое въ печ. слав. прологѣ.

Л. 30 об. Стихи 1104 муч. воинамъ и св. Калодотѣ. Стихи и сказаніе: муч. Фавсту пресвитеру, Макарію и Андрею, преп. Виву, св. Киріаку, Діонисію и Андрею, Андропелагіи и Θеклѣ, Θеоктисту, Навклиру и Сарапамвону.—Въ печ. слав. прол. есть только сказ. Фавсту и Киріаку. Въ № 354 еще упом. Андроникъ и Обновл. храма Пресв. Богородицы ἐν οἴκῳ τῆς ἁγίας Ἄννης.

7-го Сент., л. 31 об., на память мученика Созонта стихи и сказаніе.

Л. 32. Апост. Еводу и Онисифору, Стефану папѣ Римскому, муч. Евпсихію стихи и сказаніе.

Стихи на память Луки, игумена обители Спасовы, подъ именемъ «Глубокія рѣки».

8 Сент., л. 33, на Рождество Богородицы стихи и сказаніе.

Л. 33 об. Стихи: мученикамъ Руфу, Руфиніану, Севиру и Артемидору.—Въ печ. слав. прологѣ нѣтъ.

Л. 34. Διήγησις. Нач. Ἱερεύς τις καὶ εὐλαβὴς διάκονος (Созонтъ).

9 Сент., л. 37, на память прав. Іоакима и Анны и муч. Севиріана стихи и сказаніе.

Л. 38 об. На память о 150 св. отцахъ, бывшихъ на 3 Всел. соборѣ въ Ефесѣ, и о преп. Θеофанѣ испов. стихи и сказаніе.

По № 355 еще стихи муч. Харитону, Сгратону, Амміану, Θеодору и Іуліану.

10 Сент., л. 39 об., на пам. мученицъ Минодоры, Нимфодоры и Митродоры, муч. Варипсава, царицы Пульхеріи стихи и сказанія, такъ же на память Апост. Апеллія, Луки и Климента.

Л. 40 об. Стихи преподобному Харитону.—Въ печатн. слав. прологѣ нѣтъ.

Л. 41. Стихи еп. Никейскому Петру.—Въ № 355 еще стихи мученицѣ Іи.

11 Сент., л. 41 об., на память преп. Θеодоры Александрійскія, стихи и сказаніе въ стихахъ же.

Л. 42 об. О препод. Евфросинѣ стихи и сказаніе.

Л. 44. Стихи св. Діодору, Дидиму, Димитрію, Димитріану и Евансіи.—Въ № 355 мученицѣ Іи сказаніе, а стихи Ѳеодотіи Алекс., Серапіону, Крониду, Леонтію, Селевку, Уалерію, Гордіану, Макровію, Лукіану, Зотику, Иліи. Эти имена повторяются и 13 Сентября.

12 Сент., л. 44—46, на поклоненіе честному Кресту, на память св. муч. Автонома, Корнута еп. Иконійскаго (въ печ. слав. прологѣ Никомидійскаго), Ѳеодора еп. Александрійскаго, муч. Іуліана въ Галатіи стихи и сказаніе.

На л. 46 об. стихи муч. Македонію, Ѳеодулу, Таттіану, преп. Даніилу, муч. Океану.—Смотри еще 4-го числа.—Въ печатномъ славянскомъ прологѣ нѣтъ.

13 Сентября, л. 47, Обновленію храма Воскресенія стихи.

На память Корнилія Сотника стихи и сказаніе.—Въ печатн. слав. прологѣ нѣтъ.

Л. 49. Муч. Крониду, Гордіану и проч. стихи и сказаніе. Смотри 11 число.

Л. 49. Преподобному Петру въ Атрои стихи, которые имѣются и въ печатномъ славянскомъ прологѣ.

По № 355, на поклоненіе честному Кресту, еще муч. Леонтію, Серапіону, Стратону и Селевку, Макровію, Зотику, Иліи, Лукіану и Уалеріану—стихи.

14 Сентября, л. 50, на Воздвиженіе Животворящаго Креста стихи и сказаніе.—Въ печ. слав. прологѣ стихи тѣ же, а сказаніе другое.

Л. 51. На память о царицѣ Плакиллѣ, супругѣ Ѳеодосія Вел., стихи и сказаніе.—Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Л. 52. На память о 6 Всел. соборѣ въ Труллѣ стихи и сказаніе.—Въ печатномъ слав. прологѣ нѣтъ.

Л. 53. На память мученика Папы стихи и сказаніе; мученикамъ Ѳеоклу и Валеріану стихи.—Въ печатномъ слав. прологѣ нѣтъ.

15 Сент., л. 54, на память муч. Никиты, преп. Филоѳея пресвитера, муч. Порфирія стихи и сказаніе.

Л. 54 об. Стихи на обрѣт. мощей Акакія еп. Мелитинскаго, первомученику Архидіакону Стефану, муч. Максиму и двумъ мученицамъ.

16 Сент., л. 55, на память муч. Евѳиміи Всехвальной, Севастіаны, Мелетины стихи и сказанія.—Въ № 355 еще на память Мартина папы Римскаго стихи и сказаніе.

17 Сентября, л. 57 об., на память мученицъ Софіи и 3 дщерей ея: Вѣры, Надежды и Любви стихи и сказаніе; на память муч-цъ Агаѳоклеи, Ѳеодотіи стихи и сказаніе.

Л. 59. Мученикамъ Максиму и Асклипіодоту, св. Лукіи и сыну ея Геминіану стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Л. 60 об. На память 156 муч. стихи и сказаніе.

Л. 61. Муч. Харалампію, Пантолеонту, Ираклиду и Мирону еп. Кипрскому стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прол.—Въ № 355 еще стихи: мученикамъ Пелею и Нилу, 46 муч. въ Палестинѣ, Патермуфію и Иліи.

18 Сент., л. 61, Преп. Евменію еп. Гортинскому, муч. Иринѣ и Софіи, Аріаднѣ, священномуч. Симеону еп. Іерусалим. сроднику Господню и муч. Кастору стихи и сказ.

19 Сент., л. 62, мученикамъ: Трофиму, Савватію и Доримедонту стихи и сказанія, здѣсь подробнѣе, чѣмъ въ печатномъ славянскомъ прологѣ.

Л. 63 об. Св. преп. муч. Сосаннѣ стихи и сказ., коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

20 Сент., л. 64, Св. Евстаѳію и дружинѣ его (по № 354 Ѳеопистѣ, дѣтямъ: Агапію и Ѳеописту и преп. Мелетію еп.), св. Ипатію и Андрею исповѣдникамъ, Мартину папѣ Римскому и Максиму стихи и сказанія.

Л. 66 об. Муч. Артемидору и Ѳалѣ, преп. муч. Іоанну Египетскому и съ нимъ 40 муч.—Въ печатн. слав. прологѣ нѣтъ.

21 Сент., л. 67, Ап. Кондрату и Іонѣ Савваиту, стихи и сказ.

Л. 67 об. Іонѣ пророку стихи и сказ.

Л. 68 об. Евсевію исповѣднику, муч. Евсевію, Неставу, Зинону, еще 6 мученикамъ стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Л. 69. Епископамъ Кипрскимъ Мелетію и Исааку и мученику Приску.

Въ № 354 еще память мученицы Вассы, мучениковъ Вусирея и Нестора.

22 Сент., л. 69, муч. Фокѣ κηπουρῷ Синопійскому и Фокѣ священномученику стихи и сказ.

Л. 70 об. Св. Дросидѣ, дщери царя Траяна, муч. Исааку и Мартину стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Въ № 354 еще стихи муч. Николаю и Приску.

23 Сент., л. 70 об., на зачатіе Іоанна Предтечи, мученикамъ Андрею, Іоанну, Петру и Антонину (Антонію по № 355) Африканскимъ; мученицамъ: Раидѣ дѣвѣ (изъ Египта), сестрамъ Ксанѳиппѣ и Поликсеніи стихи и сказ., кои имѣются и въ печ. слав. прол.—См. еще въ № 379, л. 259, съ прибавленіемъ имени «Ревекка».

24 Сент., л. 73, св. первомученицѣ Ѳеклѣ и преп. Копрію стихи и сказаніе.—Въ № 354 еще стихи мученику Говедлаю и мученицѣ Персѣ.

25 Сент., л. 75 об., Преп. Евфросиніи, дщери преп. Пафнутія Египетскаго, и муч. Пафнутію, и на память μεγάλου σεισμοῦ καὶ εἰς ἀέρα ἁρπαγῆς παιδὸς сказ. и стихи.

Л. 77. Муч. Павлу и Савиніану стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.—Въ № 354 еще Таттѣ и дѣтямъ ея, Θеофилу еп. Ефесскому и муч. Іи сказаніе безъ стиховъ.

26 Сент., л. 77—87, стихи и сказ. о св. Ап. Іоаннѣ Богословѣ, которое есть и въ печ. слав. прологѣ.

Л. 88. Св. пяти дѣвамъ, муч. Аріаднѣ, Хирѣ и праведн. Гедеону, судіи Израильскому стихи. Въ слав. печ. прологѣ нѣтъ.—Въ № 354 еще стихи священномучен. Доссану.

27 Сентября, л. 88, мученику Каллистрату и 49 мученикамъ (по № 354 и 355—179 мученикамъ), мученицѣ Епихаріи, преп. Игнатію, игумену обители назыв. «Глубокія рѣки», Апостоламъ: Марку, Аристарху и Зинону сказанія и стихи.

Л. 91. Филимону еп. (по № 354 еще Фортуніану), мученицѣ Гаіанѣ и 15 мученикамъ стихи.—Въ печ. слав. прологѣ нѣтъ.

28 Сент., л. 91, преп. Харитону, пророку Варуху, мученикамъ: Александру, Алфею и Зосимѣ, священномученику Марку пастырю, мученикамъ: Никону, Неону, Иліодору и проч. дѣвамъ и отрокамъ стихи и сказаніе.

Л. 93. Муч. Евстаθію Римскому, священномуч. Александру и съ нимъ 30 муч. стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.—Въ № 354 еще Каллинику.

29 Сент., л. 93, преп. Киріаку Отшельнику, муч. Говделаю (см. № 395, л. 168), Дадѣ, Касдію и Касдоѣ и. пр. стихи и сказ.

Въ № 354 еще стихи неизвѣстнымъ муч. въ Византіи и 150 муч. въ Палестинѣ, Трофиму, Доримедонту, Трифону, святымъ Петроніи и Гуделіи.

Сент. 30, л. 99 об., св. муч. Григорію, еписк. Великой Арменіи, мученицамъ: Рипсиміи, Гайаніи и съ ними 34 (по № 355—70 мученицамъ) дѣвамъ стихи и сказ.

Л. 103. Мученикамъ: Петронію, Говделаю, Стратонику, и Мардонію стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.—Въ № 354 еще стихи 1000 мученикамъ.

Октября 1-го числа, л. 103, Ап. Ананіи, муч. Михаилу игумену обители Ζώβης, и съ нимъ 36 монахамъ, пострадавшимъ πλησίον Σεβάστου πόλεως, преп. Роману творцу кондаковъ, муч. Домнину стихи и сказанія.

Октября 2-го, л. 104 об., священномуч. Кипріану и Іустинѣ дѣвѣ и преп. Θеофилу Исповѣднику стихи и сказаніе.

Октября 3, л. 106, священомуч. Діонисію Ареопагиту и преп. Іоанну Хозевиту стихи и сказ.

Л. 107. Муч. Рустику и Елевθерію, Θеагену и Θеотекну (по № 355—8 муч.), мученику Θеоктисту, священомуч. Діонисію и съ нимъ

50-ти муч. стихи.—Въ печ. слав. прологѣ нѣтъ. Въ № 354 еще стихъ муч. Адавкту, который здѣсь упомянутъ 4 числа.

Октября 4, л. 109, св. Іероѳею еп. Аѳинскому, священномучен. Петру Капитолійскому, муч. Домнинѣ и дщерямъ ея: Веринеи и Просдокѣ, муч. Адавкту и Каллисѳеніи его дщери, преп. Аммону—стихи и сказ.—Въ № 354, еще муч. Акепсимѣ, Льву, Исидору, Ѳеотекну, Ѳеагену, Фавсту, Гаію, Евсевію и Харимону діаконамъ.

Октября 5, л. 111, муч. Харитинѣ и Мамелхѳѣ стихи и сказанія.

Л. 112. Ὀπτασία Косьмы монаха. Нач. Ἐν ἔτει τρισκαιδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ. Въ № 354 еще Флорентію и Діоклитіану, Савину еписк. и Ѳеодоту еп. Ефесскому, стихи и сказ.

Октября 6, л. 117, Святому Апостолу Ѳомѣ, сказаніе и стихи.

Л. 121 об. Преп. Никитѣ патрикію и исповѣднику—стихи.

Мученицѣ Еротіидѣ стихи, коихъ нѣтъ въ печатномъ славянскомъ прологѣ.

Октября 7, л. 121 об., муч. Сергію и Вакху, Іуліану пресвитеру, Кесарію діакону и священномученику Полихронію сказ. и стихи.—Въ № 354 еще мученицѣ Анѳеѣ стихи, и память Марка папы Римскаго.

Л. 123. Преп. Леонтію Ὑπατικῷ, мученику Евсевію пресвитеру и Филиксу стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Л. 124. Въ память σεισμοῦ стихи, коихъ нѣтъ въ печатномъ славянскомъ прологѣ.

Октября 8, л. 124, преп. Пелагіи (ἀπὸ ἑταιρίδων по № 355) Антіохійской, Пелагіи дѣвѣ, св. Таисіи, прежде бывшей блудницѣ, священномуч. Артемону стихи и сказ.—Въ № 354 еще память св. женъ Анны и Елизаветы.

Октября 9, л. 126, Ап. Іакову Алфеову, мученицѣ Попліи, преп. Петру воину, (въ № 354 еще муч. Іувентину и Максиму, Іасону еп. Дамаска, муч. Никомидею и Керку, св. Петронилѣ, муч. Селевку и Стратонику), преп. Дороѳею еп. Тирскому, стихи и сказанія.

Праведнымъ Аврааму и Лоту стихи; а въ печатномъ славянскомъ прологѣ еще сказаніе.

Октября 10, л. 127 об., мученикамъ Евлампію и Евлампіи, Ѳеофилу исповѣднику стихи и сказ.

Л. 128. Стихи 200 мученикамъ и преп. Вассіану, коему въ печатн. слав. прологѣ есть сказаніе.—Въ № 355 еще Ѳеофилу исповѣднику сказаніе.

Октября 11, л. 130 об., Ап. Филиппу, одному изъ 7 діаконовъ, преп. Ѳеофану испов., мученицамъ Зинаидѣ и Филониллѣ стихи и сказанія.

Л. 132. На память св. отцевъ 7-го Всел. собора стихи, а въ печ. слав. прол. есть сказаніе.

Патріарху Константинопольскому Нектарію и Сисинію стихи, а въ слав. печ. и сказаніе.—Въ № 354 еще Арсакію и Аттику стихи.

Октября 12, л. 132, муч. Прову, Тараху и Андронику, мученицѣ Домнинѣ стихи и сказ.—Въ № 354 еще Анастасіи дѣвѣ, въ № 355 муч. Каллинику.

Л. 133. Св. 70 мученикамъ, Ѳеодоту еп. Ефесскому, муч-цамъ Малѳеѳѣ, Анѳіи, мученикамъ Іувентину и Максиму, Іасону еп. Дамасскому, Андромаху и Діодору—стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Октября 13, л. 133 об., муч. Карпу, Папилѣ, Агаѳодору и Агаѳоникѣ, Никитѣ патрикію и исповѣднику, Веніамину діакону—стихи и сказанія, муч. Флорентію и Діоскору—стихи, а въ печатн. слав. прологѣ съ сказ.

Октября 14, л. 137, муч. Назарію, Протасію, Гервасію, Келсію и Силвану—стихи и сказ. Есть и въ слав. печатн. прологѣ.

Л. 137 об. Преп. Космѣ еп. Маіумскому и муч. Петру ἀπὸ Ἐλευθερουπόλεως—стихи и сказ.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Октября 15, л. 138, св. муч. Лукіану, пресвит. Антіох. стихи и сказаніе.

Л. 139. Повѣсть о монахѣ нѣкоемъ. Нач. Μοναχός τις ἦν ἐν σκήτει.

Л. 140. Муч. Сарвилу и сестрѣ его Вавеѣ стихи; въ слав. печ. съ сказ. Въ № 354 къ 15 Октября отнесена еще память Савина еп., Варса еп. Едесскаго, также вопросы и отвѣты въ родѣ загадокъ и отгадокъ о церковн. предметахъ и изъ исторіи.

Октября 16, л. 140, муч. Логгину Сотнику и съ нимъ двумъ мучен. стихи и сказанія.

Л. 141 об. Муч. Леонтію (въ № 354 еще Дометію), Терентію, Домнину и Антигону, преп. Савину и Малу—стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Октября 17, л. 142, пророку Осіи, преподобномуч. Андрею Критскому (въ печ. слав. прологѣ въ 16 числѣ), на перенесеніе мощей прав. Лазаря, пяти муч. безсребреникамъ: Космѣ, Даміану, Леонтію, Анѳиму и Евпрепію стихи и сказанія. Въ № 354 еще муч. Лукіану, Терентію, Никомиду, Антигону, Ѳеофану, Хрисанѳу и Даріи; муч. Клавдію, Иларіи, ихъ дѣтямъ: Мавру и Іасону.

Октября 18, л. 144 об., св. Ап. Ев. Лукѣ, муч. Марину старцу, (въ № 354 еще свящ. муч. Папѣ и Ригину еп. Σκοπέλων), преп. Іуліану при Евфратѣ стихи и сказанія.

Л. 147. Св. 40 муч. отрокамъ и св. Мнасону, еп. Кипрскому стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Окт. 19, л. 147, Пророку Іоилю, муч. Уару, муч. Садоку еписк. въ Персидѣ и съ нимъ 120 муч. стихи и сказ.—Въ № 354 еще священномуч. Модесту еп. Іерусалимскому.

Октября 20, л. 150 об. Великомученику Артемію сказаніе и стихи.

Л. 153. Муч. Калліопію, Ниру, Оріону, Милесу еп., Евору, Зевину, Герману, Никифору, Антонину и мученицѣ Манаѳо стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.—Въ № 354, л. 69 об., еще стихи преподобномуч. Андронику въ Критѣ; памяти Апостола Тертія, Марка епископа Аполлоніадскаго, Ἰησοῦ τοῦ λεγομένου Ἰούστου ἐπ. Ἐλευθερουπόλεως и Артемія еп. Λύστροις, преп. Леонтія философа, Филикса пресвитера и Евсевія діакона.

Октября 21, л. 153 об., преп. Иларіону великому, мученикамъ Дасію, Гаію и Зотику никомидійскимъ сказ. и стихи.

Л. 154. Муч. Андрею, Стефану, Павлу и Петру, преп. Захаріи, Димитрію ἀπὸ Δαβούδος, преп. Варуху, св. муч. Азѣ, Нирсасу и Іосифу, Исаакію, Іоанну и Саворію, мученику Гейѳазету и 3-мъ съ нимъ дѣвамъ: Ѳеклѣ, Вауѳѣ, Денахисѣ стихи, коихъ нѣтъ въ печ. славянск. прологѣ.—Въ № 354 еще стихи Неофану.

Октября 22, л. 154 об., Св. Аверкію, еп. Іерапольскому, седми отрокамъ въ Ефесѣ: Максиміліану, Іамвлиху, Мартиніану, Діонисію, Антонину, Константину и Іоанну стихи и сказанія.

Л. 158 об. Муч. Александру епископу, Ираклію, Аннѣ, Елисаветѣ, Ѳеодотіи и Гликеріи стихи, (въ печ. слав. съ сказан.). Муч. Евкрату, Захаріи, преп. Руфу, Лоту и Ору стихи, коихъ нѣтъ въ печатномъ славянскомъ прологѣ.

Октября 23, л. 159, Св. Ап. Іакову брату Господню, Игнатію патр. Констант. стихи и сказ.

Л. 160. Стихи преп. Никифору, ἐν Χαρσιανῷ построившему обитель.—Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ. Преп. Макарію Римскому стихи и сказ., коихъ нѣтъ въ печатномъ слав. прологѣ.

Л. 163 об. Муч. Сократу, преподобному Петронію и двумъ мученикамъ отрокамъ стихи, коихъ нѣтъ въ печатномъ славянскомъ прологѣ.—Въ № 354 еще мученикамъ Ѳеодотіи и Евкрату стихи.

Окт. 24-го, л. 163 об., Великомуч. Ареѳѣ—стихи и сказаніе.

Л. 164. Неизв. мученикамъ матери и сыну, муч. Севастіанѣ, мученикамъ Марку, Сотириху, Уалентину (въ № 354 еще Уалентинѣ, Севастіанѣ—съ сказ.), Проклу архіеп. Констант., муч. Нердону, Акакію пресвитеру, Терентію, Викентію, Емеліану и Вевею, Варсавѣ, Синету, мученицѣ Сосаннѣ—стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Окт. 25, л. 165 об., муч. Маркіану и Мартирію нотарямъ, муч. Анастасію—стихи и сказ.

Л. 166 об. Муч. Уаллеріану, Савину, Хрисафію, Тавиѳѣ (воскрешенной Ап. Петромъ), муч. Уару египетскому, преп. Георгію епископу—творцу каноновъ, св. Ѳеофилу и Елладію, Папѣ, Паписку, Діодору, Клавдіану, Фавсту, Василію и Силуану, Никифору и Стефану,

Филадельфу и Поликарпу, Макарію еп. Πάφου, двумъ неизв. мученикамъ во Ѳракіи—стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Окт. 26, л. 167, о велик. Димитріи подробное сказ., а въ слав. печатн. прологѣ краткое.

Л. 173. О перенесеніи гроба великомуч. Димитрія изъ Ѳессалоники въ обитель Пантократора подробное сказ., коего нѣтъ въ печатн. прол.

Въ № 354 еще стихи св. Артемидору и Василію, муч. Лептинѣ, мученику Гликону.

Л. 179 об. На память великаго труса стихи и сказаніе.

Окт. 27, л. 180, муч. Нестору, мученицамъ Капитолинѣ и Еротіидѣ стихи и сказ.

Л. 181. Киріаку архіеп. Конст. и св. Проклѣ, женѣ Пилата, стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Л. 181 об. Повѣсть о Иверѣхъ.

Л. 183. Муч. Артемидору и Василію, неизв. дѣду, бабѣ, отцу, матери и двумъ дѣтямъ стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Окт. 28, л. 183, муч. Терентію, Неониллѣ и чадамъ ихъ: Сарвилу, Ниту, Іераксу, Ѳеодулу, Фотію, Вилѣ и Евникѣ—стихи и сказ.

Л. 183 об. Преп. Стефану Новому Савваиту, ученику св. Саввы, Фирмиліану еп. Кесарійскому (въ № 354 еще Мелхіону Софисту пресвит. Антіох., Іоанну Хозевиту, муч. Домнину и Роману, Діомиду въ Левкополѣ, преп. Аннѣ Новой, дщери Іоанна, διαταρίου τοῦ ναοῦ Βλαχερνῶν), преп. Февроніи, дочери Ираклія царя, священномуч. Киріаку, указавшему крестъ св. Еленѣ, муч. Аннѣ, матери его—стихи и сказанія, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Л. 184 об. Муч. Терентію, Африкану, Помпію и друг. 36 мученик. стихи и сказаніе.

Окт. 29, л. 185, муч. Анастасіи Римлянынѣ, преп. Аврамію и Маріи родственницѣ его, препод. Аннѣ, переименов. въ Евѳиміана,—стихи и сказанія.

Л. 186. Муч. Кириллу, Минѣ и Минею, Саввѣ Стратилату, Евфросину, (въ № 354 еще св. Мелитинѣ сказ.), преп. Аркадію и Дометію, св. Кесарію, брату Григорія Богослова, стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Окт. 30-го, л. 190, муч. Зиновію и Зиновіи, Маркіану еп. Сиракузскому, уч. Ап. Петра, мученицѣ Евтропіи, Апостолу отъ 70 Марку, Іусту, καὶ Ἰησοῦ καὶ Ἀρτεμᾶ стихи и сказанія (въ № 354 еще ап. Тертію, Марку, Аристовулу, Іусту и Артемѣ—отъ 70).

Л. 190 об. Мученицѣ Мелитинѣ, мученикамъ Александру, Кроніону, Іуліану, Макарію и еще 13-ти, также апост. Клеопѣ, Іосифу патр. Конст., мученикамъ Астерію, Клавдію, Неону и сестрѣ его Неониллѣ (съ сказ.).

Л. 193 об. Муч. Роману, 9-ти муч., Авиву муч. ἐξ Ἑρμουπόλεως.

Л. 194. Мученицѣ Христинѣ, мученикамъ Мануилу и Дометію, муч. Димію и пророку Ананіи—стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Окт. 31, л. 194, св. апостоламъ отъ 70: Стахію, Амплію, Урвану, Наркису и Аристовулу, муч. Епимаху, (въ № 354 еще Іакову еп. Μυγδωνίας, одному изъ 318 св. Отецъ 1-го Всел. Собора въ Никеѣ), стихи и сказанія.

Л. 195 об. Повѣсть Θеодорита еп. изъ Церковной исторіи о неизв. мужѣ.

Л. 197. Муч. Стефану, Варнавѣ, Трофиму, Доримедонту, Космѣ, Даміану, Саввѣ, Василію, Аврамію и женѣ его Аннѣ; муч. отроку неизв., муч. Гордіану, Епимаху Римскому и еще 3 муч. неизв. стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Въ № 354 Селевку и Стратонику муч. и 12 отроковицамъ стихи.

Ноября 1-го числа, л. 197 об., св. безсребр. Космѣ и Даміану, мученицамъ Киріенѣ, Іуліаніи, муч. Кесарію, Дасію и прочимъ пяти, священномуч. Іоанну епископу и Іакову пресвитеру, муч. Ермингилду стихи и сказанія.

Л. 199. Муч. Кипріану и Іуліаніи стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прол.—Въ № 354 еще стихи муч. Киріакіи, Домникѣ и Домнѣ см. здѣсь 2-е число.

Ноября 2, л. 199 об., муч. Акиндину, Пигасію, Аѳѳонію, Елпидифору и Анемподисту и преп. Маркіану въ Кирѣ, стихи и сказанія.

Л. 200. Мученикамъ отъ Синклита неизв., Евдоксію и Агапію и съ ними 8-ми мученицамъ: Киріакіи, Домникѣ и Домнинѣ — стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Ноября 3, л. 201, муч. Акепсимѣ, Айѳалѣ и Іосифу, преп. Акепсимѣ стихи и сказ.

Л. 202. Св. Ахемениду τοῦ Πέρσου, стихи и сказ.; препод. испов. Θеодору еп. Анкирскому и 28-ми неизв. муч. стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.—Въ № 354 муч. Дасію, Севиру, Андрону, Θеодоту, Θеодотіи, преп. Иліи и 9 мучен.—стихи.

Ноября 4, л. 202 об., препод. Іоанникію Великому, (въ № 354 ἐν τῷ Ὀλύμπῳ и муч. Порфирію), священномуч. Никандру, еписк. Мѵрскому, Ермею—пресвитеру, хиротонисованному ап. Титомъ, стихи и сказанія.

Л. 204—211. Повѣсть на плачъ пророка Іереміи объ Іерусалимѣ, плѣненіи его, также περὶ τῆς ἐκστάσεως Ἀβιμελέχ.—Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Ноября 5, л. 212, муч. Галактіону и Епистиміи, апостоламъ изъ 70-ти Ерму, Патрову, Лину, Гаію, Филологу и Григорію, папѣ Александр.,—стихи и сказанія.

Л. 213. Муч. Домнину, Θеотиму, Θеофилу и Тимофею, Дороθею пресвитеру, Евпсихію (въ № 354 еще муч. Картерію), Силвану, Памфилу, Кастору еписк. и Агаθангелу—стихи. Нѣтъ ихъ въ печатн. слав. прологѣ.

Ноября 6, л. 214 об., св. Павлу исповѣднику, на память падшаго съ воздуха праха при Львѣ Великомъ, препод. Лукѣ—стихи и сказан.

Л. 216 об. Муч. Никандру и Павлу юродивому стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Ноября 7, л. 216 об., муч. Іерону и 33 муч. въ Мелитинѣ, муч. Меласипу, Касиніи (женское имя) и Антонію, Авкту, Тавріону и мученицѣ Θессалоникіи — стихи и сказанія.

Л. 217 об. Муч. Аθинодору, Григорію, брату чудотворца и Александру Θессалоникскому стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Преп. Лазарю новому чудотворцу, на Галисійской горѣ, стихи и сказаніе, коего нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.—Въ № 355 см. это имя подъ 10 числомъ.

Ноября 8, л. 220 об., на Соборъ Архистратига Михаила и прочихъ безплотныхъ силъ—стихи и сказаніе.

Ноября 9, л. 222, муч. Онисифору и Порфирію стихи и сказаніе; см. еще въ 10 числѣ и въ № 354.

Л. 222 об. Преп. Матронѣ, Θеоктистѣ въ Лесвѣ, Евстоліи и Сопатрѣ — стихи и сказ.—Въ № 354 еще муч. Александру Θессалоникскому.

Л. 224 об. Муч. Антонію — стихи и сказ., коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Л. 225. Муч. Христофору, Маврѣ, Нарсѣ и Артемону, преп. Іоанну Колову и Елладію стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Ноября 10, л. 225, св. апост. отъ 70: Олимпу, Родіону, Сосипатру, Ерасту и Куарту, муч. Оресту, священномуч. Милію епископу съ двумя учен. стихи и сказаніе.—Въ № 354 еще муч. Оріону.

Л. 226. Преп. Θеостирикту въ Символѣхъ, св. Нонну, оглашавшему св. Пелагію и преп. Мартину еписк. Таракинскому стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Ноября 11, л. 228 об., великомуч. Минѣ ἐν Κοτυαείῳ, Виктору и Викентію діакону, муч. Стефанидѣ, препод. Θеодору Студиту стихи и сказанія.

Ноября 12, л. 233 об., св. Іоанну Милостивому архіеп. Александр., препод. Нилу аскету и пророку Ахіи стихи и сказанія.

Л. 234 об. Преп. Мартину еписк. Константины града въ Галліи, стихи и сказаніе.—Въ № 354, л. 115, Мартину еп. Φραγγίας (по № 355—Φρυγγίας), муч. Антонію, Никифору, Зевину, Герману и Манаθо стихи.

Л. 235. Муч. Арсакію, св. Флавіану и Льву патр. Констант. стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Ноября 13, л. 235 об., св. Іоанну Златоустому стихи и сказ.

Ноября 14, л. 236 об., св. ап. Филиппу стихи и сказ.

Ноября 15, л. 242 об., муч. и испов. Гурію, Самону и Авиву, муч. Елпидію, Маркеллу и Евстохію, стихи и сказ.—Въ № 354 еще муч. Елпидію, Маркеллу, Евстохію, Евпсихію, Неарху и Картерію.

Л. 243. Преп. Кинтіону еписк. Селевкійскому, царямъ св. Іустиніану и Өеодорѣ, Өомѣ патр. Конст. Новому, преп. муч. Захаріи и преп. Варуху, муч. Азѣ и муч. Димитрію (ему есть сказ. въ слав. печ.), стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Ноября 16, л. 244 об., ап. и еванг. Матөею стихи и сказ.

Ноября 17, л. 248, св. Григорію чудотворцу, преп. Лазарю живописцу (въ № 354 еще 17 ноября муч. Иринею, Ору, Орепсію, Саису Персу), на память преп. Захаріи Σκυτοτόμου и Іоанна стихи и сказанія.

Л. 251. Преп. Логгину, патр. Констант., Геннадію и Максиму и преп. Іустину стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Ноября 18, л. 251 об., муч. Платону и Роману—стихи и сказанія.

Л. 252. Младенцу неизвѣстн. стихи, муч. Роману діакону изъ Палестины, коихъ нѣтъ въ слав. печ.; а діакону Закхею отъ Гадаринской церкви и Алфею—стихи и сказаніе.—Въ № 354 еще преп. Василію Новому.

Ноября 19, л. 253, прор. Авдію и муч. Азѣ—стихи и сказаніе.

Л. 253. Муч. Варлааму стихи и сказаніе.—См. подъ 17 числомъ въ печ. слав. прол.

Л. 254. Св. 150 воинамъ мученикамъ, ученикамъ св. Азы, (въ № 354 муч. Анөиму, Өаллелею, Христофору, Евөиміи и дѣтямъ ихъ и св. Панхарію), еще 12 воинамъ, Акилинѣ женѣ епарха и дщери (неизв. ея имя), муч. Агапію стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. славянск. прологѣ.

Муч. Иліодору ἐν Μαγιδῷ τῆς Παμφυλίας—стихи и сказаніе.

Ноября 20, л. 255, св. Григорію Декаполиту сказ. и стихи.

Л. 256. Св. Проклу, архіеп. Конст., ученику Іоанна Златоустаго сказ. и стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прол.

Л. 256 об. Муч. Дасію ἐν Δωροστόλῳ, (въ № 354 еще въ Персидѣ: Нирсѣ епископу и Іосифу ученику его, Іоанну, Саворію епископу и Исаакію, Папію, Γεϊβαζετ—евнуху Сосанну и съ нимъ св. мужамъ и дѣвамъ: Өеклѣ, Вауөѣ, Денахисѣ, преп. Проклу), Евстаөію, Өеспесію, Анатолію стихи и сказанія.

Л. 257 об. Св. Өеоктисту патрикію и евнуху, при Өеодорѣ Августѣ, память.—Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Ноября 21, л. 257 об., на Введеніе Богоматери сказ. и стихи.

Ноября 22, л. 258, Апост. Филимону, Архиппу, Онисиму и Апфіи стихи и сказаніе.

Л. 259. Муч. Кикиліи, Валеріану, Тивуртію, Прокопію Палестинскому, Менигну κναφεῖ (бѣлильнику) — стихи и сказаніе.

Л. 259 об. Муч. Максиму капикларію, Стефану и Маркамъ двоимъ, преп. Аввѣ сказ., преподобн. Каллисту, муч. Христофору и Евѳиміи, (въ № 354 еще упоминается въ этомъ числѣ муч. Захарія Ῥωμαῖος), Ѳаллелею и Анѳиму, Ѳаддею, Агапіону (по № 354—Ῥωμαίῳ), Сисинію и Агапію Каппадокійцу стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Ноября 23, л. 261, стихи и сказ. св. Амфилохію еп. Иконійскому, Григорію (въ № 354 въ 24 числѣ), еп. Акрагантійскому, муч. Сисинію.

Л. 263. Повѣсть о видѣніи нѣкоего Іоанна юноши.

Св. еписк. Исхиріону и Елену (по № 354 еписк. Тарса) стихи.— Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Ноября 24, л. 265, св. великомуч. Екатеринѣ (въ № 354—подъ 25 числомъ) и великомуч. Меркурію (въ № 354—подъ 26 ч.) стихи и сказанія. Св. 50 муч. риторамъ, муч. Василиссѣ, супругѣ царя Максентія, Порфирію стратилату съ 200 воиновъ, св. Малху и Каріону, (въ № 355 еще Руфу), Гермогену еп. Акрагантинскому, муч. Филумену и Христофору, Евгенію и Прокопію, муч. Александру Коринѳскому, препод. Григорію ἐν τῇ χρυσῇ Πέτρᾳ, муч. Хрисогону и препод. Марку τοῦ Τριγλινοῦ стихи.

Л. 266 об. Св. испов. Ѳеодору Антіохійскому—стихи и сказаніе.— Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Ноября 25, л. 267, священномуч. Клименту, еписк. Римскому, священномуч. Петру, еп. Александр., преп. Петру Молчальнику—стихи и сказанія.—Мученикамъ 670 стихотвореніе, коего нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Ноября 26, л. 269, преп. Алипію столпнику и Іакову отшельнику стихи и сказаніе.

Л. 269 об. Преп. Стиліану Пафлагонскому стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печ. прол.; а Акакію, иже въ лѣствицѣ, стихи и сказ.—Въ слав. печ. смотри подъ 27-мъ числомъ.

Въ № 355 еще преп. Іакову отшельнику, Силѣ еп. Коринѳскому и преп. Петронію стихи.

Ноября 27, л. 272 об., великомуч. Іакову Персянину, преп. чудотв. Роману стихи и сказанія, а Пинуфію и Нафанаилу стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Ноября 28, л. 273, преп. и испов. Стефану Новому, св. Андрею, Петру, преп. Аннѣ и многимъ воинамъ, за св. иконы пострадавшимъ съ св. Стефаномъ, муч. Иринарху и съ нимъ семи женамъ — стихи и сказанія.

Въ № 355 еще: Роману еп. Македонскому, муч. Акакію пресв., 2 отрокамъ мученикамъ стихи и сказ.

Ноября 29, л. 274 об., муч. Парамону съ 370 мучениками и муч. Филумену стихи и сказанія.

Л. 275 об. св. Николаю архіеп. Θессалоникскому, священномучен. Іоанну въ Персидѣ, (въ № 355 еще 6 мученик.), Урбану еп. Македоніи, Діонисію еп. Коринθскому, преп. Виссаріону, Панкосмію, преп. Питируну (Питириму), муч. Уалерину и Федру—стихи.

Ноября 30, л. 276, Ап. Андрею Первозванному и Фрументію архіепископу Индійскому стихи и сказаніе.

Л. 280 об. Запись. Εὔχεσθε περὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ Σάβα μοναχοῦ, τοῦ ἀνακαινίστου τὰ ἐρυθρὰ γράμματα.

На л. 11 об. Имя «Ἰησοῦ Ναυῆ» писано безъ сокращенія.

Всѣ сказанія и стихи имѣются въ слав. печатн. прологѣ, кромѣ отмѣченныхъ словами: «нѣтъ въ печатн.» //

354. ($\frac{390}{\text{t. II, XXVI, in fol.}}$) **Прологъ** (Συναξάριον) **на шесть мѣсяцевъ съ Сентября до Марта.** Перг., пис. въ **1295** году, листовъ 252 (дл. 7 в., шир. $4^7/_8$ в.), въ 2 столбца. Арсенїи. Τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ.

Л. 1. Въ заставкѣ написано: Βιβλίον συναξάριον τῆς συνόψεως τῶν ἁγίων τοῦ ὅλου χρόνου· ὅθεν τε ἕκαστος, καὶ ἐκ τίνων ἔφυ· καὶ ἐν οἷς χρόνοις καὶ εἴτε τὸν διὰ μαρτυρίου, εἴτε τὸν δι᾽ ἀσκήσεως ἐδέξατο στέφανον.

На лл. 1—139, стихи, сказанія и памяти святымъ на мѣсяцы Сентябрь, Октябрь и Ноябрь. Сказанія и стихи сходны съ № 353 и съ печатн. слав. прологомъ, но святыхъ здѣсь упоминается больше, что и указано при описаніи предшествующей рукописи, подъ соотвѣтствующими числами.

Декабря 1, л. 140, пророку Науму, св. Ананіи Персу, Филарету Милостивому стихи и сказанія.

Л. 140 об. Св. Антонію Новому, Діонисію еп. Коринθск., Θеодору еп., Саторнину и Онисиму архіеп. Ефесскому стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Дек. 2, л. 140 об., прор. Аввакуму, преп. Іоанну и Иракламону, Андрею и Θеофилу, муч. Миропіи стихи и сказанія.

Л. 141. Св. Ананіи, Солохону и Соломону архіеп. Ефесскимъ, и муч. 'Авиву Новому стихи.—Нѣтъ въ печатн. слав. прол.

Дек. 3, л. 142, прор. Софоніи, Θеодору архіеп. Александр., преп. Θеодулу Кипрскому (нѣтъ въ слав. печ.) и другому Θеодулу, препод. Іоанну, еп. Κολωνείας, молчальнику—стихи и сказанія.

Л. 144 об. Муч. Агапію, Селевку и Маманту стихъ; муч. Инду, Домну, Гликеріи и 40 мученик. ἐν Σοφιαναῖς память.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 4, л. 144 об., великомуч. Варварѣ, преп. Іоанну Дамаскину, Іоанну еп. Πολυβότου, стихи и сказанія.

Л. 145 об. Мученицѣ Іуліаніи, преп. Грату, муч. Христодулу и Христодулѣ дѣвѣ стихи.—Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Дек. 5, л. 145 об., преп. Саввѣ Великому, муч. Анастасію — стихи и сказанія; муч. Діогену, Аверкію, преп. Нонну — стихи. — Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 6, л. 146 об., св. Николаю Чудотворцу — стихи и сказаніе.

Л. 148. На память труса стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 7, л. 148, св. Амвросію еп. Медіоланскому, муч. Аѳинодору, преп. Павлу (ὑποτακτικῷ)—стихи и сказ.

Л. 148 об. Муч. Неофиту, Дометію, Исидору, Акепсимѣ, Льву, преп. Аммону Нитрійскому, муч. Гайану и Гаію, 300 муч. въ Африкѣ, преп. Игнатію Влахернскому.

Л. 149 об. Муч. Приску, Мартину, Николаю — стихи. — Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.—Въ № 355 еще память на обновленіе храма пресв. Богородицы ἐν τοῖς Κουρατώροις.

Дек. 8, л. 150, преп. Патапію; мученикамъ въ Африкѣ отъ Аріанъ пострадавшимъ; л. 150 об. Апост. отъ 70: Сосѳену, Аполлосу, Киѳѣ, Тихику, Епафродиту, Кесарю, Онисифору — стихи и сказ.

Л. 151. Препод. Софронію еписк. Кипрскому стихъ и сказ.—Въ слав. печатн. прологѣ см. подъ 9 числомъ.

Дек. 9, л. 151, на зачатіе св. Анною пр. Богородицы, Аннѣ пророчицѣ (матери Самуила), на память препод. Стефана Νεολαμποῦς, у св. Антипы лежащ.,—стихи и сказанія.

Л. 153. Муч. Сосиѳею, Ναρσῇ, Исааку стихи.—Нѣтъ въ славянск. печ. прологѣ.

Дек. 10, л. 153, муч. Минѣ, Гермогену и Евграфу, Гемеллу Многострадальному, преп. Ѳомѣ Дефуркину (подробное)—стихи и сказанія.

Л. 156. Св. муч. Ѳеотекну, муч. Евгенію, Маріану стихи, коихъ нѣтъ въ печ. слав. Память собора Архистрат. Михаила ἐν τοῖς Ἀδδᾷ.— Нѣтъ въ печатн. слав. прол.

Дек. 11, л. 156, препод. Даніилу Столпнику, Лукѣ новому Столпнику; л. 157, муч. Акепсію и Айѳалѣ, εἰς μνήμην μείρακός τινος— стихи и сказанія.

Л. 158. Муч. Терентію, Викентію, Емеліану, Вевею, Варсавѣ— стихи, коихъ нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Петру аскету и Акепсимѣ въ Персидѣ память.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 12, л. 158, преп. Спиридону чудотворцу, муч. Синету (нѣтъ его въ слав. печатн.).

Л. 159. Александру еп. Іерусал. стихи и сказанія.

Преп. Аммонаѳу и Анѳу — стихи. Нѣтъ въ слав. печатн.

Дек. 13, л. 159 об., муч. Евстратію, Авксентію, Евгенію, Мардарію и Оресту, муч. Лукіи дѣвѣ — стихи и сказанія.

Л. 161. Преп. Аресу, мученицѣ Анастасіи ἀσκητρίᾳ стихи. Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 14, л. 161, муч. Ѳирсу и Левкію, (по № 355 еще стихи муч. Каллинику), Филимону и Аполлонію—стихи и сказаніе.

Л. 162 об. Муч. Аріану—стихи и сказ.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Память избавленія отъ труса.

Дек. 15, л. 163, св. муч. Елевѳерію, другому Елевѳерію кувикуларію—стихи и сказаніе.

Муч. Анѳіи, матери Елевѳерія, муч. Коремону стихи. Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Въ № 355 муч. Вакху Новому одни стихи.

Л. 164 об. Память Павла Новаго, подвизавшагося на горѣ въ Латрѣ, и память хиротоніи св. Іоанна Златоустаго.

Дек. 16, л. 164 об., св. прор. Аггею, муч. Марину, преп. царицѣ Ѳеофаніи—супругѣ царя Льва Премудраго—стихи и сказанія.

Л. 165. Муч. Прому и Иларію, Мемнону, архіеп. Ефесскому, и Модесту, архіеп. Іерусал.,—стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Память успенія Николая патр. Конст. Хрисоверга и обновленіе храма муч. Христофора близъ св. Поліевкта.

Л. 166. На недѣлю св. праотецъ—сказаніе; есть и въ слав. печатн.

Л. 166 об.—168. Стихи св. праведнымъ Ветхозавѣтнымъ мужамъ и женамъ, начиная съ Адама и Евы до Іосифа κατὰ γενεαλογίαν, также пророкамъ и пророчицамъ; всѣ перечислены подробно; двухъ нѣтъ въ слав. печатн. Послѣдній стихъ прав. Сосаннѣ: Нач. Κανὼν πρόκειται σωφρονούσαις ἐν βίῳ ὁ τῆς Σωσάννης σωφρονέστατος βίος.—См. въ № 395, л. 132—136.

Дек. 17, л. 168 об., тремъ отрок.: Ананіи, Азаріи и Мисаилу и прор. Даніилу, преп. испов. Δοναλὲ (въ слав. печ. Даніилу), переименовавшемуся въ Стефана, стихи и сказанія.

Л. 170. Память муч. Патермуѳія, Копрія, Александра и Луки Τριγληνοῦ, безъ стиховъ,—муч. Стефану и Іакху стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн.

Дек. 18, л. 170, муч. Севастіану, Зоѣ, Транкилину, Никострату, Клавдію, Кастору, Тивуртію, Кастуллу, Маркеллину и Марку; преп. Флору еписк. Ἀμισοῦ, преп. Михаилу Синкеллу и Модесту, архіеп. Іерусал.,—стихи и сказанія.

Л. 170 об. Муч. Еввіоту (съ сказ.), Фокѣ и Ермилу стихи, а Закхею діак., Алфею чтецу, чудотворицѣ Софіи и обновленію храма пресв. Богородицы ἐν Χαλκοπρατίοις память, безъ стиховъ.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 19, л. 172 об., муч. Вонифатію, Прому, Иліи, Арею, Тимоѳею и Поліевкту, преп. Григентію—стихи и сказанія.

Муч. Евтихію, Ѳессалоникѣ и съ ними 200 мужамъ и 70 женамъ и муч. Трифону—стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 20, л. 173 об., св. муч. Игнатію Богоносцу, муч. Евгенію и Макарію, преп. Филогонію, еп. Антіох.,—стихи и сказанія.

Дек. 21, л. 174 об., муч. Іуліаніи и муч. Ѳемистоклею—стихи и сказаніе.

Л. 175. Мученикамъ 500 и 130 женамъ мученицамъ въ Никомидіи стихи; нѣтъ въ слав. печатн.

Дек. 22, л. 175, муч. Анастасіи, муч. Хрисогону, муч. Ѳеодотіи и дѣтямъ ея—стихи и сказанія.

Л. 176. Стихи муч. Зоилу и на отверзеніе Великой церкви и φωτοδρόμιον τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.—Нѣтъ въ слав. печ. прологѣ.

Дек. 23, л. 176, 10 муч. въ Критѣ (имена ихъ въ сказаніи); Павлу архіеп. Неокесарійскому (изъ 318 св. отецъ соб. въ Никеѣ), стихи и сказанія.

Преп. Витиміону, Афродисію и на обновленіе св. Великой церкви стихи; нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Дек. 24, л. 177, преп. мученицѣ Евгеніи (сказ. въ стихахъ); преп. Николаю монаху изъ воиновъ стихи и сказаніе.

Мученицѣ Василлѣ, св. Филиппу, отцу Евгеніи, муч. Проту, Іакинѳу, евнухамъ, спостникамъ Евгеніи, муч. Схинону, муч. Ахаику и преп. Антіоху—стихи.

Дек. 25, л. 178 об., на Рождество Христово и поклон. волхвовъ—стихи и сказаніе.

Дек. 26, л. 179 об., на Соборъ пресв. Богородицы (о бѣгствѣ въ Египетъ), св. Евѳимію еп. Сардійскому исповѣднику, преп. Константину изъ Іудеевъ ἐν τοῖς Πολιλᾶ и преп. Еваресту—стихи и сказанія.

Память ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ ἀποθέσεως τῆς τιμίας ἐσθῆτος ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις.

Л. 181. На недѣлю по Р. Хр. на память св. прав. Іосифа μνήστορος пресв. Богородицы, Іакова брата Господня и Давида царя сказаніе.—Въ слав. печатн. прологѣ см. подъ 31 числомъ.

Дек. 27, л. 181 об., первомуч. Архид. Стефану, Ѳеодору архіеписк. Константинопольскому—стихи и сказанія.

Дек. 28, л. 182, Δυσμυρίοις μάρτυσι, мученикамъ Инду, Горгонію, Петру, Зинону, Дороѳею, Мардонію, Мигдонію, Гликерію пресвитеру,

Θеофилу діакону, муч. Домнѣ, препод. Θеодору начертанному, апост. Никанору—стихи и сказанія.

Дек. 29, л. 183, св. 14000 младенцамъ отъ Ирода за Христа избіеннымъ, преп. Маркеллу, игум. обит. Неусыпающихъ, преп. Θаддею исповѣдн.—стихи и сказанія.

Л. 184 об. Муч. Секунду, препод. Вавилѣ, Веніамину, Аθинодору стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Память обновленію храма св. 40 мучениковъ... τοῦ χαλκοῦ τετραπύλου.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Дек. 30, л. 184 об., муч. Анисіи Θессалоникской, преп. Θеодорѣ отъ Кесариды, муч. Филетеру—стихи и сказ.

Преп. Льву архимандриту стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн.

Дек. 31, л. 186 об., преп. Меланіи Римлянынѣ, муч. Зотику сиротопитателю—стихи и сказ.

Л. 188. Преп. Геласію, мученицѣ Неміи, преп. Гаію, 10 дѣвамъ муч. въ Никомидіи, мучен. Олимпіодорѣ, муч. Гавдентію, муч. Вусиру—стихи.—Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Января 1-го числа, л. 188 об., на Обрѣзаніе Господне, Василію Великому и Василію Анкирскому—стихи и сказ.

Л. 189. Муч. Θеодоту, Сергію, Θеописту, Григорію—отцу Григорія Богослова, преп. Марку χωφῷ, преп. Θеодосію, игум. Τρυγλίας, Великому—стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Янв. 2, л. 189 об., св. Сильвестру папѣ Римскому, св. муч. Θеагену—стихи и сказаніе.

Преп. Θеопемпту, Θеодотіи, матери св. безсребренн.—стихи.

Память преп. Космѣ, архіеп. Константиноп.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Янв. 3, л. 190, прор. Малахіи и преп. Синклитикіи (въ слав. печ. подъ 5 числомъ)—стихи и сказанія.

Память преп. Петра σημειοφόρου, τοῦ ἐν τῷ ἁγ. Ζαχαρίᾳ τῆς Ἀτρώας, память собора св. 70 апостоловъ (въ слав. печ. см. подъ 4 числ.).

Неизв. мученицѣ и двумъ ея дѣтямъ—стихи. Нѣтъ въ слав. печ.

Янв. 4, л. 190 об., муч. Гордію (въ слав. печ. см. подъ 3 числомъ), св. муч. Θеопемпту и Θеонѣ муч. (въ слав. печ. см. 5-го числа) стихи и сказанія.

Муч. Зосимѣ монаху и Аθанасію κομενταρισίῳ, преп. Аполлинаріи стихи и сказанія. Память муч. Хрисанθа, и мученицы Евθиміи близъ св. Акакія. Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Въ № 355 еще преп. Евθимію Новому, лежащ. близъ св. Мокія, стихи.

Января 5, л. 191 об., преп. Павлу Θивейск. (въ слав. печ. смотри подъ 15 числомъ), преп. Григорію ἐν τῷ Ἀκρίτᾳ,

Л. 192. Преп. Фостирію стихи и сказанія.

Л. 193. Муч. Саису и Θеиду; преп. женамъ Доминѣ и Татіанѣ стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Января 6, л. 193, на Крещеніе Господне стихи и сказаніе.

Января 7, л. 193, на Соборъ святаго Іоанна Предтечи стихи и сказаніе.

Января 8, л. 194, преп. Доминкѣ, мученику Іуліану, Василиссѣ Келсію, Антонію, Θеофилу діакону и Елладію, св. муч. Картерію—стихи и сказанія.

Л. 195. Св. Киру и Аттику патр. Константиноп., прор. Самею, преп. Агаθону, Θеоктисту еписк. стихи.—Нѣтъ въ слав. печ.

Января 9, л. 195 об., муч. Поліевкту, преп. Евстратію чудотворцу стихи и сказаніе.

Мученицѣ Антонинѣ Никомидійской стихъ.—Нѣтъ въ слав. печ.

Января 10, л. 196 об., святому Григорію Нисскому, преподобн. Дометіану епископу Мелитинскому—стихи и сказ.

Л. 197. Св. Маркіану, пресвитеру и эконому Великой церкви,—стихи и сказаніе.

Память σεισμοῦ, святому Аммонію стихи.—Нѣтъ въ слав. печ.

Января 11, л. 197, препод. Θедосію Киновіарху, Θеодосію изъ Антіохіи—стихи и сказанія.

Л. 198 об. Σύναξις τῶν ἁγίων μυρίων ἀγγέλων· τελεῖται δὲ ἔνδον τοῦ μαρτυρίου τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν τοῖς Δομνίνου.

Памяти: Ап. Марка πλησίον τοῦ Ταύρου, св. Стефана ἐν Πλακιδιαναῖς, св. Θеодора и архимандрита Агапія.

Стихи муч. Маиру и преп. Виталію.—Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Января 12, л. 198 об., мученицѣ Татіанѣ, мученику Петру Авессаломиту, мученику Мертію—стихи и сказ.

Мученикамъ 8-ми отъ Никеи, мученицѣ Евθасіи—стихи.

Памяти: преп. чудотв. Иліи, Θеодора Евхаита, преп. Θеодоры Александрійской и св. Александра близъ св. Апостоловъ.—Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Января 13, л. 199, муч. Ермилу и Стратонику, преп. Іакову ἀπὸ Νησίβεως—стихи и сказаніе.

Стихи: муч. Аθанасію, Пахомію и Папирину. Память обновленія обители св. пророка Иліи τοῦ Βαθέωρύακος.—Нѣтъ въ слав. печ.

Января 14, л. 199 об., св. аввамъ на Синаѣ избіеннымъ, 33 св. отцамъ въ Раиθѣ избіенн., преп. Θеодулу и преп. Стефану, создавшему обитель τοῦ Χηνολάκκου—стихи и сказанія.

Стихи: мученицѣ Агнѣ и на недѣлю мытаря и фарисея.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Января 15, л. 201, преп. Іоанну, Христа ради πτωχῷ каливиту.

Муч. Пансофію, преп. Космѣ, еп. Маіумскому,—стихи и сказ.

Св. шести пустынникамъ стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Января 16, л. 201 об., на поклоненіе веригамъ Ап. Петра, муч. Певсиппу и Еласиппу и Неониллѣ бабкѣ ихъ, муч. Данакту чтецу—стихи и сказ.

Января 17, л. 202, преп. Антонію Великому, преп. Өеодоту еп. Киринеи Кипрской, преп. Іуліану—стихи и сказ.

Преп. Ахиллесу стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн.

Января 18, л. 203, св. Аөанасію и Кириллу патр. Александрійскимъ, преп. Маркіану Киринейскому, преп. Өеодуліи—стихи и сказ.

Муч. Ксеніи стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печ.

Января 19, л. 204, преп. Макарію Египетск., отшельнику, преп. Макарію Александрійскому, мученицѣ Евфрасіи—стихи и сказ.

Стихи на перенесеніе въ храмъ св. Апостоловъ мощей св. Григорія Богослова. Памяти муч. Лукіана, Павлы и младенцевъ: Клавдія, Ипатія, Павла, Діонисія; память чудеснаго отверзенія храма въ Никеѣ православнымъ, по молитвѣ Василія Великаго.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Января 20, л. 205 об., преп. Евөимію Велик., муч. Вассу, Евсевію, Евтихію и Василиду, муч. Евгенію, Кандиду, Уалеріану и Акилѣ, мученикамъ Инну, Пинну и Римму—стихи и сказанія. Муч. Өирсу и Агнѣ память, а св. Петру мытарю стихи и сказаніе.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Въ № 355 еще преп. муч. Сисинію стихи и сказ., муч. Исхиріону еписк., Елену еп. Тарса. Διήγησις о видѣніи нѣкоего юноши. Нач. Ἐγένετό τις ἀνὴρ.

Января 21, л. 207, препод. Максиму Исповѣднику, муч. Неофиту—стихи и сказ.

Преп. Зосимѣ еп. Сиракузскому—стихи и сказ., и память собора при св. Иринѣ.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Въ № 355 еще мученицѣ Агніи сказаніе.

Стихи 40 мученикамъ въ Тирѣ и на недѣлю блуднаго сына, коихъ нѣтъ въ слав. печатномъ.

Января 22, л. 208 об., Ап. Тимоөею, уч. Ап. Павла, св. муч. Анастасію Персянину, муч. Мануилу, Георгію, Петру, Льву, Сіонію, Гавріилу, Іоанну, Льву, Парду и проч., числомъ 377, стихи и сказанія.

Января 23, л. 210, св. муч. Клименту, еписк. Анкирскому, и муч. Агаөангелу, л. 211, преп. Мавсиму Сиріянину и Саламану Молчальнику—стихи и сказ.

Преп. Евсевію стихи и сказ., двумъ муч. ἐν τῷ Παρείῳ стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

На воспоминаніе 6-го Вселенскаго собора стихи; есть и въ слав. печатномъ прологѣ, но съ сказаніемъ.

Января 24, л. 212, преп. Ксеніи, муч. Павлу, Павсирію и Ѳеодотіону (въ слав. печ. имъ нѣтъ стиховъ), св. Вавилѣ въ Сициліи и ученикамъ его: Тимоѳеею и Агапію, преп. Македонію—стихи и сказанія.

Л. 213. Преп. Константину, первому еп. Византіи, на перенесеніе мощей Анастасія Персянина—стихи и сказанія, коихъ нѣтъ въ слав. печатн.

Памяти муч. Гермогена и Маманта (Мама), преп. Филона еписк. Καλπασίου, преп. Филиппика пресвитера.—Нѣтъ въ слав. печ. прологѣ.

Стихи муч. Варсиму съ двумя братьями, Елладію коментарисію, преподобному Зосимѣ. Память святаго Іоанна Крестителя, πλησίον τοῦ Ταύρου.

Января 25, л. 214, св. Григорію Богослову, преп. Поплію, преп. Мару—стихи и сказ.

Стихи муч. Медулѣ, препод. Аполлосу.

Памяти прор. Исаіи, близъ св. Лаврентія и преп. Димитрія σκευοφύλακος.—Нѣтъ въ слав. печ. прологѣ.

Января 26, л. 215, преп. Ксенофонту и Маріи и дѣтямъ ихъ: Аркадію и Іоанну, на память великаго труса, преп. Симеону Ветхому, мученику Ананіи пресвитеру, Петру, ключарю темницы съ 7-ми воинами—стихи и сказанія.

Л. 216. Стихи преп. Аммону, Гавріилу и двумъ неизвѣстнымъ муч. въ Фригіи.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Января 27, л. 216, на перенесеніе мощей св. Іоанна Златоустаго сказ. и стихи, съ послан. къ Киріаку.

Л. 218. Стихи св. Маркіанѣ царицѣ, преп. Клавдину, преп. Петру Египетскому и на субботу мясопустную.—Нѣтъ въ слав. печ. прологѣ.

Января 28, л. 218, преп. Ефрему Сирину, преп. Палладію—стихи и сказанія.

Л. 218 об. Преп. Іакову отшельнику стихи и сказаніе.

Стихи двумъ неизв. мучениц., матери и дщери, и муч. Харисѣ, и въ недѣлю мясопустную на память о второмъ пришествіи Христовомъ.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Января 29, л. 219, на перенесеніе мощей св. Игнатія Богоносца, семи мученик. Самосатскимъ Филоѳею, Иперихію, Авиву, Іуліану, Роману, Іакову и Паригорію—стихи и сказанія.

Мученику Силуану еписк., Лукѣ діакону, Мокію чтецу, мученику Сарвилу и сестрѣ его Вевеѣ въ Едесѣ—стихи и сказ. Св. муч. Варсимею, еписк. Едесскому, преп. Афраату—стихи и сказ., преподобн. Маѳимѣ память.

Января 30, л. 220 об., св. муч. Ипполиту, папѣ Римскому, и съ нимъ Кенсурину, Савину, Хрисію и прочимъ 20, муч. Ѳеофилу Новому, преп. Зинону—стихи и сказ.

Въ № 355 еще сказаніе о 3-хъ Вселенскихъ свят.: Василіи Великомъ, Григоріи Богословѣ и Іоаннѣ Златоустомъ.

Память Пресв. Богородицы, πέραν ἐν γεωργίᾳ.

Января 31, л. 221 об., св. безсребренникамъ Киру и Іоанну, мученицѣ Аѳанасіи и 3 дщерямъ ея дѣвамъ: Ѳеодотіи, Ѳеоктистѣ и Евдоксіи, муч. Викторину, Виктору, Никифору, Клавдію, Діодору, Сарапіону и Патапію въ Коринѳѣ, мученицѣ Трифенѣ—стихи и сказанія.

Февраля 1-го, л. 222 об., муч. Трифону, преп. Петру въ Галатіи, преп. Вендиміану—стихи и сказанія.

Л. 223. Муч. Перпетуѣ и съ нею Сатиру, Ревкату, Саторнилу, Секунду и Филикитатѣ—стихи и сказаніе.

Исповѣднику Василію, архіепископу Ѳессалоникскому, Тимоѳею исповѣднику, муч. Ѳейону съ двумя дѣтьми и муч. Каріону стихи.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Февраля 2, л. 223, на Срѣтеніе Господне стихи и сказ.

Февраля 3, л. 223 об., прав. Симеону Богопріимцу и Аннѣ пророчицѣ, мучен. Адріану и Еввулу, мученику Власію пастырю—стихи и сказанія.

Стихи пророку Захаріи, муч. Павлу и Симону, преп. Клавдію и на субботу сыропустную.—Нѣтъ въ слав. печ. прологѣ.

Въ № 355 пророку Азаріи, вмѣсто Захаріи.

Февраля 4, л. 224 об., преп. Исидору Пелусіоту, муч. Папію, Діодору, и Клавдіанѣ (въ слав. печ. см. подъ 3 числомъ), преп. испов. Николаю Студиту, св. муч. Аврамію еписк. Ἀρβηλῆς въ Персидѣ—стихи и сказанія.

Стихи Іоанну еп. Иринопольскому (изъ св. отецъ 1-го Всел. собора въ Никеѣ), преп. Іасиму Чудотворцу и на недѣлю сыропустную.—Въ слав. печ. прологѣ нѣтъ.—Въ № 355 еще муч. Ѳеоктисту.

Февраля 5, л. 225 об., муч. Агаѳіи и Ѳеодуліи, прор. Азаріи (въ слав. печ. прологѣ подъ 4 числомъ)—стихи и сказаніе, кои есть и въ слав. печ. Стихъ на начало поста (въ понедѣльникъ 1-й нед.).—Нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 6, л. 227, преп. Вуколу, еписк. Смирнскому, муч. Іуліану ἐν Ἐμέσῃ, муч-цѣ Фавстѣ и съ нею Евиласію и Максиму—стихи и сказаніе.

Стихи муч. Фавсту и Василію и Силуану въ Емесѣ, св. Фотію, архіеп. Констант., и преп. Варсануфію.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Февраля 7, л. 228, преп. Парѳенію, еписк. Лампсакійскому, преп. Лукѣ въ Елладѣ, муч. 1003 слугамъ у четверыхъ протикторовъ (мучениковъ же) въ Никомидіи—стихи и сказанія.

Стихи св. Апріону еп. Кипрскому, шести муч. изъ Фригіи, преп. Петру ἐν Μονοβάτοις и муч. Ѳеопемпту съ женою.—Нѣтъ въ слав. печ.

Февраля 8, л. 228 об., прор. Захаріи, муч. Θеодору Стратилату, муч. Марθѣ и Маріи сестрамъ и муч. Ликаріону — стихи и сказ.

Стихи муч. Никифору и Стефану, Филадельфу и Поликарпу, преп. Макарію еп. Πάφου τῆς Κύπρου. Память муч. Пергита.—Нѣтъ въ слав; печ.

Февраля 9, л. 229 об., муч. Никифору, преп. Роману Киликійцу, Маркеллу еп. Сицилійскому, Филагрію еп. Кипрскому и Панкратію еп. Тавроменійскому—стихи и сказанія.

Стихи свящ.-муч. Петру Дамаскину.

Февраля 10, л. 230, св.-муч. Харалампію, муч. дѣвамъ Еннаθѣ, Уалентинѣ и муч. Павлу—стихи и сказ.

Стихи муч. Вапту и Порфирію съ Харалампіемъ, тремъ неизв. женамъ, св. Анастасію, архіеп. Констант., память Пресв. Богород. ἐν τ. ᾿Αρεοβίνδου.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 11, л. 230 об., св. муч. Власію, епископу Севастійскому, и Θеодорѣ царицѣ, возстановившей Православіе,—стихи и сказ.

Стихи двумъ муч. отрокамъ (и 7 женамъ по № 355), пострадавшимъ съ Власіемъ, на обрѣтеніе мощей прор. Захаріи, отца Предтечи, и на недѣлю православія.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 12, л. 231, Мелетію архіеп. Антіох., преп. Маріи, переименовавшейся Мариномъ, св. Антонію, архіеп. Конст.,—стихи и сказ.

Стихи муч. Плутину и Саторнину.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 13, л. 232, преп. Мартиніану, Апост. Акилѣ и Прискиллѣ и св. Евлогію архіеп. Александрійскому—стихи и сказанія.

Стихи неизв. муч-камъ отцу и сыну.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 14, л. 233, преп. Авксентію ἐν τῷ Βουνῷ, преп. Марону и Аврааму—стихи и сказанія.

Стихи св. муч. Филимону, еп. Газскому.—Нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 15, л. 234, св. Ап. Онисиму, ученику Ап. Павла и преп. Евсевію стихи и сказ.

Мученику Маіору стихи и сказ. Память преп. Пафнутія и Евфросиніи дщери его. Σύναξις ἐν τοῖς διακονίσσοις св. Ап. и Еванг. Іоанна Богослова. Стихи двумъ мученикамъ воинамъ въ Θракіи.—Нѣтъ въ слав. печ.

Февраля 16, л. 234 об., муч. Памфилу и съ нимъ Уаленту, Павлу, Селевку, Порфирію, Іуліану, Θеодулу и пяти Египтянамъ: Иліи, Іереміи, Исаіи, Самуилу и Даніилу, муч. ἐν Μαρτυροπόλει и преп. Маруθѣ, создавшему городъ во имя этихъ мучениковъ, стихи и сказанія.

Л. 235. Св. Флавіану, архіепископу Констант.,—стихи и сказ.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Февраля 17, л. 235 об., Великомуч. Θеодору Тирону, св. Маріамнѣ, сестрѣ Ап. Филиппа, и на обрѣтеніе св. мощей св. Мины τοῦ Καλλικελάδου—стихи и сказ.

Преп. Авксивію еп. Σόλωνος τῆς Κύπρου стихи и сказ.—Нѣтъ въ слав. печ. Память препод. Θеостирикта, память благочест. царя Маркіана и Пулхеріи, въ Великой церкви.—Нѣтъ въ слав. печ. прологѣ.

Февр. 18, л. 236, св. Льву, папѣ Римскому, и преп. Агапиту, еп. Συνάου, испов. и чудотворцу,—стихи и сказанія.

Муч. Льву и Паригорію въ Патарѣ τῆς Λυκίας стихи и сказ.—Нѣтъ въ печатн. слав. прологѣ.

Стихъ муч. Піулію и память архіеп. Констант. Θомы и Іоанна Постника.

Февраля 19, л. 237 об., муч. Максиму, Θеодоту, Исихію, Асклипіодотѣ (женск. имя), преп. Равулѣ, преп. испов. Евгенію и Макарію—стихи и сказанія.

Л. 239. Преп. Софронію епископу стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн.

Февраля 20, л. 239, Ап. Архиппу, Филимону и Апфіи (въ слав. печ. см. подъ 19 ч.), св. муч. Садоку еписк. и съ нимъ 128 мученикамъ, препод. Виссаріону, препод. Агаθону, папѣ Римскому,—стихи и сказанія.

Стихи преп. Марію, препод. Тимоθею въ Кесаріи, преп. св. Іакову отъ города Κύρου, преп. Киндею еписк. Писидійскому и преп. Плотину.—Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Февраля 21, л. 240, Преп. Тимоθею въ Символѣхъ, св. Льву еп. Катанскому (въ слав. печ. см. подъ 20 числ.), Евстаθію, архіеп. Антіох., св. Георгію, еписк. Амастридскому,—стихи и сказанія.

Стихи Іоанну ἀπὸ Σχολαστικῶν, патр. Конст., и св. Захаріи, патр. Іерусалимскому.—Нѣтъ въ слав. печатн. прологѣ.

Февр. 22, л. 241 об., на обрѣтеніе мощей муч. въ Евгеніи, преп. испов. Аθанасію въ Павлопетріи, св. муч. Маврикію и съ нимъ 70 муч. преп. Θалассію и Лимнею, преп. Варадату—стихи и сказанія.

Муч. Анθусѣ и 12 слугамъ ея, муч. Синету Новому, св. Телесфору еписк. Римск.,—стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печатн.

Память Θомы, патр. Конст., и Власія епископа.

Февр. 23, л. 242 об., св. муч. Поликарпу еп. Смирнскому; преп. Іоанну, Моисею, Антіоху и Антонину, преп. Зевину, Полихронію, Моисею и Даміану—стихи и сказ.

Св. Горгоніи сестрѣ Григорія Богослова, муч. Клименту и муч. Θеѣ—стихи, коихъ нѣтъ въ слав. печ.

Февр. 24, л. 243 об., на обрѣтеніе главы Іоанна Предтечи—стихи и сказаніе.

Февр. 25, л. 244, св. Тарасію архіеп. Констант. и Ипатію, еп. Гангрскому,—стихи и сказ.

Муч. Александру ἐκ Δριπάρων τῆς Θράκης.

Св. муч. Ригину еп. Σκοπέλων (въ № 355—Григорію еп. Σκοπέλων) стихи и сказ. (нѣтъ въ слав. печ.). Стихи муч. Антонію, Маркеллу, еписк. Ἀπαμείας Κύπρου, св. Ѳеодору юродивому и на 3-ю недѣлю Великаго поста, на поклоненіе Кресту.—Нѣтъ въ славянск. печатн. прологѣ.

Февраля 26, л. 246, преп. Порфирію, еписк. Газскому, стихи и сказаніе.

Мученицѣ Фотинѣ Самарянкѣ, съ которою Христосъ бесѣдовалъ при кладезѣ, стихи и сказ. (подробное).—Нѣтъ въ слав. печ.

Февр. 27, л. 249 об., муч. Геласію стихи (нѣтъ въ слав. печ.), преп. и испов. Прокопію Декаполиту и Василію (въ слав. печ. см. 28-го числа), συναθλητῷ τοῦ Προκοπίου, преп. Ѳалалею—стихи и сказ. Стихи преп. Стефану, муч. Нисію и память преподобному Маркіану.—Нѣтъ въ слав. печ.

Февр. 28, л. 250, св. муч. Протерію, архіеп. Александр., муч. Нестору, преп. женамъ: Маранѣ (Маринѣ?) и Кирѣ—стихи и сказанія.

Л. 251. Стихи шести муч. изъ Египта, Апостоламъ Нимфасу и Еввулу, преп. Варсу, еп. Дамасскому, преп. Аврикію, Кассіану, въ среду крестопоклонную, св. Фотинѣ Самарянкѣ, съ которою Христосъ бесѣдовалъ и сестрамъ ея: Фотѝ, Фотисѣ и Параскевѣ и Киріакіи, сыновьямъ ея муч.: Іосифу и Фотину, мучен. Севастіану, Виктору и Христодулу.—Нѣтъ въ печ. слав. прологѣ.

Л. 251. Записи писца во второмъ столбцѣ: 1) Τέλος σὺν Θεῷ τοῦ πρώτου ἑξαμηναίου. 2) Θεὸν ἱλεούμενος, τίμιε πάτερ, Θεοδώρου μέμνησο τοῦ καλογράφου, ἐπίκλην δ' ἔχοντα, ὁ Ἁγιοπετρίτης. 3) Ἔτους ͵ςωγ' (6803=1295 года).

Л. 251 об.—252. Разныя записи лицъ, у которыхъ въ рукахъ бывала эта рукопись (не важныя по содержанію); также изображенія четвероконечныхъ крестовъ и разныхъ круговъ.

На л. 1 об. имя «Ἰησοῦ Ναυῆ» писано безъ сокращенія. Сказанія и стихи тѣ же и въ слав. печатныхъ прологахъ, кромѣ отмѣч. словами: «Нѣтъ въ слав. печатн.»

355. ($\frac{301}{\text{t. II, XXVII in fol.}}$) **Прологъ** (Συναξάριον) **съ Сентября до Марта мѣсяца.** Бумажн.. **XV**, листовъ 317 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.), въ 2 столбца. Ѧрсе́нїй ї. Τοῦ Σημένου.

Въ этой рукописи стихи и сказанія святымъ почти тѣ же, какія въ № 354, но здѣсь менѣе именъ, которымъ показаны только стихи, или памяти безъ стиховъ.

Листы: 1 и 2 пергаменные не писанные.

На л. 316 криптографическая запись, въ первомъ столбцѣ внизу:

ἐ ψ ε ο ε ς σ α ε ς
ψ λ χ θ ⫽ λ ν η ς
η ο ς λ ν, ς ς ϑ υ
ε ς ⫽ λ ω ε ξ λ χ
ζ ⫽ β ζ λ ⫽ ς λ χ ψ λ χ
θ ο ο ς θ φ λ χ: ε ν ξ ς
ν ς ς θ ν ν λ χ θ ⫽ ς σ
N˜ ς˜ θ· φ λ χ ≠δ ≠ρ ξ ϑ′: †

На л. 316 во второмъ столбцѣ вверху, на нотахъ; просьба о молитвѣ Богу за писавшаго Григорія, на 8 строчкахъ.//

356. (177 / CLXXVIII) **Минея-четья на Сентябрь.** Пергам., **X**, листовъ 223 (дл. 7 1/2, шир. 5 3/4 в.), въ 2 столбца. Арсе́нїй к҃д. Τῶν Ἰβήρων (л. 2).

Л. 1 об. Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου.

1) л. 2. Въ заставкѣ раскрашенной написано: Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῇ Μάνδρᾳ (1-го Сент.). Нач. Συμεώνην τὸν πάνυ τὸ μέγα θαῦμα τῆς οἰκουμένης.—См. въ № 357, л. 1, № 359, л. 50, № 360, л. 3 и № 368, л. 14.

2) л. 25 об. Ἄθλησις τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος τοῦ Χριστοῦ Μάμαντος (2 Сент.). Нач. Μάμας ὁ μέγας οὗτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς.—См. въ № 357, л. 32 и № 360, л. 30.

3) л. 33 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ἀνθίμου ἐπισκόπου Νικομηδείας (3 Сент.). Нач. Τίς οὐκ οἶδε τὴν Νικομήδους.—См. въ № 357, л. 41 об. и № 360, л. 38 об.

4) л. 39 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαβύλα ἐπισκόπου Ἀντιοχείας (4 Сент.). Нач. Νουμεριανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα.—См. въ № 357, л. 49 об. и № 360, л. 45.—Тамъ же, на л. 51 об. и л. 55, два слова Космы Веститора пророку Захаріи, отцу Предтечи, а здѣсь ихъ нѣтъ.

5) л. 44 об. Διήγησις περὶ τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ ἐν Χώναις (6 Сент.). Нач. Καὶ τὸ περὶ τῶν ἄλλων ἁγίων διεξιέναι, καὶ διὰ μνήμης.—См. въ № 357, л. 57, № 360, л. 60 и № 368, л. 36 обор.

6) л. 48 об. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Εὐδοξίου, Ῥωμύλου, Ζήνωνος καὶ Μακαρίου (6 Сент.). Нач. Τραϊανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως πολλὴν μὲν πρόνοιαν.—См. въ № 357, л. 64, и № 360, л. 66.

7) л. 53. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Σώζοντος. (7 Сент.). Нач. Μαξιμιανοῦ τῆς Κιλικίας ἡγεμονεύοντος.—См. въ № 357, л. 71 об. и № 360, л. 72.

8) л. 55. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Σευηριανοῦ (9 Сент.). Нач. Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς βασιλεύοντος Λυσίας.—См. въ № 357, л. 75 и № 360, л. 75 об.

9) л. 61. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας (10 Сент.). Нач. Οὐδὲ γυναιξὶν, οὐδὲ κόραις τὸ τῆς μαρτυρίας ἀποκέκλεισται στάδιον.—См. въ № 357, л. 83 и № 360, л. 83.

10) л. 67. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Θεοδώρας, τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. (11 Сент.). Нач. Ζήνων μὲν ἤδη τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διεῖπεν.—См. въ № 357, л. 91, № 360, л. 90, № 388, л. 2.

11) л. 79. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Αὐτονόμου (12 Сент.). Нач. Τῆς ἴσης ἀτοπίας εἶναι νομίζω.—См. № 357, л. 106, и № 360, л. 104 об.

12) л. 82 об. Πρᾶξις καὶ τελείωσις τοῦ ἁγίου Κορνηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου. (13 Сент.). Нач. Μετὰ τὴν σωτήριον ἐπὶ γῆς τοῦ λόγου ἐπιδημίαν.—См. въ № 357, л. 110 об. и № 360, л. 108 об.

13) л. 91. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικήτα (15 Сент.). Нач. Νικητικοὺς ἀγῶνας τοῦ μάρτυρος Νικήτα πανηγυρίζομεν.—См. въ № 360, л. 118, и № 368, л. 41 об.

14) л. 94 об. Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ πανευφήμου μάρτυρος Εὐφημίας (16 Сент.). Нач. Διοκλητιανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος.—См. въ № 357, л. 123 об., № 360, л. 123, и № 368, л. 45.

15) л. 104 об. Μαρτύριον τῶν ἁγίων γυναικῶν Σοφίας, καὶ θυγατέρων αὐτῆς· Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης (17 Сентября). Нач. Μετὰ τὸ διαγγελθῆναι πανταχοῦ τὸ σωτήριον κήρυγμα.—См. въ № 360, л. 135.

16) л. 112 об. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος (19 Сент.). Нач. Πρόβου τοῦ δυσσεβοῦς τὸ βασίλειον σκῆπτρον Ῥωμαίοις διέποντος.—См. въ № 360, л. 146 об.

17) л. 121. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου καὶ Θεοπίστης, καὶ τῶν δύο τέκνων αὐτῶν Ἀγαπίου καὶ Θεοπίστου (20 Сент.). Нач. Τραϊανοῦ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος, καὶ τῆς εἰδωλικῆς λύσσης.—См. въ № 357, л. 136 об., № 360, л. 156 об. и № 368, л. 53 об.

18) л. 141. Ἀστερίου ἐπισκόπου Ἀμασείας εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Χριστοῦ μάρτυρα Φωκᾶν (22 Сент.). Нач. Ἱερὸς μὲν καὶ θεσπέσιος ἅπας ὁ τῶν γενναίων μαρτύρων.—См. въ № 357, л. 162, и № 360, л. 183.

19) л. 145. Μαρτύριον τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης (24 Сент.). Нач. Ἄρτι τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας εὐαγγελιστοῦ.—См. въ № 357, л. 167, № 360, л. 188 об., № 368, л. 71 об.—Въ № 380—другое.

20) л. 156 об. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (25 Сент.). Нач. Ἄρτι τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Θεοδοσίου τοῦ παιδὸς Ἀρκαδίου εὐσεβῶς.—См. въ № 357, л. 224, и № 360, л. 204.

21) л. 164. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Ἰωάννην τὸν Εὐαγγελιστὴν καὶ Θεολόγον (26 сент.). Нач. Ὅτι μὴ πολὺ τῶν ἀγγέλων ἀφέστηκεν

ἄνθρωπος.—См. въ № 357, л. 233 об., № 360, л. 215 об. и № 368, л. 82 обор.

22) л. 174. Μαρτύριον του ἁγίου μάρτυρος Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ (27 Сент.). Нач. Τὴν τοῦ Χριστοῦ ποίμνην ὅσαι ἡμέραι πληθυνομένην ὁ δυσμενὴς καθορῶν.—См. въ № 357, л. 245 и № 360, л. 230.

23) л. 181 об. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Χαρίτωνος (28 Сентября). Нач. Πολλὰ τῆς διδασκαλίας τῶν εὖ καὶ ὡς Θεῷ φίλον βεβιωκότων.—См. въ № 357, л. 254 об. и въ № 360, л. 240 об.

24) л. 190 об. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ (29 Сент.). Нач. Τοὺς εὐλογοῦντάς σε, φησὶ πρὸς τὸν Ἀβραὰμ ὁ Θεὸς, εὐλογήσω.—См. въ № 357, л. 265 об., и № 360, л. 252.

25) л. 200—223. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τῆς μεγάλης Ἀρμενίας (30 Сент.). Нач. Τῆς τῶν Περσῶν ἀρχῆς εἰς Πάρθους διαλυθείσης καὶ τῆς τῶν Πάρθων ἐπικρατείας.—См. въ № 357, л. 277—307; № 360, л. 264—296; № 368, л. 92; № 391, л. 265, и № 396, л. 241.

357. ($\frac{179}{\text{CLXXX}}$) **Минея-четья на Сентябрь.** Пергам., **XI,** листовъ 307 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_2$ в.), въ 2 столбца. Κουτλουμουσίου. Одинаковаго состава съ № 356; но здѣсь сказаній на 15, 17 и 18 числа нѣтъ.

На лл. 182—224 статья, которой нѣтъ въ № 356: Βασιλείου ἐπισκόπου Σελευκείας, Ἰσαυρίας, εἰς τὰς πράξεις τῆς ἁγίας πρωτομάρτυρος Θέκλης, συγγραφικῷ χαρακτῆρι προθεωρία. Нач. Ἱστορία μὲν τὸ πονηθὲν ἡμῖν τοῦτο σύγγραμμα, καὶ παλαιῶν ἔργων διήγησις.

На л. 307 об. вкладная запись ͵ςψϞ' (6790=1282) года.

358. ($\frac{175}{\text{CLXXVI}}$) **Минея-четья на Октябрь.** Пергам., **XI,** листовъ 263 (дл. $8^1/_2$, шир. 6 в.), въ 2 столбца. Κουτλουμουσίου (л. 260 об. и л. 261). Заставки, первыя буквы сказаній и миніатюры раскрашены по золоту. Заглавія и заглавныя буквы писаны золотомъ.

Л. 1. Πίναξ ἀκριβὴς τῆς γραφῆς τοῦ βιβλίου.

1) л. 1. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ μάρτυρος Ἀνανίου (1 Окт.). Нач. Λουκιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς κατὰ τῆς ἑῴας μέρη.—Изображеніе святаго на л. 1, въ заставкѣ, а на л. 4 изображеніе его мученія.—См. въ № 359, л. 152, въ № 360, л. 299, и № 367, л. 117.

2) л. 4. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον τῶν ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης (2 Окт.). Нач. Πολλὰ καὶ μεγάλα με τὴν Ἀντιόχου θαυμάζειν

παραβαλοῦσιν.—Изобр. ихъ на л. 4, а муч. на л. 19.—См. въ № 359, л. 154 и въ № 360, л. 303.

3) л. 19 об. Μαρτύριον ἁγίου ἱερομάρτυρος Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου (3 Окт.). Нач. Πάλαι μὲν ἐν τύποις ἦν τὰ τῆς πίστεως καὶ αἰνίγμασι.—Изобр. его на л. 19 об., а мученіе на л. 28.—См. № 359, л. 163 об., № 360, л. 321, и № 367, л. 119 об.

На 4-е Окт. въ № 360, л. 331, помѣщено Евѳимія похвальное слово священномуч. Іероѳею, здѣсь же его нѣтъ.

4) л. 28. Μαρτύριον ἁγίας Χαριτίνης (5 Окт.). Нач. Ἐκράτει ποτὲ τὰ τῆς ἀσεβείας.—Изобр. ея на л. 28.—Въ № 359, л. 168 об., и № 360, л. 341 об.

5) л. 31. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Θωμᾶν (6 Окт.). Нач. Πάλαι μὲν τὰς κατὰ γῆν διατριβὰς ἀνύοντες οἱ ἀπόστολοι.—Изображ. его на л. 31, а мученіе на л. 37 об.—Въ № 359, л. 170 об., въ № 360, л. 345, въ № 367, л. 127 и въ № 368, л. 115 об.

6) л. 37 об. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου. (7 Окт.). Нач. Μαξιμιανοῦ βασιλεύοντος τοῦ τυράννου· καὶ τῆς οἰκουμένης σχεδόν.—Изобр. ихъ на л. 37 об., а муч. на л. 50.—См. въ № 359, л. 174, въ № 360, л. 352, въ № 367, л. 132 об., въ № 368, л. 121, и въ № 387, гдѣ сходно не все.

7) л. 50. Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας Πελαγίας τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ (8 Окт.). Нач. Γυναικείαν ἀρετὴν τῆς τῶν ἀνδρῶν οὐδὲν ἀπολειφθεῖσαν.—Изобр. ея на л. 50 почти стерлось.—Въ № 359, л. 181 об., въ № 360, л. 367, а въ № 387 другое сказаніе.

8) л. 56. Μαρτύριον ἁγίων μαρτύρων Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας. (10 Окт.). Нач. Ἄρτι τῆς θεογνωσίας εἰς πάντα τὸν κόσμον διατρεχούσης.—Изобр. ихъ на л. 56, а мученіе на л. 62.—Въ № 359, л. 185, въ № 360, л. 373 об. и въ № 388, л. 38.

9) л. 62. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Ταράχου, Πρόβου καὶ Ἀνδρονίκου (12 Окт.). Нач. Διοκλητιανὸς τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις διέπων ἀρχήν.—Изобр. ихъ на л. 62, а муч. на л. 68 об.—Въ № 359, л. 188 об., въ № 360, л. 381, въ № 367, л. 143, въ № 368, л. 132; а въ № 379 и въ № 387—другое сказаніе.

10) л. 68 об. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Κάρπου καὶ Παπύλου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς (13 Окт.). Нач. Μεμνῆσθαι τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ παθόντων· εἴπερ ἄλλο τι.—Изобр. ихъ на л. 68 об., а мученіе на л. 79.—Въ № 360, л. 389 и въ № 388, л. 45.

11) л. 79 об. Μαρτύριον ἁγίων μαρτύρων Ναζαρίου, Προτασίου, Γερβασίου καὶ Κελσίου (14 Окт.). Нач. Νέρωνος ἄρτι τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέποντος ὁ θαυμαστὸς Ναζάριος.—Изобр. ихъ на л. 79 об., а муч. на л. 85.—Въ № 360, л. 401.

12) л. 85. Βίος καὶ μαρτύριον ἁγίου ἱερομάρτυρος Λουκιανοῦ (15 Окт.).

Нач. Σαμόσατα πόλις τῆς Συρίας ἐστίν.—Изобр. его на л. 85, а мученіе на л. 93 об.—Въ № 360, л. 408.

13) л. 94. Μαρτύριον ἁγίου Λογγίνου ἑκατοντάρχου (16 Окт.). Нач. Τοῦ Θεοῦ Λόγου διὰ τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς ἐπενεχθεῖσαν.—Изображеніе его на л. 94, а мученіе на л. 99 об.—Въ № 360, л. 418 и въ № 388, л. 58.

14) л. 100. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον καὶ εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν (18 Окт.). Нач. Εἰ καὶ δικαίου μνήμην μετ' ἐγκωμίων τελεῖσθαι θεῖός τις ἀνήρ.—Изобр. его на л. 100.—Въ № 360, л. 434, въ № 367, л. 149, въ № 387, л. 49 об.

15) л. 105 об. Μαρτύριον ἁγίου Οὐάρου (19 Окт.). Нач. Μαξιμιανοῦ τοῦ τυράννου τὸ δυσσεβὲς ἀνὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην ἐκδόντος διάταγμα.—Верхній уголъ у л. 105, на которомъ, вѣроятно, было изображеніе, вырѣзанъ (о чемъ замѣчено въ Указ. А. Саввы, изд. 1858 г., на стр. 105), а мученич. кончина его изображена на л. 114 об.—Въ № 359, л. 193 и № 360, л. 441.

16) л. 114 об. Μαρτύριον ὁσιομάρτυρος Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίτει (17 Окт.). Нач. Πολλὴ κατὰ τῶν τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων τοῦ διαβόλου ἡ κακουργία.—Изобр. его на л. 114 об., а муч. на л. 122 об.—Въ № 360, л. 425 и въ № 388, л. 14.

17) л. 122 об. Μαρτύριον ἁγ. μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου (20 Окт.). Нач. Μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν.—Изобр. его на л. 122 об., а муч. на л. 149.—Въ № 359, л. 198 об., въ № 360, л. 451, въ № 367, л. 153 об., въ № 368, л. 138, а въ № 379—другое сказаніе.

18) л. 149. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἱλαρίωνος (21 Окт.). Нач. Ἐν Παλεστίνῃ πόλις ἐστὶν οὐκ ἔλαττον, ἢ πέντε καὶ τεσσαράκοντα σταδίους ἀπέχουσα Γάζης.—Изобр. его на л. 149.—Въ № 359, л. 215, въ № 360, л. 482 об., а въ № 387—другое сказаніе.

19) л. 171 об. Βίος καὶ πολιτεία ἁγ. Ἀβερκίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως (22 Окт.). Нач. Μάρκου Ἀντωνίνου καὶ Λευκίου Βήρου τὴν αὐτοκράτορα Ῥωμαίοις.—Изобр. его на л. 171 об.—Въ № 359, л. 229, въ № 360, л. 510, въ № 388, л. 64 об., а въ № 379 другое сказаніе

20) л. 189 об. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἰάκωβον τὸν ἀπόστολον καὶ ἀδελφόθεον (23 Окт.). Нач. Οὐχ οὕτως ἡδύ τι τῷ φιλαρέτῳ καὶ κόρῳ. Конца нѣтъ.—Изобр. святаго на л. 189 об.—Въ № 360, л. 532 об. и въ № 367, л. 176.

21) л. 197. Муч. Ареѳы (24 Окт.). Безъ начала, которое см. въ № 359, на л. 239 об.—Изобр. его муч. кончины находится на л. 216 об.—Въ № 360, л. 542 об.

22) л. 217. Μαρτύριον ἁγίων μαρτύρων Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου τῶν Νοταρῶν (25 Окт.). Нач. Ἐπεχωρίαζε μὲν καὶ πρότερον ἤδη τὸ τῶν ἀρεια-

νῶν δόγμα.—Изображ. ихъ на л. 217, а муч. на л. 218 об.—Въ № 359, л. 252 об., въ № 360, л. 568 об. и въ № 367, л. 183.

23) л. 218 об. Ἄθλησις τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου (26 Окт.). Нач. Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Μαξιμιανός.—Изобр. на л. 218 об., а мученіе на л. 226.—Въ № 359, л. 253 об., въ № 360, л. 571, въ № 367, л. 184 об., и въ № 368, л. 161 об.

24) л. 226 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας (29 Окт.). Нач. Διττὰς ἡμῖν ὁ λόγος Ἀναστασίας οἶδε γνωρίζειν.—Изобр. на л. 226 об., а мученіе на л. 233 об.—Въ № 359, л. 258 об., въ № 360, л. 581 об., въ № 367, л. 191, а въ № 387, л. 187, друг. сказ.

25) л. 233 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἀβρααμίου (29 Окт.). Нач. Ἀνδρῶν φιλαρέτων βίος καὶ ἡ τῆς αὐτῶν πολιτείας.—Изображ. на л. 233 об.—Въ № 359, л. 263, въ № 360, л. 591 об., а въ № 387, л. 193, слово ему.

26) л. 251 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ (30 Окт.). Нач. Αἰγαὶ πόλις ἐστὶν ἐπὶ κόλπῳ μὲν τῷ Ἰωνίῳ κειμένη.—Изображ. ихъ на л. 251 об., а муч. на л. 256.—Въ № 359, л. 274, въ № 360, л. 614 об., и въ № 367, л. 197.

27) л. 256. Μαρτύριον ἁγίου μάρτυρος Ἐπιμάχου (31 Окт.). Нач. Ἄρτι μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλὺς ἀνὰ πᾶσαν.—Изобр. его на л. 256, а муч. кончины на л. 259 об.—Въ № 359, л. 277, въ № 360, л. 621—625 и въ № 367, л. 203.

Всего въ рукописи 45 миніатюръ. Письмо однообразно; на л. 259 об. оттиснута черная печать съ изображеніемъ Преображенія Господня. У мучениковъ въ рукахъ изображены четвероконечные, неравночастные кресты.

359. $(\frac{131}{CXXXII})$ **Минея-четья на Сентябрь и Октябрь.** Перг., **XI**, лист. 295 (дл. $8^1/_4$, шир. $6^1/_4$ в.), по 2 столбца. У перваго листа нѣтъ верхняго угла съ правой стороны и нѣкоторые листы ветхи; заставки и буквы раскрашены по золоту, красивы. а҆рсе́нїй т҃і. (л. 1). Τῆς Λαύρας (л. 3).

1) л. 1—49. Въ заставкѣ написано: Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου (13 Ноября). Нач. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεόν.

2) л. 50. Житіе преп. Симеона Столпника (1 Сент.).—См. въ № 356, л. 2.

3) л. 65 об. Священномуч. Вавилы (4 Сент.).—Въ № 356, л. 39 об.

4) л. 69 об. Чудо св. Архистратига Михаила въ Хонѣхъ (6 Сент.).—Въ № 356, л. 44 об.

5) л. 73. Муч. Созонта.—Въ № 356, л. 53 (7 Сент.).

6) л. 75. Өеодоры Александрійской (11 Сент.).—Въ № 356, л. 67.

7) л. 82. Муч. Автонома (12 Сент.).—Въ № 356, л. 79.

8) л. 84 об. Великомуч. Никиты (15 Сент.).—Въ № 356, л. 91.

9) л. 86. Мученицы Евөиміи Всехвальной (16 Сент.).—Въ № 356, л. 94 об.

10) л. 93. Муч. Трофима, Савватія и Доримедонта (18 Сент.).—Въ № 356, л. 112 об.

11) л. 98. Великомуч. Евстаөія и дружины его (20 Сент.).—Въ № 356, л. 121.

12) л. 111 об. Астерія еп. Амасійскаго ἐγκώμιον св. муч. Фокѣ (22 Сент.).—Въ № 356, л. 141.

13) л. 114. Мученіе первомуч. Өеклы (24 Сент.).—Въ № 356, л. 145.

14) л. 122. Житіе преп. Евфросиніи Александрійской (25 Сент.).—Въ № 356, л. 156 об.

15) л. 127 об. Преп. испов. Харитона (28 Сент.).—Въ № 356, л. 181 об.

16) л. 134. Св. муч. Григорія Великой Арменіи (30 Сент.).—Въ № 356, л. 200.

17) л. 152. Св. апост. Ананіи (1 Окт.).—Въ № 358, л. 1.

18) л. 154. Муч. Кипріана и Іустины (2 Окт.).—Въ № 358, л. 4.

19) л. 163 об. Священномуч. Діонисія Ареопагита (3 Окт.).—Въ № 358, л. 19 об.

20) л. 168 об. Муч. Харитины (5 Окт.).—Въ № 358, л. 28.

21) л. 170 об. Ап. Өомы (6 Окт.).—Въ № 358, л. 31.

22) л. 174. Муч. Сергія и Вакха (7 Окт.).—Въ № 358, л. 37 об.

23) л. 181 об. Препод. Пелагіи Антіохійскія (8 Окт.).—Въ № 358, л. 50.

24) л. 185. Муч. Евлампія и Евлампіи (10 Окт.).—Въ № 358, л. 56.

25) л. 188 об. Муч. Прова, Тараха и Андроника (12 Окт.).—Въ № 358, л. 62.

26) л. 193. Муч. Уара и иже съ нимъ (19 Окт.).—Въ № 358, л. 105 об.

27) л. 198 об. Великомуч. Артемія (20 Окт.).—Въ № 358, л. 122 об.

28) л. 215. Преп. Иларіона (21 Окт.).—Въ № 358, л. 149.

29) л. 229. Св. Аверкія, еп. Іерапольскаго (22 Окт.).—Въ № 358, л. 171 об.

30) л. 239 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀρέθα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ· καὶ ἱστορία τῶν κατὰ χώρας πραχθέντων (24 Окт.). Нач. Ἔτος μὲν ἤδη πέμπτον ἐνειστήκει τῷ εὐσεβεῖ Ἰουστίνῳ.—Въ № 358, безъ начала, (нѣтъ 3 строчекъ) на л. 197.

31) л. 252 об. Муч. Маркіана и Мартирія нотарей (25 Окт.).—Въ № 358, л. 217.

32) л. 253 об. Св. великомуч. Димитрія (26 Окт.).—Въ № 358, л. 218 об.

33) л. 258 об. Муч. Анастасіи Римляныни (29 Окт.).—Въ № 358, л. 226 об.

34) л. 263. Преп. Аврамія (29 Окт.).—Въ № 358, л. 233 об.

35) л. 274. Священномуч. Зиновія и муч. Зиновіи (30 Окт.)—Въ № 358, л. 251 об.

36) л. 277. Муч. Епимаха (31 Окт.).—Въ № 358, л. 256.

37) л. 279 об. Преп. Киріака отшельника (29 Сент.).—Въ № 356, л. 190 об.

38) л. 286. Отрывокъ (конецъ) житія ап. Филиппа (14 Нояб.).

39) л. 286 об. Μαρτύριον ἁγίων ὁμολογητῶν Γουρία, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου (15 Ноября). Нач. Ἔτος μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου Μακεδόνος ἀρχῆς.— Въ № 361, л. 231, подробнѣе.

40) л. 291 об. Τὸ περὶ τὴν κόρην θαῦμα τῶν ἁγίων. Нач. Τοιοῦτον μὲν δὴ καὶ ὁ μάρτυς Ἄβιβος ἐπὶ τῶν Λικινίου καιρῶν εὗρε τὸ τέλος. Конца нѣтъ.—Въ № 361, л. 238 об., въ № 363, лл. 215 об.—245 (подробнѣе).

360. ($\frac{180}{CLXXXI}$) **Минея-четья на Сентябрь и Октябрь.** Бум., **XVI**, лист. 625 (дл. 7 в., шир. $4^3/_4$ в.). ἀρσένιϊ г҃. Ῥουσικῷ (л. 3).

Лл. 1—296 содержатъ въ себѣ житія за мѣсяцъ Сентябрь, числомъ 27, которыя всѣ въ томъ же порядкѣ находятся въ № 356, кромѣ 5-й и 6-й статей, которыхъ тамъ нѣтъ, а потому начало ихъ здѣсь выписывается: ст. 5) л. 51 об. Τοῦ μακαρίου Κοσμᾶ Βεστήτορος· ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Ζαχαρίαν, τὸν πατέρα τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου (5 Сент.). Нач. Μύστα τῶν ἀρρήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία.—См. въ № 367, л. 20.

6) л. 55, статья его же и на тотъ же день. Нач. Ὡς χρυσοῦν θυμιατήριον, ὁ περὶ τοῦ ἁγίου προφήτου.—То же въ № 367, л. 16 об.

Лл. 298—625 содержатъ въ себѣ двадцать восемь житій за мѣсяцъ Октябрь одинаковаго состава съ № 358, въ которомъ недостаетъ 4-й статьи, а потому начало ея здѣсь выписывается: л. 331. Εὐθυμίου ἐλαχίστου δούλου Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον καὶ πανένδοξον ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ Ἱερόθεον (4 Окт.). Нач. Ἱερόθεον ἐπαινέσομαι τὸν ἱερὸν τὸν Θεοῦ ἄνθρωπον.—Всего 55 статей.

361. ($\frac{170}{CLXXI}$) **Минея-четья на мѣсяцъ Ноябрь.** Перг., **XI**, лист. 437 (дл. $8^1/_4$, шир. 6 в.), въ 2 столбца. Τῶν Ἰβήρων (л. 4).

Листъ 1-й пергам., оклеенный бумагою, письмо X вѣка, въ одинъ столбецъ, отрывокъ изъ 23 бесѣды св. Іоанна Златоустаго на Ев. отъ Іоанна о первомъ чудѣ въ Канѣ. Нач. Πολὺς ὁ διάβολος.—См. выше въ твор. I. Злат. въ № 72, л. 105.

На л. 2 разныя неважныя записи прежнихъ владѣльцевъ о кончинѣ ближнихъ и родныхъ и проч. и на особомъ бумажн. листѣ πίναξ статей этой книги.

1) л. 3. Въ раскраш. заставкѣ написано: Βίος καὶ πολιτεία, καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ (Нояб. 1). Нач. Ἄρτι τῆς εὐσεβείας ἀναλαμπούσης καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.—Въ № 362, л. 3, въ № 367, л. 206, въ № 368, л. 168 об.

2) л. 6 об. Ἄθλησις ἁγίων μαρτύρων Ἀκινδύνου, Πηγασίου, Ἀνεμποδίστου, Ἀφθονίου, καὶ Ἐλπιδιφόρου (Ноябр. 2). Нач. Εἰ καὶ πρῶτοι Πέρσαι Χριστὸν ἐκ παρθένου γεννώμενον.—Въ № 362, л. 7, въ № 363, л. 1 (безъ начала), въ № 367, л. 209 об., въ № 368, л. 172 об., въ № 378, л. 1 и въ № 388, л. 86.

3) л. 17. Ἄθλησις ἁγίων μαρτύρων Ἀκεψιμᾶ, Ἰωσὴφ καὶ Ἀειθαλᾶ. (Ноябр. 3). Нач. Ἐλύττα κατὰ Χριστιανῶν Σαβώριος.—Въ № 362, л. 20 об., въ № 363, л. 3, въ № 367, л. 220 об., въ № 368, л. 184 обор., въ № 378, л. 17 об.

4) л. 28 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἰωαννικίου (4 числа). Нач. Τὴν πρὸς ἀρετὴν ὁδὸν φέρουσαν τραχεῖαν εἶναι.—Въ № 362, л. 35 об., въ № 363, л. 17 об., въ № 368, л. 198.

5) л. 49. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μαρτύριον ἁγίων μαρτύρων Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης (5 ч.). Нач. Τῆς πρὸς τῷ Λιβάνῳ ὄρει Φοινίκης.—Въ № 362, л. 68 об., въ № 363, л. 45 об.

6) л. 55 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Παύλου τοῦ ὁμολογητοῦ (6 ч.). Нач. Ἡνίκα Κωνστάντιος ὁ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τρίτος υἱός.—Въ № 362, л. 76, въ № 363, л. 57, въ № 367, л. 232 об.

7) л. 60. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Ἱέρωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ (33 муч.) ἐν Μελιτινῇ ἀθλησάντων (7 Нояб.). Нач. Ἱέρωνι τῷ γενναίῳ πατρὶς μὲν ἡ δευτέρα τῶν Καππαδοκῶν.—Въ № 362, л. 82, въ № 363, л. 62 об.

8) л. 64 об. Παντολέοντος διακόνου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας διήγησις θαυμάτων τοῦ παμμεγίστου Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ (8 Нояб.). Нач. Μεγάλαι καὶ πολλαὶ καὶ ποικίλαι τῆς ἀσωμάτου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἀρχαγγελικῆς σου ἀρετῆς.—Въ № 386, л. 2, другое сказаніе.

9) л. 88. Іоанна Златоустаго ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ περὶ εὐταξίας τῆς ἐν ταῖς δοξολογίαις, καὶ εἰς τὸ· εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου. Нач. Πολλὴν ὁρῶ τὴν σπουδὴν ἐνδεικνυμένους ὑμᾶς.—См. № 161 (слово 8) и друг. №№.

10) л. 96 об. Его же ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν διεπλεύσαμεν πέλαγος.—Въ № 368, л. 224 об.

11) л. 102. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄσκησις ὁσίας Ματρώνης (Нояб. 9). Нач. Τοὺς σώφρονας τῶν βίων καὶ φιλαρέτους.—Въ № 362, л. 87, въ № 363, л. 67 обор. и въ № 388, л. 116.

12) л. 116. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας (9 ч.). Нач. Εἰκόνες καὶ στῆλαι καὶ ἀνδριάντες διὰ τοῦτο πάντως.—Въ № 362, л. 104, въ № 363, л. 84, въ № 388, л. 131 об., а въ № 384 другое сказаніе.

13) л. 123 об. Μαρτύριον ἁγίου μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου, τοῦ ἐν τῷ Κοτυαείῳ μαρτυρήσαντος (11 Нояб.). Нач. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ τε καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν τοῦ ἀληθοῦς βασιλέως πολεμίων.—Въ № 362, л. 114, въ № 363, л. 93 об. и въ № 367, л. 237.

14) л. 128. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ ἐλεήμονος (12 ч.). Нач. Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀναγράπτους τίθεσθαι πράξεις.—Въ № 362, л. 119 об., въ № 363, л. 98 об., въ № 367, л. 242 и въ № 388, л. 140.

15) л. 154 об. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου (13 Нобр.). Нач. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων.—Въ № 362, л. 153 об., въ № 363, л. 131, а въ № 394 другое сказаніе.

16) л. 227 об. Ὑπόμνημα εἰς ἅγιον ἀπόστολων Φίλιππον (14 Нояб.). Нач. Ὁ τοῦ Θεοῦ Θεὸς Λόγος ἀϊδίως συνὼν τῷ Πατρί.—Въ № 363, л. 203, въ № 366, л. 1 об., въ № 367, л. 266 об., а въ № 379—другое сказаніе.

17) л. 231 об. Μαρτύριον ἁγίων ὁμολογητῶν Σαμωνᾶ, Γουρία καὶ Ἀβίβου (15 Ноябр.). Нач. Ἔτος μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου. (о чудесахъ ихъ).— См. въ № 359, л. 286 об.—292, въ № 363, л. 207, въ № 366, л. 5 об., въ № 367, л. 273 об. и въ № 388, л. 98 об.

18) л. 245 об. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον (16 Ноября). Нач. Ἤδη μὲν τὴν παρὰ τοῦ πλάσαντος ἡμᾶς δοθεῖσαν φυλάττοντες ἐντολήν.—Въ № 363, л. 223 об., въ № 364, л. 1, въ № 366, л. 13 и въ № 367, л. 287 об.

19) л. 248. Св. Григорія еп. Нисскаго. Εἰς τὸν βίον ἁγίου Γρηγορίου θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρίας τοῦ Πόντου (17 Ноября). Нач. Ὁ μὲν σκοπὸς εἷς ἐστι τοῦ τε ἡμετέρου λόγου.—Въ № 362, л. 235, въ № 363, л. 226 об.—250 (конца нѣтъ), въ № 364, л. 4, въ № 365, л. 1, и въ № 384, л. 69.

Л. 256. Ἔκθεσις πίστεως св. Григорія Чудотворца. Нач. Εἷς Θεὸς ὁ Πατὴρ λόγου ζῶντος.—Въ № 396, л. 113.

20) л. 273 об. Μαρτύριον ἁγ. μάρτυρος Πλάτωνος (18 Ноябр.). Нач. Οὐ ξένα Γαλατῶν τὰ παρόντα· οὐ δὲ ὁμολογητοῦ τῆς ἀληθείας ἀλλότρια.—Въ № 362, л. 268, въ № 364, л. 39 об., и въ № 365, л. 33.

21) л. 280. Βίος καὶ πολιτεία οσίου Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου γενομένου Ἰκονίου (23 Ноябр.). Нач. Καὶ τί τῶν καλῶν ἔσται τίς τῇ μνήμῃ παραδι-

δούς.—Въ № 362, л. 276 об., въ № 364, л. 48, въ № 365, л. 41 об., въ № 388, л. 173, и въ № 394, л. 202.

22) л. 285 об. Γεωργίου ἐπισκόπου Νικομηδείας εἰς τὴν ὑπεραγίαν δέσποιναν Θεοτόκον· ὅτε ἀπεδόθη ἐν τῷ ναῷ τριετίζουσα ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς. Нач. Φαιδρὸν τὸ τῆς παρούσης ἑορτῆς σύνθημα.

23) л. 292. Его же. Εἰς τὴν προσένεξιν τῆς Θεοτόκου· ὅτε προσηνέχθη ἐν τῷ ναῷ. Нач. Καλὰς ἡμῖν ὑποθέσεων ἀρχὰς ἡ παροῦσα πανήγυρις δείκνυσι.—Въ № 215, лл. 51 об.—66 (оба слова) и № 366, л. 16 (одно последнее слово).

24) л. 298 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Γρηγορίου ἐπισκόπου Ἀκραγαντίνων (23 Ноября). Нач. Κάλλιστόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ· καὶ δόξαν ὅσην ἐγκόσμιόν τε καὶ ὑπερκόσμιον.—Въ № 362, л. 284 об., въ № 364, л. 56, въ № 365, л. 50 об., въ № 388, л. 179 об. и въ № 396, л. 170 обор., а въ № 370, другаго состава.

25) л. 329 об. Βίος καὶ περίοδοι (по № 366) τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος, ἐπισκόπου Ῥώμης μαθητοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου (25 Ноября). Нач. Κλήμης Ἰακώβῳ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπισκόπῳ, καὶ ἐπισκόπων ἐπισκόπῳ.—Въ № 364, л. 114 об., въ № 365, л. 111 об., въ № 366, л. 24 об., въ № 384, л. 114.

Страданіе св. Климента.—См. № 364, л. 171, въ № 366, л. 65, въ № 396, л. 1.

26) л. 375. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος καὶ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Πέτρου (25 Ноября). Нач. Εἶχε μὲν ἡ ἐπιφανὴς Νικομήδεια ἄνδρα.—Въ № 364, л. 183 и въ № 365, л. 181.

27) л. 382 об. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ἀλυπίου (26 Ноября). Нач. Καλοὶ μὲν καὶ οἱ τῶν μαρτύρων ἆθλοι.—Въ № 364, л. 205 об., въ № 365, л. 204 об., въ № 388, л. 217, а въ № 384—другое сказаніе.

28) л. 392 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου (27 Ноября). Нач. Ἀρκαδίου τὰ Ῥωμαίων διέποντος σκῆπτρα· ᾧ πατὴρ μὲν ἦν Θεοδόσιος ὁ ἐξ Ἱσπανίας.—Въ № 364, л. 221, въ № 365, л. 220 об.

29) л. 398 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου καὶ ὁμολογητοῦ Στεφάνου τοῦ νέου (28 Ноября). Нач. Θεῖόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ· καὶ πολλῶν ἀξία τῶν ἐγκωμίων.—Въ № 364, л. 230 об., въ № 365, л. 231, и въ № 366, л. 75, а въ № 379, л. 4, друг. состава.

30) л. 431 об. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ἀπόστολον Ἀνδρέαν τὸν πρωτόκλητον (30 Ноября). Нач. Ἄρτι τοῦ παιδὸς Ζαχαρίου, Ἰωάννου φημὶ τοῦ πάνυ τὰς ἐρήμους ἀπολιπόντος.—Въ № 364, л. 280—293, въ № 365, л. 283—296, въ № 366, л. 117 об.

Заставки раскрашены розовою краскою.

362. $\left(\frac{168}{CLXIX}\right)$ **Минея-четья на Ноябрь.** Пергам., **XI**, лист. 342 (дл. 7⁷/₈, шир. 6 в.), по 2 столбца. Арсеній ї. Τῶν Ἰβήρων (л. 3).

Всего 18 статей: изъ нихъ 16 соотвѣтствуютъ въ № 361 статьямъ: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 24.

Кромѣ того на л. 51 (5-я по порядку статья) Св. Іоанна Златоустаго εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Τῇ προτέρᾳ κυριακῇ τὴν ὀρθόδοξον ταύτην ἐκκλησίαν οὐράνιον χορείαν ἐκάλεσεν.

Листы: 51—63 бумажные, письмо XV вѣка.

18) л. 328—341. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης (24 Ноября). Нач. Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Μαξεντίου, πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή.—Въ № 364, л. 161 об., въ № 365, л. 96 об., а въ № 384 не сходное сказаніе.

На двухъ послѣднихъ пергаменныхъ листахъ, въ одинъ столбецъ (дл. $6^1/_4$ и шир. $5^1/_8$ вершк.), отрывокъ нравоучительнаго и догматическаго содержанія.

Заставки раскрашены розовою краскою.

363. ($\frac{169}{CLXX}$) **Минея-четья на Ноябрь.** Пергам., **XI**, лист. 250 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^3/_4$ в.), въ 2 столбца.

На л. 1 внизу на приклеенной бумажкѣ почеркомъ XVII в. написано. «Ноябрь мцъ минея четья харатейная Греческая в десть, без доскъ, начала и конца нѣтъ».

Всего 15 статей. Въ № 361 это статьи: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. Послѣдняя статья безъ конца, а первая безъ начала.

Заставки раскрашены розовою краскою.

364. ($\frac{172}{CLXXIII}$) **Минея-четья на Ноябрь.** Перг., **XI**, лист. 293 (дл. $8^1/_4$, шир. 6 в.), въ 2 столбца. Арсеній. Τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ (л. 1 и 293 об.).

Всего 14 статей. Въ № 361 одиннадцати изъ нихъ соотвѣтствуютъ статьи: 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30. Статья 6-я одинакова съ 18 статьей въ № 362.

Кромѣ того: л. 171 (8-я ст.) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος πάπα Ῥώμης (25 Ноября). Нач. Αὕτη μὲν οὖν ἡ πλήρης τῆς ἄνω χάριτος τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου.—Въ № 366, л. 65 то же.

Л. 193 об. (10-я ст.) Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Μερκουρίου. (24 ноября, а по рукоп. 26 ч.). Нач. Δέκιος ἡνίκα καὶ Βαλεριανός· ὁ μὲν ἐπὶ τῶν τῆς Ῥώμης σκήπτρων ἦν.—Въ № 365, л. 192 об.

Листы тверды, почеркъ письма красивъ, заставки раскрашены розовою краскою.

365. ($\frac{223}{\text{t. II, VIII, fol}}$) **Минея-четья на Ноябрь.** Пергам. **XI,** лист. 295 (дл. $7^3/_4$, шир. $5^1/_2$ в.), въ 2 столбца. Арсеній ка. На л. 3 об. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ.

Всего 12 статей; десяти изъ нихъ въ № 361 соотвѣтствуютъ статьи: 19, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30. Статья 5-я одинакова съ ст. 18 въ № 362; а ст. 8-я съ ст. 10-ю въ № 364.

Письмо однообразно; листы въ началѣ и концѣ рукописи ветхи.

Заставки (12) красивы, раскрашены по золоту.

366. ($\frac{171}{\text{CLXXII}}$) **Минея-четья на мѣсяцъ Ноябрь и частію Декабрь.** Пергам., **XII,** лист. 288 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_4$ в.), въ 2 столбца. Арсеній кв. Φιλοθέου (л. 288 об.); на первыхъ двухъ бумажныхъ листахъ много записей о принадлежности этой рукописи обители Филоѳеевой.

Всего 13 статей; изъ нихъ: 1, 3, 4, 5, 7 и 8 въ № 361 соотвѣтствуютъ: 16, 18, 23, 25, 29 и 30. Статья 6-я, на л. 65—74, одинакова съ ст. 8-ю въ № 364, л. 171.

Статья 2) л. 5 об.—12. Διήγησις τοῦ γενομένου θαύματος παρὰ τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ ὁμολογητῶν εἰς ιε' (Нояб. 15), т. е. Гурія, Самона и Авива. Нач. Ἄρτι Κωνσταντίνῳ τῷ μεγάλῳ τὸ κράτος ἐπήνθει.—См. выше №№ 359, 361, 363 и друг.

Ст. 9) л. 130 об. Μαρτύριον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Βαρβάρας (Дек. 4). Нач. Μαξιμιανῷ τῷ δυσσεβεῖ βασιλεῖ, πολλὴν τῇ τῶν εἰδώλων πλάνῃ εἰσφέροντι τὴν σπουδήν.—Въ № 369, л. 1, въ № 386, л. 74.

10) л. 138. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Σάβα (Дек. 5). Нач. Οὐδὲν οὕτω κινῆσαι ψυχὴν εἰς ἀρετῆς ἐπιθυμίαν.—Въ № 369, л. 8.

11) л. 210 об. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων ἐξήγησις τοῦ ὁσίου Νικολάου, ἐπισκόπου γενομένου Μύρων τῆς Λυκίας (6 Дек.). Нач. Σοφόν τι χρῆμα ζωγράφων χείρ.—То же въ № 369, л. 83 об., и въ № 386, л. 82, а въ № 378, л. 36, и въ № 379—другія сказанія.

12) л. 231. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μεγαλομαρτύρων Μηνᾶ, Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου (Дек. 10). Нач. Μετὰ τὴν ἐπὶ γῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ παρουσίαν πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι πρὸς ἀγῶνας τοὺς μαρτυρικοὺς ἀπεδύσαντο.—Въ № 369, л. 120 об., а въ № 379, л. 293 другое сказ. о нихъ.

13) л. 255—288. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Δανιὴλ τοῦ στυλίτου (Дек. 11). Нач. Ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀριστέων ὁπότ' ἂν περὶ πολέμων καὶ ἀγώνων καὶ τροπαίων τὶς διαλέγηται.—Въ № 369, л. 148.

Нѣкоторые листы ветхи, заставки раскрашены розовою краскою.

367. ($\frac{178}{\text{CLXXIX}}$) **Минея-четья на Сентябрь, Октябрь и Ноябрь.** Пергам., **XI,** лист. 328 (дл. $7^5/_8$, шир. $5^3/_8$ в.), въ 2 столбца. Τοῦ Σιμένου (на л. 320 об. Ἐσφιγμένου).

На л. 1 и 2 Πίναξ.

1) л. 3. Βίος ὁσίου Συμεὼν τοῦ στυλίτου (1 Сент.). Нач. Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον ἐγένετο.—Не сходно съ № 356.

2) л. 11 об. Μαρτύριον ἁγίου Βαβυλᾶ и съ нимъ 84 νηπίων (Сент. 4). Нач. Διοκλητιανὸς καὶ Μαξιμιανὸς οἱ βασιλεῖς ἐν τῇ μητροπόλει Νικομηδείας.—Не сходно съ № 356.

3) л. 16 об. Κοσμᾶ Βεστήτορος ἐγκώμιον εἰς προφήτην Ζαχαρίαν, πατέρα Βαπτιστοῦ Ἰωάννου (Сент. 5). Нач. Ὡς χρυσοῦν θυμιατήριον.—То же въ № 360, л. 55.

4) л. 20. Его же. Ἀνάγνωσμα δεύτερον. Нач. Μύστα τῶν ἀῤῥήτων ἱερουργημάτων Ζαχαρία.—То же въ № 360, л. 51 об.

5) л. 24. Св. Андрея архіеп. Критскаго. Λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου (8 Сент.). Нач. Ἀρχὴ μὲν ἡμῖν ἑορτῶν ἡ παροῦσα πανήγυρις.

6) л. 29 об. Его же. Λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου σταυροῦ (14 Сент.). Нач. Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν.—Въ № 368, л. 8 об.

7) л. 35. Ὅρος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης Συνόδου (къ 16 Сент.). Нач. Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Л. 36. Ἔκθεσις πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ τιη' ἁγίων πατέρων καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν' ἁγίων πατέρων. Здѣсь 8-й членъ Символа вѣры читается на л. 36 об. «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ Κύριον καὶ Ζωοποιὸν· τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον· τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον и т. д.

8) л. 40. Μαρτύριον τῆς μεγαλομάρτυρος Εὐφημίας (Сент. 16). Нач. Διοκλητιανοῦ βασιλεύοντος, ἀνθυπατεύοντός τε Πρίσκου τῆς Εὐρώπης.—Не сходно съ № 356.

9) л. 46 об. Βίος καὶ μαρτύριον ἁγίου Εὐσταθίου (20 Сент.). Нач. Πρόκειται μὲν τοῖς ἀνθρώποις.—Не сходно съ № 356.

10) л. 55. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Φωκᾶ (Сент. 22). Нач. Ἐπειδήπερ πολλάκις καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῆς καθόδου.—Не сходно съ № 356.

11) л. 64. Μαρτύριον πρωτομάρτυρος Θέκλης (Сент. 24). Нач. Ἀναβαίνοντος Παύλου εἰς Ἰκόνιον.—Не сходно съ № 356.

12) л. 75 об. Περίοδοι τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου· συγγραφεῖσαι παρὰ Προχόρου τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ (Сент. 26). Нач. Ἐγένετο μετὰ χρόνον τινὰ μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Κύριον ἡμῶν.—Въ № 380, л. 11 и въ № 390, л. 165.

Л. 92 об. Περὶ Χρύσου καὶ γυναικὸς αὐτοῦ. Нач. Ἦν τις ἀνὴρ ἐν Φλορᾷ τῇ πόλει, ὀνόματι Χρύσους.

Л. 102. Τὰ περὶ Σωσιπάτρου καὶ Προκλιανῆς τῆς αὐτοῦ μητρός. Нач. Διαδεχθέντος δὲ τοῦ ἡγεμόνος τῆς νήσου.

Л. 106. Τὰ περὶ τοῦ λύκου τοῦ δαίμονος. Нач. Εἰσελθόντων δὲ ἡμῶν ἐν Σμυρνούσῃ τῇ πόλει, ἣν νεωμηνία τοῦ λώου μηνός.

Л. 109 об. Τὰ περὶ τοῦ Νοητιανοῦ τοῦ μάγου, τοῦ τὰς φαντασίας ποιοῦντος. Нач. Ἦν δέ τις ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ Νοητιανός.

Л. 111 об. Τὰ περὶ τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου. Нач. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν χάριν ἐπιδιδόντος.

13) л. 114 об. Μαρτύριον τῆς ἁγίας Ἐπιχάρεως (Сент. 27). Нач. Ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τῆς ἁγίας μάρτυρος Ἐπιχάρεως καλόν ἐστιν ἐγκύπτειν διὰ παντός.

Статьи 14—26 содержатъ въ себѣ житія на мѣсяцъ Октябрь, которымъ въ № 358 соотвѣтствуютъ статьи: 1, 3, 5, 6, 9, 14, 17, 20, 22, 23, 24, 26 и 27.

Въ ст. 27—35 житія на мѣсяцъ Ноябрь, которымъ въ № 361 соотвѣтствуютъ статьи: 1, 2, 3, 6, 13, 14, 16, 17, 18.

Ст. 36) л. 291—328. Βίος ἐνάρετος καὶ πολιτεία, μαρτυρία τε καὶ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως· ἐλέχθη δὲ ἐν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μνήμης αὐτοῦ, ὑπό τινος διακόνου ταπεινοῦ καὶ ἐλαχίστου ἐκεῖσε καταλελεγμένου (13 Ноябр.). Нач. Ὅτε τὴν ἔννομον σκηνὴν καὶ τῆς ἀληθινῆς καὶ πρώτης ἀντίτυπον.

Всего 36 статей. Заставки блѣдно-розоваго цвѣта, послиняли.

368. $(\frac{140}{CXLI})$ **Минея-четья на мѣсяцы Сентябрь, Октябрь и Ноябрь.** Перг., **XI,** листовъ 230 (дл. $8^1/_4$, шир. 6 в.), въ 2 столбца. ἀρσένιϊ ἐ. Τοῦ Σιμένου (л. 2) и Ἐσφιγμένου (л. 230 об.).

На листѣ 1 отрывокъ изъ какого-то слова въ одинъ столбецъ.

1) л. 2. Въ раскраш. заставкѣ написано: Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου μοναχοῦ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ λόγος εἰς τὸ γενέθλιον Θεοτόκου (Сент. 8). Нач. Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη, πᾶν γένος ἀνθρώπων καὶ γλῶσσα.

2) л. 8 об. Андрея еп. Критскаго слово на Воздвиженіе Креста Господня (14 Сент.).—То же въ № 367, л. 29 об.

Далѣе слѣдуютъ житія и страданія:

3) л. 14. Преп. Симеона Столпника (1 Сент.).—То же въ № 356, л. 2.

4) л. 36. Чудо св. Архистратига Михаила въ Хонѣхъ (Сент. 6).—Въ № 356, л. 44 об.

5) л. 41 об. Великомуч. Никиты (15 Сент.).—Въ № 356, л. 91.

6) л. 45. Великомуч. Евѳиміи (16 Сент.).—Въ № 356, л. 94 об.

7) л. 53 об. Великомуч. Евстаѳія и дружины его (Сент. 20).—Въ № 356, л. 121.

8) л. 71 об. Первомуч. Ѳеклы (24 Сент.).—Въ № 356, л. 145.

9) л. 82 об. Св. Апостола и Еванг. Іоанна Богослова память (Сент. 26).—Въ № 356, л. 164.

10) л. 92. Священномуч. Григорія Великой Арменіи (Сент. 30).—Въ № 356, л. 200.

11) л. 115 об. Память Ап. Ѳомы (Окт. 6).—Въ № 358, л. 31.

12) л. 121. Муч. Сергія и Вакха (7 Окт.).—Въ № 358, л. 37 об.

13) л. 132. Муч. Прова, Тараха и Андроника (Окт. 12).—Въ № 358, л. 62.

14) л. 138. Великомуч. Артемія (Окт. 20).—Въ № 356, л. 122 об.

15) л. 161 об. Великом. Димитрія (Окт. 26).—Въ № 356, л. 218 об.

16) л. 168 об. Св. безсребренниковъ Космы и Даміана (1 Ноябр.).—Въ № 361, л. 3.

17) л. 172 об. Муч. Акиндина и проч. (Ноябр. 2).—Въ № 361, л. 6 об.

18) л. 184 об. Муч. Акепсимы и пр. (Ноябр. 3).—Въ № 361, л. 17.

19) л. 198. Преп. Іоанникія (Ноября 4).—Въ № 361, л. 28 об.

20) л. 224 об. Іоанна Златоустаго. Ὁμιλία εἰς τὰ Σεραφείμ. Нач. Μόλις ποτὲ τὸ κατὰ τὸν Ὀζίαν.—То же въ № 361, л. 96 об.

369. ($\frac{156}{CLVII}$) **Минея-четья на Декабрь.** Перг., **XI,** листовъ 228 (дл. $7^3/_4$, шир. $5^5/_8$ в.), въ 2 столбца. Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος τοῦ Ἄθω ἁγίου ὄρους.

На л. 2 оттиснута печать съ изображеніемъ Преображенія Господня.

1) л. 1. О великомуч. Варварѣ (Декабря 4).—То же въ № 366, л. 130 об.

2) л. 8. Житіе преп. Саввы (Дек. 5).—То же въ № 366, л. 138.

3) л. 83 об. Житіе св. Николая Чудотворца (Дек. 6).—То же въ № 366, л. 210 об.

4) л. 104. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων (Дек. 7). Нач. Οὐαλεντινιανὸς μετὰ τελευτὴν Ἰοβιανοῦ τὰ σκῆπτρα.

5) л. 115. Βίος ὁσίου Παταπίου (Дек. 8). Нач. Οὐ πολλοὺς Αἴγυπτος ἐπ᾽ ἂν δὲ τέκῃ μέγα τίκτει.

6) л. 120 об. Муч. Мины, Гермогена и Евграфа (Дек. 10).—То же въ № 366, л. 231.

7) л. 148. Преп. Даніила Столпника (Дек. 11).—То же въ № 366, л. 255.

8) л. 186. Βίος ὁσίου Σπυρίδωνος (Дек. 12). Нач. Μέγιστον εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν βίος γενναίων καὶ φιλοθέων ἀνδρῶν.

9) л. 213 об.—228. Μαρτύριον ἁγίων Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Ὀρέστου καὶ Μαρδαρίου (Дек. 13). Нач. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ, πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχή.—Въ № 378, л. 64 об., въ № 384, л. 182 и въ № 386, л. 107 об. то же.

На л. 221—223 на поляхъ киноварью писаны замѣчанія греческими буквами на другомъ какомъ-то языкѣ. Начало ихъ: † τεσανὲς ωωκὴν † ἴζτέρνμέρρ † ἰζχαβαρραπίετν † ἐτεοδωρρτζάμετζοῦ τὴν † εβηχαρρστουτὴν †.

На л. 224 об. внизу написано: ἐλλειπὲς τέτραδον ἕν.

Предъ началами житій раскрашенныя съ золотомъ заставки.

370. (151/CLV) **Минея-четья на Декабрь.** Перг., **XI,** листовъ 155 (дл. 7, шир. 5¼ вер.), въ 2 столбца. Арсенiй ві. Δοχειαρίου.

1) л. 1. Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων Θύρσου, Λευκίου, Καλλινίκου, Φιλήμονος καὶ Ἀπολλωνίου (Дек. 14). Нач. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κοινωνία σαρκὸς.—Въ № 371, л. 2, и въ № 372 л. 2.

2) л. 20. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Ἐλευθερίου (Дек. 15). Нач. Αἰλίου Ἀδριανοῦ, Ῥωμαίων μὲν βασιλεύοντος.—Въ № 371, л. 39 об. и въ № 372, л. 25 об.

3) л. 26. Ὑπόμνημα εἰς τὸν μέγαν προφήτην Δανιὴλ καὶ τοὺς ἁγίους τρεῖς παῖδας· Ἀνανίαν, Ἀζαρίαν καὶ Μισαὴλ (Дек. 17). Нач. Ἄρτι Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων.—Въ № 371, л. 50 об. и въ № 372, л. 33.

4) л. 38 об. Ἄθλησις ἁγίου Βονιφατίου τοῦ Ῥωμαίου (18 Дек.). Нач. Καὶ τὰ τῶν ἄλλων τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων ἆθλα πολύ τι καὶ μέγα.—Въ № 371, л. 83 об., и въ № 372, л. 48.

5) л. 44. Μαρτύριον ἁγίου Σεβαστιανοῦ καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ Ζωῆς, Τραγκυλίνου, Νικοστράτου, Κλαυδίου, Κάστορος, Τιβουρτίου, Καστούλου, Μαρκελλίνου καὶ Μάρκου (Дек. 19, а по № 371—18 числа). Нач. Πολλῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς κατὰ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκείνου μανέντων θεραπευτῶν.—Въ № 371, л. 69 и въ № 372, л. 56.

6) л. 53. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Ἰγνατίου Θεοφόρου (Дек. 20). Нач. Ἄρτι Τραϊανοῦ τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας σκῆπτρα παραλαβόντος τῆς Ἀντιοχαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος.—Въ № 371, л. 92 об. и въ № 372, л. 68 об.

7) л. 59. Μαρτύριον ἁγίας Ἰουλιανῆς ἐν Νικομηδείᾳ (Дек. 21). Нач. Καὶ ἡ καλλίστη τῶν πόλεων ἡ Νικομήδους φημί.—Въ № 371, л. 110 об. и въ № 372, л. 77.

8) л. 64. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας (22 Дек.). Нач. Ἀναστασία γυναικῶν ἡ καλλίστη· Ῥώμης μὲν τῆς περιδόξου φυτόν.—Въ № 371, л. 118, и въ № 372, л. 83 об.

9) л. 77. Μαρτύριον δέκα μαρτύρων τῶν ἐν Κρήτῃ (Дек. 23). Нач. Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλουμένης διεξιέτω Κρήτης.—Въ № 371, л. 137, и въ № 372, л. 101.

10) л. 79 об. Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄθλησις ἁγίας ὁσιομάρτυρος Εὐγενίας καὶ τῶν ταύτης γονέων (Дек. 24). Нач. Κομμόδου μετὰ Μάρκον τὸν αὐτοῦ πατέρα τὸ Ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον.—Въ № 371, л. 140 об., въ № 372, л. 104 об., и въ № 378, л. 91 об., приписыв. Логоѳету.

11) л. 97. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ καὶ Θεοφάνους, τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ (Дек. 27). Нач. Τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τὴν ἄθλησιν ἑλομένων· οἱ μὲν ὑπὲρ εὐσεβείας ἁπλῶς πρὸς Ἕλληνας ἠγωνίσαντο.—Въ № 371, л. 167, въ № 372, л. 124 и въ № 378, л. 119 об.

12) л. 106. Μαρτύριον ἁγίων Ἴνδου καὶ Δόμνας, καὶ τοῦ πλήθους τῶν δυσμυρίων τῶν ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων (Дек. 28). Нач. Ἄρτι Μαξιμιανοῦ δεύτερον ἔτος ἄγοντος ἐν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ.—Въ № 371, л. 178, въ № 372, л. 135, а въ № 379 другое сказаніе.

13) л. 123 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου ἀρχιμανδρίτου Μαρκέλλου μονῆς τῶν ἀκοιμήτων (Дек. 29). Нач. Ἔννοιά μοι πολλάκις γέγονε· τί δήποτε μύριοι ποιηταί.—Въ № 371, л. 200 и въ № 372, л. 157.

14) л. 140—155. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίας Μελάνης τῆς Ῥωμαίας (Дек. 31). Нач. Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης τῶν πάλαι.—Въ № 371, л. 220 об., а въ № 372, л. 176 об., одно только начало 10 строкъ.

Заставки и первыя буквы житій раскрашены зеленою краскою.

371. ($\frac{158}{\text{CLIX}}$) **Минея-четья на Декабрь.** Бумажн. пис. въ **1521** году, лист. 246 (дл. $7^1/_4$, шир. $4^3/_4$ в.). Τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει μονῆς τοῦ Παντοκράτορος Χριστοῦ τῆς ἐν τῷ Ἄθῳ ὄρει διακειμένης (л. 246). Печать оттиснута съ изображеніемъ Преображенія Господня на л. 246 об.

На листѣ 1 Πίναξ.

Всего 17 статей, изъ которыхъ 14 (1—6, 8—11, 13—16) соотвѣтствуютъ въ № 370 статьямъ: 1—14.

Остальныя статьи по счету:

7) л. 102. Св. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν μακάριον Φιλογόνιον, γενόμενον Δικολόγου ἐπίσκοπον и проч. Ἐλέχθη πρὸ ε' ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως (Дек. 20). Нач. Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον παρεσκευαζόμην πρὸς τὰ τῶν αἱρετικῶν παλαίσματα ἀποδύσασθαι.—То же въ № 386, л. 165.

12) л. 161. Св. Аѳанасія архіеп. Александр. Λόγος εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ (Дек. 24). Нач. Ὥσπερ οἱ τὴν χρυσῆν γῆν μεταλλεύειν λαχόντες ἐργάται.—Въ № 389, л. 145 об.

17) л. 241—246. Μαρτύριον ἁγίας Ἀνυσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ (Дек. 30). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ τυράννου Μαξιμιανοῦ κόρη τις Ἀνυσία τοὔνομα.

Записи: 1) л. 240 об. Μέμνησθε τοῦ γράφαντος τὴν δὲ βίβλον ῥακενδύτου τάλανος, οὗ τὸ ἐπίκλην Νείλου. Συγχώρησιν αἰτῶ τῶν πολλῶν μου σφαλμάτων. 2) л. 246 об. ἔτος ͵ζκθʹ (7029=1521 г.), ἰνδ. θʹ, ἐτελειώθη ὁ παρὼν Δεκέμβριος μήν.

372. (157/CLVIII) **Минея-четья на мѣсяцы Декабрь и Январь.** Перг., **XI,** листовъ 331 (дл. 7, шир. 5 в.), въ 2 столбца. арсенїй ла (л. 1). Τῶν Ἰβήρων. Л. 1—5, 173 и 174 бумажные, писанные въ XVI вѣкѣ.

Статьи 1—14, на л. 2—166, тѣ же, какія въ № 370 на л. 1—140; изъ послѣдней статьи житія преп. Меланіи Римляныни здѣсь только начальныя 12 строчекъ.

Л. 177. Πίναξ житій на мѣсяцъ Январь и вкладная запись нѣкоего іерея Григорія Великой Церкви, изъ которой видно, что эта рукопись имъ принесена въ даръ εἰς ναὸν ὑπεραγίας Θεοτόκου Πορτιατίσης.

Далѣе, на л. 178, запись вверху: «Βίβλος εὐαγοῦς μονῆς τοῦ Γαλησίου.» Во 2-й части рукописи, содержащей въ себѣ житія на мѣсяцъ Январь почеркъ письма другой.

15) л. 178. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πολυεύκτου (Янв. 9). Нач. Εἴπερ τις ἄλλη καλλίστη τῶν διηγήσεων.—Въ №. 373, л. 9 об. и въ № 375, л. 11.

16) л. 183 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Μαρκιανοῦ (Янв. 10). Нач. Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τὰ τὴν βασιλίδα ταύτην.—Въ № 373, л. 15 и въ № 375, л. 18 об.

17) л. 195. Βίος ὁσίου Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου (Янв. 11). Нач. Ἥδιστον μὲν ἔαρ ἐν ὥραις· κάλλιστος δὲ ἐν ἀστράσιν ἥλιος.—Въ № 373, л. 25 об., въ № 375, л. 32 и въ № 393, л. 2.

18) л. 228 об. Μαρτύριον ἁγίων Ἑρμύλου καὶ Στρατονίκου (Янв. 13). Нач. Βασιλεύοντος Λικινίου τοῦ δυσσεβοῦς πολλήν τε περὶ τὰ εἴδωλα τὴν σπουδὴν ποιουμένου θυσίαις.—Въ № 373, л. 56 об., и въ № 375, л. 72.

19) л. 234. Νείλου μοναχοῦ εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἁγίων Ἀββάδων, τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει καὶ ἐν τῇ Ῥαΐθοῦ (Янв. 14). Нач. Ἁλώμενος ἐγὼ μετὰ τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων ἦλθον εἰς τὴν Φαράν.—Въ № 373, л. 61 об. въ № 375, л. 78 об., а въ № 395 другое.

20) л. 260 об. Βίος ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου (Янв. 15). Нач. Τυραννικόν τι χρῆμα τεκόντων στοργὴ καὶ δεσμὰ φύσεως ἄφυκτα.—Въ № 373, л. 87 и въ № 375, л. 121.

21) л. 270 об. Βίος ὁσίου Παύλου τοῦ Θηβαίου (Янв. 16, а по нов. мѣсяцеслову Янв. 15). Нач. Καὶ ζωγράφοις τῶν ἀρχετύπων ἐκεῖνα πρὸς μίμησιν αἱρετώτερα. На поляхъ киноварью писаны замѣтки по русски и по гречески.—Въ № 373, л. 1, и въ № 375, л. 110.

22) л. 279 об. Λόγος εἰς τὴν προσκύνησιν τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ κορυφαίου Πέτρου (Янв. 16). Нач. Ὅσοι τῷ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων θείῳ ἔρωτι γενόμενοι κάτοχοι.—Въ № 373, л. 97 и въ № 375, л. 134 об.

23) л. 294—331. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου, написано св. Аѳанасіемъ Александр. (Янв. 17). Нач. Ἀγαθὴν ἅμιλλαν ἐνεστήσασθε πρὸς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ μοναχούς.—Въ № 373, л. 110 об. и въ № 375, л. 149 об.

373. ($\frac{155}{CLVI}$) **Минея-четья на Январь.** Перг., **XI,** лист. 168 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^1/_2$ в.), въ 2 столбца. ἀρсéнїй ēı. Τῆς Λαύρας (л. 2).

1) л. 1. Житіе преп. Павла Ѳивейскаго (Янв. 15).—То же въ № 372, л. 270 об.

2) л. 9 об. Муч. Поліевкта (Янв. 9).—То же въ № 372, л. 178.

3) л. 15. Преп. Маркіана пресвитера и эконома Великія церкви (Янв. 10).—Въ № 372, л. 183 об.

4) л. 25 об. Преп. Ѳеодосія киновіарха (Янв. 11).—Въ № 372. л. 195.

5) л. 56 об. Муч. Ермила и Стратоника (Янв. 13).—Въ № 372, л. 228 об.

6) л. 61 об. Нила монаха объ избіеніи св. отцовъ въ Синаѣ и Раиѳѣ (Янв. 14).—Въ № 372, л. 234.

7) л. 87. Преп. Іоанна ради Христа πτωχοῦ (Янв. 15).—Въ № 372, л. 260 об.

8) л. 97. Слово на поклоненіе веригамъ ап. Петра (Янв. 16).—Въ № 372, л. 279 об.

9) л. 110 об. Βίος καὶ πολιτεία преп. Антонія, συγγραφεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ξένῃ μοναχοὺς παρὰ τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας (Янв. 17).—То же въ № 372, л. 294.

10) л. 145—166. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας (Янв. 18). Нач. Ἄλλοι μὲν ἄλλα τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ὑπομνήματα πρὸς ἀρετῆς ὑπόδειγμα.—Въ № 374, л. 3, въ № 375, л. 195, и въ № 393, л. 50.

Л. 167. Отрывокъ изъ житія св. Аѳанасія.

Л. 168. Πίναξ 14 житій, къ № 370 подходящихъ.

Предъ началами житій раскрашенныя заставки.

374. ($\frac{166}{CLXVII}$) **Минея-четья на Январь.** Перг., **XIII,** листовъ 219 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.), въ 2 столбца. ἀρсéнїй ·λв. Μεταφραστής (л. 2). Τῶν Ἰβήρων (л. 3).

Л. 1—2. Πίναξ 11 житій въ сей книгѣ находящихся, по гречески и славянски. Еще запись на л. 2 об. «Взѧ҆тà сїѧ книга на прочитанїе у Ризничева Тѵ́хѡна, и роспиcка дана̀ Ризничемꙋ Боголѣпꙋ.» Почеркъ въ роспискѣ сходенъ съ славянск. оглавленіемъ.

1) л. 3. Βίος καὶ πολιτεία св. Аѳанасія Александр.—То же въ № 373, л. 145 и въ № 375, л. 195.

2) л. 27 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου (Янв. 20). Нач. Καὶ παντὸς μὲν ἄλλου πράγματος ἄσκησις ὑποδείγματος ἄνευ.—Въ № 375, л. 225 то же; а въ № 385 другое.

3) л. 84. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Τιμόθεον (Янв. 22). Нач. Τιμόθεον τὸν μέγαν ἤνεγκε μέν, ἡ Λυκαόνων.—Въ № 375, л. 291 об.

4) л. 89 об. Μαρτύριον ἁγίου Ἀναστασίου (Янв. 22). Нач. Τῆς μεγάλης πόλεως Ἱεροσολύμων ὑπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως.—Въ № 375, л. 297 об., а въ № 384 другое сказаніе.

5) л. 107 об. Ἄθλησις τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Κλήμεντος Ἀγκύρας (Янв. 23). Нач. Μετὰ διακοσιοστὸν καὶ πεντηκοστὸν ἔτος τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς οὐρανοὺς ἀναλήψεως.—Въ № 375, л. 319.

6) л. 144. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίας Ξένης (Янв. 24). Нач. Ὁ καινὸς καὶ ξένος τῆς θαυμασίας Ξένης βίος.—См. № 375, л. 360.

7) л. 153. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Γρηγορίου Θεολόγου (Янв. 25). Нач. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος.—См. № 375, л. 378 и № 380, л. 252.

8) л. 178. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Ξενοφῶντος καὶ τέκνων αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ Ἀρκαδίου (Янв. 26). Нач. Ξενοφῶν ὁ θαυμάσιος ἔφυ μὲν ἐκ ταύτης τῶν πόλεων.—Въ № 375, л. 402 об., и въ № 396, л. 295.

9) л. 193 об. Ὑπόμνημα εἰς ἀνακομιδὴν λειψάνου ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου (Янв. 27). Нач. Ἀλλὰ πῶς ἄν τις αἰτίας καὶ μώμων ἡμᾶς ἀπαλλάξοι.—Въ № 375, л. 417 об., а въ № 384 и въ № 391 другія сказанія.

10) л. 201 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου (Янв. 28). Нач. Ἐφραὶμ ὁ θαυμάσιος ἔφυ μὲν ἐκ τῆς Σύρων γῆς.—Въ № 375, л. 426.

11) л. 210—219. Μαρτύριον ἁγίων μαρτύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου (Янв. 31). Нач. Κῦρος ὁ περιφανὴς τῶν μαρτύρων ἀστήρ.—Въ № 375, л. 433 об.

Предъ началами житій раскрашенныя киноварью заставки.

375. ($\frac{167}{\text{CLXVIII}}$) **Минея-четья на Январь.** Бумажн., **XV**, лист. 446 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.), въ 2 столбцà.

На л. 3 на полѣ написано: Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

На л. 4 оттиснута печать съ изображеніемъ Благовѣщенія.

Листы 1 и 2 пергаменные, въ 2 столбца, XI в., отрывокъ изъ житія великомуч. Евстаѳія—20 Сент.

1) л. 3. Св. Василія Великаго архіеп. Кесаріи Каппадокійскія Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον μάρτυρα Γόρδιον (Янв. 3). Нач. Νόμος ἐστὶ φύσεως ταῖς μελίσσαις.—См. №№ 124, 125 и другіе.

2) л. 11. Житіе св. муч. Поліевкта.—То же въ № 372, л. 178.

3) л. 18 об. Преп. Маркіана, пресвитера и эконома Великой церкви.—Въ № 372, л. 183 об.

4) л. 32. Преп. Ѳеодосія киновіарха.—Въ № 372, л. 195.

5) л. 72. Муч. Ермила и Стратоника.—Въ № 372, л. 228 об.

6) л. 78 об. Нила монаха объ избіеніи въ Синаѣ и Раиѳѣ св. отцевъ.—Въ № 372, л. 234.

7) л. 110. Житіе преп. Павла Ѳивейскаго.—Въ № 372, л. 270 об.

8) л. 121. Преп. Іоанна πτωχοῦ.—Въ № 372, л. 260 об.

9) л. 132 об. Слово на поклоненіе веригамъ ап. Петра.—Въ № 372, л. 279 об.

10) л. 149 об. Житіе св. Антонія, написанное св. Аѳанасіемъ.—Въ № 372, л. 294.

11) л. 195. Жит. св. Аѳанасія Александр.—То же въ 373, л. 145.

Статьи: 12—16, 18—22, на лл. 225—446, тѣ же, что въ № 374 на л. 27 об.—219.

17) л. 370—377. Μαρτύριον ἁγίου μάρτυρος Νεοφύτου (Янв. 21). Нач. Οὐ πολλὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τερπνὰ τῆς κατὰ Βιθυνίαν Νικαίας.—То же въ № 390, л. 56.

Всего 22 статьи.

На л. 446 запись: Μεταφράστου, Ἰαννουάριος μὴν, τῆς ἁγίας μονῆς τοῦ Φιλοθέου· ἐγράφη δὲ παρὰ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀθλίου καὶ ταλαιπώρου Λουκᾶ ἱερομονάχου.

376. ($\frac{183}{CLXXXIV}$) **Минея-четья на Февраль и Мартъ.** Перг., **XI,** лист. 269 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_2$ в.), въ 2 столбца. При каждомъ житіи изящныя миніатюры, изображающія содержаніе его, писаны красками по золоту. Всѣхъ миніатюръ 57; ихъ нѣтъ при житіяхъ Парѳенія Лампсакійскаго (7 февр.) и муч. Кодрата съ дружиною (10 марта), ибо у этихъ житій недостаетъ начальныхъ листовъ. На л. 2 об. и л. 268 оттиснута печать съ изображ. архидіакона Стефана.

Л. 1 и 2 Πίναξ.

1) л. 3. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Τρύφωνος (Февр. 1).

Нач. Τρύφων ὁ θαυμάσιος ὁ τῆς ἀκηράτου, καὶ θείας τρυφῆς ἐπώνυμος. Изображеніе его мученія на л. 3.

2) л. 8. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Февр. 2). Нач. Πολλοῖς τῶν μεγάλων ἀνθρώπων ἡ παρθενία, καὶ εἰκότως θαυμάζεται.—Въ № 386, л. 186, и № 390, л. 77, приписывается Амфилохію еп. Иконійскому. Въ изображеніи, на л. 8, у прав. Анны перстосложеніе именословное.

3) л. 10 об. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Ἀβρααμίου τοῦ Πέρσου (Февр. 3). Нач. Ἄρτι τῆς περσικῆς ἀπονοίας ὅλῳ θυμῷ. Изображеніе его мученія на л. 10 об.

4) л. 12. Μαρτύριον τῶν ἁγίων Παπία, Διοδώρου καὶ Κλαυδιανοῦ (Февр. 4). Нач. Δέκιος, ὁ δυσσεβὴς βασιλεύς, διωγμὸν κατὰ Χριστιανῶν μέγαν κεκινηκώς. Изображ. его муч. на л. 12.

5) л. 14. Μαρτύριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Ἀγάθης (Февр. 5). Нач. Ἡ περικαλλὴς μάρτυς, καὶ τῆς ἀγαθῆς μερίδος. Изобр. ея муч. на л. 14.

6) л. 17 об.—18. Μαρτύριον τῶν ἁγίων χιλίων καὶ τριῶν μαρτύρων τῶν ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων (Февр. 6). Нач. Διοκλητιανοῦ τοῦ δυσσεβεστάτου καὶ ἀπηνοῦς διωγμόν. Конца нѣтъ. Изобр. муч. ихъ на л. 17 об.

7) л. 19—25. Чудеса Парѳенія еп. Лампсакійскаго (Февр. 7). Начала житія и изображенія нѣтъ. Нач. 1-го чуда (л. 19): Προϊὼν γάρ ποτε κατὰ τὴν ὁδὸν ὁ Παρθένιος ἀνθρώπῳ τινὶ σὺν αὐτῷ.—Полное житіе его см. въ № 377, л. 41.

8) л. 25 об. Μαρτύριον ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου (Февр. 8). Нач. Λικίνιος ὁ βασιλεὺς πολλῇ κεχρημένος τῇ περὶ τὰ εἴδωλα πλάνῃ. Изобр. муч. его на л. 25 об.—Въ № 377, л. 54, то же сказаніе, а въ № 386 другое, сходное съ № 389.

9) л. 32. Μαρτύριον ἁγίου μεγαλομάρτυρος Νικηφόρου (Февр. 9). Нач. Οὐδὲν ἀγάπης, μακαριώτερον καὶ οὐδὲν μίσους ὀλεθριώτερον. Изобр. муч. его на л. 32.—Въ № 377, л. 121 об. и въ № 389—то же.

10) л. 36 об. Μαρτύριον ἁγίου Χαραλάμπου (Февр. 10). Нач. Ὁ τῆς καλὸν ἐκλαμπούσης χάριτος ἐπώνυμος Χαραλάμπης. Изображ. муч. его на л. 36 об.

11) л. 42. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βλασίου (Февр. 11). Нач. Βλάσιος ὁ μάρτυς ἄξιον τοῦ μαρτυρίου. Изображ. его мученія на л. 41 об.—Въ № 377, л. 131 об. и въ № 389, л. 34 об.

12) л. 47. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίας Μαρίας, τῆς μετονομασθείσης Μαρίνου (Февр. 12). Нач. Τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην Μαρίαν. Изображ. ея на л. 46 об.

13) л. 50 об. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Μαρτινιανοῦ (Февр. 13). Нач. Καισαρείας ἔγγιστα τῆς Παλαιστίνης, ὅρος ἐστὶ καλούμενον Κιβωτοῦ τόπος. Изобр. его на л. 50 об.—Въ № 377, не сходно, а въ № 379, л. 298 сходно.

14) л. 59. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων ἐξήγησις ὁσίου Αὐξεντίου (Февр. 14). Нач. Καὶ τί τῶν καλῶν ἔσομαι τῷ βίῳ διδούς. Изобр. его на л. 59.—Въ № 390 другое сказаніе.

15) л. 68 об. Ὑπόμνημα εἰς ἅγιον ἀπόστολον Ὀνήσιμον, ученика апост. Павла (Февр. 15). Нач. Τὰ κατὰ τὸν ἀπόστολον Ὀνήσιμον βουλομένοις ἡμῖν διεξελθεῖν. Изобр. муч. его на л. 68 об.

16) л. 72. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Παμφίλου καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ (Февр. 16). Нач. Καὶ τί μνήμης μαρτύρων τοῖς φιλομάρτυσι. Изобр. мученія ихъ на л. 72.

17) л. 74. об. Μαρτύριον ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος. (Февр. 17). Нач. Μαξιμιανῷ καὶ Μαξιμίνῳ τοῖς βασιλεῦσι πολλή τις καὶ ἄσχετος ἡ ὁρμή. Изобр. муч. его на л. 74 об.—Въ № 377, л. 158 и въ № 389, л. 47 об.

18) л. 80. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ἀγαπητοῦ ἐπισκόπου Συνάδων (Февр. 18). Нач. Οὐχ οὕτως οἶδε τι τῶν ἄλλων ἐμποιεῖν τοῖς φιλαρέτοις χάριν. Изобр. его на л. 80.

19) л. 91 об. Μαρτύριον ἁγίων Μαξίμου, Θεοδότου καὶ Ἀσκλιπιοδότης (Февр. 19). Нач. Μαξιμιανοῦ τοῦ τυράννου πολλῇ περὶ τὰ εἴδωλα τῇ σπουδῇ κεχρημένου. Изображ. муч. ихъ на л. 91 об.

20) л. 95 об. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου θαυματουργοῦ Λέοντος ἀρχιεπισκόπου Κατάνης (Февр. 20). Нач. Λέων ὁ μέγας ἐν θαύμασι καὶ τῆς Κατάνης ἐπιφανέστατος πρόεδρος. Изображ. его на л. 95 об.

21) л. 101 об. Μαρτύριον ἁγίου ἀποστόλου Ἀρχίππου, Φιλήμονος καὶ Ἀπφίας (Февр. 21). Нач. Ἄρτι τοῦ μεγάλου κήρυκος τῆς εὐσεβείας, Παύλου φημὶ τοῦ σοφοῦ. Изображ. ихъ мученій на л. 101.

22) л. 103. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Εὐσταθίου πατριάρχου Ἀντιοχείας τῆς μεγάλης (Февр. 22). Нач. Εὐστάθιον τὸν πάνυ τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης. Изобр. его на л. 103.

23) л. 106. Βίος καὶ μαρτύριον ἁγίου Πολυκάρπου ἐπισκόπου Σμύρνης (Февр. 23). Нач. Ἡνίκα Δέκιος ὁ δυσσεβὴς τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διεῖπε. Изображ. его муч. на л. 106.

24) л. 109. Λόγος εἰς τὴν εὕρεσιν κεφαλῆς ἁγίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου (Февр. 24). Нач. Πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ θαυμαστὸς ἐπεδήμησε Πρόδρομος Ἰωάννης. Изображ. на л. 108 об.

25) л. 113 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (Февр. 25). Нач. Ὁ μέγας καὶ περιφανὴς τῷ ὄντι Ταράσιος. Изображеніе его мученія на л. 113 об.

26) л. 120 об. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης (Февр. 26). Нач. Γάζα πόλις ἐστὶ τῆς Παλαιστίνης. Изображеніе его на л. 120 об.

27) л. 130 об. Μαρτύριον ἁγίου ἱερομάρτυρος Νέστορος ἐπισκόπου Πέργης τῆς Παμφυλίας (Февр. 27). Нач. Νέστορα τὸν ἱερὸν καὶ γενναῖον

τῆς ἀληθείας ἀγωνιστήν. Изображенъ на л. 129 об. распятымъ на крестѣ четвероконечномъ, съ распростертыми руками.

28) л. 132. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Μαρουθᾶ ἐπισκόπου Σοφανινῶν (Февр. 28) τῆς Ἀρμενίας, καὶ μνήμη τῶν ἐν Μαρτυροπόλει κειμένων ἁγίων μαρτύρων. Нач. Χώρα τίς ἐστι κατὰ ἀνατολὰς κειμένη Ἀρμενίας τε καὶ Περσίδος μεθόριον, Σοφανινῶν καλοῦσιν αὐτήν. Изобр. его на л. 132.

29) л. 136. Βίος καὶ μαρτύριον ὁσίας Εὐδοκίας (Марта 1). Нач. Τὰ κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην καὶ θαυμαστὴν Εὐδοκίαν. Изображ. ея муч. на л. 136.—Въ № 390 другое житіе.

30) л. 142 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἀνδρονίκου καὶ Ἀθανασίας, τῆς συμβίου αὐτοῦ (Марта 2). Нач. Τὸ φιλαρέτων βίους ἀνδρῶν ταῖς φιλοθέοις ἀκοαῖς προτιθέναι. Изображ. ихъ муч. на л. 142.

31) л. 149. Μαρτύριον ἁγίων Εὐτρωπίου, Κλεονίκου καὶ Βασιλίσκου (Марта 3). Нач. Τοὺς μαρτυρικοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ παλαίσματα γενναίως. Изображены на л. 149 распятыми на четвероконечныхъ съ подножіями крестахъ съ изогнутыми руками.

32) л. 153 об. Μαρτύριον ἁγίων Παύλου καὶ Ἰουλιανῆς, τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῶν. Изображены мученики на л. 153 об.

33) л. 158 об. Βίος καὶ μαρτύριον ὁσίου Ὑπατίου ἐπισκόπου γεγονότος τῆς Γαγγρῆς μητροπόλεως (Марта 5). Нач. Θαυμαστοὶ μὲν τῶν ἐπ᾽ ἀρεταῖς διαλαμφάντων οἱ βίοι. Изображено мученіе его на л. 158 об.

34) л. 163. Μαρτύριον ἁγίων τεσσαράκοντα καὶ δύο μαρτύρων Θεοδώρου, Κωνσταντίνου, Καλλίστου, Θεοφίλου, Βασόου καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν. По № 377, л. 169 об. и друг. сочин. Еводія монаха. (Марта 6). Нач. Φαιδραὶ μὲν εἰσι αἱ πανηγύρεις τῶν τοῦ Χριστοῦ μαρτύρων. Изображены мученики на л. 163.—Въ № 379, л. 124 об. сходно, и въ № 384, л. 238 об.

35) л. 169 об. Μαρτύριον τῶν ἁγίων ἱερομαρτύρων καὶ ἐπισκόπων Χερσῶνος· Βασιλείου, Καπίτωνος, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς (Марта 7). Нач. Ἡνίκα Διοκλητιανὸς ὁ δυσσεβὴς τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα διέπων. Изображены мученики на л. 169 об.

36) л. 174. Βίος καὶ μαρτύριον ὁσίου Κόνωνος τοῦ Ἰσαύρου (Марта 8). Нач. Ὁ μέγας οὗτος καὶ περίδοξος Κόνων. Изображеніе его на л. 174.

37) л. 179. Μαρτύριον τῶν ἁγίων τοῦ Χριστοῦ τεσσαράκοντα μαρτύρων (Марта 9). Нач. Εἶχε μὲν τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα Λικίνιος, ὁ τῶν πάλαι παρανόμων βασιλέων παρανομώτατος. Изображены мученики на л. 179.—Въ № 377, л. 185 об., въ № 378, л. 160 об. и въ № 389, л. 78.

38) л. 185. Μαρτύριον св. муч. Кодрата, Кипріана, Діонисія, Крискента и друг. (Марта 10). Начала и изображенія недостаетъ.

39) л. 186 об. Μαρτύριον ἁγίου Σαβίνου (Марта 11). Нач. Διοκλητιανοῦ τοῦ τυράννου τῶν τῆς Ῥώμης. Изобр. муч. его на л. 186 об.

40) л. 189 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Θεοφάνους τοῦ ὁμολογητοῦ (Марта 12). Нач. Ὁ μέγας οὗτος καὶ σοφὸς Θεοφάνης, ὁ τῆς Χριστοῦ Θεο-

φανείας διαπρύσιος κῆρυξ. Изображеніе его на л. 189 об.—Въ № 390 другое сказаніе.

41) л. 197. Λόγος εἰς ἀνακομιδὴν ἁγίου Νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως (Марта 13). Нач. Καὶ πῶς ἄν τις ἡμᾶς ἀπαλλάξοι μώμου καὶ μέμφεως. Изображено перенесеніе мощей на л. 197.

42) л. 200. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Γρηγορίου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης (Марта 14). Нач. Ὁ μέγας οὗτος καὶ θαυμαστὸς Γρηγόριος, οὗ τὸ κλέος. Изображ. сего святаго на л. 200.—Снимокъ съ него см. въ Исторіи слав. переводовъ Символа Вѣры. А. Гезена. СПБ. 1884.

43) л. 202 об. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Πιονίου (Марта 15) καὶ συνοδίας αὐτοῦ. Нач. Μεμνῆσθαι τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ παθόντων εἴπερ ἄλλο τι. На л. 202 об. на четвероконечномъ крестѣ съ подножіемъ изображенъ распятымъ и съ руками опустившимися.

44) л. 206. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Μενίγνου (Марта 16). Нач. Δεκίου τοῦ δυσσεβοῦς ἄρτι τῶν Ῥωμαϊκῶν ἐπειλημμένου σκήπτρων. Изображеніе мученія его на л. 206 об.

45) л. 210 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ (Марта 17). Нач. Ἡ περιώνυμος καὶ πρεσβυτέρα Ῥώμη. Изображеніе погребенія его на л. 210 об.—Въ № 395 другое сказаніе.

46) л. 216 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου ἀββᾶ Παύλου τοῦ ἁπλοῦ (Марта 18). Нач. Καὶ Παύλου τοῦ ἁπλοῦ καὶ λεγομένου καὶ γενομένου. Изображеніе его на л. 216 об.

47) л. 220. Μαρτύριον ἁγίων Χρυσάνθου καὶ Δαρείας (Марта 19). Нач. Τὰ κατὰ τὸν χρυσοῖς, ὡς εἰπεῖν, ἐστεμμένον. Изобр. мученіе ихъ на л. 220.

48) л. 225 об. Μαρτύριον τῆς ἁγίας Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος καὶ τῶν σὺν αὐτῇ (Марта 20). Нач. Μακαριστοὶ μὲν τῷ ὄντι καὶ πάντες· οἵ τὰς τοῦ ἐμοῦ Χριστοῦ διατριβὰς ἐν τῷ βίῳ κατεῖδον. Изображено ихъ мученіе на 225 об.

49) л. 229. Μαρτύριον ἁγίων Τροφίμου καὶ Θαλλοῦ, μαρτυρησάντων ἐν Λαοδικείᾳ (Марта 21). Нач. Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν δυσσεβῶν. Изображены на л. 229 распятыми на четвероконечныхъ, съ подножіями, крестахъ, съ опустившимися руками.

50) л. 231 об. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Καλλιοπίου (Марта 22). Нач. Μαξιμιανοῦ τοῦ τυράννου, κακῶς τὴν βασιλείαν διέποντος. Изображенъ на л. 231 об. распятымъ главою внизъ на четвероконечномъ съ подножіемъ крестѣ и съ выгнутыми руками.

51) л. 234 об. Μαρτύριον Τροφίμου καὶ Εὐκαρπίονος (Марта 23). Нач. Δεινὸν ὅτι καὶ λίαν μανικόν. Изображ. мученій ихъ на л. 234 об. въ пламени огненномъ.

52) л. 237. Μαρτύριον ἁγίου Δομετίου καὶ μαθητῶν αὐτοῦ (Марта 24). Нач. Ἰουλιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς ἄρτι τὴν Ἀντιόχου καταλαβόντος. Изображеніе ихъ на л. 237.

53) л. 239. Λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας (Марта 25). Нач. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια, πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα. Изображеніе на л. 239.—Въ № 215 и № 393 л. 83, припис. Іоанну Злат., также въ № 386 и № 389.

54) л. 242. Μαρτύριον ἁγίου Εἰρηναίου ἐπισκόπου Σηρμίου (вѣроятно Σμυρναίου) Марта 26. Нач. Ἄρτι τῶν ἐπὶ τῇ κακίᾳ περιβοήτων Διοκλητιανοῦ φημὶ καὶ Μαξιμιανοῦ. Изображеніе мученія его на л. 242.

55) л. 244. Μαρτύριον Φιλητοῦ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Λυδίας καὶ τῶν τέκνων Μακεδόνος, καὶ Θεοπρεποῦς, Ἀμφιλοχίου δουκὸς καὶ Ῥοδίονος (Марта 27). Изображенія ихъ на л. 244.

56) л. 247. Μαρτύριον ἁγίων Ἰωνᾶ καὶ Βαραχησίου καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ (Марта 28). Нач. Σαβώριος ὁ Περσῶν βασιλεὺς δεινὸν κατὰ Χριστιανῶν πνέων. Изображеніе ихъ мученій на л. 247.

57) л. 250 об. Ἄθλησις ἱερομαρτύρων· Μάρκου ἀρχιεπισκόπου Ἀρεθουσίων καὶ Κυρίλλου διακόνου (Марта 29). Нач. Ἰουλιανοῦ τοῦ δυσσεβοῦς τῶν τῆς βασιλείας σκήπτρων. Изображеніе ихъ на л. 250 об.

Лл. 252—257 и 259—262 бумажные, неписанные.

Листъ 258 пергаменный, отрывокъ изъ житія мученика Филита и иже съ нимъ.

58) л. 263. Λόγος ἐν ἐπιτομῇ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ τῆς κλίμακος (Марта 30). Нач. Καὶ τὸν Ἰωάννου τῆς κλίμακος βίον· Ἰωάννου τοῦ πάνυ. Изображеніе его на л. 263.

59) л. 266—268. Ἄθλησις ἱερομάρτυρος Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτινῆς τοῦ ὁμολογητοῦ (Марта 31). Нач. Δέκιος ἡνίκα τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας διεῖπε σκῆπτρα. Изображеніе его на л. 266.

Всего съ неполными житіями Лампсакійск. еп. Парѳенія (7 Февр.) и другихъ 59 статей.

На оборотѣ л. 269 (бумажнаго) запись: Αὕτη ἡ βίβλος ἔχουσα μαρτύρια τῶν ἁγίων δύο μηνῶν Φεβρουαρίου καὶ Μαρτίου, ὑπάρχει τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, ἡ ἐπονομαζομένη τοῦ Κωνσταμονήτου.

Въ началѣ на бумажномъ листѣ замѣчено: ἐκοιμήθη ὁ προηγούμενος Διονύσιος ἐν ἔτει ͵ζρι' (7110=1602 г.) μηνὶ Ἰαννουαρίῳ εἰς ιδ'.

Краски на нѣкоторыхъ миніатюрахъ слиняли.

377. $(\frac{184}{\text{CLXXXV}})$ **Житія святыхъ изъ разныхъ мѣсяцевъ.** Перг., **XI,** листовъ 347 (дл. $7^1/_4$, шир. $5^1/_4$ в.), въ два столбца. Арсеній иг. Μονῆς Φιλοθέου (л. 17).

1) л. 1. Св. Нектарія архіеписк. Константиноп. Διήγησις, δι' ἣν αἰτίαν τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν ἁγίων νηστειῶν ἑορτάζομεν τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου· καὶ περὶ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης. Нач.

Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου Κύριε.—То же въ № 384, л. 231 и въ № 389, л. 56.

2) л. 10. Τῇ κυριακῇ ὀρθοδόξῳ. Διήγησις θαυμαστὴ καὶ παράδοξος περὶ θαύματος ἐν Βηρυτῷ παρὰ τῆς εἰκόνος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Βηρυτός τίς ἐστι πόλις· τοῖς ὁρίοις μὲν Σιδῶνος καὶ Τύρου.—Въ № 386, л. 25 другое сказаніе, а въ № 389, л. 64 то же.

3) л. 18 об. Μαρτύριον Τρύφωνος (Февр. 1). Нач. Τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.—Не сходно съ № 376; въ № 389, л. 7 то же. «Ἰησοῦ» здѣсь безъ сокращенія.

4) л. 27. Περὶ θαύματος ἐν ἁγίῳ φρέατι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, παρὰ τῆς ἁγίας καὶ σεβασμίας εἰκόνος Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ περὶ τοῦ Πατρικίου καὶ τοῦ φιλοχρίστου Νοταρίου. Нач. Οὐδὲν οὕτως εὐφραίνειν οἶδεν ἀνδρὸς φιλοθέου ψυχήν.—То же въ № 389, л. 72 об.

5) л. 41. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Παρθενίου ἐπισκόπου πόλεως Λαμψάκου (Февр. 7). Нач. Τὰ κατὰ τὸν μέγαν Παρθένιον.—Въ № 376, л. 19 безъ начала.

6) л. 54. Житіе великомуч. Θеодора Стратилата.—Въ № 376, л. 25 об.

7) л. 66. Βίος ὁσίου Λουκᾶ τοῦ νέου, τοῦ ἐν Ἑλλάδι κειμένου (Февр. 8). Нач. Οὐ χρόνος ἦν ἀληθῶς ὁ τοῦ καλοῦ βίου.

8) л. 121 об. Μαρτύριον ἁγίου Νικηφόρου (Февр. 9).—То же въ № 376, л. 32.

9) л. 131 об. Священномуч. Власія.—Въ № 376, л. 42.

10) л. 139 об. Βίος ὁσίου Μαρτινιανοῦ (Февр. 13). Нач. Ὃν τρόπον αἱ τῶν προλαβόντων νόσοι σώματι.—Въ № 376 не сходно, а въ № 389, л. 40, сходно.

11) л. 158. Св. великомуч. Θеодора Тирона.—То же въ № 376, л. 74 об.

12) л. 169 об. Μαρτύριον 42 мучениковъ, συγγραφὲν ὑπὸ Εὐωδίου (Марта 6). Нач. Φαιδρὰ μὲν τῆς πανηγύρεως ἡ ὑπόθεσις.—Не вполнѣ сходно съ № 376, л. 163.

13) л. 185 об. Св. 40 мучениковъ (Марта 9).—То же въ № 376, л. 179.

14) л. 195 об. Διήγησις ἀναγινωσκόμενος εἰς Ἀκάθιστον. Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ τῶν Ῥωμαίων βασιλέως, Χοσρόης ὁ τῶν Περσῶν τὴν ἀρχὴν ἔχων.—То же въ № 389, л. 86 и въ № 392, л. 299.

15) л. 204 об. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίου, συγγραφεὶς παρὰ Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων (Апр. 1). Нач. Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν.—Въ № 378, л. 172, въ № 379, л. 83, въ № 385, л. 81 и въ № 389, л. 91 (безъ начала).

16) л. 218. Μαρτύριον ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου (Апр. 23). Нач. Διοκλητιανὸς ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ.—То же въ № 389, л. 102 и въ № 391, л. 174 об.

17) л. 235. Ἐγκώμιον εἰς ἱερομάρτυρα Βασίλειον ἀρχιεπίσκοπον Ἀμασείας (Апр. 26). Нач. Οἱ τὸ ἐπίγειον κράτος λαχόντες.—Въ № 380 другое.

18) л. 246. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Ἀρσενίου (Мая 8). Нач. Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα καὶ φιλαρέτων ἀνδρῶν αἱ πράξεις.—Въ № 382, л. 2 и въ № 383, л. 3.

19) л. 274. Μαρτύριον ἁγίων Μανουήλ, Σαβέλ, καὶ Ἰσμαήλ, μαρτηρυσάντων ἐπὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου (Іюня 17). Нач. Οἱ μὲν ἄλλοι διῶκται καὶ τύραννοι.—Въ № 382, л. 28 об., въ № 383, л. 28 об. и въ № 389, л. 114 об.

20) л. 285 об. Βίος ὁσίου Σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου (Іюня 27). Нач. Ἅμα μὲν χάριτος ἔργον καὶ θεραπείας.—Въ № 382, л. 40 и въ № 383, л. 38.

21) л. 303. Ὑπόμνημα εἰς Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον (Іюня 29). Нач. Καὶ τῶν τεχνῶν οὐ μόνον τοὺς ἐξ ἀρχῆς πατέρας ἀποδεχόμεθα.—Въ № 382, л. 57, въ № 383, л. 53 об. и въ № 389, л. 123 об.

22) л. 319—347. Св. Софронія архіеп. Іерусалимскаго. Λόγος εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Εὐαγγέλια, ἀδελφοί, εὐαγγέλια καὶ πάλιν ἐρῶ εὐαγγέλια. Конца нѣтъ.

На многихъ листахъ слова стерлись и въ нѣкоторыхъ мѣстахъ когда-то подновлены.

378. ($\frac{173}{\text{CLXXIV}}$) **Житія святыхъ изъ разныхъ мѣсяцевъ.** Пергам., **XI**, листовъ 276 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^1/_4$ в.), по два столбца, листы ветхи. Арсеній пд. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Μαρτύριον муч. Акиндина и проч. (Ноября 2).—Въ № 361, л. 6 об.

2) л. 17 об. Житіе муч. Акепсимы и проч. (Ноября 3).—Въ № 361, л. 17.

3) л. 36. Βίος св. Николая чудотворца (Дек. 6). Нач. Ὄρθρος ἡμῖν φαεινότατος εὐσεβείας.—Не сходно съ № 366. О чудесахъ его на л. 54, гдѣ написано на полѣ: ἐντεῦθεν ἀναγινώσκεται ἐν τῇ τραπέζῃ.

4) л. 64 об. Μαρτύριον Евстратія и проч. (Дек. 13).—То же въ № 369, л. 213 об.

5) л. 91 об. Βίος преп. муч. Евгеніи и проч. (Дек. 24). На полѣ написано «τοῦ Λογοθέτου».—То же житіе въ № 370, л. 79 об.

6) л. 119 об. Житіе преп. Ѳеодора Начертаннаго и Ѳеофана брата его (Дек. 27).—Въ № 370, л. 97. На полѣ внизу написано: Θεοφάνους, τοῦ ποιητοῦ и позднѣйшимъ почеркомъ: οὗτος ὁ λόγος καὶ εἰς τὸν Μεταφραστήν...

7) л. 135. Ἄθλησις 42 мучениковъ: Константина, Ѳеодора, Ѳеофила, Каллиста, Васоя и проч. τελειωθέντων ἐν Συρίᾳ ὑπὸ τῶν ἀθέων ἀγαρηνῶν

ἐπὶ Μιχαὴλ καὶ Θεοδώρας τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων (Марта 6). Нач. Ἐμοὶ δοκοῦσιν οἱ μάρτυρας.—Съ № 376 не сходно.

8) л. 151 об. Василія Великаго Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους τεσσαράκοντα μάρτυρας (Марта 9). Нач. Μαρτύρων δὲ μνήμης τίς ἂν γένοιτο κόρος τῷ φιλομάρτυρι.—См. № 129 и другіе.

9) л. 160 об. Μαρτύριον 40 мучениковъ.—То же въ № 376, л. 179.

10) л. 172. Житіе преп. Маріи Египетской, написанное Софроніемъ архіеп. Іерусалимскимъ (Апр. 1).—То же въ № 377, л. 204 об.

11) л. 195 об. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον μεγαλομάρτυρα Παντελεήμονα (Іюля 27). Нач. Ἔστι μὲν οὐδὲν οὕτως ἐπέραστον καὶ ἡδύ, καὶ ψυχὰς πρὸς θεῖον πόθον ἀναπτεροῦν.—Въ № 379 не сходно.

12) л. 210. Μαρτύριον ἁγίου Παντελεήμονος. Нач. Τῆς εἰδωλικῆς ἀχλύος κατὰ πάσης χεθείσης (διασκεδασθείσης по № 382) τῆς οἰκουμένης. Внизу написано: τοῦ Λογοθέτου.—Въ № 379 не сходно; то же въ № 382 на л. 101, въ № 383, л. 91 об., въ № 389, л. 136 об. (одна страница).

13) л. 229 об. Μαρτύριον ἁγίων Μακκαβαίων, τῶν πρὸ τῆς Χριστοῦ παρουσίας μαρτυρησάντων (Авг. 1). Нач. Φιλοσοφώτατον λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων.—Въ № 382, л. 136, то же (здѣсь приписывается Іосипу), то же и въ № 383, л. 122.

14) л. 255 об.—276. Ὑπόμνημα εἰς ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, ἐν οἷς καὶ τὸ μαρτύριον αὐτοῦ и обрѣтеніе главы съ л. 269 (Авг. 29). Нач. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος τῆς οἰκουμένης τὸν Βαπτιστὴν. На полѣ внизу написано: τοῦ Λογοθέτου.—То же сказаніе въ № 382, л. 210 и въ № 383 л. 188.

379. $\left(\frac{161}{CLXII}\right)$ **Житія святыхъ изъ разныхъ мѣсяцевъ.** Пергам., **XI,** листовъ 392 (дл. 8, шир. $5^7/_8$ в.), въ 2 столбца, нѣкоторые листы ветхи. Арсеній ἁι. Τῆς Λαύρας.

На л. 1 и 3 отрывокъ медиц. содержанія (гл. 67—81). Нач. Περὶ καρκίνου, περὶ ὑστερικῆς καὶ πνιγός и проч.—Пергам. въ 1 столбецъ, письмо IX в.—См. еще въ № 387, л. 1 и 2 медиц. отрыв.

Л. 2. Πίναξ.

1) л. 4. Βίος Стефана Новаго, пострадавшаго при нечестиво царствовавшемъ Константинѣ Копронимѣ (Ноября 28). Нач. Ἀγαθὸν καὶ δίκαιον καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβεῖν προαιρουμένοις.—Въ № 361 другаго состава.

2) л. 47. Леонтія пресвитера и игумена обители св. Саввы τῆς Ῥωμαίων πόλεως, εἰς τὸν βίον καὶ θαύματα препод. Григорія епископа Акрагантинскаго (Ноября 24). Нач. Φοβερὸν καὶ ἀκατάληπτον θαῦμα καὶ τῇ οἰκουμένῃ ὠφέλιμον.—Въ № 361 другаго состава.

3) л. 83. Житіе преп. Маріи Египетской (Апр. 1).—То же въ № 377, л. 204 об.

4) л. 98. Λόγος ἱστορικὸς περὶ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου (Окт. 20). Нач. Τὰ τοῦ μεγάλου καὶ ἐνδόξου μάρτυρος Ἀρτεμίου διηγεῖσθαι μέλλων ἀνδραγαθήματα.—Въ № 358 другое.

5) л. 124 об. Еводія монаха о 42 мученикахъ (Марта 6).—То же въ № 376, л. 163, въ № 377, л. 169 об.

6) л. 135. Μαρτύριον великомуч. Пантелеимона (Іюля 27). Нач. Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ παρανόμου Μαξιμιανοῦ ἐν τῇ Νικομηδείᾳ.—Не сходно съ № 378.

7) л. 145. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον θαυματουργὸν Παντελεήμονα. Нач. Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, φησὶ ὁ μέγας ἱεροψάλτης Δαυΐδ.—Не сходно съ № 378.

8) л. 154 об. Μετάφρασις τῆς ἀθλήσεως великомучениковъ Тараха, Прова и Андроника (Окт. 12). Нач. Πολλαὶ πολλαχόθεν τοῖς σώζεσθαι βουλομένοις.—Въ № 358 другое.

9) л. 170 об. Διήγησις Тимоѳея архіеп. Александрійскаго о чудесахъ мученика Мины (Ноября 11). Нач. Ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ θεοστυγοῦς Διοκλητιανοῦ.—Въ № 366 другое.

10) л. 186 об. Ὑπομνήματα περὶ Ἀποστόλου Φιλίππου ἑνὸς τῶν δώδεκα μαθητῶν Χριστοῦ (Ноября 14). Нач. Φίλιππόν τις ὀνομάσας εὐθὺς τὸν μέγαν ἐννοεῖ.—Въ № 361 другое.

11) л. 196 об. Διήγησις о чудесахъ святаго Николая архіеп. Мvрликійскаго чудотворца (Дек. 6). Нач. Καλὸν ἡμᾶς, ὦ θεϊκῶν ἀσμάτων προασπισταί.—Не сходно съ № 366.

12) л. 205. Меѳодія архіеп. Константинопольскаго. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον Νικόλαον θαυματουργόν (Дек. 6). Нач. Οἱ τῶν ἀρετῶν τῇ μεγαλειότητι ἀποχρώντως.—То же въ № 384, л. 167.

13) л. 221. Πρᾶξις ἁγίου Νικολάου ἀρχιεπισκόπου τῆς Λυκίων μητροπόλεως (Дек. 6). Нач. Ἐν τοῖς καιροῖς τοῦ μεγάλου βασιλέως Κωνσταντίνου ἀκαταστασία ἐγένετο ἐν τῇ Φρυγίᾳ.

14) л. 225 об. Житіе преп. Льва еп. Катанскаго (Февр. 20). Нач. Τὰ κατὰ τὸν ἀξιάγαστον Λέοντα τὸν περιβόητον.—Въ № 376 другое.

15) л. 239. Θαῦμα γενόμενον ἐν τῷ Βυζαντίῳ, ὠφέλιμόν τε καὶ παράδοξον. Нач. Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, φησὶ ὁ μακάριος Δαυΐδ.

16) л. 241 об. Βίος Εὐλογίου τοῦ Λατόμου. Нач. Γέγονε κατὰ τὴν Θηβαΐδα ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ πρεσβύτερος τῆς σκύτεως.—Сравни № 296, л. 125—138 и № 397, л. 442.

17) л. 245 об. Τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας περὶ Νικηφόρου τοῦ ἄνακτος· καὶ ὅπως παρ' αὐτοῦ ἀνεκομίσθη τὸ ἐκ τῆς πλευρᾶς τῆς ἁγίας εἰκόνος ῥεῦσαν αἷμα θεῖον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ. Нач. Οὐ δίκαιον δὲ, οὐδὲ ὅσιον ἔκρινα σιωπῇ παραδοῦναι, ἀγαπητοί.

18) л. 240. О Германѣ патріархѣ Константинопольскомъ. Нач. Καλὸν δὲ καὶ ἥδιστον καὶ πάνυ ὠφέλιμον κατεφάνη μοι.

19) л. 247. Περὶ τῆς ἐν τῷ μαρμάρῳ ἀναδοθείσης ἀχειροποιήτου καὶ θείας εἰκόνος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Ὅτι φησὶ Πέτρος καὶ Ἰωάννης οἱ ἔκριτοι τῶν ἀποστόλων.

20) л. 247 об. Ἄθλησις мученик. Инда и Домны (Декабря 28). Нач. Πολιτεία καὶ βίος θεοφιλὴς τῆς πανσέμνου Δόμνης.—Въ № 370 другое.

21) л. 259. Βίος καὶ πολιτεία ὁσίων γυναικῶν· Ξανθίππης, Πολυξένης καὶ Ῥεβέκκας· συγγραφεὶς παρὰ Ὀνησίμου ἀποστόλου, μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Παύλου (Дек. 1). Нач. Τοῦ μακαρίου Παύλου ὄντος ἐν τῇ Ῥώμῃ.—(Въ печ. слав. прологѣ на 23 Сент. значатся только первыя два имени).

22) л. 272. Βίος ὁσίου καὶ νέου μάρτυρος Βάκχου, μαρτυρήσαντος ἐν Παλαιστίνῃ ἐπὶ Εἰρήνης καὶ Κωνσταντίνου τῶν φιλοχρίστων βασιλέων (Дек. 16). Нач. Οἱ τῶν ἱππικῶν ἀγώνων φιλοθεάμονες.

23) л. 283. Βίος σύντομος τοῦ ἐν ἁγίοις Εὐφροσύνου τοῦ μαγείρου (Дек. 3). Нач. Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν κώμῃ τινὶ γεννηθεὶς παρὰ πιστῶν γονέων.—Въ № 397, л. 352 об.

24) л. 285. Βίος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ Ἰωάννου, τοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀπελθόντος πρὸς φαρμουθῆ, καὶ ἐν τῷ φρέατι ἀσκήσαντος καὶ τελειωθέντος (Сент. 18). Нач. Ἐπειδήπερ ἅπαντες ἄνθρωποι τῶν ἀγαθῶν ἔργων λαλουμένων.

25) л. 293. Μαρτύριον ἁγίου Μηνᾶ καὶ Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου, μαρτυρησάντων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (Декабря 10). Нач. Τῆς τοῦ Χριστοῦ χάριτος αὐξανομένης καὶ τῆς ἐκκλησίας πληθυνομένης.—Въ № 366 другое.

26) л. 298. Βίος ὁσίου Μαρτινιανοῦ (Февр. 13).—То же въ № 376, л. 50 об.

27) л. 307 об. Μαρτύριον ἁγίων Φιλετέρου καὶ Εὐβιώτου (по прологу 30 Дек. о Филетерѣ). Нач. Πολλῶν καὶ μεγάλων κακῶν φυτησάντων κατὰ τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν.

28) л. 321 об. Μαρτύριον ἁγίας Τατιανῆς, παθούσης ἐν Ῥώμῃ πρὸ μιᾶς εἰδῶν Ἰαννουαρίῳ. Нач. Βασιλεύοντος μὲν πρὸ πάντων τῆς οἰκουμένης.

29) л. 336 об. Θεοδώρου ἐπισκόπου Τριμηθούντων ὁμιλία ἐν συντόμῳ περὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου и о перенесеніи его мощей (Ноября 13 и Янв. 27). Нач. Ἀγαπητοί, ἀψευδὴς ὁ Θεὸς ὁ διὰ τοῦ προφήτου λέγων· πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων.

30) л. 355. Βίος ἁγίου ἰσαποστόλου Ἀβερκίου (Окт. 22). Нач. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τὴν προεδρίαν καὶ ἐπισκοπὴν τῶν Χριστιανῶν τῆς ἱεραπολιτῶν πόλεως τῆς ἐν Φρυγίᾳ.—Въ № 358 другое.

31) л. 370 об.—392. Βίος ὁσίου Σιλβέστρου ἐπισκόπου Ῥώμης (Янв. 2). Нач. Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου τὴν ἐκκλησιαστικὴν συγγράφων ἱστορίαν παραλέλοιπεν ἐκ δευτέρου ταῦτα εἰπεῖν.

380. ($\frac{162}{\text{CLXIII}}$) **Житія святыхъ и другія статьи.** Пергам., пис. въ **1022** г., листовъ 370 (дл. 8 в., шир. 6¹/₄ в.), въ 2 столбца. Арсе́нїй ѵ͠г. Τῶν Ἰβήρων (л. 2).

1) л. 1. Θеофана архіеп. Кесаріи Каппадокійскія Ἐξήγησις εἰς τὸ προοίμιον τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, καὶ εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου (Сент. 23). Нач. Χαίρετε ἐν Κυρίῳ.

2) л. 6. Фотія патр. Констант. Ἐγκώμιον εἰς πρωτομάρτυρα Θέκλαν (Сент. 24). Нач. Τῆς Θέκλης ἡ μνήμη.

3) л. 11. Περίοδοι, ἤτοι θαύματα Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου (Сент. 26), написанные Прохоромъ, ученикомъ его изъ числа 7 діаконовъ.—То же въ № 367, л. 75 об.

4) л. 50 об. Πράξεις Ἀποστόλου Θωμᾶ (Окт. 6). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους.—Въ № 395, л. 90.

5) л. 57. Διήγησις θαυμάτων ἁγίου μάρτυρος Δημητρίου περὶ τοῦ ἀπελπισθέντος ἐπάρχου (Окт. 26). Нач. Μαριανός τις ἀνήρ.

6) л. 80 об. Св. Іосифа архіеписк. Θессалоникскаго Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον Δημήτριον (Окт. 26). Нач. Φαιδρὰ μὲν ἡ πανήγυρις σήμερον [160]).

7) л. 84. Μαρτύριον муч. Акепсимы, Іосифа и Айθалы (Ноября 3). Нач. Ἐν ἔτει τριακοστῷ ἑβδόμου τοῦ διωγμοῦ.

8) л. 97. Житіе муч. Галактіона и Епистиміи (Ноября 5). Нач. Διήγησιν ξένην καὶ παράδοξον.

9) л. 104. Св. безсребрениковъ Кира и Іоанна (Янв. 31). Нач. Ὁ θεαρχικὸς ἡμῖν λόγος.

10) л. 110. Св. Софронія Іерусал. ἐγκώμιον на св. безсребрениковъ Кира и Іоанна. Нач. Ἄλλοι μὲν ἄλλως τοὺς ἁγίους.

11) л. 124. Св. Григорія Нисскаго εἰς ἅγιον Θεόδωρον τὸν Τήρωνα (17 Февр.). Нач. Ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαός.—То же въ № 384, л. 250 и въ № 390, л. 220.

12) л. 129 об. Μαρτύριον Клеоника и Евтропія (Марта 3). Нач. Ὁ μακάριος Θεόδωρος ὁ Τήρων.

13) л. 137 об. Страдан. мученика Василиска (Мая 22). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ.

14) л. 141. Св. Андрея архіеп. Критскаго Ἐγκώμιον εἰς μεγαλομάρτυρα Γεώργιον (Апр. 23). Нач. Ἀεὶ μὲν λαμπρὰ καὶ πανεύφημα.—См. ниже л. 319 об.

15) л. 152. Страд. священномуч. Василія еп. Амасійскаго (Апр. 26). Нач. Ἐγένετο μετὰ τὸ πατάξαι Κύριον.—Въ № 377 другое.

16) л. 161 об. Житіе муч. Христофора и друг. (Мая 9). Нач. Ἔτους τετάρτου τῆς βασιλείας Δεκίου.

---

[160]) Издано съ русскимъ переводомъ Заиконосп. архим. Арсеніемъ. Москва. 1890 г.

17) л. 174. Житіе преп. Февроніи (Іюня 25). Нач. Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Διοκλητιανοῦ.

18) л. 192. Св. мучениковъ въ Никополѣ (Іюля 10). Нач. Λικινίου τὰ τῆς Ῥωμαίων βασιλείας.

19) л. 202. Житіе преп. Евпраксіи (Іюля 25). Нач. Ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλευούσῃ.

20) л. 223. Муч. Лаврентія и друг. (Авг. 10). Нач. Εἰδωλικοῦ ποτε κλύδωνος.

21) л. 231 об. Житіе преп. Максима исповѣдника и о двухъ ученикахъ его (Авг. 13). Нач. Ἡρακλείου τῶν σκήπτρων τῆς Ῥωμαϊκῆς.—Въ № 391 другое.

22) л. 252. Св. Григорія Богослова (Янв. 25).—То же въ № 374, л. 153.

23) л. 274 об. Λόγος εἰς τὴν ἐπάνοδον τῶν λειφάνων τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (Января 25). Нач. Πανήγυρις ἱερὰ καί ὑπέρλαμπρος.

24) л. 288 об. Василія Великаго къ Оптиму на слова прав. Симеона: «Й тебѣ же самой дѹшѹ пройдетъ орѹжїе (Лук. 2, 35).» (Февр. 2). Нач. Καὶ ἄλλως ἡδέως ὁρῶν.

25) л. 290 об. Житіе Іакова монаха (Марта 4). Нач. Πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ψυχοφελῶν.

26) л. 299 об. Μαρτύριον 42 муч. Каллиста и проч. (Марта 6), συγγραφέν παρὰ Μιχαὴλ μοναχοῦ καὶ συγκέλλου. Нач. Μαρτύρων ἄθλοις Θεὸς μὲν δοξάζεται.

27) л. 312 об. Μαρτύριον Θеодула и Агаѳопода (Апр. 4). Нач. Ἀεὶ μὲν ἐπανθοῦσαν.—То же въ № 385, л. 99.

28) л. 319 об. Εἰς ἅγιον Γεώργιον. Нач. Ἥλιος μὲν ἑκάστης.—См. выше л. 141.

29) л. 329. Μαρτύριον св. Киріакіи (Мая 14). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς βασιλείας Διοκλητιανοῦ.

30) л. 333 об. Ἄθλησις св. Іакинѳа (Іюля 3). Нач. Βασιλεύοντος κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν.

31) л. 337. Григорія Нисскаго въ честь св. Макрины сестры Великаго Василія (Іюля 18). Нач. Τὸ μὲν εἶδος τοῦ βιβλίου.

32) л. 354. Μαρτύριον Андрея Стратилата и друг. (Авг. 19). Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας.

33) л. 358 об. Житіе мученика Агаѳоника (Августа 22). Нач. Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς ἐκ Νικομηδείας.—Въ № 384, л. 255 другое.

34) л. 364. Μαρτύριον Онисифора и Порфирія (Ноября 9). Нач. Τῆς τῶν ἁγίων προφητῶν προῤῥήσεως.—См. № 94.

На л. 370 помѣчено: Θεοφάνους. (писецъ вѣроятно) ͵ςφλ' ἔτους (6530=1022 г.).—См. № 381, л. 366 об.

381. ($\frac{15}{XV}$) **Житія святыхъ и слова.** Пергам. пис. въ **1023** году, листовъ 367 (дл. 7⁷/₈, шир. 5⁷/₈ в.), въ 2 столбца. Арсеній пв. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Василія Великаго. Λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα τῇ ἐπαύριον τῆς ν'. Нач. Θεοῦ μεμνῆσθαι μὲν διηνεκῶς εὐσεβὲς καὶ κόρον οὐκ ἔχον τῇ φιλοθέῳ ψυχῇ.

2) л. 7 об. Διήγησις θαυμάτων μεγαλομάρτυρος Γεωργίου (Апр. 23). Нач. Οἱ τῶν Θεοῦ δωρεῶν ἀξιωθῆναι ποθοῦντες.

3) л. 17. Βίος ὁσίου Συμεών, τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει (Мая 24). Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός· αὐτὸν γὰρ εὐλογεῖν ἄξιον εἰς μνήμην.

4) л. 112. Ἄθλησις ἱερομάρτυρος Μοδέστου, ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων (Дек. 17). Нач. Καὶ ὁ θαυμαστὸς Μόδεστος εἷς ὢν καὶ αὐτὸς τῶν τε ἀξιώματι.

5) л. 122 об.—226. Евагрія епископа. Εἰς βίον ἁγίου Παγκρατίου ἀρχιεπισκόπου προέδρας Ταυρομενίας (Іюля 9). Нач. Ἐγένετο μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι Κύριον ἡμῶν.

6) л. 227. Βίος ἁγίου Θεοδώρου διαλάμψαντος ἐν ἀσκήσει κατὰ τὴν μεγίστην Λαύραν ἁγίου Σάβα· ἔπειτα γεγονότος ἀρχιεπισκόπου Ἐδέσης, συγγραφεὶς παρὰ Βασιλείου, ἐπισκόπου Ἐμέσης (Іюля 19). Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ποιητὴς οὐρανοῦ καὶ γῆς.—Сравни № 126.

7) л. 285 об. Κεφάλαια (100) ὁσίου Θεοδώρου Σαβαΐτου. Нач. Ἐπειδὴ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι.

8) л. 298. Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἐν προφήταις Ἡλίαν καὶ Ἐλισσαιὲ (съ л. 308) προφήτην (Іюля 20). Нач. Τὸ μὲν λόγοις ἐγκωμίων καὶ συγγραφαῖς ἐπαίνων. Къ сему, на л. 297 об., изложено краткое жизнеописаніе св. пророка. Нач. Οὗτος ὁ μέγας προφήτης Ἡλίας ἦν υἱὸς Σωβάκ.

9) л. 313. Βίος Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ (Марта 17). Нач. Μνήμη δικαίων καὶ τῆς ἀρίστης αὐτῶν πολιτείας διήγησις.

10) л. 320. Нила монаха περὶ παθῶν. 1) Περὶ γαστριμαργίας. Нач. Ἀρχὴ καρποφορίας ἄνθος· καὶ ἀρχὴ πρακτικῆς ἐγκράτεια.

11) л. 324. Максима Исповѣдника. Ἑρμηνεία εἰς τὸ Πάτερ ἡμῶν. Πρὸς Σέργιον μαγίστρον, αἰτήσαντα περὶ τούτου. Нач. Αὐτὸν ἐδεξάμην τὸν θεοφύλακτόν μου δεσπότην.

12) л. 331 об.—366. Олимпіодора Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἐκκλησιαστήν. Ὑπόθεσις τοῦ πρώτου κεφαλαίου. Нач. Τῶν ὄντων τὴν γνῶσιν ἀψευδῆ δεξάμενος ὑπὸ Θεοῦ Σολομών.

На л. 366 об. запись: Ἐτελειώθη ἡ γραφὴ τῆς παρούσης βίβλου μηνὶ Ἰουνίῳ ιθ', ἰνδ. ς', ἔτους ͵ςφλα' (6531=1023 г.) χαραχθεῖσα χειρὶ Θεοφάνους ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ. Εὔχεσθε ὑπὲρ αὐτοῦ οἱ ἐνταῦθα ἀναγινώσκοντες.

Почеркъ письма такой же, какъ и въ № 380-мъ.

382. ($\frac{9}{IX}$) **Житія святыхъ и слова.** Пергам., пис. въ **1063** году, листовъ 233 (дл. 8³/₄, шир. 6 в.), въ два столбца. Μονῆς Σταυρονικήτα (л. 233 об.); съ заставками и 12 миніатюрами, раскрашенными по золоту. Буквы раззолочены, съ орнаментами.

Л. 1. Πίναξ статей сей книги.

1) л. 2. Въ раззолоченной заставкѣ изображенъ въ одной половинѣ Ἅγιος Ἀρσένιος ἐρχόμενος ἀπὸ Ῥώμης εἰς Κωνσταντινούπολιν, по сторонамъ два всадника; а въ другой Ἅγιος Ἀρσένιος διδάσκει τοὺς παῖδας τῶν βασιλέων. Въ нижней части заставки написано: Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ μεγάλου (Мая 8). Нач. Ἀλλὰ τῶν σπουδαίων ἄρα καὶ φιλαρέτων ἀνδρῶν αἱ πράξεις.—То же въ № 377, л. 246 и въ № 383, л. 3.

2) л. 28 об. Μαρτύριον ἁγίων Μανουὴλ, Σαβὲλ καὶ Ἰσμαὴλ (Іюня 17-го). Нач. Οἱ μὲν ἄλλοι διῶκται.—То же въ № 377, л. 274 и въ № 383, л. 28. Изображеніе ихъ исповѣданія вѣры предъ царемъ Іуліаномъ и мученической кончины на л. 28 обор. Начальная буква «О» изображена въ видѣ змія, который поглощаетъ человѣка, съ надписью наверху «ὁ παραβάτης».

3) л. 40. Βίος ὁσίου Σαμψὼν τοῦ ξενοδόχου (Іюня 27). Изобр. его на л. 40.—То же [161]) въ № 377, л. 285 об. и въ № 383, л. 38.

4) л. 57. Ὑπόμνημα εἰς ἁγίους ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον (съ л. 64 об.). Іюня 29. То же въ № 377, л. 303 и въ № 383, л. 53 об. Изображ. мученій ихъ на л. 57. Апостолъ Петръ распятъ на крестѣ, главою внизъ, съ руками простертыми по древу креста. Предъ Ап. Павломъ стоитъ женщина, которую онъ проситъ завернуть въ платокъ главу его, которую намѣренъ отсѣчь палачъ обнаженнымъ мечемъ.

5) л. 72 об. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Προκοπίου (Іюля 8). Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τὴν βασιλείαν ἰθυνόντων ἀρχήν. Изображенъ на л. 72 об. съ копіемъ въ правой, и щитомъ въ лѣвой рукѣ.—Въ № 383, на л. 68.

6) л. 101. Μαρτύριον ἁγίου Παντελεήμονος (Іюля 27). То же въ № 378, л. 210. Изображеніе исцѣленія отрока и мученической кончины святаго на л. 101. У благословляющей изъ облака руки перстосложеніе близко къ имяннословному, такое же и на л. 119.

7) л. 119. Μαρτύριον ἁγίου Καλλινίκου (Іюля 29). Нач. Τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἐπικρατούσης. Изображеніе мученія его на л. 119.—Въ № 383, л. 108.

---

[161]) Здѣсь и въ послѣдующихъ статьяхъ слово «то же» относится къ сказаніямъ, а не къ изображеніямъ.

8) л. 125. Βίος ὁσίου καὶ δικαίου Εὐδοκίμου (Іюля 31). Нач. Εὐδοκίμου τοῦ κατὰ Θεὸν φερωνύμως εὐδοκιμήσαντος. Изображенъ на л. 125, въ воинскомъ одѣяніи, съ копьемъ въ правой, и мечемъ въ лѣвой рукѣ.—Въ № 383, л. 113.

9) л. 136. Διήγησις Ἰωσήπου εἰς τὸ μαρτύριον ἁγίων Μακκαβαίων (Августа 1). Нач. Φιλοσοφώτατον λόγον. Изображенія мученій ихъ на л. 136.—То же въ № 378, л. 229 об., и въ № 383, л. 122.

10) л. 159 об. Λόγος διαλαμβάνων τὰ ἀπὸ τῆς σεβασμίας γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς Θεοτόκου, τῆς γεννήσεως Χριστοῦ, καὶ ὅσαι μέχρι τῆς ζωηφόρου αὐτῆς συνέδραμε τελευτῆς, προσέτι καὶ περὶ τῆς φανερώσεως τῆς τιμίας αὐτῆς ἐσθῆτος (л. 186) καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος πλοῦτος Χριστιανοῖς τεθησαύρισται (разумѣется, въ храмѣ Влахернскомъ).—Наверху написано: μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε' (Августа). Нач. Ἐχρῆν ἀληθῶς τὴν παρθένον, ὥσπερ αὐτὴ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιφοιτᾶν μέλλοντος.—Въ № 383, л. 142 об. и въ № 390, л. 226.

На л. 159 об. на верхнемъ изображеніи надписано: «ἡ γέννησης τῆς Θεοτόκου», на среднемъ: «Ἡ Χριστοῦ γέννησις», на нижнемъ: «οἱ φέροντες (три всадника) τὴν τιμίαν ἐσθῆτα ἐν τῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν».

11) л. 192 об. Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασιλεῖ αἰωνίῳ βασιλέως Ῥωμαίων, διήγησις ἀπὸ διαφόρων ἱστοριῶν περὶ τῆς πρὸς Ἄβγαρον ἀποσταλείσης ἀχειροποιήτου θείας εἰκόνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· καὶ ὡς ἐξ Ἐδέσσης μετεκομίσθη πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν (Авг. 16). Нач. Οὐκ ἄρα μόνος αὐτὸς ἀκατάληπτος ἦν ὁ συναΐδιος τῷ Πατρί. Четыре изображенія къ сей исторіи на л. 192 об.

12) л. 210—233. Λόγος περὶ γεννήσεως, ἀνατροφῆς καὶ ἀποτομῆς ἁγίου Βαπτιστοῦ Ἰωάννου и обрѣтеніи главы его (Авг. 29). Нач. Ἰωάννην τὸ μέγα κλέος. Изображенія рождества и усѣкновенія главы Іоанна Предтечи на л. 210.—То же въ № 378, л. 255 об. и въ № 383, л. 188.

Л. 233 об. Εἴληφε τέλος ἡ ὑστάτη αὕτη δέλτος τῶν δέκα βίβλων τῶν μεταφράσεων τοῦ Λογοθέτου (Симеона, вѣроятно), μηνὶ Ἀπριλίῳ, ἰνδ. πρώτῃ, ἔτους ͵ςφοα' (6571=1063 г.), ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβοῦς καὶ μεγάλου βασιλέως Ῥωμαίων τοῦ Δούκα, καὶ Ἰωάννου τοῦ εὐτυχοῦς καίσαρος αὐτωδέλφου αὐτοῦ, καὶ Κωνσταντίνου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου. Далѣе четыре строчки выскоблены; на нихъ, вѣроятно, была подпись писца. Затѣмъ молитва краткая, написанная такъ:

τ
ρ
ι
τοῖς ἐμοῖς ά πόνοις χάριν
ς
π
ρά α σχοι
ῠ

Т. е. Τριὰς παράσχοι τοῖς ἐμοῖς πόνοις χάριν. ῠ.

Еще позднѣйшимъ почеркомъ, на л. 233 об. написано: ἡ βίβλος αὕτη ἐστὶ τῆς θείας μονῆς τοῦ μεγάλου Νικολάου τοῦ Σταυρονικήτα.

383. ($\frac{160}{CLXI}$) **Житія святыхъ и слова.** Пергам., **XI,** листовъ 214 (дл. 8, шир. 6 в.), въ 2 столбца. а̊рсе́нїй н҃і. Διονυσίου.

Л. 1. Πίναξ.

Статьи 1—12, на л. 3—205, тѣ же, какія въ № 382, на л. 2—233, только здѣсь безъ миніатюръ.

13) л. 206—214. Ὑπομνήματα εἰς ιβ' τοὺς προφήτας· Ὠσηέ, Ἰωήλ, Ἀμώς, Ἀβδιοῦ, Ἰωνᾶν, Μιχαίαν, Ναούμ, Ἀββακούμ, Σοφονίαν, Ἀγγαῖον, Ζαχαρίαν, Μαλαχίαν. Нач. Τῆς τοῦ λαοῦ διαιρέσεως ἐπὶ Ῥοβοὰμ τοῦ Σολομῶντος γεγενημένης.

384. ($\frac{26}{XXVI}$) **Житія святыхъ и слова.** Перг., **XI,** листовъ 317 (дл. $9^3/_8$, шир. $6^1/_4$ в.), въ 2 столбца, листы нѣкоторые ветхи. а̊рсе́нїй ѯ҃і (л. 1). Τῆς Λαύρας (л. 3).

Л. 1. Πίναξ.

1) л. 2. Василія еп. Селевкійскаго Ἰσαυρίας εἰς τὰς πράξεις τῆς ἁγίας ἀποστόλου καὶ μάρτυρος Θέκλης. Нач. Ἱστορία μὲν τὸ πονηθὲν τοῦτο σύγγραμμα.—То же въ № 357, л. 182.

2) л. 30. Θαύματα ἁγίας Θέκλης. Προθεωρία. Нач. Εἰ τὰς εὐφημίας τὰς ἐφ᾽..... οὖν γινομένας (всего 46 чудесъ).

3) л. 64. Евѳимія монаха. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστολον Θωμᾶν. Нач. Ἡ πηγὴ τῆς σοφίας τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

4) л. 69. Григорія еп. Нисскаго. Ἐγκώμιον εἰς βίον святаго Григорія Чудотворца.—То же въ № 361, л. 248.

5) л. 93 об. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης. Нач. Τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβεστάτου Μαξεντίου τυραννοῦντος τὴν βασιλείαν.—Не сходно съ съ № 362.

6) л. 101 об. Βίος ἁγίου Ἀλυπίου τοῦ ἐν τῷ Κίονι. Нач. Εἰ πολλοὶ πολλάκις βίους ὁσίων πατέρων ἀναγραφάμενοι.—Въ № 361 другое.

7) л. 114. Βίος ἱερομάρτυρος Κλήμεντος ἐπισκόπου Ῥώμης.—То же въ № 361, л. 329 об.

8) л. 162 об. Священномученика Ефрема епископа Χερσῶνος περὶ θαύματος τοῦ εἰς τὸν παῖδα γενομένου παρὰ τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ ἀποστόλου Κλήμεντος. Нач. Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ· εὔκαιρον μετὰ τοῦ προφήτου εἰπεῖν.

9) л. 167. Меѳодія патр. Конст. Ἐγκώμιον святому Николаю Мνрликійскому Чудотворцу.—То же въ № 379, л. 205.

10) л. 182. Μαρτύριον Евстратія и проч. (Дек. 13).—То же въ № 369, л. 213 об.

11) л. 198. Ἐγκώμιον εἰς ὁσιομάρτυρα Ἀναστάσιον. Нач. Οὐχ οὕτω.—Въ № 374 другое.

12) л. 203 об. Ἐγκώμιον на перенесеніе мощей св. Іоанна Златоустаго. Нач. Τὸν Χρυσόστομον ἐπαινέσομαι.—Въ № 374 другое.

13) л. 208 об. Св. Григорія еп. Нисскаго ἐγκώμιον преп. Ефрему Сирину. Нач. Κινεῖ με πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν.

14) л. 221. Св. Іоанна Дамаскина. Λόγος περὶ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων. Нач. Τὰ τῶν βρωμάτων ἡδέα καὶ τίμια προτιθέμενα.—Сравни № 216.

15) л. 231. Нектарія архіеп. Константинопольскаго о праздновании Θеодору Тирону въ 1-ю субботу Великаго поста.—То же въ № 377, л. 1.

16) л. 238 об. Еводія монаха о 42 мученикахъ (Марта 6).—См. въ № 376, 377 и другихъ.

17) л. 250. Григорія Нисскаго ἐγκώμιον великомученику Θеодору Тирону.—То же въ № 380, л. 124.

18) л. 255. Анастасія Κοιαίστωρος ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Ἀγαθόνικον (Авг. 22). Нач. Λαμπρὰ μὲν τὰ τῆς ὑποθέσεως διηγήματα.—Въ № 380 другое.

19) л. 266 об. Βίος μακαρίας Θεοκτίστης τῆς Λεσβίας (Ноября 9). Нач. Ἐπαινεῖν μὲν τὰ χρηστὰ καὶ πρὸς ἀρετὴν καὶ εὐσέβειαν ἄγοντα.—Въ № 361 другое.

20) л. 274. Περὶ τῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν οἰκονομίας καὶ κατὰ Ἰουδαίων. Нач. Ἐπειδήπερ Ἰουδαίων παῖδες ἔτι καὶ νῦν ἀναισχυντοῦντες.

21) л. 294 об. Св. Іоанна Златоустаго. Πρὸς ἀνομοίους καὶ περὶ ἀκαταλήπτου, ἐῤῥέθη δὲ ἀπόντος ἐπισκόπου. Нач. Τί τοῦτο· ὁ ποιμὴν οὐ πάρεστιν, καὶ τὰ πρόβατα.—См. № 164, л. 5 и друг.

22) л. 301. Его же 2-е слово περὶ ἀκαταλήπτου. Нач. Φέρε δὴ λοιπὸν πρὸς τοὺς ἀπίστους ἀνομοίους.

23) л. 309 об.—317. Его же 3-е слово: Ὅτι οὐδὲ ἡ συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ φορητὴ τοῖς Σεραφείμ· καὶ περὶ ἀκαταλήπτου. Нач. Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν, ἐπειδὰν ἴδωσι δένδρον ἄκαρπον.—См. № 164, л. 27 об. и друг.

385. ($\frac{40}{XLI}$) **Житія святыхъ съ письмами св. Григорія Богослова и Василія Великаго.** Пергам., **XI,** листовъ 160 (дл. 6, шир. $4^1/_4$ в.), въ 2 столбца; въ началѣ и концѣ листы ветхи. а҃рсе́нїй к҃д. Φιλοθέου πέφυκεν ἡ θεία βίβλος αὕτη (л. 159 об.).

1) л. 1. Βίος ἁγίου Ἐπιφανίου ἐπισκόπου πόλεως Κωνσταντίας τῆς Κύπρου (Мая 12). Нач. Ἐπιφάνιος γένους μὲν ἦν Φοινίκης.

2) л. 22 об. Πολυβίου ἐπισκόπου εἰς τὸν μακάριον Ἐπιφάνιον. Нач. Δόξα τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὸ ζῆν Θεῷ.

3) л. 39. Πρόλογος τῷ τιμιωτάτῳ ἀββᾷ Γεωργίῳ πρεσβυτέρῳ καὶ ἡγουμένῳ, θεαρέστως ἡσυχάζοντι ἐν τῷ κατὰ Σκυθόπολιν τόπῳ, καλουμένῳ Βεελλά. Κύριλλος πρεσβύτερος ἐν Κυρίῳ χαίρειν. Нач. Πίστις προηγείσθω, τῶν περὶ Εὐθυμίου τοῦ φερωνύμου λόγων.

4) л. 40. Βίος ἁγίου Εὐθυμίου (Янв. 20). Нач. Ὁ μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ ὁ συνάναρχός τε καὶ συναΐδιος. Состоитъ изъ 50 главъ.— Въ № 374 другое.

5) л. 81. Βίος Μαρίας Αἰγυπτίας (Апрѣля 1).—То же въ № 377 и другихъ.

6) л. 99. Μαρτύριον Θеодула и Агаθопода (Апр. 4).—То же въ № 380, л. 312 об.

7) л. 108 об. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Σεβαστιανῆς (Мая 3). Нач. Ἐπὶ τῷ κατὰ Χριστιανῶν ἀναῤῥαγέντι πολέμῳ.

8) л. 115. Μαρτύριον ἁγίας Γλυκερίας (Мая 13). Нач. Τὰ σκῆπτρα λαχὼν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς Ἀντωνῖνος ὁ Σεβήρου τοῦ μετὰ Κόμοδον.

9) л. 121. Въ красивой заставкѣ написано: Ἐπιστολὴ τοῦ μεγάλου Γρηγορίου πρὸς τὸν μέγαν Βασίλειον. Нач. 1) Ἐγὼ τοῦ ἀδελφοῦ μοι ἐπιστείλαντος Γρηγορίου. У слова «Ἐπιστολή» въ заглавной буквѣ ε персты руки сложены близко къ именословному перстосложенію.

10) л. 121 об. Второе посланіе. Нач. Σὺ μὲν σκῶπτε καὶ διάσυρε.

11) л. 122 об. Γρηγορίῳ. Нач. Ἐπειδή μοι τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἀγροικίαν.

12) л. 123. Григорій Василію. Οὐ φέρω τὴν Τιβερνινὴν ἐγκαλούμενος.

13) Василій Григорію: Γράμμα ἦλθέ μοι πρῴην.

14) Григорій Василію: Ἃ μὲν πρότερον ἐπεστέλλομεν.

15) л. 123 об. Василій Григорію: Ἐπέγνων σου τὴν ἐπιστολήν.

16) л. 127. Василію Григорій: Ἐπαινῶ σοῦ τῆς ἐπιστολῆς.

17) Ὀπτίμῳ ἐπισκόπῳ отъ Василія Великаго и слѣдующія письма его же. Нач. Καὶ ἄλλως μὲν ἡδέως ὁρῶν τοὺς ἀγαθοὺς παῖδας.

18) л. 133. Πρὸς τοὺς κατὰ Νεοκαισάρειαν λογιωτάτους. Нач. Ὅλως μὲν οὐ δὲ ἐδεόμην.

19) л. 136 об. Нач. Ὁ ἀνακαλύπτων καθ᾽ ἕνα.

20) л. 137. Τοῖς Σαταλεῦσι πολίταις. Нач. Ἐγὼ τάς τε ἰδίας ὑμῶν καὶ παρακλήσεις.

21) л. 138. Μονάζουσιν. Нач. Ἡγοῦμαι μὲν μηδεμιᾶς ἑτέρας.

22) л. 138 об. Πρὸς μονάζοντα ἐκπεσόντα. Нач. Διττός μοι φόβος ἐνέσκηψεν.

23) л. 139 об. Письмо Василія Великаго Οὐρβικίῳ μονάζοντι 1) Нач. Ἔμελλες ἡμῖν παρέσεσθαι καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐγγύς.

24) л. 140. Ему же 2) Нач. Καλῶς ἐποίησας ἐπιστείλας ἡμῖν.

25) л. 140 об. Παραθετικὴ ἀποταξαμένῳ τῷ βίῳ καὶ μονάσαντι. Нач. Ὁ δεῖνα, ὥς λέγει, καταγνοὺς τῆς τοῦ βίου τούτου ματαιότητος.

26) л. 141 об. Σιμπλικίᾳ. Нач. Ἀβούλως οἱ ἄνθρωποι, καὶ μισοῦσι τοὺς κρείττονας, καὶ φιλοῦσι τοὺς χείρονας.

27) л. 142. Πρὸς Εὐνόμιον τὸν αἱρετικόν. Нач. Ὁ ἐφικτὴν εἶναι λέγων.

28) Καλλιγράφῳ, στρεβλοὺς ποιοῦντι τοὺς στίχους. Нач. Ὀρθὰ γράφε· καὶ χρῶ τοῖς στίχοις ὀρθῶς.

29) л. 142 об. Ἰουλιανοῦ πρὸς ἅγιον Βασίλειον. Нач. Τὸ ἔμφυτόν μοι ἐκπαιδόθεν γαληνὸν καὶ φιλάνθρωπον.

30) л. 143. Βασίλειος Ἰουλιανῷ βασιλεῖ. Нач. Μικρά σοι τὰ τῆς παρούσης τύχης.

31) л. 144. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τρεῖς θεοὺς καταγγέλλειν. Нач. Μεγάλη παράκλησις ψυχαῖς διὰ τὸ μιμεῖσθαι.

32) л. 156 об. Διάλογος Несторія еретика и св. Кирилла папы Александрійскаго. Нач. Νεστόριος εἶπεν· ὅταν ἡ θεία γραφὴ διαλέγηται γέννησιν Χριστοῦ.

33) л. 158 об.—160. Св. Іоанна Златоустаго изъ 3 слова κατὰ Ἰουδαίων. Нач. Ὅτι τὰ γενόμενα νῦν ὑπὸ Ἰουδαίων.

На л. 1 и 121 раскраш. заставки.

386. ($\frac{201}{ССП}$) **Житія святыхъ и слова.** Пергам. **XI**, листовъ 193 (дл. $6^1/_4$, шир. 5 в.), въ 2 столбца. Ἀρсенїй ѳ҃ı. Τοῦ Σιμένου. (Ἐσφιγμένου на лл. 2 и 192 об.).

На л. 1 и 193 перг. отрывки изъ какого-то слова, безъ начала и конца.

1) л. 2. Въ раскрашенной заставкѣ написано: Παντολέοντος διακόνου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐγκώμιον εἰς Μιχαὴλ ἀρχιστράτηγον (Ноября 8). Нач. Ὁ τῶν ἀΰλων πνευμάτων Κύριος.—Въ № 361 другое.

2) л. 6. Св. Іоанна Златоустаго. Λόγος εἰς τὸν μάταιον βίον, καὶ περὶ κατανύξεως. Нач. Ἀγαπητοί, ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια καὶ ἀπολελυμένα.

3) л. 12 об. Анастасія Синаита ὁμιλία εἰς ϛ' ψαλμόν. Нач. Πρέπουσαν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν νηστειῶν.—Въ № 391, л. 233.

4) л. 25. Аѳанасія архіепископа Александрійскаго. Περὶ τῆς εἰκόνος Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει. Нач. Ἄρατε οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν.—Въ № 377, л. 27 другое; а въ № 394, л. 290 об. то же.

5) л. 28. Ἐξήγησις παραδώσεως, ὅπως ἡ κεφαλὴ τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου εἰς τὴν τῶν Ἐμεσινῶν ἀπεδείχθη πόλει. Нач. Μοναχοὶ δύο ἐκ τῆς ἑῴας ὁρμώμενοι.—То же въ № 382, л. 223 об.

6) л. 35. Ἐγκώμιον εἰς ἀρχάγγελον Γαβριήλ. Нач. Μεγαλύνομεν οὖν ἅπαντες τὸν Κύριον.

7) л. 36. Св. Іоанна Златоустаго. Λόγος εἰς τὴν ἐξορίαν Ἀδάμ. Нач. Ἀκούσωμεν, ὦ φιλακροάμονες, τῆς ἱστορίας ἐξ ἀρχῆς.

8) л. 46. Ἐκλογαὶ изъ разныхъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго и изъ словъ περὶ προσευχῆς. Нач. Μέγα ἀγαθὸν ἡ εὐχή, ἐὰν διὰ μετανοίας εὐχαρίστου γίνεται.

9) л. 59. Его же. Περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων. Нач. Ὀλίγοι ἡμῖν σήμερον οἱ παραγενόμενοι.

10) л. 68 об. Μαρτύριον μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου (Февраля 8). Нач. Ὥσπερ φαίνει ὁ ἥλιος τοῖς ὁρῶσιν· οὕτως ὁ περὶ τῶν μαρτύρων λόγος τοῖς ἀκούουσιν.—Въ № 376 другое.

11) л. 74. Ἄθλησις великомученицы Варвары (Дек. 4).—То же въ № 366, л. 130 об.

12) л. 82. Βίος св. Николая Чудотворца (Дек. 6).—То же въ № 366, л. 210 об.

13) л. 107 об. Ἄθλησις мучениковъ Евстратія, Авксентія и проч. (Дек. 13).—То же въ № 369, л. 213 об.

14) л. 132. Св. Григорія Богослова слово. Нач. Τίς ἡ τυραννίς, ἣν ἐξ ἀγάπης ἀεὶ τυραννούμεθα.—Въ № 139, л. 35.

15) л. 141 об. Его же. Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Нач. Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε.—Въ № 139, л. 106 об., и друг.

16) л. 151. Его же. Εἰς τὰ φῶτα. Нач. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός.—Въ № 139, л. 113 об.

17) л. 162 об. Его же. Εἰς τὸ Πάσχα. Ἀναστάσεως ἡμέρα.—Въ № 139, л. 141 об.

18) л. 165. Святаго Іоанна Златоустаго слово εἰς ἅγιον Φιλογόνιον, γενόμενον ἀπὸ Δικολόγου ἐπίσκοπον и проч. Нач. Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον παρεσκευαζόμην.—То же въ № 371, л. 102.

19) л. 173 об. Его же. Εἰς Εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια, πάλιν ἐλευθερίας μηνύματα.—Въ № 376, л. 293, въ № 389, л. 169 об., и въ № 393, л. 83.

20) л. 177. Μετάνοια παρά τινος οἰκονόμου ὀνόματι Θεοφίλου, ἐκκλησίας τῆς ἀνατολικῆς χώρας τοῦ Νομαδονῶν διὰ τῆς μεσιτείας τῆς ἁγίας Θεοτόκου. Нач. Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, πρὶν ἢ τὴν ἐπιδρομήν.

21) л. 186 об.—192. Святаго Амфилохія епископа Иконійскаго слово на Срѣтеніе Господне (Февр. 2). Нач. Πολλοὶ τῶν μεγάλων ἀνθρώπων τὴν παρθενίαν θαυμάζουσιν.—Сходно въ № 376, л. 8, и въ № 390, л. 77.

387. ($\frac{174}{CLXXV}$) **Житія святыхъ и слова.** Перг., **XI,** листовъ 206 (дл. 8¼, шир. 6 в.), въ 2 столбца. Ἀρσένιϊ ΧΙ. Τῆς Λαύρας (л. 4).

Л. 1 и 2. Пергаменный отрывокъ медиц. содержанія (гл. 61—65), письмо сходно съ отрывкомъ въ № 379.

1) л. 3. Μαρτύριον мучениковъ Сергія и Вакха (Окт. 7).—Въ № 358, л. 37 об. сходно.

2) л. 19 об. Βίος καὶ μετάνοια ὁσίας Πελαγίας (Окт. 8). Нач. Τὸ γεγονὸς πρᾶγμα ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἔδοξε τῷ Θεῷ.—Въ № 358 другое.

3) л. 29. Μαρτύριον Прова, Тараха и Андроника (Окт. 13). Нач. Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ.—Въ № 358 другое.

4) л. 49 об. Ὑπόμνημα святаго Евангелиста Луки (Окт. 18).—То же въ № 358, л. 100.

5) л. 57. Μαρτύριον ἁγίων ἑπτὰ παίδων ἐν Ἐφέσῳ (Окт. 22; а въ рукоп. Окт. 25). Нач. Βασιλεύοντος Δεκίου ἐν Καρθαγένει κατῆλθεν καὶ ἐν Ἐφέσῳ μετὰ θυμοῦ μεγάλου.—То же въ 388, л. 21.

6) л. 74. Βίος ὁσίου Ἰλαρίωνος (Окт. 21-го). Нач. Τοῦ μακαριωτάτου καὶ φίλου τοῦ Θεοῦ Ἰλαρίωνος τὴν πολιτείαν.—Здѣсь полнѣе, чѣмъ въ № 358.

7) л. 122. Βίος καὶ πολιτεία ἁγίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου (Іюня 13). Нач. Τὸ τοὺς τῶν ἁγίων βίους· καὶ τὴν αὐτῶν φεοφιλῆ πολιτείαν ἐγγράφως ἐκτίθεσθαι.

8) л. 143. Βίος ὁσίου Εὐθυμίου, τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ (Окт. 15). Нач. Ὁ τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας γενεσιουργός.

9) л. 179 об. Св. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸ γενέσιον τοῦ Προδρόμου (Іюня 24). Нач. Εὔκαιρος ἡμέρα διὰ ἑορτῆς πάνδημος χαρά.

10) л. 188. Μαρτύριον ἁγίας Ἀναστασίας (Окт. 29). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως.—Въ № 358 другое.

Л. 193 об. Св. Ефрема. Εἰς τὸν βίον τοῦ μακαρίου Ἀβρααμίου. Нач. Ἀδελφοί μου· βούλομαι ὑμῖν διηγήσασθαι πολιτείαν καλὴν καὶ τελείαν ἀνδρὸς θαυμαστοῦ.— Въ № 358, л. 233 об. см. житіе Авраамія.

388. ($\frac{176}{CLXXVII}$) **Житія святыхъ и слова.** Перг., **XI,** листовъ 388 (дл. 8, шир. 6 в.), въ 2 столбца. Ἀρσένιϊ ΚΛ. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Отрывокъ изъ житія священномуч. Анѳима (Сент. 3).—См. № 356, л. 33 об.

1) л. 2. Βίος препод. Ѳеодоры Александрійской (Сент. 11).—То же въ № 356, л. 67.

2) л. 14. Житіе преподобномуч. Андрея Критскаго (Окт. 19; а по нов. мѣсяц. Окт. 17).—То же въ № 358, л. 114 об.

3) л. 21. Φανέρωσις, μαρτύριον καὶ ἀνάστασις τῶν ἁγίων ζ' παίδων ἐν Ἐφέσῳ (Окт. 22).—То же въ № 387, л. 57.

4) л. 32. Μαρτύριον Ἀναστασίας Ῥωμαίας (Окт. 29). Нач. Ἐπὶ Διοκλητιανοῦ τοῦ ἀσεβεστάτου.—Сравни № 387, л. 188, и въ № 358, л. 226 об.

5) л. 38. Μαρτύριον Евлампія и Евлампіи (Окт. 10).—То же въ № 358, л. 56.

6) л. 45. Мучениковъ Карпа и Папилы (Окт. 13).—То же въ № 358, л. 68 об.

7) л. 58. Логгина сотника (Окт. 16).—То же въ № 358, л. 94.

8) л. 64 об. Житіе св. Аверкія еп. Іерапольскаго (Окт. 22).—То же въ № 358, л. 171 об.

9) л. 86. Μαρτύριον св. Акиндина и проч. (Ноября 2).—То же въ № 361, л. 6 об.

10) л. 98. Муч. Гурія, Самона и Авива (Ноября 15).—Въ № 361, л. 231 об.

11) л. 116. Преп. Матроны (Ноября 9).—То же въ № 361, л. 102.

12) л. 131 об. Преподобной Θеоктисты Лесвійской (Ноября 10).—Въ № 361, л. 116.

13) л. 140. Св. Іоанна Милостиваго (Ноября 12).—Въ № 361, л. 128.

14) л. 173. Св. Амфилохія епископа Иконійскаго (Ноября 23).—То же въ № 361, л. 280.

15) л. 179 об. Св. Григорія еп. Акрагантинскаго (Ноября 24, а по нов. мѣсяцеслову—23).—Въ № 361, л. 298.

16) л. 217 об. Преп. Алипія Столпника (Ноября 26).—Въ № 361, л. 382 об.

17) л. 231. Νικήτα ῥήτορος τοῦ κατὰ τὴν Παφλαγονίαν κειμένου ἁγίου ἀνδρὸς, ἐγκώμιον εἰς ἅγιον κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων καὶ πρωταπόστολον θεῖον Πέτρον (Іюня 29). Нач. Ὡς ἡδεῖα τῆς ἡμέρας ἡ χάρις.

18) л. 242. Его же. Εἰς πρωταπόστολον θεῖον Παῦλον (Іюня 29). Нач. Πᾶσα μὲν ἑορτὴ πνευματικὴ καὶ πανήγυρις.

19) л. 256. Его же. Εἰς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον (Іюня 29). Нач. Τίς ὁ τερπνὸς οὗτος ἦχος· τίς ὁ τῶν ἑορταζόντων.

20) л. 264. Ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους ιβ' Ἀποστόλους (Іюня 30). Нач. Τί καλὴ τῆς ἐκκλησίας ἡ τάξις.

21) л. 271. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον ἀπόστ. Ἰωάννην Θεολόγον (Сент. 26). Нач. Ὁ τὸν μέγαν τῆς βροντῆς προτρεπόμενος.

22) л. 281. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον ἀπόστολον Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου (Апрѣля 30). Нач. Πρώην μὲν ἡμᾶς ἡ ζῶσα τῆς ἀληθινῆς θεολογίας πηγή.

23) л. 288 об. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστ. Θωμᾶν (Октября 6). Нач. Ἐπαινετὸς ὁ ὑπὲρ τῶν ἁγίων πόθος.

24) л. 295. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστ. Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου (Октября 9). Нач. Χθὲς καὶ πρῴην ὁ μακαριώτατος τῶν Ἀποστόλων Θωμᾶς.

25) л. 303. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστ. Βαρθολομαῖον (Іюня 11). Нач. Θερμὸς ὁ πόθος· ἀλλ' ἀδρανὴς ὁ νοῦς.

26) л. 309 об. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστ. Φίλιππον (Ноября 14). Нач. Ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου.

27) л. 315 об. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον ἀπόστολον Ἀνδρέαν τὸν πρωτόκλητον, также о проповѣди, кончинѣ и чудесахъ его (Ноября 30). Нач. Τὸν πρωτόκλητον τῆς ἀποστολικῆς δυωδεκάδος Ἀνδρέαν.

28) л. 340 об. Ἐγκώμιον εἰς πρωτόκλητον Ἀνδρέαν ἀπόστολον (Ноября 30-го). Нач. Πᾶσιν μὲν τοῖς τοῦ Θεοῦ λόγου φίλοις.

29) л. 350. Ἐγκώμιον εἰς ἀποστ. Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν (Ноября 16). Нач. Ματθαίου δὲ μνήμης τί ἂν γένοιτο χαριέστερον.

30) л. 356. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον ἀπόστ. Λουκᾶν τὸν Εὐαγγελιστὴν (Октября 18). Нач. Ὢ λαμπρότης, ὢ αἴνεσις.

31) л. 361 об. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον Μάρκον τὸν Εὐαγγελιστὴν (Апр. 25). Нач. Ὥσπερ οὐχ ὅμοιαι τῶν σωμάτων πάντων.

32) л. 366 об. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστ. Ἰάκωβον τὸν ἀδελφόθεον (Окт. 23). Нач. Ὡς γλυκεῖα τῆς παρούσης ἡμέρας ἡ χάρις.

33) л. 373 об. Ἐγκώμιον εἰς ἀπόστ. καὶ ἱερομάρτυρα Τιμόθεον (Января 22). Нач. Τί δὲ ὁ Τιμόθεος· τοῦτον γὰρ μετὰ τοὺς ἀποστόλους εὐθὺς προήχθημεν ἐπαινεῖν.

34) л. 378. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον ἱερομάρτυρα Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην (Окт. 3). Нач. Ἐπ' ὄρος μὲν ὑψηλὸν ἀναβῆναι.

389. ($\frac{182}{\text{CLXXXIII}}$) **Житія святыхъ и слова.** Перг., **XI**, листовъ 261 (дл. $7^7/_8$, шир. $5^5/_8$ в.), въ 2 столбца, листы ветхи. Κουτλουμουσίου (л. 7).

На лл. 1—7 бомбиц. отрывокъ, въ одинъ столбецъ, XIV в., изъ толкованія церковныхъ законовъ Іоанна Зонары.

1) л. 7. Μαρτύριον великомученика Трифона (Февр. 1). Нач. Τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.—Въ № 376, другое; а въ № 377, л. 18 об., то же.

2) л. 15 об. Великомуч. Θеодора Стратилата (Февр. 8).—Сходно съ № 376, л. 25 об.

3) л. 25 об. Великомуч. Никифора (Февр. 9).—Въ № 376, л. 32.

4) л. 34 об. Священномуч. Власія (Февр. 11).—Въ № 376, л. 42.

5) л. 40. Преподобн. Мартиніана (Февр. 13).—То же въ № 377, л. 139 об.

6) л. 47 об. Великомуч. Θеодора Тирона (Февр. 17).—То же въ № 376, л. 74 об.

7) л. 57. Нектарія архіеп. Константиноп. διήγησις о Θеодорѣ Тиронѣ.—Въ № 377, л. 1.

8) л. 64. Διήγησις о чудѣ ἐν Βηρυτῷ.—То же въ № 377, л. 18 об.

9) л. 72 об. Διήγησις о чудѣ ἐν ἁγίῳ φρέατι.—То же въ № 377, л. 27.

10) л. 78. Μαρτύριον 40 мучен. (Марта 9).—То же въ № 376, л. 179.

11) л. 86. Λόγος ἀναγινωσκόμενος εἰς τὴν Ἀκάθιστον.—То же въ № 377, л. 195 об.

12) л. 91. Житіе преп. Маріи Египетской (безъ начала).—См. № 377, л. 204 об.

13) л. 102. Страд. великомуч. Георгія (Апр. 23).—То же въ № 377, л. 218.

14) л. 114 об. Страд. мучениковъ Мануила, Савела и Измаила (Іюня 17).—То же въ № 377, л. 274.

15) л. 123 об. Память св. апост. Петра и Павла (Іюня 29).—Въ № 377, л. 303.

16) л. 136 об. Страд. великомуч. Пантелеимона (Іюля 27), одна страница.—См. № 378, л. 210.

17) л. 137. Λόγος ἱστορικὸς εἰς τὸ γενέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας· συγγραφεὶς παρὰ Ἰακώβου ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου. Нач. Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἦν Ἰωακεὶμ πλούσιος σφόδρα καὶ προσέφερε τὰ δῶρα.—Въ № 395, л. 32 об.

18) л. 145 об. Св. Аѳанасія архіеп. Александр. Λόγος εἰς τὴν ἀπογραφὴν, καὶ εἰς τὴν Θεοτόκον.—То же въ № 371, л. 161.

19) л. 151 об. Василія Великаго бесѣда εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Нач. Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών, τῶν κατὰ τὸν βίον πραγμάτων.—См. № 124 и другіе.

20) л. 160 об. Св. Іоанна Златоустаго. Λόγος εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Нач. Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα.

21) л. 164 об. Его же. Λόγος εἰς τὸν ἄσωτον υἱόν. Нач. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν.—См. № 167 и другіе.

22) л. 169 об. Его же. Εἰς εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια.—То же въ № 386, л. 173 об.

23) л. 173. Св. Андрея архіеп. Критскаго. Λόγος εἰς τετραήμερον Λάζαρον. Нач. Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκρότηκε σύλλογον.—Въ № 393, л. 110 об., въ № 217, л. 45, и въ № 392, л. 316 об.

24) л. 185. Св. Іоанна Златоустаго. Λόγος εἰς τὰ Βαΐα Нач. Ἤδη τῆς δεσποτικῆς πανηγύρεως προλάμπει τὰ χαρίσματα.—См. № 392, л. 341. Въ № 215, л. 234, приписывается Леонтію пресвитеру Констант.

25) л. 189 об. Его же. Λόγος εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν. Нач. Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν.—Въ № 217, л. 78 об.

26) л. 194. Св. Іоанна Златоустаго. Εἰς δέκα παρθένους. Нач. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον τῆς ζωῆς ἐννοήσω.—Въ № 215, л. 255 об., и № 217, л. 92 об.

27) л. 198 об. Его же. Εἰς τὴν πόρνην καὶ εἰς τὸ Μῦρον. Нач. Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς ὡς φιλάνθρωπος καιρὸν εἰς μετάνοιαν.

28) л. 203. Его же изъ толкованія на слова Евангелія отъ Матѳ. гл. 26, ст. 26—28. Нач. Βαβαί, πόση ἡ πήρωσις τοῦ προδότου; καὶ τῶν μυστηρίων μετέχων, ἔμενεν ὁ αὐτός.—См. ὁμ. 82, въ № 66, л. 355 об.

29) л. 211 об. Γεωργίου μητροπολίτου Νικομηδείας καὶ ῥήτορος λόγος τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ εἰς τό· «Εἱστήκεισαν παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ». Нач. Πρὸς ὑψηλοτάτην ἡμῖν ἀναδραμὼν ὁ λόγος περιοπήν.—См. № 391, л. 27 об.

30) л. 226 об. Св. Епифанія архіепископа Кипрскаго. Λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν и проч. Нач. Τί τοῦτο σήμερον σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ.—Въ № 217, л. 164.

На л. 238 об. (бумажномъ) запись, изъ которой видно, что эта рукопись куплена въ городѣ Митиленѣ Георгіемъ Дука въ ͵ςϡο′ (6970=1461 г.) Октября, ἰνδ. ιβ′.

31) На л. 239—243, безъ начала, слово Іоанна Златоустаго εἰς Καινὴν κυριακὴν καὶ εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν.—См. № 217, л. 197.

32) л. 244. Его же. Λόγος εἰς τὴν Σαμαρείτην· καὶ τί ἑρμηνεύεται Μεσσίας. Нач. Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοὺς ἄθλους τῆς Σαμαρείτιδος ἀνεκήρυξε.—См. № 159, л. 143.

33) л. 251 об. Его же. Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ ἀνάληψιν. Нач. Καὶ ὅτε σταυροῦ μνείαν ἐπετελοῦμεν ἔξω τῆς πόλεως.—Въ № 217, л. 264.

390. ($\frac{159}{CLX}$) **Житія святыхъ и слова.** Перг. **XII,** листовъ 252 (дл. 7, шир. 5 в.). Ἀρсеній к. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Βίος ὁσίου Μελετίου [162]), τοῦ ἐν τῷ ὄρει τῆς Μυουπόλεως ἀσκήσαντος· συγγραφεὶς παρὰ Νικολάου ἐπισκόπου Μεθώνης. Нач. Καὶ τοῦτο σόν, ὦ θεῖε ἄνθρωπε· καὶ τῆς σῆς μεγαλοφυΐας τὸ πλεονέκτημα.

2) л. 22 об. Βίος ὁσίου Μελετίου, τοῦ Νέου, ἐκτεθεὶς παρὰ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου. Нач. Ποῦ ποτέ εἰσιν οἱ τὸν καθ᾽ ἡμᾶς αἰῶνα γηράσαι διατεινόμενοι.

3) л. 37—38. Стихиры и канонъ преп. Мелетію Новому. Нач. Ὁ μέγας Μελέτιος.

4) л. 38 об. Слово на перенесеніе честныя руки св. Іоанна Предтечи изъ Антіохіи (Янв. 7). Нач. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπεδήμησε Πρόδρομος.

5) л. 47. Безъ надписанія. Нач. Πρέπουσαν τῆς τῶν νηστειῶν ἀρχῆς εἰλικρινοῦς μετανοίας ὑπόθεσιν.

---

162) Жилъ въ концѣ XI в., въ Греціи; онъ же назыв. въ слѣд. статьѣ «Новымъ». Память Св. Мелетія 1-го сентября, по Мѣсяц. А. Сергія, изд. 1876 г., Москва, стр. 231.

6) л. 56. Μαρτύριον муч. Неофита (Янв. 21).—То же въ № 375, л. 370.

7) л. 59 об. Св. Меѳодія Патарскаго слово на Срѣтеніе Господне и на память прав. Симеона и Анны. Нач. Πάλαι ἱκανῶς, ὡς οἰόν τε διὰ βραχέων τὰ περὶ τῆς Παρθενίας.

8) л. 66 об. Св. Андрея Іерусалимита архіеп. Критскаго ὁμιλία на недѣлю Ваій. Нач. Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ δεσπότου Λάζαρος εἱστιάσατο.—Въ № 217, л. 61 и въ № 393, л. 122 об.

9) л. 74. Св. Кирилла архіеп. Іерусалимскаго. Λόγος εἰς τὴν ἀπαντήν. Нач. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών· κήρυσσε χαρὰν θύγατερ Ἱερουσαλήμ.

10) л. 77. Св. Амфилохія на Срѣтеніе Господне.—То же въ № 386, л. 186 об.

11) л. 80. Житіе препод. Авксентія (Февр. 14). Нач. Θεοδόσιος ὁ νέος τῶν βασιλεικῶν σκήπτρων.—Въ № 376 другое.

12) л. 96. Μαρτύριον ἁγίου Πολυκάρπου ἐπισκόπου, μαρτυρήσαντος ἐν Σμύρνῃ, πρὸ ζ' καλανδῶν Μαρτίων. Нач. Ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα Σμύρναν.—Въ № 376 другое.

13) л. 99 об. Св. муч. Евдокіи τῆς ἀπὸ Σαμαρειτῶν (Марта 1). Нач. Ἡ ἁγία μάρτυς Εὐδοκία ἦν ἀπὸ Σαμαρειτῶν.—Въ № 376 другое.

14) л. 101. Βίος καὶ ἐγκώμιον св. Θеофана Исповѣдника τῆς Σιγριανῆς (Марта 12). Нач. Ὥσπερ λειμὼν εὐανθὴς ποικίλοις ἄνθεσι.—Въ № 376 другое.

15) л. 114. Βίος св. Θеофана Исповѣдника, ποίημα Меѳодія патріарха Константиноп. Нач. Ἔμπρακτον κάλλος καὶ προαιρετικὴν εὐμορφίαν.

16) л. 127. Житіе препод. Θеодоры Θессалоникской (μηνὶ τῷ αὐτῷ κθ' въ рукоп., а по мѣсяц. А. Сергія Апр. 5). Нач. Πολλοὺς ψυχωφελεῖς καὶ θαυμαστοὺς τόπους.

17) л. 165. На заставкѣ крестъ шестиконечный. Περίοδοι св. Ап. Іоанна Богослова, по сказанію Прохора ученика его.—То же въ № 367, л. 75 об.

18) л. 196. Ἐγκώμιον εἰς ἅγιον Φώτιον τῶν Θετταλῶν. Нач. Ὄφλημα μὲν εἶναι τοῖς εὐσεβέσιν, ὥστε ταῖς παρ' ἑαυτῶν δωροφορίαις.

19) л. 212. Λόγος на 1-е, 2-е и 3-е обрѣтеніе главы св. Іоанна Предтечи. Нач. Πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ἐφέστηκε Πρόδρομος.

20) л. 220. Св. Григорія Нисскаго ἐγκώμιον св. великомуч. Θеодору Тирону (Февр. 17).—То же въ № 380, л. 124.

21) л. 226. Λόγος περὶ τῆς τιμίας ἐσθῆτος Θεοτόκου· πῶς ἐφανερώθη· καὶ ὅπως ὁ μέγας οὗτος πλοῦτος τεθησαύρισται παρ' ἡμῖν (въ храмѣ Влахернскомъ вѣроятно). Нач. Ἀλλὰ τῆς μὲν θείας ταφῆς τοῦ ζωηφόρου σώματος.—Сравни въ № 382, л. 159 об.

22) л. 232. Св. Іоанна Златоустаго. Нач. Ἥκομεν ὑμῖν εὐγνώμονες ὀφειλέται τοῦ λόγου.

23) л. 237. Βίος ὁσίας Σωσάννης (Авг. 11). Нач. Κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς βασιλείας Μαξίμου, ἦν τις ἱερεὺς τῶν εἰδώλων ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Παλαιστίνης.

24) л. 244—251. Διήγησις ἐπωφελὴς περὶ τῆς θεανδρικῆς εἰκόνος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς φανερωθείσης ἐν τῇ κατὰ Θεσσαλονίκην μονῇ τῶν Λατόμων, συγγραφεῖσα παρὰ Ἰγνατίου μοναχοῦ καὶ καθηγουμένου τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ τοῦ Ἀκαπνίου μονῆς. Нач. Πολλὰ μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ μεγάλα τὰ τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμᾶς εὐεργετήματα.

Листъ 252 есть отрывокъ пергам. рукописи на Армянскомъ языкѣ, въ 2 столбца, какъ и въ № 312, л. 1 и 258, и въ № 393, л. 275.

391. ($^{205}_{CCVI}$) **Житія святыхъ и слова.** Пергам. (л. 1—32 и 91, 94) **XIII** в., а прочіе бумажн. **XV**, листовъ 314 (дл. $6^3/_8$, шир. $4^3/_4$ в.). Арсенїй ді. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Ὑπόμνημα εἰς τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἀχράντου καὶ προσκυνητῆς εἰκόνος τῆς παναμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Ῥωμαίας, συγγραφὲν παρὰ Συμεὼν καὶ Λογοθέτου τοῦ Μεταφραστοῦ, читается въ недѣлю Православія. Нач. Καὶ πάντα μὲν ὁ χρόνος· ὅσα ὑπὸ χρόνου.

2) л. 27 об. Георгія еп. Никомидійскаго слово въ Великій пятокъ о спасительныхъ страстяхъ и погребеніи Іисуса Христа. Нач. Πρὸς ὑψηλοτάτην ἡμῖν ἀναδραμὼν ὁ λόγος περιοπήν.—См. въ № 389, л. 211 об.

3) л. 53 об. Андрея еп. Кесарійскаго. Προοίμιον εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν Θεολόγου. Нач. Τριμερῆ εἶναι τὴν γραφὴν καὶ ταύτης σῶμα· τὸ γράμμα καὶ ἡ κατ' αἴσθησιν ἱστορία.

Л. 53 об.—88. Ἀποκάλυψις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Текстъ безъ толкованія.

4) л. 89. Житіе преп. Максима Исповѣдника. Нач. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος λυσιτελὴς καὶ ὠφέλιμος.—Въ № 380 другое.

5) л. 153. Космы Веститора слово на перенесеніе мощей св. Іоанна Златоустаго (Янв. 27). Нач. Ἧκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος καὶ ποθουμένη πανήγυρις.—Въ №№ 374 и 384 другія.

6) л. 174 об. Св. великомуч. Георгія (Апр. 23).—То же въ № 377, л. 218.

7) л. 201. Св. Михаила монаха и Синкелла. Λόγος εἰς πάσας τὰς ἐπουρανίους δυνάμεις (Ноября 8). Нач. Τὸν μὲν λόγον ἡ προθυμία κινεῖ· τὴν δὲ χεῖρα συντέλλει τὸ δέος.

8) л. 233. Св. Анастасія Синаита толкованіе на 6 псаломъ. Нач. Πρέπουσαν ἀρχὴν εἰλικρινοῦς μετανοίας τῶν νηστειῶν.—Въ № 386, л. 12 об., то же.

9) л. 257. Ὀπτασία Κοσμᾶ μοναχοῦ φοβερὰ καὶ ὠφέλιμος (Окт. 5) Нач. Ἐν ἔτει τρισκαιδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ῥωμανοῦ τὰ Ῥωμαίων εὐσεβῶς διϊθύνοντος, ἦν τις ἀνήρ.—То же въ № 395, л. 164.

10) л. 265—314. Житіе священномученика Григорія великой Арменіи (Сент. 30).—То же въ № 356, л. 200.

392. ($\frac{466}{\text{t. II, IX, oct.}}$) **Сборникъ словъ со службами.** Бум., **XVI**, 8, листовъ 462 (дл. 3, шир. $2^1/_4$ в.). Переплетныя деревянныя доски въ старинной черной кожѣ. Записи: на обор. верхней переплетной доски: Треѡ̑ пóстнаѧ і или трéтей поста̀, а потомъ торжéственныѧ слова̀. Казéннаѧ. Μονῆς ἁγίου Στεφάνου... или Κασταμονίτου (л. 8 об.). 3) или τῆς μονῆς τοῦ Κώνσταντος (л. 18 об.) и проч.—Все это названія одного и того же Аѳонскаго монастыря. См. подобныя записи въ № 395, л. 332.

Л. 1—3. Отрывокъ изъ службы св. Ѳеодору Тирону.

1) л. 3 об. Св. Григорія Нисскаго. Ἐγκώμιον εἰς Θεόδορον Τύρωνα. Нач. Ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαὸς ἡ ἁγία ποίμνη.

Л. 16—18. Апостолы и Евангелія на субботу 1-й недѣли вел. поста.

2) л. 19. Служба на 3-ю недѣлю великаго поста. Въ канонѣ ирмосы пасхальные: Ἀναστάσεως ἡμέρα, съ чиномъ поклоненія Кресту.

3) л. 37. Св. Іоанна Златоустаго слово на поклоненіе животворящему Кресту. Нач. Ἧκεν ἡμῖν ἐνιαύσιος ἡμέρα ἡ πανσέβαστος.

4) л. 50 об. Св. Іоанна Дамаскина—на Рождество Богородицы. Нач. Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμῇ· καὶ σπαρτίῳ περιγράφεται θάλασσα.

5) л. 68 об. Св. Андрея Критскаго Іерусалимита на Всемірное воздвиженіе Животворящаго Креста. Нач. Σταυροῦ πανήγυρις, καὶ τίς οὐ σκιρτήσειεν ἀναστάσεως κήρυξ.

6) л. 77 об. Іоанна Златоустаго слово Животворящему Кресту. Нач. Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; τίνας ὑμᾶς καλέσω; πρόβατα, ἢ ποιμένας; Конца нѣтъ.—См. № 159, л. 257 об.

7) л. 85. Св. Григорія архіеп. Ѳессалоникскаго на память св. великомученика Димитрія. Нач. Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός.—Въ № 212, л. 181.

8) л. 106 об. Андрея Критскаго на память св. Николая Чудотворца. Нач. Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπων.

9) л. 113. Безъ означенія автора, слово на Рождество Христово. Нач. Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον βλέπω.

10) л. 125. Св. Григорія Богослова. Εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνια. Нач. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν φώτων ἡμέρᾳ πανηγυρίσαντες.

11) л. 170. Безъ начала, слово на Рождество Христово. Первая строчка ...ἄνθρωπος δέ γέγονε· ὡς ἄνθρωπος μὲν τὸν λαὸν ποιμένων.

12) л. 174 об. Василія Великаго. Нач. Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι, φησὶν ὁ Δαυΐδ.

13) л. 194. Неизвѣстнаго слово на обрѣзаніе Господне и на память св. Василія Великаго. Нач. Σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων.

14) л. 205 об. Безъ надписанія: Πάλιν ἡμῖν ὁ θεῖος ἐφέστηκε Πρόδρομος.

15) л. 221. Св. Андрея Критскаго на Благовѣщеніе. Нач. Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρὰ, λύουσα τὴν πρώτην.

16) л. 241. Григорія Өессалоникскаго — на св. первоверховныхъ ап. Петра и Павла. Нач. Ἡ τῶν ἁγίων ἑκάστου μνήμη, κατὰ τὴν ἑόρτιον ἐπιστᾶσα ταύτην ἡμέραν.—Въ № 212, л. 101.

17) л. 252. Св. Іоанна Дамаскина — на Преображеніе Господне. Нач. Δεῦτε πανηγυρίσωμεν, ὦ φιλόθεον σύστημα.

18) л. 278. Св. Григорія Өессалоникскаго—на Усѣкновеніе главы св. Іоанна Крестителя. Нач. Εἰ τίμιος ὁ θάνατος τῶν ὁσίων.—Въ № 212, л. 143 об. сходно.

19) л. 299. Εἰς Ἀκάθιστον. Нач. Ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου.—Въ № 377, л. 195 об. то же.

20) л. 316 об. Св. Андрея Критскаго εἰς Λάζαρον.—То же въ № 389, л. 173.

21) л. 341. Св. Іоанна Златоустаго εἰς Βαΐα.—То же въ № 389, л. 185 и № 215, л. 234.

22) л. 350. Св. Григорія Өессалоникскаго εἰς Βαΐα.—Въ № 212, л. 55.

23) л. 361. Безъ начала, неизвѣстно какое слово. Первая строчка читается ......σηγόρευσεν, ὅταν δ' εἰς τὸν κάτω καὶ τὰ ἑξῆς, ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρον.

24) л. 388 об. Св. Григорія Богослова εἰς Καινὴν κυριακήν. Нач. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι.

25) л. 400. Св. Іоанна Златоустаго на Вознесеніе Господне.—То же въ № 217, л. 264 и № 389, л. 251 об.

26) л. 415. Неизвѣстнаго слово, у котораго позднѣйшимъ почеркомъ сдѣлано надписаніе: «εἰς τὰ εἰσοδία». Нач. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἑτέρα πανήγυρις, καὶ φαιδρὰ ἑορτὴ τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου· ἰδοὺ πρόοδος τῆς ἀμωμήτου Νύμφης.

27) л. 224 об. Св. Григорія Богослова на св. Пятидесятницу. Нач. Περὶ τῆς ἑορτῆς βραχέα φιλοσοφήσωμεν.

28) л. 441 об. Антифоны, Апостолъ и Евангеліе на св. Пятидесятницу.

29) л. 444 об. Послѣдованіе вечерни въ св. Пятидесятницу. Противъ слав. печатн. требн. здѣсь недостаетъ окончанія шестой и всей седмой молитвы.

30) л. 459—462. Молитва. Нач. Σὸν, ὡς ἀληθῶς καὶ μέγα ὄντως μυστήριον, Δέσποτα τῶν ἁπάντων καὶ ποιητά· ἧτε πρόσκαιρος λύσις τῶν σου κτισμάτων. Конца нѣтъ. Таже молитва въ № 399, л. 1.

393. $(\frac{214}{CCXV})$ **Сборникъ житій святыхъ и другихъ статей.** Бум., писанъ разными почерками **XV—XVII,** листовъ 275 (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_4$ в.), въ 2 столбца. ἀρсенїй їн. Τῶν Ἰβήρων.

Листъ 1 Πίναξ.

1) л. 2. Житіе преп. Θеодосія Киновіарха (Янв. 11). То же въ № 372, л. 195.

2) л. 50. Св. Аѳанасія патріарха Александрійскаго (Янв. 18).—То же въ № 373, л. 145.

3) л. 83. Св. Іоанна Златоуст. слово на Благовѣщеніе (Марта 25).—Въ № 376, л. 239.

4) л. 86. Св. Григорія Неокесарійскаго чудотворца другое слово на Благовѣщеніе. Нач. Σήμερον ἀγγελικῇ παρατάξει ὑμνῳδίαι φαιδρύνονται.—Въ № 217, л. 15.

5) л. 89 об. Св. Андрея Критскаго Іерусалимита слово также на Благовѣщеніе. Нач. Ἐπέστη σήμερον ἡ πάντων χαρὰ, λύουσα τὴν πρώτην ἀράν.—Въ № 217, л. 1.

6) л. 100. Св. Аѳанасія Александр. κηρυκτικὸν на Благовѣщеніе. Нач. Τοὺς θείους ἱεροκήρυκας οὐ πρὸς τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀκροάσεως.

7) л. 110 об. Св. Андрея Критскаго εἰς Λάζαρον.—То же въ № 389, л. 173.

8) л. 122 об. Его же. Εἰς τὰ Βαΐα.—То же въ № 390, л. 66 об.

9) л. 137—163. Ἐκλογαὶ изъ Свящ. Писанія В. и Нов. завѣта и твореній Св. Отцевъ въ 67 главахъ. Первая глава на л. 138. Περὶ ἐλεημοσύνης, а 67-я глава на л. 163—περὶ ἀμοιβῆς.

10) л. 164. Γνῶμαι Димокрита, Епиктета и друг. 1) Περὶ Θεοῦ. Нач. Ἀνηκούσθω σοι ὁ περὶ Θεοῦ λόγος. Всего 21 глава.

11) л. 166 об. Γεωργίου τοῦ Χειροβοσκοῦ περὶ τρόπων. Εἰσὶ γὰρ τρόποι κζ' ἀλληγορία, μετάφορα и проч.—См. въ славянск. № 161, л. 237 об., (Изборн. Святослава 1073 года).

12) л. 168. Безъ надписанія: Χριστιανός ἐστι μίμημα Χριστοῦ.

Л. 169. О порокахъ и страстяхъ.

13) л. 170. Τίτλος κη' κατὰ Σαρακινῶν, οἳ καλοῦνται Ἰσμαηλῖται.

Л. 170 об. Συλλογιστική ἀπόδειξις περὶ τοῦ Λόγου καὶ Θεοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος.

Л. 171 об. Ἐκ τῶν τοῦ μοναχοῦ Εὐοδίου. Нач. Οὗτος ὁ Μωαμέδ.

14) л. 173. Περὶ πειρασμῶν. Нач. Αἱ τραχεῖαι τοῦτ' ἔστι αἱ τῶν ἀκουσίων πειρασμῶν.

15) л. 175. Περὶ τῶν αἱρέσεων τῶν Ἀρμενίων. Нач. Ὅτι τὸν σαρκωθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐν μιᾷ φύσει.

16) л. 180 об. Никиты Никейскаго Хартофилакса. Περὶ ἀζύμων. Нач. Τὴν διὰ τῶν ἀζύμων θυσίαν.

17) л. 183. Св. Аѳанасія Александр. о вѣрѣ. Нач. Ὃς δ' ἂν βούληται σωθῆναι.

Св. Іеронима объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Ὁ μακάριος ἁπλῶς Ἱερώνυμος.

Л. 184. Іоанна Златоустаго изъ слова о хулѣ на Святаго Духа.

18) л. 185. Никифора патр. Конст. Нач. Ἀρχέτυπόν ἐστιν.

19) л. 190. Διάλεξις кардинала Венедикта съ монахами, συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Μεσαρίτου, μηνὶ Σεπτ. κθ', ἰνδ ι'. На верху написано: ἔτους ςψιε' (6715=1207 г.).

20) л. 192 об. Вопросы и отвѣты. Περὶ νηπίων χριστιανῶν καὶ ἀπίστων, ἔνθα μετὰ τελευτὰς ἀπέρχονται. Нач. Ἐρώτ. Ποῦ ὑπάγουσι τὰ τελευτῶντα νήπια—εἰς κόλασιν, ἢ εἰς βασιλείαν.

21) л. 193 об. О семи вселенскихъ соборахъ. Нач. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ἑπτὰ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ εἰσι σύνοδοι.

22) л. 195. Ἔκθεσις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἑνώσεως ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ. Нач. Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις.

23) л. 196 об. Θеофила Александр. папы. Περὶ τῶν ἁγίων Θεοφανιῶν. Нач. Καὶ τὸ ἔθος.

24) л. 195. Св. Іоанна Дамаскина. Нач. Περὶ τοῦ Κυριακοῦ σώματος, ὃ καταλαμβάνομεν.

25) л. 198 об. Ἐκλογαὶ изъ твореній Григорія Богослова, Іоанна Златоустаго, Μακαρίου Μάγνητος (л. 200), Анастасія патр. Александр. (правильнѣе—патр. Антіох., ср. № 185, л. 232), св. Нила, вопросы и отвѣты собора, бывшаго при Константиноп. патріархѣ Николаѣ.

26) л. 202 об. Ἐπιτομὴ συντάγματος παρὰ μοναχοῦ Νίκωνος. Нач. Οὐ πᾶσίν ἐστιν ὠφέλιμον τὸ ἀναγινώσκειν τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ αἱρετικῶν συγγράμματα.

27) л. 204. Вопросы Марка патр. Александр. и отвѣты Θеодора Валсамона патр. Антіох. Нач. 1-го вопроса Ἀκίνδυνόν ἐστι τοῖς ἱερομοναχικοῖς καὶ λαοικοῖς ἐπὶ τόκῳ δανίζειν.

28) л. 207. Вопросы монаховъ и отвѣты Хартофилакса великой церкви Петра. Нач. Εἰ ἄξιόν ἐστι τὸ βάπτισμα τῶν ἁγίων Θεοφανειῶν.

29) л. 223 об. Св. Симеона Новаго Богослова λόγος πρὸς τέκνον αὐτοῦ. Нач. Ἐπέταξας τῇ εὐτελείᾳ ἡμῶν.

30) л. 228. Ἐκλογαὶ изъ твореній Василія Великаго, Григорія Богослова, Іоанна Златоустаго, ἐκ διατάξεων Ἀποστόλων, Григорія Нисскаго, Сираха, Соломона, Исидора Пелусіота, Евсевія Памфила ἐκ τοῦ πρὸς Μάρκον (л. 236).

31) л. 256. Σιγίλλια καὶ πιττάκια διάφορα (митрополитамъ, архіеписк., епископамъ, пресвитерамъ, діаконамъ и всѣмъ въ клирѣ состоящимъ), γράμμα διδόμενον τοῖς κληρικοῖς. Это разныя формы настольныхъ и ставленныхъ грамотъ.

32) л. 266. Митрополита Θессалоникскаго Неофита отвѣты на вопросы монаховъ. κεφ α'. Περὶ νηστείας въ среду и пятокъ.

33) л. 271. Николая патр. Константиноп. Πρὸς πρῶτον τοῦ ἁγίου ὄρους. Нач. Πολλάκις με ἠξίωσας διὰ γραφῆς δηλῶσαι.

34) л. 273. Статья каноническаго содержанія, безъ надписанія. Нач. Διατάσσομεν οὖν, ἵνα τοὺς ἱερεῖς ἐγγράφως.

35) л. 274 об. Λόγος св. Епифанія объ исповѣди. Нач. Καὶ τοῦτο γινώσκοντες, ὦ πατέρες καὶ ἀδελφοί. Объ этой части, на л. 137—274, Маттеи въ опис. 1805 г., на стран. 142, говоритъ, что она ab inepto et negligente homine sine ullo consilio conscripta est,—что и справедливо.

На л. 275 пергам. отрывокъ сходенъ съ отрывкомъ въ № 390, л. 252.

394. ($\frac{293}{CCLXXX}$) **Житія святыхъ и слова.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 341 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Арсе́нїй ѥ҃і. Григорїй Синаи̑ є приписми. Τοῦ Σειμένου (л. 7).

Л. 1—6 Πίναξ дневныхъ чтеній изъ Евангелія и Апостола.

1) л. 7. Житіе св. Григорія Синаита, συγγραφεὶς παρὰ Καλλίστου ἀρχιεπ. Κωνσταντ. (Ноября 27). Нач. Τὸ μὲν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγκώμιον.

2) л. 40. Св. Іоанна Златоустаго. Нач. Ἀγαπητοί· ἀψευδὴς ὁ Θεὸς ὁ διὰ τοῦ προφήτου λέγων.—Въ № 361 другое.

3) л. 55. Паисія Великаго, συγγραφεὶς παρὰ Ἰωάννου τοῦ Κολοβοῦ. Нач. Ὥσπερ τὰ τερπνὰ τοῦ βίου, καὶ παρόντα λυόμενα μικρᾶς ἡδονῆς.

4) л. 83. Ὁμιλία α' εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς κοσμοποιΐας (иные припис. Златоусту, а другіе Северіану). Нач. Πᾶσα εὐσεβείας ὑπόθεσις τῶν ψυχῶν.

5) л. 89. Бесѣда вторая на 2-й день творенія. Нач. Ψυχῆς πόθον ἐγείρει Θεοῦ λόγος· καὶ ὥσπερ τινὰ λαμπάδα.

6) л. 97 об. Бесѣда третья на 3-й день творенія. Нач. Ὁ μὲν τοῦ κόσμου τεχνήτης.

7) л. 106 об. Бесѣда четвертая на 4-й день. Нач. Κάμνουσαν ἡμῖν τὴν φωνὴν τῇ προτεραίᾳ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις.

8) л. 122. Св. Григорія Богослова περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμπένητες.

9) л. 146. Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου συναξάρια (т. е. краткія сказанія о празднуемомъ событіи) εἰς τὰς τοῦ τριῳδίου ἑορτάς, съ недѣли о мытарѣ и фарисеѣ до недѣли всѣхъ святыхъ; каждому синаксарю предшествуютъ стихи.

10) л. 202. Βίος св. Амфилохія еп. Иконійскаго (Ноября 22, а по нов. мѣсяц. 23-го). Нач. Καὶ τί τῶν καλῶν.—То же въ № 361, л. 280.

11) л. 212. Св. Іоанна Златоустаго προφυλακτικὸς λόγος α'. Нач. Ἐπειδὴ τῷ ἀγαθῷ προσερχόμεθα, φυλάσσεσθαι δεῖ.

12) л. 215 об. — » — β'. Нач. Μῦθοι μὲν Ἑλληνικοὶ θεοὺς ἐξ ἀνθρωπίνων συλλήψεων καὶ γεννήσεων ἀναγράφουσιν.

13) л. 218. Его же. Περὶ προνοίας. α'. Нач. Πολλῆς γέμει ταραχῆς ἡμῶν ἡ ζωή.

14) л. 222. — » — β'. Нач. Ὁ κακολογῶν πατέρα, ἢ μητέρα.

15) л. 227. — » — Περὶ εἱμαρμένης. α'. Нач. Οἶδα πρῴην περὶ εἱμαρμένης.

16) л. 229 об. — » — β'. Нач. Τὰ αὐτὰ λέγειν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν.

17) л. 234 об. — » — γ'. Нач. Οὐδέν ἐστιν ὄντως δόγμα πονηρόν.

18) л. 239. — » — δ'. Нач. Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

19) л. 243 об. Его же. Λόγος θ'. Нач. Τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον κηρύττουσι μὲν προφῆται.

20) л. 253 об. — » — Ὅτε Σατορνίνος καὶ Αὐριλιανὸς ἐξωρίσθησαν и проч. Нач. Πολὺν ἐσίγησα χρόνον.

21) л. 257 об. — » — На Евтропія евнуха. Нач. Ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ νῦν, εὔκαιρον εἰπεῖν, ματαιότης ματαιοτήτων.

22) л. 262. — » — На слова «Предста царица». Нач. Ἡδὺ μὲν λειμὼν καὶ παράδεισος· πολὺ δὲ ἥδιον γραφῶν ἀνάγνωσις.

23) л. 276 об. — » — Εἰς τὸν Ἀβραάμ. Нач. Ἐθαύμασα μεθ' ὑμῶν ὦ φιλόχριστοι, τὰ νέα τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος.

24) л. 282. Св. Іоанна Дамаскина Іерусалимита ἐπιστολή къ царю Константину Копрониму о св. иконахъ. Нач. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα и т. д. καὶ εἰς τὸ πανάγιον Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον.

25) л. 290. Св. Аѳанасія Александр. о чудѣ отъ иконы Господа Іисуса ἐν Βηρυτῷ. Нач. Ἄρατε τοὺς ὀφθαλμούς.—Въ № 386, л. 25 то же.

26) л. 295. Св. Іоанна Златоустаго εἰς τὸν ἄσωτον. Нач. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν.

27) л. 301—341. Вопросы и отвѣты, относящіеся къ церковной исторіи и къ изъясненію притчей Евангельскихъ. Нач. Вопросъ: Τί ἔστι Θεός. Отвѣтъ: Θεός ἐστιν οὐσία νοερὰ, ἀθεώρητός τε καὶ ἀνερμήνευτος.

395. ($\frac{303}{CCVC}$) **Сборникъ житій святыхъ и другихъ статей.** Бумажн., **XVI и XVII,** 4, листовъ 332 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.). Записи: 1—(л. 332) Κασταμονίτου. 2—(л. 332 об.) Βιβλίον μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Κώνσταντος. См. № 392.

1) л. 1. Грамматика. Нач. Δεῖ σε γινώσκειν, ὦ παιδίον, ὅτι ὀκτὼ εἰσὶ πάντα τὰ μέρη τοῦ λόγου.

2) л. 2 об. Γαληνοῦ περὶ τῆς ἐνυπνίων διαγνώσεως. Нач. Καὶ ἐνύπνιον δ' ἡμῖν ἐνδείκνυται διαθέσεις τοῦ σώματος.

3) л. 5. Таблица, показывающая недѣли и подвижные праздники.

4) л. 7. Св. Іоанна Дамаскина. Περὶ ἁγίας Τριάδος. Нач. Πιστεύομεν τοίνυν εἰς ἕνα Θεὸν, μίαν ἀρχήν.

5) л. 17. Εὕρεσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ· καὶ πῶς ἐφανερώθη Κωνσταντίνῳ βασιλεῖ. Нач. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν ἔτει ἑβδόμῳ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου.

6) л. 32 об. Ἱστορία εἰς τὸ γεννέσιον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Нач. Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν.—То же въ № 389, л. 137.

7) л. 54 об. Εὐχὴ συγχωρητική. Нач. Κύριε, ὦ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῇ σῇ ἀρρήτῳ σοφίᾳ δημιουργήσας τὸν ἄνθρωπον.

8) л. 57. Св. Ефрема Сирина о второмъ Христовомъ пришествіи. Нач. Ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια καὶ ἀπολλύμενα διὰ Χριστὸν κατελίπατε.

9) л. 67. Διήγησις περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων, и почему совершается торжество православія въ 1-ю недѣлю Великаго поста. Нач. Τοῦ Θεοφίλου βασιλέως τῷ κατ' ἐκείνῳ καιρῷ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ.

10) л. 90. Πράξεις Апостола Θомы (Октября 6-го).—Въ № 380, л. 50 об. сходно.

11) л. 103 об. Μνήμη св. мученицы Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος, съ которою Христосъ бесѣдовалъ у кладезя, 2 стиха и сказ. (Марта 26). Нач. Ἐν ταῖς ἡμέραις Νέρωνος τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων.—Въ № 376 другое сказаніе.

12) л. 112. Еще 19 стиховъ εἰς τὴν ἁγίαν Φωτεινὴν καὶ ἀδελφὰς αὐτῆς и проч. Нач. Ῥίπτουσι τὴν σὴν Σαμαρειτινεῖς φρέαρ.

Запись: ἔτους ͵ζμγ', ἰνδ. η' (7043=1535 г.).

13) л. 112 об. Διήγησις Ζωσίμου μοναχοῦ περὶ τῶν πατέρων. Нач. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχε ἀνὴρ ἐν ἐρήμῳ.

14) л. 118 об. Μαρτύριον ἁγίου ἱερομάρτυρος Ὑπατίου. Нач. Κατὰ τους καιροὺς ἐκείνους βασιλεύοντος Μαρκιανοῦ ἐν τῷ Βυζαντίῳ.

15) л. 132. Κυριακη τῶν ἁγίων προπατόρων. Нач. Τὰ κατὰ τὸν μακάριον Ἀβραάμ.

16) л. 137. Περὶ ἐκλείψεως ἡλίου καὶ σελήνης съ рисунками.

17) л. 138. Ἐγκώμιον св. Іоанну Крестителю. Нач. Ἦχος σάλπιγγος· λύρα πνευματική, ὡς οἱ τῶν προφητῶν.

18) л. 145 об. Житїе св. Алексія человѣка Божія. Нач. Ἐγένετο ἀνὴρ εὐσεβὴς ἐν τῇ Ῥώμῃ, ὀνόματι Εὐθημιανός.—Въ № 376 другое.

19) л. 150. Βίος ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου (Января 15). Нач. Βίον καλὸν καὶ ἐνάρετον καὶ ἀμόλυντον ἀνδρὸς δικαίου.—Въ № 372 другое.

20) л. 156. Св. мученика Мины (Ноября 11) ἐν τῷ Σκοταείῳ (по № 353, л. 228 об., ἐν Κοτύαείῳ). Нач. Οὗτος ἦν ἐπὶ τῆς βασιλείας Μαξιμιανοῦ.—Два стиха и чудеса его сходны съ слав. прологомъ.

21) л. 158 об. Октября 22, святому равноапостольному Аверкію еп. Іерапольскому стихи и сказ.

22) л. 159. Октября 22, стихи и сказаніе о семи отрокахъ въ Ефесѣ.

23) л. 161. Октября 23, св. Ап. Іакову брату Господню стихъ и сказаніе.

24) л. 161 об. Октября 23, память преподобнаго Макарія Римскаго—стихи и сказаніе.

25) л. 164. Ὀπτασία Космы монаха (Окт. 5). Нач. Ἐν ἔτει τρισκαιδεκάτῳ.—То же въ № 391, л. 257.

26) л. 168. Св. муч. Дады, Говделая (Сентября 29)—стихи и сказ.—Сравни № 353, л. 93.

27) л. 171 об. Преподобнаго Киріака отшельника—стихи и сказаніе.

28) л. 172. Октября 20, о великомученикѣ Артеміи стихи, сказаніе и чудеса.

29) л. 174. Сентября 4, святаго Вавилы епископа Антіохійскаго—стихъ и сказ.

30) л. 175 об. Сентября 24, преподобнаго Копрія. Нач. Οὗτος ἐν Κοπρίᾳ ἐγεννήθη, ἔξω τῆς μονῆς τοῦ μεγάλου Θεοδωσίου.

31) л. 177 об.—178. Διαίρεσις τῶν ἑπτὰ θανασίμων ἁμαρτιῶν.

32) л. 179. Святаго Іоанна Златоустаго ὁμιλίαι: α') Πρὸς ἀνομοίους и пр. β') л. 184. Περὶ παθῶν τῶν ἀνθρώπων и пр. γ') л. 199. Πῶς Ἀδὰμ ψυχὴν ἔλαβεν и проч. δ') л. 202. Εἰς τὸν Ἀδὰμ и проч. ε') л. 204. Εἰς Ἀδὰμ и проч. ς') л. 209. На притчу о сѣятелѣ.—Въ № 159, л. 300 об. ζ') л. 210 об. Ἔπαινος τῶν ἀπαντησάντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. η') л. 217. На 115 псаломъ: «Вѣровахъ, тѣмже возглаголахъ». θ') л. 220. Нач. Ἀγαπητοί, οὐκ ἀρκεῖ. ι') л. 221 об. Περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύσεως.

33) л. 223. Симеона монаха περὶ ὑπομονῆς.... καὶ κατὰ Ἰουδαίων. Нач. Ὥσπερ οἱ.... ὁδὸν βαδίζοντες.

34) л. 240. Его же. Περὶ φθόνου καὶ μισαδελφίας. Нач. Πολλῶν καὶ μεγάλων ἐγκλημάτων.

35) л. 241 об. Περὶ ἀγάπης καὶ τοῦ μὴ ὀργίζεσθαι.

36) л. 243. Περὶ γαστριμαργίας [163]).

37) л. 248. Ἑξαήμερος Василія Великаго. Наверху на полѣ написано: ἡ σὴ γραφὴ χαρίζεται γνῶσιν πᾶσι. Всего 3 бесѣды: α') Εἰς τὸ· ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Нач. Πρέπουσα ἀρχή. β') л. 256. Περὶ τοῦ· ἔτι ἀόρατος ἦν ἡ γῆ καὶ ἀκατασκεύαστος. γ') л. 263. Περὶ χερσαίων. Ὁμ. θ'. Нач. Πῶς ὑμῖν ἡ ἑωθινὴ τῶν λόγων.

38) л. 272. Ἐγκώμιον εἰς τὸν Βασίλειον. Нач. Ἄριστε βασιλεῦ· ἡ τῶν σῶν ἐγκωμίων ὑπόθεσις πᾶσαν λογικὴν ὑπερεκπίπτουσαν δύναμιν.

39) л. 309 об. Περὶ ῥητορικῆς неизвѣстнаго. Нач. Καλὴ μὲν ἡ τοῦ Ταρσέως Ἑρμογένους ῥητορική.

40) л. 312. Περὶ συνθήκης τῶν τοῦ λόγου μερῶν. Нач. Ἠρώτησας, λογιώτατε· τί ποτέ ἐστι τὸ ποιοῦν.

41) л. 314 об. Σύνοψις τῶν ῥητορικῶν ἰδεῶν. Нач. Τεχνίδριόν σοι ἐπιτομώτατον.

42) л. 317 об. Ἐπιστολὴ α'. Нач. Σὺ μὲν ἴσως ἡμῶν ἀπεδήμησας.

β'. Нач. Ἐδεξάμην σου τὴν γραφήν.

43) л. 320. Іоанна митрополита Κλαυδίας ἐπιστολή. Нач. Ἐπειδή σοι μαθεῖν ἔρως, τιμιώτατε πάτερ.

Л. 324. Его же παραινετικός. Нач. Τί φάτε πρὸς ταῦτα.

44) л. 331 об. Πράξεις Ἀποστόλων καὶ ὑπόμνημα Ματθαίου καὶ Ἀνδρέου. Нач. Κατ' ἐκεῖνον τὸ καιρὸν ἦσαν οἱ ἀπόστολοι ἅπαντες.—Одна только страница.

Л. 332. Запись: Τοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει μονῆς πρωτομάρτυρος ἀρχιδιακόνου Στεφάνου.

Писана разными почерками и большею частію нерадиво.

396. $\left(\text{t.}\ \frac{444}{\text{II, XII, qu.}}\right)$ **Житія святыхъ.** Бум., **XVI, 4, листовъ 318 (дл. $3^7/_8$, шир. $3^1/_4$ в.).** Λαύρας.

1) л. 1. Βίος священномученика Климента епископа Римскаго.— То же въ № 361, л. 329 об.

2) л. 113. Св. Григорія Нисскаго ἐγκώμιον св. Григорію чудотворцу архіепископу Неокесарійскому (Ноября 17).—То же въ № 361, л. 248.

3) л. 170 об. Житіе преподобнаго Григорія епископа Акрагантинскаго.—То же въ № 361, л. 298 об.

---

[163]) О статьяхъ, на лл. 179—247, въ указ. Маттеи, изд. 1805 г., на страницѣ 189, замѣчено: Hae a tirone imperito et negligente scriptae nullum usum habent in re critica.

4) л. 241 об. Житіе священномученика Григорія Великой Арменіи.—То же въ № 356, л. 200.

5) л. 295—318. Житіе преподобнаго Ксенофонта и дѣтей его Іоанна и Аркадія (конца нѣтъ).—То же въ № 374, л. 178.

397. ($\frac{364}{CCCLI}$) **Сборникъ словъ и житій святыхъ.** Бумажн., **XVI,** 4, листовъ 534 (дл. 5, шир. 3 в.). Ἀρσένιϊ μʒ. Λαύρας.

1) л. 1. Слово на 1-ю недѣлю Великаго поста εἰς τὴν θείαν λειτουργίαν. Нач. Μακάριοι γάρ, φησιν, οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2) л. 9 об. Слово на 2-ю недѣлю Великаго поста. Нач. Ὁ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς καιρὸς, ἀδελφοί μου.

3) л. 21 об. Слово въ 3-ю недѣлю Великаго поста на поклоненіе Честному Кресту. Нач. Προτυπῶν καὶ προδιαγράφων ὁ μακάριος Μωσῆς τὸν ζωοποιὸν καὶ θεῖον Σταυρόν.

4) л. 32 об. На 4 недѣлю Великаго поста. Нач. Οὐδέν ἐστι τῆς ἀδιστάκτου πίστεως καὶ καθαρᾶς ἰσχυρότερον.

5) л. 42. На 5-ю недѣлю Великаго поста διδασκαλικὸς λόγος. Нач. Ἀγαθὰ μὲν πάντα τὰ θεῖα λόγια.—См. № 210, л. 112.

6) л. 50. На Ваія. Нач. Ὁ μακάριος ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὁ ἐπιστήθιος φίλος.

7) л. 66. Λόγοι ἐκλελεγμένοι ἐκ πολλῶν βιβλίων διδασκαλικοὶ τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ. α'. Нач. Ἔφθασε καιρὸς· ἡ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων ἀρχή, ἡ κατὰ τῶν δαιμόνων νικη.

8) л. 72. Слово о постѣ β'. Нач. Νηστεύοντες, ἀδελφοί, σωματικῶς, νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς.

9) л. 80 об. — » — γ', св. великомуч. Θеодору. Нач. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, Κύριε.

10) л. 94 об. Ἐκ πολλῶν βιβλίων. Нач. Ἡ τεσσαρακονθήμερος αὕτη νηστεία, ἀγαπητοί.

11) л. 105. Нач. Γράφει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

12) л. 118. Γράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος.

13) л. 130. Ἰδοὺ χάριτι Χριστοῦ εἰς τὴν τρίτην ἑβδομάδα.

14) л. 138 об. На слова: Νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα. Нач. Ἦχεν ἡμῖν σήμερον Ἱερεμίας ὁ προφήτης.

15) л. 147. На судію неправеднаго. Нач. Φέρε τοίνυν εἰς μέσον τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν λέγοντα.

16) л. 153. Нач. Ἔλαμψεν ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

17) л. 160 об. Нач. Ἄρα, οἴδατε καὶ ἐπίστασθε.

18) л. 167 об. Нач. Πρέπουσα ἀρχὴ εἰληκρινοῦς.

19) л. 174. О Ниневитянахъ Іоанна Златоустаго. Нач. Φαιδρὰ σήμερον ἡ πανήγυρις καὶ λαμπρός.—См. № 162, л. 67 об.

20) л. 188. О покаяніи. Нач. Πάντα καλῶς διαταξάμενοι ἅγιοι καὶ θεοφόροι.

21) л. 195 об. На Акаѳистъ и на законника. Нач. Ταυτῇ ἡμέρᾳ τὸν ἀκάθιστον ὕμνον ποιοῦμεν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.

22) л. 204. Слово о виноградникѣ и Іезавели безъ начала.

23) л. 206. Нач. Ἴδετε τὴν χθὲς ἡμέραν πόλεμον καὶ νίκην· πόλεμον μὲν τοῦ διαβόλου, νίκην δὲ τοῦ Χριστοῦ.

24) л. 212. На воскрешеніе Лазаря. (Амфилохія). Нач. Φέρε τοίνυν εἰς μέσον τὸν Εὐαγγελιστήν.

25) л. 221. На изсохшую смоковницу. Нач. Διηνύσαμεν καὶ ἐπεράσαμεν τῆς νηστείας.—См. № 216, л. 147.

26) л. 229 об. На праведнаго Іова. Нач. Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, φησίν, οὗτος σωθήσεται, λέγει Κύριος.

27) л. 241. На блудницу и фарисея. Нач. Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς ὡς φιλάνθρωπος, καιρὸν μετανοίας τοῖς ἁμαρτωλοῖς δέδωκεν.—См. № 389, л. 198 об.

28) л. 254. Житіе преподобнаго Марка Аѳинянина, подвизавшагося на горѣ τῆς Θράκης въ Еѳіопіи (память Апрѣля 5). Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτάτῳ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου.

29) л. 268. Житіе преп. Макарія Римлянина (Окт. 24). Нач. Παρακαλοῦμεν ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ καὶ ἐλάχιστοι μοναχοί.

30) л. 296—355. Аѳанасія архіеп. Александр. къ Антіоху архонту вопросы и отвѣты. Нач. Πιστεύσαντες καὶ βαπτισθέντες εἰς Τριάδα ὁμοούσιον.

31) л. 352 об. Житіе краткое свят. Евфросина τοῦ μαγείρου. Нач. Οὗτος ἐν ἁγίοις πατηρ ἡμῶν Εὐφρόσυνος ἐν κόμῃ τινί.

32) л. 355 об. Житіе блаж. Зосимы. Нач. Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐν τῇ ἐρήμω, ἦν ὑπάρχων.

33) л. 375. Преп. Ефрема слово на второе пришествіе и объ антихристѣ. Нач. Πῶς ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος καὶ ἁμαρτωλὸς Ἐφραίμ

34) л. 386. Іоанна Златоустаго на второе Христово пришествіе. Нач. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

35) л. 390 об. Василія еп... σλυρι... λόγος εἰς τὰ ἅγια νήπια, отъ Ирода избіенныхъ. Нач. Πάλιν ὁ τάλας ἐγὼ τὸν νοῦν ἐπὶ τὴν Βηθλεὲμ πετάσαι βούλομαι.—См. № 215, л. 113.

36) л. 395. Преп. Ефрема. Нач. Ἀδελφοί, διήγησιν βούλομαι ποιήσασθαι.

37) л. 397 об. Περὶ γυναικός, ὡς τὰς ἁμαρτίας ἐξήλειψε διὰ προσευχῆς. Нач. Γυνή τις πλούτῳ καὶ εὐγενείᾳ κομῶσα.

Примѣчаніе. У л. 400 только верхняя половина, на обор. которой криптографич. греч. азбука позднѣйшаго письма; сначала въ

обыкновенномъ порядкѣ α, β, γ, δ, ε, ζ, η и т. д. до ω, а потомъ въ двухъ строкахъ буквы расположены по двѣ, первая съ послѣдней, вторая съ предпослѣдней.

† αω· βφ· γχ· δψ· ευ· ζτ· ησ·
θρ· ιπ· κο· λξ· μν· Δώτε.

Въ указ. арх. Саввы, на страницѣ 146, изд. 1858 г., эта азбука отнесена къ № 97 (305), но тамъ ея нѣтъ.

38) л. 402—405. Прологъ, т. е. краткія житія святыхъ съ стихами, на мѣсяцъ Мартъ.

1-го числа преп. муч. Евдокіи, Ѳеодосіи дѣвы, мучениковъ: Нестора, Тривимія, Маркелла, Антонина, Сильвестра и Софронія, преп. Домнины и мученицы Антонины; 1000 мученик. при Саворіи царѣ пострадавшихъ.

2-го ч., л. 406—411. Священномученика Ѳеодота епископа Киринейскаго въ Кипрѣ, апост. Пармена; муч. Коинта, Троадія, Андроника и Аѳанасіи; Профита (въ печ. мѣсяц. Порфирія) еп. Газскаго.

3-го ч., л. 411 об. Муч. Евтропія, Клеоника и Василиска.

Л. 412 об. О Макаріи Александрійскомъ повѣсть.

4-го ч., л. 415 об. Преп. Герасима на Іорданѣ; мучениковъ Павла и Іуліаніи.

5-го ч., л. 420 об. Муч. Конона и другаго Конона въ Исавріи; препод. Марка монаха, св. муч. Ираиды, Архелая, Кирилла, Фотія, Григорія еп. Константіи Кипрской.

6-го ч., л. 423. 42 муч. въ Аммореѣ; муч. Исихія.

Л. 424 об. Повѣсть о нѣкой дѣвѣ богобоязненной.

7-го ч., л. 428 об. Семи священномучениковъ Херсонисскихъ, Павла Исповѣдника, еп. Пелусіадскаго, св. Аркадія и Несторія еписк. Тримиѳунтскихъ въ Кипрѣ, Еввула, Іуліана и Дометія.

8-го ч., л. 430. Ѳеофилакта Исповѣдника, еп. Никомидійскаго; Ап. Ерма.

Л. 433 об. Повѣсть о покаяніи блаж. Таисіи.

9-го ч., л. 435. Страданіе 40 муч. Севастійскихъ; препод. Георгія новоявленнаго чудотворца.

10-го ч., л. 438. Муч. Кодрата, Діонисія, Кипріана, Анекта, Павла и Крискента, Евсхимона Исповѣдника, еп. Лампсакійскаго.

11-го ч., л. 441. Софронія патр. Іерусалимскаго.

Л. 442. Преп. Евлогія Латомскаго.

12-го ч., л. 453 об. Преп. Ѳеофана Исповѣдника Сигріанскаго; Григорія папы Римскаго Двоеслова.

13-го ч., л. 457 об. Перенесеніе мощей Никифора патр. Конст., муч. Африкана, Пуплія, Терентія, Савина и проч.

14-го ч., л. 459. Муч. Александра въ Пиднѣ; преп. Венедикта

Римскаго; Ап. Аристовула; муч. Сатира, Саторнина, Ревката, Филицитаты, Христіаны и Никандра.

15-го ч., л. 462. Муч. Агапія, двоихъ Александровъ и Діонисіевъ, Тимоѳея, Ромила и Плисія.

Мученика Романа, Менигна, ἐν Παρίῳ ἀθλησάντων νομίμως, и Савина.

39) л. 464—483. О путешествіи Персидскихъ иноковъ къ святымъ мѣстамъ и къ преп. Макарію Египетскому; повѣсть, безъ начала.

40) л. 484. Преп. Ѳеодора игумена Студійскаго слово на поклоненіе честному Кресту. Нач. Ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης ἡμέρα, ὅτι τὸ σημεῖον τῆς χαρᾶς πάρεστι.

41) л. 491. Анастасія Синаита слово περὶ τῆς ἁγίας συνάξεως, καὶ περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν. Нач. Ἀεὶ μὲν ἡ τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάρις διὰ πάσης τῆς Θεοῦ γραφῆς.

42) л. 509. Іоанна Златоустаго στοιχίον о св. Павлѣ, ὅτι μείζων πάντων τῶν ἁγίων ἀποστόλων. Нач. Ἴδετε πηλίκοις, φησί, γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

43) л. 511. Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Ματθαίου καὶ Ἀνδρέου πρωτοκλήτου ἐν τῇ χώρᾳ ἀνθρωποφάγων. Нач. Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦσαν οἱ ἀπόστολοι ἅπαντες ἐπὶ τὸ αὐτό.—Конца нѣтъ.

44) На л. 519—534 діалогъ православнаго съ Латиняниномъ о разностяхъ въ совершеніи таинствъ въ Римско-Католической и Православной церкви. Начала нѣтъ.

398. ($\frac{242}{\text{CCXXIX}}$) **Житіе преподобнаго Аѳанасія Аѳонскаго.** Пергам., **XI,** 4, листовъ 165 (дл. $5^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.). Переплетныя деревянныя доски въ старинной черной кожѣ. Арсеній из. Τῆς Λαύρας.

На л. 1 надъ раскраш. по золоту заставкою написано: Μηνὶ Ἰουλίῳ ε', а въ заставкѣ: Διήγησις τοῦ βίου καὶ τῶν διακρίσεων καὶ οἰκονομιῶν καὶ θαυμάτων τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ. Нач. Ἰδοὺ καὶ ὁ καθ᾽ ἡμᾶς βίος, τοῦ παλαιοῦ παρέδειξε γνωρίσματα βίου· καὶ τῶν πάλαι βεβοημένων ἐπ᾽ ἀρετῇ.

Листы 162—165 пергаменные въ 2 столбца, XII вѣка; содержатъ въ себѣ службы изъ постной тріоди, съ конца утрени сырной недѣли до среды вечера 1-й седмицы Великаго поста.

399. ($\frac{246}{\text{CCXXXIII}}$) **Житіе блаженнаго Іоасафа царевича Индійскаго и учителя его преподобнаго Варлаама.** Пергам., **XI,** 4, листовъ 239 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.), ветхи. Арсеній ιιs. Τῶν Ἰβήρων (л. 2).

На л. 1-мъ, бумажномъ, молитва (безъ конца): Σόν, ὡς ἀληθῶς.— Та же въ № 392, л. 459.

Л. 2—239. Διήγησις θαύματος, ἤτοι βίος τοῦ μακαρίου Ἰωάσαφ καὶ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ Βαρλαάμ. Ἱστορία ψυχωφελὴς ἐκ τῆς ἐνδοτέρας τῶν αἰθιόπων χώρας, τῆς Ἰνδῶν λεγομένης, πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν μετενεχθεῖσα, διὰ Ἰωάννου μοναχοῦ, ἀνδρὸς τιμίου καὶ ἐναρέτου, μονῆς τοῦ ἁγίου Σάβα. Нач. Ὅσοι πνεύματι Θεοῦ ἄγονται· οὗτοί εἰσιν υἱοὶ τοῦ Θεοῦ.

400. (247/CCXXXIV) **Житіе Іоасафа царевича Индійскаго и преподобнаго Варлаама.** Пергам., **XI,** 4, листовъ 232 (дл. 4 3/8, шир. 3 5/8 в.). Арсеній кл. Λαύρα. Одинаковаго состава съ № 399.

На л. 231 об. запись: Ὁ παρὼν Βαρλαὰμ ὑπάρχει ἐμοῦ μητροπολίτου πρώην Φιλίππου, καὶ ἐπροσήλωσα εἰς τὴν βασιλικὴν μονὴν τῆς Λαύρας и т. д. съ клятвою на похитителей.

401. (406/CCCLXXIX) **Житіе преподобнаго Нифонта, съ поученіями.** Пергам., пис. въ **1126** г. 8, листовъ 178 (дл. 3 1/8, шир. 2 3/8 в.). Арсеній кл. Λαύρας.

Л. 1—177. (Дек. 23). Нач. Μυστήριον βασιλέων κρύπτειν καλόν· τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀνακηρύττειν ἔνδοξον· τῷ δὲ εἰδότι τὰ θεῖα ἔργα, καὶ μὴ διηγουμένῳ.

Начало такое же въ житіи преп. Маріи Египетской, написанное Софроніемъ патр. Іерусалимскимъ. Но это не житіе преп. Маріи; ибо на л. 2 уже упоминается, что отецъ Нифонта былъ Агапитъ. Проф. Маттеи, въ изд. 1805 г. на стр. 244, основываясь на этомъ началѣ, сходномъ съ началомъ житія преподобной Маріи, замѣчаетъ: Ex aliis tamen harum bibliothecarum (Синодальной и Типографской въ Москвѣ) codicibus constat, esse hanc vitam Mariae Aegyptiae scriptam a Sophronio archiepiscopo Hierosolymitano.

Л. 178. Запись: Ἐτελειώθη ἡ δέλτος αὕτη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νίφωντος διὰ συνδρομῆς Ἰωαννικίου, μοναχοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἐλαχίστου τῶν μοναχῶν, μηνὶ Ἰαννουαρίῳ λα', ἰνδ. δ', ἔτους ͵ςχλδ' (6634=1126 г.) и проч.

402. (249/CCXXXVI) **Житіе преподобнаго Василія Новаго.** Бумажн., **XVI,** 4, листовъ 385 (дл. 4 7/8, шир. 3 3/8 в.). Переплетн. деревянныя доски въ старинной черной кожѣ. Арсеній кл.

Замѣтки: л. 1. Ὑπάρχει Μαξίμου ἱερομονάχου.

Л. 2. Βιβλίον τῶν ἐνδόξων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου τῆς σκήτεως. Λαύρας.

1) л. 2—378. Βίος καὶ πολιτεία καὶ μερικὴ θαυμάτων διήγησις τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ νέου († 944, марта 26), συγγραφεὶς παρὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου. Нач. Ὁ θειότατος καὶ προφητικώτατος Δαυῒδ ἔλεξε, φάσκων· εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος. На поляхъ киноварью писано въ нѣкоторыхъ мѣстахъ содержаніе главъ.

2) л. 379—385. Св. Григорія еписк. Нисскаго. Ὅτι οὐ δεῖ πέρα τοῦ δέοντος ἀσκεῖν τὴν ἐγκράτειαν· καὶ ὅτι ὁμοίως ἐναντιοῦται τῇ ψυχῇ πρὸς τελείωσιν· ἥτε πολυσαρκία τοῦ σώματος, καὶ ἡ ἄμετρος κακοπάθεια. Нач. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πολλοὶ ἐπὶ τὸ ἕτερον εἶδος τῆς ἀμετρίας κατώλισθον.

403. ($\frac{250}{\text{CCXXXVII}}$) **Житіе преподобнаго Василія Новаго.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 213 (дл. $4^7/_8$, шир. $3^1/_4$ в.). Ἀρσένιй ῥє. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—213. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ νέου· καὶ ὀπτασίας διήγησις πάνυ ὠφέλιμος. Нач. Τῆς ἀκαταλήπτου Θεοῦ περὶ τὸ βρότειον γένος ὑπεραγάθου φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθότητος. Внизу на полѣ первой страницы подписано: συνεγράφη παρὰ Γρηγορίου и пр.—Съ л. 10 начинается ἡ ὀπτασία. Нач. Τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, ὡς ἔθος ἐπὶ τῆς κλίνης μου καθευδήσας, ὁρῶ νεανίαν τινὰ λέγοντά μοι· ἀνάστα, φησί, δηλοῖ σοι ὁ ὅσιος πατήρ· ἐλθὲ τὸ τάχος ἐπὶ πορευθῆναι μέλλω, ἐν οἷς Θεοδώρα διατρίβει.

Съ л. 19 начинаются τὰ τελώνια, которыхъ описано 22.

Л. 41. Περὶ θρόνου τοῦ Κυρίου.

Л. 70 об. Видѣніе прекраснаго луга.

Л. 112. Видѣніе Пресвятой Богородицы, Апостоловъ и прочихъ св. Божіихъ угодниковъ.

Съ л. 132 начинаются τάγματα τῶν ἁμαρτωλῶν покаявшихся; послѣ духовныхъ лицъ, на л. 152, показаны младенцы отъ христіанъ не принявшіе крещенія; а послѣ нихъ еретики: Арій, Македоній и проч., за ними гонители христіанъ: Діоклитіанъ и пр.

Л. 184. Μερικὴ διήγησις τοῦ οὐρανίου ναοῦ.

Л. 203. Ἕως ὧδε ἡ φοβερὰ θεωρία.—Конца нѣтъ.

Это житіе не сходно съ изложеннымъ въ № 402, хотя жизнеописателемъ показанъ тотъ же ученикъ преподобнаго Григорій.

404. ($\frac{136}{\text{I. II, XIX qu.}}$) **Сказаніе объ иконѣ Иверской Божіей Матери.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 38 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.), въ бѣлой кожаной облож-

кѣ съ шелковыми завязками синяго цвѣта. «Іерея Никифора» (л. 1).

Л. 2. Подъ изящною раскраш. по золоту заставкою золотомъ написано: Διήγησις πάνυ ὡραία, περὶ τῆς ἱερᾶς, καὶ σεβασμίας εἰκόνος τῆς Πορταϊτίσης, πῶς ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, εἰς τὴν ἁγίαν μονὴν τῶν Ἰβήρων. Нач. Εἰς τοὺς χρόνους τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἀοιδίμου βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἐπληθύνετο καθ' ἑκάστην ἡ εὐσέβεια.

На л. 2—9 по полямъ написано: «сїя книга печатнаго дѣла справщика іерея Никифора Симеонова».

Почеркъ письма красивъ.

405. ($\frac{50}{LI}$) **Церковная Исторія Евсевія Памфила.** Пергам., **XI,** листовъ 413 (дл. $6^1/_4$, шир. $4^1/_4$ в.), съ 14-ю раскрашенными по золоту заставками. Арсенїй ид. Διονυσίου.

1) л. 2—287. Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου ἐπισκόπου Καισαρείας Παλαιστίνης ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας 10 книгъ. Къ 8-й книгѣ, на лл. 231—248, присоединены главы о мученикахъ Палестинскихъ.

2) л. 289. Его же царю Константину Великому πανήγυρις.

3) л. 306. Его же εἰς τὸν βίον τοῦ μακαρίου Κωνσταντίνου βασιλέως. Нач. Ἄρτι μὲν τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ παντοίων δεκάδων.

На л. 316 об. четвероконечный крестъ съ надписью τούτῳ νίκα.

4) л. 391. Βασιλέως Κωνσταντίνου λόγος, ὃν ἔγραφε τῷ τῶν ἁγίων συλλόγῳ. Нач. Τὸ τηλαυγέστερον ἡμέρας τε καὶ ἡλίου φέγγος. Ἐτελειώθη μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κθ', ἰνδ. ς'. Годъ не означенъ.

Письмо красиво; листы тверды.

406. ($\frac{264}{CCLI}$) **Хронографъ Симеона Логоѳета и Метафраста** [164]). Пергам., **XII,** листовъ 209 (дл. 6, шир. $4^1/_2$ в.). *Λαύρα.* Начала нѣтъ.

На первыхъ строчкахъ перваго листа говорится о разныхъ изобрѣтеніяхъ въ области наукъ и искусствъ.... γράμματα μὲν Φοίνικες εὗρον и проч.

1) На л. 1—204 содержится исторія отъ начала міра о разныхъ народахъ: грекахъ, римлянахъ, евреяхъ, объ императорахъ римскихъ

---

[164]) По описанію князя М. Оболенскаго, эта хроника, или лѣтопись, Георгія Амартола. См. Чтен. въ Общ. Истор. и Древн. Росс. 1846 г., № 4, въ смѣси, стран. 73—98. Переводъ ея въ славянскихъ рукописяхъ Московской Синодальной Библ. №№ 883 (1008). 884 (732), 885 (148) и 886 (280).

до Константина Великаго; объ императорахъ христіанскихъ, римскихъ и греческихъ, восточныхъ и западныхъ до Романа II Восточнаго († 963 году).

2) л. 205—207. Εἰς τὴν κοσμοποιΐαν Συμεὼν Λογοθέτου ἐκ διαφόρων χρονικῶν καὶ ἱστοριῶν. Нач. Θεὸς ἄχρονος τὸν δὲ τὸν κόσμον μὴ πρότερον ὑφεστῶτα ἐν χρόνῳ παράγων.

3) л. 208 и 209. Неизвѣстнаго Хронологія отъ Адама до императоровъ восточныхъ Никифора III и Алексія I Комнина († 1118).

На л. 209 об. внизу можно отчасти разсмотрѣть запись: ἔτους ͵ςχξα' (6661=1152 г.), Ὀκτωβρίῳ ι'. Это вѣроятно годъ написанія рукописи.

407. $(\frac{263}{CCL})$ **Сборникъ, въ которомъ хронографъ, каноны поемые на утрени, и житія святыхъ.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 388 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.).

1) л. 1—250. Подъ заставкою написано: Βιβλίον χρονογραφικὴ ἐξήγησις τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀπὸ κτήσεως κόσμου ἀρχομένη, ἕως τῆς βασιλείας κυροῦ Μανουὴλ, τοῦ Κομνηνοῦ. Нач. Ἀπ' ἀρχῆς ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν χωρὶς ἄστρων.

Л. 251—285. Отъ Алексѣя II Комнина (1180—1183) до взятія Константинополя турками въ ͵ς[?]ξα' (6961=1453 г.), мая 29.

Л. 285 об.—286. Ἑτέρα χρονογραφία περὶ Τούρκων съ ͵ςωνδ' до ͵ζμζ' (съ 6854=1346 до 7047=1539 г.).

2) л. 287. Κανὼν β' εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν, ἰαμβικὸς, ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ, съ толкованіемъ. Нач. Ἐν καλοῖς λόγοις.

Л. 292. Κανὼν β' τῶν φώτων, съ толкованіемъ.

Л. 298. На Преображеніе канонъ съ толкованіемъ.

3) л. 304. Μαρτύριον ἁγίου Νικηφόρου (Февр. 9). Нач. Καθὼς ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ἄνθη.—Въ № 376 другое.

4) л. 320. Μαρτύριον ἱερομάρτυρος Χαραλάμπους (Февр. 10). Нач. Καλὸν καὶ ὠφέλιμον εἶναι.—Въ № 376 другое.

5) л. 344. Βιός преп. Іоанна Кущника (Янв. 15). Нач. Βίον καλὸν καὶ ἐνάρετον.—Въ № 372 другое.

6) л. 351. Βίος преп. Алексія человѣка Божія (Марта 17). Нач. Εἰς τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας Ὠνορίου καὶ Ἀρκαδίου.—Въ № 376 другое.

7) л. 358—388. Μαρτύριον великомуч. Ирины (Мая 5). Нач. Κατὰ τοὺς προλαβόντας χρόνους γέγονέ τις βασιλεὺς Λικίνιος.

На л. 1—8 по краямъ приписано: «сїѧ книга печатнаго дѣла справщика їерея Никифора Симеѡнова».

408. $(\frac{457}{t.\ II.\ LV,\ qu.})$ **Хронографъ Дороѳея, митроп. Монемвасійскаго.** Бумажн., **XVII**, 4,

листовъ 273 (дл. 4³/₄, шир. 3³/₈ в.). Переплетныя деревянныя доски въ старинной черной кожѣ.

Записи:

Ἀρσένιῑ ієр. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 2. 1622, Αὐγούστῳ πρώτῳ ἔκαμα να ἀντιγράφω τὸν παρόντα χρονογράφον τοῦ κυροῦ Ἰωάννου Σταυράκη διὰ γρόσια—15.

Л. 3. Τὸ παρὸν βιβλίον, γενόμενον χρονογράφος, κτῆμα ὑπάρχει τῷ Λεονάρτῳ Χαρβούρ. и проч.

Лл. 1—273 содержатъ въ себѣ исторію отъ сотворенія міра, кончая царствованіемъ султана Селима, сына Сулеймана. Нач. подъ витою заставкою: Θέλων ὁ σοφὸς Δημιουργός, ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Θεός, νὰ κάμῃ τὸν κόσμον. По составу отличается отъ предыдущихъ двухъ хронографовъ.

На л. 209 об. и 235—237 перечисляются митрополіи и епархіи Константинопольскаго патріархата, между которыми, въ числѣ митрополій подъ № 71, упоминаются Ῥωσία.

Писанъ на ново-греческомъ языкѣ.

409. (469) **Исторія о Московскомъ 1666—1667 года соборѣ и о судѣ надъ патріархомъ Никономъ, Паисія Лигарида, митроп. Газскаго.** Бумажн., **XVIII,** 4, лист. 503 (дл. 4¹/₄, шир. 3¹/₄ в.). Переплетъ досчатый въ старинной черной кожѣ.

Л. 1. Τὸ παρὸν βιβλίον, διαλαμβάνον τὴν κατὰ Νίκωνος γενομένην σύνοδον, ἐν τῇ μεγαλοπόλει Μοσχοβίᾳ, καὶ εἶναι τοῦ θρόνου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου· ἐγράφη ἐν Αἰγύπτῳ ͵αψι' ἔτους Χριστοῦ (1710 года). Нач. Τῷ θειοτάτῳ γαληνοτάτῳ δὲ καὶ θεοσέπτῳ βασιλεῖ.... Ἀλεξίῳ Μιχαηλοβίτζῃ, ὁ Γαζέων μητροπολίτης Παΐσιος. Ἀλλ' ὅπερ ἔφη τις τῶν ῥητόρων.

Пожертвована въ Синод. Библіотеку А. Н. Муравьевымъ въ 1857 году.

410. (148/CXLIX) **Сборникъ историч.** (преимущественно) **и канонич. содержанія.** Бум., **XV,** лист. 212 (дл. 6¹/₂, шир. 4⁵/₈ в.), въ 2 столбца, нѣкоторые листы ветхи. Ἀρσένιῑ. Τοῦ Παντοκράτορος.

1) л. 1. Ἱστορίαι τῶν παλαιῶν, συντεθειμέναι ἀπὸ τῶν ὑπομνηστικῶν Ἰωσήπου, πάνυ ὠφέλιμοι. Κεφ. α'. Нач. Πρὸ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ συμπᾶσι, χρὴ τὸν ἀληθῆ Χριστιανὸν ἐπίστασθαι.

Л. 44. Его же о составленіи псалтири.

2) л. 47. Διήγησις Ἐπιφανίου περὶ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, Καισαρίας, Βηθλεὲμ καὶ ἄλλων ἁγίων τόπων, καὶ τῆς ἁγίας Θεοτόκου. Нач. Καὶ πρῶτον μὲν περᾶσαι εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, Τύρου καὶ Σίδωνος.

3) л. 49 об.—59. Βασιλεία Σολομῶντος γ' βίβλος, съ гл. 2, ст. 12, до гл. 10, ст. 20.

4) л. 60. Διήγησις о богатомъ и о милостынѣ. Нач. 1) Ἄνθρωπός τις πλούσιος ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει. 2) Ἐν τοῖς χρόνοις Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως ἐγένετο ἀνήρ τις ὀνόματι Ἰούλιος.

5) л. 62. Св. Іоанна Златоустаго наставленіе іерею. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ ἱερεῦ, καὶ ὅρα τὴν διακονίαν.

6) л. 66. Синесія, еп. Киринейскаго, объ Евагріи философѣ и милостынѣ. Нач. Ἑτέραν διήγησιν προσθήσω.

7) л. 67 об. Διήγησις, какъ получилъ прощеніе нѣкоторый діаконъ, бывшій во враждѣ съ пресвитеромъ, послѣ смерти его. Нач. Διήγησιν ἀκούσατε.

8) л. 69 об. Житіе преп. Маріи, переименованной Мариномъ (12 Февр.). Нач. Ἦν τις ἀνὴρ ὀνόματι Ῥυγένιος, διάγων ἐν ἁγνοίᾳ. Въ № 376 другое.

9) л. 73. Св. Макарія Египетскаго. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ μαθητὴς τοῦ ἁγίου Μακαρίου.

10) л. 75. Его же и другихъ монаховъ. Нач. Θαυμαστὴν ἐστιν, ἀγαπητοί, τοῖς ἀκούουσιν ἐξήγησιν.

11) л. 79 об. Житіе преп. Герасима на Іорданѣ (4 Марта), и о львѣ служившемъ ему. Нач. Ἀκούσατε, ἀγαπητοί, ὑπακοὴν ζώου.

12) л. 81. Ἑρμηνεία γράμματος папы Римскаго Адріана къ императору Константину и Иринѣ. Нач. Ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψῃ, ὁ λυτρωσάμενος τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους.

13) л. 86. Его же посланіе къ Тарасію патр. Конст. Нач. Ποιμαντικαῖς φροντίσιν, ἐν αἷς ἁρμόζει ποιμαίνειν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

14) л. 92—154. Πρόγραμμα εἰς τὴν βίβλον τὴν λεγομένην Δίοπτραν τοῦ πανσόφου Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ. Нач. Κρεῖσσόν, φησιν, ὀλίγον τῷ δικαίῳ ὑπὲρ πλούτου.

Между разными статьями въ стихахъ имѣются статьи объ антихристѣ, кончинѣ міра и проч.

15) л. 155—175. Безъ начала и надписанія главы каноническаго содержанія, о которыхъ на л. 155 об. говорится: τέλος τῶν κανόνων ἁγίου Νικηφόρου· ἐγράφησαν δὲ ταῦτα ἐξ ἑτέρων κανόνων δι' αὐτοῦ, εἰς τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων ἀποστόλων εὕρομεν. Нач. Ἐὰν γυνὴ γεννήσῃ, καὶ οὐκ ἔστι ἐν κινδύνῳ τὸ παιδίον. Далѣе приводятся каноны изъ твореній Василія Великаго, хартофилакса Великой церкви Петра ἐν ἔτει ͵ϛχ' (6600—1092 г.).

Л. 159—Θеофила и Кирилла архіеп. Александр.

Л. 160. Ὅροι κανονικοὶ Ап. Петра и Павла.

Л. 160 об.—о канонич. книгахъ Св. Писанія В. и Нов. Завѣта; между ними не упоминаются книги: Іудиѳь, Товита, Премудрости Соломона, (Сирахъ и Варухъ назначаются для чтенія). Въ Нов. Завѣтѣ не упоминается Апокалипсисъ и Πράξεις Ἀποστ.; но упоминается одно Климентово посланіе.

Л. 161. Κανόνες ап. Павла.

Л. 162 об. Св. Григорія Богослова (вѣроятно Новаго) исторія о семи Вселенскихъ соборахъ. Нач. Ἡ πρώτη σύνοδος γέγονεν ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου.

Л. 163 об. Ὅροι συνόδων Вселенскихъ и помѣстныхъ.

Л. 166 об. Ὅροι κανονικοὶ Василія Великаго. Нач. Περὶ τῶν διγάμων.

Л. 173. Григорія Нисскаго. Περὶ ἀφωρισμένων Тимоѳея Александрійскаго.

Л. 174—175. Епифанія архіепископа. Περὶ κλήρου καταστάσεως. Нач. Κληρικοὺς οὐκ ἄλλως συγχωροῦμεν χειροτονεῖσθαι, εἰ μὴ γράμματα ἴσασιν.

16) л. 176. Св. Василія Великаго. Εἰς τὸ· πρόσεχε σεαυτῷ. Нач. Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκε ἡμῖν ὁ κτίσας ἡμᾶς Θεός.

17) л. 179. Житіе преп. Максима испов. (Авг. 13). Нач. Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων.

18) л. 191. Св. Григорія еп. Нисскаго. Ἐγκώμιον εἰς Θεόδωρον Τύρωνα. Нач. Ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαὸς ἡ ἁγία ποίμνη.

19) л. 195. Житіе преп. Маріи Египетской, напис. Софроніемъ патр. Іерусалимскимъ.—См. то же въ № 377 и др.

20) л. 208. Св. Іоанна Златоустаго слово на Благовѣщеніе. Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια.—См. въ № 376 и другихъ то же.

21) л. 210 об. Μαρτύριον преподобномуч. Параскевы. Нач. Ἡ ἀρχὴ τῶν ἰαμάτων τοῦ Χριστοῦ. Конца нѣтъ, и притомъ у послѣднихъ листовъ недостаетъ краевъ по всей длинѣ.—Изъ этого неполнаго сказанія видно, что св. Параскева, происходила отъ христіанскихъ родителей: ὁ πατὴρ αὐτῆς ἐκαλεῖτο Ἀγάθων· ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς Πολιτεία. На л. 211 об. разсказъ прерывается сообщеніемъ, что издано было повелѣніе царей Римскихъ Максиміана и Діоклитіана всюду преслѣдовать христіанъ. Это было послѣ того какъ св. Параскева подвизалась на нѣкоей горѣ, уже 15 лѣтъ. По именамъ родителей это та преподобномуч. Параскева, которая страдала при Антонинѣ и память которой 26-го іюля. См. въ полномъ мѣсяц. арх. Сергія, изд. 1876 г., въ замѣткахъ, стр. 215. А по имени Максиміана и Діоклитіана, гонителей христіанъ, можно разумѣть великомученицу Параскеву, въ Иконіи, коей память 28-го Октября. См. въ томъ же мѣсяц. арх. Сергія, стр. 286, изд. 1876 г.

411. ($\frac{481}{\text{t. II, XXXIX. qu.}}$) **Симеона Өессалоникскаго творенія.** Бум., **XVIII**, 4, лист. 46 (дл. $5^1/_2$, шир. $4^1/_4$ в.), въ кожаномъ желтомъ переплетѣ.

1) л. 1. Ἑρμηνεία εἰς τὸ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἱερὸν σύμβολον. Нач. Περὶ τοῦ ἱερωτάτου Συμβόλου τῆς ἀληθοῦς καὶ μονῆς τῶν Χριστιανῶν ἡμῶν πίστεως.

2) л. 19. Κεφάλαια δώδεκα, ἅπερ οἵτινες ἄρθρα καλοῦσι, τῆς πίστεως, σαφέστερον συντεθέντα παρὰ τοῦ ταπεινοῦ ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης Συμεών. Нач. Ἡ ἀληθὴς καὶ μόνη τῶν Χριστιανῶν πίστις ὑπὲρ νοῦν οὖσα.

3) л. 22 об. Его же. Ἔκθεσις περὶ τῶν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου ῥήσεων, ὅθεν συνελέγησαν, καὶ κατὰ τίνων αὗται συγκείμεναί εἰσιν. Нач. Καλὸν ἐκθέσθαι καὶ ὅθεν τὸ ἱερώτατον παρὰ τῶν θείων πατέρων συνετέθη σύμβολον.

4) л. 29. Περὶ πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας. α̅ʹ Μάρκος Εὐαγγελιστής.

5) л. 33. Патріархи Константинопольскіе. Нач. αʹ. Στάχυς ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα ἀποστόλων, χρόνους ιεʹ, τοῦτον ἐχειροτόνησεν Ἀνδρέας ὁ ἀπόστ. ἐπίσκοπον τῆς Θράκης. Послѣдній упоминается патр. Кириллъ Лукарисъ.

6) л. 37. О царяхъ Римскихъ. Нач. Ῥώμυλος, ὅπου ἔκτισε τὴν Ῥώμην. Послѣднимъ царемъ упоминается Максентій.

7) л. 38. О царяхъ Константинопольскихъ. Нач. Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας αὐτὸς ὁ ἅγιος καὶ φιλόχριστος βασιλεύς.

8) л. 41. Κανὼν κατὰ λατίνων καὶ πασῶν τῶν αἱρέσεων, πονηθεὶς Ματθαίῳ τῷ ταπεινῷ, μητροπολίτῃ Μυρέων· ᾠδὴ αʹ, ἦχος ηʹ. Нач. 1-го тропаря: Τῶν Ἰταλῶν τῆς πονηρᾶς αἱρέσεως ῥῦσαι τὴν ποίμνην σου.

9) л. 45—46. Таблица, показывающая, сколько было Вселенскихъ соборовъ, также имена бывшихъ на соборахъ царей, папъ Римскихъ и патріарховъ Константинопольскихъ, города, гдѣ они происходили, противъ какихъ еретиковъ и ересей, сколько св. отцевъ, сколько каноновъ (правилъ) и въ какомъ году по Р. Христовѣ были эти соборы.

ОТДѢЛЪ VI.

СБОРНИКИ СМѢШАННАГО СОДЕРЖАНІЯ.

412. ($\frac{5}{V}$) **Книги Священнаго писанія, слова св. отцевъ и Патерикъ.** Бум., пис. въ **1445** г., листовъ 464 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.). А҆рсе́нїй ѿз. дѣла́нїе. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1 и 2 Πίναξ.

1) на лл. 3—104 Дѣянія св. Апостоловъ, седмь соборныхъ посланій и 14 посланій ап. Павла; текстъ съ раздѣленіемъ по зачаламъ. Предъ началами книгъ ὑποθέσεις сходны съ № 23; а прологи 1) къ посланіямъ ап. Павла на л. 45: Τὸ φιλομαθὲς—сходенъ съ № 24, л. 93 и 2) на л. 45 об. Παῦλος ὁ ἀπόστολος Ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος.—Сходенъ съ № 96, л. 110.

На лл. 105—111 Συναξάριον πραξαποστόλου, т. е. указаніе чтеній изъ Апостола по седмицамъ и мѣсяцеслову на весь годъ и на разныя потребы.

2) л. 112. Слово Іоанна Златоустаго о мытарѣ и фарисеѣ. Нач. Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν.

3) л. 114. Его же. Εἰς τὴν δραχμὴν и пр. Нач. Πάλιν οἱ κόλποι Χριστοῦ.

4) л. 116. Его же. Εἰς ἄσωτον. Нач. Ἀεὶ μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν.—См. въ № 167, л. 169 и друг.

5) л. 119 об. Ипполита папы Римскаго слово на 2-е пришествіе Христово и на пришествіе Антихриста. Нач. Ἐπειδὴ γὰρ οἱ μακάριοι προφῆται, ὀφθαλμοὶ ἡμῶν γεγόνασι.—См. № 260, л. 164.

6) л. 130. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν τοῦ Ἀδὰμ καὶ περὶ πονηρῶν γυναικῶν. Нач. Πρόκειται ἡμῖν, ἀγαπητοί, πνευματικὴ τράπεζα.—См. № 216.

7) л. 140. Св. Григорія епископа Нисскаго Ἐγκώμιον св. Θεодору Тирону. Нач. Ὑμεῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ λαός· ἡ ἁγία ποίμνη.—См. № 390 и др.

8) л. 143 об. Св. Меθодія архіеп. Константиноп. исповѣдника. Περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων. Нач. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν.

9) л. 147 об. Преп. Θеодора Студита. Εἰς τὸν τίμιον Σταυρόν. Нач. Ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης ἡμέρα.

10) л. 149 об. Св. Андрея архіеп. Критскаго Іерусалимита. Εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον. Нач. Λάζαρος τὸν παρόντα συγκεκράτηκε σύλλογον.—См. № 216 и др.

11) л. 156 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς Λάζαρον. Нач. Σήμερον ἐκ νεκρῶν.—См. № 215 и др.

12) л. 159. Св. Аθанасія архіеп. Александр. на слова Евангелія отъ Луки: Πορεύεσθε εἰς τὴν ἀπέναντι κώμην. Нач. Οἱ τὰ ἐπίγεια φρονήσαντες.

13) л. 163. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὰ Βαΐα. Нач. Ἐκ θαυμάτων ἐπὶ θαύματα ἴωμεν.—См. № 215.

14) л. 165 об. Андрея Критскаго. Εἰς τὰ Βαΐα. Нач. Χθὲς ἡμᾶς μετὰ τοῦ Δεσπότου Λάζαρος ἐστιάσατο.—См. № 215.

15) л. 173 об. Іоанна Златоустаго. Λόγος τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ δευτέρᾳ. Нач. Διηνύσαμεν τῆς νηστείας τὸν πλοῦν.—См. № 216.

16) л. 178. Его же. Εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν. Нач. Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρῶν.—См. № 215.

17) л. 181. Его же. Εἰς τὰς δέκα παρθένους. Нач. Ὅταν τὸ εὐδαπάνητον.—См. № 215.

18) л. 184. Его же. Εἰς τὴν πόρνην τὴν ἀλείψασαν τὸν Κύριον μύρῳ. Нач. Ἅπας μὲν καιρὸς παντί.—См. № 216.

19) л. 189 об. Св. Кирилла архіеп. Александр. Εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον, καὶ εἰς τὸν νηπτῆρα. Нач. Τί τερπνότερον, ἢ τί ἡδύτερον τοῖς φιλοθέοις.

20) л. 193. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, καὶ εἰς τὸ Πάσχα и проч. Нач. Ὀλίγα ἀνάγκη σήμερον.—См. № 138.

21) л. 198. Св. Аθанасія Александр. Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ. Нач. Μέγα μὲν οὐρανὸς δημιούργημα.

22) л. 200. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν λῃστήν, καὶ εἰς τὴν παράδωσιν. Нач. Ὢ πόση δύναμις τῆς ἡμετέρας πίστεως.—См. № 216, л. 334 об.

23) л. 201 об. Св. Епифанія архіеп. Константіи Кипрскія. Εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν. Нач. Τί τοῦτο· σήμερον σιγὴ πολλὴ ἐν τῇ γῇ.—См. № 215, л. 286, и № 216, л. 398 об.

24) л. 208. Григорія Нисскаго. Περὶ ἀναστάσεως Κυρίου и пр. Нач. Πάντες μέν, ἀγαπητοί, ὡς εἰπεῖν ἀποδέχονται τὴν ἐν τῇ κυριακῇ νυκτί.—См. № 215.

25) л. 214. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν τριήμερον ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Нач. Εὔκαιρον σήμερον ἅπαντας ἡμᾶς ἀναβοῆσαι.—См. № 215.

26) л. 218. Его же. Εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Нач. Ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ.

27) л. 221. Его же. Ἀπαρίθμησις, ποσάκις ὤφθη ὁ Κύριος ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν. Нач. Ἐπειδὴ ἕνδεκα μαθητὰς εἶχεν ὁ Κύριος.

28) л. 221 об. Аѳанасія Александр. Εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Нач. Εἰ ταῖς τῶν ἀγγέλων ἐνῆν πρὸς τὸ παρὸν χρήσασθαι γλώτταις.

29) л. 223 об. Его же. Εἰς τὴν καινὴν κυριακήν. Нач. Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

30) л. 226. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἀπιστίαν τοῦ Θωμᾶ. Нач. Ἥκω τὸ χρέος ἀποδώσων ὑμῖν χρέος.

31) л. 229. Св. Григорія еп. Антіохійскаго. Εἰς τὴν θεόσωμον ταφήν, καὶ εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, καὶ εἰς τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας, καὶ εἰς τὰς μυροφόρους. Нач. Ἐπαινετὸς καὶ οὗτος τῆς ἐκκλησίας ὁ νόμος.—См. № 216, л. 387 об.—Это же слово въ № 215, л. 296 об., приписывается Григорію Нисскому.

32) л. 233 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὸν παράλυτον. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς· καθ᾽ ἑκάστην σύναξιν.—См. № 159.

33) л. 239. Іоанна Златоустаго на слова Іудеевъ къ Іисусу Христу: «δαιμόνιον ἔχεις» и проч. Нач. Ὥσπερ ἡ φαεσφόρος σελήνη.—См. № 215, л. 330.

34) л. 241. Его же. Εἰς τὴν μεσοπεντηκοστήν. Нач. Ὅπου δ᾽ ἂν δεσπότης Χριστός.—См. № 215.

35) л. 242. Леонтія пресвитера Константиноп. Εἰς τὴν μέσην ν΄, καὶ εἰς τὸν ἐκ γεννητῆς τυφλὸν и проч. Нач. Τοῖς φιλοῦσι τὸν Κύριον ἑορτῆς οὐ λείπει καιρός.

36) л. 247. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν Σαμαρεῖτιν. Нач. Φέρε τοίνυν καὶ σήμερον, ἀγαπητοί, καθὼς ἂν ἡ θεία χάρις δίδωσι.

37) л. 248. Его же. Εἰς Σαμαρεῖτιν, καὶ τί ἑρμηνεύεται ὁ Μεσσίας. Нач. Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοὺς ἄθλους.—См. № 159 и друг.

38) л. 252. Его же. Εἰς τυφλόν. α΄. Нач. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς, εἶδε τυφλόν.—См. № 72 и др.

39) л. 255. Его же. Εἰς τυφλόν. β΄. Нач. Πολλαὶ καὶ διάφοροι τῶν ἁγίων γραφῶν αἱ διδασκαλίαι.—См. № 160.

40) л. 262. Аѳанасія Александр. Εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. α΄. Нач. Ἡ μὲν τῆς ἀναστάσεως μνήμη.—См. № 215.

41) л. 264 об. — » — β΄. Нач. Οὐκ οἶδα, ποίᾳ χρήσομαι γλώττῃ.

42) л. 265 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἀνάληψιν. α΄. Нач. Φαιδρὰ μὲν πᾶσα ἑορτὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας.—См. № 215.

43) л. 267 об. — » — β΄. Нач. Ἐπειδὴ χάριτι Θεοῦ τὸν λόγον τὸν περὶ τοῦ πάθους.—См. № 215.

44) л. 270. Георгія пресвитера Кесаріи Каппадокійскія. Εἰς τοὺς τιη' θεοφόρους πατέρας ἐν Νικαίᾳ, καὶ Κωνσταντῖνον τὸν εἰσαπόστολον βασιλέα. Нач. Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις ἐκ τῆς ἀποστολικῆς προτραπείς.—См. № 217.

45) л. 274 об. Іоанна Златоустаго. Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστὴν καὶ εἰς τοὺς Ἀποστόλους. α'. Нач. Οὐρανὸς ἡμῖν σήμερον γέγονεν ἡ γῆ.—См. № 215.

46) л. 278. — » — β'. Нач. Μεγάλα, ἀγαπητοί, καὶ πάντα λόγον.—См. № 215, л. 353.

47) л. 281. — » — γ'. Нач. Σήμερον ἐπεφοίτησε τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἡ χάρις.

48) л. 281 об. Леонтія пресвитера Константиноп. Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν. Нач. Ὅσοι περὶ τὴν ἑορταστικὴν ἀένναον χάριν ἐπήγεσθε.

49) л. 286. Іоанна Златоустаго. Εἰς τοὺς ἁγίους πάντας. α'. Нач. Αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταί.

50) л. 288. — » — β'. Нач. Ἐξ οὗ τὴν ἱερὰν πανήγυριν.—См. № 217, л. 295 об.

51) л. 292. Св. Григорія Богослова слова на св. Пасху. α'. Нач. Ἀναστάσεως ἡμέρα.—См. въ № 139, л. 141.

52) л. 293. — » — β'. Нач. Ἐπὶ τῆς φυλακῆς.—Въ № 139, л. 143.

53) л. 301. Его же. Εἰς τὴν Καινὴν Κυριακήν. Нач. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι.—Въ № 139, л. 156.

54) л. 304. Его же на св. Пятидесятницу. Нач. Περὶ τῆς ἑορτῆς βραχέα.—Въ № 139, л. 160.

55) л. 308 об. На св. Маккавеевъ. Нач. Τί δὲ οἱ Μακκαβαῖοι.—См. № 139, л. 301.

56) л. 312 об. На св. муч. Кипріана. Нач. Μικροῦ Κυπριανός.—Въ № 139, л. 281 об.

57) л. 317 об. Нач. Τίς ἡ τυραννίς.—Въ № 139, л. 35.

58) л. 321 об. На Рождество Христово. Нач. Χριστὸς γεννᾶται.—Въ № 139, л. 106 об.

59) л. 325 об. Ἐπιτάφιος εἰς Μέγαν Βασίλειον. Нач. Ἔμελλεν ἄρα.—Въ № 139, л. 317.

60) л. 346 об. Εἰς τὰ ἅγια φῶτα. Нач. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμός.—Въ № 139, л. 113 об.

61) л. 351 об. Εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα. Нач. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ.—Въ № 139, л. 121.

62) л. 364. Εἰς Γρηγόριον ἀδελφὸν τοῦ μεγάλου Βασιλείου μετὰ μίαν τῆς χειροτονίας ἡμέραν. Нач. Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν.—Въ № 139, л. 30 об.

63) л. 366. Εἰς ἅγιον Ἀθανάσιον. Нач. Ἀθανάσιον ἐπαινῶν.—Въ № 139, л. 288 об.

64) л. 374. Εἰς τὴν ρν' ἐπισκόπων παρουσίαν. Нач. Πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα.—Въ № 139, л. 307.

65) л. 381 об. Περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμπένητες.—Въ № 139, л. 239 об.

66) л. 391. Нач. Τί λύετε τάξιν.—Въ № 139, л. 45.

67) л. 396. Житіе Григорія Богослова, написанное Григоріемъ пресвитеромъ Кесаріи Каппадокійскія. Нач. Συγκαλεῖ μὲν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες, Γρηγόριος ὁ πάνυ, ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος.

На л. 407 об. запись писца: Ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Πέργης καὶ Ἀτταλείας Θεογνώστου, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου τῆς κενῆς (?) δευτέρας Παμφυλίας ἐν Ἀττάλου τῇ μητροπόλει ἀμβλυωπῶν, ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ. ἰνδ. η'. τοῦ ,ςϡνγ' ἔτους (6953=1445 г.).

68) л. 408. Изъ Патерика сказанія объ аввахъ Пименѣ, Пафнутіи, Саррѣ, Фокѣ и другихъ скитскихъ подвижникахъ. Начала нѣтъ.

69) л. 409. Περὶ τοῦ ἀββᾶ Ἰωάννου. Нач. Ὁ θαυμάσιος Ἰωάννης ὁ Σαβαΐτης διηγήσατο.

70) л. 409. Περὶ ἡσυχίας. Нач. Ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος καθεζόμενός ποτε ἐν τῇ ἐρήμῳ.

71) л. 415 об. Διηγήματα διάφορα πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἐκ τῆς πόρνης ἐπανισταμένων ἡμῖν πολέμων. Нач. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος· λογίζομαι, ὅτι τὸ σῶμα ἔχει κίνησιν φυσικήν.

72) л. 419. Περὶ ἀκτημοσύνης. Нач. Ἀδελφὸς ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ, καὶ διαδοὺς τὰ ὑπάρχοντα.

73) л. 420. Διηγήματα διάφορα πρὸς ὑπομονὴν καὶ ἀνδρείαν ἡμῶν ἀλείφοντα. Нач. Παρέβαλον ἀδελφοὶ τῷ ἀββᾷ Ἀντωνίῳ.

74) л. 424 об. Василія Великаго πρὸς μονάζοντας. Нач. Δεῖ τὸν νέον ἀσκητὴν ἀκτήμονα βίον ἔχειν.

75) л. 424 об. Ефрема Сирина. Λόγος παραινετικός. Нач. Δεῦτε, ἀγαπητοί, δεῦτε πατέρες καὶ ἀδελφοί μου τὸ ἐκλεκτὸν ποίμνιον.

76) л. 428 об. Анастасія Синаита. Εἰς κοιμηθέντας πάνυ ὠφέλιμος. Нач. Τί τοῦτο σήμερον ἀγαπητοί, σπουδαίως ὁμοῦ τε καὶ ἀξίως συνήχθημεν.

77) л. 431. Περὶ τῆς Πατρικίας, τῆς μετονομασθείσης ὁ Εὐνοῦχος. Нач. Εὐνοῦχος ἔμενεν εἰς τὴν ἐσωτέραν ἔρημον τῆς σκήτεως.

78) л. 433. Περὶ τοῦ οὐ δεῖ τῷ μοναχῷ ἐπιμελεῖσθαι μοναζουσῶν, ἢ πλησιάζειν αὐταῖς. Нач. Ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Βησσαρίωνος ἐθεασάμεθα.

79) л. 434. Περὶ σωφροσύνης. Нач. Ἀνέβη ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

80) л. 438. Περὶ ψυχῆς διορθώσεως. Нач. Ἔλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Ζήνωνος, ὅτι μικροφυὴς μὲν ἦν καὶ ἰσχνός.

81) л. 439. Παλλαδίου πρὸς Λαῦσον. Нач. Φεῦγε, ὅση σου δύναμις.

82) л. 440. Ἐκ τῶν ἠθικῶν τοῦ Χρυσοστόμου. Нач. Ἐπεὶ οὖν ταύτης πόρρω που.

83) л. 441 об. Κεφάλαια τοῦ Βαρσανοφίου. Нач. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Βαρσανόφιος, ὅτι οὐ δύνανται τὰ πάθη.

84) Λόγοι ἀνωνύμων. Нач. Διηγήσατο γέρων, ὅτι ἀδελφός τις ἀναχωρεῖν βουλόμενος.

85) л. 443. Св. Ефрема. Нач. Μὴ εἴπῃς, μοναχέ, ὧδε στένωσις καὶ πόλεμος.

86) л. 443 об. Св. Аѳанасія. Περὶ κατανύξεως πρὸς τὸν μακάριον Ἀντίοχον. Нач. Ἄκουσον, τέκνον Ἀντίοχε, καὶ μᾶλλον φοβοῦ τὸν Κύριον.

87) л. 446 об. Περὶ ὑπακοῆς. Нач. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἀντώνιος· ὅτι ὑπακοὴ μετὰ ἐγκρατείας ὑποτάσσει θηρία.

88) л. 447. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Ἔλεγέ τις τῶν πατέρων διὰ τὴν ταπεινοφροσύνην τὴν παραβολήν.

89) л. 450 об. Ѳеодора Студита. Σωτηρία σύντομος διδασκαλία. Нач. Χριστιανὸς, μᾶλλον δὲ μοναχὸς, ἐὰν ὀμνύῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

90) л. 451 об. Περὶ τοῦ· ὅτι οὐ δεῖ τὸν μοναχὸν πρόσφασιν τῆς ἐλεημοσύνης χρήματα ἔχειν, ἢ διδόμενα δέχεσθαι, καὶ τίς ἡ μοναχοῖς πρέπουσα ἐλεημοσύνη. Нач. Ἔλεγεν ἡ μακαρία Συγκλητική, ὅτι οὐ χρὴ τὸν ἀσκητὴν ἀγωνίζεσθαι.

91) л. 452. Изъ жизни св. Арсенія. Нач. Τοῦ μεγάλου Ἀρσενίου τὸν κοσμικὸν βίον ἀποφυγόντος.

92) л. 453. Περὶ τοῦ, ὅτι μέγιστον ἐν ἀρεταῖς τὸ ἡσυχάζειν ἐν λόγῳ и пр. Нач. Ὁ ἀββᾶς Ἀρσένιος, ἔτι ὢν ἐν τῷ Παλατίῳ, ἐδέετο θερμῶς τοῦ Θεοῦ.

93) л. 455 об. Св. Исаака. Нач. Ὁ ἐροδιὸς τὸ ὄρνεον, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ.

94) Περὶ τοῦ· πῶς τις καὶ πόθεν τῶν λογισμῶν περιγίνεται· καὶ μέχρι τίνος ἐπὶ τούτοις οὐκ εὐθυνόμεθα ἐν τῷ γεροντικῷ. Нач. Ἠρώτησεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαΐας τὸν ἀββᾶν Ποιμένα περὶ τῶν ῥυπαρῶν λογισμῶν.

95) л. 457 об. Св. Аѳанасія Александрійскаго. Περὶ σωτηρίας ψυχῆς. Нач. Ἀγαπητοί, φροντίσωμεν τῆς σωτηρίας ἡμῶν.

96) л. 458. Анастасія Синаита вопросъ: Ἐάν τις αἰσχυνόμενος εἰπεῖν ἀνθρώπῳ τὴν αὐτοῦ ἁμαρτίαν и проч. Отвѣтъ: Нач. Ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κατανυγῇ ἄνθρωπος, καὶ συντάξηται τῷ Θεῷ.

97) л. 458 об. Περὶ ψαλμῳδίας καὶ προσευχῆς. Нач. Ἔλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Μακαρίου, ὅτι πορευόμενός ποτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

98) л. 460 об. Изъ житія Іоанна Милостиваго. Нач. Ὁ μέγας Ἰωάννης τοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

99) л. 461. Περὶ ἐγκρατείας. Нач. Ἡ ἁγία Συγκλητικὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς, οἷς εἶχεν.

100) л. 462 об.—464. Πράξεις διάφοροι ἁγίων πατέρων. Нач. Ὁ μέγας Μακάριος, ὁ Ἀλεξανδρεύς, οὐ μιᾷ ἀσκήσει, ἀλλὰ διαφόροις ἐχρήσατο.

На л. 464 об. вкладная запись, изъ которой видно, что эту рукопись ἀρχιερεὺς Νεῖλος ἀφιερώθη εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων ἔτους ͵ζνε´ (7055=1547) и проч. Предъ началами книгъ Свящ. Писанія имѣются раскрашенныя заставки.

413. ($\frac{142}{\text{CXLIII}}$) **Іоанна Дамаскина и Өеодора Продрома творенія и другія статьи.** Листы 2—151 бомбицинные **XV** вѣка, а лл. 152—273 бумажные **XVI** вѣка (дл. $6^3/_4$, шир. $4^3/_4$ в.); бумажные листы въ два столбца. Нѣкоторые листы оклеены по краямъ бумагою и ветхи. ἀρσένιй ρвı. Τῶν Ἰβήρων.

На л. 2 и 3. Πίναξ 68 философскихъ и 103 догматическихъ главъ Іоанна Дамаскина.

1) л. 4. Іоннна Дамаскина посланіе Космѣ еп. Маіумскому. Нач. Τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας.

На лл. 5—40 изложены 68 философскихъ главъ Іоанна Дамаскина. α'. Περὶ γνώσεως. Нач. Οὐδὲν τῆς γνώσεως τιμιώτερον.

2) лл. 41—149. Его же изложеніе 103 догматическихъ главъ. Нач. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ὁ μονογενὴς Υἱὸς.

3) л. 150—151. Διαιρεῖται ἡ κατὰ Χριστὸν φιλοσοφία εἰς τρία.

Всѣ эти статьи имѣются въ № 203, на лл. 7—320.

4) л. 152. Τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς ἐκτεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σοφῶν ποιητῶν Κοσμᾶ καὶ Ἰωάννου· πρὸ δὲ αὐτῆς προοίμιον εἰς τὸν ὀρφανοτρόφον, ἀξιώσαντα τούτους ἐξηγήσασθαι. Нач. Ἔοικας, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ.

Л. 152—269. Предисловія съ акростихами и толкованія кановнов. При чемъ на Воздвиженіе Креста Господня, на Рождество Христово и Богоявленіе приведено по два канона, на Срѣтеніе, недѣлю Вайй, Страстную седмицу, св. Пасху—по одному канону; на Пятидесятницу, Преображеніе Господне и Успеніе Пресвятыя Богородицы—по два канона.—См. въ № 309, л. 27—201 и л. 211—214, а въ № 311, л. 2 об.—167.

На л. 273 об. записи о принадлежности рукописи Иверскому монастырю.

414. ($\frac{310}{\text{CCXCVII}}$) **Іосифа Вріеннія Константинопольскаго монаха** (XV в.) **сочиненія и другихъ писателей.** Бумажн., **XVI**, 4, листовъ 269 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.). Τῶν Ἰβήρων.

На л. 1 Πίναξ Ἰωσὴφ μοναχοῦ τοῦ Βρυεννίου.

На л. 1 об. Προθεωρία τοῦ συγγράμματος. Нач. Ἐμοὶ πολλοὶ πολλάκις φίλοι τε καὶ οἰκεῖοι.

1) На лл. 4—66 изложены 49 главъ Іосифа Вріеннія догматико-нравоучительнаго содержанія. Κεφ. α'. Περὶ αἰσθητῶν ἡδυτέρων. Нач. Ὡς ἡδύτερον, τοῖς μὲν ὄμμασι φῶς, τοῖς δὲ ὠσὶν ἀλήθεια.

2) л. 67. Его же на Рождество Богородицы слова: 1) Нач. Ἡ βασιλὶς καὶ κυρία καὶ δέσποινα Θεοτόκος.

3) л. 75 об. — » — 2) Нач. Πάλιν ἡμῖν τῆς Θεοτόκου πανήγυρις.

4) л. 77 об. Надписаніе слиняло. Нач. Πάντων τῶν συμπαρεκτεινομένων τῇ συστάσει τοῦ κόσμου ἐτῶν.

5) л. 95 об. Εἰς τὴν Λαμπρὰν Κυριακὴν πανηγυρικός. Нач. Λαμπρὰ σήμερον ἡμῖν ἡ ἡμέρα· φαιδρὰ ἡ ὥρα· ἐξαίρετος ἡ πανήγυρις.

6) л. 98. Πρὸς Κρήτας ἐξιτήριος. Нач. Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Κρῆτες, εὐχαριστῶ τῇ πολυυμνήτῳ καὶ μακαρίᾳ Τριάδι.

7) л. 109. Ὅτι ἐκ τοῦ Πατρὸς μόνου τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται. Нач. Ἄνδρες ἠγαπημένοι, γνήσιοι φίλοι.

8) л. 135—191. Πρὸς δέκα κεφάλαια καὶ τοσαύτας ἐνστάσεις, ἀντιρρητικός. Нач. Ἐγὼ μὲν καὶ πάλαι τούτους ὤδινον πρὸς ὑμᾶς τοὺς λόγους εἰπεῖν.

При этой статьѣ для уясненія догмата о Святой Троицѣ и другихъ предметовъ на лл. 138 об., 144 об., 152, 158, 161 и 162, 169 об. и 170, 172 об., 175, 179 об., 180 и 181 написаны красками и нарисованы разныя изображенія растеній, лучей солнца, круговъ и проч.

9) л. 191 об. Того же Іосифа Вріеннія. Λόγος η' συνοπτικὸς περὶ θείας ἐνεργείας. Нач. Ἐπειδήπερ τινὲς ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ φυσόμενοι. Раздѣлено на 6 главъ.

10) л. 214. Его же на Преображеніе Господне. Нач. Ἐπεὶ δέ ἐστι δοξάζειν καὶ τὸ ὄν, ὡς ὄν· καὶ τὸ μὴ ὄν, ὡς μὴ ὄν.

11) л. 221. Его же письма: 1) къ великому сакелларію Великой церкви архидіакону Θеодору. Нач. Πολὺς μὲν ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων τέτηκεν ἔρως.

12) л. 222 об. — » — 2) Іерею Никитѣ Мирсиніоту въ Родосѣ. Нач. Τῆς ἐπιστολῆς ἤσθην μέν, καὶ τῷ κάλλει τῶν ὀνομάτων.

13) л. 224. — » — 3) Великому хартофилаксу Великой церкви архидіакону Іоанну Оловолу. Нач. Ἔπεισιν εὐδαιμονίζειν.

14) л. 225. — » — 4) Димитрію Кидонскому ἐν Βενετίᾳ. Нач. Διάτορόν τι μέγα καὶ διαπρίσιον.

15) л. 226 об. — » — 5) Дороѳею патр. Іерусалимскому. Нач. Τὸ μὲν ἀλλήλους ἐπίσης φιλεῖν.

16) л. 228. — » — 6) Николаю Кавасилѣ въ Константинополѣ. Нач. Ἀλλ' οὐ μόνος ἐγὼ τῆς σῆς ἐπιλήσμων ἀγαπιτικῆς διαθέσεως ἔσομαι.

17) л. 229 об. — » — 7) Архимандриту и протосинкеллу Студійскому Евѳимію въ Константинополѣ. Нач. Ἐμοὶ οὐ μόνον ἐπῄει μέγα φρονεῖν ἐπὶ σῇ πάτερ σοφίᾳ.

18) л. 231. — » — 8) Марку папѣ Александрійскому въ Египтѣ. Нач. Ἓν ἄρα καὶ τόδε τῶν μεγίστων εὐτυχημάτων τίθεμαι.

19) л. 232 об. — » — 9) Τῷ οἰκουμενικῷ (патріарху). Нач. Ὁ μέγας οὗτος καὶ ὑψηλὸς βίος καὶ πρὸς τὸν οὐρανόν.

20) л. 234. — » — 10) Τῷ ἀπὸ Γραϊκῶν Ἰταλῷ Μαξίμῳ. Нач. Ἐν ἐρήμῳ διατρίβοντι.

21) л. 239. — » — 11) Макарію епископу въ Кипрѣ. Нач. Ἥδομαι ὑποθέσει ἁπάσῃ, ᾗ προσδιαλέγεσθαι.

22) л. 240 об. — » — 12) Βασιλικόν. Нач. Ἥσθην τὰ τοῦ σου κράτους δεξάμενος γράμματα.

23) л. 241 об. — » — 13) Мануилу въ Лакедемонѣ. Нач. Ὅταν μόνον ἀναμνησθῶ σου τῆς ἀρετῆς.

24) л. 242 об. — » — 14) Врачу, ритору и философу Мануилу Оловолу въ Θессалоникѣ. Нач. Οἶδά σου τὴν ἀγάπην, τὴν γνησίαν, καὶ θερμήν.

25) л. 243 об. — » — 15) Антонію митрополиту Ираклійскому. Нач. Βαθεῖα κατέσχεν ἡμᾶς ἐκ πολλοῦ σιγή.

26) л. 247. — » — 16) Τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Κυέβου καὶ πάσης Ῥωσίας Φωτίῳ, τῷ ὑπερτίμῳ καὶ ἐμῷ δεσπότῃ, καὶ φίλῳ γνησιωτάτῳ καὶ κατὰ πνεῦμα πατρί, ἐν Ῥωσίᾳ. Нач. Οὐ θαυμαστὸν εἴπερ ἐπροφάσ..., ὡς ἄν τις οἰήσαιτο τολμήσας γράφω τῇ σῇ ἁγιότητι.

27) л. 248 об. Краткія письма Іосифа Вріеннія: 1) къ Алексію. Нач. Πολλάκις καλάμου τῇ δεξιᾷ μέλανι βεβαμμένου.—Всего 6 писемъ.

28) л. 250. Георгію. Нач. Ἔστι νῆσός τις.

29) л. 252 об. Іоанну: 1) Нач. Ἀδελφέ μοι τὰ πάντα ἠγαπημένε.

30) л. 254. — » — 2) Нач. Εἰ μὲν ἀκριβῶς ἐπιστάμην.

На л. 255 запись писца: Ἰωακεὶμ εὐτελοῦς μοναχοῦ καὶ ξένου πάσης ἀρετῆς πόνος. Τέλος ἀγαθόν, Χριστέ, χάρισαι τῇ ψυχῇ μου.

31) л. 255 об. Марка Евгеника. Στίχοι εἰς τάφον τοῦ διδασκάλου κυροῦ Ἰωσὴφ τοῦ Βρυεννίου. Нач. Οὐδέν τι καινόν, εἰ σιγᾷ κωφὸς λίθος.

32) л. 256. Северіана еп. Гавальскаго. Περὶ τοῦ· τί ἦν φύσις, καὶ τί οὐσία, καὶ τί ἐστι ὑπόστασις, καὶ τί ἐστι πρόσωπον, καὶ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος. Нач. Φύσις καὶ οὐσία κατ' οὐδὲν διαφέρει τῶν σημαινομένων.

33) л. 257 об. Κεφάλαια ιβ' Θеодора Студита. Нач. Εἴ τις τοίνυν οὐχ ὁμολογεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα. Въ послѣдней 12 главѣ рѣшаются возраженія иконоборцевъ, на основаніи свидѣтельствъ папы Дамаса Римскаго, Θеофила Александрійскаго, папы Льва, Григорія Назіанзина, Амвросія и Василія еп. Селевкійскаго.

На л. 262 написаны два рецепта. Нач. Κάλαμον ἀρομάτικον.

34) л. 263—264. Σύντομος ἐξήγησις καὶ διήγησις τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς, διαίρεσις τῶν παθῶν, τρόποι τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας; περὶ τῆς αὐτεξουσιότητος ἡμῶν, περὶ παραχρήσεως.—См. № 185, л. 218—221.

35) л. 265. Σύνοψις σαφὴς καὶ διάγνωσις τῆς πίστεως ἡμῶν, τῆς ἐν τῇ ἁγίᾳ Τριάδι. Нач. Ὀφείλομεν πιστεύειν, ὡς ἐβαπτίσθημεν.—См. № 185, л. 221 об.

36) л. 267 об. Μυσταγωγία Григорія Чудотворца. Нач. Εἷς Θεὸς Πατὴρ λόγου ζῶντος.—См. № 185, л. 225.

На л. 268 и 269. Τί ὅρος καὶ τί τὸ ἀόριστον... и другія мелкія статьи. Сочиненія Іосифа Вріеннія изданы Евгеніемъ Булгаромъ, архіеп. Славянскимъ и Херсонскимъ въ Лейпцигѣ, въ 1784 г. О немъ проф. Маттеи, въ изд. 1805 года, на стран. 198, пишетъ: Hoc ipso codice usus est etiam Evgenius Bulgaris eo ipso tempore, quo Mosquae anno 1776 hos codices tractabam.

415. ($\frac{494}{\text{I. II, VI. qu.}}$) **Сборникъ.** Бум., **XVI,** 4, листовъ 124 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.), листы обветшали, въ бумажномъ переплетѣ. На корнѣ въ холщевой обложкѣ написано: «Григо́ріа Бесѣ́довника. казе́ннаѧ». а҆рсе́нно҃. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1—17. Сказанія: а) изъ старчества объ аввахъ: Пименѣ, Кассіанѣ; б) Григорія Двоеслова о клирикѣ бѣсноватомъ, о препод. Пахоміи, о причащеніи агіасмою въ пустыняхъ; в) изъ діалоговъ Григорія Двоеслова; г) изъ твореній препод. Ефрема, св. Варсануфія и Василія Великаго, также объ Іоаннѣ Кущникѣ.

2) л. 17 об. Преп. Симеона Столпника ἐν τῇ Μάνδρᾳ. Нач. Ξένον καὶ παράδοξον μυστήριον ἐγένετο ἐν τοῖς χρόνοις ἡμῶν.

3) л. 23. Объ Антіохѣ начальникѣ разбойниковъ въ Сиріи.

4) л. 27. Св. Аѳанасія Александрійскаго о Мелхиседекѣ. Нач. Μελχὴλ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε δύο υἱούς.

5) л. 31 об. О чудѣ отъ иконы Господа Іисуса Христа ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι. Нач. Δεσποτικῶν καὶ παραδόξων πραγμάτων.

6) л. 33. Іоанна Златоустаго слово на Воскресеніе Христово. Нач. Λαμπρὰ τῆς δεσποτικῆς ἀναστάσεως τὰ σύμβολα.

7) л. 34. Его же безъ надписанія. Нач Κύνες, λέγονται, οὐ μόνον οἱ ἀναιδεῖς καὶ ἄπιστοι.

8) л. 35. Св. Василія Великаго. Περὶ ἀποταγῆς βίου καὶ τελειώσεως πνευματικῆς. Нач. Δεῦτε πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι.

9) л. 42. Μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς μὴ κλίνειν γόνυ.

10) л. 42. Безъ надписанія. Ὁ ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἱερέως περικείμενος διπλοῦς στέφανος ἐκ τῆς τῶν τριχῶν σημειώσεως.

11) л. 44 об. О святительскомъ благословеніи. Нач. Τὸ ἀνελθεῖν ἐν τῷ συνθρόνῳ τὸν ἀρχιερέα καὶ σφραγίσαι τὸν λαόν.

12) л. 46. Безъ надписанія: Τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὅμοιον λέοντος τὸ ἔμπρακτον αὐτοῦ καὶ ἡγεμονικὸν καὶ βασιλικὸν χαρακτηριάζων.

13) л. 47. О распятіи и погребеніи Іисуса Христа.

14) л. 50 об. Τί σημαίνει τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ πρὸ τούτου τίς ἡ ἀπόκαρσις τῶν τριχῶν. Нач. Ὥσπερ πάντων τῶν ἐν σώματι μελῶν ἡ κεφαλὴ προτερεύει.

15) л. 51 об. Διάλυσις περὶ τῶν ἱερῶν καὶ τῆς ἐκκλησίας. Нач. Εἰπέ μοι, διατί ἱερεύς, καὶ κατά τι ἱερεύς, καὶ τί ἡ τριχοτομία τῆς κεφαλῆς τοῦ ἱερέως и проч. Здѣсь говорится о священныхъ одеждахъ и утвари церковной и о проч.

16) л. 54. Іоанна Златоустаго объ Антихристѣ. Нач. Ὅτι τρία μὲν ἔτη κρατήσει καὶ ἥμισυ.

17) л. 55. Св. Епифанія епископа Кипрскаго. Нач. Ἃ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἔργα ἑπτὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ εὐαγγελισμοῦ.

18) л. 55. Συβίλης о Константинополѣ. Нач. Καὶ σὺ βαρύπολι Βυζαντίη.

19) л. 55 об. Марка монаха. Διάλεξις πρὸς Ἀμφίβολον τὸν δεκανικόν. Нач. Ἠρώτησέ τις τῶν ἐλλογίμων.

20) л. 65. Іоанна Златоустаго на посланіе апостола Іуды ἑρμηνεία ἐν ἐπιτομῇ. Нач. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι.

21) л. 67. Его же толков. на первое посланіе апостола Петра. Нач. Εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθαι.

22) л. 69. Василія Великаго. Περὶ τῆς συντελείας. Нач. Ἐπεὶ καὶ περὶ καθ' ὅλους.

23) л. 72 об. Ἰωσήπου ἐκ τοῦ ὑπομνηστικοῦ κεφ. ρνη' τίνα ἐστὶ τὰ μνημονευόμενα ἐν ταῖς γραφαῖς βιβλία, οὐχ εὑρισκόμενα δέ. Нач. Νάθαν καὶ Ἀδδῶ καὶ Ἀχιᾶ τοῦ σιλωνίτου.

24) л. 74. Препод. Луки въ Елладѣ. Κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Κορινθίων Μιχαήλ. Нач. Εἰπέ μοι, λέγων, ὦ δέσποτα· πῶς οἱ τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς ἐρημίαις.

25) л. 74 об. Василія Великаго. Нач. Ἐγὼ δὲ κἂν τὸ τιθονοῦ τῆς γῆρας.

26) л. 81. Св. Епифанія еп. Кипрскаго о православной вѣрѣ къ епископамъ въ Памфиліи. Нач. Σαφῶς ἡμῖν ὑποτίθεται ὁ θεῖος λόγος.

27) л. 82. Ὁμολογία πίστεως ὀρθοδόξου ἐκ τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου Ἰουστίνου βασιλέως. Нач. Πιστεύομεν εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.

28) л. 83 об. Διάλεξις Несторія и Кирилла. Нач. Νεστόριος εἶπεν· ὅταν ἡ θεία γραφή.

29) л. 86. Третій Вселенскій соборъ въ Ефесѣ противъ Несторія, съ означеніемъ именъ, бывшихъ на этомъ соборѣ святителей.

30) л. 88 об. Прологъ къ посланіямъ апостола Павла. Нач. Τὸ φιλομαθὲς καὶ σπουδαῖον.—См. въ № 412, л. 45.

31) л. 89. Жизнеописаніе апостола Павла. Нач. Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἑβραῖος μὲν ἦν τὸ γένος.

32) л. 96. Вопросъ: Ἆρα δὲ ὅτι πάντες οἱ κριμνιζόμενοι, ἢ καταχωννύμενοι, ἢ ποντιζόμενοι κατὰ θείαν θέλησιν καὶ πρόσταξιν πάσχουσιν, ἢ καὶ ἐξ ἐνεργείας τοῦ μισοκάλλου. Нач. отвѣта: Τοῦ Χριστοῦ λέγοντος, ὅτι ὑμῶν καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν.

33) л. 97. Θеодорита. Ἀπὸ τῆς φιλοθέου ἱστορίας. Нач. Ἄμεινον ὑπέλαβε Πέτρος ἑπόμενος ἀρνηθῆναι, ἢ φεύγων ὁμολογῆσαι.

34) л. 97 об. Μετάνοια καὶ ἀνάκλισις πρὸς τὸν Κύριον γενομένη ὑπό τινος οἰκονόμου Θεοφίλου. Нач. Ἐγένετο κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, πρὶν ἢ γενέσθαι τῶν ἀθέων Περσῶν.

35) л. 104. Св. Марка, подвизавшагося въ построенномъ имъ монастырѣ, близъ св. мученика Агаѳоника въ Константинополѣ, возобновленномъ Іоанномъ монахомъ и Синкелломъ, ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, τοῦ νέου, διήγησις περὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Нач. Ὁ μακάριος καὶ ἐν ἁγίοις Μάρκος, ὁ μοναχός, ὁ συστησάμενος τὸ εὐαγὲς μοναστήριον.

36) л. 108. Ἐκλογαὶ изъ твореній Григорія Богослова.

37) л. 109. Κεφάλαια ὀλιγοστὰ τοῦ ὁσίου Καρπαθίου. Нач. Ἐπιστάμενος ὁ ἐχθρὸς τὴν εὐχὴν ὑπάρχουσαν ἡμῶν.

38) л. 114. Διδασκαλία περὶ πίστεως ὀρθοδόξου св. Θеодора Савваита, бывшаго послѣ архіеп. Едесскимъ. Нач. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ ζηζάνια τῶν αἱρέσεων ἑώρα.

39) л. 119. Іоанна Златоустаго. Ἐκλογαὶ ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους, πρὸς Ἑβραίους καὶ ἐκ τοῦ ἐγκωμίου εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην εὐαγγελιστήν. Нач. Πολλοὺς ὁρῶ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ μετέχοντας ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν.

40) л. 121 об. Ἐκ τῶν κανόνων τῶν ἐκτεθέντων παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, τῆς συστάσης ἐν τῷ περιωνύμῳ τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ ἐκ τῆς βίβλου τοῦ ἁγίου Νίκωνος. Нач. Ὅτι εἰ καὶ μέχρι νῦν ἔνιοι τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ τῶν μοναχῶν κατιόντες σχῆμα.

41) л. 124 об.—127. Θеофилакта Βουλγαρίας ἑρμηνεία на слова Евангелія отъ Марка: «Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων». Нач. Ὅταν οὖν ἔχωσιν ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν παθῶν.

416. ($\frac{405}{\text{CCCLXXVIII}}$) **Сборникъ большею частію аскетическаго содержанія.** Пергам., **XIII**, 4, листовъ 328 (дл. $4^1/_4$, шир. 3 в.). Ἀρσένιй чs. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 3. Преп. Исаака Сирина анахорета. Περὶ τῆς ἀδιαλείπτου νηστείας. Нач. Ἐν πολλῷ καιρῷ πειραζόμενος ἐν τοῖς δεξιοῖς.

2) л. 7. Его же. Περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας. Нач. Τὸ ἀεὶ σιωπᾶν.

3) л. 7 об. — » —. Πόθεν γίγνεται τὸ μέτρον τῆς γνώσεως. Нач. Ἔστι γνῶσις.

4) л. 9. — » —. Περὶ διαφορᾶς ἐν ἡσυχίᾳ διακρίσεως. Нач. Δόξα τῷ ἐκχέαντι πλουσίους.

5) л. 16. — » —. Περὶ φυλακῆς καὶ τηρήσεως и проч. Нач. Ὁ κωλύων τὸ στόμα αὐτοῦ ἐκ τῆς λαλίας, φυλάσσει τὴν καρδίαν.

6) л. 19 об. — » —. Διήγησις ἁγίων ἀνδρῶν. Нач. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἀπῆλθον εἰς κελλίον.

7) л. 36. — » —. Κεφάλαια διάφορα. Нач. Σοφίσθητι τοῦ θεῖναι θεμέλιον τῇ ὁδοιπορίᾳ σου.

8) л. 43. Св. Максима Исповѣдника. Прологъ и 100 главъ, περὶ ἀγάπης. Нач. Ἰδοὺ τὸν περὶ ἀγάπης λόγον πέπομφα τῇ σῇ ὁσιότητι.

Л. 49 об. Δευτέρα ἑκατοντάς. Нач. Ὁ γνησίως τὸν Θεὸν ἀγαπῶν.

Л. 58 об. Еще 100 главъ. Нач. Ἡ μὲν εὔλογος τῶν νοημάτων.

Л. 66 об. Еще 100 главъ. Нач. Πρῶτον μὲν θαυμάζει ὁ νοῦς. Всего о любви 400 главъ.

9) л. 73 об. Περὶ Θεολογίας καὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ (200 главъ). Нач. Εἷς Θεὸς ἄναρχος.

Л. 98. На вопросъ св. Θалассія отвѣтъ св. Максима. Нач. Οἱ τὸ τέλειον τῆς πρὸς Θεὸν ἀγάπης κεκτημένοι.

10) л. 99. Того же Максима Исповѣдника. Нач. Ἔξεστι παντὶ Χριστιανῷ, τῷ ὀρθῶς πιστεύοντι εἰς τὸν Θεόν.

Л. 107 об. Περὶ πράξεων καὶ θεωρίας πνευματικῆς. Нач. Ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνοῦ.—См. № 425, л. 262 об.

Л. 115. Ἐκ τῆς Θεουργοῦ βίβλου. Нач. Πάσης σωτηρίας ἐρῶν.

Л. 122. Безъ заглавія. Нач. Ἰστέον, ὅτι τρεῖς εἰσι καταστάσεις σαρκική, ψυχικὴ καὶ πνευματική.

11) л. 123. Никиты пресвитера и монаха Студійской обители Стиθата πρώτη πρακτικῶν κεφαλαίων ἑκατοντάς. Нач. Τέσσαρας, οἶομαι, τὰς αἰτίας εἶναι ἐν Τριάδι.

Л. 140. — » — Δευτέρα ἑκατοντὰς περὶ τῆς τοῦ νοὸς καθάρσεως. Нач. Ἀρχὴ μὲν ἀγάπης Θεοῦ.

Л. 159. — » — Τρίτη ἑκατοντὰς—περὶ ἀγάπης. Нач. Νοῦς ἀπαθής ἐστιν ὁ Θεὸς ὑπὲρ πάντα νοῦν.

12) л. 183. Преп. аввы Θалассія. Περὶ ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας καὶ τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας.

13) л. 184 об. Преп. Нила—περὶ προσευχῆς 153 главы. Нач. Εἴ τις βούλοιτο εὐῶδες θυμίαμα σκευάσαι.

Л. 192 об.—195. Его же. Πρὸς νεωτέρους μοναχοὺς διδασκαλία καὶ παραίνεσις καὶ ἐπιστολὴ πρὸς μονάζοντας.

14) л. 196. Исихія пресвитера къ Θеодулу слова περὶ νήψεως καὶ ἀρετῆς и проч. Нач. 1 сотни: Νῆψίς ἐστι μέθοδος πνευματική.—См. то же въ № 419, л. 257.

Л. 206. Нач. 2-й сотни: Ὅτε οὖν καὶ ὁσάκις ἐπισυμβαίνει πληθύνεσθαι.

15) л. 218. Св. Нила. Περὶ ἀκτημοσύνης καὶ εὐχῆς. Нач. Ἔστι μὲν προηγουμένη τῶν τελείων προσευχή.

16) л. 218 об. Филоθея монаха, игумена обители Пресвятой Богородицы τῆς Βάτου κεφάλαια. Нач. Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς.

17) л. 231. Св. Анастасія Синаита εἰς δαίμονα τῆς βλασφημίας. Нач. Ὅταν ἄρξηται.

18) л. 235 об. Св. Аѳанасія вопросы и отвѣты. Нач. Ἐάν τις ἐν ἁμαρτίαις καταγηράσας.

19) л. 236 об. Св. Іоанна Дамаскина. Περὶ ἀρετῶν καὶ παθῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν. Нач. Ἰστέον, ὅτι διπλοῦς ὢν ὁ ἄνθρωπος.

20) л. 242. Св. Ефрема. Нач. Ἀδελφέ, ἔχε ὑπομονήν.

21) л. 243 об. Св. Исаіи. Ἀδελφέ, φύλαξον σεαυτὸν τῆς ἀκηδίας.

22) л. 244. Избранныя мѣста изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго на Евангеліе. Нач. Οὕτω καὶ πόλεις.

23) л. 244 об. Василія Великаго, а съ л. 246, Іоанна Златоустаго изъ толкованія на псалмы.

24) л. 246 об. Симеона Новаго Богослова. Нач. Τρία εἰσὶ τὰ ἐν οἷς ἁμαρτάνουσιν οἱ ἄνθρωποι.

25) л. 247 об. Св. Антонія. Нач. Δεῖ τὸν μοναχὸν, ὥσπερ τὸν ἰχθύν.

26) л. 248. Изъ жизни Великаго Евѳимія. Нач. Ὁ μέντοι θεῖος Εὐθύμιος.

27) Далѣе слѣдуютъ ἐκλογαὶ изъ жизни Іоанна Колова (л. 248 об.), ἐκ γεροντικοῦ (л. 249), св. Нила, св. Василія, Анастасія, Палладія (л. 249 об.), Марка (л. 251 об.), объ аввѣ Захаріи (л. 253), аввы: Кроній (л. 255), св. Варсануфій (л. 255 об.), авва Моvсей (л. 259), περὶ ἀργολογίας Василія Великаго (л. 260 об.), Ѳалассій, св. Аѳанасій, Діадохъ (л. 261 об.), посланіе Антіоха монаха къ Евстаѳію (л. 263), Дороѳей (л. 265).

28) л. 265 об. Василія монаха, пресвитера и игумена Лавры.... Нач. Πᾶς τύπος ἀσκητικός.

29) л. 269. Τοῦ Ψελλοῦ περὶ νοῦ. Нач. Νοερὰ μὲν καὶ ἡ ψυχή.—Въ № 419, л. 296 об.

30) л. 270. Изъ Діоптры περὶ νοῦ. Нач. Τοῦ νοῦ δὲ χρηωδέστερον.

31) л. 281 об. Изъ каноническаго посланія Григорія Нисскаго къ Литоію еп. Мелитинскому περὶ τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς· ἑρμηνεία Іоанна монаха Зонары. Нач. Εἰς τρία τοίνυν ὡς εἴρηται τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων.

32) л. 283. Изъ жизни св. Павла въ Латрѣ. Нач. Ὁρῶν ὁ κλεινὸς οὗτος Συμεὼν τὸν μακάριον.

33) л. 283 об. Изъ жизни Іоанна Ἐρημοπολίτου.

34) л. 285 об. Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου τοῦ ἀναχωρητοῦ (Апр. 19), Павла Новаго и Евсторгія (л. 286).

35) л. 286 об. Объ аввѣ Филимонѣ, о св. Лукѣ (л. 295 об.).

36) На л. 296 выписки изъ твореній св. Василія, Исидора, Кирилла и Аѳанасія.

37) Ἐκλογὴ μικρὰ ἐκ τῆς φιλοθέου ἱστορίας. Нач. Τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν καὶ τῆς ἀρετῆς ἀθλητῶν. Здѣсь между прочимъ повѣствуется

о блаж. Пупліи, Петрѣ, Θеодосіи ἐν τῷ Σκοπέλῳ (л. 302), Акепсимѣ, Евсевіи, περὶ Σαλαμόνου, περὶ θείου Ἰακώβου, о Θалассіи, Іоаннѣ, Зевинѣ аскетѣ (л. 306), Асклишѣ, Илiодорѣ, Симеонѣ (л. 308 об.—309), о Варадатѣ и Θалелеѣ (л. 310) и преподобной Домнинѣ (л. 312 об.).

38) л. 313. Палладія. Ἀπὸ τῆς τῶν βραχμάνων ἱστορίας. Нач. Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδόνων βασιλέως διαβάντος Μακεδονίαν, καὶ τροπωσαμένου Εὐρόπην καὶ Ἀσίαν, ἦλθεν πρὸς Βαβυλῶνα.

Л. 313 об. Запись: Ἐπληρώθη ἡ παροῦσα βίβλος παρ' ἐμοῦ Νικήτα ἀναγνώστου, τοῦ Μαυρῶνι, δι' ἐξόδου δὲ ἐπιμελείας καὶ συνδρομῆς Παύλου μοναχοῦ, ἐν ἔτει ͵ςψϞζ' (6797=1289 г.).

39) л. 314. Ἐκ τῆς Διόπτρας. Нач. Μηδεὶς ἐξαπατάτω σε, μηδεὶς παραμυθήτω· ὅτι τὸ βάπτισμα.

40) л. 316. Преп. Нила монаха καὶ ἐρημίτου πρὸς Χαράκλητον. Нач. Πάνυ μοι δοκεῖς τὴν θείαν ἠγνοηκέναι γραφήν.

41) л. 318. Ἐκλογαὶ изъ твореній Іоанна Карпаθійскаго, Льва Философа.

42) л. 321 об. Выписки изъ житій св. аввы Антонія, Θеодосія, Арсенія, Павла въ Латрѣ, Агаθона, Марка, Іоанна Лѣствичника, Исаіи, Макарія Великаго, Діадоха, Исаака Сирина, Καρπαθείου, Симеона Новаго Богослова, Григорія Богослова (л. 325 об.).

Л. 328. Преп. Антонія монаха. Περὶ ἤθους ἀνθρώπων καὶ χρηστῆς πολιτείας (о нравственности) παραίνεσις. Нач. Οἱ ἄνθρωποι λογικοὶ καταχρηστικῶς λέγονται. Конца нѣтъ.

Предъ началами нѣкоторыхъ статей раскрашенныя заставки.

417. ($\frac{372}{\text{CCCLIX}}$) **Сборникъ аскетическаго содержанія.** Бомбиц., **XV**, 4, листовъ 279 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^5/_8$ в.). Листы попорчены и очень ветхи; по краямъ оклеены бумагою. Ἀρσένιй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Св. Симеона Новаго Богослова. Εὐχαριστία πρὸς θεὸν περὶ τῶν γεγονότων εὐεργεσιῶν. Нач. Δέσποτα, δέσποτα, Κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς.

2—36) л. 7 об.—192. Πίναξ и изложеніе λδ' κατηχήσεων τοῦ ὁσίου καὶ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Συμεών, τοῦ νέου Θεολόγου, ἡγουμένου καὶ πρεσβυτέρου μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος τῆς Ξηροκέρκου. На л. 10 об. κατήχ. α'. Περὶ ἀγάπης и пр. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· θέλω πρὸς ὑμᾶς λαλεῖν.

Л. 14. β'. Нач. Ἀδ. καὶ πατέρες· πᾶς ὅστις εὑρεῖν βούλεται τὸν Θεόν.

Л. 22 об. γ'. Нач. Ἀδ. καὶ πατέρες· Ἀναμνησθέντες τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων.

Л. 30. δ'. Нач. Ἐπειδήπερ πατέρες καὶ ἀδελφοί· τοῦ ἁγίου πατρός.

Л. 43. ε'. Нач. Ἀδ. καὶ πατέρες· καλὸν ἡ μετάνοια.

Л. 62. ς'. Нач. Ἀδ. καὶ πατέρες· ἐπειδήπερ μεγάλα τινά.

Л. 68. ζʹ. Нач. Ἀδ. καὶ πατ. ὡς ὤφελόν σε ἀεὶ σιωπᾷν ἐδυνάμην.

Л. 75 об. ηʹ. Нач. Ἀδ. καὶ πατ. εἰ ὁ τὴν ἀρετὴν ὑποκρινόμενος πρὸς ἀπάτην πολλῶν καὶ ἀπώλειαν.

Л. 79. θʹ. Нач. Ἀδ. καὶ πατ. ἔδει μὲν μὴ τολμᾷν με πρὸς ὑμᾶς ὅλως φθέγγεσθαι.

Л. 85. ιʹ. На память преп. Симеона, еще приписано «στουδιώτου». Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, οὐχ ὁρᾶτε.

Л. 88. ιαʹ. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· Ἔδει μὲν ἡμᾶς τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ (1-й недѣли Великаго поста, какъ замѣчено наверху).

Л. 91. ιβʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ἐγὼ μὲν καὶ τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι (2-й недѣли В. поста).

Л. 95 об. ιγʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ἤδη τὸ πάσχα.

Л. 98. ιδʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ὁ πάντων καταφρονήσας τῶν ὁρωμένων.

Л. 101 об. ιεʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ἀεὶ μὲν ἀλλήλοις ἀντίκεινται.

Л. 104. ιςʹ. Ἀδ. καὶ πατ. καὶ τέκνα. Νεώτερός τις διηγήσατό μοι, λέγων. (На л. 104 об. наверху замѣчено: о преп. Симеонѣ Студіотѣ и отцѣ его духовномъ).

Л. 107. ιζʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Πολλὴ ἡ συγκατάβασις καὶ φιλανθρωπία Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους.

Л. 109. ιηʹ. Ἀδελφὲ ἀγ. καὶ λαοῦ καὶ ποίμνης ἡγούμενος κατεστάθης.

Л. 118 об. ιθʹ. Ἀδ. καὶ πατ. καὶ τέκνα· τὴν ἀρχὴν τῆς ὑμετέρας πρὸς με φιλίας.

Л. 121 об. κʹ. Ἀγαπητοί μου καὶ περιπόθητοι ἀδελφοί.

Л. 124 об. καʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Εὔχομαι τῷ ἐλεήσαντί με Θεῷ.

Л. 127. Λόγος κβʹ. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· καλὸν ἡμᾶς ἀνακηρύττειν εἰς πάντας.

Л. 132 об. κγʹ. Ἀκούσατέ μου τῶν λόγων, υἱοί μου ἔσχατοι.

Л. 136 об. κδʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ἔοικεν ἡ πνευματικὴ γνῶσις οἰκίᾳ τινί.

Л. 139. κεʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ὀφείλει ὁ μοναχὸς μὴ μόνον τὰς ἐν τῇ ψυχῇ γινομένας.

Л. 143. κςʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Πᾶς ἄνθρωπος ἄρτι τῷ κόσμῳ.

Л. 148. κζʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Οὐκ ἀκούετε τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ.

Л. 154 об. κηʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Βλέπετε, πῶς ἀκούετε.

Л. 161 об. κθʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Πολλοὶ καθʼ ἑκάστην λέγουσιν, ὧν ἀκούομεν.

Л. 167. λʹ. Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· Ἀκούσατέ μου τῶν λόγων· τὴν δύναμιν.

Л. 173. λαʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Ἐν τῇ προλαβούσῃ κατηχήσει.

Л. 175 об. λβʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Πᾶσα ἁμαρτία, φησί.

Л. 177 об. λγʹ. Ἀδ. καὶ πατ. Πῦρ ἐστὶν ὁ Θεὸς καὶ τοῦτο παρὰ πάσης θεοπνεύστου γραφῆς ὀνομάζεται.

Л. 181 об. λδ'. Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ· τί πρὸς τὰ κατηχηθέντα παρ' ἡμῶν ἐν διαφόροις πολλάκις λόγοις.

Л. 187 об. Λόγος λε'. Εὐχαριστία πρὸς Θεὸν ὑπὲρ ὧν ἠξίωται δωρεῶν и проч. Нач. Εὐχαριστῶ, καὶ προσκυνῶ, καὶ προσπίπτω σοι, Κύριε.

Л. 192 об. Запись: Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτερα τὰ ί τούτου συγγράμματα, οἱ θεολογικοὶ μετὰ τῶν ἠθικῶν, οἱ ἀπολογικοί, αἱ ἐπιστολαί, μετὰ τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν θείων ὕμνων οἱ εὑρωτ...

37) л. 193. Исаака аскета и анахорета Сирина α' λόγος περὶ ἀποταγῆς и проч. Нач. Ἡ ψυχὴ ἡ τοῦ Θεοῦ ἀγαπῶσα ἐν τῷ Θεῷ.

На л. 193. Четвероконечные и шестиконечные кресты.

38) л. 201. — » — β'. Нач. Πολλὴν ὁ Θεὸς δέδωκε τοῖς ἀνθρώποις τὴν τιμήν.

39) л. 208. — » — γ'. Нач. Τὸ ἔν τινι συμπτώματι τῆς ἁμαρτίας.

40) л. 214 об. Его же вопросы и отвѣты. Нач. Ἐρώτ. ποίῳ δεσμῷ συνέχεται ἡ καρδία.

41) л. 223. Περὶ τάξεως τῆς μοναχικῆς πολιτείας и проч. Нач. Ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς βιαίας τίκτεται ἡ θέρμη ἡ εὔμετρος.

42) л. 224. Περὶ διαφόρων τρόπων τοῦ πολέμου τοῦ ἐκ διαβόλου. α'. Нач. Ἔχει.... πάλιν ὁ διάβολος.

Л. 225. β'. Нач. Οὓς δὲ ἀνδρείους καὶ δυνατοὺς θεωρεῖ ὁ διάβολος.

Л. 226 об. γ'. Нач. Ὅταν οὖν μετὰ ταῦτα ὅλα ἐπαναστῇ ὁ διάβολος.

Л. 227. δ'. Нач. Λοιπὸν τοῦτο μόνον ὑπελείφθη αὐτῷ.

43) л. 229. Безъ надписанія. Нач. Μακάριος ἄνθρωπος ὁ γινώσκων τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν.

44) л. 231. Περὶ τῶν λόγων τῆς θείας γραφῆς πρὸς μετάνοιαν ἐρεθιζόντων. Нач. Τὴν ἀνδρείαν, ἣν οἱ πατέρες ἐν ταῖς γραφαῖς τεθείκασι.

45) л. 232 об. Δεῖ τὸν μοναχὸν εἶναι ἐν πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασι τύπον ὠφελείας τοῖς ὁρῶσιν αὐτόν.

46) л. 233 об. Περὶ ἡσυχίας и пр. Нач. Ὁ συνελθὼν τῷ νοΐ αὐτοῦ.

47) Περὶ ἡσυχαζόντων. Нач. Λέγω σοι πρᾶγμα, καὶ μὴ γελάσῃς.

48) л. 235. Нач. Τρεῖς εἰσὶ τάξεις, ἐν αἷς προκόπτει ὁ ἄνθρωπος.

49) л. 235 об. Нач. Γίγνεται ἐλπὶς ἐπὶ τῷ Θεῷ διὰ τῆς καρδιακῆς πίστεως.

50) л. 237 об. Περὶ ἀποταγῆς κόσμου, и проч. Нач. Ὅταν ἀγαπήσωμεν φυγεῖν ἐκ τοῦ κόσμου.

51) л. 239. Нач. Ἄνθρωπος πολυμέριμνος πρᾶος καὶ ἡσύχιος γενέσθαι οὐ δύναται.

52) л. 240 об. Нач. Μὴ νομίσῃς, ὦ ἄνθρωπε.

53) л. 242 об. Нач. Ἕως ἂν ἀληθῶς ἐκ καρδίας μισήσῃ τις τὴν αἰτίαν τῆς ἁμαρτίας.

54) л. 245 об. Περὶ φυλακῆς καρδίας и проч. Нач. Εἰ κατὰ μόνας ὑπάρχεις ἐν τῷ κελλίῳ σου.

55) л. 246 об. Σημεῖα τῆς ἀγάπης Θεοῦ.

56) л. 247. Нач. Ἡ ἄσκησις μήτηρ τοῦ ἁγιασμοῦ ἐστιν.

57) л. 248. Περὶ ἀδιαλείπτου νηστείας и пр. Нач. Ἐν πολλῷ καιρῷ πειραζόμενος ἐν τοῖς δεξιοῖς καὶ ἀριστεροῖς.

58) л. 252 об. Περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας. Нач. Τὸ ἀεὶ σιωπᾶν καὶ ἡ φυλακὴ τῆς ἡσυχίας.

59) л. 253. Περὶ κινήσεως τοῦ σώματος. Нач. Ἡ δὲ κίνησις τῶν κατωμελῶν τοῦ σώματος ἐκ λογισμῶν ὀξυτέρων γινομένη.

60) л. 254 об. Περὶ εἰδῶν διαφόρων πειρασμῶν. Нач. Αἱ ἀρεταὶ ἀλλήλας διαδέχονται (5 главъ).

61) л. 260. Τοῦ αὐτοῦ λόγοι ἀντιληπτικοί. Нач. Ἡ πίστις ἐστὶν ἡ θύρα τῶν μυστηρίων.

62—69) На лл. 261—268. Восемь главъ аскетич. содерж., начала которыхъ, за ветхостію и неполнотою листовъ, нельзя выписать. Нач. 1-й главы на л. 260 об. Περὶ μετανοίας. Χάρις μετὰ χάριν ἡ μετάνοια. См. въ № 419, л. 118 об.—У проф. Маттеи, въ изд. 1805 г., на стран. 239, о сей рукописи замѣчено: Hic variis in locis praesertim ab initio et in fine a vermibus corrosus est.

418. ($\frac{363}{\text{CCCL}}$) **Сборникъ аскетическаго, каноническаго и полемическаго содержанія.** Бомбиц., **XV**, 4, лист. 447 (дл. $5^3/_4$, шир. $3^3/_4$ в.). Ἀρσένιϊ. Τοῦ Βατοπαιδίου. Многіе листы ветхи.

1) л. 1—3. Παρεκβόλαια изъ Лѣствицы. Нач. Ἀσεβής ἐστι, съ примѣчаніями, въ которыхъ приводятся свидѣтельства изъ твореній Нила аскета, св. Аѳанасія, св. Василія и другихъ отцевъ церкви.

2) л. 33 об. Αἴνιγμα θεῖον. Нач. Ἄναξ ἄβροτός εἰμι θνητοῖς δ'. Внизу запись: Οὗτος ὁ Μάξιμος πολλὰ ἐμετεγλώτισε εἰς τὴν Ἑλλαδ. γλῶσσαν λατινικά.

3) л. 35. Παρεκβόλαια изъ твореній св. Исаака Сирина, аскета и анахорета. Ἐκ τοῦ περὶ ἀποταγῆς καὶ μοναχικῆς πολιτείας λόγου (изъ 1, 2 и 3 слова).

4) л. 43. Ἐκ τῆς αὐτοῦ πραγματείας. Нач. Μή σοι γένοιτο τὸ πολὺ τῆς σοφίας ὀλίσθημα τῇ ψυχῇ.

Τοῦ Ἐδέσης. Нач. Μακρὰν ἀπό σου τὸ πολυῤῥῆμον δίωκε πνεῦμα.

Л. 43 об. Изъ слова св. Іоанна Златоустаго. Εἰς εὐαγγελισμὸν Θεοτόκου. Нач. Τῇ προτέρᾳ Κυριακῇ, τὴν ὀρθόδοξον ταύτην ἐκκλησίαν.

5) л. 44. Ἐκ τῶν διδασκαλιῶν ἁγίου Ἀμμωνᾶ. Нач. Τέσσαρα πράγματά εἰσι· καὶ ἐὰν ἓν ἐξ αὐτῶν ἔχῃ ὁ ἄνθρωπος, οὔτε μετανοῆσαι δύναται, οὔτε τὴν εὐχὴν αὐτοῦ προσδέχεται ὁ Θεός· πρῶτόν ἐστιν ἡ ὑπερηφανία.

6) л. 46. Св. Зосимы κεφάλαια, συγγραφέντα παρὰ τοῦ ἁγίου Δωροθέου. Нач. Ἀρχόμενος ὁ ἀββᾶς Ζωσιμᾶς ἔλεγεν· πρῶτον ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ στόματι.—То же въ № 426, л. 90 об.

7) л. 53. Преп. аввы Марка. Λόγος περὶ τῶν οἰομένων ἐξ ἔργων δικαιοῦσθαι. Нач. Ἡ τῶν ἔξωθεν κακοπιστία ἐν τοῖς ὑπογεγραμμένοις ἐλέγχεται.

8) л. 58. Его же. Συμβουλία πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. Нач. Ἄκουε ψυχή.

9) л. 59 об. Его же. Περὶ νόμου πνευματικοῦ. Нач. Ἐπειδὴ πολλάκις ἠβουλήθητε γνῶναι.

10) л. 63. Св. аввы Марка. Περὶ μετανοίας. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία.

11) л. 66 об. Его же. Πρὸς Νικόλαον ἐπιστολή. Нач. Ἐπειδήπερ πρῴην πολὺς σῆς φροντίζων σωτηρίας.

12) л. 70 об. — » — Περὶ θείου βαπτίσματος. Нач. Ἐπειδὴ οἱ μὲν τέλειον λέγουσι τὸ ἅγιον βάπτισμα.

13) л. 77 об. — » — Διάλογος ἀντιῤῥητικὸς πρός τινα σχολαστικόν. Нач. Ἠρώτησέ τις.

14) л. 83. — » — Περὶ νηστείας. Нач. Προσήκει τοὺς ἀσκοῦντας.

15) л. 83 об. — » — Εἰς τὸν Μελχισεδέκ. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Статьи 7—15 см. въ № 419, на л. 193—249.

16) л. 87. Св. Діадоха еп. Фотикійскаго. Τῆς ἠπείρου τοῦ Ἰλλυρικοῦ, λόγοι ἀσκητικοί, φημὶ δή· κεφάλαια ἑκατόν (100). Нач. Πάσης, ἀδελφοί, πνευματικῆς θεωρίας.

17) л. 99. На вопросъ св. Θалассія отвѣтъ св. Максима Исповѣдника. Нач. вопроса: Ἐπειδὴ ἐν τῷ ἁγίου Διαδόχου ἑκατοστῷ κεφαλαίῳ γέγραπται.

18) л. 99 об. Ἐκλογαὶ изъ твореній Василія Великаго о томъ, что Богъ не есть виновникъ зла и изъ посланія къ Тимоѳею.

19) л. 100. Ἐκλογαὶ изъ 20-й гл. Максима и изъ Свящ. книгъ: Исхода, Второзаконія, Судей и проч., Пророковъ и Нов. Завѣта.

20) л. 101. Παρεκβόλαια ἐκ τῆς παναρέτου βίβλου св. Дороѳея. Нач. Ὁ Ἀδάμ, φύσει ἐκτίσθη ἐν πάσῃ ἀρετῇ· τὴν ἐντολὴν δὲ παραβάς.

21) л. 112 об. По пророчеству Даніила о томъ, когда будетъ пришествіе Антихриста. Нач. Μετὰ τὸ πληρωθῆναι τὴν προφητείαν τὴν τοῦ Ἱερεμίου ὑπὸ τοῦ Δανιὴλ γνωρισθεῖσαν.

22) л. 113. Св. Кирилла патр. Іерусалимскаго объ Антихристѣ. Нач. Ὥσπερ οὖν πρότερον. О томъ же ἐκλογαὶ изъ твореній св. Ипполита, Іоанна Златоустаго.

23) л. 117—157. Ἑρμηνεία τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς Θеофилакта, архіеп. Βουλγαρίας. Нач. Ἡ συνεχὴς ἀνάγνωσις τῶν θείων γραφῶν.

24) л. 157 об. Εὐχή. Нач. Ἐξομολογοῦμαί σοι, Κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου.

cf. cod. Dresd. A 131

Нѣчто изъ житія св. Θеодосія κοινοβιάρχου.

25) л. 158—194. Ἐκλογὴ ἐκ διαφόρων βιβλίων, περιεχόντων διδασκάλια περὶ εὐχῆς καὶ δεήσεως καὶ πάσης τῆς εἰς θείαν λειτουργίαν· ἔτι δὲ καὶ περὶ τῶν ἀχράντων καὶ θείων μυστηρίων (въ 3-хъ частяхъ). Нач. Ἦν τις τῆς μεγάλης Ἀντιοχείας γεγον... πατριάρχης, κατοικήσας ἐν τῇ νήσῳ. Имена писателей: Іоаннъ Златоустъ, св. Ефремъ, Іоаннъ Карпаθійскій (л. 159), Василій Великій, Діонисій Ареопагитъ, изъ Лѣствицы, св. Нилъ, Исихій Хоривитъ (л. 160), Григорій Богословъ, ἐκ γεροντίου, св. Максимъ, св. Кириллъ Іерусалимскій, Діадохъ, св. Арсеній, св. Аθанасій, Θеодоритъ, Андрей архіеп. Кесарійскій, св. Макарій Егип., Григорій Двоесловъ (л. 166), Аввы Пименъ и Аммонъ, св. Маркъ и Исаія, св. Антоній (л. 170), Іоаннъ Дамаскинъ, Григорій Нисскій, Студитъ и св. Исидоръ (л. 174 об.), Георгій архіеп. ἐκ τῆς χρονικῆς αὐτοῦ ἱστορίας (л. 175), Патрикій еп. Прузскій (л. 175 об.), св. Дороθей, Варсанофій, Исаакъ Сиринъ (л. 179 во 2-й части, которая нач. съ л. 177 об.), Авва Моисей, Маркъ, ἐκ λειμωναρίου (л. 185), ἐκ τῶν Ἀποστόλων διατάξεων (л. 185 об.), св. Пахомій. На лл. 189—194 часть 3-я, περὶ μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων. Содержаніе взято: ἐκ τοῦ γεροντικοῦ, св. Ефрема, Аввы Исаіи, Нила, Златоуста, Исидора, св. Макарія, ἐκ λειμωνάρου, Максима Карпаθійскаго, св. Василія, Варсанофія, Μακαρίου μάγνητος (л. 193), св. Діонисія Ареопагита, τάξις ἐκκλησιαστική (л. 193 об.), св. Діонисій Александрійскій (л. 194). Τέλος τῆς βίβλου τοῦ Πατριάρχου (?) Ἀντιοχείας.

26) л. 195—197. Τοῦ Μεταφράστου στίχοι, ἕτεροι Νικηφόρου, Κυριακοῦ μητροπολίτου Χωνῶν, Θεοδώρου μητροπ. Γαγγρῶν, Γερμάνου Πατριάρχου, τοῦ ἐν Νικαίᾳ (эти листы съ стихами имѣютъ два столбца на стран.). Нач. 1) Ἀπὸ βλεφάρων δάκρυα. 2) Ἀπὸ χειλέων λογοι σοι. 3) Εἰς σπλάγχνα σου ἀπέφυγον. 4) Ἀπὸ καρδίας στεναγμούς. 5) Ὁ πάλαι βλύσας ὕδατα.

27) л. 198. Толкованіе на молитву: Гдн, Іисе Хрте Бже нашъ, помилѹй насъ.

Εἴδησις τῆς ζωῆς χρόνου τῆς Θεομήτορος.

28) л. 198—243. Вопросы и отвѣты Патріарха Антіохійскаго Анастасія Синаита. Нач. 1-го вопроса: Τίνος χάριν τῆς πορνείας и пр. Нач. отвѣта: Ἐπειδὴ τὸ μὲν ἑκούσιόν ἐστι ἁμάρτημα.

29) на л. 217. Νεμεσίου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ περὶ φύσεως ἀνθρώπου.

На л. 219 об., 229 об. и л. 282 ἐκ διατάξεων Ἀποστόλων; также изъ твореній разныхъ отцевъ церкви; всего по 87 вопросовъ и отвѣтовъ, большею частію каноническаго содержанія.

30) л. 244. Σκευασία τοῦ λαχᾶ, σκευασία τοῦ βαρζίου (рецепты). Названія городовъ и земель: Λυδία и пр.

31) л. 244 об. Стихи Архангелу Гавріилу. Нач. Τὸν ἄγγελόν σε τῆς χαρᾶς.

32) л. 244 об.—250. Св. Анастасія Синаита ἀποκρίσεις εἰς τὰς ἐρωτήσεις нѣкотораго православнаго христіанина. Нач. Ἐρώτησις· Τί ἐστι τὸ σημεῖον τοῦ τελείου χριστιανοῦ; Ἀπόκρισις. Οἱ μὲν φασίν, ὅτι πίστις ὀρθὴ καὶ ἔργα εὐσεβῆ. Всего по 16 вопросовъ и отвѣтовъ.

На л. 250 об. внизу запись: τὰ λοιπὰ ιε' ἐρωτήσεις ζήτει ἔμπροσθεν... εὑρήσεις καὶ ἐκεῖ τοῦτο σημεῖον ⊕. ζήτει εἰς τὸ τέλος τῶν τοῦ ἁγίου Διαδόχου καὶ Θαλασσίου κεφάλαια καὶ τοῦ ιγ' τετραδίου.—Это см. на лл. 99 об. и 100.

33) л. 251. Св. Максима Исповѣдника 10 главъ περὶ Θεολογίας. Нач. Εἷς Θεὸς ἄναρχος. Послѣдующее см. л. 259.

Л. 252—266. Продолженіе предъидущей статьи, гдѣ, кромѣ извѣстныхъ церковныхъ писателей, приводятся еще свидѣтельства: Ἰωσήπου ἐκ τοῦ Μακκαβαίου (л. 256).

34) л. 267—269. Василія Великаго πρὸς ἀσκοῦντας. Нач. Τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν—безъ конца.

Л. 270—282. Продолженіе прежней 13-й статьи. Всего въ ней 100 вопросовъ и отвѣтовъ.

35) л. 282. О неправославіи Латинянъ. Нач. Πολλοὺς ὁμοῦ χειροτονοῦσιν ἐπίσκοποι, ἱερεῖς τε καὶ διακόνους.

36) л. 286. О степеняхъ родства изъ Валсамона. Нач. Ἡ συγγένεια, ὄνομά ἐστι.

37) л. 287 об. Блаж. Θеодорита ἐκ τῶν ἀπορρήτων τῆς θείας γραφῆς μερικαὶ παρεκβολαί, καὶ περὶ Θεολογίας. Нач. Μετρεῖν εἴωθε τοῦ παιδευομένου ἡ θεία γραφὴ τὰ μαθήματα. Далѣе слѣдуютъ краткіе вопросы и отвѣты о разныхъ предметахъ изъ Священнаго Писанія.

38) л. 289 об. Св. Максима ἐρωτήσεις διάφοροι. Нач. Τίνες εἰσὶν ἀρεταὶ ψυχῆς.

39) л. 291 об. О мѣрахъ, вѣсѣ и монетахъ древнихъ, въ Свящ. Писаніи упоминаемыхъ.

40) л. 291 об. Изъ житій: св. Онуфрія и Меθодія.

41) л. 292. Изъ посланія св. Игнатія Богоносца еп. Антіохійскаго и св. Епифанія.

Л. 292 об. Наименованія большихъ рѣкъ.

42) л. 293. Св. Максима Исповѣдника о двухъ естествахъ въ Іисусѣ Христѣ и проч. Нач. Ὁ Ἄρειος τὰς τρεῖς ὑποστάσεις ὁμολογεῖ.

43) л. 294. Ἀντιλογία Ἀρειανοῦ μετ' ὀρθοδόξου. Нач. Ἀνομ.—Χριστιανὸς εἶ σύ; Ὀρθόδοξος· Καὶ πάνυ.

44) л. 304. Αἱρετικοῦ φρονοῦντος τὰ τοῦ Πνευματομάχου Μακεδονίου ἀντίθεσις πρὸς ὀρθόδοξον. Нач. Μακεδ. ποῦ γέγραπται· Θεὸς τὸ πνεῦμα;

45) л. 311. Λίβελλος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Нач. Πιστεύω εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα ἀγέννητον.

46) л. 313 об. Св. Епифанія архіеп. Кипрскаго. Πόσοι ἐγένοντο προφῆται. Нач. Ἀδάμ, Ἐνὼχ, Νῶε.

47) л. 316. Περὶ εἰδωλολατρίας.

48) л. 317. Объ исхожденіи св. Духа отъ одного Отца. Нач. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ Πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται.

49) л. 317 об.—324. Выписки изъ твореній Іустина, философа и мученика, Григорія Чудотворца, св. Сильвестра, изъ дѣяній 1-го Всел. Собора, св. Аѳанасія, Григорія Богослова.

50) л. 325. Ἐκ τῶν ἀντιῤῥήσεων Василія Великаго παρεκβόλαια.

51) л. 330. Изъ твореній св. Аѳанасія. Нач. Ὅτι μὲν Θεὸς καὶ Κύριος ὁ Χριστὸς, οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν.

52) л. 341. Блаж. Никифора Влеммида противъ Латинянъ объ исхожденіи св. Духа.

53) л. 343. Георгія Кипрск. противъ Векка. Нач. Οὐκ ἔγωγε θαυμάζω.

54) л. 354 об. Великаго Логоѳета Георгія Акрополитанскаго противъ Латинянъ λόγος. Нач. Ἄνδρες Ῥωμαῖοι, οἱ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης.

55) л. 359. Льва митрополита Χωνῶν. Нач. Ὡς ἔστι ἀνθρώπῳ.

56) л. 363 об. Его же γνώμη каноническаго содержанія о Василіи, архіеписк. Коринѳскомъ. Нач. Δοκῶ μὲν πολλάκις ἐρωτηθεὶς, πατέρες καὶ ἀδελφοί.

57) л. 365. Кипрскаго Георгія ὕστερον πατρ. Κωνστ. на память св. великомученика Георгія слово. Нач. Εἰ ἔθος τοῦτο τῶν λόγων ἀγωνιζομένων.

58) л. 375. Τοῦ αὐτοῦ Κυπρίου (Георгія) ἐγκώμιον великомуч. Евѳимію еписк. Μαδύτων. Нач. Ἐπιτιμᾶν δικαίως ἡμῖν, οἶμαι, τῶν ἁπάντων οὐδένα [165]).

59) л. 388 об. Св. Нила Χαρικλεῖ πρεσβυτέρῳ, λέγοντι, μὴ ἀρκεῖν τὴν ἐξομολόγησιν εἰς μετάνοιαν. Нач. Πάνυ μοι δοκεῖς τὴν θεῖαν ἠγνοηκέναι γραφήν.

60) л. 391. Διάλεξις, въ которомъ πρόσωπα Θρᾷξ καὶ Τιμόθεος. Начинаетъ Τιμόθεος. Χρόνιος, ὦ Θρᾷξ, ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ἀπαντᾷς.

61) л. 399 об. Мелетія монаха περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς и проч. Нач. Τὸ περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου κατασκευῆς.

62) л. 436 об. Περὶ ψυχῆς. Πρόλογος. α'. Нач. Ὁ περὶ ψυχῆς ὧδε λόγος.

Л. 437 об. Λόγος β'. Нач. Ἐπειδὴ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνέστη ὁ ἄνθρωπος.

63) л. 440. Славословіе Богу. Нач. Ταῖς ὑψηλαῖς Ἡσαΐου φωναῖς, Κύριε, ὁ Θεός μου, ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου.

---

165) Издано съ русскимъ переводомъ Заиконоспасскимъ архим. Арсеніемъ. Москва, 1889 года.

Л. 447 об. Запись: ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδος ἐγένετο ἐν ἔτει ,ςϡμζʹ (6947=1439 г.) Ἰουλ. ςʹ ἡμ., ἰνδ. βʹ.

419. ($\frac{307}{CCXCIV}$) **Сборникъ аскетич. содержанія.** Бомбиц., **XV**, 4, лист. 372 (дл. $6^1/_4$, шир. $3^3/_4$ в.), листы нѣкоторые ветхи. а҆рсе́нїй ѿе. Τῶν Ἰβήρων.

1) На л. 3—192. Св. Исаака Сирина, еп. Ниневійскаго λόγοι ἀσκητικοί, переведенные на греческій языкъ Аврааміемъ и Патрикіемъ, философами и молчальниками въ лаврѣ преп. Саввы, λόγοι, ἀποφθέγματα, ἐπιστολαί, всего 76 статей, которыя въ № 182 имѣются всѣ, только расположены въ иномъ порядкѣ.

2) л. 193—249. Преп. Марка великаго аскета 8 статей.—См. въ № 418, л. 53—83.

3) л. 250. Аввы Исаіи. Нач. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἐκδιώκει πάσας τὰς κακίας.

4) л. 252. Никифора монаха περὶ φυλακῆς καρδίας. Нач. Ὅσοι τῆς μεγαλοπρεποῦς τοῦ Σωτῆρος. Содержаніе изъ житій аввъ: Антонія, Θеодосія Киновіарха, Арсенія, Павла въ Латрѣ, Саввы, Агаθона; изъ посл. Марка монаха къ Николаю, изъ Лѣствицы, аввы Исаіи, Макарія Великаго, Діадоха, Исаака Сирина, Симеона Новаго Богослова, Іоанна Карпаθійскаго.

5) л. 257. Исихія пресвитера къ Θеодулу περὶ νήψεως и пр. Нач. Νῆψίς ἐστιν.—Всего 205 главъ. То же въ № 416, л. 196.

6) л. 274 об. Ἐκλογαὶ изъ твореній: Іоанна Златоустаго, л. 276 об.—Василія Великаго, л. 282.—Григорія Богослова, л. 283.—Св. Нила, л. 287 об.—Максима Исповѣдника κεφ. νηπτικά, л. 292—Евагрія, Варсанофія, л. 294 об.—св. Григорія Нисскаго, л. 295—аввы Кассіана Римлянина и Діадоха, л. 295 об.—Андрея Критскаго.

Л. 296 об. Ψελλοῦ περὶ νοῦ. Нач. Νοερὰ μὲν καὶ ἡ ψυχή.—См. въ № 416, л. 269.

Л. 297 об. Τοῦ Ἀβουκαρᾶ. Нач. Ὁ ἐπὶ τῆς θύρας καθήμενος.

Л. 298. Ἐκ τοῦ Μακκαβαϊκοῦ λόγου. Нач. Φιλοσοφώτατον λόγον.

Л. 300. Ἐκλογαὶ изъ твореній: аввы Исаіи, Іоанна Карпаθійскаго, л. 301—аввъ Арсенія и Іоанна Колова, Пимена, Синклитикіи, Антонія, Агаθона, Алонія (л. 302 об.), Крона, л. 305—Ефрема Сирина, Нила, аввы Филимона, л. 307—Іоанна Дамаскина, Симеона Нов. Богослова (л. 308), Павла въ Латрѣ (л. 312 об.), изъ Лѣствицы (л. 313), Филоθея монаха изъ обители Синайской τῆς Βάτου (л. 324), аввы Павла Каппадокійца и аввы Θеодора (л. 333 об.—334), аввы Макарія (л. 335), Діадоха еп. Фотикійскаго (л. 344 об.) ἀσκητικὰ κεφ. 100.

Л. 365 об.—371. Симеона Новаго Богослова ἐκλογαί.

420. ($\frac{339}{CCCXXVI}$) **Сборникъ аскетическаго содержанія.** Бумажн., **XV**, 4, лист. 380 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). Ἀρσένιϊ ἱг. Τοῦ Δοχειαρίου.

1) л. 1. Св. Нила о страстяхъ. Нач. α'. Περὶ γαστριμαργίας.—См. въ № 179, л. 2 об.—14.

2) л. 9 об. Его же. Παραινέσεις πρὸς μοναχούς. Нач. Κἂν μηδείς.—53 главы. Въ № 179, л. 73.

3) л. 17. Аввы Исаіи. Περὶ ἀσκήσεως. Нач. Τρεῖς ἀρεταί εἰσι.—20 главъ. Въ № 177, л. 257.

4) л. 19 об. Ἐκλογαὶ ἀπὸ γεροντικοῦ.

Л. 21.—Василія Великаго.

Л. 22.—Св. Максима.

Л. 23. Θеофила архіеп. Александрійскаго. Προσφώνησις ἑρμηνεύουσα τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐσθίομεν οἱ Χριστιανοὶ τυρὸν καὶ ὠά, τῇ δ' καὶ παρασκευῇ τῆς τυροφάγου. Нач. Οἱ αἱρετικοὶ καὶ μᾶλλον οἱ ἀρμένιοι τῇ παρασκευῇ.

5) л. 25. Преп. Петра Дамаскина 20 словъ по алфавиту. Нач. Ἀρχὴ πάντων.—Въ № 178, л. 208—237.

6) л. 74. Его же. Λόγος πενθικός.—Въ № 178, л. 237 об.

7) л. 77 об. Его же. Ὑπόμνησις πρὸς ἑαυτοῦ ψυχήν. Нач. Πολλῶν καὶ μεγάλων.—Въ № 178, л. 239.

8) л. 172 об. Κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Εἴ τις ἐπίσκοπος. Св. Петра Александрійскаго. Нач. Οὐκ ἐγκαλέσει τις ἡμῖν.

9) л. 173. Περὶ τοῦ μύρου. Нач. Πιστικὸν μύρον λέγεται.—См. Εὐχολόγιον Гоара, изд. 1647 г., стр. 637.

10) л. 174. Περὶ ιβ' λίθων. Нач. Σάρδιον τὸ βαβυλώνιον.

11) л. 175 об. О родословіи праведнаго Іосифа Обручника. Нач. Ὁ Ἰωσὴφ ἀδελφὸς ἦν τοῦ Κλεωπᾶ.

12) л. 176. Περὶ τοῦ ἐφόδου. Нач. Τὸ ἐφούδ, ἑρμηνεύεται.

13) л. 177. Св. Іоанна Златоустаго къ Димитрію монаху. Нач. Ἐγώ σε ὁρῶν.—То же въ № 163, л. 1 и другихъ.

14) л. 193. Къ Стелехію.—То же въ № 163, л. 16 и въ др.

15) л. 205 об. Его же къ Олимпіадѣ. Нач. Οἶδα μέν, ὅτι τοῖς παχυτέροις.—Въ № 163, л. 197.

16) л. 225 об. Его же. Ἠθικὸν περὶ βασκανίας. Нач. Τέως οὖν ἴδωμεν, ὅσον ἡ βασκανία κακόν.

17) л. 227. Ἐκ τῆς φιλοκαλίας Ὠριγένους. Нач. Εἰδέτω βίαιον εἶναι δοκεῖ.—15 главъ.

18) л. 269 об. Ὠιδάρια κατ' ἀλφάβητον. Нач. Ἀνοίγω σοι στόμα.—Съ № 303 не сходны.

19) л. 272. Св. Іоанна Златоустаго къ Θеодору падшему. Нач. Εἰ δάκρυα καὶ στεναγμός.—Въ № 162 и др. то же.

20) л. 278. Св. Кирилла. Нач. Ἰστέον, ὅτι τέσσαρες τρόποι εἰσί, δι' ὧν γίνεται ἡ τῶν ἁμαρτημάτων συγχώρησις.

Л. 280. Πίναξ 61 главы св. Григорія папы Римскаго Двоеслова и изложеніе ихъ, составляющихъ 4-ю книгу діалоговъ его. Нач. Μετὰ τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ χαράν.

21) л. 326. Его же (изъ 3-й книги). Περί τινος ἡγουμένου, τοῦ ἐν τῇ πόλει παρεστρίνῃ, καὶ τοῦ αὐτοῦ πρεσβυτέρου. Нач. Τῆς παρεστρίνης πόλεως ὄρος ὑπέρκειται, ἐν ᾧ τοῦ μακαρίου Πέτρου τοῦ ἀποστόλου μοναστήριον ἵδρυται.

22) л. 328. Его же. Нач. Κατανόησον καὶ ἰδέ, πῶς οἱ ἀρχαῖοι πατέρες τὰς ἐντολὰς ἐν ἀκριβείᾳ.

23) л. 330. Ἐκλογαὶ ἐκ τοῦ γεροντικοῦ.

Л. 340. Аввы Исаіи. Нач. Ἐὰν ᾖς ἀσθενὴς ἐν τοῖς πάθεσι.

Л. 347. Св. Варсанофія. Нач. Ὅτι οὐ δεῖ τινα.

Л. 352 об. Τοῦ Κλίμακος.

Л. 358 об. Аввы Аммона.

Л. 362 об. Св. Нила.

Л. 365. Іоанна Златоустаго.

24) л. 368. Евагрія монаха περὶ λογισμῶν. Нач. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων τῇ πρακτικῇ· πρῶτοι κατὰ τὸν πόλεμον συνίστανται.—Всего 24 главы. Въ № 179, л. 333.

25) л. 380 об. Τοῦ Κλίμακος. Нач. Πίστις βεβαία, ἀποταγῆς μήτηρ.

На л. 308 изображенъ человѣкъ поскользнувшійся на мосту, котораго два свѣтлые ангела влекутъ вверхъ за руки, а два демона, ухвативши за ноги, тащатъ внизъ, въ рѣку.

На л. 312 изображеніе человѣка, терзаемаго крылатымъ дракономъ.

421. ($\frac{411}{\text{CCCLXXXIV}}$) **Сборникъ.** Бумажн., **XV**, 4, листовъ 203 (дл. 5 в., шир. 3 в.), листы ветхи. Ἀρσένιος. Τοῦ Παντοκράτορος.

1) л. 1. Петра Дамаскина ὑπόμνησις.—См. № 420, л. 77 об. и № 178, л. 239.

2) л. 121 об. Его же изъясненіе Златоустова ученія περὶ ἀσκήσεως. Нач. Ἀγαπᾶτε τὴν ταπεινοφροσύνην.

3) л. 130. Его же. Περὶ τοῦ Κυρίου ἐντολῶν. Нач. Αἱ θεῖαι οὖν ἐντολαί, αἱ ἀπὸ τῆς πλάσεως τοῦ Ἀδάμ.—Всего 124 главы.

4) л. 147. Его же. Περὶ τριῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. Нач. Φησὶν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

5) л. 151. Симеона Новаго Богослова. Σύνοψις Χριστιανισμοῦ. Нач. Ὁ βαπτισθεὶς εἰς τὸ ἐν ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος.

6) л. 158. Фотія патр. Констант. изъ посланія его къ Михаилу князю Болгарскому о семи Вселенскихъ Соборахъ. Нач. Ἡ πρώτη καὶ οἰκουμενικὴ ἁγία Σύνοδος.

7) л. 170 об. Τοπικαὶ σύνοδοι· α' σύνοδος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Ἡ σύνοδος αὕτη ἐπιγέγραπται οὕτως.

8) л. 175. Противъ Павликіанъ изъ твореній Фотія патр. Констант. Нач. Σαμόσατα πόλις ἐστὶ τῆς Συρίας.

Л. 179. Противъ Сарацинъ, οἱ καλοῦνται ἰσμαηλῖται.

9) л. 180. Хронологія отъ Адама до Іоанна V Палеолога—до ͵ςωο' (6870=1362 г.).

10) л. 182. Τυπικὸν царя Іоанна Цимисхія. Нач. Οἱ τοῦ περιωνύμου ὄρους τοῦ Ἄθω εὐλαβέστατοι μοναχοί.

11) л. 189. Τυπικὸν ἁγίου ὄρους въ царствованіе Константина Мономаха. Нач. Ἀνακτορικῆς τῷ ὄντι καὶ θείας καὶ βασιλικωτάτης φρενός.

12) л. 196. Ἀναφορὰ Святогорскихъ монаховъ къ царю Алексѣю. Нач. Τολμῶντες οἱ ἀνάξιοι καὶ πανευτελεῖς δοῦλοι.

13) л. 196 об. Πιττάκια βασιλικὰ καὶ πατριαρχικά. α'. Нач. Ἁγιώτατε δέσποτα καὶ οἰκουμενικὲ πατριάρχα. β'. Καλῶς εἶπας, δέσποτά μου, ἅγιε. γ'. Θεσπίζομεν τοίνυν τὸ ἅγιον ὄρος εἶναι ἐλεύθερον. δ'. Πατέρες ἅγιοι, οἱ τὸ σεβάσμιον καὶ ἅγιον ὄρος κατοικοῦντες. ε'. Πατέρες ἅγιοι, ὑμεῖς ἠμελήσατε. ς'. Ἀναγκαῖά ἐστιν, ἵνα ἐλευθερία τοῦ ὄρους φυλαχθῇ.

14) л. 199. Василія Великаго къ монахамъ. Нач. Δεῖ τὸν νέον ἀσκεῖν ἀκτήμονα βίον σώματος ἠρεμίαν, κόσμιον σχῆμα.

15) л. 201—203. Его же. Нач. Ἀποτασσόμενος πάντα ἀποβάλλεσθαι τὰ μάταια· καὶ μήτε γονέων.

422. ($\frac{273}{CCLX}$) **Сборникъ большею частію аскетическаго содержанія.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 247 (дл. 5, шир. 3¼ в.), листы ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

На лл. 1, 2 и 245—247 отрывки изъ разговора архіепископа (?) съ Ерваномъ іудеяниномъ, принявшимъ христіанство. См. въ № 235, л. 231—319 и № 435, л. 280.

На лл. 3—8 отрывки изъ хронологіи о св. Апостолахъ 12 и 70, о царяхъ Іудейскихъ, Греческихъ, Римскихъ и патріархахъ: Константинопольскихъ, Александрійскихъ, Антіохійскихъ, Іерусалимскихъ и Римскихъ.

1) л. 9. Исихія пресвитера къ Θеодулу. Нач. Νῆψίς ἐστίν.—То же въ №. 419, л. 257 и друг.

2) л. 32. Преп. Максима Исповѣдника ἀπορεῖαι καὶ λύσεις. Нач. Ἕν ἐστι τὸ ὑπεράναρχον καὶ ὑπερούσιον ἀγαθόν.

3) л. 46. Его же отвѣты на вопросы св. Θалассія. Нач. Εἰ κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον.

4) л. 59 об.—86 и 111—117. Его же—περὶ ἀγάπης, κεφ. 400 и прологъ, коего начало: Ἰδοὺ πρὸς τῷ περὶ ἀσκητικοῦ βίου λόγῳ.

5) л. 87. Св. Діадоха еписк. Фотикійскаго τῆς ἠπείρου Ἰλλυρικοῦ κεφ. πρακτικὰ ρʹ о вѣрѣ, надеждѣ и любви. Нач. Πάσης πνευματικῆς, ἀδελφοί, ἡγείσθω θεωρίας.

6) л. 118. Св. Θалласія περὶ ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας и пр. къ Павлу пресвитеру 400 главъ, съ акростихами, предъ началомъ каждой сотни. Нач. 1-й главы. Πόθος πρὸς Θεόν.

7) л. 130. Изъ книги св. Макарія. Περὶ τῆς κατὰ πνεῦμα τελειότητος. Всего 145 главъ ἐν ἐπιτομῇ. Нач. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ τοῦ Πνεύματος θείᾳ.

8) л. 169. Ἀπὸ τοῦ γεροντικοῦ. Нач. Τοῖς μένουσιν ἐν τῇ δὲ τῇ μοχθηρᾷ παροικίᾳ.

9) л. 169 об. Κεφάλαια ἀσκητικὰ ρʹ преп. Θеодора Ἐδεσήνου. Нач. Ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι.

Л. 183 об.—184. Восемь пѣснопѣній въ честь Пресв. Богородицы.

10) л. 185. Нила монаха и пресвитера περὶ προσευχῆς κεφάλαια ρνγʹ. Нач. Εἴ τις βούλοιτο εὐῶδες θυμίαμα.

11) л. 193. Филоθея монаха μονῆς Βάτου περὶ νήψεως καὶ προσευχῆς 30 главъ. Нач. Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς.

12) л. 198. Γνωμικὰ διαφόρων φιλοσόφων. Нач. Ἀπαρχὰς αἰῶνος.

13) л. 207. Неизвѣстнаго. Ἡ τῶν ἔξωθεν κακοπιστία ἐλέγχεται ὑπὸ τῶν ἐπεγνωκότων τὴν ἀλήθειαν. Нач. Ὁ Κύριος πᾶσαν ἐντολὴν ὀφειλομένην δεῖξαι.

14) л. 217 об. Аввы Марка монаха. Περὶ νόμου πνευματικοῦ. Нач. Ἐπειδὴ πολλάκις ἐβουλήθητε γνῶναι.

15) л. 230. Περὶ γήρους χρηστοῦ καὶ ἀχρήστου, κεφ. εʹ γέροντος σοφωτάτου. Нач. Καλὸν τὸ γῆρας.

16) л. 231—244. Николая еп. Меθонскаго къ Латинянамъ. Нач. Ἀλλὰ πόθεν ἀρκτέον τοῦ λόγου τίνα ἄρασθε.—Конца нѣтъ.

423. ($\frac{259}{CCXLVI}$) **Сборникъ.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 302 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.), листы ветхи. Арсенїй ѿз. Τῶν Ἰβήρων (л. 5).

Л. 1—4. Πίναξ.

1) На л. 4—67. Σύνταγμα περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν ἐν ἡσυχίᾳ βίου, Каллиста Ксанθопула патр. Конст. и Игнатія; всего 100 главъ. Нач. первой главы о дарахъ Св. Духа. Ἔδει μὲν ἡμᾶς κατὰ τοὺς θείους φάναι χρησμούς.

2) л. 68—100. Николая Кавасилы. Ἐξήγησις εἰς τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν διὰ κεφ. μς'. Нач. 1-й главы Προσήγετο δῶρα παρὰ τῶν παλαιῶν, ὥσπερ τὰ χρυσᾶ σκεύη.—См. №№ 213, 252.

Л. 101. О значеніи молитвы: Господи, Іисусе Христе, Сыне Божій, помилуй мя. Нач. Ὅση μὲν ἡ τῆς εὐχῆς δύναμις.

3) л. 105. Ἀκολουθίαι малой схимы (безъ начала); л. 107 об.—110 и л. 139. Послѣд. великой схимы (безъ конца); л. 111.—великаго освященія воды; л. 122.—малаго освященія воды; л. 126 об.—погребенія мірскихъ человѣкъ; л. 131. Послѣдованіе вечерни въ Пятидесятницу съ 6-ю молитвами колѣнопреклонными. Противъ печатнаго славянскаго требника недостаетъ здѣсь второй половины шестой и всей седьмой молитвъ.

4) л. 140. Іоанна Златоустаго на св. Пасху. Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος.

5) л. 141. Ἐξαποστελάρια (33) μετὰ τῶν ἑωθινῶν, съ означеніемъ гласовъ.

6) л. 145. Григорія еп. Нисскаго къ брату Петру епископу. Нач. Εἰ ταῖς διὰ τῶν χρημάτων τιμαῖς ἔδει.

Л. 146. Πίναξ 30 главъ и изложеніе ихъ. Первая глава: Περὶ τοῦ κόσμου φυσιολογία. Нач. Αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς.

7) л. 188—197. Διάλεξις Григорія Θессалоникскаго съ философомъ, въ присутствіи царя, въ палатахъ царскихъ. Нач. Ὁρισθεὶς παρὰ τοῦ ἁγίου.—См. № 238.

8) л. 198. Безъ заглавія. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν γέρων περὶ τοῦ γεγονότος πράγματος.

9) л. 199. Стихи: Нач. Οἰκτρὸς μοναχὸς τοὔνομα Θεοφάνης, κλίμακα ἐκτίθημι θείων χαρίτων.

10) л. 200. Св. Григорія архіеп. Θессалоникскаго бесѣды: α'. Нач. Ὁπηνίκα ὁ νοῦς αἰσθητοῦ παντὸς ἀπαναστῇ, καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. β'. (л. 203). Нач. Ἐπειδὴ τὸ θεῖον αὐτοαγαθότης ἐστί. (3 главы).

11) л. 205—209 и л. 236—238. Никифора монаха. Περὶ φυλακῆς καρδίας καὶ νήψεως. Нач. Ὅσοι τῆς μεγαλοπρεποῦς τοῦ Σωτῆρος.—То же см. въ № 424, л. 2, и № 426, л. 82.

12) л. 209 об.—213. Канонъ ἐξαγγελτήριος Іисусу Христу. Нач. Ἰησοῦ μου καὶ Θεὲ καὶ Κύριε.

13) л. 213 об. Св. Григорія Богослова. Ἐπίγραμμα εἰς τάφον Βασιλείου τοῦ Μεγάλου. Нач. Σῶμα δίχα ψυχῆς ζώειν πάρος, ἢ ἐμὲ σεῖο.—См. № 156, л. 199 об.

Л. 213 об. Νικήτα τοῦ καὶ Δαυῒδ φιλοσόφου ἑρμηνεία стиховъ Григорія Богосл. Нач. Ὦ φίλε Χριστοῦ καὶ λάτρι· ἤτοι θεράπων Χριστοῦ Βασίλειε.

14) л. 217 об. Канонъ ἐξομολογητικὸς καὶ παρακλητικὸς Іисусу Христу. Нач. Οἴμοι, τί κλαύσω, τί θρηνήσω.

Л. 221 об. Εὐχὴ εἰς φαντασμὸν δαιμονικόν. Нач. Πάλιν ὑπεσκελίσθην ὁ τάλας τὸν νοῦν.

15) л. 223. Симеона Новаго Богослова, игумена и пресвитера обители св. Маманта τῆς Ξηροκέρκου, στίχοι τῆς ἱερᾶς προσευχῆς. Нач. Ὅστις βούλεται τὸ φῶς ἐκεῖνο βλέψαι.

16) л. 230—235. Его же вопросы и отвѣты: Διατί ἡ πρώτη καὶ δευτέρα φυλακὴ οὐ δύναται τελειῶσαι τὸν μοναχόν. Нач. Ἐπειδὴ οὐ κατὰ τάξιν.

17) л. 239. Εὐχαὶ ἐκ τῶν ὕμνων, συλλεχθεῖσαι ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς. Πένθος въ понедѣльникъ вечера. Нач. Δέξαι δέησιν ῥυπαροῦ. Πένθος во вторникъ вечера. Οἴμοι ἐν ποίᾳ καταγνώσει ἕστηκα.

Л. 251. Πένθος въ недѣлю вечера. Нач. Ὡς ἐνώπιον, Κύριε, τοῦ φοβεροῦ σου βήματος ἑστώς.

18) л. 255. Св. Василія Великаго. Περὶ τῶν τεσσάρων θείων τεσσαρακοστῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ. Нач. Κατὰ δύο τρόπους ἐτάχθησαν αἱ τέσσαρες τεσσαρακοσταί.

19) л. 258. Ἡ καταβασία Влеммида περὶ αἱμάτων. Нач. Μάθε καὶ τὰ αἵματα λοιπόν.

Л. 263 об. Ἀκολουθία св. великомученику Димитрію.

Л. 267 об. — » — св. великомученику Георгію.

Л. 272 об. — » — св. Николаю чудотворцу (стихиры и каноны).

20) л. 276 об. Василія императора Римскаго κεφάλαια παραινετικὰ 65 къ сыну своему царю Льву, съ акростихомъ. Нач. Βιωφελές τι χρῆμα καὶ σπουδαιότατον.

21) л. 298 об. Κανὼν νεκρόσιμος.

Л. 301. Ἕτερος κανών.

Л. 301 об. Κανὼν Богородицѣ.

22) л. 302 об. Θεολογία διὰ στίχων Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου. Нач. Ἄναρχος ἀρχή, παντὸς αἰτία Θεός. Только восемь стиховъ; конца нѣтъ.

424. ($\frac{335}{CCCXXII}$) **Сборникъ.** Бум., **XVI,** 4, листовъ 407 (дл. 5, шир. 3 в.), ветхи, по краямъ попорчены. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Πίναξ.

1) л. 2. Никифора μονάζοντος περὶ φυλακῆς καρδίας.—То же въ № 423, л. 205.

2) л. 13. Преп. Петра Дамаскина о семи добродѣтеляхъ. Нач. Φεῦγε τοὺς ἀνθρώπους καὶ σώζου.

3) л. 16 об. Преп. Симеона Новаго Богослова. Нач. Τρεῖς εἰσι τῆς προσοχῆς καὶ προσευχῆς οἱ τρόποι.

4) л. 22. Его же. Πνευματικὰ ζητήματα καὶ λύσεις. Нач. Ἀδελφός τις καθ' ἡσυχίαν καθήμενος.

5) л. 25 об. Его же. Κεφ. θεολογικὰ καὶ πρακτικὰ ρα'. Нач. Θεὸς τοῖς μὲν σωματικῶς ὁρῶσιν.

6) л. 40 об. Еще 100 главъ его же Θεολογικὰ καὶ πρακτικά. Нач. Ἀπαρχὴ Χριστός, μεσότης καὶ τελειότης.

7) л. 55 об. Его же еще 26 главъ γνωστικὰ καὶ θεολογικά. Нач. Οὔτε τῷ θεολογοῦντι ἁρμόζει μετάνοια.

8) л. 59 об. Ἆσμα ἀσμάτων, ὅ ἐστι τῷ Σολομών.

9) л. 64. Иліи пресвитера καὶ Ἐκδίκου. Нач. Ἔξεστι παντὶ χριστιανῷ τῷ ὀρθῶς πιστεύοντι.—Въ № 426, л. 308 об.

10) л. 65. Никиты монаха и пресвитера Студійской обители Стиθата κεφ. πρακτικὰ 100. Нач. Τέσσαρας, οἶμαι, τὰς αἰτίας εἶναι ἐν Τριάδι τελεία τῶν ἀρετῶν.

11) л. 91 об. Его же еще 100 главъ φυσικὰ καὶ περὶ τῆς τοῦ νοὸς καθάρσεως. Нач. Ἀρχὴ μὲν ἀγάπης Θεοῦ.

12) л. 120 об. Его же еще 100 главъ περὶ ἀγάπης καὶ τελειώσεως βίου. Нач. Νοῦς ἀπαθὴς ἐστὶν ὁ Θεός.

13) л. 151. Его же. Τίς ὁ νοητὸς παράδεισος, καὶ τίνα τὰ ἐν αὐτῷ φυτὰ καὶ οἱ τούτων θεῖοι καρποί; Нач. Τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, τὸ ἅγιον Πνεῦμά ἐστιν.

14) л. 154. Іоанна еписк. Карпаθійскаго κεφαλαίων ἐκλογή. Нач. Ὁ φυλάττων νόμους τοῦ ὄντος.

15) л. 157 об. Филоθея монаха обители Синайской Βάτου, περὶ νήψεως и пр. Нач. Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν.

16) л. 161 об. Его же. Περὶ τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς и пр. Нач. Ὁ μακάριος Ἀπ. Παῦλος, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς.

17) л. 164 об. Его же. Περὶ ταπεινοφροσύνης. Нач. Βλέπετε καὶ ὁρᾶτε, φησὶν ὁ Κύριος.

18) л. 168. Его же. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ἡ τοῦ Πατρὸς τοῦ ἀϊδίου σοφία καὶ δύναμις.—Въ № 426, л. 65 об.

19) л. 173 об. Его же о памятованіи смерти. Нач. Τὴν χάριν καὶ τὸν ἀρραβῶνα τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

20) л. 180. Исихія пресвитера къ Θеодулу 200 главъ. Нач. Νῆψίς ἐστι μέθοδος πνευματική.—См. № 422, л. 9.

21) л. 203. Его же. Ἐπίλογος въ 5 главахъ. Нач. Ἐν μὲν τοῖς ὄπισθεν λόγοις.

22) л. 204. Діадоха еп. Фотикійскаго 100 главъ. Нач. Πάσης πνευματικῆς, ἀδελφοί, ἡγείσθω θεωρίας.

23) л. 234. Преп. Нила. Περὶ προσευχῆς 153 главы. Нач. пролога: Πυρέττοντά με τῷ φλογμῷ τῶν ἀκαθάρτων παθῶν, συνήθως. Л. 235. Нач. 1-й главы: Εἴ τις βούλοιτο εὐῶδες θυμίαμα σκευάσαι.

24) л. 244. Его же о восьми страстяхъ. α'. Περὶ γαστριμαργίας. Нач. Ἀρχὴ καρποφορίας ἄνθος.

25) л. 252. Его же. Περὶ λογισμῶν и проч. кеф. 28. Нач. Τῶν ἀντικειμένων δαιμόνων τῇ πρακτικῇ.

26) л. 262 об. Его же. Παραίνεσις πρὸς μοναχοὺς—въ 53 главахъ. Нач. Κἂν μηδεὶς διώκησε τύραννος ἔλλην.

27) л. 269. Аввы Исаiи. Περὶ ἀσκήσεως καὶ ἡσυχίας въ 20 главахъ. Нач. Τρεῖς ἀρεταί εἰσι προνοοῦσαι τοῦ νοῦ.

28) л. 271 об. Κεφάλαια 150 изъ словъ преп. Макарiя, μεταφρασθέντα ὑπὸ Συμεὼν τοῦ Λογοθέτου. Περὶ τελειότητος βίου. Нач. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ.—См. № 426, л. 202.

29) л. 320. Св. Максима Исповѣдника, къ Елпидiю пресвитеру, περὶ ἀγάπης, 400 главъ. Нач. пролога: Ἰδοὺ πρὸς τὸ περὶ ἀσκητικοῦ βίου. Л. 320 об. Нач. 1-й гл. Ἀγάπη μὲν ἐστι διάθεσις.—Изъ 4-й сотни, имѣются только 40 главъ; а въ № 425, л. 24—71 всѣ 400 главъ сполна.

30) л. 360. Василiя Великаго кеф. ἀσκητικά. Нач. Ὁ ἀσκητικὸς βίος ἕνα σκοπὸν ἔχει τὴν ψυχῆς σωτηρίαν.

31) л. 364 об. Григорiя Синаита, Варсанофiя, Исаiи, Анастасiя, Ефрема, Антонiя, Евагрiя и пр. ἐκλογαί. Нач. Πρῶτον μὲν ὀφείλει ὁ ἡσυχάζων.

32) л. 377 об. Καλλίστου τοῦ ἐν τῷ κλείσματι κεφάλαια и другихъ ἐκλογαί. Нач. Ἐν τῇ καρδίᾳ, ἀφ' ἧς.

Л. 391 об. Запись. Ἀναγινώσκων τῶν ἁγίων ῥήσεις, μέμνησο κἀμοῦ τοῦ ταύτας γεγραφότος Ἀθανασίου ῥακινδύτου.

33) л. 392. Διάλεξις Григорiя Двоеслова. Πρόσωπα—Петръ и Григорiй. Нач. Πέτρος. Γνῶναι θέλω, τιμιώτατε δέσποτα.

34) л. 399. Ἐκλογαὶ изъ житiй св. Пахомiя, Павла Өивейскаго, ἐν γεροντικῷ.

35) л. 404. О мытарствахъ, претерпѣваемыхъ душею, по исходѣ изъ тѣла ἐν τῷ ἀέρι отъ злыхъ духовъ, которые препятствуютъ душѣ восходить горѣ, изъ житiя Антонiя Великаго. Нач. Μέλλων ἐσθίειν ποτὲ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος καὶ ἀναστὰς εὔξασθαι περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν ᾔσθετο.

Л. 405 об. Ἐν γεροντικῷ.

Л. 406—407. Аввы Исаiи. Нач. Ἀγαπητὲ ἀδελφέ, οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα τοῦ κόσμου.

425. $\left(\frac{439}{\text{t. II, XXX. qu.}}\right)$ **Сборникъ.** Бум., **XVI,** 4, листовъ 277 (дл. 5 в., шир. $3^1/_4$ в.), которые въ началѣ и концѣ ветхи.

Л. 1. Отрывокъ изъ слова Iоанна Златоустаго на Воздвиженiе честнаго Креста.

Л. 2. Отрывокъ изъ твореній Максима Исповѣдника.

Л. 2 об. Запись: «Προσετέθη παρὰ τρῦ ἐν μοναχοῖς κυροῦ Μάρκου τοῦ Κυρτοῦ, τοῦ Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ. Казенная».

Л. 3. Отрывки изъ Исидора Пелусіота, Исаака Сирина и Новаго Богослова (Симеона).

1) л. 4. Преп. Максима Исповѣдника. Λόγος ἀσκητικός. Нач. Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα, λέγων· παρακαλῶ σε, πάτερ, εἰπέ μοι· τίς ὁ σκοπὸς τῆν Κυρίου ἐνανθρωπήσεως.

2) л. 23. Анастасія патр. Антіох. Περὶ τοῦ κυρίως κατ' εἰκόνα. Нач. Ἄγε δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ κυριώτατον τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἔλθωμεν.

3) л. 24. Максима Исповѣдника къ Елпидію пресвитеру 400 главъ, съ прологомъ, περὶ ἀγάπης.—То же въ № 424, л. 320.

4) л. 71 об. Ἕτερα κεφάλαια διάφορα. Нач. Ὥσπερ τῷ σώματι ἀκολουθεῖ ἡ σκιά.

5) л. 73. Св. Максима Исповѣдника Θεολογικὰ καὶ ἀλληγορικὰ κεφ. 300. Нач. 1-й сотни: Εἷς Θεὸς ἄναρχος.

6) л. 90 об. Нач. 2-й сотни: Εἷς Θεός, ὅτι μία θεότης.

7) л. 113. Нач. 3-й сотни: Ἕν ἐστι τὸ ὑπεράναρχον καὶ ὑπερούσιον ἀγαθόν.

8) л. 131. Нач. 4-й сотни κεφ. Θεολογικῶν, καὶ γνωστικῶν. Πρότερον τοῦ βαπτίσματος ἔθετο τὸ ποτήριον.

9) л. 144 об. Нач. 5-й сотни γνωστικῶν κεφ. Ὁ μετὰ πράξεως γινώσκων· καὶ μετὰ γνώσεως πράττων.

10) л. 162. Нач. 6-й сотни γνωστικῶν κεφ. Τὸ κυρίως ὂν ἐκ τῶν μὴ κυρίως ὄντων, ὅτι ἔστι μόνον.

11) л. 182. Нач. 7-й сотни: Ἐπινοητικὴν οἶδε τὴν νοερὰν τῆς ψυχῆς δύναμιν.

12) л. 199 об. Нач. 8-й сотни: Ὁ κατὰ φύσιν λόγος διὰ μέσων τῶν ἀρετῶν, πρὸς τὸν νοῦν ἀνάγειν πέφυκε.

13) л. 216 об. Того же Максима Исповѣдника еще 25 главъ. Нач. Πρακτικὸς μέν ἐστιν ὁ τὸ παθητικὸν μέρος.

14) л. 219. Его же. Περὶ τῆς κατὰ Θεὸν λύπης, посланіе πρὸς Ἰωάννην κουβικουλλάριον. Нач. Χαίρω καὶ εὐφραίνομαι διὰ πάσης ἐπιστολῆς.

15) л. 222. — » — Къ Θаллассію пресвитеру, ὅτι τρία τὸν ἄνθρωπον ἄγουσι· Θεὸς καὶ κόσμος καὶ φύσις. Нач. Τρία, καθώς φασιν, ὑπάρχουσι τὰ τὸν ἄνθρωπον ἄγοντα.

16) л. 223 об. — » — Къ Марину пресвитеру и эконому митрополіи Κωνσταντείας, τῆς Κυπρίων νήσου. Нач. Τῷ ἡγιασμένῳ μου δεσπότῃ, πατρὶ πνευματικῷ καὶ διδασκάλῳ и пр. Μάξιμος ἀνάξιος δοῦλος καὶ μαθητής· σκοπὸν θέμενος σαυτῷ. (7 главъ).

17) л. 229. Св. Максима Исповѣдника περὶ ψυχῆς 12 главъ, съ предисловіемъ, котораго начало: Πρῶτον μὲν οὖν ἁπάντων ὑποθήσομαι, τίνι κριτηρίῳ πέφυκεν ἡ ψυχή.

18) л. 233 об. — » — О двухъ естествахъ Іисуса Христа 10 главъ. Нач. Ὁ Ἄρειος τὰς τρεῖς ὑποστάσεις ὁμολογεῖ.

19) л. 235. — » — Περὶ οὐσίας καὶ φύσεως, ὑποστάσεως καὶ προσώπου (10 главъ). Нач. Ὅτι οὐσία μὲν αὐτὸ τὸ εἶδος καὶ τὴν φύσιν.

20) л. 236. — » — Къ Космѣ діакону Александр. περὶ κοινοῦ καὶ ἰδίου ἤγουν οὐσίας καὶ ὑποστάσεως и пр. (12 главъ). Нач. Τῷ θεοφιλεστάτῳ κυρίῳ Κοσμᾷ διακόνῳ.

21) л. 238. — » — Ὅροι σαφηνίζοντες, τί οὐσία καὶ φύσις и проч. Нач. Οὐσία καὶ φύσις ταὐτόν ἐστιν.

22) л. 240. — » — Περὶ τῶν δύο θελημάτων Χριστοῦ. Нач. Τὸ Χριστὸς ὄνομα, οὐ φύσεώς ἐστι δηλωτικόν.

23) л. 242. — » — Περὶ θελημάτων καὶ ἐνεργειῶν. (10 главъ). Нач. Εἰ ἐμὲ μετὰ τῶν ἐμῶν ὁ Θεὸς Λόγος.

24) л. 243 об. — » — Къ аввѣ Θалассію пресвитеру и игумену. Нач. Καὶ Ἕλλησιν ὁ Θεὸς συνεχώρει χρηματίζεσθαι.

25) л. 245. Филоѳея монаха обители Βάτου ἐν Σινᾷ περὶ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς и пр. Нач. Ὁ μακάριος Ἀπ. Παῦλος τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς.— Въ № 424, л. 161 об.

26) л. 247 об. Его же περὶ τηρήσεως νοῦ и проч. Нач. Βλέπετε καὶ ὁρᾶτε, φησὶν ὁ Κύριος.—Въ № 424, л. 164 об.

27) л. 251 об. Ἐκ τοῦ γεροντικοῦ. Нач. Ἀδελφοῦ τινος σπουδαίου καὶ ἔχοντος τὸ πένθος.

28) л. 253. Ἀνθολόγιον γνωμικὸν φιλοσόφων, σπουδασθὲν καὶ πονηθὲν Ἠλίᾳ ἐλαχίστῳ πρεσβυτέρῳ καὶ ἐκδίκῳ, κεφ. 75. Нач. Ἔξεστι παντὶ χριστιανῷ τῷ ὀρθῶς πιστεύοντι εἰς Θεόν.—Въ № 424, л. 64.

29) л. 258. Его же περὶ προσευχῆς 31 глава. Нач. Τοῦ αἰσθητοῦ τε καὶ νοεροῦ φωτὸς ἡ λογική.

30) л. 260. Его же κεφάλαια ἕτερα γνωστικὰ 32. Нач. Ἀναγκαῖον εἰδέναι τὸν γνωστικόν. πότε μὲν ὁ νοῦς.

31) л. 262 об. Его же κεφ. πρακτικὰ καὶ θεωρητικὰ 107. Нач. Ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνοῦ· πάλαι μέν.—Въ № 416, л. 107 об., и № 426, л. 1—15.

32) л. 271 об. Аввы Исаіи περὶ ἀσκήσεως καὶ ἡσυχίας 20 главъ. Нач. Τρεῖς ἀρεταί εἰσι προνοοῦσαι.—См. № 426, л. 32.

33) л. 276. Ἡλικίαι τοῦ ἀνθρώπου δ'. παιδικὴ и проч.

426. $(\frac{424}{CCCXCVIII})$ **Сборникъ, подъ названіемъ «Лугъ духовный».** Бум., **XVI,** 4, листовъ 319 (дл. $4^5/_8$, шир. 3 в.). Ἀρσένιϊ. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1—15. Λειμὼν ἐνθάδε καρπῶν πεπληρωμένος, πνευματικῆς πράξεως καὶ θεωρίας—107 главъ. Нач. Ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνοῦ.—Въ № 425, на л. 262 об., сіи главы приписываются Иліи пресвитеру, а у Маттеи въ изд. 1805 г., на стран. 255, отмѣчено о нихъ: «Ἀνωνύμου κεφάλαια».

2) л. 15 об. Θеодора архіеп. Едесскаго κεφ. πρακτικὰ 100. Нач. Ἐπειδήπερ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι. Главы 7—64 опущены.

3) л. 25 об. Аввы Нила περὶ ἀρετῶν 24 главы. Нач. Ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἐκδιώκει πάσας τὰς κακίας.

4) л. 32. Аввы Исаіи περὶ ἀσκήσεως καὶ ἡσυχίας.—То же въ № 425, л. 271 об.

5) л. 34. Св. Діадоха вопросы и отвѣты. Нач. Ἐρώτ. Τί ἦν ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι.

6) л. 36 об. Исихія пресвитера къ Θеодулу.—То же въ № 424, л. 180 об.

7) л. 65 об. Св. Филоθея περὶ τῶν ἐντολῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ и проч.—То же въ № 424, л. 168.

8) л. 74 об. Св. Іоанна Златоустаго посланіе къ монахамъ. Нач. Φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι, χωρὶς ὀργῆς.

9) л. 78. Василія Великаго ἐκλογαί. Нач. Πολλάκις, φησίν, ᾔτησα καὶ οὐκ ἔλαβον.

10) л. 82. Никифора монаха λόγος. Нач. Ὅσοι τῆς.—То же въ № 423, л. 205.

11) л. 84 об. Ἐκλογαὶ изъ житій святыхъ Θеодосія Великаго, Арсенія Великаго, Павла въ Латрѣ, Саввы и другихъ.

12) л. 90 об. Аввы Зосимы λόγος.—То же въ № 418, л. 46.

13) л. 101. Св. Амфилохія περὶ τοῦ μὴ ἀπογιγνώσκειν. Нач. Ἀδελφός τις ἡττηθεὶς ὑπὸ τῆς πορνείας.

14) л. 110. Филоθея монаха обители Βάτου ἐν Σινᾷ 36 главъ. Нач. Ἔστι νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς.

15) л. 121. Исаака Сирина περὶ λογισμῶν. Нач. Ἡ κίνησις τῶν λογισμῶν, ὑπὸ τεσσάρων αἰτιῶν γίνεται.

16) л. 121 об. Св. Макарія Вел. περὶ τῆς καρδίας φυλακῆς. Нач. Πῶς δύναται λέγειν ὁ τυχών.

17) л. 125. Его же περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον. Нач. Εἰ ἐμνημονεύομεν, ἀδελφοί, τῶν λόγων.

18) л. 128 об. Діадоха Фотикійскаго κεφάλαια φωτιστικὰ 100. Нач. Πάσης πνευματικῆς, ἀδελφοί, ἡγείσθω θεωρίας πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη.

19) л. 158 об. Св. Нила κεφ. 150 περὶ προσευχῆς. Нач. Εἴ τις βούλεται εὐῶδες θυμίαμα σκευᾶσαι.

20) л. 167 об. — » — Ἕτερα κεφάλαια 31. Нач. Κἂν μηδεὶς διώκῃ σε τύραννος Ἕλλην.

21) л. 171. — » — Περὶ η' λογισμῶν τῆς κακίας. α'. Περὶ γαστριμαργίας. Нач. Ἀρχὴ καρποφορίας ἄνθος.

22) л. 179 об. Βίος преп. Марка монаха

Л. 180. Στίχοι Γενναδίου къ Марку. Нач. Τὸν Μάρκον ἄλλον.

23) л. 180. Марка монаха περὶ νόμου πνευματικοῦ κεφ. 240. Нач. Ἐπειδὴ πολλάκις ἐβουλήθητε γνῶναι· πῶς ὁ νόμος πνευματικός.

24) л. 193 об. Τῷ πολυποθήτῳ τέκνῳ Νικολάῳ отъ Марка монаха. Нач. Ἐπειδήπερ πρῴην πολὺς ἦν φροντίζων.

Л. 201 об. Τοῦ Ἀβουχαρᾶ. Нач. Ὁ ἐπὶ τῆς θύρας καθήμενος.

25) л. 202—252. Изъ твореній блаж. Макарія въ сокращеніи 150 главъ περὶ τῆς κατὰ πνεῦμα τελειότητος. Нач. Χάριτι μὲν καὶ δωρεᾷ.

На л. 202 на полѣ вверху написано: Ἐκλογὴ τοῦ Μετάφράστου.—См. № 424, л. 271 об.

26) л. 252 об. Θалассія монаха къ Павлу пресвитеру περὶ ἀγάπης и пр. 400 краткихъ главъ съ акростихами предъ началомъ каждой сотни. Начало 1-ой сотни: Πόθος πρὸς Θεόν· 2-ой. Εἰ θέλεις. 3-ьей. Περὶ τοῦ φύσει ἀγαθοῦ. 4-ой. Ὁ τῆς πρὸς τὴν σάρκα φιλίας.

27) л. 266 об. Св. Максима къ Елпидію 400 главъ, безъ пролога.—Тѣ же въ № 424, л. 325, и № 425, л. 24.

28) л. 308 об. Иліи пресвитера κεφ. 77. Нач. Ἔξεστι παντὶ χριστιανῷ.—То же въ № 424, л. 64, и въ № 425, л. 253.

29) л. 314. Его же. Нач. Τοῦ αἰσθητοῦ.—То же въ № 425, л. 258.

30) л. 317. Его же. Нач. Ἀναγκαῖον εἰδέναι. Конца нѣтъ, только 24 главы, а въ № 425 главъ 32, на л. 260—262. Всѣ эти статьи у Маттеи помѣчены: «ἀνωνύμου κεφ.», въ издан. 1805 г., на стр. 256.

427. ($\frac{327}{CCCXIV}$) **Сборникъ.** Бум., **XVI,** 4, листовъ 487 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.), ветхи. Ἀρσένιος μ. Δοχειαρίου.

Л. 1 и 2: Отрывки изъ стихиръ и канона неизвѣстному преподобному.

1) л. 3—240. Ἐκλογαὶ изъ Свящ. Писанія и твореній св. отецъ нравоучительнаго содержанія.

На л. 3 подъ раскраш. заставкою написано: ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. Нач. Παραυτίκα διῶξαι τὸν πατέρα. Выписки заимствованы ἐκ διατάξεων ἀποστ. (л. 108, л. 135, л. 189, 202, 205 об.), Кирилла Іерусалимскаго, Григорія Нисскаго, Златоустаго;—изъ толкованія на Евангелія, Василія Великаго (Аскет.), Діадоха, Исидора, Кирилла противъ Іудеевъ, Іоанна Лѣствичника, Макарія, Исихія, Исаіи, Исаака, Анастасія Критскаго, Максима, Нила монаха, Никифора Констант. противъ иконоборцевъ (л. 118 об.), Григорія Богослова, Діонисія Ареопагита (л. 134), Θеодорита (л. 151), св. Аθанасія (л. 153 об.), Ἰωσήπου ἐκ τῶν Μακκαβαίων

(л. 156), Евсевія Памфила къ Марину (л. 174 об.), Климента (л. 201 об.), Олимпіодора (л. 211 об.), Симеона Богослова (л. 233 об.), св. Варсанофія (л. 234) и св. Ефрема.

2) л. 240 об.—257. Ὅτι τὸ ψάλλειν Θεῷ στόματι μόνῳ ἄχριστον. Нач. Βέλτιον μηδαμῶς ψάλλειν Θεῷ, ἢ στόματι. Здѣсь упоминаются авва Θеодоръ Византіецъ (л. 244) и авва Маркеллъ (л. 243 об.).

3) л. 258. Διήγησις τῆς θείας λειτουργίας. Нач. Ἐκκλησία ἐστὶ ναὸς Θεοῦ.

4) л. 271. Изъясненіе молитвы Господней. Нач. Τὸ ὄνομά ἐστι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

5) л. 272 об. Исидора. Нач. Εἶδον ἐγὼ πολλοὺς τῶν ἀναξίως ἱερουργούντων.

6) л. 274. Св. Софронія патр. Іерусалимскаго περὶ ὀρθοδόξου πίστεως и пр. Нач. Χρὴ πάντα ἄνθρωπον ὁμολογεῖν καρδίᾳ καὶ στόματι.

На л. 274 об. вверху написано: Ἁγία Τριὰς σῶσόν με, τὸν ταπεινὸν Ἰωαννίκιον.

7) л. 283 об. Γνωστικῶς φωτίζεται νοῦς γνωστικοῖς θεωρίαις. Нач. Ἀναγκαῖον εἰδέναι τὸν γνωστικόν.

8) л. 286 об. Πρακτικὰ καὶ θεωρητικὰ (Иліи пресвитера). Нач. Ἀπαρχὰς ἅλωνος καὶ ληνοῦ.—См. № 426, л. 1, и друг.

9) л. 289. Ἐκ γεροντικοῦ. Нач. Ὅστις λαλεῖ ἄλλο καὶ ἄλλο ἔχει ἐν καρδίᾳ.

10) л. 290. Τοῦ ἀββᾶ Πέτρου λόγοι εἰς τὸ· πρόσεχε σεαυτὸν ἀκριβῶς.

11) л. 296. Василія Великаго. Нач. Μάθε σὺ, ὁ μονάζων καὶ πιστὸς ἄνθρωπος.

12) л. 296 об. Ἐπιστολὴ Григорія монаха πρὸς Μάρκον μονάζοντα. Нач. Δόξα σοι, ὁ Θεός.—9 главъ аскетическаго содержанія.

13) л. 314. Евагрія διδασκάλια, πῶς δεῖ ἀσκεῖν καὶ ἡσυχάζειν. Нач. Ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ εἴρηται.

14) л. 324. Ἐκ τοῦ γεροντικοῦ. Нач. Εἶπε γέρων ἐν παντὶ ἔργῳ.

15) л. 325 об. Св. Максима. Нач. Τίς οὐκ ἀνοιγήσεται.

16) л. 328. Его же изъ посланія къ Константину Сакелларію. Нач. Ἐπὶ πᾶσι καὶ πρὸ πάντων μνησθῶμεν τοῦ θανάτου.

17) л. 329. Его же изъ посланія къ епарху Георгію. Нач. Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν, ἀκριβῶς, ἀδελφέ, σκοπίσωμεν.

18) л. 332 об. Св. Макарія. Нач. Οἱ τὸ σῶμα ἐνδεδυμένοι χριστιανοί.

19) л. 334 об. Τοῦ κυρ. Καλλίστου τοῦ Λικούδη περὶ ἡσυχαστικῆς τριβῆς. Нач. Οὐκ ἔστι μετανοῆσαι, χωρὶς ἡσυχίας.

20) л. 343 об. Св. Василія о молитвѣ. Нач. Προσευχῆς δύο εἰσὶ τρόποι.

21) л. 347 об. Νουθεσία πρὸς ἀρχαρίους μοναχοὺς καὶ πρὸς τελειοτέρους. Нач. Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες· καρδίαν ἔχετε.

22) л. 360. Θαῦμα γενόμενον въ обители Пресв. Богородицы, именуемой ἡ μεγάλη ἀντίληψις. Нач. Ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς ἀνατολικοῖς, μοναστήριον ὑπῆρχεν.

23) л. 362 об. Ῥήματα ὁσίων πατέρων, ὠφελείας πλήρη.

24) л. 366 об. Ἀντίῤῥησις Іудеевъ Паписка и Филона съ нѣкоторымъ христіаниномъ монахомъ о вѣрѣ. Нач. Τί ἐστὶ προτιμώτερον παρὰ τῷ Θεῷ;

25) л. 382. Βίος καὶ πολιτεία Μάρκου τοῦ Ἀθηναίου, ἀσκήσαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς Θράκης, τῆς οὔσης εἰς τὴν ἐνδοτέραν αἰθιοπίαν ἐπέκεινα τοῦ ἔθνους τῶν Χετταίων. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Σεραπίων, ὑπάρχων ἐν τῇ ἐσωτέρᾳ ἐρήμῳ.

Л. 394. Василія Великаго. Нач. Πολλάκις, φησὶν, ᾔτησα καὶ οὐκ ἔλαβον.

26) л. 398. Τοῦ αὐτοῦ λόγος περὶ ἀῤῥωστίας καὶ ἰατρῶν. Нач. Ὅταν ἀῤῥωστίᾳ περιπέσῃς, ἄνθρωπε.

27) л. 410. — » — Περὶ νηστείας καὶ σωφροσύνης. Нач. Βούλει μαθεῖν, ὅσος κόσμος ἀνθρώποις ἡ νηστεία.

28) л. 419. — » — Περὶ μετανοίας. Нач. Διὰ τοῦτο συνεχῶς, τὸν περὶ μετανοίας κινῶ λόγον. Эти три статьи, въ №№ 174—176, значатся въ числѣ избранныхъ Θеодоромъ Магистромъ нравоученій изъ твореній Іоанна Златоустаго.

29) л. 432. Ἐκ τοῦ βίου τοῦ Χρυσοστόμου. Нач. Ἀγάπην δὲ τὴν βασιλικωτάτην τῶν ἀρετῶν.

30) л. 434. Безъ надписанія. Нач. Ἔλεγον περὶ τοῦ ἀββᾶ Φιλίμονος τοῦ ἀναχωρητοῦ, ὅτι καθεῖρξεν ἑαυτὸν ἔν τινι σπηλαίῳ. Конца нѣтъ.

31) л. 450. Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον, συντεθὲν παρὰ Θεοδώρου μαγίστρου ἀπὸ διαφόρων λόγων св. Іоанна Златоустаго. Нач. Ἅπας ἐγκωμίων νόμος καὶ λόγος ἅπας· τέχνη ῥητόρων συντεθειμένος.—Въ № 174 начало другое.

32) л. 473. Преп. Ефрема Сирина παραίνεσις. Нач. Ἀγωνιῶ.

33) л. 481—487. Εὐχὴ ἱκετήριος καὶ κατανυκτικὸς св. Іоанна Златоустаго. Нач. Κύριε, ὁ Θεός μου, ὁ μέγας καὶ φοβερὸς καὶ ἔνδοξος, ὁ πάσης ὁρωμένης κτήσεως διμιουργὸς καὶ δεσπότης.

428. ($\frac{309}{CCXCVI}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 492 (дл. 5, шир. $3^1/_2$ в.). Ἀρσένιϊ ч҃л. Μονῆς τῶν Ἰβήρων (л. 1 об.).

Лл. 2 и 3 бѣлые.

На л. 4 и 5 круги, съ объясненіями о Пресвятой Троицѣ.

Лл. 6—9 бѣлые.

Л. 10. Πίναξ словъ Іосифа Вріеннія.

Л. 13 об. Πρόγραμμα. Нач. Τοῖς εἰς τὸ μέλλον ἐντευξομένοις τῇ δὲ τῇ βιβλίῳ πιστοῖς.

Лл. 14 и 15 бѣлые.

Л. 16. Ἰωσὴφ μοναχοῦ, ᾧ Βρυέννιος τὸ ἐπώνυμον· ὁμιλίαι διάφοροι ῥηθεῖσαι ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπὶ τῆς βασιλείας Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ σοφωτάτου καὶ τῆς πατριαρχείας Ἰωσὴφ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Λόγος α'. Περὶ τῆς ὑπερθέου Τριάδος· εἴρηται δὲ ἐν τῷ τοῦ παλατίου τρικλίνῳ. Нач. Θεὸς ἡ ἁγία μονὰς καὶ Τριάς. Л. 31. Λόγος β'. Нач. Θεὸς ἐμοὶ δόξα. На лл. 42 и 43. Οἱ κύκλοι τοῦ ἡλίου. Л. 48 об. Λόγος γ'. Θεοῦ τῆς ὑπερθέου Τριάδος. Л. 55. Λόγος δ'. Ἄνδρες ἠγαπημένοι. Л. 63. Λόγος κς'. Πολλῶν οὐσῶν αἱρεσέων. Л. 69 об. Λόγος κζ'. Εἰς δόξαν τῆς παναιτίου Τριάδος. Л. 74. Λόγος λε'. Ἡ βασίλισσα τῶν. Л. 79. Λόγος κη'. Ἡ τὸ δὲ τὸ πᾶν. Л. 86. Λόγος λγ'. Χριστοῦ ψυχὴ ἔχουσα. Л. 95. Λόγος μα'. Ὁ τὰ πάντα πληρῶν. Л. 101 об. Λόγος μβ'. Οἱ νόμοι τῶν. Л. 106 об. Λόγος μγ'. Ἔοικεν ὁ διδάσκαλος. Л. 113 об. Λόγος μδ'. Τὰ λείψανα τῶν ζητημάτων. Л. 119. Λόγος με'. Θεοῦ τοῦ Παντοδυνάμου. Л. 121 об. Λόγος μς'. Τρία ταῦτα ὀφείλει. Л. 127 об. Λόγος μζ'. Θεὸς ὁ πάντα μέγα ποιῶν. Л. 138. Λόγος λα'. Ἐπειδήπερ τινές. Л. 147 об. Λόγος λη'. Θεὸς μνημονευόμενος. Л. 150 об. Λόγος λδ'. Θεὸς τοῖς πᾶσι φοβερὸν. Л. 158 об. Λόγος ε'. Θεοῦ ἅγιον Πνεῦμα Παράκλητε. Л. 164 об. Λόγος ς'. Περὶ πρώτης. Л. 171 об. Λόγος ζ'. Ἆρα τὰς ἐν τοῖς φθάσασι λόγοις. Л. 178. Λόγος η'. Εἰ μὲν πρὸς ἄλλον σκοπόν. Л. 185. Λόγος θ'. Θαρρούντως μοι τὴν ἐλπίδα. Л. 192. Λόγος κβ'. Διάλεξις нѣкоего Максима латиномудрствующаго и Іосифа (Вріеннія) объ исхожденіи Св. Духа. Нач. Μάξιμος ἔφη. Χαίροις. Л. 198 об. Λόγος κγ'. Διάλεξις. Нач. Θεοσεβεῖ νόμῳ. Л. 206. Λόγος κδ'. Διάλεξις. Ὑγιαίνοιτε, χαίροιτε. Всего 27 словъ и разговоровъ. Всѣ изданы Евгеніемъ Булгаромъ архіеп. Слав. и Херсонскимъ въ 1768—1784 г.

28) л. 216. Св. Анастасія Синаита. Λόγος εἰς τὸ· Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με. Нач. Πρέπουσαν τῆς τῶν νηστειῶν ἀρχῆς.

29) л. 224. Ἐκλογαὶ изъ слова Исаака Сирина περὶ ἀρετῆς καὶ ἀσκήσεως. Нач. Ἤδη τῇ πρώτῃ.

30) л. 230. Его же. Περὶ τάξεως τῶν ἀρχαρίων. Нач. Αὕτη ἐστὶν ἡ τάξις ἡ σώφρων.

31) л. 231 об. — » — Περὶ σιωπῆς. Нач. Ὑπὲρ πάντα τὴν σιωπὴν ἀγάπησον.

32) л. 233. — » — Περὶ ὑπομονῆς. Ὁ βουλόμενος Θεῷ εὐαρεστῆσαι.

33) л. 236. — » — Περὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν. Нач. Μακαρίζω τὴν ὑμῶν ζωὴν и еще 22 главы περὶ φόβου Θεοῦ, περὶ ἀφοβίας и пр. Послѣдняя глава на л. 242—περὶ ἀκρασίας.

34) л. 245—346. Ἐκλογαὶ нравоучительнаго содержанія (ἀποφθέγματα, γνῶμαι) изъ Свящ. Писанія и писаній св. отецъ: Василія Великаго, Григорія Богослова и другихъ. Глава 1) Περὶ γήρους καὶ νεότητος. Нач. Ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτόν. Здѣсь приводятся изреченія и

изъ языческихъ писателей: Плутарха, Діогена, Демокрита, Катона, Эсхила, Каія Кесаря и друг. Всего 38 главъ. Послѣдняя—περὶ τιμῆς γονέων καὶ φιλοτεχνίας. Нач. Τίμα τὸν πατέρα σου.

35) л. 350—402. Безъ надписанія, неизвѣстнаго писателя. Нач. Τὸν τὲ νοητὸν καὶ τὸν αἰσθητὸν, ἑστηκέναι δὲ τῶν ἰδίων ὅρων. Изъ твореній: Василія Великаго, Григорія Богослова, Іустина, Іосифа, Златоуста, Анастасія и др.

Лл. 403—407 бѣлые.

36) л. 408—425. Ἐκλογαὶ о Пресвятой Троицѣ и воплощеніи Сына Божія, изъ Св. Писанія В. Завѣта съ предисловіемъ, котораго начало: Τὴν τῶν προκειμένων ῥητῶν.

37) л. 428. Св. Григорія Нисскаго εἰς τὴν παρείσβασιν τῶν ἁγίων νηστειῶν. Нач. Σύνθετον ζῶον ὁ ἄνθρωπος.

38) л. 440. Св. Іоанна Златоустаго λόγος περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας. Нач. Εἰ βούλεσθε, προθῶμεν ὑμῖν. Здѣсь ἐκλογαὶ изъ разныхъ бесѣдъ, словъ и посланій св. Іоанна Златоустаго, составл. Θеодоромъ Магистромъ.—См. №№ 174—176.

39) л. 478. Св. Василія Великаго ἐκ τῶν ἐρωτήσεων καὶ ἠθικῶν (л. 483).

40) л. 484 об. Изъ бесѣдъ и словъ св. Іоанна Златоустаго ἐκλογαὶ ἠθικαί. Нач. Καὶ γὰρ οὐδὲν κατόρθωμα.

41) л. 493. Διαίρεσις τοῦ ὄντος.

42) л. 493 об.—494. Διαίρεσις πρώτου βιβλίου τοῦ σοφωτάτου Νικηφόρου Βλεμμίδου, философскаго содержанія.

Нѣкоторыя тетради въ этой рукописи писаны въ XVI вѣкѣ.

429. ($\frac{340}{\text{CCCXXVII}}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 252 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Переплетъ досчатый въ черной кожѣ, старинный, съ двумя ременными застежками. ἀρσένιϊ ἱнн. Τῆς Λαύρας.

Πίναξ.

1) л. 1. Подъ раскраш. заставкою написано: Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νύφωνος μερικὰ κεφάλαια. Нач. Ὁ μακάριος καὶ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Νύφων.

2) л. 11. Анастасія Синаита ἐρώτησις. Нач. Τίνες ὁποῦ εἶναι χωρισμένοι ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν.

3) л. 15 об. Нач. Ἕνας ἄνθρωπος εἶχε τρεῖς φίλους.

4) л. 19 об. Преп. Ефрема Сирина о любви нелицемѣрной λόγος. Нач. Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οὐδὲ ἕνα πρᾶγμα τοῦ κόσμου.

5) л. 44. Анастасія Синаита λόγος εἰς κοιμηθέντας ἐν Χριστῷ ἀδελφούς. Нач. Τί τοῦτο σήμερον, ἀγαπητοί.

6) л. 58 об. Διήγησις περὶ ἀνθρώπου καὶ ὄφεος. Нач. Ὡμοιώθη ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ.

7) л. 64 об. Περὶ Ἰούδα. Нач. Ἐπειδὴ ἀπὸ μηδὲν ἤθελε καταδικαστῇ ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸν Πιλάτον· διὰ νὰ λάβῃ θάνατον σταυρικὸν, ὁ προδότης Ἰούδας (съ толкованіями: Георгія, Аполлинарія и Ѳеофилакта).

8) л. 68. Ἐκλογαὶ изъ твореній аввы Исаака, Исаіи, ἐκ γεροντικοῦ, Ефрема, Палладія, Григорія Діалога, св. Максима къ Констант. Сакелларію (л. 143), Григорія Богослова, Амфилохія (л. 85 об.), Антіоха τοῦ Πανδέκτου и св. Варсанофія (л. 111), аввы Моусея ἐπιστολὴ къ аввѣ Пимену (л. 136), ἐκ τῶν ἀποστ. διατάξεων (л. 138 об.), аввы Аммона, св. Аѳанасія, св. Макарія, св. Патрикія (л. 148), Іоанна Златоуста о молитвѣ (л. 154), Лѣствичника (л. 161 об.), св. Нила (л. 162), Маркелла (л. 163), о Даніилѣ Іудеянинѣ лѣкарѣ (л. 166 об.), Іоанна ученика Варсанофія (л. 167 об.), св. Дороѳея (л. 173 об.), св. Марка.

9) л. 185. Περὶ στρατιώτου ἐν Καρθαγένῃ.

10) л. 188. О сорокадневномъ постѣ предъ Рождествомъ Христовымъ. Нач. Γέγραπται ἐν τῇ περιόδῳ τοῦ ἁγίου Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου.

Л. 189 об. Ἐκ γεροντικοῦ.

11) л. 195. Ἐκ τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ περὶ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ περὶ τῆς τοῦ κόσμου συντελείας. Нач. Εὐχαιρήσαντός ποτε Ἐπιφανίου ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τοῦ ὁσίου Ἀνδρέου.

12) л. 207 об. Περὶ τοῦ ἀντιχρίστου καὶ συντελείας τοῦ κόσμου τούτου. Нач. Τότε ἐγερθήσεται ὁ σατανᾶς ὁ ἀντίχριστος ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Δάν.

13) л. 229. Περὶ Ἰωάννου τοῦ συμμαθητοῦ τοῦ Ἐπιφανίου (юродиваго, ученика св. Андрея). Нач. Ἕτερος δέ τις νεανίας, ὀνόματι Ἰωάννης ἐχρημάτιζεν.

14) л. 238. Вопросы Епифанія и отвѣты на нихъ св. Андрея, Христа ради юродиваго. Нач. Ἐπιφάνιος ἔφη· τίνα εἰσὶ ἃ ὁ προφήτης λέγει.

15) л. 245. Πατριάρχου τοῦ Νηστευτοῦ противъ заблуждающихся относительно умершихъ. Нач. Ὁ θεῖος πατριάρχης ὁ Νηστευτὴς λέγει οὕτως, ὅτι ἤκουσα εἰς πολλοὺς τόπους.

Л. 246 об. Нач. Ὅμως Νικήφορος Ξανθόπουλος ἐν τῷ συναξαρίῳ τοῦ σαββάτου τῆς ἀποκρέους.

16) л. 249—250. О лунныхъ теченіяхъ таблицы.

Л. 251. Названія народовъ: Ἑβραῖοι, Σύροιοι, Χαλδαῖοι, Μῆδοι, Πέρσαι и пр. Всего 73 названія, въ томъ числѣ: Βούλγαροι, Ῥοῦσοι, Τοῦρκοι. Нѣкоторыя статьи писаны на ново-греческомъ языкѣ.

430. ($\frac{186}{\text{CLXXXVII}}$) **Сборникъ.** Пергам., **XII**, листовъ 168 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.). Арсенїй ин. Διονυσίου.

1) л. 1—19. Каноны утренніе на Рождество Христово (съ 4-й пѣсни, начала нѣтъ), Богоявленіе и Пятидесятницу.

2) л. 19 об. Λόγος περὶ ἀναστάσεως. Ἀλλ' ἐρεῖ τις· πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ ποίῳ σώματι ἔρχωνται.

3) л. 22. Св. Меѳодія. Нач. Τὸ ἀποθνῆσκον κληρονομῆται.

4) л. 22 об. Οἰκουμενίου. Нач. Ἆρα μὴ ἔνι καὶ οὕτω νοῆσαι;

5) л. 27. Максима монаха. Περὶ τῶν τεσσάρων ἀπαθειῶν. Нач. Πρώτη ἐστὶν ἀπάθεια.

6) л. 31 об. Его же. Κατὰ πόσους τρόπους ἐξαμαρτάνει ὁ ἄνθρωπος.

7) л. 33. Ἐκλογαὶ изъ твореній Іоанна Златоустаго, св. Аѳанасія, Григорія Богослова, Нила монаха, Лѣствичника, Василія Великаго, также изъ Свящ. книгъ: Сираха, Іова, Іереміи, Ап. Іакова и посланій Апостола Павла.

8) л. 43. Св. Максима Исповѣдника и философа. Κεφάλαια ἀσκητικὰ (400), ἅπερ ἀπέστειλε πρὸς Ἐλπίδιον μοναχὸν καὶ πρεσβύτερον.—См. № 416, и друг.

9) л. 80 об. Ἐκλογαὶ изъ твореній св. Аѳанасія, Іоанна Златоустаго, Григорія Богослова, Исидора Пелусіота (л. 95). Нач. Τί ἐστι τό· πάντες μὲν κοιμηθησώμεθα, οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησώμεθα.

10) л. 96 об. Іоанна Златоустаго 1-е посланіе къ Ѳеодору падшему: Τίς δώσει.—Въ № 163, л. 92 об.

11) л. 128. Его же 2-е посланіе. Нач. Εἰ καὶ δάκρυα.—Въ № 163, л. 122 об.

12) л. 134 об. Его же. Ὁμιλία εἰς μάρτυρας. Нач. Αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταὶ οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ.

13) л. 137. Его же. Περὶ Μανωὲ καὶ γυναικὸς αὐτοῦ и о Сампсонѣ. Нач. Καὶ ἐγένετο ἀνὴρ εἷς.

14) л. 143—162. О 12 знакахъ зодіака и проч. съ астрологическими замѣчаніями о свойствахъ родившихся подъ тѣми или другими знаками зодіака.

15) л. 163. О количествѣ книгъ Свящ. Писанія Ветхаго и Новаго Завѣта. Здѣсь показано: 34 книги Ветхаго и 26 Нов. Завѣта, безъ Апокалипсиса, всего 60 книгъ.

16) л. 163 об. Объ именахъ Апостоловъ и о числѣ главъ въ Евангеліяхъ.

Л. 164. О фелони и ефодѣ.

17) л. 164. Ἐξήγησις Ἱππολύτου Θηβαίου περὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου· ποῦ ἕκαστος αὐτῶν ἐκήρυξεν, καὶ ἐτελειώθη. Нач. Πέτρος ἐκήρυξεν Πόντον, Καππαδοκίαν, Βιθυνίαν и проч.

18) л. 165. Περὶ τρισαγίου. Нач. Ἐντεῦθεν καὶ τὴν ἐν τῷ τρισαγίῳ προσθήκην ὑπὸ τοῦ ματαιόφρονος Πέτρου Κναφέως.

19) л. 166. Аллегорическое значеніе нѣкоторыхъ Евангельскихъ изреченій. Нач. Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ τὸ κεράμιον βαστάζων;

20) л. 166 об.—168. Ἀρχὴ τῶν ψηφαρίων. Нач. Ὁ μὲν χρόνος ἔχει δώδεκα μῆνας, ἑβδομάδας πεντήκοντα καὶ δύο и проч. Здѣсь говорится о раздѣленіи года на мѣсяцы, седмицы и дни, о способахъ находить индиктъ, круги солнца, луны, τὸν βίσεκτον и проч. Въ вычисленіяхъ часто упоминается отъ сотворенія міра ͵ςφοη' (6578=1070 г.).

На лл. 38, 134 об. четвероконечные кресты.

На л. 163 об. вверху написано: ͵αρπβ' (1182).

431. ($\frac{349}{CCCXXXVI}$) **Сборникъ.** Бум., **XV** и **XVI**, 4, листовъ 264 (дл. $4^5/_8$, шир. $3^1/_4$ в.). Ἀρσένιй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1 и 2. Безъ надписанія. Нач. Ἐκ τῆς ὑποστάσεως ἐκείνης ταύτην ἔχει. Конца нѣтъ.

2) л. 3. Τροπάρια ψαλλόμενα εἰς τὴν Θεοτόκον· ποίημα κυροῦ Μανουήλ, τοῦ Ῥαμβατοῦ· τὸ δὲ μέλος τοῦ Κουκουζέλη. Нач. Ἀπὸ χειλέων ἐναγῶν ἐκ ταπεινῆς διανοίας.

3) л. 6. Κανὼν τοῦ σεισμοῦ. Нач. 1-го тропаря. Ὡς φοβερὰ ἡ ὀργή σου.

4) л. 12. Каноны Филоѳея на разныя обстоянія.

5) л. 14 об. — » — ἐν ἀνυδρίᾳ съ 2 молитвами.

6) л. 19. Его же Филоѳея патр. εἰς τὰ θαύματα Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας 13 стихиръ. Нач. 1-й: Ποίοις εὐφημιῶν μέλεσιν.

7) л. 21. Его же канонъ на память трехъ Вселенскихъ святителей Василія Великаго, Григорія Богослова и Іоанна Златоустаго.

Л. 23 об. — » — Св. Николаю.

Л. 27. — » — Тропари въ честь Пресвятыя Богородицы съ молитвою (л. 31).

Л. 32 об. Молитва κατὰ πολεμίων. Нач. Δέσποτα, Κύριε.

Л. 33 об. Молитва εἰς ἀνομβρίαν.—То же выше на л. 16 об.

Л. 35. Двѣ молитвы: 1) Δέσποτα, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν ἡ τῶν οἰκτιρμῶν.

Л. 36 об. 2) Δέσποτα, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς.

Л. 38 об.—39. Ἐκλογαὶ ψαλμῶν.

Л. 40. Его же молитва на литіи въ началѣ Индикта—въ Сентябрѣ.

Л. 41. — » — молитва объ усопшихъ.

Л. 43. — » — молитва при вступленіи на епархію Ираклійскую.

Л. 44 об. Еще двѣ молитвы: благодарственная и просительная.

Л. 47. Молитва та же, что и выше на л. 41.

Л. 48. — » — на литіяхъ въ св. Четыредесятницу.

Л. 49 об.—57. Еще 7 молитвъ на разные случаи.

Л. 58—67. Его же канонъ Пресвятой Богородицѣ, и молитвы ἐν ἀνυδρίᾳ.

8) л. 68—104. Его же слово на память Всѣхъ Святыхъ, безъ начала.—См. въ № 257, л. 37 об.

9) л. 104 об. Ἐκλογαὶ περὶ πίστεως изъ постановленій св. Вселенскихъ Соборовъ и Писаній св. Отецъ: Діонисія Ареопагита, Іустина философа.

10) л. 107. Προθεωρία. Нач. Ἁπλοῦν μὲν εἶναι καὶ μονοειδῆ.

Л. 108 об. Λόγοι δογματικοὶ патр. Филоѳея противъ Акиндина и другихъ еретиковъ—περὶ τοῦ ἐν τῷ Θαβωρίῳ δεσποτικοῦ φωτός, καὶ περὶ θείας ἐνεργείας πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας, ἀπολογητικὸς α'. (съ примѣчаніями на поляхъ). Нач. Καὶ πάλαι μὲν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος.

11) л. 145 об. Его же περὶ Θεότητος καὶ θείου φωτὸς и пр. β'. ἀπολογητικός. (съ примѣчаніями на поляхъ). Нач. Περὶ μὲν δὴ τούτων, ἱκανῶς ἔχειν οἶμαι.

12) л. 171. Безъ надписанія, неизвѣстнаго. Нач. Τί μὲν οὖν ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἄνθρωπος θανάτου καὶ φθορᾶς.

13) л. 182. Св. Максима ἐπιστολὴ къ Марину пресвитеру Кипрскому. Нач. Νόμῳ θείῳ κατὰ Θεὸν εὐθηνούμενος.

14) л. 183. Ἀπολογία ὑπὲρ τῶν πρὸ ὀλίγου πραχθέντων ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς ἐκκλησίας ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ βασιλικῶν. Нач. Ἐπειδή τινες ἐπιχειροῦσι καὶ νῦν αἰτιᾶσθαι τὴν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαν. Здѣсь выписки каноническія изъ правилъ св. Апостоловъ (л. 193 об.), собора Карѳагенскаго, Зонары—ἀπὸ τῆς χρονικῆς ἱστορίας царей Константина и Романа, Михаила τὸν στρατιωτικὸν и Комнина Исаака, Михаила Дука и Никифора Ботаніата; соборовъ Антіохійскаго и Карѳагенскаго.

15) л. 212. Епископу Игнатію—Филоѳей патріархъ на слова Притчей: «Премудрость созда себѣ домъ» λόγ. α'. Нач. Σὺ μέν, ἱερὲ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπε καὶ θείων κοινωνὲ μυστηρίων.

16) л. 227. — » — λόγ. β'. Нач. Ὃ μὲν οὖν ἀναγκαίως εἰπεῖν ἔδει περί τε συμβόλων ἱερῶν.

17) л. 249 об.—264. Λόγος γ'. Нач. Διονύσιος μὲν ὁ μέγας τῶν μεγάλων Θεοῦ μυστηρίων καὶ Θεολόγος. Почеркъ письма разнообразенъ. На начальномъ листѣ нотные знаки.

132. ($\frac{10}{X}$) **Арсенія архіепископа Монемвасійскаго сочиненія.** Бум., **XVI,** листовъ 182 (дл. 7^5/$_8$, шир. 5 в.). Переплетныя деревянныя доски въ старинной кожѣ коричневаго цвѣта. Ἀρσένιй ҂ꙁл. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

Л. 1 и 2 Πίναξ.

1) л. 3. Папѣ Римскому Льву X, καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας ἄκρῳ ἀρχιερεῖ Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας ἀρχιεπίσκοπος τὴν Ἰωνιὰν ἀνατίθησι. Нач. Ὁ μὲν ἐμὸς πατὴρ, παναγιώτατε καὶ μακαριώτατε δέσποτα.

2) Листы 5—182 содержатъ въ себѣ сочиненіе подъ названіемъ: «Ἰωνιάν», т. е. Собраніе притчей, апофѳегмъ и гномъ (изреченій) изъ разныхъ писателей, какъ языческихъ, такъ и христіанскихъ. Эти нравоученія расположены въ алфавитномъ порядкѣ. Ἀρχὴ τοῦ α΄ μετὰ τοῦ β΄ στοιχείου. Нач. Ἀβυδηνῶν ἐπιφόρημα. Имена писателей: Ѳеогнидъ, Агаѳонъ, Гезіодъ, Менандръ, Еврипидъ, Софоклъ, Гомеръ, Платонъ, Пиѳагоръ, Сократъ, Демосѳенъ, Ѳеодектъ, Мусоній, Сопатръ, Ксенофонтъ, Аристофанъ, Коинтъ, Пиндаръ, Геродотъ, Епихармъ, Эсхилъ, Ератосѳенъ, Филонъ, ἐκ τῶν ἐν τῷ β΄ λόγῳ τοῦ παιδαγωγοῦ Κλήμεντος (л. 28), Плутархъ, Евсевій, Эсхинъ, Эпиктетъ, Руѳъ, Брутъ, Фаворинъ, Ѳеагъ, Студитъ (л. 32), Порфирій, Исидоръ, Херимонъ, Лисій, Ѳемистій, Іамвлихъ, Діонъ Римлянинъ, Каллимахъ, Сапфо, Алкей, Клавдіанъ, Аристархъ, Алексисъ, Мимнермъ, Ѳеокритъ, Антигонъ, Клиній, Архилохъ, Фаноклей, Аристотель, Агалліасъ (л. 44) Керкирскій, Эзопъ, Александръ, Алкмей, Анаксархъ, Антагоръ, Анаксагоръ, Анахарсисъ, Антисѳенъ, Анакреонъ, Аполлоній, Аримнистъ, Аркесилай, Аристидъ, Аристиппъ, Аристъ, Архитъ, Артабазъ, Діогенъ Лаэрцій, Симонидъ, Архелай, Алкменъ, Солонъ, Филимонъ, Дифилъ, Тимоклей, Аполлодоръ, Никостратъ, Віасъ, Віонъ, Віотъ, Иппонактъ, Питтакъ, Γαΐου ὑπὲρ Λουκίλλου (л. 65), Филиппидъ, Ригинъ, Навмахій, Фокилидъ, Антифанъ, Исократъ, Дифилъ, Анаксименъ, Зинонъ, Гликонъ, Горгій, Ликургъ, Хилонъ, Діогенъ, Ѳукидидъ, Иппархъ, Митродоръ, Димитрій, Димадъ, Димонактъ, Димокритъ, Діодоръ, Діонисій, Сосѳенъ, Астидамъ, Клитомахъ, Никостратъ, Мосхій, Патроклей, Линъ поэтъ, Левкиппъ, Емпедоклъ, Епикуръ, Епаминондъ, Ликофронъ, Евмидій, Ѳалесъ, Ѳемистоклъ, Ѳеодоръ Киѳирскій, Ѳеофрастъ, Ѳеодоръ Киринейскій, Ѳразибулъ, Иліодоръ, Іеронъ, Амфидъ, Антифанъ, Катонъ, Клеанѳъ, Клеовулъ, Клеостратъ, Василій, Нилъ (л. 134 об.), Левъ Византіецъ, Ликонъ, Филискъ, Поліэнъ, Ѳеофанъ, Никоклей, Николай, Нинъ, Навкратъ, Ксенократъ, Сотіонъ, Хирилъ, Тиртей, Павзаній, Педаретъ, Периклъ, Евполидъ, Періандръ, Филиппъ, Серинъ, Мусей, Скіуръ, Сострадъ, Тиннихъ, Григорій Нисскій, Василій Ѳеологъ, Χρυσόστομος (л. 172 об.), Критій, Никомахъ, Секстъ, Фаларисъ, Ферекидъ, Фалекъ, Филоксенъ, Хорикій, Хрисиппъ, Посидиппъ, Леонидъ, Неофронъ.—Сравни № 207, л. 121—199.

Письмо однообразно; листы тверды.

433. ($\frac{271}{CCLVIII}$) **Сборникъ аскетическаго содержанія.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 256 (дл. 5, шир. 3½ в.). Ἀρσένιος. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Листы 1—4 имѣютъ разныя записи и подписи, большею частію свидѣтельствующія о принадлежности сей рукописи Ватопедскому монастырю.

1) л. 5. Ἐκλογαὶ изъ патерика. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Βυζαντεύς.

Л. 9. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ.

Л. 31. Εἶπεν ὁ ἀββᾶς Ἡσαίας.

Л. 34. Св. Аѳанасія архіеп. Александр. Πρὸς τοὺς ἀποταξαμένους. Нач. Ἀδελφέ μου, εἰ ἀπετάξω τῷ κόσμῳ.

Л. 36. Стефана Ѳивейскаго τοῖς ἀποτασσομένοις. Нач. Πρῶτον μὲν μὴ ἔχε κοινωνίαν μετὰ γυναικῶν.

Л. 37. Его же διάταξις πᾶσι μοναχοῖς. Нач. Πρὸ πάντων χρήζωμεν.

Л. 46 об. Ἐπιστολὴ св. старца къ нѣкоему брату. Нач. Ζητεῖς παρ' ἐμοῦ λόγον ὠφελείας, ὦ τέκνον.

Л. 47 об. Аввы Макарія περὶ ἡσυχίας. Нач. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Ἡσαΐας.

Л. 52. Ἀββᾶ Εὐλογίου.

Л. 53 и 62—89, 123—175 ἐκ γεροντικοῦ.

Л. 55 об. Ἀββᾶ Ῥούφου.

Л. 57. Нила монаха πρὸς ἡσυχάζοντας.

Л. 89 об. Аввы Кассіана περὶ διακρίσεως.

Л. 96. Ἐκ τοῦ Χρυσοστόμου περὶ μνησικακούντων.

Л. 102. Его же о постѣ, милостынѣ, покаяніи и проч.

Л. 108 об. Св. Марка.

Л. 109. Аввы Исаіи θρῆνος. Нач. Οὐαὶ ἡμῖν φιλήδονι.

Л. 119 об. Св. Антонія.

Л. 121. О чудѣ ἐν εἰκόνι Χριστοῦ ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις. Далѣе статьи ἐκ γεροντικοῦ.

Л. 176. Διηγήσατο ὁ ἀββᾶς Στέφανος ὁ Μοαβίτης.

Л. 181 об. Περὶ τῆς ἁγίας κορυφῆς τοῦ ἁγίου ὄρους Σινᾶ. Нач. Πρὸ τοῦ μολυνθῆναι.

Л. 185 об. Περὶ κοινοβίοις.

Л. 189 об. Περὶ Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου. Нач. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρόν.

Л. 195. Περὶ τοῦ πλανηθέντος παιδός. Нач. Ἑλλάδιος δὲ ὁ ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ.

Л. 202 об. Περὶ Ἀναστασίου τοῦ πρεσβυτέρου. Нач. Διηγήσατο δὲ ἡμῖν καὶ τοῦτο ὁ προῤῥηθεὶς ἀοίδημος ἀνὴρ Ἑλλάδιος.

2) л. 205 об. Ἐκ τῆς βίβλου λεγομένης Λαυσαϊκοῦ. Нач. Παρεβάλομεν τῷ ἀββᾷ Κυριακῷ.

Л. 216. Διηγήσατο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς Βασίλειος.

Л. 221 об. Κόρη τις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατελείφθη ὀρφανὴ ἀπὸ τῶν γονέων.

Л. 225 об. Διήγησις ὀπτασίας Ἰωάννου τινὸς νεωτέρου. Нач. Ἐγένετό τις ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις Κωνσταντίνου μεγάλου βασιλέως.

Л. 228. Ἐκ Λειμοναρίου о послушаніи сына. Нач. Ἐν ταῖς ἡμέραις Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἦν τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τῶν ἀρχαίων γερόντων, ὀνόματι Ἰούλιος.

3) л. 236. Ἀνάμνησις μερικὴ περὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Ἄθω τὰ λεγόμενα πατρία. Нач. Μετὰ τὴν φρικτὴν ἀνάστασιν τοῦ μεγάλου Θεοῦ. Здѣсь говорится о монастыряхъ Аѳонскихъ: л. 241 об.—Ватопедскомъ, л. 243—Иверскомъ, л. 244—Зографѣ, л. 245 об.—Ксиропотамѣ. Аѳонскіе монастыри еще перечисляются на л. 254 об. и 255.

Л. 247. Іоанна Златоустаго. Εἰ μὲν διὰ τοῦτο συνάγει εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Его же. Нач. Καθεζόμενος εἰς ἀνάγνωσιν λογίου Θεοῦ.

Л. 248 об. Молитва Василія Великаго. Нач. Δέσποτα Χριστὲ ὁ Θεός.

Л. 248 об.—256. Νόμος καὶ τύπος τοῦ ἁγίου ὄρους. Нач. Καὶ τοῦ πρώτου τιμιώτατοι καὶ ὁσιώτατοι πατέρες οἱ τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν διάγοντες.

434. ($\frac{492}{\text{I. II, XLVIII, qu.}}$) **Сборникъ.** Бум., **XV—XVII, 4, листовъ 677 (дл. $4^7/_8$, шир. 3 в.). Переплетныя доски въ старинной кожѣ темно-коричневаго цвѣта.** Ἀρσένιй п. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—22. Отрывки изъ разныхъ писателей.

1) л. 23. Τοῦ πατριάρχου τῆς Συρίας. Нач. Ἐπειδὴ ἧκε καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης [166]) ἐνταῦθα τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Καισαρείας.

2) л. 41. Объясненіе молитвы Господней и молитвы: Господи, Іисусе Христе, Боже нашъ, помилуй насъ.

3) л. 42 об. Св. Епифанія о томъ, когда жили пророки.

Л. 43. Объ ересіархахъ: Ἄρειος πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας и проч.

Л. 43 об. Διάγνωσις αἱμάτων θανασίμων τε καὶ μή.

4) л. 44. Ἔκθεσις πίστεως Григорія чудотворца, какъ открылъ ему св. Евангелистъ Іоаннъ Богословъ, по повелѣнію Пресвятой Богородицы. Нач. Εἷς Θεὸς Πατὴρ Λόγου ζῶντος σοφίας ὑφεστώσης.

5) л. 44. Σχόλια Θеодора Абукара. Нач. Ἀναγκαῖόν ἐστιν.

6) л. 47 об. Анастасія патріарха изложеніе православной вѣры въ вопросахъ и отвѣтахъ. Нач. Ποίας θρησκείας εἶ; отв. Χριστανὸς εἰμί.

7) л. 51. Анастасія монаха Синаита. Вопр. Τί ἐστι χριστιανὸν, καὶ ἐκ ποίου σημείου χαρακτηρίζεται; Отв. Πίστις ὀρθὴ καὶ ἔργα εὐσεβῆ.

Л. 52. Изъ твореній Василія Великаго и Максима Исповѣдника ἐκλογαὶ о св. Троицѣ.

---

166) Какъ видно изъ послѣдующаго, Арсеній, который принялъ соборное опредѣленіе троихъ православныхъ архіереевъ: Филоѳея Александр., Дороѳея Антіох. и Іоакима Іерусалимскаго противъ латиномудрствующихъ (жили около половины XV в.).

Л. 53 об. Іоанна Дамаскина. Нач. Ἡ φύσις τοῦ λόγου ἐσαρκώθη, ἢ οὔ.

Л. 55. Нѣкоего схоластика вопросы и на нихъ отвѣты св. Симеона Новаго Богослова. Τί ἦν ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι. Отв. Θεὸς ὁ τὸν κόσμον ποιήσας.

Л. 72. Св. Григорія Двоеслова вопросы и отвѣты. Нач. вопроса: Γνῶναι θέλω, δέσποτα. Πρόσωπα Петръ и Григорій.

8) л. 81 об.—114. Св. Аѳанасія къ Антіоху архонту вопросы и отвѣты. Нач. Πιστεύσαντες καὶ βαπτισθέντες.

Листы: 115—120 бѣлые.

9) л. 121. Михаила Глики монаха и стилита посланія.

Л. 122. — » — δ' посланіе κυρῷ Ἰωάννῃ монаху. Нач. Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.—См. № 230, л. 27.

Л. 132. — » — ε'. О воскресеніи мертвыхъ. Нач. Ἐφ' οἷς ἠπόρηκας, ὁσιώτατε ἄνερ.—См. въ № 230, л. 33 об.

Л. 147. Посланіе ς'. Михаила Глики Іоанну. Нач. Εἰ δέ τις.—См. № 230, л. 43.

Л. 153. — » — ζ'. Къ монаху Исаіи. Нач. Πρῶτον μὲν οὖν.—Въ № 230, л. 47 об.

Л. 157. — » — η'. Къ нему же. Нач. Εἰ δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ.—Въ № 230, л. 50 об.

Л. 164 об. — » — θ'. Καὶ τοῦτο κραταιοῦ.—Въ № 230, л. 56.

Л. 166 об. ι'. Его же монаху Григорію Акрополитанскому. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς καὶ θεῖος Ἰωάννης.—Въ № 230, л. 57 об.

Л. 172 об. — » — ια'. Нач. Ὁ μὲν οὖν χρυσοῤῥήμων καὶ θεῖος Ἰωάννης.—Въ № 230, л. 62.

Л. 175 об. — » — ιβ'. Къ Исаіи монаху. Нач. Ὅτι μὲν οὖν κατ' εἰκόνα.—Въ № 230, л. 64.

Л. 178 об. — » — ιγ'. Григорію Акрополит. Τοιοῦτόν τι πάσχειν.—Въ № 230, л. 65.

Л. 201. — » — ιδ'. Нач. Ὅτι δὲ καὶ προσελεύσεται.—Въ № 230, л. 79 об.

Л. 203. — » — ιε'. Нач. Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ θεῖον λουτρόν.—Въ № 230, л. 81.

Л. 204 об. — » — ις'. Исаіи монаху. Ὅτι μὲν οὖν διορατικός τις.—Въ № 230, л. 82.

Л. 213 об. — » — ιζ'. — » — Нач. Καὶ περὶ μὲν τῶν δικαίων.—Въ № 230, л. 270.

Л. 217. — » - ιη'. Нач. Οἱ ἀπελθόντες ἅγιοι.—Въ № 230, л. 272 об.

Л. 223 об. — » — ιθ'. Монаху Алипію. Нач. Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων.—Въ № 230, л. 276 об.

Л. 228. Посланіе κ'. Михаила Глики Іоанну Дукѣ ἑταιριάρχῃ. Нач. Καὶ τοῦτο διαπορουμένης τῆς εὐγενείας σου.—См. въ № 230, л. 88.

Л. 231. — » — κα'. Монаху Исаіи. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ Θεὸς Λόγος δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος γέγονε.—Въ № 230, л. 90 об.

Л. 234. — » — κβ'. Неизв. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος νοῦς.—Въ № 230, л. 233.

Л. 235 об. — » — κγ'. Максиму монаху. Οὐ δεῖ προσέχειν τοῖς λέγουσιν, ὅτι καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται.

Л. 246. — » — κδ'. Онуфрію монаху. Нач. Ὅτι μὲν οὖν, ἡγιασμένε μοι πάτερ.—См. въ № 230, л. 282 об.

Л. 249 об. — » — κε'. Неизв. Нач. Καὶ λίθος μὲν ἁπλῶς οὕτω καλεῖται. (О камнѣ маргаритѣ.)—Въ № 230, л. 332.

Л. 250. — » — κς'. Неизв. Нач. Ἔστι καὶ λίθος ἀδάμας.—Въ № 230, л. 332 об.

Л. 251. — » — κζ'. Неизв. о магнитѣ. Нач. Ὅρα καὶ ἕτερόν τι. Въ № 230, л. 333.

Л. 251 об. — » — κη'. Неизв. Нач. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων.—Въ № 230, л. 284 об.

Л. 253. — » — κθ'. Константину Палеологу. Нач. Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα.—Въ № 230, л. 285.

Л. 275 об. — » — λ'. Ему же. Нач. Ὅτι μὲν οὗ οὐκ εὐσεβὲς εἶναι.—Въ № 230, л. 300.

Л. 303. — » — λα'. Неизв. Πῶς νοεῖται τὸ τοῦ Στουδίτου τροπάριον. Βάθει τῶν κριμάτων σου, Χριστέ. Нач. Πρὸς τὸ εὐσεβέστερον δῆθεν. Конца нѣтъ.—Въ № 230, л. 121.

10) л. 305. Βιβλίον συντεθὲν παρὰ τοῦ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Σεῤῥῶν и пр. о святой и единосущной Троицѣ противъ Іудеевъ. Нач. Σύνοψις καὶ συναγωγὴ τῶν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος κινουμένων τοῦ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν τῶν ἁγιῶν φωνῶν.

Л. 307. Τίτλος α'. Περὶ τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος. Здѣсь разговоръ Христіанина съ Іудеемъ.

Л. 314. Τίτλ. β'. Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας.

Л. 323 об. Τίτλ. γ'. Περὶ τοῦ βαπτισθῆναι τὸν Χριστόν.

Л. 326. Τίτλ. δ'. Περὶ τοῦ σχολάσαι τὸν παλαιὸν νόμον.

Л. 332. Τίτλ. ε'. Περὶ τῆς ἐκκλησίας.

Л. 361. Правила св. Апостоловъ и Соборовъ о необщеніи съ Іудеями, о времени празднованія Пасхи, объ опрѣснокахъ противъ Латинянъ и проч.

11) л. 371 об. Св. Діадоха еписк. Фотикійскаго вопросы и отвѣты. Нач. 1-го вопроса: Τί δὴ τοσοῦτον τὴν ἔρημον ἐθαύμασας, εἰπέ μοι.

12) л. 379 об. Стихи Симеона Новаго Богослова. Нач. Πῶς καὶ πῦρ ὑπάρχεις βλύζον.

13) л. 381 об. Грамматика и Ритора Χοιροβόσκου ποιητικοὶ τρόποι τοῦ λόγου κζ'. Нач. Ἀλληγορία μέν ἐστι λέξις ἕτερόν τι λέγουσα.—См. слав. Изборн. Святосл.—Въ № 161, л. 237 об.

14) л. 387. Ἐξήγησις εἰς ἐγχειρίδιον (въ № 438, л. 214, сравни κεφάλ. Ἐπικτήτου τοῦ Ἀλακαπινοῦ κυροῦ Γεωργίου. Нач. Ἐπανόρθωσίς ἐστι πασῶν τῶν τεχνῶν.

15) л. 397 об. Безъ надписанія. Нач. Πανυφηλότατε καὶ ἐκλαμπρότατε, καὶ εὐσεβέστατε.... βοεβόδα καὶ βασιλεῦ καὶ αὐτοκράτορ πάσης μεγάλης Οὐγγροβλαχίας. Ἐπειδή με προσέταξας и проч. объ исхожденіи Св. Духа.

На лл. 406—425 отрывки изъ словъ Кирилла Александрійскаго.

16) л. 426. Ἔτι περὶ τοῦ Ἰακὼβ λόγ. γ'. Нач. Κατῴχετο μὲν ἡ ἀνθρώπου φύσις διὰ τῆς ἁμαρτίας εἰς θάνατον.

17) л. 437 об. Св. Кирилла архіеп. Александр. βιβλίον ς' τῶν γλαφυρῶν· περὶ τοῦ Ἰωσήφ· λόγ. α'. Нач. Μέγα μὲν ὁμολογουμένως τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον.

18) л. 448. Λόγ. β'. Περὶ τοῦ Ἰούδα καὶ τῆς Θάμαρ. Нач. Σκοπὸς μὲν τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ.

19) л. 454 об. Λόγ. γ'. Ἔτι περὶ τοῦ Ἰωσήφ. Нач. Ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰτέον, ὧν ἤδη φθάσαντες.

20) л. 457 об. Λόγος δ'. Объ Іосифѣ и сыновьяхъ его Ефремѣ и Манассіи. Нач. Πᾶσα μὲν δόσις ἀγαθή, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον.

21) л. 462. Βιβλίον ζ'. Περὶ τῆς εὐλογίας ιβ' πατριαρχῶν. Нач. Σκοπὸς μὲν τῶν λόγων τοῦ ἀφηγήσασθαι δεῖν τῶν εἰρημένων.

22) л. 497. Τοῦ αὐτοῦ (на верху позднѣйшимъ почеркомъ написано: св. Нила митрополита Родосскаго), λόγος β'. Εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου. Нач. Οἶδα τὴν παροῦσαν θεόλεκτον ἀνὰ χεῖρας λαμβάνων παραβολήν.

23) л. 538. Его же (Нила митроп. Родосскаго) λόγ. γ'. на Введеніе во храмъ Пресвятыя Богородицы. Нач. Ἐν ταῖς βασιλικαῖς δορυφορίαις καὶ προελεύσεσι.

24) л. 551. Его же другое слово на тотъ же праздникъ, λόγ. δ'. Нач. Ἐν μὲν τοῖς φθάσασι τὰ τῆς Πανάγνου Θεομήτορος.

25) л. 562. Его же ὁμιλία ε'—о родословіи Іисуса Христа по Евангелію отъ Матѳея. Нач. Βασιλέως εἰσελαύνειν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν μέλλοντος [167]).

26) л. 574. Ἠθοποιΐα, ὡς ἐκ προσώπου τῆς Θεομήτορος πρὸς τὸν ἑαυτῆς Υἱόν, ὅτε τοῦτον ἑώρα πάσχοντα. Нач. Αἱ πρῴην ἐν μητράσι με μακαρίζουσαι μόνην καὶ λίαν ἐκθειάζουσαι. μαστούς.

---

[167]) Изд. съ русскимъ переводомъ Заиконоспасскимъ архим. Арсеніемъ въ Чтен. Общ. Люб. Дух. Просв. за 1891 г. и отдѣльн. оттискомъ. Москва, 1891 г., стр. 59—109.

27) л. 578. Его же ς' ὁμ. εἰς τὴν παραβολὴν τοῦ δείπνου. Нач. Δεῖπνον ἡμῖν ἤδη πρόκειται μυστικόν.

28) л. 594. Его же ζ'. Περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας, по Евангелію отъ Луки. Нач. Τὰ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τῶν Εὐαγγελίων πυκτύος. [168]).

29) л. 602. Его же η'. Нач. Ὁ λόγος τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ σωζομένοις.

30) л. 630 об. Его же θ'. Εἰς τὰ ἅγια καὶ ζωοποιὰ πάθη. Нач. Δεσποτικῶν ἡμῖν παλαισμάτων.—Конца нѣтъ.

31) л. 643. Λατίναι λέξεις· βία, βικάριος и пр. съ объясненіями.

32) л. 644. Ὅρος τῆς ὀρθοδόξου πίστεως св. 318 отцевъ 1-го Всел. Собора въ Никеѣ, съ толкованіями.

33) на л. 653—662 отрывки, въ которыхъ изреченія (γνῶμαι) разныхъ писателей христіанскихъ и языческихъ.

34) л. 663. Св. Нила митрополита Родосскаго ἐγκώμιον преп. Матронѣ. Нач. Οὐ ξένα τὰ τῆς παρούσης ἡμῖν πανηγύρεως, οὐδ' ἀλλότρια [169]).

Л. 673 об. Записи, изъ которыхъ видно, что слова св. Нила митропол. Родосскаго писаны рукою Георгія τοῦ Ἀστρουλᾶ, ἔτ. ͵αυμς' (1446 г.).

Л. 674—677. Отрывки: 1) Анастасія Синаита ἐκ τῶν φυσικῶν. Нач. Θαμβεῖται πᾶσα ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις. 2) Славословіе великое, на листѣ, въ 2 столбца.

435. ($\frac{434}{\text{l. II, XVIII, qu.}}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 327 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.), въ пергаменной обложкѣ, вмѣсто переплета. Ἀρσένιϊ па. Τῶν Ἰβήρων.

На л. 1—8 отрывки о наукахъ и искусствахъ, добродѣтеляхъ и порокахъ; между ними на л. 3—4 о римскихъ императорахъ: Неронѣ, Клавдіи, Нарвѣ и проч. до кончины императора Мануила, въ монашествѣ Матѳея, въ 1426 году.

Л. 9. Πίναξ.

1) л. 11. Іоанна τοῦ Ζωναρᾶ πρωτασικρίτου καὶ δρουγγαρίου τῆς Βίγλης, τῷ τιμιωτάτῳ μοναχῷ καὶ στυλίτῃ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Σιναΐτῃ, εἰ χρὴ συγκαταβαίνειν τοῖς πταίουσι, καὶ μὴ κατὰ λόγον αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν τὸν προσήκοντα. Ἐπιστ. α'. Нач. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων.—См. въ № 230, л. 5.

---

[168]) Бесѣды, на лл. 578—601, изданы съ русскимъ перев. Заиконосп. архим. Арсеніемъ въ Чт. О. Л. Д. Пр. и отдѣльн. оттиск. Москва, 1891, стр. 109—174.

[169]) Издано съ русскимъ переводомъ Заиконосп. архим. Арсеніемъ въ Чт. О. Л. Д. Пр. и отд. оттискомъ. Москва, 1891 г., стр. 1—58.

Л. 14. Ἐπιστ. β'. Мануилу Комнину σεβαστοκράτορι. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἄνθρωπος.—Въ № 230, л. 8.

Л. 23. — » — γ'. Ему же. Нач. Ἐπειδὴ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.—Въ № 230, л. 26.

Л. 24 об. — » — δ'. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς.—Въ № 230, л. 27.

Л. 30 об. — » — ε'. Нач. Ἐφ' οἷς ἠπόρηκας, ὁσιώτατε ἄνερ.—Въ № 230, л. 33 об.

Л. 39 об. — » — ς'. Нач. Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ γενησομένου.—Въ № 230, л. 43.

Л. 42 об. — » — ζ'. Монаху Исаіи. Нач. Πρῶτον μὲν ἐπὶ τούτοις ἀναγκαῖον εἰπεῖν.—Въ № 230, л. 47 об.

Л. 44 об. — » — η'. Ему же. Εἰ δὲ καὶ περὶ αὐτοῦ βούλει παραδείσου μαθεῖν.—Въ № 230, л. 50.

Л. 48 об. — » — θ'. Ему же. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο μαθεῖν ἐπιζητεῖς.

Л. 49 об. — » — ι'. Неизвѣстному. Нач. Καὶ τοῦτο τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου βασιλέως.—Въ № 230, л. 54 об.

Л. 50 об. — » — ια'. Монаху Григорію Акрополитанскому. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς καὶ θεῖος Ἰωάννης.—Въ № 230, л. 57 об.

Л. 54. — » — ιβ'. Неизвѣстному. Нач. Ὁ μὲν οὖν χρυσοῤῥήμων καὶ θεῖος Ἰωάννης.—Въ № 230, л. 62.

Л. 55 об. — » — ιγ'. Монаху Исаіи. Нач. Ὅτι μὲν οὖν κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.—Въ № 230, л. 64.

Л. 57. — » — ιδ'. Ему же. Τοιοῦτόν τι πάσχειν ἔοικας.—Въ № 230, л. 65 об.

Л. 70. — » — ιε'. Неизвѣстному. Нач. Ὅτι δὲ καὶ προσελεύσεται ἡ τῶν Ἰουδαίων συναγωγή.—Въ № 230, л. 79 об.

Л. 71. — » — ις'. Неизв. Εἰ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸ θεῖον λουτρόν.—Въ № 230, л. 81.

Л. 72. — » — ιζ'. Неизв. Ὅτι μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος νοῦς.—Въ № 230, л. 233.

Л. 72 об. — » — ιη'. Ὁ μὲν οὖν θειότατος Κύριλλος.—Въ № 230, л. 233 об.

Л. 73. — » — ιθ'. Τοῦ προφήτου καὶ βασιλέως Δαυΐδ.—Въ № 230, л. 234 об.

Л. 75. — » — κ'. Царю Константину Палеологу. Εἰ δὲ καὶ περὶ μακαρίου Παύλου ἠπόρηκας.—Въ № 230, л. 236 об.

Л. 76. — » — κα'. Монаху Онуфрію. Ἔδει μὲν ἡμᾶς, ἀδελφὲ Ὀνούφριε.—Въ № 230, л. 237 об.

Л. 77. — » — κβ'. Андронику Палеологу. Εἰ δὲ καὶ σὺ μετὰ τῶν ἄλλων.—Въ № 230, л. 239.

Л. 77 об. — » — κγ΄. Монаху Алипію. Πολλοὶ μὲν οὖν καὶ πολλάκις.—Въ № 230, л. 240.

Л. 80 об. — » — κδ΄. Монаху Мелетію Κριτοπούλῳ. Нач. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡνίκα πρὸς αὐτόν.—Въ № 230, л. 243 об.

Л. 83. — » — κε΄. Монаху Исаіи. Καὶ τήμερον ἐρωτηθέντες παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος.—Въ № 230, л. 246.

Л. 86 об. — » — κϛ΄. Монаху Нилу. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἔξωθεν.—Въ № 230, л. 249.

Л. 88 об. — » — κζ΄. Ему же. Οἱ ἅγιοι διὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην, ἣν ὑφίσταται.—Въ № 230, л. 251 об.

Л. 89 об. — » — κη΄. Ὅτι μὲν οὖν κατά τι διστάζειν.—Въ № 230, л. 252 об.

Л. 91 об. — » — κθ΄. Монаху Льву τῷ ἐγκλείστῳ. Нач. Εἰ δέ τις καὶ περὶ τοῦ Σολομῶντος μαθεῖν βούλεται.—Въ № 230, л. 255.

Л. 94 об. — » — λ΄. Монаху Харитону. Ὅτι μὲν οὖν ὁ τὰ τῶν ἀποστόλων.—Въ № 230, л. 257 об.

Л. 96. — » — λα΄. Монаху Нектарію. Τὸ μὲν οὖν ἱστορικὸν ἐκεῖνον Παππίαν.—Въ № 230, л. 259.

Л. 98. — » — λβ΄. Неизвѣстному. Τοῦ μεγάλου Παύλου τινὲς ἀκούσαντες.—Въ № 230, л. 260 об.

Л. 99 об. — » — λγ΄. Οἶδα μὲν οὖν, ἀγαπητέ, ὅτι τῷ ἰδίῳ παρασυρόμενοί τινες.—Въ № 230, л. 262.

Л. 100 об. — » — λδ΄. Τὸ περὶ τοιούτων ἐξετάζειν, ὦ ἱερὰ κεφαλή. Въ № 230, л. 263.

Л. 101. — » — λε΄. Εἰ δὲ καὶ τοῦτο ζητεῖς, ἀγαπητέ, μαθεῖν.—Въ № 230, л. 264.

Л. 107. — » — λϛ΄. Εἰ καὶ τίμιος ὁ γάμος κατὰ τὸν Παῦλον εἰπεῖν.—Въ № 230, л. 268 об.

Л. 108. — » — λζ΄. Монаху Исаіи δομεστικῷ. Καὶ περὶ μὲν τῶν δικαίων τι χρὴ λέγειν.—Въ № 230, л. 270.

Л. 110 об. — » — λη΄. Ему же. Οἱ ἀπελθόντες ἅγιοι καθὼς ἐδιδάχθημεν.—Въ № 230, л. 272 об.

Л. 114. — » — λθ΄. Монаху Алипію ἐγκλείστῳ. Περὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων τῇ ἀειπαρθένῳ.—Въ № 230, л. 276 об.

Л. 116. — » — μ΄. Монаху Онуфрію. Ὁ θεῖος Ἀναστάσιος περὶ τούτου.—Въ № 230, л. 279 об.

Л. 117. — » — μα΄. Τῷ οἰκειοτάτῳ βασιλέως Никифору Синаиту. Εἰ δὲ καὶ παντὶ τῷ αἰτοῦντι.—Въ № 230, л. 280 об.

Л. 119. — » — μβ΄. Монаху Онуфрію. Ὅτι μὲν οὖν, ἡγιασμένε μοι πάτερ.—Въ № 230, л. 282 об.

Л. 121 об. — » — μγ΄. Неизвѣстному. Καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων εἰδέναι.—Въ № 230, л. 284 об.

Л. 122 об. — » — μδʹ. Константину Палеологу. Εἰ δὲ καὶ ἀπαιδεύτους τὰ θεῖα καὶ ἀμυήτους τινάς.—Въ № 230, л. 285 об.

Л. 137. — » — μεʹ. Ему же. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ εὐσεβὲς εἶναι δοκεῖ.—Въ № 230, л. 300 об.

Л. 153. — » — μςʹ. Монаху Григорію ἐγκλείστῳ. Τὰ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης.—Въ № 230, л. 319 об.

Л. 156. — » — μζʹ. Ἀναπολογητικὸς πρὸς γραφὴν τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ. Нач. Τολμῶν ὑπομνήσκω τὸ προγεγονὸς γράμμα.—Въ № 230, л. 323.

Всѣ эти 47 писемъ въ № 230 приписываются Михаилу Гликѣ; ему же приписываются 28 писемъ и въ № 434.

2) л. 167—265. Πίναξ καὶ ἐξηγήσεις εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν въ 77 главахъ св. Григорія Нисскаго. Нач. 1-й главы. Ἐδεξάμην σου τὸ ἐπίταγμα μετὰ πάσης προθυμίας.—См. № 157, л. 110 об.

3) л. 265 об. Περὶ αὐτεξουσίου καὶ τῶν δοκούντων ἀναιρεῖν τοῦτο γραφικῶν ῥητῶν, λύσις καὶ ἑρμηνεία. Ἐκ τοῦ περὶ ἀρχῶν γʹ τόμου. Нач. Ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ κηρύγματι τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιέχεται.—См. № 158, л. 105, и № 229, л. 104 въ сочиненіяхъ Оригена.

4) л. 280. Св. Григентія архіеп. Τεφρῶν διάλεξις μετὰ Ἰουδαίου Ἑρβᾶν τοὔνομα. Нач. Τελεσθείσης ἤδη τῆς προθεσμίας τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν παρεγένοντο οἱ Ἰουδαῖοι.—См. № 235, л. 231.

Л. 327. Ἐκλογαὶ изъ Дѣяній св. Апостоловъ и посланій св. Ап. Павла.

436. ($\frac{298}{\text{CCLXXXV}}$) **Сборникъ.** Бомбиц., **XIII** и **XV**, 4, листовъ 576 (дл. $5^1/_8$, шир. $3^1/_4$ в.), въ началѣ и концѣ ветхи. Арсеній рм. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1—5. О великихъ праздникахъ и четырехъ постахъ; о колѣнопреклоненіяхъ ὅλου χρόνου и о седмицахъ: мясопустной, сырной и всѣхъ Святыхъ. Это отрывокъ изъ Устава Церковнаго.

2) л. 6. Въ заставкѣ написано: Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνων.—Καλλισθένης ὁ ἱστοριόγραφος (называется у Маттеи, въ изд. 1805 г. на стр. 186, Psevdocallistenis) и проч. Нач. Ἄριστος δοκεῖ γενέσθαι καὶ γενεότατος Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών.

3) л. 109 об. Ἀποφθέγματα καὶ γνῶμαι διαφόρων φιλοσόφων σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ. Нач. Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς πληρώσας ποτὲ ὀστέων πίνακα.

4) л. 115. Руфа философа. Περὶ τῆς τοῦ πηγάνου χρήσεως. Нач. Πήγανον οὐδὲν εἰς τὴν ἰατρικὴν χρησιμώτερον.

5) л. 115 об. Στρατηγικὴ ἔκθεσις καὶ σύνταξις Νικηφόρου δεσπότου. Нач. Πρέπον ἄρα καὶ ὀφειλόμενόν ἐστιν ἀπό τε Ῥωμαίων καὶ Ἀρμενίων στρατιώτας ἐκλέξασθαι.

6) л. 136. Πίναξ, прологъ и изложеніе «Στρατηγικοῦ», неизвѣстнаго автора. Нач. пролога: л. 139 об. Φρόνημός τις τῶν εὐγενῶν. Нач. 1-й гл. л. 140. Ἄριστος... ἕτερος δὲ ἀδίκως.—Всего 259 главъ.

Л. 229. Запись: ͵ςψιβ' (6712=1204 г.) μὴν Ἀπρ.

7) л. 229. Ἀποφθέγματα. Нач. Καλλιὰς ὁ φιλόσοφος ἐρωτηθεὶς.

8) л. 232 об. Συντίπα τοῦ φιλοσόφου ἐκ τῶν παραδειγματικῶν αὐτοῦ λόγων.. Нач. Ὄνος ἀκούσας φωνὴν τέττιγος.—Всего 62 басни. См. то же ниже, л. 531.

9) л. 246 об. Секунда философа ἐπίγραμμα. Нач. Ἀδριανὸς ἠρώτησε Σεκοῦνδον· τί ἐστιν ἄνθρωπος;

10) л. 247. Различныхъ философовъ нравоученія по алфавиту. Нач. Ἀρχὴ ἀνδρείας δικαιοσύνην φίλη (?).

11) л. 249 об. Эзопа три басни.

12) л. 250 об. Титулы привѣтственные сановникамъ, патріархамъ и проч.

13) л. 251 об. Ἐπίγραμμα. Нач. Τοῦ μυθογράφου Συντίπα κατὰ Σύρους. Всего 17 стиховъ.

Л. 252—302. Прологъ и баснословная исторія Синтипы о Кирѣ царѣ Персовъ. Нач. Βασιλεύς τις ἦν Κῦρος ὀνόματι· ᾧ ὑπῆρχον γυναῖκες ἑπτά.

14) л. 302 об. Δεῖ εἰδέναι· πῶς ὁ ἥλιος ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δύσεως.—Конца нѣтъ.

15) л. 304—334. Противъ Сарацинъ, или Магометанъ статья неизвѣстнаго, безъ начала и конца.

16) л. 335. Περὶ σατανικῆς αἱρέσεως τῶν Ἀρμενίων. Нач. Μετὰ ἐκχωρισθῆναι τὸ γένος τῶν κακοδόξων Ἀρμενίων ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τετάρτῃ συνόδῳ τῇ ἐν Χαλκηδόνι.

17) л. 339. Λόγος στηλιτευτικὸς противъ Армянъ. Нач. Ἐπειδήπερ Εὐτύχιος καὶ Διόσκορος, Τιμόθεος ὁ Αἴλουρος καὶ οἱ αὐτῶν ὁμόφρονες.

18) л. 340 об. Соборъ Армянскій. Нач. Οἱ θεομάχοι οὗτοι Ἀρμένιοι ἐν τῇ μιαρᾷ.

19) л. 341 об. Св. Кирилла Александр. διάλεξις съ нечестивымъ Несторіемъ. Нач. Несторій. Ὅταν ἡ θεῖα γραφὴ διαλέγεται γέννησιν Χριστοῦ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας.

20) л. 344. Св. Апостола Іакова брата Господня и прочихъ Апостоловъ, ἐκ τῶν διὰ Κλήμεντος βιβλίων, περὶ ζύμης καὶ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ ἅλατος καὶ τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς λόγχης. Нач. Χάρις καὶ ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθείη.

21) л. 348. Изъ житія св. священномученика Ареѳы, противъ ереси Несторія. Нач. Ἰουστῖνος ὁ παλαιὸς καὶ εὐσεβὴς βασιλεύς.

22) л. 349. Περὶ Φράγγων καὶ λοιπῶν λατίνων λόγος. Нач. Ὁ πάπας Ῥώμης, καὶ ὅσοι τοῦ μέρους τῆς δύσεως χριστιανοί.

23) л. 351. Въ заставкѣ написано: Ἐκ τῆς τῶν Ἀῤῥάβων διαλέκτου, Συμεὼν μαγίστρου καὶ φιλοσόφου τοῦ Σῆθ, μυθικὴ διήγησις τὸ κατὰ Στεφανίτου καὶ Ἰχνηλάτου λεγομένων σαρακίνων διαλέκτῳ κιλυλέ καὶ δημία· τμῆμα α΄. Нач. Ὁ τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς Ἀβεσσαλὼμ ἤρετό τινα τῶν περὶ αὐτὸν φιλοσόφων.—Всего η΄ τμήματα.

24) л. 439. Жизнь Эзопа философа. Нач. Κατὰ πάντα τὸν βίον γενόμενος βιωφελέστατος Αἴσωπος.

25) л. 492. Неизвѣстнаго письмо. Нач. Περὶ ὧν με ἠξίωσας, ὡς ἐν τύπῳ σοι σημειώσασθαι.

26) л. 494. Басни Эзопа по алфавиту, съ толков. Нач. Ἀλώπηξ μήπω θεασαμένη λέοντα.

27) л. 531. Синтипы философа ἐκ τῶν παραδειγματικῶν αὐτοῦ λόγων. Нач. Ὄνος ἀκούσας φωνῆς τέττιγος, ἡδέως αὐτῇ ἐπετέρπετο.—Всего 62 басни.—См. то же выше на л. 232 об.—246.

28) л. 550. Св. Епифанія, архіеп. Кипрскаго, φυσιολογικὰ. α΄. Περὶ λέοντος. Нач. Ἀρξώμεθα λαλεῖν περὶ τοῦ λέοντος τοῦ βασιλέως τῶν θηρίων. Писана разными почерками. Съ л. 351 письмо XIII—XIV вѣка.

437. ($\frac{458}{\text{I. II, XIII, qu.}}$) **Сборникъ.** Бум., **XV**, 4, листовъ 197 (дл. 5, шир. $3^1/_8$ в.). Арсенїй ме. Τῶν Ἰβήρων.

На л. 1 и 2 Πίναξ.

На л. 3 и 4 таблица κύκλου ἡλίου.

1) л. 5—120. Πρόλογος καὶ κεφάλαια παραινετικὰ καὶ προτρεπτικὰ императора Мануила Палеолога къ сыну своему императору Іоанну Палеологу. Нач. пролога: Ἐν Πελοπονήσῳ σε λιπὼν ἐξ Ἰταλίας ἐρχόμενος.

Л. 120. Ἐπίλογος ἐπιστολικαῖος. Нач. Ταῦθ' ἡμῖν, ὦ φίλτατε, σὴν χάριν εἴρηται νῦν.

2) л. 124. Его же. Εὐχὴ δοξολογίαν ἔχουσα πρὸς Θεὸν. Нач. Δόξα τῷ δείξαντι τὸ φῶς.

3) л. 129. Его же. Κεφάλαια κατανυκτικὰ, εἰς τὰς ἓξ ἐντολὰς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Нач. Διὰ τὸ μὴ εἶναί με ἄξιόν σου μετασχεῖν.

Л. 129 об. Его же канонъ παρακλητικὸς Пресвятой Богородицѣ. Нач. 1-го тропаря: Ἅπασα τάξις καὶ ἡλικία πιστῶν.

4) л. 132. Ἔαρος εἰκὼν ἐν τῷ παραπετάσματι ῥηγικῷ. Нач. Ἦρος ὥρα καὶ δηλοῖ τὰ ἄνθη, καὶ λευκὸς οὗτος ἀὴρ διακεχυμένος.

5) л. 133 об. Τίνας ἂν εἶπε λόγους ὁ τῶν Περσῶν ἡγούμενος τῷ τυραννοῦντι τῶν Τούρκων и проч. Нач. Ὡς ἔοικε τὸ πόῤῥωθεν ἐθέλον καὶ ἐξ ἀρχῆς πολεμεῖν.

6) л. 134. Ἐν εἴδει ψαλμοῦ περὶ κεραυνοῦ τοῦ Ἀγαρηνοῦ и проч. Нач. Ὕψιστος ὁ Κύριος ἐν ἀρχῇ.

7) л. 135. Μονῳδία ἐπὶ τῷ ἀοιδίμῳ καὶ μακαρίτῃ δεσπότῃ κυρῷ Ἀνδρονίκῳ, εἰς μοναχοὺς δὲ τελέσαντι ὕστερον, καὶ Ἀκακίῳ μετονομασθέντι· ἐγράφη δὲ ὡς ἀπὸ προσώπου τοῦ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Ἰγνατίου [170]), τοῦ κατὰ κόσμον Τραχανιώτου, οἰκειοτάτου πάνυ καὶ φιλουμένου ἐκείνῳ. Нач. Ἄνδρες, ὁπόσοι δυστιχοῦς ἐμοὶ κοινωνεῖτε πατρίδος.

Л. 137 об. Στίχοι ἐπιτύμβιοι εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ (Андроника). Нач. Τῆς ἀπάτης, φεῦ, τῶν παρόντων ἡδέων.

Еще стихи Ласкаря. Нач. Ὄντως ὅλως μόνιμον.

Еще неизвѣстнаго. Нач. Οἷον τὸ δεινὸν καὶ τὸ συμβᾶν.

8) л. 138. Ἐπιστολαὶ ἀμοιβαῖοι Василія Великаго и Ливанія софиста Нач. Πολλοὶ περιτυχόντες ἡμῖν.—Всего 17 писемъ.

9) л. 142 об. Димитрія Кидонскаго 8 писемъ къ царю Мануилу. Нач. Σὺ καὶ ἄρχειν οἶσθα.

10) л. 153. Θеофилактомъ схоластикомъ Симокатою собранныя разныхъ знаменитыхъ древнихъ лицъ ἐπιστολαὶ ἠθικαί, ἀγροικικαί, ἑταιρικαί. α΄, Κριτίας Πλωτίνῳ. Нач. Τέττιξ ὁ μουσικός, ἦρος φανέντος τῆς μελῳδίας. β΄, Εὐαγόρας Ἀντιπάτρῳ. γ΄, Κοριάνος Πλατήνῳ. δ΄, Ἐρατὼ Τερψιθέᾳ. ε΄, Σωσίπατρος Τερπάνδρῳ. ς΄, Δάφνων Μύρωνι. ζ΄, Εὐριπίδης Δεξικράτει. η΄, Ἑρμαγόρας Σωσιπάτρῳ. θ΄, Καλλίσταχος Κυπαρίσσωνι. ι΄, Μελπομένη Πραξιμίλλῃ. ια΄, Ἀρίστων Νικίᾳ. ιβ΄, Ἀταλάντη Κορίννῃ. ιγ΄, Γοργίας Ἀριστείδῃ. ιδ΄, Λόφων Πεδιάδι. ιε΄, Ἐρώτιλος Ὑψιπίλῃ. ις΄, Διογένης Χρύσῃ. ιζ΄, Χλοάζων Μήκωνι. ιη΄, Περδίκκας Ῥοδόπῃ. ιθ΄, Ἀντισθένης Περικλεῖ. κ΄, Ἀσταχύων Μίλωνι. κα΄, Τελεσιλ... λαΐδι. κβ΄, Σωσίπατρος Ἀξιόχῳ. κγ΄, Κεκροπὶς Δεξικράτει. κδ΄, Θερίστρων Σπείρωνι. κε΄, Λαχάνων Πηγανίωνι. κς΄, Ῥοδίνη Καλλιόπῃ. κζ΄, Ἡφαιστίων Θάλητι. κη΄, Πόας Ἀμπελίῳ. κθ΄, Γαλάτια Θέτιδι. λ΄, Θεμιστοκλῆς Χρυσίππῳ. λα΄, Μυρωνίδης Μοσχίωνι. λβ΄, Ἀντίγονος Λυσιστράτῳ. λγ΄, Εὐρυβιάδης Κίμωνι. λδ΄, Τεττίγων Ὀρτύγωνι. λε΄, Θέτις Ἀναξάρχῳ. λς΄, Σωκράτης Πλάτωνι. λζ΄, Μαράθων Πηγάνωνι. λη΄, Περικλῆς Ἀσπασίᾳ. λθ΄, Διογένης Δημονίκῳ. μ΄, Πριαμίδης Κορύδωνι. μα΄, Λέανδρος Πυλάδῃ. μβ΄, Διογένης Ἀριστάρχῳ. μγ΄, Ποιμνίων ἄρνωνι. μδ΄, Χρυσογόνη Τερπάνδρῳ. με΄, Λεωνίδης Περιάνδρῳ. μς΄, Καλάμων Σπείρωνι. μζ΄, Ῥοδόκλεια Ὑψηπόλῃ. μη΄, Σωκράτης Κλέωνι. μθ΄, Μίνθης Ῥίζωνι. ν΄, Μήδεια Ἰάσονι. να΄, Παρμενίδης Χρυσοσθένῃ. νβ΄, Δάφνων Αἰγείρῳ. νγ΄, Πυῤῥίας Φιλωνίδῃ. νδ΄, Δαμάσκιος Ἀντιγόνῳ. νε΄, Κηπίος Κοριάνῳ. νς΄, Ἀνθία Ὠρίωνι. νζ΄, Σώστρατος Λυσιστράτῳ. νη΄, Τεττίγων Πορφυρίῳ. νθ΄, Χρύσης Ἡφαιστίωνι. ξ΄, Σωκράτης Μελανιππίδῃ. ξα΄, Βουβαλίων Κισσυβίῳ. ξβ΄, Πειθὼ Ἱππολύτῳ. ξγ΄, Ἐρατοσθένης Αἰσχίνῃ. ξδ΄, Σευτλίων Κοριάνῳ. ξε΄, Καλλιόπη Λαΐδι. ξς΄, Πλάτων Ἀξιόχῳ. ξζ΄, Ῥόδων Κυπαρίσσωνι. ξη΄, Σώπατρος Τελεσίλλᾳ. ξθ΄, Πάτροκλος Ξανθίππῳ. ο΄, Ἀριστόξενος Πολυξένῃ. οα΄,

---

[170]) На полѣ прибавлено: ὃς (Игнатій) καὶ τὸ κοινὸν ἔδωκε χρέος τῇ ιδ΄ τοῦ Μαρτίου, τῆς ζ΄, ἰνδ. τοῦ ,ςϡλζ΄ (6937=1429 г.) ἔτους.

Ἐλάφων Δόρκωνι. οβ', Διογένης Σωτίωνι. ογ', Περικλῆς Καλλιόπῃ. οδ', Βουκολίων Μυρωνίδῃ. οε', Ἰσοκράτης Διονυσίῳ. ος', Λέανδρος Καλλικόσμῳ. οζ', Ἀμπελὼν Κρομύδωνι. οη', Σωκράτης Ἀλκιβιάδῃ. οθ', Χρυσίππῃ Σωσιπάτρῳ. π', Ἄνθινος Ἀμπελίνῳ. πα', Πλάτων Διονυσίῳ.—Многія изъ этихъ писемъ см. въ № 439, л. 83—97.

11) л. 170. Игнатія—изъ басней Эзопа четверостишія съ нравоученіями. Нач. Ἀνδρὸς ποσὶ πατεῖτο πέτρηνος λέων.

12) л. 173. Τοῦ Φιλῆ στίχοι ἐπιτάφιοι разнымъ лицамъ. Нач. Ἄνθρωπε, δεῦρο στῆθι, καὶ σκόπει.

13) л. 183. Οἰκτροῦ μοναστοῦ ταυτὶ Ματθαίου θύτου στίχοι εἰς τὰ κατὰ τάξιν ὀφφίκια τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ παλατίου. Нач. Πεντάδος πρώτης πέφυκεν ὁ μέγας οἰκονόμος, ὁ μέγας σακελλάριος и проч.

14) л. 185. Неизвѣстнаго загадки (αἰνίγματα). Нач. Ζῶον μὲν εἰμὶ καὶ Θεοῦ καθ' εἰκόνα.

15) л. 185 об. Стихи τῶν Ἀθηνῶν (митрополита вѣроятно) εἰς τὴν ὁσίαν Μαρίαν Αἰγυπτίαν. Нач. Ἔχει τι πάχος τὸ σῶμα ζωγράφε. На той же страницѣ стихи: Τοῦ Τορνίκη Εὐθυμίου—Маріи Египетской. Нач. Χρώμασι λεπτοῖς. Фила—ей же. Τοῦ Χιόνη εἰς λίθον, ἐν ᾧ ἦν ὁ Χριστὸς ἐγγεγλυμμένος. Нач. Ξεσθεὶς ὁ λίθος εἰς Θεοῦ Λόγου ξέσιν. Фила—св. Іоанну Златоустому. Нач. Σκιὰν σκιᾶς ἔγραφας. Его же—Εἰς λίθον σφαιροειδῆ κρύον, ἐν ᾧ ἦν ἐγγεγλυμμένος ὁ δεσποτικὸς τύπος. Нач. Ὕδωρ ὁ λίθος οὗτος, οὐκ ὄντως λίθος.

16) л. 186. Ἔκφρασις ἐλέφαντος ἐν Φίλῃ στίχοις (подражаніе его стихамъ). Нач. Αὐτοκράτορ μέγιστε τοῦ γένους λέον.

17) л. 189 об. Продрома (Θеодора) стихи εἰς τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος Ἀνδρονίκου, κυροῦ Ἀλεξίου. Нач. Παντὸς ἀνθρώπου, γένεσις καὶ πρόοδος εἰς βίον.

18) л. 193—194. Григорія Богослова стихи. Нач. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιστον εἶναι καὶ τέλος.—См. Morelli (изд. 1690 г.), Coloniae, t. 2, pag. 153.

438. ($\frac{325}{CCCXII}$) **Сборникъ.** Бум., **XVI,** 4, листовъ 226 (дл. $5^1/_8$, шир. $3^3/_8$ в.), нѣкоторые ветхи. Арсенїй пд. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Предисловіе. Нач. Εἰ μὴ σχολήσοι πρὸς πολλὰς βίβλους βλέπειν.

Л. 1 об. Πίναξ.

1) л. 2—152. Πρόλογος и 400 главъ св. Максима περὶ ἀγάπης μετὰ τῆς ἑρμηνείας αὐτῶν· μερίζονται δὲ εἰς τίτλους ιγ'. Нач. 1-й сотни: Ἀγάπη μὲν ἐστι διάθεσις.

2) л. 153—187. Πόνημα καὶ ποίημα τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει βασιλέως κυροῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ, γεγονὸς ἐξ ἀξιώσεως τινος πνευματικοῦ γέροντος.

Πρόλογος. Нач. Ἰσχυρὸν ἡ φιλία βιάζεσθαι. Далѣе изложены 90 главъ μετὰ ἑρμηνείας. Нач. 1-й главы: Εὔτμητος ἡμῶν ἡ ζωή.

3) л. 188. Ἐπιστολὴ Симеона митрополита Εὐχαΐτῶν πρὸς Ἰωάννην μοναχὸν καὶ ἔγκλειστον. Нач. Τρία μέρη λέγουσιν οἱ πατέρες ἔχειν τὴν λογικὴν ψυχὴν ἡμῶν τὸν νοῦν.

4) л. 197 об. Св. Антонія Великаго κεφάλαια παραινετικὰ περὶ ἤθους ἀνθρώπων καὶ χρηστῆς πολιτείας. Нач. Οἱ ἄνθρωποι λογικοὶ καταχρηστικῶς λέγονται.—Всего 89 главъ.

5) л. 211 об. Канонъ δογματικὸς Пресвятой Богородицѣ, Іоанна монаха Зонары. Нач. 1-го тропаря: Ὑπεραγία ἡ Θεὸν κυήσασα, τὸν συμφυῆ τῷ Πατρί.

6) л. 214—226. Κεφάλαια τοῦ Ἐπικτήτου, ἃ καὶ ἐγχειρίδιον λέγονται, ποσοῦνται δὲ οβʹ, а въ наличности только 61 глава [171]). Нач. 1-й главы: Τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστιν ἐφ᾽ ἡμῖν· τὰ δὲ οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν. Сравни съ № 434, л. 387.

439. ($\frac{426}{\text{CCCXCIX}}$) **Сборникъ.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 225 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.), листы ветхи. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1—2. Объ епископахъ, пресвитерахъ, діаконахъ, по 5 стиховъ на каждую степень; объ отличительныхъ свойствахъ Григорія Богослова, Василія Великаго, Іоанна Златоустаго, Кирилла и Аѳанасія Александр., о сосудахъ и одеждахъ, περὶ ὀνείρων.

2) л. 3. Ὅθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν ἡ Παναγία (Чинъ возношенія Панагіи съ словами: «Пресвятая Богородице, помогай намъ»). Нач. Μετὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φρικτὴν ἀνάστασιν.

Л. 3 об. Хронологія краткая отъ начала міра до Христа и о Вселенскихъ Соборахъ.

3) л. 4. Περὶ εἱμαρμένης—неизвѣстнаго. Нач. Περὶ τοῦ εἰς σημεῖα γεγονέναι τοὺς φωστῆρας. Заимствовано изъ сочиненій Оригена.

На л. 13 об. находятся стихи Евсевію:

Πόσος πόθος μοι σῶν καλῶν συγγραμμάτων.
Ἐνεσταλάχθη καρδία μου καὶ φλέγει.
Εὐσέβιε κύδιστε τῶν ἐπισκόπων.
Τῶν συγχρόντων σοι, κἂν δοκῇς σφάλλεσθαί που.
Ὠριγένους πνέεις δὲ τῶν νοημάτων.
Σοφοῦ παλαιοῦ τῶν γραφῶν εἰδήμονος.

---

[171]) Послѣдняя 61 глава въ слав. переводѣ соотвѣтствуетъ гл. 84-й. См. слав. рук. Моск. Синод. Библіот. № 154 (614), л. 115 об., гдѣ говорится, что этотъ енхиридіонъ Епиктета протолковалъ св. Максимъ Исповѣдникъ.

4) л. 14. Пселла къ царю Михаилу Дукѣ, ἐκ τῶν ἐπιλύσεων συντόμων καὶ ἐξηγήσεων ἀποριῶν φυσικῶν. Глава 1-я: Περὶ πίστεως. Нач. Ἀρχὴ τῶν ὄντων, πρώτη μὲν ὑπεράρχιος ὁ Θεός. Всего 16 главъ.

5) л. 19. Ἡ θεία λειτουργία κατὰ Λατίνους. Нач. Ὁ μέλλων ἱερουργεῖν ἱερεύς, ἐνδὺς τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα.

Л. 23. Внизу запись: Τέλος τῆς λειτουργίας τοῦ ἱερωτάτου Γρηγορίου, τοῦ φωστῆρος τῆς ἐκκλησίας καὶ πάπα Ῥώμης, ἐν χρόνοις Θεοδωσίου μεγάλου.

6) л. 23 об. Ὁ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐκφώνως ὑπὸ τῶν ἱερέων λεγόμενος πρόλογος, ἀρχομένων τὰ μυστικὰ λέγειν. Нач. Ἀληθῶς ἄξιον καὶ δίκαιον. Особые прологи на великіе праздники Господни: Рождество Христово, Богоявленіе, Четыредесятницу, Страстную седмицу, на Пасху, Вознесеніе и Пятидесятницу. Въ слав. печатн. богослужебн. книгахъ такихъ прологовъ нѣтъ.

На л. 25. Правила. Первое о томъ, что св. Евхаристія, совершаемая за согрѣшающихъ смертными грѣхами, безполезна и проч.

7) л. 26. Блаж. Августина еп. Иппонійскаго περὶ τοῦ καθαρτηρίου πυρός. Нач. Ἐν τῇ πρὸ μικροῦ προτεθείσῃ ἡμῖν ἀποστολικῇ περικοπῇ.

8) л. 30. Блаженнаго Ѳомы Аквината, у Латинянъ учителя богословія, ἐπιτομὴ о Символѣ вѣры и семи таинствахъ св. Церкви. Нач. Ἀξιοῖ παρ' ἐμοῦ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη· ἵνα σοι περὶ τῶν ἄρθρων τῆς πίστεως καὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας μυστηρίων.

9) л. 42. О св. таинствахъ и священнослужителяхъ. Нач. Κοινωνία λέγεται καὶ κέκληται. Ἐκλογαὶ изъ твореній Іоанна Карпаѳійскаго, св. Нила, Златоустаго, Анастасія, Исидора Пелусіота, Діонисія Александр., Ефрема, ἐκ γεροντικοῦ, Кассіана, Макарія, Исаіи.

10) л. 48. Св. Григорія Богослова ἀπορίαι καὶ λύσεις. Нач. вопр.: Τί Θεὸς καὶ κατὰ τί Θεός;

11) л. 49 об. Μυσταγωγία св. Григорія Чудотворца. Нач. Εἷς Θεὸς Πατὴρ λόγου ζῶντος.

12) л. 50 об. Стихи св. Григорія Богослова, которые онъ произнесъ при гробѣ Василія Великаго, съ толкованіемъ Никиты Σεῤῥῶν, Παφλαγόνος τοῦ καὶ Δαυΐδ. Нач. 1-го стиха: Σῶμα δίχα ψυχῆς ζωήν.

13) л. 52 об. Εἰς τοὺς ιβ' Ἀποστόλους ἐπιγραφαὶ въ 12 стихахъ его же. Нач. Σταυροῖ Πέτρον κύμβαχον ἐν Ῥώμῃ Νέρων.

14) л. 52 об. Св. Василія Великаго νουθεσία πρὸς τὸν ἱερέα. Нач. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὦ ἱερεῦ, καὶ βλέπε τὴν διακονίαν.

15) л. 57 об. Стихи Ἰνδικοπλεύστου Κοσμᾶ πρόγραμμα τῷ ψαλτηρίῳ. Нач. Μετὰ τὸν μέγιστον Μωσῆν, τὸν μέγιστον ἐν προφήταις.—Сравни № 47, л. 37.

16) л. 60. Николая Кавасилы κατὰ τοκιζόντων. Нач. Εἰσίν, οἵ φασι, τὸν ἀναιροῦντα τὸν τόκον νόμον.—См. № 259, л. 42—50.

17) л. 70. Пиѳагора Χρυσᾶ ἔπη, съ толкованіемъ.

18) л. 72 об. Фокиллида ἔπη.—У этого листа только одна половина безъ нижняго угла.

19) л. 76. Неизвѣстнаго стихи съ надстрочными объясненіями нѣкоторыхъ словъ. Нач. Ἄγε δὴ κατὰ τὰς ἠρινάς.

20) л. 79. Филострата Аѳинскаго ἐπιστολή. Нач. Τὰ ῥόδα· ὥσπερ πτερνοῖς τοῖς φύλλοις.

21) л. 83. Ѳеофилакта схоластика Симоката ἐπιστολαὶ ἠθικαί, ἀγροικικαί, ἑταιρικαί. Нач. Ὅρους ὁ δημιουργός.—См. № 437, л. 153—169.

22) л. 97. Ливанія Софиста ἐπιστολαί. 1-е посланіе—къ Димитрію. Нач. Σύ με οὐκ ἐᾷς αἰτεῖν.—Всего 20 писемъ, съ краткими надстрочными объясненіями.

23) л. 104. Неизвѣстнаго. Нач. Τὸ α΄ πρὸ ἑαυτοῦ φιλοῦται ἀεὶ Ἀαρών. Здѣсь перечисляются какъ разныя имена людей, по алфавиту, такъ и отвлеченныя понятія изъ Богословія, наукъ и искусствъ.

24) л. 110. Σύνοψις χρησιμωτάτη τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν (грамматика). Нач. Δεῖ σε γινώσκειν, ὦ παιδίον, ὅτι ὀκτὼ εἰσι πάντα μέρη τοῦ λόγου· ὄνομα, ῥῆμα и проч.

25) л. 112. Басни Эзопа по алфавиту. Первая: Ἀετὸς καὶ ἀλώπηξ.—Всего 125 басней.

26) л. 128. Ἐπιστολὴ Иппократа къ Птоломею царю. Нач. 1) Ἐπιμελούμενος τῆς σῆς ὑγιείας, βασιλεῦ. 2) Нач. Συνέστηκε μὲν ὁ κόσμος.

27) л. 129. Св. Іоанна Дамаскина о снѣгѣ и зимѣ, о вѣтрахъ и прочихъ явленіяхъ природы. Нач. Εἰ ὁ ἥλιος φανείη αἱματώδης.

28) л. 132 об. Γνῶμαι по алфавиту. Нач. Ἀρετῇ οἰκειοῦσθαι, κακίᾳ ἀλλοτριοῦσθαι.

29) л. 136. Ἐκ τοῦ Θεοφράστου о растеніяхъ и проч. Нач. 1) Δένδρον, θάμνος, φρύγανον, πόα. 2) Φοίνιξ, κίτρον. 3) Καπιτώλιον Ῥώμης и проч. 7 знаменитыхъ древнихъ зданій. 4) Изобрѣтатели наукъ и искусствъ: Демосѳенъ—риторики и проч. 5) Имена 9 музъ: Κλειώ и пр. покровительницъ наукъ и искусствъ. 6) л. 137. Περὶ κραυγῆς ἑκάστου τῶν ζώων. Нач. Ἐπὶ ἀνθρώπων κεκραγέναι, κυνῶν—ὑλακτεῖν и проч.

30) л. 141 об. Космографія безъ начала: объ Европѣ, Ливіи и Азіи.

31) л. 145. Διαίρεσις ὅλης τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἀλέξανδρον λόγου Ἀριστοτέλους περὶ κόσμου. Нач. Τὴν μὲν οὖν οἰκουμένην ὁ πολὺς λόγος εἴς τε νήσους.

32) л. 147. Περὶ γῆς ἀστρονομικώτερον. Нач. Σφαιροειδοῦς τῆς γῆς οὔσης.

33) л. 148. Γνῶμαι. Нач. Τὰς μὲν πόλεις ἀναθήματι изъ разныхъ древнихъ писателей и семи мудрецовъ: Ѳалеса, Солона и проч.

34) л. 149 об. Св. Григорія Богослова εἰς εὐγενῆ δύστροπον. Нач. Αἵματος ἐξ ἀγαθοῦ τις ἅπασι κακὸν ἀνδρὶ γένους. Стихи. Нач. Ἄκουσον, υἱέ, πατρικῶν διδαγμάτων.

Л. 150 об. Γνῶμαι его же. Нач. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιστον εἶναι δεῖ τέλος (по № 437, л. 193, καὶ τέλος).

35) л. 153. Статья медицинскаго содержанія. О флегматикахъ, паралечныхъ и проч.

36) л. 154. Σοφωτάτου Ψελλοῦ четыре статьи. Нач. 1-й: Τὸ σπέρμα ἐν τῇ μήτρᾳ καταβαλλόμενον.

37) л. 156. Св. Кирилла Александр. противъ Іуліана. Нач. Νῶε μὲν γέγονεν ἀνήρ.

38) л. 158. Γνῶμαι Катона Римскаго. Нач. Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν, ὡς πλεῖστοι, съ краткими объясненіями надъ строками и на поляхъ.

39) л. 168 об. Κεφάλαια παραινετικὰ мудрецовъ τῶν ἔξωθεν. Нач. Μὴ τὸ ἔχειν ἀρετήν.

40) л. 170. Хронографія въ сокращеніи Никифора патріарха. Нач. Ἀδὰμ πρῶτος ἄνθρωπος.—Оканчивается рожд. Іоанна Палеолога, сына Мануила въ ,ςϡκθ' (6929=1421 г.).

41) л. 174. Χρονικὸν νέον ἐν συντόμῳ. Нач. Ὁ δεσπότης κυρὸς Θεόδωρος ὁ Λάσκαρις.

42) л. 179 об. Ἀπὸ Λατινικοῦ χρονικοῦ. Нач. Ὀκτάβιος ἔτη ιδ'.

Л. 180. Епископы и патріархи Константинопольскіе.

Л. 181. Архіепископы Римскіе.

Л. 181 об. — » — Александрійскіе.

Л. 182. — » — Антіохійскіе и Іерусалимскіе.

43) л. 183. О патріаршихъ престолахъ. Нач. Ὁ πρῶτος θρόνος τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου.—Второй—Константинопольскій Ап. Андрея.—Третій—Александрійскій Ап. Марка.—Четвертый—Антіохійскій св. Ап. Петра.—Пятый—Іерусалимскій св. Іакова брата Господня.

44) л. 184. Снотолкователь по алфавиту. Нач. Ἀετὸν ἰδεῖν, ἄγγελον Θεοῦ νόει.

45) л. 194. Ὀφφίκια μεγάλης ἐκκλησίας. Нач. Ὁ μέγας οἰκονόμος, ὁ μέγας σακελλάριος.

Л. 195. Διερμήνευσις τῶν ὀφφικίων καὶ πάσης τάξεως τοῦ Παλατίου. Нач. Μετὰ τὸν ἄνακτα δεσπότης ἐστίν.

46) л. 196—202. Ἐκλογαὶ изъ твореній св. Марка, Іоанна Лѣствичника, Іоанна Карпаѳійскаго, Ѳеодора Студита, Исаака Сирина, св. Нила, Никифора Григораса и Златоустаго. Нач. изъ Марка: Τρεῖς γίγαντες τῆς φάλαγγος τῶν παθῶν.

47) л. 203. Максима Планудія монаха περὶ ὑελίων τῶν ἁπάντων ἀῤῥώστων. Нач. Τῶν ἀσθενῶν ὑελία. Нач. канона. Τὸ λευκὸν ἐκφύξεώς ἐστι.

Л. 205 об. Его же. Περὶ αἱμάτων τῆς φλεβοτομίας. Нач. Μάθε καὶ τὰ αἵματα λοιπόν.

48) л. 206. Περὶ οὔρων ἐκ τῆς ἰατρικῆς τέχνης τῶν Περσῶν. Нач. Δεῖ γινώσκειν, ὅτι ὅταν ἐστὶ τὸ οὖρον ἐρυθρόν.

49) л. 207. Стихи Архангелу Михаилу съ толкованіемъ. Нач. Πρώτου φάους ὢν δεύτερον θεῖον σέλας.

50) л. 208. Ἐκλογαὶ аскетич. содержанія. Нач. Βοῤῥᾶς γενήματα τρέφει, καὶ πειρασμὸς καρτερίαν ψυχῆς.

51) л. 209 и л. 217—220 изъ діалога св. Григорія Двоеслова. Нач. Νῦν μὲν οἱ δίκαιοι γυμναῖς ταῖς ψυχαῖς ἀπολάβουσι.

52) л. 210. Изъ твореній св. Максима. Нач. Ὁ πιστεύων τῷ Κυρίῳ φοβεῖται τὴν κόλασιν.

53) л. 215. О восьми страстяхъ. Первая: Περὶ γαστριμαργίας (св. Нила). Нач. Περὶ τῶν ὀκτὼ τῆς κακίας λογισμῶν.

54) л. 221. Св. Іоанна Νηστευτοῦ, περὶ ἐξαγορεύσεως καὶ διαθέσεις τῶν ἐξομολογουμένων—чинъ Исповѣди, съ 2 молитвами.

55) л. 224 об. и 225. Къ хронологіи. Нач. Ἐκοιμήθη ὁ βασιλεὺς Στέφανος ἔτους ͵ςωνβʹ (6852=1344 г.) до ͵ζνηʹ (7058=1550 г.).

440. ($\frac{493}{\text{t. II, XXIV, qu.}}$) **Сборникъ философско-богословскаго содержанія.** Бум., **XVI**, 4, лист. 79 (дл. 5 в., шир. $3^1/_2$ в.), рукопись ветхая, безъ переплета. Помѣты: «Логика писменная» «Казённая» (л. 2).

1) л. 2. Τὸ αἴτιον πολλαχῶς. Нач. Ποιητικόν, ὡς ὁ τέκτων τῆς κλίνης.

2) л. 3. Περὶ τοῦ ὄντος, οὐσίας τε καὶ συμβεβηκότος. Нач. 1-й гл. Τὸ ὂν κοινὸν ὄνομά ἐστι πάντων τῶν ὄντων.—Всего 34 главы.

3) л. 22. Неизвѣстнаго объясненіе Символа вѣры—безъ начала.

4) л. 41 об. Неизвѣстнаго на молитву Господню «Πάτερ ἡμῶν» толкованіе. Нач. Ἐν τῷ ὀνόματι καὶ δυνάμει καὶ χάριτι τοῦ ἐν προσκυνητῇ Τριάδι δοξαζομένου ἑνὸς Θεοῦ ἡμῶν ἡ θεοπαράδοτος εὐχὴ εὑρίσκεται πρῶτον εἰς τὸ εὐαγγέλιον Ματθαίου.

5) л. 53. Номофилакса Іоанна діакона Евгеника τῷ δεσπότῃ παραμυθητικόν. Нач. Εὐσεβέστατε δέσποτά μου καὶ θεοφιλέστατε.

6) л. 55. Его же. Τῇ βασιλίσσῃ παραμυθητικόν. Нач. Θεοχαριτωτάτη καὶ εὐσεβεστάτη ἡμῶν κυρία καὶ βασίλισσα.

7) л. 56. Его же. Κώμης ἔκφρασις. Нач. Καὶ πῶς οὐκ ἂν ἄδικος φανείην τῇ τε φύσει.

8) л. 59. Неизвѣстнаго вопросы и отвѣты. Нач. 1-го вопроса: Ποίου σχήματός ἐστιν ὁ Θεός.

9) л. 64 об. и 65 об., 66—72. Ἐκλογαὶ изъ твореній Василія Ве-

ликаго, Григорія Богослова и др. писаны разными почерками, съ Латинскими фразами.

10) л. 65. Τοῦ αὐτοῦ (вѣроятно Іоанна Евгеника). Нач. Ἐνεθυμήθην πολλάκις συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει.

11) л. 72 об. Синесія еп. Κυρήνης ὕμνοι εἰς Θεὸν, ἔμμετροι ὀκτώ. α'. Ἄγε μοι ψυχὰ ἱεροῖς ὕμνοις. β' (л. 74). Σὲ μὲν ἀρχομένας и пр.

Л. 76. Запись объ освященіи храма въ ставропигіи при патріархѣ Конст. Іереміи ἐν ἔτει ,ζμθ' (7049=1541 г.), и ἐκλογαὶ изъ твореній св. Василія и Діонисія.

12) л. 76 об. Марка Евгеника, митроп. Ефесскаго, посланіе къ философу Схоларію. Нач. Ὅσης ἡμᾶς ἐνέπλησας ἡδονῆς, ἡνίκα τῆς ὀρθῆς.

13) л. 77—79. Συλλογισμοὶ δέκα δεικνύντες, ὅτι οὐκ ἔστι πῦρ καθαρτήριον. Нач. Τῶν τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν ὁρώντων.

441. (315/CCCII) Сборникъ сочиненій Areθы архіепископа Кесарійскаго и другихъ.

Бум., **XVI**, 4, листовъ 443 (дл. $4^{5}/_{8}$, шир. $3^{1}/_{4}$ в.). Ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος—собственноручная его подпись 1674 г. ἐν Κωνσταντινουπόλει (л. 3 об.).

1) л. 1—15. Πίναξ, προοίμιον, σύνοψις τῆς ἰατρικῆς Λέοντος φιλοσόφου καὶ ἰατροῦ. Нач. Οὐχ ἅπαξ, οὐ δὲ δίς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις.

2) л. 16. Areθы архіеп. Кесаріи Каппадокійскія ἀπολογία τῆς πρὸ τούτου ἐνστάσεως καὶ τῆς αὖθις ἀναχωρήσεως. Нач. Οὔτε τῶν θείων νόμων ὑπερφρονῶν.

3) л. 31. Его же апологія о томъ же къ епископамъ. Нач. Ὡς εἰς καιρὸν ὑμῖν ἥκομεν.

4) л. 32 об. Его же толкованіе Εἰς τὰ ἐπίλοιπα α' ψαλμοῦ. Нач. Ἔθος ἐστὶ τοῖς τῶν παίδων.

5) л. 36 об. Его же толкованіе на 35 псаломъ. Нач. Ἔχει μὲν ἴσως τῶν.

6) л. 42. Его же. Πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων γραφεῖσαν ἐπιβουλήν. Нач. Καὶ τῆς ἱερᾶς ὑμῶν υἱότητος.

7) л. 46. Его же ἐγκώμιον св. исповѣдникамъ: Гурію, Самону и Авиву. Нач. Πῶς ὑμῖν τὰ κατὰ ψυχὴν ἔχει.

8) л. 52. Его же. Николаю ἀσικρήτ... τῷ τοῦ Γαβριὴλ, πρὸς εἰκονομάχους. Нач. Τὴν ἀλογωτάτην τῶν αἱρέσεων εὐθύνειν, τέκνον Νικόλαε.

9) л. 54. Его же ἐπιτάφιος Евѳимію патр. Константиноп. Нач. Τί τοῦτο σύνταγμα ἱερὸν, κλῆρος ἡγιασμένος.

10) л. 58. Его же. Πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς πολιτείας συναιρουμένους ἀναθέματι καθυποβάλλειν πολυγαμίαν. Нач. Τῶν μακάρων τῷ ὄντι καὶ θεοφόρων πατέρων.

11) л. 62. — » — Нач. Ἐρωτᾷς, τί δήπου μὴ εὐγνώμονος υἱοῦ διάθεσιν.

12) л. 63 об. — » — Нач. Λέγουσιν οἱ μισοῦντες καὶ διαβάλλουσιν.

13) л. 64. — » — Нач. Πυνθάνομαί τινας τῶν μισούντων.

14) л. 65. — » — Нач. Κροίσῳ τῷ Λυδῶν βασιλεῖ.

15) л. 65. Его же Ареөы Ἀντιῤῥητικὸς πρὸς τὸν καθηγεμόνα τῶν ἀπὸ τῆς θείας γραφῆς и проч. Нач. Καὶ τἄλλα μὲν οὐκ ἐπαινῶν σου.

16) л. 81 об. — » — Θомѣ Патрикію. Нач. Λέγεις περιφανέστατε, οὐκ ἐξ ἀγνοίας.

17) л. 82. Θомы отвѣтъ Ареөѣ. Нач. Ὡς εἰς ἀγῶνας ἔοικας, ὦ σεβασμία μοι κεφαλή.

18) л. 82 об. Πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἀσάφειαν ἡμᾶς ἐπισκώψαντας. Нач. Τῇ προτεραίᾳ περὶ βουλητόν.

19) л. 85 об. Πλωτίνῳ. Нач. α´. Πυνθανομένῳ δίδοτε λόγον. β´. Ἀκούων πολλῶν ἤδη καὶ τοῦτο λεγόντων. γ´. Οὕτω μὲν οὖν διεξοδικῶς.

20) л. 86 об. Πρὸς τοὺς φιλοσκώμμονας ἡμᾶς οἰομένους. Нач. Οὐ φιλοσκώμμων ἐγώ.

21) л. 87. Χοιροσφάκτης, ἢ μισογόης. Нач. Βαβαί, ἦν ἄρα καὶ τόδε χρυσοῦν ἔπος.

22) л. 91. Космѣ магистру παραμυθητικὸς ἐπὶ γαμβρῷ τεθνηκότι. Нач. Ἄλλῳ μὲν τοὺς παρακλητικοὺς ἐκτιθέμενοι λόγοι.

23) л. 92. Стефану τῷ ἐπὶ τοῦ κανικλείου παραμυθητικὸς ἐπὶ τελευτῇ μητρός. Нач. Αἰτεῖς τοὺς παραμυθητικοὺς λόγους.

24) л. 93. Ἰουλιανοῦ ἐκ τῶν λήρων κατὰ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων Χριστοῦ, καὶ τούτων ἀνατροπή—Ареөы архіепископа. Нач. Πρῶτον μὲν ὅπως ἦρε τὴν ἁμαρτίαν ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος.

25) л. 94 об. Ἀπολογητικός. Нач. Αἰδοῦμαι μὲν ἀπολογίαν συνείρων.

26) л. 96 об. Въ Дамаскѣ πρὸς τὸν ἀμηρᾶν προτροπὴ Ῥωμαίου βασιλέως. Нач. Τὰ ἀπὸ τοῦ.... ἀποσταλέντα πρὸς ἡμᾶς γράμματα. На полѣ написано: Ἐξεδόθη εἰς σύνεσιν τῶν σαρακηνῶν.

27) л. 100 об. Περὶ μεταθέσεων τῶν ἱερῶν θρόνων. Нач. Ἔδει μὲν ἡμᾶς εὐγνώμονας καθισταμένους.

28) л. 102. Стефану патріарху τῷ εὐνούχῳ. Нач. Σοφὸς καρδίᾳ δέξεται ἐντολάς.

29) л. 103 об. Льву царю. Нач. Ἀσυλία τιμᾶσθε τὰ καθ᾽ ἡμᾶς ἱερά.

30) л. 104. Космѣ магистру. Нач. Ἃ μὲν τῷ μακαρίτῃ βασιλεῖ Λέοντι πυθομένῳ.

31) л. 105 об. Роману царю. Нач. Ἐπὶ μεγάλῳ κατορθώματι.

32) л. 105 об. Никитѣ Схоластику. Нач. Ἐπῆλθον τὸν λόγον.

33) л. 107. Противъ Іудеевъ. Τίς ἡ διαφορά τῶν Ἰουδαϊζόντων.

34) л. 109 об. Θеофилу Κοιαίστωρι. Ἀπέσωσας, κύριε κοιαίστωρ.

35) л. 110. Св. Григорія Нисскаго. Ἐκ τοῦ βίου εἰς Θαυματουργὸν Γρηγόριον. Нач. Τοιοῦτον ἔγνωμεν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰωσήφ.

36) л. 110. Ареѳы архіеп. Кессаріи Каппадокійскія ἐπίσκεψις. Нач. Καὶ Ἰωσὴφ εἵλετο κακὸς ἀκοῦσαι.

37) л. 110 об. Григорію митр. Ефесскому. Нач. Ἀνεύθυνός σοι, σοφέ, τὰ πάντα, ἀδελφέ.

38) л. 112. Ему же отъ Ареѳы Кесарійскаго объ избраніи на патріаршество Ѳеофилакта, сына императора Романа. Нач. Τούτοις μηδὲν προστιθείς.

39) л. 113. Стефану τῷ ἐπὶ τοῦ κανικλείου. Нач. Ἡ βίβλος εἰ μὲν Βαβυλῶνος.

40) л. 113. Стефана Ефесскаго. Нач. Τὰς δὲ κύνας τυφλὰ τίκτειν.

41) л. 113. Его же. Нач. Τὸ τῶν χρυσῶν ἐπῶν ὑποβλεπόμενος.

42) л. 113 об. Евстаѳію τῷ Σίδης ἀρχιερεῖ. Ἐπειδή σοι τοῦ καθήκοντος.

43) л. 114 об. Петру Σαρδέων митрополиту. Нач. Καὶ Σωκράτης ὁ σωφρονίσκου.

44) л. 115. Льву царю. Τὰ βιβλία τῆς πατρίδος.

45) л. 115. Димитрію митроп. Ираклійскому. Нач. Μάρκου τοῦ αὐτοκράτορος.... На полѣ написано: ἐγράφη πρὸ τοῦ εἰς ἐπισκοπὴν προελθεῖν.

46) л. 115. Никитѣ схоластику изъ Фарсалы. Нач. α᾽. Ἔοικέ μοι καλόν. β᾽ (л. 116). Ὡς ἔοικεν ἐπ᾽ ἀκανθῶν.

47) л. 118. Іоанну ἀδελφόπαιδι Ὀρέστου τοῦ δομεστικοῦ τῶν νουμερῶν. Нач. α᾽. Ἄλλως τε καὶ οὐδὲ ταὐτόν. β᾽ (л. 118 об.). Нач. Τοῖς φιλαιτίοις καὶ μεμψιμοίροις.

48) л. 119. Никифору монаху οἰκείῳ Νικολάου πατριάρχου. Нач. Ὀκνεῖς τὰς πρὸς ἡμᾶς συλλαβάς.

49) л. 119. Стефану ὑπογραφεῖ (секретарю) βασιλέως τῶν ἀπορρήτων. Нач. Ἐγὼ πολλάκις ἐθαύμαζον τὸν Ὅμηρον.

50) л. 120. Ἀπορίαι καὶ λύσεις. Нач. Εἰ πᾶσαν τὴν ἱστορίαν διὰ τοῦ θεσπεσίου Μωυσέως διδασκόμεθα.

51) л. 121 об. Противъ Лукіана. α᾽. Ὅτι φθονερὸν τὸ θεῖον. β᾽. Περὶ ἑτέρων αὐτοῦ ληρημάτων.

52) л. 122 об. Ареѳы къ Никитѣ схоластику 22 главы. Нач. 1-й главы: Ὀλίγη μὲν καὶ ἐλαχίστη καὶ κατὰ πάροδον. Здѣсь много листовъ бѣлыхъ, которые оставлены для недописанныхъ главъ.

53) л. 135. Варлаамъ Калабрійскій къ Григорію Паламѣ. Нач. Σὺ μέν, ὦ θαυμάσιε, τὴν ἀνωτάτω ποθήσας φιλοσοφίαν.

54) л. 146. Его же Варлаама Ἰταλοῦ—къ Нилу τῷ Τρικλινίῳ. Нач. Ἀρετῇ τε καὶ λόγῳ καὶ συνέσει παντοίᾳ.

55) л. 149 об. Его же Варлаама къ Григорію Паламѣ ἀπολογητικός. Нач. Ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον λόγων.

56) л. 161. Димитрія Кидонскаго 42 главы, объ исхожденіи Св. Духа противъ Латинянъ. Нач. 1-й главы: Προοίμιον. Ἐπὶ πολλῶν τῆς σῆς φιλομαθείας.

57) л. 252. Мануила Χρυσολωρᾶ, ὅτι καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται Πνεῦμα. Нач. Τοῦτο δὲ καὶ ἐξ ἀναντιῤῥήτων λόγων δῆλόν ἐστιν. Объ этомъ сочиненіи неодобрительно отзывается Максимъ Маргуній епископъ Κυθήρων. См. л. 251 об., гдѣ внизу написано: «Ἔοικεν οὗτος ὁ ἀνὴρ τὰ μὲν ἄλλα καὶ πάνυ σοφὸς εἶναι, καὶ οὐδ᾿ ἄκροις χείλεων ἅψασθαι φιλοσοφίαν, τὰ μέντοι περὶ τὸ δόγμα οὐχ ἱκανῶς ἐξησκημένος, ἔμοι γε δοκεῖν» и проч.

58) л. 257. Варлаама монаха λογιστικὴ πραγματεία. Τὸ προοίμιον. Нач. Πολλῶν ὄντων, οἷς ἀστρονόμοι χρῶνται. Статья по математикѣ.

59) л. 294. Его же. Ἐξήγησις εἰς τὸν περὶ τοῦ Πάσχα τῶν ἀποστόλων κανόνα, καὶ περὶ τοῦ γενομένου ὑπὸ τῶν πατέρων κανόνος πρὸς τὴν εὕρεσιν καθ᾿ ἕκαστον ἔτος τοῦ Πάσχα. Нач. Τὸν παρόντα κανόνα ἐξηγήσασθαι προεχομένοις.

60) л. 297. Τὰ ὑπό τινων προστεθέντα κεφάλαια ταῖς τρισὶ τελευταίαις ἐπιγραφαῖς τοῦ τρίτου τῶν ἁρμονικῶν Πτολεμαίου. Нач. Τὰ μὲν οὖν κοινῶς ἐφαρμοζόμενα. Статья по астрономіи.

61) л. 303 об. Игнатію τῷ ἡσυχαστῇ. Нач. α΄. Ἧκέ τις πρὸς ἡμᾶς. Нач. β΄. Σωκράτη, φασί, τὸν σωφρονίσκου.

62) л. 306. Дисипату. Нач. Ἐμοὶ μέν, ὦ θαυμάσιε, τῆς τε ἀκριβοῦς τῶν ὄντων καταλήψεως.

63) л. 307. Ἰωσήπῳ τῷ καλοθέτῃ. Ὅτι μὲν οὖν ἐστίν, οὐ τῆς ἁπλότητος.

64) л. 307. Дисипату. Οὐ τοῦτο σ᾿ ἐχρῆν, βέλτιστε.

65) л. 307 об. Варлаама монаха—πῶς δεῖ ἐκ τῆς μαθηματικῆς τοῦ Πτολεμαίου συντάξεως ἐπιλογίζεσθαι ἡλιακὴν ἔκλειψιν. Нач. Αἱ μὲν αἰτίαι καὶ αἱ πρῶται ἀρχαί.

Л. 309 об. Его же другая статья о томъ же предметѣ.

66) л. 317. Никифора Григораса. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀκαίρως θεολογεῖν. Нач. Ἐμοὶ μὲν οὕτως ἔχειν πρὸς τὴν παροῦσαν ἅμιλλαν ἔπεα.

67) л. 321 об. Его же слово на Благовѣщеніе Пресв. Богородицы. Нач. Ἐμοὶ δὲ τῶν ζωγράφων ἐκείνους πολλάκις ἐπῄει θαυμάζειν.

68) л. 331. Другое слово, безъ начала, въ концѣ котораго на л. 334 об. написано: Ἀνεγνώσθη τοῦ αὐτοῦ λόγος εἰς τὴν ἁγίαν μάρτυρα Βασίλισσαν.

69) л. 334 об. Его же εὐχαριστήριος εἰς τὴν Θεοτόκον, по повелѣнію царицы Ирины Καντακουζηνῆς. Нач. Ἐμοὶ δὲ τοὺς ἀπὸ γλώττης ὕμνους.

70) л. 341. Житіе св. Іоанна архіеп. Ποντοηρακλείας, написанное отъ Никифора Григораса, ἀνεψιοῦ αὐτοῦ. Нач. Πολλάκις κατ᾿ ἐμαυτὸν γενομένῳ τὰς φιλοτίμους ψυχάς.

71) л. 360. Максима Плануді́я монаха слово на погребеніе Іисуса Христа и на плачъ Богородицы. Нач. Ἃ μὲν ἄν τις εἰκάσῃ τεκμήριον.

72) л. 366 об. Его же. Εἰς ἁγ. Ἀπ. Πέτρον καὶ Παῦλον. Нач. Ἐδόκει μοι λέγειν τι περὶ τῶν ἀποστόλων.

73) л. 401 об. Его же. На память св. муч. Діомида. Нач. Ἄλλοις μὲν ἄλλως ἐπῃνέθη τὰ τῶν μαρτύρων.

74) л. 420. Его же. Βασιλικός. Нач. Πολλάκις.

75) л. 440—443. Ἐκλογαὶ изъ сочиненій Максима Планудія и стихи его.

На л. 440 запись писца: Εἰς νομοκάνονον ἕτερον ἔγραφε ὁ Πλανούδιος, καὶ γράφει τάδε· ὁ τὴν δὲ γράφας τὴν βίβλον γράφει τάδε ἐν μηνὶ Ἀπριλλίῳ ἐν ἔτει ͵ςφϞα΄ (6791=1283 г.).

442. ($\frac{260}{\text{CCXLVII}}$) **Сборникъ стихотвореній и гномъ,** пис. въ **1610** г., 4, листовъ 146 (дл. $5^1/_4$, шир. $3^3/_4$ в.). Ἀρσένιϊ ρκς. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1. Запись: Ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων. Ἀβεσσαλὼμ γέγραφα. Подпись вязью: Ἀββεσσαλὼμ μοναχός ͵ζριη΄, Μαΐου ιβ΄. (7118=1610 г.).

1) л. 1. Нонна поэта πανοπολίτου μεταβολὴ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ἁγίου εὐαγγελίου. Нач. Ἄχρονος ἦν.

2) л. 7. Катона Римскаго γνῶμαι, которыя перевелъ съ латинскаго на греческій языкъ Максимъ монахъ Планудій, съ краткими схоліями на поляхъ. Προοίμιον. Нач. Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν.

3) л. 15 об. Ἐκ τῆς βίβλου Βοητίου τοῦ σοφοῦ, ἧς ἡ ἐπιγραφή. Ἀνιτίου, Μαλλίου, Σεβηρίνου и пр. περὶ παραμυθίας τῆς φιλοσοφίας. Нач. Ὃς πάρος ἐσπούδαζον ἐπῶν περὶ σύνθεσιν ἠδέων. Также переводъ Максима Планудія, съ схоліями на поляхъ; конца недостаетъ.

4) л. 39. Пахомія. Ἐπίγραμμα εἰς ὅσιον Ἰωάννην τὸν Ἴβηρα. Нач. Κατέλιπες ἅπαντα βίου ὁ Ἰωάννης.—Стихи эти съ надстрочными объясненіями.

5) л. 39 об. Γνῶμαι Δημοκράτου. Нач. Γνωμέων μὲν τῶν δὲ, εἴ τις.

6) л. 43. Фокиллида стихи. Нач. Μήτε γαμοκλοπέειν μητ' ἄρσενα.

7) л. 48 об. Св. Григорія Богослова стихи: α΄. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιστον.—См. № 437, л. 193.

Л. 51 об. Его же γνῶμαι по алфавиту. Нач. Ἀρχὴ ἁπάντων καὶ τέλος ποιοῦ Θεόν.—См. № 331, л. 12.

8) л. 52 об. Ἐπίγραμμα εἰς τὰ ὁμηρόκεντρα: α΄. Нач. Βίβλος πατρικίοιο Θεουδέος ἀρητῆρος. β΄. Τὰ παρόντα Ὁμηρόκεντρα συνετέθη μὲν ὑπὸ Πατρικίου ἐπισκόπου. Нач. Ἥδε μὲν ἱστορίη. γ΄. л. 53. Ὁμηρόκεντρα, ἃ καὶ κέντρωνες λέγονται. Нач. Κέκλυτε μυρία φῦλα περικτιόνων ἀνθρώπων.

9) л. 58 об. Іоанна Геометра стихи Пресвятой Богородицѣ. Нач. Χαῖρε κόρη χαρίεσσα.—См. № 53, л. 376 об., и № 112, л. 27.

10) л. 66 об. Ἐπίγραμμα Маѳусала монаха εἰς Ἰωάννην Γεωμέτρην συγγραφέα τῶν ὕμνων. Нач. Κύδιμ' Ἰωάννη μελιηδέσι χεύμασι ῥητορικῆς.

11) л. 67. Ἐκ τῶν ἐμμέτρων Григорія Богослова стихотворенія: γ'. Нач. Νίκη μὲν δὴ σεῖο. δ' (л. 84). Δύσμορος οἷα πάθον. ιδ' (л. 93). Τίς γενόμην· τίς δ' εἰμί. ιε' (л. 97). Τίς πόθεν εἰς βίον ἦλθον; ις' (л. 98). Ὄλβιος, ὅστις ἔρημον ἔχει βίον. ιζ' (л. 100). Ὤμωσα τὸν λόγον αὐτόν. κθ' (л. 101). Χριστὲ φάος μερόπων. λ'. Θείοις ἐν λογίοισιν. λα' (л. 102 об). Ματθαῖος πόθεν εἶπε μέγας Λουκᾶς. λβ' (л. 104). Ἔμπαλιν μὲν γενεὴν Λουκᾶς. λγ' (л. 105 об.) Ματθείης βίβλοιο. λδ' (л. 106). Εἰ δ' γε καὶ σκοτίων. λε'. Λουκᾶς δ' ἄλλα. λς' (л. 107). Παροιμιῶν δὲ Λουκᾶς. λζ' (л. 108). Μάρκος δ' αὐσονίοισι Θεοῦ. λη'. Ὅσσα Χριστὸς ἔρεξε μέγας. λθ'. Παῦρα δ' Ἰωάννου. νε' (л. 109). Ὄμμα δίκης μύθων. νς' (л. 117). Γνῶμαι Γυμνὸς ὅλος βιότοιο. νζ' (л. 119). Περὶ Τριάδος. Нач. Οἶδα μέν. νη' (л. 120). Περὶ Υἱοῦ. Нач. Υἱέα δέ. νθ' (л. 122). Περὶ Πνεύματος. Нач. Θυμέ, τί δηθύνεις; ξ' (л. 124 об.). Περὶ κόσμου. Нач. Εἶτ' ἄγε καὶ μεγάλοιο Θεοῦ. ξα' (л. 127). Περὶ προνοίας. Нач. Ὧδε μέν. ξβ' (л. 128 об.). Οἵη δ' ὑετίοιο κατ' ἠέρος. ξγ' (л. 131 об.). Ψυχὴ δ' ἐστιν. ξδ' (л. 134 об.). Δεῦρ' ἄγε. ξε' (л. 137). Νήπιος ὅστις ἄνακτα. ξς' (л. 137 об.). Μάστιγας Αἰγύπτιο. ξζ' (л. 138). Τοῦ δὲ νόμου. ξη'. Δώδεκα δ' ἐξ Ἰακώβ πατρὸς πατριάρχου.—Всего 31 стихотвореніе съ надстрочными толкованіями на поляхъ.—См. въ № 443, л. 63—98.

12) л. 138 об. Ἐκ τῆς εἰς τὸν ψαλτῆρα μεταφράσεως τοῦ Ἀπολιναρίου. Изъясненіе псалмовъ: 118, 119 (л. 142), 120, 121, 129 (л. 143 об.), 134 (л. 144) и 136 (л. 145).

443. ($\frac{261}{CCXLVIII}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 233 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_4$ в.). Арсенїй-рлд. Τῶν Ἰβήρων. На л. 1 об. запись писца: ζρμγ' (7143=1635 г.) о принадлежности сей рукописи Иверскому монастырю.

Л. 2. Молитва: Εὐλογητὸς ὁ Θεός.

Л. 3. Πρὸς τοὺς λέγοντας· ὅτι ἄγγελοι τέλος οὐκ ἔχουσι (συλλογισμός). Нач. Ποῦ σοι πράγματα.

1) л. 4. Катона Римскаго γνῶμαι δίστιχοι, съ толков. Нач. Εἰ ὁ Θεὸς νόος.

2) л. 18. Неизвѣстнаго. Περὶ ὑποστάσεως. Нач. Ὑπόστασίς ἐστι κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἀποστολικὴν παράδωσιν.

3) л. 20. Григорія Богослова четверостишія съ толков. философскаго содержанія. Нач. Πρᾶξιν προτιμόἰσειας, ἢ θεωρίαν.—Всего 54 четверостишія съ объясненіями на поляхъ и надстрочными.

4) л. 32. Его же. 'Επιτάφια εἰς μέγαν Βασίλειον—съ толкованіями. Нач. Σῶμα δίχα ψυχῆς.

5) л. 36. 'Εγκώμιον св. Григорію въ стихахъ. Нач. Γρηγόριος μούσας...—съ толкованіемъ Пселла, коего нач. Διὸ ταῦτα οἱ ἄγγελοι.

6) л. 37 об. Св. Григорія. Нач. Χριστὲ ἄναξ, ὃς ἀγναῖς...—съ схоліями.

7) л. 42. Κανὼν ἰαμβικὸς τῶν Χριστοῦ γέννων. Нач. α'. 'Ενεπίης μελέεσσιν ἐφύμνια. β'. Ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν δεσπότης...—съ толкованіями.

8) л. 49. Κανὼν ἰαμβικὸς на Крещеніе Господне. Нач. Σήμερον ἀχράντοιο βαλὼν...—съ толкованіемъ.

9) л. 56. Κανὼν на Пятидесятницу. Нач. Θειογενὲς λόγε πνεῦμα...—съ толкованіемъ.

10) л. 63. Μακαρισμοὶ Григорія Богослова съ толков. Нач. Ὄλβιος, ὅστις ἔρημον ἔχει βίον.—См. въ № 442, л. 98.

Л. 66 об. Περὶ Τριάδος.—Въ № 442, л. 119.

Л. 68 об. Περὶ Υἱοῦ.—ib. л. 120.

Л. 72 об. Περὶ Πνεύματος.—ib. л. 122.

Л. 77. Περὶ κόσμου.—ib. л. 124 об.

Л. 81 об. Περὶ προνοίας.—ib. л. 127.

Л. 84 об. Περὶ λογικῶν φύσεων.—ib. л. 128 об. Нач. Οἴη δ'. ὑετίοιο.

Л. 89. Περὶ ψυχῆς.—ib. л. 131 об.

Л. 95. Περὶ ἐνανθρωπήσεως Χριστοῦ.

Л. 137. Нач. Νήπιος, ὅς. Всего 14 стихотвореній съ объясненіями.

11) л. 99. Τί ὁμώνυμον, συνώνυμον, παρώνυμον, ἑτερώνυμον, πολυώνυμον.—Въ отвѣтахъ объясняются эти термины, а на поляхъ славянскій переводъ «єдиноимённое, соимённое, ѿимённое, инонимённое, многѡимённое, несѣчнаꙗ нарицаніе, ѿреченіе.»

12) л. 100. Св. Кирилла Александр. о вѣрѣ вопросы и отвѣты. Нач. 'Επὶ τῆς θεολογίας πόσας φύσις ὁμολογεῖς; отвѣтъ: Μίαν.

13) л. 103. Αἱ διαιρέσεις разныхъ философскихъ терминовъ: α'. Περὶ ὅρου, περὶ πέντε φωνῶν, περὶ λόγου καὶ προτάσεως и проч. то же въ № 444, л. 385—403.

14) л. 116. Неизвѣстнаго. Περὶ ἀγαθῶν. Нач. Τῶν ἀγαθῶν τὰ μέν ἐστιν ἐν ψυχῇ· τὰ δὲ ἐν σώματι· τὰ δὲ ἐκτός.

15) л. 119. Іоанна Дамаскина. Περὶ γνώσεως. Нач. Οὐδὲν τῆς γνώσεώς ἐστι τιμιώτερον.—Всего 66 главъ.

Л. 157. Запись: τέλος τῶν φιλοσόφων τοῦ ἁγιωτάτου 'Ιωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.

16) л. 157. Іоанна Дамаскина: Εἰσαγωγὴ δογμάτων στοιχειώδης πρὸς 'Ιωάννην ἐπίσκοπον Λαοδικίας. Нач. 'Εν ὀνόματι τοῦ Πατρός.

17) л. 161. Его же противъ манихеевъ въ формѣ разговора православнаго съ манихеемъ. Нач. 'Επειδὴ συνεληλύθαμεν ἀλλήλοις λογικὴν συζήτησιν ποιήσασθαι.

18) л. 187. Житіе преп. Іоанна Дамаскина, написанное Іоанномъ патр. Іерусалимскимъ. Нач. Τοῖς τετηρηκόσι τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἀῤῥύπωτον.

19) л. 191. Περὶ θέσεως κόσμου ἀκριβεστέρα ἐξέτασις. Нач. Χρὴ γινώσκειν, ὅτι ὁ οὐρανός.

20) л. 196 об.—206. Способы, какъ составлять золото для письма; также о составленіи винъ, наливокъ, о составленіи красокъ и пр.

21) л. 207. Περὶ τῶν τεσσάρων στοιχίων. Нач. Ὁ κόσμος οὗτος ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς συνέστηκεν ἐκ τεσσάρων στοιχίων.

Л. 211 об. Іоанна Дамаскина о 12 знакахъ зодіака.

22) л. 212 об. Διάλογος τῶν ἁγίων Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Ἐρωτ. Βασίλειος. Τί ἐστιν ἀρχή; Γρηγόρ. Τὸ πρῶτον αἴτιον τοῦ δευτέρου αἰτίου.

23) л. 214. Св. Аѳанасія Антіоху архонту. Нач. Πιστεύσαντες καὶ βαπτισθέντες.

24) л. 215. Льва философа. Ἡ γεγονυῖα διατύπωσις παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ, ὅπως ἔχουσι οἱ θρόνοι τῶν ἐκκλησιῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως. Нач. α' ἡ Καισάρεια. β' ἡ Ἔφεσος.—Россійская митрополія значится подъ № 61.

25) л. 223 об. Τὰ ὀφφίκια τοῦ Παλατίου. α' ὁ δεσπότης. β' ὁ σεβαστοκράτωρ, γ' ὁ καῖσαρ и проч. Всего 92 названія придворныхъ должностей.

26) л. 224 об. Ἀπὸ τοῦ νομικοῦ βιβλίου императоровъ: Василія, Константина и Льва. Изъ 1-го титула. Нач. Βασιλεύς ἐστιν ἔννομος.

27) л. 225. Οἱ βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων. Нач. Ἰούλιος καῖσαρ ἐβασίλευσεν ἔτη ε'. Кончается хронологія султаномъ Ахметомъ, царствовавшимъ 5 лѣтъ, послѣ смерти отца своего Магомета, который умеръ въ ͵ζρε' (7105=1597 г.). Константинополь былъ взятъ султаномъ Магометомъ II въ 6961 (1453 г.) Мая 29, ἰνδ. α'. καὶ ἔκοψαν τὸν βασιλέα, τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ πολλούς (л. 229 об.).

28) л. 230 об. О заговорахъ (ворожбѣ) съ чтеніемъ псалмовъ: 17, 18, 19 и 20 и съ тремя кабалистическими подписями.

29) л. 231 об. Ἐκλογαὶ о трехъ лицахъ Божества, съ объясненіями изъ видимаго міра.

Л. 232 об. Вторая молитва, читаемая предъ исповѣдію. На л. 233 об. Εὐχὴ τῶν Τούρκων и хронологическая запись, изъ которой видно, что Рождество Христово было въ ͵εφς' (5506 г.) отъ сотворенія міра.

444. ($\frac{324}{CCCXI}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 403 (дл. 5 в., шир. $3^1/_2$ в.). Арсеній ѿ Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Великаго Ритора Мануила изъ Пелопонеса, къ іеромонаху Герасиму, περὶ τοῦ Θεαρχικοῦ Πνεύματος, οὗτινος ἐπαναλαμβάνεται Ματθαῖος ὁ Καμαριώτης. Нач. Τιμιώτατε καὶ αἰδεσιμώτατε πάτερ, δεῖν ᾠήθην.

2) л. 4 об. Его же (Мануила). Λόγος: πότε τεθέωται ἡ τοῦ Κυρίου σάρξ. Нач. Ἐπαινῶ σου τὴν εἰς ἅπανθ' ἁπλῶς.

3) л. 10 об. Фра-φραντζίσκου переписка съ Мануиломъ великимъ Риторомъ объ исхожденіи Св. Духа. Первый утверждаетъ, что Духъ Св. исходитъ и отъ Сына, а второй отрицаетъ это положеніе [172]).

4) л. 22. Максима монаха. Πρόλογος σχολίων. Нач. Φυσικὸν μὲν τοῖς λογικοῖς πέφυκε κάλλος ὁ λόγος.

5) л. 23. Вопросы и отвѣты о страстяхъ, радости, печали, страхѣ и проч. изъ разныхъ твореній св. Отецъ.

6) л. 31. О будущемъ вѣкѣ θεωρίαι. Нач. Ἐντεῦθεν τῶν ὁρωμένων ὑπεράνω γενόμενοι.

7) л. 45. Св. Максима Исповѣдника. Περὶ θεολογίας καὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας. Нач. Εἷς Θεὸς ἄναρχος, ἀκατάληπτος.

8) л. 64 об. Его же 300 главъ θεολογικά, οἰκονομικά, περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.

9) л. 77. Его же. Ἑρμηνεία εἰς τὸ «Πάτερ ἡμῶν», πρός τινα φιλόχριστον. Нач. Αὐτὸν ἐδεξάμην τὸν θεοφύλακτόν μου.

10) л. 88. Его же къ Θалассію. Нач. Τρία καθώς, φασιν, ὑπάρχουσι.

11) л. 93. — » — На слова апостола: ἐκένωσεν ἑαυτὸν и проч. Нач. Τρεῖς ἐμφαίνει τὰς ἀτοπίας.

12) л. 96. Ἐκλογαὶ изъ бесѣдъ Іоанна Златоустаго на толкованіе псалмовъ.

13) л. 99. Евсевія Памфила ὑπόθεσις εἰς τοὺς ψαλμούς. Нач. Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν.

14) л. 101. Никифора Влеммида толков. на 8-й псаломъ. Нач. Εἰπὼν ὁ προφήτης πρὸς τὸν Θεόν.

15) л. 106. Симеона Магистра τοῦ Σηθ. Σύνοψις τῶν φυσικῶν. Нач. Ὁ μὲν Πλούταρχος.

16) л. 110. Канонъ εὐχαριστήριος Пресв. Богородицѣ. Нач. Ἄνοιξόν μοι, Δέσποινα, τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια.

Л. 112. Εὐχὴ Пресв. Богородицѣ. Нач. Μητροπάρθενε.

17) л. 113 об. Συναξάριον новому мученику Николаю, пострадавшему въ ͵ζξβ' (7062=1554 г.). Нач. Οὗτος ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ δυσσεβοῦς Σουλεημάν.

18) л. 114 об. Марка Евгеника. Περὶ τῶν καρπῶν τοῦ πνεύματος. Нач. Οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματος.—Здѣсь же и изображеніе лѣствицы, на которой названія добродѣтелей писаны: Ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη и проч. Всего 9 добродѣтелей.

[172]) Обѣ статьи на лл. 4 об.—21 изданы съ русскимъ переводомъ Заиконосп. архим. Арсеніемъ въ Чтен. Общ. Любит. Дух. Просвѣщ. за 1890 г.

19) л. 115. Его же къ Діонисію. Περὶ τοῦ Δεσποτικοῦ καὶ θείου αἵματος. Нач. Ἐζητημένον ἤδη τῷ μεγάλῳ πατρὶ Γρηγορίῳ τῷ Θεολόγῳ.

20) л. 119. Неизвѣстнаго, безъ надписанія. Нач. Οἱ τὴν κακὴν ἡμᾶς αἰχμαλωσίαν αἰχμαλωτεύσαντες.

21) л. 125. Матоея Камаріота. Περὶ προγυμνασμάτων. Нач. Προγύμνασμά ἐστιν ἄσκησις.

22) л. 127. Его же. Ἐπιτομὴ εἰς ῥητορικήν, ἐκ τῶν Ἑρμογένους. Нач. Ῥητορικὴ ἐστι δύναμις τεχνική.

Л. 136. Его же. Περὶ εὑρέσεως и проч.

Л. 144. Περὶ ἰδεῶν.

Л. 150. Περὶ μεθόδου.

Л. 157. Περὶ διαλεκτικῶν τόπων, ἐκ τοῦ λατινικοῦ κατ' ἐπιτομήν. Нач. Τόπος ἐστὶ ἕδρα ἐπιχειρήματος.

Л. 166 об. Περὶ διαιρέσεων, ἐκ τῶν τοῦ Βοαιτίου, ὡς οἶμαι. Нач. Τὸ ὂν ἢ λόγου ἐστὶν ὑπὸ ψυχῆς.

23) л. 169 об. Аристотеля. Περὶ ἀρετῶν. Нач. Ἐπαινετά ἐστι τὰ καλά.

24) л. 171 об. Περὶ μνήμης τεχνικῆς. Нач. Ἡ μνήμη οὐ μόνον φυσική ἐστιν· ἣν πάντες ἔχομεν.

25) л. 172 об. Πρὸς τὰ παρὰ τοῦ Θωμᾶ περὶ τῆς σημασίας τῶν οὐρανίων σωμάτων. Нач. Δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον.

26) л. 173. Τοῦ Θωμᾶ περὶ σημασίας τῶν οὐρανίων σωμάτων. Нач. Τῇ ἐκ ψευδοῦς καὶ ματαίας δόξης.

27) л. 181. Прокла діадоха Λυκίου στοιχείωσις φυσική. α'. Нач. Συνεχής ἐστι, ὧν τὰ πέρατα.

Л. 185 об. β' στοιχείωσις. Нач. Πᾶν σῶμα φυσικόν.

28) л. 190 об. Περὶ λογικῆς. Нач. Διαλεκτική ἐστι τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστήμων.—См. ниже л. 313.

29) л. 197. Никифора Влеммида, монаха и пресвитера, εἰσαγωγικῆς βιβλίον ἐπιτομῆς α', въ коей 40 главъ.

30) л. 290. Боэтія философа. Περὶ τέχνης διαλεκτικῆς. Нач. Πρότασίς ἐστιν, λόγος ἀληθής, ἢ ψευδὴς σημαίνει.

31) л. 312 об. Ἐκλογὴ ἐκ ἐπιταφίου εἰς τὸν ἅγιον Βασίλειον. Нач. Ὅτι ποτέ τις ἀποδέχεται τὰ καλά.

32) л. 313. Ἐκ τῆς διαλεκτικῆς τοῦ Μαΐστορος Петра Испанскаго, ἑρμηνεία Схоларія. Нач. Διαλεκτική ἐστι τέχνη τεχνῶν.—Сходно съ статьей, изложенной выше на л. 190 об.

33) л. 331. Его же. Περὶ τῶν τοπικῶν προβλημάτων. Нач. Ὁ τόπος διαιρεῖται.

34) л. 345. Георгія Гемиста. Περὶ ἀρετῶν. Нач. Ἀρετή ἐστιν ἕξις, καθ' ἣν ἀγαθοί ἐσμεν.

35) л. 349. Его же. Περὶ ὧν Ἀριστοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέρεται, καὶ ὡς βελτίω τὰ Πλάτωνος. Нач. Οἱ μὲν καὶ ἡμῶν παλαιότεροι.

36) л. 379 об. Его же. Πρὸς τὸ ὑπὲρ τοῦ λατινικοῦ δόγματος βιβλίον. Нач. Τὸ ὑπὲρ Λατίνων βιβλίον, τὸ εἰς ἡμᾶς ἧκον.

37) л. 383. Неизвѣстнаго. Διατί μὴ ὁ Πατήρ, ἢ τὸ Πνεῦμα σεσάρκωται;

38) л. 385—403. Διαιρέσεις философскія—тѣ же, что въ № 443, л. 103—114.

145. ($\frac{430}{\text{I. II, II, qu.}}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII,** 4, лист. 255 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.), въ черномъ кожаномъ старинномъ переплетѣ. Записи: 1) на бумажкѣ, приклеенной къ верхней переплетной доскѣ: «Авессалома іеромонаха толкованіе на созданіе чл҃ка.» 2) на оборотѣ верхней перепл. доски: «Старца Арсенія грека. Казенная.» 3) на л. 4: Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1 об.—3. Πίναξ.

1) л. 4. Ἐξήγησις ἀλληγόρικὴ εἰς τὴν πλάσιν τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ Ἀβεσσαλώμ, ἱερομονάχου καὶ νεωκόρου τῆς Πορταϊτήσσης. Нач. Ὁ παντοκράτωρ καὶ παντοδύναμος Θεὸς καὶ ποιητὴς τῶν ἁπάντων.

2) л. 35 об. Πῶς ὁ ἄνθρωπος ἀπώλεσε τὴν ἀλήθειαν, ἀφ' οὗ τοῦ παραδείσου ἐξεβλήθη. Нач. Ὁ Ἀδὰμ ἔστωντας νὰ πιστεύσῃ.

3) л. 39 об. Нач. Εἰς τὰ ὁποῖα μὲν τὸ λοιπόν.

4) л. 43 об. Ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν ἐπαρέβη ὁ Ἀδάμ.

5) л. 45 об. Περὶ ἀρετῶν. Нач. Τέσσαρες ἀρεταὶ εἶναι, ὁποῦ λέγονται.

6) л. 47 об. Περὶ ἡδονῶν. Нач. Κάμνει χρεῖ νὰ ἠξεύρῃ.

7) л. 49. Περὶ προνοίας. Нач. Πρόνοια τὸ λοιπὸν εἶναι ἡ ἐπιμέλεια.

8) л. 52. Περὶ πίστεως. Нач. Ἀδύνατον πρᾶγμα εἶναι.

9) л. 55 об. Нач. Ὅτι πῶς Θεὸς καὶ Κύριος εἶναι.

10) л. 67 об. Διάλεξις Іудеевъ съ монахомъ Христіаниномъ. Нач. Ἔστωντάς τινες Ἰουδαῖοι.

11) л. 70. Περὶ ἀσθενείας καὶ δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου. Нач. Γέγραπται, μέγα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνήρ.

12) л. 71 об. Πρέπει, νὰ ἔχωμεν ὀρθὴν πίστιν καὶ πολιτείαν ὀρθήν. Нач. Δύο πράγματα ἀναγκαῖα.

13) л. 73 об. Нач. Μεγάλη εἶναι ἡ θρησκεία τῶν χριστιανῶν.

14) л. 74. Нач. Τρία τινὰ μᾶς ἐχάρισεν ἡ ἀγαθότης τοῦ Χριστοῦ

15) л. 75 об. Нач. Οὐδὲ κανεῖς ἄνθρωπος ὁποῦ νὰ ἔχῃ.

16) л. 76 об. Постъ и Молитва. Нач. Ὁποῖος εἶναι ἐκεῖνος.

17) л. 77 об. Нач. Κάλλιον εἶναι, νὰ μὴ ψάλλῃ.

18) л. 79. Οὐδὲ κανένα πρᾶγμα εἶναι τοῦ κέρδους.

19) л. 80 об. Καθὼς τὸ λοιπὸν ἡ ψυχὴ εἶναι μία.

20) л. 82 об. Ὅρος μοναχοῦ Συμεὼν τοῦ νέου θεολόγου. Нач. Μοναχὸς εἶναι καὶ λέγεται ἐκεῖνος.

21) л. 86 об. Χρεωστεῖ νὰ κάμῃ ὁ μοναχὸς εἰς τὸ κελλίον του.

22) л. 87 об. Περὶ μοναχῶν μὴ γινώσκουσι γράμματα.

23) л. 88 об. Περὶ τάξεως τῆς μοναδικῆς πολιτείας.

24) л. 90. Περὶ νυκτερινῆς ἀγρυπνίας. Нач. Μὴ νομίσῃς, ὦ ἄνθρωπε.

25) л. 92. Того же Симеона «О молитвѣ». Τρεῖς εἶναι οἱ τρόποι τῆς προσοχῆς καὶ προσευχῆς.

26) л. 98. Πῶς σταυροῦται ὁ ἄνθρωπος τῷ κόσμῳ καὶ ὁ κόσμος τῷ ἀνθρώπῳ.

27) л. 99. Никифора Влеммида. Περὶ φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτιῶν. Нач. Πᾶν τὸ αἴτιον καὶ ἀρχή.

28) л. 145. Его же. Περὶ μετεώρων. Нач. Τεττάρων δ᾽ ὄντων τούτων πυρὸς καὶ ἀέρος, καὶ ὕδατος καὶ γῆς.—Конца нѣтъ.

29) л. 146. Нѣчто изъ сочиненій Аристотеля. Нач. Ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν ἀρχήσαμεν.

30) л. 152. Εἰς τὰς πέντε φωνὰς τοῦ Πορφυρίου, οἷον· γένος, εἶδος, διαφορά, ἴδιον καὶ συμβεβηκός. Нач. Ἐπειδὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ.

31) л. 166. Εἰς τὰς δέκα κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους προοίμιον τοῦ βιβλίου. Нач. Ὁπόταν τὸ λοιπὸν ἕνας οἰκοδόμος.

32) л. 205. Περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Нач. Ἐν πρώτοις τὸ λοιπόν.

33) л. 245. Ἀναλυτικῶν προτέρων πρῶτον. Нач. Ἐδῶ τὸ λοιπὸν εἰς τὰ ἀναλυτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους.

Л. 248. Περὶ συλλογισμοῦ καὶ ἀντιστροφῆς. Нач. Συλλογισμός ἐστι λόγος, ἐν ᾧ τιθέντων τινῶν. Статьи въ этой рукописи писаны большею частію на ново-греческомъ языкѣ.

ОТДѢЛЪ VII.

НАУКИ И ПИСАНІЯ ДРЕВНИХЪ ПОЭТОВЪ, ФИЛОСОФОВЪ И ИСТОРИКОВЪ.

446. ($\frac{1}{I}$) **Александра Траллiана** (VI в. изъ Лидiи) **Терапевтика въ 12 книгахъ.** Въ послѣдней книгѣ упоминается имя Космы, по просьбѣ котораго писано это сочиненіе. Бум., **XV**, листовъ 126 (дл. 7, шир. $4^3/_4$ в.). ἀρсенiй ρзi. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων (л. 4).

Л. 4. Πίναξ.

1) л. 5. Τόμος α'. Περὶ ἀλωπεκίας. Нач. Ἡ ἀλωπεκία πάθος ἐστί, τριχῶν μάδισις.—134 главы.

2) л. 22. Τόμος β'. Нач. Περὶ θεραπείας ὀφθαλμῶν. Нач. Ἤδη μὲν οὖν ἐν ἄλλοις τισὶ βιβλίοις ἀναγέγραπταί μοι.—82 главы.

3) л. 27. Τόμος γ'. Нач. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ὠσὶ παθῶν. Нач. Ἡ ἀκοή πολλοῖς πάνυ καὶ ποικίλοις ὑπόκειται παθήμασι.—70 главъ.

4) л. 31 об. Τόμος δ'. Περὶ συνάγχης. Нач. Τὸ τῆς συνάγχης πάθος, εἴπερ τι καὶ ἄλλο.—37 главъ.

5) л. 37. Τόμος ε'. Περὶ βηχὸς. Нач. Ἡ βήξ ἐστι σύμπτωμα, καὶ αὔτη καθάπερ καὶ ἡδύς πνοία.—50 главъ.

6) л. 41. Τόμος ς'. Περὶ πλευρίτιδος. Нач. Πλευρῖτις, ἡ κυρίως πλευρῖτις· οὐ γὰρ πᾶσα ὀδύνη πλευροῦ.—5 главъ.

7) л. 45. Τόμος ζ'. Περὶ αἵματος ἀναγωγῆς. Нач. Οὐκ οἶδα πάθος, εἰ οὕτως ἄλλο χαλεπόν ἐστιν, ὡς ἡ τοῦ αἵματος πτύσις.—155 главъ.

8) л. 64 об. Τόμος η'. Περὶ ὑδέρου. Нач. Ὕδερος ἕν ἐστι καὶ αὐτὸς τῶν χρονίων παθῶν.

9) л. 72 об. Τόμος θ'. Περὶ κωλῦκῆς διαθέσεως. Нач. Δεινόν τι πάθος καὶ ὀδυνηρὸν ἡ κωλικὴ διάθεσις.—54 главы.

10) л. 79. Τόμος ι'. Περὶ δυσεντερίας. Нач. Δυσεντερικοὺς ἐκείνους εἰώθασιν οἱ παλαιοί.—32 главы.

11) л. 85. Τόμος ια'. Περὶ ποδάγρας. Τὸ τῆς ποδάγρας πάθος εἰδέναι χρὴ πρόγε πάντων.—64 главы.

12) л. 95 об. Τόμος ιβ'. Περὶ πυρετῶν. Нач. Αἰτήσαντί σοι, Κοσμᾶ φίλτατε.—114 главъ.

13) л. 113 об. Ῥαζῆ (мусульманскаго врача X—XI в.) τοῦ θαυμαστοῦ ἰατροῦ λόγος περὶ λοιμικῆς· ἐξελληνισθεὶς ἀπὸ τῆς Σύρων διαλέκτου πρὸς τὴν ἡμετέραν. Нач. предисловія: Ὅτι μὲν οὐδέ τι τῶν συνιστώντων τὴν ἰατρικὴν τέχνην. Нач. 1-й главы (л. 114): Ἁλίσκονται σχεδὸν πάντες ἄνθρωποι τῇ λοιμικῇ κατὰ τάδε· ὅτι περ πᾶς ἄνθρωπος.—15 главъ.

Л. 1 и 126 пергаменные, XI в., въ 1 столбецъ (дл. $6^3/_4$, шир. $4^1/_2$ в.), отрывокъ безъ начала и конца изъ какой-то бесѣды.

447. ($\frac{241}{CCXXVIII}$) **Аристида ритора греческаго** (II вѣка) **рѣчи и другія статьи.** Бомбиц., **XIV**, 4, листовъ 167 (дл. $5^3/_4$, шир. $3^3/_4$ в.), ветхи. Арсенiи (л. 1). Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 2).

1) л. 1—6. На верху написано: Σισινίου ῥήτορος λόγος. Нач. Τὰ εἰ μή τις ἐκ πόλεως.

Л. 7 об. Πίναξ τῶν Ἀριστείδου λόγων.

2) л. 8. Ἀριστείδου ῥήτορος παναθηναϊκοί. Нач. Νόμος ἐστὶ τοῖς Ἕλλησι παλαιός.—На поляхъ схоліи до л. 24-го. Сравни въ № 459, л. 436—507. Конца нѣтъ.

3) л. 43 об. Ἀριστείδ... Περικλ... Нач. Παραιτεῖσθαι μὲν οὐκ οἶδα.

4) л. 53. — » — Κίμων. Нач. Ἀλλὰ νὴ Δία· ὁ Κίμων φαῦλός τις ἄνθρωπος.

5) л. 55 об. — » — Μιλτιάδης. Нач. Περιήκει δὲ ἡμῖν ὁ λόγος.

6) л. 60 об. — » — Θεμιστοκλῆς. Нач..... Θεμιστοκλῆς ἥδιστα δὲ πάντων.

7) л. 74 об. — » — Κοινὴ ἀπολογία. Нач. Ἃ μὲν τοίνυν περὶ τῶν ἀνδρῶν εἰκὸς ἦν.

8) л. 76. — » — Περὶ τοῦ παραφθέγματος. Нач. Δεινοί τινές εἰσι νουθετεῖν ἑτέρους ἀφέντες.

9) л. 89 об. — » — Εἰς Ῥώμην. Нач. Ἔθος τοῖς πλέουσι καὶ ὁδοιποροῦσιν εὐχὰς ποιῆσθαι.

10) л. 101. — » — Ῥοδιακός. Нач. Ἄνδρες οἱ περιλειπόμενοι ῥοδίων.—Въ № 459, л. 456.

11) л. 108. — » — Περὶ ὁμονοίας. Нач. Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν περὶ τοὺς λόγους, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες.

12) л. 116. — » — Ἀθηνᾶ. Нач. Ἔστω τοίνυν τὸ ὄναρ.

13) л. 118 об. — » — Ἀσκληπιάδαι. Нач. Κλῦτε φίλοι· θεῖος ἐνύπνιος ἦλθεν ὄνηρος.

14) л. 120 об. — » — Διόνυσος. Нач. Ἡγείσθω μὲν αὐτὸς Ἀσκληπιός, ὁ φήνας τὸ ὄναρ.

15) л. 121 об. — » — Ἡρακλῆς. Нач. Ἀλλ᾽ ὦ φίλτατε Ἡράκλεις.

16) л. 123. — » — Εἰς τὸ φρέαρ, τὸ ἐκ Ἀσκληπιοῦ. Нач. Τί δ᾽ ἂν εἴποις τὸ φρέαρ τὸ ἱερόν.

17) л. 124 об. Ὑπόθεσις τοῦ ὑπὲρ τῶν τεσσάρων. Нач. Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος ἐπιστημότατος ἐν φιλοσοφίᾳ.

18) л. 125 об. Σμυρναϊκὸς πολιτικός. Нач. Ὁ μὲν λόγος οὐκ ἐξ ἴσου.—См. въ № 459, л. 464.

19) л. 127 об. — » — Προσφωνετικὸς σμυρναϊκὸς. Нач. Ἐβουλόμην ἄν, ὦ θαυμάσιε, μάλιστα μὲν τὴν πόλιν.—Въ № 459, л. 467.

20) л. 129. — » — Περὶ τοῦ· μὴ δεῖν κωμῳδεῖν συμβουλευτικὸς. Нач. Ἔστι μὲν οὐ μικρόν, ἄνδρες Σμυρναῖοι, πλεονέκτημα.

21) л. 131 об. Πανηγυρικὸς ἐν Κυζίκῳ περὶ τοῦ ναοῦ. Нач. Ἀπὸ.... ....ὡς ἐγὼ νομίζω προφάσεις.

22) л. 135 об. — » — Ἀπελλᾶ γενεθλιακός. Нач. Ὅσα μὲν δὴ θεοῖς γενεθλίοις.—Въ № 459, л. 469.

23) л. 138 об. — » — Λαλιὰ εἰς Ἀσκληπιόν. Нач. Ὦ πολλὰ δὴ πολλάκις ἐν νυξί τε καὶ ἡμέραις ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ.

24) л. 140. Εἰς Δία. Нач. Τὰ δὲ σοι κατ᾽ εὐχήν, Ζεῦ.

25) л. 142 об. Εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. Нач. Πέλαγος δὲ οὐδεὶς.

26) л. 144. Εἰς τὸν σάραπιν. Нач. Εὐδαιμόν γε τὸ τῶν ποιητῶν ἐστι γένος.

27) л. 147 об. Ἰσθικὸς εἰς Ποσειδῶνα. Нач. Ἐπειδὴ τῆς δὲ Ὀλυμπικῆς πανηγύρεως ἀπελείφθην.

28) л. 151 об. Εἰς ἐτεωνέα ἐπικήδειος. Нач. Ἡ μὲν ἐπίδειξις οὐδαμῶς.

29) л. 153. Ἀλεξάνδρῳ ἐπιτάφιος. Ἀριστείδης βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν... χαίρων. Εἰκὸς μὲν ἦν.

30) л. 156 об. Ῥοδίοις περὶ ὁμονοίας. Нач. Εἰ μὲν οὕτως εἶχον, ὦ ἄνδρες.—Въ № 459, л. 450.

31) л. 161 об. Μονῳδία ἐπὶ σμύρνης. Нач. Ὦ Ζεῦ· τί χρήσομαι.

32) л. 162 об. Ἐλευσίνιος. Нач. Ὦ πάλαι ποτὲ ἡδίων ᾄδειν.—Въ № 459, л. 444.

33) л. 164—167. Ἐπιτάφιος τοῖς ἐν Μαραθῶνι ἀποκτανθεῖσιν. Нач. Ἐπειδὴ τοὺς ἐν τῷ δὲ τῷ τάφῳ κειμένους ἄνδρας ἀγαθούς.

448. ($\frac{7}{VII}$) **Аристотеля физика въ 8 книгахъ, съ толков. Симпликія, изложеннымъ въ сокращеніи Георгіемъ Схола-**

ріемъ, впослѣдствіи Геннадіемъ патр. Константиноп., который самъ и писалъ эту книгу, какъ видно изъ записи на л. 4 об. Бум., **XV**, въ листъ, листовъ 167 (дл. 6³/₄, шир. 5 в.). Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 4 об. Τοῦτο βιβλίον ἡ φυσικὴ ἀκρόασις τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπάρχει ἐμοῦ, τοῦ ἀδιαδόχου καὶ εὐτελοῦς καὶ ἁμαρτωλοῦ Ἀντωνίου τοῦ Πυροπόλου· γράμματα οἰκειόχειρα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ σοφωτάτου πατριάρχου κυροῦ Γενναδίου, καὶ ἀφιερόνοιτο (?) εἰς τὴν σεβασμιοτάτην, ἁγιωτάτην καὶ βασιλικὴν μονὴν τοῦ Βατοπαιδίου, Ὀκτωβρίῳ ιβʹ, ἔτους ͵ζβʹ (7002=1493 г.), ἰνδ. ιβʹ.

Л. 5. Ἐκ τῶν τοῦ Σιμπλικίου ἐξηγήσεων ἐπιτομὴ μετὰ σαφηνείας καὶ ἰδίας ἐπιστασίας. 1) Γεωργίου τοῦ Σχολαρίου—προλεγόμενα. Нач. αʹ) Τὸν σκοπὸν τῆς Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως. βʹ) Ἐκ τοῦ λατινικοῦ ταῦτα. Τὸ προοίμιον... πρῶτον μὲν δείκνυσιν.—Сравни № 449, л. 9 об.

Л. 6. Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκρόαστος, ἄλφα (1 книга). Нач. Ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους.—Въ № 452, л. 94.

По сторонамъ писаны схоліи до л. 94.

Л. 21. Его же. βʹ. Нач. Τῶν ὄντων τὰ μὲν φύσει, τὰ δὲ δʹ ἄλλας αἰτίας.—Въ № 449, л. 55 об., и въ № 452, л. 116 об.

Л. 39. — » — γʹ. Нач. Ἐπεὶ δʹ ἡ φύσις (Ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις—по № 452) μέν ἐστιν ἀρχὴ κινήσεως.—Въ № 449, л. 81 об., и въ № 452, л. 137 об.

Л. 55 об. — » — δʹ. Нач. Ὁμοίως δʹ ἀνάγκη καὶ περὶ τοῦ τόπου. Въ № 449, л. 102 об., и въ № 452, л. 154 об.

Л. 87. — » — εʹ. Нач. Μεταβάλλει δὲ πᾶν τὸ μεταβάλλον.—Въ № 449, л. 136 об., и въ № 452, л. 188 об.—191.

Л. 100 об. — » — ϛʹ. Нач. Εἰ δʹ ἔστι συνεχὲς καὶ ἁπτόμενον.—Въ № 449, л. 150 об.

Л. 121. — » — ζʹ. Нач. Ἅπαν τὸ κινούμενον ἀνάγκη ὑπό τινος κινεῖσθαι.—Въ № 449, л. 172 об.

Л. 133 об.—167. — » — ηʹ. Нач. Πότερον δὲ γέγονέ ποτε κίνησις.—Въ № 449, л. 185.

449. ($\frac{239}{\text{CCXXVI}}$) **Аристотеля физика съ толкованіемъ и другія статьи.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 233 (дл. 5¹/₄, шир. 3⁵/₈ в.). Въ началѣ и концѣ листы бомбицинные, ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Τῷ λαμπροτάτῳ ὑπάτῳ Ἀντωνίνῳ Φιλόστρατος. Предисловіе. Нач. Τοὺς ἐν δόξῃ τοῦ φιλοσοφῆσαι. Книга Флавія Филострата. Βίοι σοφιστῶν. Нач. Τὴν ἀρχαίαν σοφιστικὴν, ῥητορικὴν ἡγεῖσθαι.

2) л. 7—221. Физика Аристотеля, въ 8 книгахъ, съ предисловіемъ въ началѣ и толкованіемъ, которое отличается отъ № 448.

3) л. 223. Неизвѣстнаго—о звукахъ голоса животныхъ. Нач. Βρυχᾶν ἐστι λέοντος, χρεμετίζειν—ἵππου и проч.

4) л. 223 об. Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ εἰς τὸν λαμπρότατον Καίσαρα. Нач. Ἡ τοῦ μύθου κάμηλος περὶ κέρατος.

Л. 225. Τοῦ αὐτοῦ. Нач. Τὸ ἁπαλὸν βρέγμα λέγεται.

5) л. 226. Севира софиста διηγήματα. Нач. Ἴον, τὸ ἄνθος ἐξ ἧς.

Л. 227—233. Γνῶμαι съ толкованіемъ неизвѣстнаго, безъ начала и конца, на бомбиц. ветхихъ листахъ, отрывокъ XIV вѣка.

450. ($\frac{6}{VI}$) **Аристотеля метафизика, съ толков. Александра Афродизскаго и Сиріана.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 278 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^7/_8$ в.). Ἀρσενίου. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Προθεωρία εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους Ἀλεξάνδρου. Нач. Σκοπός ἐστι τῷ Ἀριστοτέλει ἐν τῇ μετὰ τὰ φυσικὰ πραγματείᾳ.

2) л. 2. Аристотеля Метафизика, βιβλίον α΄ μεῖζον. Нач. Πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται. Нач. толков. Александра Афродизскаго. Ὅτι δέ ἐστι τιμιωτέρα γνῶσις πράξεως.

3) л. 29. Βιβλ. α΄ ἔλαττον. Нач. Ἡ περὶ τῆς ἀληθείας θεωρία.

4) л. 35 об. — » — β΄. Нач. Ἀνάγκη πρὸς τὴν ζητουμένην.

5) л. 54 об. — » — γ΄. Нач. Ἔστι ἐπιστήμη τις. Толкованіе Александра и другое—Сиріана τοῦ Φιλοξένου.

6) л. 78. — » — δ΄. Нач. Ἀρχὴ λέγεται, ἡ μὲν, ὅθεν ἄν τις.—Толкованіе Александра.

7) л. 104 об. — » — ε΄. Нач. Αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια ζητοῦνται. Толкованіе Михаила Ефесія. Нач. Πολλάκις τὴν προκειμένην.

8) л. 110. — » — ζ΄. Нач. Τὸ ὂν λέγεται πολλαχῶς.—Въ этой и слѣдующихъ книгахъ не означены имена толкователей.

9) л. 134 об. — » — ζ΄. Нач. Περὶ τοῦ ὄντος.

10) л. 140 об. — » — η΄. Нач. Περὶ μὲν οὖν τοῦ πρώτως ὄντος.

11) л. 151. — » — θ΄. Нач. Τὸ ἓν ὅτι μὲν λέγεται πολλαχῶς.

12) л. 161. — » — ι΄. Нач. Ὅτι μὲν ἡ σοφία περὶ ἀρχάς ἐπιστήμη ἐστί.

13) л. 175. — » — ια΄. Нач. Περὶ τῆς οὐσίας ἡ θεωρία.

14) л. 191. — » — ιβ΄. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν αἰσθητῶν οὐσίας.

15) л. 213 об. — » — ιγ΄. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῆς οὐσίας ταύτης.

Л. 226. Внизу подпись: Ἤρκταί μοι σὺν Θεῷ Ἰουνίου θ΄, τοῦ μεγάλου Κυρίλλου, καὶ τετελείωται Νοεμβρίου κδ΄ τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Αἰκατερίνης.

16) л. 227. Сиріана Филоксена Περὶ τῶν ἐν τῷ β' τῆς μετὰ τὰ φυσικὰ Ἀριστοτέλους πραγματείας λογικῶς ἠπορημένων καὶ διαίτης ἠξιωμένων. Нач. Ἐν τῷ μείζονι α' τίς ἡ παροῦσα σκέψις εἰπών.

17) л. 241. Сиріана толкованіе на ιβ' и ιγ' книги метафизики Аристотеля. Нач. Οὐκ εἰμὶ τῶν.

Л. 248 об. Ὁ περὶ τῶν ἰδεῶν λόγος. Нач. Περὶ δὲ τῶν ἰδεῶν.

Л. 277 об. Εἰς τὰ περὶ προνοίας τινὰ συντελοῦντα. Нач. Τῶν οὐσιῶν κατὰ Ἀριστοτέλην, ἡ μέν ἐστιν ἀσώματος.

Л. 278. Внизу киноварью запись писца: Καὶ τοῦτ' ἐτελειώθη τῇ ιε' Δεκεμβρίου, τῇ τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου ἡμέρᾳ, εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἀμήν. Послѣ того чернилами еще приписано: Ἀνέγνω τοῦτο ὁ μέγας ῥήτωρ ἰλ'... τὸ βιβλίον Ἰουνίου ζ', ἰνδ. β', ͵ζκζ' (7027=1519 г.).

18) л. 278 об. Имена философовъ и разныхъ ученыхъ мужей, съ показаніемъ ихъ отечества и царей, при которыхъ они жили. Нач. Μάξιμος, ὁ Τύριος, φιλόσοφος ἦν ἐπὶ Κομώδου βασιλέως, 2) Александръ Афродизскій, 3) Аммоній Сакъ, 4) Плотинъ, 5) Амелій, 6) Порфирій Тирянинъ, 7) Іамвлихъ изъ Халкиды, 8) Сопатръ при Конст. царѣ, 9) Максимъ Византіецъ, учитель Іуліана, 10) Θемистій, 11) Сиріанъ, 12) Проклъ изъ Ликіи, учитель Аммонія Ермія, 13) Аммоній Ермій, учитель Іоанна Филопона, 14) Іоаннъ Филопонъ Александріецъ, 15) Дамаскій, учитель Симпликія, 16) Симпликій и Евлалій фригійцы, при Іустиніанѣ.

451. ($\frac{8}{VIII}$) **Аристотеля сочиненія.** Бумажн., **XVI,** лист. 210 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^3/_4$ в.). Ἀρσένιй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Ἀριστοτέλους ἠθικῶν μεγάλων α'. Нач. Ἐπειδὴ προαιρούμεθα λέγειν ὑπὲρ ἠθῶν.

2) л. 10. Ἀριστοτέλους ἠθικῶν μεγάλων β'. Нач. Μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὲρ ἐπιείκεια καὶ ὁ ἐπιεικής.

3) л. 18 об. Εὐστρατίου μητροπολίτου Νικαίας ἐξήγησις εἰς τὸ πρῶτον τῶν Ἀριστοτέλους ἠθικῶν νικομαχείων. Нач. Τῆς φιλοσοφίας εἰς δύο διαιρουμένης.

4) л. 20. Ἀριστοτέλους ἠθικῶν νικομαχείων ἄλφα (т. е. 1-я книга). Нач. Πᾶσα τέχνη καὶ πᾶσα μέθοδος, ὁμοίως δὲ καὶ πρᾶξις.

5) л. 50. — » — β'. Нач. Διττῆς δὲ τῆς ἀρετῆς.

6) л. 57. — » — γ'. Нач. Τῆς ἀρετῆς δὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις.

7) л. 65. — » — δ'. Нач. Λέγομεν δὲ ἑξῆς περὶ ἐλευθεριότητος. Всѣ книги съ схоліями на поляхъ.

На л. 69 об. запись писца: ͵ζκ' (7020=1512 г.). Ἰανουάρ. ϛ'.

8) л. 72. — » — ε'. Нач. Περὶ δὲ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας. Здѣсь толкованіе Михаила Ефесія. Нач. Ἐν τῷ παρόντι πέμπτῳ βιβλίῳ ὄντι τῆς Ἀριστοτέλους ἠθικῶν νικομαχείων πραγματείας.

9) л. 91 об. — » — ζῆτα (6 кн.). Нач. Ἐπεὶ δὲ τυγχανόμενον, съ толкованіемъ Евстратія митропол. Никейскаго.

10) л. 127. — » — ἦτα (7 кн.). Нач. Μετὰ δὲ ταῦτα λεκτέον.

11) л. 134. — » — θῆτα (8 кн.). Нач. Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ φιλίας ἔποι.

12) л. 158. Ἀριστοτέλους πολιτικῶν α'. Нач. Ἐπειδὴ πᾶσαν πόλιν ὁρῶμεν.

13) л. 162. — » — β'. Нач. Ἐπεὶ δὲ προαιρούμεθα θεωρῆσαι.

14) л. 169 об. — » — γ'. Нач. Τῶν περὶ πολιτείας ἐπισκοπούντων.

15) л. 176 об. — » — δ'. Нач. Ἐν ἁπάσαις τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις.

16) л. 183. — » — ε'. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῶν.... προειλόμεθα.

На ζ' не означено главы.

17) л. 194. — » — ἦτα. Нач. Πῶς ἰδὲ πολιτείας ἀρίστης τὸν μέλλοντα ποιήσασθαι.

18) л. 201 об. — » — θῆτα. Нач. Ὅτι μὲν οὖν τὰ νομοθέτη μάλιστα πραγματευτέον.

19) л. 205. Ἀριστοτέλους οἰκονομικὸς α'. Нач. Ἡ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ διαφέρει οὐ μόνον.

20) л. 206—210. Ἀριστοτέλους οἰκονομικὸς β'. Нач. Τὸν οἰκονομεῖν μέλλοντά τι κατὰ τρόπον.

452. ($\frac{318}{CCCV}$) **Аристотеля логика и физика, съ толкованіями.** Бум., **XVII,** 4, лист. 191 (дл. $5^1/_2$, шир. $3^3/_4$ в.). Арсенїй ρмѕ. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 2. Λόγος περὶ τῆς λογικῆς πραγματείας. Нач. Πᾶσα διδασκαλία, καὶ πᾶσα μάθησις διανοητική.

2) л. 63. Ἡ ἀνάλυσις. Нач. Τὰ ζητούμενα.

3—8) листы 92 об.—191 содержатъ въ себѣ предисловіе и 5 книгъ Аристотеля φυσικῆς ἀκροάσεως. Пятая книга здѣсь не вся, безъ схолій. Въ прочихъ книгахъ схоліи писаны надъ строками и на поляхъ.— По содержанію эти схоліи не сходны съ имѣющимися подъ тѣмъ же заглавіемъ въ № 448, на лл. 6—87.

453. ($\frac{240}{CCXXVII}$) **Аристотеля сочиненія: психологія и естественная исторія.** Бумажн., **XVII,** 4, лист. 316 (дл. 5, шир. $3^1/_4$ в.). Арсенїй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Περὶ ψυχῆς. α'. Нач. Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἴδησιν ὑπολαμβάνοντες.

2) л. 9 об. — » — β' Нач. Ἐπειδὴ τὰ παραδεδομένα περὶ ψυχῆς.

3) л. 19 об. — » — γ'. Нач. Ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν αἴσθησις.

4) л. 28 об. Περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν. Нач. Ἐπεὶ δὲ περὶ ψυχῆς.

5) л. 39 об. Περὶ μνήμης καὶ ἀναμνήσεως. Нач. Περὶ μνήμης οὖν καὶ τοῦ μνημονεύειν λεκτέον.

6) л. 42 об. Περὶ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως. Нач. Περὶ δὲ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως σκεπτέον.

7) л. 46 об. Περὶ ἐνυπνίων καὶ φαντασμάτων. Нач. Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ ἐνυπνίου ζητητέον.

8) л. 50. Περὶ μαντικῆς τῆς ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένης καὶ λεγομένης. Нач. Περὶ δὲ τῆς μαντικῆς ἐν τοῖς ὕπνοις γενομένης συμβαίνειν.

9) л. 51 об. Περὶ ζώων κινήσεως. Нач. Περὶ δὲ ζώων κινήσεως, ὅσα μέν.

10) л. 56 об. Περὶ βραχυβιότητος καὶ μακροβιότητος. Нач. Περὶ δὲ τοῦ τὰ μὲν εἶναι μακρόβια.

11) л. 58 об. Нач. Περὶ νεότητος καὶ γήρως, καὶ ζωῆς, καὶ θανάτου καὶ περὶ ἀναπνοῆς λεκτέον νῦν· ἅμα δέ.

12) л. 69. Μηχανικά. Нач. Θαυμάζεται τῶν μὲν κατὰ φύσιν συμβαινόντων.

13) л. 78 об. Περὶ πνεύματος. Нач. Τίς καὶ τοῦ ἐμφυτοῦ πνεύματος διαμονή· καὶ τίς ἡ αὔξησις.

14) л. 83. Περὶ ζώων μορίων, βίβλ. α'. Нач. Περὶ πᾶσαν θεωρίαν.

15) л. 89. — » — β'. Нач. Ἐκ τίνων μὲν οὖν μορίων.

16) л. 103. — » — γ'. Нач. Ἔχομεν δὲ τῶν εἰρημένων.

17) л. 116. — » — δ'. Нач. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον.

18) л. 133 об. Περὶ ζώων γενέσεως, βίβλ. α'. Нач. Ἐπεὶ δε περὶ τῶν ἄλλων μορίων τῶν ἐν τοῖς ζώοις εἴρηται.

19) л. 147 об. — » — β'. Нач. Τὸ δὲ θῆλυ καὶ τὸ ἄῤῥεν.

20) л. 162 об. — » — γ'. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν ἡμιόνων ἀτεκνίας εἴρηται.

21) л. 174 об. — » — δ'. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῆς γενέσεως τῶν ζώων.

22) л. 186. — » — ε'. Нач. Περὶ δὲ τῶν παθημάτων, οἷς διαφέρουσι.

23) л. 194 об. Περὶ ζώων πορείας. Нач. Περὶ δὲ τῶν χρησίμων μορίων τοῖς ζώοις πρὸς τὴν κίνησιν.

24) л. 202. Περὶ ζώων ἱστορίας. βίβλ. α'. Нач. Τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων.

25) л. 210. — » — β'. Нач. Τῶν δὲ ἄλλων ζώων τὰ μόρια.

26) л. 219. — » — γ'. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων μορίων τῶν ἐντὸς εἴρηται.

27) л. 230. — » — δ'. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀναίμων ζώων.

28) л. 241. — » — ε'. Нач. Ὅσα μὲν οὖν ἔχουσι μόρια.

29) л. 254 об. — » — ς'. Нач. Αἱ μὲν οὖν τῶν ὄφεων.

30) л. 271. — » — ζ'. Нач. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ἄλλην φύσιν τῶν ζώων.

31) л. 284 об. — » — η'. Нач. Τὰ δ' ἤθη τῶν ζώων ἐστί.

32) л. 302 об. — » — θ'. Нач. Περὶ δ' γένεος τῆς τε πρώτης ἐν τῷ θήλει.

Л. 307 об. Послѣ 9 книги написано. Ταῦτα τὰ περὶ ζώων ἀπὸ πάνυ διεφθορότος, ἀντιγέγραπται ἀντιγράφου.

33) л. 308. Περὶ χρωμάτων. Нач. Ἁπλᾶ τῶν χρωμάτων ἐστίν.

34) л. 316. Περὶ ἀτόμων γραμμῶν. Нач. Ἆρά γέ εἰσιν ἄτομοι γραμμαί. Конца нѣтъ у этой главы.

454. $(\frac{233}{CCXX})$ **На категоріи Аристотеля толкованія Аммонія и Порфирія, и другія статьи.** Бомбиц., **XV**, 4, лист. 144 (дл. $5^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.), ветхи. Арсеній. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Ἀμμωνίου φιλοσόφου, τοῦ Ἑρμείου, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν προλεγόμενα καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Нач. Μέλλοντας ἡμᾶς ἄρχεσθαι φιλοσόφων λόγων, ἀναγκαῖόν ἐστι μαθεῖν, τί ποτέ ἐστι. На полѣ написано: «Συνεσίου».— Въ № 457, л. 123 об., сходно.

2) л. 8. Его же—Аммонія. Ὑπόμνησις εἰς τὰς πέντε φωνάς. Нач. Πάντα τὰ ὄντα αὐτοφυῶς ἐφίεταί τοῦ ἀγαθοῦ, ἐπειδήπερ τῶν ὄντων ἁπάντων μία ἐστὶν ἀρχή.

3) л. 10. Ὄντος ἀναγκαίου, Χρυσαόριε (приписывается Порфирію эта статья, въ которой толкованіе на категоріи Аристотеля). Нач. Ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς κατηγορίαις.—См. № 458, л. 181.

4) л. 42. Προλεγόμενα τῶν κατηγοριῶν Ἀμμωνίου φιλοσόφου. Нач. Ἐπειδὴ τῆς Ἀριστοτέλους ἐντὸς ἐθέλομεν γίνεσθαι φιλοσοφίας, φέρε τινὰ ἡμῖν.

5) л. 47. Аристотеля категоріи περὶ ὁμωνύμων, съ схоліями. Нач. ихъ: Αἱ ψυχαί, εἰ μὲν ἄνω ἦσαν, χωρὶς τοῦ σώματος τούτου, πάντα ἄν.— Въ № 457, л. 132 об. не сходно.

6) л. 86. Ἐξήγησις εἰς τὰ περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Πρῶτον δεῖ θέσθαι· τί ὄνομα, καὶ τί ῥῆμα. Нач. толков. Πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν πραγμάτων. Конца нѣтъ. См. № 456, л. 46. Въ слѣд. статьѣ другое толкованіе.

7) л. 90. Ἐξήγησις σὺν Θεῷ σαφεστάτη εἰς τὴν περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους διδασκαλίαν. Нач. Εἰπὼν ἐν ταῖς κατηγορίαις ὁ Ἀριστοτέλης περὶ ὀνόματος.

Л. 91. Πρῶτον δεῖ θέσθαι· τί ὄνομα, καὶ τί ῥῆμα. Начало толков.—Τὸ πρῶτον πολλαχῶς, ὡς ἐν ταῖς κατηγορίαις ἐμάθομεν· ἐνταῦθα δὲ—не сходно съ предъидущей статьей.

8) л. 134. Аристотеля. Περὶ κόσμου. Нач. Πολλάκις μὲν ἔμοι γε θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον ὄντως χρῆμα, ὦ 'Αλέξανδρε, ἡ φιλοσοφία ἔδοξεν εἶναι.

9) л. 141 об.—143. Его же. Περὶ ἀρετῆς. Нач. 'Επαινετά ἐστι τὰ καλά, ψεκτὰ δὲ τὰ αἰσχρά. Послѣднія двѣ статьи безъ схолій.

Л. 143 об. 'Η σφαῖρα τοῦ οὐρανοῦ ἡ πάντων ἀνωτάτη καὶ πρώτη.

155. ($\frac{326}{\text{CCCXIII}}$) **Аристотелевы категоріи съ толкованіемъ, и другія статьи.** Бум., (л. 1—272 и 401—410) и бомбиц. (л. 273—400), **XVI** и **XV**, 4, листовъ 411 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^3/_4$ в.). Бомбиц. листы ветхи. Арсеніи рдѣ. 'Ιβήρων.

1) л. 1. Βίβλος περὶ παραμυθίας τῆς φιλοσοφίας (Боэтія), ἣν μετήνεγκεν ἐκ τῶν λατινῶν φονῆς εἰς τὴν 'Ελλάδα διάλεκτον Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδιος, съ толкованіемъ Максима Планудія.

2) л. 26 об. Безъ надписанія, неизвѣстнаго. Нач. Φησὶ 'Αριστοτέλης, ὅτι ἡ ἐσχάτη τῆς γνωστικῆς τῆς ψυχῆς δυνάμεως ἡ αἴσθησις.

3) л. 27. Никифора Григораса толкованіе εἰς τὰ περὶ ἐνυπνίων σοφωτάτου Συνεσίου. Нач. Εἰ δέ εἰσιν ὕπνοι προφῆται· καὶ τὰ ὄναρ θεάματα.

Л. 50 об. Διαίρεσις πίστεων—въ риторическомъ смыслѣ.

Л. 51. Περὶ τετραγόνων—фигуры.

4) л. 52. Аммонія Ермія. 'Υπόμνημα εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας τοῦ 'Αριστοτέλους. Нач. Πολὺ μὲν ἐν σοφοῖσι καὶ οὐκ ἀνώνυμον.

5) л. 131. Πορφυρίου εἰς τὰς δέκα κατηγορίας.—Одинъ только листъ, а прочіе 5 листовъ бѣлые.

6) л. 132. Προλεγόμενα περὶ τῶν τριῶν σχημάτων. Нач. Καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσι μετὰ τοῦ 'Αριστοτέλους συγγράμμασιν. Здѣсь говорится о предложеніяхъ, силлогизмахъ и проч., съ схоліями на поляхъ.

Л. 157. Περὶ μίξεων.

Л. 233. 'Αρχὴ τοῦ β' τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν.

7) л. 273. Παράφρασις τοῦ σοφωτάτου ὑπερτίμου τοῦ Ψελλοῦ, εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας. Нач. Πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐκθέσεως τῶν προτάσεων.

8) л. 290 об. Παράφρασις εἰς τὸ α' τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. Нач. 'Επ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιον τῆς λογικῆς πραγματείας.

Въ этой статьѣ почти повторяется то же, что и выше писано было на л. 132—272, но безъ схолій на поляхъ.

9) л. 344. Τοῦ Φιλοπόνου (Іоанна) σχόλια εἰς τοὺς ὑποθετικοὺς συλλογισμούς. Нач. α') 'Επειδὴ ἀνάγκη τὴν λαμβανομένην ὑπόθεσιν. β') л. 345. Его же. Σχόλια εἰς τὴν ἀποδεικτικήν. Нач. Σκοπός ἐστιν ἐνταῦθα τῷ 'Αριστοτέλει.

10) л. 395—410. 'Εφεσίου ἐξήγησις τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων. Нач. 'Οριστικὸς λόγος, ὡς ἐν τοῖς τοπικοῖς ἐπεσημήνατο ὁ 'Αριστοτέλης.

456. (496/I. II, XI, qu.) **О категоріяхъ Аристотеля.** Бум., **XVII**, 4, лист. 60 (дл. 5¼, шир. 4 в.), безъ переплета.

1) л. 1. Σύνταγμα ὑπομνηματικὸν εἰς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας. Нач. Συγγραμμάτων ἐμβατεύειν μέλλουσι φιλοσόφων.

2) л. 46—60. Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας εἰσαγωγή. Нач. Ἀποχρώτως ἐπὶ τοῦ προλαβόντος τὴν τοῦ ὄντος διαίρεσιν и проч. κεφ. α΄. Нач. Πρῶτον δεῖ θέσθαι· τί ὄνομα, καὶ τί ῥῆμα.—Въ № 454, л. 86.

На л. 46 вверху на полѣ записано: ͵αχλδ΄ (1634 г.). Σεπτεμβρίου ιε΄. Это должно быть годъ написанія книги.

457. (236/CCXXIII) **Арата философія и Аристотелевыхъ категорій толкованіе.** Бумажн., **XVI** и **XVII**, 4, лист. 377 (дл. 4¾, шир. 3½ в.). Переплетъ старинный въ черной кожѣ.

На л. 1 написано «Ἀράτου φιλοσοφία καὶ Νικομάχου ἀριθμετικὴ μετὰ σχολίων.»—Философія есть, а ариѳметики нѣтъ.

1) л. 1. Προοίμιον εἰς ἅπασαν τὴν λογικὴν πραγματείαν. Нач. Οὐ μόνον καλῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν ὀρθῶς τοῖς ἐρωτῶσιν ὁ πάλαι Σωκράτης.—Здѣсь много говорится и о Платонѣ философѣ; на поляхъ писаны схоліи.

2) л. 66. Κοινωνία καὶ διαφορὰ γραμματικῆς, ῥητορικῆς καὶ λογικῆς. Нач. Τρεῖς οὖν αὗται λόγοις.

3) л. 69. Σχολαστικαὶ ἀποσημειώσεις εἰς τὴν τοῦ Πορφυρίου εἰσαγωγήν. Нач. Κατὰ τὴν ἄρτι ἐκτεθεῖσαν ἡμῖν τάξιν τε καὶ ἀπαρίθμησιν.

4) л. 123 об. Ὑπόμνημα εἰς τὰς Ἀριστοτέλους κατηγορίας. Нач. Τῷ μέλλοντι συγγραμμάτων φιλοσόφων.—Въ № 454, л. 1, приписывается Аммонію.

5) л. 132 об. Περὶ ὁμωνύμων. Нач. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης οὐ πάντως.

Л. 141. Περὶ συνωνύμων.

Л. 153. Περὶ οὐσίας.

6) л. 253 об. Εἰς τὸ περὶ ἑρμηνείας τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπομνήματα. Нач. Ἀποχρώτως ἐπὶ τοῦ προλαβόντος.—То же въ № 456, л. 46.

Л. 254. Πρῶτον δεῖ θέσθαι· τί ὄνομα, καὶ τί ῥῆμα.

7) л. 296 об. Θεοφράστου καὶ Εὐδήμου ἀπορίαι. Нач. Περὶ δὲ τῆς καθόλου.

8) л. 297 об. Περὶ συλλογισμοῦ и проч. Нач. Συλλογισμὸς μὲν λέγεται.

Въ этой книгѣ изложены грамматика, риторика и логика разныхъ философовъ. У проф. Маттеи въ изд. 1805 г., на стран. 147, въ № CCXXIII, соотвѣтствующемъ № 236 по Синод. катал. 1823 года, показанъ только 101 листъ, съ другимъ содержаніемъ.

458. ($\frac{296}{CCLXXXIII}$) **Аристотелевы категоріи, Афѳонія и Ермогена риторика и другія статьи.** Бум., **XVI**, 4, лист. 246 (дл. 5, шир. 3 в.). Ἀρσένιῃ ρμη.

1) л. 2. Ἡ γνώμη τοῦ νομοθέτου Συριανοῦ. Нач. Ἕπεται τῷ συλλογισμῷ ἡ τοῦ νομοθέτου γνώμη.

Л. 4 об. Συριανοῦ. Нач. Ἡ πηλικότης, ὅτι μέγα τὸ γεγονὸς ἀποδείξει.

Л. 5. Σωπάτρου καὶ Μαρκελλίνου. Нач. Ἐζήτησάν τινες, διατί ἀμφοτέρων.

2) л. 8. Схоліи на Риторику Афѳонія. Нач. Τὴν ῥητορικὴν διαφόρως τινὲς ὡρίσαντο· Πλάτων μὲν γὰρ εἶπεν.

3) л. 38. Схоліи на статью Ермогена «Περὶ στάσεων». Нач. Λεληθότως μὲν ἀποδίδωσι τὸν τῆς ῥητορικῆς ὅρον, ὁ Ἑρμογένης.

4) л. 112. Περὶ εὑρέσεων ἐπιγέγραπται τὸ βιβλίον. Нач. Εὕρεσίς ἐστιν ἐπήνοια νοημάτων.—На полѣ написано: «Ὅρος εὑρέσεως Ἁρμοδίου».

5) л. 156. Безъ надписанія. Нач. Ἐπὶ πάσης τέχνης καὶ ἐπιστήμης τέσσαρα ταῦτα κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη προβλήματα.

6) л. 164 об. Неизвѣстнаго біографія Аристотеля. Нач. Ὁ Ἀριστοτέλης τῷ μὲν γένει ἦν Μακεδών.

7) л. 181. Πορφυρίου εἰσαγωγαὶ τοῦ Φοίνικος, μαθητοῦ Πλωτίνου, τοῦ Λυκοπολίτου. Нач. Ὄντος ἀναγκαίου χρυσαόριε.—См. въ № 454, л. 10.

8) л. 199. Аристотеля κατηγορίαι—περὶ ὁμωνύμων, συνωνύμων, παρωνύμων, περὶ οὐσίας, περὶ ποσοῦ, περὶ τοῦ πρός τί, περὶ ποιοῦ, καὶ ποιότητος, περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν, περὶ τῶν ἀντικειμένων, περὶ κινήσεως, περὶ τοῦ ἔχειν.

9) л. 234—243. Παροιμίαι κατὰ στοιχεῖον, съ толкованіемъ. Нач. Αὕτη ἡ μήρινθος· οὐδὲν ἔσπασεν Ἀφροδίσιος ὅρκος.—Листы перемѣшаны, конецъ см. на л. 234.

459. ($\frac{316}{CCCIII}$) **Аристида, Аристотеля, Ливанія (письма) и другихъ писателей сочиненія философскаго содержанія.** Бумажн., **XV** и **XVI**, 4, лист. 508 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Ἀρσένιῃ μ̄. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1 об. Неизвѣстнаго—о сходныхъ именахъ по выговору, но различныхъ по значенію. Нач. Ἄβαξ καὶ ἀβάκιον—διαφέρουσιν ἀλλήλων.—По алфавиту доведено до буквы ζ, а далѣе листы бѣлые.

2) л. 7. Безъ надписанія. Нач. Πρὸς τῶν λόγων αὐτῶν, ὦ παλαίτιμε, τίνας ποτὲ γνωσόμεθα τὰς πρὸς ἀλλήλους διαφοράς.—На поляхъ схоліи. Нач. ихъ: Πᾶν ὄνομα μονοσύλλαβον περισπᾶται.

3) л. 11. Нач. Ἀγορὰ τὸ πλῆθος καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ συναθροίζονται.

4) л. 16. Αἱ Θετταλικαὶ γενικαί, съ грамматическимъ на поляхъ разборомъ.

5) л. 23—76. Грамматика Георгія Лекапиноῦ. Нач. Ἀσχολία λέγεται, ἡ πολλὴ περί τι σπουδὴ καὶ σωματικὴ ἀμέλεια.—Здѣсь по алфавиту изложена фразеологія.

6) л. 77. Τὰ λεγόμενα ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. Нач. Κατὰ πετρῶν σπείρεις. Εἰς οὐρανὸν τοξεύεις.

7) л. 77 об. Διαφορὰ φωνῶν· ἀνθρώπου τὸ βοᾶν, τὸ φωνεῖν, τὸ κεκραγέναι, καὶ ἄλλα πολλά· λέοντος, τὸ βρυχᾶσθαι и проч.

8) л. 79. Фразеологія, съ объясненіями по алфавиту на буквы α—φ. Нач. Τὸ αὔριόν ποτε μὲν δηλοῖ στέρησιν.—Иными приписывается Мануилу Мосхопулу; для послѣднихъ буквъ алфавита оставлены два бѣлыхъ листа.

9) л. 159. Неизвѣстнаго статья безъ надписанія. Нач. Πρὸ τοῦ λεξικοῦ τῶν πνευμάτων ταῦτα σημειωτέον.

10) л. 162. Κυροῦ Μαΐστρου Θετταλοῦ (Θомы вѣроятно). Нач. Αἰχμάλωτον ποιῶ, καὶ αἰχμάλωτος γίνομαι, Ἀττικοὶ λέγουσιν.—Фразеологія на α—ω.

11) л. 251. Никифора Григораса. Περὶ γραμματικῆς. Нач. Οὐ χρὴ ζητεῖν ἐν πᾶσι τοῖς ῥήμασιν.

12) л. 263. Стихи неизвѣстнаго. Нач. Ἂν ἐξ ὅλης γράφωσι.

13) Неизвѣстнаго. Περὶ παθημάτων τῶν λέξεων πρόθεσις. Нач. Ἐν τοῖς πάθεσι τῶν λέξεων πρόθεσις ἰδίως λέγεται.

14) л. 265. Неизвѣстнаго статья безъ надписанія. Нач. Πάλαι μὲν ἤνεγκεν ἡ τὰ μέγιστα, πάλαι ἀνθήσασα Ἀττικὴ Θεμιστοκλέας καὶ Περικλέας.

15) л. 266. Изъ Аристотеля. Περὶ ζώων ἱστορίας. Нач. Ὅτι οἱ ἵπποι καὶ οἱ ταῦροι, καὶ οἱ κριοί.

16) л. 272. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν Никифора Григораса α') Τῷ Ζαρίδῃ. Нач. Καὶ Πλάτων δὲ ὁ Ἀρίστωνος. β') л. 274, Великому Логоθету περὶ ἀστρονομίας. Нач. Εἰ μὲν ἐπίσης ἅπασιν ἅπαντα. γ') л. 276 об. Магистру Θеодулу. Нач. Πολλοί μοι τὸν σὸν ἐμήνυσαν τρόπον. δ') л. 278 об. Нач. Οὐ δὲ Διονύσιος ὁ τῆς Σικελίας τύραννος. ε') л. 279. Нач. Τά τε ἄλλα διαπορθμεύουσι ταῖς ἡμῶν ἀκοαῖς. ϛ') л. 280 об. Великому Логоθету. Нач. Τοὺς τῶν Αἰγυπτίων ἱερογραμματείας μεγάλης.

17) л. 283. Ἐπιστολαὶ Λιβανίου ῥήτορος καὶ σοφιστοῦ. Нач. Ὁ μὲν ἀχόλιος τά πάντων δεινότατά τε καὶ ἥδιστα πρὸς ἡμᾶς ἀγγείλας.—Всего 245 писемъ.

18) л. 379. Его же другія 117 писемъ.

19) л. 417. Письма св. Исидора Пелусіота, числомъ 42.

20) л. 421. Синесія еписк. Птолемаидскаго 11 писемъ: 1-е Никандру. Нач. Παῖδας ἐγὼ λόγοις ἐγεννησάμην.

21) л. 426. Неизвѣстнаго три письма: α') Нач. Πολλῶν καὶ μεγάλων. β') л. 428. Ἐπειδὴ σὺ μέν, Θεοῦ διδόντος, ἐπέβης. γ') л. 430. Τὴν σὴν ἀεὶ κατὰ νοῦν στρέφοντα στέρησιν.

22) л. 434. Названіе 12 мѣсяцевъ у разныхъ народовъ.

23) л. 436. Σκευασία τοῦ ἀλατίου Λουκᾶ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ. Три рецепта.

24) л. 436 об.—507. Рѣчи Аристида ритора, числомъ 12. Нач. Νῦν σε καὶ μᾶλλον φιλοῦμεν, οὕτως ἐρωτικῶς τοῦ Πλάτωνος ἔχοντα. Между ними двѣ слѣдующія статьи: 1) на л. 442 неизвѣстнаго: Ἐπει ῥώμην ἐπὶ Ῥώμην ἀπιέναι· οὐδεὶς δὲ ἦν, ὃς ἐφωδήγει, καὶ ἐποδήγει· διὸ καὶ μὴ ἔχων ὁδῶν ὁδηγὸν ἐπειρώμην τῇ θλίψει ὡς βέλει καὶ ἐπειρώμην ἐπὶ πλεῖστον, ἵνα τις φανῇ παρὰ τῶν θεῶν, ἐπὶ Ῥώμην ὁδηγός· ὡς δὲ προσίῃ τις ὁδίτης, ἐπειρώμην, τίς ἦν ἐπὶ Ῥώμην ὁδός· ὡς δὲ ἀκηκόειν, ἀμεταστρεπτὶ ὥδευον. 2) л. 442 об. Максима Планудія. Нач. Ἐρήμην ποτὲ καταδικασθείς, ἐπὶ τὸν δικαστὴν и проч. Такая же игра словъ, какъ и въ предъидущей статьѣ. Почеркъ письма обѣихъ одинаковъ.

Изъ 12 рѣчей, приписываемыхъ Аристиду, въ № 447 имѣются только семь, означенныя тамъ въ статьяхъ: 32, 30, 10, 18, 19, 22 и 2-й.

На л. 477 рѣчь, по счету 11-я, Δίων,* ἢ περὶ τῆς κατ' αὐτὸν διαγωγῆς, приписывается Синесію. Нач. ея: Φιλόστρατος μὲν ὁ λήμνιος ἀναγράφων τοὺς βίους τῶν μέχρι αὐτοῦ σοφιστῶν.

Въ этой рукописи до десяти разныхъ почерковъ. На л. 283 четвероконечный крестъ съ словами: ΙΣ ΧΣ νίκα.

460. ($\frac{203}{CCIV}$) Сборникъ о разныхъ наукахъ.

Бум., **XVII**, лист. 415 (дл $7^1/_4$, шир. $4^3/_4$ в.). Арсеній рал. Τῶν Ἰβήρων (л. 4).

1) л. 1—46. Смѣшаннаго содержанія статьи, относящіяся къ грамматикѣ, піитикѣ, просодіи и проч., расположенныя безъ всякой системы и порядка.

Лл. 47 и 48 бѣлые.

2) л. 49—50. Письма: 1) нѣкоего Іоакима діакона къ учителю своему Θеофану, 2) письма монаха Θеофана къ діакону Іоакиму, къ Николаю и къ Неофиту митрополиту Βεῤῥοίας и къ митрополиту Адріанопольскому.

3) л. 51. Ἀρχὴ προλεγομένων τῆς ῥητορικῆς.

4) л. 51 об. Διδασκαλία σύντομος περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν, καὶ τῶν προτάσεων, Михаила Пселла. Нач. Ἐπειδὴ τισιν οὐκ οἶδοθεν εἰπεῖν.

5) л. 57. Περὶ ῥητορικῆς—съ образцами для упражненій риторическихъ. Нач. Ῥητορική ἐστι δύναμις τεχνική.

Л. 60. Χρεία λογική. Образецъ оной на тему: Ἰσοκράτης τῆς παιδείας τὴν ῥίζαν πικρὰν, ἔφη, γλυκεῖς δὲ τοὺς καρποὺς παιδείας. Нач. Θαυμάσαι δίκαιον.

6) л. 71—166. Προλεγόμενα τῆς τοῦ Ἑρμογένους ῥητορικῆς. Нач. Ἔδει μὲν ἡμῖν μὴ μόνον τοῖς τῆς φύσεως ἀγαθοῖς.

7) л. 167. Въ 4-й день сырной недѣли слово β' περὶ νηστείας. Нач. Παρακαλεῖτε, φησίν, ἱερεῖς τὸν λαόν.

8) л. 168. Св. Іоанна Златоустаго слово на изсохшую смоковницу въ Великій Вторникъ. Нач. Ὀφθαλμὸς μέν.

9) л. 169. Его же на предательство Іуды и проч. Нач. Ὀλίγον ἀνάγκη σήμερον πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην εἰπεῖν.

10) л. 170. Св. Аѳанасія Александр. въ Великій Пятокъ. Нач. Μέγα μὲν ὁ οὐρανὸς δημιούργημα.

11) л. 174. Περὶ γνώσεως τοῦ θείου Δαμασκηνοῦ. Нач. Γνῶσίς ἐστιν ἀληθὴς τῶν ὄντων διάγνωσις.

12) л. 187. Περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν, съ примѣрами для упражненій.

13) л. 240. Михаила Пселла. Σύνταγμα εἰς τὰς τέσσαρας μαθηματικὰς ἐπιστήμας· ἀριθμητικὴν (л. 240—243), μουσικὴν (л. 244 об.—245), γεωμετρίαν (л. 246 об.) καὶ ἀστρονομίαν (л. 248).

14) л. 257 об.—310. Избранныя мѣста изъ христіанскихъ и классическихъ писателей, какъ образцы для риторическихъ упражненій.

15) л. 310 об. Γράμμα εἰς ἀκρίβειαν τῆς μακαρίας καὶ ἀχωρίστου Τριάδος, παρὰ Ἱεροθέου Ἀρεοπαγίτου, διδασκάλου св. Діонисія Ареопагита (въ 6 кругахъ).

Л. 311 об. Лѣствица добродѣтелей.

Л. 312. О семи страстяхъ: чревоугодіи и проч.

16) л. 314. Объ астрономическихъ наблюденіяхъ въ Иверской обители за мѣсяцы Октябрь, Ноябрь и начало Декабря. Годъ не означенъ. Л. 315. 1) Ἴδια ὀνόματα τῷ Πατρί.

17) л. 315 об. 2) Ἐπίγραμμα εἰς τὴν πρέσβυν τῆς φιλανδρείας Ῥωμανοῦ τοῦ Μακεδόνος. Нач. Φωσφόρος ἀντολίης.

18) л. 316. Объясненія: 1) Ὅτι Πατήρ ἐστι, ὅτι Υἱός, ὅτι Πνεῦμα Ἅγιον и проч. о св. Троицѣ и свойствахъ Божіихъ, объ Ангелахъ, о душѣ, о грѣхахъ, о таинствахъ.

Л. 322 об. Διδαχὴ τῆς κοιμήσεως τῆς Παναγίας. Л. 325. Περὶ προπατορικῆς ἁμαρτίας. Л. 326. Περὶ τοῦ θανάτου Παναγίας καὶ τῆς τριημέρου ἀναστάσεως αὐτῆς.

19) л. 328 об. Διδαχὴ св. Димитрія о любви и вѣрѣ. Л. 332. Διδαχὴ τοῦ σταυροῦ. Л. 336. Περὶ ἱεροσύνης.

20) л. 338. Михаила Пселла Ἔκθεσις τῆς πίστεως.

21) л. 362. Ῥήσεις ἑλληνικαὶ Діодора, Плутарха, Орфея, Софокла, Сивиллъ и проч.

22) л. 363. Разныя статьи богословскія: 1) Τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου.

23) л. 372. Θεωρία εἰς τὸν δώδεκα ἀριθμόν—о патріархахъ и 12 Апостолахъ.

Л. 377. О Вознесеніи Христовомъ. Нач. Καὶ ταῦτα εἰπών, βλεπόντων αὐτῶν, ἐπήρθη.

Л. 380. О св. Пятидесятницѣ. Нач. Διδάσκουσιν οἱ πολυειδέστατοι, καὶ πολυμαθέστατοι.

24) л. 381. Περὶ ζώων ἐν τῷ Νείλῳ.

25) л. 384. Св. Григорія Богослова περὶ φιλοπτωχίας. Нач. Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμπένητες.

26) л. 388. О птицахъ и звѣряхъ Африканскихъ: строфокамилѣ, львѣ, слонѣ, верблюдѣ, крокодилѣ, хамелеонѣ.

27) л. 392. Разныя мелкія статьи богословскаго содержанія.

28) л. 401 об. Ἀνδρονίκου (ὁ)περιπατικοῦ περὶ παθῶν. Нач. Τί ἐστι πάθος [173]).

29) л. 402. Аристотеля, правильнѣе—того же Андроника. Περὶ ἀρετῆς. Нач. Ἐπαινετὰ μέν ἐστι τὰ καλά.

30) л. 402 об. Περὶ διδαχῆς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Нач. Δύο εἰδῶν τέχναι εἰσὶν ἐν τῷ κόσμῳ· λογικαὶ καὶ ἄλογοι.

31) л. 409. Ἐξήγησις τοῦ θείου Κυρίλλου—о благословеніи Іаковомъ дѣтей.

32) л. 411 об. Πῶς ὁ ἀόρατος Θεὸς ὁρατός, καὶ περὶ τοῦ γενομένου θαύματος ἐν Σμύρνῃ и другія статьи богословскаго содержанія.

33) л. 414 об. Немесія епископа. Περὶ φύσεως ἀνθρώπου. Нач. Τὸν ἄνθρωπον ἴσμεν ἐξ ἀρχῆς и другія выписки, составленныя безъ всякаго порядка и системы.

461. ($\frac{359}{\text{CCCXLVI}}$) **Сборникъ.** Бум., **XVII,** 4, лист. 176 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_2$ в.). Ἀρсе́нїй рмл. (л. 2). Τῶν Ἰβήρων. (л. 4).

Содержитъ въ себѣ извлеченія изъ риторическихъ сочиненій Аѳѳонія и Гермогена, съ схоліями.

162. ($\frac{238}{\text{CCXXV}}$) **Сборникъ.** Бумажн., **XVII,** 4, лист. 124 (дл. $5^1/_8$, шир. $3^3/_4$ в.). Ἀрсе́нїй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1. Ἀριστοφάνου ὑπόθεσις Βατράχων. Нач. Διόνυσος ἐπεὶ μετὰ θεράποντος δι' Εὐριπίδου.

[173]) Эта статья съ подробнымъ изслѣдованіемъ на нѣмецкомъ языкѣ и описаніемъ статей всей рукописи, издана von Bruno Roesener Oberlehrer, teil IV. Schweidnitz, 1893.

Л. 2 об.—54. Комедія его Βάτραχοι съ схоліями надстрочными и на поляхъ.

2) л. 57. Гезіода Θεογονία, съ схоліями.

3) л. 90 об. Неизвѣстнаго письмо о соборѣ Феррарскомъ, 1438 года, писанное въ Генварѣ мѣсяцѣ. Нач. Ἐγὼ μὲν, ὦ φίλε ἠγαπημένε, δεύτερον ἔγραψα πρὸς τὴν ἡμετέραν ἀγάπην κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν μου ἀπὸ τῆς Βενετίας, διὰ τὴν ἱεροσυνόδου ἀνακήρυξιν· ἕτερον δὲ ἀπὸ Φεραρίας.

4) л. 91. Евгенія папы о томъ же соборѣ. Нач. Εὐγένιος ἐπίσκοπος, δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ εἰς ἀΐδιον τοῦ πράγματος μνήμην.

На л. 91 об. заглавіе 3-го письма Ἰωάννης ἐν Χῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος. Далѣе оставлено пустое мѣсто для письма.

5) л. 92. Ἀρσένιος ὁ Μονεμβασίας Κανακίῳ. Нач. Ἔναγχος μαθὼν τὴν τοῦ κοινοῦ παιδὸς τελευτήν.

6) л. 97. Τοῦ σοφωτάτου Ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα Μιχαὴλ τὸν Δοῦκαν αἰνίγματα· στίχοι πολιτικοί, ἡρωελεγεῖοι, ἰαμβικοί. Нач. Ἔστι τι ζῶον λογικὸν, δέσποτα στεφηφόρε.

7) л. 101. Мануила Ритора письмо къ какому-то клирику Великой Константинопольской церкви. Писано дурно и неразборчиво.

8) л. 105. Περὶ τῶν δώδεκα ἀνέμων διὰ στίχων πολιτικῶν. Нач. α′) Ἄνεμοι δώδεκά εἰσι. β′) л. 106. Ὅτι ὁ μὲν ἀπαρκτίας, ὅς ἐστιν ὁ Βοῤῥᾶς.

9) л. 107. Ἐκ τῶν χαλδαϊκῶν λόγων· μὴ ἐξάγῃς, ἵνα μὴ ἐξίῃ ἔχουσά τι. Нач. α′) Τοῦτο τὸ λόγιον καὶ Πλωτῖνος. β′) л. 108. Τὴν ἑκάτην οἱ χαλδαῖοι θεὸν ὁρίζονται.

Л. 108 об. Ποιναὶ μερόπων ἄγκτειραι. Нач. Οἱ μὲν γὰρ ἀναγωγοὶ ἄγγελοι.

Л. 108 об. Ἐκ τοῦ Ψελλοῦ περὶ δαιμόνων. Нач. α′) Ἔθυον δὲ τοῖς αἰθερίοις. β′) л. 110 об. Εἰ γὰρ κατὰ τὸν Σιμωνίδην ὁ λόγος.

10) л. 110 об. Περὶ ἐνυπνίων λόγος ἐκ τῆς ἐξηγήσεως Νικηφόρου εἰς τὸν περὶ ἐνυπνίων λόγον τοῦ Συνεσίου. Нач. α′) Σκοπεῖν δὲ χρὴ, πῶς. β′) Τίνες διαφέρειν. γ′) л. 111. Ἀμοιχνεφῆ χῶρόν φασιν Αἰγύπτιοι. δ′) л. 111 об. Τὰ περὶ τῆς Ἀθηνᾶς. ε′) Μάλιστα δὲ φησί и проч.—Всего 10 главъ.

11) л. 115 об.—120. Τοῦ Γρηγορᾶ περὶ τοῦ ἑπτὰ ἀριθμοῦ, ὅτι πολλαχόθεν ἔχει τὸ σεβάσμιον. Нач. Οὕτω σεβάσμιος ὁ ἑπτὰ ἀριθμοί, ὥστε καὶ σεπτὰς ὠνομάζετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

12) л. 121—124. О названіи греческихъ монетъ, о мѣрахъ длины, о внѣшнихъ пяти чувствахъ, о 4 стихіяхъ и проч. мелкія статьи, писанныя нерадивымъ и неразборчивымъ почеркомъ.

Послѣдніе листы ветхи.

463. (152/CLIII) **Аѳенея, Демосѳена и Діогена Лаерція сочиненія.** Бумажн., **XVI,** лист. 251 (дл. $7^1/_8$, шир. $5^5/_8$ в.). Ἀρσένїй ῥῑ. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου τῶν Κυθήρων.

1) На л. 1—191. Аѳенея, Навкратскаго софиста III в., сочиненіе «Пиръ мудрецовъ», οὗ ἡ ἀρχὴ ἐλλείπει (л. 1). Недостаетъ книгъ 1, 2 и начала 3-й; а прочія книги 3—9 имѣются.

2) л. 192. Демосѳена Ὀλυνθιακὸς δεύτερος съ предисловіемъ, коего начало: Προσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων.

Л. 195 об. Ὑπόθεσις ὀλυνθιακοῦ τρίτου. Нач. Ἔπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι.—Всего 13 начальныхъ строчекъ.

3) л. 196. Діогена Лаерція (его имя см. на л. 217) біографіи философовъ, въ число которыхъ вошли: а) Анаксагоръ, учитель Сократа,—начала нѣтъ, б) л. 196. Сократъ, в) л. 203 об. Ксенофонтъ, г) л. 205 об. Віасъ, д) л. 207 об. Клеовулъ, е) л. 208 об. Періандръ, ж) л. 211 об. Анахарсисъ, з) л. 213. Мисонъ, и) л. 213 об. Епименидъ, і) л. 215 об. Ферекидъ, к) л. 217 об. Анаксимандръ, л) л. 218. Анаксименъ, м) л. 218 об. Анаксагоръ, н) л. 220 об. Архелай, о) л. 224 об. Θεοδώρειοι—названіе отъ Ѳеодора, писавшаго о богахъ, п) л. 226 об. Фэдонъ, р) л. 227. Евклидъ, с) л. 228 об. Діодоръ, т) л. 229. Детилпонъ Μεγαρεὺς, у) л. 231. Критонъ, ф) л. 231 об. Тимонъ, х) л. 232 Главкъ, Симміасъ, Кевисъ и Менедимъ, ц) л. 238. Платонъ, ч) л. 247 об. Эсхинъ, ш) л. 248 об. Аристиппъ,—конца нѣтъ.

Почерки разные; листы тверды.

464. (51/LII) **Галена врача сочиненія.** Бум., **XV,** лист. 341 (дл. $9^1/_4$, шир. $6^1/_2$ в.), нѣкоторые повреждены. Ἀρσένїй.

Л. 1. Βιβλίον, ὃν καλοῦσι Γαληνόν, ἀφιερωθὲν παρὰ τοῦ κυροῦ Ματθαίου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν σεβασμίαν καὶ ἱερὰν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας.

1) л. 2. Γαληνοῦ περὶ αἱρέσεων τοῖς εἰσαγομένοις. Нач. Τῆς ἰατρικῆς τέχνης σκοπὸς μὲν ὑγίεια· τέλος δὲ ἡ κτῆσις αὐτῆς.—Въ № 466, л. 1.

2) л. 8. Περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν βιβλίον α'. Нач. Ηὐξαίμην ἂν καὶ μαθεῖν καὶ διδάξαι.

Л. 17. — » — β'. Нач. Τὴν αὐτὴν χρείαν ἐπαγγέλλεται τὸ δὲ τὸ γράμμα.

Л. 25 об. — » — γ'. Нач. Τὸ μὲν δὴ περὶ τῶν πραγμάτων ἡμᾶς.

Л. 33. — » — δ'. Нач. Εἴρηταί μοι καὶ κατὰ τὴν ἀρχήν.

3) л. 42. Περὶ διαγνώσεως σφυγμῶν. Βίβλ. α'. Нач. Τῆς περὶ τοὺς σφυγμοὺς θεωρίας εἰς τέτταρα μέρη.

Л. 49 об. — » — β'. Нач. Ὅπως μὲν οὖν χρὴ τὰ μέρη τοῦ σφυγμοῦ διαγινώσκειν.

Л. 56 об. — » — γ'. Нач. Ὅτι μὲν ἡ τοῦ συμμέτρου καθ' ἕκαστον γένος σφυγμοῦ.

Л. 61 об. — » — δ'. Нач. Περὶ διαγνώσεως σκληροῦ σφυγμοῦ καὶ πλήρους.

4) л. 67. Περὶ τῶν ἐν τοῖς σφυγμοῖς αἰτίων. α'. Нач. Τῶν τοὺς σφυγμοὺς τρεπόντων αἰτίων.

Л. 74. — » — β'. Нач. Περὶ μὲν οὖν τοῦ σφοδροῦ σφυγμοῦ.

Л. 80 об. — » — γ'. Нач. Αἱ μὲν ἀπὸ τῶν πρώτων αἰτίων τε καὶ κυριωτάτων ἀλλοιώσεις τῶν σφυγμῶν.

Л. 87. — » — δ'. Нач. Τῶν ἀλλοιούντων τοὺς σφυγμοὺς αἰτίων.

5) л. 93. — » — Περὶ προγνώσεως σφυγμῶν. Βίβλ. α'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν τῶν μελλόντων ἡ πρόγνωσίς ἐστι μόνον.

Л. 101. — » — β'. Нач. Περὶ μὲν δὴ τῶν πρώτων τε καὶ ὡς ἄν.

Л. 108. — » — γ'. Нач. Ἥτις μὲν ἑκάστου σφυγμοῦ δύναμίς ἐστιν.

Л. 116. — » — δ'. Нач. Τέταρτος ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος ἐστί.

6) л. 127. Θεραπευτικῆς μεθόδου βίβλ. α'. Нач. Ἐπειδὴ καὶ σὺ μὲν πολλάκις, ὦ Ἱέρων φίλτατε, καὶ ἄλλοι τινὲς ἑταῖροι παρακαλοῦσι.—Въ № 466, л. 265.

Л. 140 об. — » — β'. Нач. Τῶν συμβαινόντων τοῖς σώμασιν ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἔχειν, Ἱέρων κράτιστε.—Въ № 466, л. 270 сходно.

Л. 153 об. — » — γ'. Нач. Εἴπερ οὖν, ὦ Ἱέρων.—Въ № 466, л. 275.

Л. 165. — » — δ'. Нач. Ἕν τι γένος ἦν νόσου.—Въ № 466, л. 289 об. сходно.

Л. 177. — » — ε'. Нач. Τὴν τῶν ἑλκῶν ἴασιν.—Въ № 466, л. 299 об.

Л. 190 об. — » — ς'. Нач. Οἶδ' ὅτι μηκύνειν δόξω τισίν.—Тамъ же, л. 321 об.

Л. 203. — » — ζ'. Нач. Τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον, ὦ Εὐγενειανὲ φίλτατε.—Въ № 466, л. 338 об.

Л. 215 об. — » — η'. Нач. Ὡς δ' ἄν τις καὶ τοὺς πυρετοὺς ἰῷτο.—Въ № 466, л. 352.

Л. 226 об. — » — θ'. Нач. Τῶν ἐφημέρων πυρετῶν, ὦ Εὐγενειανέ.—Въ № 466, л. 361 об.

Л. 237 об. — » — ι'. Нач. Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν ἐφημέρων.—Въ № 466, л. 374.

Л. 250. — » — ια'. Нач. Τῶν δ' ἐπὶ χυμοῖς σηπομένοις.—Въ № 466, л. 389 об.

Л. 262 об. — » — ιβ'. Нач. Οὔτε γένος, οὔτε εἶδος, οὔτε διαφορά τις.—Въ № 466, л. 399.

Л. 274. — » — ιγ'. Нач. Δύο μὲν ἤδη γένη νοσημάτων.—Въ № 466, л. 416.

Л. 287 — » — ιδ'. Гл. 1. Περὶ φλεγμονῆς. Нач. Περὶ μὲν οὖν τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων.—Всего 22 главы. Въ № 466, л. 433.

7) л. 301. Θеофилакта Болгарскаго стихи. Нач. Σοὶ μέν, Γαληνέ.

8) л. 301 об. Галена πρὸς Γλαύκωνα θεραπευτικ.... βίβλ. α'. Нач. Ὅτι μὲν οὖν τὴν κοινὴν μόνην ἁπάντων ἀνθρώπων φύσιν.

Л. 315. — » — β'. Нач. Περὶ δὲ τῶν καθ' ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος.

9) л. 328 об.—341. Галена же ὅροι ἰατρικοί. Нач. Τὴν περὶ τῶν ὅρων πραγματείαν πολυωφελεστάτην ὑπάρχουσαν.—Въ № 466, л. 25—61.

465. ($\frac{282}{CCLXIX}$) **Галена врача сочиненія.** Бум., **XV**, 4, лист. 81 (дл. $5^1/_4$, шир. $3^3/_4$ в.). Переплетъ старинный, деревянныя доски въ черной кожѣ. *Арсеній* ρπε.

1) л. 1. Γαληνοῦ περὶ ἀρίστης κατασκευῆς. Нач. Τίς δ' ἀρίστη κατασκευὴ τοῦ σώματος.—Въ № 466, л. 84.

2) л. 3 об. Его же. Περὶ τῆς εὐεξίας. Нач. Τὸ τῆς ἕξεως ὄνομα, κατὰ παντὸς εἰθίσμεθα ἐπιφέρειν.—Въ № 466, л. 87.

Лл. 6—32 бѣлые.

3) л. 33. Галена. Εἰς τὸ περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων Ἱπποκράτους, λόγος α'. Нач. Οἱ συγγράψαντες τὰς κνιδίας.

Л. 79 об. Нач. γ' λόγου περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων. Γλυκὺν δὲ οἶνον καὶ οἰνώδεα, καὶ λευκὴν, καὶ μέλανα.—Конца нѣтъ.

466. ($\frac{283}{CCLXX}$) **Галена врача и другихъ авторовъ большею частію медицинскія статьи.** Бомбиц. (л. 120—142 и 176—460) **XV** в., и бум. (л. 1—119 и 143—175) **XVI** в. 4, всего лист. 460 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^3/_4$ в.). *Арсеній* ї. Διονυσίου.

1) л. 1. Галена. Περὶ αἱρέσεων.—То же въ № 464 л. 2.

2) л. 11. Его же. Περὶ σφυγμῶν, πρὸς Τεῦθραν. Нач. Ὅσα τοῖς εἰσαγομένοις, φίλτατε Τεῦθραν χρήσιμα.

Л. 19 об. Его же. Τίς ὁ τοῦ πυρέσσοντος σφυγμός. Нач. Οὕτω δυστόχαστον καὶ δυσκατάληπτόν ἐστι τὸ πυρεττικὸν πάθος.

Л. 20 об. Статья безъ надписанія: Ὅθε Ἡρόφιλος πυρέσσειν ἀπεφήνατο.

3) л. 25. Галена къ Главкону 1-я и 2-я книги. См. въ № 464, л. 301 об.—328.

4) л. 61. Его же. Ἐξήγησις εἰς τὸ περὶ χυμῶν Ἱπποκράτους. Нач. Χυμοὶ καθ' Ἱπποκράτην εἰσί.—Конца нѣтъ.

5) л. 63. Его же. Περὶ τῶν ἐν τοῖς παροξυσμοῖς καιρῶν. Нач. Οἷόν τι τοῖς ζώοις ἡ κατὰ τὰς ἡλικίας ἐστὶ διαφορά.

6) л. 72. Его же. Περὶ τῶν τοῦ ὅλου νοσήματος καιρῶν. Нач. Ὅλου τοῦ νοσήματος ἐπινοοῦμεν καιρόν.

7) л. 78. Его же. Ἐπιλήπτῳ παιδὶ ὑποθήκη. Нач. Ἐγὼ μὲν φμην, ὦ Κοκιλλιανέ, μηδὲν δεήσεσθαι.

8) л. 84. Его же. Περὶ ἀρίστης κατασκευῆς τοῦ σώματος ἡμῶν.—То же въ № 465, л. 1.

9) л. 87. Его же. Περὶ εὐεξίας.—То же въ № 465, л. 3 об.

10) л. 89. Προλεγόμενα Стефана врача Александрійскаго философа, εἰς τὸ περὶ ἀγμῶν Ἱπποκράτους. Нач. Τὰ εἰωθότα προλέγεσθαι.

11) л. 90. Галена. Περὶ ἀγμῶν Ἱπποκράτους ἐξήγησις. Нач. Προοιμίῳ ὁ Ἱπποκράτης ἐνταῦθα κατὰ τὸ εἰωθὸς συμβουλευτικῶς.

12) л. 96. Георгія Гемиста философа. Περὶ ὧν Ἀριστοτέλης πρὸς Πλάτωνα διαφέρεται. Нач. Οἱ μὲν ἡμῶν παλαιότεροι καὶ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι.

13) л. 106. Синесія Киринейскаго περὶ ἐνυπνίων. Нач. Ἀρχαῖον οἶμαι καὶ λίαν Πλατωνικόν.—Въ №№ 455 и 462 со схоліями.

14) л. 114. Безъ надписанія. Нач. Τίμαιος ὁ Λοκρὸς τὰ δὲ ἔφη· δύο αἰτίας εἶμεν.

15) л. 118. Царя Іоанна Палеолога къ философу Гемисту. Нач. Γεώργιε Γεμιστέ· ἤκουσα παρά τινων· τί ἔγραφας κατὰ Ἀριστοτέλους περὶ τῆς ἀντιφάσεως.

16) л. 118 об. Философа Георгія Гемиста. Πρὸς ἠρωτημένα, ἅττα ἀπόκρισις. Нач. Τὸ μὲν ἄνθρωπος κάθηται, καὶ ἄνθρωπος οὐ κάθηται.

17) л. 120—142. Каноны собора Карѳагенскаго съ толкованіями; листы перемѣшаны, бомбицинные XV вѣка. Внизу какой-то канонистъ замѣтилъ, что эта статья изъ рукописи № 286 (по моему описан. № 324), но тамъ правила карѳагенскаго собора имѣются на лл. 135 об.—175.

18) л. 143. Галена. Περὶ σπέρματος. Нач. Τίς ἡ χρεία, καὶ τίς ἡ δύναμίς ἐστι τοῦ σπέρματος.

19) л. 157. Іоанна Филопона ἰατροσοφιστοῦ περὶ πυρετῶν θαυμάσιον. Нач. Πρῶτον δεῖ εἰπεῖν· τί ποτε πυρετὸν καλοῦμεν.

20) л. 176. Галена. Ἐκ τοῦ βιβλίου περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην στοιχείων. Нач. Ἐπειδὴ τὸ στοιχεῖον ἐλάχιστόν ἐστι μόριον.

21) л. 179 об. Еще περὶ στοιχείων. Нач. Ἀποδεῖξας ὁ Ἱπποκράτης ἁπάντων τῶν ὄντων κοινὰ στοιχεῖα.

22) л. 183 об. Его же ἐκ περὶ κράσεων 1-й книги. Нач. Ὅτι μὲν ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ τὰ τῶν ζώων σώματα κέκραται.

23) л. 192. — » — изъ 2-й кн. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἄνθρωπός ἐστιν.

24) л. 210. — » — изъ 3-й книги. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἕκαστον τῶν ἐνεργείᾳ θερμῶν καὶ ψυχρῶν.

25) л. 219 об. Его же изъ 1-й книги περὶ φυσικῶν δυνάμεων. Нач. Ἐπειδὴ τὸ μὲν αἰσθάνεσθαί τε καὶ κινεῖσθαι κατὰ προαίρεσιν.

26) л. 227. Изъ 2-й книги о томъ же. Нач. Καὶ εἴ τις ὁμιλήσειε τοῖς Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου δόγμασι.

27) л. 231 об. Изъ 3-й книги о томъ же. Нач. Ὅτι μὲν οὖν ἡ θρέψις.

28) л. 251. Его же. Περὶ τέχνης ἰατρικῆς.—См. то же выше на л. 1—10.

29—43) л. 265—459. Его же Θεραπευτικῆς μεθόδου 14 книгъ.— См. въ № 464, л. 127—301.

44) л. 460. Его же. Περὶ διαφορᾶς συμπτωμίων. Нач. 1) Τί ὑγίεια καὶ τί νόσοι. 2) Τίνα μέν ἐστι καὶ πόσα τὰ σύμπαντα νοσήματα. Почеркъ письма болѣе древній.

467. ($\frac{507}{\text{I. II, VII, fol.}}$) **Галена врача сочиненія.** Бум., **XVI**, лист. 104 (дл. 8, шир. $5^3/_8$ в.). Переплетъ старинный, съ деревянными досками, въ коричневаго цвѣта кожѣ. На оборотѣ верхней переплетной доски написано: «Сильвестра Медвѣдева». «Τῶν Ἰβήρων». «Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων».

1) л. 1. Галена. Περὶ τῶν καθ᾽ Ἱπποκράτην καὶ Πλάτωνα δογμάτων. Βίβλ. β΄. Нач. Περὶ τῶν Ἱπποκράτους καὶ Πλάτωνος δογμάτων ἐπισκέψασθαι προθέμενος.

2) л. 12 об. — » — γ΄. Нач. Ὅτι μὲν ἀναγκαῖόν ἐστι οὐ φιλοσόφοις μόνον.

3) л. 24. — » — δ΄. Нач. Τῶν μὲν λόγων τοῦ μήκους οὐχ ἡμᾶς αἰτιατέον.

4) л. 35. — » — ε΄. Нач. Ὁ περὶ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς λόγος.

5) л. 47 об. — » — ς΄. Нач. Προὔκειτο μὲν ἐξ ἀρχῆς.

6) л. 61. — » — ζ΄. Нач. Οὐκ ἐγὼ τοῦ μήκους τῆς πραγματείας αἴτιος.

7) л. 71. — » — η΄. Нач. Περὶ τῶν Ἱπποκράτους.

8) л. 83. — » — θ΄. Нач. Ἐπειδὴ περὶ πάντων, ὧν ἀμφότεροι λέγουσιν.

9) л. 96. Его же. Περὶ μελαίνης χολῆς. Нач. Περὶ μελαίνης χολῆς ἔνιοι μὲν ἐπιπλέον, ἢ ὡς τοῖς ἔργοις.

10) л. 102 об. Его же. Περὶ γυμνασίου διὰ τῆς μικρᾶς σφαίρας. Нач. Πηλίκον μὲν ἀγαθόν ἐστιν εἰς ὑγίειαν γυμνάσια.

Л. 104. Ἔγραφεν ὁ Ἀμβρόσιος ὁ Λέων, ὁ Νωλανεύς· Ἐνετίησι (въ Венеціи) Μ΄ Φ΄ Ι΄ Η΄. Если букву М принять за латинское mille, то оказывается 1518-й годъ написанія этой книги.

468. (I. II, $\frac{508}{\text{VII, qu.}}$) **Галена врача сочиненія и другія статьи.** Бум., **XVI и XVII** (л. 1—31), 4, листовъ 203 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). Переплетъ старинный, доски деревянныя въ черной кожѣ. Ѧрсе́нїй р҃лз. Τῶν Ἰβήρων (л. 1). Γαβριήλου ἱερομονάχου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. (л. 6).

1) л. 1—31. Πίναξ и изложеніе 227 главъ Галена περὶ εὐπορίστων. Нач. Κλαύδιος Γαληνὸς Σώλωνι ἀρχιατρῷ. — Послѣднія двѣ главы не дописаны.

Л. 34. Конецъ какой-то статьи, подъ которою написано киноварью: Τετερμάτωται πυκτὶς ἡ Σῆθ μαγίστρου, котораго имя далѣе упоминается.

2) л. 35 об. Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον περὶ τροφῶν δυνάμεων, συγγραφὲν παρὰ Ψελλοῦ καὶ Συμεὼν Μαγίστρου Ἀντιοχέως τοῦ Σῆθ, καὶ δοθὲν Μιχαὴλ βασιλεῖ τῷ Δούκᾳ. Нач. Πολλῶν καὶ λογίων, ὦ μέγιστε.

Л. 35. Στοιχεῖον α' περὶ ἀρνῶν. Нач. Τὰ τῶν ἀρνῶν κρέα.

Л. 110. Послѣдняя статья на ω—περὶ ᾠῶν. Нач. Τὰ ᾠὰ διαφέρουσιν ἀλλήλων.

3) л. 111. Катона Римскаго. Γνῶμαι προτρεπτικαί, ἃς μετήνεγκεν ἐκ τῆς τῶν Λατίνων φωνῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διάλεκτον Μάξιμος μοναχὸς ὁ Πλανούδης. Нач. Ἀναπολήσας ἐγὼ κατὰ νοῦν, ὡς οἱ πλεῖστοι.

4) л. 112 об. Τῶν ἑπτὰ σοφῶν παραγγέλματα, ἅτινα εὑρέθησαν ἐγκεκολαμμένα ἐπὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς Κίονος. Нач. Ἕπου Θεῷ· Θεὸν σέβου· ὅρα τὸ μέλλον.

5) л. 113 об. Στίχοι ἡρωϊκοί· ἑπτὰ σοφῶν ἐρέων.

6) л. 114. Ἐκ τῶν τοῦ Ἀρτοκρατίωνος τοῦ Ἀλεξανδρέως περὶ φυσικῶν δυνάμεων, ζώων τε φυτῶν καὶ λίθων· ἃ ἔγραφε πρὸς τὴν ἰδίαν θυγατέρα и проч. по алфавиту. Нач. α'. Ἄμπελος λευκή, ἥτις καὶ βρϊονία λέγεται.

7) л. 152. Ἕτερον περὶ βοτανῶν κατὰ στοιχεῖον ἐκ τοῦ Ἀετίου. Нач. Ἀργεμὸν βοτάνη, ῥίζαν ἔχει.

8) л. 161. Περὶ πτηνῶν κατ' ἀλφαβήτου. Нач. Ἀετὸς μέγιστος ὄρνεων ἐστιν.

9) л. 167. Περὶ ζώων τετραπόδων. Нач. Ἄρκτος ζῶόν ἐστι τετράπουν.

10) л. 186 об. Περὶ ζώων ἐνύδρων. Нач. Ἀστακὸς θαλάττιός ἐστι.

11) л. 197. Безъ надписанія. Нач. Ἀλέξανδρος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεύς, ὡς ὁ Ἀριανὸς ἱστορεῖ.—О переходѣ чрезъ Геллеспонтъ и жертвоприношеніи въ Троѣ, о битвѣ при Иссѣ и предложеніи Даріемъ мира.

12) л. 199—201. Нравоучительныя изреченія, хронологическія замѣтки о завоеваніи Востока Татарами и Турками и о султанахъ.

Л. 200. Запись о томъ, что эту рукопись купилъ въ Константинополѣ іеромонахъ Пафнутій, Ῥωμαϊκοῦ χρυσίνου.

469. (404/CCCLXXIV) **Гезіодъ** (IX—VIII в. до Р. Хр.). Перг., **XV,** 8, лист. 91 (дл. 4, шир. $2^3/_4$ в.). Ἀρσένιϊ ῥλε. Τῶν Ἰβήρων. Μητροφάνους θύτου καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ. Rasarius.

1) л. 1. Предисловіе неизвѣстнаго о Θеогоніи Гезіода. Нач. Τὴν μὲν Θεογονίαν ὁ γενναῖος Ἡσίοδος, δοκεῖ μοι, συνθεῖναι.

2) л. 9 об. Предисловіе къ сочиненію Гезіода. «Ἔργα καὶ ἡμέραι» (труды и дни, т. е. ученіе о счастливыхъ и несчастныхъ дняхъ).

Л. 11 об. Нач. самой статьи: Μοῦσαι πιερίηθεν, съ примѣч. на латинск. и греч. языкахъ.—См. въ № 470, л. 1.

3) л. 39. Ἀσπίς съ краткими примѣчаніями и предисловіемъ, котораго начало: Τῆς ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν καταλόγων φέρεται.

Л. 41 об. Нач. самой статьи подъ назв. Ἀσπίς (Щитъ): Τοίη προλιποῦσα.—Въ № 470, л. 20.

4) л. 57 об. Ἡρακλέους ἆθλοι. Нач. Πρῶτα μὲν ἐν Νεμέᾳ.

5) л. 58. Θεογονία съ краткими примѣчаніями. Нач. Μουσάων ἑλικωνιάδων.—Въ № 470, л. 36.

470. (297/CCLXXXIV) **Гезіодъ.** Перг., **XV,** 4, лист. 54 (дл. 5, шир. $3^5/_8$ в.). Ἀρσένιϊ. ῥλε. Ἰβήρων. Переплетъ старинный, деревянныя доски въ черной кожѣ.

1) л. 1. Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέραι. Нач. Μοῦσαι πιερίηθεν, ἀοιδῆσι κλείουσαι.—Въ № 469, л. 11 об.

2) л. 20. Его же Ἀσπίς. Нач. Τοίη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν ἤλυθεν εἰς Θήβας.—Въ № 469, л. 39.

3) л. 36. Его же Θεογονία. Нач. Μουσάων ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθα εἴδειν.—Въ № 469, л. 58.

4) л. 54 об. Стихи. Нач. Ἔκποθεν ἀφράστοιο φανείς. Въ концѣ этихъ стиховъ говорится, что Іоаннъ Григоропулъ Критянинъ написалъ эту книгу на средства Николая Власта, тоже Критянина. Эта страница писана почерк. XVII вѣка.

Рукопись тверда и чиста.

471. (72/LXXIII) **Гезіодъ и Θеокритъ.** Бумажн., **XVI,** лист. 85 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. (л. 1 об.). Τῶν Ἰβήρων. (л. 2).

1) л. 1 об. Γένος Ἡσιόδου Нач. Ἡσίοδος τὸ μὲν γένος ἦν Ἀσκραῖος. Ἄσκρη δὲ πόλις Βοιωτίας.

2) л. 2. Гезіода Ἔργα καὶ ἡμέραι съ надстрочными примѣчаніями на греч. и латинск. яз. и подробными толкованіями на поляхъ. Начало толков. Ἰστέον, ὅτι πάντα οἱ Ἕλληνες, ἃ δύναμιν ἔχοντα ἑώρων.

3) л. 42. Предисловіе о сочиненіяхъ Θеокрита (III в. до Р. Хр.). Нач. Θεόκριτος, ὁ τῶν βουκολικῶν ποιητής, Συρακούσιος ἦν τὸ γένος.

4) л. 42 об. Θεοκρίτου εἰδύλλια βουκολικά. Нач. 1-й идилл. л. 43. Ἀδύ τι τὸ φιθύρισμα καὶ ἀπίτυς.

Л. 50. Нач. 2-й идилліи. Πᾶμοι ται δάφναι· φέρε θέστυλι.

Л. 55 об. Нач. 3 идилліи. Κωμάσδω ποτὶ τὰν ἀμαρυλλίδα.

Л. 57 об. Нач. 4 ид. Εἰπέ μοι, ὦ Κορύδων, τίνος αἱ βόες.

Л. 59 об. Нач. 5 ид. Αἶγες ἐμαί· τῆνον τὸν ποιμένα τὸν σιβάριταν.

Л. 64 об. Нач. 6 ид. Δαμοίτας καὶ Δάφνις ὁ βουκόλος εἰς ἕνα χῶρον.

Л. 66. Нач. 7 ид. Ἧς χρόνος ἀνίκ' ἐγώ τε καὶ εὔκριτος.

Л. 71. Нач. 8 ид. Δάφνι δι τῷ χαρίεντι συνήντέτο βουκολέον τι.

Л. 74. Нач. 9 ид. Ἔργα τινὰ βουκαῖε.

Л. 76. Нач. 10 ид. Βουκολίας δεοδαφνι.

Л. 77 об. Нач. 11 ид. Ἤλυθες, ὦ φίλε κοῦρετρίτη σύν νυκτί.

Л. 78 об. Нач. 12 ид. Οὐχ ἡμῖν τὸν ἔρωτα μόνοις.

Л. 81. Нач. 13 ид. Οὐδὲν ποττὸν ἔρωτα πέφυκε φάρμακον.

Л. 83 об.—85. Нач. 14 ид. Χαίρειν πολλὰ τὸν ἄνδρα θυώνιχον.

Всѣ съ предисловіями, надстрочными примѣчаніями и объясненіями на поляхъ, которыхъ нѣтъ только при послѣднихъ 9—14 идилліяхъ.

Листы тверды и чисты.

472. ($\frac{299}{CCLXXXVI}$) **Гомера Одиссея** (X в. до Р. Хр.). Перг., **XIII**, 4, лист. 157 (дл. $5^5/_8$, шир. $3^3/_4$ в.). Арсеній рпе. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων (л. 2).

Рапсодіи расположены по алфавиту, съ краткими примѣчаніями на поляхъ и надстрочными объясненіями словъ; предъ каждою рапсодіей ὑπόθεσις, кромѣ первой и четырехъ послѣднихъ.

473. ($\frac{73}{LXXIV}$) **Гомера Иліада.** Бомбиц., **XIV**, лист. 267 (дл. $7^7/_8$, шир. $6^1/_2$ в.), ветхи. Переплетъ старинный, доски деревянныя въ черной кожѣ. Арсеній м. Λαύρας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου (л. 2 и 265 об.).

Л. 1. Подъ заставкою написано: Εὐσταθίου Μαΐστρου παρεκβολαὶ τῆς Ὁμήρου Ἰλιάδος.

На л. 1—265 изложено толкованіе Евстаѳія Магистра, впослѣдствіи архіеп. Ѳессалоникскаго (XII), рапсодій Иліады Гомера на буквы: α, β (л. 44 об.), γ, (л. 110), ε (л. 153), η (л. 203), θ (л. 219), и ι (л. 260—265).

Къ верхней переплетной доскѣ приклеены два листа, да къ нижней одинъ листъ пергаменные (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.), въ 2 столбца, VII—VIII в.; письмо въ нихъ сходно съ Евангеліемъ № 9; содержатъ въ себѣ отрывки изъ словъ Іоанна Златоустаго: 1) Εἰς τὴν μεσονήστειμον τῶν ἁγίων νηστειῶν. Нач. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. 2) Λόγος εἰς τὴν Σαμαρίτην. Нач. Σήμερον ἡμῖν ὁ Χριστὸς τοὺς ἄθλους τῆς Σαμαρίτιδος ἀνεκήρυξεν.

474. ($\frac{74}{LXXV}$) **Гомера Иліада.** Бумажн., **XV,** лист. 93 (дл. $6^3/_4$; шир. $4^7/_8$ в.), ветхи. ѧ҆рсе́нїй рк҃в. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—93. Ἐκ τοῦ ἄλφα ῥαψῳδίας. Начинается съ 195 стиха: затѣмъ слѣдуютъ въ извлеченіяхъ стихи, съ толкованіями на поляхъ изъ рапсодій β (л. 3), ζ (л. 15), η (л. 20 об.), λ (л. 21), μ (л. 27), ξ (л. 28), на ο только ὑπόθεσις (л. 32), π (л. 33), ρ (л. 46 об.) только ὑπόθεσις, υ (рапсодія л. 47), φ (л. 55 об.), χ (л. 65), ψ (л. 73), ω (л. 87—93). Послѣдняя рапсодія оканчивается 475 стихомъ: каждой предшествуетъ ὑπόθεσις. Толкованія кратки и не сходны съ № 473.

Еще въ началѣ два пергаменныхъ неписанныхъ листа.

475. ($\frac{267}{CCLIV}$) **Демосѳенъ и Эсхинъ** (IV в. до Р. Хр.). Бум., **XV**, лист. 140 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^3/_4$ в.): Ἦν τοῦ Ῥασαρίου. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων (л. 2). Τῶν Ἰβήρων. ѧ҆рсе́нїй рн҃і.

v. cll. Cod. Sued. D. a. 11

1) л. 2. Демосѳена. Κατὰ Αἰσχίνου περὶ παραπρεσβείας. Нач. Ὅση μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδή.

2) л. 31 об. Αἰσχίνου ἀπολογία. Нач. Δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

3) л. 47 об. Αἰσχίνου κατὰ Κτησιφῶντος. Нач. Τὴν μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ Ἀθηναῖοι.

4) л. 72. Демосѳена. Περὶ τοῦ στεφάνου, ἢ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. Нач. Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι.

5) л. 104. Его же. Κατὰ Μειδίου περὶ τοῦ Κονδύλου. Нач. Τὴν μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν ὕβριν.

6) л. 126. Его же. Πρὸς Λεπτίνην περὶ τῆς ἀτελείας. Нач. Ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν.

Листы тверды.

476. ($\frac{224}{t.\ II.\ IX,\ fol.}$) **Діона Хрисостома** (риторъ I в.) **рѣчи.** Бум., **XVI,** лист. 330 (дл. $7^1/_2$, шир. $4^7/_8$ в.). Іерея Никифора. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου. Л. 3. Ἰβήρων (стерто).

Л. 1. Πίναξ 80-ти рѣчей разнаго содержанія: нравоучительныхъ, философскихъ, историческихъ и политическихъ.

Л. 3. Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου ῥητορικαὶ μελέται. Λόγος α' περὶ βασιλείας. Нач. Φασί ποτε 'Αλεξάνδρῳ τῷ βασιλεῖ τὸν αὐλητὴν Τιμόθεον. Последняя 80 рѣчь, на лл. 326 об.—330, περὶ εἰσυθερίας. Нач. Ὑμεῖς μὲν ἴσως θαυμάζετε.

477. ($\frac{506}{\text{I. II, XXIX, qu.}}$) **Діоскорида врача естественная исторія о царствахъ растительномъ и животномъ, и лечебникъ.** Бумажн., **XVII**, 4, лист. 149 (дл. $4^{5}/_{8}$, шир. $3^{3}/_{8}$ в.). Казéнной (л. 1). Арсéнїа грéка мнйха. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου εὐαγγελισμοῦ (л. 3). Переплетъ старинный въ темнокоричневой кожѣ.

Л. 2. Περὶ τοῦ ἀετοῦ.

Л. 3—7. Πίναξ главъ этой книги.

1) л. 8. 'Απὸ τὰ ἰατρικὰ βιβλία τοῦ Διοσκορίδου μερικὰ εἰς κοινὴν γλῶσσαν μεταγλωττισθέντα. 1-я глава. Περὶ ἴριδος.—Всего 334 главы. Послѣдняя—περὶ σελίνου. Писаны на ново-греческомъ языкѣ.

На л. 139 об. внизу написано: 'Εν τῇ ἁγίᾳ ͵αχκδ' (1624 г.), 'Ιωσὴφ ἱερομονάχου Πελοποννησίου τετέλεσται χειρὶ καὶ πόνῳ.

2) л. 140—141. О леченіи разныхъ болѣзней.

Лл. 142—145 бѣлые.

3) л. 146—147. Разсказъ о землетрясеніи въ ρξε' (7165=1656 г.), въ Сентябрѣ 14 и 26 числа.

4) л. 148—149. Сказаніе о грамотѣ, найденной въ 1500 году Акилою и принесенной въ Константинополь въ 1581 г., Апрѣля 6, индикта 9, при Вселенскомъ патріархѣ Іереміи. Это списокъ съ грамоты, въ которой содержится опредѣленіе Пилата объ осужденіи на крестную смерть Спасителя нашего Іисуса Христа вмѣстѣ съ двумя разбойниками. Нач. Ἴσον τοῦ εὑρεθέντος κατὰ τὸ ͵αφ' ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ εἰς τὴν χώραν, 'Ακύλλα ἐκομίσθη τὸ παρὸν γράμμα.

478. ($\frac{311}{\text{CCXCVIII}}$) **Еврипидъ и Аристофанъ.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 138 (дл. $4^{3}/_{4}$, шир. $3^{1}/_{2}$ в.). Переплетъ кожаный старинный. Арсéнїи. Τῶν 'Ιβήρων.

1) л. 2. 'Αναγωγὴ τῶν ἐπιρρημάτων εἰς τὰς δέκα κατηγορίας. Нач. Οὐσιωδῶς, ἐμψύχως.

2) л. 4. Хартофилакса 'Ιωάννου (въ № 480 прибавлено πάσης Βουλγαρίας) πόθον τοῦ πεδιασίμου περὶ ιβ' ἄθλων 'Ηρακλέους. Нач. 'Εξέμηνε τὸν Διὸς 'Ηρακλῆν.

3) л. 9. Γένος Εὐριπίδου τραγικοῦ. Нач. Εὐριπίδης υἱὸς Μνησαρχίδου καὶ Κλειτοῦς.

Л. 9 об. Ὑπόθεσις τοῦ δράματος Ἑκάβης καὶ πρόσωπα.

4) л. 11. Εὐριπίδου «Ἑκάβη» — съ надстрочными объясненіями словъ и схоліями на поляхъ. Нач. Ἥκω, νεκρῶν κευθμῶν καὶ σκότου πύλας.

Л. 73 об. Τέλος Εὐριπίδου Ἑκάβης ͵ζριη' (7118=1610 г.).

5) л. 75. Ὑπόθεσις καὶ πρόσωπα къ драмѣ Аристофана «Πλοῦτος».

Л. 76—136. Аристофана «Πλοῦτος» съ надстрочными объясненіями и схоліями на поляхъ. Нач. Ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστιν, ὦ Ζεῦ.

6) л. 137—138. О леченіи разныхъ болѣзней.

479. ($\frac{353}{\text{CCCXI.}}$) **Евстаѳій Хартофилаксъ.** Бум., **XV,** 4, лист. 100 (дл. 4$^5/_8$, шир. 3 в.). Многіе листы повреждены. Τῶν Ἰβήρων.

Л. 1—99. Ποίημα Εὐσταθίου πρωτονωβελισίμου καὶ μεγάλου χαρτοφύλακος, τοῦ μακρεμβολίτου, τὸ καθ' Ὑσμίνην Ὑσμινίαν. Δράμα βιβλία περιέχον ια'. Нач. α' βιβλ. Πόλις εὐρύκωμις καὶ τ' ἄλλα μὲν ἀγαθή.

На л. 99 внизу подпись: Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον μηνὶ Μαΐῳ ι', ἰνδ. ε', τοῦ ͵ϛϠϘε' ἔτους (6995=1487 г.). Χεὶρ Ἀντωνίου.

На л. 99 и 100 позднѣйшимъ почеркомъ написана статья: Περὶ τῶν ζ' θεαμάτων. Нач. Πρῶτον μὲν αἱ ἐν Αἰγύπτῳ Θῆβαι.

480. ($\frac{501}{\text{t. II, V, qu.}}$) **Катона и другихъ поэтовъ и писателей сочиненія.** Бум., **XVII** и **XV** (л. 252—313), 4, листовъ 347 (дл. 4$^3/_4$, шир. 3$^1/_4$ в.). Переплетъ старинный съ деревянными досками. Арсеній рпг. Τῶν Ἰβήρων (л. 2). На верхней переплетной доскѣ и на л. 1 киноварью написано: «Вирши творческія Григорія Бго-слова и иныхъ».

1) л. 2. О пяти греческихъ діалектахъ.

2) л. 7. Περὶ ἐτυμολογίας.

Л. 9. Τὰ μέρη τῆς γραμματικῆς.

3) л. 12 об. Περὶ ἰαμβικῶν στίχων καὶ μέτρων.

4) л. 13. Θεογονία κατὰ τὴν δυσειδαίμονα τῶν Ἑλλήνων πλάνην.

5) л. 15. Катона Римлянина γνῶμαι, въ переводѣ на греч. языкъ Максима Планудія.—То же въ № 468, л. 111.

6) л. 29. Ἑρμοῦ τοῦ Αἰγυπτίου, ὃς Τρισμέγιστος καλεῖται. Нач. Ἦ φῶν νοερόν.—Статья съ надстрочными объясненіями.

7) л. 30. Στοίχοι Συβύλλας περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

ἔχοντες ἀκροστοιχίδα τὴν δέ· Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱός, Σωτήρ, σταυρός. Нач. Ἱδρῶσει γὰρ χθῶν κρίσεως.

На л. 30 об. изображенъ четвероконечный крестъ съ словами: у верхняго конца Ἰησ., у нижняго—Χσ̄, съ лѣвой стороны—Θῦ (Θεοῦ), съ правой—Υἱός, по угламъ, съ лѣвой стороны Σωτὴρ, съ правой—σταυρός.

8) л. 31. Канонъ на Рождество Христово съ схоліями. Нач. Ἐνεπίης μελέεσσι ἐφύμνια.—См. № 443, л. 42.

Л. 38. Канонъ на Крещеніе Господне. Нач. Σήμερον ἀχράντοιο βαλών. Ὠιδὴ α΄. Нач. Στοίβου θαλάσσης κυματούμενον σάλον.—См. № 443, л. 49.

Всего 9 пѣсней съ надстрочными объясненіями.

9) л. 45. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ канонъ на пятидесятницу. Нач. Θειογενὲς Λόγε Πνεῦμα παράκλητον.—Въ № 443, л. 56.

10) л. 50 об. Περὶ μέτρου ἡρωϊκοῦ. Нач. Τὸ δὲ ἡρωϊκὸν μέτρον.

11) л. 55. Εὐριπίδου «Ἑκάβη» безъ схолій на поляхъ.—То же въ № 478, л. 11.

Л. 107 об. Безъ надписанія. Нач. Ὠὸν κωτίλας.

Л. 109 об. Διαφοραὶ φωνῶν птицъ и звѣрей.

Л. 110 об. Безъ надписанія. Нач. Ὦ ἄνθρωπε, δεῦρο и проч.

12) л. 113. Θеокрита Σύριγξ.

Л. 113. Ἐξήγησις εἰς σύριγγα χαρτοφύλακος τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Ἰωάννου Πεδιασίμου. Нач. Δίκαιος ἂν εἴην οὐχ ἁπλῶς.

13) л. 116 об. Γνῶμαι καὶ ἀποφθέγματα Θеогнида. Нач. Ἀναλητοῦς υἱέ.

Л. 117 об. Θεοκρίτου πέλεκυς.

14) л. 120. Гезіода ἔργα καὶ ἡμέραι съ надстрочными объясненіями.—То же въ № 469, л. 9 об.

15) л. 142. Стихи безъ надписанія съ перифразомъ надъ каждымъ стихомъ. Нач. Ληϊάδων ἀτλαγενάων τελλομενάων καὶ ἀστέρων ἀπὸ τοῦ Ἄτλαντος γεννηθησῶν καὶ τῆς Ὠκεανίδος.

16) л. 167. Пиндара Ὀλύμπια—Ἱέρωνι Συρακουσίῳ. Съ объясненіями надъ стихами. Нач. Ἄριστον μὲν ὕδωρ· ὁ δὲ χρυσός.—Всего ιδ΄ εἴδη.

17) л. 249 об.—250. Имена 34 писателей изъ первыхъ IV вѣковъ христіанства. Нач. 1) Ἡγησίππου τοῦ ἐπὶ τοῖς χρόνοις τῶν ἀποστόλων ὑπομνήματα πέντε, 2) Св. Игнатія, 3) Иринея еписк. Λουγδούνου, 4) Іустина философа и мученика, 5) Св. Ипполита, 6) Меѳодія противъ Порфирія, 7) Евсевія Кесарійскаго, 8) Евстаѳія еп. Антіохійскаго, 9) Амфилохія еп. Иконійскаго слова разныя, 10) Св. Флавіана бесѣды на Евангеліе отъ Луки καὶ εἰς Θεοφάνεια, 11) Евсевія Ἐμεσινοῦ бесѣды, 12) Леонтія еп. Неапольскаго апологіи противъ Іудеевъ, 13) Астерія еп. Амасійскаго, 14) Епифанія еп. Κιλυβρίας противъ εἰκονοκαυτῶν,

15) Василія Великаго, 16) Савина еп. Ираклійскаго, 17) Евагрія, учен. Григорія Назіанзина, 18) Дидима Александрійскаго ὑπομνήματα εἰς πάντας ψαλμοὺς, 19) Кирилла еп. Іерусалимскаго κατηχήσεις, 20) Кирилла архіеп. Александр., 21) ..... пресвитера Іерусалимскаго, 22) Евстратія пресвит. Констант., 23) Филиппа противъ Іуліана παραβάτου, 24) Африкія исторія, 25) Амфилохія о Св. Духѣ, 26) Евстаѳія Памфилійскаго противъ ересей, 27) Аттика архіеп. Конст., 28) Александра Іерапольскаго епископа и мученика, 29) Антіоха еписк. Птолемаидскаго бесѣды, 30) Еликонія софиста Византійскаго, 31) Антипатра еп. Βοστρῶν противъ Евсевія Памфила, 32) Аѳанасія посланія къ Марку и Іулію еп. Рима и о чудѣ въ Виритѣ, 33) Филона Карпаѳійскаго ὑπομνήματα, 34) Палладія діалогъ о жизни Χρυσοστόμου τοῦ μεγάλου.

Л. 251 об. Σύνταξις. Нач. Ὦ ἄναξ, ὦ δεσπότης, ὦ βασιλεῦ Πρίαμε.— Это предисловіе къ слѣдующимъ стихамъ.

18) л. 252—313. Ликофрона Александра стихи съ схоліями на поляхъ и надъ стихами. Нач. Λέξω τὰ πάντα νητρεκῶς ἃν ἱστορεῖς ἀρχῆς.

Л. 313. Запись: 1) Ὡς ἀπὸ τοῦ Τζέτζου ἐσχημάτισται ͵αυοα (1471) года, т. е. что авторъ этихъ схолій нѣкто Τζέτζ. Другая запись даетъ знать, что Ликофрона, писавшаго на варварскомъ діалектѣ, истолковалъ Τζέτζης Ἰσαάκιος.

19) л. 313 об. О восьми частяхъ рѣчи изъ грамматики.

Л. 314 об. Стихи. Нач. Ἄκουσον, υἱέ, τὴν νέαν νουθεσίαν.

20) л. 315—345. Грамматика. Нач. Λοιπὸν δὲ περὶ συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν εἰπεῖν.

На л. 345 внизу подпись: Τέλος τοῦ τετάρτου τῆς Θεοδώρου (Газы) γραμματικῆς.

21) л. 346—347. Посланіе Гавріила монаха Филадельфійскаго къ іеромонаху ἐκ Κρίτου κυρίῳ Ἰεζεχιὴλ, καὶ καθηγουμένῳ ἁγίας μονῆς τῶν Ἰβήρων εἰς τὸ ἅγιον ὄρος. Нач. Πρὸς ἑαυτὴν τῆς θείας προνοίας ἐφελκύσας, τὴν σοφωτάτην ἐκείνην ψυχὴν τοῦ Κυθήρων, φημί, ἐπισκόπου.—Содержаніе посланія требуетъ, чтобы монахи болѣе украшались простотою, кротостію и послушаніемъ. Писано въ ͵αχγ (1603) году, Января 9-го.

481. $\left(\frac{497}{\text{t. II, III, oct.}}\right)$ **Константина Ласкаря грамматика.** Бум., **XVII,** 8, листовъ 204 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_4$ в.). Въ старинномъ красномъ сафьянѣ. На оборотѣ верхней переплетной доски написано: «старца арсенїа грека», а на оборотѣ нижней: «Αὕτη ἡ βίβλος ἀναγνώστου Γαβριήλου».

На л. 1, подъ раскрашенною заставкою, написано: Ἐπιτομὴ τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων, συντεθεῖσα παρὰ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου. Βιβλίον πρῶτον περὶ διαιρέσεως γραμ-

ματων. Нач. Γράμμα ἐστὶ μέρος ἐλάχιστον, φωνῆς ἀδιαίρετον. Εἰσὶ δὲ γράμματα εἴκοσι τέσσαρα· α, β, γ, и проч.

Послѣдняя статья на л. 195—204 о придыханіяхъ.

482. $(\frac{498}{\text{t. II, IV, oct.}})$ **Константина Ласкаря грамматика.** Бум., **XVII,** 8, листовъ 187 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_4$ в.), въ коричневой старинной кожаной обложкѣ, одинаковаго состава съ № 481. На послѣднемъ листѣ написано: Ἐτελειώθη διὰ χειρὸς χάμοῦ εὐτελοῦς Ἰεζεκιήλ.

483. $(\frac{499}{\text{t. II, V, oct.}})$ **Константина Ласкаря грамматика.** Бум., **XVII,** 8, листовъ 181 (дл. $3^1/_2$, шир. $2^1/_4$ в.), въ старинномъ кожаномъ, уже ветхомъ, переплетѣ. Почеркъ письма одинаковъ съ № 482.

На оборотѣ верхней переплетной доски написано: Ἀναγνώστου Μαρκιανοῦ. Недостаетъ, по сравненіи съ № 482, въ началѣ двухъ и въ концѣ шести листовъ.

484. $(\frac{505}{\text{t. II, XXVI, qu.}})$ **Мануила Мосхопула** *ὀνομάτων ἀττικῶν συλλογή*. Бум., **XV,** 4, листовъ 99 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_8$ в.). Арсеній рмд. Τῶν Ἰβήρων. «рѯв октября въ и день взяли на печатной дворъ, а в ней девяносто деветь листовъ. Прислана изъ дворца, казенной».

Вмѣсто переплета обложена пергаменнымъ листомъ, на которомъ письмо XI вѣка, въ 2 столбца.

На л. 99 запись: Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον κατὰ τὴν ιη΄, τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, τοῦ ͵ςϡμβ΄ ἔτους (6942=1433 г.), ἰνδ. ιβ΄.

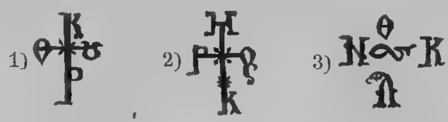
485. $(\frac{503}{\text{t. II, XXI, fol.}})$ **Лексиконъ.** Бомбиц., **XV,** листовъ 250 (дл. $6^1/_4$, шир. 4 в.), нѣкоторые ветхи.—Въ старинномъ кожаномъ коричневаго цвѣта, переплетѣ.

Записи: л. 1. Казенный. Арсеній.

«рѯв октября и҃ сія книга Лексиконъ отдана на печатной дворъ, а в ней двѣсти пятьдесятъ листовъ».

Л. 2. На полѣ вверху: Τοῦ Βατοπαδίου.

На полѣ съ правой стороны киноварью три слѣдующія фигуры, одна подъ другой.

(Въ $^{1}/_{2}$ настоящей величины).

На полѣ внизу: Γεωργίου τοῦ Κανταχουζηνοῦ τὸ παρὸν βιβλίον.

Первое слово словаря: Ἄαπτος.

Л. 252. Запись: Τὸ παρὸν θαυμάσιον βιβλίον τοῦ σοφωτάτου χυροῦ Ἀντωνίου, ἠγόρασα κἀγὼ ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πρῴην Θεσσαλονίκης Μαχάριος, ἀπὸ τὸν ἀνέψιόν του σοφωτάτου χυροῦ Ἀντωνίου, τὸν Ἰωσήφ, ἐν ἔτει ͵ζμς´ (7046=1537), ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ι´.

486. ($\frac{502}{\text{I. II, XXVII, qu.}}$) **Лексиконъ.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 251 (дл. $4^{7}/_{8}$, шир. $3^{1}/_{2}$ в.). Переплетъ досчатый, въ черной кожѣ.

На оборотѣ верхней доски написано: 1) Τὸ λεξιχὸν ὑπάρχει Διονυσίου ἱερομονάχου и проч. «Казённой». «рӡв октябрѧ в и҃ отдана на печатной дворъ, а въ ней двѣсти пѧтьдесѧтъ одинъ листъ. Прислана из дворца».

Л. 1. На полѣ: Τῆς Λαύρας, а внизу на оборванномъ краѣ «м҃д».

Подъ раскрашенною киноварью заставкою написано: Λεξιχὸν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας. Нач. Δεῖ εἰδέναι τὸν λέξιν τινά, ζητοῦντα ἐν τῷ λεξιχῷ τούτῳ.

Л. 251 об. Запись вкладная ͵ζρχδ´ (7124=1616 г.) и другія, свидѣтельствующія о принадлежности этой рукописи лаврѣ св. Аѳанасія на Аѳонѣ.

487. ($\frac{504}{\text{I. II, XXVIII, qu.}}$) **Лексиконъ.** Бум., **XVII**, 4, листовъ 42 (дл. $5^{1}/_{2}$, шир. $3^{3}/_{4}$ в.), въ старинномъ желтомъ кожаномъ переплетѣ.

1) л. 1. Ἀρχὴ τοῦ ᾱ. Ἀγαθοῦ δαίμονος πόμα, ἀττιχῶς τὴν τελευταῖαν πόσιν, ἑλληνιχῶς.

2) л. 33 об.—42. Λέξεων ἑρμηνεία τῶν ἐν τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ ἐμφερομένων. Нач. Ἀπαύγασμα, ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης.

Листы тверды, письмо красиво.

488. (383) **Лексиконъ греко-славяно-латинскій.** Бум., **XVII,** листовъ 744 (дл. 6, шир. $4^3/_4$ в.), нѣкоторые ветхи, въ 2 столбца. Автографъ іеромонаха Епифанія Славинецкаго (✝ 1675 г.).

Начало: Ἄλφα первое греческое письмѧ, наречесѧ от еврейскаго ἄλεφ. знаменающаго μάθησιν — ѹченїе.

На поляхъ скрѣпа: «Сїѧ кн҃га лезїконъ розныхъ трехъ ѧзыковъ казеннаѧ, приказ кни печатного дѣла кн҃гохранительные полаты, а закрѣпилъ сию кн҃гу приказ печатнаго дѣла дїакъ Іванъ Арбенев».

489. ($\frac{317}{CCCIV}$) **Ливанія софиста рѣчи.** Бум., **XV,** 4, листовъ 261 (дл. $5^1/_4$, шир. $3^1/_4$ в.), ветхи. Арсенїй рмз. Τῶν Ἰβήρων.

Содержитъ въ себѣ 48 рѣчей Ливанія и біографію его, коей нач. Λιβάνιον Ἀντιόχεια μὲν ἤνεγκεν.

490. ($\frac{410}{CCCLXXXIII}$) **Лечебникъ неизвѣстнаго.** Перг., **XII,** 8, листовъ 82 (дл. $4^3/_8$, шир. $3^1/_4$ в.). Начала нѣтъ.

На л. 1. Ὠτικά· περὶ ὀδύνης ὠτός.

Всего 180 главъ о леченіи разныхъ болѣзней, съ примѣчаніями на поляхъ позднѣйшаго письма.

На л. 74—78 главы о леченіи отъ укушенія ядовитыхъ змѣй, скорпіоновъ и пр. Конца нѣтъ.

491. ($\frac{323}{CCCX}$) **Мануила Мосхопула грамматика.** Бум., **XV,** 4, листовъ 176 (дл. $4^1/_2$, шир. 3 в.). Арсенїй. (л. 2). Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 3 и 173).

Л. 1. Стихиры изъ октоиха (отрывокъ).

Л. 3—16. Подъ раскраш. заставкою написано: Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τοῦ πρώτου σχέδους, διορθωθέντος παρὰ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου.

Молитва: Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν и проч. Грамматическій разборъ ея и далѣе къ каждому новому отдѣлу грамматическому предшествуетъ молитва, или краткій Евангельскій разсказъ, или тропарь праздничный и наконецъ разсказы изъ исторіи Троянской войны, съ разборомъ грамматическимъ; а въ концѣ на л. 166—173 изложены образцы склоненій именъ, безъ раздѣленія на 1, 2 и 3 склоненія. Методъ и статьи для разбора подобраны весьма толково.

На л. 164 об. запись: ἔτους ,ϛϡκθʹ (6929=1421 г.).

На л. 173 об. изображеніе руки благословляющей, съ перстосложеніемъ именословнымъ.

Таковая же рукопись имѣется въ Императ. Публичной Библіотекѣ подъ № 58.—См. палеографическое описаніе арх. Амфилох. Томъ IV, стр. 10.

492. ($\frac{322}{CCCIX}$) **Мануила Мосхопула грамматика.** Бум., **XVI**, 4, лист. 268 (дл. 5, шир. 3 в.). Арсенія чв. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1—14. Мануила Мосхопула Просодія.—Въ № 493, л. 1—49.

2) л. 15—151. О склоненіяхъ и спряженіяхъ глаголовъ на ω и μι.—См. № 493, л. 50.

3) л. 152—268. Статьи для разбора, почти тѣ же, какія въ № 491, на л. 3—164.

493. ($\frac{500}{I. II, II, oct.}$) **Мануила Мосхопула грамматика.** Бум., **XVII**, 8, листовъ 229 (дл. $4^3/_4$, шир. $2^5/_8$ в.), деревянныя переплетныя доски въ черной старинной кожѣ. На верхней доскѣ написано: «Граматика писменая Казённая. Старца Арсенія грека». Л. 1 об. Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ.

1) л. 1—49. Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ ἐρωτημάτων διορθωθέντων παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου περὶ προσῳδιῶν. Нач. Τί ἐστι ποσῳδία.—То же въ № 492, л. 1—14.

2) л. 50—202. Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν ἀρσενικῶν κανόνων. Κανὼν αʹ. Нач. Αἴας, ποίου μέρους λόγου ἐστίν; ὀνόματος и пр. о склоненіяхъ и спряженіяхъ.—То же въ № 492, на л. 16—129, но здѣсь нѣтъ спряженія глаголовъ βαρυτόνων и на μι, которыя въ № 492 изложены на л. 129 об.—151.

3) л. 203—219. Образцы склоненій.

Л. 220—228. Спряженіе глагола τύπτω.—Сего нѣтъ въ № 492.

494. ($\frac{333}{CCCXX}$) **Никифора Влеммида** (┼ 1272) **Логика и Физика.** Бум. (л. 1—31) и бомбиц. (л. 32—150), **XV**, 4, листовъ 150 (дл. $5^5/_8$, шир. $4^1/_8$ в.). Τοῦ Βατοπαιδίου.

Л. 1. Подъ раскраш. заставкою написано: Νικηφόρου τοῦ Βλεμμίδου μοναστοῦ καὶ πρεσβυτέρου, κτήτορος μικροῦ κελλίου κατὰ τὰ ἠμαθιάπου

εἰσαγωγικῆς βιβλίον ἐπιτομῆς πρῶτον ὅρα· ἀφορμὴν δίδου σοφῷ γὰρ καὶ σοφώτερός τις ἔσται и проч.

1) л. 1. Πίναξ 40 главъ Логики.

Л. 1 об. Нач. предисловій: 1) Ἐπειδήπερ ἡ λογικὴ ἐπιστήμη πρὸς τὴν ἱερὰν γραφήν. 2) Βασιλείας καὶ φιλοσοφίας πολὺ τὸ συγγενές τε καὶ ὁμοιότροπον.

Л. 2 об. Κεφ. α´. Περὶ ὅρου. Нач. Ὅρος λέγεται μὲν καὶ τὸ ὁροθέσιον.

Л. 67 об. Κεφ. μ´. Περὶ προτάσεων καὶ συλλογισμῶν. Нач. Πᾶσα πρότασις, ἢ κατάφασίς ἐστιν.

2) л. 69. Никифора Влеммида монаха и пресвитера εἰσαγωγικῆς ἐπιτομῆς βιβλίον δεύτερον· κεφ. α´. Περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων. Нач. Πᾶν τὸ αἴτιον, καὶ ἀρχὴ· οὐ πᾶσα δὲ ἀρχὴ, ἤδη καὶ αἴτιον.

На л. 146 кругъ съ 12 знаками зодіака.—Въ № 496 то же.

На л. 147—150. Περὶ τῆς εἰς τὸν ὄγδοον ψαλμὸν ἐξηγήσεως. Нач. Εἰπὼν ὁ προφήτης πρὸς τὸν Θεὸν.—Конца нѣтъ.

495. ($\frac{302}{\text{CCLXXXIX}}$) **Никифора Влеммида Физика.** Бум., **XV**, 4, листовъ 214 (дл. $5^1/_8$, шир. $3^1/_4$ в.). Ἀρσένιй. (л. 1). Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 4).

1) л. 1—2. Безъ начала, 40-я глава Логики, о предложеніяхъ и силлогизмахъ.—Въ № 494, л. 67 об.

2) л. 3 об.—214. Πίναξ и изложеніе 31 главы Физики.—То же въ № 494, на л. 69—147. Послѣдняя глава περὶ κενοῦ. Нач. Ἔνθα μὴ ἔστιν ὅλως τι τῶν σωμάτων.

На поляхъ схоліи, а въ № 494 ихъ нѣтъ.

496. ($\frac{185}{\text{CLXXXVI}}$) **Никифора Влеммида Логика.** Бомбиц., **XV**, листовъ 248 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.), ветхи. Л. 1. Τοῦ Βατοπαιδίου.

1) л. 1—89. Πίναξ, 2 предисловія и изложеніе 40 главъ Логики.—Тѣ же, какія въ № 494, на л. 1—68.

2) л. 90—205. Πίναξ и изложеніе 31 главы Физики.—То же въ № 494, и № 495.

3) л. 205 об.—248. Περὶ δέκα κατηγοριῶν. Нач. Ἐπεί τισιν οὐκ οἶδ' ὅθεν τὴν τῆς διαλεκτικῆς ἐπιστήμης.

О сей рукописи проф. Маттеи, въ изд. 1805 г., на стран. 123, замѣчаетъ: Hujus codicis folia numerare non potui, quia madefacta ex majori parte tenaciter coaluerant. Multa hic quoque deleta et a vermibus corrosa.

497. (495/I. II, XXV, qu.) **Никифора Влеммида Логика.** Бум., **XVII,** 4, листовъ 124 (дл. 5, шир. $3^3/_8$ в.). въ бумажной обложкѣ.

На л. 1—114. Πίναξ, два предисловія и изложеніе 40 главъ, тѣ же, какія въ № 494, на л. 1—68, и въ № 496, на л. 1—89.

На л. 114 об.—124, безъ надписанія, статья философскаго содержанія. Нач. Τῆς συνόψεως τῶν συλλογισμῶν στοχαζόμενοι τῆς σαφοῦς αὐτῶν παραδόσεως.

498. (187/CLXXXVIII) **Орибазія врача сочиненія** (IV в.). Бум., **XVI,** листовъ 110 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.). Арсеній рпг. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

Л. 2. Σύνοψις τῶν Ὀριβασίου ἐννέα λόγων πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Εὐστάθιον. Нач. Ἐν τῷ πρώτῳ διδάσκει προφυλακτικὰ ἐν γυμνασίοις.—Послѣ сего предисловія указатель 34 главъ первой книги.

Кн. 1) л. 3. Ὀριβασίου πρὸς Εὐστάθιον τὸν υἱὸν αὐτοῦ σύνοψις, καὶ ἐκλογαὶ ὑγιειναί, προφυλακτικαί τε καὶ θεραπευτικαί, ἀνατομικαὶ ἀπὸ διαφόρων ἀρχαίων. Нач. Κελεύσαντος Ἰουλιανοῦ ποτε τοῦ θειοτάτου αὐτοκράτορος.

Кн. 2) л. 12. Πίναξ и изложеніе 56 главъ 2 книги. Нач. 1-й гл. Ὅσα μέσα ἐστὶ τῶν θερμαινόντων καὶ ψυχόντων.

Кн. 3) л. 21. Σκευασίαι χρησίμων φαρμάκων.

Кн. 4) л. 40 об. Нач. 1-й главы: Ὅσα λεπτύνοντα ἐν τροφαῖς.—Всего 42 главы.

Кн. 5) л. 50. Нач. 1-й главы: Τῶν συμπιπτόντων ταῖς κνούσαις.—Всего 52 главы.

Кн. 6) л. 62. Нач. 1-й гл. Ὅτι τὰ κρίσιμα σημεῖα ἐν ἀρχῇ φαινόμενα.—Всего 48 главъ.

Кн. 7) л. 71. Нач. 1-й гл. Ἐπειδὴ τὸ ἁπλοῦν ἕλκος διαίρεσίς ἐστι μόνον.—Всего 51 глава.

Кн. 8) л. 83 об. Περὶ μνήμης, ἀπωλείας καὶ τῶν ἄλλων.—Всего 57 главъ.

Кн. 9) л. 93—110. Нач. Περὶ αἵματος ἀναγωγῆς ἐκ κατάρρου.—Всего 72 главы. v. ill. Cod. Dresd. Da. 5.

Всѣ книги съ примѣч. на поляхъ.

499. (188/CLXXXIX) **Орибазія врача четыре медицинскія книги.** Бум., **XVI,** листовъ 137 (дл. $7^5/_8$, шир. $5^1/_4$ в.). Арсеній рка. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

Кн. 1) л. 3. Ὀριβασίου πρὸς Εὐνάπιον (Сардійскому историку и

панегиристу Орибазіеву). Нач. Ἐξ ὧν ἡμῖν διηλέχθης, Εὐνάπιε κράτιστε.— Въ ней 52 главы о сохраненіи здоровья.

Кн. 2) л. 25 об. Περὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἁπλῶν. Изложено по алфавиту.

Кн. 3) л. 58 об. Περὶ τῶν πανδήμων νοσημάτων. (О горячкахъ и проч.).—Всего 68 главъ.

Кн. 4) л. 88—137; въ ней 144 главы о разныхъ болѣзняхъ отъ головы до ногъ и о лѣкарствахъ противъ разныхъ болѣзней.

На л. 137 внизу рукой писавшаго книгу приписано: ἐξισώθ. κατὰ πάντα τῷ πρωτοτύπῳ, ὅπως δήποτε δυνατὸν ἦν.

500. ($\frac{193}{CXCIV}$) **Павзанія** (II в.) **описаніе Греціи.** Бум., **XVI,** листовъ 281 (дл. $7^1/_2$, шир. $5^1/_4$ в.). Ἀρσενίου ρξι. Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

Л. 2. Τῆς ἠπείρου τῆς Ἑλληνικῆς κατὰ νήσους τὰς κυκλάδας καὶ πέλαγος τὸ Αἰγαῖον.

Л. 280. Τέλος Παυσανίου Ἑλλάδος περιηγήσεως. Ἀττικῶν, Κορινθιακῶν, Λακωνικῶν, Μεσσηνιακῶν, Ἠλιακῶν, Ἀχαϊκῶν, Ἀρκαδικῶν, Βοιωτικῶν καὶ Φωκικῶν, Λοκρῶν, Ὀζολῶν.

501. ($\frac{352}{CCCXXXIX}$) **Плутарха** († 140) **о Физикѣ и Морали.** Перг., **XI,** 4, листовъ 256 (дл. $5^1/_2$, шир. 4 в.). Ἀρσενίου ν. Переплетъ старинный съ дерев. досками въ черной кожѣ.

Кн. 1) л. 1. Πλουτάρχου φιλοσόφου περὶ τῶν ἀρεσκόντων φιλοσόφοις φυσικῶν δογμάτων βιβλίῳ ε΄. Τὸ α΄ ἐν ᾧ κεφάλαια λ΄. Нач. предисловія: Μέλλοντες τὸν φυσικὸν παραδώσειν λόγον.

Л. 1 об. Κεφ. α΄. Τί ἐστι φύσις. Нач. Ἐπειδὴ πρόκειται ἡμῖν τὰ φυσικὰ θεωρῆσαι.

2) л. 13. Нач. 1-й гл. Περὶ κόσμου. Πυθαγόρας πρῶτος ὠνόμασε τὴν τῶν ὅλων περιοχὴν κόσμον.—Всего 32 главы о солнцѣ, лунѣ и звѣздахъ.

3) л. 20. Нач. 1-й гл. Περὶ τοῦ Γαλαξίου κύκλου. Κύκλος ἐστὶ νεφελοειδής.—Всего 18 главъ: о млечномъ пути, кометахъ, о громѣ, молніи, объ облакахъ, дождѣ, снѣгѣ, о движеніи земли, о землетрясеніяхъ и проч.

4) л. 25 об. Нач. 1-й гл. Περὶ Νείλου ἀναβάσεως. Нач. Θαλῆς τοὺς ἐτησίας ἀνέμους. 2 гл. Περὶ ψυχῆς и проч.—Всего 23 главы.

5) л. 32 об. Нач. 1-й гл. Περὶ μαντικῆς. Πλάτων καὶ οἱ στωϊκοὶ τὴν μαντικὴν εἰσάγουσι.—Всего 29 главъ. Послѣдняя περὶ ὑγιείας καὶ νόσου καὶ γήρως.

Л. 40 об. Τῷ ἠθικῷ Πλουτάρχου λόγος α΄. Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας. Нач. Τὰ ἱμάτια δοκεῖ θερμένειν τὸν ἄνθρωπον.

Л. 42. Λόγ. β΄ Περὶ παίδων ἀγωγῆς. Нач. Τί τις ἂν ἔχοι εἰπεῖν περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων.

Л. 56 об. Λόγ. γ΄. Πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ᾽ ἀρετῇ. Нач. Τίς τῶν λόγων, ὦ Σόσσιε, σενεκίων σώσει.

Л. 68 об. — » — δ΄. Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ θείου βραδέως τιμωρουμένων. Нач. Τοιαῦτα μὲν Ἐπικοῦρος εἰπών.

Л. 91 об. — » — ε΄. Πῶς ἄν τις ὑπ᾽ ἐχθρῶν ὠφελεῖτο. Нач. Ὁρῶ μὲν, ὅτι τὸν πρᾳότατον ὦ Κορνήλιε.

Л. 99. — » — ϛ΄. Πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν. Нач. Εἰ μὲν ὡς φιλόξενος ὁ ποιητὴς ἔλεγεν, ὦ Μάρκε Σήδαπε.

Л. 122. — » — ζ΄. Περὶ τοῦ· πῶς ἂν τις διακρίνειε τὸν κόλακα τοῦ φίλου. Нач. Τῷ σφόδρα φιλεῖν ἑαυτὸν, ὦ Ἀντίοχε φιλόπαππε.

Л. 149 об. — » — η΄. Περὶ τοῦ ἑαυτὸν ἐπαινεῖν ἀνεπιφθόνως. Нач. Τὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγειν ὥς τι ὄντος ἢ δυναμένου.

Л. 159. Λογ. θ΄. Περὶ ἀοργησίας. Нач. Καλῶς μοι δοκοῦσι, ὦ Φούνδανε, ποιεῖν οἱ ζωγράφοι.

Л. 170 об. — » — ι΄. Περὶ πολυπραγμοσύνης. Нач. Ἄπνοφ· ἢ σκοτεινὴν, ἢ δυσχείμερον οἰκίαν.

Л. 178. — » — ια΄. Περὶ εὐθυμίας. Нач. Πλούταρχος Παχκίῳ εὖ πράττειν.

Л. 190 об. — » — ιβ΄. Περὶ δυσωπίας. Нач. Ἐνιαυτῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων.

Л. 198. — » — ιγ΄. Περὶ φιλαδελφίας. Нач. Τὰ παλαιὰ τῶν διοσκούρων ἀφιδρύματα.

Л. 212. — » — ιδ΄. Περὶ ἀδολεσχίας. Нач. Δύσκολον μὲν ἀναλαμβάνει θεράπευμα.

Л. 225. — » — ιε΄. Περὶ τοῦ ἀκούειν. Нач. Τὴν γενομένην μοι σχολὴν, ὦ Νίκανδρε, περὶ τοῦ ἀκούειν.

Л. 235 об. — » — ιϛ΄. Περὶ πολυφιλίας. Нач. Μένωνα τὸν Θετταλὸν οἰόμενον ἐν λόγοις ἱκανῶς.

Л. 239. — » — ιζ΄. Περὶ φιλοπλουτίας. Нач. Ἱππόμαχος ὁ Ἀλείπτης ἐπαινούντων τινῶν ἄνθρωπον.

Л. 243 об. — » — ιη΄. Περὶ τύχης. Нач. Τύχη τὰ θνητὰ πράγματα οὐκ εὐβουλία.

Л. 245 об. — » — ιθ΄. Πότερα τὰ ψυχῆς, ἢ τὰ σώματα πάθη χείρονα. Нач. Ὅμηρος μὲν ἐπιβλέψας τὰ θνητὰ τῶν ζώντων γένη.

Л. 247 об. — » — κ΄. Πότερον ὕδωρ, ἢ πῦρ χρησιμώτερον. Нач. Ἄριστον μὲν ὕδωρ.

Л. 250 об.—256. Λόγος κα΄. Περὶ δεισιδαιμονίας. Нач. Τῆς περὶ θεῶν ἀμαθίας καὶ ἀγνοίας.—Конца нѣтъ.—Всѣ главы, числомъ 21, о морали тѣ же въ № 502, на л. 2—202.

Главы: 12, 18 и 21 изданы Маттеемъ въ 1777 и 1778 г., а прочія 18 главъ изданы Даніелемъ Виттенбахскимъ. О первыхъ же пяти книгахъ у Маттеи и въ Указ. арх. Саввы не упоминается.

502. ($\frac{425}{CCCLXXXVII}$) **Плутарха 21 книга о морали, или нравственной философіи.** Перг., **XII**, 8, листовъ 203 (дл. $4^1/_2$, шир. $3^1/_4$ в.). Арсенiй. Τοῦ Βατοπαιδίου.

На л. 2—202 написаны тѣ же 21 глава о морали, какія въ № 501, на л. 40 об.—256. Послѣдняя глава: περὶ δεισιδαιμονίας.—Конца и здѣсь нѣтъ, но текста болѣе на $1^1/_2$ страницы.

503. ($\frac{351}{CCCXXXVIII}$) **Плутарха біографіи знаменитыхъ мужей Греціи и Рима.** Бум., **XV**, 4, листовъ 428 (дл. $5^3/_8$, шир. $3^3/_4$ в.). Τοῦ Βατοπαιδίου (л. 1). Л. 430 об. «Книга ризничная Свѧтѣйшаго Патрiарха». Арсенiй. (почеркъ не Суханова).

Л. 1. Τῆς καθόλου τῶν παρ' ἀλλήλων τοῦ Πλουτάρχου λόγων πραγματείας εἰς τρία διῃρημένης βιβλία· ἐνταῦθα ὁ τῆς πρώτης μόνον βίβλου πίναξ ἐστί.

1) л. 1. Θησεύς. Нач. Ὥσπερ ἐν ταῖς γεωγραφίαις.

2) л. 20. Ῥωμύλος. Нач. Τὸ μέγα τῆς Ῥώμης ὄνομα.

3) л. 46 об. Σόλων. Нач. Δίδυμος ὁ γραμματικός.

4) л. 68. Ποπλικόλας. Нач. Τοιούτῳ δὲ γενομένῳ τῷ Σόλωνι.

5) л. 85. Θεμιστοκλῆς. Нач. Θεμιστοκλῆς δέ, τὰ μὲν ἐκ γένους.

6) л. 105. Κάμιλλος. Нач. Περὶ δὲ φουρίου Καμίλλου.

7) л. 133. Ἀριστείδης. Нач. Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου.

8) л. 154. Κάτων. Нач. Μάρκῳ δὲ Κάτωνί φασιν.

9) л. 177 об. Κίμων. Нач. Περιπόλτας ὁ μάντις ἐκ Θετταλίας.

10) л. 193. Λούκουλλος. Нач. Τῷ δὲ Λουκούλλῳ πάππος μὲν ὑπατικός.

11) л. 230. Περικλῆς. Нач. Ξένους τινὰς ἐν Ῥώμῃ πλουσίους.

12) л. 255. Φάβιος Μάξιμος. Нач. Τοιοῦτον δὲ τοῦ Περικλέους.

13) л. 276. Νικίας. Нач. Ἐπεὶ δοκοῦμεν οὐκ ἀτόπως.

14) л. 299. Κράσσος. Нач. Μάρκος δὲ Κράσσος ἦν τιματικοῦ.

15) л. 328. Γάϊος Μάρκιος. Нач. Ὁ Μαρκίων οἶκος ἐν Ῥώμῃ.

16) л. 351 об. Ἀλκιβιάδης. Нач. Τὸ Ἀλκιβιάδου γένος ἄνωθεν.

17) л. 379. Δημοσθένης. Нач. Ὁ μὲν γράφας τὸ ἐπὶ τῇ νίκῃ.

18) л. 396 об.—428. Κικέρων. Нач. Κικέρωνος δὲ τὴν μὲν μητέρα λέγουσιν Ὀλβίαν γενέσθαι.

504. ($\frac{370}{CCCLVII}$) **Софокла** († 406 до Р. Хр.) **драмы.** Бомбиц., **XIV**, 4, листовъ 133 (дл. $5^3/_8$, шир. $3^3/_8$ в.), ветхи. Арсеній рѯз. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. Rasarius (л. 2). Ἐμοῦ Βαλτάσαρος τοῦ Μελιαβακκοῦ, съ латинскимъ переводомъ: Meï Baltasaris Meliavaccae.

Листы 1 и 133 пергаменные, въ 2 столбца, писаны на латинскомъ языкѣ готическими буквами съ надписью на оборотѣ послѣдняго листа вверху такими же готич. буквами: «Baltasar Meliavacca».

1) л. 2. Γένος Σοφοκλέους. Нач. Σοφοκλῆς, τὸ μὲν γένος ἦν Ἀθηναῖος.

2) л. 3 об. Ὑπόθεσις τοῦ α' δράματος. Πρόσωπα· Ἀθηνᾶ, Ὀδισσεύς, Αἴας, χορός, τέκμησσα, ἡμιχόριον ἄγγελος, Τεῦκρος, Μενέλαος, Ἀγαμέμνων.

Л. 5—42. Αἴας.—См. № 505, л. 1.

3) л. 43. Ἠλέκτρα. Предисловіе: Ὑπόκειται ὧδε τροφεύς, δεικνὺς Ὀρέστῃ τὰ ἐν ἄργει.—То же въ № 505, л. 58.

4) л. 86—131. Οἰδίπους τύραννος. Нач. Ὦ τέκνα Κάδμου.—Всѣ три драмы съ надстрочными объясненіями и краткими схоліями на поляхъ.

505. ($\frac{419}{CCCXCII}$) **Софокла и Эсхила** († 436 до Р. Хр.) **драмы.** Бум., **XVI**, 4, листовъ 210 (дл. $4^3/_4$, шир. $3^1/_4$ в.). Арсеній рла. Τῶν Ἰβήρων.

1) л. 1. Софокла: Αἴας ὁ μαστυγοφόρος. Нач. Ἀεὶ μέν, ὦ παῖ Λαρτίου.—Съ схоліями на поляхъ, которыя не сходны съ № 504, л. 5—42.

2) л. 58. Его же Ἠλέκτρα съ предисловіемъ.—То же въ № 504, л. 43.

3) л. 126 об. Біографія Эсхила. Нач. Αἴσχυλος ὁ τραγικός.—Въ № 508, л. 1—35.

4) л. 128. Αἰσχύλου Προμηθεὺς δεσμώτ. Нач. Χθονὸς μὲν εἰς τηλουρὸν ἥκομεν.—Въ началѣ предисловіе; объясненія надъ стихами и схоліи на поляхъ только до л. 142.

5) л. 171. Семь противъ Өивъ. Нач. Κάδμου πολῖται χρὴ λέγειν. Надъ стихами объясненіе.—Въ № 508, л. 38.

506. ($\frac{204}{CCV}$) **Страбона** (I в.) **Географія.** Бум., **XV**, листовъ 434 (дл. $6^5/_8$, шир. $4^3/_4$ в.). Арсеній рі. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων (л. 8).

Книга 1) л. 8. Στράβωνος γεωγραφικῶν. Нач. Τῆς τοῦ φιλοσόφου πραγματείας εἶναι.

Кн. 2) л. 41 об. Нач. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν γεωγραφικῶν καθιστάμενος.

Кн. 3) л. 82 об. Безъ надписанія и начала.

Кн. 4) л. 103 об. Нач. Ἐφ' ἑξῆς δ' ἐστὶν ἡ ὑπὲρ τῶν ἄλπεων κελτική.

Кн. 5) л. 120. Нач. Μετὰ δὲ τὴν ὑπώρειαν τῶν ἄλπεων.

Кн. 6) л. 137. Нач. Μετὰ δὲ τὸ στόμα τοῦ σιλάριδος.

Кн. 7) л. 158 об. Нач. Εἰρηκόσιν δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας.

Кн. 8) л. 180. Нач. Ἐπεὶ δὲ πιόντες ἀπὸ τῶν ἑσπερινῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.

Кн. 9) л. 210. Нач. Περιωδευκόσι τὴν Πελοπόννησον.

Кн. 10) л. 240. Нач. Ἐπειδὴ ἡ Εὔβοια παρὰ πᾶσαν.

Кн. 11) л. 260 об. Нач. α'. Τὸ ἑνδέκατον ἄρχεται μὲν τῆς Ἀσίας. β'. Τῇ δὲ Εὐρώπῃ συνεχής ἐστιν ἡ Ἀσία.

Кн. 12) л. 283. Нач. Καὶ ἡ Καππαδοκία ἐστὶ πολυμερεῖς.

Кн. 13) л. 307 об. Нач. Μέχρι μὲν δεῦρο ἀφορίσθω τὰ περὶ τῆς Φρυγίας.

Кн. 14) л. 331 об. Нач. Λοιπὸν δ' ἐστὶν εἰπεῖν, περὶ Ἰωνῶν καὶ Καρῶν.

Кн. 15) л. 351 об. Нач. Τὰ περιλειπόμενα τῆς Ἀσίας.

Кн. 16) л. 377 об. Нач. Τῇ δὲ Περσίδι καὶ τῇ Σουσιανῇ.

Кн. 17) л. 404—434. Нач. Ἐπεὶ δὲ τὴν Ἀραβίαν ἐφοδεύοντες.

Письмо однообразно; листы тверды и чисты.

507. ($\frac{257}{CCXLIV}$) **Фаларида** († 572 г. до Р. Хр.) **и Брута** († I в. до Р. Хр.) **письма.** Пергам., **XV**, 4, листовъ 90 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Переплетъ старинный, въ черной кожѣ, съ дерев. досками. Ἀρсенїй ρπн. Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων (л. 1).

1) лл. 1—70 содержатъ въ себѣ письма Фаларида съ 4 по 145, а первыхъ двухъ и начала третьяго нѣтъ.

Л. 71. Μετεγράφησαν οἱ παροῦσαι ἐπιστολαὶ τοῦ Φαλάριδος διὰ χειρὸς ἐμοῦ Ἰωάννου πρεσβυτέρου Ῥώσου, τοῦ Κρητός· ἔτει ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως χιλιοστῷ, τετρακοσιοστῷ, ὀγδοηκοστῷ ἑβδόμῳ· μηνὸς Σεπτεμβρίου, ὀκτῷ καὶ δεκάτῃ (1487 г. Сент. 18).

2) л. 72. Подъ раскраш. заставкою написано: Μιθριδάτου τῶν Βρούτου ἐπιστολῶν συναγωγή. α'. Нач. Τὰς Βρούτου ἐθαύμασα πολλάκις ἐπιστολάς.—Всѣхъ писемъ 73.

Послѣднее на л. 89 об. Πυθαγόρας Ἱέρωνι. Нач. Ἀσφαλὴς ὁ ἐμὸς βίος.

Л. 90. Запись о времени написанія та же, что и на л. 71—Іоанномъ пресвит. Критскимъ въ 1487 г. Окт. 2. ἐν (Β)ενετίαις (въ Венеціи). Письмо однообразно и красиво; листы въ началѣ и концѣ рукописи промаслены. Заглавныя буквы раскрашены.

508. ($\frac{272}{CCLIX}$) **Эсхила и Еврипида драмы.** Бум., **XV** и **XVI**, 4, листовъ 212 (дл. $4^3/_4$, шир. 3 в.). Арсеній рлг. Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. Rasarius (л. 1).

1) л. 1. Біографія Эсхила: Αἴσχυλος ὁ τραγικός.—То же въ № 505, л. 126 об.

Л. 2. Драма его: Προμηθεύς, съ предисловіемъ и съ объясненіями надъ стихами.—То же въ № 505, л. 128.

2) л. 38. Его же. Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.—Въ № 505, л. 171, съ объясненіемъ.

3) л. 71 об. Ὑπόθεσις Περσῶν. Нач. Γλαῦκος ἐν τοῖς περὶ Αἰσχύλου μύθοις.

Л. 72 об. Πρόσωπα· Χορὸς γερόντων, ἄτοσα, ἄγγελος, εἴδωλον Δαρείου, Ξέρξης.—Безъ объясненій. Нач. Τὰ δὲ μὲν Περσῶν.

4) л. 114. Еврипида «Гекуба» съ схоліями.—Въ № 478, л. 11.

5) л. 159—212. Его же. Орестъ. Предисловіе: Нач. Ὀρέστης τὸν φόνον τοῦ πατρός.

Л. 159 об. Τοῦ δράματος πρόσωπα. Ἠλέκτρα, Πυλάδης, Ἑλένη, ἄγγελος, χορὸς, Ἑρμιόνη, Ὀρέστης, Φρῦξ, Μενέλαος, Ἀπόλλων, Τυνδάρος. Нач. Οὐκ ἔστιν οὐδὲν δεινὸν ὧδ' εἰπεῖν ἔπος.—Съ схоліями на поляхъ и объясненіями надъ стихами.

509. ($\frac{415}{CCCXCVII}$) **Θеокрита Идилліи и другія статьи.** Бум., **XV**, 8, листовъ 86 (дл. $4^7/_8$, шир. $3^1/_8$ в.). Арсеній рмв. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων.

1) л. 1. Θεοκρίτου Σύριγξ. Нач. Σύριγξ οὔνομ' ἔχεις.

Л. 2. Іоанна Πεδιασίμου ἐξήγησις εἰς τὴν Θεοκρίτου σύριγγα. Нач. Τὸ τῆς Θεοκρίτου σύριγγος αἰνίγματι ὅμοιον.—Сравни № 480, л. 113.

2) л. 4. Θеокрита Идилліи: α') Ἀγαθὴ τύχη. β') л. 10. Φαρμακεύτρια. γ') л. 16. Нач. Κωμάσεω. δ') л. 18 об. Нач. Εἰπέ μοι, ὦ Κορούδων, τίνες αἱ βοές. ε') л. 20 об. Нач. Αἶγες. ϛ) л. 26. Нач. Δαμοίτας καὶ Δάφνις ὁ βουκόλος. ζ') Ἦς χρόνος. η') л. 32. Δαφνίδι τῷ χαρίεντι. θ') л. 35. Βουκολιάσδεο Δάφνι. ι') л. 36. Нач. Ἔργα τινὰ βουκαῖε. ια') л. 38. Κύκλωψ. ιβ') л. 40 об. Нач. Ἤλυθες, ὦ φίλε Κόδρε. ιγ') л. 41 об. Ὕλλας.

ιδ') л. 44. Нач. Χαίρην πολλά. ιε') л. 46. Συρακοῦσιαι ἢ ἀδωνιάζουσαι. ις') л. 50 об. Χάριτες, ἢ Ἱέρων. ιζ') л. 54. Ἐγκώμιον εἰς πολεμοῖον. ιη') л. 58. Ἑλένης ἐπιθαλάμιος. ιθ') л. 60. Εἰδύλλιον ἐρῶντος. κ') л. 61. Πτέρυγες (съ предисловіемъ).

Первыя пять идиллій съ схоліями на поляхъ, а прочія только съ надстрочными краткими объясненіями.

3) л. 63. Ἑρμοῦ τοῦ Τρισμεγίστου πρὸς Ἀσκληπιὸν περὶ βοτανῶν τῶν ζ' ἀστέρων. Нач. Πρώτη βοτάνη προσαγορευομένη κιχώριον.

4) л. 65 об. Его же. Ἕτερα ζ' βατάναι, ἀνακείμεναι τοῖς αὐτοῖς πλανωμένοις.

5) л. 68. Его же. Εὐχὴ λεγομένη ἐπὶ συγκομιδῇ ἑκάστης βοτάνης. Нач. Παντοκράτωρ, Κύριε, Δημιουργὲ πάσης κτίσεως.

6) л. 68. Его же. Πρὸς Ἀσκληπιὸν, ἡ λεγομένη ἱερὰ βίβλος. Нач. Τῶν ἐν τοῖς ζωδίοις λς' δεκανῶν.

7) л. 72 об. Его же. Πρὸς μαθητὴν αὐτοῦ Ἀσκληπιόν, περὶ βοτανῶν τῶν ιβ' ζωδίων.

8) л. 73. Ἡρωϊκοί (стихи) Παρμενίονος Μακεδόνος. Нач. Ὁ κόρις ἄχρι κόρου χορέσαι τόμον.

9) л. 76. Безъ надписанія. Нач. Οἱ παλαιοὶ ἐμέρισαν τὴν γῆν εἰς τμήματα τρία· εἰς Ἀσίαν, Λιβύην καὶ Εὐρώπην.

10) л. 78. Пиѳагора письмо къ Телавгу сыну. Нач. Πολλὰ καμὼν καὶ πολλὰ πειράσας, ἐπέσταλκά σοι.

11) л. 79. Ἡ τοῦ Πυθαγόρου Πλινθίς.

Л. 79 об. Записи о смерти нѣкоторыхъ лицъ за 1455—1459 г.

12) л. 80—86. О 12 знакахъ зодіака и разныя астрономическія и астрологическія статьи, о дняхъ счастливыхъ и несчастныхъ и проч.

510. ($\frac{216}{\text{CCXVII}}$) **Ѳукидида Аѳинянина** (V до Р. Хр.) **Исторія.** Бум., **XV**, листовъ 254 (дл. $6^1/_2$, шир. $4^1/_2$ в.). Ἀρσένιϊ ρξι. Τῶν Ἰβήρων. Ἐκ τῶν Μαξίμου ἐπισκόπου Κυθήρων. Hieronym.

Книга 1) л. 1. Θουκυδίδου Ἀθηναίου συγγραφῶν πρώτη. Нач. Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων.

Книга 2) л. 36 об. Нач. Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος.

Книга 3) л. 66 об. Нач. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι.

Книга 4) л. 97. Нач. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους περὶ σίτου ἐκβολήν.

Книга 5) л. 133 об. Нач. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαί.

Книги 6 и 7) л. 160. Нач. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο.

Книга 8) л. 218. Нач. Εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη. На поляхъ писалъ схоліи Антоній, что видно изъ записи на л. 249: Ἀντώνιος, Μεδιολανεύς, Κρὴς τὸ γένος, τὰ ἐνόντα ταύτῃ τῇ βίβλῳ σχόλια ἐνέθηκεν.

Л. 253. Біографія Θукидида. Нач. Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ὀλόρου ἦν παῖς· Θρᾴκιον δὲ αὐτῷ τὸ γένος.

Л. 254. Діонисія Ἁλικαρνασέως περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων. Нач. Διονύσιος Ἀμμαίῳ τῷ φιλτάτῳ χαίρειν. Ἐγὼ μὲν ὑπελάμβανον ἀρκούντως δεδηλωκέναι τὸν Θουκυδίδου χαρακτῆρα.—Конца нѣтъ.

Встрѣчаются замѣтки на латинскомъ языкѣ, вѣроятно, одного изъ прежнихъ владѣльцевъ этой рукописи.

ОТДѢЛЪ VIII.

ГРАМОТЫ и ПИСЬМА.

I. ГРЕЧЕСКІЯ.

511. (6[б] по 2 реэстру къ каталогу 1823 г.). **Святѣйшему Всероссійскому Патріарху Никону челобитная изъ Царя-Града двухъ братьевъ живописцевъ Іоанна и Георгія,** о желаніи ихъ, съ разрѣшенія Патріарха, прибыть въ Москву, для стѣннаго письма въ монастыряхъ и для наученія сему художеству русскихъ людей. Писана **1655** года, Іюля 25, греческой скорописью на бумажномъ листѣ, въ 6 вершковъ дл. и 4 шир. Помѣта: «рѯд г. Генваря въ гⷣ подалъ гречанинъ Николай Ивановъ».

512. (1[в] по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Грамота подлинная къ Никону патріарху Московскому, за подписью Іоанникія патр. Константинопольскаго,** о ходатайствѣ предъ царемъ Алексѣемъ Михайловичемъ, о защитѣ православныхъ грековъ отъ турецкихъ притѣсненій. Писана **1656** г., Генв. 30, на листѣ лощеной бумаги, въ 14 вершк. дл. и 11 в. шир. Нач. Μακαριώτατε, ἁγιώτατε.

Въ начальной буквѣ «М» раскрашено по золоту художественно изображеніе Ангела, держащаго въ рукахъ рипиды.

При грамотѣ присланы св. мощи: Глава св. муч. Агаѳоника, да часть мощей великомученика Ѳеодора Стратилата (хранятся въ Патр. Ризницѣ).

513. (2ᵃ по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Подлинное письмо къ Моск. патр. Никону Антіохійскаго патр. Макарія,** въ которомъ увѣдомляетъ ѳ пріѣздѣ своемъ въ Болховъ и проситъ, чтобы подѣланы были по дорогѣ мосты, безъ которыхъ переѣздъ затруднителенъ и опасенъ. Писано **1656** г., Іюня 5, на бум. листѣ, въ 7 в. дл. и 4 в. шир. Помѣта полученія: рѯд҃. Іюнѧ въ в҃і.

514. (3ᵃ по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Подлинное письмо Антіох. патр. Макарія къ царю Алексѣю Михайловичу** одинаковаго содержанія съ № 513. Писано **1656** г., Іюня 5, на бум. листѣ, въ 7 в. дл. и 4 в. шир. Помѣта полученія: «рѯд҃. Іюнѧ въ в҃і.»

515. (4ᵃ по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Подлинная грамота, за подписью Антіох. патр. Макарія, къ Моск. патр. Никону,** о заступленіи за двухъ приговоренныхъ къ смерти узниковъ. Писана **1656** г., Іюня 16, изъ Путивля, на бум. листѣ, въ 11 в. дл. и 9 в. шир.

516. (5ᵃ по 2 реэстру). **Подлинное письмо Антіох. патр. Макарія къ Моск. патр. Никону,** о пріѣздѣ его Макарія въ Казацкій городъ Красной и объ оказаніи милости толмачу и переводчику бывшимъ при немъ. Писана **1656** г., Іюня 18, на бум. листѣ 7 в. дл. и 4 в. шир.

517. (7ᵃ по 2 реэстру). **Подлинная грамота, за подписью Антіох. патр. Макарія, къ Моск. патр. Никону,** съ просьбою о милостынѣ Іоаннинскому архим. Іоакиму, на обновленіе монастыря Пречистыя Богородицы въ Іоаннинахъ. Писана **1656** г., на листѣ лощеной бумаги, въ $12^1/_2$ в. дл. и 9 в. шир.

518. (8ᵃ по 2 реэстру). **Подлинное письмо Антіох. патр. Макарія къ Моск. патр. Никону,** о прибытіи его Макарія въ Калугу. Писано **1656** г., на бум. листѣ, въ 7 в. дл. и 4 в. шир. Помѣта полученія: «р҃ѯ҃д Іюна въ в҃і.»

519. (11ᵃ по 2 реэстру). **Грамота подлинная Кирилла архіеписк. святыя и царскія обители** ἐν Χίῳ **къ царю Алексѣю Михайловичу** о томъ, что грамоты, данныя Государемъ на владѣніе патріарху Никону разными вотчинами, онъ считаетъ, по осужденіи Никона, недѣйствительными, «понеже даны были по хитромꙋ его выпросꙋ». Писана **1660** г., Мая 14, на бум. листѣ, въ $9^3/_8$ в. дл. и $7^1/_2$ в. шир. Помѣта: «Маіа ді переведеся сіа грамота.» в.

Переводъ сей грамоты см. въ отд. слав. рукоп. № 1057 $(\frac{14}{3})$

520. (12ᵃ по 2 реэстру). **Грамота, въ которой подается совѣтъ царю Алексѣю Михайловичу объ избраніи на патріаршество, на мѣсто Никона патріарха,** человѣка благочестиваго, правовѣрнаго, Богоугоднаго и нечеловѣкоугодника. Писана на бум. листѣ, въ $9^3/_8$ в. дл. и $7^1/_2$ в. шир. Помѣта: «Маіа ді переведена грамота». Вверху написано: д листа.

Авторъ этой грамоты не показанъ, и время написанія не означено. Но какъ почеркъ письма совершенно одинаковъ съ № 519 и бумага такая же и помѣта одного почерка и числа Мая 15, то, съ вѣроятностію, можно заключить, что и эта грамота писана тѣмъ же архіепископомъ Кирилломъ ἐν Χίῳ и въ одно время съ грамотою подъ № 519.

521. (9ᵇ по 2 реэстру). **Грамота подлинная отъ Московскаго 1666 года Собора,** которою извѣщаются всѣ патріархи о низложеніи патріарха Никона. Подписались собственноручно патріархи: Паисій Александрійскій (по гречески), Макарій Антіохійскій (по

сирійски) и еще 20 митроп., архіеп. и еписк. Россійскихъ и Греческихъ. Писана **1666** г. Дек. 21, на 2 бум. склеенныхъ листахъ, въ коихъ дл. 2 арш. и шир. $^3/_4$ арш.

522. (20[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное Антіохійскаго патріарха Макарія къ Моск. патр. Іоасафу II,** о прибытіи его въ Иверію. Писано **1668** г. Февр. 4, на бум. листѣ, въ $9^1/_4$ в. дл. и 6 в. шир. Подпись патріарха сирійская, а письмо писано по гречески.

523. (10[б] по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью Меѳодія патріарха Константинопольскаго, къ Моск. патр. Іоасафу II,** поздравительная съ возведеніемъ его на Московскій патріаршій престолъ, по низложеніи Никона. Первая буква грамоты «М» разрисована и вызолочена. Писана **1668** г., Мая 6, на бум. листѣ, въ 13 в. дл. и 10 в. шир.

Списокъ въ русскомъ переводѣ см. въ № 1239 (№ 18 по 3 реэстру къ каталогу 1823 г.).

524. (13[а] по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью Меѳодія патріарха Константинопольскаго, къ Моск. патр. Іоасафу II** поздравительная и извѣщающая о собственномъ его положеніи, подобная предъидущей. Писана **1669** г., Генваря 8, на бум. листѣ, въ 12 в. дл. и 9 в. шир.

525. (14[а] по 2 реэстру). **Письмо подлинное, за подписью сирійскою, Антіох. патр. Макарія, къ Моск. патр. Іоасафу II,** въ которомъ патр. Макарій пишетъ, что его ограбилъ Шемахинскій ханъ и проситъ о пособіи для выкупа изъ плѣна и для дальнѣйшаго пути въ свою область. Писана **1669** г., Іюля 22, на 2-хъ сложенныхъ въ формѣ пакета листахъ, по 7 в. дл. и 4 в. шир.

Печать краснаго сургуча малая съ изображ. Ап. Петра.

526. (16[б] по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за сирійскою подписью, Макарія патр. Антіохійскаго, къ Московскому патр. Іоасафу II,** въ которой извѣщаетъ, съ какими скорбями онъ изъ Москвы добрался до Дамаска, мѣста своего пребыванія, и проситъ объ оказаніи Антіохійской церкви вспомоществованія чрезъ митрополита Тирскаго и Сидонскаго Нектарія съ Хрисовуломъ. Писана **1670** г., Августа 30, на большомъ листѣ лощен. бум., въ 15½ в. дл. и 11 в. шир. Титулъ патріарха и первая буква грамоты «М» (Μακαριώτατε) писаны золотомъ; а самая буква съ орнаментами зміевидными.

527. (17[б] по 2 реэстру). **Подлинная челобитная Моск. патр. Іоасафу II, отъ игумена обители Пресвятыя Богородицы** τῆς Γοργοπακόου **іеромонаха Іоасафа** съ братіею о милостынѣ. Писана на листѣ лощен. бум., въ 7 вершк. дл. и 4 в. шир.

Печать изъ черной краски большая съ изображеніемъ Божіей Матери съ Предвѣчнымъ Младенцемъ на лонѣ Ея. Годъ написанія не означенъ.

528. (18[а] по 2 реэстру). **Челобитная подлинная патр. Московскому Іоасафу II, отъ братіи Солунскаго великомученицы Анастасіи монастыря** о милостынѣ. Писана на листѣ лощеной бумаги, въ 7½ вершковъ дл. и 5 в. шир.

Печать черная, крашеная, съ изображеніемъ великомуч. Анастасіи. Годъ написанія не означенъ.

529. (22[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ патр. Московск. Іоакиму отъ Досиѳея патр. Іерусалимскаго,** въ которомъ онъ благодаритъ патр. Іоакима за присланныхъ соболей и увѣщеваетъ объ охраненіи св. Церкви отъ латинскихъ

новизнъ. Писано **1682** г., Генваря 18, на бум. листѣ, въ видѣ пакета, дл. 7 в. и шир. $4^1/_2$ в.

Печать сургучная красная, съ изображеніемъ Воскресенія Христова и «1669» г. Это годъ вступленія Досиѳея на патріаршество Іерусалимское.

530. (23^б по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью Неофита патр. Антіохійскаго,** о разрѣшеніи патріарха Никона. Писана **1682** г., Марта, изъ града Финикійскаго, на листѣ лощен. бум., въ $13^1/_4$ в. дл. и $9^1/_2$ в. шир.

531. (24^б по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью новопоставленнаго Антіох. патр. Кирилла,** о разрѣшеніи патріарха Никона. Писана **1682** г., Апрѣля, изъ Константинополя, на листѣ лощен. бум., въ $13^1/_4$ в. дл. и $9^1/_2$ в. шир.

Печать черная, оттиснута изъ краски, съ изображеніемъ Апостола Павла.

532. (25^б по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью Александрійскаго патр. Парѳенія,** о разрѣшеніи патр. Никона. Писана **1682** г., Апрѣля, на пергам. листѣ, въ 13 вершк. дл. и 11 в. шир.

Печать оттиснута изъ черной краски съ изображ. Ев. Марка съ львомъ. Нач. Θεὲ πατέρων. Первая буква Θ раззолочена съ орнаментомъ.

533. (27^б по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью Константиноп. патр. Іакова и другихъ греческихъ (8) архіереевъ,** о разрѣшеніи патріарха Никона. Писана **1682** г., Мая 5, на пергам. листѣ, въ 13 в. дл. и 12 в. шир.

Печать свинцовая на шелковомъ синяго цвѣта шнурѣ, съ изображ. Божіей Матери съ Предвѣчнымъ Младенцемъ. На оборотной сторонѣ ея слова: «Ἰάκωβος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης». Нач. грамоты: Τοὺς ἐναγωνισαμένους ἆθλον ὑπομονῆς. Первая буква Т раскрашена по золоту.

534. (26[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное, къ Московск. патр. Іоакиму отъ Іакова патр. Константинопольскаго,** въ которомъ онъ благодаритъ патріарха Іоакима за содѣйствіе къ миру съ турецкимъ султаномъ и извѣщаетъ о своемъ состояніи. Писано **1682** г., Мая 5, на листѣ лощен. бум., въ 13 в. дл. и 9 в. шир. Первая буква «М» (Μακαριώτατε) грамоты раскрашена по золоту.

Примѣчаніе. Въ каталогѣ 1823 г. и въ русской подписи на адресной сторонѣ грамоты неправильно патріархъ Іаковъ названъ Александрійскимъ.

535. (28[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное, къ Моск. патр. Іоакиму отъ Іерусал. патр. Досиѳея,** въ которомъ онъ благодаритъ патріарха, за присланные два сорока соболей и одобряетъ его за то, что онъ спросился восточныхъ патріарховъ о разрѣшеніи патр. Никона. Писано **1682** г., Мая 15, изъ Константинополя, на листѣ лощен. бум., $13^1/_4$ в. дл. и 9 в. шир. Первая буква грамоты «М» (Μακαριώτατε) раззолочена съ орнаментами.

536. (29[а] по 2 реэстру). **Грамота подлинная, за подписью патр. Іерусалимскаго Досиѳея,** о разрѣшеніи патріарха Никона. Писана **1682** г. изъ Константинополя, на пергаменномъ листѣ въ $15^3/_4$ в. дл. и $11^1/_2$ в. шир. Нач. Κρίσιν, ἅμα καὶ ἔλεον ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία. Первая буква «К» раскрашена по золоту съ орнаментами.

Печать большая красная восковая, съ изображеніемъ Воскресенія Христова и двунадесятыхъ праздниковъ, въ серебряномъ позлащенномъ кругломъ ковчегѣ, на шелковомъ голубаго цвѣта съ серебромъ плетеномъ шнурѣ. Мѣсяцъ не означенъ.

537. (30[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ Моск. патріарху Іоакиму** изъ Константинополя съ св. водою отъ Живоноснаго Источника, **отъ**

нѣкоего Онисифора, который проситъ патріарха увѣдомить его о полученіи имъ св. воды. Писано **1684** г., Іюня 14, на бумажномъ листѣ, въ 7 в. дл. и $4^1/_2$ в. шир.

Печать глухая (т. е. подъ наклеенною бумагою) красно-восковая, приложена на адресной сторонѣ.

538. (31б по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ патр. Моск. Іоакиму отъ Досиѳея патр. Іерусалимскаго** о согласіи его на подчиненіе Кіевской Митрополіи, по близости ея къ Москвѣ, подъ власть Московскаго патріарха, также о желаніи его, чтобы письма къ нему посылались чрезъ вѣрныхъ людей и безъ огласки. Писано **1686** г. Апрѣля, изъ Адріанополя, на бум. листѣ, въ 8 в. дл. и 5 в. шир.

Печать сургучная такая же, какая и въ № 529.

539. (32 по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ патр. Моск. Іоакиму, отъ Досиѳея патр. Іерусалимскаго,** относительно хиротонисованія Кіевскаго митрополита, что безъ соизволенія восточныхъ патріарховъ, онъ считаетъ это грѣхомъ. Писано **1686** года Апрѣля изъ Адріанополя, на двухъ бум. листахъ, по 8 в. дл. и 5 в. шир.

540. (33а по 2 реэстру). **Ставленая грамота, подлинная, за подписью Григорія архіепископа Монемвасійскаго,** данная Арсенію епископу Андрузской епархіи въ Мореѣ, который, прибывъ въ Москву, по указу патріарха Адріана, посланъ былъ въ Макарьевъ Желтоводскій монастырь. Писана **1688** г., Марта 30, на бум. листѣ, вдвое сложенномъ, длиною въ 12 в. и шир. $9^1/_2$ в.; обѣ половины съ одной стороны прикрѣплены глухою красно-восковою печатью.

При этой грамотѣ, за подписью Ἀμαθοῦντος προέδρου Ἱέρωνος, 1685 г., Дек. 25, приложено свидѣтельство, мѣрою въ $4^1/_2$ в. дл. и 3 в. шир., что Арсеній въ чтеца, иподіакона и діакона былъ постав-

ленъ Іоасафомъ митроп. Птолемаидскимъ и проч. См. объ Арсеніи Андрузск. еп. слав. свитокъ подъ № 1498 (№ 48 по 3 реэстру къ катал. 1823 г.).

541. (34[а] по 2 реэстру). **Грамота соборная, подлинная, за подписью Константиноп. патр. Каллиника, Аѳанасія патр. Антіохійскаго, Досиѳея патр. Іерусалимскаго** и многихъ греческихъ архіереевъ (до 18), которою извѣщаются Московскій патріархъ и архіереи Россійскіе объ изверженіи Ананіи архіепископа Синайскаго. Писана **1689** г., на листѣ лощеной бум., въ 16 вершковъ дл. и 11 в. шир.—Мѣсяцъ не означенъ.

См. ниже №№ 542 и 544 по тому же дѣлу.

542. (36[а] по 2 реэстру). **Грамота соборная, подлинная, за подписью Конст. патр. Каллиника** и другихъ семи греческ. архіереевъ, къ подвѣдомственнымъ ему епархіямъ, объ изверженіи Ананіи архіеп. Синайскаго. Писана **1690** г., на листѣ лощеной бум., въ 16 в. дл. и 11 в.шир.—Мѣсяцъ не означенъ.

См. №№ 541 и 544.

543. (35 по 2 реэстру). **Грамота окружная, подлинная, за подписью Каллиника патр. Конст.** и другихъ шести архіереевъ, ко всѣмъ православнымъ христіанамъ о милостынѣ ко Гробу Господню. Писана **1690** г., на лощен. бум. листѣ, въ 16 в. дл. и 11 в. шир.—Мѣсяцъ не означенъ.

544. ($\frac{218}{\text{CCXIXa}}$ по кат. 1823 г.). **Собора Константинопольскаго 1691 года окружная грамота, за подписью Каллиника патр. Конст., Досиѳея патр. Іерусалимскаго** и другихъ, объ отлученіи отъ церкви Ананіи еп. и игумена Синайской обители, за присвоеніе себѣ титула «*αὐτοκέφαλος*» и за непокорность Іерусалимскому патріарху, въ

области котораго онъ находится. Писана **1691** г. Января, на бум. листѣ, въ 2 арш. дл. и 11 в. шир.

О томъ же см. выше №№ 541 и 542.

545. ($\frac{218}{\text{ccxix}б}$ по кат. 1823 г.). **Того же собора грамота окружная, о времени пресуществленія хлѣба и вина въ таинствѣ Евхаристіи въ тѣло и кровь Христову.** Писана **1691** г. Марта, на бум. листѣ, въ 1 арш. дл. и 11 в. шир.

См. слѣд. № 546 о томъ же.

546. (38[а] по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Того же собора грамота подлинная окружная за подписью патріарховъ Каллиника Конст. и Досиѳея Іерусалимскаго и 8 архіереевъ, о времени пресуществленія св. Даровъ въ таинствѣ Евхаристіи.** Писана **1691** г. Марта 14 на бум. листѣ, въ 16 в. дл. и 11 в. шир.

На адресной сторонѣ помѣчено, что привезъ эту грамоту въ Москву Іерусалимскаго патр. Досиѳея племянникъ архимандритъ Хрисанѳъ, отъ Гроба Господня; имя его нерѣдко встрѣчается въ греческихъ рукописяхъ.—См. выше № 545 о томъ же.

547. (39[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ Моск. патр. Адріану отъ патр. Іерусалимскаго Досиѳея** о благорасположеніи къ Іерусалимской патріархіи. Писано **1692** г. Іюня 21, изъ Валахіи, на бум. листѣ, въ 7 в. дл. и 4 в. шир. Помѣта: «҂зс҃а Октоврїа въ д҃ подана».

Печати: черная наверху грамоты съ изображ. Воскресенія Христова и сургучная красная, на конвертѣ съ изображ. короны, жезла и креста и «1669 г.», времени вступленія Досиѳея на патріаршество.

548. (40[б] по 2 реэстру). **Челобитная Моск. патр. Адріану игумена обители Ксиро-**

потамскія Діонисія съ братіею о милостынѣ. Писана **1692** г., на бумажномъ листѣ, въ 13 вершк. дл. и 8 в. шир.

Печать оттиснута изъ черной краски, большая съ изображ. 40 мучениковъ. Начальная буква «М» раскрашена киноварью.

549. (41[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ Моск. патр. Адріану отъ Досиѳея патр. Іерусалимскаго,** о законопреступномъ епископѣ Акакіи, обрѣтающемся въ Малой Россіи. Писано **1693** г., Мая, на бумажномъ листѣ, въ $9^1/_4$ вершк. дл. и 7 в. шир.

Печать оттиснута черною краскою, съ изображеніемъ Воскресенія Христова и дванадесятыхъ праздниковъ. Такая же печать, но восковая въ № 536.

550[1]. (25[а] по 1 реэстру). **Соборная подлинная грамота, за подписью Каллиника патр. Конст. и членовъ Синода.** Писана въ **1693** г., на листѣ лощеной бумаги, дл. $10^1/_2$ вершковъ, шир. $7^1/_2$ в.

Прислана съ памятью изъ Посольскаго Приказа 7202 г. Окт. 13, о почитаніи и признаваніи только пяти сопрестольныхъ патріарховъ, а другихъ архіепископовъ, которые тѣмъ именемъ называются, не именовать. Память же изъ Посольскаго Приказа см. въ слав. грамотахъ и свиткахъ № 1470.

550[2]. (42[б] по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Письмо подлинное къ Моск. патр. Адріану отъ Досиѳея, патр. Іерусалимскаго,** въ которомъ онъ увѣдомляетъ о своемъ состояніи и одобряетъ намѣреніе патріарха отдать въ печать присланныя отъ него Досиѳея книги. Писано **1693** г., Августа 10, изъ Влахіи, на бум. листѣ въ 7 в. дл. и 4 в. шир.

Печати: малая, сургучная красная, на адресной сторонѣ съ изображеніемъ 1669 г. и архіерейскихъ принадл. и на письмѣ вверху—большая, оттиснутая черною краскою, какая въ № 536 и № 549. Помѣта: «Подалъ архимандритъ ієрȣсалимскій въ крестовой палатѣ св҃, октабра въ г҃і».

551. (43[б] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ патр. Адріану отъ Діонисія, патр. Константинопольскаго,** о вспомоществованіи Гавріилу митрополиту Халкидонскому, на возобновленіе Великой Церкви, чрезъ посланнаго въ Россію Іоанна Контарата. Писано **1693** г., на бум. листѣ, въ 13$^1/_2$ в. дл. и 9$^1/_2$ в. шир.

552. (44[б] по 2 реэстру). **Письмо къ Моск. патр. Адріану изъ Константинополя,** (имя писавшаго узловато и неразборчиво подписано). Писавшій проситъ патріарха пристроить подателя сего письма, живописца Константина, къ царскимъ живописцамъ. Писано **1696** г., Іюля 14, изъ Константинополя, на бум. листѣ, въ 7 в. дл. и 4 в. шир.

553. (45[а] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ Моск. патр. Адріану, изъ Святой горы Синайской, отъ братіи,** благодарственное, за присланные 150 р. и просительное о ходатайствѣ предъ Государемъ о дарованіи жалованья по ихъ прошенію. Писано **1697** г., Мая, на бум. листѣ въ 7$^1/_2$ в. дл. и 5 в. шир.

554. (46[а] по 2 реэстру). **Письмо подлинное къ Моск. патр. Адріану отъ братіи Св. горы Синайской,** въ которомъ говорится, что посланный прежде въ Москву за милостынею архимандритъ на пути умеръ и вмѣсто него посылается іеромонахъ Гавріилъ, съ тѣмъ же прошеніемъ о пособіи. Писано **1697** г. Октября 10, на бум. листѣ, въ 6$^1/_2$ в. дл. и 4 в. шир.

555. (54[а] по 3 реэстру къ кат. 1823 г.). **Довѣренность отъ братіи обители Св. Синайской горы, данная греку Ивану Леонтьеву,** на полученіе отъ душеприкащиковъ скончав-

шагося патр. Адріана, согласно его завѣщанію, милостыни, въ пользу Синайской обители, на поминъ души Святѣйшаго Патріарха. Подписалъ по гречески же: намѣстникъ смиренный Іоакимъ іеромонахъ Св. горы Синайскія; а на оборотѣ свидѣтели: архимандритъ Симеонъ обители св. отецъ, Нектарій архимандритъ, Іоанникій іеромонахъ Киновиктъ. Послана **1701** г., Мая 20, ἐκ πόλεως Νήζνη (Нѣжина, вѣроятно).

Печать красная, сургучная, съ изображеніемъ Божіей Матери и на лонѣ ея Предвѣчнаго Младенца. Переводъ ея на русскій языкъ см. № 1563 (54[2] по 3 реэстру къ каталогу 1823 г.).

556. (54[б] по 3 реэстру). **Письмо намѣстника обители Синайской горы іеромонаха Іоакима къ казначею Свят. патр. Адріана Тихону** о томъ, чтобы онъ передалъ довѣренному греку Ивану Леонтьеву милостыню на поминъ души Свят. патріарха, при Николаевскомъ архимандритѣ Акакіи, для доставленія ея Св. Синайской обители. Писано **1701** г. Мая 20, изъ Малой Россіи.

Печать сургучная такая же, какая въ № 555.
Переводъ письма на русскій языкъ см. № 1563 (54[3] по 3 реэстру).

557. (54[в] по 3 реэстру). **Письмо намѣстника обители Синайской горы іеромонаха Іоакима къ патріаршему казначею Тихону** о томъ, что онъ получилъ 50 червонцевъ отъ грека Ивана Леонтьева, посланные на поминъ души Святѣйшаго патр. Адріана и родныхъ его въ пользу Св. Синайской обители, и благодаритъ за сію милостыню. №№ 555, 556 и 557 на одномъ бум. свиткѣ дл. 1 арш. 5 в.

Переводъ на русскій языкъ въ № 54[б] по 3 реэстру, а переводилъ №№ 556 и 557 типографіи справщикъ Ѳеодоръ Поликарповъ 1701 г. Сентября 5.

558. (94 по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Письмо подлинное отъ Самуила патр. Алексан-**

дрійскаго къ преосвященному Стефану митрополиту Рязанскому, патріаршему мѣстоблюстителю, о милостивомъ принятіи посланныхъ отъ него для полученія, по жалованнымъ тремъ грамотамъ, Александрійскому престолу, въ монастырь св. Саввы Освященнаго и въ монастырь великомуч. Георгія. Писано **1717** г., Мая, на бум. листѣ, дл. 10 в. и шир. $6^5/_8$ в.

Печать оттиснута изъ черной краски съ изображеніемъ ев. Марка и означеніемъ 1710 г.—времени вступленія Самуила на Александрійское патріаршество. Писано въ обители Рождества Пресвятыя Богородицы въ Бухарестѣ Угровлахійскомъ.

559. (Ни въ одномъ изъ прежнихъ каталоговъ не значится.) **Слѣдствіе надъ крещенными изъ Евреевъ Михаиломъ и Даміаномъ, произведенное въ ҂зрѻе (1666 г.) въ Ноябрѣ мѣсяцѣ,** по повелѣнію патріарха Никона, въ Воскресенскомъ монастырѣ, по обвиненію ихъ разными лицами въ уклоненіи отъ православной вѣры и въ хульныхъ рѣчахъ на св. Евангеліе и Пресвятую Богородицу. Бумажный свитокъ дл. 7 арш.

Начала нѣтъ. См. рѣшеніе о указанныхъ лицахъ въ подлинномъ дѣлѣ патріарха Никона въ XII свиткѣ, по нов. опис. слав. рукоп. № 1066 (3ª по 3 реэстру къ каталогу 1823 г.).

---

2. ГРУЗИНСКІЯ.

560. (15[б] по 2 реэстру къ кат. 1823 г.). **Грамота подлинная отъ Грузинскаго царя Арчила къ архіепископу Симеону** (?), съ просьбой ходатайствовать о позволеніи пріѣхать къ Русскому царю. Писана на листѣ лощеной бумаги, въ 13 в. дл. и 9 в. шир.

Печать оттиснута черною краскою овальной формы, съ изображ. четвероконечнаго креста.

561. (47[а] по 2 реэстру). **Грамота подлинная къ Моск. патр. Іоакиму отъ Грузинскаго царя Арчила Вахтаньевича,** за подписью и печатью Каѳоликоса Николая, о заступленіи отъ бусурманъ. Писана на листѣ лощеной бумаги въ $12^1/_4$ в. дл. и $8^1/_2$ в. шир.

На печати, оттиснутой черной краской, изображены грузинскіе святые Григорій и Нина. На конвертѣ три сургучныя печати съ грузинскими буквами, а надпись грузинская съ греческимъ переводомъ.

562. (37[а] по 2 реэстру). **Грамота отъ Грузинскихъ царевичей Александра и Матѳея,** сыновей царя Арчила, подданныхъ Великихъ Россійскихъ Государей, посланная изъ Астрахани **къ Московскому патріарху Іоакиму,** о милостивомъ его вниманіи къ отцу ихъ царю Арчилу, который, живя въ Дадіанской землѣ, терпитъ нужду отъ Турскихъ людей, также къ матери ихъ Екатеринѣ Давидовнѣ и къ нимъ самимъ. Писана **1690** г., Апрѣля 11, на 2 бумажныхъ склеенныхъ листахъ, въ которыхъ дл. 18 вершковъ, а шир. 7 в.

IX.

ДВА ОТРЫВКА ИЗЪ ПЕРГАМЕННАГО АПОСТОЛА VI ВѢКА.

563. (Въ прежнихъ каталогахъ не значится). **Изъ посланія Апостола Павла къ Евреямъ** 1) глава X, стихи: 1 (кромѣ первыхъ четырехъ словъ), 2—7; 2) той же главы стихи: 32 (два послѣднихъ слова), 33—38. Отрывки эти составляли въ рукописи два листа. Одинъ изъ нихъ сохранился вполнѣ (дл. $6^1/_2$, шир. $5^1/_2$ в.), другой сбоку обрѣзанъ (дл. $6^1/_2$, шир. $3^1/_2$ в.). Оба листа вмѣстѣ составляютъ одинъ развернутый листъ, который и былъ приклеенъ вмѣсто оболочки къ послѣднему листу пергаменной греческой рукописи Моск. Синод. Библіотеки, описанной подъ № 140 ($\frac{60}{LXI}$). Въ ширину развернутый листъ ($6^1/_2$ в.) соотвѣтствовалъ ширинѣ листовъ рукописи, которой служилъ оболочкой, а по длинѣ рукописи (9 вершковъ) развернутый листъ и былъ обрѣзанъ. Въ такомъ видѣ онъ и хранится нынѣ въ орѣховой рамѣ, за стеклами съ обѣихъ сторонъ.

Отрывки эти принадлежатъ къ одной изъ древнѣйшихъ рукописей Новаго Завѣта и сняты подъ № 1 въ Палеографическихъ снимкахъ, изданныхъ арх. Саввою въ 1863 г. Вторично снимки (фотографическіе) сдѣланы въ 1886 году въ Августѣ мѣсяцѣ, для Парижской Національной Библіотеки, гдѣ имѣются другіе листы этой рукописи, числомъ десять. Всего листовъ этой рукописи извѣстно 41, всѣ они относятся къ посланіямъ Апостола Павла и находятся теперь, кромѣ уже указанныхъ, въ слѣдующихъ книгохранилищахъ: 1) въ Парижѣ (Bibliotheca Coisliniana)—12 л., 2) на Аѳонѣ (Лавра)—8 л., 3) въ Москвѣ (Румянцевскій

музей)—1 л., 4) въ С.-Петербургѣ (Публичн. Библ.—1 л. изъ собранія епископа Порфирія, и 2 л. перешедшіе изъ Bibliotheca Coisliniana)—3 л., 5) въ Кіевѣ (Духовн. Акад.)—3 л., 6) въ Туринѣ (Bibl. nat.)—2 листа. Подробное изслѣдованіе объ этой рукописи сдѣлано Омономъ (*M. H. Omont*, Notice sur un très ancien manuscrit grec en onciales des épîtres de Saint Paul conservé à la Bibliothèque Nationale). Нѣкоторые изъ этихъ листовъ были извѣстны еще въ XVIII вѣкѣ; изученіемъ ихъ занимался французскій ученый Монфоконъ (*Montfaucon*. Bibliotheca Coisliniana, Paris 1715 in fol.). Изъ этого сочиненія узнаемъ, что рукопись прежде принадлежала Аѳонской «Лаврѣ» (т. е. Лаврѣ св. Аѳанасія на Аѳонѣ—см. опис. рук. № 34) и еще до 1218 года была употреблена на обложки рукописей Лаврской библіотеки, при приведеніи ее въ порядокъ монахомъ Макаріемъ (*Omont*. Notice, стр. 5).

Тишендорфъ въ своемъ изданіи Новаго Завѣта пользовался отрывками этой рукописи и приводилъ ихъ разночтенія подъ латинской буквой «H».

Первоначальныя чернила рукописи когда-то слиняли и буквы были обведены новыми чернилами, которыя оказались разрушительными для пергамена и мѣстами проѣли его насквозь. По мнѣнію Омона этой же позднѣйшей рукой поставлены и надстрочные знаки: угловатыя придыханія, ударенія и знаки препинанія (Notice, стр. 10).

При описаніи Омона приложены два снимка съ листовъ, принадлежащихъ Парижской Національной Библіотекѣ (рук. № 1074), а на стр. 9 онъ приводитъ перечень снимковъ факсимиле, сдѣланныхъ до него.

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

КЪ ОПИСАНІЮ

ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЕЙ

МОСКОВСКОЙ СИНОДАЛЬНОЙ БИБЛІОТЕКИ.

Объясненіе главнѣйшихъ словосокращеній. Сл.—*Служба.* Пр. Прол.—*Прологъ.* М. муч.—*мученіе.* Ж. жит.—*житіе.* Ск. сказ.—*сказаніе.* Ст.—*стихи.* П. сл.—*похвальное слово.* Из. изобр.—*изображеніе.* Уп.—*упоминается.*

Номера рукописей обозначаются цифрами жирнаго шрифта; листы рукописей, гдѣ они указаны, обозначаются цифрами простаго шрифта. Тамъ, гдѣ въ Указателѣ приведенъ только номеръ, листъ рукописи легко найти по перечню статей помѣщенному въ самомъ описаніи; а службы святымъ — по числамъ мѣсяца, которыя показаны въ Указателѣ при именахъ святыхъ. — Въ скобкахъ приведены года отъ Рождества Христова.

А

Б

В

Г

Д

Е

Ж

З

И

I

К

Л

M

Н

О

П

Праздники въ честь Пресвятыя Богородицы:

Р

С

Т

У

Ф

Х

Ц

Ч

Э

Ѳ

ТАБЛИЦА

номеровъ настоящаго «Описанія» въ соотвѣтствіи съ номерами указателей пр. Маттеи и арх. Саввы.

Рукописи расположены въ порядкѣ номеровъ каталога Маттеи 1805 г., приведенныхъ въ первой графѣ. Во второй графѣ приведены номера «Указателя» арх. Саввы, которые этимъ описателемъ взяты изъ оффиціальнаго каталога 1823 года [1]). Въ третьей графѣ — номера настоящаго «Описанія». Въ четвертой — указываются неправильности, вошедшія въ описанія Маттеи и Саввы, и поправки къ нимъ. Въ пятой — приведены точные года датированныхъ рукописей, а также указывается, гдѣ можно найти палеографическіе снимки изъ описанныхъ рукописей въ изданіяхъ: арх. Саввы, арх. Амфилохія, пр. Буслаева и А. Гезена.

Сокращенія: 1) Въ четвертой графѣ: **М.** — обозначаетъ *пр. Маттеи.* Accurata Codicum Graecorum manuscriptorum Bibliothecarum Mosquensium Sanctissimae Synodi notitia et recensio. Lipsiae, 1805 an., in 8º. (два тома). **С.** — *арх. Саввы.* Указатель Патріаршей Библ. Москва, 1858 г. 2) Въ пятой графѣ: **С.** — *арх. Саввы.* Снимки палеографическіе... Московской Синодальной Библіотеки. Москва. 1863 г. въ 4-ю д. листа. (Specimina paleographica... biblioth. Mosqu. Synodal.); **А.** — *арх. Амфилохія.* «Палеографическое описаніе греческихъ рукописей опредѣленныхъ лѣтъ». Москва, 1879—1880 г., 4 тома; **Б.** — *проф. Буслаева* и другихъ: Матеріалы для исторіи письменъ Восточныхъ, Греческихъ, Римскихъ и Славянскихъ. Москва. 1855 г.

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
T. I, in folio.				
I	1	**446**		
II	2	**312**	**М.** и **С.** 255 листовъ, въ дѣйствительности 258 л.	
III	3	**223**	**М.** и **С.** 312 л., въ дѣйств. 321 л.	
IV	4	**21**	**М.** и **С.** 313 л., въ дѣйств. 312 л. У **М.** значится IX—X в., въ дѣйств. XI в.	**Б.** табл. IV.
V	5	**412**		1445 г.—**С.** табл. XVI; **А.** томъ 4, табл. V.
VI	6	**450**	У **М.** годъ написанія 1517, въ дѣйствительности это годъ прочтенія этой рукоп. какимъ-то риторомъ.	**А.** т. 4, табл. XIII.
VII	7	**448**	**М.** и **С.** 164 л., въ дѣйств. 167 л. [2])	

[1]) Подъ тѣми же номерами приводятся рукописи въ изданіяхъ арх. Амфилохія и въ кн. С. А. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ.»* Москва. 1891 г.

[2]) С. А. Бѣлокуровъ годъ пожертвованія этой рукописи въ Ватопедскій мон. (въ окт. 1493 г., а не 1494 г.) счелъ за годъ написанія (*Арсеній Сухановъ,* стр. 382). Рукопись эта была написана Геннадіемъ Схоларіемъ, вѣроятно, еще до вступленія его на Константиноп. патріаршій престолъ (1453—1460 г.)

№№ рукописей по каталогу пр. Маттеи.	№№ рук. по Указат. а. Саввы.	№№ рук. настоящаго Описанія.	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія пр. Маттеи и арх. Саввы, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
VIII	8	451		1512 г.
IX	9	382		1063 г.—С. табл. IX; А. т. 2, табл. XV—XVI.
X	10	432	М. и С. 183л. въ дѣйств. 182, какъ и по старой помѣтѣ на рукописи.	
XI	11	352		
XII	12	229	М. и С. 185 л., въ дѣйств. 184, какъ и по старой помѣтѣ на рукописи.	
XIII	13	243		
XIV	14	128	М. и С. 251 л., въ дѣйств. 268.	
XV	15	381		1023 г.—А. т. 2, т. VI.
XVI	16	129	М. и С. 306 л., въ дѣйств. 311.	
XVII	17	130	М. и С. 377 л., въ дѣйств. 376, какъ и въ старой помѣтѣ.	
XVIII	18	126	М. 198 л., С. не показ., въ дѣйствительности 199 л.	
XIX	19	38		1475 г. — А. т. 4, табл. XI—XII.
XX	20	125	М. 312 л., у С. и въ дѣйств. 314.	977 г. А. т. 1, табл. XVIII.
XXI	21	124	С. 296 л., у М. и въ дѣйств. 295 л. М. XII—XIII в., С. IX—X в., въ дѣйств. X.	
XXII	22	131	М. 213 л., у С. и въ дѣйств. 214.	
XXIII	23	127		
XXIV	24	57		
XXV	25	56	М. и С. 430 л., въ дѣйств. 429 л., какъ и въ старой помѣтѣ.	
XXVI	26	384	М. 309 л., у С. и въ дѣйств. 317 л.	
XXVII	27	119		
XXVIII	28	120		
XXIX	29	121		1086 г.—С. табл. VIII, А. т. 2, XIX—XX.
XXX	30	3		
XXXI[a]	31	1	У С. 12 кн. Ветх. Зав., въ дѣйств. 14 кн.	
XXXI[b]	32	35		
XXXII	33	336	У М. и С. 106 л., въ дѣйств. 117.	1687 г.
XXXIII	нѣтъ	нѣтъ	Не имѣются уже въ каталогѣ 1823 г.	
XXXIV				
XXXV	34	338		
XXXVI	35	109	М. 169 л., С. не обозн., въ дѣйств. 173 л.	

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
XXXVII	36	**110**	**М.** 200 л., у **С.** и въ дѣйств. 201.	
XXXVIII	37	**199**	**М.** и **С.** 127 л., въ дѣйств. и въ старой помѣтѣ 126 л.	
XXXIX	38	**138**		
XL	39	**137**	**М.** и **С.** 175 л., въ дѣйств. 180.	
XLI	40	**385**		
XLII	41	**85**		
XLIII	42	**11**		**Б.** табл. II; **С.** табл. II
XLIV	43	**15**		1055 г.—**С.** табл. X; **А.** т. 2, табл. XII.
XLV	44	**86**	**М.** не обозн., **С.** 262 л., въ д. 263.	
XLVI	45	**209**	**М.** и **С.** 407 л., въ дѣйств. 409 л.	1553 г.—**А.** т. 4, таблица XVII.
XLVII	46	**84**		
XLVIII	47	**91**		
XLIX	48	**87**		
L	49	**227**	**М.** и **С.** 509 л. въ дѣйств. 521 л.	
LI	50	**405**	**М.** 410 л., **С.** не обозн., въ д. 413 л.	
LII	51	**464**		
LIII	52	**156**		
LIV	53	**147**		
LV	54[3])	**149**		
LVI	55	**153**		
LVII	56	**228**	**М.** и **С.** ошибочно показали 317 л., вмѣсто 318,— и 1359 г., вмѣсто 1358.	въ ноябрѣ 1358 г. **А.** т. 3, табл. XXXI—XXXII.
LVIII	57	**139**	**М.** 402 л., **С.** и въ дѣйств. 404 л.	
LIX	58	**143**	**М.** 335 л., **С.** правильно 336 л.	
LX	59	**151**	**М.** 312 л., **С.** правильно 412 л.	1339 г.—**А.** т. 3, табл. XX—XXI.
LXI	60	**140**		975 г.—**С.** табл. VII; **А.** томъ 1, таблица XVI—XVII.
LXII	61	**146**		
LXIII	62	**145**		
LXIV	63	**144**	**М.** и **С.** 361 л., въ дѣйств. 362 л.	
LXV	64	**142**	**М.** 354 л., **С.** 358 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 357 лист.въ. [4])	

[3]) С. А. Бѣлокуровъ ошибочно показалъ въ числѣ рукописей безъ помѣтъ № 59 (**151** по «Описанію») вмѣсто № 54 *(Арс. Сух.* стр. 406, прим. 77).

[4]) Помѣты «*Λαύρας*», приводимой г. Бѣлокуровымъ не оказывается *(Арс. Сух.* стр. 376).

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
LXVI	65	**141**		
LXVII	66	**155**	**М.** 365 л., **С.** правильно 464 л.	
LXVIII	67	**152**		
LXIX	68	**148**	**М.** и **С.** 209 л., въ дѣйств. 210.	
LXX	69	**212**		
LXXI	70	**249**		
LXXII	71	**157**		
LXXIII	72	**471**		
LXXIV	73	**473**		
LXXV	74	**474**	**М.** и **С.** 94 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 93 л.	
LXXVI	75	**62**	**М.** и **С.** 375 л., въ дѣйств. 377 л.	1006г.—**С.** табл. VIII; **А.** т. 2, табл. I—II.
LXXVII	76	**67**	**М.** и **С.** 349 л., въ дѣйств. 352 л.	
LXXVIII	77	**63**	**М.** листовъ 389, а бесѣдъ 49, **С.** прав. 390 л., и 44 бесѣды.	
LXXIX	78	**64**		
LXXX	79	**68**	**М.** и **С.** 330 л., въ дѣйств. 329 л., такъ какъ въ старой помѣтѣ пропущенъ № 51. У **С.** отнесена къ 1052 г., вмѣсто 1051 г.	въ ноябрѣ 1051 г. **А.** т. 2, табл. XII;
LXXXI	80	**78**		
LXXXII	81	**80**	**М.** 349 л., **С.** 367 л., въ д. 369 л. У **М.** знач. «Homiliae a 45 ad 90» вмѣсто 1—45 бесѣды, какъ и у **С**.	
LXXXIII	82	**69**	**М.** и **С.** 291 л., въ дѣйств. 294 л.	
LXXXIV	83	**65**		
LXXXV	84	**61**	**М.** и **С.** 250 л., въ дѣйств. 249 л. Въ стар. счетѣ недостаетъ 3-го л.	
LXXXVI	85	**70**		
LXXXVII	86	**76**	**М.** 266 л. (бумажн.), **С.** 266 л., въ дѣйств. 267 л. (бомбицинныхъ).	
LXXXVIII	87	**77**		
LXXXIX	88	**74**	**М.** и **С.** 301 л., въ старой помѣтѣ правильно 299 листовъ.	
XC[5]	89	**71**	**М.** и **С.** 299 л., въ дѣйств. 305.	
XCI	90	**79**	**М.** 239 л., **С.** 263 л., въ дѣств. 243 л., въ старой помѣтѣ пропущены №№ 210—229.	
XCII	91	**80**		

[5]) Напрасно г. Бѣлокуровъ въ книгѣ *«Арсеній Сухановъ»*, на стр. 392, ссылается на проф. Маттеи, что онъ видѣлъ запись о доставленіи этой рукописи изъ Аѳонскаго мон. Διονυσίου.— См. катал. Маттеи стр. 64.

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
XCIII	92	**72**	**М.** 415 л., бесѣдъ. 35, **С.** правильно 416 л., бесѣдъ 86.	
XCIV	93	**90**		
XCV	94	**73**	**М.** и **С.** лист. 173, бес. 87, въ дѣйств. 374 л. 88 бес.	
XCVI	95	**75**	**М.** и **С.** 236 л., въ дѣйств. 240 л.	
XCVII	96	**98**	**М.** листы не показ., **С.** 362 л., въ дѣйств. 352; въ старой помѣтѣ листовъ пропущены №№ 90—99	917 г.—**С.** табл. VI; **А.** т. 1, табл. XII—XIII.
XCVIII	97	**93**		
XCIX	98	**94**		
C	99	**99**	**М.** и **С.** 425 л., въ дѣйств. 424; въ стар. счетѣ пропущенъ № 177.	
CI	100	**108**	**М.** и **С.** 251 л., въ дѣйств. 255 л., бесѣдъ у **М.** 36, **С.** не показ., въ дѣйств. 34.	993 — г. **А.** т. 1, табл. XXIV—XXV.
CII	101	**102**	**М.** и **С.** 295 л., въ дѣйств. 298.	
CIII	102	**103**		
CIV	103	**100**		
CV	104	**101**		990 г.—**С.** табл. VII; **А.** т. 1, т. XIX—XX.
CVI	105	**106**		
CVII	106	**107**	**М.** 209 л., **С.** не пок., въ дѣйств. 210.	
CVIII	107	**105**		
CIX	108	**104**	**М.** и **С.** 264 л., въ старой помѣтѣ правильно 263 л.	
CX	109	**171**	**М.** 400 л., **С.** 417, въ дѣйств. 399. Бесѣдъ у **С.** 51, у **М.** правильно 56. У **М.** приведена запись о вкладѣ этой рукописи патр. Нифонтомъ въ 1505 г. въ Пантократоровъ мон. на Аѳонѣ (стр. 67); у **С.** эта запись отнесена къ № **160** (**М.** CXI, **С.** 110), но ни въ той, ни въ друг. рук. этой записи нѣтъ, а есть она въ № **182** (**М.** CCXCV, **С.** 308).	
CXI	110	**160**	См. предыдущ. рукоп. № **171** (**М.** CX, **С.** 109).	
CXII	111	**163**		
CXIII	112	**167**	Листовъ у **М.** и **С.** 261, въ дѣйств. 264. Бесѣдъ у **М.** и **С.** 49, въ дѣйств. 51 (двѣ безъ начала).	
CXIV	113	**169**	**М.** 385 л., **С.** 409 л., въ д. 389 л.	
CXV	114	**55**		
CXVI	115	**37**	**М.** 414 л., **С.** 415 л., въ дѣйств. 416.	

№№ рукописей по каталогу пр. **Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CXVII	116	**31**		
CXVIII	117	**176**		
CXIX	118	**168**	**М.** и **С.** 277 л., въ дѣйств. 279 л.	
CXX	119	**29**	Бесѣдъ у **М.** и **С.** 32, въ дѣйств. 29 (а именно 1—16, 20—32); 17—19 недостаетъ.	
CXXI	120	**30**	**М.** 358 л., **С.** 368, въ дѣйств. 361. Въ старой помѣтѣ пропущены №№330—339, а нѣкоторые помѣчены дважды.	
CXXII	121	**32**		
CXXIII	122	**66**	**М.** и **С.** 420 л., въ дѣйств. 422 л.	
CXXIV	123	**36**	**М.** и **С.** 295 л., въ дѣйств. 301.	
CXXV	124	**162**		
CXXVI	125	**81**	**М.** 233 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 235. [6])	
CXXVII	126	**33**	Бесѣдъ у **М.** и **С.** 33, въ дѣйств. 32 (1—7, 9—33), 8-й нѣтъ.	
CXXVIII	127	**161**	**М.** 413 л., **С.** и въ дѣйств. 415.	
CXXIX	128	**159**	**М.** и **С.** 447 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 446 л.	
CXXX	129	**216**	У **Матт.** (стр. 72) по описаніи 18-го слова сказано: «Deinceps solius Chrysostomi leguntur homiliae», между тѣмъ слѣдуютъ 20 словъ Іоанна Злат., одно Григорія Антіохійскаго (а по **№ 215**—Нисскаго), и одно Епифанія Кипрскаго.	
CXXXI	130	**174**		
CXXXII	131	**359**		
CXXXIII	132	**175**	**М.** и **С.** 246 лист., въ дѣйств. 247 л.	
CXXXIV	133	**172**		
CXXXV	134	**164**	**М.** 441 л., у **С.** правильно 439 л.	
CXXXVI	135	**170**	**М.** и **С.** 307 л., въ дѣйств. 310 л.	
CXXXVII	136	**173**		1345 г. — **А.** т. 3, табл. XXV—XXVI.
CXXXVIII	137	**82**	**М.** и **С.** 279 л., въ дѣйств. 281 л.	
CXXXIX	138	**89**		
CXL	139	**34**	**М.** и **С.** 373 л., въ дѣйств. 374 л.	

[6]) Въ книгѣ г. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»*, о сей рукописи, на стр. 406, сказано «Арсеній 25 (?)», безъ означенія монастыря, откуда она взята Арсеніемъ. Въ дѣйствительности на л. 3 помѣчено «Ѩрсе́нїй и҃і», а на л. 8 об. «μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ».

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CXLI	140	**368**	**М.** и **С.** 229 л., въ дѣйств. 230 л.	
CXLII	141	**203**	**М.** и **С.** 319 л., въ дѣйств. 325 л.	
CXLIII	142	**413**	**М.** 269 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 273 л.	
CXLIV	143	**233**	**М.** и **С.** 162 л., въ дѣйств. 163 л.	
CXLV	144	**188**		
CXLVI	145	**184**	**М.** и **С.** 292 л., въ дѣйств. 295 л.	899 г. — **С.** табл. V; **А.** т. 1, табл. IX—XI.
CXLVII	146	**189**		1285 г.—**С.** табл. XII; **А.** т. 3, табл. VI—VIII.
CXLVIII	147	**41**		
CXLIX	148	**410**		
CL	149	**327**		1342 г. — **С.** табл. XIV; **А.** т. 3, табл. XXIII.
CLI	150	**328**		1669 г.
CLII	151	**200**		
CLIII	152	**463**	**М.** 299 л., **С.** 254 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 251 л.	
CLIV	153	**293**	**М.** и **С.** 171 л., въ дѣйств. 172 л.	
CLV	154	**370**		
CLVI	155	**373**		
CLVII	156	**369**		
CLVIII	157	**372**	**М.** и **С.** 330 л., въ дѣйств. 331 л.	
CLIX	158	**371**		1521 г.
CLX	159	**390**	**М.** 251 л., у **С.** не показ., въ дѣйствительности 252 л.	
CLXI	160	**383**		
CLXII	161	**379**	**М.** 391 л., **С.** (стр. 78) 401 л., въ дѣйств. 392 л.,	
CLXIII	162	**380**		1022 г.—**А.** т. 2, табл. V.
CLXIV	163	**345**		
CLXV	164	**257**		
CLXVI	165	**340**	**М.** 157 л., **С.** ве показ., въ дѣйствительности 158 л.	1345 г.—**С.** табл. XV; **А.** т. 3, т. XXVII—XXVIII.
CLXVII	166	**374**		
CLXVIII	167	**375**	**М.** и **С.** 444 л., въ дѣйств. 446 л.	
CLXIX	168	**362**	**М.** и **С.** 338 л., въ дѣйств. 342 л.	
CLXX	169	**363**	**М.** и **С.** 249 л., въ дѣйств. 250 л.	

№№ рукописей по каталогу пр. **Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CLXXI	170	**361**		
CLXXII	171	**366**		
CLXXIII	172	**364**		
CLXXIV	173	**378**		
CLXXV	174	**387**	**М.** и **С.** 204 л., въ дѣйств. 206 л.	
CLXXVI	175	**358**	**М.** и **С.** 261 л., въ дѣйств. 263 л.	
CLXXVII	176	**388**	**М.** и **С.** 386 л., въ дѣйств. 388 л.	
CLXXVIII	177	**356**		
CLXXIX	178	**367**	**М.** и **С.** 326 л., въ дѣйств. 328 л.	
CLXXX	179	**357**		
CLXXXI	180	**360**		
CLXXXII	181	**294**		
CLXXXIII	182	**389**	**М.** и **С.** 256 л., въ дѣйств. 261 л.	
CLXXXIV	183	**376**	**М.** и **С.** 266 л., въ дѣйств. 269 л.	Въ «Исторіи славянскихъ символовъ» А. Гезена, С. П. Б. 1884.
CLXXXV	184	**377**		
CLXXXVI	185	**496**	**М.** листы не показ., у **С.** вѣрно 248 л.	
CLXXXVII	186	**430**	**М.** и **С.** 167 л. въ дѣйств. 168 л.	1182 г.
CLXXXVIII	187	**498**		
CLXXXIX	188	**499**	**М.** и **С.** 136 л., въ дѣйств. 137 л.	
CXC	189	**343**		
CXCI	190	**346**	**М.** и **С.** 318 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 255 л. [7])	
CXCII	191	**341**	**М.** и **С.** 129., въ дѣйств. 133 л.	
CXCIII	192	**95**	у **М.** листы не пок., у **С.** (стр. 45) 269, въ дѣйств. 236 л., а по старой помѣтѣ на рукописи 235 л.	
CXCIV	193	**500**		
CXCV	194	**48**		
CXCVI	195	**49**	**М.** и **С.** 275 л., въ дѣйств. 277 л.	
CXCVII	196	**54**		
CXCVIII	197	**51**		1275 г.— **А.** т. 3, табл. III.
CXCIX	198	**339**		1593 г. — **С.** табл. XVIII.

[7]) Въ книгѣ г. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»* (стр. 390) сказано: «отмѣтки монастыря не видно», но въ этой рукописи на оборотѣ 13-го листа помѣчено: «τοῦτο πατερικὸν ὑπάρχει τῆς μονῆς τοῦ Φιλοθέου.»

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CC	199	**191**		
CCI	200	**194**		
CCII	201	**386**		
CCIII	202	**348**		
CCIV	203	**460**		
CCV	204	**506**	**М.** и **С.** 427 л., въ дѣйств. 434 л.	
CCVI	205	**391**	**М.** и **С.** 323 л., въ дѣйств. 314 л. Статьи, описанныя у Маттеи, всѣ имѣются въ рукописи.	
CCVII	206	**337**		
CCVIII	207	**250**	**М.** 628 л., у **С.** не показ., въ дѣйств. 635 л.	
CCIX	208	**58**	**М.** и **С.** 188 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 187 л.	
CCX	209	**180**	**М.** 362 л., у **С.** не показ., въ дѣйств. 363 л.	
CCXI	210	**311**	**М.** и **С.** 167 л., въ дѣйств. 168 л.	
CCXII	211	**208**	**М.** 164 л., у **С.** правильно 166 л.	
CCXIII	212	**50**	**М.** и **С.** 317 л., въ дѣйств. 318 л.	
CCXIV	213	**45**	**М.** 400 л., у **С.** не показ., въ дѣйств. 405 л.	
CCXV	214	**393**	**М.** 274 л., у **С.** не показ., въ дѣйств. 275 л.	
CCXVI	215	**112**		
CCXVII	216	**510**	**М.** 251 л., **С.** 256 (стр. 148), въ дѣйств. 254 л.	
CCXVIII	217	**282**	**М.** и **С.** 200 л., въ дѣйств. 199 л.	
CCXIX a	218	**544**		
CCXIX b	218	**545**		
Codices in quarto.				
CCXX	233	**454**		
CCXXI	234	**217**		
CCXXII	235	**222**	**М.** 235 л., у **С.** не показ., въ дѣйств. 236 л.	
CCXXIII	236	**457**	**М.** 101 л., **С.** 373 л., въ дѣйств. 377 л. Содержаніе рукоп. по опис. **М.** не соотвѣтствуетъ дѣйств., а помѣты «Ex monasterio Batopedii» — нѣтъ [a]). По времени рукоп. XVI—XVII в., у **М.** XIV в., у **С.** XVI в.	
CCXXIV	237	**319**	**М.** и **С.** 105 л., въ дѣйств. 106 л.	

[a]) Не смѣшалъ ли Маттеи эту рукопись съ № **278** (**М.** CCCLXVII, **С.** 380), гдѣ на **1** л. помѣчено: «Κουτλουμουσίου. Уставъ Ватопедскаго монастыря.»?

№№ рукописей по каталогу пр. Маттеи.	№№ рук. по Указат. а. Саввы.	№№ рук. настоящаго Описанія.	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія пр. Маттеи и арх. Саввы, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCXXV	238	**462**		
CCXXVI	239	**449**	**М.** 126 л., **С.** 226 л., въ дѣйств. 233 л. Въ опис. **Матт.** на л. 1 — «Письмо Филострата къ Аспазіи» — въ дѣйств. на л. 1. «Предисловіе къ книгѣ Филострата «Βίοι σοφιστῶν».	
CCXXVII	240	**453**		
CCXXVIII	241	**447**	**М.** и **С.** 165 л., въ дѣйств. 167 л.	
CCXXIX	242	**398**	**М.** и **С.** 161 л., въ дѣйств. 165 л.	
CCXXX	243	**115**	**М.** и **С.** 399 л., въ дѣйств. 398 л., въ старой помѣтѣ № 388 пропущ.	
CCXXXI	244	**301**	**М.** 181 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 183 л.	
CCXXXII	245	**266**		1653 г.
CCXXXIII	246	**399**		
CCXXXIV	247	**400**		
CCXXXV	248	**196**		
CCXXXVI	249	**402**	**М.** и **С.** 384 л., въ дѣйств. 385.	
CCXXXVII	250	**403**		
CCXXXVIII	251	**132**	**М.** 194 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 193 л.	1340 г.— **А.** т. 3, таблица XXI.
CCXXXIX	252	**122**	**М.** и **С.** листовъ 322, XII в., въ дѣйств. 324 л., X в.	
CCXL	253	**133**		
CCXLI	254	**117**	**М.** и **С.** 467 л., въ дѣйств. 470 л.	880 г.—**С.** табл. V; **А.** т. 1, табл. V—VIII.
CCXLII	255	**123**		
CCXLIII	256	**118**		
CCXLIV	257	**507**	**М.** и **С.** 89 л., въ дѣйств. 90.	1487 г. — **С.** табл. XVI.
CCXLV	258	**309**	Листы у **М.** и **С.** не показ., въ дѣйств. 238 л.—У **М.** значится рук. бум. XIV в. «Andreae Cretensis magnus canon» (стр. 158), въ дѣйств. рукоп. бомбиц. и частью бумажн. XIV и XVII в., по содержанію: каноны на великіе праздники съ толков. Θеодора Продрома.	
CCXLVI	259	**423**	**М.** 298 л., у **С.** не показ., въ дѣйствительности 302 л.	
CCXLVII	260	**442**	**М.** 148 л., у **С.** не показ., въ дѣйствительности и старой помѣтѣ 146 л.	1610 г.— **А.** т. 4, табл. XVII.
CCXLVIII	261	**443**	**М.** и **С.** 230 л., въ дѣйств. 233 л.	1635 г.
CCXLIX	262	**219**	**М.** 598 л. **С.** не показ., въ дѣйствительности 600 л.	

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCL	263	**407**	**М.** 389 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 388 л.	
CCLI	264	**406**	**М.** 211 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 209 л.	1152 г.
CCLII	265	**197**		
CCLIII	266	**251**	**М.** 428 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 430 л.	
CCLIV	267	**475**		
CCLV	268	**111**		
CCLVI	269	**305**	**М.** 276 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 278 л. — **М.** замѣчаетъ «fuit in monast. Iberorum». Помѣты монастыря на рукоп. нѣтъ, есть только «Ἀρσένιῐй ᾱ.» Помѣты же «Ἀρσένіій ᾱ,» и «Τῶν Ἰβήρων» имѣются на рукоп. № **74** (**М.** LXXXIX, **С.** 88).	1341 г. — **А.** т. 3, табл. XXII.
CCLVII	270	**198**		
CCLVIII	271	**433**	**М.** 252 л., у **С.** правильно 256 л.	
CCLIX	272	**508**		
CCLX	273	**422**	**М.** 236 л., у **С.** правильно 247 л.	
CCLXI	274	**19**		
CCLXII	275	**210**	**М.** и **С.** всѣ слова приписываютъ Іоанну Ксифилину, между тѣмъ изъ его словъ составлены только слова 1—6 и 8.	1506 г.
CCLXIII	276	**333**		
CCLXIV	277	**18**	**М.** и **С.** 260 л., въ дѣйствит. 262 л.	1275 г.—**С.** табл. XII; **А.** т. 3, табл. IV—V.
CCLXV	278	**16**	**М.** и **С.** 246 л., въ дѣйствит. 255 л.	1199 г.—**С.** табл. XI; **А.** т. 2, табл. XXIX.
CCLXVI	279	**261**	**М.** и **С.** 229 л., въ дѣйствит. 230 л.	
CCLXVII	280	**262**		
CCLXVIII	281	**263**		1470 г.
CCLXIX	282	**465**		
CCLXX	283	**466**	**М.** 464 л., **С.** не показ., въ дѣйствит. и старой помѣтѣ 460 л.	
CCLXXI	284	**215**		
CCLXXII	285	**113**	**М.** и **С.** 208 л., въ дѣйствит. 210 л.—**М.** XII в., **С.** X в., въ дѣйств. IX—X в.—Вопросовъ и отвѣтовъ **М.** 318, **С.** правильно 218 (стр. 92).	

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. а. **Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCLXXIII	286	**324**		
CCLXXIV	287	**211**		
CCLXXV	288	**44**		
CCLXXVI	289	**158**		
CCLXXVII	290	**236**	**М.** 335 л. пергаменныхъ, **С.** не показ., въ дѣйствит. 334 бумажныхъ, какъ и въ старой помѣтѣ.	
CCLXXVIII	291	**237**	**М.** 208 л. пергаменныхъ, **С.** не показ., въ дѣйствит. 207 л. бумажныхъ, какъ и въ старой помѣтѣ.	1607 л.
CCLXXIX	292	**260**	**М.** 280 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 284 л.	1630 г.—**С.** т. XIX; **А.** т. 4, табл. XXII.
CCLXXX	293	**394**	**М.** и **С.** 340., въ дѣйств. 341 л.	
CCLXXXI	294	**154**		
CCLXXXII	295	**150**		
CCLXXXIII	296	**458**		
CCLXXXIV	297	**470**		
CCLXXXV	298	**436**	**М.** и **С.** листы бумажные, въ дѣйств. бомбицинные.	
CCLXXXVI	299	**472**	**М.** 156 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 157 л.	
CCLXXXVII	300	**280**	**М.** и **С.** 331 л., въ дѣйствит. 338 л.	
CCLXXXVIII	301	**307**	Изъ перечисленныхъ у **С.** изображеній святителей (стр. 147) въ рукописи не имѣется изображенія Діонисія Ареопагита.	
CCLXXXIX	302	**495**	**М.** и **С.** 213 л., въ дѣйств. 214 л.	
CCXC	303	**395**	**М.** 329 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 332 л. Помѣты рукописи: на л. 332: Κασταμονίτου. на л. 332 об. Βιβλίον μονῆς τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Κώνσταντος [9]).	
CCXCI	304	**22**		
CCXCII	305	**97**	**М.** и **С.** 462 л., въ дѣйств. 461, въ старомъ счетѣ пропущенъ № 296; **С.** приводитъ (стр. 146) криптографическую азбуку, которая находится не въ этой рукописи, а въ № **397** (**М.** CCCLI, **С.** 364) на листѣ 400 об.	

[9]) Въ книгѣ г. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»* эта рукопись значится безъ помѣтъ (стр. 406.)

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCXCIII	306	**183**	**М.** и **С.** 289 л., въ дѣйств. 307 л.	
CCXCIV	307	**419**	**М.** и **С.** 369 л., въ дѣйств. 372 л.	
CCXCV	308	**182**	**М.** относитъ рукопись къ XVI в. — Въ рукописи, на л. 327, кромѣ записи писца есть еще имя позднѣйшаго владѣльца Νήφων (вѣроятно Нифонтъ II, патр. Константиноп. въ 1488 — 1500 г. по Мѣсяцеслову арх. Сергія); **М.** эту запись относитъ ошибочно къ **№ 171** (**М.** CX, **С.** 109), а **С.** къ **№ 160** (**М.** CXI, **С.** 110).	1355 г.—**А.** т. 3, табл. XXIX—XXX.
CCXCVI	309	**428**	**М.** 493 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 492 л., въ старомъ счетѣ опущены №№. 155, 358 и 454.	
CCXCVII	310	**414**		
CCXCVIII	311	**478**	**М.** 135 л., **С.** 136 л., въ дѣйств. 138 л.	1610 г. — **С.** табл. XIX.
CCXCIX	312	**195**		
CCC	313	**185**	**М.** 237 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 240 л.	**С.** табл. IV; **А.** т. 1, табл. XXI—XXIII.
CCCI	314	**325**		
CCCII	315	**441**	**М.** 458 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 443 л.,—въ старомъ счетѣ пропущены №№ 259 и 390—399. **М.** на стр. 199 приводитъ запись о присылкѣ этой рукописи отъ Досиѳея, патр. Іерусалимскаго, въ 1693 г.; запись утрачена при перемѣнѣ переплета, въ началѣ XIX в.[10])	
CCCIII	316	**459**		
CCCIV	317	**489**	**М.** 256 л., **С.** 259 л., въ дѣйств. 261 л.	
CCCV	318	**452**		
CCCVI	319	**178**	**М.** 305 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 350 л.	
CCCVII	320	**177**	**М.** 351 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 352 л.	
CCCVIII	321	**221**	**М.** 514 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 527 л.	1654 г.

[10]) Маттеи приводитъ еще такую же запись при слѣдующихъ №№ **240** (CCCLV), **242** (CCCLIV), **244** (CCCXCIII), **245** (CCCXCIV), **248** (CCCLII), **250** (CCVIII), **253** (CCCXCV), **254** (CCCXCVI), но въ нихъ она не сохранилась по той же причинѣ. Сохранилась такая запись только въ рукописяхъ съ старинными переплетами, а именно: №№ **226. 237. 239. 243. 256.** (настоящаго «Описанія»).

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCCIX	322	**492**	**М.** 263 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 268 л.	
CCCX	323	**491**	**М.** 171 л., **С.** и въ дѣйств. 176 л.	1421 г.
CCCXI	324	**444**	**М.** 400 л., **С.** и въ дѣйств. 403 л.	
CCCXII	325	**438**	**М.** 236 л., **С.** 407 л. (стр. 125), въ дѣйствит. и старой помѣтѣ 226 л.	
CCCXIII	326	**455**	**М.** 435 л., **С.** 410 л., въ дѣйств. и старой помѣтѣ. 411 л.	
CCCXIV	327	**427**	**М.** 488 л., у **С.** правильно 487 л.	
CCCXV	328	**256**		
CCCXVI	329	**289**	**М.** и **С.** 350 л., въ дѣйств. 351 л.	
CCCXVII	330	**292**	**М.** 422 л. **С.** 425 л., въ дѣйств. 423 л.	1529 г.—**С.** табл. XVII; **А.** т. 4, таблица XIII—XIV.
CCCXVIII	331	**291**	**М.** 305 л., у **С.** правильно 308 л.	
CCCXIX	332	**259**	**М.** 633 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 611 л.	
CCCXX	333	**494**		
CCCXXI	334	**306**		
CCCXXII	335	**424**	**М.** 404., **С.** не показ., въ дѣйств. 407 л.	
CCCXXIII	336	**213**		
CCCXXIV	337	**252**		
CCCXXV	338	**179**		
CCCXXVI	339	**420**		
CCCXXVII	340	**429**	**М.** и **С.** 250 л., въ дѣйств. 252 л.	
CCCXXVIII	341	**23**	**М.** 228 л., у **С.** правильно 229 л. [11]).	
CCCXXIX	342	**39**		
CCCXXX	343	**268**	**М.** 505 л., у **С.** правильно 122 л.	
CCCXXXI	344	**270**	**М.** и **С.** 112 л., въ дѣйств. 124 л.	
CCCXXXII	345	**342**	**М.** и **С.** 413 л., въ дѣйств. 414 л.	
CCCXXXIII	346	**24**	**М.** 240 л., **С.** 250 л., въ старой помѣтѣ 250 л., но №№ 150—159 пропущены, такъ что въ дѣйств. только 240 л. На л. 11 об. помѣчено. Μονῆς Κωνσταμονήτου., на л. 240. ἁγίου 'Αντωνίου [12]).	

[11]) Въ каталогѣ 1823 г. эта рукопись названа Псалтирью, между тѣмъ какъ это Апостолъ.

[12]) Въ книгѣ г. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»* эта рукопись показана безъ помѣты (прим. на стр. 406).

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCCXXXIV	347	**96**	**М.** непоказ., **С.** 335 л. (стр. 45), въ дѣйств. 334 л., а въ старой помѣтѣ 333 л.	
CCCXXXV	348	**349**		1297 г.—**С.** т. XIII; **А.** т. 3, табл. XII, XIII.
CCCXXXVI	349	**431**		
CCCXXXVII	350	**181**	**М.** и **С.** 164 л., въ дѣйств. 167 л.	
CCCXXXVIII	351	**503**	**М.** и **С.** 418 л., въ дѣйств. 428 л.	
CCCXXXIX	352	**501**		
CCCXL	353	**479**	**М.** 99 л., у **С.** правильно 100 л.	1487 г.
CCCXLI	354	**2**	**М.** 493 л., **С.** 454 л. (стр. 49), въ дѣйств. 453 л., въ старомъ счетѣ листовъ № 382 пропущенъ.	
CCCXLII	355	**43**	**М.** 209 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 222 л.	
CCCXLIII	356	**4**		
CCCXLIV	357	**52**	**М.** 286 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 289 л.	
CCCXLV	358	**47**	**М.** 402 л., **С.** 406 л. (стр. 124), въ дѣйств. 403 л.	
CCCXLVI	359	**461**	**М.** и **С.** не показ., въ дѣйств. 176 л.	
CCCXLVII	360	**235**	**М.** и **С.** 328 л., въ дѣйств. 324 л. при повѣркѣ въ 1857 г. помѣчено: листовъ 322.	
CCCXLVIII	361	**190**	**М.** 258 л., **С.** 260 л., въ дѣйств. 261 л.	1306 г.—**С.** т. XIV; **А.** т. 3, табл. XV.
CCCXLIX	362	**186**		
CCCL	363	**418**	**М.** 460 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 447 л.	
CCCLI	364	**397**	**М.** 565 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 534 л., по старой помѣтѣ 533 л.	
CCCLII	365	**248**		
CCCLIII	366	**239**		1387 г.—**С.** т. XV; **А.** т. 3, табл. XXIII.
CCCLIV	367	**242**	**М.** 130 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 134.—См. выше примѣч. 10-е.	
CCCLV	368	**240**	**М.** и **С.** 407 л., въ дѣйств. и стар. помѣтѣ 368 л.—Запись: Εἰς χρῆσιν Νεοφύτου Φιλαρέτου μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως и пр..., которую приводитъ **М.** на стр. 232 и 234, имѣется не здѣсь, а въ № **242** (**М.** CCCLIV. **С.** 367) л. 132 и 134 об.	

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCCLVI	369	**355**	**М.** и **С.** 315 л., въ дѣйств. 317 л.	
CCCLVII	370	**504**	**М.** и **С.** 134 л., въ дѣйств. 133 л.	
CCCLVIII	371	**214**		
CCCLIX	372	**417**	**М.** листовъ бумажныхъ 254, въ дѣйств. бомбиц. 279, у **С.** не показ.	
CCCLX	373	**59**		
CCCLXI	374	**205**	**М.** и **С.** 291 л., въ дѣйств. 292 л.	
CCCLXII	375	**206**	**М.** и **С.** 190 л., въ дѣйств. 192 л. [13])	
CCCLXIII	376	**207**	**М.** 298 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 200 л. [14]).	
CCCLXIV	377	**238**	Запись у **М.** см. примѣчаніе 10-е.	
CCCLXV	378	**308**		1546 г.—**А.** т. 4, табл. XV.
CCCLXVI	379	**277**		
CCCLXVII	380	**278**		1542 г.—**С.** таблица XVII; **А.** т. 4, т. XIV,
CCCLXVIII	381	**275**		
CCCLXIX	382	**226**	**М.** pag. 550 (стр. 241), **С.** 526 л., въ дѣйств. 273 л.	
Codices in octavo.				
CCCLXX	396	**269**	**М.** 177 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 175 л.	
CCCLXXI	397	**316**	**М.** 183 л., **С.** 185 л., въ дѣйств. 184 л.—**М.** и **С.** XIII в., въ дѣйствительности XI в.	
CCCLXXII	398	**315**	**М.** 307 л., у **С.** правильно 308 л. **М.** XII—XIII в., **С.** XIII в., въ дѣйств. X в.	
CCCLXXIII	400	**17**		
CCCLXXIV	404	**469**		
CCCLXXV	401	**281**	**М.** 154 л., **С.** 155 л., въ дѣйствительности 156 л.	
CCCLXXVI	402	**202**		
CCCLXXVII	403	**313**	**М.** 176 л., **С.** вѣрно 166 л.	
CCCLXXVIII	405	**416**	**М.** 330 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 328 л., столько же и по старой помѣтѣ.	1289 г.—**С.** таблица XIII; **А.** т. 3, табл. IX.

[13]) Въ книгѣ г. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»*, не точно показано 126 огласительныхъ поученій, ихъ въ дѣйств. 123 (стр. 358).

[14]) Тамъ же, на стр. 396 г., показано «74 оглас. поученія Ѳеодора Студита», вмѣсто 76 «κατηχήσεις».

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точн. года рук. и изд. палеограф. снимки.
CCCLXXIX	406	**401**	**М.** 179 л., **С.** 177 л., въ дѣйств. 178 л.; у **М.** (стр. 244) и у **С.** (стр. 78) значится: житіе препод. Маріи Египетск., напис. Софроніемъ патр. Іерусал., въ дѣйств. житіе преп. Нифонта съ поученіемъ, которое лишь по началу сходно съ житіемъ Маріи Египетскія.	1126 г. — **С.** табл. XI; **А.** т. 2, табл. XXVII.
CCCLXXX	407	**25**	**С.** 503 л., **М.** непоказ., въ дѣйств. 513 л.; рукопись значится въ описи книгъ патр. Филарета 1631 г. [15])	
CCCLXXXI	408	**304**		
CCCLXXXII	409	**350**	**М.** 157 л., **С.** вѣрно 159 л.	
CCCLXXXIII	410	**490**		
CCCLXXXIV	411	**421**		
CCCLXXXV	412	**40**		
CCCLXXXVI	413	**201**	**М.** 199, **С.** вѣрно 149 л.	
CCCLXXXVII	425	**502**	**М.** 201 л., **С.** вѣрно 203.	
CCCLXXXVIII	414	**53**	**М.** 381 л., **С.** вѣрно 383 л.; у **М.** значится: Τόδε τὸ κτῆμα σὺν ἄλλοις πολλοῖς τυγχάνει ἐμοῦ Παντολέοντος и пр. (стр. 246). Такой записи нѣтъ. Fol. 307. Troparia cum interpretatione. Forte est pars canonis Andreae Cretensis (стр. 247).—Въ дѣйствит. богослужебные каноны Іоанна Дамаскина и Космы Маіумскаго.	
CCCLXXXIX	416	**351**	**М.** XVI вѣка, **С.** XV—XVI, въ дѣйств. 1399 г. [16])	1399 г. — **А.** т. 4, табл. I.
CCCXC	417	**6**	**М.** 261 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 265 л.	
CCCXCI	418	**310**	**М.** 286 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 292 л.	
CCCXCII	419	**505**		
CCCXCIII	420	**244**	} См. № CCCLXIV.	
CCCXCIV	423	**245**		
CCCXCV	421	**253**	**М.** 330 л. съ неписанными, **С.** не показ., писанныхъ 310 л.	

[15]) Въ книгѣ *«Арс. Сух.»* на стр. 406, показана въ числѣ рукописей, поступившихъ послѣ 1654—1655 годовъ.

[16]) Тамъ же, стр. 405, показана написанною въ 1400 г.

№№ рукописей по каталогу пр. Маттеи.	№№ рук. по Указат. а. Саввы.	№№ рук. настоящаго Описанія.	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія пр. Маттеи и арх. Саввы, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
CCCXCVI	422	**254**		
CCCXCVII	415	**509**		
CCCXCVIII	424	**426**	**М.** 321 л., **С.** вѣрно 319 л.	
CCCXCIX	426	**439**		
CCCC	427	**274**		
CCCCI	428	**321**	**М.** 201 л., **С.** не пок., въ дѣй. 200 л.	
нѣтъ	399	**9**	**С.** VII—VIII в. и XII—XIII в., въ дѣйств. VII и XII; — у **М.** рукопись не имѣетъ номера, но въ примѣч. на стр. 260 это Евангеліе упоминается.	**С.** табл. II; — **Б.** табл. I.
T. II. Codices in folio.				
I	220	**88**		
II	221	**116**	**М.** codex membranaceus (пергаменн.), **С.** не показ., въ дѣйств. рукоп. бумажн. [17]).	
III	384	**83**		
IV	222	**166**		
V	385	**28**		
VI	386	**134**		1518 г.
VII	507	**467**	**М.** 102 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 104 л.	
VIII	223	**365**	[18])	
IX	224	**476**		
X	387	**224**	**М.** и **С.** 428 л., въ дѣйств. 429 л.	
XI	225	**12**		
XII	226	**10**		**С.** табл. III; — **Б.** табл. III.
XIII	388	**92**	**С.** (стр. 146) 244 л., **М.** не показ., въ дѣйств. 226 л., а по старой помѣтѣ 224 л.	
XIV[19])	227	**135**	**М.** continet 125 sermones Ephraemi Syri, — въ дѣйств. **115** словъ и поученій.	

[17]) Въ книгѣ *«Арс. Сух.»* (стр. 360, прим. 68) значится, что рукопись принадлежала Иверскому монастырю, будто-бы на основаніи свидѣтельства Маттеи; но въ катал. Маттеи такого свѣдѣнія не имѣется объ этой рукописи (см. стр. 263).

[18]) Тамъ же (стр. 389) сказано: «Записи монастыря не замѣтилъ», между тѣмъ на л. 3 об. помѣчено: Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ.

[19]) Въ книгѣ *«Арс. Сух.»* (стр. 395) рукопись показана неправильно подъ №XV<u>а</u>

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
XV a [20])	478	**136**	Листовъ 288, у **М.** и **С.** не показано.	
XV	228	**225**		
XVI	229	**192**		
XVII	490	**347**		
XVIII	230	**218**	**М.** и **С.** 284 л., въ дѣйств. 294 л.	
XIX	231	**265**	**М.** IX в., **С.** правильно XIV в.	
XX	389	**241**	**М.** 348 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 347 л.	
XXI	503	**485**		
XXII	219	**230**	**М.** и **С.** 336 л., въ дѣйств. 339 л.	1603 г. — **С.** табл. XIX; **А.** т. 4, табл. XVIII.
XXIII	нѣтъ	нѣтъ	**М.** (стр. 283) «Hic numerus deest» и пр.	
XXIV	232	**165**		
XXV	нѣтъ	нѣтъ	Уже въ катал. 1823 г. неимѣется.	
XXVI	390	**354**	**М.** и **С.** 250 л., въ дѣйств. 252 л.	1295 г. — **А.** т. 3, табл. X—XI.
XXVII	391	**355**	**М.** и **С.** 315 л., въ дѣйств. 317 л.	
XXVIII	475	**323**	**М.** 297 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 296 л., а по доп. кат. 1862 г. 295 л.	
XXIX	392	**42**		
XXX	393	**320**	**М.** 263 л. **С.** не показ., въ дѣйствительности 264 л.	
XXXI	485	**8**		1116 г. — **А.** т. 2, табл. XXV—XXVI.
XXXII	394	**231**		932 г.—**С.** табл. VI; **А.** т. 1, т. XIV—XV.
XXXIII	395	**285**	**М.** 298 л., **С.** 288 (стр. 137), въ дѣйств. 290 л.	
Codices in quarto.				
I	429	**303**		**А.** т. 3, т. XXXV.
II	430	**445**	**М.** 261 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 255 л.	
III	431	**114**	**М.** 137 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 138 л.	
IV	441	**220**	**М.** 122 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 123 л.	
V	501	**480**		

[20]) Тамъ же (стр. 404) эта рукопись неправильно показана подъ № XIV.

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы,** и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
VI	494	**415**		
VII	508	**468**		
VIII	442	**258**	**М.** 229, **С.** не показ., въ дѣйств. и старой помѣтѣ 228 л.	
IX	474	**20**	**М.** 42 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 43 л.	
X	443	**232**		
XI	496	**456**	**М.** 70 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и по дополн. кат. 1862 г. 60 л.— Физики Аристотеля, на котор. указыв. **М.**, здѣсь нѣтъ.	1634 г.
XII	444	**396**		
XIII	458	**437**		
XIV	432	**317**	**М.** 228 л., у **С.** правильно 229 л.	
XV	433	**204**	**М.** и **С.** 102 л., въ дѣйств. 107 л	
XVI	479	**187**	**М.** 192 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 191 л., а по доп. кат. 1862 года 189 л.	
XVII	480	**193**		
XVIII	434	**435**	**М.** 328 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и по старой помѣтѣ 327 л.	
XIX	436	**404**	**М.** и **С.** 37 л., въ дѣйств. 38 л.	
XX	435	**334**		
XXI	437	**302**	**М.** 327 л., у **С.** правильно 329 л.	
XXII	438	**299**	**М.** рукоп. 1026 г., у **С.** правильно.	1022 г. — **А.** т. 2, табл. III—IV.
XXIII	489	**300**	**М.** 196 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 197 л.	
XXIV	493	**440**	**М.** 95 л., **С.** не показ., въ дѣйств. писанныхъ 79, а съ не писан. 102 л.	
XXV	495	**497**		
XXVI	505	**484**		1433 г.
XXVII	502	**486**	**М.** 250 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 251 л.	
XXVIII	504	**487**		
XXIX	506	**477**	На л. 1. помѣта «Арсенія грека мниха» [21]).	
XXX	439	**425**	**М.** 275 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 277 л.	
XXXI	440	**288**		

[21]) Въ книгѣ С. А. Бѣлокурова *«Арс. Сух.»*, стр. 390, неточно помѣчено «Арсеній. 42» (т. е. Сухановъ).

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
XXXII	446	**287**	**М.** и **С.** 257 л.: въ дѣйств. 263 л.	
XXXIII	447	**288**	**М.** 286 л., **С.** 287 л., въ дѣйств. 288 л.	
XXXIV	448	**290**		
XXXV	449	**297**	На л. 1 об. «Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ [22])	
XXXVI	450	**298**	**М.** и **С.** 229 л., въ дѣйств. 230 л.	
XXXVII[a]	451	**295**	**М.** и **С.** 145 л.. въ дѣйств. 147 л.	
XXXVII[b]	483	**296**	На л. 420 об.: «Μονῆς Φιλοθέου» [23]).	
XXXVIII	467	**318**	**М.** 227 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 228 л.	
XXXIX	481	**411**		
XL	нѣтъ	нѣтъ	Уже въ кат. 1823 г. не имѣется.	
XLI	477	**331**	**М.** 483 л., **С.** не показ., въ дѣйств. и по дополн. катал. 1862 г. 384 л.	
XLII	471	**7**	**М.** 108 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 114 л., а по доп. кат. 1862 г. 112 л.	
XLIII	452	**344**	**М.** и **С.** 184 л., въ дѣйств. и по стар. помѣтѣ 182 л.	
XLIV	453	**330**		
XLV	476	**329**	**М.** относитъ къ 1451 г., у **С.** не обозн.	1450 г. въ декабрѣ.
XLVI	509	**247**		
XLVII	454	**264**	**М.** и **С.** 574 л., въ дѣйств. 586 л.	1602 г.
XLVIII	492	**434**		
XLIX	462	**284**	**М.** 335 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 336 л.	
L	484	**283**	**М.** 308 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 314 л.	1344 г.—**А.** т. 3, таблица XXIV.
LI	455	**326**	**М.** 353 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 356 л.	1477 г.—**А.** т. 4, таблица XII.
LII	456	**272**	**М.** рукоп. 1298 г.	1297 г. — **А.** т. 3, табл. XIII—XIV.
LIII	488	**273**		
LIV	487	**276**	**М.** бумажн. 278 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 281 л. бомбиц.	
LV	457	**408**		1622 г.—**С.** табл. XIX; **А.** т. 4, табл. XXI.

[22]) Въ книгѣ С. А. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»*, на страницѣ 390, сказано: «отмѣтки монастыря нѣтъ.»

[23]) Въ книгѣ *«Арсеній Сухановъ»*, на стр. 406, въ примѣч. 77, значится поступившею послѣ 1654—1655 года неправильно.

№№ рукописей по каталогу **пр. Маттеи.**	№№ рук. по Указат. **а. Саввы.**	№№ рук. настоящаго **Описанія.**	Неправильности (въ годахъ, счетѣ листовъ, статей и т. п.), вошедшія въ описанія **пр. Маттеи** и **арх. Саввы**, и поправки къ нимъ.	Точные года рукописей и изданные палеографическіе снимки.
LVI	445	**322**	**М.** 125 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 126 л. [24])	
LVII	459	**234**	**М.** рукоп. 1569 г.	1568 г. въ октябрѣ. **С.** табл. XVII.—**А.** т. 4, табл. XVIII.
LVIII	460	**335**		
LIX	461	**246**	**М.** 292 л., у **С.** правильно 284 л.	
Codices in octavo.				
I	нѣтъ	нѣтъ	Уже въ каталогѣ 1823 г. не имѣется.	
II	500	**493**	**М.** 228 л., **С.** не показ., въ дѣйств. 229 л.,—помѣты. «Старца Арсенія Грека». «Μονῆς τοῦ Φιλοθέου Εὐαγγελισμοῦ» (л. 1 об.). [25])	
III	497	**481**	**М.** 203 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 204 л.	
IV	498	**482**	**М.** 188 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 187 л.	
V	499	**483**	**М.** 180 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 181 л.	
VI	463	**332**	**М.** 224 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 228 л.	
VII	464	**46**	**М.** 380 л., **С.** 391 л. (стр. 144), въ дѣйств. 381 л.	
VIII	465	**279**		1658 г.
IX	466	**392**	**М.** 429 л., **С.** не показ., въ дѣйствительности 462 л.	

[24]) Рукопись представляетъ сборникъ канонич. содерж., а въ катал. 1823 г. неправильно озаглавлена «Посланія нравоучительныя».

[25]) Въ книгѣ С. А. Бѣлокурова *«Арсеній Сухановъ»*, на стран. 406, примѣч. 77, неправильно показана въ числѣ рукописей безъ отмѣтокъ.

РУКОПИСИ

не вошедшія въ составъ каталога Маттеи и въ «Указатель» архимандрита Саввы [26]).

а) Рукописи, значащіяся въ оффиціальномъ каталогѣ 1823 года.

№№ по каталогу **1823** года.	№№ настоящаго **Описанія.**	Точные года и палеографич. снимки.
186 (слав. рукоп. въ листъ)	**314**	
383	**488**	
468	**5**	
469	**409**	1710 года.

б) Рукописи, значащіяся въ дополнительномъ каталогѣ 1862 года.

№№ по дополн. каталогу **1862** г.	№№ настоящаго **Описанія.**	Точные года и палеографич. снимки.
472	**26**	
473	**27**	
482	**267**	
486	**271**	
491	**255**	
518	**13**	
519	**14**	

Кромѣ рукописей, приведенныхъ въ этихъ таблицахъ, въ настоящее описаніе вошли еще грамоты и письма, о которыхъ, за исключеніемъ

[26]) Кромѣ № **314** (186 по каталогу 1823 г., въ отдѣлѣ славянскихъ рукописей въ листъ), который значится въ Указ. арх. Саввы, 1858 г., на стр. 44.

двухъ (№№ **544, 545.**—**М.** CCXIX^{а}. CCXIX^{в}), совсѣмъ не упоминается въ каталогѣ Маттеи. Въ Указателѣ арх. Саввы большинство изъ нихъ (45 изъ 52) приведено на стр. 58—62.

Ни въ одинъ изъ упомянутыхъ каталоговъ не вошли и два отрывка изъ пергаменнаго Апостола VI вѣка (№ **563**), служившіе прежде обложкой рукописи № **140**$\left(\frac{60}{LXI}\right)$; но зато палеографическіе снимки съ нихъ были сдѣланы въ вышеупомянутомъ изданіи арх. Саввы (изд. 1863 г., табл. I).— Подробнѣе см. въ самомъ описаніи стр. 741.

